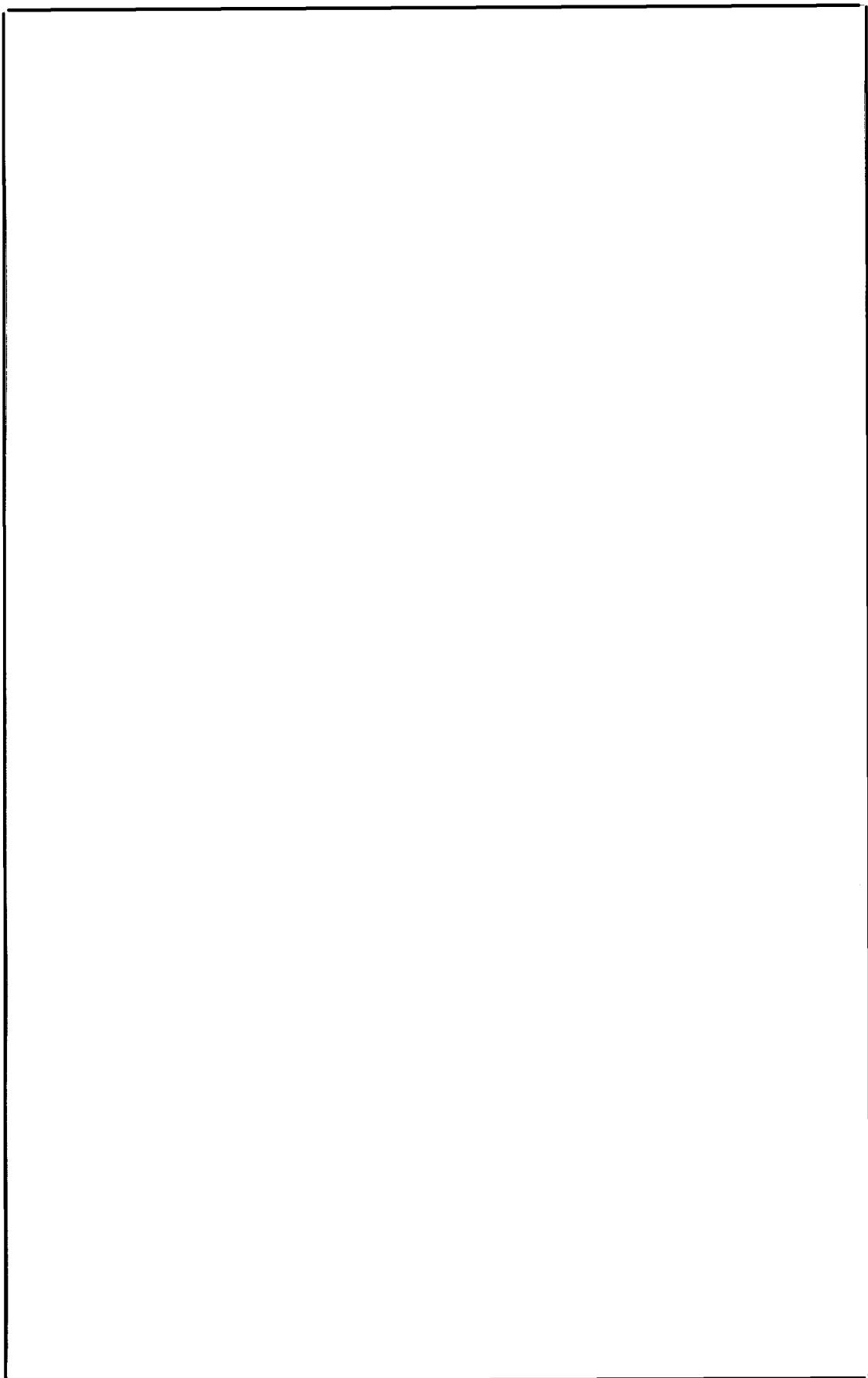

Werken
van
Schimmels

Mingladyn Carlisle

ROMANTISCHE WERKEN.

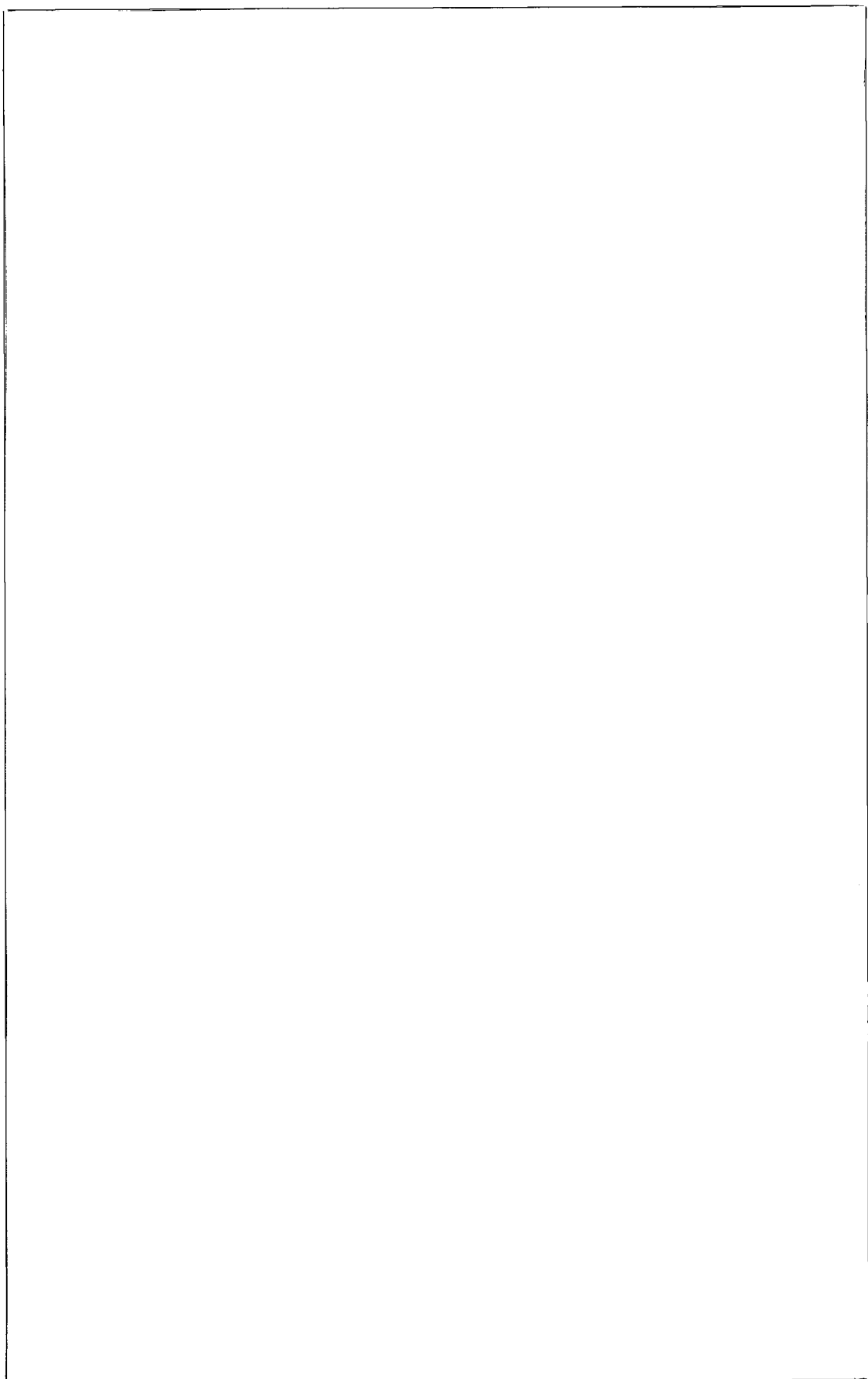
H. J. SCHIMMEL,
ROMANTISCHE WERKEN.

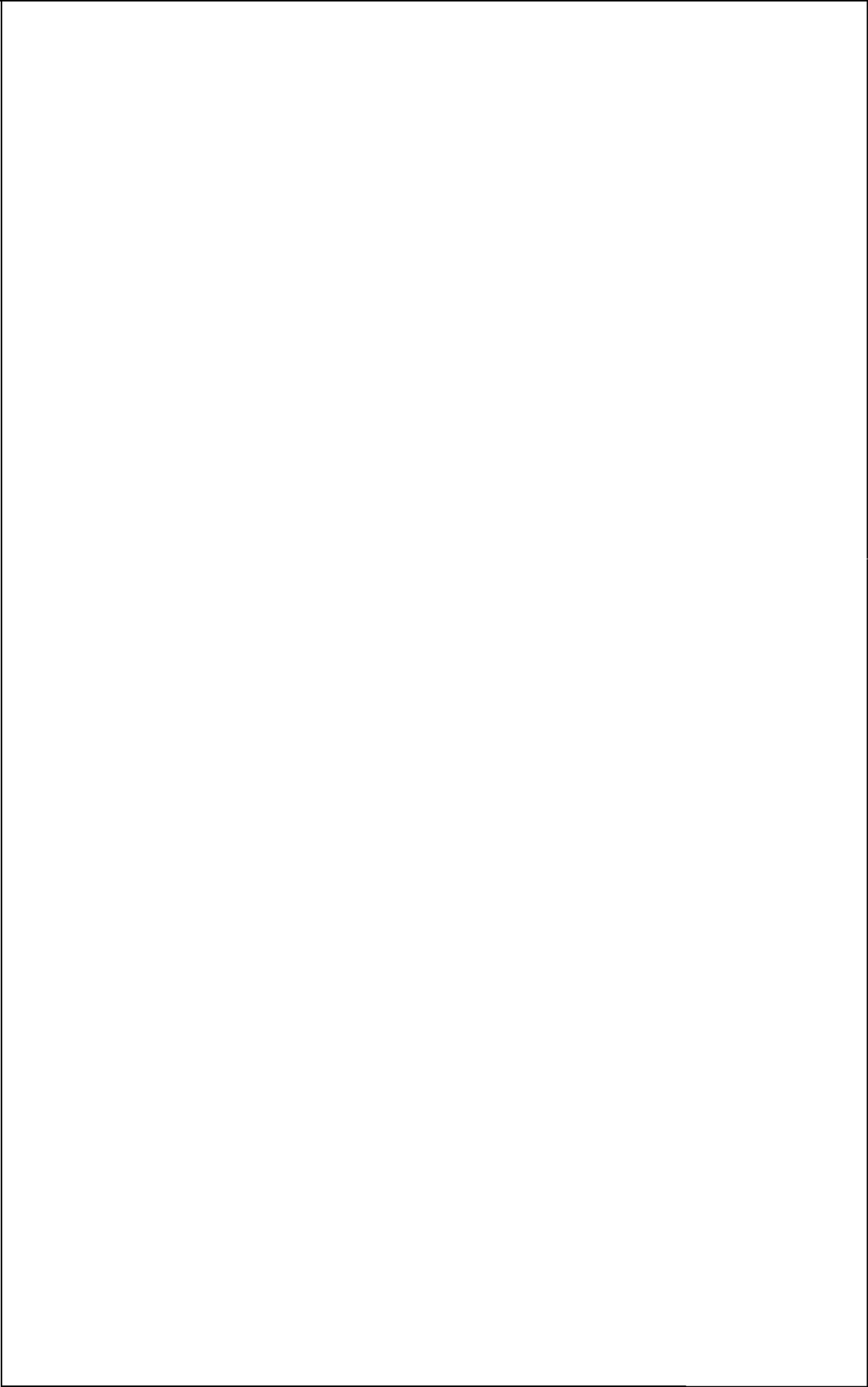
MYLADY CARLISLE.

Gebrs. E. en M. COHEN.

ARNHEM—NIJMEGEN.

MYLADY CARLISLE.

MYLADY CARLISLE.

I.

Het was een warme Augustus-dag. Slechts een enkel wandelaar waagde zich in de vlakke naar en langs de weiden, welke door hare bewoners, die koelte hadden gezocht in het frissche water, grootendeels verlaten waren. Zelfs zag men op 's Konings weg, zoo als het breede maar ongebaande pad met zijn diepe in het mulle zand gegroefde voren genoemd werd, — van bestrating of plaveisel had men in het Engeland van den jare 1640 nog weinig begrip, — slechts zelden een ander voertuig dan dat van den landbouwer of den marktganger, en was er sedert elf uur maar een van die zware karossen, door twee paarden slechts met moeite stapvoets voortgetrokken, bespeurd, waarin, achter de neêrgelaten damasten portier-gordijnen, een van de groote grondbezitters uit den omtrek zich liet voortbewegen. De zon goot hitte op het groen van gindsch eikenbosch, en het lover scheen te krimpen en te schrompelen onder den warmen adem; zij stooftde de dampkringslucht en deed haar golven over de vlakke; zij braadde het zand, dat bij elken voetstap in wolken opwarrelde en den moeielijken ademtocht nog moeielijker maakte.

Hij, die het voetpad naast de heirbaan of 's konings weg had gekozen en daar bij wijlen nog schaduw vond onder de enkele eiken- en iepenboomen, die ter zijde van den weg geplant waren, onderging den invloed der warmte in hooge mate. Hoewel zijn kleederdracht hem geen hooger stand dan dien van landbouwer zou doen toekennen, schijnt hij dit toch niet te zijn, voor het minst niet uit deze streken. Hij draagt een hoed met hoogen, puntig oplopenden bol en met zulk een breeden rand, dat de oogen en de neus zich in het genot eener scherpe slagschaduw te verblijden hebben. Het hoofdhaar is zeker kort, want de hoed bedekt het van voren geheel en laat van achter slechts weinige stoppels zien; een katoenen doek is om den bruin verweerden hals gesjord; een buis van grof serge, tot boven

dicht geknoopt, sluit even op de heupen en ontmoet daar een broek van dezelfde grove stof, met beenen knopen aan de knie vastgemaakt en daar tevens de grijs wollen kousen vast bindend, die uit de lompe schoenen met dikke zolen te voorschijn komen.

Hij scheen niet veel haast te hebben, want van tijd tot tijd stond hij stil, zag eens naar boven in de richting van de zon, alsof hij naar haren stand het uur van den dag wilde bepalen, en zette zich dan soms voor meer dan een kwartier uurs neder.

Menige kar, ja zelfs menige karos was hem sedert den uchtend reeds voorbij gegaan; uit gene klonk hem meestal een vriendelijke groet en de uitnoodiging om in te klimmen en meê te rijden tegen, wat hij altijd met een hoofdschudden afsloeg; uit den karos daarentegen glinsterden hem somtijds een paar oogen toe, waarin de spotzucht te lezen stond en werd het woord »broeder", dat uit de kar hem zoo gul werd toegeroepen, meestal tot een schimpend »broértjen" verkort.

De kleeding reeds bewees in die tijden, tot welke partij men behoorde. Die van den vreemde duidde aan, dat hij tot de gezinte der overgroote meerderheid kon worden gerekend, welke nochtans eene verdrukte mocht heten, en alzoo hare krachten telkens ververschen en versterken kon in de vervolging, haar door eene vijandige en evenzeer om haar levensbehoud strijdende minderheid aangedaan. Wie mijner lezers kent niet den strijd, in het Engeland der 17de eeuw gevoerd, tusschen de Episkopale of Bisschopskerk en het Presbyterianisme? tusschen de Staatskerk, door eene hervorming in het leven geroepen, welke in de hogere kringen werd voorgenomen en voorgeschreven, en de Dissenters, ontstaan mede door eene hervorming, welke echter in den boezem van het volk werd noodig gekeurd en in het gemoed des volks hare wortelen schoot? De Bisschopskerk, hoewel in hare geloofsartikelen kalvinistiesch, had een deel van den ritus der Moederkerk behouden; het Presbyterianisme daarentegen

had ten volle met het verleden gebroken en alles verwijderd wat daaraan kon doen denken. Ofschoon nimmer liefderijk jegens elkander, hadden beide gezinten elkaâr toch verdragen, tot het oogenblik, dat de Stuarts den Engelschen troon beklommen. Wel waren de zonen van Schotlands laatste Koningen opgevoed in het Presbyterianisme, maar het was of de geest van de onthoofde Maria hen omzweefde en hen telkens de oude Moederkerk, waaraan zij trouw was gebleven, herinnerde.

De staatkunde — en hoe kon haar invloed op eene Staatskerk uitblijven? — droeg er het hare toe bij. Zij eischte meer en meer eenheid en waagde die voor te schrijven; zij vorderde een gezach, hetwelk eenhoofdig moest zijn, en dat in eene Kerk, waarvan uit den aard van haar bestaan de vrijheid het beginsel, de grondslag moest uitmaken. Alles wat daartegen aandruischte moest worden opgeheven of gewijzigd, en dat waren niet alleen de uitwendige vormen, maar dat was veel meer het wezen, het geloof der Kerk. De Aartsbisschop Laud, Primaat van Engeland, en eene lange reeks van geestverwanten of liever volgzaame en onderworpen geestelijken, reikten Arminius de hand. »Ketterij!" riepen de Schotsche Presbyterianen, en de kreet, aan den voet van de Hooglanden in het Noorden opgegaan, weerkaatste aan de krijtbergen in het Zuiden. De klove werd wijder en wijder, en de staatkunde maakte die ondempbaar. Het altaar, dat de Aartsbisschop van Canterbury in het Oosten van elk kerkgebouw deed plaatsen, werd de troon, waarop de absolute monarch van Engeland wilde zetelen: de wijzigingen, in het Engelsch Algemeen Gebedenboek gebracht, werden doorhalingen van ettelijke bladzijden der Magna Charta. »Verraad!" riepen Englands burgers, en zij bleven het roepen, hoe de Sterrekamer — eene onwettige rechtbank in burgerlijke zaken — hoe eene even onwettige geestelijke vierschaar ook de ledematen ontwrichtte en verminkte of de hoofden deed vallen. »Verraad!" bleven zij fluisteren, toen het gesproken woord werd afgeluisterd en elke zinsnede den grond eener aanklacht en veroordeeling kon worden, die gantsche geslachten in armoede en ellende dompelden, maar den geldkoffer des absoluten heerschers, den geldkoffer, die bodemloos scheen, moesten vullen. Was het wonder, dat de Dissenters toenamen in aantal en kracht, daar zij den doop van het martelaarschap ondergingen? Elk Parlement, dat sedert de troonsbeklimming van den tegenwoordigen koning, Karel I, altijd slechts in den hoogsten nood werd samengeroepen, had nauw den tijd om de grieven des volks te staven, ze een vorm te geven op het papier; want daar kwam Zijne Majesteit naar Westminster in het huis der Lords en dan klopte de »drager van de zwarte roede" aan de deur van het huis der Gemeenten, als oponthod om bij de Lords te verschijnen, waar Zijne Majesteit hen tegenfronsde, hen als stoute kinderen berispte en hen aanzet, dat het Parlement ontbonden was. Morrend gingen de volksvertegenwoordigers naar hunne haardsteden

terug, zoo zij niet, tegen de letter der wetten in, voor het vrije woord, in de raadkamer uitgesproken, in den Tower zoo lang het Zijner Majesteit behaagde moesten boeten. Den 13en April van dit jaar was het laatste Parlement geopend en den 5en Mei daaraanvolgende werd het reeds weder gesloten. Verschroeiende hitte en verdorrende droogte alom! Maar op den berg bad een andere Elia, en hem werd door zijnen dienstknecht gebodschapt, dat er een wolk, eerst zoo groot als een spanne, maar weldra zich uitbreidend aan den horizon, het staalblauwe uitspansel beklom. Schotland, dat men de Staatskerk wilde opdringen, was als één man opgestaan en had zijne hand naar den Heer geheven en voor Diens aangezichte een heilig verbond gesloten, zoo als eenmaal Israël voor Jehova deed. Wapengeweld zoude gelden tegen wapengeweld! Leslie trok uit het Noorden aan het hoofd der verbonden en het heir van Karel I te gemoet. Meer wist men nog niet in het Zuiden, dat van angstige verwachting trilde en reikhalzend naar tijding uitzag.

Zou die vreemde, dien wij eene wijle uit het oog verloren, ook meer weten? Niets heeft het ons tot dusverre doen kennen. Hij gaat Londen wel uit het Noorden te gemoet, maar er liggen meer steden en dorpen tuschen die stad en York, zoodat hij juist niet van deze laatste behoeft te komen, al wandelt hij ook op den weg, die van haar afvoert. Toch schijnt de pachter, die met een spade op den rug achter een volgeladen wagen, door een os voortgetrokken, ginder aankomt, het te denken of de mogelijkheid daarvan te onderstellen, want hij is hem nauw op zij gekomen, of hij roept hem toe: »Nieuws?"

De ander staarde hem een oogenblik aan, bewoog de lippen als tot spreken, maar scheen zich te bedwingen; want hij bleef zwijgen en schudde alleen ontkennend met het hoofd.

»Ben je stom?" en bij die vraag half boos geuit deed hij den wagen stilstaan: »Je kunt me vertrouwen, broeder! Ik woon niet onder de Filistijnen!"

Maar de ander trok zijne schouders op en zag den lastigen vrager onnoozel aan. Hij behoefde zijn gelaat in geen andere plooi te brengen, want de natuur scheen hem de onnoozelheid in niet te misskennen trekken op het aanschijn te hebben geprent. De oogen lagen diep in het hoofd en misten alle uitdrukking; het voorhoofd was laag en scheen dat nog meer door den hoed, die bijkans tot op de ooren was neêgedrukt.

»Hoe ver ben ik van Londen, broeder?" vroeg hij eindelijk.

»Is er nieuws? Het eene antwoord is het ander waard."

»Ja en neen! Saul versloeg zijne duizenden, maar David zijne tienduizenden. Hoe ver nog van Londen, broeder?"

»Dus heeft het Verbond den Antichrist verslagen? De Heer zij gedankt! Ran en Rob!" riep hij twee landlieden, aan eene hoeve ter zijde van den weg arbeidende, toe: »Goed nieuws.... Zij zijn geslagen...."

De beide aangesprokenen verlieten hun werk en kwamen over dik en dun naar den heirweg en bestormden den vreemde met vragen, die deze met het grootste geduld aanhoorde, maar slechts beandwoordde met de reeds meermalen gedane vraag: »Hoe ver nog van Londen, broeder?»

»Maar hebben ze hem niet gevangen genomen, hem?»

De ander trok den schouder op. »Ik moet van avond in Londen wezen; is het nog ver?» Hij had in het geheel nog niet de gehaastheid getoond, met welke hij thans deze woorden uitsprak.

»Hem, den wilden Ier, die, zoo als ze zeggen, den Koning aan een dunnen draad meêvoert, en zijn dag verloren denkt, als hij niemand hangt!... Ken je hem niet? Graaf hebben ze hem gemaakt, zoo als ze zeggen. God straf hem, het groote beest uit Babel!»

»In een stijve twee uur kunt ge er komen," viel een ander in.

Die mededeeling scheen hem zijn bedaardheid geheel weder te geven en hem te doen terugvallen in de slaperige kalmte, die hem straks kenmerkte. Hij draalde met zijn antwoord op de telkens dringender herhaalde vragen: waar de slag voorviel en waar de verbondenen nu stonden? totdat de boeren, die, op het geroep der om hem heen staanden, zich van hoeve en akker spoedden, de groep rondom hem hadden bereikt.

»Bij Newburn aan de Tyne. 't Ging er een oogeblik heet toe, maar 's Konings volk trok spoedig achteruit."

»Omdat het dat verkoos en het niet wou vechten tégen de goede zaak. 't Is anders nooit gebeurd, dat een Schot het tegen een Engelschman hield."

De vreemde krulde even de dikke lippen en zweeg een poos. »Daar is maar éen Israël als Jeruzalem belegerd wordt...." zeide hij eindelijk.

Dat werd door allen bevestigd; en hoewel hunne nieuwsgierigheid in geen en deele werd bevredigd, hoewel zij de woorden, die echter niet kwamen, den vreemde als van de lippen zagen, en menigeen een woordtjen liet glippen, dat aan een nog niet geheel bekeerden staat denken deed en door het ongeduld en de teleurstelling te voorschijn trad, ze zagen te goed, dat de vreemde verteld had wat hij vertellen kon, en zoo als hij het bij machte was te doen. Hij was niet uit den omtrek, dat konden zij hooren aan zijn tongval; hij kwam misschien wel van héel ver, en al gaf hij ook geen duidelijk antwoord op de vraag: hóe ver? zij beschouwden hem allen als een broeder in den geloove, die, hoe sterk hij er ook uitzag, wel wat brood en melk of bier zou begeeren. Gul werd het hem dan ook door twee en drie der aanwezigen aangeboden, terwijl een vierde er het aanbod bijvoegde, dat hij hem met zijn paard van avond zou brengen, als hij te zijnent de vrienden mocht willen afwachten, die bij hem tegen de schemering de Schrift kwamen lezen. De vreemde bedankte met de gewone stugheid voor het laatste aanbod, maar nam het eerste aan, en zat dan ook

weldra op de houten zit, op de roode bakken in het vertrek van een der omliggende pachterswoningen, waar de gemakken, die de weelde uitdenkt, wel gemist werden, maar het noodige in overvloed en in ieder opzicht degelijk werd aangetroffen. Voedzaam brood — een eigen gebak van den gastheer, — en niet minder voedzaam bier werd hem in de tinnen schenkan voorgezet. De gulheid, die gastvrijheid werd, waar het een huisgenoot des geloofs gold, voorkwam hem in zijne wenschen, maar scheen den gast, die blijkbaar gaarne de rechten dier gastvrijheid genoot, toch met moeite en met eenigen wrevel aan de plichten, die zij oplei, te onderwerpen; want onder die plichten behoorde in de eerste plaats het beantwoorden van de vragen, die thands in vermeerderd aantal en met grooteren aandrang door de vrouw des huizes werden gedaan.

»Of hij van ver kwam?" klonk het, en toen de bete en de teug, na rustig te zijn doorgeslokt, in de maag waren aangekomen, had hij geandwoord, dat hij dien morgen te vijf ure de wandeling begonnen was. »Waar hij dan wel van daar was gewandeld?" vroeg de dikke schommel. »Wat voor landsman hij was?" en eindelijk kwam de vraag, die haar reeds lang op de lippen had gebrand: »wat hij wel in Londen verrichten ging?"

»Ik ben geboren in Caërlaverock," antwoordde hij, na een oogenblik gewacht te hebben, in de onderstelling zeker, dat er nog eenige vragen aan de reeds gedane zouden worden toegevoegd, in welk geval hij ze in eens had meenen te beantwoorden.

»Caërlaverock!" riep zij, »Caërlaverock! waar leit dat? Is dat een Christennaam? De Heer vergeef me de zonde, maar dat moet dunkt me in Ierland liggen, eu zijt ge daar geboren, dan zijt ge maar.... een Ier...." Het laatste woord werd met zulk eene minachting uitgesproken, dat degeen, tot wien het woord gericht was, geen Ier kon zijn, daar hij kalm en stil bleef voorteten en drinken, en de meest koudbloedige van alle Ieren dat voorzeker bij zulk eene beleediging niet had kunnen doen.

»Caërlaverock is Schotsch!" riep hij eindelijk.

»Dacht ik het niet! Hij is een van de broeders, opgenomen in het heilig verbond! Ik heb het aan zijne handen bij het gebed kunnen zien. En nu, Bel, gæen enkel woord meer! De man weet wat hij weet, en mag zwijgen wat hij weet, en zal dat om eene goede reden doen, vooral waar een vrouwentong rabbelt, die een klepel mag heeten in een metalen klok."

De dikke schommel zag haar man boos aan, maar zweeg toch, toen zij den ernst in zijne oogen las, en of zij begreep thands te hebben uitgediend, dribbelde zij het vertrek uit en den dorschvloer op, waar de meiden het liedtjen zongen »van den lustigen paap," maar daarbij vergeten schenen, dat zang zich aan arbeid kon paren.

»Zal ik inspannen, broeder?" vroeg de gastheer, toen de Schot zijn werk geëindigd had en opgestaan was. »Het is nog heet op den weg."

»Ik dank u."

»Zal ik u den kortsten weg wijzen en u een eind brengen?»

»Dat is niet noodig; men heeft mij gezegd dat ik recht op de stad aanliep. Vaarwel. — Wat ik u zei van den gewonnen slag moogt ge vertellen. Wees gedankt, broeder! Wat gij voor mij deedt zou ik voor u doen,» en of met deze woorden de schuld der dankbaarheid gekwetene ware, stapte hij het huis uit, knikte nog eenmaal de op den drempel staanden toe en vervolgde toen, met denzelfden vasten maar langzamen tred als waarmee zij hem hadden zien naderen, de wandeling langs den mulden en stuivenden heirweg.

»Dat is er ook geen dien zij met praten aan de galg zullen krijgen!» zeide een der pachters. »Een stijf en stug volk, die Schotten!»

»Maar toch van het ware geloof, en daarop ook stijf en stug, hoe Gog en Magog het ook roeren. Hebt ge van Tom Nedderton gehoord? Ze hebben hem in eene boete van vijftig pond geslagen, omdat hij de dienst twee zondagen achtereen verzuimde. Daarvoor wordt morgen zijn huisraad verkocht. Laten de Schotten het maar winnen en den vervloekten Ier aan het lijf komen! God zegene ze.»

»Amen!» riepen allen uit den grond huns harten.

Hij, die tot deze woorden aanleiding gaf, had ruim anderhalf uur voortgelopen en een reeks heuvelen bestegen, van welke hij een gezicht had op het doel zijner reize, op Londen. Hij ging recht op de stad aan.

In de nabijheid van eene harer poorten zag hij op een plat getreden veld eene menigte volks verzameld. Hij zag hellebards en musketten glinsteren, zwaarden flikkeren bij het schetteren van trompetten en het schreeuwen van kommandoos. Hij bleef het levendig tafereel een oogenblik aanstaren. Hij begreep wel niet ten volle wat daar omging, maar leidde toch uit de kleding van hen, die zich ginder in den wapenhandel oefenden, af, wie zij niet waren en wat zij niet bedoelden. Het waren burgers, burgers van Londen, die, in kompanjiën verdeeld, kantoor en winkel verlieten om te leeren wat zij niet kenden en begrepen toch te moeten kennen. De *train bands* of schutters hadden wel altijd bestaan, waren wel volgens de wetten gebonden om zich te oefenen en daarvoor op gezette tijden bijeen te komen; toch hadden zij die verplichting dikwijls uit het oog verloren. In de laatste maanden evenwel had er een stem gefluisterd, dat »wie een buidel meêvoert een sterk draagsnoer, wie wat te verliezen heeft een scherp wapen moet hebben.» Wie dat fluisterde wist men niet, maar dat het gehoord en verstaan was, toonde iedereen. Met den grootsten ijver trok men nu tweemaal's weeks naar het drillveld met een oude trompet en een even oude trom, met half verroeste hellebards en geweeren van de oudste konstruktie. Men trok naar buiten met hetgeen men sedert jaren had, en bekommerde er zich weinig om, dat menig edelman van het hof, op het trappelend paard gezeten, met het bevallige zweepjen op de geborduurde kappen

zijner laarzen klappende, de geurige *moustache* bij den spottenden lach op de bovenlip deed trillen en wegrijdende hun toeriep: »Spreeuwen, hoopt ge vallen te worden?»

Maar keeren we tot onzen Schot terug, die tot dus verre zoo langzaam is voortgegaan, maar thands den stap verhaast. Het begint dan ook te schemeren, en hij had zich voorgenomen niet vóór de schemering bij Londen te zijn. Vele burgers, die met hunne vrouwen buiten de stad een luchtjen zijn gaan scheppen, of derwaards waren gegaan om de wapenoefening der *train bands* bij te wonen, keeren met hem naar binnen. Hoevele zij ook zijn, ze worden door de soldaten Zijner Majesteit, een gedeelte van het aantal knechten dat den Tower bezet houdt, aangegluurd, iets wat de Schot blijkbaar zeer lastig en ook overbodig achtte, waarom hij midden in eenige groepen de poort poogde door te stuwen, hetgeen hem, dank zij het geringe lichtvermogen van het paar hoornen lantaarns, voor het wachthuis opgehangen, gelukte.

Hij was in de stad. Alsof hij geloofde een groot bezwaar te boven te zijn gekomen, haalde hij ruimer adem en nam hij een meer ongedwongen houding aan. Mocht het buiten ook nog geen volkomen schemering heten, in de niet zeer breede straat, waarin hij zich bevond, was het reeds avond; een avond, niet verhelderd door eenig kunstlicht. Meer dan eens dreigde hij in de diep omwoelde aarde — van plaveisel daar ter plaatse geen spoor! — of over een hoop vuilnis te struikelen; en slechts met moeite kon hij, op een hoek der straat aangekomen, waar, volgens een nog niet lang uitgevaardigd bevel, de bewoners van het hoekhuis een vetkaars voor het venster brandden, de letters op een stukken papier lezen, dat hij uit den zijzak te voorschijn haalde en voor het venster hield, terwijl hij het kleinood, in de linkerhand vasthoudende, door de rechter overschaduwde.

Daar trad hem een man op zijde, die hem vroeg of hij hem ook van dienst kon zijn. Hij tilde even, maar was spoedig meester van zich zelve, en schudde met een onnoozelen blik van neen, waarop hij verder ging. Hij vergat, dat in het donker het gebarenspeel niet goed begrepen kon worden, en dat, zoo hij reden had geen achterdocht te wekken, zijne handelingen het tegendeel te weeg moesten brengen van wat hij wenschte.

Hij werd dit spoedig gewaar; want de man die hem toegesproken had, was hem weldra op zijde en klopte hem op den schouder, terwijl hij hem in het oor fluisterde: »Broeder, kan ik u ook van dienst zijn? Ik ben hier bekend.» Maar de Schot scheen hem niet verstaan te hebben, hield een paar schreden lang den gewonen gang, verhaastte dien toen, en sloeg vervolgens een hoek der straat om, waar hij meer volks op de been zag, waaronder hij zich hoopte te kunnen mengen.

De list scheen uitermate gelukt; niemand scheen hem te volgen. Maar waar bevond hij zich thands? De weg, door de reeds groote en telkens, niette-

genstaande de verbodsbepalingen van Jakob I en Karel I, in omvang en tal van inwoners aangroeiende stad scheen hem te zijn voorgezegd en zelfs voorgeschreven; maar nu hij zich in een zijstraat gewaagd had, was de draad hem ontschoten. Daar luidde de klok reeds van het *couvre-feu*, het teeken, dat de eerbare burgers en burgeressen den nacht reeds als ingetreden moesten beschouwen, en dat zij dit ook werkelijk deden, kon men zien aan het steeds eenzamer worden der straten. Hij waagde het om te zien of hij iemand mocht bespeuren wiens gelaat en gang hem vertrouwen inboezemde, en zag tot zijn schrik denzelfden, dien hij straks ontloopen was, naast zich.

»Zaagt ge naar mij uit, broeder?» klonk het, thands niet op den welwillenden toon van straks, maar eenigzins spottend. »Gij hadt me dus wel verstaan, al hieldt ge u ook van den doove. Misschien dat het met de spraak gaat als met het gehoor. Ga met mij meê, ik zal u te recht brengen.»

De Schot sprak niets, en liet zich eenige huizen verder brengen, in de hoop gelegenheid te vinden, door eene rassche wending den lastigen gids te kunnen ontluchten, maar alle hoop moest hij prijs geven en het ergste kon hij duchten, toen hij op een teeken zijns medgezels een tweeden persoon, dien zij ontmoetten, zag bijdraaien en aan de andere zijde naast zich gaan. Er was geen twijfel meer aan: hij was in de macht van twee konstabels. Weldra hielden zij stil voor een laag onaanzienlijk huis en in een slecht verlicht vertrek voor een luitenant van den Sherff. Bij het eerste woord dat hij sprak, hoorde hij den magistraatspersoon op een toon van gewicht uitroepen:

»Ik merk het, een Schot! Misschien wel een lid van het heilig verbond?» vervolgde hij, het oog vestigende op 's vreemden kleedij. »Wie zijt ge?»

»Joe Lairdy van Caërlaverock.»

»De naam doet reeds denken aan het heilige land. Waar kom je van daan?»

»Van Caërlaverock.»

»Dat 's kort, bij Jupiter! Maar al heb je ook het onderstuk van een olifant, Schotsche rekel, toch zal je wel niet regelrecht komen aanloopen van... de duivel haal me als ik het nog weet.

»Caërlaverock!» viel Joe in.

»Aan de galg met al de inwoners van dat nest! Waar is je geleide, je verlof om te reizen uit Schotland naar Engeland? Voor den dag er meê, of ik hou je voor een spion, en straf je als zoodanig, in welk geval je weinig kans hebt om het Schotsche roovernest, waar je heet uitgebroeid te zijn, terug te zien. Voor den dag er meê!»

»Ik heb geen verlof, Heer!»

»Dan voorreest in de boeien!» Werkelijk wenkte hij een paar konstabels om hem die aan te leggen en vervolgens weg te voeren, want het was reeds laat, te laat om het gehoor verder voort te zetten, hetgeen de machthebbende door een luiden geeuw bewees. Joe vouwde de handen en zag hem met zijn bot gelaat en zijn flauwe oogen zoo smekend

aan, dat de magistraat zijn ernst niet bezwaren kon, maar het uitproestte van lachen.

»Hebben je heilige bondgenooten er nooit over gedacht, je tot prediker te kiezen? Je zoudt een leeuw in Israël zijn; heet dat zoo niet in de heilige taal? Maar Joe, Joe...»

»Lairdy,» vulde de arme sidderend aan.

»Wat kom je eigenlijk hier doen?»

»Geld verdienen, als ik kan.»

»God betere 't, ja, dat is zoo de gewoonte. Sinds Zijne Majesteit Jakob, zaliger gedachtenisse, uit Schotland tot ons is gekomen, zwiert ons uit het Noorden een zwerm sprinkhanen toe, die de boomen zoo kaal vreten, dat ze voor niets meer dan voor galgbalken kunnen dienen. Dat dringt zich in en lijdt honger; dat ronselt en kwanselt en loopt zich lam, tot er een zilverstuk in den zak komt, dat er nooit weêr uitvalt, maar bestemd is om dienst te doen als lokvink voor een tweede, een derde en zoo voorts. Dus kom je geld verdienen? Je behoort zeker tot de broederen, de ware geloovigen?»

»Ik hoop ja, Heer!»

»Dat 's nog al verstandig, dat je 't alleen hoopt. Kort van stof ben je, en me dunkt niet zoo dom als je er wel uitziet. Waar heb je van nacht geslapen?»

»Zes uur beneden York.»

»En ben je geen krijgsvolk ontmoet?»

»Ja; het Engelsche leger dat terugtrok.»

»Terugtrok? Waarom?»

»Omdat het geslagen was.»

»Dat is een leugen! Zijne Majesteit zou terugtrekken voor een hoop bedelaars? Lord Strafford zou terugtrekken als hij eens vooruit is gegaan?»

»Het is zoo als ik zeg, Heer!»

»Dan is het een krijglist, zoo als het er ookeen kan zijn om Joe Lairdy hierheen te zenden. We zullen de proef eens nemen. Kleed hem uit tot aan de zolen; zoek tot in de voering van zijn wambuis en broek!»

De arme Schot! Als een schaap op de slachtbank, zoo gedroeg hij zich bij de ontkleeding. Alles werd nagezien en besnuffeld, menige naad zelfs losgetornd, de kousen afgestroopt, de schoenen losgebonden, de laatste omgekeerd, waarbij de eigenaar even den mond vertrok, maar toch zoo weinig, dat het de aandacht van niemand kon trekken. Niets was gevonden, en de ten onrecht beschuldigde mocht weder, aangekleed en fier op zijne onschuld, voor zijn rechter treden. Moest hij het eerste ook doen, het tweede liet hij echter na, want even deemoedig als straks staarde hij den magistraatspersoon aan. Deze verlangde hartelijk naar het einde eener zaak, die hem, zoo dikwijls hij den onnoozelen hals aanzag, hoe langer hoe belachelijker voorkwam. Daarbij als de Schotten eens werkelijk hadden overwonnen, was het niet geraden een hunner landslieden, hoe laag, arm en onnoozel ook, te plagen, vooral niet in een tijd als nu, in een tijd, dat de burgers van Engeland, en die van Londen niet het minst, maar al te zeer geneigd waren den ouden nationalen haat

te vergeten. Zoo hij nog een spion in hem ontdekt had, dan had hij gaarne nog dezen avond zelf het hennepen koord gedraaid, maar nu die man werkelijk een onnoozele bloed, een kandidaat-winkelknecht of boodschaplooper was, schaamde hij zich al de moeite, die hij zich gegeven had om iets te ontdekken niet naar gezocht had behoeven te worden. Toch wilde hij zich waarborgen tegen alle bedrog, en daarom vroeg hij of hij naar een huis zocht, toen hij aangehouden werd, en zoo ja, waar dat huis stond.

»In Shoe lane moet moi Peggy wonen, en daar wou ik slapen.»

»Welnu, daar zult ge dan ook slapen. Zoo noodig, zullen we moi Peggy uit haar rust opschellen, die zeker wel eene vaste zal zijn; want ze hoort wis ook tot de rechtvaardigen. Ge hebt gehoord waar moi Peggy woont? ge brengt hem er heen, en zoo hij gelogen heeft, naar de gevangenis van de Sterrekamer.» De laatste woorden werden tot twee der konstabels gericht, die met snelheid gehoorzaamden en den Schot tusschen hen beiden innamen en wegvoerden. De laatste bedreiging van den magistraatspersoon was geene ijdele of onbeduidende. Een minder klaar of verdoofd hoofd als de Schot toonde te bezitten, zou er bij gesuizeld hebben. Schreven de aloude wetten ook voor, dat niemand dan op het bevelschrift des bevoegden rechters gevangen genomen kon worden, de dienaren Zijner Majesteit Karel I bekreunden zich daaraan weinig, en namen en hielden in hechtenis wie en zoo lang het hun goeddacht. Waren de rechtbanken, voor welke de schuldige te recht moest gesteld worden, door de wet of de herkomsten van voor honderde jaren aangewezen, de volgzame dienaren van dien Vorst oordeelden wet en herkomst als te niet gedaan, en brachten de verdachten, die nog niet geloofden aan het goddelijk recht der koningen, om naar willekeur te heerschen en te gebieden, voor een vierschaar van eigen maaksel, een vierschaar, die geen geschreven wetten achtte, van de wenken des konings vloog, en, den meester nog in ijver te te boven gaande, brandde, geeselde, veroordeelde en hing — allen, die eene vrije gedachte durfden uiten.

De luitenant van den Sheriff had dus nog in geen deele den armen Schot van alle vervolging ontslagen, maar zich bij mogelijk bedrog de straffe voorbehouden. De Schot echter was zich óf zijner onschuld bewust, óf te traag van begrip, om den omvang der kastijding die hem wachten kon te begrijpen, want hij liet zich gewillig voortleiden. Op de aangeduide plaats aangekomen, na verscheidene onaanzienlijke woningen en open erven te zijn voorbijgegaan, waar weldra *Catharina-street*, *Duke-street* en *York-street* zouden verrijzen, wees hij den beiden konstabels een vermolmd houten huis als de woning zijner moi aan.

De eerste verdieping schoof eenigzins over de benedenvertrekken heen: aan de geboogde vensters was het snijwerk niet vergeten, en grillige arabesken werden overal aangetroffen, waar de bouwmees-

ter ze had kunnen aanbrengen. Beneden had de woning aan weerszijden van de deur, die in tweeën open ging — een boven- en ondergedeelte — en voorzien was van een ijzeren klopper, een niet breed vensterkozijn; elk kozijn was weder in twee gedeelten gesplitst, zoodat het raam slechts zeer klein was, hetwelk echter nog verschillende in lood bevatte ruitjens bevatte. Er schemerde geen licht door de verschillende vensters; alles was donker en stil, als ademde daarin geen enkel levend wezen. Toch bleek het tegendeel; want toen de klopper voor de tweede maal was nedergevallen en de konstabel, wachtens moede, dien nog eens in beweging wilde brengen, ging het slot knarsend om, en werd een oud vrouwtjen, met een walmende vetkaars in de hand, zichtbaar. Zij deinsde eenigzins verschrikt achteruit, toen zij de drie vreemdelingen voor zich zag, en antwoordde in het eerst niet op de barsche vraag of zij Peggy heette; toen die vraag herhaald werd knikte zij toestemmend, maar kon zij haar verbazen niet ontveinzen, toen zij binnenstapten en de Schot haar als zijn moi aansprak.

»Wat moet dat beduiden? Ik ken hem niet; zoo waar ik zalig hoop te worden, Heeren! ik ken hem niet. Heeft hij iets gedaan wat niet goed was? Heeft hij zich op mij beroepen? Ik ken den leeglooper niet, bij mijner ziele zaligheid!»

Joe Lairdy hoorde de driftige en steeds heftiger wordende verzekeringen der ontstelde en redenrijke vrouw met de grootste bedaardheid aan, en zeide alleen, toen hij aan het woord kon komen: »Ik ben de zoon van Andrew Giles, de neef van je grootvader, moi!»

De konstabels schaterden het uit bij het vernemen van zulk een familiebetrekking. »Ja, ja, dat is zoo.» zeide de een. »De eerste Angel-Sakser had een knecht die Schot heette, en zoo komt het dat de Schotten de dienstknechten zijn en blijven van de Angel-Sakkers. Kan ik ook niet goed redeneeren, moi? Maar we weten nu genoeg om den gek van nacht over zijn bloedverwantschap te doen nadenken: morgen weet hij misschien nóg iets meer. Kom, voort met den stumper!»

Maar de stumper wilde niet voort en stamde: »Moi Peggy zal me nu wel kennen. Ik kom uit het Noorden, waar het brood zoo duur is. De bazuin klinkt, moi Peggy!» riep hij met verheffing van stem, terwijl hij door de konstabels naar den drempel gedrongen werd, wien datgeen, wat hun onzinnig gekal toescheen, reeds lang verdrotten had. Tot hunne verbazing echter scheen de beschuldiger thans wel verdedigster te worden, want moi Peggy hield nog een oogenblik de deur dicht en zeide, den Schot scherp aanstarend: »Ja toch, ik geloof dat hij gelijk heeft: maar mijn grootvader was een Wedderborne, en hij was getrouwd met eene Giles. — Juist, juist! Dan bestaan we elkaar toch in den bloede... Vóór dat je vader huwde, was de mijne al in Engeland; hij is vóór koning Jakob, God hebbe zijne ziel! al hier heen getrokken; daarom kende ik je niet... Wel, wel, dan zijn we

toch nog verwanten...! en leeft je vader nog? Daar is mijn hand; wees welkom!" Toen zij de konstabels weifelen en nog wel geneigd zag den armen Schot, niettegenstaande hare laatste woorden, mede te voeren, maakte zij een diepe neiging voor hen, en vroeg of zij hun ook iets mocht aanbieden, als een gering blijkt harer erkentelijkheid voor de goede zorg voor haren bloedverwant gedragen, die, naar zij nu merkte, niets kwaads had gedaan. Ze had niet veel, want ze was arm, maar een stuk brood, dat gisteren nog versch was, en een kroes dun bier, dat zij opgedaan had, toen een zuster van haar man drie weken geleden bij haar geweest was, zou zij gaarne krijgen, als de Heeren maar wilden plaats nemen; en zacht geheel in vertrouwen voegde zij er bij: »de Heeren begrijpen dat ik den stakker uit meêlij opneem, daar hij mij maar in de verte bestaat. Maar lang blijft hij hier niet, want al was mijn vader een Schot, ik ben het, Goddank! niet; is hij dus te dom of te lui om te werken, dan gaat hij met een paar shillings weêr naar zijn vet land toe."

De Heeren bleefden natuurlijk niet van het versche brood en het lekkere bier gediend; zij beraadslaagden een oogenblik, en wierpen nu een blik op de praatzieke moei, dan op den tegenovergestelden neef, die als in een zoutpilaar veranderd scheen en recht voor zich uit zag, als of het hem in het geringste niet aanging. De gang naar het hok, waar de Schot ingeworpen moest worden, indien zij tot een inhechtenisneming besloten, was zóo ver, en de vreemde landlooper was zúlk een ellendige figuur, dat men het eerste kon uitwinnen, daar de tweede de moeite niet waard was. Na de opmerking dus, dat Peggy aansprakelijk voor hem was en zij morgen terug zouden komen, gingen zij heen.

Toen de deur gesloten en goed gegrendeld was, strekte Joe Lairdy de armen uit als of ze geboeid waren geweest en de ketens er afgleden; stak hij het hoofd omhoog, als viel hem een juk van de schouderen, en haalde hij diep en zwaar adem.

De oude stond hem stilzwijgend en met onrust aan te staren. Het was of er een vraag op hare lippen zweefde, die zij niet durfde uiten. Er verliepen een paar minuten, en nog was er geen woord gesproken.

De oude betoomde haar ongeduld niet langer, maar waagde het hem te naderen en op den schouder te kloppen.

»Welnu?" vroeg zij fluisterend.

»De bazuin klinkt, en Jericho valt."

»Vervloekt, die haar weder opbouwt!" andwoordde zij haastig. »Ga zitten, broeder! de Heere zij gedankt, dat gij de handen der Amalekiten ontkomen zijt. Wilt ge brood en bier, broeder? Zijt ge vermoeid?"

»Neen, ik mag eten noch rusten voor ik aan mijn last heb voldaan. Heere, Heere! vergeef het mij — o ik ben verdoemelijk voor U!"

De man sloeg zich daarbij op de borst en boog

het hoofd; Peggy trad verschrikt een paar schreden achteruit.

»IJdele woorden waren op mijne lippen; logen heb ik gesproken; bedrog zat er op mijn facie! Heere, Heere! treed niet met mij in het gerichtel!"

De zieleangst werd der oude vrouw thands eerst begrijpelijk; billijk en gegrond werd zij haar echter nog niet.

»Was het niet tegen de ongeloofigen, dat gij gesproken hebt, waren het niet de onbesnedenen, die gij ontvluchtet? Zeide de Godsman Abraham niet tot Faraö, zie, dat is mijne zuster, en ze was zijne vrouw? Was het niet ter eere Gods en ter behoudnisse van Zijn volk, dat ge deze dingen deedt? En rouwt u dit, broeder?"

»Wees gedankt voor die woorden; als manna zijn ze mij bij mijn verlaten tent.... Ja, ik was in dienst van het volk Gods.... Ik had een brief over te brengen aan Mr. John Pym; ik heb dien zelf te geven, zuster, in uw huis, van daag tegen den avond. Woont hij hier?"

»Hij woont hier niet, maar hij is hier, en nog eenige andere richters en oudsten van Israël. Het is hier heilige grond, dien men alleen ongeschoeid mag betreden. Kraken de schoenen, doe ze dan uit; want de booze heeft een scherp gehoor en de Belialskinderen van straks mochten nog eens staan te luisteren."

Joe Lairdy verzekerde, dat hij geen geluid zou maken, en op de reis bij het voorbijsluipen der schildwachten van 's konings leger, er blijf van had gegeven dat zijne schoenen niet kraakten.

»Volg mij dan! Maar geen woord gesproken! Het licht zullen wij uitdompen," voegde zij hem toe, toen hij naar den kandelaar greep. »Hoe minder gevaar hoe beter!" fluisterde zij hem in het stikdonker toe, waarin zij zich nu bevonden. »Er ligt hier in de nabijheid kruit, en men moet den Heere niet verzoeken."

Zij nam hem bij de hand, voerde den thans werkelijk trillenden Schot, die nauw den voet tursde neêrzetten, daar de zolen met ijzer waren beslagen, eenige schreden het voorhuis door en toen een houten wenteltrap op naar de eerste verdieping, waar zij driemaal aan een deur tikte.

Wij treden vóór hem binnen en bevinden ons in een vierkant vertrek, met matten bevoerd, de wanden met notenboomenhout beschoten, van een vierkanten, ver vooruitspringenden schoorsteen voorzien, waarvan de mantel op twee steenen pijlers rustte. Een langwerpige vierkante eikenhouten tafel op vier stevige pooten, eenige stoelen van hetzelfde hout en van eenvoudig maaksel, — vierkante zitting en rug — maakten het eenig huisraad uit. Een enkele vetkaars stond er op de tafel, en haar licht reikte niet verder dan tot den omtrek van het voorwerp waarop zij geplaatst was, zoodat het grootste gedeelte van het vertrek in schemering was gehuld.

Om die tafel zaten vier mannen, het hoofd tot elkaâr gebogen, met elkaâr in ijverig, maar immer fluisterend gesprek. Op aller gelaat danste het rood-

achtige licht der flikkerende kaars, terwijl de rug in het duister school, en hunne gestalten een scherpe slagschaduw wierpen op den vloer en den wand.

Hij, dien ons oog het eerst ontwaart, omdat hij het dichtst bij de deur zich bevindt, is een man, dien men slechts even veertig jaren zou geven, schoon hij er reeds zes en veertig telt. Angelsaksiesch bloed stroomt hem door de aderen: in ieder zijner gelaatstrekken, in zijn geheele wezen kunnen wij het bespeuren. Hij is schoon, maar het is eene schoonheid, welke geene kracht buitensluit. Blauw is het oog, zelfs licht en zachtblauw, en toch straalt er beradenheid uit tegen; welgevormd zijn de lippen, maar wanneer hij zwijgt zijn ze als krampachtig op elkaar gesloten, ze zijn als verzegeld. En niettemin schildert de gestalte, ieder gebaar, ieder woord, iedere toon den volmaakten edelman. Een edelman in den besten zin des woords was dan ook John Hampden, een naam voor wien ieder zoon van Albion nog in deze eeuw het harte warmer voelt kloppen, wien ieder telg van een vrij volk zijn cijns moet brengen van eerbied en liefde, want de strijders voor waarheid en vrijheid kampen voor de menschheid, en niet voor enkele harer leden alleen.

John Hampden was de eerste in het oogenblik van krisis — niet de eenige en ook niet de grootste — maar toch de eerste geweest, die zich verzet had tegen geweld, onbillijkheid en verraad, en dat in een tijd, toen alles boog voor Karels gouden scepter, die dra een looden bleek te zijn.

Die daad was waardig, was grootsch, te moediger en grootscher, omdat Hampden zoo kwetsbaar was.

Rijk was hij in het Graafschap Buckingham, rijk door de schier onmetelijke grondbezittingen, welke hij daar van zijne vaderen erfde; gelukkig door de vrouw zijner keuze, die hij op vijf-en-twintig jarigen leeftijd huwde, en door de kinderen, die de teêrgeliefde hem schonk; gelukkig, zoo als hij het alleen kan zijn, wien uitnemende gaven des geestes verleend zijn en wien de studie en het verstandelijk verkeer, ja de gemeenschap met de uitnemendste zijner tijdgenoten die gaven ontwikkelen en veredelen.

Onvergetelijke dagen! zou hij u kunnen toeroepen, als hij thands niet aan alles behalve zich zelve en de zijnen dacht, onvergetelijke dagen, die hij doorbracht in den bloei zijns levens nevens Falkland en de eerste vernuften zijns tijds op het bekoorlijke landhuis Tew, aan genen behoorende! Jakob I had zijne eerste autokratische oprispingen, en de vier-en-twintigjarige Hampden haastte zich naar het saâmgeroepen Parlement, waar hij den jeugdigen phalanx gereed vond om te verdedigen wat men had en om te veroveren wat men ontheerde, maar verkrijgen moest, wilde het bolwerk van 's lands vrijheid tegen elken inval in de toekomst gedekt zijn. Wat er opofferends in school, om halve nachten in het enge bedompte en vunzige huis der Gemeenten door te brengen, het werd hem

vergoed door de kennismaking met zoo velen, even jeugdig, even frisch en vol geestdrift als hij, maar nog krachtiger, nog begaafder, ten minste op het slagveld, waar hij ze ontmoette en met hen den strijd begon. Helaas! die kamp hield niet lang aan: een machtwoord des Konings, wien de opmerkingen zijner onderdanen, hoe bescheidenlijk ook gemaakt, verdrotten, sloot het Parlement, en ieder keerde huiswaards, met het bewustzijn het goede gewild, maar ook met de teleurstelling het doel niet bereikt te hebben. Had hij zijn eigen geluk boven dat zijns vaderlands gesteld, hij zou blijde tot de zijnen zijn teruggekeerd: thands kon hij de ruste, hem aan eigen haard geschonken, niet anders beschouwen als de balsem in de schrijnende wonde uitgestort. Maar in dit licht beschouwd bleven het onvergetelijke dagen bij en met den straks genoemden vriend doorgebracht. Falkland bracht er zijne humaniteit, echte reine humaniteit, niet alleen zich uitend in de uitwendige vormen, maar zetelend in het nobele hart, in den van vooroordeelen vrijen, ontwikkelden geest. En als dan John Pym in den kring trad, dan mocht de cirkel gesloten heeten. Als Pym het woord opvattend na eene uitspraak van Falkland, die in beschaving zijn meerdere, maar in geestdrift voor de vrijheid in kracht en in moed zijn mindere was, de heldere maar zware basstem verhief en, zich meer en meer vereenzelvigend met zijn onderwerp, uit de oogen bliksems schoot, dan was het of het groene priëel van geurige kamperfoelie en het rozenbed, dat er vóór lag, en de beek, die er half achter lag verscholen, verdween en allen met de snelheid der gedachte werden overgevoerd naar het Romeinsche forum, waar Cicero den machtigen Jupijn zijne flitsen had ontnomen om die Catilina tegen te slingeren en er hem mede te verpletteren.

Onvergetelijke dagen! Zalige ruste! Daar brak de stormwind los, die de bloemen der kamperfoelie afrukte en de rozen ontbladerde. De Koning van Engeland behoefde geld, veel geld, en geen Parlement stond hem subsidiën toe. „Eerst deze en dan herstel der grieven,” dus luidde het bevel Zijner Majesteit, en de stoute balsturige onderdanen, in het Parlementsuis saâmgekomen, keerden den zin altijd om, en verklaarden, voor den troon geknield, met allen eerbied en onderdanigheid, maar onwrikbaar in hunne logika: „eerst herstel van grieven en dan subsidiën.”

Zijne Majesteit Karel I besloot toen zonder Parlement belastingen te heffen. Een bron van inkomsten, die in den aanvang mildelijk vloot, — het in boete slaan van allen, die de voorschriften van Laud in het kerkelijke niet opvolgden — droogde spoedig op. Men zocht naar een ander. Het scheepsgeld, vóór eeuwen reeds geheven in de havensteden voor het bouwen van schepen, uitgerust tegen de zeeroovers, zoude in uitgebreider kring worden ingevorderd. Ook het Graafschap Buckingham, waar Hampden woonde, moest zijn aandeel dragen en Hampden zelf werd aangeslagen voor twintig

shillings. Alles rondom hem boog voor de koninklijke roede; want de Sterrekamer brandde en blakerde, de rechtbank van het Noorden, waar de onverzettelijke, de stalen wil van Thomas Wentworth voorzat, geeselde en hing. Hampden, de rijke Hampden weigerde. Een langdurig proces werd gevoerd. Het mogelijke werd gedaan om hem in den aanslag voor zulk een nietig bedrag te doen berusten. »Twintig shillings slechts voor zulk een rijk man!» riep men van 's konings zijde, alsof het hier geen hooger beginsel, geen rechtsbeginsel gold, waaraan de toekomst van gantsch Engeland hing. Toen hij niet wilde berusten en volhardde, werd het mogelijke aangewend om hem te vermoeien, af te matten, vrees aan te jagen, maar niets baatte, en, hoewel de vuige en slaafsche rechtbank hem veroordeelde, geschiedde het ten aanhoore van het geheele koninkrijk, slechts met de meerderheid van twee stemmen, en hadden er woorden geklonken bij het voeren der pleidooien, woorden, die de kroonsieraden in den Tower deden trillen van schrik. De schok was gegeven, die doorging tot allen!

Het mag ondersteld worden, dat de geschiedenis van Hampden, voor zooveel diens openbaar leven betreft, ook die der anderen is, met wie hij thands aanzit. Naast hem nam Olivier St John plaats; hij bevindt zich daar om dezelfde reden als zijn slechts eenige jaren jongere buurman, dien hij als advocaat in het beroemde rechtsgeding bijstond. Hij mist het edele van Hampden: in plaats van diens waardigheid, drukt zijn geheel uiterlijk scherpszinnigheid, ja ook scherpte uit, eene scherpte, evenwel gemengd met somberheid. Een tijdgenoot verzekert, dat men hem slechts eens zag glimlachen. Tegenover hem ontmoeten wij een veel jonger man, met fijn besneden gelaat, kleine levendige oogen, eenigzins griekschen neus, gewelfd voorhoofd en lang krullend blond haar. Hij is de eenige, aan wiens kleedij eenige zorg is besteed, die de laatste uit Parijs aangekomen modes gevolgd en de zwarte kleur niet als de eenig bestaande heeft beschouwd. Hij heet Henry Vane, zoon van Sir Henry Vane, in dezen oogenblik Sekretaris van Staat van Zijne Majesteit Karel I. De vader, een dienaar van het despotisme, de zoon, een van de hoofdleiders der oppositie! Wel moet hij blijken van goede trouw hebben gegeven, dat hij in dezen kring is opgenomen, dat hij tot eene samenkomst is toegelaten, zoo geheim, zoo vertrouwelijk, zoo gevaarlijk als deze schijnt te zijn, dat hij waagt neder te zitten naast den man, die thands zijn gebuur is. Veinzery was onmogelijk, want ze zou ontdekt zijn geworden door de oogen diens buurmans, oogen, die in deze ure meer licht schijnen te verspreiden dan de kaars; tot verraad is hij zeker niet in staat, want zie, de forsche gevreeschte hand van zijn buurman rust vertrouwelijk op zijn schouder, en die oogen en die hand behooren aan Mr. John Pym.

Pym! Reeds nu ontbloot zich menig hoofd in Londens straten als hij voorbij gaat en balt zich

de vuist van menig koninklijk dienaar, zoodra hij den spitsen bol van den hoed diens niet te temmen redenaars in de verte gewaar wordt. In de Parlementen der laatste tien jaren nam hij immer zitting en onderscheidde hij zich voortdurend door zijne welsprekendheid en tevens zijn doorzicht, zijn politieken takt, zijn voorzichtigheid na een behaalde zegepraal, zijn onverzwakten moed na een nederlaag.

Reeds kort na den dood van Jakob I verhief hij zijne stem tegen de bestaande misbruiken met eene alles medeslepende kracht, maar ook vaak met eene ruwheid, die de tegenpartij verbitterde zonder haar te verslaan. Een blik op zijn wezen kan reeds doen gissen, welke hartstochten in dat lichaam konden gisten en woeden. Alles duidt fysische sterkte aan, een krachtig animaal leven, eene gezondheid, door nachtwaken noch studie, door buitensporigheden noch vermoeienis te deren of te verzwakken. Lang en dik haar golfte in rijke lokken langs het hoofd, welks omvang voegt bij die breede schouders en die forsche leest. De neus is lang en gebogen, bijna als die van een havik, en de donkere schitterende oogen blikkeren en staren als die van een valk. Die oogen temperen den indruk, dien de grove bouw van het lichaam zoude kunnen te weeg brengen, en getuigen van een rijk zieleleven, dus van iets anders nog dan van dierlijke kracht. Vereenigd geeft alles den indruk van harmonische ontwikkeling; zulk eene ziel moest huisvesten in zulk een lichaam, zulk een lichaam mocht aanspraak maken op zulk een levenwekkenden adem. Hadden Hampden en Pym in Hellas geleefd, gene had een Pericles kunnen zijn, deze had zich als Hercules moeten doen kennen; gene ware een uitnemend menschenzoon, deze een halfgod geweest.

Het werd een grond van bewondering te meer, dat die man, wiens ruwe kracht men had leeren erkennen, wiens heftige hartstochten men had leeren vreezen, zich leerde bedwingen en betoomen; dat hij met eene kracht, zoo als hij er alleen bezat, de stormen in zijn binnenste bezwoer, toen hij bemerkte, welk voordeel hij der tegenpartij door onbesuisden ijver verschaft. Ongebogen, hoewel een tijd lang in den Tower opgesloten als straf voor de door hem in het huis der Gemeenten gesproken rauwe woorden, waardig en krachtig strijder als nooit te voren, verbaasde hij voortaan vriend en vijand door zijn bedaardheid, door zijne gematigheid.

Hij had eens een vriend, — spreek den naam in zijne tegenwoordigheid niet uit, als ge de aderen niet op zijn voorhoofd wilt zien zwellen, — hij had eens een vriend, nog begaafder, nog vermeteler, nog... eerzuchtiger dan hij; dat was Thomas Wentworth. Naast elkaar streden zij voor de rechten des volks, en het Engeland der 17de eeuw wist niet wien van beiden het den palm zou reiken. Zij maakten saâm slechts één veldtocht, want toen het volgende Parlement werd geopend bezat Pym geen vriend meer in Thomas Wentworth, maar vond hij dezen in de eerste gelederen der tyrannij. Overal

en altijd bespeurde hij Wentworth, in iedere regeeringsraad, in iedere wetsverkrachting, in iedere overwinning van het koninklijk geweld, altijd Wentworth! „Gij verlaat ons,” had zij dezen toegevoegd, „maar wij verlaten u niet, zoo lang u het hoofd op de schouders staat.”

Het eerste deel dier bedreiging was hij trouw nagekomen; zou hij dat ook het tweede kunnen doen? Hij had den afvallige vervolgd en aangevalen; maar zijn zwaard was opgevangen op een lemmet even zwaar en scherp, en nog beter verstaald dan het zijne. Hij had hem sedert dat tijdstip niet verlaten, maar Wentworth was hem ook nimmer ontvlooden. En machtiger dan ooit was die man in dezen oogenblik!

Maar Pym's moed wies met het gevaar. Als de trotsche eik stond hij te midden van het lager geboomte, de bliksemflits trotsend, den stormwind niet achtend. Alles stond op het spel en hij waagde zichzelf.

Van hem was het opontbod tot eene heimelijke samenkomst uitgegaan; waar een Hampden verbleekte, had hij geglimlacht en zijne uitnoodigingen in het diepste geheim den vertrouwdsten doen toekomen. Reeds dikwerf was men saamgekomen en had menigeen het wachtwoord, in dit vertrek gegeven, door de graafschappen van Engeland rondgedragen. De gemoederen waren in gisting: men wist niet waarop de hoop en de verwachting steunden, maar men hoopte en verwachtte verandering, verademing, herstel der grieven, bevestiging niet alleen, maar zelfs uitbreiding, der vrijheden.

Wat die gelaatszenuwen op dit oogenblik zich bewogen, wat die oogen uitdrukten, wat die lippen, echter niet meer dan fluisterend, uitspraken! In dubbelen zin lag onder hen het buskruit; één vonk, door onvoorzichtigheid of door verraad te voorschijn gebracht, en allen voeren de lucht in!

„Ik weet dat er lijsten zijn opgemaakt van de gantsche geestelijkheid. Men zal elk aanslaan naar zijn inkomen. Dertig duizend pond was laatstleden Vrijdag nog over en er kwamen toen bevelen rechtstreeks van Wentworth, om alles voor het leger over te zenden; op denzelfden dag met denzelfden post kreeg de Lord van de Schatkamer echter een eigenhandig briefje van Zijne Majesteit, waarbij hem bevolen werd aan zijn goeden vriend — dat wil zeggen zijn orakel Wentworth — niet meer dan twee derden te zenden van het aanwezige geld, en het overige, op een duizend pond na, der Koningin ter hand te stellen; die terug gehouden duizend pond moest echter dadelijk in het diepste geheim, zonder dat zijn goede vriend daarvan kennis droeg, aan Zijne Majesteit worden overgemaakt.”

Vane was het die dit vertelde, en Vane was de zoon, zoo als wij weten, van een sekretaris van Staat. De gegrondheid van het bericht werd dan ook niet in twijfel getrokken.

„Karel loopt reeds aan den leiband van hem,” merkte Pym aan. „Maar niet meer dan billijk dat het gestolen goed ook hem weder ontstolen wordt!

Een derde voor de Koningin, die het zeker even goed gebruiken zal als de Koning! Rosetti en Con zullen het geld wel goed weten te besteden. De vrouw en de gunsteling verdeelen den buit, en zijne Genadige Majesteit, moet op slinksche wijze zich er een deel van zoeken te verzekeren.”

Daar was ironie in die woorden, eene ironie die als zout in de wonde beet.

„Het gunstigst verschijnsel acht ik nog de belasting die men voorneemt van de geestelijkheid te heffen. Zoo de tyranny ooit billijk kon zijn, dan zou zij het in deze wezen. De geestelijken, die de goddelijke rechten Zijner Majesteit verdedigen, zijn er het naast toe, om in de kosten, welke die rechten opleggen, te voorzien.”

St. John, die deze woorden uitsprak, trof minder doel met zijn sarkasme dan Pym straks met zijn ironie. Waren zijne bondgenooten het Episcopisme en de Staatskerk niet genegen, de hooge eerbied voor de dienst van God, nog niet door hen af te scheiden van de dienaren der Kerk, de nog niet bepaalde verwerping, zelfs door zulke mannen, van het dogma van het goddelijk recht der koningen, deed de opmerking bijkans als eene heiligschennende spotternij beschouwen.

„Het is een grove fout van hem,” zeide Pym, „en ik zal God niet bidden dat Hij hem dat doe inzien. Een leëge schatkist, den Lord Mayor en de twee rijkste Aldermen van Londen in rechten betrokken door de Sterrekamer, eene belasting op de geestelijkheid, zoo God onze goede zaak genadig zij, een nederlaag van Zijner Majesteits leger, en het Parlement is binnen vier weken bijeen! Wij moeten ons verstaan met de Schotten.”

„Zou dat eene noodzakelijkheid zijn?” vroeg Hampden. „Ik weet dat het juk zwaar woog en het liefste werd aangetast, maar de middelen door hen aangewend zijn geweldig, even geweldig als die des Konings. Door lijdelijk verzet noem ik den onderdaan sterk, door wapengeweld noem ik hem zwak, omdat hij in mijn oog daardoor misdadig wordt en zich vergrijpt aan de inzetting Gods.”

„Het is eene noodzakelijkheid, John!” hernam Pym met eenige verheffing van stem. „Twijfelt gij er aan, dan wordt uw doorzicht omgekocht door de goedheid van uw hart. Vergeet ge wat we geleden en verduurd hebben en dat zou ook hun deel zijn geworden, als zij niet naar de wapens hadden gegrepen, dat zal nog hun lot zijn als zij verslagen worden. Maar, onderstel dat zij het onderspit delven, wat hebben zij dan nog verloren? Een paar hoofden die geveld zullen worden; maar hun kop zal een hydra-kop blijken te zijn. Nu loopen zij de kans van de verdrukking af te wenden, van zulke voorwaarden te bedingen, dat de eedbreker, die hen en ons regeert, wel gedwongen zal worden het hun te geven woord te houden. God is een rechtvaardig, alwetend en alomtegenwoordig God. Voor zijn aangezicht zijn de rechten en plichten bezworen van Oud-Engeland en Oud-Engelands Koningen. Is de onderdaan gehouden het zijne te doen om zijne plichten te

vervullen, hij mag dan ook het zijne doen om zijne rechten te handhaven; lijdelijk verzet is de aanvang, wapengeweld is het einde, en, bij God! wapengeweld moet het einde zijn als het andere niet baat." Hij zweeg een oogenblik en vatte en begroef meteen de blanke hand zijns vriends in de zijne, terwijl hij zachter voortging: »Bovendien, John! onze strijd is tegen hem, den verleider Zijner Majesteit, den verderver des lands."

»En wie zal meer de schuld dragen van het wapengeweld, ondersteld dat dit eene overtreding zij van eene wet Gods?" vroeg St. John. »Wij of de Koning? Wij, die slechts een menschelijk geduld bezitten, of de Koning, die er meer van vergt dan het verdragen kan? Daar is een natuurwet en een geschreven wet; waar deze soms ook zwijge, verheft gene des te luider hare stem. Het voorbeeld van de Schotten is een leerzaam voorbeeld; het zou tegen ons getuigen indien wij het niet volgden."

Hampden zweeg, maar was niet overtuigd. Was hij ook het eerst van allen het Koningschap tegengetroden, hij had het gedaan langs den wettigen weg, den eenigen, dien hij had kunnen inslaan: voor de rechtbank zijns lands. Dat deze in dienst stond van den monarch en haar geweten verkocht had aan het gezach, zooveel te erger voor den monarch en voor het gezach; hem dreef het niet aan tot de onberadenheid der wanhoop of de gewelddadigheid van den hartstocht.

De meerderheid echter overstemde hem; zij rekende minder op de deugdelijkheid der zaak dan op het snelwerkende der krachtige middelen; zij had het karakter van het weerbarstigste der metalen geraadpleegd, en geleerd, dat het ijzer op het oogenblik der gloeihitte smijdig wordt en zich buigen en verwerken laat als was. En Pym, St. John en Vane achtten de natie thands dat oogenblik nabijgekomen, en geloofden, zoo noodig, haar daaraan nog door alle middelen te moeten nader brengen.

»Ik heb reeds betrekkingen aangeknoopt in het Noorden," fluisterde Pym, die zijns vriends zwijgen gunstig uitlei. »Leslie zal den vinger niet weigeren dien ik hem toestak; ik houd het voor zeker, dat hij van zijn kant de gantsche hand toereikt."

»Pym, zie toch wat ge doet; de bijl ligt alreë aan den wortel des booms," zeide Hampden, terwijl eene huivering hem door de leden liep.

»Wij hebben te zorgen dat de bijl blijft liggen en geen menschenhand er naar grijpen kan. John! wat gij in uw graafschap te midden uwer pachters een kluizenaarsleven hebt geleid! Het manna regent niet meer uit den hemel, maar het moet gezocht worden tusschen doorn en braamstruik, ja in de nabijheid van 's vijands tent. Maar van waar zulk een ontzetten, terwijl gij al dien tijd rustig met ons aan hebt gezeten, terwijl gij wist, dat het buskruit onder onze voeten ligt en de musketten er bij voor onze wakkere *train bands*, wier oefeningen wij straks nog aanstaarden, wier oefeningen door ons, door u zoo wel als door mij, zijn uitgelokt?"

Hoe de eene stap tot den anderen voert! Hamp-

den, die medegewerkt had om de weerbaarheid der burgers te bevorderen, en dat gedaan had vooral uit vreeze voor een inval eens buitenlandschen vijands, voelde het klemmende van de opmerking zijn vriends. Wapening had hij bedoeld tegen Frankrijk of tegen den Onderkoning van Ierland, maar indien zijn Koning eens gemeene zaak maakte met een van beiden, zou dan ongeoorloofd worden wat hij anders in de hoogste mate geoorloofd, ja werkelijk geboden dacht? Om welke reden dan ook, hij had den beraamden maatregel goedgekeurd; had hij dan nu het recht er een af te keuren, die er het noodzakelijk gevolg van scheen?

Aan het algemeen stilzwijgen, dat op Pym's laatste woorden volgde, werd een einde gemaakt door een zacht tikken aan de deur. De wijze waarop dit plaats had scheen hun aan te kondigen, dat er geen vijand in aantocht was. Toen de deur openging, werd dan ook het bekend gezicht van Peggy naar binnen gestoken en de komst van den ons bekenden Lairdy aangekondigd, welke mededeeling Pym van zijn stoel deed opspringen. De Schot stond weldra in hun midden en werd door Pym met de oogen gemeten en gepeild.

»Wie zijt ge?"

»De steen in de hand des slingers! Mij is gezegd een brief aan Mr. John Pym te brengen."

»Die ben ik. Geef hem mij."

»Ik moet dien u alleen overhandigen," hernam hij de oogen om zich heen slaande.

»Zij zijn mij en ik ben hen, trouwe dienstknecht! Twijfel niet langer. De letter der Schrift is dood, de geest alleen maakt haar levend."

Joe bleef nog een oogenblik weifelen, keek daarop Peggy aan, die hem toeknikte en hem wenkte te gehoorzamen.

»Hier is hij dan," zeide hij, uit de dubbele sool van een zijner schoenen het kleinnood te voorschijn halend. »Morgen moet ik terugkeeren, zoo ik hoop met een antwoord."

»Geef den man het noodige; verzorg hem goed en laat hem uitrusten," zeide Pym tot Peggy, die den Schot wegleidde. »Beter boodschapper kon men niet uitkiezen. Zulk een werktuig getuigt voor hem, die het gebruikt en in beweging weet te brengen."

Hij opende het briefje; het was van de hand van den beroemden Henderson, den prediker, die gantsch Schotland had doen opstaan, het *Covenant* — het heilig verbond — had doen sluiten, en door het vuur zijner welsprekendheid, door den gloed zijner overtuiging Lord Leslie een leger had verschaft, zoo als Schotland er nog slechts zelden op zijn bodem had vereenigd gezien.

»De Almachtige streed voor onze rechten; 's konings leger is verslagen en trekt terug. Er zijn voorstellen tot verzoening gedaan, maar de leeuw is zachtmoedig als de doornsplinter hem in de klauw is gedrongen. Wij willen waarborgen en steun bij u en de uwen. Wij zullen ingevolge uwen raad de onderhandeling zoo veel mogelijk vertragen om den Koning uit te putten; maar verschaf ons dan ook

geld om ons leger op de been te houden. Ik heb voorgesteld geschikte mannen naar Londen te zenden om daar met Zijne Majesteit te onderhandelen en tevens met u te raadplegen. Ik verzeker u, haasten zullen wij ons niet."

»Welnu?" schenen de flinkerende oogen van Pym te vragen, terwijl hij het kostbaar maar gevaarlijk briefje aan de kaars aanstak, het brandend papier op den grond wierp en de asch met den voet fijn wreef.

»Het moet nog beter worden. Nederlaag op nederlaag moet er geleden worden! Dat is het beste nieuws wat wij vernemen kunnen," merkte St. John aan, somber glimlachend.

»Indien Wentworth zich hieruit redt, schat ik hem fijner dan den boozen geest zelve," zeide Hampden, die zijn afkeer van den gewapenden opstand vergat bij de berichten, die der verdrukte partij het morgenrood der verlossing voorspelden.

»Hij zal zich hieruit niet kunnen redden, maar evenmin zullen wij hem kunnen doen vallen — ik meen: vallen om nooit weêr op te staan. Wij kunnen in het Parlement aandringen op zijne verwijdering, hem beschuldigen van geweld en machts-overtreding, maar hem niet overtuigen van hoog verraad — en slechts het laatste doet het schavot opslaan." Pym trok de gespierde vuist saâm als of hij den gehate omklemden en vasthield.

De jonge Vane was steeds onrustiger geworden; de fijne lippen hadden zich meermalen tot spreken geopend, maar zich telkens weder gesloten.

»Ik moet, ik kan niet anders," mompelde hij eindelijk. »Gister," begon hij stamerend, terwijl de verbaasde hoorders de ooren sperden, »ontving ik een brief van mijn vader, met verzoek in zijne papieren een stuk, op familie-omstandigheden betrekking hebbende, te zoeken. God is mijn getuige, dat ik niet verder ging dan ik mocht! Ik vond in de gevraagde papieren eene aantekening mijns vaders, aangaande het gebeurde in eene der laatste vergaderingen van den Bijzonderen Raad voor de Schotsche zaken. Wentworth had het woord gevat; en van de door hem gehouden reden waren de volgende zinsneden door mijn vader aangeteekend: »Uwe Majesteit, die alles beproefd heeft, maar terug is geweest, kan zich voor God verandwoord achten. Zij is bevrijd en ontheven van alle breidels en vrij om te doen wat hare macht toelaat. Zij heeft een leger in Ierland; dat zij het gebruike om dit rijk tot gehoorzaamheid te dwingen..."

»Ha, Thomas Wentworth!" zeide Pym gesmoord, terwijl hij de hand naar het papier uitstreekte, dat Vane echter niet genegen scheen af te geven. »Deze regelen zijn uw doodvonnis."

»Neen, Pym, niet alzo! Het doel is te rein, dan dat wij zulke onheilige middelen zouden bezigen. Wat de zoon bij toeval vindt in 's vaders schrijflade, mogen wij ons niet toeëigenen. Ook ik wensch den val van den boozen man, die ons vaderland ten verderve voert, maar ik wil het niet door een middel dat de zoon tegen den vader wapent, dat de zoon

zou kunnen verplichten aanklager zijns vaders te worden. Neen, neen! Henry, gij hadt dat papier moeten verscheuren; verbrand het, zoo als Pym straks den brief van Henderson deed; want wat gij in uwe hand houdt is gevaarlijker dan het bericht van den Schotschen prediker."

»Daar, daar hebt gij het," zeide Vane doodsbleek, terwijl hij Hampden de nota in de hand wierp. »Gij zult doen wat goed is." Hampden vatte het papier aan, maar Pym lei heftig zijne hand op die zijns vriends.

»John, maak u tot een lam, en ge wordt ter slachtbank gebracht. John, om onzer oude vriendschap wil! laat het niet gezegd kunnen worden, dat wij in het gevaar eenig waren, maar bij het naderen van de overwinning tweedrachtig! John Hampden, krachtig strijder van voorheen, hebt gij naast vrouw en kind verleerd, te kampen voor hetgeen buiten het huisvertrek ligt? Hebt gij in uw tuin het ongedierte dat uwe warmoezerij aantastte en vernielde, als schepsels van uwen Schepper beschouwd en hun de scherp getande val bespaard? Thomas Wentworth noemt gij een boos man; en gij wilt hem de macht laten om boos te blijven, om ons land te verderven? dat is geen teêrheid van geweten, dat is schuldige zwakheid. Het betreft hier niet het belang van huis en goed, van vrouw en kind, maar het bestaan van duizenden, het bestaan van een rijk."

»Het huisgezin en de staat, zij hebben dezelfde wetten; in de zedelijke wereld zie ik geene grenzen aangeteekend. die het eene van den anderen scheidt," antwoordde Hampden.

»Geen redetwist thands! Er moet niet gepraat, er moet gehandeld worden. Ik zou u anders kunnen wijzen op uw eigen rechtsgeding, gevoerd tegen Zijne Majesteit, die volgens uwe begrippen in den Staat datgeen is wat de vader behoort te zijn in het huisgezin. Wat is uw bezwaar? Dat de zoon beschuldiger zal worden van zijn vader? Dat kan hij alleen worden, indien hij het verzwijgt en het nochtans ruchtbaar wordt — en dat zal het worden, John! — dat de afvallige ten aanhoore van Sir Henry Vane zulk een raad gegeven heeft, wat de zoon onder eede niet zal kunnen loochenen. Vernietig dat stuksken papier, als gij het wilt, maar bedenk dat ik den inhoud ken."

»Laat ons kalm blijven; de hartstocht ziet zelden scherp," viel Oliver St. John in, wien het was aan te zien dat hij de vermaning niet noodig had. »Laat ons het gebeurde eens nader beschouwen! Sir Henry schrijft zijn zoon om eenige familiepapieren; hij duidt hem de plaats aan waar die gevonden kunnen worden; Henry vindt ze, en meteen eene geheime aantekening, die in geene betrekking staat tot de aangeduide papieren. Mij dunkt: of Henry heeft andere laden doorzocht, dan die zijn vader hem het recht gaf te doorzoeken..."

»Neen, neen, ik zweer het voor God!" riep Henry uit.

»Ik geloof u, en dan is het voor mij zekerheid, dat Sir Henry gewild heeft, dat zijn zoon die aantekening vond. En zou dat zoo vreemd zijn? Sir Henry haat Wentworth, die hem even als anderen den voet op den nek zet. Al heeft hij het nooit uitgesproken, zijne daden bewijzen het. Wie heeft ons in de laatste dagen de getrouwste berichten gegeven? Was het niet Sir Henry door zijn zoon? En gij zoudt nog twijfelen dat hij, die dit alles deed, niet gewild heeft dat deze mededeeling ons zou toekomen? Men bergt geen gewichtige papieren op eene plaats die men vergeet te onthouden. Alles duidt een onvoorzichtigheid aan, die eene onvoorzichtigheid heeft willen zijn.»

»Oliver, ik ben geheel van uwe meening! Hoe meer ik nadenk, hoe vaster ik er van overtuigd word dat mijn vader het gewild heeft.»

»In Gods naam dan!» zeide Hampden, terwijl hij het papier uit de vingers liet glijden.

»Broeder!» begon Pym bewogen. »Broeder, ik wil aan uwe bezwaren te gemoet komen voor zoo veel mijn geweten het toelaat. God hoort het mij belooven: van deze regelen zal geen gebruik gemaakt worden dan in den hoogsten nood, dan wanneer alle andere middelen te vergeefs zijn aangewend.»

»Ik dank u, broeder! voor die belofte; ik weet toch hoeveel u die moet kosten.»

Hampden boog echter het hoofd en bleef voor zich zien, als in gepeins verdiept; een wolk van treurigheid bleef zweven over het schoon en mannelijk gelaat.

»Thands ons gehaast! Ik zal den Eerwaarden Henderson schrijven, dat wij zijn voornemen toejuichen, om de onderhandelingen te rekken. Onze vrienden moeten om geld worden aangesproken, ten einde het Schotsche leger op de been te houden, tot er weér een Parlement wordt saamgeroepen; en dat kan niet lang duren. De tijding van zijn nederlaag moeten wij zoo spoedig mogelijk verbreiden. De uren gelden dagen; wie slaapt, moet wakker geschud worden, en wie zit, moet opstaan. Alle vrije mannen moeten een petitie teekenen tot bijeenroeping van een Parlement.»

»Voortreffelijk.» zeide Oliver St. John. »Geld zal er bijeenkomen; slapenden zijn er reeds niet vele meer. De nood Zijner Majesteit is groot; het Parlement zál bijeen komen, maar.... als Wentworth, die scherpsziende genoeg is om den storm te voorzien, dien eens in Ierland ontweek? Wie zal den machtige in zijn koninkrijk een hair durven krenken....?»

»Ik, indien het noodig is en het Parlement het mij beveelt,» antwoordde Hampden.

Maar het scheen niet noodig te zullen zijn. Daar trof een vreemd gerucht hun oor. Het kwam nader en nader bij, en kon herkend worden als het geroffel van trommen en het geschetter van trompetten. Wat mocht dit zijn? De stad lag reeds in diepe rust; geen voetganger bewoog zich meer in de straten. Dat de vrienden, die hier bijeen

waren, niet alleen verrast en verschrokken waren, bewees het openkleppen van de vensters der in de nabijheid liggende woningen. Tusschen de krijgsmuziek in, hoorde men het briesschen der paarden. Toortsdragers moesten bij den stoet zijn, die nu zeker in de straat, bijna onder de vensters van het vertrek waarin zij zich bevonden, aangekomen was, want een helle vuurgloed verlichtte de gordijnen. Pym vermoedde de waarheid; hij rees op; onwillekeurig volgden de anderen zijn voorbeeld en traden, na de kaars te hebben uitgedompt, met hem naar het venster dat zij openstieten en waaruit zij, half verborgen achter het gordijn, naar buiten en beneden staarden.

Welk een aanblik! Op de met schuim bedekte paarden reden in dichte gelederen de zwaar gewapende kurassiers. Het licht der fakkels vonkelde op den ijzeren wapenrok, op de metalen dijbekeedsels, op den helm, van welken een witte pluim afwoei, en wierp op het metaal een rossen tint. Omsloten van dien krijgsstoet werd men een draagstoel gewaar, zoo als men toen ter tijde nog menigwerf gebruikte, en naar welks meerdere of mindere pracht men den rang en het vermogen des eigenaars konde afmeten. Deze moest dan wel een der eersten van het koninkrijk herbergen. Het was een vierkant kamertjen met eenigzins gewelfd dak; de wand van achteren en van voren was van hout, maar geheel verguld, terwijl aan weerszijden dikke damast zijden gordijnen, met sterren geborduurd, den in- en uitgang afsloten. Boven op het dak prijkte een vergulden gravenkroon. De stoel werd slechts door twee lakeien gedragen, maar een zwerm bedienden in hetzelfde livrei omgaf dien en tevens den fieren krijgsman op het trappelende paard — zeker de aanvoerder der krijgshende — die ter linkerzijde reed. Deze boog soms, zoo als nu plaats had, eerbiedig het hoofd en leende het oor naar een of ander bevel, dat hem toeklonk uit den draagstoel, waarvan een der gordijnen door een blanken vinger, waaraan een diamant vonkte, even werd weggeschoven.

»Hij is het!» zeide Pym met heesche stem, en hij sloeg de hand aan het vensterkozijn, want een duizeling overviel hem, en het was of er een vuur spatte uit zijne oogen. De lynx had goed gezien. Thomas Wentworth, Graaf van Strafford, Lord Luitenant van Ierland, na Zijne Majesteit de hoogste man in het koninkrijk, deed zijne intrede in Londen.

II.

Daar klonk een luide geeuw en bewoog zich een blanke hand om een vermetel insekt te verjagen, dat het gewaagd had zich op deze een rustplaats te kiezen. Die hand behoorde eener jonge Lady, die achteloos neêrlag in den van mollige kussens voorzien leunstoel, zich bevindende in een priëel, het schoonste en het dichtst bewassen van al de groene luchthuisjens, door den franschen hovenier

in Whitehalls tuin opgebouwd. De dichte bladrenkroon van den gebogen en geheel aan 's meesters wil onderworpen treuresch keerde de heete stralen der middagzon en deed den hellen dag, welke daar buiten schitterde, hier verkeerden in een koele halve schemering. De aan den ingang geplante kamperfoelie en de rozen, de ter zijde van den groenen koepel uitgezaaide resida vervulden de enge ruimte met de heerlijkste geuren en verhoogden de ruste daar genoten tot eene weelderige verkwikking. Mocht de tuin van het verblijf van Englands koningen nog niet kunnen wedijveren met de luthoven van Frankrijks heerscher, waar weldra een Le Nôtre de kunst op de natuur zou doen zegepralen, en, als een trouw dienaar van de rijzende alleenheerschappij, deze door schikking en ordening, door wegsnijding en gewelddadige samenvoeging, in boom en heester zoude weten af te prenten, Mijnheer Pervier mocht een talentvol voorganger heeten en geacht worden reeds aanvankelijk een zegepraal te hebben behaald op de wilde losbandige groei-kracht, waarvan Whitehalls hof voor zijne komst blijk had gegeven. De paden waren geëffend en met fijne bloemen als gezoomd; grasperken waren aangelegd waar vroeger onbekend heestergewas, zelden gesnoeid en opgebonden in elkaâr vastgegroeid, een bajert vertoonde van takken, bloemen en bladen. Priëlen waren gebouwd, perken afgebakend en dat alles met eene regelmatigheid, welke reeds terstond de aandacht trok, maar de bewondering van den kenner in hooge mate opwekte zoodra hij het plan van den aanleg doorzag en het zuiver vierkant waarnam, in hetwelk priël en bloemperk, heester en grastapijt de plaats was aangewezen.

Wie zich echter thands in de schaduw van het lustpriël verschool, scheen geen oog meer te hebben voor den kostbaren aanleg. Zij had voor eenige minuten het paleis verlaten, gevolgd door een vrouwelijke bediende, die een boek, in kalfslederen band met goud beslag en voorzien van een kruis van hetzelfde metaal, alsmede een reukdoos en overkleed droeg. Zij was den tuin door gewandeld zonder om zich heen te zien, had de bediende weggezonden toen zij, het priël ingetreden, zich had neêrgezet in den daar gereed staanden leunstoel, echter niet voor haar op het hart te hebben gedrukt toch te zorgen voor Mary, haar hazewind, voor haar kleed, dat zij bij de eerste Maske zoude moeten dragen en voor haar rijstvogel, die in de vergulde kooi alleen achtergebleven, wel eens last zoude kunnen lijden van de ondeugende Mary. Toen had zij zich uitgestrekt, haar boek vol fraai gekleurde beelden geopend, en was zij in slaap gevallen.

Het was een aardig gezichtjen, dat te voorschijn kwam uit de talloze kleine blonde en door een zwart fluweelen band vastgebonden hairkrullen, die het als in een lijst vatteden. Alles duidde fijnheid en teêrheid aan. De *teint* was blank, de wenkbrauwen zuiver geboogd, de lippen, die den kleinen mond bezoomden, smetteloos rood, de oogen, hoewel van een matblauw, schitterend als kralen;

jammer echter dat het neusjen geen zuiver rechte lijn aanwees, maar aan de spits eenigzins omhoog gebogen was, hetgeen de harmonie verstoorde, maar daarentegen iets speelzieks, iets dartels en schalks te meer aan de uitdrukking van het geheele wezen bijzette. Er lag een waas van *coquetterie* over alles heengespreid, zoowel in het paretlen halssnoer, dat den molligen hals omgaf, als in de plooiën van de rijke kant aan haar parelkleurig taffen kleed, dat, laag uitgesneden naar de heerschende mode, den onberispeijken vorm van de *buste* bewonderen liet; zoowel in het keurslijf, dat het zwoegen van den boezem verried en de dunne *taille*, door een eenigzins breede mannenhand te omspannen, deed kennen; zoowel in de wijde, maar korte en nauw tot den ellenhoog reikende mouwen, die den poezelen arm vrij lieten als in de marokijn leëren schoentjes met roode hakken, die den weelderigen vorm van het been en den kleinen voet lieten gissen. Maar er was tevens zoo veel kinderlijke dartelheid in het oog te lezen, dat de behaagzucht waarvan al het andere getuigde, haar gevaarlijk karakter verloor en beschouwd kon worden als de dochter eener ijdelheid, die in het binnenst meer als gast dan als vaste bewoneressie verblijf hield.

Zij had denken te lezen en zij was gaan slapen; zij had willen rusten, en de insecten drevden de *courtoisie* niet zóo ver, om de plaats waar zij verijlde, te mijden. Zij trok dan ook met kracht ten strijde tegen die lompe aanvellers, en wierp ze een blik toe, waarin felle wrevel lag; een blik, die menig ridder meer gedeerd zou hebben dan die onbeschaamd gonzende vliegen, muggen, of hoe de gevleugelde plaaggeesten ook heeten mochten.

Maar daar kwam hulp opdagen; daar kraakte ten minste een voetstap op het met schelpen bestrooide pad.

Wat doet u een oogenblik blozen, Jane Howard, en u bijkans ernstig zien? Mij dunkt, dat de ernst en uw gelaat twee vreemden zijn, die niet spoedig vriendschap zullen sluiten. Het is dan ook of Jane dat begrijpt; want zij verjaagt den ernstigen trek van haar aangezicht en roept er weder den glimlach terug, die er meest op troont en de ivoren tandtjens door de half geopende lippen doet blikken.

Toch schijnt die naderende voetstap haar nieuwsgierigheid te hebben opgewekt, want de blik, die zelden zich lang op een voorwerp vestigt, staart nu door de opening van het priël heen en bespeurt een jonkman, die haar bekend is en haar toch blijkbaar niet dikwijls ontmoet, want zij prevelt met eenige verrassing: »Robert Conway!»

Hij kon even in de twintig zijn, want ter nawnood voorspelde eenig dons om de bovenlip den wordenden knevel. Hare blonde lokken schenen van haren overvloed iets aan den jonkman te hebben afgestaan; want zijn hair had volkomen denzelfden tint, ja was bijkans even als het hare op gemaakt en van de fijnste geuren doortrokken. Een zwart fluweelen barret met witte liggende veêr

dekte het hoofd. Om den korten staanden kraag lag een rood lint, van voren eindigende in een strik; het donkergroen wambuis, met goud passement afgezet, hing van voren open en liet een fijn overhemd zien, hetzelfde, dat aan de mouwen zich deed kennen in de fijne kanten lubben. De broek, mede van voren van een strik van rose-lint voorzien, was op de knie vastgemaakt door een kleiner strikjen, waarin een edelsteen vonkelde; de kousen waren van witte zijde en de lage schoentjes, hooggehakt en breed aan de teenen uitlopend, op den voet bevestigd door een strik van het zelfde lint. Witte lederen handschoenen, volgens de heerschende mode te klein om gedragen te worden, hield hij in de hand, wier vingers met diamanten ringen prijken.

Robert Conway was een van de pronkers uit die tijden en besteedde dan ook eene vrouwelijke zorg aan zijne kleedij en *coiffure*, welke laatste vooral aan de mannen dien schijn van vrouwelijkheid gaven, waarop zij in deze periode, op het voetspoor van wijlen den vermaarden Buckingham, een gunsteling van Koning Jacob en Koning Karel, zoozeer waren gesteld.

Maar niетt tegenstaande het onbepert en onvoorwaardelijk gezach van de mode, kon zij Robert Conway niet ten volle beheerschen. De natuur was niet te overwinnen, al werkte Robert zelf er toe meê om haar onder het juk te brengen. Kleedij noch *coiffure* konden hem het mannelijk *air* ontnemen, dat zijn gelaat kenmerkte, dat er sprak uit zijne levendige oogen, die zich bij wijlen verdonkeren en eene sonderlinge uitdrukking van ernst aannemen konden; terwijl bovendien de gebogen neus en de scherp geteekende mond er toe bijdroegen om allen schijn van verwijfdheid te verwijderen.

Of Robert Lady Jane zocht weten wij niet, maar dat hij haar bespeurde en als eene goede bekende groette, bleek weldra. Toen hij in den ingang stond, ontsnapte hem een half luide kreet van verrassing, waarna hij met bevalligheid zich op éene knie neer liet, en met de geparfumeerde hand even de hare vatte, terwijl hij eenige door den hofstijl getinte woorden sprak, bij de jonge ridders toen ter tijde in gebruik, die in hunne *courtoisie* overdreven waren, omdat deze niet meer dan een vorm was, welke eigenlijk de grootste grofheid verbergen of bedekken moest.

»Hebé maakt zich schuldig aan te groote bescheidenheid, als zij in het donkere woud zich onttrekt aan het spiedend oog harer bewonderaars.»

»Is zij bescheiden, omdat zij zich verbergt, wat moet hij dan wel zijn, die in haar schuilplaats dringt? Vertrek dus, hoogmoedig sterveling, en stoor de bescheiden Hebé niet langer,» zeide zij schertsend, terwijl zij, door het schalksch oog te doen heen dwalen naar een stoel in hare nabijheid, geheel in strijd scheen te handelen met hare woorden. De jonkman had die verklaring van den eigenlijken zin harer woorden niet behoeven te ontvangen en zou het bevel tot vertrekken, ook zonder dien blik, reeds als een bevel tot blijven hebben uitgelegd, want

hij was opgestaan en boog zich met de eene hand steunende op den rug van den aangewezen of liever aangeduiden stoel, tot haar over, alsof hij haar in de oogen lezen wilde.

»Ja, dat is nog wel de blik van de verrukkelijke Hebé, die den smachtenden sterveling den goddelijken nektar schenkt. Immer jong en schoon, eeuwige frissche en geurende lente!»

»Pas op, pas op, gij vertreedt mijn kanten,» riep zij haastig, terwijl zij het wijde kleed, waarvan zijn voet werkelijk een slip had aangeraakt, terug trok. »Weet ge wel,» vervolgde zij, op haren gewonen snappenden toon — het plotseling opgekomen donderwolkjen was even plotseling verdwenen — »weet ge wel, dat de maanden waarin ik u niet zag, u werkelijk veranderd hebben? Robert, twee duim, zoo niet twee en half, zijt ge gegroeid! En ge loopt werkelijk naar het zwaard, dat ge zeker al dien tijd aan uwe zijde hebt moeten dragen. Och, vertel me eens van Mylord Strafford! Vindt ge dat niet vreemd: ik heb hem nooit gezien, en er is geen man van wien ik meer heb hooren spreken...»

»De gelukkige, die het zeldzaam voorrecht heeft om door u te worden herdacht. Ik onderstelde dat Hebé gewoon was te sluimeren aan de oevers van de Lethe.» Er lag eenige ernst in den toon zijner stem bij het uitbrengen dezer woorden; een ernst echter, dien zij niet bemerkte, want schertsend hernam zij: »Juist, juist, maar Mylord Strafford, die zooveel beheerscht, schijnt het die rivier ook wel te doen... Maar gij, Robert Conway, heb toch waarlijk geen recht om mij mijne rustplaats te benijden. Geene verwijten echter! Ik zou u misschien ernstig maken en u dan weêr die wenkbrauwen doen fronsen, zoo als laatst; wanneer was het ook weêr? Ja, toen die barre beer naar den Tower werd geleid, ik meen dien Puritein, wiens boek door beulshand verbrand werd.» Zij bedoelde Mr. Prynne, schrijver van »een boek van een duizental bladzijden» en gericht tegen de Maskes en de waereldsche genietingen van het hof, welke met al de verontwaardiging van een geërgerd en gekwetst gemoed werden gehegeld, bespot en verdoemd. Het boek werd een monster, en nog wel een misvormd monster door de heeren rechters genoemd en als zoodanig door beulshand verbrand; de schrijver, veroordeeld tot levenslange gevangenis en vijfduizend pond boete, mocht zich nog gelukkig prijzen dat hem oor en neus verbleef.

Jane had zeker een tedere snaar aangeroerd, want de jonkman, hoewel door haar gewaarschuwd, fronsde weder de wenkbrauwen, terwijl een trek van gemelijkheid op zijn gelaat zichtbaar werd.

»Gij wildet van Mylord Strafford spreken, Jane!» zeide hij, zich dwingende om die woorden op lossen toon te uiten.

»Juist, en gij spreekt van Lethe... Bloos, schuldig, dat ge dien naam noemt! Zeventien Januari, schreef ik in mijn zakboekjen — ik zal het u straks laten zien — van buiten is het met ivoor bekleed en van binnen met roode zijde, echte Chinesche, zoo

als ik hoor; het was een Kerstmisgeschenk van Hare Majesteit, en dat ik, zoo als ik geloof en heb hooren fluisteren, verdiend moet hebben als Dorimene in de Pastorale, die wij den avond vóór Kerstmis voor Zijne Majesteit vertoonden.... Ik was in het goudgaas en zweefde in een zee van lint, dat laatste zei mij Mylady Carlisle, die Juno voorstelde en deernlijk verslagen werd door Venus, waar Hare Majesteit voor speelde.... Weet ge, het voegde zoo in de Pastorale, dat Juno moest vluchten, en ik geloof dat het haar moeite genoeg kostte om dat gedeelte van haar rol naar eisch te vervullen. In vertrouwen gezegd, speelde de Juno voortreffelijk en werd ik zelfs bang toen zij Venus Paris betwistte; ik moest juist op dat oogenblik optreden en huppelend naderen met een klein schaapjen, dat ik aan een rood zijden band voortleidde, onder het zingen van een lied, dat door Mijnheer Voiture — een van de eerste vernuften van het Fransche hof, zoo als Hare Majesteit mij heeft gezegd — vervaardigd was. Ik zong en huppelde en leidde mijn schaapjen voort, maar ik vergat, toen ik Juno zag, bij Paris te blijven staan, hetgeen ik had behooren te doen. Ik huppelde altijd voort, tot dat ik het tooneel weêr af was."

Robert glimlachte even bij hare voorstelling van het gebeurde, waar de herinnering haar de oogen nog flikkeren en den boezem zwoegen deed; hij glimlachte even, maar toen die glimlach verdwenen was, vertoonde zijn gelaat een ongewone strakheid en mompelde hij: »Ik wilde voor u zelve, Jane, dat ge geen vermaak vindt in die vertooningen."

»Geen vermaak daarin vinden? Zoudt ge dan verkiezen dat we hier zaten zoo als, naar ik hoor, in Spanje gebeurt: stijf in het keurslijf, met zoo veel woorden op de lippen als ons 's avonds te voren voor den volgenden dag worden opgelegd? Twee of drie keer in de week wonen wij allen, natuurlijk behalve Hare Majesteit, de dienst bij en dan moet ik bijna als zulk eene Spaansche grootheid stil zitten, soms wel drie kwartier. Vervolgens moet ik meer dan een uur aan de kaptafel Harer Majesteit zijn. In vertrouwen gezegd, Robert, is dat een marteling, wanneer Zijne Majesteit er bij is, die fronsen kan, bijna even goed als gij het soms kunt.. Neen, het is een genot, als we een Pastorale mogen voorstellen of een Maske; en ik mag betuigen, dat ik dan beter en galanter toehoorders heb dan ik op dit oogenblik er een bezit."

Het was waar, aandachtig scheen hij, galant was hij niet. Hij had haar bij de laatste woorden half den rug toegekeerd en het sierlijk gebonden boek in de hand genomen, dat naast haar lag.

»Behoort dat u, Jane?"

»Ja, dat behoort mij," antwoordde zij, den toon zijner stem nabootsend. »Dat is óók een geschenk Harer Majesteit; ik kreeg het op den St. Petrus en Paulusdag."

»Dat moogt gij niet lezen, Jane! Dat is een Papietisch boek...."

»Ik heb er nog geen oog ingeslagen," haastte zij

zich te antwoorden. »Maar ge maakt mij nieuwsgierig; ik moet het nu beginnen te lezen. Gij zult mij voorlezen, Robert!"

»Voorlezen? Ik zal zorgen, dat het mij onmogelijk wordt dat te doen en u om er naar te hooren." Hij trad het priëel even uit en wierp het boek ver van zich. Jane was opgesprongen; hoog rood waren hare wangen gekleurd en de kleine hand werd zenuwachtig bewogen.

»Robert, ik wil het terug, en als de band beschadigd is, zult gij er aansprakelijk voor zijn bij hare Majesteit. Ik wil het terug hebben. Wat ge een ruwe beer zijt geworden in Ierland! Ge blijft mij aanzien, terwijl ik u zeg, dat ik het terug wil hebben. O waren Mylord Colchester of Mylord Craven of Mylord Connington hier!" Het kleine voetjen trippelde van drift en de oogjens glinsterden van tranen. »Ik wil u nooit terngzien. Waarom zijt ge niet in Ierland gebleven, waar ge 't wis zeer genoegelijk vondt met uwe vrienden, die u zeker les gaven in de kunst der *courtoisie* — maar ten minste nog van tijd tot tijd door een enkel teeken blijk gaven van hun leven.."

»Verwijt ge 't mij, Jane! dat ik dat niet deed.... jegens u?" vroeg hij zacht. »Zeventien December vertrok ik naar Dublin en den zeventienden Januari daaraanvolgende schreeft ge in uw dagboekjen...? Aanbiddelijke Hebé, laat de zon weder stralen uit uwe oogen.... het is mij zoo duister thands."

»Neen, geen woord meer!" hernam zij nog heftiger; zij duidde het hem zeer euvel, dat hij op dezen oogenblik haar de halve woorden, die zij straks gesproken had, herinnerde; zij haatte hem thands: zij wilde hem nooit weêrzien. De daad, door hem verricht, werd haar hoe langer hoe meer een misdaad; de vrijheid, die hij zich veroorloofd had, eene vermetelheid, waarvoor zij ieder edelman van het hof zou gestraft hebben, maar waarvoor jegens hem geene boete zwaar genoeg kon uitgedacht worden.

»Waarom den top van den Olympus nog langer in zwarte onweêrswolken verborgen!" riep Robert, die nog maar niet aan den duur van hare drift gelooven wilde.

Jane bleef zich echter afkeeren en scheen in zijne woorden een nieuwe aanleiding tot toorn te vinden.

»Sir Robert Conway, ik wil alleen zijn," zeide zij, terwijl de verbittering trilde in hare stem.

»Jane, Jane! zijt gij dan waarlijk boos, omdat ik niet toe mag geven aan... een luim?"

»Waar gij niet over te oordeelen hebt, Sir!" riep zij uit, terwijl de lippen zich krulden en het aanninnig gelaat werkelijk wrevel en ergernis uitdrukte.

»Niet alzo, Jane! Doe mij niet gelooven, dat het u ernst is. We zijn zulke oude trouwe vrienden, Jane! We waren zoo lang reeds bij elkander, dat het mij zoo vreemd, zoo eenzaam was toen ik naar Dublin ging. In zeven maanden, denk eens, Jane, zeven maanden, zag ik u niet, en nu ik terugkeer, zie ik voor het eerst die oogjens met tranen, die lipjens trillen van drift; ik herinnerde ze mij, zoo

menigmaal schitterend van schalksheid en zich plooiend tot een blijden lach! Laat het weér zijn zoo als vroeger, Jane! Wees verstandig, en zet u neêr en dan zal ik u verhalen van Mylord Strafford, mijn beschermer!"

Maar Jane zette zich niet neder en schudde wrevelig met het hoofd.

„Gelief mijn kamenier te roepen, Sir! Maar neen, ik vergeet dat gij u voornaamt te weigeren wat men u vraagt."

„Wilt ge 't dan niet begrijpen, waarom ik u dit boek ontnam?" riep Robert, zelf eenigermate geprikkeld, uit. „Dat boek is een gevaarlijk geschenk, en zoo niemand uwer verwanten u dat nog gezegd heeft, dan is het een verzuim, dat voor hunne verandwoording komt, maar waaraan uw vriend Conway zich niet schuldig zal maken, daar hij u waarschuwen en zoo dat noodig mocht zijn, het middel ontnemen zal, dat zou kunnen mede werken tot uw val."

Jane had zulke woorden en den vasten toon, waarop hij ze uitbracht, nog nooit van hem gehoord. Wat was ook hij thands ver van den metaforischen hofstijl! Wat moest hij wel veranderd zijn in die zeven maanden tijds! Bij die gedachte kwam het niet in haar op, dat zij zelve misschien dat nog meer was dan hij: zij, die bij zijn vertrek naar Ierland naar het hof van den Onderkoning, de betrekkelijk eenvoudige en stille woning eener verre verwante, die op het land bij Chester leefde, verwisseld had met het prachtige luidruchtige hof van White-hall, waar zij, in plaats van de domme vogels, de met nog fraaier veêren pronkende edellieden de zoetste liedekens hoorde kwelen; waar zij, in plaats van de oude, altijd brommende tante, die toch niet meer was dan een Miss Kimbolton, eene vrolijke, liefvallige jeugdige vrouw had aangetroffen, die Koningin van Engeland heette, maar hare moederlijke vriendin had willen zijn, en haar verpleegde, koesterde en de aarde bijna tot een paradijs vervormde.

Ware zelfs Robert Conway dezelfde gebleven, de invloed dien het hof op Jane had geoefend, moest reeds tusschen beiden eene wijde kloof hebben gegraven. Nog wijder werd zij echter, nu ook hij was veranderd, nu de weg, dien hij betrad, hem van het hof afleidde. Van nature ernstig, had echter de omgang met de altoos dartele Jane dien ernst getemperd, en had hij, eenige maanden vóór Jane naar Londen overgeplaatst, aan het hofleeren deelnemen aan al de genoegens die het gaf, had hij zich leeren vormen naar den type, dien men zich daar van den volmaakten edelman had gedacht. Zijn karakter was onderdrukt, maar niet overwonnen; was gewijzigd, maar niet vernietigd. Dit bleek toen hij, aan den invloed van White-hall onttrokken, werd overgeplaatst naar het hof van den Onderkoning te Dublin.

Robert Conway, die in White-hall slechts vermoed had, zag en tastte aan het hof te Dublin. Bij zijn vereering, of liever ontzach voor Lord Strafford, tot wiens gevolg hij behoorde en die hem soms de

diensten van sekretaris verrichten deed, voegde zich zijn afkeer van de maar te dikwijls door zijn meester gebezigde middelen, van de knevelarijen, die daar gepleegd, van de boeien die er gesmeed, van de rechten die er vertrapt werden.

Zoo jong nog, en reeds zulk een strijd in zijn binnenste! Vereering van Straffords gaven, afkeer van den heerscher, en daarbij een toemeloze eerezucht! Uit een zijtak van het bekend geslacht der Conways gesproten, bezat hij niets dan een onbevleete naam, een warm hart, een goed helder hoofd. Hoe diep gekwetst had hij zich gevoeld, als hij van zijne meesters te Eton College, bij elken prijs dien hij behaalde, vernam, dat zijne rijke bloedverwanten dien betaalden! Eerezucht, brandende eerezucht bezat hij. Ze deed hem dagen lang heenbuigen over de tafel waarop de boeken zijner studie lagen; ze deed hem al de krachten, die in hem waren, als vereenigen op één punt: arm was hij en onbekend, en hij moest rijk worden en aanzienlijk. Maar nevens de eerezucht zetelde ook de eerlijkheid in zijn binnenste, en even als de beide grondkrachten, die de planeet in haar stand doen verblijven, waren beiden voor hem niet alleen voorwaarden tot beweging, maar ook voorwaarden tot behoud. Zal het hem mogelijk zijn het evenwicht tusschen beide krachten te bewaren, ook waar der eerezucht nog schooner lokaas vertoond wordt dan tot dus verre plaats had? Hij was de zoon van een krachtig krijgsoverste, die de vrijheidsoorlogen in de Nederlanden bijwoonde, wiens gelaat, met likteekenen doorgroefd, er van getuigde, dat menig droppel van zijn bloed aan het lemmer zijns vijands had gekleefd; die, in het weeke land, voor welks behoud hij streed, op de plek waar hij viel te midden van den vijand begraven, uit het verre graf zijn eenigen scheen toe te roepen: wees trouw aan de zaak waarvoor ik stierf. Tot nu had hij die stem gehoor gegeven en had hij de eere zijns vaders lief gehad boven alles. Tot dusverre was er echter nog niets van hem gevorderd, dat in tegenspraak was met hetgeen hij als beginsel erkende, en had hij alleen toegezien waar anderen werkten. Hij was ook nog te nietig een dienstknecht, om door Lord Strafford tot werkelijken arbeid geroepen te worden, zoodat er nog geen slagveld bestond waarop de eerezucht des jongen edelmans en de heilige traditië des zoons elkaar hadden kunnen bekampen.

Wat hij echter tot dus verre gezien had, deed hem den strijd, die hem wachtte, te gemoet zien, deed hem in de laatste weken menigmalen tot zich zelve inkeeren, en dit gaf hem dien ernst, waarvan Jane een afkeer had, waarvoor zij eigenlijk vrees koesterde.

Jane was een kind, maar een bedorven kind; en al klonk er ook in het diepste diep haars harten een stem die haar toefluisterde, dat Robert een beter kavalier was dan Lord Craven, dan Cottington, en hoe de vlinders ook heetten, die de bonte vlerkjen repton om de geurende en kleurende hof-

bloemen, zij vergaf het hem niet, dat hij haar ongehoorzaam bleef, en, vermetele als niemand het waagde te zijn, haar iets gebieden of verbieden dorst. Boezemden de laatste door hem gesproken woorden haar ook een soort van ontzach in, zij was besloten om geen afstand te doen van haren eisch. Wat hij ook deed om haar weder tot hare gewone opgeruimdheid terug te brengen, het mocht niet baten: zij bleef halstarrig zwijgen; en toen hij eindelijk haar mededeelde weldra weder naar Dublin terug te zullen keeren en haar vroeg wanneer hij afscheid van haar zou kunnen nemen, had zij geandwoord, dat het nu het geschiktste oogenblik was, daar het woord van afscheid haar nu het aangenaamst in het oor zou klinken.

Robert Conway verbleekte een oogenblik: zóo verre had hij niet bedoeld te gaan, en een blik op de bekoorlijke Jane, die hij in den laatsten tijd geheel anders had leeren beschouwen dan als een zuster, deed het hem bejammeren dat hij zóo verre gegaan was. Hij had echter gedaau wat hij zijn plicht meende te zijn, en, sterk door dit bewustzijn zoo als hij dacht, zou hij volharden en later het loon wachten, dat niet uit kon blijven, zoodra Jane tot kalmte was teruggekeerd.

„Vaarwel dan, Jane! Het kost mij veel van u te scheiden, nu ik juist heb bespeurd hoezeer gij den steun eens vriends behoeft. Ik had zelfs niet gedacht, dat het mij zóoveel kosten zoude,” ging hij eenige oogenblikken meer bewogen en minder krachtig voort. „Jane, ik was tot u gekomen om u een woord toe te fluisteren, dat reeds lang op mijn lippen zweefde; een woord, waarvan ik de betekenis eerst recht begrepen heb toen ik u niet meer om mij zag.” Zij bleef zwijgen en met haar waaier spelen en joeg met de eene hand een vlieg weg, die haar weder vervolgde.

„Vaarwel dan!” riep hij uit, en zonder haar aan te zien rende hij het priëel uit.

Hij vertraagde echter zijn gang toen hij eenige schreden gezet had; hij hoopte nog teruggeroepen te worden; hij hoopte, maar hield zich sterk en wilde niet naar haar omzien. Zoo hij had kunnen waarnemen wat er in het priëel voorviel, hoe hij dan alle krachten zou hebben ingespannen om sterk te blijven! De kostbare waaier, het kostelijk reukkoftertjen lagen op den grond; de oogen van Jane staarden in angst naar hem, die zich verwijderde; de lippen openden zich om zijn naam te roepen, de hand strekte zich uit om hem te worden toegereikt... De krachtige Robert, de mannelijke jongeling, gaf juist het pleit verloren. Hij kon zóo niet scheiden; hij had zich omgewend, het boek, dat hij wegwierp, gezocht en gevonden; hij keerde, en lei het haar, die met een kreet van verrukking weder in haar leunstoel was neêrgezegen, op den schoot, met het vleierende woord: „Nu, Jane! zult gij toch wel een woord van afscheid voor mij hebben? Is de schuld nóg niet verzoend, welke boete legt gij mij dan op?”

„Had Hébe een talisman weg te schenken, zij

zou het doen,” schertste het plotseling weder vrolijk geworden kind, en ze trok de hand niet terug, die hij gevat had en eerbiedig even met de lippen aanraakte.

„Zij zelve is de talisman,” fluisterde Robert met vonkelende oogen. „Jane, ik bemin u. Ik waagde het niet u te schrijven toen ik ver van u was; ik moest het uitspreken dicht bij u, zoo als nu, met uwe hand in de mijne, mijn oog zich weerspiegellend in het uwe... Al schreef ik u niet, toch dacht ik meer aan u dan aan alle anderen.... Ik ben een roover, Jane, ja ik beken mijn misdaad; ik kocht uwe bedienden om, en de strik, die op uw boezem rustte, toen gij de laatste pastorale speeldet, kwam tot mij in Dublin.”

„Misdadige!” riep Jane lachend uit, „daarvoor zult ge boeten — op het eerste bal zult gij het eerst met mij dansen, hetgeen u een duel berokkenen zal.”

„Mag ik hopen, Jane! mag ik hopen?”

Zij liet hare hand in de zijne, maar andwoordde niet.

„Lady Jane!” klonk het in de verte en weldra dichter bij. Het was de bejaarde kamenier, het erstuk der familie Howard, die haar scheen te zoeken. De geroepene ijldde het priëel uit, waardoor zij spoedig in het gezicht kwam van de oude Alice.

„Hare Majesteit,” hijgde deze haar tegen, „heeft u reeds tien minuten geleden laten roepen... Men wacht u om de Sarabande te beginnen. Men kan niet buiteu u, spoedig, spoedig!”

„Mijne voorgdesse mag ik waarlijk niet doen wachten! Hare Majesteit is dat, Mr. Conway... Adieu!” Zij wierp hem een kushand toe en huppelde heen alsof haar niets bezwaarde, alsof haar reeds de eerste maten van den nieuwen Franschen — eigenlijk Spaanschen — daus in de ooren klonken. Hoe geheel anders als de jonkman, die met zijne houding verlegen, geen enkel woord wist uit te brengen en haar, terwijl de gekreukte barret in de trillende vingers heen en weder schoof, star, met gefronsde wenkbrauw en een hoogen blos op het gelaat bleef nastaren!

„Hare Majesteit is dat, Mr. Conway!” Die woorden suisden hem nog in het oor. Hoe vrolijk huppte zij heen en hij had met zóoveel ernst gesproken! De Sarabande wachtte haar en voor dien dans verliet zij hem in zulk een oogenblik!

Ze was een kind! Lichtvaardig en wreed als een kind in zijne argeloosheid kan zijn. Maar was zij wel geheel argeloos, al mocht zij ook lichtvaardig heeten? Wat *coquetterie*, wat dartel spel, terwijl het zijne innigste belangen gold! Wat wispelturigheid, waar het zijn geluk; wat halstarrigheid, waar het hare begeerten betrof! Zijn oog dwaalde naar het priëel en het zag er het schijnbaar door haar zoo hoog gewaardeerde boek achteloos in het stof liggen. Zij had er zijne vriendschap voor in de waagschaal gesteld en het scheen haar de moeite zelfs niet waard, om het der oude Alice, te gelijk met haar waaier en reukdoosjen, waarvoor zij wél

zorg had gedragen, mede te geven. Zonderling kind, dat hij lief had, en dat hij thands wenschte minder lief te hebben! Zij speelde met hem! Zij had hem tot gehoorzaamheid gedwongen, zij had hem nederig doen buigen voor haar wil, zij, die anders nauwelijks een wil toonde te hebben. »Hare Majesteit is dat, Mr. Conway!» Wat bedoelde zij daarmede? Waarom moest hem zoo nadrukkelijk verzekerd worden, dat Hare Majesteit hare voorgedesse was? Zou dat ook een antwoord kunnen zijn op zijn aanzoek? Stompzinnige, die hij was, die zich afijnde om hare kleine gebreken te ontleden, hare ongevoeligheid te overzien en in het licht te stellen, en voorbijzag wat er bemoedigends voor hem in hare handelingen lag! Hoe flickerden hare oogen bij die laatste woorden! Hoe straalde er hem een blik van verstandhouding uit toe! Ja, hij was onrechtvaardig jegens haar. Zij had hem lief en had de mate zijner liefde willen leeren kennen, toen zij van hem onderwerping aan haren wil had geëischt. En om te doen zien, dat zij zijn raad wilde volgen, dien zij voor goed hield, misschien wel alleen omdat die van hem kwam, had zij het boek, het geschenk harer voorgedesse, met voordacht achtergelaten en ter zijner beschikking gesteld. Dat boek moest hij dus wel aanmerken als een pand harer liefde en daarom zou hij het bij zich bewaren. In plaats van ontmoedigd te zijn, voelde hij in zich het vaste voornemen rijpen, om zich te verklaren nog voor hij zijn meester, wiens vertrek hij kort aanstaande dacht, weder naar Dublin zoude volgen. Sterke Robert Conway, hoe zwak blijkt gij te zijn tegenover een paar aanninnige oogen, hoezeer wordt gij beheerscht door den toon eener zoete stem, en trilt ge bij het dreigen van eene kleine blanke satijnzachte hand! Is het de almacht dier geheimzinnige aandoening, die hare wortelen schiet in het dierlijke der mensche lijke natuur en hare kruin verliest in de nevelen van het goddelijke, die de grootste zelfzucht is en tevens de grootste zelfverloochening, die verlaagt en veredelt, die den jonkman plotseling tot man kan doen rijpen en den rijpen man vaak tot den kinderlijken leeftijd terug brengt? Is het de wonderkracht der liefde, die ook in Robert Conway werkte? Hij vroeg het zich niet af; maar hij zou met verontwaardiging eene ontkennende verzekering hebben teruggewezen en met fellen wrevel de uitspraak van den arts hebben bestreden, die met het ontleedmes dat hart onderzocht en dan gemompeld had, dat hetgeen hij had gevonden, onder het mikroskoop gebracht, een compositum vertoonde, waarvan de eerzucht een groot bestanddeel uitmaakte.

III.

»Laat mij nog een paar minuten rusten, Pat! Ik heb nog geen oog toegedaan.... O!» kermde hij, die in het ruime vierkante ledikant lag, dat bijkans een vertrek geleek, welks wanden bestonden

uit blauw damasten gordijnen, terwijl op elk der zwaar vergulde houten stijlen eene groene en witte vederbos prijkte. De met den naam van Pat aangesprokene was een man, die den middelbaren leeftijd reeds voorbij was en nog ouderscheen door het zwart kalotjen, dat hem de kruin van het hoofd dekte.

Een zwart fluweel wambuis en broek, wit garen kousen en lage schoenen met roode hakken, het een noch het ander met eenig versiersel, maakten zijne kleeding uit. Hij sprak slechts fluisterend en was voor ettelijke oogenblikken op de teenen de kamer ingeslopen tot aan het ledikant, waarvan hij zeer voorzichtig een der gordijnen even had opgetipt bij de woorden: »Uwe Genade! het is reeds tien.»

Een zucht was daarop gevolgd en het antwoord dat wij kennen, hetgeen de opmerking uitlokte, dat hij Zijner Genade niet alleen eenige minuten, maar zelfs eenige uren, zelfs dagen rust gunde, maar dat Zijner Majesteits onderdanen dat waarschijnlijk niet zouden doen en daarvan reeds blijk gaven door in aanzienlijke getalen op te komen en te wachten naar de bevelen Zijner Genade.

»Regent het, Pat?»

»Neen, uwe Genade! het is goed weër; de zon schijnt helder; er is geen wolkjen aan den hemel!»

»Hoe is de wind?»

»Dat weet ik niet, Uwe Genade!»

»Dat moest ge weten eer ge mij kwaamt roepen.» Op bevelenden toon voegde hij er bij: »Ga zien hoe de wind is! Hij is zeker Noord; ik voel het aan de hevige scheuten...»

Pat sloop heen zoo als hij gekomen, en kwam even onhoorbaar terug als hij vertrokken was, waarna hij door een gleuf van het bedgordijn heenfluisterde: »De wind is vlak Zuid-Oost; en het is zoo warm, dat men een ei in het zand zou kunnen braden.»

»Ik zal dan wel moeten opstaan! Geef mij een glas wijn!»

»Uwe Genade bedenke, dat de sarsaparillen en de vlier getrokken zijn...»

»Een glas wijn, hoort ge niet!» beval de kranke driftig. »Zware Portugesche!»

Bedenkelyk het hoofd schuddende, gehoorzaamde de dienaar en schonk hij een roemer uit een schenkan, waarin een gravenkroon gegraveerd was, met het verlangde donker roode vocht vol. De roemer werd in één teug geledigd en hem teruggegeven met bevel dien nogmaals te vullen.

»Maar, Uwe Genade! dat is vergif... Dokter Edwards zei me nog bij het afscheid...»

»Dat ik zweten moest en mij stoven tusschen de lakens! Dat zou ik ook graag doen als ik Edwards was... Spoedig dien roemer gevuld!»

Wat de sarsaparillen en de vlier niet schenen te kunnen uitwerken, bleek de wijn te vermogen. Het hoofd werd van de kussens opgelicht, de zijden dekens weggeslagen. Pat schoot toe, bood diep buigend zijn rechter arm, dien de kranke vatte, waarna deze met een half gesmoorden kreet, dien de pijn hem bij het buigen van den rug en het in

beweging brengen der beenen ontlokten, het ledikant uitstapte en nederviel op den van een donzen kussen voorzienen stoel, die op het smirnaasch karpert, dat voor het ledikant was uitgespreid, gereed stond.

Daar bleef hij eenige oogenblikken zitten, door de zorg van Pat met een deken bedekt, onder welke de dienaar bezig was heup en dijen met de warme hand te wrijven.

»Breng me de kaptafel hier, of neen, ik zal het nu wel zoo ver kunnen brengen,” mompelde hij, terwijl hij zich op poogde op te heffen, hetgeen hem op nieuw een dof gekerm deed slaken. Voet voor voet, de eene hand geleund op den arm van Pat, de andere op een stok met gouden knop, wandelde hij naar de aangeduide plaats, waar de kaptafel stond. Toen het volle daglicht op zijn wezen viel, werd het ingevallene, het ziekelijk bleeke, het afgematte van zijn gelaat nog duidelijker, maar kon ook de uitdrukking van het geheel beter worden waargenomen. Het voorhoofd, breed gewelfd, stak uit boven het onderdeel van het aangezicht; de neus, hoewel niet groot, was puntig even als de kleine kin, terwijl de lippen fijn en de mond onberispelijk gevormd waren; de tanden glinsterden als ivoor door de nauwe opening, die zich bij het spreken tusschen de lippen vormde. Het was niet zonder beteekenis, dat dat voorhoofd het geheele aanschijn beheerschte, dat die oogen, onder de wenkbrauwen als verscholen, half als uit schuilhoeken u tegen glansden, dat de lippen zoo fijn, de kin zoo spits en zoo puntig zich voordeden.

»Ik was vermoeid van den langen tocht van gister, Pat!” zeide hij, na een blik in den spiegel, alsof hij begreep tot eene verontschuldiging verplicht te zijn. »De rust heeft mij toch goed gedaan.”

»Of de wijn,” mompelde Pat, die zich echter wel wachte zijne gedachten luid en verstaanbaar te uiten.

Deze maakte zich gereed om tot het toilet zijns meesters over te gaan en schoof eenige laden open waarin het noodige zich bevond. In een zilveren lampetkan geurde het rozenwater, waarmede gelaat en handen bedauwd werd; de fijne kanten lubben omzwierden weldra de magere polsen; de zwart fluwelen broek met de purperen linten dekte weldra de dij, het wambuis van dezelfde kleur en stof slechts in zooverre de borst, dat het geel zijden met goud doorstikte onderkleed nog eenige palmen zichtbaar bleef: de breede liggende kant omgaf den hals en scheen vast gehouden te worden door een lint, dat, van dezelfde kleur als dat van den broek en van de marokijn leeren laarsjes, van voren een strik vormde, in welks midden een groote diamant vonkelde. Maar grooter verandering dan die kleedij bracht de kunstbewerking te weeg, tot welke Pat thands overging, na een klein koffertjen van rozenhout met verguld beslag geopend en den vinger gedompeld te hebben in het fijne blanketsel, dat daarin verborgen was. Het vaalbleek verdween en maakte op de wangen plaats voor een natuurlijk

blosjen; de diepe groef onder de oogen scheen aangevuld te worden; het geheele gelaat scheen als herboren.

»Nu de gouden keten nog, Pat! en dan het blauwe lint!” beval hij. »Ja, het blauwe lint! Ik wil het van daag voor het eerst dragen,” voegde hij er bij, toen de dienaar hem verwonderd aanstaarde. Zoo dra aan het bevel voldaan was, spande hij zich in om op te staan, hetgeen hem slechts na eene herhaalde poging gelukte.

»Laat mij nu alleen gaan, Pat! en schenk mij nog een glas wijn in.”

Hij nam den stok en deed eenige voetstappen, hetgeen hem een zoo felle pijn veroorzaakte, dat de *moustache* op de bovenlip trilde. Zooals hij daar in het midden van het vertrek stond, op zijn stok geleund en nauw in staat een voet te verzetten, was hij een toonbeeld van zwakheid; zoo als hij daar stond als een kind, dat slechts noode den stender voeder prijs geeft om zich tot loopen te oefenen! En dat toonbeeld van zwakheld was Thomas Wentworth, Graaf van Strafford, in het bezit van al de voorrechten, waarnaar hij gestreefd had zijn gantsche leven lang.

Zoo als zijn wil thands de pijn beheerscht en het verlangen naar rust, waarnaar het lichaam smacht, terug dringt, zoo heeft hij iederen hinderpaal, die zich tusschen hem en zijn doel stelde, weten te overwinnen; zoo heeft hij iedere andere aandoening, dan die hem nieuwe krachten kon leenen tot den strijd dien hij voerde, bestreden en onderdrukt.

Uit een vernederd geslacht, dat in Yorkshire woonde, gesproten, een geslacht, dat als eenige overgeblevene eere mocht bogen op verwantschap met het aloude huis der Plantagenets, waarvan het 't wapen mocht voeren mids met den balk der bastaardij, ontleende hij aan zijne afkomst de eerste aanleiding tot, het eerste voedsel voor zijne eierzucht. Eer hij nog bekend werd gemaakt met het Algemeen Gebedenboek — het eerste leesboek voor de jeugd dier dagen — kende hij, dank zij de lessen van den hoogmoedigen vader, de reeks zijner voorvaders, leerde hij de nagedachtenis eeren van Lady Margareth, die het koninklijk wapen in het geslacht der Wentworths had gebracht. Ware hij geboren ten tijde van den burgerkrijg, door den strijd tusschen York en Lancaster te voorschijn geroepen, hij zou als knaap voorzeker het zwaard zijns vaders hebben aangevat en met de volharding en de kracht, waarvan hij toen reeds blij gaf, zich in het hanteeren er van hebben geoefend. Maar mocht er thands ook onrust bestaan en wrevel heerschen onder al degenen die zijns vaders huis bezochten — wrevel over de roemlooze en zwakke regeering van den eersten Stuart, te meer afstekend omdat de krachtige heerschappij van de laatste Tudor die vooraf was gegaan, — er was voor 't minst vrede, nergens een spoor van geweldadigen strijd. Maar die onrust en die wrevel van allen, die hij ontmoette, fluisterden hem toe, dat er nog andere wapenen waren dan het zwaard om te overwinnen, en spoedig werd hij het zich be-

wust, dat de natuur hem van de scherpste en sterkste had voorzien. Spitsen dan een damasceensche kling was het woord, dat hem van de lippen vloog, en gloeiender dan de lont was de verontwaardiging, waarmede hij den tegenstander bejegende. Onwederstaanbaar was hij reeds in den kleinen kring, dien hij zich in de plaats van zijn geboorte wist te vormen, onwederstaanbaar voor het traagste begrip, dat hij te bevreugelen, voor de dofste apathie, die hij tot werken, tot ijveren te dwingen wist.

En als hij uit de bijeenkomsten der landedellieden en der gegoede pachters in den omtrek, als overwinnaar terugkeerde, dan wist hij elders verpozing te zoeken voor de inspanning, welke hij zich had opgelegd en las hij in zoo menig schoon oog, dat hij ook in het binnenvetrek onwederstaanbaar was. Wij willen gelooven, dat niet alleen de eerezucht hem straks in den kring zijner vrienden en vereerders de woorden van de lippen deed vloeien, want hij was nog te jong om zoo volleerd tooneelspeler te zijn, als hij had moeten wezen, indien de bezieling, die had medegeslept, de verontwaardiging, welke den hoorder het hart had doen ontbranden, slechts gehuicheld ware geweest. Maar met de zelfzucht, met het epikurisme, waarvan hij blijk gaf tegenover de schoone sekse, die hem maar al te spoedig als overmachtig overwinnaar erkende, behoefde de verleiding juist niet groot te zijn om hem den strijd van beginselen te laten varen en dien te doen verwisselen voor een strijd van belangen alleen. En de verleiding was groot! Vóór achttien jaren opgeroepen om in het Parlement zitting te nemen met zijne vrienden Pym en Hampden, had hij, toen het gantsche Huis der Gemeenten aan Pym's lippen geboeid en van bewondering aan diens voeten neerlag, mede zijn cijns gebracht aan den reeds machtigen volkmennner, dien hij in scherpste en doorzicht, in kennis zelfs, overtrof, maar in wiens populariteit hij nimmer zoude kunnen deelen. Hij gevoelde het: naast dien man zou hij altoos de tweede zijn, en hij wilde de eerste wezen. De Koning had geen leger te stellen tegen dat leger, geen reus tegenover dien Goliath: hij kon geene bressen beuken in den dikken ringmuur der vesting; maar hij kon beproeven in het duister de wallen te naderen en met den gouden sleutel, die meest op alle sloten past, eene der poorten te openen, naar binnen te sluipen en dan tweedracht te zaaien onder de legeraanvoerders. Pym had te weinig te wenschen, dan dat hem het uitzicht op bevrediging van onvoldane begeerten geopend kon worden; Hampden was te eerlijk; maar Sir Thomas Wentworth had vele voegen in het harnas, dat hij zich had omgehangen, en die voegen wist men te vinden. Sir Thomas Wentworth werd macht, eere, rijkdom geboden, tegenover den Tower, tegenover vernedering, oneer en smaad. Het Parlement was ontbonden; de zaak der oproerige faktie — zoo als de oppositie heette — scheen verloren. Zou hij terugkeeren naar Yorkshire, ondersteld dat hij er de vrijheid toe behield, om daar de kleine bezittingen zijner ouders te bestieren en karige vruch-

ten te oogsten van den mageren grond, of zou hij den machtigen monarch dienen en zich zelven groot maken met hem?

Wenschen wij het om zijne eer, dat de strijd niet terstond beslist zij geweest ten voordeele der lovende en biedende Majesteit, dat hij oogenblikken hebbe gekend van geweldige spanning, vóór hij het oor bood aan de lokkende stem der verleiding!

Hij bood echter het oor; hij nam de hand aan, die hem werd toegereikt, en binnen een week tijds liep de tijding door gantsch Engeland, dat Sir Thomas Wentworth zich Baron mocht heten en Lord President van den Raad van het Noorden.

De geweldige kracht, de onverzettelijke wil diens mans, verbaasde weldra vriend en vijand. De Koning schreed langzaam voort, vergeleken bij de stormende vaart zijns dienaars. De bewezen diensten vorderden belooning en het Onder-Koningschap van Ierland viel hem ten deel met den titel van Viscount. Daar in het „groene Erin" gaf hij zijn meester het voorbeeld, hoe men Parlementen kon doen vernederen, ze doen buigen en kruipen in het stof; hoe men ze subsidiën kon laten toestemmen; hoe men ze kon kastijden en na de kastijding de roede leeren kussen. En hij had den moed te schijnen wat hij was, hij verschool zich niet achter den koninklijken mantel. In het heetst van de worsteling, welke hij deed ontstaan, werd hij door den Koning en diens wanhopigen Raad ter hulpe geroepen en kwam hij uit het onderworpen Ierland met geld en manschappen; kwam hij, hoewel de koorts en de jicht hem plaagden, elke beweging bemoeielijken, elke gedachte schier belemmerden. Maar vóór hij nog ter hulpe kon snellen, was de slag door de onkunde van anderen verloren, en toen hij op het slagveld aankwam, zag hij, dat hij dáar niets kon uitrichten en met meer vrucht te Londen werkzaam zou kunnen zijn. De karos die hem vervoerde werd hem dra een nog te schokkend voertuig, en hij moest de gloeiende en toch half verlamde leden uittrekken op de donzen kussens van den langzaam zich voortbewegenden draagstoel. Maar thands was hij op de plaats waar hij wezen wilde en, hoe de pijn hem ook afmatte en hem vermaande tot rusten, zou hij woekeren met de hem gelaten uren.

Vreemd en tegenstrijdig mocht het oppervlakkig schijnen, dat hij, die zijne groote krachten wist te vereenigen en samen te trekken waar het de bevrediging gold zijner toemeloze eerezucht, wiens levensdoel macht was, nog zoo vele uren wist te ontwoekeren voor de genietingen der minne. Maar dat bevreemdende verdween en die tegenstrijdigheid werd opgeheven bij eene nadere kennismaking met dat karakter, bij de waarneming, hoe de offers, door hem in den tempel der liefde gebracht, slechts Cupido gewijd waren; hoe de liefde bij hem denzelfden grondslag vond als de eerezucht. Het was hem verpozing na moeitevollen arbeid zoetelijk te kouten op het satijn van den divan en er het oog te spiegelen in dat der vrouw, tot de koude blik, die er uit het zijne straalde, warm werd door den

gloed die uitstroomde uit het hare. De menschen waren zijne werktuigen; de zwakke sekse voorwaar liet hij niet gelden als uitzondering, en evenmin als hij zich in zijn streven naar macht liet beperken door wet of bepaling, liet hij zich in zijne begeerten breidelen door de rechten van anderen, al waren die ook geschonken en plechtig bevestigd voor het outer des Heeren!

En toch, liet hij geene enkele uitzondering gelden waar het de waardeering der vrouw betrof?

De deur was opengegaan van het zijvertrek, waarheen hij zich aan den arm van den trouwen Pat had begeven, om te arbeiden en te spreken met hen, die hij te onderhouden had en die reeds ettelijken tijd beneden op het welmeen en het goeddenken Zijner Genade wachtten. De deur was opengegaan, hoewel geen bescheiden tikjen gehoord en geen verlof tot binnentreden gegeven was. Een vrouw verscheen, die in de armste kleedij aan eene vermomming zoude doen gelooven, en in de kostbare maar eenvoudig smaakvolle waarin zij verscheen de edelvrouw van hoogen rang bij den eersten oogopslag verried. Zij was een lange statige gestalte, wier houding eener machtige koningin zoude hebben gevoegd, wier gelaat zich scheen gevormd te hebben naar de rustige majesteit van Phidias' meesterstuk, den Olympischen Zeus. Maar het regelmatig schoon dier trekken, het grieksche van den neus, het zuiver geboogde van de wenkbrauw, de onberispelijke snede der koraalroode lippen, de blanke *teint* van hals en boezem, het werd voorbijgezien voor de prachtige donker-blaauwe amandelvormige oogen, die te verlichten schenen wat en wien zij beschouwden. Haar naam wekt menige schoone herinnering uit de jaarboeken van Karel I op; haar naam is gemengd met feestbanketten en de genietingen en uitspanningen van het hofleven, waaraan zij leven, bekoorlijkheid, geest en gehalte gaf. »Mylady Carlisle!» fluisterde met verrukking de oude gunsteling van den vorigen Koning, en hij wist te vertellen van de verleidelijke schoonheid, van het betooverend vernuft van Lucy Percy, dochter van Henry, den achtsten Graaf van Northumberland, van Lucy Percy, die het verbod van haar in den Tower gevangen vader trotseerde, om zich in den echt te begeven met James Hay, Graaf van Carlisle, den meest spilzieken en weelderigen man van zijn tijd. Slechts zulk een karakter scheen haar te kunnen boeien; want doof was zij gebleven voor de schitterendste aanzoeken van wie er hoog stonden in de gunst des Konings en zelfs nabij den koninklijken troon. »Venus, opduikende uit een zee van gitten!» riep de dichter Waller uit, toen hij haar bezong als weduwe in het rouwkleed, en met deze uitdrukking van den tijdgenoot, trad hij slechts in mededinging met zoo vele andere van zijne mede-dichters in talloze sonnetten en epigrammen, die de *courtoisie* nederlegde of deed nederleggen op de kaptafel van het *boudoir*. Het rouwkleed was thands afgelegd; voor vier jaren had zij zich er het eerst mede getooid,

en hoe excentriek haar gemaal ook geweest ware, tot een langeren rouwtijd zouden zich zijne eischen voorzeker niet hebben uitgestrekt. Zijne eischen? Het gerucht liep, dat Lord Carlisle reeds bij zijn leven weinige zijner eischen zag ingewilligd; hoe had hij dan kunnen hopen, dat hij na zijn dood gelukkiger zoude zijn geweest? Het gerucht liep, dat Lord Carlisle, wiens krachtige oorspronkelijkheid Lucy Percy had geboeid, wien gaven van geest en verstand waren verleend om die oorspronkelijkheid te schragen, eene ster was geweest, welke had moeten verbleeken bij den opgang eener zon; dat eene krachtiger oorspronkelijkheid, eene hoogere gave Mylady in de laatste jaren tot zich getrokken had. Toen de zwaarste rouw kon worden weggeborgen in de lade van haar *garde-robe*, was zij meer dan ooit gestegen in het zusterlijk vertrouwen der Koningin, had zij, alsof haar een nieuwe toetsteen geworden ware, haar verleden overschitterd door de sprankelende vonken van haar vernuft, door de degelijkheid van haar oordeel, door de kieschheid van haren smaak. Men fluisterde elkander den naam eens mans toe, aan wien men al die voorrechten verschuldigd was, maar men wachtte zich er wel voor, dien luide uit te spreken.

We waagden straks de vraag: of Lord Strafford geene uitzondering toeliet op zijne algemeene waardeering van de vrouw, en zijn geneigd tot een bevestigend antwoord, na zijne begroeting van de onverwacht aangekomen gast. De lichte baret, waarmee hij het hoofd had gedekt, werd afgenomen, de onwillige beenen werden gestrekt. Hij rees op, zich met de eene hand, steunend op den kant der schrijftafel; hij deed zelfs eene schrede voorwaards, maar bleef staan bij het woord dat hem tegenklonk:

»Vermoei u niet, Mylord! den stoel dien gij mij aanbieden wilt, zal ik mij doen geven.»

Het oog van Mylady bleef Strafford aanstaren en het verdonkerde zich meer en meer en schoot een blik af, waartoe men het niet in staat zou hebben geacht. Strafford evenwel stond dien door en waagde het zelfs een glimlachjen langs de fijne lippen te doen spelen.

»Het gerucht vergroot toch altijd, zoo het al niet liegt. Het verbreidde uwe zwakheid, uwe ziekte, en ik zie u krachtig, voor het minst niet verzwakt, al meende ik ook bij mijn binnentreden uwe hand te zien beven.»

»Het is of het u leed doet, Lucy! dat het gerucht heeft gelogen.»

»Ja, het doet me leed, want nu kan ik er geene verschooning voor vinden, dat ge u hebt laten verslaan,» zeide zij, terwijl hare lippen zich minachtend plooiden.

»Het verwondert mij, dat gij dat gerucht zoo terstond hebt geloofd en het tegenover mij nog blijft gelooven terwijl gij het gerucht van mijne ziekte reeds bij den eersten blik op mij wantrouwt. Men gelooft zoo gaarne wat men wenscht... Ik heb mijn geheugen nog niet gants verloren, Mylady! en

daarom komt het mij zoo vreemd voor, dat gij zoo iets wenschte... tegenover mij."

Een purperen bos spreidde zich een oogenblik over haar gelaat.

»Dus hebben de Schotten niet overwonnen?"

»Zij versloegen het leger Zijner Majesteit."

»Dus is het waar, wat reeds algemeen verbreed is? wat de *train bands* van morgen vroeg reeds op de been bracht? wat de zwart gekleede kwezels op dit oogenblik nog een psalm door den neus jaagt? Dus is het dan toch waar, dat Zijne Majesteit overwonnen is?"

»Neen, want ik ben nog niet verslagen, Mylady!" Hij zweeg een poos en bleef haar aanzien, altijd met dien fijnen spotachtigen glimlach langs de lippen. »Er was een tijd, Mylady! dat ge zoo spoedig niet aan mijn nederlaag geloofdet, en ik vermoeden mocht, dat mij, zoo ik er een leed, niet de toon van het verwijt, maar de deelneming der vriendschap tegen zou klinken. Met de jaren neemt men in wijsheid toe, en wie durft het in twijfel trekken, dat Mylady Carlisle reeds van kindsbeen af veel aanleg heeft gehad om wijs te worden?"

»Thomas Wentworth, gij veinst, omdat gij weet, dat mij het bloed niet door de aderen kruipt als het uwe, omdat..." Zij stokte. Waar was de rustige majesteit, die den adel harer wezenstrekken verhoogde? De hartstocht tintelde in het thands zwarte oog en deed de fijne neusvleugels zwoegen en de lippen beven en trillen.

»Ik veins niet, Lucy! maar ik geloof dat gij het poogt te doen... Wees oprecht. Ik waardeer uw bezoek; ik heb er niet aan getwijfeld u te zien; ik wachtte u." Hij stak haar de hand toe, maar zij nam die niet aan.

»Gij hadt vergeefs kunnen wachten, als ik de tijding uwer ziekte in twijfel had kunnen trekken. Gij hadt vergeefs kunnen wachten, indien de Schotten verslagen waren en uwe vijanden minder talrijk en machtig."

»Dus is uwe komst dan toch altijd een teeken uwer vriendschap. Welnu, als zoodanig beschouw ik het ook, en dank u voor uw bezoek. Maar gij zult meer zijn dan troosteresse in het leed; dat kan iedere vrouw, en gij vermoogt meer dan de teêrste; gij zult ook bondgenote blijven in den voorspoed en daarom niet heengaan, al blijkt ook het gerucht gelogen te hebben."

»Gelukkig voor u als ieder gerucht, dat ten uwen opzichte verspreid werd, een logen ware!" klonk het bitter.

Thomas Wentworth had lang in den doolhof rondgetast, thands echter had hij een pad gevonden. Niet wat zij uitsprak was de oorzaak van haar toorn: neen, de oorzaak moest dieper liggen, moest zich nog verscholen houden. Het getuigde tegen zijne onschuld, dat hij vermoeden kon wat dat was; maar al ware dat vermoeden schier tot zekerheid, hij wilde de sterke stelling, die hij innam, niet verlaten, om misschien in de vlakke, waar

zij het wenschte, gedwongen te worden slag te leveren; hij zou afwachten dat zij hem opzoeken, hem aanvallen kwam.

En zij zocht hem op, en kwam hem aanvallen.

»Er was een tijd, dat het mij veroorloofd was meer te eischen dan den naam van vriend, Lucy!" fluisterde Strafford, terwijl hij zijn zetel dicht bij den haren schoof. Er was weder een oogenblik van stilte; eindelijk voer hij voort op zoeten toon: »Gij deelt mij het laatst weten, dat sommige machinatiën in den kring der Koningin..."

»Er hadden nog vreemder machinatiën aan het hof van den Lord-Luitenant te Dublin plaats, zoo als sommigen willen weten; machinatiën, welke er het hare toe bijdroegen, om die in den kring der Koningin te doen gelukken." Zij staarde hem strak aan.

»Meent gij de geschiedenis van Loftus, den kanselier, misschien?" vroeg hij half schertsend en op luchtigen toon.

»Niet van Lord Loftus, maar van Lady Gifford, zijn dochter."

Het was een der feiten, welk een vlek wierpen op het zedelijk leven van Strafford. Ook die vrouw had zijn onweêrstaanbaren invloed erkend en was gestruikeld, en Strafford had de onbeschaamdheid, misschien wel omdat hij wist dat hij den beleedigen echtgenoot op die wijze het best bevredigen kon, den vader der verleide, den Kanselier van Ierland, te dwingen, een deel van zijn vermogen aan zijn schoonzoon af te staan. In de gevangenis van de Iersche Sterrekamer geworpen, had de oude man ten laatste voor den overmachtigen Onderkoning gebogen.

»Weet ge niet, Thomas Wentworth, dat het aantal uwer vijanden legio heet en dat het dwaasheid is, dat aantal nog te vergrooten?"

Mylady bracht de daad nog niet voor de vierschaar der zedelijkheid, maar alleen voor die van het verstand.

»Slechts voor hem, die geenerlei bezitting heeft, bestaat de vreeze niet, en ik geloof, Lucy! dat ge tot dien prijs nooit arm zoudt willen zijn. Naar mate de rijkdom stijgt, vermeerderd ook de begeerlijkheid van hen, die minder bedield zijn. Gelukkig, dat men wapenen heeft en sterke sloten en een menigte knechten, om zich tegen iederen aanval te verdedigen!" De laatste woorden sprak hij op vasten toon uit; hoogheid was er in zijne houding, terwijl het koude oog zelfs dreigend haar aanblikte. Vreemd mocht het heten: zij duidde het hem niet euvel; zij trachtte dien trots niet te breken door als Nathan voor dien tweeden David te treden; zij was wellicht gekomen met het voornemen in haar hart, om met hem te breken en hem als laatste dienst te wijzen op hetgeen hij misdadigs deed; maar wat haar misschien mogelijk geweest ware, indien hij het hoofd had gebogen, indien hem eene belijdenis van schuld ware ontsnapt, vermocht zij niet, nu hij nog in het ongestoord bezit bleek te zijn van hetgeen zij in hem

eerde en bewonderde, wat den grond uitmaakte van hare sympathie voor hem.

Mylady Carlisle was geene gewone vrouw, en daarom voelde zij zich aangetrokken door hetgeen de maatstaf van de meeste harer zusters zoude doen verwerpen. Kracht, zelfbewuste kracht en die tot voortdurende sterkte leidde, wist zij te waardeeren, niet omdat zij zelve zwak was, maar omdat het haar bewust was dat hare kracht maar zelden eene koud-verstandelijke, eene koel-overleggende konde zijn, en te dikwerf verbrokkeld en te niet werd gedaan door den hartstocht.

Hoe goed hij haar kende! Hoe goed hij door de gouden schubben heen van het harnas, dat zij in het hofleven droeg, tot in haar hart wist te zien! Menigmaal reeds had hij gedaan wat hij thands deed: haar eerst, wanneer een verwijt haar op de lippen speelde, met koudheid en hoogheid tegengetroden, alsof hij den gloed van den hartstocht wilde blusschen, daarna haar met zachtheid en tederheid bejegend en op die wijze gezalft wat gewond mocht zijn; en dan werden die zachtheid en tederheid te meer gewaardeerd, omdat koudheid en hoogheid haar waren voorafgegaan.

Hij was haar genaderd en waagde het hare hand te vatten, die zij slechts nog even terugtrok: »Lucy, mijne Lucy! Loftus kon mij niet meer dienen en moest plaats maken voor een ander, terwijl zijn schoonzoon aanspraak had op een tegemoetkoming voor het onrecht hem door de waereld aangedaan..... Sir John Gifton klaagt mij niet aan, wees gij niet strenger dan hij.»

»Sir Gifton nam dat geld aan! Hij wierp het niet in het aangezicht van wie het hem in de hand duwde! En de beleedigde vrouw wist geene Lucretia, geene Judith te zijn! Ja, eene Judith!» riep Lucy Percy uit, terwijl zij hem met vlammend oog aanstaarde en den kleinen voet deed trappelen van drift.

»Lady Gifton was te verstandig om eene Lucretia te zijn. Maar wat bedoelt ge met die Judith?»

»Lady Gifton was het niet, want Holofernes leeft nog,» antwoordde zij gesmoord.

»Ik geloof,» voerde hij haar op snerpanden toon te ontmoet, »dat er sinds de wording van het Nieuwe Testament slechts één vrouw bestaat, die den moed zoude hebben een Judith te zijn, in aanmerking genomen waartoe zij in andere zeer gewichtige omstandigheden in staat is geweest. Dat voorrecht moet ik Mylady Carlisle gunnen en ik doe het gaarne.»

»Thomas Wentworth, niet verder, ik gebied het u!» riep zij heftig uit, en alsof de inspanning zoo groot ware, dat ze dadelijk moest worden opgevolgd door uitputting, vervolgde zij, terwijl er tranen in hare oogen paerden: »Thomas, heb ik dat aan u verdiend....? Vermetele...! Ondankbare!»

»Het laatste zou ik zijn, indien ik zweeg, Lucy!» antwoordde hij eensklaps, zijn toon verzachtende. »Zou ik uwer waardig zijn, indien ik uw kwetsend woord stil had verdragen? Om u zelfs wil,

verdedig niet langer wat zoo laag staat, dat het slechts door uw voet kan worden aangeraakt om vertreden te worden! De kloof, die u in mijn oog van uwe zusters scheidt, is zoo groot, dat ik in uw bijzijn aan geene andere vrouw kan denken. Drijf de nederigheid niet zoo ver van mij tot het tegendeel te dwingen en blijf gelooven, dat ik, weiger ik ook de bloemen niet die de priesteressen van den tempel mij bieden, trotsch genoeg ben om alleen voor de Godin te knielen!»

Hij behoefde daaraan slechts weinig bij te voegen; hij behoefde niet vele herinneringen uit het verleden aan te voeren om den straffen blik te zien verzachten, om de strenge majesteit der beleedigde te zien verkeeren in de zachte bevalligheid eener minnende vrouw.

Het gesprek, zoo koel over intieme aangelegenheden begonnen, werd nu levendig voortgezet over de politieke zaken van het hof.

»Hare Majesteit is op u verbitterd,» zeide Lucy, »en zij toont dat op hare wijze. Zij spreekt telkens van u met den grootsten lof; zij roemt uwe keuze om Sir Adam in de plaats van Mountnorris te benoemen. Dat gij dit hebt kunnen doorzetten, Thomas! heeft mij ten hoogste verbaasd, ja bijna nog meer dan uwe heerscharpij over uwe Iersche Parlementen. Wist gij zelf misschien wel wat gij te overwinnen hadt? Hare Majesteit maakte er schier eene levenskwestie van, en met reden. Een neef van Lord Holland, een jonge losbol, die reeds vier tantes opat en bezig was aan de vijfde, wilde men Londen doen verlaten, wilde men zijn intocht laten doen in Dublin, waar juist een geschikte plaats door het afzetten van Mountnorris open was gekomen.»

»En Hare Majesteit beloofde haren invloed aan te wenden voor den lieven neef van den lieven... vriend?»

»Wat meer is: de Koning werd dien avond nog gepolst en de belofte werd hem afgeperst den lieven neef te benoemen. Weinige dagen later echter hoorde ik, dat uwe benoeming van Sir Adam door Zijne Majesteit was bekrachtigd. Zijt gij een tooveenaar, dat ge wonderen verricht?»

Zoo als met alle wonderen verdwijnt het zonderbare en mystieke, zoodra de ware toedracht eener zaak in al hare deelen gekend wordt. Wat slechts een enkele der tijdgenoten van Zijne Majesteit, Karel de Eersten, vermoedden, is thans ieder openbaar, die in de korrespondentie van Strafford een blik heeft mogen slaan. De Lord-Luitenant van Ierland zond na den val van den genoemden Mountnorris, aan den Lord der Engelsche schatkist, Collington, zijn vertrouwden vriend, eene som van 6000 Lst., ten einde die te verdeelen waar dat zoude blijken het voordeeligst en het verstandigst te zijn. Collington antwoordde binnen weinige dagen, dat het geld zeer voordeelig geplaatst was bij den Koning zelven en dat de brief Zijner Majesteit, waarbij Loftus benoemd werd, spoedig zoude volgen, hetgeen dan ook gebeurde.

Strafford bleef dit echter verzwijgen, ook na Lu-

cies mededeeling, en liet het wonder een wonder blijven. Slechts vroeg hij haar met nadruk hoe de houding Harer Majesteit geweest was na de geleden nederlaag.

»Zij was vrolijker dan ooit: zij zou zelfs mij, die haar meen te kennen, op den dwaalweg hebben gevoerd, zoo niet Lord Holland minder zelfbeheersching hadde bezeten. Stouten dan ooit te voren, was hij in de beoordeeling uwer handelingen, en naar ik hoor stemmen tweederden van den Bijzonderen Raad in zijne gevoelens in. Neem u in acht, Thomas! De aanval dreigt nu uit de hoogte.»

»Dus is het niet alleen de lont van het grauw, maar het zal bovendien de bliksem van de Goden zijn,» hernam hij glimlachende. »Hoewel zijde beter tegen den bliksem beveiligd, zoo als mij geleerd werd, dan metaal, zal ik toch geen paadjeskap gaan dragen, maar blijven bij den mij altijd trouw gebleven gouden helm. Maar, Lucy, hebt gij niet bemerkt, dat de beurs Harer Majesteit in de laatste dagen geenerlei klank meer gaf?»

»Rosetti en Con bezoeken meer dan ooit het kabinet Harer Majesteit en beider bezoeken poogt zij zelfs tegenover mij te verbergen, zoodat zij zeer belangrijk moeten zijn. Den laatsten zag ik de beide Sunderlands s'avonds laat White-hall binnenleiden.... Gij weet, dat de Sunderlands zelfs in een Augustuszon koud zouden blijven, zoo hare stralen niet de kleur van het goud hadden. De Sunderlands hebben veel invloed bij de katholieke Lords. Ook zag ik Sir Henry Vane ten hove, zelfs in den bijzonderen kring Harer Majesteit.... Maak nu zelf de gevolgtrekking...»

Thomas Wentworth was er reeds mede bezig en hij herinnerde zich daarbij de bijzonderheid, dat hem slechts zulk een kleine som was gezonden, toen hij ten behoeve van het leger al de beschikbare gelden gevorderd had. Diepe rimpels plooiden zich in zijn voorhoofd; hij bleef een oogenblik in gepeins verdiept, vergat de felle steken in heup en dij, vergat de tegenwoordigheid zelfs der trouwe en — wat wél zooveel beteekende — der schoone bondgenote, ja vernam zelfs niet den haastigen voetstap in den gang. Maar de loop zijner gedachten moest wel verstoord worden, toen Pat — thands echter Mr. Patrick, de *Steward* van het huis van Mylord — de deur opende en den Paus van Engeland: Mylord den Aartsbisschop van Canterbury aandiende.

William Laud, de alom gevreesde, het hoofd van de Sterrekamer, trad binnen en ging, met geheel voorbijzien van Mylady en tevens van al den ernst en de kalmte, die zijne waardigheid hem tot plicht maakte, haastig en heftig op Strafford toe.

»Het van God vervloekte gepeupel waagt het mijn woning ten tweedemaal aan te tasten. Maar Lambeth-palace heb ik sedert den eersten aanval goed van kanonnen doen voorzien... Ze zullen deinzin met bebloede koppen, de aterlingen! Zich aan mij dus te vergrijpen!...»

»Mylord, ik bid u, gun u eenige rust...»

Werkelijk behoefde hij die. De dikke neusvleu-

gels hijgden, de lippen beefden krampachtig, de zware borstelige wenkbrauwen, van nature reeds hoog geboogd, waren thands in die mate opgetrokken, dat zij schier het hoofdhaar bereikten. Volgens het portret, dat van Dyck van hem schilderde, moet de Primaat van Engeland, zelfs in oogenblikken van betrekkelijke kalmte, een diepen maar geen zeer aangename indruk op den tijdgenoot hebben gemaakt.

Op dit oogenblik had hij zelfs niet de voorrechten, die hij tegenover den schilder bezat in kerkelijk gewaad waarin hij zich heeft laten afmalen; een gewaad, dat Cranmer en al de Engelsche hervormers eenvoudig wenschten, ten einde het zoo weinig mogelijk op de prachtige kerkgewaden der Roomsche priesterschaar te doen gelijken, maar waaraan Laud telkens nieuwe sieraden toevoegde, welke alle reden van bestaan misten, daar hij hun geen symbolischen zin te geven wist. Zijne werkzaamheid ten aanzien van het Priestergewaad der Engelsche Kerk duidt ook de richting aan die hij ten aanzien der Kerk zelve volgde, en de hartschoot, met welken hij den eens opgevatten maatregel vasthield en doordreef, verklaart niet alleen zijne aanvankelijke zegepraal, maar ook zijn eindelijke nederlaag volkomen. Zijn boezemvriend Strafford, in alle opzichten zijn meerdere, was naar den schijn zijn leerling, maar inderdaad zijn meester.

Wie van zijn onderhoorige geestelijken den Primaat van Engeland thands hadden ontmoet, zij zouden hunne vergoding niet zoo verre als voor ettelijke maanden hebben durven uitstrekken, toen hem de titel van Zijne Heiligheid door enkelen hunner gegeven werd. Hoewel hij eene krachtige bescherming verwachtte van zijne kanonnen en zijne dienaren, had hij het toch voorzichtig geacht door een zijdeur zijn paleis te ontvlieden in het morgengewaad, dat hij bij den eersten aanval droeg.

Gelukkig dat hij zich in een uurkoets had kunnen verbergen en vóór den aanval den bode had ontvangen, die hem Straffords aankomst en aanstaand bezoek aankondigde. Naar dezen was hij nu gevlucht, en dat hij zich in dit huis veilig gevoelde, bewees zijn woedende uitval tegen het heiligschennend gemeen.

»Was Uw Hoogerwaarde in een anderen staat, ik zou, eer ik heenging, u bidden om uwen zegen,» zeide Mylady Carlisle.

»Mijn hart is nog te veel vervuld van ergernis over de boosheid der Satanskinderen, dan dat ik woorden van vrede zoude kunnen spreken, mijne dochter!» hernam hij; zich tot Strafford wendende, vervolgde hij: »De aanval had plaats onder den kreet van »Leve de Schotten!» en mijn schrijver verzekerde gehoord te hebben, dat er zich onder den hoop een bevond, die van de zegepraal der muiters bij Durham sprak; het gevloekt gespuis was nog beter onderrichtet dan ik.»

»Ik was juist voornemens u over eenige zaken te komen onderhouden. Mylady, ik verzoek u ons nog een oogenblik uwe tegenwoordigheid te gunnen.

Het bevreemdt mij ten hoogste, dat men hier reeds kennis draagt van den slag bij Darham!"

»Is het dan waar, dat daar een slag geleverd werd? Sancta Trinitas, hoe kwamen zij dat te weten?"

»Ik deed den Yorkschen post aanhouden, en meende dus zeker te zijn dat ik, die gister avond in de stad kwam, de eenige zou zijn, die de tijding kon brengen. Mylady duidde straks mede op de algemeene bekendheid van het voorgevallene..."

»Het wordt een strijd tegen de geestelijke overheden in de lucht, waarop de Apostel reeds wees.

»Beatus ille qui mortuus est!" zeide Laud huijverend. Strafford liet de uitroepen van Zijn Hoogerwaarde voor het oogenblik onbeantwoord en wendde zich tot Lucy, wie hij vroeg, waar zij van de Schotten en hunne zegepraal had hooren spreken. Zoo als gewoonlijk had ook dit gerucht geene bekende ouders, zoodat Lucy alleen verzekeren kon, dat het zeer algemeen verbreid scheen te zijn, daar zij op haren tocht herwaards vele groepen had ontmoet, welke over den geleverden veldslag spraken.

»Wij zullen den draad weten te vinden; ik heb het einde gevat en zal opklimmen tot het begin, al moet ik dat ook zoeken tot in het kamp van den Schot," zeide Strafford.

»Neen, Thomas! stel u niet noodeloos in gevaar; alles is hier in gisting; verlaat de stad. Uwe belangen kunnen door anderen worden waargenomen."

»Is het ten nutte Zijner Majesteit, dat Mylord zich hier bevindt, dan zoude het zonde zijn voor God, hem tot terugkeeren te nopen. Dat mag ik het allerminst, die aansprakelijk ben tegenover Hem voor het heil van Zijne Kerk en van den Staat, die de stoffelijke uitdrukking van gene is."

»Juist, Mylord!" hernam Strafford. »Wij betuigen echter onzen dank aan de vriendschap, die de gevaren vergroot om den wille van wie zij wèl wil. Ik ben niet alleen hier gekomen om te ontmoeten wie mij dierbaar zijn, maar ook om onze zaak te bevorderen, welke in geen deele reden geeft tot wanhoop, zelfs niet tot vreeze, tenzij de moed ons zelve begeve, in welk geval de ontstelde verbeelding den ordeloozen hoop, die een voorpostengevecht leverde, tot een overwinnend leger zoude omscheppen. Zijne Majesteit nam, in haren Christelijken ijver om niet dan in den uitersten nood bloed te storten, de bede zijner muitende onderdanen om tot een vergelijk te komen in overweging. Hunne bede zal echter weldra klimmen tot beleedigende eischen. Ik voorzie het en wil, in overleg met Zijne Majesteit, de noodige maatregelen voorbereiden om ons de overwinning te verzekeren, zoo de strijd hervat mocht worden. Zijne Majesteit hoopt en steunt op de medewerking van zijne getrouwen, en heeft mij dan ook gelast u op te dragen, de Geestelijkheid uit te noodigen tien ten honderd van haar inkomen af te zonderen. Zijne Majesteit behoeft geld, veel geld, Mylord!"

»Geen Parlement, geen Parlement!" mompelde Laud. »Zoo het moet zijn, zullen wij ze twintig ten honderd doen opbrengen."

»Verwacht gij zoo veel van den ijver der Kerk?" vroeg Lucy.

»Waar die ijver verzwakt mocht blijken te zijn zullen wij dien weten te prikkelen," gaf Laud heftig ten antwoord.

»Ik heb reeds een soort van plan gemaakt voor het bisdom van Londen... Wees zoo goed het in te zien en mij van middag nog uwe meening mede te deelen; van avond zouden wij dan met de uitvoering een begin kunnen maken."

»Thomas!" riep Lucy, die voor eenige oogenblikken naar het venster was getreden, zichtbaar verschrokken uit. »Er is onraad daar buiten. Er vormen zich groepen in de nabijheid uwer woning, en menig oog richt zich naar deze vensters."

»Sancta Maria!" prevelde Laud.

Strafford schelde en beval Patrick den bevelhebber der kurassiers boven te doen komen, wien hij gebod de wachten te versterken en de vlamme lont gereed te houden. Bij een oploop moest hij het gespuis eenmaal aanmanen om uit een te gaan, en gaf het daaraan geen gehoor, dan moest hij vuur laten geven zonder nader bevel van hem of zijnerwege.

»Het is een Ier," zeide Strafford, vreemd glimlachend tegen Lucy, die hem vragend aanzag. »Hij zal gehoorzamen."

»Mijn weg ligt naar White-Hall; maar hoe er te komen, bij de gisting die steeds toeneemt?" vroeg Laud.

»Als Mylady u in haar karos mocht willen opnemen..."

»Nooit zullen mijne Barbarijers dien fierer hebben getrokken, dan wanneer Uw Hoogerwaarde zich aan hunne snelheid toevertrouwt."

Door de hulp van Patrick werd Laud in staat gesteld in voegzame kleedij de reize te ondernemen. Lord Strafford had nog eenige noodzakelijke bezigheden; zoodra die verricht waren zou hij mede zijne opwachting komen maken in White-Hall, en vervolgens bij Mylady komen eten, zoo als hij haar bij het afscheid nemen fluisterend te kennen gaf.

De bezigheden, welke hem nog terughielden, waren van het hoogste gewicht. Hij zou thands de schare, welke beneden wachtte, in zijne tegenwoordigheid toelaten. Mylord gaf Patrick een teeken. Men hoorde dezen eenige bevelen geven aan de dienaren, die buiten hadden post gevat, en weldra eenige voetstappen in den gang.

De Lord-Mayor en vier Aldermen van Londen bogen op den drempel. Hij wenkte ze nader te treden, waarop de eerste het blad papier, dat hij in de hand hield, ontvouwde en de aanspraak las, welke nooit gemist werd bij de begroeting van den Koning of diens hoogste staatsdienaars van de zijde der stedelijke of gewestelijke besturen. »Machtige en genadige Heer!" dus begon de waardige burger-vader, die een zoon van zijn tijd bewees te zijn in de woorden die hij sprak. Hij vergeleek Mylord Strafford bij de maan, die haar glans ontleende aan de zon, welke Zijne Majesteit den Koning verbeeldde.

Lang was de goede stad Londen beroofd geweest van het zachte en liefelijke licht der maan, waarom zij zooveel donkere nachten had gekend. Ieder bewoner der stad, ieder goed burger — de eerbare Lord-Mayor scheen nog onderscheid te maken tusschen die beide — juichte bij den terugkeer van het lang ontbeerde licht, ná de zon het grootste licht aan den hemel; en was het waar wat eenige vreesachtige zielen verspreidden, dat zwarte wolken aan het uitspansel opstegen, dan — de eerbare burgervader en ook zijne niet minder eerbare aldermen verzekerden het vol ernst en gemoedelijkheid — zou de maan, zoozeer begiftigd met eene wondere kracht, al de nevelen wel doen wijken en de sterren als het zand der zee doen vonkelen.

Mylord Strafford knikte genadig, toen de aanspraak geëindigd was; hij had zelfs niet de wenkbrauw gefronsd, toen de Mayor had durven gewagen van de donkere wolken die eenige zielen — al werden het dan ook vreesachtige genoemd — hadden bespeurd.

„Ik hoop, Heeren! dat Zijne Majesteit, onze genadige Soeverein, u weldra moge ontmoeten, zoo als ik het genoeg heb thands te doen, en Zijne Majesteit alsdan reden zal hebben u van hare genade te verzekeren. Onze genadige meester heeft niet gearzeld zijnen gezalfden persoon bloot te stellen aan de kansen van een oorlog, dien hij tegen de mouterij en den meened zijner onderdanen ondernemen moest. Groot in zijne lankmoedigheid, te grooter omdat hij zich van zijne macht bewust is, heeft hij zijne muitende onderdanen toegestaan hem hunne bezwaren mede te deelen. Ik voor mij echter twijfel of een vergelijk mogelijk zal zijn, en of zachtmoedigheid wel ooit in staat is ongehoorzame onderdanen tot boete en tot berouw te dwingen. Ik geloof dus, dat Zijne Majesteit met zijn krijgshaftig leger van dertig duizend voetknechten en zes duizend paarden Edinburgh intrekken en op die wijze onderwerping zal moeten eischen. Gij weet het, mijne Heeren, dat het niet de eerste maal zoude zijn, dat een Engelsch leger de hoofdstad van Schotland innam, dat het Noorden zich boog voor het Zuiden. De eer van Engeland vordert thands Schotlands onderwerping. Gij, Mijne Heeren, hebt uw land te lief om dat niet in te zien en om daarvoor geene offers veil te hebben. Zijne Majesteit rekent daarop en doet een beroep op uwe trouw, als eerlijke echte zonen van Engeland. De Koning gaf reeds wat des Konings is, de onderdaan volge dat voorbeeld, indien hij niet wil laten twijfelen aan zijne trouw, hetgeen, Mijne Heeren! vooral in de tegenwoordige oogenblikken eene misdaad zoude zijn van hoogverraad. Zijne Majesteit heeft mij bevolen u te herinneren, dat hij de honderd duizend pond, waarvoor de goede stad Londen in het te heffen scheepsgeld is aangeslagen, nog niet ontving. Zijne Majesteit heeft mij bevolen het in ontvang te nemen, en nu ik mij door uw bezoek vereerd zie, twijfel ik er niet aan of gij zult het geld hebben medegebracht.”

De lange *speech*, schijnbaar zoo zoet en werkelijk

zoo bitter, maakte een diepen indruk. Wat de Mayor en zijne Aldermen ook afgesproken, welke heldenmoedige besluiten zij ook genomen hadden, bij den aanblik van Lord Strafford deinsde hun moed en bezweek hun vertrouwen. De Lord-Mayor liet zich dan ook op een knie neder, boog het hoofd op de borst zoodat hij den blik van Straffords oog niet behoeft te ontmoeten, en zeide oodmoedig: „Wij hebben geen penny kunnen bijeen brengen, Heer! Men weigert het scheepsgeld verder te betalen, en hoe zullen wij de onwilligen straffen?”

„Hoe? De middelen zijn zoo vele, dat de keuze er door bemoeielykt wordt,” viel Strafford hoog in. „Brenge de onwilligen naar de Sterrekamer en zij zullen betalen,.... ik kan u dat verzekeren...”

„Betrof het werkelijk het bedwingen der mouterij, dan, Mylord, zoude ieder burger gaarne van het zijne geven; maar wat zal nu ons geld baten, zoo vragen thands de burgers onzer goede stad, nu het leger Zijner Majesteit niet tegen de muiters strijdt, maar.... maar.... voor de Schotten terugtrekt....? Uwe Genade gelieve in het oog te houden, dat ik alleen herhaal wat de burgers wagen te fluisteren...”

Strafford sprong driftig op uit zijn stoel en strekte de hand gebiedend naar hen uit. „Dat is gelogen. Het valsche gerucht van de zegepraal der Schotten kan slechts in de twee laatste dagen zijn verbreid en het was reeds voor weken uw plicht geweest de honderdduizend pond te storten. Sta op, Mayor! het minst kan ik de lógen verdragen. Uwe oodmoedige houding en uw verwaten en vermetel gedrag strijden tegen elkaar. Sta op en zie mij onbeschroomd aan; schijn ook wat gij zijt. Zie mij aan!... Wij zullen met elkaar eene overeenkomst aangaan. Gij verbindt u morgen aan den Lord der Schatkist honderdduizend pond ter hand te stellen en ik waarborg u uwe vrijheid en uw leven. Brenge gij echter die som niet bijeen, dan waarborg ik u het een noch het ander...”

„Heer, God hoort het mij getuigen...”

„Stil, man! Het is genoeg dat ik het hoor. De overeenkomst is gesloten; ik zal alle bepalingen stipt naleven. En gij, Aldermen! zult mij in uwe wijken de personen aanwijzen, die het best in staat zijn, tegen behoorlijke renten altoos, den Koning te leenen.”

De Aldermen bogen het hoofd en zwegen.

„Hebt gij mij verstaan? Ik heb van daag nog meer te verrichten, Heeren! Hebt ge mij verstaan? Ik wil andwoord...”

„Het strijdt, tegen onzen eed, tegen ons geweten!” zeide een hunner, zacht maar met vaste stem; en de drie anderen bogen toestemmend en zagen daarbij Mylord met eerbied, maar toch met vastberadenheid aan.

„Dat is voor het minst een bepaald andwoord, hetgeen altijd lof verdient. Ge zult dan ook spoedig ondervinden dat ik u van den Mayor weet te onderscheiden. Gij kunt gaan...”

Allen bogen diep, en traden, als gold het de koninklijke majesteit zelve, met het gelaat naar Mylord gekeerd, achteruit. Wat dat vertoon van eerbied hem ergerde! Waren zij slechts lompe geweest,

maar hadden zij gebogen! Dit laatste zouden zij toch. De vrees zou de goudstukken door de mazen van de beurs wel doen heenglijden. Hij liet Robert Conway roepen, dien hij het bevel tot inhechtenisneming van de vier Aldermen liet invullen op het papier, dat van het koninklijke zegel en 's konings handteekening voorzien was.

»Gij wacht tot den avond, Robert, en brengt die vier in den Tower.»

»Vier Aldermen van Londen!» zeide Robert verbaasd, terwijl hij schoorvoetend het bevel aannam.

»Vier schuldigen aan de misdaad van hoogverraad. Maak u gereed naar White-hall te gaan.»

Hij had nog eenige Lords te spreken, die hem hunne opwachting kwamen maken en hem geluk wenschten met de Grafelijke Kroon en het blauwe lint, hem door Zijne Majesteit in de laatste dagen geschenken. Menig hunner stond naar de eer, een zoon te mogen verbinden aan het huis Zijner genade, maar ook menig hunner, en juist van wie Strafford dit het liefst gewenscht had, richtte zulk een verzoek niet tot hem en bepaalde zich alleen tot betuigingen van heeleefdheid en aanhankelijkheid. Ten slotte ontving hij de Sheriffs, die hij verbaasde door de mededeeling, dat er in den loop van den vorigen dag boden uit het Noorden moesten zijn aangekomen, boden der Schotten, en alzoo personen, die hunne waakzaamheid niet hadden behooren te verschalken.

Hij wees hen daarop, om hen aan te sporen hunne zorg te verdubbelen, en kondigde hen aan, dat het Zijner Majesteit, had goed gedacht, vijftig pond toe te kennen aan de dienaren, die een daad van hoogverraad aan het licht wisten te brengen. Zij gingen allen heen met het voornemen om de vijftig pond te verdienen; een hunner dacht meer kans te hebben dan zijne ambtgenoten, want het kwam hem voor den geest, dat een zijner luitenants gesproken had van een Schot, dien hij gevat maar vrij had gegeven, en waarvan sedert niets meer vernomen was.

Middelerwijl had Mylord zich gereed gemaakt. Hij had zich getooid met den hoed, op welks breeden rand een platte witte veder nederlag, en den stok met goudeu knop ter hand genomen. De edellieden zijner huishouding waren langs den trap geschaard en vormden een heg tot op de straat, waar de prachtige karos met de Gravenkroon en de vier barbaarsche paarden hem wachtte. Arme Patrick! Hij was vooruitgesneld en wilde 's meesters arm vatten, ten einde het inklimmen te vergemakkelijken, maar een donkere blik was zijn loon en tevens het scherpe woord, dat hem voor het vergeten der *etiquette* strafte: „*Steward*, wacht tot ge edelman zijt!»

Wat had de dienstknecht zich ook vermeten! Al de aanwezigen had hij in den waan kunnen brengen, dat Mylord door ziekte aangetast en te zwak was om te gaan.

Daar schetterden de trompetten: daar sloten de edellieden, allen met het wapen van Wentworth prijkende, zich om den karos aan, en zette de stoet zich in beweging.

Zij waren nauw eenige minuten verder gegaan, of de menschenmassa, die zich in de straat had opgehoopt, versperde den doorgang. Mylord wenkte een zijstraat in te slaan, door welke Cheapside werd bereikt, eene breede kade, welke weg niet lang geleden weergalmd had van den jubel der opgetogen menigte bij den intocht van Maria de Medicis. De volksmenigte volgde den stoet ook daar; een steen vloog tegen de paneelen der koets, en een onheilspellende stilte volgde op die daad van geweld. De edellieden trokken de zwaarden en Robert Conway, wiens gelaat gloeide van verontwaardiging, bevond zich in het voorste gelid.

»Uw staal is te fijn voor zulke grove beenderen!» zeide Strafford, die in een oogwenk den karos was uitgeklimmen. Hij deed de edellieden, die hem poogden te omringen, ter zijde gaan en trad in zijn schitterend hofgewaad, maar gants ongewapend, op den volkshoop toe, die ademloos hem verbeide en als geboeid hing aan den blik van dat doordringend oog.

»Zie hier, ik ben ongewapend; vreest dus niet; wat wilt ge van mij?»

»God zegene u! God zegene u!» weërgalmden het van alle zijden, en die kreten duurden voort, lang nadat hij weder in den karos had plaats genomen.

John Pym bevond zich onder de menigte. Hij had den steen niet doen grijpen, want een dergelijk wapen was hem te laag; maar dat men dien had durven opnemen, was hem een bewijs, dat het oogeblik van krisis naderde, en dat de pogingen van hem en de zijnen vruchten begonnen te dragen.

HOOFDSTUK IV.

Lady Jane Howard had gemeend koelte te vinden in den lusthof van White-hall en daar de zomerhitte te kunnen ontvlieden. Zoo als zij dikwijls in hare opgevatte meeningen dwaalde, maar dat ook later gulgaww erkende, dwaalde zij ook hier. Gelijk wij weten, bleek het haar reeds zeer spoedig, dat het priëel wel schaduw maar toch geen koeltjen bood, vermoedde zij dat de in het paleis teruggebleven Ladies het beter deel verkoren hadden. En zoo was het. In het vertrek ten minste, dat op het Noorden lag, en welks vensters waren open-geslagen, zoodat elk luchtjen er toegang had, was het koel, terwijl men er, dank zij de bloemen, die op een soort van balkon gerangschikt stonden, al de geuren inademde, die de tuin beneden bieden kon. Het was er verfrisschend koel; jammer maar, dat er slechts zoo weinigen van genieten konden of mochten. Op een sofa, waarvoor een Smirnaasch karpel lag — de vloer van het overig deel van het vertrek was van sierlijk ingelegd en met zorg gewreven eikenhout — zat of lag liever, vlak onder het portret van Zijne majesteit Koning Karel I, door den beroemden Van Dyck geschilderd, een jonge vrouw, een kind, zou men bij den eersten blik hebben gezegd, ware het niet dat de ronding

der leden en het bepaalde der lijnen en trekken van het gelaat reeds een middelbaren leeftijd hadden verkondigd.

Op schoon mocht die kleine tengere vrouw niet bogen, wel echter op bevalligheid. Het gezichtjen was klein, het neusjen iets te groot in evenredigheid tot het geheele wezen, maar de oogen waren glinsterend zwart even als het hair, dat opgemaakt was als dat van Lady Jane Howard, maar in zijn krullen een snoer paerelen half verborg. Een dergelijk snoer omgaf haar hals, terwijl haar keurslijf scheen vast gehouden te worden door een band uit dezelfde kleinodiën gevormd, en door een grooten diamant, in een vierhoek van zilver gekast, prijkende op den boezem, welks vormen het geel zijden kleed meer dan gissen liet.

Haar naam had een goeden klank door gants Europa en deed de gekroonde hoofden eerbiedig buigen. Der dochter van wijlen Hendrik IV, in leven Koning van Frankrijk, kwam die hulde toe.

Geen wonder, dat zij voor de meesten hunner eene begeerlijke partij scheen, en dat de jonge Koning van Engeland, voor weinige weken zijn vader Jakob I opgevolgd, benijd werd als de gelukkige, die den schat en de machtige vriendschap der Bourbons, welke door dien schat hem verzekerd werd, naar zijn nevelig eiland mocht overvoeren. White-hall jubelde en met White-hall geheel Engeland en Schotland, wat, sedert de Stuarts den scepter voerden, slechts nog zelden had plaats gehad. Men wist dan ook toen niet, welke laagheden er gepleegd, welke beloften er afgelegd waren door den bruidegom, eer hij den hoogtijd mocht vieren. Men wist het toen niet, tot welken prijs het kleinood, dat uit de handen van Richelieu ontvangen en door Buckingham in 1625 te Dover werd aangebracht, was verkregen.

Henriëtte Maria van Frankrijk had bij het verlaten van het ouderlijk huis wellicht eenige lessen ontvangen. Welke die waren is niet bekend; wie die konden gegeven hebben echter wel, en uit het laatste zou men de eerste kunnen gissen. Hare moeder was de heerschzuchtige Maria de Medicis, die haar zoon had pogen te doen afdalen tot den rang van eersten onderdaan, en haar wensch vervuld had kunnen zien, zoo niet achter den troon van Frankrijk, eerst geheel in het verschiet, maar van lieverlede dichter en dichter bij, de lange krachtige gestalte van Richelieu ware verrezen, en aan de lessen, die de moeder hare dochter gaf, voegde deze dienaar misschien nog eenige wenken toe.

Haar gemaal had Buckingham en, toen deze vermoord was, Thomas Wentworth tot steun en bondgenoot, en alles duidde aan, dat de hulp dier beiden en vooral des laatsten hem voldoende zou zijn. Voor Henriëtte Maria was dit eene teleurstelling. Zij had geschreid, maar eindelijk stil en onderdanig berust, toen haar geleide van vrouwen en priesters, weinig tijds na haar aankomst in Engeland naar Parijs werd teruggezonden; zij had sedert dien tijd meermalen geschreid, maar altijd minder onderdanig berust,

zoo dikwijls haar wenschen — altijd zich nog bepalend tot den kring haar als Koningin aangewezen — werden gedwarsboomd, en het was wel eens geschied, vooral nadat zij haar gemaal gelukkig vader had doen worden, dat zij door de wapenen die zij bezigde — tranen en klachten — had gezegevierd. In den laatsten tijd vooral, bij het altijd donkerder worden van den politieken hemel, had zij haar gemaal ter zijde gestaan en was hare stemming opgeruimd en zelfs blijmoedig.

»Het was de plicht der vrouw, den man, wien zoo vele zorgen kwelden, uren van afleiding en verkwikking te verschaffen, door blijmoedigheid en opgeruimdheid,» dus beweerde zij, en Zijne Majesteit wist die liefde en die zelfverloochening en die geestkracht te waardeeren van eene, die hij altoos zoo zwak, zoo vrouwelijk grillig had gedacht. Zij had in den laatsten tijd haar gemaal en den Aartsbischop Laud geen doodsangsten meer aangejaagd door de vroeger telkens dringender en luider aangeheven vordering, om hare geloofsgenoten vrije uitoefening hunner godsdienst en zelfs aandeel in het hoog bewind te gunnen. Zij had in den laatsten tijd hare omgeving, zoo Lords als Ladies, tot behoedzaamheid angespoord in het beoordeelen van de leden van 's Konings Bijzonderen Raad, en de gaven en de trouwe diensten geroemd van Lord Strafford. Maar tevens had zij haar gemaal angespoord tot volharding, tot doortastende maatregelen, en hem gewezen op hetgeen »men» in Frankrijk gedaan had en nog deed. Was zij daarbij geheel zich zelve, of leverde zij een nieuw bewijs van de alomtegenwoordigheid des Kardinaals? was zij daarbij geheel zich zelve, of getuigden hare handelingen van den invloed, dien Mylady Carlisle op haar uitoefende?

Het kon geene bevreemding baren, dat Zijne Majesteit tot meer vertrouwelijkheid jegens haar werd genoopt, waar hij zijn eigen inzichten en oogmerken door haar gebillijkt zag, dat hij met haar van tijd tot tijd zich beried over zaken van Staat. En daarvoor bestond nog eene andere krachtige aanleiding in den toestand van het rijk. Wat Hare Majesteit zoozeer gehaat maakte bij de Puriteinen, deed haar vereerd en bemind zijn bij een deel van den hoogen adel van Engeland: het was haar Godsdienst. De Katholieken toch waren nog eer dan de volgers van de *High church* — Laud en de zijnen — bereid om het Koningschap als eene inzetting Gods en den Kroondrager als een afgezant des Allerhoogsten te beschouwen. Nu de strijd feller en feller werd, nu de partijen zich sterker en sterker afteekenden, kon het Karel niet onverschillig zijn al de hefboomen, welke ter zijner beschikking stonden, in beweging te brengen, en zijne gemalin kon een machtige hefboom zijn. Wij mogen gelooven, dat Hare Majesteit wist wat zij gelden kon, dat zij het zich bewust was geworden, niet langer alleen de gade eens Konings en de moeder eens troonsopvolgers te zijn, aan wie in de receptiezaal of aan het feestbanket een hoog woord vergund werd, maar

te zijn opgeklommen tot den rang van heerscheresse, die misschien even zoo goed als de oude Koningin Bessy, een zetel in den Bijzonderen Raad zoude kunnen innemen.

Plannen van staatkunde, droomen van glorie en grootheid verzelden haar misschien op de donzen koets, waarop zij thands lag neêrgegleden, waarop zij ettelijke oogenblikken, na al hare Ladies weggezonden en den Lord *Steward* bevolen te hebben ieder, wie het ook ware, van haar verwijderd te houden, in eenzaamheid en in diep gepeins had doorgebracht. Geen geluid stoorde hare overdenkingen, dan alleen het gegons der insecten, zwevende over de geurige bloemkelken; geene beweging leidde haar af dan die het vlerkgewiegel van den enkelen vlinder te weeg bracht, die, verdwaald in het open vertrek, er een wjl rondfladderde. Maar aan een deur, tegenovergesteld aan die, door welke zij was binnengekomen, werd weldra behoedzaam geklopt en fluisterend had zij verlof gegeven tot binnentreden. Twee mannen waren daarop te voorschijn gekomen en hadden zich tegenover haar nedergezet.

De een droeg het gewone hofkostuum; de ander was gekleed als een burger uit den gegoeden stand, en verried den zoon van het Zuiden in de kleur en de uitdrukking zijns gelaats. De een was Lord Kensington, Graaf van Holland, de ander de Italiaan Rosetti; beiden, vertrouwden, schoon in zeer verscheiden zin, van Hare Majesteit; beiden, verdacht en gehaat bij de volkspartij, die hun toenemenden invloed ten Hove vermoedde en met wantrouwen gadesloeg.

Tot aller bevreemding was de post van York den vorigen dag uitgebleven en had Strafford, als ware hij Zijne Majesteit zelve geweest, binnen Londen zijn intocht gedaan. Dit laatste was Holland nog den vorigen avond door zijne lakeien medegedeeld. Men begrijpe dus dezen ochtend zijne blijde verbazing, toen hij gewekt werd door een bode, die zijn dampend en hijgend ros aan een der bedienden had overgelaten en zich ijlings in Mylords slaapkamer begeven had, waar hij een brief van Zijne Majesteit voor de Koningin overreikte. En dien brief smokkelde hij thands tegelijk met den Italiaan Rosetti den salon Harer Majesteit binnen.

Henriëtte Maria had het schrijven in ontvangst genomen, en de kleine hand, waarmee zij het papier vasthield, verried hare aandoening. Zij las den aanhef haastig ten einde. Deze bevatte dan ook niets anders dan betuigingen van leedwezen over zijne lange afwezigheid en een aanbeveling, om toch op de kinderen goed te doen toezien en vooral den bijna tienjarigen Karel in de tegenwoordige hitte slechts wijn en water met een enkelen citroendrupel en veel suiker te doen drinken. Iets bitters kwam er op haar gelaat te lezen; een trek kwam er om die lippen, die het anders zoo aanvallig gelaat iets scherp en onbehagelijks gaf. Maar die trek verdween en maakte plaats voor een uitdrukking van tevredenheid. Karel begon over iets anders en gewichtigers te schrijven; hij had dit papier ook re-

gels toevertrouwd, die het der moeite waard deden zijn een paard dood en een bode half kreupel te doen rijden. De vader was vervelend, de Koning niet; en oordeelt de nakomelingschap ook, aan de hand der geschiedenis, dat in Karel I de vader alleen in staat is den Koning te redden, Henriëtte Maria zag genen meer en meer voorbij en kon dit wellicht ook, omdat zij sedert lang den echtgenoot om den Koning had vergeten. »Harry,» dus las ze, en zij wist, dat Zijne Majesteit, haar met dien naam aansprekende, altijd goed gezind was, »Harry, de laffe schelmen zijn aan het loopen gègaan, eer de schurk Leslie met zijn bedelaars hun goed in de oogen keek! 't Is om den stok op den rug van de lafaards te doen spelen, maar er is niemand, sinds Tom naar Londen ging, wien ik de eer waard vond den mijnen te hanteeren. Toms Ieren hielden zich goed, maar wat konden die tegen de overmacht. Het zou niet kwaad wezen, de Hooglanden aan den gang te helpen. Ze zijn goed katholiek, ge begrijpt me! en ze zijn zóo hongerig, dat het stuk zwart brood van de femelaars der Laaglanden hun een kostelijke pastei schijnt. Ik ben bezig te onderhandelen en moet het gereutel van de dweepers aanhoren en er zelfs naar schijnen te luisteren.

Tom zond ik naar Londen om geld. Hij zal het wel weten te vinden en manschappen ook; maar ik vrees, dat hij weêr wat ruw te werk zal gaan. De katholieke adel moet wat milder worden. Begrijpen zij dan niet, dat ze vernield worden, als de femelaars mij mat zetten? Behandel den Mayor en de burgers van Londen beleefd. Ik vrees dat Tom ze wat harder aanspreekt, en als gij ze dan wat honig toedient, maakt dat een goeden indruk. Tom moet spoedig terugkomen, want ik heb hem hier noodig, vooral als ik iets van de Hooglanden en van den adel, bij voorbeeld van de Sunderlands en de Norfolk's, verneem. Zeg hem niets van dezen brief en laat hem vooral niets bemerken van het bewuste geld. Neem u zelve in acht, beste Harry! en wacht er u voor, 's avonds laat op den Theems te varen; toon een blij gezicht, mijn beste! en wees toch vooral vriendelijk voor Tom, want we hebben hem noodig en hij is trotsch. Kus mijn kleinen naamgenoot, en zeg hem, dat ik voor hem werk; ja, Harry! bij God dat doe ik... Hij zal eens de vrucht plukken van den boom, dien ik plant, hij en, zoo God geve, zijn zoon ook!

»Karel, Rex.»

Zij had Holland den arm doen leunen op de zijde van haar rustbank en hem den brief mede doen inzien; zij had eenige zinsneden half luid gelezen en deze den Italiaan ook doen genieten: maar schoon Holland dus meer was geopenbaard dan Rosetti, bleek het uit den gantschen loop van het gesprek, dat deze toch nog meer dan de ander begreep.

»Welnu?» fluisterde de koningin.

De Italiaan neep de oogen half dicht, hetgeen hij gewoon was te doen in oogenblikken van nadenken, van wikken en wegen.

»Het komt mij voor, dat Zijne Majesteit in hoogen nood verkeert, en toch niet dan ongaarne zich geëind ziet door... Lord Strafford.»

»Dat leid ik ook af uit 's Konings brief,» merkte Holland aan. »Maar hoe Zijne Majesteit te dienen, nu Strafford zich van alle middelen heeft meester gemaakt? Tenzij hij verwijderd worde kunnen wij niets.»

De Koningin knikte hem toe, maar lei tevens een vinger op den mond, alsof zij het noodig vond hem tot voorzichtigheid aan te sporen waar het dien man gold, al werd er ook van hem gesproken in het geheim kabinet, voor welks deuren nog *portières* van laken hingen.

»Zijne Eminentie is bereid hulp te zenden,» fluisterde Rosetti.

»Gij weet dit? Gij schreeft er misschien den Kardinaal reeds over? Ah!»

Dat laatste woordtjen, hoewel niet meer dan een uitroep, verkreeg door den toon, waarop het gesproken werd, eene zeer gewichtige beteekenis. De Italiaan vergiste zich niet, toen hij er uit verstond: Ik gaf er u geen bevel toe; wat vermeet gij u al niet?

Hij was begonnen eene mededeeling te doen, maar besloot wijselijk niet verder te gaan voor zij er hem om verzocht. Dat geschiedde. Hare Majesteit was niet in staat zich ver van het lokaas te verwijderen, dat de dienaar haar voorhield, en vroeg dan ook weldra: »Op welke voorwaarden wil Zijne Eminentie dat? Wij kennen haar voor niet zoo edelmoedig om iets voor niets te doen.»

»Zijne Eminentie vermeet zich niet, zoo als ik geloof, voorwaarden te stellen; maar in het belang zijns koninklijken meesters moet hij maatregelen nemen, ten einde het behoud der gezonden hulpbenden te verzekeren. Een nederlaag zoude geleden kunnen worden, en in dat geval zoude men eene veilige plaats moeten bezitten, waarheen men zich terugtrekken kon. Uwe Majesteit vergete niet, dat Engeland van alle zijden door de zee bespoeld wordt, en dat een leger, van buiten ingekomen, na het verlies van een veldslag, moeielijk meer kan ontsnappen. Indien Zijner Eminentie alzoo Portsmouth werd ingeruimd, zoolang de vijandelijkheden duren...»

»Portsmouth...? nooit!... Zijne Eminentie is wel zeer bevreesd voor een nederlaag,» zeide de Koningin scherp.

»Wat vermag de overmacht niet! Uwe Majesteit neme in aanmerking, wat er thands geschied is, niettegenstaande de krachten tamelijk gelijk stonden, ja het Engelsche leger de Schotsche macht overtrof, vooral in aanmerking genomen dat Zijne Majesteit zelve aan het hoofd zich bevond van het eerste!» Honigzoet klonken de woorden, en toch waren zij zoo scherp!

»Portsmouth overleveren!» prevelde zij. »Ik be- weeg Karel daartoe nooit!»

»Zijne Majesteit is te schrandere, om, wanneer de noodzakelijkheid dit gebiedt, de hulp van een mach-

tigen vriend te weigeren... De Kardinaal heeft mij echter nooit gelast over deze zaak met Uwe Majesteit te onderhandelen; hij was er zelf niet zeer toe geneegen; liefst houdt hij zijne musketiers bij zich, waar hij ze arbeids genoeg kan verschaffen. Misschien dat Lord Strafford ook zonder Fransche musketiers zal weten te overwinnen...»

Maar dat wilden Holland noch zijne vrienden, en dat begreep de sluwe Italiaan ook.

»Strafford vermag niets meer,» viel de eerste in. »De Ieren heeft hij kunnen drijven als het domme vee, maar hier is hij machteloos.»

»Uwe Majesteit vernam, dat Lord Strafford hier is aangekomen?» vroeg Rosetti.

»Ik heb het bemerkt van ochtend bij mijn lever,» klonk het bittere antwoord. Rosetti, die giste wat zij bedoelde, maar het duidelijker uitgesproken wilde, bleef haar vragend aanzien en zeide ten laatste: »Uwe Majesteit meent...?»

»Dat de meeste Edellieden zich van morgen vergisten en White-hall voorbij reden om naar Strafford-house te gaan,» viel Holland oprechter dan voorzichtig uit.

»Tot zelfs de Sunderlands zag ik daarheen rijden,» fluisterde Rosetti, zich tot hare Majesteit heenbuigende.

De fijn batisten zakdoek schoof heen en weêr in de hand der Koningin.

»Hebt gij den oudsten gesproken, Rosetti, zoo als ge beloofd hadt?»

Hij knikte bevestigend.

»Welnu?»

»Uwe Majesteit kent de principes der Sunderlands. Eer verzet men de Apennijnen dan principes als de hunne; kort saamgevat luiden ze: zonder gevaar veel winnen.»

»Willen ze ons dan geen penny leenen?»

»Ten minste geen honderdduizend pond zonder onderpand. Ze zouden een groot deel daarvan zelf moeten opnemen, en derhalve zonder behoorlijk gedekt te zijn zich in schulden steken, welke hun geslacht nooit te boven zou kunnen komen... De Sunderlands zijn zoo voorzichtig!»

»Maar hebben ze dan ten minste aangenomen zich met de katholieke Lords te beraden? Zij hebben invloed...»

»Maar het is gevaarlijk dien te doen gelden. Zij zien in de verte het booze Parlement, dat hunne verstandhouding met de katholieke Lords niet ongestraft zoude laten... Ik herhaal het: de Sunderlands zijn voorzichtig en hebben vaste principes.»

Dus hebben zij geweigerd?»

»Daarvoor zijn zij echter ook weêr te voorzichtig. Ze gaven mij te kennen, dat als zij Uwe Majesteit te wille waren en zich in dat wespennest begaven, zij zich alle kansen van wélslagen moesten verzekeren en daarom ook over geld moesten kunnen beschikken. Ik heb dat niet dadelijk geweigerd, daar ik wist dat Uwe Majesteit op eenige duizenden ponden niet zoude zien...»

»Maar die hebben we noodig om troepen te wer-

ven en zijn voor het grootste deel al besteed!" riep Holland te openhartig uit.

»De Sunderlands bieden hunne goede diensten aan. Eene zonderlinge wijze om ons van dienst te zijn! Wij vragen van hen ondersteuning in geld en zij vorderen het van ons. Tot zelfs hun invloed willen zij tot geld doen munten. Wij zullen dit in gedachten houden in het uur der overwinning!" zeide de Koningin, en het was der opmerking waardig, welke eene uitdrukking van wrok dat teder gelaat te kennen gaf. Zij bleef een oogenblik in gepeins verdiept.

»Zou het nu niet geraten zijn zelf de hand aan het werk te slaan. Indien gij zelve aan de katholieke Edellieden schreeft...?" vroeg Holland.

Rosetti luisterde scherp toe, maar zijn gelaat duidde onverschilligheid aan. Toen de Koningin hem aanzag knikte hij toestemmend en voegde hij er de woorden bij: »Als Mylord de brieven schreef en ik voor de verzending zorgde, dan blijft het geheim bewaard."

Men beraadslaagde daarover nog een oogenblik en eindigde met den schroom der Koningin te overwinnen.

Er was in 's Konings brief een wenk gegeven, dien niemand der aanwezigen in den wind sloeg; er was daarin gesproken van een nieuwen opstand uit te lokken in de Hooglanden. Hare Majesteit was daarop reeds bedacht geweest en had een deel van het verkregen geld daarvoor bestemd. 's Konings brief deed haar gelooven, dat het oogenblik er voor gekomen was, dat de afleiding, dien de opstand in den rug van het Schotsche leger te weeg zoude kunnen brengen, den toestand van den Koning gants en al zoude doen verkeeren.

Het scherpe oor van Rosetti had in de laatste oogenblikken eenig gerucht vernomen op den trap, die naar den bijzonderen ingang leidde. Hij meende den haastigen tred te herkennen en achtte daarom alle waarschuwing overbodig.

De deur werd driftig geopend en een man in het priesterlijk gewaad der oude Kerk trad binnen. Hij zag er bleek en afgemat uit. Het mager, beenig gelaat, de kale kruin, nauw door een zwart fluweelen kapjen bedekt, duidde een ouderdom van omstreeks vijftig jaren aan. Groote donkere oogen gloeiden koortsachtig in de holle kassen en spelden een vuur, dat meer dan verwarmde, dat veeleer verteerde; een lange gebogen neus, een groote mond en scherp geteekende kin gaven het gelaat eene onbehagelijke uitdrukking. Het was de eerwaarde Con, de biechtvader der Koningin, een Schot van afkomst, maar het tegenbeeld van het overgroot deel zijner landgenoten. Voor hem toch was zijn vaderland, dat een verbond met den Heer heette aangegaan te hebben, aan den boozen geest verkocht; naar zijne meening had de Heilige God, die gedurende eeuwen Schotland als zijn uitverkoren land had beschouwd, zich thands van dat rijk afgekeerd en het prijsgegeven aan al de dwalingen der ketterij. En hij was geen man om die meening te bewimpelen of de

spitsheid er van te verzachten door zoete woordekens van liefde; hij sprak haar uit waar hij het slechts kon, ook waar hij het niet mocht.

Hij sprak zijne overtuiging uit en bekommerde er zich weinig over, of die ook streed tegen de wetten, door Koning, Lords en Gemeenten gemaakt; wetten, waarvan hij de geldigheid gereed was te betwisten, niet alleen omdat ze zijner overtuiging en den hooger geboden zijner Kerk geweld aandeden, maar ook omdat hij den Koning ze weinig zag eerbiedigen, terwijl de Koning hem de eenige toescheen, die een verbindende wet geven kon. Op dat punt ontmoette hij den Aartsbisschop Laud, en die eenstemmigheid van gevoelen gaf hem in dezen een beschermer. Deze handhaafde hem tegen den haat van duizenden en deed den steun, dien hij reeds in Hare Majesteit scheen te bezitten, nog sterker worden. Of echter Henriëtte Maria hem werkelijk lief had als haar vertrouwden vriend en geestelijken raadsman, of zij hem wel naar waarheid bekend maakte met alles wat in haar binnenst omging, mag worden betwijfeld. Zij had misschien eerbied voor zijn moed; zeker evenwel zou het haar aangenamer geweest zijn, als die zich meer door voorzichtigheid had laten leiden en temperen; zij had misschien eerbied voor zijne krachtige beginselen; maar liever ware het haar, der dochter van Maria de Medicis, gewisselijk geweest, als die beginselen minder strakte en meer plooibaarheid hadden bezeten.

Zij zag hem thands met tegenzin verschijnen; zij had nog zoo veel gewichtigs te bespreken, waarbij zijne tegenwoordigheid haar hinderlijk en belemmerend toescheen. Hij bemerkte iets van het onwelkome van zijn bezoek en zette zich zonder daartoe verlof af te wachten, in den stoel, dien hij opnam, neder; terwijl hij, bleeker dan gewoonlijk, nochtans het zweet zich van het gelaat wischte en daarbij hijgde als een afgerend paard.

»Uw Eerwaarde schijnt zich bijzonder gehaast te hebben hier heen te komen," merkte Rosetti aan.

»Ik ben het gevaar ter nauwernood ontkomen, dat mij bedreigde op mijn weg naar White-hall. Een geloovige vrouw, arm en nietig scheen zij, maar groot zal haar loon zijn voor dit goed werk, opende bij tijds haar deur en verschool mij; had zij geaarzeld, ik zou door het kettergebroed verscheurd zijn."

»Uwe Eerwaarde lokt den storm dan ook uit, door het openlijk dragen van dat kleed. Was onze Heer geen Jood onder de Joden, Onze Gebenedijde Vrouw..."

»Gij dwaalt en het gekozen voorbeeld is in strijd met de berisping," hernam de priester scherp genoeg. »Dat kleed is het kleed mijner waardigheid, waarop ik roem draag; het moet het lijkkleed worden van den martelaar, en slechts de lauwheid onzer dagen kan daarin grond vinden voor afkeuring of verwondering."

»Toch wenschte ik dat Uwe Eerwaarde bedacht," antwoordde Hare Majesteit bijna schoorvoetend en

bedeesd, »dat de steen, naar uw gewijd hoofd geslingerd en er over heenvliegend, neêr kan vallen in de glazen van White-hall.”

»En al ware dat zoo, mijne dochter, waar schuilt het kwaad? De goede zaak zou er niet door gedeerd worden, als het gantsche volk een blik naar binnen kon werpen en zij, die daar binnen waren, dit wisten. Menigeen wenscht alhier slechts beschilderde ruiten in de vensters en dan nog soms gordijnen er voor. Ik ben van de meening, dat de Heilige Kerk, die door de poorten der hel nimmer overweldigd zal worden, tegen den openbaren aanval slechts openlijk moet worden beschermd. Mijn gang ligt niet in het duister en mijn weg is geen kronkelig pad.”

De laatste woorden sprak hij uit met het oog op Rosetti gericht, die het zijne van hem hield afgewend, en toch begreep dat het hem gold, daar hij het woord nam.

»Mij dunkt toch, Eerwaarde Heer! dat ook gij aan de algemeene wet hebt gehoorzaamd, die elk onzer leert dat vijf of tien sterker zijn dan een, toen gij in het huis van die arme vrouw den aanval van het gemeen zijt ontvlucht..... Het is geen verwijt,” voegde hij er aan toe, met de hand even wenkend, toen hij den ander gereed zag hem in de rede te vallen met alle teekenen van drift. »De Heilige Kerk leert ons niet de martelkroon met geweld te veroveren, en daar, zoo als Uwe Eerwaarde zelf zeide, de poorten der hel haar nimmer zullen kunnen overweldigen, geloof ik dat wij elken aanval juist niet zoo driftig behoeven tegen te gaan, als vreesden wij voor een dadelijke en onherstelbare nederlaag.”

»Maar dat is de woordverdraaiing der ketters, dat is de taal van een heidensch Sofist!” riep de ander in arren moede uit. »Juist wat u tot gedurigen fellen strijd moet prikkelen, verwringt gij tot eene verdediging voor flauwhartigheid en lafheid. Neen, »nu of nooit,” zoo als de Campbells in hunne vaan voeren, en ik ben er trotsch op, dat mijn Clan die leuze altijd getrouw is gebleven. Mijne dochter! het zal uwe ziel bezwaren in de laatste ure, als gij nog langer aarzelt het voorbeeld te geven aan de geloovigen in Engeland. Ik eisch, dat de mis openlijk in uw kapel gevierd worde, dat de kerk in Cheap-side niet langer haar kruis en haar Heilige derve, dat ik scholen moge openen hier en in den omtrek en dat de broeders van St. Andrew mij behulpzaam zijn in het grootsche werk.”

»Het is een dwaasheid, dat thands te vragen!” riep Holland uit, voor wien de geestdrift des priesters bijna krankzinnigheid scheen.

Groot was echter zijne verbazing, Hare Majesteit op zijne bedenkingen en veel afdoende bezwaren, waaronder het minste nog was, dat gants Engeland naar de wapenen zoude grijpen, niets te hooren andwoorden en tot Con te hooren zeggen, dat zij zijn wensch in ernstige overweging zoude nemen; dat zij reeds lang hetzelfde verlangd had, en Laud, die zoozeer van goeden wille was, daarover zoude raadplegen. Nog

hooger echter steeg zijne verbazing, toen Rosetti bekende geheel als Con te denken, onder bijvoeging nochtans, dat hij echter in het belang der allerheiligste zaak moest aanraden te wachten tot Zijne Majesteit het oproer der Schotten had bedwongen.

»Het kan niet anders, of Zijne Majesteit moet machtiger dan ooit zijn, zoo hij met een zegevierend leger, dat door de behaalde zegepraal aan haar verknocht zal zijn, terugkeert. Alles hangt af van de zegepraal Zijner Majesteit en die zegepraal acht ik weder afhankelijk van den bijstand der Schotsche Hooglanden. Zie, Eerwaarde Heer!” en hij verzocht de vrijheid 's Konings brief den priester te mogen overreiken, waarvan hij tevens gebruik maakte om dien zelf tot den einde te lezen, — »zie, Zijne Majesteit oppert het wijze denkbeeld. Ik acht het eene fingerwijzing Gods, dat Uwe Eerwaarde juist thands hier verschijnt en er van gewaagt tot de Campbells te behooren. Gebiedt de voorzichtigheid en angstvaligheid mij ook dikwerf koel en koud te schijnen, ik gloei van ijver voor de zaak, welke mij boven alles dier is. Ik heb den hoogsten eerbied voor uwen moed en uwe kracht, al waagde ik die ook soms te temperen. Maar ik behoef dit laatste nu niet te doen; ik bega geene onvoorzichtigheid of vermetelheid, indien ik u toeroep: wees het middel in Gods hand om Zijne Majesteit de overwinning te verzekeren; ga naar Schotland, waar gij vele vrienden telt, en dat de Heiligen u geleiden! Nooit stond de kans schooner! De Laaglanden zijn ontbloot van weêrbare manschap, daar allen, die de wapenen konden voeren, tegen den Koning zijn opgetrokken.”

»Of er tien- of duizendtallen mij tegenstaan,” riep Con uit, »wat zal mij dat zijn, indien de Eenwig Gebenedijde met mij is?”

De woorden van Rosetti hadden op Holland een zeer aangenamen indruk gemaakt, hetgeen hij deed blijken. Hare Majesteit juichte de konkluzie niet minder toe, om meer dan éene reden. Zij eindigde zoo als Rosetti hegonnen was, en spoorde hem mede aan naar Schotland te gaan, onder geleide van God en Zijne Heiligen!

»Mijne dochter, gave Onze Lieve Vrouw, uwe gebenedijde Patronesse, dat gij immer zoo gesproken hadt als thands en gij het altijd uw plicht en roeping als katholieke en als vrouw hadt geacht van meer te overwinnen door de kracht des Geloofs dan door de krachten der waereld. Ik ben bereid te gaan. De Moeder Gods doet menigwerf wonderteekenen en legt soms profetische waarheid op de lippen der kleingeloovigen.”

Rosetti begreep tot wien de laatste woorden gericht waren.

Hare Majesteit dacht nu het noodige te hebben geregeld en nog alleen 's priesters afreize te moeten bespreken. Rosetti oordeelde anders. Hij sprak er van, eerst ingewikkeld, toen wat doorzichtiger, dat de geestdrift het hoofd mocht en moest zijn, maar de bedaardheid de hand.

Het doel, zij het ook het verhevenste, zij het ook

boven de aarde, eischte toch een aardsch middel. Tot de middelen, welke men thands had aan te wenden, behoorden naar zijn inzien een goed legerhoofd en geld. Hij wenschte het eerste aangewezen, het laatste verstrekt te zien . . . door Hare Majesteit zelve, die — hij meende het te weten — van dat middel niet gants en al verstoken zoude zijn. Een bekwaam legerhoofd zou hij, naar hij meende, wel kunnen aanwijzen in de Clan . . . der Campbells altijd, die hij de dapperste achtte. Hare Majesteit zag hem vreemd aan, toen hij van dat geld sprak. Wist hij dan niet, dat het weinige dat zij had kunnen bemachtigen, voor andere doeleinden, meer in hare nabijheid, was bestemd? Begreep hij dan niet, dat de geestdrift gewoon is wonderen te doen en dus ook eene wapening kon te weeg brengen zonder geld? Waarvoor diende dan anders de geestdrift? Gelukkig dat de priester alle ondersteuning in geld afwees en slechts zooveel begeerde als de reis zoude vorderen.

»Kruit en lood zijn er genoeg in de Hooglanden overgebleven sedert de vorige opwekking,» zeide de Koningin.

»En wat werd er van die opwekking, niettegenstaande al dat kruit en lood? Zij faalde, omdat er gebrek was aan geld. Stel de negen duizend pond. Uwer Majesteit uit de schatkist verstrekt,» — zij trilde; hoe kende hij het cijfer? kon die man dan alles te weten komen? — »ter beschikking van Allan Nore, het hoofd der Campbells: laat Zijn Eerwaarde niet vertrekken zonder een brief Uwer Majesteit»

»Dat kan ik niet, dat mag ik niet,» fluisterde Henriëtte Maria hem in het oor. »Zoo die in andere handen geraakte . . . Neen, dat niet, maar het geld zal ik offeren.»

Nooit was het haar moeilijker dan thands voor gekomen een besluit te nemen, te doen wat nuttig en noodig was, na te laten wat gevaarlijk konde zijn. Zij gevoelde meer nog dan zij begreep, dat er zich een afgrond in hare nabijheid opdeed. Zij erkende de waarheid van hetgeen de Italiaan haar deed opmerken, en toch waagde zij het niet, hem ten volle gehoor te geven. Neen, dien brief kon zij niet geven, maar om goed te maken wat die weigering wellicht bedierf, zou zij al het beschikbare geld afstaan. Rosetti poogde haar er van te overtuigen, dat de twee door hem voorgestelde middelen alleen gezamenlijk krachtig konden werken; het mocht niet baten: den brief aan de Schotten zou zij niet schrijven. Indien zij Rosetties oprechtheid gewantrouwd had, dan had zij gelijk kunnen hebben, maar dan had zij de gelden, die zij bezat, ook niet ter zijner beschikking moeten stellen. Zij wantrouwde hem echter niet; zij liet aan hem het verder beheer van de moeilijke onderneming over, maar dien brief aan Schotlands getrouwen zou zij in der eeuwigheid niet schrijven.

Hechte de Italiaan ook zeer veel waarde aan het schrijven van dien brief, hij achtte het nu evenwel voorzigtiger in de weigering te berusten.

Holland had zich in de laatste oogenblikken met den priester onderhouden en dezen verzekerd al zijn invloed te zullen aanwenden om voor de Katholieken vrije godsdienstoefening te verwerven. Hare Majesteit riep beiden tot zich en besprak de spoedige afreize van Zijn Eerwaarde, om wiens zegen zij smeekte. De tranen waren haar in de oogen geweld, toen haar de verlangde woorden tegenklonken. Konden het niet de laatste zijn, die hij haar toesprak? Was de onderneming niet zoo gevaarlijk, dat hij, die er de ziel van zoude zijn, hij, wien de overtuiging steeds tot vermetelheid spoorde, als het eerste slachtoffer zoude kunnen vallen?

Rosetti alleen bleef zijne kalmte behouden en hoorde dan ook het eerst van allen een zachten voetstap in de nabijheid, hetgeen der aandacht der anderen was ontgaan. Hij stond haastig op en spoedde zich naar de deur, welke den trap afsloot, langs welken de vertrouwdsten alleen de Koningin mochten naderen. Voor hij die echter bereikte, ging de deur open en stond Mylady Carlisle voor hem. Zoo Rosetti iemand haatte, dan deed hij het voorzeker die vrouw. Zij had altijd blij gegeven van te kunnen begrijpen wat hij begreep. Zij had hem dikwerf, zonder dat hij het behoefde te vragen, ondersteund, maar had dit gedaan, zoo zelfstandig, dat hij bij haar een eigen doel moest onderstellen; en van krachtige naturen, die zich zelve een wet stelden en daarnaar streefden, had hij een afkeer, al gingen zij ook den weg dien hij zelf liep. Wellicht had hij nog krachtiger redenen voor zijn haat; redenen, die voor alsnog zoo zeer in het duister lagen, dat hij ze in deze oogenblikken niet kon laten gelden.

De plotselinge verschijning van Mylady bracht eene groote verandering in den kleinen kring te weeg. Den priester werd het stilzwijgen opgelegd en met den meesten eerbied beduid, dat het oogenblik gekomen was om alles voor zijn vertrek gereed te maken, daar de waereldlinge, die hen storen kwam, toch elk verder onderhoud over heilige, geestelijke onderwerpen onmogelijk maakte.

»Mag ik het voorrecht smaken Uwe Eerwaarde straks te onderhouden? Slechts weinige oogenblikken, Eerwaarde Heer!» zeide Mylady Carlisle, toen zij Con gereed zag te vertrekken.

»Spreek thands; straks zal ik niet kunnen.»

»Hier niet, Eerwaarde! Slechts tegenover u alleen . . .»

»Ik moet vertrekken, maar hoop terug te keeren, indien Onze Lieve Vrouw het gehengt. Weest allen in uwe gebeden mij indachtig!»

»Hij gaat dus op reis!» mompelde Mylady, Hare Majesteit met eenige verbazing aanzien.

Rosetti wenschte den priester reeds onder de Campbells en Mylady even ver van hier.

»Ik had niet gedacht u zoo vroeg hier te zien, Lucy!» zeide Hare Majesteit vleierend.

Lucy verhaalde de aanleiding, verhaalde dat de Aartsbisschop met haar gekomen was, en dat zij, de mededeeling van den Lord Stewart vernemen-

de, van de haar door Hare Majesteit zoo goedgunstig verleende vrijheid gebruik had gemaakt, om den kleinen toegang op te zoeken.

„Wij weten, dat gij, waar gij ook verschijnt, als Aurora den dag aankondigt,” voerde Hare Majesteit haar te gemoet, terwijl zij haar bij de hand nam en naar de sofa voerde. „Ik heb de plichten mijner godsdienst voor van daag verricht en mag nu denken om andere....”

„Plichten,” viel Lucy glimlachende in, ter sluiks een blik werpende op den brief, die op de tafel lag, en dien Rosetti, zoo hij het niet geweest ware, die Mylady het eerst aan de deur had opgewacht, voorzeker dadelijk bij haar binnentreden getracht zou hebben te verbergen. „Hoe vaart Meester Rosetti?” voer zij voort, en de gants niet onverstandige meester, die verband zocht tusschen haar steelsgewijzen blik op den brief en haar groet tot hem, boog nederig en wenschte dat Mylady eene even goede gezondheid bezat als hij.

„Lucy, onze trouwe Rosetti had mij voor eenige dagen hooren spreken van den prachtigen *collier*, die *Mademoiselle* de Panthièvre op het bal in den Louvre droeg. Hij was bij Plumeau gekocht, dat wist ik. Ik wilde zoo gaarne uw oordeel er over hooren, eer ik moeite deed er ook een te bekomen. Welnu, Rosetti bracht mij van morgen de teekening mede. Hier is ze.”

„Werkelijk zeer fraai; de robijn die het slot vormt, is prachtig. Mylord, hoe vindt gij dit werk?” vroeg zij den edelman, die zich aan het venster geplaatst had en geene moeite deed te ontveinzen, dat hij, sedert Myladies binnentreden, zijne tegenwoordigheid niet meer noodig dacht.

„Ik heb de teekening gezien en bewonderd,” gaf hij zich even omkeerend en licht buigend ten antwoord, zonder echter van plaats te veranderen.

„Dat Uw Lordschap haar zag, mocht ik onderstellen; bekend is toch het gewicht van uw oordeel over al wat schoon is.... Maar mijne komst brengt toch geen stoornis te weeg?”

„Zonderlinge vraag! Stoort gij ooit, Lucy?”

„Misschien wel eens..... in dit kabinet. Heeft Uwe Majesteit ook nadere berichten van den Koning?”

De vraag, zoo rechtstreeks en oogenschijnlijk zoo eenvoudig en zonder bijoogmerk gedaan, moest beantwoord worden.

„Ik ontving bericht. Zijne Majesteit bevindt zich zeer wel.”

„Misschien zal Mylady nadere en zekerder berichten hebben ingewonnen. Lord Strafford is, naar ik verneem, aangekomen, en het zou zeer goed mogelijk kunnen zijn dat Mylady van Zijne Genade iets vernomen heeft,” zeide Holland.

„Ik kom juist van hem van daan. Ik twijfel echter of het bericht, dat mij daar gegeven kon worden, zekerder is, dan de tijding door Uwe Majesteit ontvangen. Bedrieg ik mij toch niet, dan is die brief eigenhandig van den Koning.”

„Ja, maar de inhoud is reeds eenige dagen oud,”

hernam Hare Majesteit, even de wenkbrauw fronsend.

„En de tijding, die hij bevat, zal niet gunstig zijn. Hoe Lord Strafford het ook wilde verbloemen, de Schotten hebben gezegevierd. Zoo zij eens niet op te houden waren.... Zoo zij eens intocht hielden alhier....!”

Hare Majesteit schudde ontkennend met het hoofd.

„Beste Lucy! wat zijt gij in de politieke zaken verward geraakt! Vertel mij liever eens van den Graaf de Baudricourt, van wien gij, die alles hoort en ziet, wel wat zult weten te vertellen.... Het moet een schoon man zijn, van fijne vormen....”

„Hij is een balling. Hij heeft geduëlleerd met den Hertog de Mailly en dezen gedood. Zijne Eminentie besloot, zoo als Uwe Majesteit weet, voor goed een einde te maken aan de herhaalde tweegevechten onder den franschen adel; en zoo als Uwe Majesteit mede weet, wanneer Zijne Eminentie zich iets voorneemt, dan gebeurt het ook. Zulk een hoofd, zulk een wil is waardig om een koninklijken troon te steunen en te handhaven!”

„Wij hebben immers ook zulk een hoofd en zulk een wil niet waar, Mylady! in Lord Strafford?” merkte Holland bits aan.

„Zijne Eminentie heeft veel op dezen voor. Zij ten minste vindt gehoorzaamheid op de trappen en in de nabijheid van den troon. Maar hier! Door de Schotten worden wij verslagen en de Edellieden van het rijk stroomen niet saâm aan het hoofd hunner vazallen, om den koninklijken standaard te schragen! en Lord Holland, die aanspraak maakt op eene plaats naast den troon van Engeland — en ik geloof niet ten onrechte — weet geen raad te geven! Ja, Mylord! geen raad te geven!” vervolgde zij, toen hij zich haastig omkeerde en haar in de rede wilde vallen; „die brief Zijner Majesteit is reeds eenige dagen oud, en aan mij moet nog gevraagd worden of ik nadere berichten kan aanbrengen....!”

Hare Majesteit bleef zwijgen, hoewel hare lippen beefden; zij bleef zwijgen, als door den oogblik van Rosetti, die haar strak aanstaarde, bedwongen; zij kon niet spreken.

Lord Holland was echter niet onder dien invloed en nam dan ook het woord. Hij achtte den geweldigen aanval tegen zich gekeerd. Hij voerde haar dan ook toe met eene stem, bevend van drift, dat er meer gedacht en meer verricht was, dan hare scherpzinnigheid kon vermoeden; dat de uren sedert het vertrek Zijner Majesteit goed waren besteed; dat ieder oogenblik vruchtbaar had kunnen zijn, zoo niet somtijds zich een stoornis opdeed, welke de *courtoisie* gebood te verdragen; dat hetgeen Lord Strafford, de gelijke van den grooten Kardinaal, volgens het beweren van eenigen, blijkbaar niet had kunnen te weeg brengen, anderen waarschijnlijk wel zouden vermogen, en dat de Schotten, die voor Lord Strafford te krachtig bleken, misschien weldra, misschien zeer spoedig gedwon-

gen zouden worden, haastiger dan zij voortgerukt waren, terug te trekken.

Mylady schudde ongeloovig met het hoofd en gewaagde er van, dat de eeuw der wonderen voorbij was, en zij dan ook niet gelooven zou vóór dat zij zag.

»Gij zult zien!» zeide de Koningin, die niet meer vermocht te zwijgen, en haar vriend niet langer in den ongelijken strijd zonder hulp wilde laten. »Uwe verwijten zijn ongegrond. Wij hebben niet toegezien, maar gearbeid.... De Hooglanden zullen wij in beweging brengen en wapenen; ik zelve zal aan de Katholieken van Engeland schrijven; vele vrienden vergezellen ons niet alleen met hunne wenschen, maar ook met de krachten van hun geest en lichaam.»

»Vergeving! vergeving voor mijne woorden! Ja, Uwe Majesteit heeft wél gearbeid. Waarom heb ik niet daaraan mogen deelnemen? Wordt mijne trouw verdacht?»

»Het is vergeven, Lucy! het is vergeven! Niemand verdenkt uwe trouw, uwe gezindheid om mij te helpen. Ik weet waarlijk niet, waarom ik het u zoolang verborg. Misschien wel om uwe festijnen niet te storen, die gij in de laatste tijden zoo menigmaal gaapt en bijwoondet. Thands moet gij alles weten.» En zij verhaalde haar dan ook trouw wat er beraamd was en verzweeg alleen de onderhandeling met Richelieu. Rosetti hield in de laatste oogenblikken het hoofd gebogen, om zich niet in het gelaat te doen schouwen en scheen de stukken te tellen, waarmee de gladde vloer zoo kunstig was ingelegd.

Mylady was werkelijk verschrokken. Wat Hare Majesteit beraamd had scheen haar geen moed toe, maar vermetelheid. Rosetti, de altijd bedaarde en voorzichtige Italiaan had dit niet kunnen, of — zij zag hem argwanend aan — niet willen verhoeden! Een stoute daad, met overleg ondernomen, juichte zij toe; was het niet het meest, het grootst wat zij in Strafford eerde en huldigde? Maar hoe zou hier van overleg sprake kunnen zijn? Een dweepende priester, een onhandige vriend, een.... sluwe dienaar stonden de Koningin ter zijde! Zij poogde Hare Majesteit van haar voor-nemen te doen terug keeren: zij wees er het ge-vaar van aan, zoo de hulp der Hooglanders niet krachtig genoeg bleek en men dan de hand der Koningin herkende.... Zij ademde vrijer, toen zij vernam, dat de Koningin elk schriftelijk bewijs geweigerd had te geven, hoewel Rosetti daarop had aangedrongen; de man bewoog zich even, als voelde hij het vonkelend oog van Mylady op hem rusten. Den brief aan de Katholieken zoude Hare Majesteit echter schrijven; daarvan was zij niet terug te brengen.

»En als eenmaal de Gemeenten....!»

»Die denken we stil op hunne pachthoeven of in hunne winkels te laten!» zeide Holland hoog.

»Hebt ge dan geld, of weet gij het te vinden?

Hebt ge nog zulk een vaste hoop, waar ik anderen meende te zien wankelen?» vroeg Mylady.

»Het is waar, zooals Rosetti reeds opmerkte, dat de onderneming in de Hooglanden geld zal vorderen, maar wij hopen op onze vrienden.»

Lucy scheen het te begrijpen, dat Hare Majesteit in de eerste plaats op Northumberland en de Carlises hoopte. Holland zou het haar nog duidelijker maken, daar hij haar te gemoet voerde, dat de hooge adel voorzeker niet zou gedoogen, dat de Kroon in hare oogenblikkelijke behoefte voorzag door eene vernederende leening aan te gaan met de winkeliers en kooplui der City.

»Gewis,» klonk het andwoord, »voor zoo verre de Pairs reeds niet zóoveel hebben opgebracht, dat zij gedwongen zullen zijn zelve in de City eene leening aan te gaan.»

»Mylady Carlisle is daarvoor te rijk en... te verstandig,» hernam Holland.

»Zoo als Uwe Lordschap weet, is mijn broeder het hoofd van het geslacht der Percies.»

»Het hoofd, waarvan gij de hals zijt; terwijl de naam Carlisle slechts in u voortleeft, niet waar, Mylady?» Holland scheen onverbiddelijk.

Hare Majesteit, die met Rosetti in gesprek was over den bewusten brief, dien deze begeerig was op te stellen, moest haar onderhoud staken, daar de Italiaan zich vermat deel te nemen aan het steekspel, dat op weinig afstands van hem voorviel. Hoewel hij het hoofd niet van het voor hem liggend papier afwendde, waagde hij de vraag: »Is het waar, Mylady! dat het geslacht der Percies gevaar loopt van uit te sterven, tenzij de jongere broeder daarvoor zorgt?»

»Wat meent ge, Meester?» klonk het kort en haastig.

»Er loopt een gerucht.....»

»Goede Meester Rosetti, ik geloof niet dat het nu een geschikt oogenblik is om elkaâr geruchten van de straat mede te deelen. Maar heeft Uwe Majesteit wel er naar getracht de Sunderlands te winnen? Zij zijn gewoon tusschen twee partijen in te staan en op die wijze op beide invloed uit te oefenen. De Sunderlands werpen gewicht in de schaal.»

»Het is beproefd, Lucy! maar te vergeefs. Rosetti heeft met hen onderhandeld.»

»Ik geloof aan zijne scherpzinnigheid, maar de meester heeft blijkbaar zooveel te doen, wil hij zich op de hoogte stellen, zelfs van al wat er om heen wordt gepraat! Zou Uwe Majesteit niet verre gezocht hebben wat in haar onmiddellijke nabijheid ligt?» Zij boog zich tot de Koningin over en fluis-terde haar in het oor: »De Sunderlands moeten gewonnen worden en zij zullen het. Laat den oudsten zoon huwen met uwe pupil, de rijke Jane Howard..... Het kind erlangt een schoonen naam en misschien een goed echtgenoot in ruil voor haar goud en gij een krachtigen steun ter belooning voor uwe tedere zorg.»

»Hoe gij te overleggen weet! Ik heb het dartel kind iederen dag aan mijne zijde gezien, zonder op zoo iets bedacht te zijn! Waarlijk, niemand zou kunnen getuigen, dat ik voor Jane, die ik lief heb, eene onwaardige keuze deed. Zoo het ons gelukte, Lucy! waren de Sunderlands voor een gantsch jaar ons gehoorzaam en getrouw.»

»Wat langzaam beraamd is moet snel worden uitgevoerd. Het eerste had bij mij plaats, laat het tweede door u waarheid worden. Ik zou u raden het onderhoud alhier niet langer te rekken; men mocht ginder ongeduldig worden en onder de wachtenden bevindt zich de Aartsbisschop van Canterbury, die niet zeer geduldig is en dien men noodig heeft.»

Hare Majesteit volgde den raad en stond op om zich te verwijderen. Rosetti naderde haar, terwijl Holland met Mylady eenige woorden wisselde, en zeide zacht: »En zijne Eminentie...?»

»Wij zullen ons bedenken.»

»Maar de Kardinaal eischt antwoord...»

»Hij zal het spoedig ontvangen.»

»Door mij?»

»Door u. Mylady Carlisle, gelief mij te volgen! Lord Holland, wij wachten u!»

De laatste haastte zich de vleugeldeur te openen en de Koningin volgens de streng gehandhaafde etikette voor te gaan, ten einde hare aankomst aan te kondigen. Mylady wilde zich haasten hare hooge vriendin, tot wier naaste omgeving zij behoorde, te volgen, maar stond op den drempel even stil bij de diepe nederige buiging van Rosetti, die het waagde haar aan te zien. Onwillekeurig wendde zij den blik van hem af; zij spoedde zich verder, maar voegde hem toe: »Hebt ge mij iets te vragen, meld u dan van avond in Carlisle-house aan.»

Werkelijk was het aantal der wachtenden in de receptie-zaal groot, hoewel de meesten der oude Lords, die eenige staatsbetrekking bekleedden, nog niet verschenen waren, waarvan de reden was, zoo als men elkaar toefluisterde, dat de Bijzondere Raad in een ander gedeelte van het paleis, onder voorzitting van Graaf Strafford, altijd nog bijeen bleef. De Ladies en de jonge Lords waren echter in grooter getale, dan ooit te voren bij eene gewone receptie plaats had, verschenen, misschien wel om eenig nader bericht te vernemen aangaande den veldslag, waarvan ieder had hooren gewagen, en tevens, om waar te nemen hoe de nederlaag in White-hall werd opgenomen. Zelfs onder de Edellieden van het Hof waren er niet weinigen, die in de hoofdgrieven van het volk deelden, en hoewel gruwende van alles wat naar het puriteinsche zweemde, naar een loyaal Parlement verlangden, om de Schotten te doen tuchtigen en de ledige schatkist — die hinderpaal voor alle hofvermaak — te doen vullen door middel van subsidiën, langs den gewonen weg verkregen.

Maar al de vragen en wenschen, die in dezen oogenblik op de lippen der aanwezigen zweefden, werden eensklaps teruggehouden bij de lang gewachte verschijning Harer Majesteit. Zij waren

dan ook allen van politieken aard, want de Ladies van het Hof hadden het bespreken van de zaken van Staat bijna tot mode verheven. Waar men vroeger over de modes hoorde redekavelen gold het thands den Bijzonderen Raad van het Koninkrijk, of eene handeling van den Lord-Luitenant van Ierland of van den eersten Lord der schatkist.

Maar al sprak men minder over de genietingen en eischen der weelde, men wist er toch aan te voldoen en had er schatten voor veil. Daar ginder aan het raam stond Lady Sussex omringd van Edward Sidney, oudsten zoon van den Hertog van Sunderland, van William, den erfgenaam der Norfolks, van Francis Lumley en vele anderen aanzienlijken.

Hadden zij het der moeite waardig gevonden, zij zouden hebben kunnen verhalen, dat de kraag en de kanten van het kleed der Lady meer dan drie honderd pond, dat huune reusachtige strikken, vonkelend van diamanten, meer dan duizend pond hadden gekost, en dat de gantsche kleedij van elk hunner grooter uitgave had gevorderd dan het jaarlijksch inkomen bedroeg van menig landedelman, die zich toch nog niet van alle aardsche genoegens behoefde te spenen.

Het was buitengewoon warm in de gevulde zaal en menige waaier — rijk verguld en beschilderd — werd in beweging gebracht; hij deed niet alleen dienst om wat koele lucht te doen toestroomen, maar ook om zonder overtreding der etikette het gelaat Harer Majesteit nauwkeurig op te nemen. Wat het hofgezin scherpzinnige waarnemers onder zijne leden telde! Eenige toch fluisterden elkaar toe, dat er een wolk hing op het gelaat Harer Majesteit, hetgeen hun voorkwam een maar al te sterke bevestiging te zijn van de gegrondheid der verhalen, welke straks waren besproken, beoordeeld, vergroot of verkleind, naarmate de partijzucht dat wenschelijk achtte.

»Bij Jupiter! mijn best paard voor een kus van die lippen," fluisterde Lord Craven tot zijn buurman, het oog vestigend op Mylady Carlisle.

»Trotsch als de koningin van Seba," hernam de ander.

»Trotscher voor het minst dan de Koningin van Engeland."

De opmerking mocht juist heten; wie voorging behoorde de tweede, wie thands volgde verdiende de eerste te zijn.

Het was of de Koningin gevoelde, dat men haar gelaat onderzoekend aanstaarde: de uitdrukking veranderde geheel; een lachende trek plooidde zich om den mond en toch was zij..... onhandig. Zij begon over iets te spreken, wat zij niet had moeten aanroeren; zij meende te moeten bestrijden wat zij zelfs als niet bestaande had moeten voorbijzien: de geleden nederlaag. Zij sprak er van, dat zij Zijne Majesteit weldra hoopte terug te zien aan het hoofd van een zegevierend leger en richtte eenige vleierende woorden tot de Norfolks en de Cecils, wien zij de genadige groeten Zijner Majes-

teit overbracht, waaruit viel af te leiden, dat zij tijding uit het leger ontvangen had. Dubbele onhandigheid! De Norfolks en de Cecils mochten zich geveleid achten door de onderscheiding, de Sunderlands en al de anderen hadden redenen om zich gekwetst te heten. Mylady had het opgemerkt en poogde misschien te herstellen wat misdreven was, want Edward Sidney was de eerste die door haar werd aangesproken. Het onderhoud raakte de politiek niet aan, want het kon immers geen politieke strekking hebben, dat zij naar den welstand zijns vaders, den Hertog van Sunderland, onderzoek deed, en naar de reden, die hem dit oogenblik verwijderd hield? Geleidelijk gleed zij van het eene onderwerp naar het andere, vroeg zij hem naar zijns vaders bezittingen in Chesheshire en toen naar de kasteelen en hoeven, welke de Howards daar bezaten, en kwam zeer natuurlijk van het eigendom tot de eigenaresse. »Jong, schoon en een vorstelijk vermogen! Het is of Fortuna al hare gaven aan éene sterveling heeft willen wegschenken,” dus besloot zij.

»Fortuna schijnt onuitputtelijk; want vóór hare goedgunstigheid jegens Lady Jane, was zij reeds zoo uitermate mild jegens..... Mylady Carlisle,” was het antwoord.

»De *courtoisie* overdrijft altijd even als de loyau-teit, die zoo zelden weet te berekenen, te wikken en wegen. Maar, Mylord! waar is de pupil Harer Majesteit, onze schoone erfgename?”

Zij was afwezig. Mylady liet niet na, Hare Majesteit daarvan te onderrichten en waagde het eerbiedig voorstel, om den nieuwen dans te beproeven, dien onlangs de Hertog de Choiseul met de Fransche Koningin, Anna van Oostenrijk, had uitgevoerd, bij welke gelegenheid de laatste een *faux pas* had gemaakt en bijkans voor de voeten van den Kardinaal de Richelieu was nedergestort. »Uwe Majesteit zal hem, dunkt me, even bevallig als de *Moreske* dansen, en ik geloof, dat onze Jane mede daarin zal uitmunten.”

Hare Majesteit werd door die woorden in haar onderhoud met Lord Germain — in den Engelschen mond spoedig tot Jermyn vervormd — gestoord, een jong edelman, met een schoon uiterlijk, wiens onberispelijke lijnen en trekken echter het geheele wezen als op dat van een beeld deden gelijken; tenger gebouwd, teder van vorm, blank van *teint* en uitgedoscht naar de laatste voorschriften der mode, stak hij wijlen Buckingham naar de kroon wat onmannelijkheid betroof.

Holland had met kwalijk verkropte ergernis het vertrouwelijk gesprek van beiden aangezien en was de eerste om Mylady Carlisle te ondersteunen.

»Waar is Jane, waar is ons kind?” vroeg de Koningin, haastig om zich heen ziende, alsof de afwezigheid der geliefde pupil de teleurstelling veroorzaakte, die zich bij de stoornis van het onderhoud op haar gelaat te kennen gaf.

»Lady Jane is voor geruimen tijd reeds naar den hof gegaan. Uwe Majesteit zij echter niet ongerust

dat zij er verdwale, want een herder, regelrecht uit Arkadië aangekomen, bewaakt hare schreden.”

Zij, die de woorden uitsprak, stond voor het venster dat op den tuin uitzag, en was scherpzinnig genoeg om het drama, dat ginds bij het priëel gespeeld werd, te gissen, toen de jonkman, dien zij er waarnam, zichtbaar werd en, even buiten het priëel getreden, het bewuste boek wegwierp.

Hare Majesteit zag Mylady Carlisle aan, die in bedenking gaf de afwezige te oponsbieden, hetgeen dan ook geschiedde. Weinige oogenblikken later trad de pupil binnen met een hoog bloesjen op het gelaat en met zwoegenden boezem.

»Jane, wij waren ongerust over uw lang wegblijven. Waar hadt ge u toch verscholen?” vroeg Hare Majesteit.

»Ik heb een ouden vriend uit Chester terug gezien.... Robert Conway....!”

»Hij behoort tot het gevolg van Mylord Strafford; ik geloof, dat hij diens valkenmeester is,” zeide Mylady. Waarom voelde Jane zich bij die woorden onaangenaam aangedaan en richtte zij den blik thands zoo schuchter naar de edellieden die haar omringden? »Hij hoopt zeker op bevordering en weet dat de gunsteling Harer Majesteit veel invloed heeft,” voegde Mylady onverschillig aan hare eerste woorden toe.

Zou dat waar zijn? Zou hij haar daarom hebben opgezocht? Neen, dat was zoo niet, dat kon niet zijn. Zij had echter geen tijd er over na te denken. De Sarabande was in het verschiep en de zoetste woordtjens suisdelen om haar heen. Mylady Carlisle, de trotsche Juno, voor wie zij zooveel ontzach had, tikte haar goedhartig op den wang, nam hare hand en fluisterde haar toe: »Weet ge wel, dat uwe afwezigheid bijna een hart had gebroken? Ik heb de rol van troosteresse moeten spelen. Edward Sidney vroeg mij telkens naar u; zelfs harten van diamant weet gij te breken. Ge moet niet al te trotsch worden, lieve!”

Mylady leidde haar voort, eenige groepen voorbij; zij scheen haar iets vertrouwelijks te willen mededeelen; maar Sidney bevond zich juist op haren weg, en hij boog zich tot Jane over en fluisterde haar eenige woorden in het oor, zoo als het hofverkeer er vele kende, maar die voor Jane thands eene buitengewone beteekenis hadden. Sidney, de oudste zoon van Sunderland, de erfgenaam van dat bijkans vorstelijk geslacht, maakte haar het hof en Robert Conway, de valkenmeester van Mylord Strafford, was vergeten, of zoo zij, bij het gesprek dat zij thands met den welbespraakten edelman, geheel afgezonderd van de andere aanwezigen, voerde, nog soms aan hem dacht, dan was het om het beeld, dat haar thands lastig toescheen, te verjagen.

»Wie is grooter dwaas,” lispelde Sidney haar in het oor, »dan hij, die geruimen tijd ver van zich af naar edelsteenen zocht, terwijl een der grootste en zuiverste diamanten voor zijne voeten lag?”

Daar werden de eerste statige tonen der muziek

gehoord; de Sarabande zou beginnen. Er was karakter in dien dans, welke uit Spanje naar Frankrijk overgebracht, in dat rijk eenigermate was gewijzigd. De bevalligheid en levendigheid hadden gewonnen wat de statigheid en deftigheid er bij verloren. Hoe jammer echter, dat de Engelsche adel nog verre was van de bevalligheid des Franschen te bezitten en daarbij tevens de deftigheid des Spaanschen miste. Bij den intocht van den nieuwen dans in Engeland onderging hij nogmaals eene wijziging, maar thands eene, die hem vernederde en niet alleen van aard veranderen, maar zelfs verbasteren deed.

Slechts de Koningin bleef haar afkomst trouw en scheen haar *cavalier* — Lord Jermyn — en het paar dat tegenover haar stond — Lady Jane en Edward Sidney — te bezielen. Haar gelaat drukte blijdschap, drukte genot uit. »Jane! zeg uw ridder dat hij u minder in uwe bewegingen belemmert! Sidney, gij hebt het *air* van een veroveraar! Craven, het is alsof een kwade luim u in de voeten zit, en, Collington, waarlijk gij danst in de schoenen van Karel den Groote!»

»En Uwe Majesteit zweeft als een Sylphide en schenkt mij een harer zusters tot dame,» riep Sidney haar toe.

Vrolijkheid, dartelheid in en rondom Hare Majesteit! Zij had 's ochtends hare godsdienstplichten vervuld, zoo als zij straks zeide, en zij mocht dan ook nu aan ontspanning denken. Weinige oogenblikken vroeger had zij de hand aan het roer van Staat geslagen, plannen ontworpen, aanslagen gesmeed; had zij hare bitterheid jegens Richelieu, die haar broeder waagde te beheerschen, niet ontveinsd, en thands vergat zij alles bij de tonen van de Sarabande! Ginder was haar gemaal gelegerd tegenover een zegepralenden vijand, klonken de kreten der verdrukking en tyranny, en stroomde het volk saâm om zich toe te rusten tot tegenstand en tot strijd. Hare Majesteit was alles en allen vergeten bij de tonen van de Sarabande!

De zweetdruppelen paerelden haar op het voorhoofd, en nog altijd rustte de hand in die van Lord Jermyn, met welke zij in blankheid wedijverde. Jane voelde pijn in de kleine voetjens en vergde soms zóoveel van haar *cavalier*, dat zij op hem scheen te steunen; maar het geneucht straalde haar de oogen uit en het speelziek vernuft dartelde op hare lippen. Een lief vrolijk kind was zij, maar toch altijd een kind! Ginder in de bosschen van Howard-manor behoorde zij te huis; de vogelen, die er hunne nesten bouwden, zouden haar gekend en omfladderd hebben als trouwe gezellen! Hier was zij misplaatst, hier, waar de vogel alleen werd gezien in de vergulde kooi, hier waar geen boomstam kon opwassen, zonder dat de schors beledigd werd door de insnijdingen der verliefde jonkers.

»Lief, aanminnig kind!» fluisterde Mylady Lord Holland toe, die over gants andere zaken scheen te peinzen, en met op elkaâr geklemd lippen en on-

rustige blikken de dansende en vooral Jermyn en de Koningin aanzag. »Lief aanminnig kind!»

»En schatrijk! Gij zaagt als altijd goed, Mylady!» antwoordde Holland.

Lang had nog de dans kunnen duren, zoo het einde afhankelijk ware geweest van den lust en de kracht van hen, die er aan deel namen. Maar dat oogenblik werd vervroegd door eene verschijning, welke wel zeer te onpas werd geheten; eene verschijning, bijna even welkom als de schim van Banquo aan den maaltijd van Macbeth.

Strafford en Laud kwamen niet zeer kalm gestemd binnen. Er had zich in den Raad een felle tegenstand geopenbaard bij de behandeling van Straffords voorstellen, en zonder diens vasthoudendheid, hardnekkigheid en macht zouden zij verworpen zijn geworden. Er had een geheim mondsprek plaats gehad tusschen Strafford en den eersten Lord der Schatkist, waarvan het gevolg was geweest, dat de eerste den laatste dreigde, hem te zullen ontslaan, ja zelfs hem te zullen dwingen rekening en verantwoording te doen van elken stuiver in de vier laatste weken uitgegeven. Laud had zijn vriend ter zijde gestaan en was hem gevolgd, toen deze zich naar de vertrekkende Harer Majesteit begaf.

»Er wordt gezongen en gespeeld of misschien wel gedanst!» zeide Laud tot zijn steenenden vriend, »willen wij ons bezoek niet uitstellen?»

Strafford had in onkennenden zin geandwoord en een der kamerdienaren een wenk gegeven de deur te openen.

Plotseling staakten de dansenden hunne bewegingen en zelfs de muzikanten hielden op zonder daartoe bevel af te wachten. Hare Majesteit werd bleek en gevoelde spijt, dat juist die man thands haar veraste. Jane school bijna half weg achter de strikken van Sidney, maar waagde het toch van uit hare schuilplaats den man te bekluren, van wien zij zooveel had hooren spreken. Zij ondervond eene teleurstelling, want die man was als alle anderen; alleen was zij van meening, dat hij de Sarabande al heel slecht dansen zou.

»Ik heb mij gehaast mijne opwachting bij Uwe Majesteit te maken, maar vernam straks dat zij zich in haar kabinet terug getrokken had,» zeide Strafford, toen hij haar genaderd was. Waagde hij een verwijt in die laatste woorden?

»Het is waar, Mylord! wij hadden dringende bezigheden.»

Strafford zag met een sarkastiesch lachjen in het rond en staarde haar toen weder aan. Zij begreep nog niet wat het niet uitgesproken antwoord inhield en vervolgde: »Wij hadden een brief van onzen Heer en Gemaal ontvangen en vonden het noodig den inhoud te overpeinzen.»

Zij stelde zich door dat antwoord nog meer bloot aan zijn sarkasme; zij gevoelde het plotseling, maar wist zich niet meer te herstellen.

»Ik huldig de kracht Uwer Majesteit, die vroolijkheid kan veinzen, terwijl zij het toch na de le-

zing van den brief Zijner Majesteit niet kon zijn," zeide hij zacht, zóo zacht, dat zij het alleen kon hooren. Het bescheiden hofgezin trok zich terug, toen het bemerkte, dat er iets gesproken werd wat men niet door allen wenschte te doen hooren, ofschoon het van verlangen brandde, om juist nu onbescheiden te zijn.

»Ik heb dien inhoud niet zoo ongunstig geacht," zeide de Koningin, terwijl zij eene beweging maakte om zich af te keeren.

»Uwe Majesteit kan mij beschouwen als haar getrouwen dienaar, die in staat is de waarheid te hooren. De zaken dreigen een zeer ongunstigen keer te nemen.... Zijne Majesteit heeft gebrek aan geld en zal binnen weinige dagen het leger moeten afdanken, indien hem geen hulp gewordt. Mijn genadige meester heeft mij daarom gelast, de teruggave te verzoeken van de gelden, door Lord Collington Uwer Majesteit uitbetaald."

»Dat geschiedde op last Zijner Majesteit, en het komt mij vreemd voor, Mylord! dat thands weder het tegenovergestelde zoude worden bevolen. Bovendien wij hebben dat geld gebruikt en hebben daarvan rekening en verandwoording te doen.... alleen aan onzen Heer Gemaal."

»Uwe Majesteit vergist zich: daarvan zal ook nog aan anderen verandwoording moeten worden gedaan. Zijne Majesteit gaf mij te laat kennis van hare veranderde beschikking over de gelden, die zij mij ten behoeve van het leger had afgestaan. Ik beschikte daarover en gaf wissels af op den Lord der Schatkist, die, nu hij de klinkende munt die hij bezitten moest niet meer in kas heeft, genoodzaakt zal zijn wissels te trekken op Uwe Majesteit.... Het zal opzien baren, wanneer dat geschiedt; en dat zoude treurig zijn voor de trouwe vrienden en verdedigers van de Kroon van Engeland en zeker zeer vrolijk en gewenscht voor hare tegenstanders!"

De Koningin wisselde van kleur, terwijl hij die woorden sprak. Hare goede luim was reeds lang verdwenen; haar toorn was ontwaakt bij den eerbiedigen maar vasten toon van den eersten dienaar der Kroon; een dienaar, thands zoo machtig, omdat hij zoo noodzakelijk was. Zij begreep niets van den loop der wissels, waarvan hij gewaagde; zij kon niet beoordeelen of het noodig was, dat de zaak een keer nam zoo als hij dat voorstelde; zij wist alleen dat hij vernomen had wat voor ieder, behalve haar en Holland, een geheim was, en dat hij het door haar verkregen geld terug wilde doen keeren in de schatkist; zij wist tevens, dat als hij iets wilde, iets ernstig wilde, weigering noch uitvlucht een oogenblik baatte. Toch beproefde zij het. De gelden waren haar ook zoo noodig.

»Zoo als ik u zeide, Mylord! wij zullen alleen aan onzen Heer Gemaal verandwoording doen, en wenschen dat geen onderdaan zich tusschen Zijne Majesteit en mij plaats. Geen woord wil ik daarover meer vernemen!" dus besloot zij; terwijl zij eene driftige beweging met de hand maakte.

»Ik moet Uwe Majesteit ongehoorzaam zijn. Het

is beter vermetel te zijn uit getrouwheid dan bedeesd uit zwakheid. Ik dien over de gelden te beschikken: de macht van den Koning kan er van afhangen, en zoo Uwe Majesteit de gelden niet meer kan teruggeven, dan moet ik nederig verzoeken opgave te ontvangen van het doel waarvoor zij gebezigd zijn, ten einde mij tegenover Zijne Majesteit en misschien ook eenmaal tegen het Parlement te rechtvaardigen. Wil Uwe Majesteit dat niet, dan zal ik mij moeten verzekeren van de personen, die uwe Majesteit gewoonlijk van raad dienen, daar zij voorzeker de schuldigen zijn en zij zich onder den mantel van de grootmoedigheid Uwer Majesteit verschuilen."

»Hoe, Sir! gij zoudt durven...! Eene bedreiging jegens mij!" riep de Koningin ziedend van toorn uit, terwijl zij het oog in het rond sloeg, als riep zij de aanwezigen tot bijstand op. Deze schenen het werkelijk als zoodanig op te vatten en verengden den kring en drongen op Strafford in, die hen koud en streng tegen blikte.

»Uwe Majesteit is thands in zulk eene stemming, dat ik later eerbiedig de vrijheid zal nemen op het behandelde terug te komen. Slechts dit nog: Zijne Majesteit twijfelt niet aan mijne gehechtheid en trouw en geeft mij daarvan een bewijs door mij te machtigen hier in Zijnen naam op te treden."

Hij boog diep voor de Koningin, die zich zonder zijn groet te beantwoorden, omkeerde en Laud, die zich op haren weg had geplaatst, wenkte, haar naar de aangrenzende kamer te volgen. De ongelukkige Aartsbisschop, voor wien deze dag een ware aaneenschakeling van beproevingen heeten mocht! De kwade luim Harer Majesteit werd jegens hem den teugel gevierd, en dat geschiedde nog wel terwijl van hem het onmogelijke gevorderd werd. Het gold toch niets minder dan den wensch van Con in vervulling te brengen, en in de tegenwoordige oogenblikken de Katholieken eene vrijheid toe te staan, welke het gantsche volk naar de wapens zoude doen grijpen.

Laud oogstte wat hij gezaaid had. De onbarmhartige rechter tegenover den weêrloozen puritein werd gestraft in den thands oodmoedigen maar ter dood toe beangsten dienaar, die in de meest nederige woorden deed opmerken, dat het thands een ongunstig oogenblik was en men moest wachten tot Zijne Majesteit overwonnen had.

»Maar wij willen dat het nu geschiedt, juist nu, al ware het ook alleen om van uwe trouw, waarvan gij ons altijd spreekt, bewijs te geven. Beteekent dan een Koningin voor u lieden niets meer? Het tegendeel zal ik u doen blijken, Lord Bisschop! Morgen ga ik in het openbaar ter misse, en in den Bijzonderen Raad zult gij de belangen mijner verdrukke geloofsgenoten bepleiten.... of.... gij zult spoedig meer van mij hooren!"

Het was of de Aartsbisschop vreesde dat nu reeds te zien plaats hebben, want hij boog in onderwerping het hoofd en haastte zich te vertrekken.

Toen de Koningin haar hofgezin verliet, wilde Holland haar volgen. Hij werd echter door Straf-

ford opgehouden, die hem in den weg trad en naar een der vensters voerde. Hoogheid werd tegenover hoogheid gesteld! In de eerste oogenblikken ontmoette de blik van Holland uitdagend dien van Strafford. Maar de fabel van de aarden en de ijzeren vaas zou hier hare toepassing vinden. »Mylord Holland, ik zal u slechts weinige oogenblikken ontrooven. Ik wil u alleen mededeelen, dat voor u als Grootmeester der rivieren en bosschen gebracht moeten worden: de Graaf van Southampton, Lord Salisbury, Lord Westmoreland, en Sir Christopher Hatton, allen verdacht van onrechtmatige bezitters te zijn van kroondomeinen. De waarde van dezen kunnen geschat worden op 12,000 tot 20,000 pond. Gij zult hun tegen billijke vergoeding aan de schatkist een nieuwen en alsdan wet-tigen titel geven voor de goederen, welke zij thands onwettig en door misbruik bezitten.»

»Mylord, ik weet zelf....»

»Ik begrijp u. Gij weet, dat Zijne Majesteit door mij u toespreekt; ik behoef alzoo zelfs niet voor eene vertraging in de uitvoering van het u opgedragene te vreezen. De Lord der Schatkist verwacht de verschuldigde gelden spoedig. Salisbury en Westmoreland hebben krediet en kunnen gelden opnemen, zoodra het vonnis geslagen is.»

Met deze woorden liet hij Holland alleen staan en begaf hij zich naar den hofkring, in welken hij menigen bekende aantrof, dien hij dien morgen reeds ontmoet had.

De Sunderlands waren met Lady Carlisle en Lady Jane, die haren schroom voor de trotsche Juno scheen afgelegd te hebben, in gesprek. De Hertog van Sunderland was kort na Strafford binnengekomen, en had zich terstond daarop door Lady Carlisle verwelkomd gezien, die hem weldra wees op het aardig paar, dat niet ver van beiden af vertrouwelijk stond te kouten. Een enkel woord lichtte den toestand toe en dat enkel woord van Mylady deed den Hertog glimlachen en het looze gelaat eene uitdrukking van goedhartigheid aannemen. Hij was daarop met zijne vriendin naar het dartele, schoone, rijke kind gegaan, dat hij vroeger niet had kunnen aanspreken of een lastige derde had zich bij hem gevoegd, terwijl hij thands zelf naar haar werd geleid. »Met den stroom mede!» was zijne leuze altijd geweest, en nu behoefde hij waarlijk geene andere te kiezen, en scheen het hem toe, dat zijn oudste en zijn erfgenaam volkomen dacht als hij. Daar kwam Strafford mede aan. De uitdrukking van strengheid was reeds voor lang getemperd; een glimlach plooiden zich om den fijnen mond; de straks nog eenigzins slepende gang scheen veranderd en zelfs vast geworden te zijn. Hoe licht scheen de last te zijn dien hij te torsen had, daar hij dien zoo gemakkelijk konde afwerpen, te midden der jeugdige schoonheid, met wie hij eenige hoofdsche woorden wisselde. Het scheen dat de ongenade der Koningin den staatsdienaar nog niet door allen deed schuwen, misschien wel omdat men die ongenade

niet van langen duur achtte, en ook omdat hij, dien zij gold, er zelf zoo weinig door gedeerd bleek te zijn.

Het was zonderling, maar toen Mylady Zijne Genade zag naderen, vatte zij onwillekeurig Janes hand en deed het kind een weinig achterwaards treden. Hij wisselde eenige woorden met Jane, die onder den blik van dat scherp oog slechts stamrend eenige volzinnen uitbracht, en met de Sunderlands, die, het tegendeel van Lady Howard, zijne welwillende toespraak met de meeste gediens-tigheid en de fijnste vleierij beantwoordden.

»Bewaak uwen schat, Mylady!» zeide hij fluisterend tot Lucy bij het afscheidnemen, »en sta dien niet af dan tot hoogen prijs.» Hij scheen begrepen te hebben, welk spel er met Lady Jane Howard gespeeld werd en wat kostelijke koopwaar de erf-gename was geworden.

Wij dringen niet in het geheim van het *tête à tête*, dat hem weldra door Mylady Carlisle geschonken werd. Slechts vermelden wij ter loops dat zij hem meldde wat ze dien morgen in het kabinet Harer Majesteit had vernomen. Beider onderhoud, hoe vertrouwelijk, duurde niet lang, want het was nog vroeg in den avond toen hij terugkeerde.

Het was voorzeker niet om zich te rust te be-given, hoezeer hij er ook naar verlangde. Wat hij verrichtte werd spoedig in White-hall bekend en der Koningin door Holland aangediend.

»Vier Aldermen zijn naar den Tower gebracht,» verhaalde hij. »De schrik schijnt allen om het hart geslagen, want geen kreet wordt gehoord die aan tegenstand doet denken.»

»Die man heeft toch moed.»

»Moed? Ja, dolzinnige vermetelheid ook! Con liet hij mede aanhouden, ten minste, ik zag hem door de konstabels van de Sterrekamer wegvoeren.»

»Jezus Maria! Juist nu, juist nu!»

»En zij behooven niet lang naar een punt van beschuldiging tegen den onvoorzichtigen geestdrijver te zoeken!»

»James!» zeide zij, na een oogenblik in tweestrijd het vertrek op en neer gegaan te zijn, »gij moet naar hem toegaan en hem melden, dat de bewuste gelden voor de helft zullen teruggegeven worden. Doe het echter zóo, dat mijne eer daaronder niet lijdt Handel naar goedvinden, maar zorg, dat hij niet geloove, dat ik hem vrees. De tyran! Hij zal er voor boeten, de tyran!»

Hare gemoedsbewegingen waren altijd heftig, te heftiger naarmate zij korter duurden. De fijne kan-ten harer mouwen verscheurde zij met de zenuw-achtig trillende vingers; de kleine hand balde zich, terwijl de lippen nauw verstaanbare woorden prevelden. »Laat Rosetti ontbieden!»

Maar Rosetti was in zijn kamertjen dat hij in White-hall bewoonde niet te vinden. Men deed onderzoek bij den Franschen gezant, die zelfs alle kennis aan dien man loochende en verklaarde hem nooit te zijnent gezien te hebben. De Koningin vreesde het ergste; vreesde, dat ook die raadsman,

haar rechterhand, door Strafford was aangehouden, juist in dezen oogenblik, nu zij zijne hulp en tuschenkomst behoefde om haren brief aan hare geloofsgenoten te doen uitreiken.

Maar hare vrees was ongegrond. Rosetti zat in de prachtige woning der Gravin van Carlisle en onderhield zich, maar fluisterend, met deze.

Zij had hem immers vrijheid gegeven om te harent te komen, indien hij iets te vragen had. Hij had den wenk begrepen en zich aangemeld. Hij vroeg veel, en al kreeg hij geen voldoende antwoord — zij, die tegenover hem zat, handelde anders als zijne Koninklijke gebiedster — toch zag hij die wang even verbleeken, die vaste hand even beven. Dat was hem een bewijs, dat hij op den goeden weg was, dien hij niet dan gissend was ingeslagen; en al wist hij nog niet wat hij weten wilde, hij had de hoop om stap voor stap te naderen. Zijne plannen reikten ver!

Had hij Mylady kunnen zien nadat hij vertrokken was, dan had hij geen oogenblik meer aan zijne aanvankelijke zegepraal getwijfeld. Met de handen voor de oogen gedrukt, als om de tranen, die er in welden, te weerhouden, of zoo dat niet meer mogelijk ware, te verbergen, zat zij een oogenblik neder. Maar eensklaps sprong zij op, riep haar kamenier, liet zich uitdosschen in haar prachtigst gewaad, eischte haar karos, gaf bevel, haar te brengen naar Lord Collington, die een groot bal gaf waar zij Strafford mede hoopte te vinden. Zij zou in het feestgewoel de herinnering zoeken te ontvlieden, die haar beklemde en die door dien Italiaan was opgewekt; zij hoopte sterkte te erlangen aan den arm haars vriends..!

Wat het verleden der Gravin van Carlisle dan toch in zich sloot?

V.

Aan de oostzijde der City, aan de oevers der Theems en in de nabijheid van London-Bridge, verhief in somberen hoogmoed de aloude Tower zijne torens. Van wallen en grachten omgeven, afgesloten van de bezige menschenwaereld, die haar omringde, overschouwde die vesting, dreigend als een gedachtenis van het verre verleden, als eene waarschuwing voor de toekomst, de wordende waereldstad.

Groote misdadigers, schuldigen aan de misdaad van hoog verraad, officers der gerechtigheid en der partijwoede, hadden daar de laatste ure afgewacht; en welke veranderde bestemming het kwadraat, dat twintig morgen groot was, ook verkreeg, een kerker waren de benedenvertrekken en de diepe kelders of de hooge torens gebieven. Wat klachten er uit opstegen, wat tranen er werden geweend, van den krachtigen vorstenzoon, door familiehaat vermoord, tot de zachte tedere vrouw, tot het aanminnige kind, door de tyranny en de eerzucht geslacht! Als de maan met haar magiesch licht de zwarte torens en kanteelen tintte en de enkele hoornen lantaren de enge, donkere gangen en pleinen om

de borstweeringen en de veelvuldige gebouwen, door zware eikenhouten met ijzer beslagen deuren afgesloten, flauw verlichtte, dan mocht de fantazie, zoo zij hare vleugelen aanschoot en den blik van het oog verhelderde, gestalte bij gestalte ginder zien heenzweven, het witte gewaad met purper gevlekt, de ontbloote borst met gapende wonde, de meesten heenwijzend met de marmewitte hand naar den noordelijk gelegen Towerheuvel, waar hun bloed spatte op het blok en de laatste bede gestamerd, de laatste ademtocht genokt werd.

De overgrote meerderheid, die er thands voorbij toog en van London-Bridge de oogen er bij toeval op vestigde, zag waarschijnlijk den grooten steenklomp met gants andere gedachten aan, bekommerde zich weinig om de Lankasters en Yorks, de Jane Greys, de Anna Boleyns, de Katharina Howards, die er het jonge leven offerden, en zoude misschien de geheimzinnige vesting met koude onverschilligheid zijn voorbijgegaan, indien daar thands niet zoo menig broeder in den geloove, zoo lang het Zijner Majesteit behaagde, in banden zat.

Aan gindsch venster, dat door dikke ijzeren staven bewaakt werd, had misschien de martelaar Eliott dikwerf gestaan, zoo hem ten minste een kerker ware toegewezen geweest, die het uitzicht had op de vochtige, sombere, eenzame binnenplaats. De arme, hij was van verdriet en van gebrek aan licht en lucht gestorven!

Maar in de nabijheid dier naakte cellen waren er zalen, die verstomd deden staan van pracht en weelde, maar waar het stof zich hoopte op het stof, waar de spin ongestoord haar webbe spon en geslachten van insecten ontstonden en vergingen zonder door den voetstap eens menschen in leven of in sterven gedeerd te zijn. Het waren de zalen, waar het middeleeuwsche Koningschap gewoond en getroond had en waarvan slechts een klein gedeelte door den Luitenant van den Tower en diens onderhoorige officieren werd betrokken. In de zijvleugels en bijna gelijk gronds, waren de vertrekken voor de bezetting — eenige voetknechten en ruiters, thands ten getale van twee honderd — en voor de cipiers en hunne handlangers. De cipier van de Bloody tower, Phil Whistle, de oudste en meest in gunst zijnde bij Sir Balfour, den Luitenant, woonde rechts van den hoofdingang en in de nabijheid van het vertrek, waarin de wacht zich bevond, bestaande uit hellebardiers en musketiers, die zich thands met dobbelen bezig hielden en niet weinig den kameraad ergerden, die aan de hoofdpoot met den glinsterenden hellebard in de hand, had post gevat en begeerige blikken naar binnen wierp bij het kletteren der dobbelsteenen en het klinken der koperen, ja bijwijlen zelfs zilveren, muntstukken.

Dat wachthuis voorbij gegaan en den steenen trap, die alsdan bespeurd werd, opgeklommen, behoefde de bezoeker slechts den klopper op de dikke beslagen deur te doen nedervallen om die door Phil Whistle of Nel, de deerne, die bij hem woonde en hem diende, geopend te zien, en door den eer-

sten met een forsche stem te hooren vragen wat men wilde en door de tweede meestal te worden aangegluurd tot zoo lang het u zelf behaagde haar toe te spreken en een enkel kort woord uit de keel lokken. Phil Whistle was een oude trouwe gediende, zoo als Sir Balfour hem in een goede luim noemde: Phil Whistle was een knorrige dwarskop, zoo als zijne gelijken zeiden; een bloedzuigerige vrek, volgens zijn bloedverwant, een waschvrouw, Patty Wicky genaamd; een stuk oud roest zoo als Nel prevelde tusschen de blikkerende tanden als hij tegenwoordig was, een gek, zoo als zij het op hare veelvuldige zwerftochten op de wallen en door de gangen en galerijen in ziedende drift waagde uit te roepen. Phil Whistle wist dan ook zeer goed te onderscheiden wie boven, wie gelijk en wie beneden hem stonden, even zoo goed als hij zijne menagerie, zoo als hij in oogenblikken van geest en vernuft de gevangenen noemde, die hij achter slot had, in soorten en klassen op het gezicht af wist te verdeelen, daarbij altijd in het oog houdende, dat hij alleen vleeschetend en derhalve gevaarlijk gedierte te bewaken ontving. Phil Whistle leefde sedert twintig jaren als weduenaar, tot groot genoeg van zijn gebieder, die er niet van hield, dat een cipier van den Tower een vrouwentong en een vrouwenhart in zijn huis had. Hij was echter zoo oprecht te erkennen, dat dit niet de reden was van zijn verlengd weeûwenaarschap, maar dat hij genoeg had gehad aan de eene, wie hij in der tijd zijn naam en zijn beurs had gegeven, en die met beiden, maar vooral met de laatste, al zeer mild en verkwistend had omgesprongen. Het huwelijk kostte veel, en Kate Saunders — zijn zalige vrouw — was het duurste wijf geweest dat hij ooit gekend had; van vastendagen hield zij niet — en voor haar gezondheid had zij er wel drie in de week mogen hebben — evenmin als van het verstellen van haar eigen schoenen, en die waren toch dubbel zoo duur als van een ander, daar zij een dubbelen-mans-voet had. Veel goedkoopster was het dan ook een deerne te nemen zoo als Nel was, een kat, een hyena, maar die hij tam gemaakt had, zoo als hij dat ieder wist te doen.

Nel, een zeventien- of achttienjarige, kon dikwijls voor twee werken en verdiende dan ook wel den kost, dien hij haar werkelijk niet te overdadig reikte. De zottin had dikwerf verfoeielijke luimen en bedankte dan een vin te verroeren, zoo als Phil dat schilderachtig uitdrukte, en in zulke oogenblikken verdiende zij geen kruimel van het oud-bakken brood, dat hij gewoonlijk voor haar bewaarde als maatregel van gezondheid.

Het was op slag van elf uur — een tijd van den dag dien Phil boven alles dierbaar was en doorbracht met veel te doen zonder iets te doen. In een grooten leunstoel met houten rug — den zit echter met een oud versleten kussen bedekt — had hij zich ook thands weder neergevlid. Om het zich nog gemakkelijker te maken, had hij de beenen kruislings neêrgelegd in het diepe vensterkozijn,

waarvan de kleine raampjes waren opengezet. De roode, meestal gebroken bakken van den vloer, de ruw gepleisterde wand, de berookte en verwe-looze hooge zoldering met hare ontzachelijk dikke balken, de lompe houten tafel, op drie heele pooten en één halve hinkende, de twee of drie stoelen van het lompe en eenvoudigste maaksel, het ontbreken van al wat naar gemak zweemde, alles gaf het somber op het binnenplein uitziend kamertjen een armelijk en naakt aanzien. Maar Phil Whistle scheen toch in het vunzig vertrek te genieten en bleef de vochtige koelte, die er dit oogenblik heerschte, te verkiezen boven de drooge zonnige warmte, die hij op een der pleinen had kunnen vinden. Phil Whistle genoot in de eenzaamheid en toch was hij niet alleen. Wij vergaten straks bij de optelling van hetgeen zijne kamer bezat het kastjen te vermelden, dat zich tusschen de twee vensterkozijnen bevond. Het was van ruw greenenhout, maar het bevatte een kleinen en een grooten schat; het bevatte: het Algemeen Gebedenboek, het boek der spelen, de geschiedenis van eenige mirakelen verrichtende heiligen en daar achter, geheel in het donker verscholen, een donkergroene flesch met goed voorziene stop. Wat hij de flesch lief had en altijd voor aller begeerige blikken verborg! Op slag van elfen vóór en op slag van zeven na den middag werd zij uit haren schuilhoek gehaald, werd zij beschouwd en gedwongen het vocht dat zij inhield uit te storten in een tinnen kroes, die niemand mocht aanroeren dan hij alleen. Het was nu op slag van elfen en het kastjen stond dus open, en de flesch naast het Algemeen Gebedenboek op de tafel onder zijn bereik. Zoo als hij zich even uit zijn stoel opricht om de hand naar de kroes uit te strekken, hebben wij gelegenheid den eerzamen Phil in het gelaat te zien. Een dikke grijzende hairbos dekt zijn schedel en halverwege het reeds zoo lage voorhoofd, een dikke stompneus met gloeienden en glimmenden top, een paar diep liggende grijsachtige oogen, een groote mond, door een paar vleezige bijkans omgekrulde lippen bezoomd, een stekelbaard om den kin, ziedaar het beeld dat wij waarnemen en dat eens gezien, niet licht weder vergeten wordt. Een lederen kolder dekt het forsche lijf en doet bij de breede schouders het onderkleed van grof saai te voorschijn komen, waarvan alleen de mouwen te zien zijn. Aan dien gordel hangen de onafscheidelijke gezellen: het dolkmes in lederen scheë en de bos zware sleutels. De beenen gaan bijna geheel schuil in de leëren stevels, die zoo verre reiken, dat de broek van sergie slechts even aan dij en heup zichtbaar is.

De kroes was reeds ettelijke malen geleegd en scheen een geheimzinnigen invloed uit te oefenen op Phils neustop, ja op diens geheele wezen; want de oogappel begon te zweven, de lippen smakten en een glimlach van tederheid schier ontnam het gelaat de gewone uitdrukking van barschheid. De breede, grove hand, sterk genoeg, zoo als menig-

een der knechten getuigde, om een stier neêr te staan, strekte zich weder naar de flesch uit, en was gereed deze een nieuw bewijs van zelfopofferende vriendschap te vragen. Daar werd met heftigheid op de gesloten deur geklopt. Phils hoofd draaide zich ontzet op den romp. Wie kon de waaghals zijn, die in dit oogenblik hem kwam storen. Nel? de kwaadaardige feeke, de onbeschaamde prijs? Neen, wat zij ook durfde doen, dat zeker niet. Een der knechten? Nog minder. Sir Balfour? Maar die kwam op dezen tijd van den dag niet naar beneden. Maar wie het ook ware, Phil moest de gewone maatregelen van voorzichtigheid nemen. Hij sloeg het Algemeen Gebedenboek open en borg flesch en kroes in het kastjen achter de heiligen, die reeds zoo menig mirakel hadden verricht. Toen ging hij met slependen tred naar de deur en draaide het slot om. Was hij voornemens geweest om de deur slechts even te openen en door een reet den bezoeker te bogluren, het ongeduld van dezen maakte het onmogelijk, want nauw had de vreemde het om-draaien van den sleutel vernomen, of de deur werd opengestooten, zoodat Phil nauwelijks den tijd had om op zij te springen. Zijne lieve achternicht Patty stond voor hem, hijgend en blozend, zelfs zonder kinbanden, zonder welke echter geen vrouw uit de lagere klasse zich gewoonlijk op straat ver-toonde. Het haar hing dan ook in vlokken uit den gedeukten laken hoed met breeden rand; het voor-schoot droeg mede blijken van de haast, waarmede zij uit haar werk was heen gesneld en toonde tevens den aard van dat werk in de zeepvlekken, welke er zichtbaar op waren.

„Duivelskind!” gromde Phil, de borstelige wenk-brauwen saamtrendend. „Wat doet je op dit uur van den dag van je werk loopen, luie dagdieve!”

Patty scheen een schimpwoord juist niet veel te achten, want zij stormde het vertrek binnen zonder op den uitroep van haar dierbaren bloedver-want te letten, viel op een stoel neder en bracht onder tranen en zuchten met moeite de woorden uit: „Heere Jezus, wat zal ons gebeuren! Het brood is zoo duur en er zijn vijf monden te vullen!”

Phil dacht dat zij razend was geworden; het wijf had er altijd veel aanleg voor gehad, want zij zond hem van tijd tot tijd nog wel eens een versnapering en dat was toch geld wegwerpen, aan-gezien zij er nooit iets van hem voor terug zou krijgen. Zooals hij haar nu echter zag, had hij haar nooit gezien.

Het eerst wat hij deed was de hand te leggen op de plek waar zijn tasch hing onder het leêren jak; het tweede was haar te gemoet te voeren: „Als het te duur is, dan moet je 't niet koopen. Vijf monden kunnen wat aan, en vooral monden als er meest om je waschtobbe staan te hun-keren.”

„Dat had ik toch niet van een Christen-mensch denken te hooren, oom Whistle! Waar zoekt men toch troost dan bij zijn eigen vleesch en bloed? Maar dat kan je toch niet meenen, oom Whistle!”

„Neef Whistle. Broêrs kinderen heb ik niet, begrijp je...”

„Je hebt kind nog kraai, maar daarom kom ik me juist bij je beraden. Ik ben verloren als je me niet helpt, en je kunt me helpen met twintig pond.... een kleinigheid, neef! en God zal je er voor zegenen, dat leert je het dierbaar boek dat ik daar juist voor je opengeslagen zie.... Dat is een bestelling van onzen lieven Heer, dat ik hier juist moet komen, terwijl je Zijn boek leest.... Twintig pond, maar voor eens!”

„Twintig riemslagen op je luien rug! Twintig pond! 't Is of ze je in de hand regenen, als je die maar blijft open te doen.”

„Als dat waar was, dan had ik ze zelf al lang gehad, en had ik dezen zwaren gang niet hoeven te doen. Want zwaar is hij. Mijn hart bloedt er onder, om zoo te moeten bedelen, ik, die in White-hall te huis ben, ja, in het paleis Harer Genadige Majesteit; ik, die meer dan driemaal twintig pond in den goeden tijd aan de armen gaf.”

„Dat was dom; zie ze weêrom te krijgen en je bent geborgen.... Ik heb ze niet, Patty! Ik ben maar een arm cipier, en dat moest je weten, Patty! en nu wou ik alleen zijn met mijn boek.”

„Maar ik kan niet buiten die twintig pond! Ik ben gered als ik ze heb. Het is een boete van de Sterrekamer voor mijn zeep....”

„Wat? Heb je dan de zeep niet gebruikt waaraan Zijne Majesteit onder het groot zegel het privilege heeft gegeven? Heb je de oude slechte in je tob-be durven nemen, jij, de waschvrouw Harer Majes-teit? Je bent een rebelliesch schepsel, dat ze geen twintig pond moesten doen betalen, maar voor twintig jaar achter de tralies plakken, hier bij voorbeeld, in den Bloody-tower, waar ik je zou leeren werken: wasschen zou je, voor de heele menagerie!”

„Maar de oude zeep was beter en veel strekzamer en goedkooper! Het hemd is toch nader dan de rok, Neef Whistle! Mijn vijf kinderen, waar ik vader en moeder over ben, komen eerst en dan onze Heer Koning!”

„Maar vergeet je dan, huichelaarster, dat jij bij het onderzoek in Guild-hall, ten overstaan van den Lord Mayor en Sir Balfour verklaard hebt met je eigen lasterlijken mond, dat de zeep Zijner Majes-teit veel beter was!” riep Phil, schijnbaar driftig, want hij was blijde eens een punt van beschuldiging te vinden.

„Ik zeg weêr, Neef, het hemd is nader dan de rok. Maar het is daarom niet, dat ze mij beboet hebben, maar uit duivelsche boosaardigheid, zoo als de heele buurt zegt. Ze zuigen ons uit en brassen van ons geld. En, zoo als ze mij verteld hebben, hebben zij niet eens het recht om mij te beboeten.... Maar zij zijn de sterksten. Als ik die twintig pond nu maar had, dan was ik er af. Aan White-hall wil ik geen penny meer verdienen: klandizie genoeg in de City, als ik de rakkers van die Sterrekamer maar kwijt ben, want ik heb ook het nieuwe licht gekregen, en ik heb broeders en zusters in den

geloove, Neef, bij duizenden! Als ik dus twintig pond had, al moest ik er ook voor betalen, Neef!"

»Wat meen je met dat betalen? Rente? Waar is je onderpand?"

»De konscentie van een geloovig Christenmenschen... Hoeveel moet ik je betalen in de maand?"

»Maar dat is geen onderpand. Je konscentie? Waar zit dat ding? In de tobbe, waarin je met verboden zeep waschte? Heb je een buur met vast goed en wil die goed voor je spreken, dan zal ik zien, ter liefde van je grootmoeder en de mijne, of mijn zuur bespaarde pence, ja het zijn niet meer dan pence, Patty! zoo veel bedragen.... Mensch, ik heb er jaren krom voor gelegen! Dus als ik je help, met een goeden buur tot borg, dan mag ik wel een halve shilling van het pond per maand hebben, Patty! Waarachtig, ik doe het, omdat je Patty Wicky heet."

»Heer in den Hemel, hoor me dien vrek eens!" borst Patty los, die geen borg met vast goed kon aanwijzen en van Neef derhalve niets meer hoopte. »Eene halve shilling van het pond! Durf je me dat op een briefje geven, woekeraar, uitzuiger van de eerlijke armoê? Ja, eerlijk, dat ben ik, zoowaar ik een zondig mensch ben, met een gebroken hart, maar dat hoopt op de genade! Ze zullen je kennen! Ik zal het prediken van de daken, dat je een arme weduwvrouw dat hebt durven voorslaan. Daar zal nog eens een tijd komen, dat het je rouwen zal; dat je met je zondigste heidensche vloeken zweren zult, dat je wel een driemaal twintig pond wilt geven; want zooveel heb je wel in die leêre tasch alleen, die je onder je kolder verbergt. Sla er de hand maar niet aan, oude grijp! ik zal me niet bezondigen door er een vinger naar uit te steken. Maar in den dag der dagen, zal ik je laten smeeken en bidden: dan kun je asch strooien op je rooden kop en voor mij op de kniën vallen; maar dan zal ik je 't in de lange ezelsooren schreeuwen: een halve shilling van het pond, gramme beul en dan zal ik....!"

Zij snakte naar haar adem en Phil maakte van dat schier ondeelbaar oogenblik gebruik om haar in de rede te vallen; hetgeen hem met al de woede, die er in zijn hart vlamde en hem uit de oogen straalde, tot dus verre niet mogelijk was geweest. »Pak je van hier!" brulde hij, de hand uitstreckende naar de deur, »en als je 't waagt ooit weêr de voeten over dien drempel te zetten, dan sla ik ze stuk! Weg, weg!"

Maar Patty was niet licht vervaard, en werkte het laatste denkbeeld, dat haar inviel, uit en begon zijn zondenregister te openen, van jaren geleden. Zij vervormde Kate, de overleden vrouw, tot een engel, die hij vertrapt had, ja, doodgemarteld; zij gedacht zelfs Nel, tot wie zij zich juist nooit sterk had aangetrokken gevoeld, als een slachtoffer, en zei ten slotte, alsof dat de meest gevreesde bedreiging ware, dat ze zou schrijven aan dien Will Staunton, die niet wist, dat het kind mishandeld werd en hem dat zeker betaald zoude zetten, want die Will

Staunton was lang geen klein heer, hetgeen zij wist, van een goede zijde wist, van een zeer goede zijde, want zij had — het hooge woord kwam er uit — een zijner brieven, dien Phil had laten slingeren, gelezen.

»Vervloekt galgenaas!" bracht Phil thands gesmoord uit, terwijl hij met de vuist zoo krachtig op de tafel sloeg, dat het gebedenboek opdanste en halverwege er af schoof. De kleine varkensoogen schenen vuur te spuwen. Hij zweeg een oogenblik, terwijl hij haar doordringend aanstaarde. Er ging iets geweldigs in hem om, maar hij bedwong zich en grinnikte haar sarrend toe: »Praatgrage feeks! wil ik je eens wat nieuws vertellen? Will Staunton, die goede vriend, slaapt nu al zestien weken in den grond! Nel verliest veel aan hem: hij was zoo'n goed vriend voor haar!"

Daar luidde de klok van den grooten toren. Het was het teeken, dat het twaalf uur had geslagen en het eten aan de gevangenen moest uitgedeeld worden. Phil stampvoette van drift, niet meer om het wijf, dat tegenover hem stond en in de laatste oogenblikken dicht naar de deur was gedrongen. maar thands om de andere, de wilde kat, die hij na veel moeite en inspanning en een geduld als dat van St. Job, eindelijk had weten af te richten op het voederen van de bewoners zijner menagerie; de domme eend, die hij voor goed dacht ingescherpt te hebben, dat Sir Balfour gelast had het brood en water in de hokken te brengen met den laatsten klokslag van twaalf!

»Sta je hier nog, vermaledijde! Bij me ziel! ik vergrijp me nog aan je rammelend karkas!" Zij meende, dat zij thands in dreigend gevaar verkeerde, nu hij werkelijk op haar aankwam, en rende de deur uit en de stoep af, maar gaf toch tot in hare vlucht meer de rapheid harer tong dan die harer voeten te bewonderen; want een vloed van schimpwoorden stroomde van hare lippen, niettegenstaande de knechten op den dorpel van het wachthuis, — één hunner zelfs met een dobbelsteen in de hand — lachend haar aanhoorden en uitjouwend haar aanhitsten tegen den algemeen geliefden Phil. Deze was den gang ingegaan en vernam slechts in de verte en steeds flauwer de treffende blijken van Patties welsprekendheid. Hij bekommerde er zich weinig om en dacht dit oogenblik alleen aan de schuldige Nel, die hij riep met al de kracht, die zijne longen bezaten.

In den toren scheen zij niet te wezen. Hij holde naar buiten, het plein over, waar de knechten hem spottend aanriepen met: »bloedzuiger, vrek, woekeraar, beul van weêuwen en weezen!" terwijl ze daarbij Patties bevallig orgaan nabootsten. Hij gaf er geen acht op en strompelde verder, een bijgang door, die naar de borstweering leidde.

Alle Satans! daar zat de meid neêr op den muurkanteel, den rug naar den Tower gekeerd, het geel laat naar London-Bridge en aan hare voeten de Theems, die tegen den dertig voet hoogen muur aanklotste. Alsof er een donzen leunstoel was neêr-

gezet op een mollig tapijt, zoo zat zij daar met de voeten schommelend in het vrije of stampend tegen den steenen muur!

Uit het grof sergiejak, dat aan de elbogen en in den rug gerafeld en gescheurd was, kwamen twee magere schouders te voorschijn, niettegenstaande een vuil-witte doek om den hals geslagen de roeping had ze geheel te bedekken. De arm, waarop het hoofd steunde en die dus het meest zichtbaar was, gaf in de magerte den schouder niets toe. Zij scheen den roep van haar meester niet gehoord te hebben, maar moest zijne hand wel voelen, die haar vrij onzacht in de lendenen neep. Zij zag haastig om. Er lag eene uitdrukking van schuwheid op dat geelbleek en beenig gelaat, dat leelijk was in zijn onevenredigheden. De scherpe neus was groot, misschien wel zoo groot omdat de wangen waren weggeslonken; op zich zelve toch was hij verre van misvormd. Hetzelfde mocht gelden van den mond, met de bleek-blauwe lippen, onder welke een spitse kin uitstak. Maar wat het gantsche gelaat deed voorbijzien, wat alleen de aandacht trok en dat ellendig menschenkind uit de heffe des volks een oogenblik met opmerkzaamheid deed gâsiaan, dat waren de groote blauwe oogen, die zoo hol stonden, die zoo diep schenen en zoo zonderling blikten, dat er een onaangenaam en pijnlijk gevoel ontstond bij hem, op wien zij zich richtten. Het was of er de waanzin zich in uitsprak en bijwijlen toch ook weêr geen waanzin; het was of het zonlicht er soms in vonkte en dan weêr of het duister van den nacht er in neêrdaalde; het was soms niets van dat alles, maar iets wat niet onder woorden kon worden gebracht: evenwel iets wat meer stuitte dan aantrok.

„Naar beneden, of ik stoot je in de Theems! Wat doe je daar, Belialskind?”

„Dat weet ik niet. Ik kijk naar die brug.”

„Zoo, kijk je naar die brug? Maar daarvoor kleed ik je niet en geef ik je het brood niet! Opgestaan, of ik doe je naar beneden tuimelen, hetgeen waarachtig geen zonde zou wezen, want wat doe je eigenlijk hier? Op, de kannen klaar gemaakt en water gehaald! Het brood gesneden en rondgebracht! Maar eerlijk verdeeld, hoor je, en niet den een meer dan de aâr, zoo als ik je laatst zag doen! Geen enkele kruimel ingeslikt, of ik zet je voor een etmaal op water alleen.”

Zij antwoordde niets op de straffe vermaning, maar gaf deze ten laatste in zoo verre gehoor, dat zij opstond en den meester volgde. Terwijl hij de eerste woorden sprak had zij hare oogen niet opgeslagen, maar gaf zij alleen een teeken van ergernis, door met de vingers de karige grasscheutjens uit de voegen van den muur te rukken, altijd driftiger te rukken, totdat zij opsprong en achter den meester de steenen trappen van de borstwering afklom. Zij had iets in den mond waarop hare tanden knarsten: het was een kiezelsteentje, dat zij op haar weg zeker gevonden had en opgenomen.

„Nel, laat eens zien dat je witte tanden hebt,”

klonk het uit het wachthuis. „Kun je vangen?” riep een ander, en meteen werd haar een shilling toegeworpen, die eenige schreden van haar af neêrviel, maar die zij met de snelheid en de wisheid eener kat besprong.

Wit geld! Het was of zij dit in zich zelve zeide, en de blijde lach, die zich om de lippen vertoonde, dit te kennen gaf. Zou zij, de half simple, de door de natuur zoo stiefmoederlijk bedeelde, dat zij, in de vormen van het hoogste bewerkte wezen, in aard zich niet boven de lagere scheen te verheffen, zou zij, even als het huisdier, iets van de neigingen des meesters hebben overgenomen, onbewust zich naar hem hebben gevormd, zoo als het mindere zich bootst naar het meerdere? Zou zij alzo Phil Whistle de geldzucht hebben afgezien? Wit geld! Een shilling was haar eigendom! Hoeveel van die geldstukken zou zij wel bijeen moeten garen, om even als de honderden, die ze straks in de verte gadesloeg, over de London-Bridge naar hartelust heen en weer te mogen gaan? Die gedachte, die zich aan haar opdrong en die zij van alle zijden beschouwde zonder tot eene oplossing te kunnen komen, gaf een ontkennend antwoord op onze straks gedane vraag en doet haar vrij spreken van de ondeugd en de zwakheden, die wij een oogenblik de hare achtten. Waar zij straks gevonden werd, zat zij menigwerf, al werd zij er ook niet vaak verrast: want in de meeste gevallen vernam zij in de verte reeds de basstem van haar meester en zorgde zij er voor op het plein te zijn, eer hij tot haar kwam. Thands echter was zij verrast en was haar lievelingsplek verraden. Wat had zij, onbewust van het gevaar, dat een duizeling of eene te wilde en ondoordachte beweging op den rand der hooge borstwering haar maar al te goed, maar ook te laat, hadden kunnen doen kennen, op de huizen en de hooge brug schuins voor haar geschouwd, geschouwd, tot de oogen haar schemerden! Hoe had zij er de kinderen, die er speelden en joelden, geteld, tot zij het niet meer kon en aan een cijfer kwam, dat boven hare bevattings scheen te zijn, voor het minst boven hare kennis! Die brug over te loopen en tusschen de huizen door, die er op gebouwd waren, in het water te zien! Daar met die jongens te wedrennen zonder de basstem te hooren, die haar beval water te putten, ketels te schuren, brood te snijden! Het moest toch wel genoegelijk wezen niets te doen en te rijden in een wagen als Sir Balfour! Of er meer zulke groote heeren waren? Zij had er ten minste wel eens meenen te zien voor wie zelfs Sir Balfour nederboog, maar dan was het altijd door de tralies van haar venster, daar Phil haar altijd naar binnen joeg als ze in aantocht waren, want, zoo als hij gewoon was te zeggen: bij zulk een bezoek mocht er geen vuil liggen op den vloer! Van morgen nog had zij er eenige meenen te zien, of liever te hooren, want de wacht was uitgeroepen en de hellebarden hadden gekletterd. He, wat ging de kaatsbal, door dien jongen ginds gewor-

pen, in de hoogte! Waarachtig, hij zal in het water vallen! Daar is het al gebeurd! Hare aandacht eerst zoo onverdeeld, werd afgeleid. Uit het gebouw, dat niet verre van de borstweering lag waar zij zat, klonk een diepe zucht, weder eene, toen een dof gekreun, eindelijk een scherpe gil! Hare zenuwen schenen verstaald, want zij trilde er niet bij. Zij had gedurende jaren, en hare jaren waren lang, zóo lang, dat zij ze niet wist te begrooten of te berekenen, de ellende in de gevangenhokken gezien; zij was vertrouwd geworden met de misdaad die gilde en brulde, die vloekte of spotte, en onverschillig ging zij die dan ook voorbij. Zelden had het hare aandacht getrokken, zoo er een aankwam of er een vertrok om naar Towerhill te gaan, waar het schavot stond. Zij had van de knechten wel eens gehoord, dat er in de andere torens gevangen zaten, die niet gilden en vloekten, maar dat kon zij zich niet voorstellen, en zij beproefde het ook niet. Gister avond toch ontving zij er een blijk van, dat het verhaal van de knechten geen logen was; gister avond, het was reeds laat, hadden de konstabels nog eene gevangene, aan handen en voeten gebonden, binnengebracht. »Hij behoorde tot het wildste gedierte,» had de meester gezegd, en dat zeide hij zeker, omdat er zooveel voorzorgen genomen werden en Sir Balfour zelf naar buiten kwam, om hem in ontvangst te nemen en door Phil te doen wegbrengen, en Phil kreeg altijd de wildste. Ze had hem in den vroegen morgen eten gebracht, en toen zij het spiegel openschoof, om de kan en de bak naar binnen te laten glijden, had zij, »dien wilde» op de kniën zien liggen en hem hooren bidden tot God, God met wien zij nooit sprak, omdat zij Hem nooit zag. God noemde hij zijn vader, die hem nabij zou zijn. Zij klopte, om hem te laten merken, dat zijn eten er was, maar ook om hem te laten omzien. Hij deed het, en ze meende dat hij er lang zoo wild niet uitzag als de anderen, lang zoo wild zelfs niet als meester Phil of de vrolijke knechten. Hij had haar aangezien met een paar oogen, die haar deden denken aan die van het jonge kalf, dat meester gekocht had om op te fokken; zij had willen lachen, maar zij had het toch niet kunnen doen, en wat zij niet had willen doen, dat deed zij: zij knikte hem toe. Hij had toen ook geknikt en zich met moeite opgericht, want zijne handen waren nog altijd streng gebonden: slechts zijne voeten had men van de touwen, die ze den vorigen avond knelden, verlost en waren vrij, zoover de keten reikte, die aan de steenen zit was vastgesmeed. Hij was bij de poging, om zich op te heffen een paar maal omgevallen en bij die buiteling zelfs had zij niet gelachen! »Moet ik nog lang hier zitten, zuster?» had hij gevraagd, en slechts met moeite had zij de taal, die hij sprak, verstaan. Zij had geantwoord, dat zij broër noch zuster had, en dat degenen, die onder bewaring van haar meester waren, niet lang zaten, maar heel gauw naar Towerhill gin-

gen. Die mededeeling scheen hem zeer vertroostend te zijn; want hij dankte er God weder voor, die hem zoo blijkbaar nabij was, daar Hij hem in de hollen der zonde een dochter Israëls deed ontmoeten, wier harte nog niet versteend was en die nog niet neerzat in het gestoelte der spotters. Ze was geen dochter, had ze weder geantwoord, ze was Nel, de voetveeg van Phil Whistle, den cipier van Bloody-tower, en van Israël had zij wel eens meer hooren spreken, maar zij had hem nooit gezien. Wat er kwaads in die woorden stak, begreep zij niet; toch moest dat het geval zijn geweest, want hij was plotseling teruggetreden en had haar zachtken heengewenkt en de woorden toegefluisterd: »Zoo jong en reeds zoo hard van harte!» waarbij hij nog eenige woorden had gezegd, die zij niet begreep. Zij had zich reeds lang bij hem opgehouden, maar kon hem toch zoo niet verlaten; — zijne oogen geleken in dit oogenblik nog meer dan straks op die van het bewuste kalf. »Wees maar niet boos! ik zal zien, dat ik Phil een kruik porter ontfutsel: dat zal je smaken!» Dat had zij hem toegeroepen en toen het spiegel weder gesloten.

In den loop van den morgen was er een bode van Sir Balfour bij Phil gekomen, om dien man voor te doen brengen, en zij had vreemden gezien met een ster op de borst, aan een blauw lint hangende. Zij herinnerde het zich, toen het gegil zich herhaalde en eindelijk overging in een reutelend steunen en een aanroepen van Gods naam.

Dat was zeker de vreemde met de kalfsoogen, dien zij de porter beloofd had. Zoo het haar mogelijk ware, zou zij hem er twee zien te bezorgen, daar hij nu wel een dubbele versterking zou behoeven, want wie nog in twijfel mocht staan wat daar gebeurde, zij niet. Menigeen, misschien Witty zelfs, zou weggeijld zijn met trillende kniën en de ooren hebben dichtgestopt bij de kreten van het gemarteld slachtoffer. Nel, het magere, oogenschijnlijk zoo zwakke kind, vluchtte niet; zij voelde alleen de begeerte ontwaken om te weten wat daar omging en hoe hij zich wel hield. Zij was omzichtig als een kat de borstwering langs gewandeld, tot waar een onde vlierboom stond, en dezen ingeklauterd; zij had zich op een der meest uitstekende takken gewaagd, en al kon zij niet naar binnen zien, zij kon toch hooren, dank zij het venster, dat zeker om de hitte, die binnen heerschte, even open stond. Er scheen juist een rustpoos te zijn, een verademing voor den lijder.

»Wie zijn uw medestanders, John Lairdy! wie zijn uw medestanders? Andwoord!... Gij hebt er geene? Gij schudt met het hoofd?»

»Neen, want dan zou ik liegen, en dat mag ik niet.»

»Spreek dan de waarheid.»

»Dat is mij verboden.»

»Door wie?»

»Door mijne konscientie.»

»We zullen zien of de duivel niet te bannen is uit dat Schotsche vleesch,» hernam dezelfde, die de

vragen tot hem gericht had. »De derde graad!» beval hij kort. »Dokter, zie toe, want flauw vallen mag hij niet!»

Het lichamelijk lijden deed John Lairdy waarschijnlijk krimpen; het dreef hem ten minste weder kreten, als de straks geslaakte, uit de keel. Zelfs met vuriger aandrang klonk de bede om verlossing tot den Heer; maar op de vraag of hij andwoorden zoude werd niets door hem gezegd.

»Niet meer,» klonk het uit den mond eens anderen, zeker uit dien van den dokter.

»John Lairdy, de pijn, die gij van daag lijdt, zult ge morgen en overmorgen en alle dagen lijden, zoo ge blijft zwijgen; daarentegen wacht u vergifenis, algeheele vergifenis en eene bijzondere aanbeveling in de genade Zijner Majesteit, indien gij spreekt. Gij hebt te zes ure het huis van Peggy verlaten. Waarheen gingt ge?»

»Naar het Noorden.»

»Dat weten wij. Waarom?»

»Om de goede zaak!»

»Wij komen langzamerhand op den goeden weg. Des te beter voor u, John Lairdy! Gij gingt voor de goede zaak naar het Noorden en vernachtet...? Gij kunt het veilig zeggen; want wij weten het reeds en de oude Peggy zit ook achter slot. Weet ge wel, dat ge in de nabijheid van eenige vaatjens buskruit geslapen hebt? Wien die toebehoorden, zult ge ons wel willen melden.»

»Ik weet het niet, Sir!»

»Wien hebt ge dan gesproken?»

Er volgde geen antwoord. De vraag werd herhaald, met aandrang herhaald, maar het antwoord bleef uit; ten laatste klonk het: »Als Peggy het wil zeggen, vraag het dan haar, Sir!»

»Dat is geen antwoord, dat u voegt, dwarskop! Bedenk dat het van ons afhangt u weder de schreeven aan te leggen.»

»Gij zoudt het niet kunnen als de Heer het niet wilde.»

»Gij daagt ons uit? Het zou uw dood zijn, zegt de meester. Gij kunt u ter nauwernood meer recht op houden. Hebt ge vrouw en kinderen, John Lairdy?»

»Ja, Heer! maar God de Heer is een man der weduwen en een vader der weezen, en ik vrees niet hen, die alleen het lichaam kunnen dooden, maar de ziel niet.»

Er was een oogenblik van stilte. De Heeren Rechters schenen te beraadslagen. »Verstokte knecht!» zoo hief de spreker van straks weder aan, »morgen zult ge nogmaals een proef ontvangen van hetgeen het ijzer op u vermag. Als het ijzer niet helpt, zullen wij het vuur beproeven.»

»Neen, dat niet! Weest barmhartig en eindigt nu, Heeren!»

»Met wien hebt ge gesproken, en wat was de boodschap, die gij naar het Noorden bracht? Gij wilt nog niet andwoorden? Zoo als gezegd is, tot morgen. Haal den knecht een ander stel kleêren. Wat hij aan had zal onderzocht worden. Dat schijnt u

niet te bevallen? Een goed teeken! Ik zou mij zeer vergissen als de vrome broeder geen looze zakken had.... Of dubbele zolen..! Hebt ge pijn, John Lairdy?»

»Waarom, Sir?»

»Me dunkt, dat je gezicht vertrok. Geef ons die schoenen... Hebt ge weder pijn?»

»Ja, Sir!»

»Straks toen ik u ondervroeg, hadt gij haar niet of scheent ge haar te kunnen onderdrukken. Waarom nu dan niet? Zou uw konscentie ook in die schoenen gevaren zijn? Snij ze open! Voorzichtig! Eerst de zolen. Ha, een reepjen papier! Ge draagt toch zeker geen bijbeltexen onder de voeten? »Vrienden! wij zullen u bijeen zoeken te houden — mondeling meer!» geteekend? Neen, niet geteekend; maar den schrijver, zullen wij wel uitvorschen, Mondeling meer! Wat hadt gij mondeling moeten berichten?»

»Ik mag het u niet zeggen, Sir!»

»Tot morgen dan, vervloekte femelaar! In ieder geval zullen wij zorgen, dat ge uw boodschap niet overbrengt... Voer hem weg, maar bind hem goed: hij mocht eens zonder verlof de eeuwigheid willen instappen.»

Nel liet zich naar beneden zakken en zocht hare vroegere zitplaats weder op. Zij had van het daar verhandelde weinig begrepen, en toch waren hare wangen met een donker rood overdekt en gloeiden de groote oogen. Zij gevoelde iets, wat zij nog nimmer gevoeld had; zij wist niet wat het was en deed dan ook geen poging om het te weten en zich zelve te begrijpen. Zij had de stem van den gevangene herkend: het was die uit het hok n°. 14. Zijn gelaat stond voor haar, duidelijk en klaar, maar de oogen in zijn hoofd veranderden hoe meer zij ze in gedachte aanzag, zoodat die niet meer op het kalf geleken, maar op die van Sir Balfour, den grooten Heer, die zelfs met den Koning sprak, zoo als haar gezegd was. Zij zag hem voor zich, bloedend en gebonden, en zij balde de hand, knerste met de kleine witte tanden en strekte toen den arm uit alsof zij den onbekende wou aanraken. Morgen zou hij weêr gepijnigd worden, morgen zou hij weêr... neen, zij zou niet op den vlierbloom klimmen! zij zou niet luisteren; zij zou zelfs hier niet meer gaan zitten, want ze wilde dien man niet meer hooren kermen... Nel had voor het eerst een gewaarwording, die niet grensde aan vrees of aan haat. De man was niet kleinzeerig, toch had hij gekermd, maar onder zijne pijnen niet gescholden... Neen, hij was zeker niet zoo als de anderen!

In hare overdenkingen werd zij, zoo als wij weten, door haar meester gestoord, dien zij naar de spijskamer volgde, welke hij haar binnenduwde met het bevel om spoedig alles klaar te maken en daarna te zorgen dat hij precies met klokslag van eenen zijn eigen middagmaal klaar zag staan.... »Is het één minuut er over, feeks! dan zal het spannen, hoor! Kom aan, breng den beerenpoot in beweging!»

Dat zij niet andwoordde bevreemde en ergerde

hem. De salamander, zoo luidde de sage, leefde in het vuur; Phil Whistle, die er iets van had, in den gloed van den twist. Dán kon hij zich opwinden, dán kon hij de spieren op zijn armen voelen zwellen en het bloed naar de hersens voelen bruischen, dán wist hij, dat hij kracht had en was hij in de gelegenheid om die te gebruiken. Maar bij het zwijgen der tegenpartij gebeurde niets van dat alles en moest hij ten langen laatste óók zwijgen; want aan de verwensching, hoe groot de reeks ook ware die ter zijner beschikking stond, moest eenmaal toch een einde komen.

Evenmin als hij door Peggy ooit tot zulk een einde werd gebracht, was hij ook gewoon dat van Nel te ondervinden. Toch was ze thands stil en deed ze als hoorde zij hem niet. Zeker broedde zij iets kwaadaardigs uit. Misschien had ze zijn goudstukken in de geheime bergplaats ontdekt! Misschien dacht zij er over om brand te stichten! Die halve gekken konden slimmer en boozzer wezen, dan de slimsten en verstandigsten. Hij moest te weten komen wat zij voornemens was.

»Waarom spreek je niet? Waar maal je over, zottin?»

»Nergens over!»

»En je hebt daar uren lang op den muur gezeten! Waar dacht je toen aan? Lieg niet, of bij God ...!»

»God is een man der weduwen en een vader der weezen!»

»Wat zeg je? Waar heb je dat moois van daan gehaald? Ben je werkelijk dol?» vroeg hij met niet geveinsde verbazing en een schrede terugdeinzend.

»Wie heb je gesproken, Nel?» vroeg hij plotseling vriendelijker. »Zeg het me, ik zal je er niet voor straffen; ik kan toch begrijpen, dat je wel eens praten wilt.»

»Niemand!»

»Dat is gelogen, deerne!» riep hij weder in den gewonen toon, terwijl hij haar in den arm greep. Zij rukte zich los en snelde heen met de snibbige verzekering, dat hij denken kon wat hij wilde.

»Ik zal het uit haar krijgen, of mijn naam is niet Phil Whistle,» bromde hij, toen hij zijn kamer weder opzocht, benevens het Gebedenboek met toebehooren.

Om van de folterkamer in den Bloody-Tower te komen, behoefde men niet de binnenplaats over te gaan, en dat was ook goed om menigerlei reden. De gewichtigste was wel, dat de bezetting en zelfs de cipiers niet behoefden te zien, in welken staat de gevangenen, die in het scherp gehoor waren geweest, naar den kerker werden teruggebracht. Toen Nel met haar vracht van kruiken en bakken den steenen trap was opgeklommen en op de bovenste trede even rustte, zag zij de deur van een der hokken dichtslaan. Zij begreep, dat John Lairdy daar binnen werd gedragen en dat men bezig was op het karige stroo, dat hem daar was toebedeeld, zijn gekneusde of verrekte leden neêr te leggen. Zij wachtte nog een poos en zag de knech-

ten van den scherprachter weêr naar buiten komen en de deur grendelen en sluiten. Deze bemerkten haar, toen zij opstond en in de richting waar zij zich bevonden voortliep.

»Breng Phil den sleutel, Nel!» zeide de een.

»Doe het zelf,» bromde de deerne.

»Daar ligt hij, lui heksenkind! Breng hem naar beneden en gauw ook; wij moeten een anderen weg uit.» Hij wierp haar den sleutel voor de voeten, waarop beiden heengingen.

Zij schoof het spiegelat open en keek naar binnen met kloppend hart. Daar lag hij gebonden op zijn leger, gebonden niettegenstaande de ondergane marteling. Hoewel iedere beweging hem pijnlijk moest zijn, zag Nel hem heen en weder schuiven op het stroo, en met de hand, voor zooverre die zich bewegen kon, in het stroo tasten. »Wat doet ge daar?» vroeg Nel, en Lairdy, die eerst bij het hooren van een stemgeluid van schrik het hoofd tusschen de schouders trok en zijn woelen staakte, scheen weldra haar stem herkend te hebben en die als een bevriende aan te merken. Hij boog het hoofd zoo ver hij kon achterover als om haar aan te zien, maar kreunend moest hij de poging opgeven.

»Zoek je daar iets?»

»Ja, maar ik kan het niet meer vinden; ik meende toch iets gezien te hebben.»

»Wat dan?»

Er volgde geen antwoord. John Lairdy kon haar niet toevertrouwen wat zeker een vriend — en hoe kon die zich in den Tower doen kennen? — daar bij het hoofdeind van zijn leger door het ronde venster naar binnen had geworpen. Nel zag het nu ook liggen: een steen, zoo als het haar toescheen. Waarom deed hij daar zooveel moeite voor? Het zou hem zeker veel plezier doen als hij recht uit en vrij zich op het stroo kon uitstrekken. Zij voelde naar den zwaren sleutel, die haar toevertrouwd was, zag naar alle kanten goed rond, stak toen het voorwerp in het slot en draaide dat niet dan na herhaalde inspanning open. Zij was binnen, voor het eerst van haar leven in een gevangenhok, alleen met een van die menschen, die alleen met nummers werden genoemd. Het spiegelat schoof ze dicht, opdat niemand, die den gang doorging, naar binnen mocht kunnen zien, en toen boog zij zich met kloppend hart over den Schot heen en knoopte voorzichtig de touwen los, die hem het ergst knelden en haalde ze weg, zóo zacht en met zóo veel beleid, dat zijne ledematen, hoe overgevoelig ook geworden, er niet door geschokt of aangedaan werden.

»Daar hebt ge nu den steen en nog iets er om heen,» zeide zij, het voorwerp Lairdy in de hand stekend.

»Dank, lief, best kind!» stamemde Lairdy, haar hand vattende en die aan den ruigen mond brengende. »De Heere God verlaat toch de zijnen niet. Zijn name zij geprezen in der eeuwigheid, amen!»

»Maar zie nu wat ik je daar gaf,» hernam Nel, die op die vreemde taal zoo weinig wist te and-

woorden. »Wat ze je gehavend hebben!" vervolgde zij, toen ze zijne hand onmachtig zag om het stuk papier open te vouwen; zij deed het voor hem en hield het briefje hem voor; het was met potlood beschreven en hield met groote letters de mededeeling in, dat men zijns gedacht als Daniël den profeet. »Dat is mij het manna dat uit den hemel daalt!" zeide Lairdy, het oog omhoog slaande. »De broeders daar buiten vergeten mij niet! Zij weten, dat alle vleesch zwak is.... Zoo ik nog eens moest lijden wat ik straks heb geleden, dan zou ik bezwijken.... Kind, ik ken u niet, maar ik ondervind, dat gij in dit huis der ongerechtigheid toch het ware licht hebt gevonden en een zuster zijt in den geloove..."

»Ik heb het u al eenmaal gezegd, dat ik Nel heet en je zuster niet kan wezen, daar ik geen broër heb; want, zoo als ze mij gezeid hebben: heel ver hier van daan heeft een tooverkol mij gemaakt en mij met heel veel vreemde woorden in haar brijpot gaar gekookt..."

»Hoe nu? Zou het een verzoeking zijn des Satans!" riep Lairdy verschrokken uit, terwijl hij zich vol vrees van haar afkeerde.

»Satan is zeker een boosaardige kwant, want Phil Whistle spreekt dikwijls van hem als van een goeden bekende... Maar daarom zult gij hem wel niet kennen."

Lairdy, niettegenstaande al zijn afschuw voor den boozen geest, zegevierde op zijn twijfel aangaande de gestaltenisse van het bleke magere kind met de groote oogen, dat zich zijns erbarmde zonder dat ze hem kende, zonder dat zij eenig begrip had van den band, die de geloovigen onderling vereenigde, zonder zelfs dat zij iets van die geloovigen begreep.

»Maar, Nel! waarom zijt ge dan toch zoo liefderijk voor mij?" vroeg hij, haar met de goede oogen aanstarend.

»Dat weet ik niet. Maar...moet men dat dan altijd weten, John Lairdy?"

»Ge kent mijn naam?"

Ze vertelde hoe zij dien wist en wat zij van en door hem vernomen had. Zij wou ook dat hij morgen niet weër naar de folterkamer ging, maar als hij morgen hier nog lag, dan zou hij wel moeten gaan, en om hier niet meer te zijn, moest hij de poort zoeken uit te komen en dat zouden de knechten wel beletten, die er nooit iemand uitlieten of Phil moest zeggen, dat het goed was. Of zij het hun al vriendelijk ging vragen, dat zou niet helpen dacht ze, hetgeen Lairdy geheel met haar eens was. »Maar God, de Heere, is almachtig," vervolgde hij, »bij Hem zijn alle dingen mogelijk; Hij kan mij vleugelen geven om uit dat venster...."

»Dat geloof ik niet; neen, je zult altijd de poort moeten doorgaan.... Maar eet nu wat brood en drink van dat water; het is versch geput en zal je goeddoen.... Van avond breng ik je weër eten; misschien heb je dan wel weër een briefje gekregen...."

Met een hartelijk woord, zoo als men het van dien stroeven man niet verwacht zou hebben, scheidde hij van de jonge wilde, die den lang vertraagden arbeid in allerijl ging voortzetten en, toen zij weder beneden kwam, tot hare verbazing geenerlei berisping van Meester Phil ontving, die met de grootste aandacht en stokstijf zat te staren op de voorlaatste bladzijde van het Algemeen Gebedenboek. Met het meeste geduld wachtte hij het oogenblik af, dat zij het gereed zijn van zijn middagmaal kwam melden; en Nel, die altijd een nauwe verwantschap had gevonden tusschen Phils neustop en Phils zachtmoedige tevredenheid, zag dit dan ook nu weder waarheid, daar de bewuste top thands als een karbonkel gloeide en er een brommend geluid uit 'smeesters keel klonk wat waarlijk wel op een liedtjen geleek.

Zij was echter niet geheel gerust, want zij wist hoe die oogenblikken van kalmte en vrede gevolgd werden door uren van wrevel en drift. »Nel!" zeide hij eensklaps op zoeten toon, die te zonderlinger klonk, omdat 's mans stem altijd grof bleef, »kom eens bij mij, vlak bij mij!"

»Ik kan je hier wel hooren, meester!" zeide zij, terwijl ze terugsprong en de uitgestrekte hand van den zaligen Phil driftig terugstiet. »Ga maar slapen!"

Hij viel achterover in zijn stoel, de smachtende oogen op haar gevest en een grinslach, die een glimlach moest heten, om de dikke lippen. Het was blijkbaar, dat hij dien dag meer dan gewoonlijk in zijn Gebedenboek gelezen had. »Groote dingen, Nel! groote dingen! Wij hebben er een geknipt, een ijsbeer, Nel! Hij moet erg geschreeuwd hebben. Kom wat dichterbij. Wat kijk je valsch uit je kattenogen! Keer je maar niet om en schaam je maar niet, want Patty is nog leelijker en dat 's er nog wel een van de familie." Hij had weër een beweging met de hand gemaakt; deze viel echter neër op den steutelring aan zijn gordel.

Het gerammel, dat daarvan het gevolg was, gaf aan de verwarde gedachten een anderen loop. »Nel, kijk eens of de sleutel van den ijsbeer aan mijn ring zit... Nel, ik zeg je, dat je zult kijken!" Zij weigerde met een bits woord, maar toen hij met een forschen vloek poogde op te staan, om naar haar toe te gaan, wierp zij den sleutel voor hem op de tafel, met de woorden: »De folterknechten zeiden, dat ik je dien geven zou. Er valt dus aan den ring niet te zoeken!"

»En waarom gaf je dien niet eer?" vroeg hij, loerend met de slimme oogen en eensklaps weder helder geworden.

»Ik dacht, dat het wel hetzelfde zou wezen, nu of wat later...."

»Zoo, Nel! daar heb je gelijk in, meid! Wel Patty! niet zoo zot, hoor! geen halve penny!" Een luide geeuw, eenige onverstaanbare woorden en toen niets meer! Hij was ingesluimerd.

Weinig rust kon hij nog genoten hebben, toen men Nel, die bezig was in het kot, dat haar tot verblijf

was aangewezen, de overgebleven spijzen met graagte tot zich te nemen, kwam aanzeggen, dat er een officier, een bode van Sir Balfour, in aantocht was.

Zij haastte zich haar meester te wekken, die, tot bezinning gekomen, blijkbaar zijn roes nog niet uitgeslapen had. »Balfour? Laat de duivel hem halen... Ik ben een eerlijk man, Sir!» prevelde hij, en toen Nel hem aan het verstand poogde te brengen, dat hij op moest staan, gaf hij ten antwoord, dat hij ziek was en haar de ribben zou inslaan als zij hem nog eens durfde aanraken, hetgeen haar geen ijdele bedreiging toescheen, daar hij met de gebalde vuist naar haar sloeg.

Zij had grooten trek om den bode van Sir Balfour binnen te laten komen, en den meester in de gelegenheid te stellen aan dezen zijn wrok te koelen, hetgeen Phil, zoo als zij dacht, misschien zelf wel lid van de menagerie zou kunnen doen worden. De gedachte echter, dat hij dat toch niet voor altijd zou blijven en, eenmaal losgekomen, zich op haar wreken zou, zoo als hij, bij alles wat hem onaangenaams weêrvoer, gewoon was te doen, deed haar van voornemen veranderen. Zij ging dan ook haastig de kamer uit en meldde den bode, dat Phil ziek was, maar zich gereed maakte op te staan en bij Sir Balfour te komen. Zij vernam, dat het laatste niet noodig was en Sir Balfour hem alleen gelast had Phil te melden, dat een zekere Anderson verlof had bekomen, om met den gevangene John Lairdy tien minuten te spreken door het spiegel van de deur. Hij wees haar den man, die, door twee knechten bewaakt, op de binnenplaats stond en gekleed was als een gewoon burger dier dagen, die der wereld in zijn kleedij reeds verkondigde, dat hij aan den ernst behoorde en alle lichtvaardigheid had afgezworen. De breede rand van zijn hood hing in denken nêr en bedekte het bovendeel van zijn gelaat; zijn hair was rond om het hoofd afgeknipt; en wat werkelijk vreemd was, kin noch wang vertoonde eenig spoor van knevel en baard, hetgeen de vrolijkheid der knechten reeds niet weinig opgewekt en hen tot de opmerking geleid had, dat hij voor een vrouwspersoon in de wieg was gelegd en menigeen ten val had kunnen brengen.

Om de goedertierenheid van den Luitenant van den Tower, die zulk een onderhoud toestond, begrijpelijk te maken, diene de opmerking, dat de gang der gebeurtenissen der laatste maanden, eene soort van weifeling bij al de magistraatpersonen en uitvoerders van 's Konings bevelen, uitgezonderd Strafford en Laud, had doen ontstaan. Men sloeg, omdat Zijne Majesteit of hare plaatsvervangers het bevalen; maar men zocht weder zoo goed mogelijk te heelen, omdat de gisting van het volk steeds toenam en de uitvoering van elk vonnis in het openbaar daartoe bijdroeg.

Sir Balfour had dan ook Mylord Straffords bevelen, wat John Lairdy betrof, die in de omstreken van Londen reeds vroeg in de morgen op zijn terugtocht naar het Noorden achterhaald was, naar de letter opgevolgd. Hij had het huis van Peggy,

waar de oude echter niet meer te vinden was, door zijne knechten 't onderst boven doen halen — ieder wist dat hoogere bevelen daardoor gehoorzaamd werden — maar tevens weigerde hij de verzoeken niet, zoo als er nu een door Anderson gedaan was en waarvan het inwilligen geheel en al aan hem stond. Het toestaan deed hem in de schatting der geloovigen rijzen, terwijl het, van nabij beschouwd, weinig beteekende en niet gevaarlijk kon zijn. Men liet ze met elkaâr spreken in het hok met getuigen, of, uit groote goedertierenheid zonder getuigen, maar alsdan door het spiegelat, terwijl de gevangene gebocid was aan den muur.

De vreemde, die slechts langzaam en bijna waggelend voorttrad, werd door twee knechten naar boven geleid, die, na hem de deur gewezen te hebben, zich terugtrokken tot aan den steenen trap en weldra dezen afslopen, toen de officier vertrokken was, daar zij het aangenamer vonden bij de kameraden te zitten dan doelloos op de wacht te staan. Nel was naar binnen gegaan om een en ander te ordenen en stond voor het kleine venster, oogenschijnlijk naar een vlieg te zien, die zich te ver in een kroes met melk had gewaagd en door haar nog bij tijds gered was, maar alle krachten moest inspannen, om zich van het overtoollige vocht te ontdoen. Zij schrok en zag haastig om, toen haar naam achter haar gefluisterd werd en zij den vreemde bemerkte. Hij fluisterde zoo zacht, dat er niets in het vertrek vernomen werd dan het snorken van Phil. Hij wilde zoo gaarne den broeder van nabij zien en zich vertrouwelijk met hem onderhouden. Nel zag hem vreemd aan, en zeide hem op den gewonen raauwen toon, dat hij dit door het spiegelat kon doen. Hij herhaalde zijn verzoek nog dringender en voegde er bij, dat het geluk van duizenden er van afhing. Nel begreep hem niet en keerde zich van hem af. Hij sprak er van, dat het 't hoofd van de uitstekendsten in den lande kon kosten, als hij niet toegelaten werd; zij scheen er zich weinig om te bekommeren. Hij smeekte, hij bad om den toegang, dien zij hem openen kon, daar Lairdy hem gezegd had, dat zij den sleutel had, en zonder dien toegang, was alles verloren, daar de broeder geen tweede foltering zou kunnen doorstaan. Nel werd aandachtiger, zeide, dat zij dit ook geloofde, en vroeg hem, of hij dan een dokter was, die verstand had van wonden. De vreemde greep dit dadelijk aan en knikte toestemmend en begon uit te weiden over de pijnen, die de broeder leed en de gevaren, waaraan hij was blootgesteld, indien hij dus liggen bleef tot den volgende morgen. Hij kon de schildering niet voleinden, want zij riep hem toe, stil te zijn. Zacht sloop zij naar den meester, die in de laatste oogenblikken niet meer snorkte; zij luisterde naar zijne ademhaling en stak toen de hand naar den haar welbekenden sleutel uit. Zij wenkte hem te volgen en snelde vooruit.

Haar hart klopte hoorbaar, want zij had er een donker besef van, dat de daad, die zij verrichten

ging, haar duur te staan konde komen. Zij achtte dit echter niet. Wel hoopte zij, dat niemand iets zou bespeuren en dat de sleutel teruggebracht zou zijn vóór Phil ontwaakte, maar de mogelijkheid, dat het tegendeel gebeuren kon, hield haar geen oogenblik terug. De vreemde was weldra aan de zijde van zijn broeder, dien hij hartelijk omhelsde. Zij wist niet wat zij doen moest: blijven of heen gaan, doch besloot tot het laatste, toen zij beiden fluisterend met elkaar hoorden spreken en vooral toen Lairdy het wanbuis uittrok, hetgeen haar het eigenlijke oogmerk van het bezoek des vreemden dokters herinnerde. Zij zou in den gang de terugkomst van den vreemde met den sleutel afwachten. Zij had, op den steenen trap gezeten, reeds ettelijke minuten gewacht, en bij elken voetstap, dien zij vernam en die in de gewelven weérklonk, met verlangen uitgezien, maar zich telkens bedrogen gevonden. Daar hoorde zij haar naam roepen door de welbekende stem. Phil was ontwaakt, en na het uitslapen van elken roes was hij gewoonlijk wild. Het kind trilde aan al de leden; de tanden klapperden; zij kon geen antwoord geven noch zich verroeren, en de strenge meester riep nog altijd haar naam steeds op luider en barscher toon. Gelukkig, daar trad de vreemde de kerkerdeur uit, die hij achter zich sloot! Zij ijld naar hem toe, rukte den sleutel uit zijne hand, vloog toen den trap af en den woedenden Phil bijna in de armen.

„Vervloekt heksenkind! waar schuil je? Hier, boeve!” riep hij, haar bij den arm vattend. Hij liet dien echter los, toen hij den vreemde bemerkte die aarzelde voor te gaan en zich steunde tegen den muur. „Wie ben je?” klomk het. „Hoe kom je hier?”

Het kwam Nel vreemd voor, dat de dokter niets antwoordde. Zij was echter van haar schrik gekomen, nu het gevaar, dat haar lang had bedreigd nabij was gekomen en haar, zoo als het haar menigmalen ging, niet zoo vreeselijk voorkwam, of zij was in staat het tegen te treden. Zij vertelde wat er geschied was, terwijl hij sliep, en dat die vreemde een dokter was, die verlof had gehad om John Lairdy te bezoeken.

„Hoe weet ge, dat die kaerel John Lairdy heet?” vroeg Phil, haar met op elkaar geklemde lippen aanstarende.

„Dat heeft hij mij gezegd, die daar staat, en dien ik te woord stond omdat je sliep. Wil je dien man niet doorlaten, dat 's mijn zaak niet.”

„Dat weet ik, brutale feeks! Weg, naar het kookhuis!”

Hij wenkte den vreemde hem naar buiten te volgen en ging in het wachthuis uit voorzichtigheid en langs omwegen, om zijne onkunde te bemantelen, naar de waarheid van Nels mededeeling onderzoek doen.

„Daar heb je onze verkleede Lady!” riepen er eenigen, toen zij de vreemde gewaar werden, die met moeite zich scheen staande te houden.

„We hebben je in je stichtelijke preëk maar niet gestoord!” zeide een der knechten, die hem hadden moeten gade slaan, maar hun tijd beter

bij het werpbord hadden weten te besteden. „Is je tong kreupel geworden bij het struikelen over de bijbeltexten...? Hoerah, jongens! op onzen femelaar, die zijn baard heeft uitgetrokken, om er zijn hoofd meê plezier te doen....!”

De scherts werd alleen door een paar der aanwezigen niet toegejuicht. Deze stonden zelf op om met Phil, die nu genoeg wist en den vreemde wenkte te volgen, naar de hoofdpoot te gaan, welke de schildwacht opende. De cipier zag niet, dat een der knechten de hand des vertrekkenden drukte.

Nel had nog altijd den sleutel in haar bezit; zij zocht naar een gelegenheid om dien aan den bewustten ring te hechten en hoopte daartoe op den avond. Loomer nog dan gewoonlijk verrichtte zij haar werk. Werd het haar ook dikwerf verweten, dat zij geen nadenken had, dat zij „een slordige slons was, te lui om haar beenen meê te slepen,” zij verdiende die woorden nooit zoo als nu. Ze was lomp en onhandig, brak een aarden pot, struikelde bijna over een ijzeren. Wist zij bijna niet wat in het hok om haar heen gebeurde, dat werd toch niet veroorzaakt omdat zij te veel luisterde naar hetgeen buiten plaats had. In de gangen evenwel dreunde voetstap bij voetstap; en bijkans even zoovele vloeken en verwenschingen. Nel sloeg er geen acht op, tot dat de deur werd opengeworpen en Phil naar binnen stoom met het schuim op de lippen en de vuisten gebald.

„Daar weet je van!” schreeuwde hij, haar bij den schouder grijpend. „Lieg niet, zoo als je anders doet, slang! De sleutel, de sleutel!” en hij schudde haar heen en weer.

De groote oogen van het kind schoten vuur; een rauwen kreet liet zij hooren, zoo als zij meer deed in oogenblikken van woede; zij rukte zich los en zeide afgebroken: „Ja, ik heb den sleutel.... En ik ben blij, dat ik hem heb.... Ik kan je bestelen als ik het wil; want je slaapt vast.... Sa, meester Phil!” zij hield den sleutel in de hoogte, terwijl er blijdschap uit haar oog straalde; blijdschap, omdat zij hem plagen kon, hem, dien zij haatte als het ongedierte, dat uit de vunjige riolen zoo vaak te voorschijn kwam, om het reeds zoo karig voedsel haar te ontselen. Zij bevroedde niet wat er eigenlijk was voorgevallen en hoe grimmig de barre meester reeds was. Deze kon niet meer denken; zijn gelaat was zoodanig vertrokken, dat het niet meer op dat van een mensch geleeke en de grove gemeenheid, die er altijd op lag afgedrukt, verhoogd was tot volslagen dierlijkheid. Hij vloog op haar toe, ontrukte met de eene hand haar den sleutel en sloeg haar met de andere in het aangezicht of op het hoofd. Hij wist niet waar hij haar getroffen had, maar aan de daad zelve viel niet te twijfelen; want zij zonk plotseling aan zijn voeten neêr, zonder iets meer te zeggen: en toen hij haar met den voet schopte bewoog zij niet, en toen hij, angstig geworden, naar haar overboog en haar hand vatte en los liet, toen viel die neêr, even als zij zelve straks neêrgevallen was.

»Vervloekt, als ik haar...!» Hij waagde het niet te voleinden. »Maar geen haan zal er naar kraaien!»

Hij bedroog zich, want eer hij zich kon bezinnen wat te doen, was hij omringd van getuigen, waaronder Sir Balfour zich bevond. Bij de ronde, die van zijnentwege iederen dag gehouden werd, was hem gemeld, dat een vreemde zich in het hok bevond van John Lairdy; men had dit bespeurd door het spiegelat, dat van elke kerkerdeur op zulk een tocht geopend werd. Zelfs had, zooals men Sir Balfour boodschapte, de cipier Phil Whistle den sleutel van het hok niet eens bij zich, toen hem daarom gevraagd werd. De Luitenant spoedde zich naar beneden. Juist de vangene, op wien Mylord Stralford zooveel prijs stelde, was ontsnapt! Toen hij op het geluid af van de woordenwisseling het bewuste vertrek binnentrad en, aan de schemering die er heerschte eenigermate gewend, het kind levenloos aan de voeten van den cipier zag liggen, begreep hij de toedracht der zaak, die zich reeds ten halve kenbaar had gemaakt, en behoefde hij niet het verhaal aan te hooren, waartoe Phil in allen oodmoed tegenover zijn heer, die thands zijn rechter was, zich gereed maakte.

»Leid hem weg en breng dat kind te bed; roep spoedig een meester, misschien is zij nog niet dood,» zeide hij, en zijne bevelen werden zonder verwijl en stiptelijk uitgevoerd.

John Lairdy was gelukkig ontsnapt. Bij de brug wachtte een draagstoel, in welken hij in allerijl naar eene hem onbekende woning werd gevoerd, waar Pym hem weldra bezocht. Het plan was slim overlegd en met behendigheid uitgevoerd. Men had een broeder gekozen, die in gestalte met den gevangen Schot het meest overeenkwam. Kon men al niemand vinden, die zijn evenbeeld was, men was toch in staat het gelaat van den zendeling zoodanig te kenmerken, dat het als eene uitzondering op een algemeen gevolgden regel gelden mocht. Men deed hem knevel en baard afscheeren en droeg hem op, om, eenmaal tot Lairdy toegelaten, diens gelaat dezelfde bewerking te doen ondergaan. Dat de cipier en de knechten, die niets kwaads vermoedden, de verwisseling van personen daardoor te minder moesten bemerken, kon en mocht men vooronderstellen. Bovendien was men niet zonder bondgenoten, daar een tweetal knechten tot de broeders behoorden.

Men wist door dezen, dat de Schot gruwzaam gepijnigd was of zoude worden. Was hem bij geschrift ook niet veel medegedeeld, des te meer mondeling, en men vreesde, waarlijk niet ten onrechte, dat de pijnen het hem mochten ontwingen. Een ander was, zoodra Lairdies vangenneming bekend werd, belast geworden met den arbeid, die den Schot opgedragen was geweest, en had zich in allerijl naar het Noorden gespoed.

»Het briefje is gevonden, maar ik heb niets gezegd. De Heer heeft groote dingen aan mij gedaan!» fluisterde Lairdy, behagelijk de gekneusde leden in het ruime ledikant uitstrekkende.

Pym had hem vriendelijk toegeknikt en hem een

goede rust toegewenscht. Hij zelf gunde zich die niet; hij moest werken en ijverig werken om Stralfords aanval, dien hij voorzag te voorkomen.

VI.

»Goed, Neef! dat 's den spijker op den kop geslagen. Wat niet altijd gebeurt is iets bijzonders!» riep een klein gebocheld manneken met rood hair, dat bij den eersten aanblik reeds, door de groote onevenredigheden van zijn lichaamsbouw, de opmerksaamheid zelfs van den afgetrokkensten beschouwer zou hebben opgewekt. Het lichaam wees, wat grootte betrof, naar den kinderlijken leeftijd heen, terwijl de ledematen, hoe klein ook, toch grof waren en de tengerheid der jeugd misten. Zijn hoofd was bovendien onmatig groot en het gelaat toonde ondubbelzinnige sporen van een bijna middelbaren leeftijd. Dat groote hoofd, die mannelijke trekken bij dat klein en kwarrelig lichaam, verlokten reeds bij de bloote beschouwing tot een glimlach, terwijl deze verhoogd kon worden tot een schaterlach, indien men 's dwergs zenuwachtig gehaaste manieren bemerkte en zijne koddige zetten genoot. Als om de belachelijkheid, die den geheelen persoon kenmerkte, de kroon op te zetten, had men hem een kaproen of kap met bellen geschonken, welk hoofddekseel thands in het midden van het vertrek, waarin wij ons bevinden, op den grond lag. Voor het overige was hij gekleed als ieder ander.... edelman, want hoe eenvoudig de stoffe ook ware, toch toonde de snede, dat wambuis noch broek aan een gewoon burger toebehoorde, hetgeen nog bevestigd werd door de verguld zilveren keten, die hem om den hals hing en waaraan een glad gepolijste plaat met de letters C. R. (Carolus rex) gehecht was. Het kluchtig manneken had weinige oogenblikken te voeren nog voor het venster gestaan, dat op een straat in de stad York nitzag, en was nu op den stoel met vuil lederen zitting, dan weder op de breede en verwelooze vensterbank gesprongen, bij welke lichaamsbeweging hij zich den tijd had gegund om bij herhaling luide te geeuwen. Het rinkelen der bellen scheen hem daarbij te vervelen, en om aan dat geluid een einde te maken had hij de kaproen van zich afgeworpen naar de plek waar zij alsnog lag. Zijne ongedurigheid, zijn gegeeuw en vooral de laatste handeling had de aandacht getrokken van den persoon, die zich met hem in het vertrek bevond en, naar het scheen verdiept in zijn arbeid, langen tijd den ander onopgemerkt had gelaten.

Die arbeid scheen dan ook overleg en behendigheid te vorderen. Het gold de vervaardiging van een bidstoel, waarvoor het vreemdsoortigste, maar zeker ook het kostbaarste hout gebezigd werd, aan hetwelk fijn en rijk snijwerk werd aangebracht. De vervaardiger was juist aan een der moeilijkste gedeelten van zijn werk bezig, namelijk aan het uitbeitelen van het wapen, dat de buitenzijde van den

stoel versieren moest en door elken kenner zeer ingewikkeld zou worden geheten en tevens zeer uitvoerig door het tal kwartieren, waaruit het bestond. Het was dan ook het groote koninklijke wapen van Engeland. Aan weerszijden van den stoel waren nog andere beelden uit te snijden, waarvan voor alsnog slechts de teekening aanwezig was, welke gissen deed, dat de eene beeltenis de gerechtigheid, met weegschaal en zwaard, de andere Petrus met een grooten en wichtigen hemelsleutel — misschien de macht — moest voorstellen. Men mocht te meer de behendigheid van den werkman prijzen, daar zijn geheele voorkomen er blijk van gaf, dat de arbeid, dien hij verrichtte, voor hem niet een alledaagsche kon zijn. Daarvoor toch was de hand te fijn en te blank, en de kleedij, voor zoo verre die te voorschijn kwam uit het donker linnen hemd, dat hij zich aangetrokken had, te kostbaar. De lage schoentjens toch waren van marokijn leder en waren boven op den voet voorzien van een strik van lint, in welks midden een edelsteen prijkte; de kousen waren van licht gele zijde, terwijl de boord van het bovenhemd, die aan den hals even zichtbaar was, van het fijnste linnen bleek te zijn. Lange kastanjebruine, zachte zijdeachtige haren vielen hem kronkelend langs het hoofd en werden alleen weêrhouden van in de buigende houding, tot welke hij meest verplicht werd, naar voren af te glijden, door dat hij de wederspanningste lokken achter de ooren gestreken had. De vlaamsche schilder, Daniël Mytens, getuigde eens van dien man, dat zijn gelaat tot de fyzionomiën behoorde, die men slechts eens behoefde te zien om ze zich altijd te herinneren; en schoon dat gezegde meer betrekking had op eene latere periode, toen de rampspoed een enkel hair had doen grijzen en de geleden smart de scherpten hier en daar had verzacht door er een merk van weemoed op te drukken, toch mogen we beweren, dat er thands reeds waarheid school in de aangehaalde woorden van den tijdgenoot. De tint van dat gelaat was een bleekachtig bruin; de oogen grijs en levendig; de blik echter dikwerf zwevend en zwervend; de wenkbrauw zwaar en zwart; het voorhoofd smal en niet hoog. De dikke lippen en de neus, die alle fijnheid miste en aan den top eenigzins gerond was, zouden aan het geheel iets afstuitend loms hebben gegeven, indien de ovale gelaatsvorm, die door den puntbaard aan de kin nog meer uitkwam, het gebrek niet verholpen had. Maar wat dat gelaat vooral opmerkelijk maakte, zoodat het, hoewel niet sprekend van groote intellektuele kracht of hoogen adel, en eer koud, strak en terugstootend dan bewegelijk en vriendelijk te noemen, toch bij den eersten blik trof, het was de lijn op het voorhoofd, die zichtbaar werd bij elk fronsen van de wenkbrauw, doorliep over het geheele gelaat, en aan het gantsche wezen iets onbeschrijfelijk pijnlijks en ziekelijks gaf.

Op dit oogenblik echter zweefde er een tevreden glimlach om zijne lippen. Hij was in de werkplaats en mocht de rijke kleederen doen schuil gaan in

de linnen wade; mocht de glans en de glorie, die hem daar buiten omringden en die hij zoo najiverig handhaafde, ter zijde stellen, zonder dat hij bevreesd behoefde te zijn ze te zien aanranden of te zien vernederen. De arbeid, dien hij thands verrichtte, was hem eene genieting, bereidde hem eene welkome uitspanning, even als het tweetal boeken, die achter hem lagen op de kleine tafel voor het venster, even als de dwerg, die, slechts eenige schreden van hem af, o... zich verveelde. Straks had hij, aan die tafel neêrgezeten en een dier boeken — de spelen van Will Shakspeare — geopend, maar het weder, na eenige bladzijden te hebben omgeslagen, gesloten om het andere op te nemen: den waereldberoemden *Astrea*, 17de eeuwsch wetboek voor de, helaas! wegterende ridderschap. Had de vijf en twintigjarige er bij genoten en bij de lezing idealen zien ontstaan, welke hij met al het vuur der jeugd, met al het vermogen, dat macht kan geven, had pogen te verwezendlijken, maar bij die poging telkens als nevelen had zien wegvlieden, de veertigjarige vond er nóg voedsel in voor geest en gemoed, hoorde uit de gekreukte bladeren van het befaamde boek nóg eene stemme opgaan, welke in zijn binnenste een wêerklank vond. Wat men den vijf en twintigjarige zelfs niet dan noode vergeven kon, mocht men in den veertigjarige scherp veroordeelen, vooral waar het de roeping van dezen behoorde te zijn, niet om het verleden te liefkozen en zich in de nevelen, waarin het zich bedekte, te gaan verliezen, maar wel om het heden te kennen, ja dat zelfs vooruit te treden, door de hand te slaan aan de gordijn waarachter de toekomst zich verborg.

Maar ook de roman werd dichtgeslagen. De arbeid, den vorigen avond verlaten, werd weder aangevat en zou onafgebroken nog eenige uren zijn voortgezet, zoo de klimmende verveling den dwerg niet verlokt had de daad van geweld aan zijn rinkelende kaproen te plegen waarop wij straks doelden, en de woorden te uiten, waarmee wij ons hoofdstuk aanvingen.

De ander zag op en staarde hem lachend aan, hetgeen den dwerg moed gaf te doen wat hij reeds lang voor had, namelijk: zijne plaats te verlaten en op de tafel te springen, die de ander als zijn werkplaats gebruikte.

»Er is zeker veel wind in aantocht, want ge zijt zoo ongedurig, Archie!»

»Och neen, Neef Karel! wind niet, maar wel regen, en we hebben al zoo veel druppels gehad. Wanneer gaan we naar Londen?» vroeg hij, terwijl hij zich naar het werk des anderen overboog en dezen beleette voort te gaan. »Bij den heiligen Mercurius, niet kwaad, Neef! Die man met de sleutels is precies onze goede vriend Laud.»

Een ernstige trek vertoonde zich op het gelaat des anderen en hij voegde hem scherp toe, al ging er ook veel van die scherpte verloren door de moeite waarmede hij sprak: »Die naam voegt niet in uw mond, Archie! Ik wil dit niet meer hooren. Wees gewaarschuwd!»

»We zijn maar onder ons,” hernam de ander,

die het echter veiliger begon te vinden om zich wat minder onder het bereik zijns vriends te bevinden, zoodat hij terugschooft.

»Is dat groote hoofd weêr leêg geloopt? Aan den klank ten minste zou ik het zeggen, Archie!»

»Beter leêg nog dan vol, beter een kop die nog eenig geluid geeft, dan een hoofd dat stom is, Neef! Ik kan met mijn kaproen nog rinkelen maar dat kunt gij met de uwe niet eens.... Een kroon is rond, men zou er alleen meê kunnen hoepelen, en als ik wel heb dan doen ze 't daar ginder al.»

»Zwijg, gek! Nog eens zoo'n gezegde en ik laat je met de bekende roede tuchtigen!»

»Hartelijk dank; pas genoten! Ik zwijg, en daar Uwe Majesteit ook wel zal zwijgen, zullen we elkaâr genoegelijk gezelschap houden.... Wel te rusten, Neef!»

Hij voegde het woord bij de daad, wipte van de tafel af, schikte twee stoelen bijeen, zette zich op den eenen neder en strekte op den ander de beide beenen uit.

Karel Stuart, wiens rang door Archie, den hofnar — want de betrekking, die hij in 's Konings huis vervulde was geene mindere — in de laatste woorden verraden was, wist bij ondervinding, dat hij, zoo Archie in eene kwade luim was gebracht, altijd de lijdende partij was en het genot voor geruimen tijd moest ontberen den nar naar lichaam en ziel te zien buitelen. Aan vrolijkheid had Zijne Majesteit behoefte in de oogenblikken, die hij voor zijne uitspanning had uitgekozen; en daar de vrolijkheid niet op een gegeven oogenblik, zelfs niet bij eene koninklijke ordonnantie, te voorschijn kon worden geroepen, moest Archie in dien onwil of die onmacht van het koninklijk gemoed voorzien en de vrolijkheid, die niet in het binnenst wilde ontstaan, van buiten aanbrengen.

Zoo als dikwijls, deed Zijne Majesteit ook thands weêr den eersten stap. »Archie, ge krijgt met Kersmis een paar nieuwe strikken en misschien nóg iets wat ik nu niet noemen wil.... Niet meer gepruild olijke knaap! Hebt ge mij niets te vertellen?»

»Heel veel, Neef!»

»Maar niets van mijn Sekretarissen, niets van mijn Raad, noch van mijn hof, noch van mijn leger!»

»Toch wel van uw Parlement, hè, Neef? Daarvan mag ik zeggen wat ik maar wil, mids niets goeds!»

»Aardig moet ge zijn; over een doode kan men niet aardig spreken... Archie, ge wordt bot en stomp.»

Het was zeker nog een restant van Archies kwaad humeur, dat hij tegenover Karel het woord Parlement uitsprak. Zijne Majesteit was wel zoo goed geweest het een doode te heten, maar over een vijand, dien men werkelijk gestorven acht, maakt men zich toch niet zoo boos als Zijne Majesteit maar al te veel verried te zijn.

»Dus, Neef! ik mag vertellen over alles, uitgezonderd alles?... Maar het zij zoo, van uwe Se-

ekretarissen, van uwen Raad, van het hof noch van het leger zou ik ook iets durven vertellen: de Sekretarissen en de Raad hebben te veel macht over neus en ooren; het Hof heeft te veel van een zwerm sprinkhanen: men kan ze niet behoorlijk tusschen de vingers krijgen om ze goed te bekijken, en uw leger is te dapper om iets anders te doen dan te prijzen, en prijzen verveelt gauw.»

»'t Is of de kwade geest ook in dat waterhoofd gevaren is!» prevelde Zijne Majesteit, die het echter beter vond zich niet verbolgen te toonen, maar zich de kastijding voor later voor te behouden.

»Gevonden, gevonden!» juichte Archie. »Neef, beitel maar door aan het hoofd van den Paus van Engeland! Ik heb een visioen gehad! Luister goed! Het was me of wij beiden op reis waren gegaan, heel ver hier van daan, zoo ver, dat we geen enkelen psalm hoorden opzeuren en geen enkelen godzalige tegenkwamen.

»Dan waren we zeker al heel ver weg.»

»Ja, en we kwamen ook geen enkel edelman meer tegen, in fluweel of zijde en met een degen, waarvan het rijk gevest en de vergulde schede alleen maar dienst kan doen bij een lever. We ontmoetten vele boeren en boerinnen, allen nederig en bescheiden, want ze knielden neêr, zoodra ze u en mij zagen, en ik reed maar op een ezel achter uw zwart strijdros, dat geheel met een wapenkleed bedekt was. Wij beiden zagen er dan ook zeer strijdlustig uit. Gij droegt een lans wel dertig voet lang en een zwaard van wel tien voet, dat ge veroverd hadt op de Saracenen, die het gestolen hadden van Koning Arthur en de zijnen. Ge waart geheel in blauw staal gepakt en van uw helm woei een roode veder, die eens wit was geweest, maar die de tegenwoordige kleur had aangenomen van wege het bloed, dat er sedert jaren en iederen dag meer aan kleefde. Dat wisten echter de boeren en boerinnen niet en toch bogen zij zich nederig. De ezel, waarop ik zat, was echter geen gewone. Hij was zoo groot als de paarden tegenwoordig en was door mij in Mesopotamië buit gemaakt, waar ik hem in zijn volle vaart met één hand had vast gegrepen, bij welk bewijs van kracht het schandere beest dadelijk zijn meester erkende, de voorpoten boog en mij, even als de gemelde boeren en boerinnen, hulde deed. Mijn kracht was dan ook zoo groot, dat ik soms als ik er plezier in had, u en uw paard met mijn rug ophief en, zoo als bij de bestorming van Jeruzalem, beiden uit het gedrang der muzelmansche horden droeg, hetgeen juist van pas bleek te zijn, daar ge anders in hunne handen zoudt gevallen zijn, en volgens landsgebruik aan het spit gebraden....»

»Genoeg van je eigen heldendaden, die we reeds van vroeger kennen.... Waar gingen we naar toe?»

»Val me niet in in de reden, Neef! of ik zwijg en laat u boven op het paard zitten, omringd van de boeren en boerinnen, die altijd nog het stof kussen. Waar wij naar toe reden? we hadden een groot doel en eigenlijk geen doel. We kwamen van de Slavonen en zochten de Longobarden, maar

hadden er niets tegen, even een uitstap te maken naar de Bourgondiërs; want we reden de waereld door om de verdrukte onschuld en de vertrapte schoonheid op te zoeken, en onze zwaarden te verven in het bloed van hondsche belagers en verdrukkers. Ik sprak daar van onze zwaarden en schilderde nog maar alleen het uwe af. Ik was er ook van een voorzien. Het was veel kleiner dan het uwe, maar ik had het laten smeden in de onderwaereld door de Kobolden, wier Koning, Sigismundus, ik verslagen had. Wat ik daar zag vertel ik eens een andermaal. Dat zwaard had een geheime tooverkracht en deed hem, die het droeg onoverwinnelijk zijn. Maar wee, zoo ik er niet op paste dat het een vrouw aanraakte! Ge begrijpt, dat het niet moeielijk was daarvoor te waken; want stredeu wij niet overal, van het Oosten, waar de Scythen ons gehoorzaamden, tot het Westen, waar de meerminnen onze glorie zongen, halverwege opgedoken uit de grenzeloze zee? Maar we waren nu in de landpalen der Galliërs, waar eene schoone Koningin sedert jaren door den slaapdrank van een ontrouwen minnaar aan het droomen was geraakt. De boeren en boerinnen, die om ons heen het stof van den heirweg met hun voorhoofd beroerden, verzekerden ons, dat het zoo was, en de edellieden, die wij aan het hoofd van hun onderhoorigen of liever lijfeigenen — want paard en knecht hoorden aan den ridder — de bergpaden zagen afhollen naar het dal, waar wij ons bevonden, bevestigden het verhaal. 't Was een mooi gezicht, die mannen geheel in ijzer gekleed, door en langs het groen van de boomen te zien heenschieten. Gij stondt een poos er naar te staren maar ik riep u toe, dat we wel iets anders te doen hadden. En al die ridders en ruiters, die edellieden en knechten, die boeren en boerinnen lagen om ons heen; de edellieden op éene knie in het stof en de andere op alle twee. »Redt onze Koningin!» riepen allen. Gij kunt het,» voegden ze er bij, vooral mij aanzien. Wij knikten genadig en wenkten de edellieden op te staan, maar lieten de anderen liggen. Ze bouwden op onze onoverwinnelijkheid en, bij den heiligen Bacchus! niet ten onrechte. Na dichte wouden te zijn doorgereiden, waar het zoo donker was, dat wij een lantaarn moesten opsteken, die ik aan uw lans hing; na diepe kloven overgesprongen en ten slotte een steil bergpad te zijn opgeklommen, waarbij mijn ezel en ik u en uw paard goede diensten bewezen, daar ge beiden er anders niet gekomen zoudt zijn, stonden wij voor de uitgestorven burcht. Het gras groeide op het voorplein; roest kleefde er aan de ijzeren deuren, op éene waarvan met roode letters stond: wee, wee het land, zoo de slaapster gewekt wordt. Wij bekommerden natuurlijk ons daarom niet en hamerden op de deur welke eindelijk inviel. Ik vergat nog mede te deelen, dat wij op het voorplein twee schildwachten en ettelijke waterdragers hadden zien staan, die hoe wij ze ook aanriepen, geen antwoord gaven

en geheel versteend bleken te zijn. Op de trappen van marmer, die wij opklommen, zagen wij eenige paadjes liggen, het hoofd steunend op de hand, de fluweelen barret op den grond naast zich, de gouden keten om den hals, en eenige zelfs nog de vingers geklemd aan een geborduurd kussen, waarop een zilver blad met kroes stond, tot den rand met lekkeren wijn gevuld, dien ik in het voorbijgaan opdrank.»

»Dat wil ik gelooven!» zeide Karel, hem glimlachend toeknikkend: »dat gelijkt je, Archie!»

Static wenkte de nar hem te zwijgen; hij was zoo vervuld van de rol, die hij in de denkbeeldige waereld speelde, dat hij zich daarmede op dat oogenblik vereenzelvigde; hij had zich opgelost in den machtigen eigenaar van het tooverzwaard. »We kwamen in het portaal van de ridderzaal en vonden er de dienende edellieden in zilveren wapenrustingen met gouden helmen op het hoofd en diamanten schilden aan den arm, evenzeer rustend als de wachten daar buiten. Wij traden binnen. Welk een pracht! We waren vóór jaren in de mijnen van Potosi geweest en in de schatkamer van de Koningin van Seba» — Zijne Majesteit kon zich niet wêrhouden van even te zuchten — »maar wat we hier aanschouwden overtrof dat alles zoozeer als de keisteen den diamant. De vloer was van jaspis, de wanden van goud, vonkelend van de diamanten, die als bloemen er aan vastgehecht waren. De koelvaten waren van zilver met een rand van robijnen, saffieren en smaragden.»

»Dat is al te overladen Spring dat maar over We gaan naar de schoone slaapster»

»Hm, hm! Haast u maar niet te veel, Neef! Er is kwaads genoeg uit voortgekomen! Was ze maar altijd slapend gebleven!»

Archie gaf nog een lang verhaal van de versteende groepen, die zij doorwandelden, — schoone edelvrouwen en ruw gebaarde vazallen — en eindelijk van de schoone slaapster zelve, de schoone onder de schoonen, nêergezegen op een rustbank »van geurige bloemen omgeven als een paerel in goud gevat.» Karel had zich over haar heengebogen en haar toegesproken met de zoetste woordtjens, maar haar niet kunnen doen ontwaken. Toen had hij, Archie, eene poging gewaagd, en, terwijl hij zich even als zijn meester gedaan had tot haar overboog, had zijn tooverzwaard de slapende beroerd. Eensklaps veranderde alles en ontving het levenlooze leven. De schoone hief zich op; de edelvrouwen zetten den dans voort met hare ridders, de paadjes droegen verscheiningen rond; het onzichtbare orkest speelde; de fanfares schetterden. De beide redders ontvingen aller hulde en Karel werd mededeeling gedaan van de godspraak: dat van verre oorden eenmaal een ridder zoude komen met een onoverwinnelijken dienaar; dat zij beiden Schmulscherna, zoo heette de schoone, zouden opwekken en tot belooning daarvoor zouden ontvangen: de meester, de hand der schoone met hare kroon, de dienaar, het ambt van Lord van de Schatkamer.

Beiden waren ettelijke jaren gelukkig. Schmultscherna kende geen grooter genot dan haar echtgenoot in alles te gehoorzamen. Maar het verkeerde ten laatste. De oude raadslieden der Koningin fluisterden haar in het oor, dat het rijk verkeerd bestuurd werd, dat de schatkist leëg was en de Koning toch maar een indringer uit het Noorden was. »Vooral hadden zij het op twee vrienden van den Koning gemunt» ging Archie voort, »die het dan ook wel wat bont maakten, zoodat ik ze dikwerf waarschuwde. De Koningin gaf maar te veel gehoor aan de opruiingen van hare vrienden; zij begon zich te mengen in de zaken van het rijk....»

De Koning was bij het laatste gedeelte van het verhaal steeds opmerkzamer geworden en had het voorhoofd gefronsd. Hij scheen zich niet langer te kunnen bedwingen en riep hem bevelend toe: »Genoeg, genoeg, nar!»

Misschien had de nar, bij den aanvang van het sprookje, niet het voornemen gehad om een stoutmoedige toespeling te maken op het heden. Misschien was hij alleen begonnen toe te geven aan het spel zijner verbeelding, geleid en gevoed door de feënspeelen, welke hij zoo menigmalen had bijgewoond. Maar aan het slot was het niet te miskennen, dat hij eene toespeling waagde, hij, het gebochelde menschenkind, dat alleen geduld werd om zijne buitelingen, die men dan ook het recht had te vorderen.

Was er een Koning en een hof denkbaar zonder zulk een zondebok, zonder zulk een leverschuddend werktuig? In den bloeitijd der ridderlijkheid rinkelde de zotskap zoo vrolijk en blij, en wat men ook prijs had moeten geven, deze middeleeuwshe figuur had men nog weten te behouden. Maar Archie, de nar, hoe hij aan zijne roeping ook beaandoorden wilde, had van de natuur toch oogen gekregen om te zien en ooren om te hooren; kon zich niet, zoo als Zijne Majesteit, die het leven was ingetreden als een romanheld, afsluiten van hetgeen rondom hem bestond. Hij leefde en werkte in het heden en was soms de verpersoonlijking, zij het ook altijd eene gechargeerde, van de bestaande onevenredigheid tusschen het volk waaruit hij was voortgekomen en den Vorst, die hem voedde; tusschen het heden, dat hij buiten het koninklijk vertrek waarnam, en het verleden, dat hij daar binnen zag nastreven.

Zijne Majesteit begreep dat heden niet. Hoe dikwerf de koude werkelijkheid hem ook had aangegrepen, toch was hij nog dezelfde Karel, die eens met Buckingham als dolende ridder onder een aangenomen naam Frankrijk en Spanje doortrok, om te Madrid de Schoone te bezoeken, die hij zich tot echtgenote gekozen had en van wie hij niet, dan door den drang der omstandigheden daartoe verplicht, maar toen ook zonder veel berouw en met niet veel bevalligheid en kieschheid, afzag, om later in Frankrijk te vinden wat hij elders gezocht had. En de wereld der idealen was voor hem zoo-

veel gevaarlijker dan voor zijn vriend Buckingham; want was het voor dezen een tijdverdrijf en een spel, dat ieder oogenblik kon worden afgebroken zonder indruk na te laten, voor genen was het spel ernst, werden de ijdele droombeelden ideën, die in dat bekrompen verstand zich vast gingen wortelen.

Zijne Majesteit had den nar uit het vertrek weggejaagd; zij had verder moeten gaan, nu zij zich werkelijk beleedigd vond, en hem voor altijd hare tegenwoordigheid moeten ontzeggen; maar, in het kleine als in het groote, tot een koen en afdoend besluit kwam Karel uit zich zelven nooit.

Zijn lust tot arbeiden was verdwenen; de oogenblikken van rust en ontspanning — en hij had er zulk eene behoefte aan gevoeld! — waren geweldig afgebroken; hij moest weder denken aan den opstand, die niet verre van het huis, dat hij in York tijdelijk bewoonde, zijn tenten had opgeslagen. Misschien was het nog gelukkig, dat hij niet lang alleen bleef, dat hem geen tijd werd gelaten om zich te verliezen in den doolhof, waar één weg slechts uit voerde, maar een weg dien hij weigerde in te slaan. Een bescheiden tikjen aan de deur kondigde een bezoek aan, en de Sekretaris van Staat, Sir Henry Vane, trad binnen. Het was een fijn man met een schrander gelaat, omstreeks vijf en veertig jaren oud. Hij deed aan zijn zoon denken, dien wij naast Pym en de zijnen eens ontmoetten. Hij liet zich voor den Koning op één knie neder en wachtte in die houding het verlot tot spreken af, hetgeen hem weldra gegeven werd tegelijk met dat van zich op te richten.

»Welnu?» klonk het hoog en koud.

»Lord Conway bidt Uwe Majesteit om eenigen toevoer van munt. De Lankastersche knechten verlaten het vendel en loopen het land van Durham af.»

Zijne Majesteit was arm als altoos. Zijne Genade, Graaf Strafford, had in de laatste weken duizenden ponden uit Londen weten te doen vertrekken. De buit was voldoende om het leger zelfs vier weken bijeen te houden, en zóolang zou de onderhandeling met de nog armer Schotten niet duren, die zeker ook naar huis terug verlangden, ten einde zich voor hongersnood te vrijwaren. En om te zorgen, dat die onderhandeling bekort en de halstarrigheid van de dwarsche dweeppzuchtige oproerlingen nog eer gebroken zoude worden, had Zijne Majesteit, op raad van Sir Henry Vane en de andere te York aanwezige raadslieden, vóór ettelijke weken reeds zijn leger met verscheidene nieuw aangeworvene vendels versterkt. De uit te keeren soldij werd alzoo aanzienlijk verhoogd, de behoeften vermeerderd en... de onderhandelingen vorderden niet. Bovendien bleef het leger der Schotten bijeen: het werd als door onzichtbare geesten gevoed en, wat niet het minst gevaarlijke was, verbreedde zich meer en meer met de morrende knechten Zijner Majesteit.

De vijandelikheden waren gestaakt; maar was de Koning in den wapenstrijd geslagen, hij scheen het niet minder in de aangevangen onderhandeling

te zullen zijn. Hij eischte onderwerping en behandelde de tegenpartij als rebel; deze gewaagde van een schikking, mids op voorwaarden door beide partijen goed te keuren. Nimmer reden er meer koeriers tusschen York en Londen, dan in de laatste weken, en ieder brief, dien de renbode te York uit 's Konings handen ontving, droeg den naam van den Lord-Luitenant van Ierland tot opschrift. Deze bemoedigde en beurde op, ofschoon het in elken later door hem geschreven brief steeds duidelijker heenschemde, dat de moeilijkheden vermeerderden, dat de onwil der onderzaten steeg en de moed en de geestkracht van de dienaren der Kroon schenen te verminderen.

De omstandigheden werden benarder en benarder, terwijl Zijne Majesteit zich zoo alleen voelde tegenover de immer stouter wordende tegenpartij. Scherpzinnige raadslieden omgaven hem wel, maar hij vertrouwde een boven hen allen en die eene was afwezig. De onderscheiding, dien eenen bewezen, deed de anderen zich wrevelig terugtrekken en zwijgen, waar het hun niet dringend geboden werd te spreken, en dit droeg er weder toe bij, om 's Konings verlangen naar den Lord-Luitenant te doen toenemen, die niet wachtte tot hij om raad gevraagd werd, maar ten alle tijde uitwegen wist te openen en hulpbronnen wist op te sporen. »Uwe Majesteit opene de onderhandelingen te York in hare onmiddellijke nabijheid,» had Lord Strafford geschreven, maar het antwoord had moeten luiden dat de Schotsche gevolmachtigden oodmoedig geboden hadden daarvan ontslagen te mogen worden. Zij wilden zich wel naar Ripon begeven mids met een vrijgeleide onder 's Konings zegel en mede onderteekend door eenige Pairs. »Uwe Majesteit roep eenige Edellieden» — en de reeks die men te opontbieden had, werd in den brief genoemd — »bijeën, om haar bij te staan en op die wijze zich van een schijn van een Parlement te ontringen, alsmede om zich van de geheele aansprakelijkheid voor hetgeen wellicht aanstaande is te ontheffen, daar die aansprakelijkheid met ieder uur gevaarlijker wordt;» en of de raadsman in staat ware in de toekomst te lezen, nauw had Zijne Majesteit den brief ontvangen, of de aankomst van twaalf Pairs had de gantsche stad York bijkans op de been gebracht, daar het gerucht algemeen verbreid was dat zij een petitie zouden overhandigen ter bijeenroeping van een Parlement. Slechts weinige maanden waren er verlopen, toen de Koning bij zijn intocht aan de poorten der goede trouwe stad, door de inwoners met gejubel ontvangen werd en hij zich door den magistraat hoorde verwelkomen in eene toespraak, waarin onder meer voorkwam, dat Zijne Majesteit haren troon op twee kolommen van diamant had gevest, namelijk, vroomheid en rechtvaardigheid — de eerste van welke hoedanigheden hem tot God, de tweede hem tot de menschen vader bracht en dat al de onderdanen zeer gelukkig leefden tusschen die twee kolommen. Slechts weinige maanden waren sedert die indruk-

wekkende rede verlopen, en het gejuich, dat voor eenige dagen tot het koninklijk verblijf was doorgedrongen, had het twaalfstal gegolden, dat den straks aanbeden Koning iets verzoeken kwam, wat, bij de gedachte alleen, zijne reeds niet zeer buigzame tong nog meer doen verstijven, zijn reeds gewonde trots nog meer kwetsen moest. Weinig in staat om zijne gewaarwordingen te onderdrukken waar het uiten daarvan strijden zou tegen zijn belang, het ver beneden de waardigheid van het koningschap achtend, hetwelk de afspiegeling Gods op aarde was, om over het gezach met onderdanen te onderhandelen, zou hij wellicht Sir Henry Vane gelast hebben het twaalfstal te ontvangen en hun het koninklijke goeddunken bij geschrifte mede te deelen, hetgeen al de Sekretarissen van Staat in de laatste jaren, maar vooral Vane, meesterlijk hoogmoedig en snijdend scherp hadden weten te doen, zoo niet de brief van Mylord Strafford vóór hem had gelegen. Hij besloot daarom de Pairs en hunne petitie te ontvangen; hij verdroeg de zoetbittere woorden, die er bij menigte in voorkwamen, daar, in de meest oodmoedige vormen, nogmaals en nogmaals verzekering werd gedaan van de gisting, welke er allereerste bestond, van den storm, die in aantocht was en alleen bezworen kon worden door een Parlement. Hij ontveinsde zijn ware gevoelens bij het voorlezen van het smeekschrift en plooidde het gelaat tot een vriendelijken glimlach en stamde zijn dank voor de woorden van eerbied en trouw, die hij vernomen had. Hij mocht zich gelukkig prijzen dus gehandeld en zich een eervollen terugtocht voorbehouden te hebben, toen hij weinig later en slechts eenige uren vóór het tijdstip dat wij hem in zijn werkkeel verrasten, mededeeling ontving van de aankomst van een Schotsch Gezantschap. De Graaf van Lanark vroeg een plechtig gehoor.

Het had een fronsen van het koninklijk voorhoofd uitgelokt en ten slotte het korte met klem uitgesproken woord: »neen!» Toen had Zijne Majesteit gewenscht, na haastig de dringendste aangelegenheden te hebben afgedaan, alleen te zijn; was een oogenblik met gebogen hoofd in gepeinzen verdiept gebleven, maar eindelijk opgestaan, om naar de bewuste werkkamer te gaan in gezelschap van onzen Archie, die in den aanvang tijd en moeite verspild had om hem in een betere luim te brengen en 's meesters zwaarmoedigheid te verdrijven.

Het was of Karel een andere, een zuiverder lucht tegenwoei in dat nederig, zelfs schamel gestoffeerd vertrek; het was of hem een centenaarslast van de schouderen gleed, als hij zich van het rijke opperkleed met die groote vonkelende sterren het randschrift: *hony soit qui mal y pense* ontleed en het grove lijnwaad — zijn werkpak — aantrok. Hij gevoelde het: hij zou gelukkiger zijn geweest, indien dat lijnwaad zijn dagelijksch kleed had mogen zijn; hij zou de blijmoedigheid van een gemoed, dat weinig behoeften had, hebben gekend, indien

de Heere God hem niet had geroepen om Zijn afgezant op aarde te zijn en hem rechten gegeven had te handhaven, welke werden aangerand door de boosheid van hen, over wie de Opperheer hem gesteld had.

Wij begrijpen, dat ook zonder de voorafgegane vermetelheid van Archie, het binnentreden van Sir Henry Vane Zijner Majesteit ten hoogste onwelkom zou geweest zijn, dat de verschijning reeds van dien persoon op den drempel de pijnlijkste herinneringen moest opwekken. En bovendien welk eene mare bracht hij mede! Lord Conway vorderde weder wat Karel niet geven kon!

De Koning had zich op een der stoelen nedergevoeren en steunde het hoofd op de hand zonder een enkel woord te spreken tot den altijd nog wachtenden Sekretaris. Hij kon met één woord een einde maken aan den benard toestand; hij kon het morrend stilzwijgen op de straten doen verkeer en in gejuich en het veelbetekenend gemompel zijner dienaren in een warme betuiging van hulde, indien hij slechts toestond een Parlement bijeen te roepen en beloofde, ditmaal met het ernstige voornemen om de belofte na te komen, met dat Parlement te regeeren. Maar het was of de tong verlammen en de lippen verstijven zouden, indien hij dat woord mocht willen uiten.

„Geene tijding uit de Hooglanden?” klonk het half vragend van Karels lippen.

„Geene, Sire! Was Uwe Majesteit er nog eene te wachten, sinds de priester Con gevangen werd genomen?”

„Wij bevalen hem te ontslaan,” zeide de Koning hoog.

„Dat bevel is zeker gehoorzaamd... misschien echter wel wat laat!”

„Wat bedoelt ge daarmee, Sir?”

„Zeker niets wat Uwe Majesteit onaangenaam kan zijn,” hernam Vane met een nederige buiging.

„De priester werd twee dagen gevangen gehouden, toen vertrok hij naar de Hooglanden, maar vond langs de grenzen een cordon van Covenanters getrokken... Men scheen gewaarschuwd, Sire!”

„Durft ge denken, dat Strafford dat deed, Sir?”

„Ik kan het niet denken, Sire!”

„Gij moogt.... het niet. Vane! wij hebben besloten Strafford herwaards te ontbieden. Wij behoeven zijn raad... Diende ieder mij zoo als hij, hoe spoedig zou de rebellie en de felonie gestraft zijn!”

Vane boog en zette zich aan de tafel neder, daar Zijne Majesteit eene beweging had gemaakt, waaruit was af te leiden, dat de brief terstond behoorde geschreven te worden. Karel bleef al dien tijd in zich zelve verzonken. Zijne lippen bewogen zich echter en gaven eene uiting, maar eene voor elk onhoorbare, aan de verschillende gedachten, welke zijn brein doorkruisten, of liever aan de twee, uit welke al de andere haar oorsprong namen. Toegeven of volharden! dat waren de twee leuzen. Hij deinsde terug voor de daad, welke Strafford hem, een tiental dagen geleden, reeds voorstelde, om de

Aldermen, die deze liet gevangen nemen, als een afschrikkend voorbeeld te doen hangen! Men moest door vrees en schrik zien te overwinnen of door toegeven en buigen zich redden, had Strafford wagen te zeggen. Waar was de scherpzinnigheid van Strafford, nu deze hem verlof, ja, bevel vroeg tot het plegen van die straffe daad, terwijl hij toch niet gewoon was geweest in Ierland zoodanig verlof te vragen? Had hij de wederspannige Aldermen slechts doen hangen! Zijne Majesteit zou in haar Kabinet hem er voor gedankt hebben; maar hem er bevel toe te geven, waagde Zijne Majesteit niet. Evenwel zou hij de Aldermen in den kerker laten, tot zij gehoorzaamd hadden. Vane was met den brief gereed en bood die Zijner Majesteit ter teekening aan; maar bleef ook na den door hem volbrachten arbeid wachten, hetgeen tot een vragenden blik van den meester aanleiding gaf.

„Lanark wacht nog Uwer Majesteits bevelen,” fluisterde Vane.

„Heb ik u niet gezegd, dat ik er niets van weten wil?”

„Ik mag Uwer Majesteit niet verzwijgen, dat de Schotten eene voorwaardsche beweging hebben gemaakt en Lord Conway heeft doen weten, dat, zoo die niet gestuit wordt, hij, om niet afgesneden te worden, of slag zal moeten leveren of terug trekken.”

Karel bracht de hand aan het voorhoofd en bleef een oogenblik in gepeins. Hij stond eindelijk op en beval Vane den Schotschen zendeling voor hem te brengen in de groote hal.

Daar hoorde hij weldra de stoute voorwaarden, hem door de Schotten gesteld, en de raadgevingen zijner Engelsche pairs om aan allen twist een einde te maken door het bijeenroepen van een Parlement. Zoo spoedig hij kon maakte hij aan het koude pleeggehoor een eind, waarna hij bevel gaf zijn paard te zadelen, daar hij Mylord Conway een bezoek wilde geven.

Het geliefdste paard werd voorgebracht. Het was naar het Noorden medegevoerd, om er den Opperbevelhebber en den overwinnaar over het slagveld heen te voeren; maar het had tot heden slechts weinig dienst behoeven te doen. Thands echter zou hij een zwaar gewapenden ruiter moeten torsen, want Zijne Majesteit steeg in den zadel, het harnas om de leden, den helm op het hoofd. Van slechts weinigen vergezeld, reed hij de straten van York door, waar de burgers zich het hoofd ontblootten, maar geen gejuich aanhieven. Even buiten York gekomen, zag men reeds de tenten van het leger in het verschiep en hoorde men het schetteren van de trompetten en zelfs het roepen der wachten op verschillende afstanden uitgezet, als duchtte men overvallen te worden. De buitenste wacht kondigde aan de daarop volgende het hooge bezoek aan, en op die wijze bereikte de tijding in een oogwenk het oor van den bevelhebber, Mylord Conway, die buiten zijn tent te midden van eenige officieren stond. Het was voor hem een onverwachte uitkomst. Weinig tijds te

voren waren een viertal soldaten tot voor zijn tent gekomen, en hadden zich Mylord bekend gemaakt als te behooren tot de Lankastersche *train bands*. Kort en krachtig werd Mylord gemeld, dat de maand, die zij moesten dienen, verstreken was, en zij derhalve hadden besloten 's avonds weg te trekken, na vooraf de hun beloofde soldij ontvangen te hebben. Of Mylord hun ook op hoogen toon beval te blijven en hen waarschuwde; of hij er al van gewaagde, dat de hoogste ongenade Zijner Majesteit hen zoude treffen, dat zij zich schuldig zouden maken aan hoogverraad, het mocht niet baten. Zij hadden voor een maand dienst gedaan, en wie het langer verkoos te doen, zij niet. Op de aanmerking, dat zij eigenlijk nog geenerlei diensten hadden verricht, daar zij den vijand nog niet onder de oogen hadden gezien, kreeg Mylord bescheiden ten antwoord, dat zij gedaan hadden wat Mylord hen geheten had te doen en dat zij in het kleed der *train bands* hun plicht genoeg kenden, om niet meer te willen verrichten dan hun kommandant. Mylord liet ze gaan zonder eenige belofte van hen te ontvangen en vernam nog de bedreiging dat zij, zoo zij dien avond hun geld niet ontvingen, zelve hun soldij van Zijne Majesteit in York zouden gaan vragen. Wij weten dat Mylord dien wenk niet in den wind had geslagen en den Koning om geld had doen bidden. Hij was thands bezig, zich met zijne onderbevelhebbers te beraden, waaronder wij een bekende, een verren bloedverwant van Mylord en diens naamgenoot — Robert Conway — aantreffen. De pronk, dien hij in den tuin van Whitehall droeg, was afgelegd en verwisseld voor een eenvoudig krijgsmansgewaad: een laken rok waarover het borstkuras was geespt; een laken broek, zonder eenig versiersel, die aan de kniën de hooge laarzen ontmoette, welke van kletterende sporen waren voorzien. Een zwaard, dat in gewicht den gewonen hofdegen wel driemaal overtrof, hing om de heup; een ijzeren helm met liggende veder dekte het hoofd. Toch was liet of dit kleed hem voegde. De ernst van het gelaat vormde een tegenstelling met het kleurrijke pleeggewaad, dat hij ginder had gedragen, en paste daarentegen geheel bij dit sobere kleed. En die ernst scheen toegenomen. Hij gaf dat gelaat vroeger altijd eene uitdrukking van nobelheid en mannelijkheid; thands was die uitdrukking verscherpt en grensde zij bijna aan die van wrevel en somberheid. Wat er in dit jonge leven dan ook in luttel weken, in den tijd dat wij hem het laatst ontmoetten, is voorgevallen! Wij verlieten hem zoo vrolijk te moede, zoo vol van hoop op eene blijde toekomst aan de hand van haar, die hij zoo vurig meende lief te hebben; hij werd door zijn meester onderscheiden, die hem den gevaarvollen en daarom vereerenden last tot gevangenneming der Aldermen opdroeg. Die last mocht hem in den aanvang zoo schijnen, bij nadenken voelde hij echter een geheimen tegenzin, begreep hij tot een daad veroordeeld te zijn, welke rechten aanrandde die hij voor heilig hield. Hij waagde het dit bedektelijk te doen blijken tegen-

over den strengen en geërbiedigden meester, die hem had te gemoet gevoerd, dat hij, Robert Conway, niets meer dan de hand was en dus voor niets aansprakelijk behoefde te zijn. Hij had later nog eens met een enkel woord, zeer bescheiden, er op wagen te zinspelen, dat hij bezwaar had tegen den hem opgedragen arbeid en toen een blik op zich gericht gezien, dien hij nooit zou vergeten: een scherp, doordringenden blik, die hem de koude in het bloed joeg. Hij had geen woord meer gesproken en... gehoorzaamd; maar of de enkele oodmoedige bedenking, door hem gestamerd, den meester reeds beleedigd had, hij verkreeg reeds den volgenden dag bevel om naar het leger te vertrekken en dat zoo spoedig, dat het hem onmogelijk was geweest, Jane een woord van afscheid toe te spreken, nog minder Hare Majesteit over zijne liefde te onderhouden. Zou hij weigeren te vertrekken en zich aan het gevaar bloot stellen ontslagen, of liever weggezonden te worden, zonder eenige toekomst en met verlies van alle hoop op bevordering? Hij vermocht dat niet; hij moest gehoorzamen; zijne afwezigheid zou zeker niet van langen duur behoeven te zijn. Weinig kon bij de ware reden zijner verwijdering vermoeden; weinig dacht hij, dat Mylady Carlisle zijn dadelijk vertrek gevraagd had en Mylord Strafford, niet door het begin van verzet, waarvan de dienaar blijk had gegeven, — daarvoor beteekende het werktuig, dat hij dacht zoo licht te kunnen breken, veel te weinig — bewogen was hem te verwijderen, maar wel om zijne vriendin genoeg te geven, wier doel hij zeer goed kende. Hij was bevelhebber geworden van een vendel Iersche knechten, een vendel, dat hij zelf op Mylords last geworven had. Zijne medebevelhebbers in hetzelfde regiment waren Katholieken, hoewel die volgens de wetten geenerlei kommando mochten voeren. Wat hij onder hen vernam prikkelde hem tot toorn, en zalig was het hem in de verte het psalmgezang te hooren van de in de nabijheid gelegerde Schotten, die den Heere het morgen- en avondlied zongen. Geen wonder dat hij den vijand, die zoo tot zijn harte wist te spreken, niet vijandig tegentrad zoo dikwerf hij hem tijdens den wapenstilstand in het kamp ontmoette, dat hij hem zelfs in vriendschap leerde beschouwen en den handdruk niet schuwde, welke hem aangeboden werd. Er waren er onder de zonen van het Noorden, die hij lief had gekregen, aan wie hij zich verbonden gevoelde door eene geestverwantschap, zoo als hij er tot dusverre geene had gekend.

Het zaad, dat de zoon van het Noorden strooide, vond in Roberts hart een maar al te weligen grond. Geloofde hij een donker gevoelde behoefte bevredigd, voor het minst voor het oogenblik gestild, hij voelde tevens anderen ontwaken; geloofde hij voor het naar godsdienst smachtend gemoed rust gevonden te hebben door de prediking van het Woord, wat de kern uitmaakte van het onderhoud der Schotten, de leden van het heilig Covenant, hij gevoelde tevens zooveel wat sluimerde ontwaakt,

hij gevoelde de hand gretiger dan ooit gestrekt naar het zwaard, hoewel de punt gereed was eene andere richting te kiezen. Voegen wij bij die omkeering des gemoeds, de eerezucht, die in hem woonde en het middel om zich voldoening te verschaffen meer en meer zag verdwijnen; nemen wij daarbij in aanmerking de innerlijke onrust, die hem teisterde over het hardnekkig stilzwygen van Jane, wie hij zoo herhaaldelijk om antwoord gebeden en die hij bezworen had, dat alleen het wreede bevel van Mylord hem zoo plotseling had doen verwijderen, dan verklaren wij ons den somberen ernst op het gelaat, dat wij in Londen nog zoo spoedig gereed zagen tot een glimlach, bij wijlen zelfs tot een vrolijk woord en een onschuldige jokkernij.

»Wij moeten met geweld het wegtrekken der Lankastersche boeren beletten!» zeide een Iersch officier, die hoog stond aangeschreven in de gunst van Mylord Conway.

Deze telde de stemmen, door in het rond de hem omringende officieren aan te zien. Er waren er velen, die het hoofd niet bogen ten teeken van instemming, maar star voor zich uit bleven zien, en onder hen bevond zich Robert, de jongste van allen, de arme bloedverwant des bevelhebbers, op wien deze altijd gewoon was als op een verre staanden mindere neder te zien.

»Wat is uw gevoelen, Sir?» vroeg hij strak.

»Ik zou tegen het plegen van geweld zijn, Mylord!»

»Ook als ze heentrekken? Ge zijt een lauw dienaar Zijner Majesteit!»

»Ik geloof, dat ik een der warmste ben, Mylord!»

»Gij zult het mij bewijzen, door u van avond te legeren met uw vendel naast de *train-bands*. Op uwe verantwoordelijkheid, Sir! als zij zich verwijderen.»

Gelukkig voor de krijgstuicht, welke reeds zoo verslapt was, dat de tijding van 's Konings komst hen bereikte!

»Alles in het gelid, Mijne heeren! Zijne Majesteit zal eene wapenschouwing houden. Wellicht rukken wij spoedig op tot den aanval,» riep hij luide uit, en eer hij zich wendde, om naar zijn tent te gaan en zich gereed te maken den Koning te ontvangen, keerde hij zich tot eenige der jongste officieren, en beet hij hun toe: »Voordeel voor den dappere, schande en ongenade voor den flauwhartige!»

Middelerwijl was de Koning met de zijnen aangekomen voor het hoofdkwartier, waar Lord Conway hem ontving. Het geschetter der trompetten, het gebulder van het kanon, dat hem verwelkomd had, het wuiven der vanen, die hem hulde boden, het hinneken der trappelende rossen van den bevelhebber en diens gevolg, dat alles verjoeg uit Karels hart het gevoel van verlatenheid, dat hem straks bezielde, toen hij, de stamperende, zich alleen bevond tegenover de maar al te welsprekende Pairs. Het ridderlijk hart zwol in den boezem: de

Soeverein bevond zich onder zijne vazallen, die, getrouw aan eed en plicht, zich om hem heen scharden en bloed en leven veil zouden hebben voor de onkreukbare rechten des leenheers. Genadig liet hij Conway, die even als zijn gevolg van zijn paard was gestegen en diep buigend 's Konings bevelen wachtte, weder opstijgen, en met warmte zelfs keurde hij den voorslag goed om een wapenschouw te houden en de getrouwe knechten den aanblik van den koninklijken meester te gunnen.

»Het zal hun moed verheffen en hen te geschikter maken voor den strijd, die, als het Uwer Majesteit slechts gelieft te behagen, aanstaande is,» zeide Lord Conway.

Daar dreunde de grond onder het getrappel der paarden. Dicht aaneengesloten, gedoscht in het flinkerende harnas, gewapend met musket en zwaard naderden de kurassiers, alle fors gebouwd, uitgelezen mannen uit Wales. De zon brak door, en in hare stralen flickerden de uitgetogen en onder luid gejubel rondgezwaaid zwaarden. De bevelhebbers waren allen Ieren, uitgekozen door Strafford en Zijner Majesteit met lijf en ziel verknocht. Schatten waren besteed aan hunne wapening, die van de nieuwste uitvinding was. Het harnas heette bijna ondoordringbaar, het kleine musket juist in het treffen van het wit, reeds op verre afstand. Die knechten verdienden dan ook het beste, want zij golden voor keurbende. Hun volgden de voetknechten, geworven in Kent, York en Londen. Vele der bevelhebbers waren zonen van den hoogen adel en mede aan de zaak des absoluten monarchs verbonden; eenige echter behoorden tot de burgers en mochten besmet heten met het gif der ketterij. Een vendel hellebardiers ging vooraan; het vendel wuifde, de zwaarden van de meeste bevelhebbers bogen, maar de hellebaarden bleven geheven, zoo als de legerorde dat voorschreef, en trilden niet in de hand welke van geestdrift had behooren te beven. Menig gelid was gebogen en menige voet scheen zich slechts loom voort te bewegen. Dezelfde aanmerking mocht gelden voor de daarop volgende musketiers. Het mocht een voorbijtrekkend woud van speeren en geweetrompen genoemd worden; maar een woud, welks stilte het gemoed met bange vrees vervult. Toch vergissen wij ons. Midden in het gelid verhief zich bij het voorbijtrekken eerst éene stem, toen een tweede, eindelijk eene menigte, welke het woord: vrede! riepen. Lord Conway verbleekte en beet zich op de lippen; de Koning deed alsof hij niets hoorde, en het op ettelijke schreden achterwaarts staand gevolg kon niets verstaan, zoodat het de kreten als toejuiching aanmerkte. De beurt was aan de Lankastersche *train-bands*. Conway zag ze met vrees naderen, maar was zoo behendig de trommen te laten roffelen, toen de hoop ordeloos en met bijna gebroken gelederen naderde. Of zij werkelijk zwegen dan of de kreten die zij aanhieven overstemd werden, zeker is het, dat Zijne Majesteit niets ergerlijks hoorde, maar alleen iets ergerlijks zag, zoodat hij

zich alleen met een schamperen lach liet ontvallen: »De armzalige boeren! leer ze loopen, zij het ook met stokslagen, Mylord!»

De lange trein werd gesloten door eene andere keurbende: de Iersche hulptroepen, door Strafford bijeenverzameld. De Koning wist, dat hij op die gewapenden steunen kon als op hem, die ze bijeen riep. Gewillig zag hij het weinig afgemetene van den tred, de gebogen lijn van het gelid voorbij, want wat het bruischend Iersche bloed soms aan krijgstuicht deed te kort schieten, zou het meer dan voldoende in staat zijn aan te vullen op het slagveld door geestdrift en door verachting van alle gevaar. Hoe gene zich nu reeds uitte bij den groet aan Zijne Majesteit gebracht; hoe de helmen zich verhieven op de spitsen der lansen! Het straffe, koude gelaat Zijner Majesteit veranderde van uitdrukking; het verhelderde en werd verzacht; het oog tintelde; de tong voelde de boei wijken. Maar wat plotselinge overgang! Welk een wanklank werd te midden dier zoete melodiën vernomen! Eene stem waagde uit het midden dier getrouwen te roepen: »Een Parlement!» Het paard Zijner Majesteit steigerde door den ruk, dien de berijder aan de teugels deed. De stem vond in de onmiddelijke nabijheid van hem, die haar hooren liet, geen ondersteuning, en haar zwakke klank ging dan ook schuil onder het uitbundig hoera, dat van de lippen der anderen klonk.

»Wie was dat, Mylord!»

»Ik weet het niet, Sire! maar ik zal onderzoeken en straffen!»

»Zend mij den schuldige!»

Dien vermetelen uitroep had Robert Conway zich veroorloofd, en de opperbevelhebber wist het. Dat hij onkunde voorwendde, geschiedde waarlijk niet om den vermetelen jonkman te sparen, maar om niet een naam te noemen, die de zijne was, hetgeen Zijner Majesteit, die soms zulke zonderlinge gevolgtrekkingen maakte, een ongunstigen indruk geven mocht en hem, het hoofd van het geslacht, zou kunnen schaden. Was Zijne Majesteit ook een oogenblik pijnlijk aangedaan door het gehate woord, dat ook hier had weêrklonken, het had spoedig plaats gemaakt voor den verblijdenden indruk, dien de aanblik van het talrijk krijgshaftig leger over het algemeen had gemaakt. Daartoe droeg niet weinig de eenstemmige verzekering bij van allen die hem omringden, dat een krijgsoverste als Zijne Majesteit aan het hoofd van zulk een leger onoverwinnelijk mocht heten.

Opgewekter dan hij vertrok, kwam Karel binnen de stad terug, en zijn verlangen om gehoor te geven aan de wenschen der Pairs en der Schotten, stond in omgekeerde reden tot zijne opgewektheid. Toegeven aan eischen, hem door zijne onderdanen gedaan, zou hij niet doen dan in den hoogsten nood en dan alleen nog gedwongen en met het voornemen, om bij de eerste gunstige gelegenheid te heroveren wat hij had prijsgegeven; en die nood bestond thands nog in geen deele nu hij zulk een leger bezat.

Er was geldgebrek, maar indien hij de onderhandelingen afbrak, die eindeloos gerekt werden, en den stouten slag waagde, een veldslag, die eigenlijk nog niet had plaats gevonden, daar de eerste ontmoeting slechts een ordelijk terugtrekken geweest was van den misschien wat al te voorzichtigen Conway, dan zou hij alle verzet in eens kunnen fnuiken! Ware Strafford slechts aan zijne zijde! Hij zette zich neder om zelf aan hem te schrijven en hem dringend uit te noodigen over te komen, zoo hij nog niet op reis gegaan ware ten gevolge van den brief van Vane. Toen de brief geëindigd was begon hij een tweeden, gericht aan zijne Henriëtte. Hoe de pen gleed over het papier en nauw de snelheid der gedachten volgen kon! Hoe hij haar zijne hoop op de toekomst schilderde, hoe hij afdaalde tot in de nietigste bijzonderheden, welke zoo groote waardij voor hem hadden, daar zij haar en de kinderen betroffen, en alzoo allen die hij lief had met zijn gantsche ziele, met zijn gantsche verstand. Bekrompen mocht het laatste zijn, maar het was of de liefde de grenzen verzette en de enge ruimte wist te verwijden.

Nauw had hij zijn brief ten einde gebracht of hem werd de komst gemeld van Robert Conway, den schuldige door Lord Conway gezonden. Hoe verschillend ook in vele opzichten van zijn vader Jakob, toonde Karel zich toch daarin een veelbelovende zoon, dat hij aan scherpte van zijn oordeel geloofde en meest ten allen tijde, hoe moeilijk zich ook zijn tong bewoog, gereed was tot redekaveling.

's Jongelings kniën knikten, toen hij zijn Souverein in den leunstoel zag nedergezeten. Hij was den Koning nog nimmer genaderd. In de vreeze der aardsche Majesteit opgevoed, voelde hij thands den invloed der hem ingeplante begrippen in al hunne kracht, en begaf hem de steun der nieuwe leerin- gen, welke hij met een begeerig gemoed — daarvoor door al wat hij aanstaarde en bijwoonde zoo ontvankelijk geworden — had aangenomen, maar welke nog niet in hem óp- nog niet met hem waren sââm- gegroeid.

»Gij hebt u dus dien kreet veroorloofd,» zeide Karel. »Gij hebt woorden gesproken, welke u niet voegden. Gij hebt te gehoorzamen, niet te spreken over de wetten van ons rijk.»

Robert boog; zijne lippen bewogen zich wel als tot een andwoord gereed, maar de zinsnede, welke hem voor den geest zweefde, kon hij niet tot een geheel brengen, kou hij niet uiten.

»Gij hebt omgegaan met de rebellen; gij hebt die woorden van hen geleerd; weet ge wat ze beteekenen? Verzet tegen de oppermacht van den Koning, door de genade Gods u gegeven. Gij weet zelfs niet wat uwe woorden beteekenen? Dan zal ik het u zeggen. Onder den schijn van God te dienen het rijk van Satan uit te breiden! De overheid is van God ingegeven, zoo leert de Schrift, die gij heet te kennen en die ge niet kent. Weet ge waar de nieuwe leering u heen leidt? Tot omkeering van alles; tot de heerschappij van allen en

alzoo van niemant; want zoo allen Koningen zijn waar is dan de onderdaan, zoo allen het niet zijn, waar is dan de gelijkheid? Andwoord! wederleg dat, als ge kunt, jonkman!"

»Ik ben niet bestand tegen de wapenen Uwer Majesteit!" zeide Robert stamerend. »Maar neen, dat is het niet! Wie Uwe Majesteit waagde aan te randen, zou geheel Engeland en Schotland als één man zien opstaan. Neen, dat is het niet. Maar de trouwe onderdanen Uwer Majesteit hebben toch ook rechten, door Uwe Majesteit bezworen..."

»Rechten, jonkman? Gij meent: gunsten, die de trouwe onderdanen gaarne tot rechten zouden willen maken. Kent ge de geschiedenis, Sir? Neen, anders zoudt ge weten, dat dit land aan Willem den Veroveraar door God is gegeven, en dat die Willem, van wien ik erfde, zijnen getrouwen land en goed heeft geleend. Hij heeft van het zijne afgestaan om trouwe diensten te beloonen, en zijne opvolgers hebben zijne schenkingen bekrachtigd, zoo lang de begunstigten de gift verdienden. Maar de zondige hoogmoed heeft Gods inzetting doen verkeeren en wat gunst was, doen veranderen in recht. Waar schuilt nu uw recht om, terwijl gij het zwaard draagt dat gij van mij ontvingt, leuzen aan te heffen, die mij wagen te beleedigen? Waar blijft nu uw recht om te eischen wat gij zelfs niet begrijpt, stoutmoedig jonkman?"

Het schemerde Robert voor de oogen. Wel te recht had hij gezegd, dat hij tegen de wapens, welke Zijne Majesteit bezigde, niet bestand was. Hij kon de redeneering niet volgen; hij achtte die zelfs gebrekkig en valsch, maar wat hij tegen zijn gelijken zoude wagen aan te voeren, gevoelde hij niet te kunnen tegenover zijn Koning. Rechten had het volk; er was eene onwraakbare stem, die dat in zijn binnenste predikte en die zelfs niet behoefde gesteund te worden door Gods Woord of door de ongewijde Geschiedenis. Rechten had het volk, al ging hij met zijn bewustzijn niet verder dan tot het jaar zestien honderd acht en twintig, toen de dusgenoemde »petitie van rechten," door Zijne Majesteit werd aangenomen en door de aanraking van den koninklijken scepter en met de vereischte formule tot wet was bekrachtigd; en die petitie behelsde, dat niemant in hechtenis genomen mocht worden dan voor een strafbaar feit, door de rechtbanken te beoordeelen; dat er geene belastingen geheven mochten worden dan die het Parlement goedkeurde. Had Zijne Majesteit die wet nagekomen? Had er dus gebrandmerkt, beboet en belastingen gevorderd mogen worden, zoo als had plaats gehad? Roberts hoofd gloeide van ergernis toen hij het koninklijk vertrek verliet en hem de laatste woorden nog in het oor suisden: »Voor ditmaal vergeef ik u uwe dwaasheid; spreek niet meer met de rebellen, en als ge u een trouw dienaar betoont, zal ik een goedertieren Heer voor u weten te zijn." Hij bestrafte zich over zijne lafheid, die hem de woorden had doen terughouden, welke hem thands als van de lippen stroomden; de gedachten had doen verbergen, welke hem thands het

brein als bestormden. Niet bekeerd, maar vernederd, niet overtuigd, maar wrokkend over de zwakheid waaraan hij zich had schuldig gemaakt, keerde hij naar zijn tent terug, waar hij somber en nedergedrukt zich op zijn leger neêr wierp.

Zijne Majesteit had eene overwinning behaald en was er zich na het vertrek des jonkmans dan ook wel bewust van. Meer dan ooit vertrouwde hij op de kracht zijner beginselen, op de deugdelijkheid zijner zaak, gevoelde hij zich zeker van de eindelijke zegepraal. Hij meende een trouwen leenman meer gewonnen te hebben en legde zich, over zichzelf voldaan, ter ruste.

Den volgenden morgen vroeg reeds bevond hij zich weder aan den liefkoosden arbeid. Waarlijk, van traagheid kon men Karel Stuart niet beschuldigen; maar bij hem mocht de aanwending van krachten schier verspilling heten, daar zoo zelden het doel, dat werkelijk doel moest zijn, nagestreefd, of, al had dit ook plaats, werkelijk bereikt werd. De stoornis zou ditmaal vroeger plaats hebben dan gister; het was weder de onheilspellende Vane, die hem beitel en hamer deed nederleggen, maar thands de blijde boodschap bracht dat Lord Strafford was aangekomen.

»Eindelijk, eindelijk! Laat hem binnenkomen!"

Strafford was minder lijdend dan toen hij vertrok; maar voor wie hem kende was de schijn bij dien man niet te vertrouwen. Zeker was het, dat zijn tred vast als vroeger, dat zijn oog niets van zijn scherpte verloren had. De Koning had hem de hand gereikt, zelfs vóór dat de dienaar nog de knie kon buigen.

»Blijde dat ik u terug zie, Wentworth! Het is thands buigen of barsten.... De tijd van onderhandelen is voorbij.... wij moeten het zwaard trekken!"

»Als Uwe Majesteit kan mogelijk maken wat mij onmogelijk bleek te zijn en twintig duizend goed geordende voetknechten kan doen verrijzen; als zij daarmede aanneemt, Londen zoowel als York, Portsmouth als Berwick, Oxford als Cambridge te bezetten en alsdan gezind is niet meer te dreigen maar te slaan, niet meer de grooten te doen gevangen zetten en de kleinen te tuchtigen, maar klein en groot, Aldermen en burgers het hoofd op het blok te doen leggen, elke tong door de vrees te doen verstijven, zoodat ze niet meer de woorden *magna Charta* stameren kan.... dan, maar ook dan alleen!"

Karel verbleekte bij die ongewone taal! Was het Strafford, de krachtige, nooit te buigen man, die zulke woorden sprak? Wat was er dan gebeurd?

De vraag werd volledig beantwoord. Strafford had niet te vergeefs weken lang in Londen vertoefd; hij had gezien en opgemerkt wat hij niet gedacht had te zullen ontwaren. Wat er aan geld verkregen kon worden, had hij verzameld; maar tegenover het lijdelijk verzet van duizenden, van een gantsche stad, vermocht niets, vermocht zelfs

niet een leger zoo sterk, zoo krachtig, zoo geoefend als waarop hij straks gedoeld had. En wat hij in de laatste dagen, ja zelfs in de laatste ure op zijne reize naar York had gezien en ondervonden, had hem doen begrijpen, dat niet alleen een stad, maar een geheel volk in het strijdperk getreden was.

Welke maatregelen er ook genomen waren, van welk overwicht men zich ook had meenen te verzekeren, toch was onder de oogen van Strafford de petitie tot bijeenroeping van het Parlement in Londen alléén geteekend geworden door duizenden personen, en in alle steden, bijna in alle Graafschappen vond hetzelfde plaats. Er was eenheid in de beweging; er was een invloed te bespeuren, die zich overal te kennen gaf, maar voor ieder, behalve voor Strafford, een geheim was.

Karel was doodsbлек geworden bij het verslag, dat zijn getrouwe dienaar hem gaf. Nog niet negen toe te geven, stamemde hij van eene hulp, die hem ter dienste stond, die hij zich dadelijk konde verzekeren, een hulp van duizenden musketten.

»Misschien uit den vreemde? Ten zij ieder bewoner van Frankrijk verkeerden kunne in een geoefend soldaat, bezweer ik Uwe Majesteit geen enkelen franschman te ontbieden. De eerste voetstap door zulk een gewapende op het Engelsche strand gezet, zou het sein wezen van een algemeenen opstand. Uwe Majesteit hoede zich voor den Kardinaal, die, naar ik verneem, een zeer dubbelhartig spel speelt.»

»Maar wat te doen, Wentworth?»

»Uwe Majesteit gelieve te besluiten een Parlement bijeen te roepen.»

»Een Parlement!.... Wat zal het baten? Kunt gij mij dat raden? De Parlementen zijn als de katten, hoe ouder ze worden des te langer worden de nagels.... Zij zullen mij weder de wet stellen.... neen, neen, Wentworth!»

»Zij zullen beginnen met pektonnen te branden en de eere Uwer Majesteit te verkondigen, en dat is reeds veel gewonnen.... Terwijl zij dat doen, roepe Uwe Majesteit de Pairs hier of te Oxford bijeen, en poge zij die tot eenig besluit over te halen, waardoor wellicht het later bijeen te komen Parlement juist niet lang bijeen zal behoeven te blijven. Middelerwijl moeten wij de Schotten tevreden pogen te stellen om hen naar hun land te doen terugkeeren; hier legerende zouden zij, wat ze tot dusverre maar te veel waren, de gewapende arm van Pym en de zijnen blijven. Ik bidde Uwe Majesteit daarom hunne vorderingen toe te staan.»

Zijne Majesteit schoof onrustig op zijn leunstoel heen en weder. Strafford drong nader aan en beoogde onwederlegbaar, dat de vrede met de Schotten een der eerste middelen moest zijn om het nakend onweêr te bezweeren.

»Ik heb de bewijzen in handen,» zoo vervolgde hij, »van de samenweering van Pym met de tegen Uwe Majesteit gewapende Schotten; dat is hoogverraad, hetgeen ik zorgen zal dat niet in twijfel

wordt gelaten, zoodra het Parlement bijeen komt. Men is daarop niet bedacht, en het zal de belooning van Pym zijn voor zijne heldendaden der laatste maanden!» Hij toonde Zijner Majesteit het briefje bij John Lairdy gevonden, en Zijne Majesteit vond het een balsem op de geslagen wonde dat haar het vooruitzicht op zulk eene weêrwraak geopend werd; zij begon zelfs vrede te sluiten in het binnenst met de gedachte aan een te openen Parlement, dat wellicht, dank zij de behendigheid haars dienaars, een werktuig ten haren voordeele zoude kunnen zijn, en vereenigde zich daarom eindelijk met de meening van Strafford, dat elk zwaard in de schede moest worden gestoken en de toon van vaderlijke goedertierenheid dien van meesterlijke strengheid behoorde te vervangen.

»Ik acht mijne taak voor het oogenblik afgedaan,» zeide Strafford, »en wensch naar Ierland terug te keeren, waar ik mij kan voorbereiden voor het morgen, dat, zijn wij voorzichtig, het tegendeel kan zijn van het heden en voor hetgeen wij thands moeten prijs geven ons wel eens eene ruime vergoeding kon aanbrenge.»

»Neen, Wentworth! wij kunnen uwen goeden raad niet ontberen. Gij keert met ons naar Londen terug.»

»De aanval is tegen mij persoonlijk gekeerd. Kan ik dien niet van mij af en tegen Pym wenden, dan zal ik den gang Uwer Majesteit meer belemmeren dan bevorderen. Bovendien uit Ierland moet onze toekomstige kracht voortkomen; Uwe Majesteit sta mij toe, het roemvol morgen voor te bereiden; daar kan ik machtig zijn, daar alléén!»

Maar Zijne Majesteit wilde dat niet toegeven, omdat zij te veel aan zich zelve en aan het oogenblik dacht. Het Parlement tegen te treden, den storm, dien hij altijd nog vreesde, alleen te weêrstaan, dat wilde, dat kon Karel niet: ook klonk er uit een schuilhoek zijns harten eene fluisterende stem, dat al de daden, waarover het volk, in Parlement vergaderd, zoude klagen, waartegen het krachtiger dan vroeger nog zoude wagen te remonstreeren, door hem, die thands van een terugtocht sprak, waren gewild, gesteund, ja voor het grootste deel uitgelokt. Neen, de trouwe, schrandere dienaar zou hem niet verlaten, hem niet alléén aansprakelijk doen zijn!

»Gij hebt de schreeuwers toch niet leeren vreezen?» vroeg Karel ten slotte.

»Gaf ik Uwer Majesteit recht dit te vermoeden? ik heb reden te vreezen, toch vrees ik niet,» klonk het trotsche antwoord.

»Gij hebt geen reden te vreezen. Onderstel dat men u aanklaagt, ik blijf u beschermen; altijd, op mijn koninklijk woord!» zeide hij, tot eene herhaling van die verzekering genoopt door den blik, dien Strafford op hem gericht hield.

»Ik gehoorzaam Uwer Majesteits bevelen, ofschoon ik de vervulling mijner bede beter blijf achten,» antwoordde hij, het hoofd buigend, op somberen toon.

Strafford had er van gewaagd, dat men een toon van vaderlijke goedertierenheid zoude behooren aan te nemen. Dat het eene goedertierenheid niet des harten, maar alleen der lippen zoude zijn, bewees hij dien avond nog, toen hij, op de hoogte gebracht van hetgeen er in de laatste dagen was voorgevallen, Robert Conway bij zich onthoud en dezen op een toon, die geen tegenspraak duldde, op eene wijze die zelfs geene gelegenheid voor eene verontschuldiging gaf, mededeelde, dat hij den eersten plicht van den soldaat had vergeten: dien van gehoorzaamheid, en alzoo het bewijs had gegeven ook in die betrekking niet gebruikt te kunnen worden. »Ik heb het goed met u voor gehad, maar gij hebt niet gewild. Gij zijt ontslagen, Mr. Conway! en zijt nu vrij te gaan waar ge verkiest en te spreken zoo als gij wilt.»

Robert bleef als vernietigd voor hem staan, zoodat een van Mylords gevolg hem tot bezinning moest brengen, door hem op den schouder te tikken en hem toe te fluisteren, dat Mylord hem reeds herhaaldelijk had gewenkt heen te gaan. Hij gehoorzaamde eindelijk, en toen de frissche buitenlucht hem omwoei sprongen hem de tranen uit de brandende oogleden, maar klemde zich tevens de hand aan het gevest van het zwaard, dat thands zijn eenige kracht, zijn laatste vriend was geworden.

Hij was verslagen, maar niet onderworpen. De toekomst, die hij zich gevormd had, was vernietigd; het morgen, dat hij tegentrad, was somber en in dichte nevelen gehuld. Met gebogen hoofd, slap nederhangende hand, trad hij de straten van York door, nadat de toorn, die zich een oogenblik van hem meester had gemaakt, had uitgegist; maar al woonde ook weinig hoop meer in zijn hart en al knikte ook de knie, toch kwam het niet in hem op, om terug te keeren tot den vroegeren beschermers, die hem zoo streng was tegengetreden, en een bede om vergiffenis te stameren. De enkele gedachte slechts, dat hij dit zoude kunnen doen, joeg hem het bloed naar het aangezicht en deed hem de hand stuiptrekkend bewegen.

Neen, terugkeeren zoude hij niet; genade bidden ware eene ongerijmdheid, want hij had een daad verricht, die hij zelfs verplicht was te doen. Had hij uren, ja dagen van weifeling gekend, alle onzekerheid had thands een einde genomen. Lord Strafford had blijk gegeven van dien jonkman niet te kennen, voor het minst indien hij niets anders bedoeld had dan eene strenge kastijding uit te deelen, eene zoo strenge, dat de weêrbarstigheid voor goed verleerd zoude hebben, zich ooit weder in dat gemoed te vertoonen. Mylord had grooten invloed op Robert Conway; door strenge rechtvaardigheid, gepaard aan een ontzien van 's jonkmans eergevoel, had hij hem lang kunnen beheerschen en hem ver kunnen heenvoeren; maar door dat eergevoel te kwetsen, door te veel te doen gissen, dat hij gecne dienaren maar werktuigen verkoos, had hij al wat er zelfstandigs in Roberts binnenste school tot opstand aangevuurd, had hij den jonkman gedwongen de

klove over te springen, langs wier rand hij reeds langen tijd gewandeld had.

Hij had zijn eigen tent bereikt, die sedert gisteren verplaatst geworden en aan een der uiteinden van het kamp was nedergezet, waar de Laukastische militie was gelegerd geweest. Waarlijk, deze had hare bedreiging volvoerd; de gantsche bende was vertrokken en had zich zeker bij het Schotsche leger gevoegd.

Het zou de laatste keer zijn, dat hij die tent betrad. Het kleed dat hij droeg mocht hij behouden, maar anders was alles om hem heen het eigendom des meesters, die hem had weggezonden. Hij bleef een oogenblik op de houten bank zitten, die voor den ingang, zeker door een der officieren, met wie hij de luchtige woning deelde, was nêergezet, in gepeinzen verdiept. Het tintelend starrelicht boven in den blauwen koepel, die de gantsche aarde overwelfde, straalde hem zoo liefelijk tegen en sprak hem van vrede en rust; geen boomtak scheen zich te bewegen, geen mensch scheen met hem te ademen in den grooten wijden cirkel, in welken hij zich bevond.

»Jane, Jane!» lispelde hij, en een traan welde in zijne oogen. Hij bleef een wijle onbewegelijk voor zich uitzien, maar die oogenblikken, dus doorgebracht, waren niet onvruchtbaar; blijkbaar had hij gedacht over hetgeen hem te doen stond, en had hij een besluit genomen. Met lichten stap verliet hij zijne tent en het kamp, als ware hij bevreesd de hier en daar reeds sluimerenden te wekken en van hen een woord te vernemen, dat hem poogde terug te houden van hetgeen hij zich had vorgenommen te doen. Hoe donker het ook reeds geworden ware, toch wist hij zijn weg te vinden en bevond hij zich, na een kwartieruurs te zijn voortgegaan, bij een schuur, welke hij meermalen had bezocht, omdat zich daar de uiterste voorpost van het Schotsche leger ophield. Het psalmgezing klonk hem daaruit reeds in de verte tegen. hetgeen hem in het geheel niet bevreemde. Het eenige wat hem iets bijzonders toescheen was het helle licht, dat hem door de vensters der oude schuur tegenstraalde, die anders op dat uur slechts door een enkele toorts was verlicht. Er was dan ook een buitengewoon gezelschap bijeen. Te midden der Schotsche knechten zag Robert menig officier, zelfs van hoogen rang, en menig landedelman uit den omtrek nedergezeten. Hij kon er niet aan twijfelen: er werd een van de konventikelen gehouden, die den Puriteinen zoo dierbaar waren, zoowel tot stichting en tot opbouw in den geloove, als tot uitbreiding hunner leer en vermeerdering hunner aanhangers. Hij had er van gehoord, dat er in de streken, welke door het Schotsche leger waren gedekt, verscheidene van die samenkomsten gehouden waren en dat de Engelsche landbevolking er gretig aan deel had genomen. Tot dus verre had men het echter niet gewaagd zulk eene oefening tot in de nabijheid van Zijner Majesteits leger te houden. De akker scheen echter rondom York mede toebereid om het goede zaad

te ontvangen, blijkens de talrijke opkomst en de vrome aandacht, waarmede het gesproken woord werd aangehoord. Toen Robert op den drempel stond, doorgelaten door de twee hellebardiers, die hem bij zijne aankomst strak en onderzoekend hadden aangestaard, kon hij eerst recht de vergadering overzien. Op een tafel, in der haast van een paar schragen gemaakt waarop eenige planken gelegd waren, stond de prediker: een lange magere beenige figuur, het hair even als bij al de broederen tot halverwege het voorhoofd gekamd, het rood gebruid gelaat met scherpe hoeken. Liefelijk was de uitdrukking niet; vrede ging er dan ook niet uit van zijn hart, woorden van liefde vloeiden er niet van zijne lippen; het was niet de tijd van kalmte en rust, maar van beweging en strijd, niet het oogenblik der overwinning, maar dat der worsteling. Welke woorden die mannen zouden spreken na de zegepraal, kon men nog niet vermoeden: welke zij te spreken hadden om den moed der broederen op te wekken of te stevigen, na al de verduurde en mischien nog te verduren ellenden, kon men gissen na een enkelen blik op de gestalten der strijders en na kennis te hebben gemaakt met den ernst van hun geloof, de diepte hunner overtuiging en de eenzijdigheid hunner meeningen. Benauwd was de dampkring, die al de aanwezigen omgaf, en rood flikkerden de toortsen in de halve schemering en op de strakke aangezichten, waar de vastberadenheid zetelde. De knecht zat naast den bevelhebber, met musket, hellebard of zwaard in de eene en het Woord Gods in de andere hand; de boer naast den burger, de pachter naast den landheer — allen voelden zich gelijk aan den voet van den armelijken predikstoel.

Deuteronomium XXIX leverde de aanleiding tot de rede des predikers en vooral de vaerzen 17 en 18: »En gij hebt gezien hunne verfoeiselen en hunne drekgoden, hout en steen, zilver goud, die bij hen waren. Dat onder ulieden niet zij een man of vrouw of huisgezin of stam, die zijn hart heden wende van den Heer, onzen God, om te gaan dienen de goden dezer volken; dat onder ulieden niet zij een wortel, die gal en alssem drage.» Het behoeft geene aanwijzing wie die drekgoden waren, waarvoor de prediker ze waarschuwd, wat de wortelen betekenden, die gal en alssem droegen. Het was de Bisschopskerk met haar Primaat, het was Wentworth met zijne beulsknechten, die met name genoemd, ter helle werden verwezen, waaruit zij met behulp van den logengeest, den overste der duivelen, die hen op de aarde gezonden had, waren opgeklommen. Hoe Roberts hart bonsde bij die woorden, hoe een bange vrees zich van hem meester maakte en hij bijna gereed was, zich met de gebalde vuist de borst te kastijden, want hij begreep zondiger voor Gods aangezicht te zijn dan een hunner, daar hij de dienaar van dien boozen man was geweest, dien de bedienaar des heiligen Woords in dezen oogenblik vonnisde en veroordeelde. Zijne hevige aandoeeningen teekenden zich gewisselijk af op zijn gelaat,

daar menig hoofd zich onwende naar de plaats, waar hij zich bevond. De aandacht vooral van een der hoorders werd een oogenblik van den prediker afgeleid en op den jeugdigen zondaar gevestigd, wiens boete en berouw hem zeker belang inboezemde. Het was een man van ongeveer veertig jaren, klein van gestalte, maar vierkant en fersch gebouwd, in de kleeding van den gegoeden, maar ernstig gestemden landedelman dier dagen, wien het echter was aan te zien, dat hij zijne aandacht het eerst en het meest wijdde aan de onzienlijke dingen en even als Maria, de zuster van Lazarus, het beste deel verkoren had. Degelijk was de stoffaadje van mantel, wambuis en broek, maar er was onachtzaamheid te bespeuren in de wijze waarop hij alles droeg. De hoed met puntbol en breeden rand was gedeukt en bleek reeds menige stortbui en menige windvlaag getrotseerd te hebben. Hij had een deel van den rand half opengeslagen, om vrijelijk de oogen op den prediker te kunnen vestigen, wien hij echter niet met die ingenomenheid scheen te volgen als de anderen. Van tijd tot tijd zelfs had hij de zware borstelige wenkbrauwen gefronsd en was hij met vrij wat stoornis van houding veranderd, daar hij, fersch in zijne bewegingen, niet zonder zijn houten zit te doen kraken, het eene been over het andere geplaatst of den arm van richting had doen veranderen. Zijn gelaat vorderde bij den eersten aanblik reeds belangstelling en wekte een gemengden indruk op. De uitdrukking had iets koddigs bij een oppervlakkige beschouwing en zou bijna een *clown* uit de heffe des volks gevoegd hebben, tot welke meening het onachtzame in zijne kleedij en het grove zijner vormen het hunne bijdroegen. Maar hoe geheel anders werd de opvatting, wanneer men dien man in de oogen zag en de doordringende scherpte van den blik opmerkte, wanneer deze, wat echter zelden gebeurde, zich aan een voorwerp tegenover hem hechte en niet om zich heen dwaalde als om gade te slaan en op te merken en te beletten dat een ander het hem deed! Maar hoe geheel anders werd het oordeel, wanneer die man opstond, het stilzwijgen brak en sprak, als die lompe forsche bewegingen de vormen aannamen van het bevel en die toon de klank verkreeg van het gebod! Daarvan zou Robert, die zonderling bang te moede werd bij den scherpsten blik, dien hij op zich voelde vestigen, weldra de overtuiging erlangen, want de vreemde vond spoedig eene aanleiding, en wel eene zeer ongepaste naar de schatting van verre de meesten der aanwezigen, om op te rijden en het woord den prediker te ontnemen of dezen het voortgaan, voor eenige oogenblikken althands, onmogelijk te maken. Een nieuwe bezoeker was de schuur ingestormd en had midden in een der krachtigste nitvallen des predikers tegen de bisschoppen en het verdoemlijke der papistische leer, der vergadering aangekondigd met bevende stem en een verwrongen gelaat, van hetwelk het zweet afdruppelde, dat Strafford uit Londen was aangekomen en tien-duizend Ieren hem volgden.

Er liep eene rilling door de gantsche vergadering. De stoutsten verbleekten, de zwakken en vreesachtigen trilden, maar allen nepen den bijbel in de stuipachtig zich bewegende vingers. De prediker staarde een oogenblik schier bewusteloos den onheilsbode aan. Niet lang duurde echter de verwarring en de ontsteltenis, want de landedelman, van wien we straks gewaagden, sprong op en klom op de bank waarop hij gezeten had, en met een stem, die vol en krachtig over aller hoofden heenrolde, en met eene beweging van de hand, die hun het luisteren gebod, klonk het allen toe met een ernst en een kracht, die het lompe der voordracht en het onsaamenhangende der voorstelling spoedig deed voorbijzien: »Mannen-broeders! het is niet langer de tijd om de hand slap te laten hangen in den schoot en met den tollenaar te bidden: God, wees mij zondaar genadig! Oudsten en jongeren van Israël, op, uit uwe tenten! De lendenen omgord en het zwaard gescherpt en het huis Achabs verdelgd, dat Gods profeten vervolgt en doodt! Wat strijdt gij tegen de voetzool, terwijl gij het hoofd onaangeroerd laat! Wat vervloekt gij den dienaar en waagt den meester niet aan te zien en als een tweede Nathan te zeggen: gij zijt de man, die de Heiligen Israëls vervolgt, hunne tenten verscheurt en omkeert, hunne tempelen verontreinigt en ze maakt tot eene bergplaats van allerlei verfoeiselen. Karel Stuart is die man! Heeft hij niet al uwe rechten geschonden? heeft hij niet eeden gezworen bij God den Almachtigen en heeft hij ze niet gebroken? heeft hij dat niet? Denkt aan de petitie van rechten, die hij met zijn scepter aanraakte en terwijl hij dit deed zich reeds voornam niet na te komen! Karel Stuart is die man! Tenzij die man afstijge van zijn stoel, in de verwatenheid zijns harten en in die zijner hofs-laven een troon genoemd, geen vrede, geen rechten, geen ruste voor het volk Gods! En wie is hij, die ons waagt te drijven als een kudde vee, en wie zijn wij, die hem zullen gehoorzamen en hem aanbidden! Hij is de overtreders van Gods geboden, de vernietiger van het heilig Verbond, en wij zijn, zoo vele als er deel namen aan het bad der geestelijke wedergeboorte, allen tot Koningen en Priesteren gewijd. Ja, gewijd zijn wij! De Heere Jezus heeft ons allen gelijk doen worden en wij werden het werkelijk in het oogenblik, dat de oogen onzes verstands zich openden, werkelijk openden. Karel Stuart is die man! Niemand onzer is veilig, tenzij onze arm het zwaard voere.... Daarom keere ieder onzer naar de zijnen en neme dit woord met zich en verspreide het door huis en hof, en laat ons eendrachtig opstaan tegen den meester, bij wiens val de knechten zullen medegesleept en verstrooid worden als kaf voor den wind!"

Grootere indruk nog dan de straks aangebrachte tijding bracht deze rede te weeg. Zulk een taal was in gantsch Engeland en Schotland nog niet vernomen. Waren dezelfde gedachten in dezen of genen boezem al eens opgerezen, men had ze slechts fluisterend gewaagd mede te deelen of ze te hullen

in zulke vormen, dat de hardheid van het denkbeeld er in schuil ging. Maar deze man had geen tittel of jota teruggehouden, en had het uitgesproken met een kracht en een stoutheid, welke allen, die hem hoorden, een oogenblik zich zelve deden beschouwen als medeplichtig aan de misdaad van hoogverraad. Hoe menig oog ook vonkelde, hoe menige hand zich balde, hoe menige konscentie ook instemde met de gesproken woorden, geen hunner waagde het te doen blijken. Het zwijgen was een oogenblik algemeen. De prediker verbrak het echter. Zonder 's vreemden woorden te billijken of af te keuren, ging hij ze voorbij als niet gesproken. Hij verhief zich echter met klem tegen de stoornis door een ongeroepene in de samenkomst der broederen te weeg gebracht en handhaafde met nadruk de rechten van den voorganger der Gemeente, om de geestelijke aandacht van deze te leiden, zonder dat een lid der Gemeente, wien de wijding daartoe ontbrak, behoorde op te staan om zijne stem te verheffen. Hij, wien de vermaning gold, maakte zich gered te antwoorden, en het had een heftige strijd kunnen worden over het recht der Gemeente, dat een dieper zin had dan de meeste der daar aanwezige broeders daaraan voor het oogenblik geneigd waren toe te kennen, zoo niet een psalm ware aangeheven.

Ongestoord mocht de voorganger zijn warm en vurig nagebed voleindigen, bij hetwelk ieders hoofd zich ontblootte, ieders hand zich vouwde. Robert voelde zich gesterkt, maar begeerde een enkel woord van besturing te vernemen van de lippen des voorgangers, tot wien hij zich bij het eindigen der samenkomst wendde. Hij gevoelde een geestelijken leidsman te behoeven in den doolhof der aandoeningen, welke zijn binnenst bewogen. Geduldig wachtte hij daarom, dat de kring om den prediker zoude gedund zijn, en het hem mogelijk zou worden nader te treden. Een forsche handdruk op zijn schouder deed hem echter omzien, en de vreemde met den ernstigen, ja gebiedenden blik noodigde hem, of liever wenkte hem mede te gaan. Zonder het eigenlijk te willen, gehoorzaamde hij en volgde hem naar buiten.

»Gij dient in het Schotsche leger, jonkman?" vroeg hij, na een oogenblik zwijgend naast hem gegaan te zijn. Het antwoord kunnen wij vermoeden. De vraag was zoo bepaald; dat er ook eene bepaalde inlichting gegeven diende te worden, zoodat het ontvangen ontslag uit 's Konings dienst en de vermoedelijke oorzaak daarvan niet kon worden ontveinsd.

»Dat 's goed gehandeld, jonkman! Dat toont een moed, zoo als die allen daar ginder ook moesten toonen, indien het hun ernst ware te overwinnen. Maar het zijn praters! Ik heb mij straks niet in u vergist, toen ik den angst uwer ziele op uw gelaat vond afgeprent. Er moest veel gebeurd zijn om dus geschokt te wezen. Kendet gij den prediker, dat ge op hem bleef wachten?"

»Ik wenschte zoo vurig hem te raadplegen, hem

mijn binnenste uit te storten; ik gevoel mij zoozeer alleen, waarlijk, ik smacht naar voorlichting en raad."

"Die ge van hem verwacht? Een ieder werke zijn zelfs zaligheid! Gij denkt toch niet, dat zij daar ginder u de overwinning kunnen geven in den strijd, dien gij te strijden hebt? Daarin kan niemant u helpen, dan gij zelf. Dat is tusschen den Heere God en u. Werp toch den laatsten kruimel van den ouden zuurdeesem weg en geloof niet langer, waar gij de macht van den priester niet meer erkent, aan de macht van een prediker. Het voorhangsel van den tempel scheurde: let wel op den diepen zin van dit feit. Geen enge tempel meer, waar Jehova behoeft gediend te worden, geen Levieten, die aan dien tempel verbonden zijn en voor u offeren: ieder ga vrijelijk in en offere zelf; ieder is gewijd tot priester. Waar een of twee vereenigd zijn in mijnen naam daar ben ik in het midden van henlieden, zoo klonk het van 's Heeren lippen. Geen aangeleerde kennis gerechtigd om voor te gaan in de Gemeente, maar Gods Heilige Geest; gene geeft geen inzicht in de dingen des eeuwigen levens, maar deze alleen. Dat ieder broeder over wien de Geest Gods vaardig wordt dus spreke en leere. Jonkman, gij zult deze dingen overleggen in uw hart en ze alzoo bevin-den! Gij hebt moed en zult u dan ook niet terugbeven voor het verlaten van den ouden weg, omdat deze zoo druk begaan en de nieuwe het zoo zelden wordt. Gij hebt moed en zult u dan ook niet door vrees laten terughouden om door eigen oogen den staat van ons goed maar vertreden land te overzien. Ik twijfel er niet aan, of wij zullen elkaâr terugzien en alsdan elkaâr nog beter begrijpen. Meld u in Londen bij Hampden aan."

Robert was geheel onder den invloed van dien man; diens woorden hoorde hij gretig aan, al vielen zij hem ook zwaar op het hart, al boezemden zij hem vrees in. Hij had dikwerf reeds willen spreken; maar hij had de bepaalde uitspraken, die hij vernam, niet gewaagd te bestrijden. Bij de laatste woorden echter vermande hij zich en waagde hij aan te merken: »Ben ik ook uit Zijner Majesteits dienst weggejaagd, toch zal ik niets ondernemen tegen den geheiligden persoon mijns Konings: niets, zeg ik u, niets!"

»Gij zult van meening veranderen; gij zult het wel moeten, als ge vrede wilt houden met uwe konscientie. Ook ik ben niet zonder strijd tot mijne overtuiging gekomen, maar daarom is zij ook zoo sterk. Zoolang Karel Stuart de macht behoudt om kwaad te doen, zal hij kwaad doen, ja moet hij het doen; hij kan niet anders, omdat hij is die hij is en geen ander kan worden. Gij zult het leeren inzien; gij zijt nog jong. Ik ben er zeker van, dat wij elkaâr terugzien en dat ik alsdan vernemen zal: gij hadt gelijk. Vaarwel; ik moet dezen weg inslaan, en gij bewandelt voor als nog een anderen."

»Mag ik uw naam weten, Sir! opdat ik in staat zij u te vinden, wanneer... wanneer...?"

»Gij met mij en de heiligen Israëls zult kunnen wandelen? Goed, jonkman! Ik heet Oliver Cromwell en woon in Huntingdon. Wordt Londen u te benauwd, kom dan bij mij, ik heb werk voor u."

Hij knikte even met het hoofd, en zonder naar den naam te vragen van hem, die met hem gegaan was, en dien hij steeds met zulk eene nederbuigende goedheid als jonkman had toegesproken, wendde hij zich af en verdween hij, terwijl zijn zware stap Robert nog eenige oogenblikken op het ingeslagen zandpad hoorbaar bleef. Deze voelde zich als van een beklemmenden last ontslagen, toen hij den zonderlingen man niet meer naast zich wist. Hij voelde zich door dien man afgestooten en aangetrokken te gelijker tijd; hij wilde met de door hem geuite stellingen den spot drijven en zij kwamen een voor een nogmaals voor zijn geest klaar en duidelijk, ernstig en overtuigend. Oliver Cromwell! Hij had nooit dien naam vernomen, en het was hem of het bijkans niet mogelijk konde zijn, dat zulk een man onbekend was gebleven.

Hij was weder bij zijn tent aangekomen. Wat hij ook van de leer des vreemden zoude kunnen vergeten, zeker niet de aansporing tot zelfstandigheid, zeker niet de les, dat de innerlijke strijd ook innerlijk moest worden ten einde gebracht, zonder dat eenige hulp van buiten konde baten.

Lang wentelde hij zich slapeloos op zijne legerstede om, tot hij eindelijk zich het begin van den weg, dien hij te betreden had, scheen afgeteekend te hebben, want hij prevelde: »ik zal naar Jane gaan en dan..... helpe mij God!"

Vroeg in den morgenstond zat hij reeds in den zadel, waar hij zoo menige vriendenhand drukte, waar hem zoo menig warm afscheidswoord toeklonk van lippen, die gewoon waren dezelfde leuzen als hij aan te heffen en thands bij het vaarwel een veel betekenend »tot wederziens!" voegden.

VII.

»Alice! Alice!" riep een fijn stemmetjen tot een oude vrouw, in een zwart taffen jak en rok gekleed, die bezig was zich te onderhouden met een *gentleman*, die nog wel meer dan dat scheen te zijn, te oordeelen naar zijne schitterende kleedij en de mildheid waarvan hij blijk gaf, daar hij ettelijke goudstukken in de magere hand dier bedaaigde vrouw liet glijden.

»Laat de godin niet wachten!" zeide de *gentleman*. »Elke rimpel in dat schoone voorhoofd geeft ieder onzer een jaar wroeging. Nu, zoo als wij overeen gekomen zijn, goede Alice! Gij poogt Lady Jane te bewegen van avond in de St. Paul te gaan wandelen en deelt haar mede, dat Sidney een speler is, die laatst nog op één kaart duizend pond heeft durven zetten...." Alice gaf er blijk van een goede bondgenote te kunnen zijn, daar zij

lang niet zoo onnoozel was als zij er uitzag: zij glimlachte toch even en zag den *gentleman* veel beteekenend aan, bij het vermelden van Sidney's oondeugd en verkwisting. »Nu, laat het maar acht-honderd pond geweest zijn,» hernam hij, »maar gespeeld heeft hij en grof verloren ook. Blijf er aan denken, beste Alice! dat wij nog oude kennissen zijn; mijn vader heeft nog je moeder en je moeders zuster gekend, en ik geloof naar je uitspraak, dat de kamer waar ik geboren ben, nog uitzag op het huis bij den molen, waar gij woon-det.»

»Ja wel, Sir George! ik herinner mij nog zeer goed, dat uw Heer vader dáar het oude kasteel bezat...»

»Ja, bezat,» bromde de ander, door haar als Mr. Lewis aangesproken en de zoon van Lord Montgomery, die voor de slagen hem in het verleden toegebracht, in het heden, en zoo het niet anders kon, in het morgen vergoeding hoopte te zullen vinden.

»Ik wil mijn best voor u doen, Mr. Lewis! en dat doe ik graag om de oude bekendschap, ook omdat ik wel geloof, dat mijn lieve Jane — ik noem haar altijd zoo, Mr. Lewis! daar ik haar nog geboren zag worden — als Lady Montgomery heel gelukkig zal wezen. Ik weet, dat gij erkentelijk weet te zijn; ik ben er van overtuigd.»

»En ik zal er u nog meer van overtuigen, Mistress Littleton! Gij schenkt mij meer dan het leven door de hoop, die gij mij geeft. Donker is het aan mijn hemel, zoo de aanbiddelijke oogen van de schoone Godin zich van mij afkeeren! Dus van avond hoop ik haar te kunnen naderen. Vergeet vooral niet haar te waarschuwen voor dien Sidney...»

»Maar ik moet u nog zeggen Mr. Lewis! dat er nog anderen zijn dan deze losbol, die toch een aardige losbol is, Mr. Lewis! Ja, wel aardig!» verzekerde Alice, toen zij den *dandy* de welriekende handschoenen in de met amandelwater blank gewasschen handen heen en weder zag schuiven. »Zei hij mij nog laatst niet, dat ik waard was de vrouw van den *Steward* van Howard-castle te zijn? En die *Steward* is nog niet zoo'n oud man en heeft vijftig pond behalve den afval van keuken en tuin, van stal en hoeven.»

»Dat zijt ge meer dan waard. Ge verdient zoo'n half dozijn *Stewards*, maar, beste Alice, ge brengt me op de folterbank der vertwijfeling; heb medelijden met mijn arm hart, dat de hoop dreigt te verlaten... er zijn nog anderen, zegt ge...»

»En Sidney is reeds een geduchte vijand, Mr. Lewis! ik mag het u niet verzwijgen, want die heeft vele beschermsters; dan is er nog Lord Stove.»

»Met den voet als een Sater.»

»Lord Kimble!»

»Een papist!»

»En die doen tegenwoordig opgeld hier, Mr. Lewis!»

»Zoo. Nu ik heb Rome nooit gehaat.»

»De jonge Norfolk en dan... een vriend harer

jeugd, een zekere Robert Conway, kaler dan het kieken in de eischaal, maar een vriend uit hare jeugd. Voor hem ben ik echter zoo heel bang niet, want ik heb bevelen om niemand toe te laten...»

»Maar dat is wreed... Niemand?»

»Dan Sidney, maar met oude kennissen, zoo als gij zijt, Mr. Lewis! maak ik een onderscheid... Nu, mijn lam schijnt een frissche weide gevonden te hebben, want het blaas niet meer. Ik moet toch oppassen, dat zij niet verleert mij te zoeken...»

Zij maakte eene diepe buiging voor haar beschermeling, die zich haastte zijn vader te gaan mededeelen, dat het eindelijk gelukt was de beslijkte ijs-schol, die in den vorm van Alice Littleton hem tot dusverre den toegang tot de aanbiddelijke schoone versperd had, te doen smelten, voor het minst te doen inkrimpen. Na dat welkome bericht gegeven te hebben, haastte hij zich naar den *tailleur* van de mode te gaan, en bij dezen op de dadelijke aflevering aan te dringen van den ponceau-rood satijnen mantel, met goud geborduurd en met witte taf gevoerd, het wambuis van zwart fluweel en den broek van dezelfde stoffaadje en kleur, rijk met goud afgezet en kwistig met ponceau-roode linten versierd. Madame Roitelet, die de modes van Parijs in Piccadilly ontving, zoodra ze door het hof van Lodewijk XIII waren aangenomen, leverde hem de fijne geelzijden kousen en de marokijnen schoentjens, den ragfijn batisten en gesteven halskraag. Hoewel Madame gewoon was, alles tegen gereed geld te verkoopen, verzekerde zij hem, toen ze bemerkte, dat hij een begeerig oog sloeg op een paar valsche diamanten, die zij hem echter als een paar meer dan echte aanpreef, dat zij hooge achting koesterde voor het geslacht Montgomery, en er den hoogsten prijs op stelde, dien naam in hare boeken te zien prijken.

Terwijl zij met hem in onderhandeling was en nu her- en dan derwaards hupte als een kwikstaarten, hier wat schikkend, daar weder wat bevelend aan eens van de vele bevallige meisjes, die bezig waren met het in orde maken van de rijkste kapsels, *robes* en *jupes*, en daarbij, wetend voor wie zij bestemd waren, soms een bijtend glimlachjen niet konden verbergen, was er een kooper binnen getreden, die echter de belangstelling van Madame niet sterk opwekte. Zoo als zij zeide, was zij gewoon hare klanten met een oogopslag te kennen en te beoordeelen; verder dan het kleed reikte echter haar blik niet, en die blik bespeurde aan dien vreemde deling niets wat hare opmerkzaamheid konde trekken of aanleiding geven hare beleefdheid in den eersten graad — zij had er verscheidene — te doen plaatsen.

»Een paar handschoenen Ma'am!» klonk het op korten, ongeduldigen toon, die zoo ruw afstak bij de vleierende manier van spreken van Madame en het elegante gesprek, dat zij met Mr. Lewis voerde.

»Op het oogeblik, Sir!»

»Ik heb haast, en het paar handschoenen dat ik wensch, is spoedig gezocht en gekozen.»

Madame zag den lompert aandachtiger aan, en riep eensklaps met schijnbaar blijde verrassing uit: »Mr. Conway! Hoe vaart Uwe Edelheid? Is zij wel geweest, sedert zij Londen verliet voor het leger? Duizendmaal verschooning, dat ik Uwe Edelheid niet dadelijk herkende; maar Uwe Edelheid ziet er ook nog zoo als krijgsman uit, dat ik werkelijk het kruit meen te ruiken. Wil Uwe Edelheid slechts een paar handschoenen? Heeft zij geen parfum noodig? Zij bedenke, dat zij niet meer in het leger is. *Eau de vanille à bouchon d'or*? De Hertog de la Rochefoucauld beveelt het gebruik allen edellieden aan. Dus Mr. Lewis! ook u is het aan te bevelen»

Gelukkig dat zij onderwijl bezig was Conway het gevraagde paar handschoenen toe te reiken, daar zij anders gevaar had geloopt op niet zeer beleefde wijze van hare afdwalingen terug geroepen te worden. De lompe krijgsman schudde slechts ontkennend met het hoofd bij hare herhaalde vraag, of hij niets meer noodig had, en evenzeer toen zij hem tot aan de deur begeleidend, vroeg, of Zijne Genade, Lord Strafford, mede terug was gekomen. Met een lichte buiging verliet hij het huis.

»Mr. Conway!» mompelde. Mr. Lewis, het gladdes voorhoofd rimpelend; »dien naam heb ik meer gehoord.»

»Een der edellieden van het huis van Lord Strafford, die hem zeer onderscheidt. Uitnemend man, Lord Strafford! Groot in alles! Ik heb de eer Zijne Genade te bedienen en ben gewoon het kostbaarste en smaakvolste aan Zijne Genade te plaatsen. Als Uwe Edelheid de diamanten niet neemt, dan ben ik zeker ze aan Mylord, die stellig spoedig in Londen terug zal zijn, te verkoopen. Vier honderd pond zal ik echter voor dit stel moeten vragen, maar, zoo als gezegd is, Uwe Edelheid krijgt het voor driehonderd vijftig...»

»Goed, Madame Roitelet! ik zal ze nemen... Maar die Mr. Conway...»

»Ik ken hem zeer goed... Hij kwam dikwijls hier... Hij is veel bedaarder dan de laatste maal, een paar maanden geleden... Zoo bleek als zijn gelaat nu is, zoo hoogrood was het toen; hij had zich buiten adem geloopt. De arme jongen! voor niets, want de Lady, die hij zocht, was sedert van mij weggegaan, 't was Lady Jane Howard; gij kent haar wel, de paerel van White-hall en van de City, want, zoo als ik heb hooren zeggen, Mr. Lewis, noemen de kooplieden haar zelfs een kleinood!»

»Ik ben er,» mompelde Lewis. »Een onbeschofte knaap schijnt hij te zijn,» dus luidde zijn oordeel, dat hij echter niemand liet hooren, terwijl hij, na den winkel van Madame Roitelet verlaten te hebben, het wandelpad van den *fashion* insloeg, in de hoop — wel flauw was zij echter — het vurig begeerde kleinood er aan te treffen.

Robert Conway zocht er ook naar en meende groote kans te hebben het te vinden, maar zocht, helaas! nogmaals vergeefs. Ettelijke dagen was hij reeds in Londen aangekomen, waar hij een nederig

verblijf had gevonden bij een verren bloedverwant, die een klerk was van de Admiraliteit. Slechts van éene gedachte vervuld, merkte hij minder op dan waartoe zijn gezond oordeel hem in andere omstandigheden zou hebben in staat gesteld. Afgetrokken de smalle bochtige straten langs gaande, vernam hij weinig van de gesprekken, die zoo menige hem voorbij tredende, ja, hem somwijlen aanstarende groep, voerde, gesprekken, alle doelende op de eerlange opening van het Parlement, dat een strijperk zou zijn, waar een geslacht van reuzen elkaar ontmoeten en bekampen zou. In de schemering, die bijna onder de luifel van elk winkelhuis heerschte, daar van de meeste huizen de houten gevels overbogen, zoo verre overbogen, dat zij elkaar aan de spits bijna ontmoetten, had hij voornemens en plannen hooren kunnen beramen, die hem, zoo hij nog dienaar geweest ware van Lord Strafford, het hart hadden kunnen doen bonzen. Nauw in Londen aangekomen, had hij zich bij Lady Jane Howard aangemeld, maar was hij teruggezonden met de boodschap, dat Mylady licht ongesteld was en derhalve niemand kon ontvangen. Hij had Mistress Littleton verzocht te spreken en deze bevestigde in allen deele de ontvangen boodschap en was zoo koud en terugstootend geweest, dat hem de vraag, door zijne fierheid echter nog tijdig teruggehouden, op de lippen had gezweefd, aan welke booze daad men hem toch wel schuldig dacht? De eerlijke Robert bevroedde niet dat een goudstuk de strakke lippen dier vrouw in beweging zou hebben gebracht, zoo het al niet, tegen de bepaalde bevelen in van Hare Majesteit en Mylady Carlisle, de deur aan den jonkman had doen openen. Hij moest heengaan, maar zou terugkeeren, had hij gezegd, waarop Mistress Littleton hem met een wonderlijken trek om de slappe bleke lippen had toegevoegd: »dat zij hoopte dat hij het den volgende keer gelukkiger mocht treffen.» Hij was thands weder op weg naar Whitehall. Jane scheen hem liever te worden, naarmate de hinderpalen, die zich tegen beider vereeniging opdeden, grooter en talrijker werden. Hij twijfelde niet aan haar hart, hoewel hij in oogenblikken van neêrslachtigheid, zich maar al te wel hare wispelturigheid herinnerde; hij hield er zich van overtuigd, dat de laster hem misschien misvormd had in haar oog, dat zij omringd was van zijne vijanden. Maar hoe grooter de tegenstand ware, des te grooter kracht zou hij ontwikkelen om dien te boven te komen, dat lag in zijne inborst, dat was een karaktertrek geweest van kindsbeen af. Vastberaden, maar toch innerlijk bevend, hopen en vreezend, vertrouwend en twijfelend, meldde hij zich weder aan en verzocht een oogenblik gehoor, maar vernam, dat Mylady was uitgereden, en op zijn wel wat vrije vraag waarheen, zoo als men dacht naar de plaats waar de *fashion* gewoon was te gaan. Hij rende naar Hydepark en toen naar *St. Pauls walk*, maar zijn zoeken was tot dus verre vergeefs.

Terwijl hij met gejaagde schreden beide wandelplaatsen doorkruiste met zulk een haast en onder-

zoekend oog, dat hij menigen spottenden blik of menig scherp woord ontving, zat de aangebeden Jane in haar weelderig gestoffeerd vertrek, uitgestrekt op een molligen divan, waarvan de donzen kussens met *rose* zijde overtrokken waren, welke kleur zoo zacht en tevens zoo smaakvol uitkwam door het goudgaas, dat er over heen lag gespreid. De kussens, hoe mollig en donzig ook, schenen voor de tedere wang, die er op neêrlag, nog niet zacht genoeg, want het blonde kopjen hief zich telkens op uit de holtten, die het in de kussens gedrukt had, en zocht eene betere plaats. Op een klein tafeltjen, niet ver van den divan geplaatst, stond een borduurraam, waarop een nieuw aangevangen kunstwerk gespannen was; wat het moest worden duidde het model aan, door een kunstenaar geschetst. Het stelde Paris voor, den appel aan Venus schenkende, en niet zeer moeilijk was het te gissen, wat die allegorie inhield, als wij weten dat Sidney de schets had doen ontwerpen en er voor gezorgd had, dat op de borst van den jonkman het wapen der Sunderlands, en het rozenrood vaandel, dat de meteen krans van eikenloof gekroonde Godin in de hand hield, met het wapen der Howards prijkte. Mylady Carlisle, die bij het aanbieden van het geschenk tegenwoordig was geweest, liet niet na op *decourtoisie* te wijzen, die het had doen aanbieden en tevens op den diepen zin, dien de teêrgevoelige erfgenaam van het vorstelijk geslacht der Sunderlands in zulk een geschenk had weten te doen schuilen.

Maar niet daaraan dacht zij op dit oogenblik. Zij was met koortsachtige haast aan het borduurwerk begonnen, dat naar Myladys schatting zulk een fraaien vuurscherm zou zijn bij den roodmarmeren schoorsteenmantel in de groote zaal van het stamslot der Sunderlands. Zij was het begonnen en wel in het midden het eerst; niet zoo als de regelen der kunst het voorschreven, maar zoo als een luim het haar ingaf; zij was begonnen met het *rose* vaandel te borduren, waarop haar eigen wapen stond. Nauw had zij één klauw van den beer, die in een der kwartieren voorkwam, nagebootst, of zij stiet het gantsche raam weg en wierp zich op den divan, terwijl zij de metalen schel, die in hare nabijheid stond, driftig bewoog en daaraan nog het geroep van „Alice! Alice!” paarde. Wij weten, dat deze zich niet zeer haastte aan het herhaald bevel te voldoen. Toen zij echter eindelijk binnentrad, vond zij hare meesteres den wensch van een oogenblik te voren schier vergeten en moest zij die zelve haar herinneren.

„t Is waar, Alice! gij hebt u lang laten wachten. Ik wil dat dit niet weder gebeurt, hoort ge, Alice! Ik wil het. Waar waart ge? Wat voerdet gij uit, dat ge me zoo lang alleen liet?”

„Een oude vriend kwam mij opzoeken, hij was uit dezelfde plaats waar ik geboren ben en vertelde mij...”

„Dan kan ik begrijpen, dat ge geluisterd hebt, maar dat hadt ge kunnen doen in den tijd, dat ik u niet noodig had. Of wilt ge liever vrij zijn om

te doen wat ge verkiest? Zeg het mij maar, Alice! en ik kan vlugger beenen en een vrolijker gezicht mij dienst zien doen.....”

„Nee, Mylady! neen, dat zou mijn dood zijn! U niet meer te zien, u niet meer te mogen dienen! Wat zou ik dan meer op de waereld doen? Neen, dan moge de Heer mij maar spoedig in zijn zalig hemelrijk halen!”

„Nu, nu, het is nog zoo ver niet; het was maar eene waarschuwing!” hernam het kind, dat dergelijke betuigingen van tederheid en vernochtheid dagelijks, en niet slechts van zulk een lage dienstbode, maar van de schitterendsten aan het hof gewoon was te ontvangen. Kon zich een karakter vormen bij zulke vleierijen?

„En wat vertelde hij wel? Zeker heel veel nieuws, want ge zijt al zoo oud! Hoe oud zijt ge al wel, Alice?”

„Veertig.”

„Dus dat is ruim vijf en vijftig.”

„Mylady!” waagde de ander gemelijk uit te roepen.

„Dat is zoo de berekening, Alice! Ik heb het gisteren nog gemerkt. Daar was Lady Grove, de wandelende haarspeld! Hoe oud denkt ge, dat zij zich noemde? Acht en twintig. Sidney fluisterde mij toe, dat zij dertig was, toen ze waggelde als een gans en dat ze, aannemende dat ze ieder jaar tien pond geslonken is door teleurgestelde liefde, nu minstens acht en veertig moest wezen. En dan Miss Lucy Gordon! Ze kwam er zelve meê voor den dag, dat zij even in de dertig was, maar Sidney wees me op haar *chevelure*, die aan de galoptering lijdt. Ieder morgen worden de grijze haren er uit genepen.... Bespottelijk! Maar gelukkig dat er zulke portretten zijn, zulke zomers met ijsbergen en sneeuwvelden, men zou anders geen stof meer tot lachen hebben. De nar maakte die opmerking en deed ons schateren van lachen, dat wil zeggen, ons, die nog niet goochelen met maanden en jaren.... Archie kan aardig wezen; ik heb Zijne Majesteit verzocht, hem mij voor een paar dagen te leenen!”

„God beware ons! de nar hier? Een gek in uwe vertrekken, Mylady? Wat ik u bidden mag, och dat niet? Ze zeggen, dat hij van den duivel bezeten is.”

„Nu, dien kunt ge dan bannen: daar zijt ge zeker sterk in. Maar geen woord meer! Nu wil ik hem hebben voor een heele week. Alice, welk een dag is het van daag?”

„Woensdag, tien Oktober....”

„En wanneer hebben wij de eerste *sarabande* gedanst?”

„Dat kan ik mij niet meer herinneren, Mylady! Waarlijk niet....”

„Dan zal ik het je zeggen. Donderdag vier en twintig Augustus.... Merk je nu wel, dat je oud wordt? Veertig jaar? vijf en zestig zijt ge. t Is vreeselijk zoo oud te wezen, en dan zoo dom en gebrekkig!”

„Maar Uwe Genade is ook volmaakt, volmaakt in alles! Dit nog te weten! Donderdag vier en twintig Augustus! Ja, het is waar! Ik herinner het mij

nu ook. Ik heb u toen nog moeten roepen uit den tuin, op last van Hare Majesteit. Het was dien dag zoo warm en gij hadt u verscholen in een prieel en Mr. Conway...."

»Zottin! ik ontmoette dien middag voor het eerst Lord Sidney... Neen, oude! als ik Hertogin van Sunderland ben, kunt ge mij niet meer dienen."

»Dan hoop ik Uwe Genade nooit Hertogin van Sunderland te hooren noemen..., ofschoon ik het voor Lord Edward Sidney zeer ellendig zou vinden, als gij het niet werdt."

»Dus gij gelooft ook, dat hij mij aanbidt, dat hij mij en mij alleen de hulde brengt van zijn hart?"

»U, Mylady! en dan nog eene..."

»Alice! wat is dat? Gij waagt te beweren....?"

»Dat Mylord Sidney ook nog aan Fortuna offert en soms heel veel op één kaart waagt te zetten..."

»Wat meent ge? Spreek duidelijker; ik wil het!"

»Men zegt dat Mylord, zoo als in alles, de eerste is in moed aan de speelafel, en eerst recht zijn moed zal toonen, als hij geen gebrek meer aan goudstukken heeft."

»Gij zijt een zottin!" riep Jane uit, van de sofa opspringend en zich voor een der vensters plaatsend. Zij zag er echter niet uit; zij was in zich zelve gekeerd; zij voelde zich door de onderstelling, die Alice had wagen te weten, reeds beleedigd.

»En als ik dat nu eens wilde? Als ik verkoos dat hij ook daarin de eerste ware? Ik ben rijk genoeg om hem te geven wat hij begeert. Gekkin! Waag u niet meer met die dingen te bemoeien, en zorg eer, dat ge uw plicht doet en mij dient zoo als het behoort. Van morgen was mijn chocolade weér lauw en hebt ge mij te laat gekleed, en straks..." Zij voleindde niet, het dwalend oog had het gebedenboek bemerkt, het geschenk Harer Majesteit, dat door Robert eens weggeworpen en weder opgezocht was. Dat boek deed er haar aan denken.

»Alice," vroeg zij eensklaps op gants anderen toon, »zijt ge er zeker van, mij al de brieven gegeven te hebben, die er voor mij hier zijn gebracht?"

»Ik bezweer Uwe Genade..."

»Niet van daag, niet gister of eergister, maar in de laatste drie maanden. Niet uit Londen alleen of uit Chester of Kent, maar ook uit.... York?"

»Voor zoo ver ik mij herinneren kan.... Maar wat zou er ook uit York kunnen geschreven zijn, Mylady?"

»Dat is mijne zaak!" klonk het driftig antwoord.

»Maar wat Uwe Genade na aan het hart ligt, kon toch ook mij niet onverschillig zijn.... Uwe Genade beoordeelt hare getrouwe Alice wel verkeerd!"

De klacht, die door een zucht gevolgd werd, vond geen gehoor, want de meesteres was werkelijk eenige oogenblikken ernstig. »Hij had mij toch wel eens kunnen schrijven!" prevelde zij. »Hij had altijd neiging om lomp te worden, en zoo als Mylady Carlisle terecht had opgemerkt, mocht een arm edelman dit het minst van allen zijn. Zij had hemgraag mogen lijden als knaap, maar zij zou toch eigenlijk niet weten, wat zij met hem aanvangen zou, als hij nu voor haar stond."

»Ik kan raden, waar Uwe Genade thands over peinst!" riep Alice, die de rol van beleedigde onschuld, die ze straks een oogenblik voornemens was geweest te spelen, als minder passend voor haar, weér spoedig had ter zijde gelegd. »Ja, ik kan het raden; voor niets heb ik niet het geluk reeds sedert jaren om u heen te mogen leven!"

»Kunt gij raden....?" klonk het ongeloovig; maar Jane had niet den moed te vragen, wat zij dan wel had bepeinsd.

»Ja, Uwe Genade vindt het weér te mooi om thuis te blijven en zou graag naar de wandeling gaan, indien het niet verboden ware!"

»Verboden?.... Wie zou het mij verbieden? Maar ik heb geen lust.... Roep Palfrey, om mij iets voor te lezen, iets heel vrolijks, heel dols! Hij zou mij leeren kaart leggen; als hij 't kan, laat hij dan dát doen."

»Ik ga.... Maar Mylady weet toch óók wel, dat het haar verboden is uit te gaan...."

Janes voeten trippelden van drift. »Wie zou mij iets durven verbieden? Hare Majesteit zou het zelfs niet wagen.... Als ik wilde dan ging ik...."

»Altijd toch als Lord Sidney het goedkeurde."

»Laat Palfrey zich gereed maken om met mij mede te gaan.... Gij schijnt veel lust in den tocht te hebben.... Welnu, ik heb reden boos te zijn, en daarom blijft gij thuis en wacht ge hier mijne terugkomst af."

Dat viel geheel niet in het plan van Mistress Littleton, die zich dan ook gereed maakte daartegen zeer oodmoedig protest aan te tekenen, het geen de kwade luim van hare jonge meesteres nog vermeerderde, die eigenlijk gedwongen was te gaan om hare vrijheid te toonen en toch vreesde voor eene berisping van Hare Majesteit en een straffen blik van Mylady Carlisle. Zij, de aanbedene, de alom gevierde, was de minst vrije van allen; zij meende te kunnen doen en laten wat zij verkoos en werd aan den leiband voort gevoerd door zoo velen, die dat luchtig en lichtvaardig, zich zelf nog zoo vreemde, gemoed beheerschten. De werkelijkheid werd echter altoos onder bloemen verborgen, en zoo het bedeksel eens om deze of gene reden werd opgeheven, dan woei haar uit de onbekende sfeer een koude onaangename windstroom tegen.

Toch gebod haar trots niet terug te treden, al begreep zij ook een onbekend gevaar te gemoet te gaan. Alleen naar Hydepark of naar *St. Pauls walk* te gaan, zou niet in haar zijn opgekomen, indien het denkbild niet zoo als nu door een ander in haar binnenste was nedergelegd en wel in dier voege, dat de trots van het bedorven kind zich er meester van moest maken. En deed zij dit, dan liet zij het ook niet weder los. Thands zou zij gaan, thands had zij een koortsachtige begeerte om zich gereed te doen maken en voerde zij Alice menig verwijt te gemoet over hare langzaamheid. Tusschen drie en zes ure vereenigde de *fashion* zich in het middeenschap van de *St. Pauls Kerk*, en het was reeds drie ure geslagen. Er scheen zich een nieuwe belemmering op te doen en wel eene die Jane, hoe

machtig zij ook ware, niet uit den weg zou kunnen ruimen.

Mylady Carlisle toch kwam haar een bezoek brengen, en vroeg haar met eenige bevreemding, welk een tocht zij ondernemen ging. In den toon van Mylady was altijd iets hoogs, iets bevelends, en wat Jane in elk ander oogenblik niet vreemd ware voorgekomen, ergerde haar thands. Zij meende reeds de gevreesde berisping en daarin de bevestiging te vernemen van het beweren harer kamenier, dat zij niet vrij was in hare handelingen, en kwam daarom zonder eenige inleiding tot de zaak zelve.

„Mylady!” vroeg zij heftig, „is het waar, dat men mij verboden heeft uit te gaan als ik het wensch?”

„Mijn kind!” klonk het met eenige bevreemding. „Zoo bepaald als de vraag is kan het antwoord niet zijn. Uwe moederlijke vriendin zou verplicht kunnen zijn eene vrijheid te beperken, indien die bandeloosheid wilde worden, maar ieder weet, dat zij daartoe nooit geroepen zal behoeven te worden tegenover een pupil als Jane Howard is.”

„Maar Hare Majesteit heeft toch geen bevelen gegeven om de poort van White-hall voor mij te sluiten, zoo ik die wilde uitgaan zonder opzicht?” hernam Jane, terwijl haar van ergernis de tranen in de oogen paerelden.

„Maar wie heeft die dwaasheid in dat schrandere kopjen doen dringen?”

„Alice waagde het te beweren.”

„Indien Hare Majesteit u iets had te gebieden of te verbieden, mijn kind! dan zou zij het u voorzeker niet doen weten door den mond eener dienstbode,” zeide Mylady een blik op Alice werpende, waarbij deze onthutste.

„Maar is het mij dan verboden...?”

„U is niets verboden; want wat men anders wellicht zoude moeten doen is tegenover u niet noodig; gij voorkomt zelfs elk gebod, en maakt dus elk verbod overbodig. Gij hadt u thands voorgenomen...”

„Naar de *St. Pauls walk* te gaan, zoo als al de Ladies gewoon zijn te doen.”

„Niet alle, Jane! gij zijt bezig te overdrijven; vele misschien, en die vele, zoo zij van uwe schoonheid en uwen ouderdom zijn, niet zonder geleide... Verbeeld u eens, dat een lompe Puritein — en die komen er tegenwoordig maar al te veel — u tegen kwam en u een preek begon te houden over uwe behaagziekte, zooals de man reeds zeer spoedig aan u bespeuren zou, ware het ook maar alleen om uwe schalke oogen, wat zoudt ge doen? De hulp inroepen der aanwezige edellieden? Zij zouden zich haasten u te gehoorzamen, maar jegens hoevelen zoudt ge niet dankbaar behooren te zijn? en men weet dat gij veel te schenken hebt. Ziet ge nu wel in, dat ge verkeerd zoudt handelen, zoo ge alléén die plaats wildet bezoeken?”

„Maar waarom zorgt Lord Sidney dan niet, dat hij hier is om mij te begeleiden? Hare Majesteit en gij, Mylady, hebben mij toch verzekerd, dat hij mij lief heeft, mij alleen lief heeft, en hij heeft mij nog onlangs gevraagd, wanneer ik hem zoo gelukkig

zoude maken den naam van zijn geslacht te zullen dragen.”

„Heeft hij u dat gevraagd? De ware liefde is ongeduldig,” zeide Mylady op zonderlingen toon. „Het zoude u toch niet voegen, Jane! door dien edelman geleid, u in het openbaar te vertoonen. Dat ware strijdig tegen de gebruiken, die eener hooggeborene als gij heilig moeten zijn.”

„Dus moet ik thuis blijven, hier in dit enge verblijf, waar de lucht zoo bedompt is en ik wegteer van verveling, alleen met Alice!”

„Menige vrouw die u ziet zoude wenschen weg te teren als gij, lief kind!”

„Maar ik kan van daag niet in White-hall blijven... ik heb juist zulk een verlangen om naar buiten te gaan.”

Mylady zag haar en toen Alice doordringend aan; zij wist niet wat te denken. Zou er een geheim onderhoud bepaald zijn met dezen of genen, wien dit kind in een harer luimen een oogenblik van geneenheid had geschonken? Zou de oude kamenier wellicht het middel zijn, waardoor Jane heimelijk gemeenschap hield met de waereld buiten White-hall; eene waereld, waarmede Hare Majesteit en Mylady om goede redenen haar onbekend wilden doen blijven? Mylady zou het te weten komen.

„Wie zou zich niet haasten aan elken uwer wenschen te voldoen, zoo de vervulling ten minste geen bovenmenschelijk vermogen vorderde? Gij begeert u te vertreden? Welnu, ik bied u mijn geleide aan. Ik ga ook naar de *St. Pauls walk*.”

„Heerlijk, heerlijk, Mylady!” jubelde Jane, in de kleine handen klappend „Haal mijn overkleed, Alice! en maak dat ge ook klaar komt: ge moogt meêgaan, oude!”

Zij had een weinig berouw over de wijze, waarop zij de oude dienstbode in de laatste oogenblikken had bejegend en wilde het weder goed jegens haar maken. Zij had er echter niet op gerekend, dat Mylady ook eene stem en wel eene beslissende had. Deze liet Alice heengaan om de bevelen harer meesteresse op te volgen en begon toen: „Gij wilt wel een raad van mij aannemen, niet waar, mijn kind?”

Jane knikte toestemmend.

„Dan zou ik Alice thuis laten. Er is geen plaats voor haar in mijn karos, en bovendien, ze moge een oude getrouwe dienstbode zijn en misschien voegen in het *boudoir* van Lady Howard, zeker niet in haar gevolg..... Waar eene Koningin verschijnt volgt de hooge adel en niet het gemeen.”

„Indien gij 't zoo begrijpt, Mylady....!”

„Dan blijve zij thuis, niet waar? Ik wist het wel dat goede raad altijd ingang bij u vindt.”

Mylady had de kieschheid, Jane zelve het tegenbevel aan hare kamenier te doen geven, hetgeen deze blijkbaar zoozeer teleurstelde, dat Myladies argwaan niet weinig versterkt werd.

Weldra waren beiden, gevolgd door twee paadjes en nog eenige andere dienaren, allen tot het huis van Mylady Carlisle behoorende, aan den ingang der *St. Pauls Kerk* afgestapt. In het middenschip

en de zijgangen der Londensche hoofdkerk dwarrelde reeds eene menigte wandelaars.

Bij het binnentreden van Mylady Carlisle en Lady Howard, werd er een dof gemompel in beider onmiddellijke nabijheid vernomen en verstomde de luide roep, die nog kort vóór beider aankomst uit een der hoeken geklonken had.

»Mylady, hoe die zwarte mannen ons aanstaren!» prevelde Jane, zich bijna tegen Mylady aandringend. Zij had eerst gemeend dat het gemompel, zoo als haar in White-hall telkens verzekerd werd, een hulde beteekende aan hare onvergelykelijke bevaligheid gebracht, een hulde, die de eerbied en het ontzach alleen deden fluisteren; maar de blikken, die door de hier aanwezige groepen op haar geworpen werden, hadden haar van dwaling overtuigd. Toch behoefde zij zich niet beangst te maken, want het dof gemompel gold niet haar, die men niet eens kende, maar Mylady Carlisle, de vriendin van Graaf Strafford.

»Dat zijn nu de heiligen, die den hemel met geweld willen innemen, lieve!» hernam Mylady met een spotachtig glimlachjen, terwijl zij met een blik vol minachting het beleedigend gemompel beandwoordde.

»Een Parlement, een Parlement!» klonk haar nu in het oor. Het was de roep, die een oogenblik bij hunne aankomst had opgehouden en aangeheven werd door een broeder uit de lagere klasse des volks, terwijl hij ettelijke gedrukte papieren toereikte aan de opgestoken handen van de honderden, die zich om hem heen hadden geschaard. Werkelijk, het was het manifest van Zijne Majesteit tot zijn trouw volk van Engeland, waarin de saámroeping van het Parlement werd aangekondigd.

»Bradshaw is mijn kandidaat!» hoorde Mylady in hare nabijheid zeggen. »Het volk Gods stemme voor dien oudste in Israël. Hij heeft gezworen den reus Goliath het hoofd te vermorselen.»

»Waar is uw David, ellendig gepeupel?» prevelde Mylady, met majesteit de groepen doorgaande, die, hoe de wrevel zich daarbij ook menigmaal kond deed, bij hare nadering zich toch verdeelden om haar door te laten. Het was Jane, wie het banger en banger te moede werd, geen geringe troost, dat zij Mylady zoo kalm, zoo hoog en trotsch zag voortwandelen; zij had zich dan ook van lieverlede weder hersteld, den moed herkrege in het rond te staren en had tot haar genoegen juist een groep vrolijke edellieden, onder al die stemmige kleedingen en strenge gezichten een ware verkwikking, in hare nabijheid ontwaard, toen zij eensklaps den arm van Mylady voelde trillen. Zij zag om, en bemerkte een man, in zwart fluweel gekleed, die reeds voorbij was.

»Wie was dat?» vroeg Jane huiverend.

»Ik ken hem niet, mijn kind!» klonk het onverschillig, maar hare stem was heesch.

Zij kende hem maar al te wel. John Pym was haar voorbij gegaan, zonder een woord te spreken; maar met een blik, die welsprekend was en haar het antwoord scheen te geven op haar laatste vraag

aan het gepeupel; John Pym, de gehate en gevierde tevens; John Pym, de doodvijand van Strafford en de eenige, die waardig was dat te zijn.

Zij waren thands van edellieden omgeven en nauw in staat de diepe eerbiedige groeten te beantwoorden, welke tot beiden werden gericht. Sidney, de bevalligste, de vrolijkste, de geestigste van allen, verliet een der kringen, terwijl de blijde verrassing op zijn gelaat te lezen stond.

»Mijne aanbiddelijke Helena komt toch niet hier om een tweeden Trojaanschen oorlog te doen uitbreken? Had ik mogen weten, dat ge zoudt willen verschijnen om te heerschen, ik zou gaarne uw eerste onderdaan zijn geweest!»

Jane bloosde, zag met welgevallen den bevalligen jonkman aan en liet hare hand in de zijne rusten. Mylady nam het woord, gaf te kennen, dat het plan plotseling was opgekomen, en de verwachting om een zeker iemand te ontmoeten en te verrassen, die nu niet verre stond, zeer veel tot het onmiddellijk uitvoeren van het opgevat voornemen had bijgedragen.

Sidney boog met een blijden lach voor Jane en wendde zich toen weder tot Mylady. »Ik heb in langen tijd zulke bemoedigende woorden niet vernomen, Mylady! Ik was op het punt te gelooven, dat er met de Sunderlands een spel werd gespeeld. Heeft Hare Majesteit ten langen laatste den dag van ons huwelijk bepaald?»

»Hare Majesteit huivert altijd nog, omdat zij nog maar niet overtuigd is, of gij haar pupil en deze u zoo zeer lief heeft, als ge beiden moet en kunt vorderen.»

»Het geweten Harer Majesteit is al zeer teder op dat punt. Jammer dat het zich zelf de middelen onthoudt, door welke het zich eene vaste overtuiging zoude kunnen verzekeren.»

»Wat meent ge, Mylord?»

»Men verwijdert mij van Lady Howard als ik haar vertrouwelijk wil naderen; men doet mij weder naderen als ik in wanhoop mij dreig terug te trekken. Aan dat spel moet een einde komen, Mylady! De Sunderlands moeten een besluit nemen!»

»Niets liever dan dat. Van dat besluit zal dat Harer Majesteit afhangen. Is dat antwoord duidelijk genoeg, Mylord?»

Dat mocht het dan ook wel zijn. Geen oogenblik hadden de Sunderlands vermeend, dat de rijke pupil hun werd afgestaan uit zuivere genegenheid jegens hun geslacht. Zij hadden zeer goed begrepen, dat het huwelijk van Edward Sidney met Jane Howard eene overeenkomst was waarbij de eene partij zoo veel mogelijk eischte en de andere zoo min mogelijk moest trachten te geven. En dusdanig was er dan ook gehandeld. De Sunderlands hadden toegezegd hun invloed te doen gelden ter ondersteuning van de plannen der Koningin, en hadden aanvankelijk hun woord gehouden, maar de omstandigheden waren gewijzigd en met deze de eischen, die Hare Majesteit aan de Sunder-

lands te doen had, terwijl de bereidwilligheid tot medewerking van hun kant eer af dan toegenomen was.

Hierdoor was een toestand van geven en nemen geboren, die in ieder opzicht onedel mocht worden genoemd, maar met een sterker woord moest worden gebrandmerkt waar het de toekomst gold van een kind, dat niet wist wat het wilde, dat niet konde willen, omdat de valsche tedere zorg der ouders en later der voogden alle zelfstandigheid had vernietigd.

Terwijl de intrige hare fijne draden spon, dreigde de liefde met hare tedere en toch krachtige vingers in de webben te grijpen en die te verstoren. De woordenwisseling tusschen Mylady en Sidney vervulde beider aandacht meer en meer en deed hen het hen omringende schier geheel vergeten. Het was of dit oogenblik verbeid was door een jong edelman, die reeds verschillende malen hen voorbij was gewandeld en niet had nagelaten de schoone Jane op ondubbelzinnige wijze van zijne eerbiedige hulde te verzekeren. Jane had hem door Alice, die hem altijd hoog verheef, leeren kennen, daar zij hem eens op eene wandeling in Hyde-Park had aangewezen als Sir George Lewis, oudste zoon van Lord Mongomery, een edelman, die reeds menig vrouwenkopjen op hol had gebracht, maar, zoo als men zeide, steeds was trouw gebleven aan zijn eerste en eenige maar immer teleurgestelde liefde. Wie daarmede bedoeld werd liet Alice zeer goed gissen, en Jane had het grootsche gevoel zich aanbeden te weten in stilte, zonder hoop en met een gebroken hart. De schuchtere minnaar had zich nu echter met eenigen moed gewapend en was Jane op zijde gekomen, terwijl hij haar een heerlijk geurenden bloemruiker aanbod; het was, zoo als het luidde, de hulde van een sterveling, die zich gelukkig prees het onsterfelijk schoon eener godinne te mogen aanbidden.

Jane aanschouwde glimlachend het geschenk en maakte de opmerking, dat de bloemen zoo smaakvol waren gerangschikt, alsof een vrouwenhand daaraan uren lang had besteed. Lewis kleurde even, want zonder het te weten had Jane juist geoordeeld, daar de ruiker in den bewusten parfumeriewinkel geheel gereed gekocht was; hij maakte echter de galante opmerking, dat de parfum dier bloemen veroordeeld was, spoedig te sterven nu de *bouquet* in het bezit was van eene, voor wie alle kleuren en geuren verbleeken en zich oplossen moesten. Het was een woordenspel, met hetwelk Jane, zoo als wij reeds van vroeger weten, wonderwel wist om te gaan; vreemd mocht het dus heten, dat het plotseling door Jane werd afgebroken, ja dat zij zelfs een oogenblik geheel onthutst bleef stilstaan, zoo zeer in verwarring gebracht, dat zij niet meer wist wat te doen, voort te treden of terug te keeren. Bij een der pijlers waarop de bogen rustten, die naar de zijgangen der kerk heenvoerden, had zij een spookgestalte ontwaard,

ten minste zoodanig kwam haar de gedaante die er post vatte voor. Was dat werkelijk Robert Conway, die met dien ernstigen ja schier straffen blik haar aanstaarde, of was het een zinbedrog? Zij wenschte bijna dat het 't laatste ware want zij meende eene berisping op zijn bleeke saámgeperste lippen te lezen, ja een kastijding in dat zoo star op haar gevestigd oog.

Het kwam haar voor, dat hij jaren ouder was geworden, en dat hij met het bevallig hofkostuum, in hetwelk zij hem het laatst gezien had, alle vormen van den edelman had afgelegd. Neen, het was geen zinbedrog, want hij trad op haar toe en was haar op zijde eer zij hem ontvluchten kon. Ontvluchten? was dat haar wensch? Mocht het dat ook geweest zijn, bij den eersten toon dier welbekende stem was het dat niet meer.

»Ik heb u gezocht, Jane!» fluisterde hij haar toe. »Aan uwe woning werd ik altijd teruggevozen. »

»Ik heb daar niets van geweten... ofschoon... ja ik geloof, dat ik u niet had mogen ontvangen...»

»Vergun mij, aanbiddelijke fee, dat ik u uit het gedrang van het aardsche gepeupel drage naar eene plaats, welke uwer heiligheid beter voegt,» zeide Lewis vleierende, en wel mocht hij het aanbod wagen, want het gedrang der wandelenden was toegenomen en had Jane van Mylady en Sidney reeds sedert geruimen tijd gescheiden.

»Sir, ik heb met deze Lady over gewichtige zaken te spreken die niet het bijzijn eens derden vorderen,» zeide Robert eengzins hoog, den pronker van top tot teen met de oogen metend. Deze was geraakt en zoo het nog noodig ware ontving zijn moed door het bijzijn van Jane een prikkel te meer.

»Ook ik ben in den zelfden toestand, Sir! en ik hoop dat ge me zult begripen.»

Een onbeschaamde is altijd zeer goed te begripen,» was het antwoord, terwijl het oog des sprekers vlamde. »Mylady doe echter uitspraak wie zij dit oogenblik het oor wil leenen. Beslist zij ten uwen voordeele, wees er dan van overtuigd, dat ik gehoorzamen zal.»

Jane bloosde en verbleekte; zij werd tot handelen gedwongen. Tot dus verre had zij den verbeten toorn van beide *cavaliers* niet met misnoegen gadegeslagen, want zij begreep, dien toorn te beheerschen; thands echter werd zij geroepen eene keuze te doen, waartoe zij niet verplicht geweest zoude zijn, indien zij van den aanvang af zich onder de bescherming van hem had geplaatst, die haar als echtgenoot was voorgesteld. Tegenover Lewis wilde zij, tegenover Robert durfde zij niet reppen van den band, die haar aan Edward Sidney hechte of weldra hechten zou, en daardoor was zij in den valschen toestand geraakt, waarin zij zich thands bevond. Den galanten ridder wilde zij niet geheel tot wanhoop vervoeren, den straffen man waagde zij niet terug te wijzen; de laatste zou het zich, niettegenstaande de verzekering van het tegendeel,

misschien niet laten doen, maar zich veeleer vermeten den ander met geweld te verjagen; bovendien herinnerde haar de toon dier stem, ja zelfs dat strenge gelaat, nog altijd een verleden, dat haar, ondanks haar wispelturigheid, nog lief was gebleven. Met kloppend hart en niet dan stamerend bekende zij Sir George Lewis, dat Mr. Conway een oud vriend was, dien zij in geene maanden had gezien, en die haar zeker over gewichtige zaken zoude willen spreken. Zij had met Mr. Conway als kind gespeeld, voegde zij er aan toe als om Lewis gerust te stellen.

„Ik zwijg en gehoorzaam,” hernam Lewis opeen toon, dien hij van aandoening trachtte te doen beven, hetgeen hem vrij wel gelukte. „Ik voel mij reeds gelukkig door het grootste offer te brengen, dat een sterveling brengen kan, namelijk een uwer wenschen te hebben mogen vervullen.” Om zijne eer te handhaven wierp hij een trotschen blik op den mededinger en met de hand op het gevest van zijn degen trad hij, na eene oodmoedige buiging voor Jane, met de houding eens overwinnaars voort. Toch nam hij zich voor, weêrwaak te oefenen op den gemeenen soldaat, zoo als hij Robert betitelde, en spoedig zou het beiden blijken, op welke wijze hem dit mogelijk was geweest.

„Jane!” fluisterde Robert, zich tot haar overbuigende, „een plotseling ontvangen bevel deed mij naar het leger vertrekken en ik was niet bij machte afscheid van u te nemen; maar ik schreef u dat omstandig en toch ontving ik geenerlei antwoord; waart gij zoo zeer op mij vertoornd?”

„Wel neen, Robert! Maar gij tilt alles zoo zwaar! Denk, dat ik hier ben gekomen om mij te vertreden en nu komt ge mij een predikatie houden. Ik ben blij u te zien, maar als ge zoo voortgaat, zou ik haast gewenscht hebben dat ge nog wat in 't leger gebleven waart.”

Robert zag haar vreemd aan; een trek van droefheid vertoonde zich zelfs op zijn gelaat. „Ge waart niet boos op mij en toch schreeft ge mij geen enkel woord? Zeide u dan geen stem in het binnenste, dat een enkele letter schrifts van uwe hand mij in mijne eenzaamheid had kunnen troosten?”

„Eenzaamheid? zoo als mij verteld werd zijn er meer dan duizend edellieden onder de wapenen, waaronder van de hoogste huizen.... en dat noemt hij eenzaam zijn!” riep zij lachend uit; maar zij stuitte dien lach, toen zij hem aanzag en zulk een strakheid op zijn gelaat bespeurde en de lippen weder zoo saâmgeperst zag. „Maar Robert, vertel mij toch wat u deert? Kan ik u helpen? Ja, zeker wel, want ik krijg alles wat ik vraag van Hare Majesteit. Gauw, zeg mij wat gij hebben wilt en zet dan eens een ander gezicht en jaag mij dan niet langer vrees aan.... vroeger waart ge zoo heel anders!”

Zij steunde vertrouwelijk met hare eene hand op zijn arm en boog het kopjen met de rijke geurige krullen tot hem over.

De uitdrukking zijns gelaats veranderde en warm voerde hij haar tegemoet: „Niet waar, Jane! gij hebt

mijne brieven niet ontvangen? Gij ontveinst het, omdat ge vreest dat ik de intriganten die u omgeven zal straffen....? Gij hebt ze niet ontvangen en waart dus wél boos op mij?”

„Waarlijk niet, Robert! Of ik al uwe brieven ontvangen heb dat weet ik waarlijk niet, want, Robert! als ge eens wist hoe vele ik er krijg....!”

Zij hoorde iets van zijne lippen wat naar een gesmoorden kreet zweemde; tot haar schrik zag zij weder een onheilspellende plooi op zijn gelaat en begreep zij hem weder vertoornd te hebben, hoewel zij de oorzaak niet begreep. Het mocht in verband staan met zijne brieven, welker inhoud zij zich waarlijk niet meer herinnerde. Kon haar dit ten kwade worden geduid, haar, wie iederen morgen het bevallig korfjen uit West-Indisch stroo gevlochten en met *rose* taf bekleed, met geparfumeerde briefjens ten boorde gevuld, werd aangebracht? Toch zou zij den inhoud zijner brieven wel onthouden hebben, indien hij in een daarvan haar gemeld had dat hem iets deerde, dat hem iets ontbrak. Zij zeide hem dit en zag dat het hem genoeg deed en hoorde weder een zacht woord op den welbekenden toon.

„Jane!” klonk het, „ik ben ontslagen door Mylord Strafford, omdat ik geen knecht wilde zijn, omdat ik niet handelen wilde tegen mijne consciëntie. Jane, ik vrees er niet voor, dat gij mij daarover berispen zult, en al deedt gij 't ook, ik kan niet anders.”

„Wat gij deedt was zeker goed. Gij behoeft u niet te verdedigen, Robert! Waarlijk ik ben nog niet oud genoeg om iets van die dingen te verstaan! Gij moest eens hooren hoe wijs Mylady daarover met Hare Majesteit kan spreken, zoo wijs, dat ik er slaap van krijg als ik er bij ben. Die Graaf Strafford heeft zeker ongelijk: het is een barbaar, ik haat hem.”

„Jane, Jane! gij overdrijft!” riep Robert bijkans op een blijden toon uit, want hoe warm trok zij zijne partij!

„Neen, ik overdrijf niet. Al is Hare Majesteit in de beste luim, dan komt zij in de slechtste als zijn naam genoemd wordt. Gedanst wordt er niet meer; want Zijne Majesteit zit met een brief van Lord Strafford in den Bijzonderen Raad! Geen Maskes meer, want Lord Strafford heeft Mylady Carlisle iets doen weten en de Norfolk's en de Northumberland's moeten den gantschen avond daarover geraadpleegd worden. Ik heb dien man ontmoet.... ik was zoo dwaas den eersten keer bang voor hem te zijn, maar nu heb ik hem laten merken dat ik hem haat — den uitgedroogden Ier, zoo als zij hem allen noemen. Maar nu hebben wij ten minste u hier, en met Edward Sidney, en den aardigen edelman van straks en den gewilligen Graven en nog een paar goedaardige meisjes, die mij in alles willen navolgen, en die dan ook doen wat ik verkies, kunnen wij, ondanks Strafford, een ballet dansen.”

„Jane, ik kan nu uw haat jegens Mylord begrijpen,” vervolgde hij bitter. „Velen haten hem om andere en misschien geldiger redenen.” Jane ontveinsde hare geraaktheid niet over deze laatste woor-

den, die haar zoo grof in het ongelijk stelden of haar grieven als zoo weinig beteekenend deden voorkomen. De ander sloeg er echter weinig acht op en vervolgde met zooveel ernst, dat er zelfs iets plechtigs in zijn toon school: »Mij is de gelegenheid ontnomen in Engeland rang en naam te winnen; ik moet dus in den vreemde dat beproeven. Jane, ik ben voornemens dienst te nemen bij het Zweedsche leger in Duitschland!»

»Robert, dan zie ik u nooit weêr!» riep zij uit, terwijl hare oogen vochtig werden. »En waarom zoudt gij niet hier blijven? Rijk zijt ge niet, dat weet ik, maar ik ben zeer rijk, zoo als mij gezegd is... Wat behoeft ge en ik zal het vragen...»

»De verlorene is eindelijk teruggevonden!» zeide een welbekende stem aan hare zijde; het was die van Sidney, die met Mylady Carlisle Jane reeds lang gezocht had en ten laatste door Sir George Lewis op den rechten weg was geholpen.

»Gij zeidet mij eens dat Hare Majesteit uw voorgedesse was...» fluisterde Robert.

»Ja, zij is dat nog en zij houdt veel van mij, spreek met haar...» hernam zij haastig.

»Uwe *courtoisie* heeft mij zeer aan u verplicht, Sir!» zeide Sidney met een mengeling van hoogmoed en vriendelijkheid. »Lady Howard zal niet minder dan ik het geleide dat gij haar boodt waardeeren.» Hij vatte Janes hand en boog, waarna hij met haar zich wendde. Mylady Carlisle had het oog op den jonkman gevestigd gehouden alsof haar blik hem doorschouwen wilde. »Is dat niet Mr. Conway, die u in vroegere dagen het hof maakte?» vroeg zij eindelijk op den terugtocht naar haar karos. »Weet ge wel, lieve, dat hij tegenwoordig psalmzingt tegen den besten vrome en vast en bidt als een heilige uit het Schotsche Israël? Een bevallig jonkman!»

Mylady had de gave om iemand te vernietigen. De beeldtenis van den jonkman stortte bij die woorden uit de lijst, waarin Jane haar een oogenblik te voren geplaatst had, en, vreemd was het, toch werd ze niet verbrijzeld zoo als vroeger na dat onderhoud in den tuin van White-hall. De reden daarvan was, dat de beeldtenis thands niet zoo hoog was gehangen als toen. Toen had zij in zich zelve gebubeld over hem gezegepraald te hebben, zijn wil te hebben onderworpen aan den haren; thands had zij daar zelfs niet naar gestreefd, had zij veeleer iederen rimpel op zijn voorhoofd willen wegvagen. Toch kwam hem, toen hij, alleen achter gebleven, dit vroegerè onderhoud met het tegenwoordige vergeleek, dat eerste bevredigender voor dan het laatste, al was zij ook thands met dezelfde hoopgevende woorden van hem gescheiden. Wie was echter de edelman die haar wegleidde, en met welk recht had hij hem zoo koud beleefd en tevens met zulk een hoogheid, als ware hij Janes natuurlijke beschermmer, teruggewezen? Zou zij onder de schare van bewonderaars er een hebben uitgekozen? Had zij ook aan een hand en hart toegezegd? Maar dan zou zij daarop gezinspeeld of hem openhartig daar-

mede bekend hebben gemaakt. Zij wist toch dat hij haar lief had; hij had het haar vaak genoeg verzekerd, en welke lichtzinnigheid hij ook in haar te berispen had, hoe hij de toeneming van dat hoofdebrek ook meende bespeurd te hebben, van dubbelhartigheid jegens hem, van bedrog kon hij haar niet verdenken.

Hij had haar innig, innig lief, lief met al den ernst hem eigen; liever nog dan vroeger, misschien wel omdat de vervulling zijner wenschen verder dan ooit verwijderd scheen. Wisselziek was ze, dartel, lichtzinnig, maar wat de natuur in haar gelegd had was ook in den kring waarin zij geplaatst was eenzijdig, gebrekkig ontwikkeld. Aan zijn invloed op haar hart twijfelde hij niet van het oogenblik af, dat hij het recht zoude verkrijgen dien te oefenen. Dat hij haar dus van zich had laten gaan! Dat hij geen beslissend antwoord had gevraagd op zijne bepaalde vraag! Maar mocht hij deze stellen? hij, thands zonder toekomst, terwijl zij gezeten was in de schaduw van den koninkrijken troon? Maar had hij haar dan lief uit belang? Had hij haar dan niet lief gehad vóór dat die rijke bloedverwante gestorven was, die haar de onmetelijke bezittingen had vermaakt, welke haar thands zulk een vorstelijk vermogen verzekerden? Neen, zijn geweten sprak hem van zelfzucht vrij, zoo meende hij, en hij geloofde daarvoor een bewijs te meer te vinden in het vaste voornemen dat hij had om, zoo hij te eeniger tijd haar zijn naam mocht schenken, haar vermogen vruchtbaar te maken voor de heilige zaak die hij voorstond.

Wisselziek was ze, dartel en lichtzinnig. Maar had hij niet een traan in haar oog zien opwellen, toen hij sprak van heen te reizen naar een vreemd land? Zij had hem nogmaals naar de Koningin verwezen! Zou hij tot deze gaan? Hij gevoelde een schier onoverkomelijken afkeer van dien stap. Hij zou eene bede richten tot haar, die hij schuwde, die onuitputtelijk in intriges, zoo als het gerucht luidde, hem valstrik op valstrik spannen zou. Mocht hij het ook wel doen? Liet zijne conscientie het hem toe? Hij waagde zich niet verder op dat gebied; want hij vreesde op een weg geleid te worden dien hij eigenlijk niet betreden wilde: hij was bevreesd zich vragen te stellen, waarop het antwoord ontkennend moest luiden, terwijl hij het bevestigend wenschte. Hij zou den stap wagen, waartoe de laatste woorden van Jane hem zelfs aanspoorden; hij moest den tweestrijd doen eindigen in zijn binnenste, die schade dreigde toe te brengen aan zijne zedelijke sterkte.

Het voornemen om Hare Majesteit te ontmoeten stond bij hem vast en reeds den volgenden morgen had hij zich tot den zwaren gang naar White-hall gereed gemaakt. Nog eens had hij aan de ijdelheid der ijdelheden geofferd en zich in de opzichtelijke kleeding getooid, waarvan de dracht hem lang reeds had tegen gestaan en die hij met blijdschap tegen de eenvoudige kleeding van den soldaat had verwisseld.

Voor hij zich tot den Lord Kamerheer wendde,

wenschte hij Jane nog te ontmoeten, om den twijfel, die hem in den afgeloopen nacht bekropen had, voor goed te doen eindigen. Hij meldde zich aan, maar hoewel Mistress Littleton hem veel beleefder dan vroeger ontving, hem in het bevallig kleed, dat hem zoo goed stond, zelfs vriendelijk toeknikte, toch moest hij vernemen dat Lady Jane niemand ontving, en, zoo als zij er vertrouwelijk bijvoegde, ook niemand ontvangen mocht, dan die aan hare Majesteit en ook aan Mylady Carlisle, de boezemvriendin der Koningin, waren voorgesteld. Zelfs een zilveren of gouden sleutel, die toch soms ook goede diensten bewees, kon zonder die voorstelling niet worden gebezigd.

Mistress Littleton bleek niet ongeneigd te zijn op de gewone voorwaarden Robert onder hare beschermelingen op te nemen; maar de onnoozele jonkman begreep het niet en deed derhalve geene poging om de preliminairen van het later te sluiten verdrag te openen: geen enkel goudstuk gleed hem uit de tasch. Toch nam het haar niet zoo zeer tegen hem in, om hem de toelichtingen te onthouden welke hij noodig had en van haar hoopte te ontvangen. Zij wees hem aan waar hij zich had te melden om een gehoor te verkrijgen en hoe hij zich het voordeeligt bij Hare Majesteit kon voordoen. »Vooral niet door den neus praten als een Puritein!» zeide Mistress Littleton lachend. »Eer wat aan de Heiligen geofferd als ge dat zoo in het voorbijgaan doen kunt. Zoo ge slechts met Meester Rosetti of den Priester Con bekend waart!...»

»Ik dank u, goede Mistress Littleton, ik weet reeds genoeg.»

Dezelfde beschroomdheid als hem bij het bezoek, dat hij eens Zijner Majesteit bracht, overvallen had, gevoelde hij ook thands weder, toen hij den Lord Kamerheer zijn verzoek had voorgedragen en deze hem meldde, dat Hare Majesteit hem de hooge gunst zoude bewijzen hem te ontvangen.

Toen hij het aangrenzend vertrek binnentrad, bevond hij zich alleen; eerst na een oogenblik wachters, hetgeen hem minstens een uur toescheen, werd de laken *portière* van een der deuren weggeslagen en stond hij... niet voor hare Majesteit, maar voor eene, die — hij erkende het gaarne — haar waardig vertegenwoordigde; voor dezelfde Lady, die Jane den vorigen namiddag in de St. Paulskerk had begeleid. Had hij zich toen haar naam niet herinnerd, nu was zijn geheugen getrouwer en herkende hij in haar de Lady, die Graaf Strafford, tijdens hij tot diens huis behoorde, eenmaal had bezocht en die toen als de Gravin van Carlisle aangemeld werd. Was hij ook geneigd zijne teleurstellingen niet te ontveinzen en Mylady te doen begrijpen dat hij geen andere dan Hare Majesteit wenschte te ontmoeten, de woorden waarin hij dit had willen te kennen geven bestierven op zijne lippen, bij den doordringenden blik dien deze schoone vorstelijke vrouw op hem wierp.

»Mr. Conway... zoo als werd aangediend? Het doet Hare Majesteit leed u niet zelve te kunnen

spreken; zij heeft echter mij gemachtigd in hare plaats te vernemen wat gij te melden hadt.»

»Zou mij dan niet een uur kunnen worden bepaald dat ik Hare Majesteit zoude mogen ontmoeten?»

»Indien men dat wilde, het zou u in antwoord op uw verzoek om gehoor zijn aangezegd, Mr. Conway!» klonk het hoog. Eenigzins vriendelijker vervolgde zij echter: »Men wilde u niet afwijzen, hoewel andere plichten dit bijkans geboden, maar u in de gelegenheid stellen uwe bede — want dat zal het wel zijn dat u hier heen voert — te uiten.»

»Maar wat ik heb mede te deelen, Mylady, is van zulk een tederen aard en alleen voor Hare Majesteit bestemd, waarom... ik waag aan te dringen...»

»Moet ik u nogmaals herinneren, Mr. Conway, dat ik op dit oogenblik hier ben op last Harer Majesteit en om uwentwil? Maar ik zal u de mededeeling gemakkelijk maken en er u van overtuigen, dat gij zonder gevaar eene aangelegenheid van tederen aard met mij behandelen kunt.» Zij vlijde zich neêr op eene der sofa's en wenkte hem een stoel te nemen, terwijl zij hem tevens mededeelde, dat hij zich plaatsen kon.

»Gij hebt uw schroom, om den drempel van White-hall te overschrijden, zeker alleen kunnen overwinnen door de gedachte, dat gij er Hare Majesteit slechts als voorgedesse van Lady Jane Howard te naderen hadt, niet waar Mr. Conway? Anders zouden mannen van uwe richting niet licht tot zulk een gewichtigen stap zijn overgegaan.»

»Mylady, ik gaf geene aanleiding naar ik dacht voor zulk eene onderstelling.»

»Op dit oogenblik niet, Sir! maar daarvoor zult gij te wel opgevoed en ook te verstandig zijn. Het bevreemdt mij toch, dat de voorgedesse u de koningin kon doen vergeten, dat de konscientie, gewoonlijk zoo teder bij lieden van uwe richting, u niet verbiedt eene lief te hebben, die voor u eene dochter der waereld moet zijn. Ik vermoed dan ook, dat het u veel, zeer veel strijd gekost zal hebben, maar dat het bewustzijn, dat het hier eene weeze gold, wie de fortuin het recht gaf zelfstandig te zijn en ook anderen zelfstandig te maken, als een krachtig bondgenoot in dien strijd zal zijn opgetreden.»

Conway was bij dat koel sarkasme doodsbleeke geworden; hij hield de oogen nedergeslagen, maar het kreuken van den rand van zijn hoed bewees welken indruk deze snijdende woorden op hem maakten. Zij hield hare oogen onafgewend op hem gevestigd en bleef hare achteloze houding bewaren, zelfs toen hij het oog opsloeg en de woorden hem ontvielen: »Het aanziek, Mylady! dat door u wordt gegist kan toch geen recht geven tot zulk eene bejegening... Ik weet nu reeds het antwoord dat mij wacht, en al konde ik het ook ter mijner gunste doen verkeerren door één woord van onderwerping, ik zou het niet spreken, Mylady!»

»Dat zou niet verstandig zijn, Sir!» hernam zij, hem met de oogen metend, zoo als hij, uit zijn stoel opgerezen, voor haar was gaan staan. Het was

of hare stem iets van hare scherpte verloren had. »In uw andwoord, Mr. Conway, schemert door, dat ge aan een woord van onderwerping toch nog wel eenige kracht toeschrijft... Zijt ge misschien overtuigd van de genegenheid van de erfgename der Howards en van het verlangen harer voorgedesse, om geen anderen echtgenoot voor haar pupil te kiezen dan die onderdanig zou weten te zijn?»

»Ik ben van het een noch het ander overtuigd, Mylady! en het woord, mij straks ontsnapt, had niet de strekking, welke er door u aan wordt toegeschreven. Ik hoop alleen — en ik heb er wel eenigen grond voor — dat Jane mij lief heeft, en ik hoop tevens, dat Hare Majesteit slechts het hart van hare pupil zal raadplegen en dat in de gewichtige keuze, welke over het gantsche leven beslissen moet, zal vrij laten.»

»Het laatste kan gerustelijk meer dan eene verwachting, kan eene vaste overtuiging voor u zijn. Mag ik weten waarop uwe hoop op Lady Janes genegenheid gebouwd is?»

»Van kindsbeen was ik met haar; wij zijn saâm opgegroeid...»

»Gij zijt nog jong, maar ik dacht u nog niet zóo jong om aan zulk een omgang eenige waarde te hechten... De kinderwaereld sluit verbintenissen, die de menschenwaereld zich zelfs niet herinnert. Bovendien was er toen, naar ik vermeen, eene gelijkheid van omstandigheden, welke later verdwenen is.»

»Ik heb een naam die nog een goeden klank heeft, Mylady, en dank zij den Heere, nog geenerlei smet draagt! De Conways kunnen hunne kwartieren toonen zoo talrijk als de Howards. Zijn het dan de bezittingen, welke de ongelijkheid doen ontstaan? Zijn het dan deze, die in de weegschaal, waarin de liefde slechts haar gewicht mag werpen, voor Hare Majesteit den evenaar zullen doen overslaan?»

»Mr. Conway, ik begrijp dat gij hoog waardeert wat gij bezit. Wij zullen echter onzen tijd te kostbaar rekenen om te redekavelen over de waarde en het recht van bestaan van meeningen en beschouwingen, welke werkelijk bestaan en de waereld beheerschen. Wat ik tot dus verre vernam doet mij vermoeden, dat het verkeer als kind of als knaap met de dochter der Howards u alleen den moed heeft gegeven u te rangschikken onder de aanbidders van Lady Jane. Gij begrijpt, Sir! dat er zich een lange reeks heeft opgedaan en er zich onder bevinden, die óók een onbevleeten naam en een wapen voeren met tal van kwartieren. Uw aanzoek zou ik derhalve onberaden noemen, zoo ik het niet veeleer moedig heten moest.»

»Noem het dan nog eer onberaden; het woord moedig klinkt hier te beleedigend, Mylady! Maar onberaden zal het u niet langer schijnen, als gij weet dat Jane Howard mij gister nog tot Hare Majesteit heeft verwezen...»

»Het doet mij leed, uw waan te moeten verstoren. Lady Jane vertelde mij haar onderhoud met u, u, dien zij altijd nog uit den tijd der kindsheid

herdacht. Zij had van u vernomen, dat ge voortaan van uw zwaard alleen moest leven, dat ge aan de Zweden uw dienst wildet aanbieden en daartegen verzette zich haar zusterlijk gevoel. Zij was rijk; zij geloofde dus door eenigen bijstand u in Engeland te kunnen doen blijven en die bijstand moest door tusschenkomst Harer Majesteit als voorgedesse verleend worden. Met die bedoeling verwees zij u naar de Koningin.»

»Mylady, is dat waar? werkelijk waar?» vroeg hij langzaam maar met heesche stem. Het was of er zweetdruppelen parelden op het saâmgetrokken voorhoofd.

»Het is waar, Mr. Conway!» en dat Mylady geen ander woord sprak, nu de gedane vraag zoo lomp kwetsend mocht heten, getuigde er van, dat zij den jonkman anders begon te beoordeelen dan zij in den aanvang gedaan had. Zij vervolgde toen hij bleef zwijgen, omdat hij blijkbaar met zijne aandoeningen streed en die meester wilde blijven: »Nog kan ik u melden, dat Lady Jane reeds verloofd is aan Lord Sidney, oudsten zoon van den Hertog van Sunderland. Lady Jane had u dit behooren te melden.»

»Dan heb ik u alleen te danken voor het onderhoud dat mij werd toegestaan, voor het verstoren van een onjuiste meening — een daad die pijn doet, maar toch liefderijk is, Mylady!» Hij boog zich en wilde zich naar de deur keeren, maar de smart overweldigde hem, en schoon hij de hand tegen de oogen drukte, druppelden de tranen hem toch langs de wangen.

»Die Mammon!» stamemde hij. »Gave God, dat zij arm ware gebleven, en dat alles zou niet gebeurd zijn! Want zij heeft mij lief gehad.... Ik ben er zeker van.... Vergeeft mij, Mylady!» besloot hij, zich vermannend, »dat ik u getuige doe zijn van eene droefheid, welke door u veroordeeld zal worden.... Ik geloof die zwakheid thands te boven te zijn....»

Toch bleef hij met de hand nog een oogenblik aan de tafel geleund en merkte hij, dat zij was opgerezen, hem naderde en de fijne hand op zijn schouder lag.

»Moed, Mr. Conway, moed!»

»Ik dank u voor uw.... medelijden, Mylady!» zeide hij, het hoofd opheffend en de hand loslatend: de tranen waren gedroogd; de storm scheen aan band gelegd.

»Moet het alleen medelijden zijn, dat mij die woorden doet spreken, Mr. Conway? Zou het geene... achting kunnen zijn?»

»Waarom zou ik zulk eene hooge eer moeten dank weten? Het scheen mij straks toch toe, dat ik daarop weinig aanspraak mocht maken.»

»Ik meen u thands beter te hebben leeren kennen. Hoe moest gij mij dan ook wel voorkomen? Waarin kondet gij u in mijne schatting anders van de vele mededingenden naar de hand van Jane Howard onderscheiden dan door uwe grootere vermetelheid, om niet een sterker woord te bezigen? Velen hebben zich reeds aangemeld, velen met hoo-

ger titel dan gij, in betere omstandigheden dan gij, Mr. Conway, en alles was geldzucht; platte, naakte geldzucht."

»Maar ge vermoedt dit toch niet langer, Mylady! Die onderstelling van uwe zijde zou mij ondragelijk zijn."

»Ik dank u voor dat getuigenis, hetwelk mij vereert. Gij wenscht alzoo, dat ik geloof hecht aan uwe genegenheid, aan eene liefde, die zelfs in staat zou wezen zelfopofferend te zijn? Ik wil er aan gelooven, hoewel een blik zelfs op uw persoon er mij aan doet twijfelen."

»Gij bedoelt, Mylady?"

»Zoo als ge mij thands zijt tegengetreden, zoo als ik u mij thands denk, blijft uwe genegenheid voor Jane Howard mij een raadsel. Slechts de vlin-der zoekt de bloem op, de nederige zij het ook genrige bloem; de sterker gevleugelde stijgt hooger..."

»Mylady! mijne ijdelheid vraagt geene voldoening ten haren koste. Jane Howard is een kind, maar onschuldig, hoe de schuld haar hier ook omringe. De geldgierigheid is de wortel van alle kwaad en leidt tot vele en velerlei begeerlijkheden, en de geldgierigheid omgeeft haar en huldigt haar hier."

»De Puritein, die in het kleed des edelmans zich reeds lang bekneeld heeft gevoeld, verloochent zich toch niet!" zeide zij glimlachend.

»Gij wilt mij misschien troosten over den schat, die voor mij verloren is, door de waarde er van te verkleinen. Mylady, ik behoeft misschien troost, maar zeer zeker zulk eenen niet."

Er had goedkeuring gelezen kunnen worden in de flinkerende oogen van de Gravin van Carlisle, die in staat was de kracht en den adel van een mannelijk hart te waardeeren. Was zij werkelijk voornemens geweest om op die wijze eenigen troost te verschaffen, dan gaf zij thands dit voornemen geheel prijs.

»Uwe goedheid, Mylady! geeft mij de vrijheid nog tot éene vraag!" vervolgde hij. »Heeft Jane Howard den erfgenaam van den Hertog van Sunderland uit eigen beweging tot haar echtgenoot gekozen? Is er geenerlei invloed uitgeoefend? Is er niet gerekend op de ijdelheid van het kinderlijk hart en niet getooverd met den hoogen rang van den aanstaanden echtgenoot?"

»Grijpt ge weêr naar een stroohalm? Zijt ge dan waarlijk nog een drenkeling? Wanneer ik bevestigend antwoord, dan zult gij mij weder te gemoet voeren, dat ik de waarde van den door u verloren schat verkleinen wil. En wat zal u mijn antwoord, het zij bevestigend of ontkennend, baten? Dit eene is zeker: de schat is voor u verloren. Maak u met dat denkbeeld gemeenzaam; gij kunt dit, want gij hebt kracht. En omdat ik geloof dat gij die hebt, spreek ik zoo duidelijk met u. Ik doe een beroep op uw verstand. Onderstel, dat Jane Howard, die, wat haar deugden ook mogen zijn, echter de deugd der standvastigheid niet bezit, den band verbreekt, die haar aan Lord Sidney hecht: onderstel, dat zij

de herinneringen harer kindsheid weder eens gedenkt, dat gij haar die helpt herdenken en zij u tot haren echtgenoot uitkiest, dan zou ik van u verwachten dat gij, na rijp overleg en juist omdat uwe liefde niet zelfzuchtig is, haar ontvluchtet en haar poogdet af te brengen van een opzet, dat haar misschien maar u zéker rampzalig zoude maken. Er moet gelijkheid zijn van rang en stand bij zulk eene verbintenis.... Ik weet het.... bij ervaring," voegde zij er fluisterend bij en haar schoon majestueus ge-laet nam een ongewone uitdrukking van droefheid aan. »Zelfs waar de vrouw door den man verheven moet worden is de voortduur van den echtelijken vrede twijfelachtig; waar echter de man verheven moet worden door de vrouw, is alle vrede ondenkbaar, want alsdan begint hij met afstand te doen van de hem aangeboren rechten. Dit zou hier het geval zijn, Mr. Conway! Gij zult dit oogenblik mij bestrijden, maar in een volgend mij toch gelijk geven. Gij zijt prikkelbaar en draagt roem op uw onbesmetten naam, en voor het altaar zoudt ge van uwe bloedverwanten en beste vrienden, die achter u gekniel lagen, onder het gebed van den priester reeds de woorden hooren toefluisteren: »hij maakt voor zich een goeden prijs." Dat oordeel zou voorzeker niet zachter zijn bij anderen, en in de kringen, waarin uwe vrouw u inleidde, zou het iedere daad en ieder woord van u vergezellen en dikwerf krachteloos kunnen maken. En in uw eigen huis? Dweep toch niet met eene liefde, die de waereld vergeet en in de wolken doet zweven! Zoo zij al een oogenblik bestaat, het is in het brein, waar de verbeeldingskracht de grootste ruimte inneemt, en ook daar verdwijnt zij eindelijk bij de herhaalde aanraking der werkelijkheid, die niet uit kan blijven. Wat zal uw rang zijn in uw eigen huis? Die van hem, die gevoelt er niet te huis te behooren, die gevoelt de mindere te zijn, waar hij de meeste moest wezen. Mr. Conway, het meerendeel der feiten in de sfeer zelfs van de liefde, van de liefde in het huwelijk, wordt geregeerd door een cijfer."

»Mylady! zulk eene beschouwing doodt al wat edel is en rein in den mensch..."

»Het schijnt zoo bij den eersten oogopslag, en al bleek het dat ook bij voortduring, die beschouwing is waar en heeft er dus recht op gekend en begrepen te worden. Op den regel, dien ik stel, laat ik voorzeker uitzonderingen toe, maar het geval, waarop ik hier doel, kan geene uitzondering zijn. Waar de bekrompenheid den sleutel van den schatkoffer bezit, verdwijnt de ongelijkheid nimmer, al zoude men tegen het goudstuk zieleadel en kracht des geestes in de schaal kunnen werpen. Ziedaar mijne meening. Gij betwijfelt het voorzeker niet meer, dat niet medelijden, maar achting mij heeft kunnen nopen u die meening meê te deelen. Ik wenschte uzelfen waardig te doen blijven; en bij volharding in uw voornemen zie ik de vernedering van u zelve te gemoet. Dat ik dit wil voorkomen, getuigt van mijne achting; dat ik geloof, dat gij dit kunt door uwe genegenheid te overwinnen, getuigt zelfs van mijne

hoogschatting. Ik vraag van u geene belofte om verstandig te handelen, om uw eigen ongeluk, en wat meer zegt, dat van haar die ge liefhebt te voorkomen; want ik ben zeker dat gij, met u zelve te rade gaande, waar zult bevinden wat ik u zeide, en dit, wat het u ook koste, zult opvolgen. Vaarwel, Mr. Conway!" Zij stak hem de blanke, van diamanten vonkelende hand toe, welke hij eerbiedig aanvatte en aan zijne lippen bracht. Hij was verbijzeld, en toch kon hij de hand kussen, welke hem dit had aangedaan; hij stamemde eenige woorden van dank, maar zij waren niet hoorbaar; hij smachtte naar het inademen van een anderen dampkring, want hier was het zoo benauwd en beklemmend.

"Mr. Conway!" hoorde hij haar nog zeggen met eene stem, die zilverhelder en zelfs smeltend zacht en vleierend klonk: "Ik weet wat u gedrongen heeft op uw zwaard alleen te steunen.... Uwe toekomst was eens zoo helder.... Een woord van u en de vertoornde zal verzoend zijn; ik sta er u voor in."

"Dat woord kan ik niet spreken, Mylady: en waarom zoude ik het ook? Ik dank u voor uwe deelneming...."

"Dat woord kan u toch niet moeielijk vallen uit te spreken. Gij kunt niet in waarheid toebehooren tot eene partij..."

"Niet verder, Mylady! Wat ik schijn poog ik te zijn."

"Ik wil u gelooven en houd allen aandrang derhalve overbodig. Vaarwel dan, Mr. Conway! Blijf mij beschouwen als een medicijnmeester, die u een bitter poeder bood, maar een poeder tot geneezing."

Hij andwoordde niet, hij boog slechts en ging met langzamen stap naar de deur; maar toen hij den drempel overschreden had en zich alleen in den gang wist, toen kon hij het wee niet langer verkroppen. Hij moest een oogenblik stil staan voor een der geboogde vensters met de rijk gekleurde en met het wapen der Stuarts prijkende vensterruiten; hij drukte het brandend voorhoofd tegen het kille glas. Hij kon de verwarde gedachten in zijn brein nog niet ordenen, maar het was hem bewust, dat hij Jane verloren had, verloren voor altoos; dat hij haar op moest geven, zelfs al ware zijn hoop, dat zij hem genegen was, gegrond, wat in dit oogenblik het geval niet was. Mylady Carlisle had waarheid gesproken; zij was wel een medicijnmeester, die een bitter poeder had geboden; nog kon hij echter niet erkennen, dat het er een ter geneezing zou zijn.

Hoe lang hij daar reeds gestaan had wist hij niet, toen een zacht tikjen op den schouder hem uit zijne schijnbare verdooving deed ontwaken. Hij zag om en bespeurde een man, wiens gelaat hij niet onderscheiden kon, daar het onder den neergebogen breedten rand van den hoed was verborgen. Zijn gewaad duidde in stoffaadje en kleur aan, dat hij tot de vromen behoorde. Zijne woorden zouden dat spoedig bevestigen, want hij sprak den ander met den naam van broeder aan, bij zijne uitnoodiging om met hem deze plaats zoo spoedig mogelijk

te verlaten. Robert bleef hem verbaasd aanstaren als verstond hij hem niet.

"Uw onderhoud met de Kanaänietische vrouw kon niet gezegd worden, broeder! maar ik had toch niet vermoed, dat het u zoo zeer het hart zou hebben gebroken."

"Wie zijt gij?"

"Mijn naam behoeven deze gewelven niet te doen weérklinken; de echo zou ik een verwijt achten en tevens een waarschuwing om van hier te gaan. Kom met mij: wat de Moabietische heeft geslagen, beproeft de broederlijke liefde te heelen."

Onwillekeurig bracht de jonkman zijne voeten in beweging en volgde hij den ontvangen raad. Hij wenschte den vreemde echter verre van zich en liet hem dit merken door zonder een woord te spreken naast hem te gaan. Toen zij buiten gekomen waren en de vreemde hem altijd nog bijbleef, herhaalde Robert zijne vraag, wie hij was, die zich in zijne zaken drong, welke slechts hem betroffen en die hij niet voornemens was aan onbekenden mede te deelen.

"Het laatste is niet noodig, broeder! want ik ken ze en misschien nog wel beter dan gij. Gij hebt de paapsche vrouw willen spreken omdat zij de voorgedesse was van Lady Jane Howard, die gij bemint en die u bemind heeft."

"Bemind heeft?"

"Laat mij uitspreken, broeder! gij moet mij geloof schenken, en ik moet het verdienen."

"Maar gij kunt mij zelfs niet kennen. Vanwaar dan die belangstelling?"

"Ik ken u als een ijveraar onder de broederen. Robert Conway, hoe jong ook, beschaamt reeds ouden van dagen en geoefenden in den strijd des geloofs. Ik ben een om den geloove vervolgd, een vluchteling van het vaste land. Jean de Verviers is mijn naam, die u echter geheel onbekend zal zijn."

"Waar zaagt gij mij dan?"

"Op vele plaatsen waar ik óók was, maar gij mij niet zaagt."

"Hier?"

"Daar had ik u voor maanden kunnen zien in het gevolg van den dollen Ier, het kind Belials; sedert zijt ge naar het leger vertrokken en, voor weinige dagen van daar teruggekeerd, ontslagen, — de Bisschopdienaars zeggen: weggejaagd."

Robert moest wel gelooven, dat die vreemde hem kende; diens gelaatstrekken, voor zoo ver zij hem nu zichtbaar werden, zeiden hem echter niets. "Welnu?" vroeg hij, en Jean de Verviers vatte de korte vraag op alsof hem daarmede te kennen werd gegeven, dat het geloof hem werd geschonken omdat hij het verdiend had.

"De Koningin wilde u te woord staan, maar Mylady Carlisle vroeg in hare plaats tot u te mogen gaan. Zij vreesde zeker, dat de fransche soms eens minder ijskoud mocht zijn dan zij..."

"Wilt ge voortgaan, zoo doe het, maar ik duld geen woord, dat haar beleedigt, Sir!"

»Heeft zij zich dan ook van u als van zoo menig ander reeds meester gemaakt?» vroeg de ander, terwijl hij voor het eerst het hoofd ophief en omwendde, waardoor Robert het geel bleek en beenig gelaat kon waarnemen, dat thands eene uitdrukking van wrevel vertoonde en waarvan het benedendeel in knevel en baard wegschool. »Ik merk nu voor het eerst, dat ge jong zijt en u licht hebt laten verschalken, ofschoon ik toch erkennen moet, dat deze dochter der duisternis soms de gedaante van een engel des lichts kan aannemen. Ik zal u een gedeelte van uw eigen geschiedenis verhalen, een gedeelte dat gij zelf niet kent, maar dat zich zal aansluiten aan hetgeen gij kent, zoodat gij mij ook daarin gelooven zult; oordeel dan later zelf over die vrouw. Gij hebt Lady Jane eens in den tuin van White-hall ontmoet. Op dat oogenblik heette de Hertog van Sunderland een noodzakelijk bondgenoot en moest zijne hulp gekocht worden. Mylady Carlisle stelde Lady Jane voor als koop-prijs. De markt begon dienzelfden dag. De erfge-name werd van uwe zijde geroepen om de Sara-bande te dansen, en Mylady Carlisle sprak toen ten aanhoore van het gantsche hof ten uwen aanzien eenige van die woorden, zoo als zij ze alleen spreken kan, woorden, die een heilige bespottelijk maken en een martelaar doen kroonen met een narrekap. Gij kent Lady Jane beter dan ik en kunt bevroeden, welken indruk dit op haar te weeg moest brengen. Zij beminde u, maar schaamde zich daarover van dat oogenblik af.»

»Onmogelijk, onmogelijk!»

»Ik verg nog gehoor voor eenige oogenblikken; daarna moogt ge mij al of niet geloof weigeren, ik wasch mijne handen in onschuld. Mylady Carlisle is eene goede vriendin van Lord Strafford. Zij houdt er van, zich aan de machtigen vast te klemmen, om de zwakken en weêrloozen te beter te kunnen vertreden... Houid mij die afdwaling ten goede; ik zal verder koud zijn als een rekenmeester. Zij was bevreesd, dat uwe tegenwoordigheid in Londen schadelijk kon zijn voor haar plan, dat uw bijzijn de erfgename weder anders zoude stemmen; het kostte haar slechts één woord en Lord Strafford zond u naar het leger...»

»Man, zijt ge mijn vijand of mijn vriend, dat ge een dergelijken argwaan mij instort? Zij zou de oorzaak zijn...? Maar van waar dan zulk een onderhoud, dat mij verhief in eigen oog? Zij had mij kunnen verbieden Jane ooit terug te zien en ik had moeten zwijgen en mij verwijderen; zij heeft mij geraadpleegd als ware zij mijne moeder; zij heeft mij zelf doen oordeelen over mijne liefde.»

»En...?»

»Ik heb die moeten veroordeelen...»

»Erken dat zij verstand heeft en menschenkennis, Mr. Conway! Als ik den tijd heb dan vertel ik u ook eens mijne geschiedenis, en dan zult ge nog meer verbaasd staan over haar overleg en haar verstand. Zij heeft u door u zelven onschadelijk weten te maken. Het is beter het doel door zachte middelen

te bereiken dan door geweldige, al schuwt men zoo noodig de geweldigste niet. Kent gij de Medea uit de heidensche geschiedenis? Daar kan zij soms wel iets van hebben. Vooral in oogenblikken van toorn doet zij aan die heidin denken, welke hare eigen kinderen vermoordde...»

»Gij haat die vrouw wel!» fluisterde Robert; hij verbood den vreemde niet meer zich vrijelijk over haar uit te laten, zoo als hij in den aanvang gedaan had. Voedde hij nog oogenblikken van twijfel aan de waarheidsliefde en de goede bedoelingen van den geheimzinnigen geleider, hij erkende de juistheid van diens mededeelingen uit zijn eigen geschiedenis, de mogelijkheid ook van de juistheid zijner opvatting van Myladies karakter. Hij zou dus bij herhaling bedrogen zijn en bespot bovendien; want was het gehouden mondgesprek geen heilige ernst geweest, dan moest het bittere spottend zijn! Maar wat kon dien vreemde zoo veel belang inboezemen in zijn lot? Waarom wilde hij hem opzetten tegen de vrouw, die hij felscheen te haten, zoo fel zelfs, dat hem de tale der broederen en de gemoedelijke toon des echt Christelijken geloofs, die hem in den aanvang gemeenzaam bleek te zijn, geheel had verlaten en zelfs plaats had gemaakt voor een ironie, waarbij het Robert koud om het hart werd. Hij sprak het uit wat hij dacht en stond daarbij stil, alsof hij het verder gaan van het te ontvangen antwoord afnankelijk maakte.

»Heb ik het u niet alreeds gezegd? Het is liefde voor den broeder, zoo uitnemend reeds in zijne jonkheid, zoo moedig onder 's Konings kleed, dat hij den vromen wensch zijns harten waagde te uiten en daarvoor de schande van de Amelekieten, die echter de overhand hebben, trotseerde! Gij meendet uw toekomst op te offeren en toch deedt gij wat goed was in uwe oogen. De Heere God zegent u daarvoor en heeft mij wellicht uitverkoren, mij nietig en gebroken dienstknecht, Zijn werktuig te zijn. Wilt ge mij volgen, dan open ik u een nieuwe loopbaan, aan welker einde de roem des rechtvaardigen, de overwinning des minnenden u wacht.»

»Wat...? gij zoudt in staat zijn...?»

»Jane Howard zal u toebehooren; roem en eer zal uw deel zijn, maar ik vorder onverdeelde gehoorzaamheid...»

»De weg dien gij gaat is wellicht een kronkelpad, voert wellicht ten verderve, tot een misdaad.... Neen, neen: gij broedt wraak jegens Mylady Carlisle en daarin wilt gij dat ik u helpe.»

»Jonkman, hoor mij aan en weeg mijne woorden! De weg, dien ik u wijzen, dien ik u opleiden zal, is die, welke reeds door uwe consciëntie is gekozen, maar om uwe weinige bekendheid met de omstandigheden niet door u alleen betreden kan worden. Door uwe eigen bemoeiingen en niet door de mijne moet ge u uwe geliefde winnen. Mylady Carlisle zult ge vrijheid hebben te vereeren of te haten, al naar dat het u gelust; slechts behoud ik mij voor op dat punt aan uw gebrek aan menschenkennis te gemoet te komen. Kies nu! Verdenkt gij dan zoozeer uw eigen zelfstandigheid, dat ge vreest mijn speelbal te zijn?»

Of de gantsche redenering dan wel de slotzinsnede alleen hem voldoende voorkwam? Zeker is het, dat hij met Jean de Verviers voortstapte, en, na een donkere onaanzienlijke straat te zijn ingeslagen, met dezen in een klein bouwvallig huis verdween.

VIII.

De derde November van het jaar onzes Heeren zestien honderd veertig was een dag, onvergetelijk niet alleen in de geschiedenis van Engeland, maar ook in die van geheel Europa; het was de geboortedag van de konstitutionele vrijheid eens volks.

Gants Engeland trilde. Hier was het van vreeze, ginder van verwachting. Op den derden November toch zou het lang verbeide en door het geheele volk van Engeland verwachte Parlement bijeenkomen. Hoe meer die dag naderde, hoe meer het voorhoofd Zijner Majesteit zich rimpelde, hoe stugger de karige woorden werden, die er over zijne lippen kwamen. Had hij slechts terug kunnen treden en de uitgeschreven verkiezingen doen staken! Meer dan eens had hij ze willen verdagen, daartoe niet weinig aangespoord door zijne gemalin, die de samenroeping van een Parlement eene dwaasheid, nog meer, eene domheid noemde, hoedanig eene een Bourbon zich wel zoude wachten te begaan; eene daad, voor welke een Bourbon den dienaar, die haar had wagen aan te raden, zou weten te doen boeten. Het was om alle kalmte te verliezen! Zich zulke verwijten te hooren toevoegen, de gegrondheid er van te erkennen, daartegen echter niets te vermogen, den dienaar te hooren beschuldigen, ja dien zelf niet te kunnen vrijpleiten, en toch van hem den krachtigsten steun te wachten, den verstandigsten raad! Bange dagen werden er in White-hall doorgebracht! De tonen der Sarabande klonken niet meer; de zijde en het fluweel kreukten niet langer *lever* of receptie, bij ballet of bal, want Hare Majesteit sloot zich gantsche dagen af, zoo als men fluisterde, met Rosetti en Mylady Carlisle.

En de man, die den Koning het besluit had doen teekenen, dat deze thands in zijn binnenst vervloekte, die hem evenwel met redenen, waarvan hij het onwederlegbare telkens erkennen moest, van de noodzakelijkheid van dat besluit overtuigde, die hem telkens toevoegde, dat uit de bodemloze zee soms wel eilanden verrezen waren, die later met het rijkste geboomte overschaduwde, met de geurigste bloemen gesierd, een lustoord voor den bewoner werden — die man, die alleen in staat was te verwelkenen wat hij voorspiegelde en als een machtig toevenaar de Parlementen, die hij in Ierland had aangeroepen, had weten te beheerschen, hij draalde nog herwaards te komen. Hij zou den derden November zijne plaats niet innemen in het huis der Lords, waar hij, als overal en in iedere betrekking, de eerste zou zijn. Zoo als ons bekend is, had hij Zijner Majesteit moeten belooven te Londen te komen en er te blijven; maar Graaf Strafford kon niet alom tegenwoordig

zijn, niet tegelijkertijd overal zich bevinden, waar zijn tegenwoordigheid wel gevorderd werd. Hij poogde in het leger de verslapte krijgstucht te herstellen en door strengheid te herwinnen wat door zachtheid scheen verloren te zijn. Te zeer bewust van zijne kracht om voorzichtig te wezen, te zeer gewoon aan de slaafsche onderwerping zijner ondergeschikten, om aan de mogelijkheid van tegenstand van hunne zijde te gelooven, had hij zich eens te midden van een vendel piekeniers geworpen, hunne houding berispt, hun straf, strenge straf aangezegd.... en de armelijke bende had de spits harer wapenen tegen hem wagen te keeren en zou hem doorstoken hebben, ware niet Lord Conway met een sterk geleide ter hulp geijld. »Er is voor het oogenblik niets met het grauw aan te vangen,» had hij Zijner Majesteit weinig tijds daarna geschreven, »en toch kunnen de ellendelingen ons van groot nut zijn. Men moet ze half honger laten lijden, waartegen Uwe Majesteit wel geen bezwaar zal hebben. De Schotten worden door Pym en de zijnen goed gevoed en rijk bezoldigd; als het Parlement bijeen is, zullen zij waarschijnlijk subsidiën uitlokken en dan zal de nationale haat eindelijk wel weêr ontwaken. Is de haat eenmaal weêr in het hart, dan klemt ook het zwaard in de hand.» Het was schrander gezien; Zijne Majesteit zou het eenmaal, spoediger dan hij verwachtte, erkennen.

De derde November kwam; het was een treurige dag. Dikke grauwe wolken dekten den hemel en hingen zóo laag, dat zij tot in de straten schenen neêrgedaald te zijn om daar het weinige licht, dat er zelfs bij heldere lucht nog maar schemerde, te onderscheppen. In fijne druppels viel de regen neêr. Voor het bijgeloof, dat zoo spoedig voortteekenen bespeurde, was dat alles eene sombere profecy. Zijne Majesteit was de laatste, die er zich boven wist te verheffen en bij somber weder aan het weêr helder worden van den hemel gelooven kon. Met gefronste wenkbrauw had hij zich door zijn kamerdienaar laten aankleeden; deze noch Archie, die in een hoek bijna wegschool, waagden een woord te spreken. Nog gister had hij tegenover de halstarrige Gemeenten, welke hij weldra ontmoeten ging, de eer en het aanzien van het Koningschap willen toonen, had hij indruk op hen willen maken en het Koningschap alzoó willen omgeven van al zijn uiterlijke praal. De koningsmantel, met hermelijn gevoerd en versierd met het groote kruis van Englands orde, zou het fluweelen wambuis, den fluweelen broek, beide met goudborduursel kwistig beladen, den kouseband, vonkelend van diamanten, de marokijn leêren schoentjens, die van voren mede van edelsteen schitterden, overschaduwden. Kroon en scepter waren uit den Tower gevoerd en zouden door de hooge waardigheidsbekleeders van het rijk hem vóór worden gedragen; tot zelfs het zwaard der gerechtigheid, waarvan de punt in de laatste dagen was bijgeslepen, zoude ditmaal mede dienst doen. Maar heden was Zijne Majesteit geheel van meening veranderd. Het uur

voor het vertrek naderde, en de mantel en al de andere kleinodiën bleven ongebruikt.

Voordat de Lords der hofhouding werden toegelaten, ging Karel door een zijdeur naar de vertreken der Koningin, die hij echter tot zijn spijt niet alleen vond, maar weder omgeven van Mylady en Rosetti. Gewichtig was het onderhoud van het drietal geweest. Men had in de laatste dagen Edward Sidney niet meer gezien. Mylady had onmiskenbare teekenen van koelheid bespeurd, toen zij op haar laatste *soirée* — die in haar huis waren de meest bezochte en beroemde van dien tijd — den Hertog van Sunderland een oogenblik ontmoet had. Rosetti voegde er nog bij, dat de Hertog er van gesproken had Zijner Majesteits bevelen te blijven afwachten als trouw onderdaan, eer hij eenig woord spreken of eenige daad verrichten kon. In de voorzichtige taal van den geslepen intrigant, wees de uitdrukking duidelijk genoeg aan, dat hij de bevelen Harer Majesteit alleen zoude aanhooren.

Zijne Genade had hetzelfde spel gespeeld als de Koningin of liever Mylady, ook na de woorden in de St. Pauls kerk gesproken. Hoe de Sunderlands ook op de echtverbindtenis aandrongen, Mylady wilde hen, zoo als het scheen eerst tot eene handeling nopen, welke hen voor goed aan de Koningin verbond en het terugtreden onmogelijk zoude maken, en de Sunderlands wilden eerst de belooning, om dan nader over de te verleenen hulp te onderhandelen. Op dezen oogenblik beklagden zij zich geenszins over hunne voorzichtigheid; zij dankten zelfs hun goed gesternte, dat zij tot dusverre eene onzijdigheid hadden bewaard, die hen vrij liet te handelen naar hun meeste belang, hetgeen een nieuw bondgenootschap met het hof thands zeker niet was.

„Zij zullen toch, als wij het blijven willen, tot ons komen,” zeide Mylady.

„Even zeker als Mylord Strafford?” vroeg Rosetti zacht en slepend.

„Even zeker!” klonk het koele antwoord.

„Ik wilde, dat ik uw geloof had, Lucy!” riep de Koningin uit, „want dan had ik ook uw geduld. De Sunderlands! Ze zullen het mij eenmaal betalen! Wat beteekenen uwe Engelsche edellieden als het gevaar dreigt? De Sunderlands zouden mijn brief aan de Katholieke Lords ondersteunen, en hunne ondersteuning was van dien aard, dat ik Con en eindelijk Rosetti aan hen allen moest zenden, wilde ik antwoord ontvangen.”

„En een afschrift van dien brief is in handen van Pym, ik weet het. Dat deden de Sunderlands toch niet, geloof ik,” zeide Mylady, de oogen om zich heen richtend en ze vestend op den Italiaan.

„Dat ik van hen afhankelijk heet!” viel de Koningin driftig uit.

„De Bourbons weten elders het niet te zijn van wie ook!” fluisterde Rosetti.

„Herinner het mij niet, nu niet! Maar ik wil niets meer van dat geslacht hooren! Ik geef Janes hand aan een ander; ik ben er vast toe besloten.”

„Aan Robert Conway misschien?” vroeg Rosetti.

„Hoe komt ge op dien naam, meester?”

„Ik was immers hier tegenwoordig, toen hij werd aangemeld en Uwe Genade de moeilijke taak opnam om den vroegeren dienaar van Graaf Strafford minzaam tegen te treden, maar tevens zijn onzinnig aanzoek te weigeren.”

Hare Majesteit had de woordenwisseling dier beiden niet gehoord; zij was met hare gedachten een geheel anderen weg opgedwaald, en zon op middelen om zich op de trouweloze Sunderlands reeds nu te wreken. Zij was er zich van bewust, en zoo zij het niet ware, dan zou Mylady Carlisle haar daarvan reeds lang overtuigd hebben, dat zij een talisman in hare pupil bezat, een talisman, die menig lauwen vriend, menig vijand zelfs in een volgzaam dienaar kon doen verkeerren. Werkelijk had zij een oogenblik aan Robert Conway gedacht, maar het was in de eerste opwelling van haar gevoel; en dat zij daaraan geen gevolg had gegeven mocht zij danken aan hare vriendin, die in hare plaats den jonkman te woord had gestaan. Robert Conway, de psalmzingerende puritein, de echtgenoot van Lady Jane Howard! had Mylady glimlachend gefluisterd en Hare Majesteit had er zelfs niet meer aan durven denken en het haar ook dadelijk toegevoegd, dat men door een echtverbintenis met een edelman van hoogen huize zich een steun verschaffen kon, die in de tegenwoordige oogenblikken werkelijk niet te versmaden viel. Daar trad Hare Majesteit het beeld van Percy voor den geest; de dolle Percy, zoo als hij genoemd werd, de tweede zoon van den vorigen Hertog van Northumberland, den broeder van den tegenwoordigen Hertog en van Mylady Carlisle. Zij wist zelve niet, waarom zij in de laatste dagen zoo vaak aan hem gedacht had, en hoe zij op het denkbeeld kwam hem op den voorgrond te doen treden. De tegenwoordige Hertog van Northumberland was zwak van hoofd, zoo als eenigen verzekerden, leed aan een ongeneeslijke ziekte, zooals anderen bekeerden; Henry Percy zou alzoo bij het overlijden zijns ouderen broeders, waarop uitzicht bestond, den titel erven. Het geslacht der Northumberlands zou reeds van stonde af dankbaar weten te zijn en dat geslacht was ook machtig, Zulk eene verbintenis zou Mylady Carlisle zeker zeer gevallen zijn en aan Mylady voelde zij zich zoo zeer gehecht, Mylady, die altijd met zooveel bescheidenheid en zelfverloochening kandidaten had gesteld uit andere geslachten en nimmer met een enkel woord aan de bevoorrechtiging haars eigen broeders gedacht had. Hare Majesteit was daar vast van overtuigd en het mocht wel voor de behendigheid van Mylady getuigen, dat zij daar nog altijd van overtuigd bleef, want het was juist sedert maanden Myladies lievelingswensch, het was haar streven geweest om de rijke erfgename voor haar geslacht te veroveren. Zij had de Sunderlands op den voorgrond gesteld, om haar geheim verlangen te beter te kunnen verbergen; zij had ze schijnbaar gesteund, maar ze werkelijk altijd bestreden.

Te recht beklagden de Sunderlands zich over het diplomatiek spel, dat er met hen gespeeld werd; het was Mylady, die er de oorzaak van was, en die hen wist te doen verliezen. Zij hoedde zich er voor, ooit den naam haars broeders aan die van Jane te verbinden, maar vond overvloedig gelegenheid, vooral in de laatste dagen en sedert de Sunderlands zich zoo trouweloos terugtrokken, haar geliefden Percy menigmalen in betrekking met Hare Majesteit te brengen, bij welke gelegenheid de anders zoo dolle en vaak woeste jongeling zich als een volmaakt ridder had weten te gedragen. Mylady kon het alzoo minder dan ieder ander bevreemden, dat Hare Majesteit dit oogenblik aan hem dacht en er toe neigde hem met Jane te vereenigen. De Koningin deed niet anders dan het woord uitspreken, dat Mylady reeds sedert ettelijke dagen haar op de lippen had gelegd.

»Ik ken u te goed, Lucy! om u niet te raadplegen wanneer het uw eigen betrekkingen betreft. Wat zoudt ge wel zeggen van een verbintenis mijner Jane met uw broeder Percy?»

»De Northumberlands danken Uwe Majesteit, dat zij een oogenblik aan hen gedacht heeft. Hoewel zij de eer, die Uwe Majesteit hen waardig acht, op prijs zouden weten te stellen, moet ik mij onthouden van het geven van eenigen raad; zelfs acht ik mij verplicht Uwe Majesteit te doen opmerken dat de Northumberlands krachtig zijn, ook zonder zulk eene verbintenis, trouw aan hunne Soeverein, ook zonder zulk een bewijs van hooge genade.»

»Maar zelfs uit een politiek oogpunt beschouwd, zou het toch niet onverstandig zijn, de krachtige, die ons trouw is, nog krachtiger te maken,» hernam hare Majesteit, Myladies hand nemend. »Wat is uwe meening, Rosetti?» vroeg zij, zich tot den meester keerende, die met een zonderlingen glimlach om de lippen, het laatste gedeelte van het onderhoud had aangehoord.

»Ik ben het volkomen met Uwe Majesteit eens, maar begrijp ook het andwoord van Mylady, waarvan ik den diepen zin geloof te doorgronden. Wat echter de laatste opmerking Uwer Majesteit betreft, ik geloof toch, dat het gevaarlijk kan zijn alle kracht te veel op één punt te doen samentrekken; het kan gevaarlijk zijn, in het algemeen gesproken.... Als ik een grooten schat te verzenden had, dan zou ik liever twee boden gebruiken dan een....»

»Ik zou de voorkeur geven — om bij het edele beeld te blijven, dat meester Rosetti gebruikt — aan één vluggen krachtigen bode dan aan twee kreupele of zwakke, voor wie de schat wel eens zoo lastig zou kunnen worden, dat hij weggeworpen werd en alzoo verloren ging.... Uwe Majesteit gelieve echter in die woorden slechts eene bestrijding van haars dienaars woorden te hooren en nog niet eene pleitrede ter gunste van mijn geslacht, dat naar ik hoop, die nimmer zal behoeven.»

»Laat Percy kennis maken met Jane,» fluisterde Hare Majesteit. »Het beeld, dat gij gebruiktet, Rosetti, was wel ongelukkig!»

Het onderhoud werd afgebroken door de komst Zijner Majesteit, dien wij op weg naar dit vertrek verlieten. De Koning had behoefte zijne gemalin vaarwel te zeggen, haar te omhelzen vóór hij den zwaren gang ondernemen ging. Bleek en met bevende hand kwam hij naar haar toe, maar vóór hij haar in de armen knellen kon, deinsde zij terug en bleef hem een oogenblik aanzien. »Zult ge dus de boeren en *félons* tegen treden? Zal de Koning als eenvoudig edelman zich mengen onder zijn onderdanen en zich niet doen kennen als hun heer en meester? Heeft Strafford dit geraden, Sire?»

»Ik heb daarover niet geraadpleegd, Henriëtte! maar ik weet dat hij in dit geval niet oordeelen zou als gij. Hoe nu? Karel Stuart zou den koninklijken mantel willen blootstellen aan een slijk-worp?»

»Gij gelooft, dat men dát zoude wagen?» vroeg zij met alle teekenen van toorn. »Bij mijne zaligheid, Sire! indien mij zoo iets overkwam zou ik mijne musketiers met scherp onder het gemeen doen schieten. Maar zoo ver kwam het, God en de Heiligen zij dank, nog niet met den Koning van Engeland!»

»Zoo ver kwam het nog niet, Henriëtte! en de Koning van Engeland moet zorgen, dat het zoo ver niet komt, door voorzichtig te zijn. Mogelijk heb ik mij straks verkeerd uitgedrukt; het is meer dan mogelijk. Ik wil hun niet de eer bewijzen van hen als Koning welkom te heten; ik wil het Parlement openen op dezelfde wijze als ik het tot dus verre gewoon was te sluiten. Ik wil den morrenden Gemeenten een bewijs geven, dat ik hen niet acht en niet vrees. Gij weet, Henriëtte! dat het Parlement juist geen lang leven is toegedacht.»

De laatste woorden werden vooral zacht uitgebracht, zoo zacht, dat Mylady Carlisle, die zich tot aan het venster, en Meester Rosetti, die zich tot aan de deur teruggetrokken had, hoe ook het oor geopend was, niets konden verstaan.

Arme Karel! Hij wilde tegenover zijne gemalin zijne neërslachtigheid, zijne kleinmoedigheid verbergen: hij poogde haar te overtuigen, dat hetgeen uit vrees, minstens uit een gevoel van kleinheid voortspoot, voorzichtigheid zoo al geen moed was; hij trachtte het zich zelven diets te maken, terwijl hij ter gelijker tijd troost en bijstand vroeg van haar, die hij voorgaf te willen bemoedigen. De laatste woorden, zoo al niet reeds zijn bezoek, gaven daarvan toch blijk; want, toen zij, de onjuistheid van 's Karels redeneering niet opmerkend, hem evenwel niet ontveinsde, dat eene opening van het Parlement, zoo als hij zich die voornam, beneden zijne hooge waardigheid was, hernam hij: »Ik heb vast besloten, niet anders te handelen; ik kan niet anders; het is mij niet mogelijk. Gun mij toch een vrolijk gezicht, Henriëtte, eer ik afscheid neem; ik behoef dat wel, lieve! Waar is onze oudste? Ik wou hem zien eer ik heenging.»

Slechts aan een gedeelte van zijn verlangen werd gehoor gegeven. Het vrolijk gezicht werd

hem niet getoond, wel zijn elfjarige zoon, die in een der aangrenzende vertrekken bezig was zich den tijd met kaatsen te korten en zoodanig in het spel verdiept was, dat hij den buitengewoon hartelijken morgengroet zijns vaders nauw beandwoordde en reeds: »God zegene u, Sire!» uitriep, voor Zijne Majesteit hem nog naar zijne gezondheid had kunnen vragen.

»Geest en leven tintelen hem uit de oogen!» merkte Henriëtte aan; de moederliefde oordeelde verkeerd, zoo als menigmaal. »Hém zullen de Gemeenten niet regeeren, Sire! daarvoor hoop ik te zorgen,» zeide zij, met haar gemaal terugkeerend. Die woorden waren bits in die oogenblikken. Karel drukte zijne opgewonden gemalin zwijgend de hand en ving den zwaren gang aan. Hij ging, zoo als Laud in zijn dagverhaal opteekende, langs den waterweg naar de Koningstrappen, door Westminsterhall naar de kerk en zoo naar het Parlementshuis.

De tocht te water stelde eene opeengepakte menigte te leur, welke reeds van het aanbreken van den dag, niettegenstaande den kouden nevel en den niet minder kouden regen, in de straten, die naar hare berekening de stoet moest doorgaan, had post gevat of bij St. Stephens Kapel zich werkelijk verdrong. Luidruchtig was de schare over het algemeen niet, en zoo de hier en daar met knuppels voorziene leer- of winkeljongens eens van hun vechtlust blijf gaven en hunne leus aanhieven, om een enkelen edelman of de meer talrijke slagersknechts of wevers, met wie zij gestadig strijd voerden, te verbitteren, dan klonk er weldra een ernstig en bestraffend woord van onder een of ander breedgeranden hoed, dat een stemmig zwart wambuis tot aan de schouders overschaduwde.

Statig en ernstig was de schare, maar daarom was de indruk, dien zij te weeg bracht, des te sterker. Dat ten minste was het gevoelen van onzen bekende, Robert Conway, die als gewoon burger gekleed maar van een zwaard voorzien, onder de menigte zich bevond. Wat Jean van Verviers hem ook in de toekomst zoude kunnen schenken, tot dusverre had hij hem nog niet kunnen geven wat de jonkman het meest behoefde: berusting en een daaruit voortspruitende zielevrede. Veel-meer was sedert de kennismaking met dien zonderlingen vreemde de boezemsmart toegenomen; was zij zelfs geklommen tot wrevel. De warmte zijner overtuiging dreigde een verteerend vuur te worden. Zijn vriend had hem in dat onaanzienlijk huis een kring van broeders binnengeleid, allen gloeiend voor het heilig verbond, gloeiend van haat jegens de verdrukkers van het volk Gods. Die kring bleek eene vereeniging te zijn, wier grenzen moeielijk waren te bepalen, eene vereeniging, die bijna alle klassen van burgers in zich had opgenomen. De geest van Pym scheen onzichtbaar aanwezig, en hetgeen er zinnelijk waarneembaar was mocht het lichaam heten, dat die geest op een gegeven teeken in beweging zou weten te brengen. Men had te zorgen dat het Parlement, eens bijeen, niet door het

verraad der tyrannij werd belaagd. Men beraadslaagde en verdeelde de posten, en Robert, door den nieuwen vriend krachtig aanbevolen, werd de overman eener afdeeling. Hij had inlichtingen willen vragen, bedenkingen opperen, waarschuwingen tegen het gevaar om zich schuldig te maken aan hoogverraad, maar Jean van Verviers weêrhiel hem en bezwoer hem om zijns zelfs wil te zwijgen, te berusten en in te willigen; zelfs bewoog hij hem, half door overreding, half door zedelijken dwang en door eene herhaling van dezelfde geheimzinnige beloften als hij in het eerste oogenblik der kennismaking had afgelegd, om eene verklaring te teekenen, welke zijne toetreding tot het verbond inhield. Een zonderling man was die Jean van Verviers! Hij scheen een waar vriend te zijn en een scherpzinnig man. Hij stelde belang in alles wat Robert betrof, hetgeen bleek uit de herhaalde vragen naar 's jonkmans verleden en uit de nooit vermoeide belangstelling waarmede hij hem altijd aanhoorde; hij bewees veel te weten, zelfs Argusoogen te bezitten, geheimen te kennen, waarvan allen het bestaan zelfs niet vermoedden. Maar hoe dikwerf ook ontmoet, altijd bleef hij zelfs Robert Conway een vreemde, niettegenstaande hij zijn geheelen levensloop had verhaald, welke zich echter door niets kenmerkte dan door het lijden, om des geloofs wille. Hoewel de naam van Mylady Carlisle na hunne eerste ontmoeting niet weder was uitgesproken, kon Robert in de laatste dagen niet aan haar denken, zonder dat het oog vonkelde en de lippen zich bijkans tot eene verwensching plooiden. Misschien was de staat van overprikkeling, waarin hij zich bevond, daarvan de oorzaak, — een gemoedstoestand, die alles wat hem omgaf kleurde en wellicht wel verkleuren deed. Ja, Mylady Carlisle had hem bespot, hem als schoolknaap behandeld, en zoo hij haar ooit weder tegen trad, zou hij haar dit weten te doen gevoelen. Helaas! zij was de machtige, hij de zwakke, die niets tegen haar vermocht, en dat prikkelde hem nog meer en deed zijn wrevel stijgen tot wrok. Jane had hij niet weder terug gezien. Van haar had Jean dikwerf gesproken als van eene, die hem zoo innig had liefgehad en dat zeker nog zoude doen, indien de laster zijn beeltenis minder had misvormd. De naam van Carlisle werd niet uitgesproken, maar de jonkman begreep maar al te goed wie zijn levensgeluk had verwoest. Was het wonder, dat zijne stemming in de laatste weken somberder en somberder was geworden? Vreemde man was die Jean van Verviers! Overdreven puritein bleek hij dikwerf in zijne uitdrukkingen en gewaarwordingen, zoo vaak hij zich met Robert »in het verbond der krijgers Gods» bevond zoo als de geheime vereeniging heette; man van de waereld, zelfs een met hoofsche vormen, scheen hij menigmaal wanneer hij alleen was met Robert Conway, vooral in den aanvang van het gesprek of in afgetrokkenheid, zoo als hij er in de laatste dagen vele had gehad. Hij had Robert een ruime

soldij verzekerd en betaalde die, zoo als het heette, namens het Genootschap, uit; hij was dikwijls in het bezit van veel goud en hij leefde in een bijna bouwvallig huis, in een straat, die bijna niet meer dan een gang mocht heten. Maar woonde hij daar werkelijk? Dingsdag en vrijdagavond wachtte hij daar zijn broeder in den Heere, had hij Robert toegevoegd, en toen deze eens op eene anderen avond aan dat huis had aangeklopt, had hij geen gehoor gevonden en had een der bureu hem zelfs verzekerd, dat dat huis slechts door een oud wijf bewoond en door ieder geschuwd werd, daar het niet pluus was en het er spookte. Hij had het Jean, den eersten keer dat hij hem ontmoette, verteld en toen eenigzins gehaast ten antwoord gekregen, dat de Geest hem dikwerf wegleidde en dat de geburen kinderen der duisternisse waren; dat de uren zijns levens waren afgedeeld voor de goede zaak en hij aan de vriendschap en de broederlijke liefde niet meer mocht wijden dan de twee avonden, die hij hem had opgegeven, hetgeen hij hem verzocht van dezen dag af indachtig te zijn. Vreemde man! Hij was meest koel, kil zelfs, al stroomden van zijne lippen woorden van bedreiging en verontwaardiging, maar toen hij voor korten tijd Conway eens op zijde was gekomen, had hij hem toegeroepen met eene stem, waarin onloochenbaar de hartstocht trilde: »Strafford komt — de slimme rat is de val nabij, hoe zij hem ook waarschuwde!»

De derde November was dus ook voor hem en het gantsche verbond een gewichtige dag. Allen waren opgeroepen om dienst te doen, zich onder de menigte te mengen, den goeden geest wakker te houden waar hij dreigde in te slapen en den ijver des Geloofs onder de bevolking te onderhouden, misschien ook tot meer, indien dit noodig mocht blijken, daar allen was aangezegd, zich van een goed zwaard te voorzien.

Reeds vroeg in den morgen was Robert op de been geweest, maar toch hadden vele der Londen-sche burgers het van hem gewonnen. Steeds moeilijker werd het, door de groepen heen te dringen, die, hoe meer het naar tienden liep, de straten vervulden, vooral in de nabijheid van St. Stephens Kapel. Onrustig golfde de stoet; bange geruchten liepen van mond tot mond. Hier fluisterde er een, dat Zijne Majesteit het Parlement niet zou openen en ter elfder ure terugtrad, daartoe gedrongen door de bedreigingen zijner vrouw, die het zelfs gewaagd had de hand tegen hem op te heffen; ginder prevelden een paar bleeke lippen, dat Strafford in aantocht was met tienduizend Ieren, van top tot teen gewapend, wien hij de plundering der stad gedurende zes uren had toegezegd. De woorden van de leden van het Verbond, de verzekeringen van zoo menig ontwikkeld en bezadigd burger, dat die geruchten logens waren, mochten niet altijd baten. Zeker zou Jean van Verviers, die alles wist, de onjuiste opvattingen en de onbestemde vrees van het volk het best hebben kunnen bestrijden, maar waar men ook ondervroeg, niemand had hem dien morgen gezien.

Plotseling voer er een schok door de menigte, die in de nabijheid van de straks genoemde Kapel had post gevat, en zag men haar verdeelen en ruimte maken, zoodat er een weg in haar midden gebaad werd. De mannen, door het volk van Engeland gekozen, om zijne vertegenwoordigers te zijn, waren in aantocht naar de plaats der bijeenkomst. Was het om op den volksgeest te beter te werken of was het toeval: een groot aantal dier mannen ging vereenigd ter vergadering. Hoe menigeen toog daar voorbij, wiens naam van mond tot mond vloog en den uitroep van »de Heere zegene u!» ontlokte! Daar trad Bradshaw, de reusachtige brouwer, met zijne geestverwanten voorbij, stevige, grofgebouwde burgers, met lompen maar vasten tred, het vleezig gelaat thands ernstig geplooid, een teeken, dat zij het zich bewust waren wat dure plichten, maar ook wat hevige worsteling hen verbeidde. Statisch en stemmig waren allen gekleed, maar het levensvolle, zelfs onder de ernstige plooi van gelaat en kleed niet te miskennen, gerechtigde tot de onderstelling, dat de leer hier de natuur beheerscht, bij eenigen zelfs gedood had; en bij zulk eene krachtige natuur moest de leer, die hier overwinnaresse was, wel een machtige wezen. Hartelijk groetten zij de omstanders; menige bekende school onder hen, en al ware dit bij de meesten niet het geval, niemand in den volkshoop was hun vreemd, want zij gevoelden er toe te behooren en er uit te zijn voortgekomen.

Zij drukten dan ook het volkomenst van al hun ambtgenoten, den geest en gezindheid der meerderheid uit. Zoo gezond als dogmatische ijver ooit kan zijn, was hij bij hen; gezond en belangloos, zonder berekening, maar ook zonder blik in de toekomst. Zij wilden den Heere dienen in geest en in waarheid; zij wilden den gezalfde Gods op aarde, Zijne Majesteit den Koning, in Parlement vergaderd, geven wat zijns was, maar ook, steunende op de oude voorrechten, hem ontnemen wat het volk behoorde, en zulke waarborgen kiezen, dat het genomene maar terug verkregene in den vervolge het hunne zoude blijven. Zij bevroedden niet de konsequentie van hunne eigen ideën, de richting, welke die konsequentie hen zou doen nemen en de schrandersten en verstandigsten, de meest geestdrijvende en krachtigsten een weg zoude invoeren, die verre, zeer verre verwijderd lag van het punt van uitgang. Zij waren geroepen het groote midden te zijn, dat zich plaatste tusschen de beide uiteinden of vleugels, welke de stoutst denkenden of de meest ontwikkelden, ter linker- of ter rechterzijde, weldra zouden vormen.

Zie, het is of een dier beide vleugelen zich reeds had geordend! Wie op de groep, die wij straks voorbij zagen gaan, volgden, toonden een gants ander karakter en waren dan ook zeer verschillend van hunne voorgangers, niet alleen in rang en stand — maar ook verschillend in ontwikkeling en alzoo niet minder verschillend in hunne uitzichten en begeerten. Zij waren slechts weinigen, maar de

namen van allen hadden een goeden klank bij het volk; zij waren slechts weinigen, maar de kracht die zij bezaten was er niet eene van pees of spier, zij was de onstoffelijke, welke tijd noch ruimte kent, de kracht der beschaving, de kracht van het talent. De edele Falkland ging daar voorbij; hij was het, die den bruin fluweelen spaanschen mantel op zijn fransch zoo bevallig wist te dragen, die daarin en in de kouze van zijn gewaad, in de zachte nuances der gekozen kleuren, in de matig aangebrachte sieraden van lint en borduursel zijn goeden smaak en zijn voornaamheid deed kennen. Naast hem ging Colepepper; Sir Benjamin Rudyard, During en Grimston volgden de beiden, die zij als hun leiders erkenden. Een goede keus! Het getuigde voor hun aller ontwikkeling, dat zij den edelen Falkland als hun aanvoerder verkoren. Door de wetenschap ontwikkeld, door de beoefening der kunst gevormd, zag en oordeelde hij anders dan de honderden, die hem vooraf waren gegaan, dan de duizenden, die hem omringden. Hoewel vervuld met eene innige behoefte aan godsdienst, voelde hij toch geene sympathie voor het steile Calvinisme, met zijne stekelige dogmen en zijn stalen logika. Hij voedde zelfs afschuw van de heerschappij der menigte, zoo vaak gelijkloovend met die der domheid, en was een krachtig voorstander van de eenheid in het bestuur, een vurig verdediger van het Koningschap, niet zoozeer omdat het van God verordineerd was en door den Almachtige tot een bijzondere roeping was gewijd, maar meer, ja meest, omdat het die eenheid het best, het krachtigst konde verwezenlijken. Het gevoel van billijkheid en gerechtigheid echter dat er in hem woonde deed hem erkennen, dat het Koningschap rechten gaf, maar ook plichten oplei, deze even heilig als gene. In de laatste jaren waren echter de rechten uitgebreid en de plichten niet nagekomen; het evenwicht moest worden hersteld, en het onweder, dat zijn kalme en heldere blik aan den horizon zag saampakken, zou alsdan worden bezworen.

Indien hij en de zijnen eens overwonnen hadden! Englands grond zou met ettelijke druppelen bloeds minder zijn bevekt of... bevrucht! Englands grond zou... maar waarom het onmogelijke ons mogelijk gedacht. De beschaving, de ontwikkeling, de vorming van Falkland en de zijnen scheidden hen juist van hun volk, maakten het hun onmogelijk dat volk te begrijpen, te doorzien en bij gevolg het proces te bevatten, dat er in den boezem van dat volk begonnen was, en de vermoedelijke, ja noodzakelijke uitkomsten er van te berekenen. Het gold meer dan de ietwat wijsgeerige formule te verwerkelijken: het verbroken evenwicht herstellen tusschen de rechten en plichten van het Koningschap. Edel was hun doel, edel waren hun middelen, maar slechts weinigen konden het begrijpen, en wat zij zouden vermogen en van welken aard de invloed zou zijn, dien zij zullen uitoefenen op de ambtgenoten, die hun zijn voorgegaan, het mocht worden afgeleid uit de ontvangst, hun door

de menigte bereid, die langs hun weg geschaard staat, die hun den doortocht vrij laat, voor hen zelfs een breederen baant dan voor de anderen, maar koel buigend, of in het gunstigst geval zich beleefd het hoofd onblootend, hen voorbij laat gaan.

Zij hadden bijna de wijze, waarop de op hen volgende jonge edellieden — zonen van pairs of andere adellijke geslachten — ontvangen werden, te benijden. Boven onverschilligheid of koele beleefdheid toch is het gefluit der ergernis of de kreet der verontwaardiging te verkiezen, en de jonge, vrolijke, zelfs jolige Parlementsleden, die zich thands in de straat vertoonden, hadden reden om die stelling tot de hunne te maken. Wat de mode verkwistends en overdrevens, wat zij overladen en dwaas had uitgedacht, wat zij ergelijks bezat voor wie het hairen kleed van Johannes den Dooper het passendst gewaad heetten voor »zondaren, gevallen onder den toorn Gods," spreidden die snappende en schaterende jonge lieden, die »kankerige loten van een krom en verdraaid geslacht" ten toon. De geuren van roos en hyacint gingen van hen uit; het fluweel van wambuis en broek ging bijkans schuil onder het gouden borduursel of de reusachtige strikken lint — »koorden waarin de waereldschgezindheid de zielen dier zondaren verworgde." Hoe heviger het gemor werd van de menigte, die zij voorbij gingen, des te luider werd hun scherts. Edward Sidney en Sir George Lewis waren de luidruchtigste en verwaardigden zich zelfs niet bij zoo menigen dreigenden blik, die op hen geworpen werd, de hand aan het gevest van het zwaard te slaan.

»Zie dien eens, Giles!" zeide de eerste, luide genoeg om ook buiten hun kring verstaan te worden, »een varkenskop op het onderstel van een bok." Het gold een der stemmigste, maar misschien ook een der leelijkste onder de omstanders.

»Lacht maar, lichtzinnig gebroedsel!" klonk het hun tegen, »de ure is nabij dat ge zult roepen: heuvelen, bedekt ons!"

Het tooneel veranderde. De Puriteinsche ergernis, voor luttel oogenblikken zich uitende in een reeks van verwenschingen, den Woorde Gods ontleend, was verkeerd in gejubel en zegenbeë. Eene kleine schare naderde, maar zij ging als schuil onder de wuivende hoeden. Vooral gold het gejuich twee mannen: de een met een breed vleezig gelaat, hetwelk de dikke hairen omgolfden als de manen den kop van den leeuw, de andere met het voorkomen eens echten edelmans, en met blaauwe oogen, waaruit verstand en reinheid des gemoeds lichten. »God zegene Pym! God zegene Hampden!" klonk het van alle zijden. »David en Jonathan, heil!"

Het volk kende de zijnen; het wist wie zijne voorvechters geweest waren; het wist wie dat zouden blijven.

Oliver St. John en Mr. Henry Vane begeleidden de twee lievelingen der burgers. Wat zij verricht en gewaagd hadden, ieder op zijne wijze en naar de mate der hun geschonken gaven, was der menigte nog onbekend; geen van beiden echter wien

dat teleurstelde, geen hunner die naar gunst van menschen stond. Genoeg was het hun, was het allen die hen omgaven, dat de moeilijke arbeid ten deele was geslaagd, dat de tyranni gedwongen was de stem van het volk te hooren en die te hooren volgens de wetten des lands. Wat er een triomf te lezen was in het bliksemende oog van Pym! Het grootste deel der menigte zou Englands Koning toegejubeld hebben als David den krijgsman en Salomo den wijze, indien hij dit oogenblik al de grieven opgeheven, den Ier vernederd en de oude herkomsten bevestigd had, maar zij, die daar voorbijtrokken, vorderden meer en zonden de vermetelheid hebben aan de voeten des troons een waarborg te vragen voor een belofte, een waarborg zelfs voor een eed. Verder doelde hun aanval dan de phalanx van Falkland zoude kunnen gedoogen. Maar zij zouden den gloed van den hartstocht tegen de kalmte der wijsheid, de onwraakbare feiten van het verleden tegen de afgetrokken bespiegeling van het morgen stellen; zij zouden de strijd bijl verheffen tegen de fijne zwaarden van Damascceensch staal en behoefden niet lang te twifelen aan hunne zegepraal over de tegenpartij. Maar gij, overwinnaars, weest nederig en bescheiden! Gij zult den zaaiër gelijk zijn, die de korrels neêrstrooit, maar aan een ander den oogst zal moeten afstaan!

Wie zijn zij, die op u volgen, zich aan u aansluiten, zonder zich met u te vermengen, die vijf of zes mannen, den lederen hoed in de oogen gedrukt, als werd het oog verboden in het rond te dwalen en den peinzenden geest af te leiden en te storen? Bij een hunner hief de wind een slip van den mantel op en deed een dik boek, onder den arm vastgehouden, bespeuren — den Bijbel, het Woord, dat hen nooit verliet. Het tegenbeeld van de pronkers, die straks waren voorbij getogen, schenen zij er zelfs roem op te dragen, meer dan bescheiden in hunne kleedij te zijn, terwijl hun gang en bewegingen schenen aan te duiden, dat bevalligheid hun een vorm uit den booze was.

„Kent gij hen?” vroeg Robert aan een zijner geburen, die echter even als al de anderen slechts een oog had voor Pym en de zijnen. „Kent gij hen? Ik meen dezen hier. Die met den gedeukten hoed is Oliver Cromwell uit Huntingdon. Maar wie zijn de anderen?”

„Ik weet het niet, broeder! Maar wat vraagt ge naar Dan en Issaschar, als we Jozef en Benjamin bij ons hebben?”

Klein was het hoopken en onopgemerkt ging het voort, totdat het even als de anderen de poort van St. Stephen's-Kapel binnenstapte. Toch bevatte het de overwinnaars der overwinnaars, de maaiers van het graan, door genen gezaaid. Bescheiden was de plaats die Dan en Issaschar op de houten banken innamen, waar Jozef werd begroet, waar Benjamin werd verwelkomd, en achter allen gingen zij mede, toen de roeddrager van het Huis der Lords aan de deur klopte en hun aanzeide, dat Zijne Majesteit

hen opontbood om te verschijnen voor zijn verheven aangezicht; achter allen, maar altijd met den Bijbel onder den arm, het dikke boek, dat weldra bij hen steunen zou op het gevest van een breed en scherp rapier.

Van den koninklijken troon klonk allen een koud woord, blikte allen een strak gelaat tegen. Algemeen was de stilte; aller ooren waren geopend, maar bij de meesten slechts uit nieuwsgierigheid wat de Koning, die niet toegegeven had voor hij moest en die voorzeker ook in dezen oogenblik zoo weinig mogelijk zoude willen afstaan, tot zijn Parlement had te zeggen. Arme Koning! Hij moest allen mededeelen, dat de eer en de veiligheid des Rijks op het spel stonden, en hij daarom besloten had zich gants en al op de liefde en verknochtheid Zijner Engelsche onderdanen te verlaten; dat hij met schulden, alleen voor de zekerheid van Engeland aangegaan, beladen was en daarom moest wenschen, dat zij in overweging namen op wat wijze zij hem het gevoegelijkst konden bijstaan in het verkrijgen van geld en in het kastijden der rebellen, waarna hij al hunne billijke grieven en bezwaren uit den weg zoude ruimen. Was hij haperend en moeilijk begonnen, hij eindigde de lange reden met grooten nadruk en op den toon van gemoedelijke overtuiging met de woorden: Nog één ding wensch ik van u, als een van de krachtigste middelen om dit een gelukkig Parlement te doen zijn, namelijk: dat gij van uwe zijde even als ik van de mijne, allen argwaan aflegt; zoo als ik mijne Lords te York reeds verzekerde, zal het niet mijne schuld zijn, indien dit geen goed en gelukkig Parlement is.” Men zou allen argwaan van weërszijden afleggen en dan zoude dit een gelukkig Parlement zijn! Falkland hoopte, Pym glimlachte veelbeteekenend, Cromwell ergerde zich aan hetgeen hem een nieuwe logen was van de lippen eens Stuarts.

De tooneelvertooning nam een einde, nadat er nog een lange aanspraak van den Lord Zegelbewaarder Finch was aangehoord; zij had den meesten reeds ontzachelijk lang geduurd. Finch was wellicht de eenige, die aan den indruk zijner woorden geloofde, maar zou weldra van het tegendeel overtuigd worden en tijdingen vernemen, die hem bijna even sterk als Laud en Zijne Majesteit naar de overkomst van Graaf Strafford, den eenigen duivelbezweerder, zouden doen verlangen.

Het was dan ook of de daemon der vergelding in de stoute Gemeenten gevaren was. Nauw was de voorzitter benoemd of de Gemeenten begonnen de bekende grieven te onderzoeken en het opgeven en het bekend maken van nog onbekende uit te lokken. De eerste week werd doorgebracht met een menigte petitie's, welke soms door volksgroepen en honderden van ruiters uit de Graafschappen werden aangebracht, in ontvangst te nemen. Er was reeds een groote beweging in het land, maar men scheen er op uit, die nog grooter te willen maken. De wanden van St Stephen's Kapel dreunden van de

aanklachten ingebracht tegen de tyrannij in Kerk en staat. Pym had gezegd, dat men niet alleen het huis schoon maken, maar ook de spinnewebben, die er in hingen, vernietigen moest, en dit woord was het zaad gelijk, dat in een goed toebe-reide aarde viel. De onwettige rechtbanken werden opgeheven; de drie verminkte en altijd nog gevangen gehouden slachtoffers van de Sterrekamer ont-slagen op bevel van de Gemeenten, en geen cipier waagde ongehoorzaam te zijn, hoewel het Parle-ment oogenschijnlijk geen enkele haakbus in soldij had. De bevrijden trokken Londen binnen, bege-leid van vijf duizend zoo mannen als vrouwen, alle te paard, en hoorden hen, die hunne rechters ge-weest waren, veroordeelen, om hun duizenden pon-den als vergoeding te betalen. Elk misdrijf scheen achterhaald te worden en weinigen der schuldigen bleken te kunnen ontsnappen. Geen wonder, dat Laud angstig te moede werd en dat in zijn dagverhaal omstreeks dezen tijd het volgende staat aangetee-kend: »in mijn studeervertrek komende om eenige manuscripten te zoeken, vond ik mijn zoo gelijkend portret gevallen en nog wel voorover op den grond. God geve dat dit geen voorteken zij!"

Wellicht was het dat. Vele en velerlei waren de grieven en bezwaren tegen de papistische wij-zigingen in den ritus der Bisschopskerk gebracht. Van alle grieven woog deze schijnbaar het zwaarst, zoo dat men trachtte haar het eerst uit den weg te ruimen. Van Falkland en diens geestver-wanten af tot aan den straf-ernstigen maar groven afgevaardigde uit Huntingdon, Oliver Cromwell, klaagde ieder over verkrachting des gewetens, of-schoon niemand hunner, behalve den geestverdrij-ver Cromwell alleen, de vrijheid, die zij voor zich wenschten, aan anders denkenden wilden afgestaan zien. Ieder, die in de geestelijke rechtbank van Laud gezeten had, werd achterhaald en gestraft; de slaafsche Bisschoppen ontzet uit hunne ambten en vervangen door wie zij vervolgd en verjaagd hadden.

En zou de Paus van Engeland alleen den alge-meenen haat en afschuw ongedeerd ontgaan? Hij had zich in de eerste dagen van December daarmede nog kunnen vleien en eenigen grond voor zijne hoop kunnen vinden in het slechts zelden genoemd worden van zijn naam, in het naar het scheen vergeten worden van den hoofdschuldige, Thomas Wentworth, Graaf van Strafford. Zijn waan zoude echter nog maar kort duren.

Grauw en somber als daar buiten, was het ook in White-hall geweest sedert den derden Novem-ber. Onze oude bekende Archie werd meestal door de kwade luimen van neef Karel verjaagd naar de klerken der keuken of naar de vertrekken van de eene of andere Lady, die zijn bijzijn nog niet geleerd had te schuwen. Zoo was hij een paar maal naar Lady Howard verdwaald geraakt, tot groot genoegen van Jane, maar tot overgrootten schrik van Mistress Littleton, die hij dan ook tot mikpunt zijner »zouteloze aardigheden" of »beest-

achtige kuren," zoo als zij zich in haar drift uit-drukte, gekozen had. Hoe vreemd moest het hem dus niet voorkomen op zekeren dag in de schoone eetzaal van het Paleis de lakeien als in den goeden ouden tijd werkzaam te zien, om het noodige te regelen voor een festijn, waarvan hij den aard nog niet, maar wel den omvang reeds konde berekenen.

Hij haastte zich naar den meester, dien hij in een zijner minst kwade luimen aantrof en weder bezig aan zijne geliefkoosden handenarbeid.

»Wat zal het zijn, Neef? Een maske of een bal-let, of komt broër Pym op het slappe koord dan-sen — in het laatste geval leggen wij geen zaagsel op den vloer; hij mocht er eens plezier in vinden naar beneden te buitelen, hé, Neef?"

»Ge moet van middag vrolijk wezen, Archie! en ik neem je de volgende week meê op de vossen-jacht; maar niet lomp wezen, niet onbeschaamd; denk er aan, dat ik straf kan wezen..."

»Ik met u op de vossenjacht! Wat we zullen vangen! we hoeven niet ver te gaan. Neef! we beginnen en eindigen in Westminster — er zal nog wel een wolf óók onder loopen..."

Neef Karel glimlachte en weêrhiel den nar niet in diens spotternijen. Het was hem zoo genoegelijk; het verwijderde zelfs voor een oogenblik het gevoel van angst, dat hem beklemd, nu hij de mannen, die hij schuwde maar ook vreesde, door den nar tot het doelwit zijner scherts zag kiezen: het was hem of de Gemeenten schuil gingen onder een reus-achtige narrenkap, die hen op het hoofd werd ge-duwd. Neef Karel was gencigd zelf den spot te drijven met de somberheid, welke hem ettelijke da-gen achtervolgd had, en duidde het Archie dus in geen deele euvel van er met bijtenden spot op te doelen en hem te vragen, hoe hem de doodkist be-vallen was, in welke hij zich in den laatsten tijd ter ruste had gelegd. Hij had aan den aandrang zijner gemalin toegegeven, om door het aanrichten van een festijn eenige vrolijkheid, voor het minst eenige gerustheid, naar buiten te veinzen en den grommen-den en razenden Gemeenten den triomf, van hem bij den eersten aanval reeds verslagen te hebben, niet te gunnen. Waarom nu en niet eer? Strafford had hem een bode gezonden met de tijding, dat hij dezen dag nog hoopte aan te komen en zijne opwachting bij zijn genadigen Heer te maken. Zijne Majesteit zou toonen, dat de dienaar hem vóór allen lief was, en hij durfde dit te eer, nu het ook hem gebleken was, dat de Gemeenten zijne voor-naamste raadslieden niet waagden aan te randen. Had Laud, die dien morgen bij hem geweest was en gister nog zoo beangst was, hem daarvan niet overtuigd? had hij hem niet medegedeeld, dat de wraak van de Gemeenten, die den Primaat zoozeer was genaderd, dat deze een oogenblik had gevreesd, eensklaps had stil gehouden en een anderen weg was opgehoud?

Het geheele hofgezin was opontboden; de voor-naamste leden van den adel, de leden van den Bij-zonderen Raad, de Sekretarissen van Staat wa-

ren uitgenoodigd om aan den maaltijd deel te nemen, die ter eere van Strafford werd aangericht en waarvoor de gelden door Mylady Carlisle waren verstrekt. Deze had zich met de regeling van alles belast.

Het gerucht van het aanstaande festijn, ter eere van den terugkeerenden staatsdienaar, liep gants Londen door als met de snelheid van het licht. Deed het ook menig voorhoofd rimpelen en menigen mond reppen van »Babylons slemppartijen," en »het wachtende oordeel Gods," het deed ook menig oog van blijdschap glinsteren, zelfs waar men dat niet zou hebben verwacht. Ook Jean van Verriers scheen van alles wat er omging kennis te dragen. Hij deelde het zijn vriend Conway mede, die het echter zonder veel belangstelling aanhoorde.

»Het zal een feest zijn als van Beltsazar, broeder! Schatten worden er verkwest om een zondige eerzucht te vleien en een laaghartig eigenbelang te dienen. Het zal niet alleen een festijn zijn ter eere van den Antichrist, maar ook van de overste der heksen... Broeder! al druk ik u ook een doorn in het vleesch, ik mag er u niet onkundig van laten; dat festijn zal tevens het verlovingsfeest van den jongsten broeder van Mylady Carlisle en Jane Howard zijn."

Het lichte musket — een geschenk van een der Schotsche vrienden — dat Robert bezig was schoon te maken, viel hem bijna uit de hand. Hij zag den ander, een oogenblik aan als of hij den zin der gesproken woorden niet verstond. Toch had hij ze maar te goed begrepen.

De ander zag hem met eenige deernis aan. »Het is zoo als ik u zeide. Bevreemdt u dat? Lieve broeder, hoe weinig kent gij die vrouw! Met het huwelijk van Sidney meende zij het niet ernstig: van den aanvang af beschouwde zij de bezittingen van Lady Howard als een buit, die aan de haren behooren moest. Menigeen zou eveneens denken, maar niemand zou aan zulk eene gedachte zulk eene uitvoering kunnen geven als zij. De eerzucht neemt bij haar den schijn aan van bescheidenheid, de geldzucht kleedt zich bij haar in het haren kleed van de zelfverloochening. Behendig, niet waar?"

»Dat is niet waar! Zondaresse wil ik haar gelooven, koud als een steenblok, maar zulk een huichelaarij.... mij te prediken....!"

»U te onthouden, u vrijwillig den schat te ontzeggen, omdat zij dien begeert, dat is toch behendig!"

»Broeder!" en bij dat woord neep Robert de tengere hand van zijn vriend in de zijne, »uw mond moet logen spreken. Wat gij zegt is niet alleen een beschimping van die vrouw, maar houdt ook een lastering in tegen Jane.... Is zij dan veil voor ieder, die zich bij haar aanmeldt? Heeft zij lief op bevel?"

»Geenszins; maar wie zegt u, driftig jonkman, de dingen die u zoo vertoornen? Zij heeft slechts eens liefgehad, ik blijf dit beweerden, maar het beeld diens eenen heeft men misvormd. Is er eene zoo groote

behendigheid in het spel, dat men dat heeft weten te doen, dan zal het juist niet moeielijk zijn een ander beeld te verfraaien en op te smukken. Bovendien, is het u bekend wat er misschien geleden wordt in de vergulden kooi die de woning heet van Lady Jane?"

»Heere mijn God! wat is waarheid?" zeide Robert en hij bracht die woorden bijna steenend uit.

»Onderzoek, en gij zult bevinden wat waarheid is. Ik eisch van u geen geloof, maar alleen dat gij uw eigen oog en oor zult vertrouwen. En zoo gij eens overtuigd wordt van de behendigheid dier vrouw....!"

»Noem het niet zoo koud, zoo vergoelijkend met dien naam. Het is duivelsche geldgierigheid; het is een gruwelijk spel van den Booze, dat zij met mij gespeeld heeft.... Die vrouw, ik haat haar!"

»En gij hebt er misschien reden toe, want al het kwaad, dat u tot heden overkwam, heeft zij over u gebracht. Maar gij weet, dat ge uwe vijanden moet liefhebben."

»Een zonderling woord van uwe lippen, broeder! Gij geeft een les, die ge zelf slecht betracht."

»Ik beken het, ik kan haar niet opvolgen, maar ik houd u voor sterker. Mij scheen die Schriftuurplaats altijd het best geschikt om begrepen te worden door wie geen enkelen vijand heeft. Hebt uw vijand lief! Een zware eisch, als ge half verpletterd neêrligt, als u het liefste is ontnomen en dan hij of zij die het u ontroofde onder uw bereik is, en gij hem of haar óók kunt doen lijden wat gij lijdt en gij te gelijker tijd terug kunt ontvangen wat men u ontnam. Hebt uw vijand lief! Een dief bij voorbeeld, die u het beste onsteelt, mag wel een vijand heeten. Onderstel dat hij in uwe nabijheid komt, dan zoudt ge hem het onstolene niet mogen ontnemen...."

»Betoog niet wat zonneklaar is... Gij eischt dat ik eigen oog en oor zal vertrouwen, zeydet gij straks. Dat is geen zware eisch. Maar hoe zal ik mijn gezicht en gehoor ter hulp kunnen roepen? Ik ben van Jane gescheiden... voor altoos!"

»Misschien ben ik in de gelegenheid u te doen zien en te doen hooren; maar gij zijt te driftig, te weinig in staat u te beheerschen, en dit is noodig, wilt ge u zelven en Jane niet reddeloos verloren doen gaan of u in waarheid niet voor altoos van haar gescheiden zien."

»Ik beloof u kalm te zijn."

»Bij al wat ge ziet en hoort, bij alles, vriend! zelfs het pijnlijkst?"

»Bij alles. Maar waarom die plechtige belofte? Gij kunt mij toch niet helpen...."

»Misschien wel: laat mij begaan; maar vraag mij niet naar het hoe en waarom."

Dat laatste bleek wel een zware eisch. 's Avonds vóór den feestdag werd Robert een livrei gebracht met het wapen der Stuarts. Hij zoude in de eetzaal dienst doen onder de dienstknechten tot het hof behoorende en waarvan het aantal voor deze gelegenheid nog met ettelijke vermeerderd was. Zul-

ken voor korten tijd aangenomen lakeien werd gewoonlijk het nederigst werk opgedragen, maar de aanbeveling, die tot het aannemen van Roberts diensten had geleid, was zeker zeer gunstig geweest, daar hem het voorrecht werd toegekend, om achter de genoodigden in de zaal zelve post te vatten. Jean had hem gemeld, dat hem zulk een vermomming zou worden thuis bezorgd en herinnerde hem bij de vraag, wie hem had aanbevolen, de afgelegde belofte van niets te zullen vragen. Hij scheen er zich weinig om te bekommeren, dat zijn vriend hem achterdochtig aanzag en hem verdacht van betrekkingen ten hove te onderhouden, welke den waren geloovige niet voegden; slechts deed hij in den loop van het gesprek, zoo als gewoonlijk, blijken van zijn afkeer van de vervolgers van het volk Gods, en in het bijzonder van de Paapsche Koningin. Robert scheen weder van zijn argwaan genezen, maar toen hem de vermomming werd ter hand gesteld, kon hij toch zijne nieuwsgierigheid niet bedwingen en vroeg hij den onbekenden bode van wie hij kwam. »Van den klerk van den Lord Steward,» luidde het antwoord, »en te drie ure wordt gij gewacht.» Hare Majesteit wilde geen blonden dienaar zonder baard en daarom moest hij zich zwart verwen en zich voorzien van de medegebrachte *moustache* van dezelfde kleur.

Vriend Jean scheen toch om alles te denken hetgeen nog duidelijker bleek, toen hij uit een der zijzakken van den rok een reepje papier te voorschijn haalde, waarop de naam Ned Rovers stond. Dus moest hij zeker heten. Toen hij dat kleed der dienstbaarheid voor zich zag, die valsche *moustache* en dien vreemden naam, kwam er een gevoel van walging in hem op. Als een dief White-hall in te sluipen en daar van uit een schuilhoek allen te begluren, het stond hem tegen. Maar daar klonk hem het woord van zijn vriend zoo bijtend spottend in het oor: hebt uw vijand lief, houdt den dief niet aan, die u het beste ontleemt en dien gij onder uw bereik ziet; daar bedacht hij, dat hij zelf verlangd had te zien en te hooren, dat hij zelfs niets meer behoefde te doen dan te luisteren en te zwijgen en bovendien dat Jean hem gemeld had, heden, morgen nog overmorgen thuis te zijn, daar hij in het belang van het Verbond der heiligen voor eenige dagen naar het Noorden moest gaan. Zou hij niet als lafaard tegen over Jean staan als deze, teruggekeerd, hem vroeg wat hij alsnu gezien en gehoord had, en zou hij dan zijn terugblijven niet toeschrijven aan 's jonkmans vrees voor te geringe zelfbeheersching, wanneer hij eens veel zag en hoorde? Neen, hij zou zich dat kleed aantrekken en zich dekken met die valsche kleuren en bedekselen, want hij wilde zekerheid en aan de weifeling der laatste dagen, de slingering tusschen geloof en wantrouwen, een einde maken.

Op den aangeduiden tijd ging hij naar White-hall. Daar ontmoette hij eenige bekenden, die hem zelfs bijna tegen het lijf liepen en toch, na een onverschilligen blik op hem geworpen te hebben,

hun weg vervolgden. Eindelijk klopte hij bescheiden aan de kleine poort, voor de hofbedienden bestemd, en vond hij zich daar binnen. Hij werd aan den klerk van den Steward voorgesteld, die hem van het hoofd tot de voeten mat en hem toen op gants niet vriendelijken toon deed opmerken, dat hij in dien staat niet tot de eetzaal was toe te laten. Hij volgde met de oogen de aanwijzing zijns gebieders en bemerkte tot zijn niet geringen schrik eenige slijkvlakken op de witgaren kousen en de lage schoentjens.

»Je komt niet in het voorhuis van den een of anderen Londenschen winkelier, Ned Rovers! Andere kousen aangetrokken, gauw, gauw!»

»Ik heb geen andere, Sir! Ik zal dus maar terug gaan!» merkte Robert bescheiden aan.

»Hoor me dien domoor eens aan! Waarom zou ik je hebben aangenomen als ik je niet noodig had? En wie kan ik nu zoo dadelijk in je plaats krijgen, uilskuiken? Ik heb je juist nooit voor heel leep aangezien, maar in de laatste drie dagen schijn je schrikkelijk achteruit gegaan.»

»Ik, Sir! Wanneer hebt ge me dan wel gezien?» vroeg Robert met ongeveinsde verwondering.

»Wat bliefje? Ben je dronken, kaerel? Dacht je misschien dat ik je had opgezocht? Ben je waarachtig vergeten, dat je hier zelf bent geweest, ja, jij, Ned Rovers! met een briefje van Zijn Eerwaarde.... Hadt je dat niet gehad, dan ging je nu nog de deur uit. Giles, Tommy, Bob, helpt dien man eens aan een paar schoone kousen en houdt hem maar beneden; hij kan de schotels den trap opdragen, maar verder hoef je niet te komen, Ned Rovers!»

»Dat's tegen de afspraak, Sir!» zeide Robert, die daarvoor al zijne onbeschaamdheid en vermetelheid behoefde. Hij begreep er niets van; het schemerde hem voor de oogen; maar zóoveel was hem duidelijk, dat hij, eens hier gekomen, niet in het voorportaal wilde blijven, maar den Dagonstempel zelve moest trachten binnen te gaan. »Dat's tegen de afspraak, Sir! want ik ben aangenomen om boven dienst te doen, en dat weet Zijn Eerwaarde.»

»Zijn Eerwaarde zal zich daarover wel bekommeren...! Als het nu nog het nieuwe kleed betrof van de heilige Brigitta, waar de goede man al de geloovigen voor wil laten betalen...»

Robert moest zeker de oogen wijd open gesperd en op het gelaat, voor zoo verre het zichtbaar was, een groote mate van verwondering hebben doen blijken, daar de klerk hem toevoegde: »Nu, nu, wees maar niet bang; hij zal er je wel nooit over aanspreken, arme bloed! Landgenoten, hè? Ook een Schot? Ik zou het aan je tongval toch niet zeggen...»

»Ge spreekt van den priester Con?»

»Wel, ezel, van wien anders? Er zijn er, God beter 't, zoo weinig van 't ware geloof, dat ge er niet meê in de war kunt raken... Dat ben je toch eigenlijk voor een snoeshaan, hè? Je brengt me zelf een briefje van Zijn Eerwaarde, waarbij

deze u dringend aanbeveelt, en nu vraag je me, of ik van hém spreek?"

De praatgrage dignitaris zou misschien nog ettelijke oogenblikken zijn voortgevaren en Robert telkens meer in het nauw hebben gebracht, zoo niet het gedruisch daar buiten van naderende ruituigen meer en meer was toegenomen en thands werd afgebroken of liever overstemd door het schetteren der trompetten van de lijfwacht aan de hoofdepoort.

»Zijne Genade, de Graaf van Strafford!» riep hij koortsachtig aangedaan, terwijl hij de naastbij zijnden, waaronder natuurlijk Robert zich bevond, wenkte hem te volgen.

Deze haastte zich te gehoorzamen en steeg met een bonzend hart de steenen trappen op, die naar de breede vestibule geleidden.

Daar zag hij zijn ouden meester, begeleid door eenige edellieden en omstuwd door de officieren der lijfgarde, voorbijtreden en aan de deur ontvangen door den eersten Kamerheer Zijner Majesteit. Strafford trad altoos met opgericht hoofde voort en groette de aanwezigen, die diep voor hem nederbogen, met een lichten hoofdknik.

De Koning ontveinsde zijne groote blijdschap niet; hij vergat bijkans al het doorgestane leed en sloeg van het eene uiterste tot het andere over, daar hij hem met een glimlach op het gelaat te gemoet voerde: »Ge neemt toch spoedig uwe plaats in het Huis der Lords in, Wentworth?"

»Ik hoop morgen, Sire! Ik kan niet ontkennen, dat de reis mij vermoeid heeft, en zonder den wel genadigen aandrang Uwer Majesteit, om dezen middag ten hove te verschijnen, zou ik mij reeds ter ruste hebben begeven."

»De ouderdom is toch nog niet in aantocht? Dat mag ik niet toelaten," zeide Karel bijna schertsend.

»Ik geloof, Sire! dat menig jaar van mijn leven als *campagne*-jaar dubbel mag tellen."

Zijne Majesteit nam dit wel wat hooghartig antwoord gants niet euvel op; zij wenkte den trouwen en beproefden vriend hem even ter zijde te volgen, hetgeen de edellieden als een bevel voor hen aanzagen om zich te verwijderen.

»Hebt gij Laud reeds gesproken?"

»Ik zag noch sprak iemant, Sire!"

»Jammer voor onzen vriend, die zoo zeer op uwe terugkomst hoopte. Laat hem toch spoedig weten dat ge hier zijt: het zal hem van zijn angst doen bekomen; de man ziet overal voortekens, ik geloof zelfs legerbenden in de lucht. Hadt ge niet eer kunnen overkomen? Misschien had gij het woedend grauwn in het Lagerhuis wat vroeger een toom kunnen aanleggen! Ge hebt er toch van gehoord wat hier omging?"

»Men bracht mij in York zeer goed op de hoogte van alles wat er gebeurde, hetgeen zeker op bevel Uwer Majesteit geschiedde."

Het antwoord was stijf en strak even als het gelaat van den spreker. Hij gevoelde zich dan ook

gekwetst. Karel was blijde dat hij hier was, ja verweet hem bijna dat hij niet eer was gekomen, en dit geschiedde niet uit gehechtheid of uit vriendschap, maar — het was of dat hart voor hem openlag — uit zelfzucht. Had hij nog met een enkel woord den dienaar dank gezegd voor de zelfopoffering, die er toch stak in eene overkomst te dezer ure? Had hij zelfs wel doen gissen, dat hij begreep welk een moed er van den alom gehaten dienaar geëischt werd om het Parlement tegen te treden?

»Dat ik niet eer kwam, Sire! had een gegronde reden. Ik had reeds, zoo als Uwe Majesteit bekend is, een begin van bewijs, dat Pym in geheime verstandhouding stond met de muitende Schotten; welnu, ik heb in een hinderlaag gelegen; ik heb list tegen list gesteld en brieven van de samen-zweerdere, die door het aanvankelijk gelukken hunner plannen stouter en stouter werden, onderschept; brieven, welke hunne misdadige verstandhouding ten volle bewijzen. Dat is een misdaad van hoogverraad, Sire!"

»Dat is het, dat is het! Heerlijke ontdekking! Pym zegt ge en het gantsche gebroed is er in betrokken? Wij kunnen ze te recht doen stellen, zodra we 't Parlement ontbinden..."

»En wanneer denkt Uwe Majesteit wel dat Parlement te kunnen ontbinden?"

»Misschien spoedig. Richelieu heeft mij gelden toegezegd."

»Richelieu? Uwe Majesteit bouwt op dien man? De tegenpartij doet het evenzeer en heeft er dezelfde redenen voor. Neen, Sire! we moeten het doel bereiken met de middelen, die onder ons bereik liggen. We zijn thands in het tijdvak der wetelijkheid," zeide hij met een flauw glimlachjen. »We moeten de misdaad van hoogverraad, waaraan eenige leden van het Huis der Gemeenten schuldig zijn, doen straffen door het Huis der Lords. Kan Uwe Majesteit mij machtigen tot de aanklacht, dan ben ik daartoe bereid bij mijn eerst verschijnen bij de Pairs."

»Nu nog niet, Wentworth! Nu nog niet! Die Pym is glad als een aal; hij glipt ons door de vingers; van mijn Sterrekamer zou ik zeker zijn, niet van de Lords."

»Ik moet er mijn verblijf alhier van afhankelijk maken, Sire! Vreest Uwe Majesteit tot zulk een maatregel te besluiten, dan verzoek ik verlof te vertrekken."

»Neen, dat niet, dat nooit! Maar bedenk dan toch, als het eens mislukte..."

»Maar als het eens gelukte, Sire! Mijne bewijzen zijn onloochenbaar. Wij moeten ze voorkomen of zij voorkomen ons, Sire!"

»Ge vreest dus...?"

»Ik vrees niet, maar Uwe Majesteit schijnt het te doen, daar zij het eerst aan eene mislukking geloofte."

»Maar ik waag misschien..."

»Minder dan ik, Sire!"

»Zij zullen u geen hair durven krenken. Gij hebt mijn koninklijk woord.»

»Ik weet het; het werd mij te York reeds gegeven. Maar als Uwe Majesteit terugdeinst, dan zullen Pym en de zijnen altijd vooruit gaan; elke terugtred van uwe zijde wordt een stap voorwaards van de hunne. Op die wijze kon Pym wel eens zóo machtig worden, dat hij het Huis der Lords zelfs te machtig werd en dan is de gelegenheid voorbij. Pym en de zijnen beheerschen den tegenwoordigen toestand; zij of ik moeten wijken, Sire!»

Hare Majesteit de Koningin werd aangediend.

»Welnu, Sire?» vroeg Strafford, maar de Koningin was naderbij getreden en Karel scheen verplicht te zijn, zich om te wenden en Strafford aan haar voor te stellen.

»Wees welkom in Londen, Mylord!» hoorde hij zich toevoegen, terwijl hij de hem toegestoken hand kuste. »Wij hebben niet beter onze vreugde weten te kennen geven over uwe terugkomst dan door u den eersten middag reeds aan onze tafel te noodigen.»

»Uwe Majesteit is zeer genadig voor haren dieenaar!»

»Wanneer hebt gij York verlaten, Mylord?»

»Eergisteren.»

»Zeker hebt gij daar de orde weten achter te laten.»

»Eene onderstelling Uwer Majesteit die mij zeer vereert, maar die, helaas! niet door mij bevestigd kan worden. De overmoed hier leidt ook daar tot vermetelheid.»

Hare Majesteit zag haar gemaal bij deze woorden veelbeteekenend aan. Zij blikte in het rond, als om zich te vergewissen, dat de breede zij van Lords en Ladies, die om hen heen was geschaard, wel ver genoeg afstand en zeide toen: »Mylord heeft Uwe Majesteit zeker ook overtuigd van de noodzakelijkheid om krachtige maatregelen te nemen en de keffende Gemeenten tot zwijgen te brengen?»

»Zijner Majesteit heeft het in hare genade goed gedacht mij te raadplegen,» zeide Strafford diep buigende, »en ik heb toen vrijheid gevonden mijne meening haar te openbaren. Zoo Zijne Majesteit mij dat vergunt, zal ik die nog nader in den Bijzonderen Raad uiteenzetten.»

De bedoeling van Straffords woorden scheen zeer goed begrepen te zijn, want Hare Majesteit, die minder goed dan Mylord haar gelaat beheerschen kon, wendde zich met alle teekenen van drift van hem af en knoopte met eenige der naastbijstaanden een gesprek aan. Mylord was toch dezelfde altoos; de hooghartige staatsdienaar, die hare tusschenkomst afwees, misschien wel, omdat hij haar politieke takt, zelfs schranderheid waagde te ontzeggen!

Het gesprek werd algemeen. De aanwezige Staatssekreтарissen en de leden van den Bijzonderen Raad naderden Mylord en uitten met de meest verrassende woordenrijkheid hunne vreugde over zijn terugkeer.

»Waar is onze vriend Windebank?» had Zijne Majesteit reeds ettelijke malen gevraagd.

Het was de Sekretaris van Staat, waarop Karel en Strafford beide het meest vertrouwden; hij werd daarom ook thands uitgenoodigd, maar tot dusverre vergeefs gewacht.

»Thomas, waarom zijt gij gekomen?» fluisterde Mylady Carlisle, die Strafford was genaderd en met wien zij een weinig ter zijde getreden was. »Waarom mijne waarschuwingen in den wind geslagen?»

»Ik geloof, dat ik hier noodig ben, Lucy! zeer noodig.»

»Hoe heeft mijne lieve Jane gerust?» vroeg Lucy met eene tedere stembuiging, toen de jonge Lady, naar het scheen aangenaam bezig gehouden door Henry Percy, langzaam voortgaande de beide fluissterenden op zij was gekomen. De jonkman, dien zij aan Strafford voorstelde en die door dezen zeer vriendelijk begroet werd, kon bij den eersten blik reeds als Myladies broeder herkend worden. Dezelfde voornaamheid kenmerkte de uitdrukking van zijn gelaat; donkere glinsterende oogen getuigden van levenslust, maar de eenigzins blauwe vlekken om de oogkassen gaven recht tot het vermoeden, dat die levenslust niet gewoon was zich grenzen te stellen. Lange kastanjebruine lokken golfdén langs zijne slapen en vielen kronkelend op den fijnen halskraag; een gevulde *moustache* trilde op de zelden rustende bovenlip. Het was een bevallig jonkman, die Sidney, wat voorkomen betrof, verre achter zich liet en die befaamd was, niet alleen in de salons van den adel, om de pracht die hij ten toon spreidde, maar ook in het veld bij de vossenjachten en in Londens donkerste straten bij het najagen van geneuchten, waarvan het waar karakter niet ten volle bekend was of bekend mocht zijn.

»Uw broeder, Mylady! vertelde mij daar iets, dat ik niet gelooven kan,» zeide Jane. »Hij heeft zich geheel alleen in White-friars gewaagd, 's avonds te tien ure, geheel alleen... Is dat geen vreeselijke plaats, Mylady, vooral als men diamanten bij zich heeft?»

»Zeker, lieve! Maar heeft Henry u nog niet verhaald, hoe hij laatst een edelman in een berucht speelhuis gered heeft, waarin hij toevallig was verdwaald? Het betrof een oude kennis, die zich echter in de laatste dagen voor ons onzichtbaar heeft gemaakt, Edward Sidney...»

»Mijn...»

Voor dat Jane de vraag voleinden kon, vulde Mylady die reeds aan door de woorden: »Uw gewezen vriend, die de helft van het vermogen zijns vaders, zoo niet het geheel, had kunnen verspelen, indien Henry hem niet gered had, bijna met het gevaar van zijn eigen leven. Vertel dat eens aan onze Jane, Henry!»

Zij wendde zich af en liet het aan haar broeder over het verhaal voort te zetten. Zij had den onvoorzichtige, die vermetel genoeg was geweest om op een zijner nachtelijke heldendaden te zinspelen, gedwongen een anderen weg in te slaan, en hem verheven ten koste van Sidney, die thands vernederd moest worden. Het feit waarop zij straks wees, was waar; slechts had zij, met meer zachtmoedig-

heid dan met de werkelijkheid overeenkwam, de aanwezigheid van Percy in het beruchte speelhuis aan een toeval toegeschreven. Zij liet de jonge lieden met elkaar alleen, dwong zelfs de naastbij staanden, door hen een enkel woord toe te spreken, hun aandacht van die beiden af te wenden en was weder Strafford nabij, dien zij nog zooveel te vragen had. Eenige oogenblikken geleden was een officier van 's Konings lijfwacht binnengekomen en had Zijner Majesteit eenige woorden toegesproken, die deze blijkbaar hadden doen ontstellen. Strafford werd gewenkt nader te treden; Hare Majesteit en Mylady voegden zich weldra bij hen.

»Windebank is naar Frankrijk gevluht, en geen ijdele vrees bewoog hem daartoe, daar de Gemeenten bezig zijn over zijne inhechtenisneming te stemmen,» dus luidde de tijding. Zijne Majesteit was doodsbleek geworden.

»Windebank is een dwaas!» haastte zich Strafford te zeggen, want hij begreep dat een woord van bemoeiding dringend noodzakelijk was. »Den aanval ontvluchten is den aanval versterken. Nu hij echter vertrokken is, kan ik niet anders dan ons geluk wenschen; wij hebben er thands één minder te beschermen, en ik erken, dat de bescherming veel moeite zou hebben gekost.»

De Lord *Steward* naderde Zijne Majesteit en deze nam de hand der Koningin; de vleugeldeur werd geopend en de genoodigden traden de prachtige eetzaal binnen.

»Welnu, Sire?» had Strafford nog even den tijd te fluisteren, terwijl hij hem op de ledig gebleven zitplaats van Windebank wees. Karel antwoordde hem niet, maar gaf den *Steward* een wenk, die weldra het open vak deed verdwijnen door de andere gasten te doen opschikken.

Op aller aangezicht, in aller verkeer was strakheid en gedwongenheid. Veler blikken waren bijna onafgewend op Zijne Majesteit en Strafford gevestigd. De laatste, schuins over Mylady en aan de linkerzijde van de Koningin gezeten, scheen opgeruimd en de politiek met hare dreigende onweders vergeten; want hij daalde in de sfeer van het gewone leven af, poogde den Koning uit zijne verdoving te doen ontwaken en de aanwezigen zelfs tot vrolijkheid te stemmen, waartoe zoo menige bijzonderheid, die hij van een Puriteinsch Konventikel mededeelde, dat hij vermomd had bijgewoond, wel aanleiding gaf. Aan het benedeneind der tafel, waar Percy en Jane hadden plaats genomen, was echter de stijfheid het eerst overwonnen. Daar liet men zich het malsche vleesch van het in zijn geheel gebraden wild zwijn goed smaken en gleed de vurige wijn, gekruid door zoo menig schertsend woord, mildelijk over de tong. Liet Zijne Majesteit ook de fijnste schotels, zoo als een zeker soort van slakken, gefruit met olie, specerijen, wijn, azijn en eieren, of kikvorschenpootjens, met verschillende specerijen toebeleid, bijkans ongerept voorbijgaan, het jonger deel der gasten was er uit den grond huns harten dankbaar voor.

»Weet Uwe Majesteit wel, dat ik op mijne reis hierheen door een groot gevaar bedreigd ben geworden?» vroeg Strafford, die Karel daardoor weder van eene zijner afdwalingen terug bracht en hem dwong belangstelling in het hem omringende te toonen.

»Een gevaar? Uwe Genade in gevaar?» riepen velen.

»Nauwelijks lag York drie mijlen achter mij, of ik bevond mij te midden van een deel van het Schotsche leger... Het omringde mijn karos van alle kanten in den vorm van bedelaars, die mij een aalmoes kwamen vragen. Het was mij een teeken, dat zij den omtrek reeds hadden kaal gegeten. Zij hadden hun geweren nog, maar al hun kruut en lood hadden zij verkocht. De subsidiën van het Engelsch Parlement blijven ook onverwacht lang uit.»

Karel glimlachte even.

»Neef! wat is beter dan water voor een dier, dat van lucht leven moet?» hoorde men den dwerg vragen, die achter Karels stoel — zijn gewone plaats — reeds herhaalde malen, maar altoos te vergeefs, getracht had zijn meester te vervrolijken. Karel schudde wrevelig het hoofd.

»Weet ge 't niet, Neef? 't Is het vaste land; en wat is het beste vasteland?.... Dat 's Frankrijk.»

»Zwijg, nar!» beval Karel.

»Ik zal zwijgen, maar ik begrijp niet waarom ik niet aardig mag wezen, waar zoo velen het niet zijn...» Strafford kreeg een tikken met de zotskolf.

Er plooide zich een glimlach om veler lippen; het mocht beschouwd worden eene aanmoediging voor den nar te zijn om voort te gaan. Archie vond het echter voorzichtig dat voor het oogenblik niet te doen en maakte zich gereed naar het lager eind der tafel af te dalen, in de hoop daar een meer genegen oor te zullen vinden. Terwijl hij den stoel van Strafford voorbijging, hoorde hij dezen de opmerking maken, dat hij goochelaars en kwakzalvers liefst in de verte hun toeren zag maken, en dan op de plaats waar zij eigenlijk behoorden en meest geboren waren, namelijk de straat.

»Waar, zeer waar, edele ridder!» riep de nar in het voorbijgaan; »alleen als er op Tower-hill of Tyburn gegoocheld of gekwakzalverd wordt, hou ik er van dicht bij te staan, vooral als het heele groote kunstenaars betreft.»

Zoo als wij weten, werden op de beide genoemde plaatsen de doodvonnisnissen wegens hoogverraad of andere hoofdmisdaden voltrokken.

Daar de meesten de opmerking van Mylord niet gehoord hadden, konden zij ook het antwoord van Archie niet begrijpen; zij echter, die in de nabijheid van Mylord nederzaten, trokken de wenkbrouwen saam zoo als Zijne Genade, of wendden het hoofd toornig om naar den onbeschaamde, zoo als Zijne Majesteit. Lord Strafford was de eerste, die den nar wilde doen vergeten. Hij achtte het

gebochelde wezen te laag om hem te kunnen beleedigen; hij zocht en vond dan ook spoedig gelegenheid om het gesprek eene andere wending te geven. Zelfs gelukte het hem Hunne Majesteiten en de naastbij zijnde gasten tot een eenigzins levendig onderhoud te verlokken, dat gemeenzaam en vrolijk voorspelde te worden en zich uit te strekken ook tot degenen, die tot dusverre het strakst voor zich hadden gezien. Een plotselinge opschudding, eene levendige woordenwisseling aan het benedeneinde der tafel deed echter het gesprek weder staken en leidde aller aandacht af.

Wij hebben Robert bij het binnentreden van Mylord Strafford uit het oog verloren. Wij kunnen echter gissen van welken aard de bezigheden geweest waren, die hem door den machthebbende in 's Konings keuken werden opgedragen. Hij had gelegenheid het aantal trappen te leeren kennen, die de eetzaal van de keuken scheidden, en zich te verwonderen over de hoeveelheid schotels, waarmee de tafel moest worden bezwaard. Met kloppend hart wachtte hij het oogenblik af, dat de vleugeldeuren geopend zouden worden. Verklaarbaar zou het Jean zijn geweest, ware hij tegenwoordig geweest, dat menige hoofdschotel, door Robert opgedragen, op eene verkeerde plaats werd nedergezet, of dat Robert, minder eerzuchtig dan vele zijner mede voor dien avond gehuurde dienstboden, liever in de zaal stil bleef wachten dan weder naar beneden te ijlen, om een nieuwen voorraad spijzen uit de dampende keuken te doen opduiken. Voor den gunsteling van den Lord Steward, zoo als de klerk van de keuken zich noemde, was het dit echter minder, waarom hij dan ook niet naliet op de hem eigen bevallige wijze zijn ongenoegen over de luiheid van den zoo sterk aanbevolen dienaar uit te spreken. Wellicht dat hij hem voor goed zou hebben weggezonden als hij den tijd had gehad het hem te zeggen, maar Hunne Majesteiten traden binnen, gevolgd door hunne hooge gasten, door Mylord Strafford, die Mylady Carlisle geleidde, door velen, die Robert niet kende, en ten slotte door Lady Jane Howard en een schoon jonkman, die zich herhaaldelijk tot haar overboog, als wilde hij de woorden, die de schoone sprak, reeds op hare lippen opvangen.

„Hij sprak waarheid!” klonk het in Roberts binnenste, terwijl hij een gemengde gewaarwording ondervond van haat en jaloezij.

„Aan het lager eind der tafel! Zie wat Tommy doet! Volg hem in alles!” beet de meester hem in het oor, terwijl hij zelf zich aan het hooger einde plaatste, onder het bereik van de stem van den Lord Steward. Robert leed. Hij verweet zich reeds zijne begeerte om te willen zien; hij maakte er Jean bijna een misdad van, dat hij het dwaas verlangen had ingewilligd. Elke glimlach van Jane wondde hem; elk gebaar van den jongen edelman, wiens welgemaaktheid hem in Roberts oog nog snooder maakte, joeg hem een hoogroode kleur op het aangezicht. Hij kon alleen zien en het ge-

fluister niet verstaan, zoodat zijne ijverzucht de dikwijls niet meer dan galante woorden veel gloeiender tintte en ze vervormde tot betuigingen van liefde en eeden van eeuwige trouw.

Hij wilde niet langer alleen zien, maar ook hooren, en nam Tommy een schotel, dien deze juist aanbieden wilde, uit de hand, bij welke beweging zijn arm in aanraking kwam met den stoel van Percy, die op den lompen knecht een wreveligen blik wierp en een schimpwoord voor hem gereed had, dat alleen weêrhouden werd, omdat Jane met hare hand zijn arm even aanroerde en hem daardoor natuurlijk dwong naar haar te luisteren. Wat zij hem gezegd had moest hem zeer aangenaam geweest zijn, want zijne oogen glansden heller en zochten de hare.

Het was het oogenblik, dat Archie zijne plaats achter Neef Karel verliet en naar de jeugdige gasten afdaalde. Onder deze wenschten nog velen gerangschikt te worden, die er eigenlijk niet toe behoorden en nochtans op hun jeugd bleven bogen, hoe bespottelijk zij zich ook door die onbillijke aanspraken maakten, hoeveel kunst er ook noodig bleek om de natuur te doen liegen!

„Ware de appel niet reeds lang aan Venus weggegeven, zoo waar als ik Paris ben, ik zou dien dan aan u reiken!” deklameerde Archie, daarbij Miss Sarah aanzien, van wie het bekend was, dat er een halve leeftijd lag tusschen haar slaapkamer en haar *boudoir*, waar de toiletdoos bewaard werd.

„Hoeveel sterren hebt gij al in uw kort leven kunnen tellen, Mylord?” vroeg hij met een boozen glimlach tot een jongen edelman, van wien het gerucht ging, dat hij tot het uilen-geslacht behoorde en den nacht verkoos boven den dag.

Menigeen der aanwezige jonge edellieden en vooral Percy, paste den venijnigen steek ook op zich toe en waren dus geneigd, partij te trekken voor den gast, tot wien het woord eigenlijk gericht heette. Het maakte de baldadigheid van Percy verklaarbaar, die, misschien wel op aanstoken, voor 't minst onder goedkeuring, van Jane, een taartjen, overvloeide van boter en room opnam en naar het aangezicht van den nar smeet. Het getuigde voor zijn vaste hand, dat hij geraakt had waar hij het wilde: op het lage voorhoofd bij het begin van den neus, zoodat de boter en room, over de wenkbrauwen heengespat, langs de oogleden naar de wang heendruppelden.

Een algemeen gelach beloonde den welgelukten worp; het zotte gelaat van Archie werd er nog zotter door, en stemde nu werkelijk tot vrolijkheid. Als hij boos was geworden, zou hij meer genoeg hebben gedaan; maar, hoe jammer! dat scheen hij niet te worden. Hij lachte zelfs meê, nam de knaproen van het hoofd en veegde zich daarmede het gezicht schoon. Hij knikte zelfs Percy toejuichend toe. Wie hem echter goed kende, geloofde geen oogenblik, dat hij het den jongen edelman vergaf en nalaten zou weêrwaak te nemen. Hij bleef staan

waar hij stond, vlak tegenover het schoone en jeugdige paar, en scheen zich eenige sekonden te vermaken met beider verstandhouding, die sedert dien worp werkelijk innig was geworden.

»Neef Percy!» riep hij luid. »aan het hoeveelste tooneel van de maske zijn we? Ge weet het niet? Ge denkt reeds aan het voorlaatste, maar het is nog maar het eerste, Neef! Ge speelt voortreffelijk, mijn jongen! maar ge moet nog vele voetangels en klemmen overspringen, eer ge 't gouden vlies meester kunt worden, en daar is 't toch maar alleen om te doen, niet waar, Neef?»

Percy scheen niet te hooren, zoo verdiept was hij in het onderhoud, dat hij met Jane voerde, maar deze zou niet langer kunnen luisteren, want de nar voegde ook haar eenige woorden toe. »Kijk altijd voor u uit, schoone Hebe! want achter u ligt niets dan puin — gebroken harten en gescheurde linten...!»

»Maar wie is toch die Robert Conway, waar mijne zuster mij van verhaald heeft?» zeide Percy, die de in te nemen vesting hoe langer hoe meer naderde.

»Een goede jongen van het land, dien ik wel mocht lijden.... hij is vroom geworden!» De gedachte scheen koddig; want zij lachte.

»Jane!» klonk het dicht aan het oor, dat van Percy was afgekeerd. Het was een bekende stem; het was een toon van weemoed en toch ook van bestraffing. Zij trilde, wilde omzien, maar de eene schrik volgde den anderen op; want daar storitte op haar parelkleurig zijden kleed het overgebleven gedeelte van het sieraad der tafel, het prachtigste kunststuk der koninklijke keuken: een hen uit boterdeeg gebootst, met uitgespreide vleugels en broeiende op eenige eieren, in ieder van welke een met peper en amber toebeide nachtegaal besloten was.

»Vlegel!» borst Percy uit, den lompen knecht toefronsend, in wien hij denzelfden herkende, die hem den gantschen avond gehinderd had en telken reize, als zijn onderhoud vrouwelijker scheen te zullen worden, den een of anderen schotel tusschen hem en zijne schoone gezelle had aangeboden. »Haal water, verdoemde lomper!» snauwde Percy den lakei toe, die naar het scheen niet wist wat hij doen moest, maar, vreemd genoeg, den driftigen edelman met op elkaâr geklemde lippen bleef aanzien.

»Jaag dien knecht weg, Mylord!» zeide Jane driftig.

Het rumoer en de woordenwisseling trokken, zoo als wij zagen, de aandacht van het hooger eind der tafel. Men maakte er van gebruik, om den maaltijd voor geëindigd te doen beschouwen. Men hoopte, dat de wolk van ieders voorhoofd wel bij den dans verdwijnen zou, of dat men, vrijer in zijne bewegingen, ze daar beter zou weten te verhelten. Ieder haastte zich naar de luchtige danszaal, waar het orkest reeds eenige vrolijke maten deed hooren. Zelfs de Koningin voelde de voeten tintelen; zij was de politiek vergeten en zwierde weldra de rijen rond. Robert had in het rumoer dat hij had

doen ontstaan eene afleiding voor zijn eigen persoon gevonden. Hij was bij de uitbarsting van Janes toorn de eetzaal uitgegaan en de kastijding van den klerk der keuken te gemoot geijld. Deze kondigde hem aan, dat hij op staanden voet, zonder eenige betaling, had te vertrekken, waarop Robert hem deemoedig te kennen gaf, dat Zijne Edelheid gelijk had en hij dan ook afzag van alle geldelijke belooning, waarna hij zich haastte onder den spot der andere lakeien het paleis te verlaten.

Zijne Majesteit, die niet danste, had reeds ettelijke oogenblikken Strafford gezocht, maar dezen niet kunnen vinden. De vensterkozijnen der oude, maar onlangs eenigzins herstelde, zaal waren zóo diep gemaakt, dat er gevoegelijk op de vensterbanken een of twee personen plaats konden vinden. De bouwmeester had dit ook bedoeld, en de weelde had er zelfs donzen kussens doen nederleggen, waarop men zich behagelijk kon nedervlijen. In een dier kozijnen, waarvoor de damasten binnengordijnen waren neêrgevallen, bevonden zich Strafford en Lucy Percy. Deze had genen reeds bij de eerste tonen der muziek derwaards geleid, zoo als zij meenden, door niemand bespied. Zij verlangde naar een afzonderlijk onderhoud en ook Strafford deed dat, hetgeen hij haar geenzins ontveinsde. Met eene tederheid, als waartoe wij haar niet in staat geloofden, deed zij onderzoek naar al wat hem belangrijk was, naar al wat hem betrof en bestrafte zij hem nogmaals over zijne overkomst.

»Tom, waarom uw leven gewaagd?» vroeg zij hem, de satijnzachte hand op de zijne leggend, »of gelooft ge waarlijk dat ge den toestand beheerschen kunt? Ik wil er mij van overtuigd houden, als gij het mij verzekert. Gij hebt Karel uit zijne neerslachtigheid opgebeurd. Gelooft gij zelf aan de woorden, die gij sprak?»

»Neen, Lucy! Ik ontveins mij zóo weinig het dreigende gevaar, dat ik het zelfs zie waar Karel het niet bespeurt.»

»Gij meent....? Het gevaar voor u zelve? Ja, dat bespeurt Karel niet, want bij al wat hij ziet en hoort, denkt en berekent, gaat hij slechts van zich zelve uit. Maar, Tom! uw leven is meer dan het zijne; waarom dit dan gewaagd?»

»Ik wil niet als een balling dwalen op het vaste land en een hongerig winkelbediende worden van de Hollandsche Republiek, of een half gekleede schildknaap van Richelieu, en dat is toch mijn toekomst zoo ik deins. Windebank heeft goed gezien, toen hij vluchtte; want hij wist zich te zwak om weêrstand te bieden. Door hier te komen heb ik de kans om te overwinnen. Gij weet het, Lucy! in Ierland heb ik óók wel weerbarstige Parlementen weten te temmen. En bovendien, hier daalde zijn stem, »ben ik in staat Pym een trek te spelen, die hem zijn hoofd kan kosten.... Hij is schuldig aan hoogverraad; ik heb er de bewijzen van! Lucy, bewerk de Koningin, opdat die Karel mede bewege, tot een aanklacht tegen Pym en het gantsche zwarte gebroed over te gaan.»

Indien de gordijnen van minder dichte stoffaadje geweest en beider blikken meer naar den kant van de zaal waren heen gericht, dan zouden zij van tijd tot tijd een hoofd hebben kunnen bespeuren, dat zich even langs een der gordijnen bewoog. Het was dat van een man, die niet aan tafel was gezien en daar in zijn eenvoudig zwart fluweelen wambuis en broek ook niet had gevoegd, hoewel de eerbiedige groet, dien hij bij zijn binnentreden van dezen en genen ontvangen had, hem toch als een man van aanzien of van invloed had doen kennen. Hij had zich bescheiden op den achtergrond gehouden en uit de verte de genietingen der gasten aangestaard. Lang had hij heen en weder gewandeld, als wachtte hij iemand, dien hij niet vond, maar die wel komen zou. Eindelijk had hij een staanplaats gekozen; het was die, waar Zijne Majesteit hem vond: den rug geleund tegen den wand, in de onmiddellijke nabijheid van een venster en het hoofd eenigzins voorover gebogen.

»Zoo in gepeins, Rosetti!" zeide Zijne Majesteit, en 's Konings tegenwoordigheid was zoo onverwacht, dat de enkele woorden den Italiaan deden opschrikken.

»Hare Majesteit beval mij hier te komen en te wachten," klonk het haastig antwoord; terwijl Rosetti lomp genoeg eenige schreden vooruit deed en den Koning dwong hetzelfde te doen, terwijl deze hem vroeg:

»Hebt ge Mylord Strafford ook gezien?"

»Ik meende Zijne Genade aan de overzijde bespeurd te hebben. Beveelt Uwe Majesteit dat ik Mylord zoek?"

»Doe dat."

Rosetti gleed langzaam heen en vond Strafford niet, maar na weinige oogenblikken wel Mylady aan de overzijde, waar zij met haren broeder fluisterde. Ongemerkt kwam hij dicht bij en hoorde hij haar zeggen. »Geene dwaasheden meer zoo als straks, Henry! Aan tafel waart ge verstandig: ik zag het met blijdschap. Thands moet ge verder gaan; alles is voorbereid; maar voorzichtig, want het is een bedorven kind!"

En hij volgde het bevel der schrandere zuster op. Naar een der kabinetjens, die aan de groote zaal grensden, had hij Jane meê getrouwd. Hij was begonnen haar in hare vaak kinderlijke scherts te volgen, maar was allengs het ernstige doel nader en nader gekomen. Gants anders dan de zedelijk ernstige Robert, dan de koude, vormelijke Sidney, bejegende hij het dartel kind; beter dan een dier beiden kende hij de zwakheden en gebreken van het vrouwelijk hart; want, hoewel jong, had hij reeds in vele geheerscht. Hij had een knie nedergebogen en hield een harer handen in de zijnen gevat: hij staarde haar smachtend in het oog en stamde een woord, dat Jane de wangen kleuren deed. Aandoenlijk oogenblik! Hij zelf zou de eerste wezen, die er zich den volgenden nacht met anderen vrolijk over zou maken, maar thands moest hij dat niet zijn, thands moest het spel ernstig schijnen

en dat washet ook een oogenblik, daar de harts-tocht werkelijk het oog des jonkmans deed vonken. En juist in dezen oogenblik zulk een stoornis! De ellendige Rosetti waagde het heiligdom binnen te treden, om Jane, die bijkans reeds overwonnen was, meê te deelen dat Hare Majesteit haar opontbode. Een vriendelijke blik, hem tot afscheid toegeworpen, moest voor het oogenblik zijn eenige trofee zijn.

Hare Majesteit herinnerde zich niet eenig bevel gegeven te hebben, maar heette Jane toch van harte welkom aan hare zijde. De vrolijkheid was in het rond geheel verdwenen bij een der laatste grappen van den nar, die de kam met bellen in een hoek had gesmeten en luid had wagen te verklaren, dat een zeker iemand gevaar liep van zijn hoogen stoel te vallen, als hij nog langer steunen wilde op de twee vermoldde leuningen, waarvan de eene een ouden suffenden Bisschop verbeeldde en de andere een nieuwbakken Graaf. Deze woorden waren onvoorzichtig in de nabijheid van Zijne Majesteit en Strafford uitgesproken.

»Sire!" zeide deze bij het afscheid, dat weldra volgde, »Uwe Majesteit zal, naar ik eerbiedig vertrouw, den nar, die van zijn zotskolf een wapen tracht te maken, niet langer hare bescherming waard keuren."

»Hij zal gekastijd worden, de onbeschaamde!"

»En vervolgens... weêr in genade aangenomen? Sire, stel een voorbeeld, zij het ook aan den laagsten, in afwachting dat wij hooger klimmen en zelfs den hoogsten zullen kunnen treffen. Sire, ben ik gemachtigd tot de aanklacht tegen Pym?"

»Ik zal mij bedenken: geef mij nog dezen nacht. De nar zal weggejaagd worden, ik beloof het u. Morgen deel ik u mijn besluit aangaande het andere meê. Dat dient toch rijpelijk overwogen te worden; ik waag niet weinig, Strafford!"

Strafford beet zich op de lippen en verwijderde zich na eene diepe buiging. Sombor gestemd, maar met opgericht hoofd en een trotschen glimlach op de lippen, trad hij de buigende rijen door, tot hij Mylady, mede tot vertrek gereed, ontmoette, die hem toefluisterde: »Ga in mijn karos; het is veiliger."

Hij schudde ontkennend, maar zag haar met een gants andere uitdrukking op het gelaat aan, toen zij op denzelfden toon voortvoer: »Gij zijt ziek. Ontveins het mij niet. Gij zijt zeer ziek! Thomas, volg nog mijn raad en vertrek dadelijk uit Londen!"

»Als ge 't mij toestaat, geleid ik u als galant kavalier naar uw karos," was het eenig antwoord.

Weldra waren alle lichten in het Paleis uitgedoofd. Zijne Majesteit was niet de eenige, die zich gelukkig prees, dat het feest een einde had genomen. Het doel was geenszins bereikt. De over het geheel sombere stemming, die er geheerscht had, zou het aanzien van het hof niet doen stijgen en de tegenpartij niet tot behoedzaamheid overhalen. Bovendien was Karel een

bittere drank toegediend. Hij was opgevorderd tot handelen; hij waagde niet te weigeren en hij durfde niet toestaan. Misschien ware hij gedwongen geworden dadelijk een besluit te nemen, indien het hem had kunnen aangediend worden, wat Pym in deze oogenblikken nog langs Londens straten bewoog te sluipen, wat hem bewoog Hampden, Oliver St. John en Vane te bezoeken. Terwijl men feest vierde in White-hall was hem toch een briefje gebracht van een geheel onbekende, inhoudende de woorden: »haast u; Strafford zal u aanklagen; gij begrijpt waarvoor.»

Den volgenden morgen was Karel niet kalmer, zijn besluit was nog altijd niet genomen. Om zich zelven echter te overtuigen, dat zijn besluiteloosheid geen gevolg van zwakheid was, haastte hij zich de kastijding van Archie te bevelen, die een geeseling onderging en daarna, met den meest mogelijken hoon van de zijde der lakeien, als vagebond werd weggejaagd. Een, die van buiten getuige was van de straf oefening, waagde te beweren dat het gezond verstand White-hall werd uitgejaagd.

De invloed van Hare Majesteit was ditmaal noodig, om dien van Strafford te steunen, en, dank zij Mylady Carlisle, werd de zoo hoog noodige bijstand van die zijde verleend. Na een hevigen strijd, die een vloed van tranen uit Henriëttens oogen ontlokte, vermande Karel zich om ja of neen te zeggen en beloofde hij het eerste aan Strafford te doen hooren. Deze moest den bode Zijner Majesteit, die het hem kwam melden, aan zijn legerstede ontvangen, daar de pijnen hem beletten het bed te verlaten. Ook was de dag voorbijgegaan en de avond reeds gevallen, toen hij eindelijk de verlangde schriftelijke machtiging ontving. Den volgende dag, den derden na zijn terugkeer, zou hij alzo den aanval wagen; hij was er zeker van, zoo liet hij weten, dat de vermoeienis en de pijnen hem dien dag niet zouden beletten uit te gaan.

Terstond reeds na het geven der door hem geteekende machtiging had Karel er spijt over gevoeld en had hij er over wagen te klagen, dat Strafford hem in gevaar bracht. De gedachte evenwel, dat hij bij mislukken gevoegelijk en naar waarheid den stoutmoedigen dienaar de schuld zoude kunnen geven en dat hij wélslagen de zegc, door hem behaald, afdoende zoude zijn, stelde hem in staat te volharden en deed hem zelfs op den gewichtigen dag met verlangen naar tijding uitzien. Hij had met een zijner Sekretarissen gearbeid, maar kon zich niet bij dien arbeid bepalen; hij was naar zijn werkcel gegaan, maar kon de eenzaamheid, hem dubbel stil, daar hij zelfs het rinkelen van de narrebel niet meer hoorde, niet verduren; hij had zich ten laatste naar Henriëtte begeven, die hij in de laatste maanden zelden zoo opgewekt en tevens zoo beminneuswaardig ontmoet had. Daar kondigde een driftig kloppen op de deur de aankomst van een haastigen bode. Karel sprong op

en opende zelf de deur, maar trad onwillekeurig een schrede terug bij het zien van het doodsbleeke gelaat van Finch.

»Wat deert u? Strafford...?»

»Is in den Tower.... Door de Gemeenten, bij monde van Pym, voor de balie van het Huis der Lords van hoogverraad beschuldigd...!»

»Mijn God! Mijn God!» zuchtte Karel, op een stoel nedervallende.

»Heeft men dát gewaagd?» vroeg Henriëtte, die het gebeurde van een andere zijde opvatte en er alleen eene vermetelheid van de zijde der Gemeenten in zag, tot welke zij ze nog niet in staat had geacht.

Pym had aanvankelijk gezegepraald; hij had Strafford voorkomen. Het geheim was verklaard, waarom men den naam van den machtigen staatsdienaars zoo lang vermeden had te noemen; de vogel moest in de kevie gelokt worden, en was hij daar, dan zou de getraliede knip achter hem dicht glippen.

»Strafford! Strafford!» jammerde Karel, die nu eens in den stoel met slappe hand neêrzeeg, dan weder opsprong en de vuist klemde aan het gevest van zijn zwaard.

Een der kranke leuninggen van zijn troonstoel dreigde hem reeds te begeven; spoedig week ook de tweede, want Zijner Majesteit werd weinige dagen later aangediend, dat ook Laud in hechtenis was genomen.

Archie, de nar, had wel gelijk gehad. Wee den Koning, zoo het mocht blijken, dat hij de twee leuninggen behoefde, om op zijn troonstoel te blijven zetelen!

IX.

Onaanzienlijk was de straat, waarin een huis kon worden opgemerkt, dat in hoogte en grootte niet alleen de meeste uit de buurt, maar zelfs het paleis van den gevangen Aartsbisschop Laud overtrof. Twee halfronde torens verhieven zich boven het leien dak en namen aan weêrszijden van de breedte met spijkers beslagen deur een begin. Zij waren van onder tot boven van schietgaten voorzien, en lieten den beschouwer dan ook niet lang in twijfel aangaande de roeping, die ze eens hadden te vervullen. Kleine vensters werden hier en daar in den steenen muur gevonden, waarvan de dikte reeds ten deele bleek uit de diepte in welke de kozijnen lagen. Zij waren thands alle gesloten; maar al was dit niet het geval geweest, toch mocht men er van verzekerd zijn, dat de vertrekken weinig licht door die kleine openingen ontvingen, welke, behalve van de dikke eiken luiken, ook nog van twee kruiselings over elkaâr gelegde staven ijzer voorzien waren. Alles had een somber aanzien en zou aan een of ander gevangenhuis hebben kunnen doen denken, zoo niet een wapen, dat in een zijner kwartieren zelfs de koninklijke luipert vertoonde, boven de poort was opgehangen, en het schild, dat den hoogen en ouden adel des eigenaars be-

wees, goed onderhouden was. Het prijkte zelfs met zulke frissche kleuren, dat men nog aan een kort geleden herstel mocht denken, hetgeen dubbel vreemd scheen bij de verwaarlozing, waarvan al het andere, zoowel de gescheurde buitenmuur, de hier en daar gebroken kanteelen en arabesken, als de verwelozte vensterkozijnen en de verroeste hoofdepoort zulk een overtuigend blijk gaven.

De schaarsche voorbijganger, ondervraagd naar den aard van die steenmassa, welke voorzeker in vroeger eeuwen dienst had gedaan als versterkte woning van den een of ander edelman, haalde geheimzinnig de schouders op bij de mededeeling, dat het wapen, boven de poort opgehangen, dat der Northumberlands was. Of het huis, dat reeds eeuwen in het bezit was geweest van dat dikwijls bevochten, vernederd, maar altijd weder verheven en machtig geworden geslacht, bewoond werd, wist niemand te zeggen; alleen kon men verzekeren, dat sedert jaren de vensters gesloten waren en er het gras tusschen de steenen voor de poort welig was opgegroeid. Eenigen uit de buurt wisten te vertellen, dat er een stokoude *Steward* in woonde, die somwijlen zich door een zijpoort, welke in een andere straat uitkwam, vertoonde. De oude huisbevaarder scheen geen man, dien men kon doen klappen; want hoe de nieuwsgierigheid, opgewekt door het verlaten aanzien van het huis der Northumberlands, ook rondtastte en eindelijk haar verlangen uitsprak, om iets aangaande den eigenaar te vernemen, de oude andwoordde altijd, dat zijn Heer, voor zoover hem bekend, vrolijk en gezond was.

Het baarde dan ook niet weinig opzien in de buurt, dat op een zekeren kouden Decembermorgen, terwijl de fijne sneeuwvlokken naar den grond dwarrelden, een der sedert maanden, misschien wel jaren, gesloten vensterluikjes werd opengestooten, en het hoofd van den ouden man er door zichtbaar werd, terwijl de bevende vingers zich inspannen om de weérbarstigheid der verroeste scharnieren te overwinnen. Weldra werden nog andere luikjes geopend en had een opmerksaam beschouwer door de rosse flikkering, die van tijd tot tijd de zoldering van het vertrek verlichtte, tot het aanwezig zijn van een haardvuur van niet geringe omvang kunnen besluiten. Gewichtige verandering! Het groote voorportaal was nog wel even koud en eenzaam als altijd; geen stoet van lakeien bevolkte weér de binnenplaats of de vertrekken, die haar omgaven; geen voetstap werd nog op de steenen trappen gehoord, die naar boven leidden, waar de groote eens zoo schitterende zalen zich bevonden, waar zoo veel van wat het Koninkrijk hoogs en edels telde, zich had vermeid in de weelden, die de rijkdom der Northumberlands hun zoo kwistig schonk. Koud en donker waren zij nog alle. In jaren had geen waslicht van de gepolijst stalen kroonen gestraald en zich duizendvoud in het blinkerend metaal weérkaatst, geen houtspaander geknapt, geen steenkool geknetterd in de breede schouw, wier breede en ver vooruitstekende mar-

meren mantel hetzelfde wapen, dat boven de hoofdepoort hing, op het voorhoofd droeg en op twee pijlers van dezelfde steensoort rustte; in jaren had geen voet, in staal of in marokijn leder gestoken, den mozaïeken vloer betreden, had geen schalk oogenpaar zich laten bespieden in den reusachtigen spiegel, waarvan de vergulde rand op verschillende plaatsen was gedeerd en die boven het dressoor hing, waarop een dikke stoflaag rustte. Koud en donker, somber en stil waren die zalen nog altijd maar voor weinige uren waren toch sommige vertrekken bewoonbaar gemaakt en door een ander dan den ouden dienaar betreden.

Voor weinige uren, zeggen wij. Op de tweede verdieping toch, in een betrekkelijk klein voorvertrek, was thands de duisternis verdwenen en had zij plaats gemaakt voor een flauw schemerlicht, dat soms versterkt werd door het opflikkerende haardvuur. Alsof de oorzaak der verandering, die hier plaats had, onverwacht en als bij verrassing was opgekomen, zag men slechts op de meest in het oog vallende plaatsen de stoffagen, welke ook hier aanwezig waren, weggevaagd, en de spinnewebben nog heen en weder wuiven aan de zoldering. In de nabijheid van den breeden schoorsteenmantel lag een klein Perziesch tapijt en daarop stond een leunstoel met leer bekleed, in den rug van het wapen der Northumberlands en op de zitting van een donzen kussen voorzien.

De oude knecht, die het sedert jaren niet gebruikte pleeggewaad van fijn zwart laken dezen morgen had aangetrokken, dacht er niet aan, toen hij de luikjes had opgestooten, zich eens een blik naar buiten te gunnen, waarvan hij zich zulk een langen tijd had moeten spenen. Hij besteedde al zijne aandacht aan het haardvuur, dat hij van tijd tot tijd oppoekte, aan den leunstoel, waarvan hij telkens het kussen opscludde, aan de vierkante eikenhouten tafels en stoelen, die hij gedurig ordende, terwijl de oogenblikken, waarin hij niets van dat alles deed, werden doorgebracht met luisteren aan de binnendeur, die naar een zijvertrek leidde.

Werkelijk rilde de man van ontroering, toen hij eenig geritsel vernam, het slot dier binnendeur hoorde overgaan en een man in een laken jas met bont omboord zag binnentreden, die met langzamen tred en strak voor zich uitzijnde, het vertrek doorging en zich in den gereedstaanden leunstoel nederzette. Het hair van dien man was eenmaal gitzwart geweest, hetgeen nog bespeurd kon worden, aan eenige plekken, waar het nog die kleur had; maar zelfs dit zwart was reeds gemengd met ettelijke grijze vlokken, en zoo de lichte muts, die thands het hoofd dekte, werd opgelicht, dan zou de kruin reeds geheel kaal blijken te zijn. Was 't het merk van den ouderdom? Hij, die het gelaat beschouwde, zou aarzelen daarover uitspraak te doen. Het hooggeboogde maar met groeven doorploegde voorhoofd, de diepe trekken om den gebogen neus en de fijne bleekroode lippen, maar vooral

de lichtblauwe oogen, bijwijken zoo klaar en helder, bij wijlen zoo starend en zwervend, de breede schouderen en tevens gebogen houding, alles leidde tot de meest verscheiden opvatting wat de hem toe te schrijven jaren betrof.

»Heeft Uwe Genade wel gerust?» vroeg de oude, die langen tijd op den achtergrond gewacht en in een eerbiedige houding de minste bewegingen van den ander had bespied, maar ten laatsten zich meer in de nabijheid, ja zelfs tot aan den rug van den leunstoel, gewaagd had, waar hij, zich vooroverbuigend, den ander in het gelaat poogde te zien. Een trek van diepe droefheid werd op het zijne zichtbaar, toen hem dat gelukte, en nog zachter dan straks, maar thands bijna aan het oor van hem, dien hij als Zijne Genade toesprak, herhaalde hij de reeds gedane vraag.

»Goed, heel goed, Will!» antwoordde de ander, alsof hij uit een vasten slaap ontwaakte. »Zie eens hoe het weêr is,» vervolgde hij haastig, »ik wou van daag wel de nieuwe hazewinden zien loopen... Naar den kant van Hydemoor zijn er sporen van vossen gezien.»

»Uwe Genade is niet meer op Petworth-castle,» fluisterde de oude. »Mijn genadige meester is immers in het oude huis zijner roemrijke voorzaten teruggekeerd.»

»Och ja, goede Will! dat is ook waar! Wat de gewoonte al niet doet! — In Londen!» prevelde hij, »wat doe ik in Londen?»

»Wil Zijne Genade ook, dat ik de groote zaal klaar maak, dat ik er vuur aanleg en de lichtkroonen van avond ontsteek?» De ander schudde met het hoofd.

»Ik weet nog hoeveel licht die kunnen geven; ik zag ze meermalen branden en dan dansten de beelden van de muurschilderijen zoo vrolijk in de vergulde lijsten...»

»Hoe lang is dat wel geleden, oude?»

»Ja, zeker wel al vijftien jaar, dat ik het 't laatst zag; maar toen was het ook een feest, dat al de dienaren van Northumberland als een heiligen dag blijven herdenken; het was den laatsten verjaardag, dien de nu zalige Hertog op aarde heeft mogen vieren.»

»Al genoeg!» snauwde de ander hem toe op een toon, die den oude deed terugdeinzen. »Een feestdag in dit huis!» prevelde hij in zich zelve, zoo afgetrokken, bijna zoo bewusteloos, dat het den oude koud om het hart werd. »Ja, dat moet lang geleden zijn. Een lach in dit huis, en het was geen schaterlach van de hel... ja, dat moet wel heel lang geleden zijn...! Will! hoe maakt Lord Edgar Rivers het? Hebt ge mij niet verstaan, oude?» vroeg hij driftig, toen zijne eerste vraag niet dadelijk beantwoord werd.

»Lord Edgar is dood.»

»Zoo, dood! nu die heeft het rustig. En Lord Philip Stapleton en Patrick Fitzwilliam...? Zijt ge zot of wilt ge me ergeren? Waarom antwoordt ge me niet?»

»Och, die zijn alle dood!» bracht eindelijk de oude man met trillende stem uit.

»Alle dood! Ik word oud, heel oud. Waarom?»

»Maar ze waren ook reeds de vrienden van den zaligen Hertog; zij waren reeds hoog bejaard, toen Uwe Genade Londen verliet, en dat is al zoo lang geleden. Uwe Genade is toch waarlijk nog in het best van het leven. Ja, in het best van het leven! En daarom hoop ik altijd nog, dat ik, vóór ik de oude oogen sluit, nog een erfgenaam op mijn kniën zal wiegen.... Als Uwe Genade mij dat geluk nog eens gunde!» Hij was stouter en stouter geworden; hij had zich gemengd in de zaken, het geslacht der Northumberlands betreffende, maar hij was ook zulk een oude getrouwe! Hij was gelijk opgegroeid met den vorigen Hertog, was diens speelmakker geweest en later diens kamerdienaar geworden; hij mocht zich dus wel eenige vrijheid veroorloven. De tegenwoordige Hertog scheen het dan ook niet euvel te duiden, want hij bleef onbewegelijk voor zich uitstaren. Dat stilzwygen gaf Will moed om voort te gaan. »Als Uwe Genade er eens voor zorgde, dat de titel in de rechte lijn bleef! Ik wed, dat Uwe Genade nog vrolijke dagen kon beleven, vrolijker dan tot dusverre op Petworth-castle. Altijd zoo alleen te leven en dan geneigd te wezen tot droefgeestigheid....! Och, als ik maar één woord mocht hooren, dan zou Uwe Genade mijn stramme kniën weêr in een paar jonge springers kunnen doen veranderen.... Als Uwe Genade zich nog eens een vrouw koos....»

»Wat? Wie zegt dat? Wie spreekt er van een vrouw?» klonk het eensklaps, terwijl het strak gelaat des gebieders geheel van uitdrukking veranderde. »Onbeschaamde! Uit mijn oogen...!» Half uit zijn stoel opgerezen, wees hij den sidderenden grijzaart de deur en zeeg toen weder in zijn stoel. Will had het bevel ten deele opgevolgd, maar bleef op den dorpel staan en zag van daar hoe de kilheid, meest een gevolg van afgetrokkenheid, bij zijn meester had plaats gemaakt voor opgewektheid. Hij zag de meestal slap neêrhangende armen zich driftig heen en weêr bewegen; hij hoorde verwarde klanken, haastige herhaling van dezelfde onsamenvangende woorden.

»Het is dan waar, Heere God! wat ik vermoedde! Mijn zaligen Heer is ten minste dit bespaard!» zuchtte hij, het vochtige oog omhoog heffende en de oude knokkelige handen als ten gebede voutend. Hij dacht zijn meester krankzinnig.

En het was het hoofd van het machtig geslacht der Northumberlands, de negende Hertog van dien naam! Wat verwachtingen teleurgesteld, wat hoop in wanhoop verkeerd, wat kracht verbrijzeld, wat eerezucht verijdeld! Hij zou er van weten te getuigen, de oude trouwe dienaar, wiens oogen thands schemerden van de tranen, die hem weldra in dikke druppels langs de ingevallen wangen gleden, om schuil te gaan in den grijzen baard. Als de loome verbeelding nog eens vlug kon worden en naar het verre verleden heenzweven, wat zou zij hem een

andere waereld voor oogen kunnen tooveren; een waereld van vreugde, van genot — een zonnige aarde, een bloemrijken tuin!

De klokken van Petworth-castle en van de parochie-kerk waren geluid, toen den talrijken dienaaren en volgers van Northumberland gemeld werd, dat den gebieder een zoon was geboren; een zoon, die de schoonheid der moeder, de kracht en het verstand van den vader, reeds in de eerste windselen op het gezichtjen afspiegelde. Het mocht toen een grootspraak zijn, eene alledaagsche vleierij, het bleek later bijna eene profecy te zijn geweest. Algernon was een schoone, verstandige knaap; het tedere der vrouw huwde zich bij hem aan het forsche van den man; het blauwe oog straalde zoo zacht en glansde tevens zoo hel; de blanke *teint* van het gelaat versmolt op de wang in den blos der gezondheid; de kleine hand was gespierd; de gestalte, zoo slank en bevallig in hare bewegingen, wasforsch gebouwd; alles duidde tederheid en kracht, gene getemperd door deze, deze geheiligd door gene. En als de jonkman op den vurigen hit de bosschen doorrende, de lange zwarte lokken zwierend op den wind, de schalksheid in het oog, de scherts op de lippen, dan onthlootte zich zoo gaarne ieders hoofd, van het zenuwachtig knikkende des grijaarts tot het dartel en speelziek nikkende der jeugd, en klonk het den rijder tegen: God zegene Algernon, ja, God zegene hem!"

Ten aanzien van Lucy, de oudste dochter, van Henry, den derden, maar helaas! spoedig den tweeden zoon, mocht er bij de gelukkige echtelingen verschil van meening bestaan, daar de vader aan de dochter, de moeder aan den wilden jongen de voorkeur gaf, ten aanzien van Algernon waren beiden eenstemmig. Zoo harmonisch scheen zijne ontwikkeling, dat de voorkeur, hem zoo duidelijk geschonken, geen rimpel in zijn karakter bracht. Een armen een gift te reiken en een vriendelijk woord toe te spreken, achtte hij van zijne prilste jeugd af een geluk, en toen hij knaap was geworden, bleek hij ook de waarschuwing zijns vaders te begrijpen, die een blindelings gegeven aalmoes, hoe klein en gering ook, een verkwistend wegwerpen heette. Toch toonde zich juist daarin voor het eerst eene storing van de tot dusverre zoo harmonische ontwikkeling. De aanblik van de armoede, zelfs van een of ander gebrek, deed dadelijk zijne oogen schemeren en de hand in de tasch grijpen, zonder dat zij zelve voelde wat zij greep. Het verhaal van eenige ramp schokte hem dermate, dat de blos van de wang week. Hij werd ontvankelijker voor elken indruk en steeds prikkelbarer. Will, de kamerdienaar, hoorde zeer spoedig, indien hij, steunende op zijn oud burgerrecht, somtijds tegensprak, een driftig woord, dat in het volgend oogenblik echter weer vergeten werd, omdat zulk een vriendelijke handdruk en zulk een vleiend woord om vergiffenis er op volgde. Die prikkelbaarheid werd echter eerst ten volle openbaar, toen van de tinne van Petworth-Castle de rouwvlag woei en al de

dienaren het zwarte floers om den arm vertoonden, toen de zerk, die in de slotkapel den grafkelder van het geslacht dekte, werd weggeschoven en het overschot der Hertogin in de zware eiken houten kist bij de reeks der zalig gestorvenen werd bijgezet.

Dag en nacht had hij aan het ziekbed gezeten; hij had het niet verlaten vóór het een sterfbed werd. Wat er toen was geschied, had hij zich nimmer kunnen herinneren; want bewusteloos was hij weggedragen geworden en, na ettelijke weken eerst weder ontwaakt, verzwakt naar het lichaam, verzwakt naar den geest. Alle aandoeningen moesten vermeden worden, zoo luidde het voorschrift; verstrooiing was een vereischte. Het bleek een wijze raad die naar eisch scheen opgevolgd, want de krachten keerden terug en de vrolijkheid ook, hoewel het toch van tijd tot tijd werd afgewisseld door oogeblikken van afgetrokkenheid.

Er openbaarde zich dikwijls eene neiging naar de eenzaamheid. Menige wandelrid werd alléén ondernomen en gold dan de vlakste heiden, de donkerste wouden. De oude Hertog besloot Algernon op het vaste land te doen reizen en middelerwijl Petworth-castle weder te doen worden wat het vroeger geweest was bij het leven zijner gemalin: de verzamelplaats van de edelen uit den omtrek: de verzamelplaats waar het speeltuig ruischte, de jachthond baste of het staal in het steekspel kletterde op het staal.

Welk een reeks van feesten en genietingen! De oude Will noemde het nu nog bij de herinnering de gouden eeuw en wist er van te vertellen, hoe stil Lady Sarah, de dochter van den Hertog van New-Castle, werd, zoo vaak er van Algernon gesproken werd. Hij wist er van te vertellen, hoe Zijne Genade en de Hertog van New-Castle een blik van verstandhouding wisselden, zoo dikwerf zij Sarah naast Lucy zagen wegrijden. O het was een schoone, een heerlijke tijd geweest! Daar klonk het opontbod Zijner Majesteit, om naar White-hall te komen, dat Northumberland sedert jaren niet betreden had. Zijne Genade gaf er gehoor aan en bepaalde met den Hertog van New-Castle, dat in hes aanstaande voorjaar — Algernon moest weldra terug keeren — de band zou worden gelegd, die beide geslachten nauw aan elkkaar zouden verbinden. Het lang verbeide voorjaar kwam; Algernon was lang na den bepaalden tijd teruggekeerd, van waar wist niemand. Sedert dien terugkeer bestond er tusschen Algernon en zijn vader een strakheid, die den geringsten dienaar niet ontging, en, zoo als weldra ruchtbaar werd, veroorzaakt werd door de weigering van den zoon, in arren moede gedaan, om Sarah te huwen, ja, om eenig huwelijk aan te gaan. Een spoedig daarop invallend verschil tusschen Zijne Majesteit en den Hertog, die zijn geringen eerbied voor de Stuarts niet altijd verborg, deed dezen den Tower voor eenigen tijd tot gevangenis aanwijzen. Toen hij weinige maanden later ontslagen werd, was zijne dochter

met Lord Carlisle gehuwd, en vond hij zijn zoon minder dan ooit gezind zich eene echtgenote te kiezen. Het was Will altijd een raadsel geweest! Tot zijne groote blijdschap had hij den geliefden jongen meester geheel tot zijne vorige gezondheid teruggekeerd gezien, had hij hem vriendelijker, geestiger, goedhartiger dan ooit te voren gevonden. Des te bevreemdender kwam hem de felle toorn voor, die den jongen edelman in de oogen vonkte, toen hij eens, het vertrek binnenkomende, vader en zoon in een woordenwisseling verraste. Het gold weder het aangaan van een huwelijk, dat de ander bepaald weigerde, waarop de oude Hertog, in de laatste weken zoo zichtbaar vermagerd en verzwakt, twee trillende vingeren ophief en bij God almachtig zwoer! Wat die eed bedoelde, had Will niet begrepen. »Nooit geef ik u mijn toestemming! Ja, ik verbied het u!» had hij den ouden man luider en luider hooren roepen, en toen de zoon daarop met gesmoorde stem, maar met stampenden voet, antwoordde, had hij den ouden meester een róchelend geluid hooren uitbrengen en hem daarop zien neêrvallen. Het was een hevige aanval van beroerte geweest! Nimmer zou hij dit oogenblik vergeten, want hoe akelig ook het vertrokken gelaat van Zijne Genade was, nog akeliger was dat van den verpletterden zoon, die de beide handen aan het hoofd had gebracht, als ware hij bevreesd, dat het van een zoude splijten. Eenige weken na de begrafenis had Algernon zich opgesloten gehouden, afgescheiden van ieder, behalve van zijn zuster, de Gravin van Carlisle, die hem bij herhaling bezocht. Eensklaps was hij afgereisd, en toen hij terugkeerde De oude Will huiverde nog als hij er aan dacht. Het was bijna middernacht toen de klopper neêrviel op de hoofdepoort van het huis. Hij had met een kloppend hart geopend, want een angstig voor gevoel bekleemde hem. Hij had zich niet bedrogen. Bleek als een doode, rillend van koude — en het was in het heetst van den zomer — gleed de jonge Hertog naar binnen. Het was Will of hij een paar gloeiende kolen op de plaats zag, waar vroeger de oogen zich bevonden, of hij een holle grafstem vernam, die hem gebod voor te lichten. Was dat zijn meester, zijn Algernon? Hij zou het zich dien nacht nog meermalen afvragen, want, hoewel het hem niet vergund werd zijn meester in het slaapvertrek te volgen, hij bleef toch aan de deur uit bezorgdheid luisteren en hoorde daarbinnen nu overluid snikken, dan weder haastig heen en weder treden bij het uiten van de afgrijselijkste verwenschingen. Den volgendenden dag verscheen Mylady Carlisle, die hem naar den toestand van zijn meester vroeg en die hij niets van hetgeen hij vernomen had, zoowel nu als vroeger, verheelde. Zij had hem op zonderlinge wijze aangezien en toen met nadruk gezegd, dat zij hem voor een ouden trouwen dienaar hield, die zijn tong alleen in het huis der Northumberlands gebruikte. Toen ging zij naar haar broeder, dien zij gedurende weken niet meer verliet; want nauw

was zij in Algernons slaapkamer aangekomen of zij riep om een geneesheer, die dadelijk kwam, weder heenging en weldra terugkeerde met een der bedienden van Myladies huis. Het was altoos een grief voor den ouden getrouwen Will geweest, dat hij geen voet in het ziekvertrek had mogen zetten en, zoo dikwijls als hij onderzoek was komen doen naar den toestand des zieken, op den drempel en door een reet der deur het antwoord op zijne vragen ontvangen had. Hij werd buiten alles gehouden en moest van Myladies bediende, die met haar den kranke verpleegde, vernemen, dat Zijne Genade in zooverre hersteld was, dat er aan gedacht kon worden, hem naar Petworth-castle te vervoeren. Maanden later eerst hoorde hij, dat Zijne Genade zich daar bleef vestigen en niet naar het steenen huis dacht terug te keeren, dat hij ontslag had verzocht uit al zijne hooge ambten en, zoo als vreemden fluisterden die dikwerf be-wezen hadden meer te weten dan hij, menschen-schuw was geworden. Maar de gebeurtenissen zouden nog raadselachtiger worden. De oude, eenig bewoner geworden van het groote steenen huis, naar hetwelk niemand van het geslacht — ook de jongste zoon, de dolle Percy niet — kwam omzien, had ruimschoots gelegenheid om over alles wat hij had zien gebeuren, na te denken, maar ook om zich stomp te zinnen op de verklaring van de ware toedracht der zaak. Het woord van Mylady, dat hij zijn tong niet buiten's huis moest gebruiken had hij ter harte genomen; hij meende echter, dat het jegens hem wel te onpas was gebezigd, daar hij, al wilde hij ook, die tong toch weinig had kunnen doen vertellen. Jaren waren voor hem in diepe rust voorbijgegaan en het verleden had zich van lieverlede in dichter en dichter nevel voor zijn blik gehuld. Zijn leven was als dat van een werktuig geworden. Op gezette tijden des jaars kreeg hij zijne wedde en een ruime toelage bovendien, en iederen ochtend en iederen avond opende hij en sloot hij de zijpoort, die tot zijne nederige woning leidde, at en dronk hij, stond hij op en ging hij naar bed. Het kon alzoo bijna vergeleken worden bij eene geweldadige storing, toen er voor weinige maanden op zijn deur geklopt werd op een uur, dat hij niet kon onderstellen zijn gewone leveranciers voor zich te zullen zien. Hij had juist geoordeeld. Een vreemde man, in de zwarte eenvoudige kleeding van den stemmigen burger, stond voor hem, en maakte zich bekend als iemand, die bij voorkeur zich bewoog in het verleden, ten bate van de hooge geslachten van Engeland en Schotland, wier geschiedenis hij bezig was te boek te stellen; hij was een schrijver, een geleerde. Het was een ambt, waarvan Will zich zelfs niet het flauwste denkbeeld maken kon, zoodat hij de vraag waagde waar zoo iemand, als hij geen winkelier of iets dergelijks was, dan wel van at. Hoe de vreemde hem ook uitlegde, dat de groote geslachten op het waarachtig verhaal, door beproefde en aan hen verknochte geleerden

te boek gesteld, van hetgeen de voorzaten en zij verrichtten, den hoogsten prijs stelden, ja, zelfs nog hooger dan op een gebraden Oost-Indischen haan en een vat echte Lacryma Christi, Will bleef ongeloovig het hoofd schudden en het wambuis van den vreemde onderzoekend beschouwen, dat hij echter niet zoo draadschijnend vond als hij wel dacht, dat het in de gegeven omstandigheden had behooren te zijn. De vreemde achtte alle verder boetog echter overbodig en openbaarde nu het doel zijner komst, dat hij genoegzaam dacht voorbereid.

In zijne geschiedenis wilde hij ook een schets geven van de oude Hertogen van Northumberland, de laatste, dien hij behandelen wilde, was Henry Percy, die onder Koningin Bessie geleefd had en gestorven was. Will herademde bij die verzekering. Maar om nu waarheid te kunnen schrijven, wat in zulk een geschiedenis wel behoorde, en zich te hoeden voor verlichting, had hij noodig de bakermat te kennen van de geslachten, die hij beschreef en dus ook van de Northumberlands. Hij verzocht dus als gunst de zalen, kabinetten en verdere vertrekken van het steenen huis te mogen bezichtigen waarvan hij, Will, de duizendoogige Cerberus was. De oude man wist niet hoe hij het had bij al die vreemde woorden en vergelijkingen, maar kon bij dat alles toch niet vergeten, welke plichten hem waren opgelegd, zoodat hij hem vroeg of hij een geschreven verlot van Mylady Carlisle, of, wat nog beter was, van Zijne Genade den Hertog mede bracht.

De vreemde moest ontkennend antwoorden, maar deed daarbij opmerken, dat hij voor een onschuldige zaak, als het bezichtigen van een oud onbewoond huis, zulk een verlot niet dacht te behoeven; dat hij bovendien haast had, daar hij in zijne geschiedenis juist aan een punt was gekomen, dat alleen toegelicht kon worden door een onderzoek van het oude gebouw en hij, zoo de oude er op staan bleef, zulk een verlot heel moeilijk zou kunnen bekomen, daar Mylady Carlisle zich opgesloten hield met Graaf Strafford, en Zijne Genade, de Hertog, na den dood zijner echtgenote, geheel kindsch was geworden. Will kon zijn verbazen niet meer ontveinen. Hij verliet de stelling die de voorzichtigheid hem had doen innemen, en bestreed de laatste mededeeling des vreemden met heftigheid. Zijne Genade was nooit getrouwd geweest, en kon dus niet kindsch zijn geworden van verdriet; toch was het zoo, verzekerde de ander, zich verwonderend, dat een dienaar, van kindsbeen af aan de Northumberlands verbonden, niet wist wat bijna ieder kon weten. De tegenwoordige Hertog was voor zeven of acht jaren met Lady Manners gehuwd. Al dien tijd, zoo liep het gerucht, had men hem niet zien glimlachen, zelfs niet toen hem een zoon geboren werd. Een zoon, een zoon! Will had den vreemde, die het hem mededeelde, wel willen omhelzen. Zijne Genade had dan toch aan het verlangen van den ouden Hertog gevolg gegeven om te huwen, en daarvoor was hij zeker

dan ook gezegend met een zoon. Hij moest den belangstellenden vreemde zijne verbazing en vreugde verklaren en vertellen van den afkeer, dien Algernon van het huwelijk had gehad tijdens 's vaders leven; een afkeer, die zelfs tot een woordewisseling, ja... tot vijandschap tusschen vader en zoon had geleid. Will was eenmaal aan het spreken, en al dacht hij zelf, dat hij 't verleerd was door de jaren lange eenzaamheid, het bleek, dat hij 't nog wel verstond en dat het hem lief was iemand te ontmoeten, die in de Northumberlands belangstelde en zoo aandachtig naar hem luisterde. Dat de Hertog altijd somber was geweest, bevreesde hem niet na de ziekte, die hij hier had gehad, maar waaromtrent hij niets kon mededeelen om de ons bekende redenen; maar al ware ook het ergste waar, dan zou hij zich weten te troosten met de gedachten, dat Zijne Genade een zoon had.... Arme Will, hoe werd uw zoete waan plotseling verstoord, toen de vreemde zeide, dat die zoon, slechts twee jaren oud, was gestorven.... »Daar rust een vloek op ons!» had hij toen huiverend gezegd, terwijl hij schrok bij het sparkelen van de pit in zijn blikken lamp, waarvan de vlam nu eens rossig hel opflikkerde, dan weder knetterend dreigde te verdwijnen. Die vreemde werd hem in dat zwarte kleed een spook, dat hem aangrijsde. Dat gezicht werd hem ondragelijk en hij sneed plotseling het verder gesprek af door de opmerking, dat het reeds laat was en de vreemde hem morgen welkom zou zijn, mids met een geschreven verlot. Het werd niet vertoond; de bezoeker van dien avond was nimmer teruggekomen. Will had dus alle reden om zich over zijne betoonde voorzichtigheid te verblijden, daar de onbekende wel iets anders dan een geleerde had kunnen zijn, misschien wel een spitsvindige dief, die den toegang had zoeken te verkrijgen om de kostbaarheden, die zich in het verlaten huis bevonden, machtig te worde. Naar de gegrondheid der ontvangen mededeeling aangaande zijn ongelukkigen meester, had hij onderzoek gedaan, en deze in velerlei opzichten waar bevonden. De Hertog was getrouwd geweest en thands, zoo als het gerucht verbreidde, dat echter door geen der bedienden van Mylady bevestigd kon worden, lijdende aan eene ongelukkige ziekte. Wat hij in ieder geval met groote blijdschap vernomen zou hebben, vervulde hem thands met angst, namelijk de aankondiging, hem van wege Mylady gedaan, dat Zijne Genade binnen weinige dagen zoude overkomen. Hij durfde, toen zij zelve in het huis kwam om te zien of de vrolijkste vertrekken wel in orde waren gebracht, haar niet vragen wat hem op de lippen brandde, hoe nederbuigend vriendelijk zij hem ook tegentrad en hem verzekerde, dat niemand dan hij en de kamerdienaar, die van Petworth-castle werd medegebracht, Zijne Genade zouden bedienen.

Hij bleef dus in het onzekere waar hij zoo gaarne zekerheid had willen ontvangen, en dit droeg er niet weinig toe bij, om de oude beenen nog stram-

mer te maken, toen de klopper dreunend op de hoofdpoot nêerviel en hij een karos met vier zwarte paarden ontwaarde, omgeven van een tweetal lakeien, geheel in het zwart, elk met een flambouw in de hand en bezig om hun gebied, die in een langen zwarten mantel was gewikkeld, te doen afstijgen. Oude Will was niet bijgelooviger dan de meeste zijner tijdgenoten; maar hij beefde toch inwendig, noemde zacht des Heeren naam en riep zelfs de Heilige Drieëenheid aan. Met zijn lamp in de hand bleef hij op den drempel wachten, want het was of de voeten loodzwaar waren geworden. Het was hem eene verkwikking, toen hem na den deemoedigen groet, een menschenstem, al was die ook somber, tegenklonk, en de man, in wien hij met moeite Zijne Genade herkende, hem even aanzag, en toen knikkend zeide: »dag, oude!» Zijne Genade wist dan nog wie hij was; Zijne Genade was dan toch niet zoo ziek als men wel verteld had.

Hij zou echter spoedig met eigen oogen zien, met eigen ooren kunnen hooren. Wat had hij evenwel den volgenden ochtend niet willen geven, om nog te kunnen twijfelen! Zijne Genade was krankzinnig! Had de oude gehechtheid hem ook den armen lijder in de armen willen doen klemmen, de vrees voor de ziekte, die hij niet kende, maar waarvan hij altoos zooveel afschuwelijks had gehoord, weêrhiield hem, deed hem zelfs teruggaan, den drempel over, tot in het aangrenzende vertrek. Verder kon hij niet. Het rimpelig gelaat leunde tegen den deurpost, de tranen biggelden hem langs de wangen, de handen bleven gevouwen en werden in de overmaat der smart heen en weêr bewogen, tot hij den klopper hoorde neêrvallen en het geluid dof dreunend door de portalen tot hem kwam. Hij wischte haastig de oogen droog, sloot behoedzaam de deur van het voorvertrek zonder een blik er in te durven slaan en slofte naar beneden. De klopper viel nogmaals neêr. Het was Myladies karos, die voorstond. Hij dacht niet om een mogelijke berisping: hij was geheel vervuld van slechts één denkbeeld en dat gaf hij te kennen toen hij Mylady aanzag en in tranen uitborst.

»Wat deert je, goede Will?» klonk hem toe, zoo als hij dit nooit van die lippen verwacht had te zullen hooren.

»Mylady, o mijn God! Zijne Genade is ziek, erg ziek.»

»Ge overdrijft.»

»Maar Mylady weet misschien niet dat Zijne Genade... Och, hem op den schoot gewiegd te hebben, zoo als ik mijn eigen kind zou hebben gedaan, als ik er een gehad had, en dan hem zoo te moeten zien en dan... o God! te moeten denken, dat het verdiend is!»

Het was of Mylady zich in hare volle lengte ophief. Wills tranen droogden plotseling op; zijn woorden bleven steken in de keel bij den blik dien hij op zich gevestigd voelde. Toch scheen Myladies toorn spoedig beteugeld te zijn, want kalm vroeg zij hem: »Wat bedoelt ge, Will Flyer?»

»Mylady, nederig verschooning... ik wilde...»

»Wat? Spreek!»

»Mylady weet toch... dat ik... er bij was, toen de zalige Heer dien aanval van beroerte kreeg.»

»Welnu? Welk verband is er tusschen die beroerte en de ziekte mijns broeders?»

»Er was een woordenwisseling, er was strijd tusschen vader en zoon, Mylady! Neem het mij niet kwalijk, Mylady! dat ik zeg zoo als het is.»

»Volstrekt niet, goede Will! Maar waarover werd er dan gestreden?»

»Dat weet ik niet, Mylady! Ik hoorde eenige woorden, maar ik begreep ze niet.»

»En toch waagt ge er uit af te leiden, dat er een strijd plaats had? Dat is lichtvaardig geoordeeld van zulk een ouden trouwen dienaar van ons huis. Gij hebt tot heden daarvan met geen enkel woord gerept? dat toont dat ge kunt zwijgen waar het zulke gewichtige zaken betreft!» Zij sprak het woord gewichtig zoo ironisch uit. »Of zijt ge daartoe alleen jegens mij in staat?»

»Niemand hoorde het ooit van mij en ook nimmer zal het over mijne lippen komen.»

»Ik vraag geene belofte, oude! Mocht het u eene opoffering zijn te zwijgen, wat zeker gants Cheap-side vol aandacht en belangstelling rondom u kan doen saamscholen, dan moogt ge spreken en er bijvoegen, dat gij alles zeker weet, daar gij van uwe kindsheid reeds in ons geslacht waart.»

»Eer moog me de tong verstijven, eer ik dat deed... Mylady, gelooft ge mij daartoe in staat?»

Op het goedig gelaat van Will was zoo veel ingehouden smart te lezen, dat het Mylady trof. Zij legde hare hand op beide de zijne en voegde hem toe: »Ik acht u niet tot een laagheid in staat, veeleer tot goede trouwe dienst. Maar ik kan u ook verzekeren, dat gij geen groot offer brengt, als ge wantrouwt wat ge zaagt en hoordet. Vaarwel, oude! niet zoo treurig gestemd! Gij hebt er geen reden voor en zoudt anderen al op wonderlijke gedachten kunnen brengen. Een glimlach is beter dan die roode oogen! Ge moet niet meer zoo alleen blijven. Ge zult zeker wel den een of anderen bloedverwant hebben. Als ge wilt, kan die bij u komen inwonen.... Wij spreken daar later over... Ga mij nu voor en dien mij bij Zijne Genade aan.»

Will had grooten tegenzin om te gehoorzamen. Hij zag tegen den gang naar zijn meester op, maar begreep, dat hij in den vervolge toch dikwijls genoeg dien tegenzin zou moeten overwinnen. Bovendien werd hij thands gerugsteund door Mylady, voor wie hij altijd een onbegrensden eerbied of liever ontzach had gevoeld. Van kindsbeen af had zij eene meerderheid ten toon gespreid, die door allen, zelfs door het hoofd van het geslacht, werd erkend; eene meerderheid, die echter tedere gehechtheid, voor het minst van de zijde der dienenden, had uitgesloten. Zij had slechts een korte jeugd gekend. In dien tijd was zij vrolijk geweest tot wild wordens toe; maar zelfs toen deed zij dikwerf een wil blij-

ken, die niet te buigen, die slechts te gehoorzamen of te breken was. Spoedig ontwikkeld, had zij rang genomen onder de leden van het geslacht Northumberland en scheen zij, en niet de oudste zoon, niet de zachte gevoelige, door allen aangebeden Algernon, door de grillige natuur als voorbestemd om het hoofd van het geslacht te zijn. Oude Will zoude kunnen vertellen, hoe vaak zij den Barbarier had bereden, dien Algernon te wild was; hoe zij uitmuntte in het kaartspel en den broeder daarin overtrof; hoe zij, toen het kind tot jonkvrouw was gerijpt, den huiskapellaan verbaasde door hare kennis of door hare alles overwinnende kracht, om kennis te verzamelen en den toch ook niet dommen Algernon een bos van schaamte op de wangen en den wilden deugniet Henry, een enkel maal tot eerzucht geprikkeld, een traan van spijt uit de schalke oogen perste. Zij wist veel en zij vermocht alles; maar het was altijd jammer geweest in de oogen van Will en zijn gelijken, dat zij er zelve zoo goed van overtuigd was. Het bleef voor geen hunner een geheim, dat Zijne Genade en de oude Lady vaak morrend haren invloed ondergingen, maar tevens, dat Algernon zich daaraan zelfs met blijdschap onderwierp en dat hem als belooning daarvoor hare zusterlijke vriendschap verzekerd was. Met elkaâr opgewassen, scheen er geen leed, dat Algernon haar niet klaagde en dat Lucy niet wist te verzachten; schranderder opmerker dan de oude Will zou eene omgekeerde verhouding gelukkiger hebben geheten en den overwegenden invloed der krachtige zuster op den zachtvaardigen broeder geoeffend, een aanleiding te meer hebben geacht voor diens mindere zelfstandigheid.

In de laatste maanden vóór den dood des ouden Hertogs, scheen echter de innige verstandhouding verminderd, misschien wel geheel verdwenen. Mogelijk dat daarop het huwelijk van Lucy tegen den zin haars vaders met den Graaf van Carlisle inwerkte, maar het kon de eenige oorzaak niet geweest zijn, daar de verandering reeds werd opgemerkt voor dat er sprake was van die verbintenis.

Oude Will, die altijd, als Mylady hem aanzag, de oogen had neêrgeslagen, als zij hem riep, een tinteling in de knieën had gevoeld, zou, vooral na de laatste woorden hem straks op zuk een goeden toon toegevoegd, wel hare blanke handen hebben willen kussen. Wat was zij goed voor hem geweest, en aan welk een zonde had hij zich niet schuldig gemaakt! Hij had woorden durven spreken, die den zaligen Hertog en zijn tegenwoordigen meester beledigden, hen, wier brood hij altijd gegeten had en nog at. Na het gesprek met Mylady was hij eerst overtuigd geworden, dat de bij hem opgekomen gedachte reeds een misdrijf was, en dat hij met zijne dom verstand en klein begrip een oordeel had geveld over dingen, die hij niet kende, en al kende hij ze, toch nooit bevatten kon. Wat had hij niet willen geven, als hij de weinige woorden, jegens dien geleerde of kunstenaar gesproken,

mocht kunnen terugnemen! Niet dat ze eenig kwaads inhielden, dat ze zijn meester in eenig opzicht zouden kunnen schaden, maar nu hij Mylady had hooren spreken, oordeelde hij ze voor 't minst overbodig. Minder openhartig dan berouwvol, sprak hij Mylady daarvan met geen enkel woord, hoewel hij begon te begrijpen, dat de door hem afgelegde verzekering van aan niemand iets verteld te hebben, meer dan een halve onwaarheid was. Hoe erkentelijk ook voor de hem betoonde goedheid, had hij er toch een voorgevoel van, dat hij die goedheid door alles te vertellen op het spel zoude kunnen zetten, en daarom zweeg hij.

Werkelijk beefde zijn hand, toen hij de deur openmaakte en Mylady aandiende; zeker was het dan ook onder den indruk dier vrees dat hij terugsprong, toen Zijne Genade het hoofd snel omwendde en vervolgens bij het hooren van den aangekondigden naam met levendigheid uitriep: »Ik wil haar niet zien; ik wil alleen blijven!» Toen hij nochtans achter zich het kraken van een voetstap hoorde, sprong hij uit den leunstoel op, terwijl hij toornig uitbracht: »Hooft ge niet? Ik wil....»

Hij zag niet, zoo als hij vermoedde, den oude tegenover zich, maar Mylady, en het woord bestierf hem op de lippen. Zonder een blik te geven dat hij haar herkende, keerde hij zich weder om, wierp hij zich in zijn stoel en bleef daar eenige oogenblikken onbewegelijk zitten met de handen voor de oogen gedrukt. Mylady had Will een wenk willen geven om te vertrekken, maar deze had dien niet afgewacht en was na het binnentreden van Mylady in allerijl weggelopen.

Zij leunde zachtens met de eene hand op den rug van den leunstoel en bleef den man, die er in neêr lag, een wijle zwijgend aanzien; slechts een korte wijle, maar welke veranderingen onderging niet haar gelaat! De kalmte, die er op gezeteld had, maakte plaats: eerst voor onrust, toen voor weemoed, die langzamerhand zich wijzigde tot, of liever, overging in bittere smart, te treffender, omdat ze blijkbaar werd ingehouden en bedwongen en alzo eene nog veel heftiger aandoening liet gissen, totdat de wilskracht, zich openbarende in het met geweld gesloten houden der lippen, de zenuwen haars gelaats, den blik harer oogen beheerschte en er de kalmte en koele bedaardheid weder deden terug keeren.

»Algernon!» fluisterde zij, terwijl zij zich tot hem overboog en de hand, die hij nog altoos voor zijn gelaat hield, zachtens poogde weg te nemen. »Algernon, het is lang geleden dat wij elkaâr zagen; en dat was niet mijne schuld.»

»Laat mij... Laat mij... Waarom moest ik hier heen?»

»Gij moest niet, Algernon! Het hoofd der Northumberland heeft niemand onder de zon te gehoorzamen dan zijn Koning en zijn geweten.»

»Ha, ha, ha!» grinnikte hij, en dat geluid zou den ouden Will hebben doen verstijven. »Het hoofd der Northumberland!» De handen vielen neêr, maar

het gelaat werd van Mylady afgekeerd. »Laat mij slapen... waar is de meester? Laat hij mijn drank klaar maken... ik moet slapen en ik kan niet... Slapen, altijd slapen wou ik...»

»Gij hebt het reeds lang genoeg gedaan, Algernon! Waak op uit uw verdoving; het is noodig; het is meer dan tijd!» zeide zij met nadruk en met verheffing van stem. »Het is meer dan tijd, dat gij ontwaakt, Algernon! Het is de eer van ons geslacht, het is onze invloed, die op het spel staat,» vervolgde zij met kracht, terwijl zij hem in de oogen zocht te starren, welke de haren telkens poogden te ontvluchten.

»De eer van ons geslacht?» herhaalde hij. »Begraaf die met mij...»

»Algernon, broeder! Bij de vriendschap, welke ons van kindsbeen vereende, bezweer ik u uwe dofhed af te schudden; zij is het gevolg uwer somberheid, uwer neërslachtigheid, uwer willeloosheid. Dat is niet uw aanleg, niet de toestand tot welchen de natuur u bestemde. Herinnert gij u het oogenblik, toen een Sunderland de Northumberlands in mij waagde te beleedigen? Herinnert ge u onzen wandelrit naar Bryantferry, gij op den zweetvos, ik op den zwarten barbarijer, beide ongewapend en ook in een stemming, dat wij geene wapenen meenden te zullen behoeven? Daar kwamen wij een Sidney tegen met zijn paadjes en edellieden in prachtig livrij, stout en trotsch op hun meester en deze niet minder op de gunst van Zijne Majesteit, die een Sunderland had gekust, zoo als hij een boerin van een zijner pachthoeven zou hebben gedaan. Herinnert gij u het woord, dat een Sidney tot mij waagde te zeggen, niet fluisterend maar luid, ten aanhoore zijner adellijke en dorperen dienstknechten? Herinnert gij u dat, dan zal u de aandoening bewust zijn, welke u toen beheerschte, welke u bij den smeekenden blik, dien ik op u vestte, de zweep opheffen en een Sidney kastijden deed... Algernon! thands geldt het den invloed van ons geslacht, een invloed, die reeds te lang door u is prijs gegeven.»

Het scheen, dat die invloed even weinig als de eer van zijn geslacht bij hem woog, want hij sprong niet uit het donzen kussen van zijn leunstoel; hij bewoog zelfs niet de slappe hand, het afgewende hoofd; hij ontvluchtte nog altijd het steeds donkerder wordende oog zijner zuster.

Deze was een oogenblik besluiteloos. Zij gaf het doel wel niet prijs waarnaar zij streefde en dat zij zich voorgenomen had te zullen bereiken, maar zij begon de kracht der middelen te wantrouwen, welke zij bezigde. Zij begon te gelooven, dat de verdoving allengs in omvang was toegenomen, vooral door het gebruik van middelen, als waarop hij straks doelde, toen hij de hulp van zijn medicijnmeester voor het bereiden van een slaapdrank inriep. Zij wist welke stormen die borst geteisterd, welke slagen die gebogen kruin hadden getroffen en — wat haar, de sterke en krachtige, dit oogenblik zelfs deed wankelen — welk aandeel haar wil gehad had in het opwekken van dien storm en in

het snerven der geeseliemen. Zij stond een oogenblik in gepeins, maar toen was zij besloten. Het zedelijk bewustzijn van dien mensch scheen te sluimeren; zij zou beproeven of een prikkel, zoo scherp dat hij vergeleken kon worden met de werking van een stompsnijdend in het vleesch gedrukt dolkmes, dien sluimer niet zoude kunnen doen eindigen.

»Algernon! ik heb onzen vader gezien.... hij heeft jegens mij den vloek herhaald, dien hij over u uitsprak. Gij weet toch wel waarom? Omdat ge uwe *maitresse* wildet behouden, die u bedroog, die met een ander...»

»Mijn God! Mijn God!» steende de ander, de hand aan het hoofd brengend. Langzamerhand werd dat hoofd geheven, de slappe ledematen gestrekt; de borst hijgde als onder een centenaarslast; de matte blik kreeg bestemdheid; de lippen beefden, de tanden klemden op elkaar. »Vader! vader!... Waarom mij haar herinnerd, háar, die ik vergeten was?»

»Die gij zelfs niet trachtet te vergeten, Algernon! Beken het. Onmannelijke zwakheid! Hebt gij dier vrouw niet alles ten offer gebracht? Rang, naam, eer, vaderlijke gunst, zusterlijke vriendschap rust en vrede, moed en kracht? Wat bleef er over van onzen Algernon, op wien ik eenmaal trotsch was als op de eer en den roem van ons geslacht? van dien Algernon, zoo hooghartig en tevens zoo téérhartig, zoo beminnelijk en bemind, zoo krachtig en tevens zoo gevoelig? Als een grijaart het hoofd gekromd, als een kranke, waggelend naar het graf en gedeerd in de edelste vermogens, zat hij jaren bij jaren neder, overgegeven aan de zinledige vermaken der jacht en zich stomp drinkende aan borgonjer of wellicht aan zelfbereid vergift. En dat alles om een vrouw, die hem niet lief had...»

»Neen, zij heeft mij wél lief gehad! Zij heeft mij wél lief gehad!» riep hij uit, het hoofd op de hand leunend en haar voor het eerst met een schuchteren blik aanziende. »Ik heb er lang over nagedacht.... heel lang.... maar zij moet mij hebben lief gehad.... totdat.... totdat gij haar zaagt...»

Lucy Percy wendde onwillekeurig haar hoofd af. Kon zij den blik niet verdragen van dat mat bijkans onbezield oog? »Twijfelt gij er dan nog waarlijk aan, dat zij u bedroog? Heeft zij u zelve niet geschreven, dat zij u ontvluchtte....?»

»Ja, het is waar, zij ontvluchtte mij.... »Vaarwel,» schreef ze, »vaarwel! Vergeet mij... Hertog van Northumberland, vergeet mij!» Dit schreef ze, dat is waar, maar hoe meer ik er over nadacht, hoe meer ik geloofde, dat zij mij ontvluchtte omdat ze mij lief had, en ik dacht er lang over na....»

»Gij hebt dan nog niets vergeten!» voerde Lucy hem te gemoet, terwijl haar voorhoofd zich fronsde, »niets vergeten, niets dan den vloek van onzen vader... Denk meer aan dien laatsten en poog uit te wisschen wat gij misdreven hebt...»

»Zoo hij mij verscheen dan zou hij medelijden met mij hebben... Medelijden, o dat verdien ik!» zuchtte hij, terwijl het oog vochtig werd. Na een wijl voer hij voort: »Ik zou dien brief anders gelezen hebben, zoo gij mij dien niet hadt helpen lezen.... Ik heb niets vergeten, neen, niets van hetgeen gij voor mij waart....»

»Broeder! heeft zij u niet verlaten, zonder ooit van zich te doen hooren? Kinderachtige herinnering eener kinderlijke genegenheid! Die liefde was uwer onwaardig en verlamde al uwe krachten; die liefde roofde u den zegen eens vaders en dreigde ons wapenbord met schande. Dank het noodlot, dat die liefde verstoord werd; maar gij kondet dat niet: gij mistet de kracht om te zijn, wie gij behoortet te zijn, om uw hartstocht aan te merken als een luim der jeugdige natuur; een luim, die verdrongen wordt door ernstige plichten, even als het kaatsspel van den knaap door den levenskamp van den man! Zij was behendig, die vreemde deerne, dat zij u zoo wist te binden en te verstrikken in haar net; dat zij, u bedriegende en verlatende, uwe ziel nog met zich wist te nemen; want wat zij van u achterliet was toch niet meer dan het lichaam, een verminkt, ontzenuwd lichaam....»

»Wel verminkt, wel ontzenuwd!» snikte hij. Hij zweeg een lange poos als was hij bezig de diepte zijner ellendigheid te peilen. Eindelijk prevelde hij: »Ik ademde zulk een reine lucht in toen zij bij mij was; ik voelde mij zoo sterk naast haar. Toen zij weg was werd alles rondom mij een bajert, drukte mij alles rondom mij neêr. Dit leven is verloren en.... het volgend ook.»

Onbeschrijfelijk was de wanhoop, die zich in die woorden en den toon, waarop zij uitgesproken werden, teekende. Hij was verminkt en ontzenuwd. Mylady had zeer juist gezien; maar dat zij het zoo juist konde uitspreken mocht wel eenigermate bevreemden. Toch was dat hart niet van steen, want het kromp dit oogenblik van wee. Er moest dus een bijzondere reden voor bestaan, dat zij dien vermoeiden en matten mensch niet met den handpalm strookte, maar met den spitsen voet in de lenden stiet. Zij wilde dan ook den neêrgezegene doen opstaan uit het stof: zij had hem reeds weten wakker te schudden uit zijne dommeling; zij moest hem nu nog weten te bewegen de loome voeten te reppen; zij moest hem nog dwingen te wandelen.

Dit leven is verloren, en het volgend ook! Het zoude ieder in de ooren hebben geklonken als eene waarschuwing om af te staan van het ijdele voor-nemen om, wat neêrgezegen of neêrgeploft was en zich schier martelaar maakte van zijn eigen leed, op te heffen. Mylady Carlisle wanhoopde echter nog niet. Zij lei den arm op zijn schouder, waarbij hij eene beweging maakte alsof een kille wind hem op het lichaam woei.

»Gij hebt te lang gebroed op uw eigen rampzaligheid. Wie weet niet wat lijden is en smart? Wie

naar vergetelheid streeft van het verleden door werkzaamheid van het lichaam, door uitputting der fysieke kracht, hij zal rust vinden in den slaap; wie er naar tracht door werkzaamheid van den geest, door aanwending van alle krachten des verstands, hij zal vrede vinden en een nieuw leven; maar wie de kracht van het lichaam laat wegteeren door werkeloosheid, het vermogen van den geest niet als middel tot weêrstand maar als middel tot zelfmoord bezigt, die wat tot medicijn is gereikt doet verkeeren in vergift; wie de oorzaak van het lijden niet poogt te vernietigen maar haar liefkoost als trouwste en dierste gezelle; wie niet kan, omdat hij niet wil; wie zich de strengste vasten naar ziel en lichaam oplegt en naar den spiegel kruipt om er zich te vermeien in den aanblik der uitge-teerde leden en van het uitgebluscht oog, die is een dwaas, neen, het woord is te zacht en te liefderijk, die is een lafaard.»

»Een lafaard!» herhaalde hij, met het hoofd toestemmend knikkend. Hadden de woorden door haar gesproken geen andere uitwerking, dan dat zij Algernon klaar deden begrijpen, wat hij eigenlijk was? »Ja, een lafaard! Maar de vijand was sterk en ik stond.... alleen!» prevelde hij in zich zelve.

»Alleen? Hadt ge dan niet uwe zuster Lucy?» Zij boog zich nog meer tot hem over: zij strengelde haar arm nog vaster om zijn hals; zij bracht hare oogen noch dichter aan de zijne.

Algernon week telkens meer terug en bewoog de schouders alsof hij een last, die ondragelijk was, er af wilde schudden. Toen het hem niet baatte, bracht hij de hand naar boven en wierp hijorsch den arm, die hem drukte, weg. »Gij wilt mij toch niet verworpen?» vroeg hij met heesche stem.

»Algernon!» Meer kon of wilde zij niet uitbrengen. De weggeworpen arm steunde op een der knopen, welke zich boven aan den hoogen rug van den leunstoel bevond: op dien arm rustte haar hoofd, dat naar het zijne gekeerd bleef. Haar oog ging al zijne bewegingen na; het glansde heller toen het die bewegingen telkens levendiger en gehaaster zag worden, toen de woorden, eerst niets meer dan klanken en slechts prevelend uitgebracht, gehalte kregen en luider en luider werden gesproken. »Gij! Gij zijt de oorzaak en gij zoudt mij helpen! Gij stiet mij het dolkmes in het hart en lachte daarbij zoo voornaam.... als altoos. »Kus het lemmer,» riept ge mij nog toe. En toen ik het niet wilde en het dolkmes wilde oprapen om het tot mijn eigendom te maken, om het te slijpen en er anderen meê te treffen, hetgeen mij toen had kunnen bewaren voor dwaasheid, voor lafheid.... toen naamt gij 't me uit de hand, met de woorden: 't is geen speelgoed voor kinderen!.... Ik moest heen, heen naar Petworth, alleen, in de donkere bosschen, die het omgaven, bij de stille vijvers, die een orkaan zelfs niet kan doen rimpelen! Alleen, alleen tot ik onderworpen was en bedaad...., zoo onderworpen, dat ik de kniën boog voor het outer op

bevel, dat ik een vrouw ontving op bevel.... Ja, ik ben een dwaas én een lafaard!... Dat ik dat duldde! Dat ik altijd eenzaam heendwaalde op bevel tot ik zelf donker werd als mijne bosschen, glad en effen als mijn bekroosde vijvers! Dat ik hen verliet op bevel, dat ik hier kwam als een doode onder de levenden, op bevel! Ik ben een gevloekte lafaard, en dat ik dat werd en dat ik dat ben, dat is úwe schuld, Lucy Percy, beeld van steen, dat aan niets behoefte heeft dan aan een voetstuk..! Uwe schuld.... de uwe, Lucy Percy!"

Hij was uit den leunstoel opgesprongen en staarde haar met vonkelend oog aan; slechts een oogenblik, want nauw had het den strakken blik van het hare ontmoet, of het wendde zich af.

»Niet de mijne, Algernon Percy!" klom het kalm en hoog. »Ik deed slechts wat de schim van onzen vader mij gebod, die als de genius van ons geslacht, in de ure der droefheid over u, mij nader trad en mij gebod te volharden. Maar ik zal niet met u twisten over plichten, die ge schijnt niet te te kunnen of niet te willen begrijpen. Ik wil een mantel werpen over het verleden, ik wil het voor altijd begraven. Ik wil niet eischen wat ik namens onzen vader zou mogen eischen, dat gij, als hoofd van ons geslacht, voor den bloei niet alleen, maar ook voor den voortduur daarvan hebt te zorgen. Ik wil niet langer, dat ge weder een huwelijk aangaat. Om u te bewaren voor hetgeen ge wel een zware straf acht — en het is niet meer dan een plicht, Algernon! — om u daarvoor te bewaren en nochtans de bevelen van onzen vader niet ongehoorzaam te zijn, was een wel moeielijke taak. Ik heb die op mij genomen, geen moeite te veel geacht en ik ben ook mijn doel nabij. Henry zal doen wat gij niet kunt en Northumberland zal grooter dan vroeger uit den worstelstrijd te voorschijn treden. Maar wat ik moet blijven willen, het is, dat Algernon, zoolang hij het hoofd van ons geslacht is en Henry het nog niet kan zijn, den glorieijken naam niet zoo laat vernederen, dat hij niet meer de moeite, die ik aanwendde om hem te doen voortbestaan, waardig zou zijn.... In uwe bosschen, bij uwe vijvers zijt gij vergeten wat stormwind Engeland beroert. Zoolang ik alleen vermocht te strijden; zoolang ik in staat was onze strijdkrachten aan te voeren, heb ik u de onzalige rust gelaten waarin gij verteedet, maar die u zoo lief en zoo noodig was. Ik wist, dat elke opwekking eene herinnering moest zijn aan het verleden en ik wilde u die besparen; ik was niet koud als een beeld van steen, maar ik was liefderijk als een zuster. Er kan echter een tijd komen, dat de vrouw niet langer alléén den arbeid verrichten kan — niet om het gewicht, maar om den aard van dien arbeid — en die tijd is thands aangebroken. Ik heb u dus gebeden hier te komen. De gelegenheid is u gegeven om te toonen, dat gij niet langer een dwaas en een lafaard zijt. Ik heb u nimmer gevraagd het dolkmes te kussen, dat u trof, en ik zal het waarlijk ook nu niet doen. Ik roep u veeleer toe: Sloop het en gebruik het goed

en dikwijls! Maar als gij dit niet kunt of niet wilt, als gij wilt terugvallen in uwe dommeling, dan zal de zuster weten te handelen als een dochter van Northumberland, dan zal de lafaard voor aller oog de krankzinnige zijn, die dood is voor de wet en het koninkrijk..."

Hij had, toen zij begon te spreken, zich weder in den leunstoel, waaruit hij toornig was opgesprongen, willen nederwerpen, maar zij belette het hem door er voor te gaan staan. Hij was begonnen met haar in de rede te willen vallen, maar eene gebiedende beweging harer hand had hem doen zwijgen en als door eene onzichtbare kracht, die van haar wezen uitging, getroffen en beheerscht, was hij geëindigd met te luisteren, elk woord op te vangen en het den toegang te gunnen tot zijn binnenst. Hij was uit zijne verdoving ontwaakt; hij gevoelde wel pijn, felle pijn; hij verlangde wel weér eene hernieuwde dommeling, maar thands was hij ontwaakt. Zij had hem weten te prikkelen tot toorn; maar — wat als nog grooter mocht gelden — zij wist hem tevens te dwingen tot gehoorzaamheid. Dit geschiedde echter niet zonder strijd. Met den toorn was de oude haat opgeffikkert jegens haar, die hij verdacht van zijn levensgeluk verstoord te hebben. Tanden-knersend had hij haar aangehoord en in het diepst van zijn wezen had het geklonken: ik wil niet, zoo dikwerf zij gezegd had: ik wil! En toen zij de laatste bedreiging uitsprak en daarbij doelde op een vonnis, dat hem burgerlijk dood zou doen verklaren en de hertogelijke kroon op het hoofd des jongeren broeders zoude overbrengen; toen hij in den blik van haar oog, tot hetwelk hij schuw het zijne ophief, de vastberadenheid las, welke hem in menig oogenblik van zijn leven gebleken was, toen klonk de stem in zijn binnenste, die hem straks tot wederstand aanspoorde, flauwer en flauwer, en waagde de wrevel van zijn boezem zich alleen nog maar te openbaren in de vraag, op schamperen toon gedaan: »Wat eischt ge van mij, Mylady?"

»Dat gij uw rang herneemt onder de Pairs, onder de eerste dienaars der Kroon; dat gij uwe plaats herneemt in het Huis der Lords, waar gij veel zult vermogen; dat gij den invloed van Northumberland op de leden van het Huis der Gemeenten doet gelden, die van ons geslacht afhankelijk zijn. Thomas Wentworth, Graaf van Strafford, is blootgesteld aan de woede van het gepeupel. Zijn grootheid kent gij niet. Gij weet niet hoe hij werkte voor zijn Koning, dag en nacht, met al zijn krachten, en die krachten waren groot. In geschikter oogenblik dan het tegenwoordige, zal ik u hem in zijne grootheid doen kennen, Algernon! Hij moet gered worden, broeder! De Koning moet zijn krachtigsten steun behouden; het rijk een zijner verhevenste zonen.... Gebruik den invloed van uwen rang; herover op u zelve de vermogens, die eens uw deel waren; ik zal u steunen; ik blijf u nabij. En als de arbeid is verricht, als het groote doel is bereikt en gij een nieuwen luister hebt gevoegd bij den

ouden, dan zult ge mij danken voor hetgeen ik deed en tevens vergetelheid vragen — geene vergiffenis, want die schonk ik u reeds — maar vergetelheid voor de harde woorden, welke gij uwe zuster, die trouwe vriendin uit uwe kindsheid, hebt toegevoegd.”

Zij reikte hem de hand en deed zelfs eenige stappen nader, toen hij het niet deed. Zijne lippen prevelen eenige onhoorbare woorden; zijne hand hief zich halverwege op, maar viel weêr neder; zijn haat streed tegen den invloed harer woorden, welke toch als met geweld tot zijn hart doordrongen. Het was of zij begreep wat in hem omging. Niet dat zij het vermogen van haar invloed wantrouwde, maar zij wilde den strijd bekorten en de overwinning verhaasten. Daarom greep zij zijn hand, die zij in de hare drukte, sloeg zij haren eenen arm om zijn hals en deed zijn hoofd naar het hare neigen, terwijl zij met zilveren stem hem toelispelde: »Wees de oude Algernon weêr; ik bleef steeds uwe Lucy.”

Wat de scherpte had begonnen voleindde de zachtheid.

»Wat kan ik?” vroeg hij, terwijl hij door haar naar een anderen stoel werd geleid, waarop geen donzen kussen gespreid lag. »Gij weet niet hoe zwak ik ben.”

»Hoe vreemd gij in het bezige leven zijt, meent ge; zwak kunt ge niet zijn, zoodra gij 't zelf niet langer wilt. Hoe eer gij dus uwe kennis hernieuwt aan dat leven, hetwelk u eertijds juist niet vreemd en niet onbehagelijk was, des te beter. Laat mij er voor zorgen, broeder! dat de kennis spoedig hernieuwd worde, en ik verwed al mijn herten van Hay-castle tegen den diksten olm uit uwe bosschen dat ge mijne voortvarendheid prijzen zult. Het zou misschien niet kwaad zijn dat er, behalve den olm dien ik winnen zal, nog ettelijke andere vielen: het zou de bosschen wat minder somber maken; voor al te fellen zonneschijn behoeft ge juist niet te vreezen, daar het jonge hout al vrij wat opgeschoten zal zijn, wanneer gij eens weder Petworth-castle bezoekt.” Mylady zou voor ieder onwederstaanbaar geweest zijn; zij was het ook voor Algernon, maar niet in dien zin als zij het wel moest wenschen. Hij bukte voor haren invloed, maar verder ging de werking van haren wil niet; deze kon hem niet de kracht geven, waaraan hij zelf twijfelde, zelfs niet het verlangen om zelfstandig te zijn, om te strijden en in den strijd nieuwe krachten te scheppen.

X.

Hij had toegegeven. Hij zou White-hall aan de hand der zuster betreden. Het was of Mylady vóór haren gang naar het steenen huis den uitslag der nochtans gewaagde proefneming had kunnen berekenen, of zij geen oogenblik aan haar welslagen getwijfeld had. Het pleeggewaad werd toch geheel klaar gevonden; het gehoor ten hove was reeds verzocht en verkregen. Zelfs was den Lord Kanse-

lier, wat Algernon op dat oogenblik niet vermoedde, reeds gemeld, dat de zitplaats der Northumberlands in het Huis der Lords eerstdaags weder zou worden ingenomen.

Mylady, hoe zeker zij ook was van hare zegepraal, was het echter niet geheel wat den aard der bezwaren betrof, die zij alsnog te overwinnen zou hebben. Zij voelde zelfs eenige beklemdheid bij het naderen van het paleis en den stoet van hovelingen, die hen straks zouden omringen. Tot hare overgrootte blijdschap bemerkte zij evenwel, dat de bleeke wang haars broeders een bos kreeg bij het gekletter van de wapens zijner voormalige kameraden, bij de levendigheid der heen en weêr ijende lakeien, der aankomende en vertrekkende karossen en ruiters. Het was het uur van het *lever* ten hove, en wat er omging scheen een snaar te treffen, die in Algernons hart nog klank scheen te geven. Toch zou hij, zoo hij er alleen had gestaan en niet onder opzicht van Lucy, zich hebben omgekeerd en nog zijn teruggetreden. De Lord *Steward* noemde zijn naam en diende hem bij Zijne Majesteit aan. Aller blikken waren op hem gevestigd en de zaal was overvuld van edellieden. Zelfs ging er een dof gemompel bij zijn binnentreden op. Hij gevoelde het doel te zijn van aller nieuwsgierig onderzoek en zoo veel was er nog van den zoon eens Northumberlands in hem overgebleven, dat hij vreesde voor bespotting of schandaal. Wenschte hij zich ook uren verwijderd, toch onderdrukte hij dezen oogenblik dat verlangen en trad hij, hoewel met nedergeslagen oog, naar den middengrond, waar Zijne Majesteit zich bevond.

»Welkom, Northumberland!” zeide Karel, Algernon opheffende, die zich op een knie voor hem had nedergelaten. »Wij hebben u lang moeten missen, Mylord! en moesten dat meermalen opmerken...”

»Uwe Majesteit beschouwe mijn broeder als een uit de dooden verrezen. Veel was er noodig om den kluisenaar zijn schuilplaats te doen verlaten.”

»Zeker uwe bede, Mylady! en die, zooals ieder weet, is onwederstaanbaar,” zeide Karel.

»Niet alleen mijne bede, Sire! maar veel meer de loyauteit van den onderdaan. Een Northumberland plaatst zich zoo gaarne voor den troon, zoodra er gevaar dreigt. Zelfs tot Petworth-Castle drong de tijding door van Straffords gevangenneming.”

»Wees dan dubbel welkom, Mylord! Wij zullen wel uwen bijstand behoeven.”

»Ik hoop Uwe Majesteit van eenige dienst te kunnen zijn,” stamemde Algernon eindelijk, zijn schroom overwinnend.

Hij was dus onder hen teruggekeerd, maar oud en gebogen, terwijl hij de meesten hunner jong en krachtig verlaten had. Wat was de oorzaak geweest dier large afwezigheid? Men had zich voor jaren in gissingen verdiept, maar hem van lieverlede vergeten; bij zijn plotseling wederoptreden echter ontwaakte de belangstelling weder in verhoogde mate. De meest alledaagsche wellervendheid verhoogde evenwel reeds alle dadelijk en rechtstreeksch onder-

zoek; toch kwam der nieuwsgierigheid een goed deel toe van de belangstellende vriendschap, die Algernon dra van alle zijden omringde en zich deed kennen hier als een oude bekende, ginder als een zoon van een vroegeren, maar reeds gestorven ambtgenoot.

»Vergeet het huis der Sunderlands niet!» fluisterde een stem.

»Weet ge nog, Algernon! hoe wij eens den lomp konstabel afranselden?» fluisterde een ander.

»Neemt ge morgen zitting?» klonk het verder.

Het duizelde hem en hij zag zich alleen; hij was onbewaakt maar ook ongesteund; een andere wil dan de zijne had hem hierheen gevoerd en die wil liet hem thands geheel vrij nu hij het echter niet wenschte te zijn. Maar hij was het dan ook minder dan hij dacht. Stond Lucy ook in druk gesprek met den Koning en de sedert eenige oogenblikken binnengetreden Koningin, zij hield echter het wakend oog op haar broeder geslagen. Er was zelfs een oogenblik, dat zij Hare Majesteit op eene gewichtige vraag het antwoord schuldig bleef, dat zij gereed was den hulpeloze ter hulp te snellen; maar weldra was zij zich weder geheel meester en kon zij dat ook zijn, daar zij tot hare blijdschap ontwaarde, dat de gewaagde proef boven verwachting was geslaagd. De strakheid was toch van Algernons gelaat verdwenen; de vriendelijke woorden, die hem van alle zijden tegenklonken, verbanden, ten minste dit oogenblik, de somberheid uit zijn binnenste. Had hij in den aanvang schuchter geandwoord, hij verstoutte zich reeds te vragen en op die wijze de kloven aan te vullen, dien zijn gister van het heden scheidde.

Ook Zijne Majesteit was in betrekkelijk goede luim. Het kon Karel niet onverschillig zijn een vertegenwoordiger te meer van een der eerste geslachten om zich te zien en van diens lippen woorden van aanhankelijkheid te vernemen. Ieder bondgenoot was welkom en een lid van het Huis der Lords niet het minst.

Sedert wij hem het laatst zagen, was de horizon niet lichter geworden. Na de inhechtenisneming van Strafford, was er aanval op aanval gevolgd, waren de Gemeenten menig praerogatief der Kroon genaderd, hadden zij menige wet ontworpen, die Zijner Majesteits macht besnoeide en toch door hem was bekrachtigd, wat allen echter zeer bevreemdend voorkwam. Pym meesmulde, Cromwell begon Karel Stuart den manken Mephiboseth te noemen. »Weiger! Weiger!» had Hare Majesteit haren gemaal steeds toegeroepen; maar zij had leeren zwijgen, toen ook Mylady tot toestemming ried, even als de geheele Byzondere Raad, hoewel om gants andere redenen dan Mylady. Lords noch Gemeenten, zoo oordeelde Lucy Percy, mochten in deze oogenblikken verbitterd worden, nu dezen de aanklagers van Strafford waren en genen weldra zijne rechters zouden zijn. Wij willen ter eere van Zijne Majesteit gelooven, dat hij om den wille des gekerkerden het groote rijkszegel aan de perkamenten

liet hechten en om die reden alleen voedsel gaf aan de minachting, door de leiders van het Parlement jegens zijn persoon en karakter opgevat.

Maar niet al de maatregelen, getuigende van kinderlijke vrees, een vrees, te verlagender na den trots en de hoogheid haar voorafgegaan, konden verklaard en vergoelijkt worden door de gehechtheid van den meester aan zijn trouwen dienaar. De onverdraagzaamheid, na de Episkopale kerk gezuiverd of voor het minst veranderd te hebben, richtte hare spitse pijlen op de Katholieke. De bestaande edikten, sedert jaren niet gehandhaafd, werden ter sprake gebracht, de stipite naleving er van dringend en op stouten toon gevorderd. Weder sidderde Karel, en een priester, dien hij eenmaal had begenadigd, dreef hij aan nogmaals genade te vragen, maar ditmaal aan het Huis der Gemeenten. Karel sidderde; want in het Huis der Gemeenten werd gemompeld van het heulen Harer Majesteit met de vijanden van het gezuiverd geloof. Hij ondervroeg zijne echtgenote en deze bekende met bittere tranen, door beleedigde trots geschreid, de Katholieke Lords tot eene geldelijke ondersteuning te hebben aangezocht. Hoe het echter bekend was geworden wist zij niet; zij scheen wel van verspieters en verraders omringd en bezwoer haar gemaal thands paal en perk te stellen aan den overmoed der muitende onderdanen. Hij was er een oogenblik toe geneigd en zwoer bij St. George, dat hij weigeren zou meer te geven dan hij gaf, dat hij terug zou nemen wat hij reeds had gegeven. Maar Mylady, die nog voor weinige maanden tot krachtige doortastende maatregelen had geraten, ried nogmaals tot zachtmoeidigheid en geduld, tot onderworpenheid zelfs, en die stem vond weder weérklank in Karels binnenste. Hij liet niet alleen toe, maar hij lokte het uit, dat zijne gemalin, Henriëtte van Bourbon, een onderdanigen brief aan de Gemeenten schreef, waarbij zij verschooning vroeg voor hetgeen zij gedaan had, en verzekering gaf van het goede, dat zij zich voornam te doen. De Gemeenten dankten oodmoedig en onderdanig voor dien »genadigen» brief. Pym glimlachte sarkastiesch en waagde de verzekering, dat elke spinnewebbe eerlang zou worden weggevaagd en Cromwell en de zijnen mompelden van een Beltsazar, die zich stak in vrouwenkleederen. De koninklijke mantel lag goed bewaard in de afgesloten lade, toch werd er dien dag vuilnis en slijk op geworpen.

Er was aangedrongen op de verwijdering van de Katholieke priesters van het Hof, vooral van Rosetti. Hare Majesteit begreep, na het schrijven van haar brief, tot het uiterste gegaan te zijn en weigerde alle verdere vernedering. Maar Zijne Majesteit drong aan. Het maakte het hoofdonderwerp uit van het levendig gesprek, dat thands door Mylady en Hunne Majesteiten gevoerd werd en waaraan in de laatste oogenblikken ook door Sir Henry Vane werd deelgenomen, die sedert hij zich met de bezorging van den brief Harer Majesteiten aan de Gemeenten belast had, in gunst was gestegen.

»Nog éene schrede verder, Sire! en men ontzegt uwer gemalin het verblijf in dit rijk. Ik ben immers ook een Papist," merkte Henriëtte driftig aan.

»Zoo ik mijn leger van York maar naar hier kon overbrengen!" mompelde Karel, die de waarheid van Henriëttes gezegde erkennen moest.

»Om Godswil, Sire! Wij zijn niet alleen!" fluisterde Mylady, op Sir Henry Vane duidende.

»Maar het gaat te ver! Het is God geklaagd! Die *félons*!"

»Het fluweelen pootjen vleie, Sire! en houde de nagels verborgen; toch heeft het nagels, maar... voor later!" zeide Mylady.

»Dus gij meent...? Gij meent, dat Zijne Majesteit weder moet toegeven? Nooit! Als Rosetti moet gaan, dan volg ik hem, want dan ben ook ik niet meer zeker.... Ik weet, Mylady! wat u drijft. Gij haat Rosetti. Waarom? dat weet ik niet. Maar dat weet ik, dat, als ge mij waarlijk vernoocht zijt en niet veinste, zoo als de anderen, ge ook mijn trouwste dienaren moest steunen, en daaronder behoort hij."

»Ik houd mij overtuigd, dat Uwe Majesteit Meester Rosetti iets toeschrijft, waaraan hij zelf niet geloofde, namelijk: vernoochtheid aan uwen persoon. Ik haat den meester niet. Haat vordert gelijkheid. Maar ik zwijg, nu ik verneem wat de listige man voor Uwe Majesteit is, en zijn vertrek, al ware dit ook slechts tijdelijk, mij van het geluk zoude berooven Uwe Majesteit hier te blijven dienen."

De Koningin wendde zich gekwetst af en sprak eenige woorden met Vane. Mylady maakte van die gelegenheid gebruik om den Koning te naderen, die de laatste oogenblikken in gepeins had doorgebracht. »Sire!" fluisterde zij, »ik hoor, dat Strafford eertsdaags zal te recht staan." Hij knikte toestemmend. »En de honderd vijftig getrouwen, die Uwe Majesteit in den Tower wilde doen leggen?"

»Zijn den toegang door Balfour geweigerd, die het bevelschrift, van mijn zegel alléén voorzien, niet gehoorzamen wou."

»En gij hebt dien rebel afgezet, Sire! ontslagen van zijn bevelhebberschap? Een ander zal gehoorzamer zijn."

»Het zou de achterdocht der Gemeenten wekken... Bovendien... gij waart nog straks tot zachtaardigheid gezind, als ik uwe woorden goed begrepen heb: het is waar, het wordt steeds moeilijker de woorden van wie ook te begrijpen," zeide Karel geheel ontstemd, en zoo kortaf en scherp, als hij maar te dikwijls was.

Mylady beet zich op de lippen; zij had zich ditmaal laten doorzien. De zachtaardigheid en goedertierenheid, tot welke zij ried, was berekening en lag geheel buiten haar aard. Tot geen prijs wilde zij de Gemeenten verbitteren, hetgeen Strafford wellicht zou moeten misgelden. Zij had den onwil Harer Majesteit opgewekt, den wrevel des Konings niet geacht, en nam zich voor, nogmaals den aanval te wagen tegen Rosetti, toen zij

tot hare overgroote bevreemding Algernon naar haar toe zag wankelen, doodsbleeke, met starenden blik, zoo als zij dien meermalen had kunnen waarnemen.

»Lucy, ik gevoel mij niet wel... ga met mij... die man... die man..." prevelde hij, terwijl hij haren arm vatte en dien krampachtig omknelde.

»Wat deert u?" vroeg zij meer bestraffend dan deelnemend. »Denk dat men ons met Argusoogen aanstaart... Beur het hoofd op! Maak u niet de *risée* van het hof!"

De waarschuwing was te vergeefs, haar wil was ditmaal niet voldoende om hem zijn aandoening te doen overwinnen. Zij was dus wel genoodzaakt hem weg te leiden, maar gaf voor zelve niet wél te zijn geworden, zoodat zij luid zijn geleide verzocht, na van Hunne Majesteiten afscheid te hebben genomen. Toen zij buiten waren zou het echter voor niemand langer een geheim zijn geweest, wie de lijdende en kranke was. Had zij het oog half gesloten gehouden en het hoofd gebogen, het eerste werd thans opengesperd en vonkelde, het tweede werd driftig geheven. »Ik dacht u thands boven die kinderlijke luimen verheven, Algernon! Ik heb u ditmaal voor aller oogen trachten te sparen door uwe zwakheid op mij te nemen, maar verklaar mij dan toch wat de oorzaak is uwer ontsteltenis?"

»Zaagt ge dien man, Lucy? Hij was nog niet lang binnengetreden en hield zich eerst een poos bij de Koningin op."

»De Italiaan Rosetti. Welnu?"

»Mijn God! ik was alles vergeten; ik begon te gelooven dat ge waarheid spraakt, dat ik weér zou kunnen zijn als ieder ander, totdat die man... bliksemstralen bergt hij in zijn oog..."

»Ja, hij heeft bij wijle glinsterende oogen, zoo als bijna ieder Italiaan en ieder Jood. Wat zou dat, Algernon?"

»Hij zag mij aan alsof hij mij kende... en werkelijk... het was of ik hem meer had gezien... Waar... wanneer... is mij onbekend... En toen wenkte hij mij met zulk een zonderlingen lach geluk met mijn herstel.... De kwaal had mij in het hoofd moeten schuilen, zoo had men gezegd, maar hij had altijd gedacht, dat het in het hart was.... En toen vroeg hij mij met aandrang een uur te bepalen voor een onderhoud, daar hij mij iets gewichtigs had mede te deelen..."

»Natuurlijk; de intrigant grijpt om zich heen naar bondgenoten en beschermers! Zijn dagen zijn hier geteld... Was dat nu in staat om u zulk een schrik aan te jagen? Algernon, leer toch man te zijn!"

»Maar hij noemde mij een naam.... háar naam, toen ik mij omkeerde om hem te ontvluchten.... háar naam, Lucy!"

»En dit deed u zoo ontstellen? Menschen van zijn slach kruipen in alle familiegeheimen om zich invloed te verschaffen. Hij staat op het punt van uit Engeland verjaagd te worden en hoopt op uwe voorspraak, en om die te verkrijgen maakt hij ge-

bruik van alle middelen welke hem ter dienste staan. Gij hebt juist niet in het geheim weten te zondigen, en eenige personen hebben een scherp gehoor en een goed geheugen. Wat ik met den mantel der liefde heb pogen te bedekken, kan door dezen of genen vermoed en door den gluipenden Italiaan ondekt zijn. Hindert u die man, welnu, hij zal u niet dikwijls meer ontmoeten; troost u daarmee."

Mylady veinsde eene gerustheid welke echter niet bestond. Zij wist, wat zij zich wel wachtte te ontdekken, dat diezelfde Rosetti ook jegens haar had doen blijken van eene bekendheid met feiten, welke zij voor ieder verborgen dacht. Het was de eerste aanleiding geweest tot den afkeer, dien zij voor dien man gevoelde. De mededeeling van Algernon verzwakte die aandoening niet, maar deed haar het vast besluit opvatten, den man, het kostte wat het wilde, te verwijderen.

Het gedwongen bezoek, in de groote waereld afgelegd, bleek niettegenstaande de ondervonden stoornis, een snelwerkend geneesmiddel geweest te zijn. Algernon was aan de eenzaamheid met geweld ontruikt en midden onder de menschen geplaatst, aan wier streven en beweging hij wel deel moest nemen. Bovendien zorgde Mylady er voor, dat hij in de eerste dagen geen oogenblik aan zich zelf werd overgelaten.

Toen hij aan den avond van den dag, dat de receptie ten hove was bijgewoond, het steenen huis weder betrad, was hij zoo vermoeid naar lichaam en geest, dat hij onder de handen van zijn kamerdienaar in slaap viel. Het was reeds laat in den morgen toen hij ontwaakte, ettelijke uren reeds nadat het kloppen, schuiven en schuren in de zalen beneden hem begonnen was. Toen hij het gedruisch vernam en driftig om Will zond, ten einde naar de oorzaak daarvan te vernemen, hoorde hij tot zijne niet geringe verbazing, dat Mylady een zwerm werklieden had gezonden, om de oude prachtige vertrekken te reinigen en te herstellen. »Al het verguldsel wordt vernieuwd en nieuwe meubelen komen de oude vervangen," meldde Will. »Ik heb een dressoor zien binnendragen zoo als in den tijd van den zaligen ouden Heer nooit in het huis gezien was. Het is van een hout, dat ik niet weet dat bestaat en het heeft gedraaide poten en een blad zoo wit als sneeuw. Uwe Genade mag het wel eens komen zien."

Maar Zijne Genade had er den tijd niet voor; want Mylady kwam met hem ontbijten. Zij deelde hem in het voorbijgaan mede, dat het de wensch Zijner Majesteit was, dat hij reeds van daag zitting nam in het Huis der Lords, en gaf tevens als haar meening te kennen dat het geraden zou zijn niet terstond openlijk partij te trekken, maar zijne kracht te bewaren tot er een beslissend oogenblik aanbrak. Zoodra dat gekomen was, zou zij hem er wel op wijzen. Voor 's hands zou het verstandig zijn een voorzichtig zwijgen in acht te nemen, en geen woord te spreken wat de vijanden van Straf-

ford mocht kunnen verbitteren. — »Bedenk dat de toekomst — niet van u zelven, want daarom zoudt ge u niet bekreunen — maar van onzen Henry er van afhangt, en Henry, ik heb het opgemerkt, is u lief, even lief als mij."

»Ik voel mij nog vermoeid van gisteren, Lucy!"

»Gij zult dit het eerst vergeten als ge weder werkzaam zijt en werkzaam ten nutte van anderen. Hoewel eenige schreden van u verwijderd, sloeg ik u gister toch gade en merkte ik zeer goed op, hoe het u streelde door allen zoo wel ontvangen te zijn. Gij hebt eerezucht, Algernon! al ontkent gij 't ook, al weet gij 't misschien dit oogenblik zelf niet. Hoe menigeen moest eerst een kreupelbosch kappen, eer hij den voet van den berg bereiken kon; de rang, dien de geboorte u gaf, leidt u al terstond naar dien berg; gij kunt dus dadelijk met klimmen beginnen, en dit is goed en gelukkig, want gij hebt jaren van verzuim in te halen."

Algernon schudde weemoedig het hoofd. »Gij vergist u.... mijn kracht is gebroken, zuster!.... Maar gij zeidet dat de toekomst van Henry op het spel staat? Hoe kan ik daaraan iets toebrengen?"

»Veel, maar dat is eene lange geschiedenis, die ik u later verhalen zal. Het huwelijk van onzen Henry hangt van uwe wijze houding af. Gij glimlacht? Geloof mij, als ik u verzeker dat ge aan uwe kracht moogt gelooven. Onze vader zette den invloed van ons geslacht op het spel om dien te verhoogen; gij behoeft niets te wagen en zult dien invloed toch vermeederen. Maar om het doel te bereiken, moet men ook de middelen willen. Gij zijt rijk: ontknop de koorden van de zelfs overladen beurs en laat ieder overtuigd worden van uw vermogen. Zelfs voor een puritein is goud een behagelijke kleur. Laat in uw huis al wat machtig en voornaam is bijeenkomen als op onzijdig grondgebied; ontvang ieder, en dat kunt gij, zoo lang gij tusschen de partijen blijft staan, hetgeen ik u voor het oogenblik ten dringendste aanbeveel. Gij kunt het middenpunt van een politieken kring, het hoofd worden eener partij, die afgescheiden is van de beide bestaande en deze met ter tijd zal beheerschen... Broeder, ik geloof aan uwe zegepraal... ik geloof aan uwen eerlangen politieken invloed...! Algernon, het zal een gelukkige tijd voor mij zijn, als gij geworden zijt wat gij behoort te zijn: want ik wensch u zoo hoog en verheven, als ge u vroeger laag en vernederd dacht. En als gij het eerste zijt geworden, ook door mijn toedoen, ook door aanwending van al het mijne, dan zal ik u afvragen: Algernon, gelooft ge nog, dat ik u veroordeelde om als een plant te leven, twijfelt ge nu nog aan de liefde uwer zuster?"

Algernon was geroerd, maar hij vestte het vochtige oog onderzoekend op haar, die tegenover hem aan de ontbijttafel zat. Het was voor het eerst sedert zijn terugkeer, dat hij haar blik ontmoette en dien wederstond. Hij las er dan ook ditmaal zoo veel zachtheid en genegenheid in, dat hij allen schroom,

misschien uit argwaan gesproken, overwon, haar de hand reikte en die drukte, terwijl hij fluisterde: »Zoo ik maar iets kon vergeten.... Zoo dat beeld mij maar niet altijd achtervolgde, hier en daar!»

»Roep andere beelden op, en het eene dat u achtervolgt, zal onder de andere schuil gaan... Het zou niet zonder voorbeeld zijn, broeder! dat de eierzucht genas wat de liefde wondde. Hebt ge u van morgen niet verwonderd dat hamer en bijtel de ouderwetsche stilte van dit huis stoorde? Ik wensch, Algernon, dat ge spoedig gastheer wordt; ik vraag niet meer dan een eenvoudige receptie, zoo als ik gewoon ben die te houden, en waardoor ik den invloed dien ik verkreeg, veroverd heb!»

De bezwaren, door Algernon daartegen ingebracht, werden niet gewichtig gevonden, en Mylady belastte zich met de regeling van alles. Algernon behoefde slechts te bevelen, en zoo hem dit zelfs te lastig was, dan zou zij dit ook wel voor hem willen doen, zoo als zij glimlachend verzekerde.

Het onderhoud werd afgebroken door het binnenkomen van Will, die mededeelen kwam dat de karos van Zijn Genade voorstond.

»Vier vurige Barbarijers, Mylord! Ze trappelen en schuimen van ongeduld... Het zijn de paarden niet waarmee Uwe Genade kwam...»

Algernon merkte het spoedig, toen hij pijsnel naar het Huis der Lords werd overgevoerd, waar de Lord Kanselier hem verwelkomde en de Lords Essex en Sunderland, die naar het Huis der Gemeenten neigden en Norfolk en Bristol, die het koninklijk praerogatief in menig opzicht verdedigden, hem hartelijk de hand drukten.

Mylady had zich middelerwijl naar White-hall gespoed. Zij sloeg echter ditmaal niet den weg in, dien zij gewoon was te gaan naar de vertrekken Harer Majesteit. Zij wilde dan ook deze niet ontmoeten, maar zocht den Koning. Toen zij een der gangen doorging en gereed was om een deur te openen, die tot een voorvertrek toegang gaf, hoorde zij zachtkens haar naam noemen. Zij wendde haastig het hoofd, want zij had in den langen gang, dien zij doorloopen had, geen voetstap achter zich gehoord. Toch stond er nu een man achter haar, in wien zij Rosetti herkende.

»Mylady vergeve mij de vermetelheid," fluisterde hij aan haar oor; »maar ik heb haar een verzoek te doen. Ik hoop dat Mylady het zal inwilligen, en ik vlei mij daar zelfs meê, nu Mylady zeker in een goede luim zal zijn.»

»Ter zake, meester! Het zal wel ten uwen opzichte onverschillig zijn, of ik in een goede of kwade luim ben; van de laatste hebt ge evenmin last gehad, als voordeel van de eerste.»

»En dat hoop ik niet, dat nu het geval zal zijn, Mylady....! Juist vlei ik mij, dat de goede luim, waarin Uwe Genade zich sedert haar laatste overwinning bevinden moet, mij voordeelig zal zijn. Een groote overwinning mag ik het toch wel heten, dat een krankzinnige broeder zoo plotseling op bevel van Mylady is hersteld....»

»Nogmaals ter zake, meester! Mijn tijd is te kostbaar dan dat ik dien besteden kan om sprookjens aan te hooren en leugens te weerleggen. Zoo dacht de Hertog er gister ook over, toen gij hem lastig vielt, misschien wel met dezelfde onderwerpen, hoewel dan toch zeker met wat meer bescheidenheid...»

»Bescheiden was ik, Mylady! hoewel, ik beken het, nieuwsgierig ook. Ik wilde onderzoeken of het gerucht waarheid had gesproken, dat Algernon Percy krankzinnig was, en deê een beroep op zijn geheugen. Heeft hij waarlijk aan die ziekte geleden, dan moet ik toch erkennen, dat Uwe Genade bijna een wonderwerk heeft gedaan, want ik bemerkte, dat het geheugen van uw broeder in zeer goeden staat verkeerde.»

»Wel een proeve hebt gij dan wel genomen, schrandere meester?»

»Men had mij gezegd — en Uwe Genade heeft mij dien avond, toen zij mij de eer bewees mij te ontvangen, niet het tegendeel bewezen — dat er in de geschiedenis van het vorstelijk geslacht der Northumberlands vele raadsele voorkwamen, maar dat er een talisman was, die de oplossing van de meeste kon bevorderen — een talisman, die als een draad van Ariadne door het Labyrinth kon voeren. Dat die talisman ook zijn kracht tegenover Algernon Percy behield, bewees mij dat hij niet langer krankzinnig was.»

»En wat is wel die talisman, meester?»

»Een naam, Mylady!»

»En die naam?»

»Behoorde eens aan een meisjen van zeventien of achttien jaren zoo als mij gezegd werd...., Ze moet reeds lang dood wezen, maar het eenig merkwaardige moet zijn, dat Zijne Genade, de Hertog van Northumberland, die haar bij haar leven zoo goed gekend heeft, niet weet waar en vooral niet hoe zij stierf....» De meester boog zijn hoofd voorover, maar wendde de half onder de leden verborgen oogen naar Mylady, die stokstijf staan en hem strak bleef aanstaren met een blik, die hoe langer hoe starrer werd.

»Zet uw onderzoek voort, meester Rosetti! vang op al wat er rondom u wordt gepraat, gepreveld en gedicht; laat het licht uwer Italiaansehe verbeelding er over heen schijnen en kom het mij dan mededeelen in mijn huis en in oogenblikken, dat ik uit tijdverdrijf Spencers sprookjens zou gaan opslaan, evenwel niet in een uur als het tegenwoordige, dat ik iets anders heb te doen.... En nu uw verzoek, meester!»

»Uwe Genade is nu toch niet in een kwade luim?»

»Uw verzoek is....?»

»Of Uwe Genade mijn voorspraak wil zijn bij Zijne Majesteit. Zoo als u bekend is, vorderen de Gemeenten mijne uitzetting, Hare Majesteit wenscht echter een trouwen nederigen dienaar te behouden, en Uwe Genade is de vriendin Harer Majesteit.... Ik hoop dus op uwe voorspraak, Mylady!»

»Dat treft gelukkig, meester! Ik wilde mij juist

naar den Koning begeven, en beloof u uw belang indachtig te zijn en dat te zullen voorstaan. Vaarwel!"

Met een diepe buiging ging hij heen. Een standbeeld gelijk bleef zij achter. Geen zenuw trilde, geen lid bewoog: plotseling echter, alsof voor haar strakken blik een spookgestalte opdoemde, schudde zij zich los als uit onzichtbare banden, welke haar beknelden, en haastte zij zich de afgebroken reis voort te zetten.

"Ik zal zijn voorspraak wezen; hij kan er zeker van zijn," prevelde zij, maar met een sarkasme, dat snijdend was. "Ik zal zijn voorspraak zijn; ik zal zijn belang voorstaan!" Zij kwam die belofte goed na; alleen was het de vraag wat zijn belang was. Mylady achtte het zijne spoedige eeuwigdurende verwijdering en trachtte daarvan Zijne Majesteit te overtuigen, die echter geneigd scheen Rosetti tegen de Gemeenten te beschermen. Het was in het belang Harer Majesteit zelve, dus liet Mylady zich uit. Hare Majesteit was er wel niet van te overtuigen, maar de ware vriendschap moest verstandig weten te zijn en weten te onderscheiden wat goed en wat niet goed was, zelfs met het vooruitzicht van verkeerd beoordeeld en met ondank betoond te worden. Rosetti en Con stelden de veiligheid der Koningin en zelfs des Konings in gevaar. De Gemeenten toch waren in hun recht beider uitzetting te vorderen; want die twee hadden meermalen tegen de wetten des rijks gezondigd. Hen in bescherming te nemen ware zooveel als de Gemeenten uit te tarten, en Zijne Majesteit had er toch belang bij thands den schijn er van zelfs te vermijden. Bovendien welk voordeel bracht het behoud van Rosetti aan? Strafford had menigmaal aan de oprechtheid van dien man getwijfeld, had hem een zendeling van Richelieu genoemd, die niets anders dan de tweedracht in het rijk wilde, om Engeland daardoor te beletten iets op het vaste land te vermogen. Waarom zou hij dan blijven? Omdat Hare Majesteit dat wilde? Maar Hare Majesteit was — tot hare droefheid moest zij het getuigen — algemeen gehaat wegens hare godsdienst. Mylady werd vermetel, maar zij moest nu openbaren wat reeds lang op haar lippen gezweefd had; zij moest bekennen, wat het gevoelens des volks was. De laatste door Hare Majesteit aan de Gemeenten geschreven brief werd als een vernieuwd bewijs aangemerkt van de heerschappij, welke Hare Majesteit op haar Heer Gemaal poogde uit te oefenen, van de macht welke zij trachtte te gebruiken, zij, die volgens de wetten des lands geenerlei gezach mocht voeren. Wat zou het zijn, indien de Koning zoo openlijk toegaf aan den wil Harer Majesteit? Karel was tot in zijn laatste verschaning teruggedrongen. Nog één woord en hij gaf zich over; het was, toen Mylady op het gevaar wees, dat Rosetti zelf en ook anderen met hem liepen; op het gevaar, waaraan hij en die anderen waren blootgesteld, indien men hem eens gevangen nam en op de pijnbank dwong te spreken. Bovendien kon men betere

tijden afwachten. Zijne Majesteit was overwonnen. Sir Henry Vane werd geroepen; het bevelschrift gereed gemaakt, dat na door den Bijzonderen Raad goedgekeurd, medegeeteekend en van het groote zegel voorzien te zijn, weldra ten uitvoer zou worden gelegd.

Mylady had zich naar huis gespoed, waar zij met haren *Steward* het noodige besprak voor de receptie, welke op een der volgende avonden ten huize van Northumberland gegeven zou worden.

Algernon kwam uit de zitting bij haar het middagmaal nemen. Hij was opgewekt; zij liet hem spreken en verhalen al wat hij had gehoord. Zij merkte op, dat het politieke spel, door de kansen die het bood, indruk had gemaakt, dat de kamp, dien de partijen streden, hem belang begon in te boezemen en dat de onzijdigheid, die hij om goede redenen bewaard had — het terrein was hem nog zoo vreemd — hem reeds een invloed verzekerde, welke hem genoeg dead. Zij juichte hem toe; zij spoorde hem aan, nog ettelijke dagen voort te vaaren zoo als hij begonnen was en verhaalde hem nu in het breede van Henries aanstaand huwelijk en van de *soirée*, die zij had voorbereid. Bij de vermelding van het laatste, trok er een wolk over zijn voorhoofd, maar hij zeide niets. Bij het laatste gerecht kwam Henry mede aanzitten, die eene luidruchtige vrolijkheid medebracht en den Heer broeder tot menig offer aan Bacchus verplichtte. Algernon werd door hem thuis gebracht. "Henry!" zeide hij bij het afscheid nemen hartelijk, "gij hebt een goede keuze gedaan... Gij moet uw huwelijk bespoedigen.... Gij zult den naam van Northumberland voeren, maar ik hoop te zorgen, dat gij dien met een nieuwen glans ontvangt. Wilt ge mij iets beloven, mijn jongen? Spreek mij nooit over hetgeen ik was; vraag mij nooit naar het verledene! Lucy zeide, het te willen begraven; de groef heeft zij er voor gedelfd, maar de zerk kan zij er niet opschniven! dat moet ik zelf doen, dat zal ik zelf doen Henry!"

"Een goed kalf, maar pluis is 't toch niet in de bovenste verdieping!" mompelde Henry, toen hij alleen terugkeerde en een zijstraat insloeg, waar hij weldra een arm in den zijnen voelde. "Moeder Mettie wacht ons, deugniet!" fluisterde de nieuwe gezel. "We moeten een nieuw stel gratiën keuren! Maar je moet me van nacht vrij houden...."

"Met hoeveel?"

"Met honderd pond, behalve de extraatjes! Wees nu geen vrek! Je hebt immers de goudstukken nog niet van het lieve kind...! Willen we haar een serenade brengen? Moeder Mettie met de tang en asschop en gij met een leëg wijnvat...."

"En gij met je geldtasch, die nog holler klinkt dan mijn wijnvat, lieve, heilige Goring!"

Een derde werd ontmoet, die zich bij hen aansloot en met een schaterlach op de lippen gingen zij de hen wachtende genietingen te gemoet.

Henry had er van gesproken, dat zijn Heer broeder altijd nog bewijs gaf van ziek te zijn en Mylady was het met hem eens, hoewel op andere

gronden. Gene vond aanleiding voor zijne onderstelling in de diepe afhankelijkheid waarvan Algernon blijk gaf, die als hoofd van het geslacht nog wel alleenheerscher kon zijn; Mylady daarentegen vond die in de koortsachtige overspanning, welke zij bij Algernon waarnam, zoo lutteltijds na de dommeling waaruit zij hem met geweld had gewekt. Het was of hij thands zich begroef in de akten en resolutiën van het Parlement, of hij van de oude perkamenten vroeg, wat hij weleer van de jacht of van den papaverdrank had gevraagd. Zag zij 't in den aanvang met genoegen, zij bespeurde spoedig dat dezelfde zwakheid, die hem aan haar onderwierp, hem ook blootstelde aan de verschillende andere invloeden, welke thands te midden der Pairs op hem inwerkten. Zij had hem voorgeschreven, zich onzijdig te houden, en reeds bemerkte zij, dat hij de eene partij boven de andere verkoor, hetgeen haar echter nog geene vrees inboezemde, daar hij, weinig standvastig in zijn meening, welke eigenlijk die van anderen was, wel weder spoedig zoude omkeeren.

Will had in de laatste dagen al zoo veel wonderen zien gebeuren, dat hij zelfs niet meer verbaasd was toen hij het doel vernam waartoe de groote zalen te onderst boven werden gekeerd. De glorierijke dagen van weleer waren teruggekeerd! Hij wilde het gelooven, maar kon het niet, zoo vaak hij het gerimpelde gelaat zijns meesters aanzag, waarop des avonds zoo dikwerf een hoog roode bloes lag als gevolg van overspanning. De oude sloeg de handen van verbazing ineen, toen hij de hervormde vertrekken beschouwde. De oude meubelen waren door nieuwe vervangen, van geheel anderen vorm. De eenvoudige eikenhouten stoelen met leeren zittingen hadden plaats gemaakt voor even hooggerugde, maar met trijp bekleed en van gevamd mahoniehout; de tafel, evenzeer voor eene van dezelfde houtsoort op vier ronde en gebogen poten; het oude dressoor voor een van rozenboomhout met bevallig en rijk snijwerk en bevrucht met gedreven zilveren schenkkannen en presenteerbladen, met roemers en fluiten van het fijnste glas. Een rijk Smirnasch tapijt dekte den ingelegden en gladgewreven vloer, ter plaatse waar de ovaal ronde tafel stond; de stalen lichtkroonen waren op nieuw gepolijst en droegen op de vergulde armen tal van lichten. Zware zijden damast gordijnen sloten de kleine vensters af en kwamen in kleur bijna overeen met het eikenhouten beschot der wanden, waarin de schilderijen, de beeltenissen van de laatste Hertogen van Northumberland met hunne gemalinnen, als gelijst waren. Will had echter met ergenis de portretten des laatsten Hertogs en diens vrouw uit den wand zien verwijderen en daarvoor die des Konings en der Koningin — een kopij van een van Dyck — in de plaats zien ophangen. Aan weerszijden van den schoorsteen waren twee wit marmeren vazen geplaatst met zeldzame gewassen, terwijl over den schoorsteen een groote spiegel hing in vergulde lijst, onder welken het klavier stond, dat Parijs had geleverd.

Dat Algernon voor weinige uren gastheer zoude zijn, werd in de eerste plaats door zijn kamerdienaar, maar ook in de tweede door Will onderhouden. De bevelen kruisten elkaâr, en werden, hoe snel ook uitgevoerd, naar het oordeel van hem, die ze gaf, toch niet naar eisch opgevolgd.

Toen de *Steward*, wien het opperbewind over het gantsche huis dien dag was overgegeven, Zijne Genade door Will liet aanzeggen dat het vijf uur had geslagen en de gasten ieder oogenblik konden verwacht worden, vond hij Algernon driftig heen en weder gaande en in zich zelve eenige onverstaanbare woorden prevelend. Na den dood zijns vaders was er geen festijn in het steenen huis gevierd: dat gedacht hij ter dezer ure, en dit wekte weder herinneringen bij hem op, welke hij altoos met geweld had willen verdrijven, en in de laatste dagen werkelijk verdreven had. Was hij, de misdadige zoon, wel waardig als zijns vaders erfgenaam op te treden? Liep hij geen gevaar te midden zijner gasten, de dreigende vingereen zijns vaders te zien, opgeheven tot een vreeselijken eed? Zou hij onder de Ladies, die hij zou moeten ontvangen, niet een gestalte zien verrijzen, welke die van haar herinnerde, de gedaante der ontrouwe, die zijn levensgeluk had verwoest, en om wier wil hij alles had getrotseerd! O mijn God, mocht deze avond slechts voorbij zijn! Ware hij slechts weder in Petworth-castle alleen, geheel alleen! Maar neen, daar vervolgden hem de spoken zijner ontstelde verbeelding nog meer; daar was hij nog meer aan hen overgegeven dan hier in het midden der bezige en werkende menigte. Daar zag hij.... maar hij zag het ook hier...! Vlak voor hem in dien duisteren hoek gloeiden hem een paar oogen toe... de hare... vroeger zoo tintelend van liefde, thands zoo vlammend van haat...! Het haar stoppelde hem op het hoofd; het konde zweet paerelde hem op het gelaat. Daar klonk een benauwde stem, de hare, die om hulp riep...! Radeloos liep hij naar de deur waar Will stond, die reeds eenige malen, maar zonder gehoor te ontvangen, hem had aangeroepen. Hij stiet den man met afgrijzen van zich, wierp in zijn drift de lamp om, die in het portaal stond te walmen, en vond zich eerst terug in de zacht verlichte, warm gestoofde, weelderig gestoffeerde zaal, waar Mylady hem opwachtede,

»Goddank, dat gij hier zijt... Goddank!» prevelde hij, zich het konde gelaat afwisschend.

„Dat komt van de overspanning der laatste dagen!” zeide zij, zich er wel voor wachtend naar de oorzaak zijner ongesteldheid onderzoek te doen. »Gij moet mij belooven voortaan wat meer rust te nemen... Had ik niet vermoed dat ge mijne waarschuwingen verkeerd zoudt hebben uitgelegd, ik zou er reeds vroeger eene tot u gericht hebben. Algernon,” zeide zij, na eenige oogenblikken zwijgens, »wij zijn hier op gewijden grond. Hier is het plicht kalm te zijn, omdat er gevorderd wordt beleid en verstand zoo als zij bezaten, die van dat

doek zoo vriendelijk aanmoedigend ons schijnen aan te zien."

"Te bedreigen!" prevelde hij, schuw den blik slaande naar de plek, waar vaders en moeders beeltenissen hadden gehangen. Het was alsof hij ruimer adem haalde, toen hij beiden niet vond.

"Broeder, ik behoef u geene wellevendheid aan te bevelen jegens uwe gasten. Gij waart reeds als knaap een volmaakt edelman. Maar er zullen ten uwent mannen verschijnen, die wij weleer niet als onze gelijken beschouwden, maar beneden onzen *Steward* een zitplaats zouden hebben aangewezen, en die thands naast ons moeten nederzitten, omdat zij de macht bezitten. De zoodanigen zijn gewoonlijk ijverzuchtiger op een gunstbewijs, begeeriger naar onderscheiding dan wij, misschien omdat zij in zich zelve gevoelen nog zoo jong te zijn en minder aanspraken te kunnen doen gelden. Laat ons niet vergeten dat zij, zoo ze ten minste geen zomerinsekten zijn die met den herfst reeds weer verdwijnen over tien eeuwen zoo oud kunnen zijn als wij thands, en dat zij nu in staat zijn, ons weg te schuiven, indien wij niet goedaardig genoeg zijn om hun een plaatsjen onder ons in te ruimen. Pym, de volksmenner, zal straks hier komen. Gij zult wel niet vergeten dat gij hem hier genoodigd hebt."

Weldra werd hun verder onderhoud gestoord door het binnentreden der genoodigden. De kreupele Hertog van Bedford aan den arm der bevallige Lady Aubigny, Norfolk met Lady Rivers, Waller en Lady Isabelle Thynne, Bristol en Essex en zoo vele andere sterren van de eerste grootte aan Englands politieke hemel.

Hoe geheel anders bewoog zich Lucy Percy in dezen kring als in de wereld waarin wij haar tot dus verre zagen! Met een fijn glimlachjen op de lippen had zij voor elk, in haren eigenaardigen korten stijl, een woord, dat voor hem of haar tot wie het gericht was, aangenaam, voor haar zelve die het sprak, vereerend mocht heten. »Mylady," klonk het tot Lady Rivers, wie zij een plaats aanwees tusschen Bedford en Waller, »de getrouwheid tusschen de ondervinding en de fantasie is een volmaakt trio." Lady Rivers had aanspraak op den naam van getrouwheid; in het belang van Karel en Henriëtte had zij gantsch Engeland tijdens de verkiezingen rondgereisd.

Lady Aubigny, de dertigjarige weduwe, wier zomer echter nog een lente geleeke, een lente met bloesemgeuren en zonder sneeuwvlagen, had den naam van de beminlijkste te zijn, zoo als Mylady Carlisle de prachtigste. In haar kleed van wit atlas en met haar paerelsnoer in de blonde lokken, door een luchtig met goouddraad doorweven net saâmgebonden en nochtans golvend langs de blanke slapen waar de fijne aderen zichtbaar kronkelden, scheen zij een der Gratiën te zijn, waardig om tot geleide te dienen van Mylady Carlisle, de Godinne. Haar werd een zetel aangewezen in de nabijheid des gastheers, terwijl Mylady vrij luid zeide, met het oog op Algernon gevestigd: »Ik sprak juist van u toen

ge binnenkwaamt. Ik was misschien zeer vermetel, maar ik zeide toch geen onwaarheid; want ik beweerde, dat gij Orpheus' lier niet behoefted, om wonderen te verrichten en den geleerde perkament en penneschacht te doeu wegwerpen." Het was niet meer dan een zinspeling, maar die eene aanduiding bevatte en eene verklaring; eene aanduiding voor haar broeder, eene verklaring voor al de aanwezigen van hetgeen er voor hen vreemds school in het gedrag en de nog altijd schuchtere houding van den Hertog van Northumberland.

Was er in het begin eenige gedwongenheid op te merken, misschien wel onder den indruk van de plaats waar men bijeen was, en die men zoo lang gewoon was geweest als eene door booze geesten bewoond te beschouwen, weldra gelukte het Mylady, die overal was en nergens te veel, om het eerst algemeen maar slechts kruipend gesprek te doen verkeerden in een levendig bijzonder onderhoud in verschillende kringen. Mylady had een takt zoo als de tijdgenoot verzekerde, om ieders gave in het licht te stellen en gunstig te doen uitkomen, om, zonder zelve in het bezit te zijn van groote kennis van kunst of wetenschap, de meest ontwikkelden en begaafden op ieder gebied tot spreken, tot mededeelen, tot vriendschappelijken strijd te verlokken. Nog niet lang geleden had de dichter Waller haar toegezongen: »Nederige herders en machtige heeren, allen spoeden zich tot u, gereed om hunne grootheid te vergeten of zich met uwe bevalligheden te sieren. Gij neemt den onervaren jongeling aan en den grijsaart, den luchthartige, den wijze en den ernstige; allen onderworpen aan dezelfde wet, allen, gelukkig om zich er aan te mogen onderwerpen." Thands sprak hij over Voiture en diens laatste epigram, waarbij hij niet vergat te vermelden dat hij mede aan een dergelijk bezig was. Bedford, Aubigny en spraken Selden over een rechtsbeginsel, onder Eduard VI in twijfel gelaten; Lady Thynne was met Bristol en Essex in een woordenstrijd gewikkeld, waaraan Algernon zelf van tijd tot tijd deel nam, over de laatste beraadslagingen van het Parlement.

»En wat zeide Koning Pym?" vroeg Lady Thynne, na een mededeeling van Bristol.

»Pym luisterde gelijk hij gewoon is te doen, zoo lang hij het nog geen tijd acht te spreken. Eerst moet de tegenpartij vermoeid zijn en al hare bewijsgronden hebben geleverd, en dan treedt hij voorwaards, niet om ze te ontzenuwen, maar om ze, na ze veranderd en verminkt te hebben, als zijn wapen te gebruiken. Gij kunt hem dit mededeelen, Essex!" zeide Bristol scherp.

»Onvoorzichtige!" schertste Mylady. »Als Mylord eens dadelijk van die vrijheid gebruik maakte.... Hij kan het spoedig doen, want Mr. Pym zal van avond ook de gast van mijn broeder zijn."

Bristol verschoot even van kleur, maar bad de tegenwoordigheid van geest te zeggen, dat hij hem hier gaarne zoude ontmoeten, hier, waar het profetiesch woord waarheid werd, dat de leeuw naast

het lam weidde en de schorpioen speelde met het kind.

»En Henderson boeide u?» hoorde men Waller vragen, »u, die smaak en kunst weet te waardeeren en de platheid haat?»

»Van het eerste is onze vriendin zelfs nu bezig een bewijs te geven,» viel Mylady Carlisle in, den laatsten spreker en Lady Rivers aanziende en beiden als in haar blik verbindend.

»Ik was een der laatste zondagen in de St. Antholins-kerk. Daar treedt de Schotsche prediker het veelvuldigst op en hoorde ik hem voor de eerste maal.»

»Dus is er een tweede maal, misschien wel een derde op gevolgd?» vroeg Mylady.

»Ik beken het, »wie dien man eens hoort moet hem meer hooren. Welk een gloed van overtuiging! welk een moed! welk een waarheid!»

»Is mijn waarde Rivers bekeerd tot de eenig ware religie van Sinte Kalvijn?» spotte Mylady.

»Pas op, dat ge uwe ooren toestopt voor de woorden diens mans, zoo ge ten minste wilt bijven spotten, Mylady! Ik zag Mr. Pym daar ook meermalen en tevens zag ik de oogen van dien man neder slaan, en dat doen ze niet licht naar ik hoor!»

Hij zou op het laatste gezegde zelf hebben kunnen antwoorden, want de *Steward* diende Mr. Pym aan. Hij hield den laken hoed in de hand en was geheel in het zwart gekleed. Een blaauw zijden koord met afhangende eikels hield het wambuis dicht; een kraag van fijn neteldoek lag omgeslagen op de breede schouders. De dikke *moustache* was met zorg gekemd, de kleine puntbaard aan de kin evenzoo, terwijl de lange zwarte hairen hem langs de de slapen tot bijna op de kraag nedergolfd. Het levendige en schitterende oog dwaalde even door de zaal en bepaalde zich toen, als had het in dien eenen blik voldoende opgemerkt, tot Algernon, die hem buigend nadertrad en dien hij naderde met een goedigen en toch schranderen glimlach op de dikke lippen.

Een Puritein, en nochtans vol levenslust; een man, die het eerst van allen de godsdienst in het midden der politieke twisten wierp en nochtans het leven der waereld genietend als de vrolijkste ongodist, een man, die Laud vervolgde om een sieraad meer aan het outer aangebracht of een knoop minder aan het priestergewaad, en nochtans, naar de getuigenis zijner meest vertrouwde vrienden, de vrolijkste dischgenoot, de galantste *cavaliere serviente*, in welke hoedanigheid hij door niet weinige schoonen geëerd en gewaardeerd werd, en dat niet alleen na zijn dood; een gewezen klerk in de bureaux van den Lord der Schatkamer en nochtans zich thuis gevoelend in de hoogste kringen, waar hij in de laatste jaren toegelaten en in de laatste maanden als *primus inter pares* gehuldigd werd. Hij was de afgod zijner partij geworden, hoewel de ernstigsten, de vroomsten en scherpstzienden geen *dupe* waren van zijne geloofsbelijdenis. In vertrouwen kring ontveinsde hij het dan ook niet, dat hij

van den puritein, wat de opvatting der godsdienst betrof, even ver afstand als de meest verklaarde voorstander der Bisschopskerk: dat hij streed voor de vrijheden des volks en niet voor de bovennatuurlijke vraagstukken, welke hij niet begreep en waarvan hij het nut ook niet beseftte. Om echter het politiek doel te bereiken moest de gantsche natie zich ten strijd aangorden, en die natie had goed en bloed alleen voor die bovenzinnelijke vraagstukken veil, zoo dat het een aan het ander verbonden en de godsdienst in gevaar moest worden verklaard, om de werkelijk in gevaar zijnde vrijheden te redden.

Met eenige bevreemding had hij de uitnoodiging onder het zegel van den Hertog van Northumberland ontvangen. Zijne vrienden, die zijn leven kostbaar en Karel Stuart tot het ergste in staat geloofden, hadden hem reeds meermalen geboden uitnoodigingen van dien aard af te slaan. Misschien vreesden zij wel zoo zeer voor de verlokkingen der vleierij als voor de dreiging van het vlijmende dolkmes of het langzaam werkend vergif. Hij echter achtte het noodig in het belang der goede zaak, zich in de rijen der tegenovergestelde partij te vertoonen, vooral als deze blijk gaf eene toenadering te willen en daartoe den eersten trap geneigd was te doen. Vooral nu, met het rechtsgeding van Strafford in het verschiet, was de aanwerving van nieuwe krachten noodzakelijk en hier, waar het een Pair van het Koninkrijk betrof, die nog geenerlei partij scheen gekozen te hebben en alzoo voor het goede vaandel gewonnen kon worden, meer nog dan ergens anders. Er was misschien nog eene andere reden, die Pym aanspoorde deze uitnoodiging niet af te slaan, een reden, die hij zich echter wel wachtte zelfs aan zijne vertrouwde vrienden te openbaren.

Op den drempel der groote zaal en bij den eersten blik op de aanwezigen geworpen, gevoelde hij dan ook geen spijt over het genomen besluit.

»Ik wensch mij en mijne gasten geluk met uwe tegenwoordigheid,» zeide Algernon, hem de hand reikende en hem naar den kring der gasten voerende, waar hij met nederige buigingen werd ontvangen, maar hem toch door Essex alleen de hand werd toegestoken. De glimlach van Pym werd fijner en sarkastischer bij dat blijk van aristokratischen trots en verdween alleen om plaats te maken voor een ongewone strakheid, toen hij Mylady Carlisle begroette, die zich in de laatste oogenblikken in een druk gesprek had gewikkeld met verschillende Ladies en Pym's binnenkomen zelfs niet scheen bespeurd te hebben.

»Laat ik het onderhoud niet storen dat niet anders dan belangrijk geweest kan zijn, in aanmerking genomen de sprekenden en hoorenden. Misschien een portret van van Dyck of een nieuwe uitvinding van Franschen smaak?»

»En indien wij eens aan nóg belangrijker onderwerpen ons vernuft hadden besteed, Mr. Pym?» vroeg Mylady, met een aanminnig glimlachen.

»Mr. Pym zal het voorzeker zoo heten. Tegenover een portret van van Dyck of een voortbrengsel van Franschen smaak mocht ik hem nooit ontmoeten, wel tegenover den Schotschen prediker, en diens invloed was toen niet te miskennen,” merkte Lady Rivers aan.

»Henderson is welsprekend!” klonk het antwoord.

»En het huis der Gemeenten heeft het recht van veel-eischend [op dit punt te zijn!” zeide Algernon met eene lichte buiging, voor welke beleefde en zoo juist aangebrachte woorden Mylady hem wel de hand had willen drukken.

»Och, 't is natuurlijk dat het huis der Gemeenten meer naar de St. Antholins dan naar de St. Paul gaat!” zeide Bristol droog.

»Waarom?” vroeg Pym evenzoo.

»Het is zoo aangenaam allen op gelijke banken te zien, allen te hooren psalmzingen; vooral als men zelf in de bank van het konsistorie zit, of zich beroemen mag op het gewichtig ambt van voorzanger,” zeide Bristol scherp, terwijl het oog begon te stralen en de wang te gloeien.

»Waar allen medezingen loopt men ten minste kans dat allen aandachtig zijn,” hernam Pym.

»Ik weet juist niet of de voorzanger dit wel altijd zal verlangen,” zeide Lady Aubigny glimlachend.

»En dan de Schotten zijn tegenwoordig zeer in trek!” begon Bristol weder. »Om hunnentwille worden wetten opgeheven, ter zelfder tijd als zij voor anderen worden verscherpt.”

»Meent uwe Lordschap misschien dat Henderson evenzeer geweerd behoorde te worden als Rosetti en Con?” vroeg Pym zeer langzaam.

Het was een venijnige vraag, welke Bristol in een zeer twijfelachtige stelling bracht. Antwoordde hij bevestigend, dan plaatste hij zich onder de veroordeelde papisten en liep hij gevaar door velen in het huis der Gemeenten als verrader gebrandmerkt te worden; antwoordde hij ontkennend, waar bleef dan de kracht der straks gemaakte stekelige opmerking?

»Het is geen tijd voor consequentiën,” hernam Bristol haastig. »Overbodig noemt men het thands juiste gevolgtrekkingen te maken, ware het zoo, menige stap ware niet gezet die gezet is.”

»Uwe Lordschap schijnt een scherp oog te hebben voor inkonsequentiën. Misschien echter acht zij het overbodig goed toe te zien, waardoor zij gevaar loopt zelfs een inkonsequentie voor een consequentie aan te zien en omgekeerd ook.” Pym merkte het gul lachend aan en niettemin stak hij gevoelig. De zoon van Bristol toch, die zitting nam in het huis der Gemeenten, voor weinige weken nog een vurig vereerder der goede zaak, scheen na de gevangeneming van Strafford bevreesd te worden voor alle consequentiën en daarom terug te willen keeren.

»Ik ben het met Mylord geheel oneens,” zeide Lady Aubigny. »Den eersten stap geloof ik niet gezet, eer de tweede, derde en de verdere goed waren berekend.”

»Er is verband tusschen de opening van het Parlement en de inhechtenisneming van Strafford, zei Mylord Essex gister nog,” merkte Algernon aan, die den woordenstrijd met belangstelling had nagegaan en niet begreep, dat zijn woorden vergeleken konden worden bij een vonk, die naast een kruidmijn neerviel. Mylady had in werkelijken angst den loop van het gesprek gadegeslagen en had in de laatste oogenblikken nú Pym, dán haar broeder, dien zij telkens op het punt zag zich in het geschil te mengen, aangestaard en den laatsten, zoo dikwerf hij haar aanzag, gewenkt te zwijgen. Thands geloofde zij hare tusschenkomst noodzakelijk, ja verplichtend, daar de gastheer niet scheen te begrijpen dat Pym van zijn binnenkomen af steeds aan de pijlspitsen der aanwezigen had blootgestaan, waarvan de meeste verklaarde tegenstanders waren, die hem niet in het open veld durfden aanvallen, maar zich daarover in het kreupelbosch schadeloos stelden.

Myladies uitnoodiging om naar de groote riderzaal te gaan, waar haar broeder den aanwezigen eene verrassing had bespaard, was allen welkom. »Een Cupido van Nicholas Stone en een koperplaat van onzen Hollar wacht ons ter beschouwing; het is een nieuwe aankoop, Isabella!” Het woord, Lady Thynne in vrouwen toegefluisierd, mocht voor allen gelden, ook voor Algernon, die zich over zijn eigen aankoop verbaasde.

De prachtige zaal was in zuiver Gothischen stijl en outving des daags haar licht door hoog geboogde vensters met gekleurde glasruiten, versierd met het wapen der Northumberlands en der aan hen verwante geslachten. In de hooge nissen stonden de levensgrootte beelden van Englands koningen, in volle wapenrusting, door het penseel des schilders gekleurd. Een zacht licht stroomde door de gewelven. De hooge stoel met de hertogelijke kroon op den rug gebeiteld, stond op een verhevenheid even als de tafel, thands met een Perziesch kleed gedekt, terwijl de te bezichtigen kunstvoortbrengselen der twee levende meesters zoo geplaatst waren, dat het volle licht er op viel, hetgeen vooral op het standbeeld van een tooverachtige uitwerking was en de mollige vormen te beter deed uitkomen.

De politiek en het kerkelijk dogma was vergeten en trad voor de vormen der schoonheid op den achtergrond. De kunstschepingen daar ten toon gesteld — en er was meer dan beloofd was — gaven stof tot beoordeeling van andere, elders beschouwd en genoten. Terwijl de schare, door Algernon, die daartoe een wenk ontving, aangevoerd, zich naar de zaal heenspoedde, hield Mylady zich bescheiden op den achtergrond in gesprek met Waller, maar de aandacht gevestigd op Pym, wiens naam zij zacht uitsprak, toen hij haar voorbij wilde gaan om de anderen te volgen. Hij bleef staan terwijl zij Waller tot op den drempel begeleidde, waar zij hem onder eenig voorwendsel verliet. Haar hart klopte, toen zij omkeerde en de

en de welbekende gestalte ginder zag staan. De welbekende gestalte! Niemand der aanwezigen had kunnen gissen dat hare bekendheid met dien man reeds van voor jaren dagteekende, toen hij, betrekkelijk nog onbekend, zijn loopbaan met Thomas Wentworth begon en even als deze, zucht naar roem en eer als krachtigste prikkel in het strijdperk medebracht. Was Wentworth niet ongevoelig voor de schoonheid, Pym was het evenmin en Mylady Carlisle werd door beiden opgemerkt. Zij deed een keuze tusschen hen en die keuze moest altijd noodlottig zijn. Het werd gefluisterd, dat de ijverzucht de klove delfde, die beide vrienden scheide. Zij het ook overdrijving, het mag toch vermoed worden, dat de ijverzucht de klove zoo niet groef, dan toch verwijdde en de haat en de wrok de wonde vergiftigde, die de politieke ontrouw reeds geslagen had. Pym werd teruggewezen, en niemand had ooit geweten of dat vurig temperament een hevigen strijd had moeten strijden, want den levenslust had men nimmer zien verkwijsen, geen wolk van somberheid ooit anders over dat voorhoofd zien trekken dan in het strijdperk der politiek. En toch, die leeuwennatuur had in de eenzaamheid de manen geschud en van pijn en smarte gebruld. Hij had overwonnen, want hij had zich bedwongen en datgeen, wat zijn zwakheid was, doen verkeerren in een kracht te meer. Hij had zich zelven overwonnen, en dat hij den strijd had gekend, daarvoor mocht hij zich in dezen oogenblik te gelukkiger prijzen, nu hij tegenover háar stond, die hem vernederd had ter gunste van hem, op wiens borst hij gereed was den stalen voet te zetten.

„Mr. Pym!” zeide zij, hem naderend. Haar stem beefde, wat moeite zij zich ook gaf om haar kalm te doen klinken als straks. „Mr. Pym!”

„Mylady!” klonk het vriendelijk, maar zelfs niet ernstig, want de glimlach bleef hem langs de lippen zweven. Achte hij een oogenblik als dit dan niet hoog ernstig? Bevreemdde hem dan hare nadering niet? Verlokke hem die tot geen ander woord dan het kleurloze: Mylady?

„Ik wilde u alléén ontmoeten, Mr. Pym! en dat kan men het gevoegelijkst te midden van velen.”

„Het kan dan het minst gevaarlijk zijn, en het vertrouwelijke van het onderhoud kan zoo gemakkelijk worden geloofchend, altijd zoo dit noodig blijkt, Mylady!”

„Leg uwen argwaan af, zoo als ik... mijn schroom.”

„Om dezelfde reden, Mylady? Dan zou het wellicht geen vrije daad zijn.”

Het bloed gudste haar door de aderen bij de koele woorden, welke zulk een scherpe waarheid inhielden. Zij bedwong echter nog haar toorn en antwoordde kalm: „Om dezelfde reden, en dan zou het toch nog wel een vrije daad kunnen zijn, en zulk eene kan aanspraak maken op belooning. Vertrouwen van de zijde des sterken wordt zelden beschaamd!” voegde zij er haastig aan toe, als om

de ingewikkelde belofte, in de eerste zinsnede gegeven, in de tweede te temperen.

„Ik luister, Mylady! en, zoo het mij mogelijk is, zonder argwaan.”

„Ik doe een beroep op uw verleden.”

„Op ons beider? Wek in dat geval de dooden niet weer op!”

„Het zal alleen een beroep op úw verleden zijn, stel u gerust! Het zal een beroep zijn op een tijd, toen gij een boezemvriend hadt, dien gij achtet zoo als hij het u deed. Hij werd uw bestrijder. Ik begrijp uwen aanval, maar gij zijt overwinnaar, en kunt thands het zwaard wegwerpen.”

„Ik zal het doen, Mylady! zoodra ik overwinnaar ben.”

„Gij zijt het!”

„Is zijn hoofd dan gevallen?”

„Pym! heeft de hevigheid van den strijd al wat er zachtmoedigs en ridderlijks in u was dus kunnen doen verkeerren? Hoogheid tegenover hoogheid, kracht tegenover kracht, dat is ridderlijk, maar een gevallene te vertreden...”

„Hij is nog niet gevallen, Mylady! Vóór zijn val, en dus ook nu, vertreed ik hem niet, maar geef ik hem de eere die hem toekomt: hij was een krachtig strijder, en omdat hij zoo krachtig was, moet hij vallen om niet weer op te staan.”

„Gij wekt de dooden op, of liever wat gij dood noemdet bleef leven! Gij denkt niet alleen aan uw eigen verleden, maar ook aan dat wat wij beiden doorleefden. Pym, gij hebt niet vergeten...”

„De vrijheid van mijn volk mag toch wel een zoo krachtige prikkel heten voor den strijd dien ik aanving, dat het wel niet noodig zal zijn aan een anderen te denken.”

„De vrijheid van uw volk! Ja, te recht moogt gij 't reeds het uwe noemen. Het verheven doel is bereikt. Of was uw strijd alleen een strijd voor een denkbeeld, dat geen andere gestalte had en heeft dan de ontwerper er aan gelieft te schenken? Gij zijt daarvoor te schrander!” zeide zij in het dierste gekwetst, daar die man eene zinspeling op zijne vroegere liefde bijna eene belediging achtte. „Het zij zoo!” vervolgde zij na een oogenblik. „Gij hebt Thomas Wentworth bestreden als een vijand van Engeland, niet als den uwen. Dat kan een strijd zijn zonder wrok, want zoodra hij de vrijheid van Engeland niet meer bedreigen kan, vervalt de aanleiding en de reden. Straf hem met eeuwigdurende ballingschap, Pym!”

„Onze stranden zijn te uitgebreid om goed bewaakt te worden, Mylady! De onmachtige, zoo als gij hem thands heet, kan terugkeeren en weder machtig worden.”

„Laat hem dan veroordeelen tot levenslange kerkerstraf, in een plaats door het Parlement te bewaken.”

„Het Parlement kan bij nieuwe verkiezingen van gedaante veranderen en de sterkste wacht naar huis doen keeren.”

„Welnu, dan zou het de wil des volks zijn; want

het Parlement zult gij toch wel de vertegenwoordiging des volks noemen, gij die daardoor Koning geworden zijt."

"Wat dit Parlement kan verrichten tot heil van het Gemeenebest, mag het niet schuiven op de schouders van een volgand. Dit Parlement is de strijd op leven en dood begonnen, en het moet er de verantwoordelijkheid van dragen."

"Niet zoo koud betoogd, waar een leven op het spel staat, dat óók kostbaar is voor het Koninkrijk naar de opvatting van anderen!" borst zij hartstoechtelijk uit.

"Naar de uwe zeker, Mylady!" De glimlach verdween bij deze woorden van zijn lippen; er kwam voor het eerst warmte in den toon.

"Ik wenschte dat u dat leed deed!" zeide zij met vuur, hem aanziende met een blik, die hem voorspelde, dat er vriendschap en erkentelijkheid in gelezen zoude kunnen worden, indien hij het wilde. Zij kon niet meer laten gissen en hij scheen niet te willen raden; daarom moest zij het uitspreken wat hare nederlaag tegenover dien man zoude voltooien. "Zijn leven, red zijn leven, John Pym! ik smeeke het u. O, ik zal dankbaar zijn. John, gij hebt mij eenmaal lief gehad, en ik weet dat ge u dat nog wél herinnert!"

Hij vatte hare hand en kuste die vurig. "Gij zijt aanbiddelijk bij uw pleidooi...."

"Gij zult zijn leven redden?"

"Omdat het u zoo dierbaar is zou ik het willen.... maar.... ik kan niet."

"Gij kunt niet? Gij, de alles vermogende, die Karel Stuart doet buigen voor uw genie. De straalkrans om uw hoofd zal niet verbleeken als gij den vijand spaart, dien gij hebt moeten bestrijden; ik wil het gelooven, dat gij het moest! Maar aan den eisch der noodzakelijkheid is voldaan...."

"De noodzakelijkheid eischt dat zijn hoofd valt, Lucy! Zijt gij daarvan niet overtuigd nu ik weiger, ofschoon ik uwe bede.... uwe belofte verneem?"

Daar was niets op hem te verkrijgen; zij zag het in, en, helaas! te laat. Was het beleedigde trots of was het diepe innige smart, die haar den boezem deed jagen en den juweelen ring tusschen de trillende vingers verbuigen deed? "Gij eischt dan zijn bloed! Gij, eens zijn boezemvriend!" susde het van hare lippen.

"Hij zou u hetzelfde andwoord moeten geven als de verhouding anders ware en ik zat waar hij nu is, ondersteld, dat gij dán voor hém stondt als thands voor mij. Niet ik doe hem vallen, maar het geginsel dat hij voorstond."

Zij drong het scherpe woord, dat haar op de lippen kwam terug; zij trok al hare kracht saâm om kalm te schijnen tegenover hem, om niet te doen gissen hoe klein, hoe nietig zij zich voelde, hoe geheel zonder wapens tegenover een krijger, die onkwetsbaar wist te zijn; want zij zou nog één aanval wagen en ditmaal zou het een slinksche zijn.

"Ik begrijp u, gij kunt gelijk hebben, Pym! Dit oogenblik zal ik niet licht vergeten. Wentworth

was zulk een bestrijder waardig. Gij kunt hem niet redden zonder zelf uw scepter te breken.

"Juist, Lucy!"

"Maar gij kunt, zonder dien scepter in gevaar te brengen, zijne laatste dagen verhelderen. Sta toe, dat hij een andere gevangenis verkrijge, dat hij vervoerd worde...."

"Opdat men hem bij den overvoer met geweld zoude kunnen verlossen?"

Zij was geraden. Welken weg zij ook was ingeslagen, hij had dien afgesneden! Een kreet van woede ontsnapte haar en als verontwaardigd over zijne onderstelling keerde zij zich af en schreed haastig den drempel over naar de zaal, waar de anderen zich bevonden. Misschien had zij gehoopt dat Pym haar gevolgd zou zijn en werd haar tred daarom, toen zij in den gang was, langzamer; maar Pym deed het niet. Hij bleef haar nastaren, al vlamde ook de hartstocht in zijn oog, al verlustigde hij zich ook aan de beschouwing van de weelderige vormen dier als wegzwevende gedaante.

"Zij was de zijne, de gelukkige!" prevelde hij.

Bij de andere gasten vond hij haar niet, toen hij in de zaal kwam, waar niemand zijne afwezigheid scheen bemerkt te hebben. Hij vond allen geschaard om Algernon, die met bezieling sprak, de wangen gekleurd, de oogen vol uitdrukking. Het gold een teekening, de eenzaamheid voorstellende, het werk van een kunstenaar, die wist wat hij wilde en het vermogen had gehad, dat uit te spreken. Algernon begreep hem volkomen, begreep die stilte, dat ademloos zwijgen der natuur in des kunstenaars schepping uitgedrukt. Hij wees er de schoonheid van aan, en, zoo als dikwerf, afdwalende van zijn onderwerp, ging hij van de kunst over tot de werkelijkheid, verplaatste hij zich zelve bij den vijver, onder die boomen, door den kunstenaar der natuur afgezien, maar door den adem van zijn talent bezielde, die vijvers en boomen, alle dommelend en droomend; schilderde hij de eenzaamheid, die hij zelf had gekend, die met atlaszwaarte hem had neêrgedrukt, te beklemmender, te verplettender, omdat het hart van den eenzame niet dommelde en droomde, maar er zich stemmen in verhieven, die hij wel had willen doen verstommen, ware het ook door die van den stormwind. Allen waren verbaasd. Was het een gezond of een krank verstand, dat zich daar had uitgesproken? De denkbeelden waren op zich zelve beschouwd juist, maar het onderling verband ontbrak; er was gloed in de voorstelling, maar was 't het vuur der bezieling of dat der koortsachtige overspanning?

Mylady trad nit het halfduister van den achtergrond te voorschijn, achtervolgd door eenige lakeien, die wijn en konfituren ronddienden. Waar had zij al dien tijd gescholen? Had zij de welsprekende rede haars broeders aangehoord? Voorzeker neen, daar zij anders mede haar oordeel uitgesproken en alsdan ingestemd zou hebben met den lof door de aanwezigen hem toegezwaaid. Maar vreemd was het, dat zij dan niet vroeg naar de oorzaak dier alge-

meene hulde. Lady Aubigny trad naar haar toe, zeker om haar over het gehoorde to onderhouden, maar Lucy scheen zoozeer bezig met de zorg voor hare gasten, dat zij nu hier en dan daar was, altijd echter met een glimlach op de lippen en een puntig schertsend woord op de tong. Zij zweefde Pym voorbij zonder hem op te merken en bewonderde het diamanten slot, dat aan het halssnoer van Isabella prijkte; zij was opgewekter nog dan straks, maar onrustig, en gehaast. Pym stelde zich, toen hij haar aanblikte, een Spaansche Senora voor, de Bollero dansende, met de kastanjetten spelende, maar een ponjaard in de slip der mouw verborgen, en waarlijk, zulk eene zou hij gaarne in de armen klemmen; daar was kracht in het brein, daar was vuur in het bloed!

Weldra was het weêr stil in het steenen huis en heerschte de duisternis weêr in de zalen. In het vertrek van Algernon brandde echter nog lang een helder licht. De bewoner liep er driftig heen en weder en dronk van tijd tot tijd den met wijn gevulden beker leêg, tot de oogleden zwaarder en zwaarder werden en hij eindelijk, van slaap overmand, op het rustbed nederzeeg. Hij had naar vermoeyen gewenscht en ze was hem geworden.

Toen Mylady thuis kwam vond zij Henry, die haar de tijding kwam brengen, dat Rosetti morgen naar het vaste land zou vertrekken. »Goed, Henry!» klonk het antwoord. »Gij moet zorgen, dat wij de zekerheid hebben van zijn vertrek!» Bij dat woord glimlachte zij op zonderlinge wijze en knikte Henry haar veelbeteekenend toe bij de mededeeling, dat voor alles gezorgd was en Goring zich op die dingen meesterlijk verstond. »Een schoothond en een bloeddog meteen! Hij eet gebak uit de hand en sleept de wolven uit het bosch.... Een recht kind van Satan, die Goring!»

Mylady berispte hem niet over de grove vergelijking; zij wenschte hem goeden nacht; zij wilde alleen zijn, toch niet om te rusten, want den volgende morgen vond hare kamenier het rustbed nog ongerept.

XI.

Het bevelschrift, onderteekend op last Zijner Majesteit door twee leden van den Bijzonderen Raad, werd den Italiaan Rosetti vertoond, die rustig in het kleine vertrek, dat hij op eene der bovenverdiepingen van White-hall bewoonde, scheen te arbeiden. Wist ieder ook dat de vreemde in hooge gunst stond bij Hare Majesteit, kon menigeen er ook van gewagen, dat zijn invloed, voor de meeste oogen echter verborgen, dikwerf gebleken was zelfs bij Zijne Majesteit veel vermogend te zijn, — een blik, in het door hem bewoonde vertrekken geworpen, bewees overtuigend, dat die gunst en die invloed weinig weelde of welvaart hadden aangebracht. De vierkante ruimte, welke de man bewoonde, was

minder dan eenvoudig. De wanden waren met blauwen kalk bestreken, de vloer was van ruw hout de tafel en de drie stoelen, welke er zich bevonden, evenzoo; een lompe kast met een schuins hangende deur bleek in staat zijn lijfkleederen en verdere behoeften te bergen; het rustbed, dat in een hoek der kamer stond, scheen wel niets beter dan een stroozak, bedekt met een paar verschoten wollen dekens. Aan den wand boven het rustbed hing echter een kastjen van ebbenhout, sierlijk uitgesneden, en alzoo zeer afstekend bij het armelijke van het overige huisraad. De oude dienstbode, de eenige, die het vertrek bezocht, had eens hare nieuwsgierigheid niet kunnen bedwingen en de deurtjens van dit kastjen trachten te openen, hetgeen haar na veel inspanning gelukt was, en toen tot hare teleurstelling slechts eenige fleschjens gevonden, met een stuk papier beplakt, waarop woorden stonden in een taal die zij niet kende. Zij had echter niet bemerkt dat de diepte der opening, welke zij toen van binnen zag, niet overeen kwam met de diepten van het kastjen van buiten gezien, zoodat er inwendig nog eene verborgen ruimte moest zijn. De eenvoudigheid, bijna grenzende aan armoede, lokte weinig de nieuwsgierigheid, en misschien had de bewoner, die zoo dikwerf de achterdocht had opgewekt, dit dan ook wel beoogd. Schoon gedurende weken soms afwezig, behoefde hij niet te vreezen dat een begeerige hand of een argwanend oog het armzalige vertrek zou doorzoeken. Hij had geruimen tijd geleden, toen hij twee of drie maanden afwezig was geweest, bij zijn terugkeer vernomen, dat op last van den Lord Steward van Zijner Majesteits huis de kamer was doorzocht; hij had bij de mededeeling geglimlacht en te kennen gegeven, dat hij hoopte toch geen zijner kostbaarheden daarbij verloten te hebben. Sedert was hij niet meer in zijn enge woning bemoeielijkt geworden, al had hij ook weinig tijds na het onderzoek een der dienaren van den Lord Steward de opmerking hooren maken, dat het toch vreemd was, dat de gunsteling van Hare Majesteit, die voorzeker nooit te vergeefs smekeling zou behoeven te zijn, in zulke armoedige omstandigheden verkeerde; waarop hij geandwoord had, dat hij gewoon was niet voor zich zelve te vragen, hetgeen, zooals hij scherp genoeg er bijvoegde, wel zeer vreemd zou gevonden worden niet alleen door zijne medebewoners van de derde verdieping, maar ook door de bevolking van de tweede en eerste.

Men had hem nooit ter misse zien gaan, en toch wist men dat hij Katholiek, voor het minst in die kerk geboren en opgevoed was. Men had er dikwijls van gehoord, dat hij in onmin leefde met den priester Con, en had van dezen wel eens een woord vernomen, dat van weinig achting voor den Italiaan getuigde. Waren alle Papisten zoo als hij, zoo had men vaak verzekerd, dan zouden zij reeds lang van Englands grond zijn verdwenen en de naam zelf reeds gestorven zijn; maar, helaas! er moesten vele andersgezinden zijn, daar het Paus-

dom zich vreeselijk uitbreidde, niet alleen in getal van aanhangers, maar in invloed; een invloed, het minst verkregen door zedelijke, het meest door stoffelijke middelen. Een reeks kapellen was er toch verreezen met een talrijke priesterschaar, kapellen zonder veel vertooning, maar toch met veel geld, waarvan men soms zulke geheimzinnige blijken zag door de ondersteuning van arme, misschien uit gebrek naar de Engelsche kerk neigende, huisgezinnen, door de oprichting van ruime scholen, waar het onderwijs om niet werd gegeven, en de kinderen uit de armste buurten dikwerf op koek, en met Kerstmis zelfs op plumpudding werden onthaald, waarvan het gevolg was geweest dat het aantal der leergrage discipelen in drie maanden tijds soms verdubbeld was. Signor Rosetti wist misschien zelf niet, dat er om hem heen nog zoo krachtig, te krachtiger omdat het zoo in stilte geschiedde, voor de Kerk, die ook de zijne was, gestreden werd. Signor Rosetti had nooit eenig blijk van sympathie voor zijne geloofsgenoten gegeven, zoo lang hij zich in Engeland had opgehouden, en dat was reeds jaren. Niet het eerst met de tegenwoordige Koningin was hij hier gekomen, want eenige bejaarden wisten zich te herinneren hem reeds onder Jakob I, zij het ook kortstondig, in Londen gezien te hebben, bijna een oud, evenzoo gekleed, even stil en koud als nu. Hij had toen nog minder de opmerkzaamheid getrokken, daar hij nimmer zich aan het hof vertoond had, en slechts een enkele maal bij den Franschen Gezant van die dagen was opgemerkt. Men had hem vervolgens langen tijd uit het oog verloren, maar hem na het jaar vijf en twintig — toen Henriëtte het eerst voet aan wal in Engeland zette — terug gezien. Het was niet meer dan ter loops geweest, want slechts de laatste vijf jaren had hij in White-hall een kamer bewoond. Ieder moest dus bijna geneigd zijn den Italiaan een onschadelijk wezen te noemen, en toch drongen de Gemeenten op zijne uitzetting aan. Er moesten er dus zijn, die den Italiaan beter meenden te kennen dan het algemeen en diens invloed groter waanden dan het meerendeel vermoedde, want anders hadden de Gemeenten, die tot dus verre zoo juist hun vijand hadden weten te treffen, ditmaal een ijdele vervolging ingesteld.

Maar hoe dit ook ware, welke bekende of onbekende hulpbronnen hem ook ten dienste stonden, hij had zijne uitzetting niet kunnen voorkomen. Voor ettelijke dagen reeds, en vóór de Gemeenten daarvan nog een woord hadden gerept, had hij geweten of vermoed wat hem dreigde, en toch had hij den aanval niet kunnen verijdelen. Zelfs had het den schijn gehad, of hij dat niet eens ernstig gewild had, daar hij, in den Bijzonderen Raad geroepen, wel tegen de beschuldiging der Gemeenten was opgekomen, wel zich in de alles vermogende genade en de zich nimmer verloochende goedertierenheid Zijner Majesteit aanbevolen, wel oodmoedig gebeden had in Engeland te

mogen blijven, indien Hare Majesteit van zijne diensten nog langer mocht gelieven te blijven gebruik maken, maar verder geene pogingen in het werk had gesteld, om invloedrijke personen gunstig voor zich te stemmen, wat hij in andere omstandigheden toch zoo meesterlijk had weten te doen. Hij had jegens Hare Majesteit zelfs met geen woord van den hem dreigenden aanval gerept, hetgeen hij had vergoëlijkt, toen zij hem daarvan een verwijt maakte, door de mededeeling, dat hij haar een herhaalde nederlaag besparen wilde, dat hij inzag voor den drang der omstandigheden te moeten bukken, ten einde zich later te beter te kunnen opheffen, zoodat zijne berusting alzoó niet anders was dan een offer, door het verstand aan de noodzakelijkheid gebracht. Dat hij Mylady Carlisle om hare voorspraak bij den Koning had verzocht, kon niet ernstig gemeend zijn, daar hij overvloedige blijken had ontvangen van haren afkeer en kwaden wil. Voor deze daad had hij derhalve eene andere reden moeten hebben, een reden, waarvan Mylady den aard scheen te kunnen gissen. Het had hem dan ook geenszins doen ontstellen, toen Hare Majesteit hem den vorigen avond met tranen in de oogen toefluisterde, dat zij den aanval niet had kunnen keeren, dat haar gemaal, door zijne laffe dienaren daartoe overgehaald, besloten had weder en nogmaals toe te geven; en even bedaard als bij die mededeeling, bleef hij thands bij het binnentreden van den klerk, die hem het bevelschrift vertoonen kwam. De aandoening, die deze bij het binnentreden van 's vreemden woonkamer bezielde, was verklaarbaar. Door het eenige venster viel niet meer dan een grauwe schemer naar binnen, die op alles een somberen tint wierp, en het gelaat van den bewoner, die schuin voor dit venster neêr zat, deelde daarin in ruime mate. Het gaf dat mager langwerpig geelbleek aangezicht iets grijs — ja iets lijkachtigs. Er was altijd in dat wezen iets bijzonder treffends geweest. Het donker zwarte kort afgesneden en stoppelend hair liep met een punt uit op het gladde voorhoofd, boog zich aan weêr zijden als in een halven cirkel terug, om weder langs de slapen en achter de ooren om te loopen. De fijne wenkbrauwen waren hoog geboogd, bijna cirkelvormig, de dunne maar lange neus gebogen, de lippen, zoo zij zichtbaar waren, blaauwachtig rood, de kin spits en vooruitstekend, de oogen, wanneer zij zich niet onder de leden verscholen, van een donker zwart, en hadden een blik, die, voor wie dien man niet kende, iets onbegrijpelijks, iets raadselachtigs had; want hij bracht een gevoel van onrust, voor het minst van onbehagelijkheid te weeg bij hem op wien hij zich vestte. Daar lag schrandereheid op dat gelaat, maar ook scherpte; fijnheid, maar ook koude, en de glimlach, die er meest op zweefde, was als de zonnestraal, heenglijdend door een regenwolk; hij gaf er een uitdrukking van hoffelijkheid aan, maar vermocht toch de innerlijke kilheid niet te temperen.

Hij boog beleefd het naar de deur gekeerde hoofd, toen de klerk binnen trad, maar stond niet van zijn werk op. »Ik begrijp wat gij mij komt brengen,» zeide hij, het papier aannemend, »en ben reeds bezig alles in orde te brengen voor mijn vertrek. Zijne Majesteit verliest een trouwen dienaar in mij, maar ik heb geen recht mij te beklagen: ik ben slechts een vreemdeling.»

»Sir Henry heeft mij gelast u een geleide aan te bieden tot Dover, waar men wenscht dat ge scheep gaat,» antwoordde de klerk, die haast bleek te hebben, want nauw had hij het bevelschrift overgereikt, of hij trad terug naar de deur.

»Een geleide?» vroeg de ander met eenige bevreemding. »Wil men zich vergewissen of ik werkelijk wel dit land verlaat?»

»Het aanbod geschiedt op bevel Harer Majesteit.»

»Dan moet er eene andere bedoeling met dat aanbod zijn. Ik meen die te gissen. Breng Sir Henry mijn innigen dank, maar ik zal alleen vertrekken. Persoonlijke vijanden heb ik niet, en zoo ik ze onbewust mocht hebben, dan vrees ik ze toch niet. Het is ook beter voor Sir Henry en ook voor anderen, dat men den schijn vermijde alsof mij eenige eer bewezen of buitengewone belangstelling betoond wordt. Ik behoor heen te gaan zoo als ik gekomen ben. Dus moet ik morgen gaan, en wel naar Dover?» vervolgde hij, den brief toevouwend waaraan hij bezig was te schrijven toen de klerk binnen trad.

»Men heeft het huis der Gemeenten, naar ik meen, beloofd dat ge spoedig zoudt vertrekken, en te Dover is meest dadelijke gelegenheid om scheep te gaan... Gij hebt mij niets meer te vragen? Ik heb haast.»

Rosetti zag hem eenige sekonden van ter zijde aan, terwijl hij zijn brief verzegelde.

»Wilt ge dezen Mylady ter hand stellen?»

»Met genoegen.»

»Ge zijt scherpzinnig genoeg, om reeds te weten wie ik bedoel.»

De klerk kleurde en stamemde eenige woorden en was zoo onthutst, dat de eenvoudige opmerking van Rosetti er wel eene van groote beteekenis scheen te zijn.

»Mylady Carlisle meen ik. Ge kent Hare Genade?»

De klerk schudde flauw toestemmend.

»Dus ge begreep dat ik Hare Genade bedoelde, toen ik van Mylady sprak? Ik wenschte dezen brief door haar tusschenkomst aan Hare Majesteit te doen toekomen; maar ik zie dat gij haast hebt, en daarom verzoek ik u dien maar aan de dienstdoende Lady over te reiken; Mylady Carlisle is misschien niet hier.»

»Ik heb Hare Genade straks meenen te zien.» antwoordde de ander, thands weder van zijn schrik, ontsteltenis of wat het ook geweest ware, bekomen.

»Welnu, zie dien brief dan Hare Genade te doen toekomen; niet heimelijk maar openlijk; ik zou niet willen dat ik Hare Majesteit op nieuw in verdenking bracht; en een brief voor Hare Meijesteit,

door tusschenkomst van Mylady bezorgd, zal wel geen argwaan bij Mr. Pym kunnen opwekken.»

»Men wil mij een geleide geven, en ik moet te Dover scheep gaan,» mompelde Rosetti, toen hij weder alleen was. »En Mylady heeft er zich mede bemoeid! 'Hoe teder!' Hij verzonk in gepeins. Vele waren de gedachten welke bij hem oprezen. De meeste jaren zijns levens had hij in een doolhof doorgebracht, een doolhof van intriges; zijne scherpzinnigheid had er hem den weg door doen vinden, en een beginsel, waarvan ons de aard nog ten deele onbekend is, had hem er toe aangespoord dien hof te betreden en kruisweg bij kruisweg in te slaan. Schijnbaar had hij zijn doel niet bereikt, had hij 't zelfs nog niet genaderd, nu hij gewelddadig belet werd den bochtigen weg te vervolgen. Peinsde hij er over op wat wijze hij den vijand verschalken zou? Maar hij scheen zoo getroost over zijn vertrek en had in de laatste dagen geen poging aangewend om dat vertrek te doen verschuiven. Toch moest er iets bijzonder gewichtigs in zijn binnenste omgaan, want zijn oogen bleven strak op één punt gevestigd, en hij voelde de groote kruispin niet, die, van de zoldering afgedaald, zich op zijn kraag verhief en langs zijn wang wegkroop. Plotseling rees hij op. Zijne lippen hadden eenige woorden gepeeveld, welke zeker het besluit inhielden dat hij had genomen; de weg was afgebakend, dien hij te betreden had, en de weifeling, die wellicht een oogenblik bestaan had, was voorbij. Hij schoof den grendel voor de deur, opende het kastjen boven de bedstede opgehangen, zette de fleschens, die er zich bevonden, voorzichtig op zij, en drukte op een knopjen, waarop de binnenwand wegschoof en een kleine nis zichtbaar werd, waarin een ebbenhout kruis stond met een zilveren Christusbeeld. Hij knielde er voor neêr, het hoofd diep neêrgebogen, zoo diep zelfs dat zijn voorhoofd haast den vloer raakte, en schoof, terwijl de lippen eenige onverstaanbare woorden prevelden, de kralen van het bidsnoer driftig voort. Was de man koel en kil te midden zijner natuurgelatenheid, hij scheen vurig als een echte zoon van het zuiden tegenover zijn God, in Wiens gunst hij zich als het ware wilde dringen. Wiens genade hij als veroveren wilde. Toen hij zijne plichten vervuld meende te hebben rees hij op. Of zijne gemeenschapsoefening met de Godheid, onder dit kruisbeeld hem vertegenwoordigd, eene vrijwillige overgave des harten was en de vervulling eener vurige zielsbehoefte, wagen wij niet te verzekeren. Reeds mocht het bevreemden, dat een man als hij, zoo zeer steunend in het werkelijk leven op de krachten zijns verstands, op de berekeningen zijner scherpzinnigheid en de noodzakelijke gevolgen eener wel overlegde en nauwkeurig van alle zijden beschouwde daad, behoefte gevoelde zich in de eenzaamheid te verdeemoedigen en hulp en bijstand te vragen, zoo al niet rust en vrede des gemoeds, van den Onzienlijke!

Het was of hij een last had afgeworpen toen hij opstond, na zich herhaaldelijk, maar met afne-

mende haast gekruist te hebben. Het was of hij er zich van bewust was een goede daad verricht en zijn God verzoend te hebben door de aanbidding, die hij Hem had toegebracht.

Het was reeds donker geworden, zoodat het moeite kostte het bevelschrift, dat hij op zijn tafel had laten liggen, terug te vinden, hetgeen hem echter na eenig zoekens gelukte. Hij stak het bij zich en trad toen naar de kast in den muur, bestemd tot bergplaats zijner kleederen en misschien ook tot meer; want hij schoof een deel van het houten beschoot weg, dat den wand dier kast uitmaakte en steeg den houten trap af, die zich daar achter bevond en hem naar een der sedert jaren niet meer gebruikte benedenkamers bracht in den vleugel, door de Koningin en haar gevolg bewoond. Van daar had hij toegang tot de kleine deur, welke naar het kabinet Harer Majesteit geleidde en naar de kapel, waar de dienst voor de Koningin en hare geloofsgenoten werd gehouden, of naar een benedengang, welke op eene kleine zijpoort van Whitehall uitliep. In Koningin Bessies tijd hadden op de verdieping, waar Rosetties vertrek lag, de jonge paadjes gewoond, en in den vleugel beneden de eere-dames en soms ook wel, zoo als het gerucht ging, de beroemde Koningin-maagd zelve. Sedert de troonsbeklimming der Stuarts was de geheime trap zelden gebruikt, en was het aantal dergenen, die van zijn aanwezig zijn kennis droegen, minder en minder geworden. Een toeval deed hem den onderzoekenden Rosetti, die zich dikwijls om den wille Harer Majesteit in dien vleugel bevond, vinden, en wij mogen aannemen dat de ontdekking van invloed was geweest op de keuze van het door hem in te nemen vertrek. Hij kon thands Hare Majesteit zoo dikwerf bezoeken als dit noodig bleek te zijn, zonder dat de hofhouding zich daarmede behoefde te bemoeien; hij kon thands zich vrijelijk bewegen, zonder dat zijne gangen altijd konden worden nagegaan, en misschien had hij er reden voor niet te wenschen dat dit geschiedde. Dat hij dikwerf van dit middel van gemeenschap gebruik had gemaakt en daarmede gants en al vertrouwd was, bewees hij, nu hij in het donker zonder angstvallig rondtasten afdaalde, het verlaten benedenvertrek doorging en weldra voor de deur van het kabinet stond, waaraan hij het oor bracht en toen driemaal zacht maar snel achter elkaar tikte. Zoo als de vraag werd gedaan, was ook het antwoord; een zacht tikken werd uit het kabinet vernomen, waarop Rosetti binnen trad en zich tegenover Hare Majesteit bevond, die zich van haar pleeggewaad en sieradiën had ontdaan en op de sofa, waar wij haar reeds eenmaal ontmoetten, lag uitgestrekt, den half ontblooten arm, leunend op den rug van haar zetel en op dien arm het ten deele neerwaards gebogen hoofd. Zij had geschreid, dat getuigden de rooden oogen, hoewel zij zeker bij de nadering van Rosetti de tranen had afgewischt met den fijnen doek, dien zij nog in de linkerhand vasthield, welke als krachteloos in haar schoot neêrhing.

»O ik verwachtte u, Rosetti!» riep zij toen zij hem zag, terwijl zij driftig hare liggende houding in eene zittende veranderde. Het was of de aanblik van dien vertrouwden vriend haar reeds moed gaf, voor het minst haar neerslachtigheid verminderde. »Ik wist wel, dat ge komen zoudt voor ge heenging, en daarop rekende ik zoo vast, dat ik hier kwam met den brief bij mij, dien ik u wilde medegeven.»

»Is Uwe Majesteit zeker, dat niemand ons hier kan beluisteren?» zeide hij behoedzaam in het rond ziende.

»Ik heb allen weggezonden.»

»Ook Mylady Carlisle?»

»Ook haar. Maar waarom noemt gij vooral haar?»

»Omdat zij het fijnst gehoor heeft en mij bij voorkeur met hare opmerkzaamheid vereert. Ik heb het aan haar te danken dat ik vertrekken moet.»

»Zou zij . . . ?»

»Mijne uitzetting wenschen en daarbij wel niets liever dan dat ik nimmer terug keer.... Zij heeft den Koning aangehitst.»

»Geloof ge dat? Rosetti, wat is de reden van haren haat jegens u?»

»Ik heb er eenige bewijzen van gegeven haar te kennen, haar goed te kennen, en dat vergeeft zij niemant, en vooral mij niet.»

»Waarom u minder dan een ander?»

»Omdat ik haar in den weg kan staan, daar Hare Majesteit de genade heeft mij even als haar vertrouwen te schenken; en het is haar doel Uwer Majesteits vertrouwen te gebruiken, misschien wel te misbruiken.»

»Dat zelfde zei zij dikwijls van u. Mijn God! wie te vertrouwen? Zoete woorden, betuigingen van verknochtheid overal en niettemin afval en verraad aan alle zijden!»

»Uwe Majesteit is opgewonden. Zij heeft er zeker reden voor; de spanning is groot, maar niet grooter toch dan gister of eergister, en toen was Uwe Majesteit naar mijne bescheiden meening kalmer.»

»Toen was mij deze laatste kaakslag nog niet toegebracht. Ik heb den Engelschen boeren een nederigen brief moeten schrijven, en wat heeft het mij gebaat? Rosetti, ik deed het om den wille van ons allerheiligst geloof en om den invloed niet te vernietigen, dien het in de laatste jaren won. Ik deed het met stuiptrekkende hand, en ik heb de pen vertrappt die ik gebruikte, want heb ik uwe verbanning kunnen verhinderen?»

Er was ruim zoo veel gekwetste trots als teleurgestelde vriendschap in haren toorn, maar Rosetti wilde er slechts het laatste in zien, en stamde eene innige dankbetuiging voor de welwillendheid en hooge onderscheiding.

»Uwe Majesteit bekommere zich echter niet te veel over mij!» dus vervolgde hij. »Ik ben niet waardig dat Uwe Majesteit zich in gevaar stelle om mijnentwil, en dat zou zij doen, door te veel prijs op mijn verblijf alhier te stellen. Mylady Car-

lisle wilde mijn vertrek. Uwe Majesteit verzette zich niet te veel tegen dien wil; zij heeft echter de gelegenheid die vrienden te leeren kennen."

»Ik zal haar niet meer zien."

»Ik bid Uwe Majesteit dit niet te doen, en neem de vrijheid daarbij te wijzen op het voorbeeld harer doorluchtige moeder, die zich den plicht wist op te leggen hare vijanden te blijven zien. Mylady zorgt voor den roem van haar geslacht, en moet zij haar doel ook bereiken over den troon Uwer Majesteit heen, dan zal zij er over heen springen zelfs al moet zij dien daarbij doen kanten. Men moet haar of den lichtsprong gemakkelijk maken, zoodat zij in haar vaart den stoel niet behoeve aan te raken, of men moet haar beletten den lichtsprong te wagen. Het laatste zal Uwe Majesteit zeker het verkieselijkst achten."

»Voorzeker. Wijs mij het middel."

»Voorzichtigheid en geduld. De stroom is voor het oogeblik tegen; men late zich afdrijven, maar blijve goed uitzien, om te wenden zoodra het mogelijk wordt: met dat te doen loopt het vaartuig ten minste geen gevaar."

»Altijd hetzelfde! Als de boeren de trappen van den troon beginnen op te klimmen, voorzichtigheid en geduld! Als privilege bij privilege verscheurd wordt, dan nog voorzichtigheid en geduld! Zoo ik de Koning ware, maar ik ben maar een vreemdeling, die ze misschien ook spoedig ten lande uitwijzen! En de Koning zal dan ook toegeven! Maar zoo lang ik hier ben, zal ik zorgen dat het zoo ver niet kome! Rosetti, ik heb Zijner Eminentie onzen toestand blootgelegd, beter en openhartiger dan de Brienne dat schijnt te willen of te kunnen doen. Bewijs mij een laatste dienst en breng dien brief over. Maar zorg dat de Kardinaal alléén dien ontvange! Dat is mijn e voorzichtigheid. Dring bij Zijne Eminentie aan op het zenden van geld, en tot op de ontvangst daarvan zal ik geduldig zijn. Geene tegenwerpingen meer! Ik ken ze."

Hij boog stilzweigend het hoofd en nam den brief aan, dien hij in zijn wambuis verborg. »Heeft Uwe Majesteit mij nog iets op te dragen? Het is de laatste maal dat ik Uwe Majesteit voor mijn vertrek ontmoet; wellicht voor vele maanden, voor vele jaren zal ik van u gescheiden zijn."

»Heilige moeder, hoe alleen zal ik staan!" mompelde de Koningin, die zich in dezen oogeblik van heftige gemoedsbewegingen zoo zwak gevoelde, hoe krachtig de uitgesproken woorden haar ook deden schijnen.

»Ja, Uwe Majesteit zal wel alleen zijn," fluisterde Rosetti aan haar oor. »Zij kan niemand vertrouwen schenken en ik hoop dat zij het ook van niemand vragen zal."

»Zeker van haar niet, de valsche vrouw! O ik doorzie hare plannen! Zij hoopt op de bezittingen mijner Jane, maar dat zal eene misrekening zijn. Ik verheug mij reeds in hare teleurstelling, in de ergernis, die dan toch ook eens dat gladde voorhoofd zal doen rimpelen. Ik kan mij op haar wreken, heerlijk, heerlijk!"

»Uwe Majesteit kan zich wreken, maar nog is het daarvoor niet de tijd. Doch ik zwijg, want Uwe Majesteit wenscht geene tegenwerpingen te vernemen."

»Spreek, Rosetti! ik wensch het."

»Met haar thands openlijk te bestrijden zon Uwe Majesteit alleen eene machtige vijandin meer ontvangen en een groot geslacht de Gemeenten in de armen drijven. Uwe Majesteit vertrouwde haar niet, maar gebruike haar, tot dat zij alles ontvangen zal hebben wat Mylady te geven heeft; dan, maar ook dan alleen, moge het blijken, dat zij Uwer Majesteits vertrouwen nimmer heeft bezeten. Mylady is eene vijandin, die men niet verslaan, maar die men vernietigen moet, en om dit laatste mogelijk te maken behoeft men: voorzichtigheid en geduld. Beide te oefenen is moeilijk, maar zeker niet ondankbaar. Heeft Uwe Majesteit niet den opbloei onzer zoo diep geslagen kerk in dit land aanschouwd? Heeft Con dien bevorderd, hij, die voorzichtigheid en geduld als doodvijanden schuwt, of deed dat een ander, die ze beiden veeltijds aanprijst?"

»Gij, zijt de man; ik vernam en verneem het van al onze getrouwen. Gij deedt het en ik verdacht dikwijls uw ijver, uw geloof!"

»Uwe Majesteit verheft te zeer wat ik in stilte mocht werken. Maar zij, die in staat was een onderworpen brief te schrijven aan de Gemeenten om den wille van haar allerheiligst geloof, is niet verro van de opvolging der gulden spreuk: voorzichtigheid en geduld, verwijderd. En het is in het belang van dat geloof dat die spreuk moet nageleefd worden, thands meer dan ooit. Ik verlaat om die reden mijne plaats, die ik wellicht had kunnen behouden; maar diep te buigen is thands beter dan even te neigen. Waar Ik den akker kan verlaten op het oogeblik dat de airen rijpen, mag ik Uwer Majesteit in den naam der Kerk wel een weinig zelfopoffering vragen en haar zelfs opvorderen te trachten, de stem van den hartstocht te smoren en niet toe te geven aan de inspraken van het oogeblik!" Er school iets gebiedends in de stem, die haar altijd zoo deemoedig en vleidend in de ooren had geklonken. Wel verre van het den dienaar euvel te duiden, boog zij zich voor het gezach, dat zij gewillig erkende.

»Ik zal mij weten te bedwingen, Rosetti! Maar wat zal mij een teeken zijn dat ik dat niet langer zal behoeven te doen, dat ik vergelden kan — haar vooral, die zij zelf de oorzaak noemt van uw vertrek? Ik moet niemand vertrouwen, hebt ge gezegd. Ik zal dus geheel alleen zijn..."

»Toch is het noodig dat zij dat niet zijt. Gij hebt een geheimschrijver noodig; wilt zij er een van mij ontvangen? Aan de Fransche ambassade is een jonkman, schrander en bescheiden, die niet alleen te gebruiken is als werktuig, maar ook te vertrouwen als dienaar."

»Doe hem hier komen, Rosetti! verdere aanbeveling is overbodig."

»Hij zal morgen zijne opwachting bij u komen maken. Is Con vertrokken?»

»Hij zal binnen weinige dagen gaan.»

»Hij moet heen, zoo spoedig mogelijk; in aller belang, niet het minst in het zijne. Hij moet naar de Hooglanden vertrekken en daar blijven tot beter tijd. Hij kan er nuttig zijn, mids Uwe Majesteit alle betrekkingen met hem afbreke. Kan mij dit beloofd worden?»

»Gij ontnemt mij ook hém?»

»Ik geef u meer dan ik u ontnem. Kan mij dit beloofd worden?»

»Het zij zoo.»

»Dan is nu hier mijn taak afgedaan. Ik hoop dat Uwe Majesteit het belang der Kerk altijd voor oog en houde, dan twijfel ik niet of er zullen betere dagen aanbreken. Ik heb Uwe Majesteit verder alleen woorden van diepe erkentelijkheid te doen hooren.»

Zij was opgerezen: de tranen welden haar in de oog en.

»Ik heb voor uw geleide gezorgd, Rosetti!» fluisterde zij, met geweld hare gemoedsbeweging bedwingend.

»In overleg met Mylady, niet waar?»

»Wat bedoelt ge daarmede? Ja, zij heeft zich met de zorg er voor belast.»

»Zij kwam misschien wel het eerst op het denkbeeld?»

»Het is mogelijk, maar wat bedoelt ge?»

»Ik heb voor dat geleide bedankt; ik zal alleen op reis gaan.»

»Dus gij vermoedt? zou zij...? Maar dan moet ge op uwe hoede zijn, dan moet ge van nacht vertrekken, in stilte!»

»Ik moet zoo vertrekken, dat gants Londen het ziet, daardoor krijgt de daad van opoffering Uwer Majesteit — en zoodanig moet mijn vertrek beschouwd worden — eerst haar rechte waarde. Ik heb straks een brief aan Uwe Majesteit geschreven en Mylady doen uitnoodigen u dien ter hand te stellen. Men moet u geen oogenblik verdenken van met mij in verstandhouding te staan sedert mijne uitbanning. Zelfs verzoek ik u, na mijn vertrek, nimmer over mij te spreken jegens wien ook, uitgenomen dan straks bedoelden jonkman. Wat ik doe is in het belang Uwer Majesteit, die in Engeland moet blijven om er met ter tijd te heerschen.»

»Te heerschen? Wanneer zal dat zijn?» vroeg zij zich af, toen de trouwe dienaar haar kabinet verlaten had en zij zijne in vele opzichten raadselachtige woorden herdacht. Dus was die man dan toch werkelijk aan haar verknocht geweest? dus wilde hij hare zegepraal? Zij had hem altijd beschouwd als een vertrouwde van den Kardinaal en even diepzinnig als deze; zij beschouwde hem nog als zoodanig en kende zijne woorden daarom des te meer kracht toe. De hulp, die zij den Kardinaal gevraagd had, zou worden toegestaan; de Puriteinen zouden vernederd worden en dan zoude zij in waarheid kunnen heerschen. Het doel, haar

voorgespiegeld, was zoo heerlijk, dat het middel om het te bereiken haar thands toescheen licht aan te wenden te zijn. Zij nam zich dus voor, de laatste raadgevingen van Rosetti niet in den wind te slaan, zich voortaan te beheerschen, hare wenschen in haar boezem af te sluiten en daarin niemant een blik te doen werpen; zij zou voortaan weten zelfstandig te zijn.

De dienaar, wiens wegen meestal in het duister scholen, was weder in zijn kamer teruggekeerd. »Eindelijk, eindelijk!» klonk het in zijn binnenste. »Gemakkelijker een kalvinist te doen afstaan van geloofstwist, dan zulk een te doen neigen tot eens anders wil!» Hij had zijn lamp aangestoken en haalde toen den brief te voorschijn, hem door de Koningin ter hand gesteld. Zonder te aarzelen verbrak hij het zegel en maakte hij kennis met den inhoud.

»Onvoorzichtige!» prevelde hij. »Zoo iets aan het papier toe te vertrouwen! Wij zullen voorzigtiger zijn dan gij!» Hij hield het papier aan de vlam zijner lamp en waakte er voor, dat geen enkel deel onverteerd bleef; vervolgens schreef hij nog eenige brieven die hij verzegelde, waarna hij naar de kamerdeur trad en een oogenblik luisterde. Hij wachtte iemant, die maar met enkele minuten het bepaalde uur overschreed en toch een korte, maar niettemin scherpe berisping daarvoor ontving. Het was de jonkman, van wien Rosetti Hare Majesteit straks had gesproken, want hem werd gemeld: »Morgen treedt gij in betrekking; de voorwaarden zijn bekend en op de stipste nakoming daarvan wordt gerekend; Zijne Eminentie wil dat. Gij brengt nog van avond deze brieven aan den Bisschop.»

Het gesprek werd in de Fransche taal gevoerd. De jonkman was blijven staan terwijl Rosetti zich had neder gezet; zijne houding had iets onderworpens: hij boog zwijgend het hoofd bij elk bevel dat hij ontving en nam met een blik van erkentelijkheid de goudstukken aan, welke de ander hem toereikte. »Gij hebt mij goed begrepen?» vroeg deze en bij het toestemmend antwoord werd hem verlof gegeven zich te verwijderen.

Den volgenden morgen was Rosetti tijdig gereed. Hij had het zilveren kruisbeeld uit het kastjen genomen, maar liet al het overige achter. Een der Sheriffs van Londen wachtte hem beneden, waar menig lakei het nieuwsgierig hoofd door de vensters stak en een hoop volks het voor hem bestemde rijtuig omringde. Zoodra men hem gewaar werd — alleen zijne gestalte, in een langen regementel gewikkeld, was waarneembaar, — klonken er eenige grove schimpwoorden, ja vloegen hem eenige slijkkluiten om de ooren: zelfs bonsde er een steen tegen een der paneelen van het voertuig aan.

»Men viert uwen blijden uittocht, Meester!» gromde een der konstabels aan wier hoede hij door den Sheriff was toevertrouwd, op welke aanmerking hij echter niets antwoordde. Aan de Londen-brug ging hij scheep naar Rochester. Ook daar had een

grootte volksmenigte post gevat, die hem met dezelfde vriendschapsbetuigingen verwelkomde. Hoe grof de bejegening ook ware, toch gewerd zij hem niet van de heffe des volks alleen; want even als bij White-hall bevonden zich ook hier verschillende goed gekleede burgers onder de menigte. Rosetti scheen echter gevoelloos voor elke beleediging en wendde slechts hier en daar het hoofd, om zijne vijanden zoo mogelijk te leeren kennen.

Het mocht den invloed Harer Majesteit op Sir Henry Vane gedankt worden, dat Rosetti bij het betreden van de boot ontslagen werd van de konstabels. Vane waagde het de daad voor zijne verandwoording te nemen, een daad, waarvan hij het gevaarlijke zeer poogde te doen uitkomen, hoewel hij er zelf van overtuigd was, dat er weinig bij gewaagd werd, daar den vreemdeling zijn leven te lief zou zijn om het bij een heimelijken terugkeer in Londen in gevaar te stellen. Dat hij hem tot aan de Theemsboot van konstabels deed vergezellen, geschiedde dan ook meer om vertoon te maken tegenover de inwoners van Londen en de leden van het Parlement, dan om den uitgebannen persoon eene ontvluchting, aan den toelag waarvan men toch niet geloofde, onmogelijk te maken. Vane nam echter zijne voorzorgen om het vertrek van den vreemde behoorlijk te doen staven en deed hem een geleidebrief uitreiken, met den last dien te Dover den kapitein van de brievenboot, welke tweemaal 's weeks bij gunstig getijde naar Calais voer, ter hand te stellen. Die persoon zou den brief moeten afteekenen en naar Londen opzenden, waarna de Sekretaris van Staat dan het huis der Gemeenten een onwraakbaar bewijs van zijn ijver en gehoorzaamheid zoude kunnen overleggen.

De konstabels, die den vreemdeling tot aan boord hadden begeleid en hem daar nog een stipte opvolging van het voorschrift, voor zoo veel den geleidebrief betrof, hadden ingescherpt, beschouwden hunne taak als ten einde gebracht en verlieten de ranke wiegelende boot, op welke weldra de zeilen geheschen werden. Men had maar half wind, zoodat de schipper geen voorspoedige reis kon toezeggen. Er behoorde al de zelfbeheersching van Rosetti toe, om bij die mededeeling kalm te blijven, en met een blik op de reisgenoten, zich geen kreet van teleurstelling te laten ontsnappen. In de eenige kajuit toch zaten verscheidene passagiers, allen van de lagere burgerklasse. Het was er zoo benauwd, dat de luiken, die tevens het verdek van de boot uitmaakten, voor een deel moesten weggenomen worden, zoodat een groot gedeelte, waaronder ook Rosetti, als een der laatst aangekomenen, ongedekt aan den invloed der gure Decemberlucht was blootgesteld. Eenige forsch gespierde matrozen namen de houten bank in zijne nabijheid in, en verder op, in het half duister van den achtergrond der kajuit, hadden zich eenige groentekoopers of kleine neringdoenden zoo behagelijk mogelijk neêrgevljld. Bij het omllaagkomen van Rosetti, die, zoo als de een het den ander toefluisterde, door konstabels aan

boord was gebracht, waren aller blikken op hem gevestigd en schikten alle eerlijke kooplui zoo veel mogelijk bij elkaâr, als vreesden zij de behendigheid der Londensche gaauwdieven, die om die hoedanigheid berucht waren en in steeds grooter getale, sedert de laatste maanden van beroering, in straten en winkels, in karossen en boten hun verheven handwerk uitoefenden. Rosetti bleef dus geen andere plaats over dan bij de matrozen. Daar zelfs deze op zijn gezelschap niet gesteld schenen te zijn en mede zoo ver mogelijk waren opgeschikt, ook om zich zoo veel mogelijk te vrijwaren voor den schier ondragelijken tochtwind, die door het open luik naar beneden stroomde, vond Rosetti slechts een hoekjen open, dat hij in het laatste oogenblik van de afvaart nog te deelen had met een zonderling wezen, dat haastig naar beneden strompelde en bijna op zijn knieën neêrviel. 's Mans hoed, die zeker eenmaal van de fijnste stof geweest was, vertoonde thands ontelbare deuken en kreukels en hier en daar zelfs een scheur; het wambuis van werkelijk kostelijk fluweel, was aan de elbogen gesleten en op de borst bevestigd; de broek, daarentegen van de grofste stoffaadje, scheen reeds jaren te heugen en was met zulk een slordigheid verstoofd, dat er hier en daar lappen van verschillende stof en kleur in waren gehecht. Dikke rosleurige haren hingen verward langs het voorhoofd, de slapen en tot in den nek; een dikke roode stompnus was het middenpunt van den cirkel, dien zijn geelaat vormde, en het bijwijlen loenen van het anders levendig oog verhoogde niet weinig de onbehagelijke uitdrukking van het geheele wezen. Gelukkig voor hem, dat de matrozen hem schenen te kennen en hem juist geen kwaad hart schenen toe te dragen, daar in de blikken der anderen niets dan onwil en argwaan te lezen was.

»Wel, Rob Brigg !» klonk het van de lippen van een der zeerobben, »waar gaat de negotie naar toe?»

»Niet ver, man, niet ver !» was het antwoord, terwijl de man zich al wiegelend een plaats op de bank zocht te bezorgen, hetgeen hem gelukte, echter niet zonder belangrijk nadeel voor zijn buurman in den langen regenmantel, — Rosetti — wien hij even toeloeende, waarna hij den spreker van straks aanzag met een blik, die zeggen wou: Wat doet die Judas hier in dit voornaam gezelschap?

»Een verloren dag, man !» vervolgde hij, »als ik den ouwe niet thuis vind of in een kwaad humeur. Tobben is het, hoor! miserabel tobben om aan een stuk eerlijk brood te komen, en had ik jou knoken, dan trok ik ook den pikbroek aan.»

»Haal je de duivel ! Bij den eersten bries ging je over boord; lusten we ook brandy aan land, we houden niet van zoo'n smerig karkas zonder rechten doopnaam onder deks, versta je?»

Of hij verstaan werd ! De matrozen schaterden het uit en zelfs Rob Brigg lachte er om.

»Zonder rechten doopnaam ! ha ! ha !» grinnikte Rob Brigg. »Eerlijk en christelijk in de Parochie-

kerk boven het outer gehouden, wat nog een shilling, goede wichtige shilling — jammer genoeg! — gekost heeft. Maar de brandy wordt duur, heeren, onder het nieuwe licht” — bij deze woorden wierp hij een veelbeteekenenden blik op de koop-lui, in het diepst van de kajuit gezeten en bezig om zich fluisterend in hunne taal te onderhouden en te stichten. »Een halve penny meer betalen, hoor, als ge bij moeder Biddy weêr eens aanleit!”

»God sakkerloot, geen penning meer! Waarvoor ben jij en het geheele nest sluikers, als je 't ons niet goedkoopert kunt geven dan de eerlijke tappers van het ouwe testament?”

»St. st. man, maak me niet ongelukkig! God en Zijne lieve engelen staan me bij! Ik een sluiker! Als ik dat kon zijn, dan zou ik niet uren wijd gaan voor de kleine negotie, neen, zoo waar als ik een zondig man ben!”

»Wat jij eigenlijk doet, dat weet je misschien zelf niet en als je 't zelf niet weet dan behoeven wij 't ook niet te weten. Sluiker of niet, je komt toch eenmaal waar je hoort. Maar dat weet ik, Rob Brigg! dat je op 't strand tusschen Deal en Dover heel goed bekend bent; beter nog dan ik, die er bijna geboren ben. Was je 't minder geweest dan zou ik je wel voor een paar jaar je ziel door je ribben hebben getrommeld. Je herinnert je nog wel de malle historie, toen ik in de kruissloop lag en jij in die kotter met Franschen wijn. Ja daar lag je in, ouwe jongen, al heb je 't me ook altijd heten liegen...”

»Dat moet naar je relaas met Allerheiligen zoo wat twee jaar zijn geweest en toen was ik juist op weg van Marlow naar Windsor met een mand met kuikens, die ik voor twee stuivers bij Misstres Matthew bezorgen moest, 's avonds laat nog — ik kan 't bewijzen — en 't was nacht, toen ik in mijn huis kwam bij *Black Friars* en dat ik mijn moeder nog zoo aan 't schrikken maakte en ze me achter de deur vroeg of ik Rob was en of ik geld meê-bracht en dat ik zei: twee stuivers, waar we den volgenden morgen een brood voor kochten en een halve pint porter, want zij had den vorigen dag niets gegeten en ik ook niet, want ik had het voor haar willen bewaren... en tot loon moest ik voor den Mayor komen, en werd ik bedreigd met Tyburn.”

»'t Is net een geradbraakte heilige, als je hem hoort! Waar ga je heen?”

»Naar Rochester!”

»Weêr om twee stuivers? maar toch zonder mand met kuikens, he?”

»'t Is er kermis en als de lui vrolijk zijn dan is er altijd wel voor een vlijtigen en lustigen jongen wat te verdienen. Kijk ereis, heeren!” en hij hield eerst Rosetti, die thands wel luisteren en toezien moest, eenige fleschjens voor, die hij uit den wijden broekzak haalde: »dat is het beroemde pulver Araborum, door een toeval in gelukkig Arabië door een Kalif ontdekt; de man sukkelde namelijk aan het flerecijn; hij had bezweet op een tocht ge-

staan en al de geleerde meesters stonden verbluft zijn niezen en kermen en kuchen aan te hooren; in wanhoop vloog hij zijn tent — dat is daar zoo de manier van wonen — uit, liep naar de woestijn en viel eindelijk van vermoeienis neêr onder een boom met groote bloesems; zeker had hij met zijn mond open geslapen en zoo eenige van die bloesems ingeslikt, want toen hij wakker werd was het flerecijn weg. 't Is óók goed voor andere kwalen! Vraag het Bab met de lamme heup maar, die heeft haar kruk weggegooid toen ze er een paar fleschjens van had leêg gebruikt. Jelui bent echter Forscher en je kwalen dus ook, daarom mag je wel een dubbele dozis nemen. Een halve shilling maar! Blief je er van gediend, Sir?” Rosetti schudde ontkennend. »Vreemdeling, hè? Iets anders noodig?” Hetzelfde ontkennend antwoord. »Iets te verkoopen? Iets te veel? Ik kan het wel weêr slijten. Die mantel bijvoorbeeld? Versleten, maar toch nog warm. Twee shillings?” Hij had met de vrijpostigheid van een koopman den mantel betast, dien opengeslagen, daar onder gespeurd en geloerd, niettegenstaande de eigenaar telkens ontkennend met het hoofd schudde, zoodat deze eindelijk gedwongen was te spreken om hem te beduiden, dat hij niets verlangde en niet meer bemoeielijkt wenschte te worden.

»Duizendmaal vergeving, edel heer! maar ik leef van de kleine negotie.... Vreemdeling hier, hè? Een verkleede prins? Ik zag u door de heeren aan boord brengen die daarna heengingen, en het laatste docn ze niet gaarne, al zijn ze reê genoeg met het eerste, ten minste met lui van mijn slach.” Hij had uren op die wijze kunnen doorspreken zonder antwoord van den stillen buurman te hebben ontvangen. Het baatte hem niet of hij den vreemde van tijd tot tijd eens aanstiet of van ter zijde aanzag, want het werd niet opgemerkt, en hoe teruggetrokken de vreemde werd, des te levendiger scheen zijn begeerte te worden, om den zwijgende tot spreken te bewegen. Eindelijk wendde hij zich tot de matrozen, ten einde met hen een gesprek aan te knopen en daarin den buurman te mengen, maar ook dit mislukte. In de laatste oogenblikken toch hadden de passagiers, in het diep der kajuit gezeten, een levendiger blik van hun godsdienstigen zin gegeven, en het gesprek over de dierbare dingen afgewisseld met een psalm, dien zij half luid in koor aanhieven. De schipper aan het roer en de knecht op de plecht hadden het nauw vernomen, of stenden daarmede in, zoodat het voor Rosetti scheen weggelegd, om, bij het tal onaangenaamheden dat zijne reize reeds kenmerkte, nóg een ongerief, en geen gering ook, gevoegd te zien, en zijn gehoorvlies te hooren trillen van een gegil en gejank en getjengel van stemmen, wat den vromen Israëls de voldoening was eener innig gevoelde behoefte. Hoe het hem ook verdroot, hij zweeg stil en bedwong zich zelfs bij de opmerking door den lastigen Rob Brigg gemaakt, dat hij zeker niet tot de broederen behoorde en misschien wel tot een heel andere partij. De matrozen toonden

echter niet die berusting; maar hieven, toen zij, door hun gesprek nog luider voort te zetten dan het reeds gevoerd werd, de vrome neustonen niet overstemmen konden, ook een lied aan, welks inhoud van dat der broederen hemelsbreed verschilde. Het werd een Babel van verwarring, en om dien onduldbaren toestand nog te verergeren, kwam de boot, zij het door de stichtelijke afdwaling van schipper en knecht, of door eenige andere meer te verontschuldigen oorzaak, in onzachte aanraking met een ander hen voorbij glijdend vaartuig, zoodat de boot kraakte en hijgde, en al de passagiers van de bank opsprongen en toen tegen elkaar aanbonsden. Rob Brigg trachtte een meesterlijk gebruik te maken van de algemeene onsteltenis en in troebel water te visschen. Sedert het oogenblik dat hij den mantel en het wambuis van Rosetti zoo vrijpostig had aangeraakt, onder voorgeven den eersten te waardeeren, om hem te koopen, had hij met een kennersoog de kleeding van den buurman blijven gâ slaan en de plooiën van verre onderzocht, om van het uitwendige tot het inwendige te besluiten. Hij had, zich vooroverbuigend onder voorwendsel een der matrozen te willen aanspreken, een deel van den mantel, waarin de buurman zich gewikkeld had, van diens knie doen afglijden, toen behendig zijn eene hand daaronder gebracht, terwijl hij met de andere op zijn eigen knie trommelde, en, toen de schok allen tegen elkaar deed aanbonsen, het voorwerp gegrepen dat Rosetti onder het wambuis verborgen hield. Deze werd de poging gewaar en sloeg instinktmagig de hand op de bedreigde plek en ontmoette en neep de vingers van den dief, die dadelijk zich terug trok, terwijl de grootste angst op zijn gelaat zichtbaar werd.

»Vergeving, vergeving, edel heer! Zoo ik dat had kunnen vermoeden! Eerwaarde heer! Een krusifix! Ik heb er een oogenblik aan getwijfeld of Uwe Eerwaarde ook was wat ik nu merk dat hij is. Ik behoor ook tot het ware geloof.... Heb dus medelijden, Eerwaarde vader! Jezus Maria! wat ben ik een zondig man! Een priester, mischien wel een Bisschop van de heilige Kerk heb ik willen berooven!»

»Stil! Ik vergeef het u!» fluisterde Rosetti, die nog niet recht wist wat hij van Rob te denken had, maar vóór alles zelf moest wenschen dat de toeleg niet ondekt werd. Rob had toch nog minder gevaar dan hij geloopt, indien het verborgen voorwerp aan de anderen bekend werd gemaakt.

»Wat is mijn boete, Eerwaarde vader?» fluisterde de altijd nog berouw hebbende zondaar.

Het werd Rosetti thands werkelijk te benauwd. Hij nam een kort besluit en gaf er dadelijk uitvoering aan; hij stond op en klom naar boven.

»Binnen een uur te Rochester! Het doek staat stijf, Sir!» zeide de schippersknecht, die de armen heen en weer om het lijf sloeg, om hun eenige warmte te bezorgen. »Ga naar binnen, Sir! je houdt het hier waarachtig niet.»

»Lij...!» schreeuwde de schipper aan het roer, en weg dook de knecht, die op al »zijn praat» nog niets anders dan een hoofdknik had gekregen van den »smuicherigen» passagier, die er uitzag als een lijk, en dien hij bij den arbeid welke hij ondernemen ging, toebromde: »Vries stijf tot een stokvisch!»

De eenzaamheid, waarnaar Rosetti verlangde, werd hem niet lang vergund, want weldra hoorde hij een gluipenden voetstap achter zich, en bespeurde hij weder den lastigen onbeschaamden vagebond.

»Waarom volgt ge mij toch overal?» vroeg Rosetti, ditmaal zijn gewone kalmte vergetend.

»Ik ben bang Uw Eerwaarde beleedigd te hebben. Als ik bedenkt wat ik daar beneden al heb durven zeggen en doen, dan breekt me het koud zweet uit. Rob Brigg is niet veel bijzonders, maar zoo ellendig was hij nog nooit. Leg mij een boete op, Eerwaarde vader, een zware boete!»

»Geef vijftien shillings aan den eersten arme dien wij in Rochester tegen komen.»

»Heilige Jozef! die heb ik in geen vijftien jaar gezien! Ik wil op mijn kniën Rochester binnenkruipen; ik wil zooveel paternosters bidden als Uw Eerwaarde mij opleit, maar vijftien shillings, ik heb ze waarachtig niet.»

»Gij kunt zachter spreken; dat ze beneden uw misdrijf leeren kennen, behoort niet tot de boete. Waar gaat ge heen?»

»Naar... Rochester, of naar Canterbury mischien... Waar geld te verdienen is daar moet de arme Rob Brigg naar toe om zijn moeder en zijn zuster.»

»Dat is niet waar; gij gaat verder.»

»Overal waar wat te verdienen is, zoo als ik Uw Eerwaarde zei. Bij mijn zondige ziel zweer ik....!»

»Het is niet waar; als het waar was en ge met eerlijken handel iets verdienen wildet, dan zoudt ge niet zoo zweren.»

»Zachter, zachter, Eerwaarde heer! Als ze vernamen dat Uw Eerwaarde een priester was, dan ging Uw Eerwaarde over boord!» fluisterde hij met alle teekenen van angst.

Rosetti zag hem bij die woorden doordringend aan. De deugniet, hoe onderworpen en berouwhebbend ook, liet toch bemerken dat hij, dien hij voor een priester hield, óók gevaar liep bij ontdekking, en dat hij onder zekere omstandigheden wel eens verraden zoude kunnen worden. Rosetti hield zich echter of hij geen acht sloeg op de laatste woorden en vervolgde: »Gij zijt een smokkelaar ook; daar beneden kenden zij ú ten minste. Ge gaat misschien naar Deal of naar Dover.»

»En Uw Eerwaarde ook?»

»Daar is geen sprake van mij. Indien ik moest vragen naar den weg dien ik had in te slaan, ik zou nooit u tot gids verlangen. Uwe vraag geeft echter reeds voldoende antwoord. Ik weet nu dat ge verder reist dan tot Rochester, en dus eenig geld bij u moet hebben.»

»Eén shilling heb ik, zoo waar ik leef, en die heb

ik noodig, want ik moet weg, voor eenigen tijd weg."

»Waarom?"

»Och, ze begrijpen daar ginder niet wat een arme bloed noodig heeft om van te leven... We zijn met ons vieren en we leven van de negotie... En we mogen dit niet doen of dat niet doen, en als we 't dan toch doen, dan staat er te pronk staan op of een brandmerk of... de lieve heiligen bewaren me! soms nog wel de galg!"

»Ge hebt meer dan één shilling!"

»Op zijn hoogst twee of twee en half, en ik zweer er niet meer op, omdat Uw Eerwaarde het niet wil hebben."

»Ik zal u gelooven. Voor één en een halven shilling kunt ge van Rochester naar Deal of Dover komen, dus voor minder nog naar Canterbury. Ge houdt er dus minstens één over; daar hebt ge er veertien. Vijftien shillings geeft ge nu aan den eersten arme dien ge tegenkomt."

»Maar als ik er nu eens geen tegen kom?"

»Dan zoekt ge er een op. Dat is de boete die ik u opleg, Rob Brigg, en zoo ik u ooit weêr ontmoet, dan hoop ik dat ge mij zeggen kunt: ik ga niet meer naar Deal of Dover om naar de Fransche kust over te steken en brandy of wijn te gaan halen. Ge speelt gevaarlijk spel..."

»Maar men moet toch leven! Als Uw Eerwaarde mij een andere negotie kan aanwijzen, met minder gevaar en even veel voordeel...! Als het ditmaal lukt, dan geef ik aan de Parochie-kerk een nieuw kleed voor het altaar..."

»Al wel, al wel!" zeide Rosetti, zich heenwendend en hem wenkend te blijven waar hij was. Hij klom weder naar beneden en bleef al den tijd dat de reis nog duurde ongestoord zitten. Onwillekeurig kwam hem het deugnietengezicht van zijn nieuwe kennis telkens voor den geest. Droeg die man een masker of was hij werkelijk zoo als hij zich vertoond had? Wellicht zou de proef, die hij met hem nam, iets bewijzen en hem zekerheid geven.

Het gevoel op de rivier nam toe, het aantal boten dat men ontmoette evenzeer; het kloppen op Zijner Majesteits scheepswerven van Sheerness werd steeds duidelijker gehoord, en weldra kondigde de schipper de aankomst te Rochester aan. Zij schoten de halvemans bastions van het kasteel Upner voorbij en de haven in, waar, niettegenstaande het gure weder, eenige armelijk gekleede mannen en vrouwen gereed waren om voor een halven stuiver de reisvalies der passagiers te dragen of den weg aan de vreemdelingen te wijzen. Velen waren teleurgesteld, toen zij Rosetti, die nog de best gekleede van allen was, zonder eenig valies van het verdek en over de smalle planken zagen stappen. Toch omringden zij hem en boden hunne diensten aan, welke hij niet weigerde maar ook niet dadelijk aannam, zoodat hij eenigen tijd scheen te onderhandelen. Rob, over wien niemant zich bekommerde, maar die ook niemants hulp scheen te behoeven, had meê den vasten wal betreden en

stapte zonder om te zien, naar den heuvel, aan wiens voet het stedeken lag. Word hem al geen hulp geboden, toch werd hem die gevraagd, want een oude verminkte zeerob, die in 's lands dienst het linker been had ingeschoten en als belooning daarvoor de vrijheid had verkregen om een beroep te doen op het medelijden van zijn naasten, stak de hand uit bij het stamelen van de oodmoedige bede, sedert jaren reeds gedaan. Rosetti zag Rob in den broekzak grijpen en den bedelaar iets in de hand duwen, waarop deze zich het hoofd ontblootte. Rosetti hield den man in het oog, verhaastte zijn tred en was den hompelenden oud-matroos spoedig op zijde.

»Vriend!" zeide hij, »ik verzocht dien man u een stuiver te geven; heeft hij dat gedaan?"

»God zegene Uwe Edelheid en uw dienaar ook, want hij gaf mij zelfs een zes stuiverstuk."

Het was verre van de vijftien shillings, waartoe Rob gehouden was, maar het bedroeg toch meer dan Rosetti had vermoed. Rob had met zijne conscientie onderhandeld en het toch zoo aangelegd, dat er zijn geldtasch, zoo hij er een op na hield, nog voordeel bij had. »Een gauwdief van het alledaagsche soort!" mompelde Rosetti, terwijl hij zijn gids volgde naar de herberg, die deze hem had aangeprezen. De uitdrukking gaf recht tot de onderstelling, dat Robs persoonlijkheid in de schatting van Rosetti zou gerezen zijn, zoo de aalmoes tot het volle bedrag of in het geheel niet ware uitgereikt.

Zijner Majesteits postwagen reed eenmaal 's daags op Dover en nabij liggende plaats. Het vertrek was zoodanig geregeld, dat men nog 's avonds in Dover konde aankomen, zoo de wegen niet al te slecht waren, hetgeen ditmaal wel te vreezen was. Daarom had de postmeester, die slechts twee paarden ter zijner beschikking had, besloten, den wagen een uur vroeger te doen afgaan, zoodat de reizigers die van Londen met de boot waren aangekomen, slechts een half uur tijds verbleef om eene hartsterking te nemen, iets wat na zulk een langdurige reize en in het koude Decemberweêr werkelijk wel noodig was. Rosetti reikhalste dan ook naar de »vliegende zalm", de uitstekendste van alle aardsche herbergen, zoo als door zijn geleider verzekerd werd. Het getuigenis, door dezen afgelegd, scheen ongevraagd bevestigd te worden door twee personen, die hen op den voet volgden. Rosetti, die toevallig had omgezien, daar hij het gekletter van een paar sporen meende te hooren, herkende ze niet als zijne medereizigers. Hij kon beiden evenwel niet in het gelaat zien, daar dit verborgen was deels door den neerhangenden rand van den hood en deels door den kleinen eenigszins opstaanden kraag van den mantel, waarin beiden gewikkeld waren en waaruit een paar in hooge lederen laarzen gestoken voeten te voorschijn kwamen. Er was iets in beider gang en houding, dat hen boven de kleine burgers verhief, met wie hij de reis van Londen gedaan had, en, zoo hij zich

bij zijn vluchtigen blik niet bedroog, dan had hij den mantel aan de zijde, waar de edelman gewoon was het zwaard te dragen, opgewipt gezien. Hij had zich verder niet om hen bekreund en dacht reeds niet meer aan hen, toen hij op den drempel der herberg bij het afscheid nemen van zijn geleider de beide wandelenden in dezelfde straat, die hij doorgelopen was, zag aankomen.

Het huis dat hij binnentrad had van buiten een armelijk aanzien. In den met roode bakken bevoerden gang kwam hem de buigende waard te gemoet, die in beleefdheidsbewijzen verdubbelde, toen hem een middagmaal, bestaande uit vleesch, brood en porter, maar den besten dien hij had, besteld werd. Het onderstel, waarop de dikke buik werd voortgedragen, scheen zelfs onzichtbare wien te krijgen en tot geheimzinnig vlugge bewegingen in staat te worden gesteld, toen er om een afzonderlijk vertrek werd gevraagd. Alsof hij zich voor alle vergissingen van de zijde van zijn gast behoorlijk wilde vrijwaren, of dezen van het gewicht en den omvang van al zijne verplichtingen goed wilde doordringen, stiet hij de algemeene gelagkamer open, waaruit een walm van sterken drank en menschenadems voortkwam, bij de opmerking dat hij gewoonlijk de gasten, die hem de eer aandeden bij hem aan te leggen, daar ontving. »Dat wil zeggen,» vervolgde hij, »de gewone reizigers, begrepen? maar de heeren, zoo als Uwe Edelheid, die aan een kussen gewoon zijn op de houten zit en dat dan ook gaarne hebben, kan ik ook bedienen; daarvoor ruim ik alle mijn eigen kamer in, en dat weet ik dan wel te schipperen met den prijs, begrepen?»

»Ja wel; wijs mij die maar; er moet een goed vuur aan liggen, want ik ben door en door koud.»

Rosetti plaatste zich welbehagelijk voor den haard en beval spoed te maken met zijn maal, daar hij verder moest en wel binnen een half uur. Het zou hem tevens aangenaam zijn een licht, kaars of lamp te zien brengen, daar hij zonder dat ter nauwernood zijn mond zou weten te vinden.

»Ja, ja! alles komt in orde; een beukentronk ook en een licht. Het hout betalen we hier wat duurder dan daar ginder, en de smeer is ook weêr een shilling op het vat van zestien pond opgelopen. Begrepen?»

Hij waggelde de deur uit om een en ander te krijgen, en gaf reeds in den gang zijn bevelen aan Jenny en Lo, die hij luide aanriep met opgave van al hetgeen hij noodig had.

Rosetti behoefde niet lang alleen te blijven. Nauw had de welgedane waard hem verlaten, of de deur werd opengestoten en twee personen traden binnen, in wie het hem, hoe schemerdonker het ook in het vertrek ware, niet moeilijk viel de twee wandelaars van straks te herkennen. Was de stoornis hem ook onaangenaam, toch vond hij geene vrijheid hun het verblijf in dit vertrek te ontzeggen. Het moest ook nog aan twijfel onderhevig zijn of hem het verzet iets gebaat zoude hebben, want de

beide vreemden beschouwden het vertrek als rechte verkregen goed en maakten het zich dadelijk zoo genoegelijk mogelijk. De mantels werden af en op den grond neêrgeworpen, de stoelen bij het vuur geschoven en de voeten op de plaat gezet. Rosetti merkte bij die beiden eenig verschil van ouderdom op, maar tevens dat zij, hoe eenvoudig ook in een leêren kolder gekleed en met hooge leêren laarzen aan de voeten, tot den goeden stand behoorden. Toen het vuur even opflikkerde en de vlam op beider gelaat weêrkaatste, meende hij zich de trekken des eenen, den jongsten, te herinneren.

»'t Is vinnig koud, buur!» begon de oudste, zich tot Rosetti wendende, die daarop alleen toestemmend knikte, het hoofd op de borst boog en den schijn aannam van te willen inslapen.

»Zijt ge altijd zoo vrolijk, kompeer?» hoorde hij denzelfden zeggen, terwijl hij meteen zich aan het been voelde aanraken.

»Altijd ben ik van meening vrij te zijn in spreken en zwijgen,» antwoordde hij bedaard, waarna hij de oogen, die hij even geopend had, weder look.

Daar kwam de waard aan met Jenny en een knecht, dien hij als Nicol aansprak; de laatste beladen met een reusachtig stuk hout, het meisken met een stuk zwijnsvleesch en brood en de meester met een lamp in de eene en een tinnen kroes met wijden buik in de andere hand.

»Hier heb je nu alles...! Maar, wat duivel!... Neemt me niet kwalijk, edele heeren, dat ik er zoo rond meê voor den dag kom!» voegde hij aan de eerste woorden toe, die de verbazing hem deed spreken, zoodra hij wat nauwkeuriger gekeken en met een echt herbergiersoog de beide vreemden gemeten had. »Ik wist niet, Sir! dat ge nog reisgezellen hadt,» zeide hij tot Rosetti, »ik heb dus maar voor u alleen eten en drinken meêgebracht — goeden eêlen porter van Perkins uit Londen, begrepen? 't Is de beste maar de duurste. Wat mag ik de heeren voorzetten?»

»Het zijn niet mijn reisgezellen; ik heb niet de eer ze te kennen, en ik was even verrast als gij, toen ik ze hier zag binnenkomen.»

»Even verrast, maar toch niet zoo aangenaam,» viel de jongste lachend in, die, terwijl de waard met Rosetti aan het spreken was, de gezonde deerne had toegelont; de andere scheen meer ervaren of stoutmoediger, want hij was haar dadelijk op zij gelopen en kneep haar in de mollige wangen.

»Heb je geen wijn, dikke bierbuik?» riep hij, terwijl hij het meisken bleef liefkozen.

»Dat geloof ik! Beste uit Languedoc, regelrecht aangevoerd, begrepen?»

»Of ik je begrijp! Als hij maar goed en goedkoop is.»

»Dat reist nergens zoo goed in elkaars gezelschap als hier, Sir! Ik heb ze juist van twee shilling, begrepen?»

»Ben je dol? Eén shilling het pint, hoor, en dan wat eierkoeken en roastbeef.»

»En de deerne zal ons schenken!»

Rosetti had meer dan eene reden om het gezelschap, dat zich aan hem opgedrongen had, te schuwen. Bij het licht der lamp had hij den jongsten maar al te goed herkend.

»Wij zijn nog zoo ver niet, heeren! Ik heb deze kamer afgehuurd, en, vergunde ik u beiden ook aan dit haardvuur een oogenblik u te warmen, ik geloof dat zulk een verlof juist niet de toestemming om hier te middagmalen insluit.»

De waard had reeds bij de eerste woorden den mond wijd opengesperd en bleef dat doen zoo lang Rosetti sprak; toch meende hij in zijn wel begrepen eigenbelang tot rust en eendracht te moeten vermanen, en derhalve voor het hier-blijven der andere heeren een woordtjen in het midden te moeten brengen, maar de gelegenheid werd hem daartoe benomen door den ander, die luidkeels inviel: »Dus schijnt je geen kwaad geweten te plagen, man, daar ge niet bang zijt voor de eenzaamheid! 't Is anders dan ik dacht! Je bent moê van de reis? Welnu rust uit, als je maar niet snorkt. En summa summarum, wij zijn met ons beiden en gij zijt alleen; zie dat ge er ons uit krijgt!»

»Wijs mij een andere kamer! ik buig altijd voor het ruwe geweld!» zeide Rosetti opstaande en den waard wenkend hem voort te gaan.

»Ik heb geen andere dan de gelagkamer! Och, blijft met mekaar, heeren!»

»Ruw geweld!» zeide de jongste, voor Rosetti tredend en dezen den weg afsnijdend. »Ruw geweld! Zeker, het zwaard van den edelman werkt anders dan de speld van den intrigant.»

»Ge schijnt hem goed te kennen!» riep de ander lachend uit. »Kom, beste meid! je zult nu met ons meê eten, tusschen mij en dien heilige in: een heilige is het, dat ruik je reeds op drie voet.» De toegesproken schoone glipte hem echter tusschen de handen door.

De waard had zich weder tusschen de deur en Rosetti geplaatst om dezen het weggaante beletten. »Ik kan u waarlijk nergens anders brengen dan onder de matrozen, en daar Uwe Edelheid niet van geweld houdt en maar kort hier blijft en toch al van deze kamer gebruik heeft gemaakt begrepen?»

Het betoog scheen klemmend; want Rosetti zette zich zwijgend neêr, schonk zich een kroes in en begon zijn middagmaal. Jenny kwam middelerwijl terug met den wijn en beloofde spoedig de koeken, waarna zij ijlings vertrok.

»Een frissche deerne!» verklaarde de een, den beker opnemend, aan dien des makkers stootend en dien toen ten bodem leêgend.

»Zij heeft iets in haar oogen van die wilde kat in den Tower. Hel en duivel, als ik daaraan nog denk! maar zij zal het me betalen! Zij kwam op mijn weg, en wie me tegenkomt is mijn eigendom! Hoe denkt gij er over, lange godzalige broêr?»

»Laat hem kauwen en herkauwen; de olijkert spant zeker zijn netten alleen maar in het donker

en dan zorgt hij er voor, geen oude wijven te vangen!»

»Zoo ik netten spande, ik zou het trachten slimmer te doen dan gij, Mr. Percy!» zeide Rosetti, den jongsten van beiden aanziende.

»Ik dacht wel het genoeg te hebben bij u bekend te zijn. Een Percy weet zich ook slecht te maskeren.»

»Dat is waar; hij weet het niet te doen zelfs al wil hij het ook gaarne.»

»En anderen doen het zonder het zelfs te willen, zoo zeer werd het reeds natuur. Kom, man, aangestooten! Op de konfusie der papisten! Weigert ge met ons te drinken? Waagt ge 't te weigeren? Ge hebt reeds kwaad bloed gezet door uw onbeschaamdheid van straks! Terg ons niet meer!» zeide hij, die straks met den naam van Percy was aangesproken. Hij wond zich op tot drift; de blauwe kringen om de oogen werden rood, bijna purper als de wang. Rosetti echter bleef kalm en voerde hem alleen te gemoet:

»Uit alles wat hier gebeurd is leid ik af dat ge mij kent; en omdat ge mij kent weet ge ook waarom ik weiger.»

»Toch zult ge proeven als ge niet drinken wilt!» riep Percy uit, terwijl hij den vollen beker Rosetti in het aangezicht wierp.

Deze werd nog bleeker dan hij van nature reeds was; de mond was gesloten, toch trokken de fijne lippen stuiptrekkend op en lieten de tanden zien; de hand gleed onder het wambuis als zocht ze een daar verborgen wapen. Weldra was hij echter weder onder de heerschappij van het verstand en begon hij in hetgeen er plaats had den toelag te gissen om hem tot woede te prikkelen. Zulk een vermoeden was alleen reeds voldoende om hem tot kalmte te dwingen; hij wischte zich het gelaat af en schonk zonder een woord te spreken de schenkan in den voor hem staanden kroes leêg.

»k Moet zeggen dat ge mijn huishond beschaamt; die bijt nog als men hem slaat,» merkte de oudste tergend aan.

»Vervloekte lafaard!» schreeuwde Percy, vlak voor de tafel staande, waaraan Rosetti zat en hem uitdagend aanstarend. »Ge zijt niet waard bij ons aan te zitten; ge zult ons bedienen als lakei. Sta op, zeg ik u, of bij al de Santen, het gaat er door. Hij had het rapier getrokken en dreigde er Rosetti meê, die de richting zijner blikken volgde en den dollen stoot met het tinnen bord afweerde. Hij bemerkte, dat het den jonkman ernst was hem te treffen, maar tevens, dat de ander eenige oogenblikken besluiteloos stond en het zwaard niet trok.

»Goring!» riep Henry, »snijd den paap den pas af, maar neem je in acht, hij is uit het bandietenland.»

»De mijn springt verkeerd» mompelde de aangesprokene, die met spijt de onverstoorbare kalmte van den Italiaan en diens onwil om zich te verdedigen bespeurde. Hij trad naar de deur, het oog gericht op Rosetti, dien hij in het wambuis zag

tasten, maar die verder niets deed dan den aanval ontwijken, en op zijn vriend Henry, bij wien, dank zij vooral de veelvuldige offers dezen dag aan Bacchus gebracht, de toorn tot werkelijke woede was gestegen, zoodat hij Rosetti niet meer tot verandering opvorderde, maar, de daad bij het woord voegende, werkelijk diens leven bedreigde.

„Holla ho!” riep Goring in den gang, en de echo bracht den roep in een oogwenk door het gantsche huis. De waard en eenige bezoekers van de gelagkamer kwamen den gang in. „Haast u, logge gans!” riep Goring den eersten toe. „Waart ge meê in 't komplot, en is dit krot een knip voor de reizigers? Wist ge niet wie die man is, dien ge bij ons deedt blijven? Rosetti, de geheime agent van den Paus! Hij heeft er zich tegen ons op beroemd, het Parlement in de lucht te zullen laten vliegen! Een tweede buskruitkomplot!”

„Heer in den hemel!” riep de waard, de mollige gekuilde handen op zijn buik samenvouwend; en de nieuwsgierigen in den gang, wier aantal immer aangroeide, stemden in chorus met dien uitroep in.

„Zijt ge een echt Engelschman, dan weet ge wat ge te doen hebt! Maar neen, ge heult met de vijanden van het Parlement; ge zijt het eens met de Koningin!”

„Dat de duivel haar hale, haar met den geheelen vreemden spitsboevenboël, begrepen? Ik ben vóór de goede zaak en heb mijn schouders onder Jule Morton gezet, toen we hier een Parlemenstlid hadden te kiezen.”

„Dat deê hij! Dat 's waar!” viel de schaar op de drempel in.

„Maar, mijn lieve heer! wat moet ik er aan doen, als een heer in een goed laken pak zich aanmeldt en me laat opdisschen en me een kamer afhuurt en me...”

„Hoe veel ben ik u schuldig?” vroeg Rosetti, die bij het binnenkomen van den waard het rapier van Percy had zien zinken en oogenschijnlijk met onverschilligheid het oogenblik afwachtte dat hij verstaan zou worden; aan verdediging, dat begreep hij, viel niet te denken en slechts koelbloedigheid en stoutheid kon hem redden.

„Vier shillings, Sir!”

„Daar zijn ze. Twee shillings voor het gebruik van spijs en drank en twee voor de goede bediening; het laatste is wel wat duur.”

„Laat gij den Jezuit gaan?” riep Henry verontwaardigd. „Breng hem naar den Mayor, want hij is schuldig aan hoog verraad! Goring, hou hem aan!”

Zijn vriend was echter van een andere gedachte en liet Rosetti, die zich den mantel had omgeslagen en de greep van de hand, die Henry naar hem uitstak, ontweken was, voorbij en de deur uitgaan.

In den gang echter dreigde hem een ander gevaar! Door den gebruikten drank verhit en, als echte voorstanders der goede zaak, gruwende van iederen papist, die tot elke misdaad in staat werd geacht, had menige hand, bij de beschuldiging van

Goring met zoo veel overtuiging uitgebracht, zich gebald, had menige mond reeds eene verwensching uitgesproken over de lauwheid van den geldgierigen waard, die zich voor het gouden kalf boog en daarmee afgodeerde.

„In den Theems met den jakhals!” riep er een met een paarsch rood gezicht en opgestroopte mouwen.

„Vriend, wilt ge mij den weg wijzen?” vroeg Rosetti juist hem, en het was den man of hij een emmer koud water over het lijf kreeg. „Ik moet van avond nog in Dover zijn en moet met den postwagen meê. Ge begrijpt dus dat ik haast heb: gelief daarom mij door te laten,” voerde hij een ander toe, die werkelijk aan zijn verzoek voldeed.

Toen zij niet meer onder den invloed waren, dien zijne persoonlijkheid op hen uitoefende, begon zich de haat weder luide te uiten en voegde zich bij die aandoening nog spijt over het laten ontsnappen van den schuldige.

„Hij staat met den booze in verband, daar wil ik als goed Christen op zweren! Toen hij mij voorbij ging wilde ik hem vasthouden, maar ik hoorde hem in een onbekende taal eenige woorden uitspreken en voelde mijn armen toen als verlamd!”

„Zoo ging het ons ook! zoo ging het ons ook!” verzekerden allen en de waard rook reeds een zwavelachtige lucht en voelde naar de vier shillings in zijn zak of die ook verdwenen waren; maar zoo diep bleek de vreemde nog niet in de gunst van den Booze te staan, dat hij met helsch geld kon betalen.

„We moeten hem na! In den Theems met den schoelje!” brulden allen als antwoord op Gorings vraag of men hem zou laten ontsnappen. Zij drongen de deur uit en de straat op en haalden, door het relaas dat zij dezen en genen voorbijganger van het gebeurde deden, menigeen over meê te gaan en den misdadiger de gerechte straf niet te doen ontgaan. Nauw bevonden de beide vrienden zich alleen of er ontstond tusschen hen beiden een scherpe woordenwisseling, welke alleen door de matiging van Goring weêrhouden werd tot dadelijkheden over te slaan. Henry Percy beschuldigde den ander van verraad.

„Ge waart ook te wild!” hernam Goring, »en de man was te slim om in het net gevangen te worden, dat gij hem spandet. Had hij zich maar willen verdedigen! Hij verkoos het niet en om hem te zien slachten als een os, daar had ik iets op tegen; vooral hier waar zoo velen het bloed konden zien. Ik heb hem echter vervolgers genoeg bezorgd en hij moet werkelijk Satan als schutspatroon hebben als hij er zich uit redt en heelhuids Rochester uitkomt. Laten ze hem in den Theems smijten, ik zal waarachtig mijn hand niet nat maken om hem te redden... Kom, Hal, niet langer gepruild! Sla den mantel om: we gaan hem achterna. Troost je, de kaerel is nog niet te Dover!”

„Hij zal er komen: ik twijfel er niet meer aan. Verdoemd! Als ik in Londen terugkeer word ik

uitgelachen. 't Is of ik het al hoor: kind, dat zich van geen vijand weet te ontdoen! En dan nog zulk een vijand! 't Is om dol te worden!"

»Ik herhaal u: hij is nog niet te Dover en al komt hij er ook, hij is nog niet op het schip... En mocht hij ons ontsnappen, vertel dan maar dat ge met mij op reis zijt geweest; bij een nederlaag zal men dan wel gelooven dat de zege ook onmogelijk was. Op marsch!"

Goring had niet te veel gezegd, toen hij beweerde het gemeen van gantsch Rochester tegen den vijand te hebben opgehitst. De stoet der vervolgers was gaandeweg vermeerderd en de zonderlingste geruchten werden verbreid. »Een Jezuïet, die geheime krachten bezat! Een hoofdman van een nieuw buskruitverraad! Een sluipmoordenaar, die twee edellieden in een achterkamer van »de vliegende Zalm" had willen vermoorden!" Rosetti, die bij het verlaten van de herberg den stap had verhaast, hoorde eerst in de verte en weldra dichterbij het verward gejoel van stemmen en kreten, hoorde een bruischen als van de golven der zee op het strand. Gelukkig dat de wagen aan het vervallen postmeestershuis klaar stond en dat de voorman den toethoren reeds aan den mond zette. Tot zijne bevreesding echter bespeurde hij bij den wagen eene menigte konstapels, en in hun midden een man, die een levendig gesprek met hen voerde en niettegenstaande zijn tegenstand door hen werd aangevat. Toen hij nader kwam werd er op hem gewezen. Rob Brigg bleek de bedreigde te zijn. Om voor hem gegronde redenen had hij zich buiten Rochester opgehouden en zich er niet in gewaagd voor het tijd van vertrekken was. Zijn naam scheen niet zeer goed te zijn, zoodat men hem verdacht van diefstal, die weinig uren te voren had plaats gehad. Hoe hij ook bezwoer met de boot uit Londen gekomen te zijn, hoe hij ook bad hem te laten gaan, daar hij elders gewacht werd, het mocht niet baten. Men wilde onderzoeken en deed hem opmerken, om verderen wederstand te doen ophouden, dat hij, zoo hij zeker was van zijne onschuld, weldra in vrijheid zou worden gesteld. Maar dat troostte Rob in het geheel niet, hetgeen den argwaan deed toenemen. Toen Rosetti echter naderde was het Rob of zijn redder genaakte. Hij had weinig van het reisplan van Zijn Eerwaarde kunnen te weten komen, maar verkreeg nu de zekerheid dat de priester naar Dover ging.

In zijn angst greep hij den stroohalm die zich aan hem voordeed. »Daar is de heer met wien ik hier ben gekomen." Hij was er niet zeker van of Zijn Eerwaarde de halve logen niet ontdekken zou en wachtte dus ademloos het antwoord af van Rosetti, die naar de waarheid van Robs beweren werd gevraagd.

»Hij is met mij gekomen. Ik ken hem en nam hem in mijn dienst!"

Rob had de voeten van Zijne Eerwaarde wel willen kussen. Welk een heilige was Zijne Eerwaarde, die zelfs meer gaf dan van hem gevraagd werd en

hem tot zijn dienaar verhief. Maar alle gevaar was nog niet afgewend.

»Wie zijt ge zelf?" klonk het tot Rosetti: men begon ook hem, die er zulk een dienaar op na hield, te wantrouwen. De geleidebrief, hem door den Sekretaris van Staat verstrekt, werd getoond en, zoo als ook behoorde, geëerbiedigd.

»Thands kent ge mij!" zeide Rosetti, »en heb ik het recht te vorderen dat ge mij tegen het grauw dat mij vervolgt beschermt!"

Rosetti en zijn dienaar stegen in het erbarmelijk rijtuig, waar slechts vijf of zes personen hoogstens in geborgen konden worden, terwijl het toch bestemd was een tiental — zoo vele reizigers hadden zich ditmaal aangemeld — te herbergen. De konstabels, die hunne groote verantwoordelijkheid begrepen en tevens hoe moeielijk het zou zijn weêrstand te bieden aan de opgewonden menigte, die de straat inhulde, deden den voorman op zijn plaats klimmen en bevalen hem weg te rijden, zonder de andere passagiers te waarschuwen, die, als gewoonlijk op de waarschuwing steunende, in de aangrenzende kroeg nog een kroes leégden. De opgewonden volkshoop, die de waarheid vermoedde, wilde den schokkenden wagen achterna, maar werd daarin weêrhouden door de verzekering, dat in den postwagen niemand anders zaten dan een heer, die op last Zijner Majesteit reisde, en zijn dienaar. De man dien zij zochten, had zich zeker op den weg herwaards verscholen. Maar ook degenen, die Rosetti in »de vliegende Zalm" hadden gezien, verzekerden dat dezelfde man in het rijtuig was geklommen. De konstabels hielden niettemin hun beweren vol en verkondigden, dat de heer, die straks was weggereden, onder de bescherming van Koning, Lords en Gemeenten stond en het alzoo hoog verraad zou zijn hem aan te vallen of te verhinderen de reis voort te zetten.

»Dan gezocht waar hij is!" riepen eenigen en de hoop drong het posthuis en de naastbij gelegen winkels en kroegen in, waarop zich weldra de tijding verspreidde, dat de postwagen was weggereden. Woedend voegden zich de bedrogen reizigers, die naar Dover moesten en dat bij gebrek aan paarden en wagens niet konden, bij de immer aangroeiende en door Goring en Percy aangehitste menigte. Deze beiden wilden de oproerigsten overhalen den wagen, die nog niet ver kon zijn, achterna te ijlen, doch verdwenen plotseling, toen de Mayor onder den volkshoop kwam, zelfs de driftigsten deed bedaren door de verzekering, dat er streng onderzocht zou worden en dat de achtergebleven reizigers met zijn rijtuig den wagen achterna gezonden zouden worden.

Rosetti en Rob konden alzoo in den krakenden en hobbelen wagen hun reis vervolgen. Was dat op zich zelf reeds een groot geluk, hetgeen beiden om verschillende redenen zich niet ontveinsden, zij waardeerden de ruime plaats die hun, dank zij de hulp der konstabels, verzekerd was. Rob was onuitputtelijk in zijne betuigingen van

dank en zijne beloften van altyddurende erkentelijkheid, hetgeen Rosetti eenigen tijd zwijgend aanhoorde. Rob mocht Zijn Eerwaarde ten hemel verheffen, hij ontving geene aanleiding om zich door zijn redder bijzonder geacht te gelooven, die, uit zijn gepeins eindelijk ontwaakt, hem plotseling en zonder dat de voorafgegane woorden er eenige reden toe gaven, vroeg: »Waarom gaat gij naar Dover?»

»Zoo als ik Uw Eerwaarde van ochtend reeds vertelde...»

»Laat dien titel voortaan weg. Van morgen hebt ge herhaaldelijk onwaarheid gesproken. Het eenige dat ik gelooven kan is dat ge uit Londen weg moest.»

»Ik wil bezweren...!»

»Staak die paardenkooperseeden. Ik heb u gered en toonde dus u niet vijandig te zijn; zoo gij derhalve niet uit genoegen bedriegt, maar uit belang, dan kunt ge oprecht wezen. Gij hebt stellig dikwijls iets gedaan wat u belangrijk maakt in het oog der konstabels en gij deedt iets, kort geleden zeker, wat u naar buiten jaagt.»

»Och, ik ben een arme slokkert en heb nog voor mijn moeder te zorgen. We zaten zonder een penning en zoo'n dikke alderman had alles volop: gouden ringen aan zijn vingers en een tasch, die bijna scheurde. We zijn toch allemaal menschen, en toen dacht ik — het was de nood, waarachtig de nood die het me inblies — dat een klein gedeelte van dat geld mijn moeder goed zou doen... en... toen nam ik het.»

»Dat 's niet alles... dat hebt ge zeker meer gedaan.»

»'t Was een vrek, die me mishandelen wou, die me zeker zou hebben doodgeslagen, als ik me niet had geweerd met mijn stok, die zonder dat ik er toen aan dacht — dat kan ik bezweren — een looden knop had en me uit mijn hand schoot eer ik het merkte. Dat 's alles!»

»Dus hebt ge hem doodgeslagen?»

»Neen, dat precies niet! Neen, dat heb ik nog nooit iemand gedaan; daar ben ik zuiver van! Maar hij bleef liggen, en ik had geen gelegenheid om iemand er bij te roepen; want het was me geraten te gaan.»

»Wanneer is dat gebeurd?»

»Van nacht. Als ik toen aan den haal was gegaan hadden ze me geknipt, maar aan de Londen-brug konden ze niet denken dat ik...»

»Ja wel. En uw voornemen was de naastbij gelegen zeeplaats te bereiken; Deal of Dover, dat was je om 't even.»

»Neen, niet precies om 't even. Als 't niet anders kon, zou ik me met Deal beholpen hebben, maar Dover is voor mij toch het ware; daar ben ik bekend.» Hij glimlachte veelbetekenend.

»In het smokkelen; dat wist ik al. Hebt ge gelegenheid over te steken naar Frankrijk?»

»Ik hoop ja. En uw Eerwaarde wil ook...? Dat zou me plezier doen! Onze Lieve Vrouw zij

geprezen, dat ik zoo iets kan doen. Mijn vriend heeft een kotter — een vlugge zeiler — ze hebben hem nooit kunnen inhalen. We zullen tot van nacht moeten wachten op hoog tij.»

»Ik dank je; ik ga met Zijner Majesteits boot over.»

»Maar Uw Eerwaarde heeft in Rochester ondervonden hoe ze er over denken. Ze zijn in staat om Uw Eerwaarde een plaats zelfs op het dek te weigeren.»

»Daar is voor gezorgd.»

»Dus men weet dat Uw Eerwaarde komt? Maar dan is 't nog erger... dan is 't dadelijk bekend wie Uw Eerwaarde is!»

»Wees gedankt voor je zorg; maar denk meer aan je eigen veiligheid.»

»Ik wilde Uw Eerwaarde zoo gaarne van dienst zijn.»

»Niet waar, omdat ge van een goedkoope boete houdt, en goedkoop zoudt ge er al geen kunnen doen, daar de man, die u vijftien shillings gaf om een aalmoes uit te reiken, ook zijn plaats aan boord van uw kotter wel kan betalen. Goed gerekend! Maar toch kunt ge me een dienst doen, hoewel een andere dan gij bedoelt. Komen we vóór den nacht aan, breng mij dan naar een herberg, die gij kent.»

»Uw Eerwaarde wil in Dover weinig gezien worden? Ik ken een plekje — stil en vertrouwd, niet ver van 't strand; 't is wel niet zoo voornaam, maar 't is dan ook maar een bergplaats.»

Het zacht gevoerd onderhoud werd afgebroken door een luid geroep tot den voerman, die eensklaps stil hield. Rosetti zag even steelsgewijze om zich heen, Rob beefde en schoof halverwege van de bank af; beide konden dan ook niet anders denken dan achterhaald te zijn.

Hun vermoeden bleek waarheid te zijn, maar toch niet de ernstige gevolgen te hebben, die zij een oogenblik vreesden. Het rijtuig van den Mayor had den postwagen eindelijk ingehaald en stortte nu zijn inhoud in dezen over, waardoor de ruimte meer dan ingenomen werd. Rob hield zich bij zijn meester en had daardoor te beter gelegenheid om achter dezen als weg te schuilen. Zijne stoutmoedigheid, dien morgen op de boot nog zoo merkbaar, was veel verminderd sedert de ontmoeting te Rochester, en zou binnen eenige uren geheel verdwijnen, indien hij alsdan niet op het ruime nat zwierf, daar hij op de vingers kon natellen wanneer het misdrevene algemeen verspreid, en Zijner Majesteits rekels, zoo als hij de konstabels betitelde, hem op de hielen konden zijn.

Het was donker geworden, en de scherpe wind joeg de fijne sneeuwvlokken over het veld en tegen den wagen. Gelukkig was men Dover nabij en mocht menigeen de hoop voeden, de verstijfde voeten en handen weldra bij een haardvuur te mogen doen ontdooien of de maag met een hartigen dronk te verwarmen. Rosetti, de geduldige en matige Rosetti, verlangde thands heftig naar beiden en over-

legde in zijn binnenste of het maar niet beter ware Rob ditmaal de gelegenheid tot het verrichten der goede daad te onthouden en een ander verblijfplaats te kiezen dan de toegezegde bergplaats. Voor hij echter een bepaald besluit had genomen, werd hij afgeleid door een dof gedruisch, dat hij weldra onderscheidde als de hoefslag van een paard. Hij stak even het hoofd naar buiten, maar trok het dadelijk weer naar binnen, toen hij twee ruiters voorbij rijden en in het duister zag verdwijnen.

Toen de wagen op de bestemmingsplaats stilhield, steeg hij het allerlaatst uit en wees hij het geleide van Rob Brigg niet af, die hem fluisterend de gedane belofte herinnerde en hem langs eenige zijwegen buiten de stad, maar dicht aan de zee, aan een bouwvallige woning bracht. Hij maakte op eenigen afstand van de woning reeds een geluid, dat op het geschreeuw van een zeemeeuw geleek, en bleef toen een oogenblik stilstaan. Hij herhaalde dat geluid, maar toen het verwachte antwoord uitbleef, naderde hij met de meeste behoedzaamheid.

„We kunnen niet te slim wezen,” fluisterde hij, na het huiskens omgelopen te zijn, „maar alles is in orde: het schijnt dat de doove alleen thuis is.” Hij wenkte hem te volgen naar een klein hok, welks ruimte nog grootendeels door allerlei vischgereedschap werd ingenomen, en vond er een oude stokdoove vrouw, die hem eerst herkende toen zij hem haar lamp voor het gezicht had gehouden. Hij noemde haar een naam waarop zij met schrille stem „niet thuis” antwoordde, hetgeen Rob scheen te doen ontstellen. Rosetti verwenschte bijna zijne voorzichtigheid, die hem in zulk een ellendige hut en in zulk verdacht gezelschap gebracht had. Hij hoorde het statig bruischen der zee, het somber huilen en gieren van den wind; hij voelde zich verkleumd, ja verstijfd, en merkte nergens om zich heen de gelegenheid op, om zich na de ondervonden ontbering te verkwikken en te herstellen. De teleurstelling door hem ondervonden stond zeker op zijn gelaat te lezen, want Rob lei dadelijk den vinger op de wond, zei dat hij zou gaan onderzoeken wanneer de boot voer, maar hem vóór dat onderzoek van iets verwarmends zou voorzien, iets eëls, waar een edelman graag een stuk van zijn wapenbord voor zou willen afstaan om het alle dagen naar binnen te kunnen slaan. Na eenige gebaren tegen de oude vrouw, ontstak deze een licht en klom zij de ladder op naar boven, waar wat meer ruimte dan beneden en zelfs een bedstede was, zoo als Rosetti opmerkte, die haar gevolgd was. Een oude tafel en een paar oude stoelen stonden er voor, en weldra bracht zij daar een aarden kruik met den besten Franschen brandewijn, den puiksten, die er op de gantsche lieve aarde aanwezig was. Rosetti vond den drank overheerlijk, en niet minder de dikke snede brood met ham, die hem door de oude vrouw gebracht werd met het bericht, dat de jongen, waarmede zij Rob bedoelde, op kondschap naar het strand was. Rob had hem slechts voor

korten tijd verlaten, maar toen hij terugkeerde vond Rosetti hem nog gejaagder dan hij sedert de aankomst in dat huis geweest was.

„Heilige Jozef!” riep hij, zich op den stoel tegenover Rosetti neêrlatende. „Ik ben een bedorven man, als Uw Eerwaarde mij niet helpt! Maar Uw Eerwaarde is mijn schutspatroon en zal me niet verlaten! Dick is met de kotter al van morgen uitgegaan; het oude wijf had gelijk: en toch moet ik zoo gauw mogelijk over. Als Uw Eerwaarde mij meê wou nemen op de brievenboot even als op den postwagen....?”

Rosetti schudde ontkennend met het hoofd, waarop de ander nog heftiger aandrang en zelfs eindigde met Zijn Eerwaarde een gedeelte te beloven van de winst, die er door hem behaald zou worden, als hij binnen weinige uren veilig over kon komen. „Dick is op een vette kluif uit en de vrek hoopt er alleen het lekkerste af te halen, maar als ik er bij ben moet hij deelen!”

„Wij zullen zien!” mompelde Zijn Eerwaarde eindelijk. „Wanneer vaart de boot?”

„Van nacht om twee uur; maar het zou zaak wezen er wat vroeger heen te gaan. Uw Eerwaarde kan veilig eerst wat gaan slapen.”

Rosetti zag hem bij die woorden even aan; een oogenblik slechts. De ander sloeg daar geen acht op of gaf voor dat niet te doen en vervolgde: „’t Is hier wel klein, maar die bedsteê is ruim genoeg, en wat frisch stroo hebben we altijd bij de hand.”

„Ik ben bang mij te verslapen.”

„Ik zal er wel voor zorgen; ik heb een hazenslaap.”

Rob bracht het beloofde stroo en eenige wollen dekens, die blijkbaar reeds ettelijke malen aan boord hadden dienst gedaan. „Als Uw Eerwaarde iets noodig mocht hebben, gelief dan maar even te tikken; ik lig bij den trap.”

„Rob Brigg!” zeide Rosetti, terwijl hij zich van zijn opperkleederen begon te ontdoen, „ik mag u niet misleiden. Het staat niet in mijn macht u met de boot te doen overgaan; heeft men mij ook een bediende tot Dover gegund, men zal mij beletten een Engelschman naar Franschen grond meê te voeren. Ik ben u echter erkentelijk voor uw geleide en wil dit toonen; zie hier twee kroonen.” Hij nam de twee geldstukken uit een leêren tasch, die aan een gordelriem onder het wambuis bevestigd was en met dat wambuis over den ouden stoel werd gehangen.

De diep geroerde Rob merkte in een oogwenk op, dat de tasch nog meer zulke groote geldstukken bezat. „Uw Eerwaarde wordt wel hartelijk gedankt,” stamemde hij, „en denke nog eens na of er ook een middel is om mij mede te nemen; maar het moet Uw Eerwaarde niet in gevaar brengen, dat volstrekt niet!”

Er kwam een zonderlinge lach op Zijns Eerwaarden gelaat, toen Rob heengegaan was. De vermoeide reiziger strekte zich behagelijk uit op

het stroo, maar schoof zoo diep mogelijk in de bedsteê en hield iets glinsterends in de hand verborgen; het was een klein maar vlijmend scherp stilet. Hij scheen den slaap wel zijn grootsten vijand te noemen; want telkens wiesch hij zich de oogen met het ijskoude water, waarvan hij zich een kroes vol op den stoel onder zijn bereik had doen nederzetten. Of hij niet genoegzaam vertrouwde op de waakzaamheid van zijn vriend Rob? Toch had hij zeker het bewijs ontvangen van er op te hebben kunnen rekenen; want even voor twee uur vernamen twee mannen, die op het verdek van de boot de wacht schenen te houden, een voetstap op het havenhoofd. Een lantaarn werd omgekeerd, zoodat er een flauw licht viel op de naderende gedaante, die reeds een voet op de plank had gezet, welke naar het vaartuig voerde. Of de lantaarn door den wind werd omgeworpen, of dat een onvoorzichtige hand haar deed omvallen, het licht werd plotselings niet meer gezien, de plank kantelde en een doffe plof in het water werd vernomen, voorafgegaan door een angstigen gil.

De gierende wind en het bruischende water overstemde echter elk geluid, behalve het trillende woord, door een der beide op het dek zich bevindende personen aan het oor des medgezels gesproken. Eenige oogenblikken later waren die twee verdwenen en was het den matroos, die op brandy was onthaald en in het vooronder onder het dikke baai was ingedommeld, maar wakker schrikte op den roep van den schipper om de zeilen te hijschen, of hij bang had gedroomd.

XII.

Nel, de halve dwaze, het geplaagde en mishandelde pleegkind van Phil Whistle, hebben wij verlaten op het oogenblik, dat Sir Balfour, de Luitenant van den Tower, zich harer ontfermde en haar naar de vertrekken, welke hij in den Tower bewoonde, liet overvoeren. Daar werd zij eenige dagen verpleegd, zoo als zij zich niet had kunnen voorstellen dat iemand ooit verpleegd kon worden. Toen ze tot bewustzijn teruggekeerd was, en de groote oogen met den haar eigen wilden blik opsloeg, had ze een geruimen tijd niet geweten of ze nog wel was wat zij vroeger was geweest, en of ze niet was teruggekeerd tot de plaats van waar zij gekomen was — de woning der tooverkollen die, zoo als zij bij geruchte wel zeer zeker wist, nog veel meer macht hadden dan Phil Whistle, den geweldigen meester. Ze lag in een vierkante ruimte, waarvan een der wanden haar toescheen gescheurd te zijn. Door de opening, die daardoor ontstaan was, viel een zacht schemerlicht naar binnen. Maar die wanden waren niet van steen, met vochtig dons overdekt, zoo als die van haar vroeger slaaphok, ze waren zacht, zacht als de stroozak waarop ze lag; maar neen, dat kon geen stroozak wezen; want ze lag er zoo mollig in, ze was er als in weggezonden als of

het een hoop veëren was, afkomstig van de kippen, ganzen of eenden, die zij zoo dikwijls voor meester Phil had geplukt.

Weldra was zij in staat nog meer wonderen om zich heen te zien, en verzadigde zich het oog bijna niet aan de ontdekkingen, die het telkens deed. Zij lag op een bed en op kussens met veëren gevuld; de vierkante ruimte was een groote bak, waarin het bed lag, en de wanden waren niets anders dan de behangsels. Ze had zich halverwege opgeheven, had om zich heen gekeken en het eindelijk gewaagd de hand te slaan aan die zachte met bloemen beschilderde wanden, om die zachtens weg te schuiven. Toen had zij een pracht gezien, als waarvan zij eens, jaren geleden, iets had bespeurd, toen zij de vermetelheid had gehad een weg in den Tower in te slaan, dien Phil haar streng verboden had ooit te betreden, daar het haar het leven zou kunnen kosten, een weg, die naar Sir Balfours vertrekken had geleid.

Nu vond zij zich in een dergelijk vertrek terug. De vloer was zoo effen als het ijs dat zij 's winters zoo dikwijls in de grachten gezien had, en dus geheel anders dan die van meester Phil met de roode en grauwe bakken! En dan de tafel en die stoelen, en dan dat glas in een lijst gevat, waarin zij van ter zijde de behangsels en al de bewegingen die zij er meê maakte, weerkaatst zag! Hoe haar hoofd ook bonsde, hoe zij ook haar lichaam als met bonte plekken bedekt voelde — en het was een pijn die zij door ondervinding wat goed kende! — zij hief zich uit het dons, zij sprong den bak, waarin zij neerlag, uit en sloop naar het zonderlinge glas, waarvoor zij echter bij den eersten blik reeds terugdeinsde. »Zóo iets had zij waarachtig niet kunnen denken!» Ze had in een emmer met water of, over de borstweering geleund, in de gracht haar hoofd wel eens weerkaatst gezien, maar nooit zoo als thands al haar ledematen, juist zoo als ze dacht dat zij ze had, juist precies zoo als zij ze bewoog. Ze stak het eene been vooruit, toen het andere ook, en hetzelfde zag zij in het glas. Juist op de plaats waar het hoofd haar zooveel pijn deed, zag zij een hoogen bult of buil met al de kleuren van den regenboog; en had het haar nog een oogenblik duister mogen wezen wat er met haar was gebeurd, het gezicht op die buil hielp haar herinneringsvermogen en deed haar de tanden op elkaar zetten en haar de woorden prevelen: »dat heb je van me te goed, meester!» Wellicht zou zij in iedere andere omstandigheid er aan gedacht hebben hoe zij zich zou kunnen wreken, of zij ook een emmer met water op den trap, dien Phil afging en juist op den tijd dat hij dat deed, neêr zou zetten, om hem den nek te doen breken, of zelve er zou gaan zitten, om hem over haar heen te doen rollen, maar thands werd zij terstond van haar gedachten van wraak afgeleid, toen zij in dat glas haar lippen bewegten zag, ja, zoo als zij zich verbeeldde, die lippen haar eigen woorden hoorde uitbrengen! Het was zoo koddig, dat ze begon te

lachen, en waarlijk, ze zag haar eigen witte tanden; ze zag de plooiën om neus en mond door haar lachen te weeg gebracht; ze hoorde, dacht ze, haar eigen lach. Dat was toch wat al te erg, en overtrof verre wat de bewuste emmer met water wist te weeg te brengen. Besloten om tot een degelijk onderzoek over te gaan en den spiegel van achter te zien, en als dat nog geen licht gaf, op andere wijze hare nieuwsgierigheid te bevredigen, had zij de hand reeds naar de lijst uitgestrekt, toen zij een zachten voetstap en een hartelijken lach achter zich vernam.

Het was een bedaagde vrouw van een achtbaar voorkomen, die niet licht tot zulk eene vrolijkheid, als waarvan dat geluid blijk gaf, scheen bewogen te kunnen worden, zoodat de prikkel hier dan ook zeer sterk moest geweest zijn. En waarlijk het arme onnoozele kind in haar nachtkleedij voor den spiegel eenige gebaren te zien maken, mocht ook wel den ernstigste tot een lach verlokken.

Bij de onverwachte verschijning stond Nel een oogenblik als versteend, maar toen zij den eersten schrik te boven was gekomen, ijde zij heen en en verborg zich achter de gordijnen van het reuzig groote ledikant, daar zij zich den tijd niet gunde het bed behoorlijk in te stappen en zich toe te dekken, zoo als der kranke betaamde. De andere zette spoedig haar gelaat in de gewone achtbare plooi en scheen mede in de eerste oogenblikken niet zeer geneigd te naderen, misschien wel omdat zij onder den invloed was dier groote blauwe kijkers, die uit de diepe kassen haar als tegenvonden en zulk een zonderlinge uitdrukking bijzetten aan het mager puntig gelaat. Toen de kranke verdwenen was en Mistress Wollaston, de huishoudster van Sir Balfour, haar niet in haar bed zag teruggekeerd, begon deze werkelijk te gelooven dat het onnoozele kind, hetwelk Sir Balfour in een luim van barmhartigheid, die zij nog niet in staat was te prijzen, tot zich genomen had, aan zinsverbijtering leed, of, zachtst genomen, in een ijlende koorts het rustbed ontvlucht was. Het een en het ander stemde haar tot zachtheid en deed haar op vriendelijken toon de vermaning uitspreken: »Kind, ge moet rust nemen, anders kunt ge niet herstellen. Waar schuilt ge?»

Nel opende even de gordijnen van de tegenovergestelde zijde, gluurde door de reet en antwoordde: »Hier ben ik. Maar hoe kom ik hier?»

»Dat zal ik u later wel eens vertellen. Stap nu weder in bed en ga wat slapen.»

»Wat graag!» Zij stapte in het dons, en rolde zich behagelijk in de dekens.

»Weet ge wel dat ge uren lang voor dood hebt gelegen?»

Nel schudde ontkennend.

»Hebt ge veel pijn?»

»Of ik! Mijn hoofd voelt me zoo zwaar als de bos sleutels van Meester Phil — hij is er toch niet, of je bent toch niet van de bekenden?» vroeg zij werkelijk met angst, en zich plotselin half in haar

bed oprichtend, welke beweging haar gruwelijke pijn deed, daar zij even kreunde; niettemin zag zij de vreemde vrouw onderzoekend aan en keek vervolgens het vertrek in het rond.

»Wees gerust, arm kind!» zeide de ander getroffen.

Mistress Wollaston was gereed de luim van Sir Balfour minder zonderling te noemen, begon het kind zelfs met eenige belangstelling te beschouwen en met dat medelijden te behandelen, hetwelk een niet kwaad doenden onnoozele maar zelden onthouden wordt. Het was zonderling, hoe spoedig dat vermagerde en uitgeteerde wezen in beterschap toenam. Er was in dat gestel een veerkracht, waarvan men het bestaan onmogelijk had kunnen vermoeden, en die het bewijs leverde dat de achterlijke ontwikkeling van het lichaam, voor het minst, aan eene geweldadige onderdrukking moest worden toegeschreven. Hoe Nel ook klaagde dat zij honger had en de geheele kluif wel lustte, waarvan Mistress Wollaston haar maar de helft vertoonde, de achtbare Mistress, die in den aanvang moeite genoeg had gehad om hare achtbaarheid te handhaven en Nel van het bestaan er van te overtuigen, bleef onverbiddelijk. Zelfs viel het haar zeer zwaar zachtmoedig te blijven, zoo als de dokter dat als een eerst vereischte had voorgeschreven, daar volgens hem de ziel van het kind even krank was als het lichaam, toen zij op zekeren tijd plotseling het ziekvertrek was binnengekomen, Nel in het vensterkozijn, waarvan het eene venster was opengestooten, met de beenen naar buiten gekeerd zag zitten, bezig van een groot stuk brood te happen, dat zij, bij het vernemen van eenig gerucht, spoedig onder haar eenen arm trachtte te verstoppen.

»Stop het maar niet weg!» klonk het scherp genoeg van de lippen der verontwaardigde Mistress, die na een haastigen blik in het rond geworpen te hebben, tot de overtuiging kwam dat er niet alleen diefstal was gepleegd, maar nog wel met braak, daar de deur der spijskast, die gelukkig op dat tijdstip minder dan gewoonlijk inhield, met geweld was opengetrokken, zeker door het kind dat in haar hand het stuk brood hield, hetwelk zij herkende als dien morgen nog door haar in de kast weggeborgen te zijn. »Stop het maar niet weg! Voeg de leugen maar niet bij den diefstal, snoepster!» riep zij. Nel was ook niet voornemens te liegen, want zij trachtte het buit gemaakte niet meer te verbergen, maar hield het, door het daglicht ten volle beschenen, in de hand. Deze vrijmoedigheid beviel Mistress Wollaston ook weér niet; want zij hield het voor onbeschaamdheid, zoodat zij met fronsend voorhoofd en op scherpen toon de vraag deed waar zij het brood van daan had gehaald.

»Uit die kast,» klonk het tergend bedaard, terwijl de arm, die reeds eenige ronding gekregen had, werd opgeheven, en de wijsvinger, die even als de geheele hand reeds voor eenigen tijd verveld was en de ruwe oppervlakte verloren had, zich uitstreckte naar de spijskast. Had de ergernis

van de streng zedelijke verzorgster nog kunnen stijgen, het zou gebeurd zijn bij de woorden die Nel liet volgen: »De deur hield lang, maar daar had ik altijd een loopje op!»

»Verdorven schepsel! kent ge nog niet eens de tien geboden? Weet ge niet dat ge niet zult stelen, dat ge eerbied moet hebben voor eens anders eigendom? En niets behoort u hier; alleen uit medelijden geeft men u spijs en drank, en uit wijsheid onthoudt men u het overdadige; en dat stuk brood is overdadig, want kort geleden hebt ge nóg wat gekregen. Geef, mij dadelijk terug wat ge roofdet, ja roofdet als een kat: geef het terug!»

Nel maakte eene beweging als of zij gehoorzamen wilde, maar trok, alsof de verleiding al te groot ware, den reeds uitgestoken arm weder terug en hapte haastig eenige brokken uit het brood. De gehoorde predikatie scheen vergeten of in het geheel niet gehoord, hetgeen er waarlijk niet toe bijdroeg om Mistress Wollaston zachter te stemmen. Deze beval haar dan ook op even scherp toon en met even gefronste wenkbrauw uit het vensterkozijn te klimmen. »Dat voegt geen meisjes,» dus klonk de vermaning. »Dat zijn manieren die afgeleerd moeten worden; dat laat men over aan katten of vogels!»

»t Was er zoo lekker warm en 't was er zoo licht en zoo vrolijk! Je spreekt van katten en vogels. . . ?»

»Ik heb je reeds dikwijls gezegd dat die ruwe en oneerbiedige toon je niet voegt.»

»t Is waar ook. 'k Heb daar een roodbonte kat gezien, die te loeren zat op een dakmosch, maar of ik haar dat afgeleerd heb! ik heb haar van de goot geschopt.»

»Heer in den hemel! kwaadaardig kind! dat arme beest! Mijn Nelly! Ze zal dood gevallen zijn, dood!»

»Dat 's mis: weet je dan niet, Mistress, dat een kat altijd vierkant op haar poten terecht komt? Wel hoorde ik bons, bons, maar ik zag haar wegloopen, en dat spijt me, want nu loert ze morgen misschien weêr.»

»En als ze dat doet, dan verbied ik u haar weêr weg te schoppen, hoort ge, dat verbied ik u!»

»Maar als ze dan weer loert? Zoo'n mosch heeft geen kracht om zich te weren; als ze nagels had en even groot was als de roodbonte, dan zou ik ze allebei wat graag hebben zien vechten, maar nu zou 't schande wezen, en de eene piept zoo aardig, en de andere miauwt zoo valsch. Zeg me nu ereis, waarom mag ik de roodbonte niet wegschoppen en moet ik haar dat arme kleine zwakke beest maar laten opvreten? Dat wou ik nu wel ereis graag weten!»

»Omdat . . . omdat de musschen veel kwaad doen en ze door onzen lieven Heer zijn voorbestemd om door de katten opgegeten te worden.»

Het waren machtspreuken, waarmee Mistress

Wollaston, die gevoelde terrein te verliezen, zich de zegepraal wilde verzekeren, welke zij toch behalen moest over dat onnoozel ding. Zij had echter geen den minsten lust om den strijd voort te zetten en voelde zich veel krachtiger bij hare reeds zoo dikwerf gegeven zedelijke vermaningen, die Nel altijd zoo stil en schijnbaar oplettend en onderworpen aanhoorde. De les, die zij haar reeds had gegeven, mocht dan ook nog niet geëindigd zijn. Zij nam het kind bij den arm, bracht het voor de kast en zeide toen waarlijk plechtig: »Men begint met sloten open te trekken en te stelen: het is de eerste stap op een gladde baan: en men eindigt met moord en doodslag, kind! Beloof mij echter beterschap, en ik zal het u ditmaal vergeven . . . Wat scheelt je?» vroeg zij ten hoogste verbaasd, toen zij Nel het hoofd tusschen de schouders zag trekken en den rug krommen.

»Meester Phil ranselde mij altijd af . . . doe het ook maar, Mistress! want laten kan ik het toch niet als ik honger heb!»

Mistress stond verslagen. Zulk eene onverschilligheid had zij nog nooit aangetroffen, en die onverschilligheid had volgens haar eene diepe zedelijke verdorvenheid tot oorzaak. Dat kind van zestien, ja achttien jaar misschien, had of nog minder begrip dan een van zes jaar, of was waarlijk zoo verdorven als een boef. In beide gevallen moest zij zich van dat kind ver verwijderd gevoelen. Was het eerste waar, dan was de deerne krankzinnig, was het tweede waar, dan was zij misdadig, en het een zoo wel als het ander vorderde eigenlijk opsluiting in een hok aan een stevige keten. Zij verzweeg Sir Balfour geenszins haar gevoelen, dat op zulke degelijke gronden rustte. Zij gaf hem met allen eerbied, maar ook met al de vastheid eener gevestigde en onwrikbare overtuiging te kennen, dat Nel niet te vertrouwen was en de vrijheid, die men haar tot dus verre liet, niet langer kon blijven behouden. Sir Balfour, die altijd zich bewust was van de groote plichten, die op hem als opperbeieder der staatsgevangenen en bewaarder der kroonschatten van Engeland rustten, had zelden veel oog of oor voor de nietige zaken zijner huishouding, zoo als hij de aangelegenheden noemde, welke Mistress Wollaston altijd zoo veel belang inboezemden. Was hij vroeger meestal afgetrokken geweest, hij was het in de laatste dagen nog meer geworden, en waarlijk daarvoor had hij reden genoeg.

Hij mocht er zich zelve meê geluk wenschen, dat hij immer zoo veel mogelijk de strafheid van Zijne Majesteit had trachten te temperen, toen het onweder werkelijk opstak en het Parlement bijeenkwam; toen dit hooger en hooger toon aansloeg, de poorten in den Tower voor vele gevangenen opende en ze achter menigeen deed dichtvallen, die voor weinige weken nog gebod over slot en grendel. Sir Balfour behoefde nu met zijne houding geen enkel oogenblik verlegen te zijn. Twijfelde hij nog in het eerst aan de duurzaamheid van het

Parlement, hij geloofde er weldra aan; en toen begon de langzame gedaanteverwisseling of liever gemoedsverandering, welke slechts voor diegenen zijner bekenden, die hem niet veelvuldig ontmoetten, merkbaar was.

Hij kon zich echter niet ontveinzen, dat hij eenigzins links de leden van de vroegere Sterrekamer tegentrad, die hij thands op last van het Parlement moest bewaken, en dat het hem soms zonderling te moede werd als de een of ander der gewezen en vernederde machthebbenden hem vertrouwelijk op den schouder klopte en hem met een knik van verstandhouding toefluisterde: »Vriend-lief! een luchtige kamer, hoor! en een goed bed, en laat de grendels maar van de deur!» of hem veelbeteekenend zeide: »Doe anderen niet wat ge niet wilt dat u geschieden zal!» daarbij niet onduidelijk zinspelend op een mogelijk zeer spoedigen omkeer van zaken. Strengheid en zachtheid wist hij ook thands te vereenigen. Wees hij hun ook een luchtig vertrek aan en liet hij ook den grendel van de deur, hij zorgde er toch voor, dat er ijzeren staven voor de vensters waren en een hellebardier in den gang. Evenwel droeg dat alles er toe bij, om hem nog ernstiger te stemmen en hem nog meer af te zonderen van al hetgeen hem in zijn eigen woning omringde.

Mistress Wollaston kwam dus zeer ongelegen met hare klachten en bezwareu over een wezen, waarvan hij het bestaan reeds geheel vergeten was. Zeker zou de matrone blootgesteld zijn geweest aan een korte, maar daarom des te straffer berisping, zoo als hij meermalen wist te geven, indien de vroegere omstandigheden de tegenwoordige geweest waren of weér op nieuws waren ontstaan. Nu echter was Mistress Wollaston zijn oudere zuster; want toen hij nog offerde in den Baälstempel — de Toerkerpel — ging zij reeds heimelijk ter preke bij een broeder vol des Heiligen Geestes. Geen wonder dus, dat zij in de tegenwoordige omstandigheden een soort van overwicht verkregen had op haar meester, die dat thands ook erkende door haar geduldig aan te hooren bij het optellen van al hare gronden voor de overtuiging, die aangaande Nel — het ter kwader uur aangenomen kind — de hare geworden was.

»Er zal beneden wel werk te vinden zijn; en wordt ze al te wild, dan moet ze maar in den Belltoren,» gaf Sir Balfour eindelijk als zijn besluit te kennen, waarna hij de beweging maakte om heen te willen gaan.

De ander bedoelde echter niet zulk een vonnis. Haar toorn, opgewekt door het gedrag van de deerne, had tijd gehad tot bedaren, en het vrouwelijk gevoel kwam tegen die korte en koude rechtspraak op. Mistress Wollaston was een goede vrouw, maar met sterk sprekende eigenaardigheden, en tot deze behoorde in de eerste plaats, dat zij altijd haar naaste wenschte zoo als zij zelf was. Op zich zelf beschouwd was dit het tegendeel van een boozen wensch, aangezien zij — uitspreken zou zij dit niet,

maar denken, heel zachtken denken toch soms wel — zich zelf juist niet zoo verwerpelijk achtte, en, dank zij de Genade Gods, verzekerd was van in barmhartigheid door haren Heer en Zaligmaker te zijn aangenomen. Als zij den naaste zich zelf gelijkvormig wenschte, geschiedde dat alzoo alleen in diens belang en alleen in diens voordeel. Maar het tegenwoordig geslacht was krom en verdraaid; want als zij hare ondervinding raadpleegde, dan had zij nog maar zeer zelden een echte bekeerling gevonden. Bij elke teleurstelling, die zij van dien aard opdeed, had er een hevige strijd plaats tusschen de Christelijke liefde en de Christelijke ergernis, welke laatste, helaas! meestal overwinnaresse bleef. Aan Nel was zoo veel op te bouwen, ja te stichten; want zij was meer een onbeschoft beerejong dan een menschenkind. Dat wilde kind moest eerst getemd worden en dan gefatsoeneerd. Voor het eerste had zij Sir Balfour uitgekozen, voor het laatste zich zelf. Zij gaf dit niet onduidelijk te kennen en zag tot haar overgroote blijdschap Sir Balfour zonder verder tegenstreven den trap opklimmen naar het vertrek waar Nel zich bevond.

Deze stond voor een der vensters, die thands echter gesloten waren gebleven, te trappelen, luid te roepen en met de handen te slaan, tot verbaazing van Sir Balfour, die dat een oogenblik bleef aanzien, om zoo mogelijk de reden van dat misbaar gewaar te worden. Het bleek hem, dat het nogmaals de welbekende dakmusschen gold, die zich weder op het plat onder het bereik van de roodbonte hadden gewaagd. Deze naderde hen gluipend en op den buik voortkruipend, maar miste toch de prooi, daar de vogels, ten laatste de bewegingen van het kind bemerkten en wegvlogen, Nel klapte in de handen van plezier, maar vond zich in haar opgeruimde stemming plotseling gestoord door een onzachten tik op haar schouder. Het was of zij ineens kromp van schrik.

»Ik heb ernstige klachten gehoord, deerne! over je gedrag. Ik had het goed met je voor, maar ik zal van mijn plan moeten afzien als ge niet gezeggelijker wordt. Missstress Wollaston is je meesteresse; haar hebt ge te gehoorzamen; en zoo ge dat niet doet...»

»Ja wel, edele heer! alles wil ik doen! ik heb slaag verdiend — dat weet ik wel.»

»Zoo; je hebt me dus begrepen. Je moet werken; ledigheid is de wortel van alle kwaad.» — Mistress Wollaston, die achter de deur stond, schudde bij die aanhaling bedenkelijk het hoofd en prevelde dat het toch nog niet diep bij Sir Balfour zat, daar er in haar bijbel in plaats van ledigheid, geldgierigheid geschreven stond. — »Maak het zóo,» vervolgde hij, »dat ik niet weér tot je moet komen; want mijn geduld is spoedig ten einde.»

»Het is geen kwaad kind!» verzekerde Sir Balfour, toen hij Mistress Wollaston aan gene zijde der deur ontmoette. »Ik laat de deerne nu aan uwe zorg over. Zie haar ergens geplaatst te krijgen, als gij zelf haar hier niet gebruiken kunt. Zóo-

veel zal zij wel kunnen verdienen dat zij voor haar eigen voeding kan zorgen. Zij is gewillig. Veel verstand heeft ze niet, maar ze ziet er veel beter uit dan ik dacht."

Mistress Wollaston had er reden voor, weinig waarde te hechten aan de uitspraak van den Luitenant, toen zij het vertrek binnentrad. »Het is geen kwaad kind! Ze is gewillig!" het klonk haar nog na in het oor, als ware het eene berisping voor haar, die het tegendeel had beweerd. Wat zij in dagen, ja weken had opgemerkt, waagde de Luitenant, wiens wedergeboorte nog maar van weinig tijds dagteekende, te weerspreken! Maar de Luitenant dwaalde en zij had gelijk! Vond zij het kind niet met rood bekreten oogen, met betraande wang, trappelend van drift en pruilend in een hoek? Eerst op haar herhaalde en steeds dringender vragen, kreeg zij een balsturig antwoord, een antwoord wat haar alles behalve klaar en duidelijk was. »Waarom mag ik op zoo'n nacht bed slapen, met zoo veel moois om me heen, als ik weêr naar beneden moet?" Mistress Wollaston begreep eindelijk, dat het kind het woord werken in eengants andere beteekenis had opgevat, en zij er het slaven en sloven in dienst van Meester Phil, en alzoo vergezeld van grauwen en stopen, onder verstond; en dat woû en dat zou zij niet meer doen, dan verdronk zij zich liever of sprong eer uit het venster naar beneden, zoo als zij met zulk een kracht en de oogen, die plotseling droog waren geworden, zoo boos op Mistress gevestigd, verzekerde, dat deze er werkelijk bang van werd.

Het gelukte haar echter het wanhopige kind eene andere opvatting van dat woord te doen aannemen. »Werken is óók: te trachten den Heere Heere te leeren kennen, zoo als Hij zich heeft geopenbaard in zijn heilig Woord en aan den uitverkoren volke Israëls."

»Israël? Daar heb ik meer van gehoord! Daar sprak hij ook van, die man, je weet wel, die daar beneden zat en dien ze in de pijnkamer brachten... Och het was zoo'n goed slach van een vent! Hij keek je aan dat je er raar van werdt. Waar is hij gebleven, hé? Het was zeker familie van Israël, want hij sprak dikwijls van hem!"

»Dor hout! Dor hout!" zuchtte Mistress Wollaston, de oogen omhoog heffend.

Nel had gedurende de verzuchting harer meesteresse in gedachten verzonken gestaan; zij had het nieuwe denkbeeld, door Mistress haar medege-deeld, in zich opgenomen en van alle zijden beschouwd.

»Dus wat ik de jongens bij de brug zoo dikwijls zag doen, is óók werken? Och, laat me dát dan doen!"

»En wat zaagt ge ze dan wel doen?"

»Met een bal gooien, tot ze er bij neervielen!"

»Kind, hebtge dan geenerlei inzicht in uwen staat? Oneerbaar kind! weet ge dan niet wat een deerne van uwen ouderdom voegt?"

»Waarom ben je nu weêr boos?" vroeg Nel bits;

maar zij verzachtte spoedig haar toon; zij overwon den opwellenden toorn en voegde er bij: »Neen, ik heb zeker kwaad gedaan... Zet me dit maar betaald.... reken maar af! ik zal niet weêrom slaan, want je zult wel gelijk hebben."

Maar Mistress deed niet wat Nel dacht en zelfs wilde dat zij doen zou; zij bleef het kind straf en strak aanzien, en dat verdroeg de ander niet. Nel naderde haar schoorvoetende en trok weêr het hoofd tusschen de schouders in, eene beweging, welke Mistress nu zeer goed begreep, en die haar ergerde.

»Ik ben geen folterknecht! Dat moet en zal een einde nemen!" zeide zij meer tot zich zelve dan tot Nel. »Bij den Heere zijn alle dingen mogelijk, maar ook het opwassen in kennis van deze?" Op die vraag kon niemand het antwoord geven.

Haar bekeeringsijver was zeer bekoeld, maar het gevoel van plicht, zoo levendig bij de waarlijk rechtschapen vrouw, gebod haar te blijven doen wat zij eenmaal zich voorgenomen had. Weinig hoop had zij echter op eenigen goeden uitslag, en daarom liet zij Nel voortaan meer aan haar zelve over. Zij zorgde, dat er nooit vlas ontbrak aan het spinnewiel, dat voor de deerne iederen dag werd neergezet en weldra door haar handig en onvermoeid werd gedreven, vooral toen haar iets lekkers als belooning voor het afwerken van een opgegeven taak werd toegezegd. Het was vreemd en zonderling ondankbaar van dat kind, maar Nel was vrolijker geworden sedert Mistress zich minder om haar bekommerde en zij meer in aanraking kwam met een ouden knecht van Sir Balfour en diens niet minder bejaarde vrouw. Dezen kon zij, na uren stil aan het wiel gezeten te hebben, plotselings vragen doen, waarbij de oude man glimlachte en de vrouw het uitschaterde of waarop beiden het antwoord schuldig moesten blijven, zoo als: waar onze lieve Heer wel woonde en of Satan wel zoo leelijk was als meester Phil? waarom zij niet zoo klein was geweest als het kuiken en ook niet zoo'n klokken had gehad als er op de binnenplaats waarop zij het uitzicht had, rondliepen? Maar waren beide oudtjens soms vermoeid van al die nuttelooze en kinderachtige vragen, dreigde hunne vriendschap in een al te heftig medelijden onder te gaan, hunne deelneming kreeg toch weder op nieuws voedsel van gants anderen aard, als zij 's avonds bij haar zaten en haar dan vertelden uit het dikke boek, dat onze lieve Heer had geschreven, van David en Jonathan, van Jakob en Jozef diens booze broeders. Ze hadden haar buiten medeweten van Mistress Wollaston eens medegenomen naar de All Hallows kerk, even door de Towerstraat, en, toen ze daar stil, misschien meer van verbazen dan van aandacht, had neergezet, weinig tijds later naar St. Pauls kruis, in de nabijheid van de St. Pauls kerk, — een steenen kansel met een luifel overdekt, en omgeven van eenige zitplaatsen, die door de vroegst komenden het eerst werden bezet. Die kansel had sedert jaren reeds goede diensten bewezen en dikwijls de plaats vervuld van de dagbladen onzes

tijds. De openbare meening werd er door den prediker, die bijkans onder den blooten hemel optrad, geleid, en dikwerf gekneed en gevormd. Nu was die plaats de werkplaats der Puriteinsche predikers, die het vuur des geloofs aanbloezen en de afgetrokken bespiegeling en staatsrechtelijke beschouwingen, in het huis der Gemeenten geuit, verdedigd of bestreden, in de vormen van het volk den volke verkondigden. Ontelbare volkshooopen kringden in de laatste dagen om den kansel en namen begeerig de bezielde woorden aan, die er stroomden van 's predikers lippen, woorden, even zoo vele beschuldigingen inhoudende tegen de priesterlijke overhemden van Laud en diens volgelingen, als tegen de tyrannijen van den Ierschen bloedhond. Nel was met kloppend hart de eerste maal naast de beide oudtjens de poort van den Tower doorgestaan en de naastbij gelegen straat ingeslagen. Het was haar toen geweest of zij een nieuwe wereld ontdekte, waar zij vrijer ademhalen kon, waar zij, zoo als het haar toescheen, wel zou kunnen vliegen; zij had om de oudtjens heengehuppeld »als een dolleman" zoo als de man, »als een behekste" zoo als de vrouw schaterend zeide, en, thuis gekomen en ondervraagd hoe de tocht haar bevalen was, beiden met gloeiende kleuren gemaald wat zij al gezien en bekeken had, maar ten slotte verzekerd en, niettegenstaande het ongeloovig hoofdschudden van hare geleiders, stijf en strak volgehouden, dat zij er meer was geweest, maar toen niet met zooveel menschen, en met iemand die haar lief, o zoo lief had aangezien, zoo lief als het haar nog nooit weer was gedaan; ja zij herinnerde het zich nu heel goed en beweerde eindelijk, toen de oudtjens zeiden dat zij zelve verteld had nooit met Phil Whistle of een van diens verwanten de Towerpoort uitgegaan te zijn, dat ze vroeger nog eens op de wereld geweest was, ergens heel anders dan de Tower; maar op de vraag waar dat dan was geweest, antwoordde zij dat ze dat niet meer wist.

Nog geheel anders was het haar, toen zij ten tweeden male uitging, nu de groote brug over en de plek voorbij, waar de jongens zoo dikwijls gespeeld hadden. In de verte schuins achter zich, zag zij de borstweering, waar zij weleer had gezeten en getreurd, het haveloos hoofd op de havelooze handen, terwijl haar nu het gitzwarte hair uit de warme wollen muts krulde, en de armen zoo warm in de nauw sluitende mouwen van het sergiejak wegscholen. Zij had niet kunnen denken ooit een oogenblik zoo gelukkig te zullen kunnen worden als zij thands zich gevoelde, en zij drukte dat uit door onverhoeds den arm te slaan om den hals van de oude vrouw en die op klaarlichten dag een kus te geven op de slappe lippen. Wat menigte van menschen! Wat gewoel, wat gejoel! Wat vrijheid en blijheid! Zij had allen, die ze tegenkwam, wel vriendelijk willen toeknikken en hun willen afvragen of zij het óók zoo plezierig hadden als zij; maar er waren er te veel, en zij

dwarrelden haar te spoedig voorbij. Ja, er waren er wél veel, zelfs té veel, zoo als zij spoedig genoeg erkende; waarom zij aan de herhaalde aansporing om bij de beide anderen te blijven en moeder vast te houden, eindelijk gevolg gaf; er waren er zoo veel, dat ze hier en daar een stomp opliep of, bij het omwenden van het hoofd, tegen dat eens anderen aanbonsde, wat haar hier en daar een grauw deed bekomen, die haar den vroegeren lust geheel benam om vriendelijk in het rond te knikken. Maar het werd nog erger naar mate zij de plaats hunner bestemming naderden. Een dichte volksmenigte omgaf en omgolfde St. Pauls kruis, en niet dan na veel moeite gelukte het hun zoo ver door te dringen, dat zij den prediker in het oog konden krijgen. »Laten we maar weêrom gaan!" riep zij oom Tim en moeder Bessie toe, maar een norsch gebod om te zwijgen, vergezeld van een dreigenden blik, deed haar voor het oogenblik alle verdere klachten staken. Eindelijk waren zij zoo dicht genaderd, dat 's predikers stem hen bereiken kon, hetgeen Tim en Bessie alle benauwdheid vergeten deed, maar Nel, die er toch niets van begreep, deed trappelen van ongeduld, totdat haar dwalende blik, die eerst het groote kruis, dat boven den kansel prijkte, begluurd en als naar zijn beteekenis en doel, maar te vergeefs, ondervraagd had, eindelijk op een hoed met breeden rand viel, prijkende met een paar liggende licht groene vederen, op een mantel van een stof, zoo mooi als zij er nog nooit een gezien had en naar het scheen vastgebonden door een koord van goud, zoo als Tim haar bij het schoonmaken van 's meesters kleêren verteld had dat zoo iets heette. Zij was zoozeer verzonken in den aanblik van al die pracht, dat zij niet bemerkte had reeds ettelijke voetstappen ver voortgeschoven te zijn door de menigte, die, nu de prediker geëindigd had, zich gereed maakte uit elkaâr te gaan. Het gedrang werd echter zóo erg, dat zij wel gedwongen werd aan haar eigen toestand te denken en, de straks ontvangen waarschuwing vergeten, luide om oom Tim en moeder Bessie te roepen, die zij nergens meer zag. Zij vroeg het dezen en genen der omstanders; de een, nog in zich zelven of met zijn gebuur bezig met het gehoorde, fronsde bestraffend het voorhoofd; de ander schudde lachend ontkennend; maar gene zoowel als deze ging zonder zich verder om haar te bekommeren voort. Dat zij alleen stond onder vreemden en gevaar liep te verdwalen, kwam niet in haar op, of zoo het dat al deed, het bangste haar niet. Zoo zij maar van die menschenmassa ontslagen, geheel vrij kon ademhalen en dan Tim en Bessie kon toeroepen om maar niet te veel naar haar te zoeken, dan zou zij zich al heel plezierig hebben gevoeld. Maar uit dat gedrang wou en zou ze! Ze riep luidkeels dat zij er uit wilde, en vernam slechts van een — en het was juist de man met dien mooien hoed — dat hij haar een handtjen wilde helpen. Zij voelde zich bij den arm gegrepen en weldra naar een

open plek gevoerd. Zij wist niet hoe het kwam, maar toen zij zijne blikken, die op haar gevestigd waren, eens ontmoet had, was het of er lood op haar oogleden lag. De ander was evenwel heel vriendelijk, vroeg wie zij was en waar zij woonde, en toen ze antwoordde, dat ze Nel heette en uit was gegaan met oom Tim en moeder Bessie, hoorde zij hem een geluid maken... bijna als de jonge geit van meester Phil, dacht ze, maar ze waagde het niet te zeggen, en voelde zij zijn hand — zacht was die als de veêr op zijn hoed — haar de kin stroken. Hij vertelde haar zoo veel, dat ze wel niet geheel vatte, maar dat toch zeker heel lief was; want zijne stem werd daarbij zacht en zoo helder als die van een vink. Ze was zoo mooi als hij nog nooit een meisje gezien had, en hij had er al zoo vele gezien, zei hij, waarop Nel, die toch niet altijd door zwijgen kon, antwoordde, dat hij ook de mooiste was dien zij ooit had ontmoet, maar dat zij er nog niet veel had kunnen bekijken, alleen nog maar meester Phil, Sir en oom Tim. Weder hoorde zij hetzelfde geluid van straks, en toen zij zich verstoutte hem aan te zien, zag zij hem glimlachen en rook zij een geur, dien zij wel had willen proeven, zoo lekker was die. Toen hij op zijn vraag hoe die Sir heette, daar er in Londen meer dan een was, vernam dat Sir Balfour de Luitenant van den Tower bedoeld werd, en zij daar woonde, scheen de vreemde een oogenblik te mijmeren en een anderen weg met haar in te slaan. Het was een weg, zoo vrij en zoo breed, dat zij wel gewild had dat die nog lang had mogen duren, zoo zij dien alleen had mogen gaan, want haar vriendelijke geleider was haar in de laatste oogenblikken werkelijk een last geworden. Hij hield niet op haar aan te zien: hij had zijn arm om haar midden geslagen. »Dat kun je laten!» riep zij verbolgen, hetgeen haar weinig baatte en zelfs gevolgd werd door een beweging, die haar op eens aan den hatelijken Phil Whistle in al zijne afschuwelijkheid deed denken. De vreemde toch had zich voorover gebogen en haar een kus willen geven, maar in plaats van hare lippen voelde hij haar hand, die vrij onzacht op zijn geknevelde bovenlip neêrkwam, terwijl zij zich losrukte en wegvloog als een pijl uit den boog. Het was of die heerlijke geur haar volgde, hoewel zij, omziende, den vreemde een groot eind weegs achter zich bedaard zag voortstappen. Werkelijk, de hand waarmee zij gekastijd had, had dien geur overgenomen. Daar zag zij een van de welbekende torens; daar zag zij All Hallows kerk; maar tot haar bevreemding de Towerstraat even zoo vol menschen als straks op het plein rondom St. Pauls kruis. »Hij is geknipt, de dolle Ier! Spoedig een kop kleiner! — Laat dat maar aan Koning Pym over. Hij zal de vossen wel in de korenvelden der Philistijnen jagen! — Het bloed der Goddeloozen is het cement van het Covenant!» — hoorde zij en nog vele andere kreten, eer zij, door de buitenwacht doorgelaten, de poort binnengleed. Daar was het niet stiller. Overal stonden er dubbele wachten en

hoorde zij de strenge bevelen bespreken, die Sir Balfour had uitgevaardigd.

De oude Bessie schreide van blijdschap toen zij Nel terug zag, die met een bos op haar gelaat en de vrolijkheid tintelend in hare oogen, haar reeds in de verte van hare aanwezigheid kennis gaf.

Nel moest echter den verbeuzelden tijd inhalen en de dagtaak met spoed afmaken, zoo als Bessie haar uit naam der meesteres verkondigde, terwijl zij het spinnewiel klaar zette. Het scheen Nel niets te bevallen; haar voet trapte al heel lui en haar vinger deed draad bij draad breken, ofschoon Bessie haar de gewone lekkernij als belooning toezel. »Als het nog maar een mooie veêr was of iets dat lekker rook!» was het antwoord, hetgeen de ander de schouders deed optrekken, daar het haar onzin toescheen.

Toen Bessie vertrokken was stond het wiel al zeer spoedig geheel stil, werd het eene been over het andere geworpen en het hoofd op de hand neêrgelegd. Wat haar al niet door het brein daverelde! Die hoed met die liggende veêr en vader Jakob met zijne zonen; de Heere, dien zij niet kende maar dien zij begon lief te hebben, omdat hij zoo goed was geweest voor Jozef; die frissche lucht van straks; die breede straat waarin zij zoo geheel alleen liep en die zekere iemand, die haar eenmaal toen zij nóg eens op de wereld was geweest, zoo heel lief had aangekeken! — Wat was het hier toch bedompt! Zij stiet een der vensters open en snoof welbehagelijk de lucht, hoe koud ze ook ware, in. Of zij, zoo als ze daar, de armen gekruist op het vensterkozijn, naar buiten keek, gevoelde aangezien te worden, of dat het alleen toeval was, — zij hief het hoofd op naar den hoogen toren, die tegenover haar vertrek zich recht uit de daken van een menigte nederige woningen, die er om heen lagen, verhief, en meende voor een der vensters — diepe vierkante gaten van zware ijzeren bouten voorzien — iets te zien bewegen. Zij had zich niet vergist. Daar stond iemand tegen de ijzeren staven bijna aangedrukt! Hoe veel goud lag er wel op dat kleed! En zijn hoed had verscheidene van de veêren, zoo als zij er dien dag éene bewonderd had! En wat glinsterde het op zijn borst! En wat fladderde er om zijne polsen! Dat was prachtig! Hij stond ferm tegen de staven aangeleund; hij behoefde ook niet te vreezen dat ze breken zouden. Maar waarom deed hij dat? Och, zij begreep het heel goed, toen zij het tijlpen der vogels hoorde, die bij het openzetten van het venster in de kooien, die aan den wand harer kamer hingen, sprongen en huppelden, en met uitgespreide vleugels tegen de tralies aanvlogen! Arme dieren! En die man ginder deed als zij. Ze wist nu wat het beteekende geen enkele tralie meer voor zich te zien, geen enkelen muur, geen enkele deur! Dat kon ze die arme schepsels toch ook wel eens gunnen! En alleen de inspraak van haar gemoed volgend, kloom zij op een stoel en opende zij de knip van al de kooien. Daar zweefden spoedig de gevleugelde lievelingen van Mistress Wollaston door het vertrek. Wat was het een vro-

lijk wiekgeklep, een lustig getjilp en gefluit om haar heen! Een geele vink, zoo geel als de dojer van een ei, zette zich op het spinnewiel neêr en begon te orgelen van plezier; een paar anderen hadden zich op de lijst van den spiegel neêrgezet, en netteden zich daar de veêren en draaiden er de kopjens, alsof ze wonder wat te hooren of te vertellen hadden; anderen zwierden om haar hoofd, zetteden zich in hare nabijheid neêr en zagen haar met de oogjens zoo schalk knippend aan, alsof ze haar voor den gek hielden. Ze boog zich naar hen voorover, maar in een oogwenk waren zij van plaats verwisseld en hadden ze zich op het vensterkozijn neêrgezet, waar ze een oogenblik de kopjens heen en weêr draaiden en toen.... piepend, tjilpend en fluitend het raam uitvlogen. Wat een beweging onder al de anderen! Die geele op het spinnewiel volgde het voorbeeld en al de overigen draalden ook niet lang. Daar zaten zij nu op de daken, ieder te snateren in zijn eigen taal tot groot genoegen van Nel, die hun dit genot graag gunde en schaterlachte bij al die lustigheid. Maar aan elk vermaak moet een eind komen, dat wist zij bij eigen ondervinding, en daarom begon zij te roepen en te fluiten en eindelijk te bevelen, en toen niets van dat alles baatte, begon zij te begrijpen wat zij gedaan had. »Nu, ze hebben gelijk — als ik vliegen kon kwam ik ook niet wêrom! Ze hebben lang genoeg in de kooi gezeten.»

Maar wie daar de deur opendeed en met Sir Balfour binnentrad zou van een geheel tegenovergesteld gevoelen zijn. Het was of Nel daarvan een donker vermoeden had, want zij had zich dadelijk, toen zij bemerkte wie de binnenkomenden waren, omgewend, bleef een oogenblik met den rug tegen het venster gekeerd staan en sloop toen naar haar spinnewiel toe.

»Wie eten wil moet werken!» voegde Mistress Wollaston haar in het voorbijgaan toe, waarna zij eene opmerking van Sir Balfour beandwoordde. Deze keerde zich daarop tot Nel en deelde haar meê, dat zij dit vertrek moest verlaten en dat hij werk voor haar had, een geheel ander dan haar tot dus verre hier was opgedragen, hetwelk zij, zooals hij meermalen vernomen had, juist niet met veel ijver had verricht. »Voor het werk wat ik bedoel,» voer hij voort, »hebt ge zeker meer geschiktheid, en ge kunt er ieder week zes stuivers meê verdienen. Gij zult één der gevangenen van spijs en drank voorzien. Gij hebt eens John Lairdy, den Schot helpen redden, niet waar? Nu, de man dien gij zult bewaken is de grootste vijand van dien Schot, en zoo hij ooit los kwam zou de ander moeten sterven. Gij zult hem dus goed in het oog houden en goed onthouden al hetgeen ge ziet en hoort.»

»Wat is dát? vroeg de huishoudster, die gedurende de toespraak van den Luitenant een ongewoon getjilp daár buiten had vernomen en daardoor te eer oplettend was geworden op de ongewone stilte daar binnen. Een vreeselijk vermoeden kwam in haar op en zij keerde het hoofd naar de kooien,

die alle leêg waren. »Heer in den hemel! Gevloekt Belialskind! dat hebt gij gedaan zeker om mij te plagen!... Sir! tot uw eigen geschenk, de kanarievogel, is weg! Daar zitten ze heilig allen op het dak!»

Zij begón ze te lokken, maar alles was vergeefs.

»Waarom hebt ge dat gedaan? De Heer vergeef me de zonde, maar ik geloof dat de Booze in dat kind gevaren is!»

»Waarom hebt ge Mistress Wollaston dat verdriet aangedaan?» vroeg Sir Balfour streng.

»Ik wist niet dat ik Mistress verdriet zou aandoen. Mistress heeft me eenmaal gezegd, dat die vogels kwaad deden en dat daarom de roodbonte er op loerde. Nu vlogen ze weg en kunnen ze Mistress ten minste geen kwaad meer doen.»

»Heb ik gezeid...? leugenbrok!» had de matrone willen uitroepen, maar haar geweten liet het niet toe. Zij herinnerde zich wel zoo veel van het gebeurde, waarop de deerne zinspeelde, dat zij erkennen moest eenige aanleiding gegeven te hebben voor de averechtsche uitlegging van dat onzinnige kind. Zij zweeg daarom, hoewel evenzeer, ja misschien nog meer, verbitterd op Nel, juist omdat zij moest zwijgen, en Nel zweeg ook en bleef met neêr-geslagen oogen staan; want het was de eerste logen die zij met volkomen zelfbewustzijn sprak. De logen zelve getuigde van ontwikkeling; want zij was alleen mogelijk bij iemand, die eenige kritiek geoefend en eene ontvangen les niet alleen outhouden, maar er een gevolg uit had weten te trekken en dat naar eisch toe te passen. Maar toch het was niet waar wat zij verteld had en dat deed haar de oogen neêr slaan. Zij zag Mistress, in woede ontkosten, alle waardigheid schier vergeten, en zij lachte of tergde niet, zoo als zij Phil Whistle in dergelijke omstandigheden maar al te dikwerf gedaan had. Zij was ontevreden over zich zelve; zij had zich wel met de hand voor het voorhoofd willen slaan, en ze zou het voorzeker gedaan hebben, indien zij alleen geweest ware, maar wat zou Sir Balfour wel van haar zeggen? zou die haar ook niet onzinnig noemen even als Mistress? Wie weet echter tot welk uiterste zij ware overgegaan, zoo de Luitenant aan den gespannen toestand geen einde had gemaakt, door Mistress Wollaston toe te voegen: »Gij zult geen last meer van haar hebben; zij behoeft u niet meer onder de oogen te komen.»

»Daar dank ik u zeer voor, Sir!» klonk het antwoord, »want de heidin zou mij tot zondige drift vervoeren en mij naar ziel en lichaam kunnen verderven!»

Denzelfden avond kleedde Nel zich reeds in het haar aangewezen vertrekken uit, dat er naar hare meening veel minder prachtig uitzag dan de kamer die zij verlaten had. Het lag naast het verblijf van Tim en Bessie en tegenover de kamer met de dikke eikenhouten met ijzer beslagen deur, waar, zoo als de beide oudtjens zich fluisterend uitdrukten, de grootste vijand van Engeland, Schotland en Ierland gevangen zat, een Simson in het kwaad, een Goli-

ath in het harnas, en een Achab voor de Profeten. De oudtjens hadden er voor gezorgd, dat het zachte bed voor Nel bewaard bleef en het huisraad ten minste even zoo goed was als wat zij gebruikten.

»Ik ben heel blij dat ik hier mag slapen en met je beiden eten en drinken. Nu kunnen we nog wel eens uitgaan, hè?»

»Neen, dat is uit. Ge moogt niet meer buiten den Tower, zoo lang je den Lord oppast.»

»Maar dan wil ik naar mijn oude kamer terug, en er 's ochtends en avonds aan het spinnewiel zitten.»

»Dat zult ge hier ook moeten doen,» verzekerde Bessie, »maar naar de groene kamer kom je niet meer terug; daar mag niemand meer komen, zoodra er een gevangene is aan deze zijde.»

»Waarom niet?»

»Stil, stil, spreek daar maar liever niet van! Dat is zoo en niet anders,» zeide Tim geheimzinnig.

Maar zijne wederheft, wie tot haar spijt zoo dikwijls op dit punt en andere dergelijke het zwijgen was opgelegd, dacht thands door Nel misschien op het spoor van iets zeer geheims en vreeselijks te kunnen komen en ondervroeg haar of zij in haar slaap daar ooit iets gehoord had? Ze herinnerde zich nog heel goed dat Sir Elliot — de Heere hebbe zijne ziel in genade ontvangen! — ook aan dezen kant zat, toen hij ziek werd en dat de kamer, waar Nel had geslapen, ook gesloten was en zij er toch — daar zou ze op willen zweren — dikwijls voetstappen in gehoord had, zware dreunende voetstappen als van manslaarzen. Nel moest haar evenwel te leur stellen, daar zij verzekerde nooit iets anders gehoord te hebben dan haar eigen voetstappen, of iemand gezien dan haar eigen facie in den spiegel; maar zij had dien avond van Bessie zoo veel van geesten, spoken en verschijningen vernomen, die soms als uit den grond oprezen en weer in den grond verdwenen, dat zij bijna schreeuwde van angst, toen ze, in den gang gekomen om naar haar kamertje te gaan, de twee hellebardiers ontwaarde, die voor de met ijzer beslagen deur op wacht stonden.

Zonder juist te kunnen vermoeden wie de gevangene was, had zij toch zoo veel reeds van hem vernomen, dat zij den volgenden morgen met kloppend hart den cipier de deur zag opensluiten en haar wenken om met haar mand met wit brood en haar kruik met versche koemelk naar binnen te gaan. Het mocht oppervlakkig minstens zonderling schijnen, dat Sir Balfour niet een zijner gewone cipiers met harten van steen en zenuwen van ijzer, de verzorging van den gevaarlijken gevangene had toevertrouwd, maar daarvoor een kind, een onnoozele, had gekozen. Maar bij nader inzien zou men kunnen erkennen dat er eenige berekening en eenige sluwheid in zulk eene handelwijze school. Het rad der Fortuin had hij te dikwijls zien omwentelen, dan dat hij het niet voor mogelijk hield, dat het nu naar onder gekeerde gedeelte eenmaal, misschien wel zeer spoedig, weer naar boven gedraaid werd. En als dat gebeurde dan zou Mylord Strafford aan Sir Balfour de dikke met ijzer beslagen deur, die zijn vertrek afsloot, de

ijzeren staven, die zijn vensters bewaakten, niet euvel kunnen duiden, want de Luitenant had ze niet laten maken, en had ze bovendien dikwerf genoeg dienst laten doen op bevel van Mylord; maar dan zou een zachte behandeling Sir Balfour wel tot aanbeveling bij Zijne Majesteit en vooral bij Mylord zelve kunnen zijn. En zulk eene behandeling mocht wel verwacht worden van een half onnoozele deerne, die niemand kwaad deed uitgenomen Mistress Wollaston. Van den anderen kant zou hij tegenover Koning Pym zich op deze daad kunnen beroemen en dezen zoo noodig nog grooter waarborg geven dan hij reeds gegeven had voor zijne vernuchtheid aan de goede zaak; want hij zou kunnen zeggen: ieder cipier is om te koopen en de Ier is rijk, zoo niet door zich zelve dan toch door zijne vrienden; de zinneloze deerne daarentegen is niet om te koopen, want ze weet te nauwernood wat geld is; ook is ze te onnoozel om een plan te beramen en uit te voeren, en te goed bewaakt om een werktuig van anderen te worden; daarbij is zij met lijf en ziel aan een der getrouwsten uit Israël vernocht en haat om die reden reeds met een gruwelijken haat den fellen vervolger der broederen.

Den fellen vervolger! Nel, die we in Mylords gevangenis straks verlieten, hoorde de deur achter zich dicht vallen en sloop op de teenen de bedsteê voorbij, die in een hoek der kamer zich bevond. Zij zette op de tafel de spijs en drank neêr, evenwel niet zonder een steelsgewijzen blik naar den kant der bedsteê geworpen te hebben, en wilde toen weder heen sluipen zoo als zij gekomen was. Zij hoorde echter beweging en een gebiedende stem, die haar toeriep een glas vol te schenken en hem dat te brengen. Zij vulde het glas en bracht het zelfs zonder beven naar de bedsteê, op welker rand zij een blanke hand, met iets schitterends aan de vingers, ontmoette.

»Melk? Heeft men geen wijn? Ik droom nog!... 't Is goed zoo: geef mij maar dat glas.» Hij dronk het gulzig leêg en gaf het haar terug.

»Nog ééntje? je hebt dorst.»

»Wie zijt gij?»

»Ik moet je bedienen en in 't oog houden.» Zij kon niet zien hoe die wenkbrauwen zich saämtrokken, en al had zij dat ook kunnen zien zij zou het daarom niet hebben begrepen, even weinig als de woorden: »Me dunkt, dat Strafford een anderen bewaker aan zijne vijanden heeft verdiend. Verzoek Sir Balfour bij mij te komen; ik heb hem dringend te spreken.»

Zij kwam Sir Balfour in den gang tegen, dien zij met de begeerte van den gevangene bekend maakte, waarop hij haar even toeknikte en te gemoet voerde, dat zij den gevangene niet als een wild beest behoorde te bejegenen, maar wel als een machtig heer, die over alles te beschikken had behalve over zijne vrijheid. Zij stond geheel onthutst vóór hem en kon maar niet begrijpen hoe Mijnheer de Luitenant kon weten wat daar binnen was gebeurd. Zij deelde hare verbazing aan Bessie mede, die daarop weder veelbeteekenend het hoofd

schudde en haar mededeelde, dat er in den Tower al vreemde dingen gebeuren konden en zij in de afgesloten kamer weder voetstappen gehoord had.

Den volgenden morgen zag zij een ouden man haar kamer voorbijgaan, vergezeld van den cipier, die hem de deur van den kerker opensloot en hem er binnen liet gaan. Zij vernam, dat het een zekere Patrick was, de kamerdienaar van Mylord, belast om dezen iederen morgen aan en iederen avond uit te kleeden. »Kan hij dat dan zelf niet? Hij heeft toch armen? ten minste ik zag er een,» had zij opgemerkt en toen vernomen, dat Mylord een te groot heer was om dat alles zelf te doen en daarbij ook te ziekelijk was.

Hij was een groot heer en zoo ziekelijk, dat het hem moeielijk viel zich zelf aan te kleeden! En zulk een zat gevangen achter een dikke met ijzer beslagen deur en kreeg nog zooveel menschen om hem te bedienen! Het een was volgens Nels opvatting ten eenen male in strijd met het ander. Scherper verstand dan het hare begreep zelfs het gedrag van Pym en de zijnen niet, die niet het voorbeeld van wreede gestrengheid, in der tijd door hun vervolger gegeven, opvolgden, maar toelieten, dat de gevangene nog gemeenschap oefende met de buitenwaereld en, vertrouwend op de kracht hunner bewijzen of het vermogen der ter hunner beschikking staande wettige middelen, zich tevreden stelden met eene opsluiting van den persoon, om dien ter gelegener tijde te recht te doen staan. De kleine gemakken en weelden, zoo zeer noodig voor wie er aan gewoon zijn geraakt, werden Strafford dan ook niet ontzegd, en zijn disch was in den Tower even goed voorzien als vroeger in Mylords eigen huis.

Het droeg er toe bij, om Straffords voornemen, om met leeuwenmoed zich te weer te stellen, te bevestigen. Met vertrouwen zag hij dan ook het morgen te gemoet, hoe ongunstig ook de tijdingen werden die de trouwe Patrick iederen morgen namens Mylady meêbracht, Mylady, die hem zoo gaarne zoude willen bezoeken, maar hem liet weten dit te moeten vragen aan Pym, hetgeen Mylord zeker zelf niet zou wenschen; ook vond zij het beter, zoo liet zij er, geheimzinnig genoeg, bijvoegen, dat zij voor het oog der waereld zoo veel mogelijk onzijdig bleef, daar zij dan met veel meer hoop op goeden uitslag werkzaam zoude kunnen zijn. Het gemis zijner vrijheid werd hem door de voorkomende zorg van Sir Balfour eenigermate vergoed, ja werd zelfs, vooral in de eerste dagen, niet gevoeld, daar de jichtpijnen en de aanvallen van zijn steenkwaal hem toen aan zijn bed kluiserden. Den eersten dag had hij alléén doorgebracht en al de ellenden ondervonden van den kranke, die geene van zijne duizenderlei behoeften bevredigd ziet; maar de zorg van Sir Balfour had dit spoedig genoeg ontwaard en sedert was Patrick een trouw medgezel en verpleger geworden. Toen hij op zekeren avond was weggebleven, werd Nel aangezegd den daarop volgenden nacht bij den

kranken grooten heer te waken; zij had te zorgen niet in slaap te vallen, en als men over haar te vreden was beloofde men haar den eerstvolgenden Zondag een vrij uur, dat zij doorbrengen mocht zoo als zij verkoos. Het was een lange bange winternacht geweest, maar hoe dikwijls het hoofd ook knikte en de mond ook gaapte en de oogleden ook dicht vielen, zij was wakker gebleven, waarvan de zieke echter wel de hoofdoorzaak was geweest. Ieder oogenblik toch had hij haar iets gevraagd en daarbij gekreund, ja soms geloeid als een half geslacht rund. Het was haar bang om het hart geworden in dat groot en slechts half verlicht vertrek met dien kreunenden en grommenden grooten heer in de donkere bedstee. In het eerst was zij weêr zoo schuchter als op dien eersten morgen, en werd zij het nog meer, toen de stem des kranken steeds bevelender werd, daar zij aarzelde hem te naderen en te doen wat hij haar aanwees, namelijk: zijne kussens te verschikken. »Je kunt me toch niet krijgen,» had ze gompeld; maar daar meende zij Sir Balfour achter zich te zien en deze kon wel loopen en gauw ook. Zij had zich daarom vermand, was naar het leger geslopen en had het geluk gehad de rechte plaats dadelijk te vinden. Eenige oogenblikken had ze toen rust genoten, hetgeen echter voor haar gevaarlijk was, daar zij al spoedig niet meer wist waar ze was; en toen de zieke weldra weêr iets verlangde, was ze ten laatste met een luid »ja wel, ik hoor je wel!» opgesprongen, maar had ze in plaats van het voorgeschreven geneesmiddel haar kroes met drabbige porter meêgebracht en hem aan de lippen gezet. Bij de eerste teug had hij haar den kroes uit de hand geslagen, waardoor het vocht voor een gedeelte op de dekens was uitgestroomd, hetgeen haar een krachtige grauw bezorgd had.

Zij had zich gehaast het verzuim te herstellen en hem het gewenschte geneesmiddel toe te dienen, waarop haar wederom eenigen tijd rust gegund werd. Was zij minder dommelig geweest, zij zou bemerkt hebben dat hij geen oogenblik rust genoot, maar zich heen en weêr op zijn leger bewoog. Toch niet in staat te sluimeren, dacht hij zijne pijnen een oogenblik te kunnen vergeten, door zijn geest eenige afleiding te verschaffen. Halverwege in zijn bed opgerezen, zocht hij de lompe deerne, die thands met het hoofd achterover in den rug van zijn grooten gemakkelijke en van een kussen voorzienen stoel, den slaap des zachtmoedigen was ingegaan en zoodanig snorkte, dat de lucht, die hij met haar in ademde, hem toescheen er van te trillen. Hij riep haar bij alle mogelijke namen en immer luider en luider, totdat zij met een schrik ontwaakte, terwijl haar de woorden ontvielen: »Ja, Mistress, ze zitten allemaal op het dak!»

»Ik wil die deerne niet meer hier hebben; ze is gek!» prevelde Mylord, die haar eindelijk aan het verstand bracht waar zij was en dat ze van gindsche tafel een der dikke boeken krijgen, de lamp op dat kleine bedtafeltjen zetten, er zelf voor gaan zitten

en hem uit dat boek iets moest gaan voorlezen.

»Lezen? dat heeft Phil Whistle me nooit geleerd. Die kon het zelf niet eens heel goed, al zat hij ook alle dagen met een heel dik boek voor zich en den grendel op de deur. Nu, ik wist wel wat er dan gebeurde. Lezen? ja wel, pimpelen uit de groene flesch! Ik wou dat ik 't geleerd had! Ik zou heel graag lezen willen leeren, heel graag!»

»En waarom wou je dat dan zoo graag?» vroeg Mylord.

»Waarom? Dan zou ik door mij zelve wel te weten kunnen komen wat David voor kwaads heeft gedaan toen hij koning was geworden, wat Bessie of Tim me nooit hebben willen vertellen. Dat paste me niet te weten, zeiden ze, maar u zult het ook wel weten; ge zijt toch zoo'n groot heer, hebben ze me gezegd en... en... maar dat kan ik niet gelooven.»

Mylord liet de leering, die zij van hem begeerde, maar glippen en maakte gebruik van den plotseelingen sprong harer gedachten, door haar te vragen: Wat hebben ze dan wel van me gezegd?»

»Dat ge dien armen bloed zoo hebt laten folteren, dien Schot, waar ik zoo voor toegetakeld ben door meester Phil! Ja, Sir Balfour heeft het ook gezegd.»

»Welken Schot meent ge?»

»Hem met die goedige oogen: een geloovig kind Gods was hij, zegt ouwe Bessie en die liegt nooit. Heb je hier dan nooit een Schot of eenig ander mensch gefolterd? Je zwijgt? Dan is 't toch wel waar!»

Hoe dwaas Mylord dat kind ook vond, hoe zwak van hersenen bij haar ook geloofde, toch antwoordde hij op hare beschuldiging, die hem in deze uren en onder deze omstandigheden zoo onaangenaam aandeed.

»Ik deed het nooit. Ge kunt me gelooven!» verzekerde hij, toen zij hem twijfelend bleef aanzien.

»Maar je hebt dan toch buiten den Tower menig- een op het blok gebracht of de ooren laten afsnijden? Dat heeft Bessie me verzekerd en daarom noemde ze je een Achab en een Herodes. Is 't waar of niet?» vroeg ze, geheel en al hare vorige schuchterheid vergeten en met de vrijmoedigheid der onbeschaafde, die geene klove van stand of ontwikkeling kent.

»'t Is wel, 't is wel!» prevelde de kranke, haar met de hand even wenkend terug te gaan.

»Hoe heet ge, kind?» vroeg hij, na eenige oogenblikken.

»Nel!»

»Hebt ge nog geen anderen naam?»

»Wel neen; waarom zou ik ook?»

»Zijn je ouders dood?»

»Ze hebben me verteld dat ik...» zij schaterde het eensklaps uit. »Neen, dat geloof ik niet meer; Bessie zegt dat ik een vader en moeder gehad heb. Ik een vader en een moeder! 'k Wou dat Tim en Bessie het maar waren! Lieve Heer, wat zou ik ze lief hebben! en ik heb ze al zoo lief!»

»En hoe kom je hier in den Tower?»

»Hoe ik er kom? Wel, ik ben er altijd geweest.»

»In dienst van Sir Balfour?»

»Wel neen, van een ander, maar die sloeg me en toen kwam ik bij Mistress Wallaston; maar die mocht me ook niet lijden en die deê me maar gaauw over aan Mijnheer den Luitenant, en die weêr aan Tim en Bessie, en voor dezen enkelen nacht moet ik hier bij je waken.»

»En daar hadt gij wel veel op tegen? Ik zag je altijd zoo bevreesd mij 's morgens bedienen! Dat was zeker omdat ge mij voor een Achab en Herodes hieldt.»

»Ja. Maar het was toch wel wat laf van me, want kwaad kondt ge hier toch niet doen en los zult ge toch wel niet meer komen, want Bessie zegt dat ge hier op den dood zit.»

Mylord glimlachte flauw en liet het bedgordijn, waarvan hij in de laatste oogenblikken een slip had opgeheven, om haar beter in het gelaat te zien, vallen. Had hij ook al iets geandwoord, zij zou het toch niet gehoord hebben, want na haar laatste woorden had zij een flauwen kreet laten glippen en was daarop naar het venster geslopen. Een oogenblik te voren was een lichtschemer door dat venster gevallen in het slechts ten deele verlicht vertrek. Voor dat zelfde venster had zij den gevangene, dien zij thands bewaakte, eens gezien; daar tegenover lag dus de kamer, die zij vroeger bewoond had, en dat licht kwam uit die kamer dat bemerkte ze, nu zij naar buiten keek en nog even een schijnsel zag op het gordijn, dat voor het gindsche raam was neêrgevallen. Zij huiverde en dacht aan de spoken en verschijningen, waarvan Bessie haar maar al te vaak had verteld.

Mylord scheen tot rust te zijn gekomen, ten minste hij sprak geen enkel woord meer. Zij waagde het zelve een gesprek te beginnen, maar toen zij geen antwoord kreeg en de zware klok van den Beauchamp-toren vijf uur hoorde brommen, schrikte zij van haar eigen stem. vleide zij zich zoo diep mogelijk in den bewusten grooten stoel, waar zij het geluk had spoedig in te dommelen. Toen zij wakker werd door de grove stem van een cipier, die haar in het oor gromde dat het tijd, ja meer dan tijd was om het ontbijt voor Mylord binnen te brengen, was het klaar dag, en lachte zij om de vrees, die zij eenige uren geleden gevoeld had.

Van dit oogenblik scheen zij wel in gunst door Mylord te zijn aangenomen. In de uren dat hij, omwonden en omzwachteld, in den grooten leuningstoel voor de tafel geschoven, niet bezig was te schrijven, praatte hij dikwijls met haar en vertelde haar zoo veel nieuws en moois, dat zij Bessie aan het spinnewiel met open mond kon doen luisteren, toen zij deze deelgenoot trachtte te maken van hetgeen zij vernomen had.

Toch had het haar genoeg gedaan den kamerdienaar van Mylord, na eenige dagen afwezigheid, terug te zien keeren. Hij was tegen den avond gekomen en zoude wel den daarop volgende nacht

bij zijn meester doorbrengen. Het had veel moeite ingehad, zoo hoorde zij van vader Tim, om den kamerdienaar te doen toelaten, want het was de oude niet, die er al herhaalde malen geweest was, maar een veel jongere; de oude was ziek geworden; maar had er voor gezorgd dat zijn heer niet zonder bediening zou blijven en dus een ander in zijne plaats gezonden. Met de nieuwsgierigheid haar van nature zoo eigen, een gebrek waar zij reeds zoo dikwerf voor had moeten boeten, gluurde Nel naar Mylord, toen zij dien avond de gewone spijs binnen bracht, en zag tot hare verwondering dat er twee stoelen aan de tafel waren geschoven, een, waar Mylord op zat, en een tweede op dat oogenblik onbezet, maar zeker voor den dienaar bestemd, die wel naast zijn meester stond toen zij binnenkwam, maar in een houding, die haar deed denken, dat hij bij haar plotseling binnentreden eerst was gaan staan. Het zou haar aandacht niet getrokken hebben, indien zij vroeger niet zoo dikwerf getuige was geweest van den diepen eerbied, waarmede de oude Patrick Mylord bejegende.

’t Is een plant die in een kelder bijna zonder licht of lucht is opgewassen!’ hoorde zij Mylord tot den ander zeggen, toen deze haar van ter zijde aanzag: na welk woord de kamerdienaar het gesprek, dat zij zeker had doen afbreken, weder voortzette, maar zoo zacht dat zij er niets van kon verstaan. Bij het klaarzetten had zij den vreemde even in het gezicht kunnen zien, en vreemd genoeg, zij die bijna niemand kende, meende die trekken meer gezien te hebben. Zij had zich niet bedrogen; want den volgende morgen was de vreemde bij haar gekomen voor hij vertrok en had zeer vertrouwelijk hare rechterhand in de zijne genomen en haar gevraagd of zij dan niet meer de stad eens inging; er was nu juist zoo veel moois te zien, een wonder wat nog nooit was aangestaard; door een glas, niet grooter dan een oog, zag men een groote kerk uit Holland van binnen bij kaarslicht, zoo groot als ze werkelijk was. Hoe meer hij sprak des te krachtiger werd hare herinnering; de vreemde was die jonkman met de platte veer op zijn hoed en die haar had willen kussen. Hij schilderde haar zoo verleidelijk al het heerlijke dat er ginder te zien was, dat ze er bijna van begon te watertanden en niet nalaten kon te zeggen, dat ze heden een vrij uurtjen mocht hebben, omdat ze Mylord een heelen nacht had opgepast. De mededeeling scheen den ander zeer te verheugen: hij was dien dag toch ook vrij en zou haar zeer gaarne alles laten zien en heel gemakkelijk ook; want hij zou voor haar een karos huren en haar laten rijden, wat zij zeker wel graag deed. Zij antwoordde dat zij daar niets van kon zeggen, want dat ze dat nog nooit had gedaan en het zeker veel geld zou kosten, wat zij niet had. Meer dan een shilling, dien ze eens van de knechten beneden, en twee pence, die ze van Bessie had gekregen, bezat ze niet, en dat zou wel niet genoeg wezen. Neen, dat was niet genoeg, had het toen van de lippen des anderen geklonken, maar dat deed er niet toe,

daar hij geld genoeg had. Nel zette bij die verzekering een paar groote oogen op en vroeg hoe hij daaraan kwam, want dat zij, Tim en Bessie en al de anderen, die Sir Balfour bedienden, arm waren en zelve wel baas zouden worden als zij wat geld en goed bezaten, zoodat het wel wonder was, dat hij, die dan ook maar een dienaar was, geld had, en dat het nog meer wonder was, dat hij dat geld dan maar voor een vreemde, zoo als zij toch eigenlijk was, zou willen uitgeven. Mylord bediende hij uit oude genegenheid, had toen de ander weder geantwoord! Mylord had altijd ruim betaald, en hij, de dienaar, was altoos zuinig geweest; toch betaalde hij graag voor haar, want reeds bij de eerste ontmoeting had hij gevonden, dat ze zoo sprekend op zijn zuster geleek, waar hij dol veel van hield.

’Neem die dan ook mee,’ zeide Nel, die blijkbaar hare vorige bezwaren en bedenkingen uit den weg zag genomen.

’Dat kan niet, want ze is dood!’ hernam de ander, terwijl hij zich even afkeerde, misschien wel om zijne aandoening te verbergen.

De afspraak luidde eindelijk, dat hij haar in de Towerstraat zou wachten en vervolgens in een karos — zij, Nel in een karos! ’t was om tranen te lachen en op te springen van blijdschap! — al de wonderen van de stad zou laten zien.

Zij zou heden een vrij uurtjen hebben; Sir Balfour had het haar beloofd en Bessie had haar nog verzekerd, dat Sir Balfour zich dat wel herinneren zou en altijd eene belofte nakwam. Het zou dus een heerlijke Zondag voor haar zijn, maar hij begon slecht; want Nel werd in haar gesprek met dien vreemde door Mijnheer den Luitenant verrast, die haar en hem met zonderlinge oogen aanblikte.

’Gij voegt hier niet!’ zeide hij scherp tot den kamerdienaar. ’Gij behoort in het vertrek van den gevangene of buiten den Tower. Hou dit voor eene waarschuwing!’ De dienaar vertrok zonder eene enkele tegenwerping en zonder haar een enkel woord toe te spreken.

’Wie is die man?’ vroeg hij kort, zich tot Nel wendende.

’De dienaar van Mylord.’

’Hij heet?’

’Dat weet ik niet, Sir!’

’En gij spraakt zoo vertrouwelijk met hem.’

’Ja, hij vroeg me van daag, nu ik uit mag gaan, om met hem te gaan rijden en een groote kerk te gaan zien bij kaarslicht door een glas.’

’Wat? Gij zoudt dus met hem uit gaan, en gij zegt zijn naam niet te weten. Met iemand dien men niet kent, gaat men niet uit. Ge zoekt me te bedriegen.’

’Ik, Sir? Waarlijk niet, Sir! Waarom zou ik met hem niet mogen uitgaan? Omdat ik zijn naam niet weet? Maar die is te vragen, Sir! Omdat ik hem niet ken? Maar ik ken hem; ik heb hem vroeger gezien, maar toen had hij een veer op den rand van zijn hoed.’

’Zoo en droeg hij een zwaard en een fluweelen wambuis?’

»En hij rook zoo lekker!»

»Zoo; en verder?»

»Verder? Niets; wat zou het verder, Sir?»

»'t Is wel. Wat fluisterden zij gister avond, toen ge binnenkwaamt?»

»U weet dat zij gefluisterd hebben? Heere Jé, zou Bessie zeggen, Mijnheer de Luitenant weet toch alles!»

»Geen bokkesprongen meer! Geen omwegen! Ik wil het weten.»

»Maar ik heb het niet verstaan. Waarlijk niet verstaan, Sir!»

»Niets verstaan?»

»Ja, wacht! ze spraken van een plant, die in een kelder was opgegroeid. Eene rare plant, dunkt me, die daar kan groeien.»

Sir Balfour keerde zich om, zonder haar met een blik te verwaardigen en liet zich de gevangenis van Mylord opensluiten, welke hij binnentrad. »Was hij boos of was hij het niet?» vroeg Nel zich af, uit haar kamertjen getreden en in den langen gang hem nastarend. Maar wat had ze dan nu weér voor kwaads gedaan? Als ze dan maar eens goed wist wat kwaad was, dan zou zij beproeven het na te laten, maar niemand dan alleen Tim en Bessie hielpen haar op den weg. Zij had nu weér niet genoeg gehoord, en vroeger werd het haar verweten dat zij te veel hoorde. Maar zij had ook niet zoo'n scherp oor als Mijnheer de Luitenant. Daar was Phil in zijn klaarste oogenblikken toch nog maar een doove bij! Als haar nu maar niet verboden werd uit te gaan! Of Mylords dienaar nog binnen was en Sir Balfour ook? Ze wou het zoo gaarne weten. Daar bedacht ze dat het raam van haar vorig verblijf uitzag op het venster van Mylords gevangenis. Maar de deur van die kamer was in de laatste weken altoos gesloten geweest. Toch was Sir Balfour immer van die zijde gekomen, en kwam hij zeker ook straks van dien kant. De deur stond aan; zij trad haastig binnen. Er was niets in veranderd sedert zij de kamer verlaten had. Alleen waren de leege kooien verdwenen. De spiegel hing en het ledikant stond nog op dezelfde plaats. Het was er schemerdonker, want het dikke venstergordijn was neêrgelaten; het rook er muf en bedompt, zeker omdat er nu geen tochtjen meer naar binnen viel. Op haar teenen sloop zij naar het venster om naar buiten te gluren, maar daar dreunde in den gang een voetstap; zij luisterde en kon niet meer twijfelen; er naderde iemand. Zoo dat Mijnheer de Luitenant eens ware, en die haar hier vond! Het koude zweet brak haar uit. Zij ijld naar de deur, tegenovergesteld aan die, door welke zij was binnengekomen, de welbekende, die toegang gaf tot de vertrekken van Mistress Wollaston en Sir Balfour; maar die deur was gesloten. Waar dan heen? De voetstap klonk al zoo nabij. In het groote ledikant, waar zij zoo dikwijls geslapen had, zou niemand haar zoeken. Zij rukte de gordijnen open en viel neêr op de stroommatras, die er nu maar alleen in lag. Van angst hield ze haar adem in, terwijl ze

door een kier van de gordijnen heengluurde. Zij zag Sir Balfour die, na de deur, door welke hij was binnengekomen, gesloten te hebben, het ledikant voorbij ging. Maar vlak tegenover de schuilplaats, die zij had ingenomen, bleef hij staan, juist bij den spiegel, die eens hare bewondering zoo zeer had opgewekt. Wat hij daar toch uitrichtte? De spiegel en het tafeltjen daaronder draaiden om met een deur, die zij daar nooit gezocht zou hebben, die er zeker nooit geweest was — zij huiverde bij die tooverij! — en door de opening die zich vertoonde, verdween de Luitenant. Zij herademde; maar was nog zoo zeer onder den indruk van hetgeen ze aanschouwd had, dat ze nog een tijd lang in hare schuilplaats bleef, hetgeen later bleek een groote zegen te zijn, daar de spiegel en het tafeltjen weder omdraaiden en Sir Balfour weder zichtbaar werd. Alles keerde daarop spoedig in den gewonen toestand terug en Sir Balfour verdween door de deur, tegenovergesteld aan die door welke hij straks was binnengekomen. Zij was eindelijk alleen, en kwam na eenige oogenblikken tot kalmte, zelfs zoo zeer, dat haar oude slechte natuur weder boven kwam en zij, eer ze tot den terugtocht besloot of onderzocht of die wel mogelijk ware, hare brandende nieuwsgierigheid trachtte te voldoen en te zien wat er wel achter dien spiegel verborgen was. Dat zij er den moed toe had mocht misschien wel ten deele worden toegeschreven aan de natuurlijke verklaring, die haar verstand ditmaal aan het wonder neigde te geven, waarvan Bessie haar het eerst had gesproken, en dat haar in dien bekenden nacht zulk een angst had aangejaagd. Spoken hadden geen vleesch en been, en daarom was zij er bang voor, maar Sir Balfour, hoe verheven hij ook ware, had handen en voeten en een hoofd als zij en was derhalve minder te vreezen. Maar wat hem bewoog te nacht en te ontijde in dit vertrek te komen en in die geheime opening te kruipen, dat wilde zij nu wel eens gaarne weten, en daarom sloeg zij de hand aan den spiegel en aan het tafeltjen, maar te vergeefs. Zij trok en bonsde en schudde, maar het baatte niet; toch zag zij nu duidelijk een reet in het houten beschot, onder het tafeltjen doorlopende, maar, zoo ver de spiegel zich uitstreckte, door dezen verborgen. Hare vermetelheid ging zoo ver, dat zij op het punt stond den lastigen en zwaren spiegel uit den grooten koperen haak te lichten waarin hij van anderen schoon te rusten. Bij de aangewende poging raakte zij aan den haak, die zij daarop voelde bewegen. Dat gaf haar licht. Zij sloeg de hand aan dat voorwerp en merkte dat het verschoof, waarop zij een knarsend geluid vernam en de deur zag openspringen. Het was een donker gat, dat zich thands vertoonde en waaruit haar een kille dompige lucht tegenwoei. Een steenen trap voerde naar beneden; maar waarheen? Wie weet waar zij aan zou landen! Maar wat zij ook misschien te zien zou krijgen! En bovendien Sir Balfour, die dan toch ook een mensch was als zij, had zij zien verdwijnen en heelhuids weér terugkomen; en wat

hij kon zou zij ook wel kunnen. Zij zette dan ook vastberaden den voet op de eerste trede, begon in het onbekende diep voorzichtig af te dalen, en vond spoedig dat zij wel wat spoediger kon voortgaan, daar de trappen in goeden staat waren. Weldra bevond zij zich in een vierkante ruimte. Aan den tocht bemerkte zij, dat die ruimte niet aan alle kanten begrensd kon zijn, en met de hand langs de wanden varende, kwam zij dan ook aan eene zijde waar geen steenen muur bestond. Zij wendde zich naar dien kant en liep eenige oogenblikken door een smallen gang, aan welks einde zij een zeer flauw schijnsel van licht zag. Het scheen naar binnen te vallen door een paar ronde gaten in den muur, die den gang scheen af te sluiten en het verder voortgaan belette. Hoe zij ook in het duister rondtastte, zij vond nergens een doorgang. Met welk doel daalde dan toch Sir Balfour in de diepte af? Uit louter plezier zou hij het toch niet doen; want om hier te staan zoo als zij dit oogenblik deed, krabbelen en soms het hoofd stootend tegen den onwrikbaren muur, daar zou hij toch waarlijk geen behagen in vinden. Maar die gaten, waar het licht zoo flauw door heen schemerde, wat moesten die beteekenen? En dan het fluisteren dat zij in hare nabijheid hoorde, waar kwam dat van daan? Zij bracht het oog naar eene dier beide openingen, die door den dikken muur heen bleken geboord te zijn en heel klein uitliepen, maar toch groot genoeg waren, om het oog dat er voor gebracht werd, een ruimen blik naar buiten te doen slaan. Naar buiten? Het was veeleer naar binnen, in het vertrek waar Mylord gevangen zat, dien zij heel duidelijk kon opmerken, zoo als hij stond voor eene vrouw, wie hij zijn eigen plaats — den grooten gemakkelijken leunstoel — had afgestaan. Het was zeker een zeer voorname Lady, dat zag zij op het gelaat, dat zij nu zeer goed in het oog vatte. Haar scheen het toe, dat het wel de Koningin kan zijn, die heel groot was, zoo als zij van Tim wel gehoord had, maar waarvan het hoe groot aan hare bevatting steeds ontsnapt was. Wat had ze mooie witte tanden en dik krullend hair! Mylord bleef altoos voor haar staan en boog van tijd tot tijd zelfs het hoofd; ja 't was zeker de Koningin die zoo voornaam was, dat Mylord zelfs onderdanig moest wezen. Wat ze elkaar wel te vertellen hadden en of die groote hansen even zoo met elkaar spraken als zij met hare beide oudtjens gewoon was te doen? Zij luisterde.

»Ik zie het morgen nog niet zoo donker in, beste Lucy! ofschoon ik erken dat het onweder nog niet is afgetrokken. Als Zijne Majesteit maar het standpunt gedachtig blijft dat hij innemen moet, vooral als hij het maar weet te verdedigen.»

»Juist, dat laatste is het voornaamste; zijn standpunt zal hij wel niet vergeten; op dat punt is Karel Stuart juist niet vergeetachtig. Gij gelooft altijd nog aan een gunstigen omkeer, Thomas? aan eene vrij-spraak? aan eene redding langs den wettigen weg? En ik zeide u wat ik met Pym sprak; wat hij mij andwoordde, hoe ik den haat zag vlammen in dien

duivelschen blik O, de ellendige zal niet rusten voor ge gevallen zijt!»

»Maar ik ben nog niet gevallen.»

»Gij zijt er van overtuigd, welk een hoogen prijs men op uw hoofd stelt, en toch vreest ge nog niet en wilt ge de middelen niet hebben aangewend die in onze macht staan. Goring kan in zijne vermoming niet meer hier komen.»

»Als mijne stem onmachtig blijkt, als Karel mocht wankelen, die mij zijn woord als Koning gaf, dan misschien, beste Lucy, maar niet eer!»

»Het woord van den Koning! De kreupele zou het een staf van stroo noemen, Thomas!»

»Juist, een kreupele zou dat doen. Karel weet dat ik met mijn lichaam den troon dek. Niettemin geloof ik den krachtigsten bijstand van mij zelve te moeten verwachten. De Gemeenten spelen gewaagd spel, door het leger der Schotten te voeden en dat Zijner Majesteit te laten verhongerden. Hebt gij der Koningin nog niets van ons plan vermeld?»

»Neen.»

»Verzwijg het haar tot de uitvoering besloten zij. Hoe minder zij weet, des te meer kan zij zwijgen.»

»Ook weet ik niet wat van haar te denken. Zij is doorgaands vriendelijk, voorkomend vriendelijk, maar in sommige oogenblikken bits en bitter. Het huwelijk van Henry heeft zij herhaaldelijk verschoven. Ik geloof dat zij valsch spel met mij speelt, maar ik zal het te weten komen. Is zij tegen ons, welnu, dan handelen wij zonder haar. — Hoordet gij daar niets?» vroeg zij verbaasd in het rond ziende.

»Misschien een mijner hellebardiers, die zich verveelt en luide geeuwt... de man heeft er reden toe.»

Van dat oogenblik af daalde echter de toon zijner stem en onderhield hij zich fluisterend, hetgeen hij haar verzocht eveneens te doen, daar men niet kon weten waar een luistervink van den Tower wel eens het oor kon neêrleggen, en hij bij ondervinding wist, dat zulk een beambte in staat was veel te hooren en soms verrassende mededeelingen te doen. Het zonderlinge geluid, dat zij vernamen, was afkomstig van Nel, die langen tijd door de beide spiegaten, die in den wand van den kerker uitkwamen, zonder door den bewoner bespeurd te kunnen worden, het gevoerd gesprek had afgeluisterd, hoewel zij den zin er van niet begreep. Zij kon zich echter niet verzadigen aan den aanblik der vreemde Lady, in wie zij telkens iets nieuws, wat naar haar begrippen van het gewone afweek, ontdekte. Zij was zoo zeer in hare beschouwing verloren, dat zij den sluipenden tred niet bemerkte, welke de plaats naderde waar zij stond. Zij had geen voorgevoel van de stoornis, die aanstaande was, vóórdat een hand haar lippen zocht te sluiten, hetgeen echter niet gelukte dan nadat een flauwe kreet er aan ontglipt was, en een andere hand haar bij den nek vatte en achterwaards sleurde. Meer gesleept dan gedragen en bijkans verstijfd van schrik, zag zij zich in het vertrek dat zij ter kwader uur was ingeslopen, terug gebracht, en bevond zij zich tegenover Sir Balfour, die haar met toornigen blik en de

tanden op elkaâr geklemd een oogenblik aanstaarde.

»Ellendige!» beet hij haar toe, »wie spoorde u aan in dit vertrek te sluipen? Wie leerde u die deur openen? Wie dat eenmaal deed zonder mijn wil, wordt belet het ooit weêr te doen of aan wie ook ooit te vertellen, dat hij het gedaan heeft. De waarheid gebiecht, vagebonde!»

Zij deed het, haperend en trillend van angst.

»En wat hoordet ge?»

»Dat weet ik niet; al sloegt ge me dood, Sir! ik weet het niet.... alleen hoorde ik dat de Koningin »Thomas» zei tegen Mylord, en Mylord tegen de Koningin »beste Lucy,» maar verder niets... Heb ik dan zoo erg veel kwaad gedaan met door die gaten te zien?» vroeg zij, de handen vouwend en het oog schuchter naar haar rechter opheffend.

Sir Balfour was geneigd tot een zachter oordeel, maar hij had zoo dikwerf huichelarij ontwaard, waar hij den eenvoud der duive had meenen te ontmoeten, dat hij met geweld die zachtere stemming verdreef en het onderzoek met strengheid voortzette. Zij gaf echter dezelfde antwoorden en besloot met de dringende bede om naar oude Bessie terug te mogen keeren, daar die haar beloofd had haar aan te kleeden voor de wandeling in de stad.

»Ik begrijp je. Je hoopt buiten den Tower te komen, waar die jonkman van straks je wacht? Dat was de afspraak, niet waar?»

Ze knikte toestemmend, en vroeg toen heel eenvoudig als of alles was opgeklaard: »Mag ik nu heengaan, Sir?»

»Volg me!» antwoordde hij haar, terwijl hij de deur opende en aan haar vurigen wensch scheen te zullen voldoen.

Tim, Bessie noch Mylord zou zij ooit terug zien. Hij wilde aannemen, dat alleen kinderlijke nieuwsgierigheid het verborgene had willen ontdekken, maar nu dat kind echter wist wat zij niet weten mocht, moest haar alle verder verkeer met de bewoners van den Tower ontzegd worden, opdat zij niet in staat ware anderen met hare kennis te verrijken. In den gang zag Nel de hooge onbekende Lady het vertrek van Mylord verlaten, en Sir Balfour buigend haar te gemoet treden. Betuigingen van hulde en eerbied moesten van 's Luitenants lippen zijn gevloeid, want het straalde door in het antwoord met zilveren stem gegeven: »Gij maakt mij hoogmoedig, Sir! door mij zoo mild te bieden, wat gij zelfs Zijner Majesteit hebt geweigerd.»

»Mylady, ik begrijp waarlijk niet...»

»Zijne Majesteit sprak u toe in den vorm van het bevelschrift, van Zijn groot zegel voorzien, en gij hebt niet gelieven te hooren, Sir!»

»Maar ik ben ook verandwoordelijk tegenover de Gemeenten, die mij verboden eenig nieuw krijgsvolk in te nemen, Mylady! Zijne Majesteit blijve mij toch beschouwen als een trouw en oodmoedig onderdaan.»

»Zijne Majesteit weet dat ge dat behoort te zijn, Sir! Wat is dat voor een kind?»

»Een wees, die de liefdadigheid mij doet verplegen, Mylady! Zij is zwak van hoofd.»

Mylady keerde zich eenigzins gehaast af en vertrok, na Sir Balfour kort, maar niet onvriendelijk vaarwel te hebben gezegd.

»Was dat nu werkelijk de Koningin, Sir?» vroeg Nel.

Zij ontving geen antwoord; alleen werd zij gewenkt te volgen, altijd door te volgen, totdat zij in een anderen toren aan een wachtkamer kwamen. Hij trad met den hoofdman even ter zijde en fluisterde hem eenige woorden in, waarna hij zich omkeerde en de verbaasde Nel, die nu eerst haar vonnis begreep, in de bewaking van die ruwe mannen achter liet.

De vrije wandeling waarop zij zich zoo had gespitst!

In plaats van te schateren van genot, van nieuwe ontdekkingen te doen, aan de zijde van haar nieuwen vriend op de banken van het rijtuig, waarvan zij zich zooveel wonderen had voorgesteld, zat zij weldra in een half donker hok, met een steenen vloer, op een houten zit, geheel alleen. Dat was hard, dat was vreeselijk hard, en, het hoofd op den zwoegenden boezem gebogen en de armen slap in den schoot gelegd, schreide zij bitter. Het was avond geworden. Haar werd een stuk hard brood en een kruik water gebracht, het strooleger gewezen, waarop zij zich kon nederleggen, en op de vraag wat zij dan toch voor kwaads had gedaan, geantwoord, dat Sir Balfour dat wist en ook maar alleen behoefde te weten. Het was weder dag geworden en weder nacht, en niets duidde aan, dat er eenige verandering zoude komen in de flauwe afwisseling van duisternis en schemering. De denkbeelden, die het verkeer met Tim, Bessie en al de anderen die zij had leeren kennen, in haar had doen ontstaan, dreigden vernietigd te worden of zich zoo eenzijdig te ontwikkelen, dat zij gevaarlijk konden worden voor haar verstand. Zij broedde in de doodsche eenzaamheid op het weinige, dat zij gehoord en gezien, en nog maar ten halve had leeren begrijpen, en dat weinige maakte haar toch het gemis harer vrijheid reeds tot eene marteling. Allen waren zij toch even boosaardig! Sir Balfour haatte zij even fel als Phil Whistle, en Mistress Wollaston verscheen haar als in den droom onder de gedaante van een reusachtige kat, die op haar loerde en naar haar de klauwen uitstak! Maar Tim en Bessie waren evenwel beter; Tim en Bessie zouden haar wel verlossen of haar gezelschap komen houden als ze maar konden.

Het was reeds ettelijke tijd na hare opsluiting, die »de goede beste oudtjens» met schrik had vervuld en tot een oodmoedige, maar vergeefsche, bede om genade den moed had gegeven, dat een vreemde man bij de buitenwachting zich had aangemeld, met verzoek om tot den cipier Phil Whistle te worden toegelaten. De toegang werd verleend en de vreemde man naar den *Bloody*-toren gebracht, waar Phil, die voor zijne onachtzaamheid, zoo zichtbaar gebleken bij de ontsnapping van John Lairdy, ettelijke weken had vastgezeten op water en brood, thands weder de oude functies vervulde. In de eerste dagen

na zijne restauratie scheen hij zelfs het bekende kastjen als zijn grootsten vijand te beschouwen; later evenwel verloor die aandoening wel iets van haar kracht, maar toch niet zóo veel, dat zij geacht kon worden weder in de vroegere vriendschap verkeerd te zijn. Toch was hij weder gewoon in de laatste dagen zich een half uur voor het middaguur af te zonderen, maar het had niet de onweersaanbare slaperigheid ten gevolge, welke vroeger uit zijne devotiën voortspoot.

Den vreemden bezoeker, om den hoek gebracht, werd de woning van Phil gewezen, dien hij juist bezig vond het noodige voor de gevangenen gereed te maken. De vreemde bleef een oogenblik den cipier beschouwen en knoopte zelfs niet eer het gesprek aan, dan toen Phil omkeek en den bezoeker vragend aanzag, dien hij ten laatste lomp genoeg toebromde: »Wat moet je?»

»Ik wenschte u te spreken; alleen te spreken.»

»Zoo! alleen! . . . Ik heb niet veel tijd,» voegde hij er bij, toen hij den ander goed had opgenomen en slechts een gewoon burger in hem meende te herkennen. Hij wees hem het welbekende vertrek, waarvan de deur aanstond, en zorgde dat, toen beiden binnengetreden waren, de tafel tusschen hen in bleef.

»Ik hoor; wat hebt ge me te vertellen?»

»Ge hebt een nicht die Patty heet.»

»Een achter-achter-nicht. Het schepsel wil 'altijd van de familie wezen, maar ik ken haar niet meer, en als ge hier gekomen zijt om haar voor te spreken, dan kunt gij de moeite sparen.»

»Dat is mijn voornemen niet. Ik ben een man, die alleen op de wereld sta en iemant zoek, die trouw en eerlijk is. Patty zei me, dat gij hier uit barmhartigheid een kind tot u hadt genomen, maar dat ge haar diensten eigenlijk niet noodig hadt. Kunt ge een gunstig getuigenis geven, dan wou ik u wel van de deerne afhelpen en haar in mijn dienst nemen.»

»Zoo! Heeft Patty u van Nel gesproken?» zeide Phil, den ander achterdochtig aanziende. »Nu gij haar kent is 't heel raar, dat ze zich zelve niet heeft aangeboden om u te dienen. De tobbe levert niet veel meer op.»

»Zij heeft kinderen, en dat lijkt me niet.»

»Maar ge behoeft juist mijn getuigenis niet als ge Patty kent; die heeft Nel dikwijls genoeg gezien.»

»Ge schijnt niet gaarne u over dat kind uit te laten. Wilt ge haar niet missen, zeg het dan vrij uit.»

»Ik ken u in 't geheel niet. Wie zijt ge?»

»Of ik al mijn naam noem, zou u toch niet verder brengen. Ik ben niet geheel onbemiddeld en zou misschien voor uw pleegkind, als zij mij bevalt, veel kunnen doen.»

»Zoo! Dat kan me alevel heel weinig schelen. De kat heeft het, God beter 't, niet aan mij verdiend, dat het haar wel gaat. Nu weet je genoeg, dunkt me. Adie!»

Maar de vreemde was in 't geheel niet voorne-

mens te gaan »Patty heeft me gezegd, dat het kind wild en ruw was, maar dat er een goed hart, in stak. Ik wou haar wel eens zien, om zelf over haar ook te kunnen oordeelen.»

»Ze is niet meer hier!»

»Waar is ze dan?»

»Dat weet ik niet. Ik was veel te blij toen ik haar niet meer zag, om er nog onderzoek naar te doen waar ze school.»

»Dat kind behoort zeker niet tot je familie.»

»Waarom?»

»Omdat je anders bij haar verdwijnen toch wel eenig onderzoek hadt gedaan. Ge hebt haar zeker ook niet uit barmhartigheid genomen.»

»Dat raakt je niet. Om welke andere reden denkt ge dan wel dat ik haar tot mij genomen heb?»

»'t Is mij onbekend; maar uit barmhartigheid zeker niet; want dan hadt ge, hoe boos en slecht het kind ook ware, toch wel bij haar verdwijnen eenig onderzoek gedaan. Er moet dus een andere reden zijn, die u dat kind eens deed opnemen, een reden die niet meer bestaat, zoodat gij er afkeerig van zijt om langer te doen wat gij ettelijke jaren deedt.»

»Wat doet je toch bemoeien met mijn zaken? Ik heb niets met je te maken, man! Nel heb ik opgenomen en laten gaan, juist zoo als het mij goed dacht en niemand hoeft ik daarvan rekenschap te geven.»

»Uw kwade luim bevestigt maar al te zeer mijne onderstelling. Phil Whistle, indien ik eens het recht had rekenschap te vragen van uw gehouden gedrag tegenover dat kind, wat dan? Dan geloof ik dat ge een minder hoogen toon zoudt voeren, en ik heb dat recht!»

»Recht? . . . Wie gaf u dat?»

»Een zekere Staunton . . .»

»Wel, wel! . . . Ik ken dien man niet,» hernam Phil, maar lang zoo bepaald niet meer als hij straks gesproken had: »Hebt ge hem ook kort geleden nog gezien?»

»Dit is een strikvraag: want gij weet even goed als ik dat die man voor eenige maanden gestorven is.»

»Hetzelfde wat ik Patty in der tijd vertelde. Ge hebt u goed voor laten liegen! Hebt ge nu genoeg gevraagd? Ik heb geen tijd meer.»

»Als ge niet wilt zeggen van wien ge dat kind gekregen hebt, dan beschouw ik het als gestolen, en ik zal u aanklagen voor Zijner Majesteits recht-bank.»

»Ga je gang. 't Schijnt met je vriendschap met Staunton ook niet bijzonder goed gesteld; veel heeft hij je bij zijn leven niet verteld,» voegde Phil hem sarrend toe. De ander scheen een oogenblik besluiteloos, wat de zelfvoldoening van Phil niet weinig vermeerderde. Hij zag in, niets door vrees te zullen uitwerken en hij moest er toch voor zorgen, het met zooveel moeite gevonden spoor niet te verliezen. Als Phil in het hart van den man, die tegenover hem stond, had kunnen lezen, dan zou hij de han-

den van genoeg hebben kunnen wrijven, daar hij dan wist dat de onrust, die hem een oogenblik te voren bekropen had, in dubbele mate tot den ander was overgegaan. Deze nam een stoel en zette zich aan de tafel en wenkte Phil hetzelfde te doen.

»Ik heb met u te spreken. Ik heb de proef willen nemen of gij zwijgen kondet. Ik ben er thands van overtuigd dat ge het kunt. Wilt ge veel geld verdienen?»

»Dat is te zeggen....»

»Ik begrijp u. Het kind behoort misschien tot een groot geslacht. Als we dat kunnen bewijzen, dan is ons fortuin gemaakt.»

»Wat kan er op overschieten?»

»Duizend pond.»

»Geef maar vast een gedeelte op afrekening en ik ben je man.»

»Vertel eerst wat ge weet, Phil Whistle!»

»Vertrouwen geeft vertrouwen, vriend!» merkte Phil met de oogen knippend aan, terwijl hij de open hand uitstrekke.

»De deerne is weg? maar ge weet waar ze is?» vroeg de vreemde, het geldstuk, dat hij uit de tasch had gehaald, tot op het te ontvangen andwoord terughoudende.

»Ja!»

»Waar?»

»Eerst moet ge mij overtuigen, dat ge 't goed meent.»

»Daar dan!» en met een trek van minachting op het gelaat wierp hij een goudstuk op de tafel, dat Phil dadelijk opnam en in zijn zak borg.

»Ze is bij Sir Balfour. Dat hadt ge goedkoopert te weten kunnen komen, vriendtjen!»

»Vertrouwen is vertrouwen waard. Vertel nu.»

»'t Is nu een jaar of twaalf geleden — mijn nu zalige vrouw was al acht jaar in het graf — dat ik een briefje kreeg om in de sakristy te komen van All Hallowskerk tegen den avond, waar ik iets hooren zou, wat me plezier zou doen. Ik ging er na toe en vond er den eerwaarden Peeps met nog een vreemde, dien ik later begreep dat Staunton was.»

»Hoe zag die man er uit?»

»Ik heb hem niet in het oog kunnen krijgen; hij bleef met zijn rug naar mij toegekeerd.»

»Verder, verder.»

»Zijn Eerwaarde sprak er over, dat ik een goed werk kon doen en dat ik zeker wel eens een slecht werk had gedaan, en om dit slechte werk te doen vergeten moest ik nu een goed doen, en dat was een arm verlaten kind tot me nemen en het een christelijke opvoeding geven.»

»Zei hij dat tegen u?» vroeg de andere ongehoovig.

»'t Is jammer dat je 't hem niet meer vragen kunt, want de brave man is dood.»

»Maar die Staunton leeft nog; zooals je straks zeidet.»

»Heb ik dat gezeid? Geen hair op mijn hoofd dat er om dacht!»

»Gij bedriegt mij. Gij zijt er de man niet naar,

om een arm kind tot u te nemen om Godswil en het een christelijke opvoeding te doen geven. Men heeft u geld geboden, veel geld!»

»Geen duit; en nu vertel ik niets meer of je moet me eerst bewijzen dat het je ernst is; er moeten meer goudstukken vliegen, vriendtjen!»

»Geen penning meer, voor ge me den brief van Staunton, dien Patty zag, hebt getoond.»

»Dien zult ge wel kennen; Patty heeft hem immers gelezen?»

»Ik wil dien zelf lezen.»

»Omdat je denkt het krabbelschrift beter te kunnen begrijpen? Maar, daarom zal je hem nu juist niet lezen, of je moet vooraf je erkentelijkheid bewijzen.»

»Gij hebt mij straks bedrogen; ik vertrouw u niet meer. Bedenk wat er op het spel staat. Als ge zwijgt, geen enkel goudstuk meer en verantwoording afleggen voor het gerecht; als ge waarheid spreekt en mij daardoor in staat stelt te bewijzen wat ik vermoed, een vorstelijke belooning!»

»Mooie woorden, maar begin maar eerst eens met de helft van de vorstelijke belooning.»

»Geen penning meer vooruit.»

»Dan zwijg ik als het stomste dier. En nu verveelt het me nog langer op je facie te zien en zou ik je raden hier van daan te gaan en heel gauw ook, en niet weêrom te komen voor je wat minder praats en wat meer specie brengt.»

»Ik weet ten minste waar het kind is en dat is mij het goudstuk waard, dat ge me hebt ontfutseld. Waarschijnlijk zien we elkaar nog wel eens terug.»

De vreemde vertrok. Hij was niet veel wijzer geworden; hij had geenerlei draad kunnen vatten, die hem het flauw en onduidelijk spoor kon doen volgen, dat hij na jaren zoekens eindelijk meende gevonden te hebben; hij had het kind zelfs nog niet gezien, en zonder eenige zekerheid, zonder eenige bepaalde kennis moest hij Sir Balfour naderen. — Hij had er reden voor tegen dezen zich niets van zijne vermoedens te laten ontvallen en jegens de vondeling geene verplichting op zich te nemen, die hij wellicht bij nadere kennismaking niet gezind zou zijn gestand te doen. Daarom gaf hij bij Sir Balfour hetzelfde voor, als waarvan hij aanvankelijk jegens den laaghartigen cipier deed blijken en sprak hij er alleen van, het kind, dat hem door zekere Patty was aanbevolen als in staat de handen duchtig te kunnen roeren, in zijne dienst te willen nemen tegen een behoorlijk loon.

»Mag ik uw naam weten?» vroeg de luitenant.

»Jean van Verviers, een Fransch uitgewekene.»

»Heeft men u wel verteld, dat het kind meer dan half onnoozel en daarbij moeilijk te regeeren is?»

Jean knikte flauw toestemmend en kon ter nauwernood eenige ontroering verbergen.

»Ik meende verplicht te zijn u dit te zeggen, hoewel ik gaarne zal zien dat ge haar gebruiken kunt; hier toch moet ik u openhartig bekennen, is zij meer dan overbodig.»

Hij liet daarop een beampte komen, dien hij

eenige woorden in het oor fluisterde en die na verloop van eenigen tijd terugkeerde met de verloste Nel, wie de tranen op de wangen gedroogd waren en die haar bevrijder met vragen had bestormd, welke hij niet had kunnen of willen beantwoorden.

Jean van Verviers had al dien tijd gelegenheid gehad om over het al of niet medenemen van het kind na te denken. Sir Balfour toch had zijn arbeid voortgezet alsof er niemand aanwezig ware en merkte daardoor ook de spanning niet op, in welke de vreemde blijkbaar verkeerde. Snel wendde hij zich om, toen Nel binnenkwam, die nauwelijks Sir Balfour gewaar werd of zij deinsde met gevouwen hand en neergeslagen oog terug en stamerde: ik zal het nooit meer doen, nooit meer, maar niet meer in dat hok, Sir!"

»Die brave man daar wil u medenemen naar buiten. Als ge braaf oppast en altijd doet wat hij u zegt, dan kan het u goed gaan."

»Gaan Tom en Bessie niet mee?" vroeg het kind, dat schuchter het oog opsloeg naar den vreemden braven man, zoo als Sir Balfour hem genoemd had.

»Nog niet, die volgen later. — Zijt ge nu besloten, Mr. Verviers?" vroeg de luitenant.

De brave man scheen het nog niet met zich zelve eens. Het oog, onafgewend op het kind gevestigd, scheen hij die gelaatstrekken te onderzoeken en nog geen bevredigend antwoord te vinden. De luitenant herhaalde zijne vraag met wat meer ongeduld.

»Later zal zij mij van meer dienst kunnen wezen, dan zij blijkbaar hier ooit was," hernam Jean bits.

»Ik geloof dat ze hier zoo'n goede school heeft gehad, dat ik alle bezwaar wel op zij zal kunnen zetten," na welke woorden hij zich omkeerde en het kind bij de hand nam.

»Mag ik Tom en Bessie niet nog eens zien?" vroeg zij, het blauwe oog, waarin een traan was geweld, op den nieuwen meester vestend, wien die blik tot in het hart scheen te dringen.

»Neen, gij moogt dat niet! Vaarwel Mr. Verviers!" zeide Sir Balfour, die duidelijk liet merken, alleen te willen zijn.

»Och, ik zal wel geen kwaad meer doen, als ik maar eerst weet wat kwaad is. Gaan we ver hier van daan? Heel ver?" en ze hief weer dat blauwe oog naar haar nieuwen meester op, wiens koude hand haar rechterpols omklemde, ja omknelde en die haar altijd door aanstaarde terwijl hij prevelde: »Waarom zegt dat gelaat mij niets? Mag ik dan nog niet vinden? Kind, zie me nog eens aan zoo als straks! zoo als straks, zeg ik u!" maar het kind scheen daartoe niet in staat en waagde het zelfs niet meer hem aan te zien.

XIII.

»Ja, ik wou dat ik die manden mocht dragen, den gantschen dag, in de plaats van die daar!" riep Jane, met het hoofd op den arm geleund, en het gelaat, waarop de verveling te lezen stond,

naar het venster gekeerd, dat het uitzicht op een straat gaf, waarin een arme vrouw werd bespeurd, die in een zware mand, onder wier gewicht zij gebogen ging, oranjeappelen rondventte.

De wensch van Jane was zeer onberaden, zelfs onzinnig, wanneer men die ginder langzaam voortwaggelende gedaante vergeleek met de *elegante taille* van haar, die naar een gedaantewisseling verlangde: de in lompen gehulde rondventster, plassende in de taaie, glibberige klei, met de jonkvrouw in het geel satijnen kleed, geschoeid met de kleine marokijnen laarsjens met roode hakjens, de koket in het haar als wegschuilende paerelen en de diamanten ringen aan de welriekende vingers met de zachtroode toppen. Die wensch scheen ook onberaden, zelfs onzinnig van de vrouw, die op de sofa, tegenover den stoel, waarin Jane meer lag dan zat, zich had neêrgevljnd, en der andere in bevalligheid niets toefag en haar in koketterie en pracht van kleeding nog overtrof. Jane, die het anders niet licht duldde, dat men haar daarin vooruitstreefde, en in het bewustzijn dat zij de rijkste was, ook het recht meende te hebben deschoonste te zijn, mocht thands wel geen humeur toonen over hare minderheid, daar de vrouw, die haar ditmaal in de schaduw stelde, hare souveraine was, hare genadige en welbemide voorgedse, Hare Majesteit de Koningin van Engeland.

Ieder ander, Mylady vooral, zou het kind bij den straks gedanen uitroep, eerst verbaasd dan berispelend aangezien, vervolgens haar gewezen hebben op hetgeen zij bezat en wat dier arme vrouw al ontbrak, maar Hare Majesteit merkte slechts in dien uitroep het pikante op, dat er in lag, en kon zich niet weêrhouden hartelijk te lachen.

»Ja, ik wou dat ik die manden mocht dragen, dat ik in de plaats was van dat schepsel!" herhaalde Jane, Hare Majesteit eenigszins verstoord aanziende. »Dat mensch veegt zich de zweetdruppels af, en ik wed dat het buiten fel koud is. . . . Ik heb dat nog nooit kunnen doen! Wat die manden zwaar moeten wezen!"

»Zoo zwaar, dat Jane, als zij ze een oogenblik maar optilde, naar beneden ging in die zee van modder. . . . In een maske is 't goed, kind! om zoo iets te verbeelden, maar om het te zijn. . . ."

»Dan zou ik ten minste óók eens moê worden, zooals Alice kan wezen, die, waar zij ook neêrzit, in slaap valt. . . . Laat mij eens voor éen dag de proef nemen. . . . laat mij een heelen dag ventster van oranje-appelen wezen. . . . Ik ken den roep al van buiten, en als we weêr eens een maske geven, dan zal ik ten minste zulk een schepsel zoo goed weten te spelen, dat Mylady mij nooit weêr hoeft te berispen."

»Mylady behoeft u nooit te berispen," hernam Hare Majesteit driftig. »Wanneer deed ze dat?"

»Zóo dikwijls, dat ik de laatste maal reeds vergeten ben. Nog bij de receptie van verleden week gold het mijn pas, dien ik juist van Maître Hyacinthe geleerd had. Die was goed voor een dan-

seuse, zei Mylady, maar niet voor mij. Laatst in den tuin wilde ik beproeven, hoe dik het ijs al in den vijver was geworden en toen tikte Mylady aan het venster en wenkte mij naar binnen, juist toen Mylord Stove zijn leven voor mij ging wagen, zoo als hij verzekerde, door op het ijs van den vijver te gaan staan. Sir Lewis was gereed zich een paar ijzers onder de voeten te binden, waarop hij beweerde te kunnen dansen, hetgeen ik natuurlijk niet gelooven wou; ik had het gaarne willen zien, maar Mylady riep mij en zeide, dat ik verkouden zou worden of wellicht eene zware ziekte opdoen en dat ik niet, zonder Alice bij mij, zoo dicht aan den waterkant mij wagen mocht...."

Het wordt ons minder onzinnig, dat de schamele vrouw, die ginder oranje-appelen ventte, door Lady Jane werd benijd.

»En ik wil dat niet langer verdragen» vervolgde zij driftig. »Waarom ben ik rijk, als ik niet alles mag doen wat ik wil!"

»Stil, stil, wildzang!" voerde Hare Majesteit haar te gemoet, en dat op een toon en met een gelaatsuitdrukking, die in de gesproken woorden meer eene aanmoediging dan eene berisping deed leggen. »Ook al rebel tegen de wettige macht, Jane?"

»Niet tegen de wettige, maar tegen die van Mylady! Ik geloof toch niet, dat ik aan Mylady onderworpen ben, en Uwe Majesteit eischt dit ook niet, daar ben ik van overtuigd; Uwe Majesteit houdt evenmin als ik van Mylady!"

»Dat wil oordeelen over hetgeen buiten hare vertrekken voorvalt en weet nauw wat er in haar eigene omgaat!" merkte Hare Majesteit gedwongen vrolijk aan. »Mylady meent het goed met u, waarlijk goed."

»Even zoo goed als met Uwe Majesteit misschien."

»Laat dat, Jane! Ik wil van Mylady geen kwaad hooren!"

»Dan is het zeker, omdat ik het zeg. Uwe Majesteit lei gister avond Lady Norfolk toch niet het stilzwijgen op, toen zij met haar innemend lachen, dat mij altijd aan een teug azijn doet denken, de opmerking maakte, dat er aan het toilet van Mylady alleen een kroon ontbrak...."

»Genoeg. Op uw leeftijd, kind! ligt men gewoonlijk te bedde op het uur, dat ge die opmerking hebt afgeluisterd.... Gij matigt u te veel vrijheid aan, Jane!"

Jane meende zich door Hare Majesteit verongelijkt en liet het duidelijk blijken door in kwade luim zich om te wenden, met den rug naar hare verheven voorgedesse gekeerd, het raam uit te staren, en in de eerste sekonden geen enkel woord te spreken.

»Nu, ik meende u niet te beknorren, Jane! Ik wilde u alleen maar van dwaling overtuigen en uwen afkeer van Mylady leeren bedwingen."

»En straks zeide Uwe Majesteit mij nog, dat ik mij niet door haar behoefde te laten berispen."

»Maar wat ik tot dusverre vernam was ook geen berisping."

»Maar Uwe Majesteit laat mij niet uitspreken. Ik mag niemant zien, heeft Alice mij gezegd, geen enkel edelman meer dan in het bijzijn van Henry. Laatst nog sprak Edward Sidney mij aan, en was juist bezig mij van een voorstelling in Drurylane te vertellen, waarop Mylady tusschen ons beiden kwam staan en mij in het oor fluisterde, dat een Lady... ja, ik weet niet meer wat zij zeide, maar het was een les en een berisping. En laatst — het is niet te dulden en ik wil het niet meer dulden — toen ik in mijn *boudoir* een briefje las, dat aan mijn adres was binnengebracht, vermaande zij mij geene brieven van onbekenden aan te nemen en wilde zij mij dwingen den naam van den schrijver te noemen, toen ik haar zeide, dat hij geen onbekende was. Brieven mocht ik alleen van mijn aanstaanden echtgenoot ontvangen. Altijd die Henry Percy!"

»Bemint gij hem niet? Haat ge hem misschien? Zeg het vrij uit, Jane! Zeg het tegenover het gansche hof! Dwingen zal ik u niet, mijn kind!" zeide de Koningin met haar innemendst glimlachen en op haar vleidendsten toon. »Zeg mij maar hoe gij denkt. Ik ben uwe voorgedesse; en heeft Mylady eenig gezach over u uitgeoefend, dan deed zij dit alleen omdat ik dat toeliet, ja dat wilde; maar ik zou kunnen besluiten, dat niet meer toe te laten, dat niet langer te willen. Van wien was dat briefje, dat ze u wilde beletten te lezen?"

Jane scheen een oogenblik te aarzelen: zij bloosde; eindelijk vermande zij zich en zeide ze onverschillig: »Van den speelkameraad uit mijn jeugd, dien Mr. Conway."

»Hebt ge dien jonkman lief? Begeert ge hem tot uwen echtgenoot? Hoe laag hij ook sta, wij zullen dit weten te vergeten, als het uw geluk geldt. Maar dan moet ge openhartig en standvastig uw wensch doen kennen en uwen afkeer van Myladies broeder doen blijken. Haat gij Henry Percy?"

»Dat weet ik niet! Ik mag hem graag, want hij kan vrolijk en levendig zijn en mij dikwijls hartelijk doen lachen... Ik zou dan wel zeggen, dat ik van hem hield... Maar ik zie hem soms gantsche dagen niet, en dan begin ik met er kwaad om te zijn, maar eindig met er niet meer aan te denken..."

»Gij hebt hem niet lief en zoudt uw eigen ongeluk berokkenen door te zwijgen. Is er geen ander onder de edellieden van ons hof, dien gij eenige voorkeur schenkt?"

»Mr. Lewis is een *charmant* edelman. Ik dans met hem altijd het liefst."

»Maar, aangezien men met een echtgenoot slechts zelden danst, heeft Mr. Lewis geen groote aanspraken... Het zou niet verstandig zijn, om zijnentwil het geslacht der Northumberlands van zich af te stooten; vooral niet nu het mij blijkt, dat ge toch eigenlijk Mr. Lewis niet bemint. De Northumberlands zijn trouwe onderdanen, die ik gaarne het liefste gun; maar als gij moest verklaren niets voor den jongen Percy te gevoelen, dan zou ik, uwe voorgedesse, daarin moeten berusten. Geeft ge dien anderen jonkman misschien boven allen de voorkeur?"

»Robert Conway, meent Uwe Majesteit? Hij was een goede, trouwe jongen! Maar sedert hij met dat puriteinsch gepeupel omgaat en mij alleen vleit, om mijn geld dien vagebonden in handen te spelen...»

»Doet hij dat? Wie heeft u dat gezegd?»

»Alice, die het van Mr. Lewis heeft. Hij was altijd zoo ernstig als een schoolmeester. Hij zou ook nooit een voet in White-hall kunnen of willen zetten en ik zou hartelijk danken voor een ballingschap naar Chestershire... Daarbij is hij zoo halstarrig en heerszuchtig, alsof hij een Hertog ware; en ik moet bekennen: tegenover de edellieden hier zou hij 't verdienen te zijn; want niemand, geloof ik, zou zoo spoedig het zwaard trekken als hij, of heeft zooveel trotschheid en zooveel moed!»

Hare Majesteit hoorde haar aandachtig aan, maar was niet in staat er eenig gevolg uit te trekken. Zij was dan ook niet zeer gezind, om uit die elkáar weersprekende getuigenissen aangaande Robert Conways karakter iets ter zijne gunste af te leiden; daarvoor had toch eene verbintenis met dien niets-beteekenenden jonkman, die geenerlei invloed bezat, te weinig waarde naar hare schatting. Slechts als mededinger en om Henry Percy in de schaduw te dringen zou die jonkman dienst kunnen doen, maar in dit geval zou Jane zich bepaald moeten uitspreken, daar Hare Majesteit, nog getrouw aan de laatste woorden van Rosetti, geen machtig geslacht tegen zich in het harnas wilde jagen, hetgeen maar al te licht geschieden zou, indien het niet duidelijk bleek, dat Jane zelve Henry Percy verwierp. Een meesterstuk van behendigheid scheen het haar echter toe, zoo zij tegenover dien telg der Northumberland's een onbekende voor een oogenblik op den voorgrond kon doen treden. Een onbekende als Robert Conway zou geen afgunst opwekken onder den hoogen adel. Men zou Mylady kunnen weerspreken, teleurstellen in hare dierste verwachtingen en haar toch nog kunnen blijven gebruiken. Het werd Hare Majesteit in deze oogenblikken hoe langer hoe duidelijker wat haar te doen stond. Aan eene werkelijke verbintenis met dien jonkman dacht zij niet ernstiger dan straks, maar dat Robert Conway haar voor korten tijd als middel zoude kunnen dienen, daarvan hield zij zich thands overtuigd.

»Ik geloof werkelijk dat ge hem lief hebt, Jane! en dat ge dat onbewimpeld te kennen zoudt geven als men hem minder in uwe oogen vernederd hadt.»

»Kan Uwe Majesteit hem niet bij de lijfgarde doen benoemen? Hij heeft toch weér het voornemen om Engeland te verlaten; hij schreef mij dit zoo ernstig, dat ik er bijna om moest schreien. Hij moet toch wel arm zijn!»

»Als gij 't werkelijk wenscht! Maar bedenkt, dat ge mij dien jonkman als trotsch en moedig hebt voorgesteld en dat hij, eenmaal in mijn dienst getreden, gelegenheid zal hebben u dikwerf te ontmoeten, u, aan de hand van Henry. Een tweegevecht kan niet uitblijven...»

»Welnu, Robert Conway weet handig met het zwaard om te gaan.»

»Des te erger voor Henry, Jane!»

»Maar Uwe Majesteit zal toch niet vorderen, dat ik voor Henry zal gaan vechten? Hij zal zich zelve wel weten te verdedigen.»

»Toch hoopt ge, dat hij 't minder goed zal kunnen dan de andere... Jane, Jane, gij zijt bloeddorstig in uwe liefde!»

»Ik zal toch wel een kamp waardig zijn, zelfs in de oogen van een Northumberland!» riep de jonkvrouw met een blos op de wang uit. Het bleek Hare Majesteit nu weér, dat Jane toch nog altijd aan eene verbintenis met Henry Percy dacht, hoezeer zij een oogenblik te voren hare neiging voor den vriend harer jeugd had laten doorschemeren. Er was verwarring van aandoeningen, van begrippen, en Hare Majesteit wist daarin geene orde te brengen. Meer nog door instinkt dan door redelijke gevolgtrekking, maakte zij uit al het gehoorde op, dat Henry Percy niet gekozen zou worden, indien Robert Conway in andere omstandigheden verkeerde of den schijn van laagheid verloor, dien Mylady en het tal van pretendentes, wien dien jonkman al zeer gevaarlijk toescheen, over hem hadden weten heen te spreiden. Wat gewichtige politieke vraagstukken haar ook bezig hielden, hoe het huwelijk van een harer dochteren met den zoon van den Stadhouder der machtige Republiek der Geünierde Provinciën ook hare aandacht en al haar beleid vorderde en verdiende, haar haat jegens Mylady, door Rosetti opgewekt en steeds heftiger geworden, omdat hij ontveinsd en in den boezem moest afgesloten blijven, scheen al het andere te overheerschen of in de schaduw te plaatsen. Zij was er van overtuigd een der kwetsbare plaatsen van Mylady gevonden te hebben, en op die plaats zou zij den aanval beginnen. Voor een opmerkzaam beschouwer was zij der rijke erfgename nimmer meer dan in schijn een moeder geweest. Inderdaad was zij onverschillig jegens dit kind, en de schuldige toegefelijheid voor elke luim, voor elke gril was geene tederheid, maar had wezendlijk onverschilligheid tot oorsprong. Politiek belang was de eenige drijfveer van hare handelingen ten aanzien van Jane. Nu mengde zich echter onder dit belang de harstocht der wraak en verloor haar omgang met het rijke kind voor een wjl de kilheid, de officiële stijfheid, welke dien vroeger kenmerkten; nu had zij het kind bij zich doen komen, om zich vertrouwelijk met haar te onderhouden, riep zij al hare vrouwelijke schranderheid te hulp om in dat hart te lezen, en werd zij fijner diplomate dan zij ooit geweest was. Zij sprak over het verleden, de genoegens der kindsheid en vond toen een geleidelijken overgang om Robert Conway te gedenken. Vervolgens waarschuwde zij voor de losbandigheid van zoo menig edelman, zoo scherp afstekend bij den eenvoud der opgevoede jongelieden en was juist voornemens haar algemeene beschouwingen door zeer bijzondere te doen opvolgen, toen Mylady het vrouwelijk onderhoud storen kwam. Ofschoon koud-beleefd door Hare Majesteit afgewe-

zen, wie zij al zeer ongelegen kwam, bleef zij nochtans en dwong hare gebiedster wel haar te woord te staan. Het gold toch eene zaak van het uiterste gewicht, waarvan de behandeling geen uitstel gedoogde, en Hare Majesteit las op het somber, maar kalm gelaat van Mylady, dat de zaak al zeer gewichtig was. Het verbitterde haar nog meer. Welk een Jobstijding zou haar nu weder worden gebracht! Zij wilde zoo gaarne de vrouw, die voor haar stond, zelve eens een tijding aanbrengen, die haar kon doen ontzetten of voor 't minst kwetsen! Maar Jane, die de bode van zulk een tijding kon zijn, bleef onbewegelijk op haar stoel zitten, het hoofd naar het venster gekeerd, zonder een enkel woord te spreken.

„Gij stoort een onderhoud, dat mede gewichtig is, Mylady!” zeide Hare Majesteit eindelijk. „Het betrof het geluk mijner pupil, wier heil mij ter harte gaat als dat mijner dochter!”

„Dat weten wij allen en misschien is mij dit het minst van allen onbekend. Heeft Uwe Majesteit den dag van haar huwelijk bepaald?”

„Het bepalen van dien dag zouden wij aan onze pupil hebben overgelaten, evenzeer als wij haar in de keuze haars gemaals vrij lieten. Maar daarvan was thands geene sprake.... integendeel...”

„Integendeel...” vroeg Mylady.

„Jane, lieve, Mylady Carlisle komt hier waarlijk als geroepen! Verhaal Mylady wat ge mij, helaas! hebt bekend. Mylady zal beter dan wij kunnen beoordeelen hoedanig er gehandeld dient te worden.”

Maar Jane sprak geen enkel woord, en dat stilzwijgen maakte Hare Majesteit bespottelijk in eigen oog en laadde juist op haar den schijn, dien zij had willen vermijden. Zij merkte het aan het fijne glimlachjen, dat om Myladies lippen speelde, hetgeen het haar reeds moeilijk maakte de aangenomen houding van kalme bedaardheid te blijven bewaren; weldra echter werd dit haar zelfs onmogelijk, toen Mylady altijd met datzelfde flauwe glimlachjen zeide: „Ik vermoed wat Lady Jane heeft bekend, toen zij met Uwe Majesteit alleen was. Lady Jane is in staat al de jonge lieden in geheel Engeland, Schotland en Ierland in rouw te dompelen, wat echter wel eens tot gevolg kon hebben, dat zij zelve voor altijd tot het zwarte kleed eener boetelinge veroordeeld werd. Lady Jane zal toch niet voorbij zien, dat zij, door anderen op zulke wijze te wonden, zich zelve eigenlijk het diepst kwetst, en zoo zij, in de onervarenheid der jeugd, dit niet mocht inzien, dan zal de moederlijke tederheid harer verheven voorgedesse haar dit wel doen opmerken, of, zooals ik vast geloof, straks reeds hebben doen opmerken. Een Percy zal zich echter nooit door geweld een echtgenote willen verwerven, en ik houd er mij van overtuigd de tolk van het hoofd van het geslacht Northumberland te zijn, indien ik Lady Jane Howard het gegeven woord terug geef en Uwe Majesteit een gewetensbezwaar bespaar.”

„Mylady, niet van ons is hier sprake, maar slechts van onze pupil! Ik moet haar vrij laten in hare keuze, al vermeen ik ook dat er misbruik gemaakt wordt van die vrijheid.”

„Uwe Majesteit heeft mijne woorden zeker verkeerd opgevat,” viel Jane haastig in. „Zij drong er op aan dat ik mij moest verklaren, dat ik het bekennen moest indien ik Percy haatte; maar ik heb niets te verklaren.”

„Er zal toch misschien wel eenige twijfel in uw binnenste bestaan, en die twijfel moet ophouden. Als Hare Majesteit het veroorlooft, zal Henry zich nog van daag bij u om een vertrouwelijk onderhoud aanmelden; de jeugd begrijpt gewoonlijk de jeugd het best.”

Hoezeer Hare Majesteit ook begreep, dat zulk een onderhoud Jane weder voor geruimen tijd, misschien wel voor goed, aan de Northumberlands zou doen verbinden, moest zij toegeven, daar haar geen voorwendsel te binnen schoot om het voorstel, dat niets meer dan billijk scheen, af te slaan. Verbolgen op Jane, en niet minder op Mylady, die weder op haar had gezegepraald, beval zij gene op een toon, die juist niet van moederlijke tederheid getuigde, naar hare vertrekken terug te keeren. De beide vriendinnen waren thands alleen.

„Welke kwade tijding hebt ge mij te brengen, Mylady? Ge kunt nu spreken!”

„Ik heb nog niet gezegd dat ik een kwade tijding bracht.”

„Gij zeidet immers dat het een gewichtige was? In de laatste tijden was dit altijd het kwade.”

„In de laatste tijden? Uw Majesteit bedoelt...?”

„Heeft dit nog verklaring noodig? ik vind u.... vreemd, Mylady! Maar ik verzoek u mij de tijding meê te deelen, die, ik wil het gelooven, ditmaal geen kwade zal zijn.”

„Uwe Majesteit heeft gehoord dat Westminsterhall in gereedheid gebracht wordt voor de terechtstelling van Strafford.”

„Ik weet het, Mylady! Gij zijt ontroerd; vreest ge?”

„Ja, en niet alleen, zelfs niet het meest, voor Strafford. Ik vrees nog meer voor den Koning en de Koningin van Engeland.”

„De vriendschap overdrijft misschien.”

„De vriendschap niet, maar de moed Uwer Majesteit; die moed acht het gevaar te klein of de kracht om het te bezweren te groot.”

„Hoe het ook zij, dit is zeker, dat de vriendschap van hare rechten wêl gebruik weet te maken,” klonk het bits van de lippen Harer Majesteit.

„Ik wenschte dat Uwe Majesteit dit niet alleen in haren toorn erkende. Ik weet, dat zij doordrongen is van het gewicht der tegenwoordige omstandigheden, al wil zij mij in de laatste weken aan hare luchthartigheid doen gelooven. Maar ik zweer Uwe Majesteit niet langer voor te wenden wat niet bestaat en mij een genegen oor te leenen, even genegen als de kleine Jane straks bij u vond. Men moet de terechtstelling van Strafford trachten te voorkomen, en zoodanige maatregelen nemen, dat er een vrijspraak of in het uiterste geval niet meer dan eene boete uit volgt. Uwe Majesteit beschouwe dit als niet alleen in het belang van Mylord Strafford gesproken.”

»Het is of gij vermoedt dat trouwe diensten, ons bewezen, geen recht hebben op erkentelijkheid van onze zijde.»

»Ik geloofde het immer; toch ben ik blijde, daarvan de bevestiging op zulke ondubbelzinnige wijze te vernemen.»

»Gij kunt tevens nu beter dan ooit overtuigd zijn van de hooge waarde, die wij hechten aan uwe zorgen voor ons welzijn, ja aan uwe bescherming, want aan deze doen uwe woorden mij gelooven.»

Mylady beet zich op de lippen. Wat bewoog die kleine vreemde vrouw, die zij dikwerf zoo zwak had gezien, zoo luchthartig en wisselziek, om thands zoo besloten en zoo gesloten te zijn, zoo hardnekkig in haren wrok, zoo volhardend in het verzwijgen van de oorzaak er van? Hoe ook ieder puntig woord der Fransche vrouw doel trof, hoe iedere aanval van hare zijde Mylady ook verbaasde en ergerde, deze bleef meester van zich zelve; want zij wilde nu eene verklaring ontlokken; zij wilde zoo mogelijk haar overwicht herwinnen, omdat die vrouw, wie het noodlot een kroon deed dragen, haar van nut kon wezen. Zij boog dan oek na de laatste kwetsende woorden oodmoedig het hoofd en stamde op zachten toon: »Bescherming oefent de sterke jegens de zwakke; hoe zou ik daarvan dus hier kunnen doen blijken?»

»Ik ben benieuwd te vernemen, Mylady!» viel de Koningin haastig in, als wist zij op de laatste zoo vleierende aanmerking niet te antwoorden, »op welke wijze gij het onmogelijke wilt trachten mogelijk te maken. Naar ik tot mijne smart verneem, is het geheele volk jegens Strafford aangehitst. Ieder eischt zijn val.»

»Uwe Majesteit zegt te recht dat het geheele volk is aangehitst. Daarom neem ik ook de vrijheid, een denkbeeld mede te deelen, dat eenige dagen reeds mij bij is gebleven en dat ik uitvoerbaar acht en in aller belang.»

Het was of Hare Majesteit minder verstrooid toelisterde en of de hooghartige trek van de fijne lippen eenigszins verdween.

»Pym, Oliver St. John, Hampden, de jonge Vane zijn de doggen, die het wild opstooten en door hun bassen al wat maar een stem heeft tot keffen verleiden. Indien wij die doggen van vervolgers in bewakers van het wild konden doen verkeerden?» Hare Majesteit bleef haar vragend aanzien. »Als Zijne Majesteit het groot zegel eens aan den een en het staatssekretarisschap aan den ander gaf, ieder eens een stukken fluweel en den gevaarlijksten bovendien een blauw lint...? Ik geloof, dat het kwaadaardig gebas in een dankbaar gehuil zou overgaan, dat zij, die het vuur als vijanden gestookt hebben, het als vrienden zouden helpen blusschen, vooral als men als voorwaarde tot het verkrijgen der rijke gaven het blusschen stelde.»

Hare Majesteit hief even het hoofd op en richtte als ter sluiks het oog op hare vriendin.

»Welnu?» vroeg Mylady zacht.

»Het is wel jammer voor u, dat ik eens van het

beleg van Troje heb gelezen en van het paard dat de belegerden zelve hielpen inhalen. Ik dank u voor uwe openhartigheid!»

»Wat is dat? Kunnen mijne bedoelingen door Uwe Majesteit, die zoo scherpziende is, dús worden miskend? Maar sinds wanneer heeft Uwe Majesteits daaraan kunnen twifelen? Het is niet uit hoogmoed, dat ik het verleden herinner, dat nog niet verre verwijderd is en dat getuigenis kan afleggen van iets gants anders dan van een beschuldiging van hoogverraad!»

»Gij zijt onvoorzichtig, door het verleden als getuige op te roepen. Indien het eens naar waarheid getuigde en niet naar den schijn...!»

»Dan zou ik woorden vernemen, die mij zoo gelukkig maakten als ik thans rampzalig ben; dan zou ik mij het tijdperk hooren herinneren, dat de diensten van Lucy Percy erkend werden, dat het haar nog onmogelijk was te vermoeden, dat de offers, uit liefde en loyaliteit gebracht, de verloochening, dikwerf van eigen zin en begeerte, haar ooit zouden kunnen worden tegengeworpen als punten van beschuldiging.»

»Mylady, de Koningin van Engeland daalde nimmer zoo ver af om úwe schuldenaresse te worden!»

Een vaal bleeke tint spreidde zich een oogenblik over het gelaat van Mylady Carlisle; de kleine hand, verborgen in de plooien van het violetkleurig zijden kleed, balde zich stuipachtig; het oog schoot vlammen, de bevende lip opende zich om... maar gelukkig dat Hare Majesteit alle zelfbeheersching verloor en daardoor voorkwam, dat Mylady de hare prijs gaf. Henriëtte was opgesprongen en had zich voor het venster geplaatst, den rug naar Mylady gekeerd, wie zij echter door hare gebaren zeer goed liet gissen, dat het gelaat niet meer de strakke plooï van straks had behouden, dat de storm, dien de rimpel op het voorhoofd en de schuwe blik van het oog reeds zoo lang hadden voorspeld, eindelijk was losgebroken.

»Offers uit liefde! Zelfverloochening!» riep Hare Majesteit. »Dat was het zeker wat Jane Howard deed koppelen aan een Percy, wat mijn brief aan de Katholieke Lords openbaar deed maken, wat Rosetti ten lande deed uitjagen en.... hem deed vermoorden!»

Lucies gelaat toonde geene verandering. Het was straks reeds verbleekt en het had denzelfden tint behouden. Wat toen verontwaardiging scheen over eene onverdiende verguizing, behoefde thands geen schrik te zijn over de ontdekking van verborgen wandaden.

»Ik dank Uwe Majesteit dat zij mij thands voor het minst verklaart wat de punten der beschuldiging zijn. Ik verbond mijn broeder niet aan Lady Howard, die de pupil Uwer Majesteit is en niet de mijne. Ik ried tot eene verbintenis met de Sunderlands uit belang, dat is waar, maar het was niet het mijne. Ik verklaarde, dat de Northumberlands zoo rijk waren, dat ze de schatten van Lady Ho-

ward zelfs niet begeerden, zoo getrouw, dat zij niet even als het geslacht der Sunderlands, door omkoo- ping behoeften verlost te worden den troon Uwer Majesteit te schragen. Ik geloof, dat ik Uwer Ma- jesteit daarvan duidelijk genoeg de verzekering gaf door woord en daad, in het bijzijn, als ik mij wel herinner, van dienzelfden Rosetti, die dit evenzeer zoude kunnen getuigen als dat ik Uwe Majesteit het schrijven van dien brief ontried. En nochtans zou ik den inhoud daarvan hebben verraden! Heeft Uwe Majesteit dan nooit met meer grond een ander daarvan verdacht? Ik verzweeg wat ik vernam van de gedurige reizen door Rosetti, den zendeling van Richelieu, ondernomen. Ik vernam wat ontrouw hij pleegde, maar ik vernam het, toen hij reeds ver- trokken was en de tijding van zijn ongelukkig uiteinde hier aankwam; toen was hij niet meer gevaarlijk. Om alleen een nagedachtenis te bestrijden daarvoor acht ik mij nog niet klein genoeg. Dien man, waarop Uwe Majesteit heeft vertrouwd en die u tot het schrijven van dien brief aanspoorde, Rosetti houd ik voor dengeen, die den inhoud aan eenige leden van het huis der Gemeenten bekend heeft gemaakt."

Hare Majesteit trok de schouders op en schudde met het hoofd; zij was nog zoo weinig overtuigd, dat zij het zelfs niet de moeite waard vond de aantijging tegen te spreken.

"Uwe Majesteit, vrees ik, heeft dien man nooit in zijn waar karakter gekend. Wat Mylord Strafford vermoedde, maar waar hij nimmer het bewijs van heeft machtig kunnen worden, is echter door ver- schillende omstandigheden bevestigd. Die man speelde altijd dubbel spel. Hij heette de dienaar Uwer Majesteit, maar tevens de trouwde van de Puriteinen."

"Drijf de ongepaste scherts maar niet verder, Mylady!"

"Hoe oordeelde uw biechtvader Con over hem, toen hij in Schotland gewapende bendes vond die de Hooglanden als schenen af te sluiten? Wat ver- haalde hij van brieven, die de Italiaan gedurig uit Frankrijk kreeg?"

"Gij dwaalt af op een zijpad. Con verdiende als heilige in den hemel te leven. Voor het oogenblik spreken wij van het bekend worden van mijn brief alleen."

"Ik moest dat zijpad inslaan om op den rechten weg te komen. Speelt Rosetti valsch spel, heult hij om politieke redenen met beide partijen, dan be- hoeft men niet lang te gissen wie den brief Uwer Majesteit bekend heeft doen worden."

"Mylady, ik weiger uw getuigenis; gij waart hem al- tijd vijandig; gij hebt zijne uitzetting doorgedreven!"

"In het belang van de Kroon van Engeland en van Uwe Majesteit. De bedrieger kon niet ont- maskerd worden en kon dus niet belet worden kwaad te doen. Ik wist, dat ik Uwe Majesteit tegen mij innam door op zijne verwijdering aan te drin- gen, maar werkelijke gehecht- en verknochtheid zoekt zich zelve niet."

"En in mijn belang, en als een blijk van ware verknochtheid liet gij hem vermoorden? Ik gruw er van!"

"Ziet Uwe Majesteit geene bloedvlekken op mijn hand?"

"Gij loochent, dat gij de oorzaak zijt van zijn dood?"

"Ik loochen dat."

"Dus heeft uw broeder met een ander hem niet achtervolgd, niet te Rochester gedreigd te doorste- ken en hem te Dover in zee geworpen? Vreeselijk, vreeselijk! En ik zou u gelooven waar gij hem van verraad, van laaghartigheid beschuldigt! Ik begreep later maar te goed waarom ge mij aan- zocht hem een veilig geleide mede te geven. Loo- chent ge dat ook, Mylady?"

"Gecszins. Ik wilde in het belang Uwer Majes- teit zeker zijn, dat de man, die zich in allerlei bochten weet te wringen en zoo velerlei vormen weet aan te nemen, werkelijk het koninkrijk ver- liet. Toen het geleide werd afgeslagen, liet ik hem — ik beken het gaarne — door mijn broeder en door Kolonel Goring volgen. Beide jongelieden zijn prikkelbaar, en ik heb mijn broeder de beris- ping niet onthouden, toen hij mij vertelde, dat hij de beleediging, die Rosetti hem in een herberg te Rochester aandeed, met zijn zwaard heeft willen straffen. Is het een misdaad, dat ik Rosetti deed volgen tot aan Dover, waar men evenwel zijn spoor verloor, dan ben ik er aan eene schuldig. Maar ik geloof het niet, en elke rechtbank van het Konink- rijk zou mij, geloof ik, vrijspreken! Heeft Uwe Majesteit mij nóg te beschuldigen?" Zij ontving geen antwoord, waaruit zij afleidde dat zij ook hier was vrijgesproken. "Is het mij vergund Uwe Majes- teit thands op mijne beurt een vraag te doen? Hoe werd het haar bekend wat er in de herberg te Rochester is voorgevallen? Door Henry of Goring zeker niet, daar beiden Uwe Majesteit een anderen indruk van het gebeurde zouden hebben gegeven; en niemand dan die twee en Rosetti was er bij tegenwoordig. En wie heeft Uwe Majesteit kunnen verhalen, dat Rosetti, door Henry en Goring in zee is geworpen? Ondersteld zelfs dat het zoo ware, dan zouden de moordenaars het niet verbreid heb- ben, en zou niemand anders dit kunnen getuigen dan... de vermoorde. Mag ik Uwe Majesteit eer- biedig verzoeken mij die raadselen op te lossen? Meer dan zij misschien wel vermoedt, is mij daar- aan gelegen!"

Werkelijk gaf Mylady van eene ontroering blijk, als haar straks bij de felste beschuldiging vreemd was gebleven; maar ook de Koningin was geheel veranderd; van aanklaagster was zij beschuldigde geworden, en nog wel eene beschuldigde, die niet wist te antwoorden. Na de tot haar gerichte vra- gen gaf zij meer toe, dan zij na de welsprekendste pleitrede en na de opsomming van een reeks on- wederlegbare bewijsgronden gedaan zou hebben. Zij erkende zich voldaan; zij sprak Mylady volkomen vrij, vroeg haar alles te vergeten en drukte haar

daarbij zelfs de hand, hoewel Mylady opmerkte dat dit met eene lichte huivering gepaard ging. Maar juist hare overdreven bewijzen van teruggekeerde vriendschap en gunst deden Mylady aanhouden op het ontvangen van een antwoord, totdat Hare Majesteit alle verder aandringen afsneed door hare beschuldiging wat het vermoorden van Rosetti betrof voor te stellen als een los, en zoo als zij thands inzag, leugenachtig gerucht, dat haar — ja aarzelend werd het uitgesproken — door François Gruau, haar schrijver was medegedeeld.

Het was of Hare Majesteit zich haasten wilde bewijzen te geven van haar teruggekeerd vertrouwen; want zij spoorde Mylady zelve aan om terstond naar den Koning te gaan. Zelfs gaf zij dadelijk toe, toen haar medehulp werd ingeroepen, zoodat zij beiden zich heenspoedden om Zijne Majesteit over Myladies voorstel te onderhouden, waarvan de inwilliging het immer meer opzettend onweder nog zou kunnen bezweren.

Zijne Majesteit had zich opgesloten met Sir Henry Vane, die in de laatste maanden steeds in gunst was gestegen. De vertrouwden werden schaarscher en schaarscher; de meesten toch dergenen, die op dien naam aanspraak mochten maken, waren naar gene zijde van het kanaal gevlucht, en zij, die het nog niet behoefden te doen, hielden zich teruggetrokken en schuwden White-hall, onder voorgeven dat Zijne Majesteit zoo slecht geluimd was, dat geen raad tot schikking of plooiing ingang zoude vinden, terwijl geen andere door hen kon gegeven worden, zoo als zij luid genoeg, om door de Gemeenten verstaan te worden, verzekerden. Vane echter bleef op zijn post en verduurde met engelgeduld de vaak heftige uitvallen zijns meesters; uitvallen, die altijd volgden op 's dienaars oodmoedig, maar toch altijd terugkeerend protest tegen de bescherming, door Zijne Majesteit zoo ondubbeltzinnig aan den gekerkerden Lord Luitenant van Ierland verleend.

Het kon den beiden binnentredenden dan ook niet bevreemden, dat de Koning, als afgemat na een hevige uitbarsting van toorn, in den breeden leunstoel met starend oog, gefronste wenkbrauw, en knarsend op de schacht eener ganzenpen, nederzat, terwijl de Sekretaris van Staat het gelaat schier verborg achter de papieren, die hij met aandacht scheen te lezen. Zoodra hij de Koningin bespeurde stond hij op, maar bleef na eene diepe buiging staan. De Koningin, wie Mylady iets in het oor fluisterde, verzocht haar gemaal eenige oogenblikken gehoor, afzonderlijk gehoor, zoo als zij er nadrukkelijk bijvoegde, waarop Vane die den wenk verstond, Zijne Majesteit verlof vroeg en dat van hem verkreeg, om zich te verwijderen.

Als of Karel niets gehoord of begrepen had, keerde hij zich zonder eenig verder woord af te wachten, tot zijne gemalin en deelde haar mede, dat de Gemeenten twee honderd duizend pond voor de Schotten — de muiters, de bestrijders van hun Koning — hadden, goedgestemd, terwijl zij alle

subsidie voor het onderhoud van zijn leger, dat aan alles gebrek leed, weigerden. Ook eenige der Lords hadden dat besluit toegejuicht, waaronder Northumberland, die ter kwader uur uit zijn jarenlang slap was gewekt. Zoo als hem verzekerd was, kon die Lord tot de gevaarlijkste tegenstanders gerekend worden, omdat hij een der begaafdsten bleek te zijn; want hij paarde aan de gave der welsprekendheid een ijver in het behandelen der zaken, die allen verbaasde. »Men moet mij wel onmachtig gelooven, dat men zoo veel durft wagen,» dus besloot hij, het oog op Mylady gevestigd. En Mylady wendde het hare niet af en verried geene verlegenheid of stamelde geene verontschuldiging. Zij waagde zelfs te erkennen, dat zij kennis droeg van de houding door haar broeder aangenomen, en dat zij die in het belang Zijner Majesteit ten volle goedkeurde, daar juist diegenen zich de ware vrienden van hun Koning toonden, die thands alle pogingen aanwendden om de algemeene verbittering te doen bedaren. Ook het besluit der Gemeenten juichte zij van harte toe. Het maakte toch den wrevel, die er reeds in het leger Zijner Majesteit bestond nog grooter, en dat kon niet anders dan nuttig en in het belang Zijner Majesteit zijn. Zij hoopte dan ook, dat de toegestane subsidie er toe mocht bijdragen om het Schotsche leger nog geruimen tijd op de been te doen houden. De uitroep, dat zij een zottin was en dat alles wel te onderst boven gekeerd moest worden, nu de vrouwen zich met de politiek bemoeiden, beloofde Myladies betoog.

Toch kwamen zij hier om over politiek te spreken, verzekerde Henriëtte geraakt, en, hoezeer Zijne Majesteit van een tegenovergesteld gevoelen was, meende zij toch, dat eene vrouw wel eens een goeden raad kon geven en de ondervinding dit ook wel had geleerd en nog beter had kunnen leeren, indien men had willen luisteren. Na deze voorafpraak werd Mylady het woord gegund en begon deze met klem en nadruk het plan dat wij kennen voor te dragen en te verdedigen. Karel wist in den aanvang niet of hij goed had gehoord, maar toen hij niet meer kon twijfelen, werd de leunstoel hem te eng en richtte hij zich in zijne volle lengte op, terwijl de verontwaardiging uit zijne oogen straalde. Karel Stuart, meestal zoo kleinmoedig en weifelend, voelde zich thands in zijn eer als ridder en Koning aangerand en werd zich meer dan ooit zijner goddelijke wijding bewust.

»Hen tot mijn raadslieden nemen? Nooit! Hun geven, waar zij juist voor liegen en huichelen? Nooit!» De drift deed hem zoozeer stameren, dat hij niet anders meer kon uitbrengen als: »Nooit, nooit!»

Hare Majesteit achtte zich ditmaal niet geroepen om de hardnekkigheid haars gemaals te bestrijden; zij liet Mylady alleen staan, die den kamp echter nog zoo licht niet opgaf en er op wees welke voordeelen zulk een handelwijze, die misschien slechts voor korten tijd eenige zelfverloochening vorderde, kon aanbrengen, terwijl zij Strafford, die toch wel eenig recht op bijstand had, zou kunnen redden

»Strafford loopt geen gevaar! Ik stel hem hooger dan gij! Ik ben er van overtuigd, dat hij al zijne vijanden verslaan zal!» riep de Koning uit.

»Maar indien hij dit niet eens kon? Wat vermag de scherpst geslepen ponjaard tegen de knods in een gespierde hand?»

»Hij heeft het woord van den Koning! Hem zal geen haar gekrenkt worden! Zij weten het daar ginder in St. Stephens, en ze zullen zich bedenken eer ze dat wagen...»

»Wat zij reeds waagden...» Mylady wilde er bijvoegen: »bewijst reeds, dat zij ook dit zullen wagen,» maar de woorden werden op de lippen gesmoord door het bevel Zijner Majesteit om geen enkel woord daarvan meer te reppen.

Mylady moest zich voor het oogenblik onderwerpen; zij nam zich echter voor, den aanval te herhalen. De dag eindigde beter dan zij begonnen was; want toen zij 's avonds de pupille Harer Majesteit bezocht, tot wie zij Henry na een levendigen wederstand van zijne zijde, bewogen had te gaan, vond zij het jeugdige paar bijeen, lachend en schertsend; en toen zij Hare Majesteit mede daarvan getuige deed zijn en Henry stamerend, zeker van aandoening, Hare Majesteit hoorde smeken den dag van de echtverbintenis te bepalen, daar hij niet langer in de duisternis van den nacht kon rondwandelen, maar zich in de L  th   moest werpen of in den Olympus moest worden opgenomen, toen hoorde zij Hare Majesteit, wel eenigzins links en aarzelend, de verklaring afleggen, dat na het heilig Paaschfeest de aanstaande vereeniging bekend en alles voor de nieuwe schitterende huishouding zou worden gereed gemaakt.

Maar de worm hield niet op aan haar hart te knagen. Haar lievelingswensch was der vervulling nabij; de verwezendlijking van haar ideaal scheen weldra bereikt: Northumberland zou de eerste edelman zijn van het Koninkrijk en misschien wel in staat om te midden der troebelen zich z   hoog te verheffen, dat de Koning begeerig zou zijn zich op den schouder van den onderdaan te steunen! En toch....! Soms was het haar of het bonzend hart haar boezem zou uitbreken, of het purper van den troonstoel bedekt werd door het zwarte rouwfloers, of White-hall en Carlislehouse en het stamslot der Northumberlands in   ne aardbeving werden omgeworpen en dat alles zijn puin mengde tot een hoogen steilen naakten berg, of haar een koude rilling door de leden ging en het naakte, sombere vertrek in den Tower, waar hij, Thomas Wentworth, ne  rzt, haar voor de oogen kwam, of zij alleen, gants alleen in de onmetelijke waereldruimte stond met een koude verstijfde hand, die van Thomas Wentworth, in de hare! Zou zij dezen toch nog hooger stellen dan al hare eerezucht? Zou de liefde, de vereering, de bewondering voor dien man dan toch werkelijke tederheid storten in dien schijnbaar ijstkouden boezem, en dat trotsche marmeren beeld bezielen, en in die *buste* het hart doen kloppen eener vrouw, sterk in hare zwakheid, groot

in hare kleinheid, alles bemeesterend juist door de verloochening van zich zelve? Karel, zoo gaf hij voor, was er van overtuigd, dat Strafford zijne vijanden verslaan zou! Wist zij ook, dat hij het zeide en dat hij het hoopte, om zelf ontslagen te wezen van het verleenen van bijstand, toch waren die woorden de eenige geweest, die zij hem niet euvel had geduid, die haar volle goedkeuring hadden verworven; want die woorden verhieven den in dat kleine vierkante vertrek, in de gevangenis van Staat, gekerkerde. Hij zou zijne vijanden verslaan! Ja, hij zou dit kunnen, zoo niet het verstandelijk en zedelijk overwicht lichter dan een stofjen ware in de door den haat omhoog gehouden weegschaal, zoo niet de onstoffelijke kracht des hoogsten in de waereld der feiten moest bukken voor de stoffelijke, zelfs van den idioot! En toch, zoo het hem nog eens mogelijk ware zijne vijanden te verslaan! Het denkbeeld werd door Mylady Carlisle prijs gegeven met een zucht; dat zelfde denkbeeld was bij duizenden in Engeland ontstaan en deed menigen arm zich uitstrekken, menige vuist ballen als zich gereedmakende voor de aanstaande worsteling.

Zoo zijne zegepraal nog eens mogelijk ware!

Maar duizenden, op Maandagmorgen, den twee en twintigsten Maart van het jaar onzes Heeren zestienhonderd een en veertig, langs de oevers van den Theems geschaard, waren eenstemmig in de verzekering: het kan, het mag niet mogelijk zijn. De omstandigheden in aanmerking genomen, waarin die verzekering geuit werd, was er iets in die woorden, dat huivering moest wekken en misschien ook wel medelij inboezemen voor dien bleeken, geheel in het zwart gekleeden man, wien het kruis van St. George aan een zwaren gouden keten op de borst hing, en die ne  rgezeten was in een jacht, dat door zes schuiten, bemand met honderd soldaten van den Tower, vergezeld en bewaakt werd.

Het was Strafford, op weg naar Westminster-hall, de plaats waar het rechtsgeding zoude gevoerd worden.

Die dag was met angst, die dag was met verlangen te gemoet gezien. Niemand, die het aanbreken er van met onverschilligheid begroette! Er scheen een wapenstilstand tusschen alle partijen gesloten, opdat ieder den blik zoude kunnen vesten op het groote steekspel, dat aanstaande was, of liever, op de worsteling in een groot sch Amphitheater.

Westminster-hall was voor de terechtstelling ingericht en al de toegangen waren van den vroegsten morgen af door eene onafzienbare menigte ingenomen. Toen de gevangene te Westminster aan wal stapte, werd hij opgewacht door twee honderd man van de schutterij, die hem naar de gerechtszaal geleidden. De bleekheid van het gelaat, waarop ziel- en lichaamslijden een zichtbaar merk had gedrukt, kwam treffend uit bij de rijke hairlokken die langs zijn slapen ne  rgolfd en op den fijnen kraag ne  rkronkelden. Meer dan ooit bevestigde hij het woord van den dichter dier dagen: »het gezach

en het verstand zetelden op dat majestueuze voorhoofd," en het kernig gezegde van Whitelocke, die van hem getuigde: »een mannelijk somber wezen." En wie het geluk had zijn portret te zien, door van Dijk gemaald, zal wellicht het oordeel van den tijdgenoot bevestigen, dat de groote kunstenaar een machtigen indruk van den staatsman ontvangen en dien treffend weêrgegeven heeft. De strijd nam een aanvang en werd met afwisselend geluk voortgezet. Levendig was de beschuldiging, door Pym ingebracht en ook scherp volgehouden, maar krachtig ook de verdediging, wegslepend door welsprekendheid. De kansen, langen tijd zwevend, neigden eindelijk ter gunste van Strafford. Er was gezondigd, er hadden misbruiken plaats gehad, maar er was geene daad gepleegd die als hoogverraad kon worden gestraft. Pym was eindelijk besloten tot het uiterste. Hij had lang gearzeld, daar hij de aangevoerde bewijzen voldoende had gedacht om den vijand te doen vallen; maar toen deze hem dreigde te ontsnappen, zocht hij naar een nieuwen steun, een krachtiger getuigenis. De bewuste aantekening van Sir Henry Vane, door diens zoon gevonden, werd voorgelezen, waaruit bleek dat Strafford de dolle, wreede, wilde Ieren in Engeland had willen brengen om het geheele volk door wapengeweld te onderdrukken, na het eerst uitgeplunderd te hebben. Menigeen der aanwezigen huiverde bij de gedachte aan het gevaar dat hij ontsnapt was, maar waaraan hij bleef blootgesteld, zoo die man, die alles durfde, de macht bleef behouden om kwaad te doen, derhalve zoo die man bleef ademen.

Maar de schrik, de verontwaardiging bij de eerste mededeeling opgewekt, werd weldra getemperd, toen Strafford zich daarop verdedigde met eene behendigheid, die het scherpe, tegen hem gekeerde wapen bijna geheel doelloos maakte, toen hij, hoewel geteisterd door zijne kwalen, zich in zijne volle lengte verhiel en woorden deed hooren, gloeiend van verontwaardiging, of smeltend teder van weemoed en smart. Hij vocht voor zijn leven en, zoo als Pym zich uitdrukte, speelde voortreffelijk. Deze verhinderde echter het uitspreken van het vonnis in deze ure. Hij zag de rechters dralen of slechts schoorvoetend voortgaan; hij zag vele Lords wandelen, luisterend naar de verzoenende taal van Northumberland, wiens bij wijlen zachtzinnigheid en gemoedelijkheid, wiens meestal bezielend en verwarmend woord wonderen wrocht en die zich daarbij beroepen kon op den Koning, die hem last had gegeven dus te spreken en hen van zijne zucht tot toenadering verzekering te doen. Onvermoeid was de nog voor weinige maanden zoo zeer vermoeide; maar niemand kon bevroeden welke kracht de zijne kunstmatig opwekte; niemand kon het weten, dat, als hij naar zijn huis keerde, Mylady, zijne zuster, zich daar ook bevond en zijne neêrslachtingheid, zoo dikwerf hem nog eigen, verjoeg door gulle scherts, door het brengen van hulde aan hetgeen hij verricht had of door het prikkelen van zijn hoogmoed, zoo dikwijls zij heenwees op hetgeen hij nog verrichten moest.

Pym besloot al de krachten, waarover hij te gebieden had, te vereenigen, en zijne Schotsche vrienden waren gewilliger dan ooit. Van al de kansels bijna, van St. Pauls kruis tot St. Antholin's, klonk het woord der predikers tegen den Ier, dien de afvallige Lords poogden te redden, klonk de bede ten hoogten dat de Heere, de Gerechte, den Gemeenten de oogen des verstands verlichten mocht en het zwaard der gerechtigheid doen ontblooten; dat hij hun een middel mocht doen vinden om de aanslagen der goddeloozen te verijdelen.

En het middel was gevonden!

Daar werd in het overvulde Huis der Gemeenten een wetsontwerp ter tafel gebracht, waarbij Graaf Strafford schuldig werd verklaard aan de misdaad van hoogverraad; een wetsontwerp, dat, werd het aangenomen door de gemeenten en de Lords en daarna bekrachtigd door den Koning, den schuldige zonder vorm van proces, zonder vonnis van eenige rechtbank, ter dood veroordeelde. Mylady trilde toen zij het vernam. Zij had zich reeds aan de blijde hoop overgegeven, dat hare pogingen den heldenmoed haars vriends te hulp zou kunnen komen, dat het dierbaar leven behouden en slechts de straf van ballingschap zou uitgesproken worden. Zij huiverde thands en berispte er zich zelve over, dat zij zoo spoedig had kunnen hopen waar de tegenstander John Pym heette. Zij bleef een oogenblik in gepeins, slechts een oogenblik, maar was toen besloten, en liet zich in allerijl naar White-hall brengen, waar de tijding ook was aangekomen en Mylady de gelaatstrekken immer strakker zag worden hoe meer zij de vertrekken Zijner Majesteit naderde.

»Hij is woedend!" prevelde de Lord *Steward* haar in het oor.

»Ik moet hem spreken, dadelijk, Mylord!"

»Onmogelijk; de Raad is bijeen."

De vergadering duurde echter niet lang, en de leden van den Raad gingen haar voorbij met gebogen hoofden, de zorg op het gerimpeld voorhoofd! Algernon bevond zich onder hen en fluisterde haar toe af te staan van haar voornemen, daar Zijne Majesteit nog besluiteloos was en alleen wilde gelaten worden om een besluit te nemen. Mylady was blijkbaar van meening, dat de eenzaamheid Karel Stuart toch tot geen besluit zou brengen en hield op hare toelating aan. Zij was zoo vermetel alle verantwoordelijkheid op zich te nemen, en, toen de Lord Kamerheer eene aandiening bleef weigeren, onaangediend binnen te treden.

Het vertrek was ledig, maar de deur, die naar de kamers der Koningin voerde, stond aan. Het leed geen twijfel: Karel was naar zijne gemalin gegaan om in hare nabijheid tot een besluit te komen. Zij hield zich niet op, maar sloeg denzelfden weg in, en vond Karel en Henriëtte bijeen. De Koning liet een kreet van blijde verrassing hooren, toen hij haar ontwaarde en ging haar halverwege te gemoet bij de vraag: »Hebt gij 't vernomen wat zij bezig zijn te doen?"

»Ja, Sire! En ik sprak Lord Jermyn!»

De Koning zag haar aan, als of hij aan haar gezond verstand twijfelde; maar de Koningin scheen haar beter te begrijpen, daar zij haar achteloze houding veranderde en Mylady oplettend aanzag. Lord Jermyn toch, dien wij eens ten hove bij het dansen der Sarabande ontmoetten, was, zoo als men fluisterde, zeer in gunst gestegen bij de Koningin, zoo zeer zelfs, dat hij in de oogen der Gemeenten een gevaarlijk persoon was geworden, en de sprake ging, dat men eerlang ook op zijne verbanning zoude aandringen. Daarvan was het natuurlijk gevolg, dat de bedreigde zich nauwer aan de hofpartij aansloot en naar middelen van verdediging omzag; het behoud van Strafford scheen ook het zijne. Mylady had het bespeurd en had er meesterlijk partij van weten te trekken voor den toelag, dien zij reeds zoo lang had beraamd, en om de Koningin, die nog altijd een eenigzins gedwongen houding tegenover haar aannam, in haar belang te winnen.

»Gij hebt dus vernomen dat zij hem maar willen veroordeelen, nu zij bang zijn voor een vrijspraak! Dol, niet waar?»

»Zoo dol, Sire! dat het hoofd van Mylord Strafford binnen een week gevallen zal zijn, tenzij Uwe Majesteit tusschen beiden trede!»

»Gij weet hoe ik gezind ben, Lucy!» zeide de Koningin levendig, »en kunt dus begrijpen wat ik Zijner Majesteit heb geraden! Maar de Leden van den Raad hebben zoo als gewoonlijk zwart gemaakt wat wit is.»

»Ik zag Sir Henry Vane daar nog onder, Sire!»

»Ik verzeker u, dat hij Zijner Majesteit trouw is, Lucy! Hij haat alleen Strafford; dat is verkeerd, maar hij meent daarvoor redenen te hebben.»

»Zeker!» hernam Mylady bitter. »Hij haat Mylord zoo als hij Zijne Majesteit weldra misschien óók haten zal. Naarmate de macht zich verplaatst, verplaatsen zich ook de trouw en gehechtheid van Sir Henry.»

Dat was een vlijmend woord en het trof doel; want Karel verbleekte en stamemde, dat hij dien man had willen wegzenden, maar dat men — hier zag hij zijne gemalin aan — beweerde, dat die man hem nog vele diensten kon bewijzen en schrandere en moedige dienaren vooral in deze tijden in waarde moesten gehouden worden.

»Zeer waar, Sire! En daar de schranderste en moedigste zeker Thomas Wentworth is, dien die man laaghartig bestrijdt, zal Uwe Majesteit.....! Zij gelieve de gevolgtrekking zelve te maken!»

»Maar Thomas Wentworth, mijn trouwen dienaar, zal geen hair worden gedeerd! Bij den heiligen George, gelooft men mij dan een knaap?»

»Een Koning, Sire! maar ook een mensch.... die alle omstandigheden niet beheerschen kan!»

Zijne Majesteit zag de vermetele donker aan.

»Het is beter te voorkomen dan voorkomen te worden, en ik twijfel niet of ik heb bij die stelling een bondgenote in Hare Majesteit.»

»Welnu?»

»Ik vertrouw zelfs niet meer de wanden in Whitehall... Vertrouwelijke mededeelingen, in de woning van den Koning van Engeland gedaan, komen zoo licht op straat. De Leden van uwen Bijzonderen Raad denken eveneens en wagen niet meer voor hunne ware meening uit te komen!»

»Vrouwenpolitiek!» meesmulde de Koning. »Maar Vane bezwoer immers door zijn half gekken zoon bestolen te zijn.»

»Wat goed verborgen is wordt door geen halven gek gevonden.»

»Maar wat wilt ge dan? Geen halve woorden meer, Mylady, ik gebied u te spreken.»

Zij knielde voor hem neêr. »Zoo als Uwe Majesteit thands voor mij staat is zij Koning en Heer. Zij stoote mij echter niet in het verderf, door mij te doen spreken, zoo lang in den Raad Uwer Majesteit een verrader zitting heeft. Niet ik alleen kniel voor u neder, Sire! maar al uw getrouwe dienaren in mij. Zij vragen het ontslag van den man, die Uwe Majesteit in Strafford verried.»

Hare Majesteit verdedigde nog den vriend, dien haar gemaal na weinig strijd geneigd was prijs te geven, dien hij in den grond zijns harten haatte, maar slechts had behouden, omdat de rijen der gewillige Sekretarissen van Staat van dag tot dag dunden. De steun der Koningin was Vane echter niet lang verzekerd, vooral toen Mylady, hoe dikwerf ook om de mededeeling harer zienswijze gevraagd, zich oodmoedig bleef verschoonen, zoo lang de verrader gehandhaafd werd, en daarbij te recht deed uitkomen, dat al de ware vrienden Zijner Majesteit dachten als zij, hetgeen der Koningin, die vernomen had hoe voorzichtig al de Leden van den Raad in de straks gehouden vergadering zich geuit hadden, niet meer zoo onmogelijk voorkwam. De gewenschte belofte werd dan ook eindelijk door Zijne Majesteit gegeven, maar de beperking werd er aan toegevoegd, dat er een geschikt oogenblik moest afgewacht worden en men den schijn vermijden moest alsof het ontslag gegeven werd, omdat Vane zijne aantekeningen had doen vinden, hetgeen zou kunnen bewijzen dat Zijne Majesteit er eenige waarde aan hechte, ja de waarachtigheid er van zelfs staaft. Mylady begreep zeer goed, dat er in 's Konings binnenste een andere beweegreden voor het verschuiven van dat ontslag school, een beweegreden, die hij misschien zelfs zich zelve niet bekennen wilde, en wel de vrees om te openlijk voor Strafford partij te trekken. Zij berustte echter in 's Konings verklaarden wil; maar vond zich te meer versterkt in haar verlangen om de geweldigste middelen tot Straffords redding niet meer te schuwen. Wat zij wilde mocht te recht geweldig heten. Het was niets minder dan partij te trekken van de vervolgenheid van Zijner Majesteits troepen, en deze in het geheim en zonder dat het vereenigde Schotsche leger daarvan iets bemerkte, onder vertrouwde aanvoerders naar Londen te doen komen, waar zij zich meester zouden maken

van den Tower en vervolgens van Pym en diens voorname aanhangers. Lord Jermyn — zij noemden dien naam het eerst om der Koningin alle achterdocht onmogelijk te maken — Kolonel Goring en haar eigen broeder zouden zich aan het hoofd stellen! Dat zij dezen laatsten aan den gewichtigen en gevaarvollen arbeid liet deelnemen, kon den Koning bewijzen, indien dat nog noodig ware, dat het geslacht Northumberland in 's Konings dienst geen gevaar te groot achtte, zoodat de vriendschap door het hoofd van dat geslacht met de tegenpartij tot Zijner Majesteits groot misnoegen gesloten, slechts schijnbaar was geweest, en met het doel, om de goede zaak slechts te beter te dienen. Om den aanslag te doen gelukken, was geheimhouding en spoed in de uitvoering een eerst vereischte. Vóór alles werd echter Zijner Majesteits toestemming gevorderd, daar zonder deze geen der officieren van het leger tot oprukken te bewegen zoude zijn. Zijne Majesteit was echter weinig geneigd die toestemming te geven en kon van verbazing of liever van schrik over zoo veel vermetelheid, zoo veel dolzinnigheid eigenlijk, in de eerste oogenblikken geen woord uitbrengen. Mylady kende hem genoeg om het stilzwijgen en het beven der lippen reeds geen gunstig teeken te achten, en haastte zich daarom al de redenen op te sommen, die tot het nemen van zulk een grootsch besluit, als het doen oprukken van het leger en het straffen der rebellen was, moesten leiden.

Het water was tot aan de lippen gestegen; elk verwijl kon, neen moest, noodlottig zijn. In het belang Zijner Majesteit en van het geslacht der Stuarts was het zelfs noodig, dat men een breuk met het Parlement vermeed, en deze moest aanstaande zijn indien het aanhangig wetsontwerp, ook door de Lords aangenomen, door den Koning niet bekrachtigd werd. Alsof het binnenrukken der gewapende macht binnen Londen geene breuk veroorzaken zou! Mylady was te schrandere om dit voorbij te zien, maar wist wel, dat Zijne Majesteit begrijpen zou wat zij eindelijk meende.

»Ik kan het niet doen! Nóg niet ten minste!» zuchtte Karel Stuart, het hoofd niet opheffend dat hem op de borst was gezonken. »Indien de *félons* het ontdekten, dan was alles verloren, alles! Maar ik zal handelen, ik beloof het u. Ik vertrouw niemand meer! ik zal mij van nacht bedenken. We moeten ons niet overhaasten! Het kon Strafford het hoofd kosten, indien we dat deden!»

»Ware Uwe Majesteit de geboren Soevereine van Engeland!» zeide Mylady gesmoord tot de Koningin, die haar bij die woorden de hand drukte en een blik van verstandhouding met haar wisselde.

De Koning zou zich bedenken! De beide vrouwen duiden het hem euvel, dat hij niet dadelijk een besluit, en wel zulk een als zij wenschten, kon nemen, en toch, zijne aarzeling mocht ditmaal wel verontschuldigd worden. Het was een karaktertrek, door zoo weinigen zijner tijdgenoten opgemerkt, en die nochtans zoo veel verklaart, dat Karel zich

zelve zoo weinig vertrouwde. Het ontbrak hem niet aan moed, aan ridderlijken moed — zelfs de overdrijving van dezen was zijn ongeluk! — maar het zelfvertrouwen, dat dien moed alleen vruchtbaar kon maken, ontbrak hem ten eenemale. Daarom poogde hij zoo dikwerf langs een zij- en omweg, met opwekking van haat en minachting, te verkrijgen wat hij met meer vertrouwen op eigen kracht langs den breedten heirweg en met aller goedkeuring had kunnen veroveren.

Hij had gezegd zich te zullen beraden. Hij moest een middel zoeken, dat minder gevaarlijk was dan het voorgestelde. Hij meende het gevonden te hebben! Den volgende dag vervoege zich de Sekretaris Harer Majesteit aan Carlisle-house, met verzoek om Mylady alleen te mogen spreken. Het was François Gruau, een geel, bleek, mager, zeer eenvoudig gekleed jonkman, met donkere glinsterende oogen, een zoon van het Zuiden, naar het scheen, en zeer bescheiden, ja, uiterst bloode zelfs. Hij moest wel als zeer vertrouwd worden aangemerkt, daar hij de bringer was van een brief, eigenhandig door Zijne Majesteit geschreven, het besluit vermeldende door dezen genomen. En dat besluit was...? Dat er met Pym en de zijnen in het diepst geheim een samenkomst gehouden zou worden, ten einde met hen de voorwaarden te regelen, waarop zij *tijdelijk* met de waardigheid van dienaren der Kroon konden worden belast; alzoo hetzelfde wat Mylady vóór de terechtstelling als wenschelijk en toen als mogelijk had voorgeslagen. Maar de gebeurtenissen volgden elkander gedachtensnel op, en Karel Stuart dacht ze hinkend nog te kunnen achterhalen! »Altijd te laat!» prevelde zij in zich zelve, 's Konings briefjes in de hand verkreukelend en daarbij niet bedenkend, dat 's Konings vertrouwde in de nabijheid was.

»Ik zal de eer hebben Zijne Majesteit mijne opwachting te maken. Wacht mij; gij kunt met mij in mijn karos terugkeeren.

Of dit den vreemde juist zeer aangenaam was, mocht Mylady betwijfelen, daar hij eene verontschuldiging stamelde en voorgaf nog ettelijke boodschappen te moeten verrichten.

»Ik zag u nog zelden in White-hall; gij waart zeker niet lang in dienst Harer Majesteit.»

»Sedert twee maanden, Mylady!»

»Dan zijt gij de opvolger van Meester Rosetti? voorzeker weleer diens vriend...?»

»Neen, Mylady! Door den Franschen Ambassadeur werd ik aanbevolen.»

»Gij kendet Meester Rosetti volstrekt niet?»

»Neen, Mylady!»

»Gij zaagt hem nooit bij Mijnheer den Ambassadeur?»

»Ik geloof niet, dat hij er ooit kwam. Zoo als men vertelde, wilde Mijnheer de Brienne zich niet met hem inlaten.»

»Waarom niet?»

»Ik weet het niet, Mylady!»

»Gij schijnt weinig nieuwsgierig en dus bij uitne-

mendheid voor uwe tegenwoordige betrekking geschikt. Het is dan ook voorzichtig; want het lot dat nu voorganger trof is waarlijk niet te benijden."

»Zeker niet, Mylady!"

»Gij kent het dan?"

»Ik heb er van gehoord."

»Ja, ik herinner mij, dat Hare Majesteit mij zelfs vertelde, dat ge meer gehoord hadt dan eenig ander. Het moet u bekend zijn op welk eene wijze Meester Rosetti aan zijn einde kwam."

»Zoo, Mylady!"

»Zijt ge 't misschien al vergeten? Wat een kostbare Sekretaris! Weinig memorie en in 't geheel niet nieuwsgierig! Verschijnt de schim van Meester Rosetti u niet meer van tijd tot tijd?"

»Die verscheen mij nooit, Mylady!"

Het was of dat botte gelaat eene andere uitdrukking aannam, die eentonige stem eenige trilling verried. Mylady verloor allen lust om hare hooghartige scherts voort te zetten, maar werd in haar voornemen versterkt om dien jonkman van meer nabij gā te slaan. Na nog eenige onbeteekende woorden met hem gesproken te hebben, waarop zij een kort antwoord, zoo als hij gestadig gegeven had, ontving, wenkte zij hem te vertrekken. Gewichtiger onderwerpen waren aanhangig, zóó gewichtig, dat zij wel hare onverdeelde aandacht verdienden! Zijne Majesteit wilde wat hij vroeger had verworpen, toen het misschien nog tijdig ware geweest. Hij bood der tegenpartij, door tusschenkomst van Algernon Percy, de hoogste eere-ambten aan.

Maar Pym en de zijnen waren sluw, kenden hun tijd beter en weigerden, terwijl zij het daarheen wendden, dat Zijne Majesteit, die zich te ver had gewaagd, toch een hunner en wel Oliver St. John, als raadsman moest aannemen.

Algernon Percy werd spoedig gewaar, dat hem het mislukken der onderhandeling werd geweten. Grof, zooals hij in zijn drift meest altijd was, waartoe het stameren niet weinig bijdroeg, gaf Karel hem zijn ongenoegen te kennen, en onrechtvaardig, zoo als de kortzichtige man altijd bij het falen van zijne slecht overlegde plannen was, verweet hij Algernon met de eer der Kroon gespeeld en het bestaande gevaar nog verdubbeld te hebben.

En werkelijk, het gevaar werd dreigender en dreigender! Het wetsontwerp, waarbij Straffords doodvonnis werd uitgesproken, was in het Huis der Gemeenten aangenomen. Indien de Lords het niet verwierpen, dan zou het Zijner Majesteit ter bekrachtiging worden aangeboden...! Vóór dien tijd moest het uiterste beproefd worden, en Henriëtte Maria, Mylady en Lord Jermyn overtuigden eindelijk Zijne Majesteit, na een zeer geheim onderhoud van ettelijke uren, van het noodzakelijke daarvan. Den morgen, volgend op dat onderhoud, trad bij het lever, toen de *antichambre* gevuld was met edellieden, de Lord *Steward* op Sir Henry Vane toe, en maakte dezen ten aanhoore van al de aanwezigen met het besluit Zijner Majesteit bekend, waarbij hij van zijne betrekking als Staats-Sekretaris werd onthe-

ven, onder betuiging van dank voor de gewichtige diensten Zijner Majesteit bewezen.

Sir Henry Vane trad dien morgen van het tooneel der Geschiedenis voor altoos af. Hij wilde er van eene andere zijde nogmaals opklimmen, maar het Huis der Gemeenten stiet hem weg, nog voor hij den voet op de eerste sport van de ladder konde zetten.

En nu, voorzichtigheid en beleid als nooit te voren! Als onder de oogen van Oliver St. John, dien Pym als uitersten voorpost binnen White-hall had weten te schuiven, moesten de gewichtige plannen worden uitgevoerd, die ten doel hadden: den tegenwoordigen toestand te doen verkeeren, Strafford uit den Tower te doen verlossen en de leiders van het Parlement in zijne plaats er in te voeren!

XIV.

»Ge moet niet meer zoo alleen blijven. Ge zult zeker wel den een of anderen bloedverwant hebben. Als ge wilt kan die bij u komen wonen," had Mylady Carlisle voor ettelijke maanden tot den ouden Will, den bewaarder van het huis der Northumberlands, gezegd, in een oogenblik van tevredenheid over 's dienaars trouwe en veelvuldige diensten en in het vertrouwen, dat hij er nog vele zou kunnen verrichten en daartoe ook genegen zou zijn. Oude Will had de belofte onthouden, en hij, die jaren lang in het groote huis geheel alleen had gewoond, zonder ooit last gehad te hebben van de eenzaamheid, gevoelde, sedert den terugkeer en het oogenschijnlijk herstel van Zijne Genade, behoefte aan gezelschap. Vreemde oude ziel! Hij had jaren lang de half donkere, koude, vochtige zalen doorgedwaald en daarbij nooit iets anders gedacht dan aan het verleden, toen die zalen bevolkt waren; en nu de luiken weder ontsloten waren, nu het zonlicht weér vrij door de kleine vensterruiten mocht spelen, nu nieuwe en prachtig gebeeldhouwde dressoren en sofaas de oude vermoldde of verminkte meubelen vervangen hadden, nu de kamerdienaars en lakeien de benedenvertrekken bewoonden, Zijne Genade met den hoogsten adel van Engeland in de groote zalen weder dikwijls bijeen was, nu voelde hij vaak in zijn oude afgelegen woning een onverklaarbaar gevoel van angst, zoo dikwijls hij bevel ontving, om den trap naar boven op te klimmen en zijn gebieder, dien hij toch zoo vereerde en liefhad, te ontmoeten.

Maar Will was dan ook nog niet dien eersten morgen vergeten, toen hij Zijne Genade voor krankzinnig had gehouden. Hoe schitterend ook de partijen waren, die Zijne Genade te zijnent gaf, hoe ook tot hem de roep van Mylords wegslepende wel sprekendheid was doorgedrongen, van Mylords aangenaam verkeer, hoe ook Mylady met een enkel woord er vaak op zinspeelde, dat de zieke geheel was hersteld, — hij geloofde er niet aan, hij bleef er voor zichzelf overtuigd van, dat Zijne Genade

nog altijd was gebleven zoo als hij hem dien morgen gezien had, al wist hij er ook geene verklaring van te geven, waarom anderen vlak het tegenovergestelde dachten of beweerden.

Daarbij was oude Will thands minder zeker van zijn nachtrust dan ooit te voren, terwijl hij er nooit zooveel behoefte aan gehad had als thands, nu hij den ouderdom meer en meer over zijn stramme ledematen gebied voelde voeren. Het was toch gebeurd, dat hij in het holst van den nacht was opgescheld om den kamerdienaar te helpen bij een zenuwtoeval, — of wat was het anders? — van Zijne Genade, en zoo als hij op zijne herhaalde vragen eindelijk van genen vernam, was dat niet de eerste maal geweest, ofschoon wel het eerst dat het zich zoo heftig had vertoond. Hij gevoelde 't: zoo kon het niet langer blijven, en daarom waagde hij 't eindelijk Mylady er over te spreken, die hem zonder eenig blijk van verwondering scheen aan te hooren en alles wat hij haar van Mylord verhaalde als zeer gewoon en als een natuurlijk gevolg van te groote inspanning voorstelde. Toen hij echter met bedekte woorden te kennen gaf naar rust te verlangen, toen herhaalde zij wat zij reeds eenmaal gezegd had en bewees, zij hem, dat hij niet zoo zeer behoefte had aan rust, dan wel aan gezelschap. Had hij dan geen enkelen bloedverwant, dien hij een goed en gemakkelijk leven gunde? Het kostte hem waarlijk moeite op die vraag een bevredigend antwoord te geven. Hij herinnerde zich echter ten langen laatste, dat hij in Kent nog een Neef had, die een vrouw had en een tiental kinderen, maar zijn pachthoeve waarschijnlijk wel niet zou willen verlaten. Mylady wilde ook niet, dat die Neef het doen zou; zulk een gezelschap achtte zij voor hem minder verkieselijk; een bedaagde vrouw of weduwe zonder kinderen vond zij veel beter. Welnu, hij herinnerde zich vermaagschapt te zijn aan eene weduwe, die evenwel ook kinderen had, maar nog heele kleine; een arme weduwe, die hij in de laatste maanden van tijd tot tijd eens een kleinigheid gegeven had, omdat ze in nood was, en die daarom den lieven God en Zijne Genade op de bloote knieën zou danken voor den zegen, om hier vrij te mogen wonen. Het was Patty Wicky, een waschvrouw, die vroeger Hare Majesteit had bediend en Sir Balfour ook, den Luitenant van den Tower.

Hoewel Mylady bij het melding maken van de kinderen reeds afkeurend knikte, bleek zij toch bij eenig nadenken dat bezwaar zoo gewichtig niet te achten, en gaf zij toe, dat onder zekere voorwaarden die vrouw met haar kroost haar intrek bij hem mocht nemen, indien hij daarop gesteld bleef. Zij zou het werk kunnen verrichten van de dienstmaagd, die onder Wills bevelen stond; maar — en dat was een wet van Meden en Perzen — zij noch hare kinderen mochten ooit in de vertrekken komen door Zijne Genade bewoond.

Weinige dagen later was de eerzame Patty Wicky, de beleedigde achternicht van Phil Whistle, in een der beide uiterste vleugels van het huis der Nor-

thumberlands ingekwartierd en kon Will haar 's morgens psalmzingend de ketels hooren schuren, de benedentrappen afboenen, of het huisraad van den goeden, besten Neef, »die voor haar was wat de raaf voor den profeet Elia geweest was,» te onderst boven keeren om het van stof te zuiveren.

Had de goede beste Neef minder heftig naar verandering verlangd en had hij zich kunnen herinneren in het bezit te zijn van nog andere maagschap, hij zou misschien, op den drempel van het bouwvallig huisjen zijner nicht en bij den aanblik van de moeder en haar levendig kroost, nog terug zijn gedeinsd en daarbij bedacht hebben, dat, was de eenzaamheid, waarin hij vroeger geleefd had, een uiterste, dat hij niet meer dulden kon, een gezellig verkeer, als dat gezin hem voorspelde, een ander uiterste was, waarvoor hij zich evenzeer diende te hoeden. Maar Patty en de kleuters waren zoo gezellig en zoo dankbaar en bewezen den ouden man, die nog nooit een kinderhand, al ware het ook een ongewassene, op zijn kin gevoeld had, zoo veel genegenheid, dat Will, na verloop van een paar weken en na het zoet van het gezellig verkeer gesmaakt te hebben, zijn eigen schrandereheid prees en die van Mylady ook, eene schrandereheid, die hem juist dát, wat hem ontbrak, had doen vinden. Wel vond hij, nog weder eenige weken later, dat Patty, zoo zalvend in hare psalmen, zoo zachtzinnig in haar verkeer met hem, wel wat al teforsch kon zijn in het kastijden harer kleinen, en dat deze het evenzeer waren in hun verzet tegen de moederlijke macht, die maar al te weinig gehoorzaamd werd. En toen hij, nogmaals eenige weken later, zijne opmerkingen en gewaarwordingen zeer zacht en bescheiden uitsprak en er daarbij op zinspeelde, dat Zijne Genade stilte verlangde en hij Zijne Genade van gantscher harte daar gelijk in gaf, hoorde hij de lieve nicht, terwijl zij het land Kanaäns voor een poos vaarwel zei, op een toon, het midden houdende tusschen den zoetvleuenden van de beweldadigde en den straf-vermanenden van de vertoornde moeder, hem toevoegen: »Ze zijn er nu eenmaal, Neef! en ik kan ze toch niet verdrinken. En als er nog iets van terecht zal komen, en dat zal er, dan moet er de booze uitgeklopt worden, Neef! en dat zal ook geschieden, zoo waar ik Patty Wicky heet.... en dat gij dat vreemd vindt, kan ik wel begrijpen, goede Neef, want gij weet niet wat een vader of moeder is en hoe ze aansprakelijk zijn voor hun bloed!....»

»Ja wel Patty! ja wel!» had de ander zich gehaast te antwoorden; maar hij ondervond toch tot zijn overgroot genoegen, dat de Booze er bij de laatste kastijding voor ettelijke dagen scheen uitgeklopt.

In dien tijd ontving de oude Will een bezoek dat, hem lang heugen zou en dat hem, zoodra het hem gebracht werd, in hooge mate verbaasde. De man, wiens werkelijk ambacht hij nooit had begrepen, de in het zwart gekleede figuur, die hem eens in het halfdonker zoo zeer had doen ontstellen en hem dingen had verteld, die ongelooflijk waren en toch

bleken gebeurd te zijn, de vreemde, die zich eens had aangemeld om de vertrekken in het huis der Percies te zien, maar door hem was afgewezen tot zoo lang hij een verlof van Mylady kon vertoonen, maar sedert zich niet weder had vertoond, die man stond op zekerem avond weder voor hem.

Het was of de vreemde sedert het vorig bezoek nog zwarter en magerder was geworden. Will schrok ten minste, toen hij de gedaante voor zich zag, die hij niet dan na eenige woordenwisseling herkende.

»En gij komt om het huis te zien? vroeg Will, die daardoor blijk gaf, thands geheel op de hoogte gekomen te zijn.

»Neen; dat is niet meer noodig, daar uw Heer over is gekomen en mij zelf het noodige reeds heeft medegedeeld.»

»Zijne Genade zou u...? Maar wanneer hebt ge dan de eer gehad Zijne Genade te spreken? Ik heb u bij mijn weten nooit aangediend.»

»Dat behoeft ook niet; ik sprak uw Heer bij een zijner vrienden, die ook de mijne is.» Deze woorden werden onverschillig uitgesproken en toch brachten zij bijna een gantschen omkeer te weeg in Wills wijze van oordeelen over den vreemde, die vroeger maar alleen een geleerde voor hem was geweest. Het kon uit de vraag worden afgeleid, die hij hem thands deed, of hij dan ook wenschte tot Zijne Genade toegelaten te worden.

»Straks misschien; nu geldt mijn bezoek u of liever een van uwe maagschap. Is dat Patty Wicky?» vroeg hij, op de vrouw wijzende, die het hoofd juist in de deur stak, met het voornemen om den goeden Neef aan te zeggen dat hij het vertrek, waarin hij zich bevond, binnen weinige minuten had te verlaten, daar zij gereed stond met bezem en emmers haar intree te doen en geen beslijkten mannenvoet in het eerste half uur wenschte te ontmoeten.

»Ja, die ben ik!» riep zij zoo luid, alsof ze dacht dat de vreemde »snoeshaan» doof was. Uit nieuwsgierigheid boog zij het hoofd wat verder naar binnen, en liet zij den scepter, die maar zelden de roode handen verliet, den bij Will zeer goed bekende bezem, ter halverwege zichtbaar worden.

»t Doet me veel genoegen kennis te maken!» hernam de ander, den hoed, dien hij altijd nog op had gehouden, afnemend.

Hield die »omgekeerde luiwagen» haar voor den gek? »Ik zal 't je ook zeggen als ik maar eerst weet wie ik voor heb. Ik heb je facie toch nooit meer gezien, zoo ver ik weet, en in de tegenwoordige booze tijden denk je voor een engel te buigen, en hou je den duivel bij zijn staart.»

De omgekeerde luiwagen bleek echter geen duivel te zijn: hij was, zoo als hij haar meêdeelde meer-malen in den Tower geweest, om den broederen vertroosting te brengen, maar had daar nooit een kind, een wilde deerne ontmoet, wier naam echter sinds ettelijke dagen op de lippen van het volk Gods zweefde, omdat zij, zoo als het gerucht wilde, den moedigen Schot John Lairdy had gered en daar

voor hard was gekastijd. Hij was, toen hij dit vernomen had, naar den Tower gegaan om dat kind, waar hij eerbied voor had opgevat, te zien en te spreken, maar had ten antwoord bekomen, dat zij op den dood had gelegen, thands wel langzamerhand wat bijtrok, maar door niemand mocht genaderd worden, terwijl daarbij nog veel werd verteld, wat zijne nieuwsgierigheid en medelijden in hooge mate had opgewekt. Men had echter al zijne vragen niet kunnen beantwoorden en hem naar den cipier Whistle verwezen, die echter gevangen zat, en ten laatste naar diens nicht Patty Wicky, die hij nu zoo gelukkig was te vinden, na haar lang in de buurt, waar zij gewoond had, gezocht te hebben. Daar had men hem eindelijk te recht geholpen en gemeld, dat zij hier haar intrek genomen had, waar hij verheugd was haar aan te treffen, niet alleen om den wille van dat ongelukkige kind, maar ook om haar zelfs wille, daar hij haar bij gerucht had leeren kennen als een trouwe dienstmaagd des Heeren.

»Hebben ze dat van me in de beurt gezeid?» vroeg Patty, en in zich zelve voegde zij er bij: »dat is sterk!» Maar of haar geweten haar influissterde dat het zelfs wat al te sterk was en zij daarom de vreemde »kraai» van logen verdacht, of dat zij zijn medelijden met de kat uit den Tower wel wat zonderling vond, zij zag hem met argwaan aan. »Ken je de kat? Of den ouden vrek? Ja in het gat zit hij nu en ik hoop dat de oude zielemoordenaar er nooit uit mag komen. Ik vergeef het hem nooit, wat hij mij en mijn bloeien van kinderen heeft aangedaan, en zonder mijn goeden neef hier, dien braven stakkert, die jaren lang alleen heeft gewoond — hoe is 't Gods te wereld mogelijk! hier in dit oude nest, dat wel een grafspelonk van de aartsvaders lijkt! — zonder dien neef, zeg ik, man! was ik de Heere weet waar! En dat allemaal om het ellendige slijk! Om dat vermalediede goud, dat Satan heeft uitgevonden om hem van kant te helpen hier en hier namaals, heeft de oude jakhals mij den voet op den kop gezet. Maar ik wist wel wie mijn wreker zou wezen! Dat is de Heer, die zelfs het ellendigste weet te gebruiken.»

De ander deed haar opmerken, dat zij wel wat heel laag neêrzag op dat arme kind, dat nog wel van haar maagschap was.

»Maagschap? De Heere mocht haar de zonde vergeven, maar zoo'n schepsel was er nooit in de familie geweest sedert den grooten zondvloed. Maagschap? Dan was de groote baviaan het ook, dien ze laatst in het West-end had gezien, voor niemendal, want zij had het dier dat zich los had gerukt, juist bij tijds gegrepen en het dus op haar gemak kunnen bekijken. Zij, Patty Wicky, was wel een maag van Phil Whistle, maar van Nel was zij 't, God zij geloofd! niet. Toch was 't een arm schaap! Haar haat tegen Neef Whistle kwam boven en overtrof nog haar wrok jegens de kribbige Nel, die haar, tegen wie niemand aan kon, bij wijlen

had durven staan, ja overwinnen. 't Was een verlaten schaap, verlaten van God en menschen, en voor wie het een weldaad zou zijn uit den tijd te wezen. Waar ze van daan kwam wist niemand dan Phil, en die wou het nooit zeggen, ja werd helsch kwaad als men er maar op zinspeelde; en daar was reden voor. Zij had eens een brief gevonden van een zekeren Staunton, en kon ze ook al niet vlug lezen, ze had toch wel zoo veel begrepen, dat er het woord Nel en het woord pond sterling in voorkwam. Maar die Staunton was dood, zoo als Phil zich had laten ontvallen, en kon dus geen geld meer zenden. Heel jong was de meid toen zij in den Tower kwam, en sedert zij er was, werd Phil, die altijd wel een verdoemeling voor God was geweest, maar vroeger nog soms genade verdiende in de oogen der menschen, eerst de vrek, de uitzuiger van weduwen en weezen, die hij nu was, waar zij uit aflei dat »de arme slons» die zij nog wel eens een »aflegger» van haar armoe gegeven had, geld had aangebracht.

»Waar woonde die Staunton? Hebt ge dien brief gehouden?» vroeg de ander, die met Jobsgeduld het gantsche relaas had aangehoord en daarin den ouden Will nog overtrof, daar deze nog van tijd tot tijd teekenen van ongeduld gegeven en een enkel woord had gezegd, dat echter in den vloed van Patties uitgeschreeuwde klanken verdrongen was.

»Dat weet ik niet en dat gaat me ook niet aan!» hernam de onvermoeide. »En nu het manvolk op zij! Kom aan, goede Neef, geef het goede voorbeeld en dan zakt de ander ook wel af!»

»Een simpele, en alleen op de waereld en mishandeld! Gij zijt een moeder, Patty Wicky, en zult begrijpen wat ik bedoel. Als het kind eens aan uwe zorg werd toevertrouwd!»

»Dank je! Je kent 'er niet! God de Heer heeft haar misschien verordineerd om een wollig schaap te wezen, maar tot nu toe was zij een gehoornde bok! Ge zijt me toch wel wat vreemd met je medelijden! Als je allen van het krom en verdraaid geslacht wilt helpen, dan heb je wat te doen, en dan is 't maar gelukkig voor je, als het maar zoo als nu bij het woord blijft en je de daad op ander mans schouders schuift.»

»Dat wil ik toch niet doen, waarde zuster!»

»Wel, je wilt zeker mijn goeden neef daarvoor laten opdraaien, de feeke met veel beweging uit den Tower gaan halen en haar dan stilletjens hier onderbrengen. Een goedkoop weldaad, man! Zoo mal niet, hoor!»

Maar de vreemde bleek de weldaad niet zoo goedkoop te wenschen. Hij zinspeelde nogmaals op haar moederingewanden, die echter geenerlei geluid gaven, en toen van vijf shillings per week voor huisvesting en voeding in een woning, waar toch door zoo velen gegeten werd, dat een enkele mond meer eigenlijk niet bespeurd zou worden. Hij zelf had geene gelegenheid om dat kind te huisvesten en het een goede opvoeding te geven, zoo als Patty

Wicky dat vermocht. Deze werd dus opgeroepen om deel te nemen aan de weldaad en daarvoor vijf shillings per week nog als belooning te ontvangen. De kameren haars harten en de oogen haars verstands werden geopend, en zij begreep eensklaps »de dingen, die tot haar eenwigen vrede zouden kunnen dienen.»

»Vijf shillings is weinig om zulk een heidensche feeke te temmen en op 's Heeren weg te brengen, maar ik wil niet vergeten dat het een wees is en gij het maar uit liefdadigheid doet. Breng Nel maar hier en we zullen haar wel mores leeren.»

»Maar Patty... ik zeg, Patty!» stamde oude Will, die alle teekenen gaf van onrust en ergernis, »neen, waarlijk, beste nicht, dat gaat niet, hoor! Ik heb wel verlof gekregen om u op te nemen, en daar dank ik Zijne Genade wel voor,» — de oude waagde niet eens bij die laatste woorden te zuchten! — »maar zoo'n vreemde, nog wel een landlooper, een vondeling, misschien wel het jong van een heiden... neen, dat gaat niet.»

»Wees barmhartig, en u zal barmhartigheid geschieden!» zeide de vreemde, de hand des ouden vattende en in de zijne drukkend. »Gij hebt hier zoo veel ruimte, dat Zijne Genade zelf niet merken zal dat gij den plicht der Christelijke liefdadigheid vervult.» Er was een zweem van bitterheid in den toon waarop de laatste woorden gesproken werden. Patty had met stijgende ergernis de voortdurende weigering van Will bespeurd, daar zij daarin een verzet zag tegen de gevestigde en wettige macht, die zij vertegenwoordigde. »Kom, kom, Neef, wees nu niet zoo halstarrig, en bedenk dat het een verlaten schepsel is, dat nog wel beteren kan, en nooit een moeder had om op haar te passen! Hoe meer je er tegen hebt, des te grooter wordt je weldaad als je toegeeft! Zijne Genade krijgt haar nooit te zien; en zij heeft een paar fiksche armen aan het lijf en ik word ieder dag ouder en ik moet me hier afsloven. Ze kan 's nachts bij de kleuters slapen en er voor zorgen dat die stil zijn; daardoor zou alweer een uwer ergernissen weggenomen zijn, want ontkennen kun je 't niet, Neef» — de redeneering werd klemmender en vuriger; want Neef deed niets anders dan het hoofd ontkennend schudden — »dat ik, noch mijn kinderen — de arme weduwvrouw noch haar kroost — meer eenig goed in je oogen kunnen doen en dat we eigenlijk je ook te veel zijn, hoe wel — de Heer daarboven is mijn getuige! — we in je oogen willen lezen wat je plezier kan doen; nacht en dag, bij duisternis en licht, om je heen zijn, wat dan ook wel mag in deze spelonk, waar je elk oogenblik geloof een lijk te zien, dat opstaat en spreekt. 't Is om te rillen! Was 't niet om u, dan ging ik van avond nog hier vandaan! En je weigert het eerste wat ik je vraag! misschien wel omdat ik het je vraag?»

»Neen, Patty, waarlijk niet, lieve Patty!»

»Want een goede daad wil je wel doen, maar juist deze niet, omdat ik die nu wil! Al voelde ik nu niets voor dat arme verlaten schepsel, en al wist

ik nu eens minder goed wat mijn plicht was als zondig wezen, dan zou ik er alevel nu op staan, dat Nel hier kwam, alleen om te zien wat gij wel voor mij over hebt."

»Heel veel, Patty! heel veel, maar..."

»Toon het me dan. Ge zult me een groot plezier doen met Nel hier te laten inwonen."

»Slechts voor eenigen tijd, goede vriend!" viel de vreemde in. »Misschien zal dat bericht uw tweestrijd verkorten. Ik zal zien haar later elders geplaatst te krijgen, als ik maar eerst weet wat in dat kind steekt. Dus voor korten tijd!"

»In Gods naam dan! Maar verberg haar, dat Mylady noch Zijne Genade haar zien, want zij hebben mij geen verlof gegeven vreemden op te nemen. Het zal dus maar voor korten tijd zijn."

»Daar zullen we later wel over spreken, goede neef! Ik wil me niet afbeulen om de meid wat te leeren en haar weg te zien gaan als zij 't kan. Neen, zoo onbillijk zal je toch niet wezen, zoo zal je mij toch niet willen vernederen, Neef Will!"

»Neen, neen, nicht!" prevelde de oude man, die ter nauwernood het bijvoegelijk naamwoord lieve of beste waagde weg te laten, en het toch niet van zich verkrijgen kon het te gebruiken in een oogenblik als dit. »Gij hebt gelijk, gij hebt gelijk!" bracht hij eindelijk met moeite uit. De oude Will had niets meer te zeggen, hoewel hij altijd nog op zich zelven ontevreden bleef dat hij had moeten toegeven. Al was dat vreemde kind nu ook een engel, hij zou het nooit willen erkennen, hij zou haar altijd met wrevel aanzien en als een opgedrongen last blijven beschouwen. Men liet hem echter wel den tijd tot bedaren en tot nadenken, want ettelijke weken verliepen er zonder dat men iets van Jean Verviers, den geleerde, — de man had bij het afscheid eindelijk zijn naam gezegd — vernam. Hij dacht reeds dat het onweer, dat hem een oogenblik bedreigd had, genadiglijk van zijn hoofd was afgewend, maar des te grooiter was zijn teleurstelling en schrik, toen er op zekeren dag in den namiddag aan de deur, die in de nauwe zijstraat uitkwam, geklopt werd en Patty met een luiden uitroep van verbazen een paar bezoekers verwelkomde, die Jean en de vondeling bleken te zijn.

Het kind zag er niet haveloos uit, zelfs heel goed in de kleeren, maar wat zij aan had scheen wel alles wat zij had, want zij had geen doos of pakjen onder den arm of in de hand. Het kind zag er niet buitengewoon leelijk uit; het had zelfs kleine voeten en handen, waarbij die van Patty en hare aanvallige spruiten wel lompe vleeschstompen geleken. Maar het had toch katterige felle oogen, die bits in het rond dwaalden, en een mond, waarvan de fijne lippen op elkaar gesloten waren, en lange verwarde hairen, die een wilde in het verre Westen hadden gevoegd, maar geen echt Christenkind! De meid was schuw in al hare bewegingen en beet hare andwoorden op Patties vragen en uitroepen kortaf, en drong zich tegen Jean van Verviers aan, die niets zeide, maar, in de laatste oogenblikken

tegen den muur geleund, niets deed dan haar aan te zien. »Breng me naar Tim en Bessie," riep zij haar geleider toe, terwijl zij hem aan den mantel trok. »Ik wil naar Tim en Bessie, niet bij haar... niet bij meester Phil, dan liever dood. Daar is hij, daar!" schreeuwde zij, toen Will uit het half duister van den achtergrond te voorschijn trad.

»Ze is gek, stapelgek!" prevelde Will, die achteruit deinsde.

»Gij blijft hier!" zeide Jean bevelend, en haarforsch bij den arm vattend. »Verstaat ge? Gij blijft hier. Gij zijt bij goede menschen, die voor u zorgen willen, maar als ge u hier gedraagt als daar ginder dan breng ik u naar meester Phil terug om er voor altoos te blijven."

»Dat niet... ik heb u al beloofd dat ik goed zal oppassen, als ze me maar duidelijk zeggen wat ik doen moet... Och, dat konden Tim en Bessie altijd! Maar dat is Patty, die valsche zeep gebruikte en zwoer dat het echte was, en die razen en tieren kon als meester Phil en die even graag als hij in het kastjen kwam waar het groote boek lag met de kroes."

»Belials kind!" klonk het van Patties lippen, die de vuist balde en misschien zich tot een moederlijke kastijding verplicht zou hebben gevoeld, zonder den waarschuwendenden blik van Jean en het doffe gekreun, dat er uit de keel van den goeden neef opging en waarvan zij de beteekenis maar al te goed begreep. Zij had het er nu echter opgezet, om de shillings te verdienen en Will te dwingen haar zin te doen en alzoo haar oppermacht te toonen; zij bedwong daarom haar toorn, waarvan hij partij had kunnen trekken, om onder den schijn van haar te verdedigen, zijn eigen zin door te drijven. Haar stem sprong dan ook verscheidene tonen over, en moest zelfs zacht en vleiend beduiden, hoewel die toch noch altijd iets van een gescheurde trompet had. »Ja, Nel! dat was zoo, maar dat is, de Heere zij geloofd, zoo niet meer. Ik mag nu het hoofd weer omhoog houden, en ik beschouw jou voor den ruwen steen, waar ik me dikwijls aan gestooten heb, maar dien ik nu glad zal schuren. Daar, Nel, is mijn hand, en Phil Whistle mag gezegd worden, als ik je niet in de dierbare waarheid voorga!"

Nel reikte haar de hand omdat Jean dat wilde, daar hij haar aanstiet en haar wenkte te doen wat Patty begeerde. Hij gaf haar vervolgens in de hoede van Patty en Will over en verzocht deze de noodige kleederen voor het kind te koopen, waarna hij vertrok.

Was Nel niet uit een donker hol gekomen, dan zou ze de eerste dagen zich zoo rampzalig hebben gevoeld, dat ze zich dood had willen schreien of in oogenblikken van wrevel zich aan Patty en haar schreeuwende engelen vergrijpen. Maar de dagen, in dien kerker doorgebracht, waren zoo ellendig geweest, dat ze den grommigen oude, zoo als ze Will, en de kraaiende meesteres, zoo als ze Patty wel betitelen moest, nog uit den weg kon gaan, of als het niet anders kon, zwijsend gehoorzamen. Toch moest ze met geweld, de herinnering van het verleden, met de lieve oudtijns door-

leefd, verdrijven; want anders werd het haar te bang, bij het roeren van den bezemstok, waartoe Patty haar maar al te dikwijls verplichtte, bij het bevel, dat oude Will, die zijn rust reeds lang kwijt was, maar dat aan haar scheen te wijten, haar telkens bij iedere gelegenheid herhaalde: »Je blijft me in het werkhok of in het kookhuis, en als ik je ooit zie in den voorgang, al is het ook te middernacht, dan jaag ik je de straat op, feeks!»

Nel had grooten lust om er bits op te antwoorden en te zeggen, dat zij 't ginder al beter had gehad dan hier en er goede menschen had gezien, wat juist hier niet het geval was; dat zij al meer had gedaan dan schuren en schrobben, dat zij al dikwijls met groote heeren had gesproken en er zelfs een zou hebben voorgelezen, als ze maar lezen had geleerd, en dat ze al heel veel andere dingen wist dan ze hier hoorde en zag; maar zij hield zich stil en had de kracht om haar drift te betoemen bij den aanblik van Wills grijs hair en slependen gang. Vreemd was het: daar had zij eerbied voor; want dat herinnerde haar Tim, die het ook zoo grijs had, en Bessie die ook zoo langzaam ging.

Maar veel moeilijker was het haar de ruwheid van Patty te dulden, die het echter juist zoo kwaad niet meende, maar, zoo als zij altijd en met het beste opzet deed, door de wijze waarop zij het goede bevorderen wilde, ieder verbitterde en tegen zich innam. Met de kat uit den Tower had zij medelijden, natuurlijk wat zij er onder verstond; maar had zij haar vroeger gek geloofd hoewel bruikbaar, zij beschouwde haar het eerste nog, maar begon het andere te betwijfelen, daarde deerne wonderlijke manieren had aangeleerd en dikwijls zoo bespottelijk voornaam kon kijken en zulke hooghartige en verwarde antwoorden gaf, dat zij haar van den hoogmoedsduivel bezeten dacht, en deze, dit begreep ze, liet zich niet dan na herhaalde vervolgingen en kastijdingen uitbannen. Lang slapen maakte vadsig, en daarom moest Nel, die 's nachts de kleine engelen al voor hare rekening had, bij het morgenschemen er uit, hetgeen niet altijd heel beleefd toeging; ledigheid was 's duivels oorkussen, en daarom kregen de handen en beenen zoo veel te doen, dat ze 's middags reeds als lam neerhingen. En als ze eens pruttelde! Zij begon dikwijls, maar een bons of stomp in de korte ribben maakte er een eind aan en deed haar meteen naar een plaats schuiven waar het werk haar wachtte. Nel had zich eens -- weder die duivelsche nieuwsgierigheid! -- in den voorgang gewaagd, dien zij niet betreden mocht. Zij was Patty achterna geslopen, die belast was met het portierschap, daar Will in de laatste dagen meest boven dienst had. Zij had een rijtuig gehoord en toen een luid gelach; zij had de deur, die naar het voorportaal leidde, open gevonden, en toen, eerst het hoofd door de deur gestoken, maar al spoedig met haar geheele lichaam zich in het portaal gewaagd, en bij het openen der poort twee rijk gekleede jongelieden zien binnentreden, waarvan zij den eersten dadelijk herkende als Mylord Straffords kamerdienaar,

die op dien altijd nog betreunden Zondag haar had voorgesteld in een karos te gaan zitten en London door te gaan rijden. Zij knikte hem vriendelijk goeden dag -- alles toch wat haar dien tijd herinnerde, was haar zoo lief! -- en trok dan ook spoedig de aandacht van beiden. Hoe Patty haar ook met alle teekenen van toorn wenkte heen te gaan, zij bleef en liet hare hand door Mylords kamerdienaar vatten en zich zelfs door dezen de kin stroken, zoo betooverd was zij door de zoete woordkens die haar werden toegevoegd.

»Waarachtig geen leelijke meid!» riep de jongste van de twee. »Is dit nu...? meer kon zij niet verstaan, maar de ander scheen het goed begrepen te hebben en knikte toestemmend, en voegde haar daarop toe, dat zij te mooi was voor zulke voddren van kleeren als zeker die boerin -- en hij waagde het op Patty te wijzen -- haar had laten aantrekken; dat haar handen ruw waren geworden en dat hij dat bejammerde, daar zij waarachtig niet behoefde te werken als zij er geen lust in had, en dat ze... Maar daar kwam oude Will zelf naar beneden, met de boodschap dat Mylady reeds lang bij Zijne Genade was en beiden met verlangen op hunne komst wachten. Nauw waren de vrienden verdwenen of Patty, de persoonlijk beleedigde, stoorde al zeer onzacht de onbeschaamde prij, die waarachtig nog over het gebeurde scheen na te denken en de beide goddelooze jongens nog waagde na te staren.

»Naar achter, of ik zal je beenen maken!» riep zij met een stem, die als een donderslag in het gbergte door de gewelven weerkaatste. En toen ze beiden achter waren aangekomen, toen zette Patty de handen op de heupen -- een geliefkoosde houding als zij welsprekend werd -- en toen stroomde er, als de regen uit de donderwolk, een vloed van woorden van haar lippen. »Wanschapen kreatuur! zij hebben gezegd dat mijn oudste, mijn Daniël, een bochel zou krijgen, maar hij is recht als een kaars, vergeleken met jou schonken. Is je niet gezegd om achter te blijven? Maar neen; daarvoor ben je te lui en te joolsch. De jonkers in de oogen te zien, ja, van hen te hooren, dat je er al vrij goed uit ziet God beter 't!... je hebt een figuur als me blaaspipj.»

»Patty, Patty!» klonk het gesmoord van Nels lippen, maar de toegesprokene, die in den toon, waarop die woorden gesproken werden, een waarschuwing had mogen hooren, sloeg er geen acht op of werd bij het begin van verzet, dat zij er uit had opgemerkt, nog driftiger.

»Dat begint ze te gemoet te komen, misschien nog wel na te loopen, en dat eindigt... misschien wel als je moeder, die nergens te vinden is, zeker omdat ze je vader is gaan zoeken!»

»Patty!» Het was een kreet, die nauw hoorbaar was en toch door merg en been drong. Het kind was, zoo als het scheen, in een oogenblik wel een voet gegroeid; de zenuwen haars gelaats waren gespannen en deden dat voller schijnen dan het was; de groote blauwe oogen schenen wel zwart, maar een zwart dat door een bliksemstraal plotseling

verlicht wordt. De lippen plooiden en kronkelden zich als om het woord te laten glippen, dat er als met centenaars gewicht op drukte, en werkte er toe mede om het geheele gelaat de uitdrukking van diepe verachting te geven, die de vertoornde Patty bijna razend maakte. »Patty, boerin!» klonk het nogmaals, en de kleine gebalde vuist werd opgeheven tegen haar en zou onzacht op het aanschijn der meesteres zijn neêrgekomen, zoo deze niet op zijde was gesprongen en met vereelde hand de dreigende vuist had gegrepen.

»In het hok met je, razende Roeland!» riep zij, werkelijk ontsteld bij de beschouwing van een toorn, die zij de razernij eener krankzinnige dacht.

Maar er was er een, die dat niet goed scheen te vinden, want daar klonk het: »Niet in het hok, maar op straat — dadelijk hier van daan. Ik wil niet, dat gij beleedigd wordt in mijn huis door zulk eene!»

»Hebt ge gezien wat zij gedaan heeft, Neef?»

»Of ik, Patty!»

»Zij heeft de hand tegen mij opgeheven; tegen mij, dat Philistijnsche broedsel!»

»Ja, Patty! gekastijd moet ze worden!»

»Dat zou ik meenen, Neef! en zwaar ook, en daar belast ik me meê!»

»Goed, Patty! maar dat kan ik beter. Ik heb de meid in den beginne al gezegd, dat ze weg moest als ze in 't voorhuis kwam. Heere God! als Mylady mij vraagt wie de meid is en ik weet het niet, en dan zoo'n schepsel in het huis Zijner Genade, waar zoo veel schatten zijn... Néen, de deur zal ze uit... Werd er al niet door die beiden naar haar gevraagd, toen ik ze uitliet? En de een is nog wel een soldaat!»

»Die met die mooie veêren op zijn hoed en die hooge laarzen aan, niet waar?» vroeg Nel eensklaps op haar gewonen toon, alsof er niets gebeurd was of nog dreigde te gebeuren. Die woorden beschouwde Patty als zoo schaamteloos, dat zij haar toornig beval te zwijgen, haar oneerbaarheid verweet en haar zulke forsche woorden toeduwde, dat ouden Wills afkeer van dat wezen weder nieuw voedsel ontving en hij daaruit den moed schepte om Nel aan te kondigen, dat zij op staanden voet gaan moest. Maar toen het Patty bleek, dat het Will ernst was, maakte zij een flankbeweging, en trad zij hem plotseling als vijandin tegen, verweet zij hem zijne hardheid, die er zeker binnen weinig tijds niets in zien zou, om haar en hare kinderen ook op straat te zenden, en eindigde zij met te verzekeren, dat Nel niet zou gaan. Het werd weder een strijd over de oppermacht, een strijd, heviger dan er nog ooit een tusschen die beiden gevoerd was; want Will, die niet dan onwillig en altijd onwilliger het zware juk van Patties overheersching getorst had, wilde van deze gelegenheid gebruik maken om er zich van te ontslaan, en hield dus vol dat hij het wilde. Had hij maar niets anders gezegd dan dat, wie weet of hij niet gezegepraald zou hebben, maar daar had hij weder de zwakheid, toen Patties drift al hooger

en hooger steeg, te zeggen, dat hij het wilde om harentwil.

»Om mijnentwil? Dus in den grooten dag zou het op mijn kop thuis komen! Om mijnentwil wil je haar de wijde wereld in sturen? Misschien wel naar Phil Whistle, om haar dood te laten ranselen, en dat kreeg ik dan op mijne rekening. Of anders maar op straat? Denk je dat het in den winter goed vernachten is onder een luifel en in den modder? Wou je dat arme kind — een kat is ze, maar een kat die ik de nagels wel uit zal halen; ze heeft me willen slaan, ja, zoo waar ik een zondig mensch ben, dat op de genade hoopt, dat wou ze, maar dat zal ik haar wel voor goed verleen — wou je haar maar zoo de deur uitjagen, om mijnentwil? Nooit, Neef! nooit!»

En daar werden nog vele bittere woorden gesproken; want de aanleiding tot den strijd werd hoe langer hoe meer uit het oog verloren, en het werd een kamp tusschen Neef en Nicht, welke laatste weder de overwinning wegdroeg, toen zij met een hevig zenuwtoeval eindigde. Nel had alles in de verte aangestaard, en zag ten laatste, hoe de oude man, die zoo moeilijik meer ging en zoo kwaad op haar was, zich haastte Patty te helpen, en, na haar tot rust gebracht te hebben, in zijn eigen hokken ging neêrzitten, de hand onder het grijze hoofd. Zij zag dat hij schreide; de tranen biggelden hem langs de wangen, en daarvan was zij, Nel, misschien wel de schuld. Had hij haar maar weggejaagd, had hij maar niets om het geblaaskaak van Patty Wicky gegeven! Zij kwam al dichter en dichter bij en fluisterde: »Je moet niet huilen... wil ik weg gaan zonder dat zij het merkt? Och, wees maar niet langer boos op me... Ik zal stilletjens heengaan, oude man!» Deze was zijn verbazen niet meer meester. Het bitse woord, dat hem op de lippen kwam, bestierf. Zij herhaalde de vraag of ze nu maar heen zou gaan, maar hij knikte niet van ja. Vreemd! Dat kind had hij verwenscht en het kwam hem troosten! Patty had haar beschermd en deze was zij ontvlucht! Het was hem onbegrijpelijk! Hij schaamde zich bijna voor haar. Toch mocht hij daarvan niets laten blijken, en daarom voerde hij haar, berispelend maar toch niet zeer streng, te gemoet: »Waarom houdt ge geen vrede met haar? Ik verlang rust en er is telkens strijd!»

»Maar ze sprak kwaad van mijn moeder, — mag zij dat doen?»

»Hebt ge die moeder gekend?»

Zij schudde droevig met het hoofd. »Maar doet dat dan wat af? Wil ik nu maar, zonder dat zij het weet, de deur uit gaan? Je moogt gerust zeggen, dat ik weggeloopt ben — op straat ben ik niet bang.»

»Stil, kind! niet meer! Beloof me maar, dat je nooit den wenteltrap op zult klimmen.»

»Liggen daar de schatten waar ge straks van spraakt? Dat zei meester Jean me gister ook, die me in stilte bezocht. Ik moest weêr lachen, zei hij en toen weêr kwaad worden en hem aanzien. Maar

dat kan je toch maar niet als je 't wilt, wel? En hij vertelde me van al de pracht boven, die ik evenwel niet mocht zien."

Ouden Will werd het wonderlijk te moede bij die mededeeling. Die Jean van Verviers was nooit boven geweest en kon nooit iets van die vertrekken gezien hebben. Waarom loog hij dat arme kind dan voor, en prikkelde hij hare nieuwsgierigheid? Hij was misschien ook wel de oorzaak, dat Nel zich dien dag naar voren had gewaagd; al de harde woorden, die het kind had moeten hooren, had die vreemde man uitgelokt. Als hij echter de ware toedracht der zaak had geweten, dan zou Will ouden Tim en Bessie, die Nel zoo vereerde, van alles de schuld hebben gegeven, want die hadden Jean verhaald van de nieuwsgierigheid van het arme kind en hoe licht die op te wekken en hoe moeielijk die tegen te gaan was. Hoe dit echter ook ware, Will was geneigd Nel van een ruim deel harer schuld te ontheffen en haar geheel anders te gaan beschouwen dan hij tot dus verre had gedaan. Het mocht uit de vraag blijken, waarom zij niet kwaad op hem was, daar hij toch nooit vriendelijk jegens haar geweest was. En het antwoord verzoende hem geheel met dat arme schepsel, dat in het geheel niet leelijk was en er lang niet dom uit zag: »Och ik hou veel van grijs hair; die dat dragen waren altijd goed voor mij!"

»Nu, nu, dat hoop ik dan ook te wezen!" prevelde Will, terwijl hij het kleine vertrekken met van haar afgewend gelaat uitdraaide; hij had er reden voor, zich niet door haar in de oogen te doen zien. En Will hield woord. Hij werd goed voor haar, maar zorgde er voor, dat nooit in de tegenwoordigheid van Patty te doen blijken, daar hij vermoeden kon, dat anders het lijden van haar, die hij wél wilde, eerst recht beginnen zou, of dat het uur van haar vertrek spoedig geslagen zou zijn. Will werd zoo goed voor haar, dat hij zelfs Jean van Verviers, die haar uit den Tower verlost had, duldde, diens herhaalde bezoeken en afzonderlijke gesprekken met Nel niet alleen toeliet, maar zelfs uitlokte, en eindelijk zoo verre ging, toen Nel het hem, o zoo vriendlijk! vroeg, en hem, o zoo goedig! aanzag, van toe te staan, dat zij de bovenzalen mocht gaan zien, maar op een tijd, dat Zijne Genade uit en niemand, zelfs niet de kamerdienaar, thuis was. Will werd zoo goedig en zoo geduldig voor haar, dat hij, toen hij zich eens op een ongewoon uur aan het kleine poortje bevond, waar Nels werkplaats was, en daar Kolonel Goring aantrof, niettegenstaande het er koud was en er tochtte, stokstijf bleef staan, totdat het Zijner Edelheid goed dacht te vertrekken.

»Ik kom u eens af halen!" had de Kolonel gefluisterd maar zij had daarop niets geandwoord.

»Ge moest Zijne Genade, den meester van Will, leeren kennen, Nel!" prevelde Jean, toen deze haar weder eens bezocht. »Als ge hem maar eens kondet zien: hij houdt dol veel van kinderen van uw leeftijd en zou u zeker iets heel kostelijks geven."

»Maar meester Will heeft mij verboden hem ooit te zien."

»Dat komt omdat hij bang is u te verliezen. Zijne Genade, die gaarne kinderen mag, mocht u eens bij zich willen houden."

»Die goede meester Will, zou hij zoo veel van mij houden!"

»Maar ook die goede Mylord!" zeide Jean veelbeteekenend.

Zoo kwam het, dat zij met ouden Will op zekeren dag, dat Patty naar de oefening was, den geheimzinnigen wenteltrap opklom, om de prachtige bovenzalen te beschouwen, met de geheime hoop in het hart den grooten Heer, die zoo goed was, plotseling uit een of ander schilderij of dressoor, of, als grootste verrassing, uit den vloer te zullen zien oprijzen. Maar werd ook hare stoutste verwachting, wat den rijkdom der zalen betrof, overtroffen, de voorstellingen harer verbeelding ten aanzien van den grooten Heer werden niet verwezenlijkt. Stil was het in die groote zalen, huiveringwekkend stil bij al die beeltenissen, bij een van welke zij stil bleef staan en uitriep: »die ken ik; die heb ik meer gezien!"

Will schudde ongeloofig met het hoofd.

»Dat is Mylady, kind! Ge hebt zeker van Mylady wel eens hooren spreken, maar gezien hebt ge haar zeker niet."

»Ja wel, ja wel, die ken ik... Daar ginder heb ik haar eens gezien en heb ik haar hooren spreken ook.... veel mooier dan Mistress het kon. Wat boog Mijnheer de Luitenant! Een groote Lady zeker! En wie is dat met die mooie oogen? wat ziet die er goedig uit!"

»Dat is Zijne Genade! Ja, Nel, dat is hij: booze menschen hebben hem wel..." De oude man wendde zich af; hij kon niet meer spreken. Gelukkig dat Nel ook niet meer vroeg en verloren scheen in de beschouwing dier beeltenis. Dat was nu de man, die zoo veel van haar houden zou, die haar iets kostelijks zou willen geven en van wien zij het ook heel gaarne zou willen aannemen.

»Hoe staat ge hem aan te kijken? Ge vindt hem ook een goed man, hè, Nel?" vroeg Will, werkelijk vertederd haar aanziende. »Ge zijt een beste meid, hoor! en het spijt me danig, dat ik je ooit..." Hij kon niet uitspreken, want Nel had zich omgekeerd en hare hand op zijne lippen geleid.

»Dat ben ik al lang vergeten; maar nu je zoo goed voor me zijt, moest je me één ding beloven! Ik wou Tim en Bessie wel eens opzoeken; ga met me meê; ze zullen zeker wel van je houden, meester!"

De oude schudde bedenkelijk met het hoofd en mompelde, dat hij zoo ver niet loopen kon, maar dat zij het vragen kon aan haar weldoener. »Je weldoener is hij toch, niet waar?" vroeg hij, daartoe verleid door de uitdrukking, die haar gelaat daarbij aannam. »Hij heeft je toch verlost uit den Tower en hij is geen maag van je zoo als Patty van mij." Hier zuchtte de man. »Hij zorgt voor je als een vader, alhoewel..."

Wist Nel ook in het geheel niet wat de oude man zeggen wou, toch vulde zij in hare vormen de afgebroken gedachte aan door te zeggen: »En toch geloof ik, meester Will! dat hij niet van me houdt.... Ja, hij is wel goed voor me, maar zie je, meester! dat leit zeker wel aan mij, maar recht aanzien durf ik hem toch niet.... en Bessie zei altijd, dat je iemant vlak in de oogen moet zien, als je van hem houdt....»

»Wonderlijk blijft het; toch een braaf man, die zoo voor haar zorgt!» mompelde Will, terwijl hij weder voortging en in gepeins stil bleef staan. »Hoe oud ben je nu al wel?»

»Dat weet ik niet.»

»Maar toch oud genoeg om wat te leeren!»

»Heb ik dan al niets geleerd?» Spinnen kan ik nog wel niet heel goed, maar dat komt omdat de draden zoo onsterk zijn, dat ze dadelijk breken. En met den bezem werk ik tegen Patty aan. Dat 's nu wel geen grootschheid van me, want ik heb dat ding al wat tijd in handen gehad, toen ik hém diende, je weet wel....»

»Ja wel, ja wel! Maar je kunt nog niets anders en je moest toch.... Als ik Mylady toch eens dorst zeggen...! Neen, neen, een vreemd kind hier in huis gebracht waar kostgeld voor betaald wordt! Neen, waarachtig niet... nóg niet ten minste!»

»Wat sta je nu in je zelf te praten? Je kijkt nu op eens zoo ernstig.... Toe, als je 't niet tot den Tower kunt brengen, ga dan maar een enkel straatjen met me om. Ik wou zoo graag eens naar buiten....»

»Toch niet met...?» vroeg Will achterdochtig haar aanziende terwijl hij aan den bewusten Kolonel in het zijstraatjen dacht. »Neen, daar komt niets van. — Waar ga je nu heen? Hier, Nel!» klonk het knorrig, toen zij den wenteltrap nog hooger wilde opklimmen en alzoo naar de vertrekken door zijne Genade bewoond. »Daar moogt ge nooit naar toe.»

En toen zij zich verstoutte te vragen waarom zij dat niet mocht, werd hij boos en zeide hij kortaf, omdat hij 't niet verkoos. Midden in den kleinen woordenstrijd hoorden zij den klopper op den voordeur bewegen, en nogmaals en nogmaals neervallen, toen de oude, hoezeer hij zich ook haastte, niet spoedig genoeg naar beneden kon strompelen.

Het was Meester Jean, die naar Nel kwam vragen en haar eens alleen wilde spreken.

Een herhaalde aansporing van ouden Will was er noodig, om Nel naar het vertrek te doen gaan waar meester Jean haar wachtte. Schoorvoetend trad zij binnen; zelfs zag zij om zich heen of zij Patty niet bemerkte, wier bijzijn haar thands zelfs aangenaam ware geweest. Toch had Meester Jean haar nooit een ruw of kwetsend woord toegevoegd, en was hij meest deftig en kalm, wat hij ook nu was, terwijl hij weder, zooals altijd, Nel aanzag als of hij haar door en door wilde zien. »Kom dicht bij mij zitten, kind!» zeide hij vriendelijk, toch deed zij niet meer dan een enkelen stap nader: »nog dicht! Zijt ge bang voor mij?»

»Wel neen, meester! Waarom zou ik? Maar vertel me toch: als je bij mij bent dan geloof ik al-

tijd dat ik ook zoo'n uitwas heb als Patties oudste jongen. Ze hoort het toch niet?»

»Hoe komt ge daarop, kind? Ik begrijp niet goed hoe ge tot die gevolgtrekking komt. Zijn er ook oogenblikken dat ge u zelve niet goed begrijpt, dat ge erg verward zijt, dat ge pijn in 't hoofd hebt?»

»Pijn in 't hoofd heb ik wel eens, maar dat komt omdat ik nooit op straat mag; toch geloof ik niet dat ik gek ben, zoo als je denkt dat ik ben, Meester Jean!»

Die laatste woorden werden eenigzins driftig uitgebracht. De onderstelling, door Jean zoo bedektelijk uitgesproken, was door haar begrepen en kwam haar beleedigend voor. Zij was vroeger zoo dikwijls voor krankzinnig gehouden, en had er zich toen nooit kwaad over gemaakt; nu werd zij 't mischien omdat zij het onderscheid had leeren kennen tusschen verstand en onverstand, en al de voorrechten, aan het bezit van het eerste verbonden, wist te waardeeren, voor, het minst te vermoeden.

»Ik geloof dat ook niet, Nel! — ik wil het nog niet gelooven!» voegde hij er binnen 'smonds bij. »Maar hoe komt ge toch op dat denkbeeld, een uitwas, te hebben alleen als ik bij u ben? Ik vat het verband niet heel goed, kind! En gij zult mij toch moeten toestemmen dat er dat in de gesproken woorden bestaan moet waar het brein gezond is.... Niet waar, ge begrijpt mij goed?» Nel knikte niet ontkennend, hoewel zij er geen jota van begreep. Ze nam de vrijheid zijn laatste betoog als niet gedaan te beschouwen, maar alleen op de eerste opmerking te antwoorden, en gaf een zeer goede oplossing van het raadsel betreffende dat uitwas. Meester Jean keek haar altijd zoo wonderlijk aan, heel anders dan oude Will of de »vreemde jonkheer» die met haar wandelen wou; en dat kon zij maar alleen begrijpen zoo ze een bult op haar rug of een dikke buil voor haar voorhoofd had. Meester Jean knikte haar goedkeurend toe, zeker omdat hij nu wel verband vond in hare redeneering, en dus zijn twijfel aangaande de gezonde werking harer hersenen varen liet. Maar het was of Nel voorbestemd was, om altijd weér omver te werpen wat zij ter nauwernood opgebouwd had; want zij begon nu te erkennen dat zij soms, maar toch niet dikwijls, verward was, zoo als Meester Jean straks dat zoo mooi had gezeid, want dat het haar soms was of zij nog eens op de wereld was geweest, en toen was aangekeken zoo als zij tot heden nog niet was gedaan, hetgeen ze vol hield al had Bessie ook verzekerd, dat het verbeelding was en dat zij als een heel klein kind 's avonds op haar rug zou hebben gelegen, kijkende naar den hemel met al die sterren, en zij al die lichtjens voor oogen had aangezien wat haar in het geheugen zou zijn blijven hangen.

»Dus ge herinnert u een paar heldere oogen op u gevestigd te hebben gezien? eene kleine gestalte, bevallig en schoon als een engel uit den hemel?» vroeg Meester Jean, zich tot haar overbuigend, zoo dicht zelfs dat zijn ademtocht op haar wang gevoeld

werd. »Herinner u nog eens goed. Hoe zag die vrouw er wel uit?»

»Een vrouw? een engel? Engelen kwamen reeds sedert lang niet meer naar beneden. En ik weet ook niet of het een vrouw was... Daar heb ik nooit over nagedacht. Ik weet alleen, of ik geloof het, want Bessie zei dat ik het niet weten kon, dat ik heel lief werd aangekeken.»

De ander maakte eene beweging, die ongeduld, ja wrevel te kennen gaf. »Zie mij nog eens aan!» gebod hij weder, en het ontvangen bevel waagde zij niet te wederstaan. »Het geraaskal van een kwezel is nog eer te ontjijferen!» prevelde hij, het gelaat, mismoedig afwendende. »En toch: ik wil zekerheid.»

Een gevoel van vrees maakte zich weder van Nel meester. De woorden, die zij niet verstaan kon, maar die, naar den toon te oordeelen, in arren moede werden gesproken; dat mager beenig gelaat, half verscholen in den zwaren knevel en baard, maar dat toch zulk een trek van onvergenoegeheid vertoonde, die haastige en driftige bewegingen, volgende op de gewone kalmte en kilheid, dat alles deed haar naar het einde van het bijzonder onderhoud verlangen. Zelfs voelde zij den wensch bij zich opkomen dat die man maar nooit haar wel-doener ware geweest. Zij had weldra reden zich zelve van ondankbaarheid te beschuldigen, want Meester Jean veranderde eensklaps geheel van toon, begon met haar over geheel andere dingen te spreken, over hetgeen hij haar wilde laten leeren en wat hij wel van haar wilde maken, hetgeen niets minder was dan eene schoone Lady, die van tijd tot tijd in een karos zich kon laten rondrijden. Dat alles zou mogelijk worden door de hulp van Zijne Genade die hij over haar had gesproken; Zijne Genade, die een kindervriend was en die zoo gaarne haar wilde zien. Hij ried haar dus aan, op een avond als zijne Genade alleen was, geheel alleen in het bovenvoorvertrek, den trap op te klimmen en dan aan de deur links te kloppen; hij zou haar een stuksken papier mede geven, waarop geschreven zou staan dat zij degen was waarover Meester Jean gesproken had. Nel luisterde met open mond en waagde eindelijk de tegenwerping dat oude Will, die toch ook zoo goed voor haar was, haar verboden had ooit naar boven te gaan en zich aan Zijne Genade te vertoonen, en dat zij wist dat het niet goed met haar affiep als zij het verbod van een ouden man ongehoorzaam was en haar eigen zin deed. Dit laatste maakte Meester Jean de verdere overreding gemakkelijk. Het gaf toch duidelijk te kennen, dat het kind zelf Zijne Genade gaarne zou willen zien, en dat hare verbeelding juist door het geheimzinnige, dat Wills verbod over den bewoner der bovenvertrekken had heengespreid, was geprikkeld geworden. Hij herhaalde wat hij vroeger met een enkel woord had gezegd, dat oude Will bevreesd was zich door Zijne Genade overschaduw te zien en haar te zullen verliezen, maar dat hij haar de verzekering gaf, haar niet van Will te zullen schei-

den, zoo lang deze zelf dat niet wilde. Om den ouden man, die zoo veel van haar hield, onnoodig echter geen verdriet aan te doen, moest zij hem niet het geringste van haar voornemen, om Zijne Genade te gaan bezoeken, doen gissen.

»Maar als ik hem nu zei dat het voor mijn best was en dat Meester Jean het mij gezeid heeft.»

»Geen woord, geen enkel woord! Wilt ge hem verdriet aandoen, nog meer dan hij al heeft?»

»Neen, neen, zeker niet! Maar... als Zijne Genade mij wil zien, waarom laat hij mij dan niet roepen?»

»Denkt ge dan dat hij zijn ouden trouwen die naar minder goed kent dan wij? Hij weet wat angst de oude man zoude uitstaan. Neen, hij wil u, na u gezien te hebben, goed doen zonder dat Will het ooit behoeft te weten. Gij begrijpt mij nu goed, niet waar? Gij zult zwijgen?»

Nel knikte eindelijk toestemmend en ontving weldra het beloofde stuksken papier, dat zij vooral goed verbergen moest.

»Als we elkaar wederzien, kind! dan is uwe toekomst verzekerd. Wees alleen voorzichtig en bedwing uw tong!»

Het afscheid moest hartelijk zijn, maar even als de hand, die 'hij haar toereikte, waren ook de woorden ijskoud.

Patty merkte niet, dat Nel haar bij elk gesprek dat zij aanknoopte wist uit te hooren aangaande Zijne Genade, wanneer die gewoonlijk thuis kwam, zich in zijne kamer afsloot en waar die kamer eigenlijk gelegen was. Nel gaf van eene slimheid blijk, die niemand, en vooral Patty niet, van haar verwacht zou hebben. Zoo kwam zij dan op zeke ren avond tot de wetenschap, dat Zijne Genade, zeer laat thuis gekomen, zijn kamerdienaar weggezonden en bevolen had hem niet te storen. Het bericht vond zij bewaarheid, toen zij den kamerdienaar met ouden Will in druk gesprek neêrgezeten en Patty heen en weer zag sluipen om, zoo mogelijk, een enkel woord van het fluisterend gevoerd onderhoud op te vangen. Nu of nooit was de kans schoon. Zij sloop de trappen op, maar toen zij de laatste trede, die zij met Will bestegen had, bereikt had en gereed was de eerste op te stappen, die hij haar verboden had ooit te beroeren, voer haar toch een rilling door de leden, en geloofde zij voor het eerst te weten wat nu werkelijk kwaad en zondig was. Maar Meester Jean had het haar geraden en die was toch ook haar goede vriend.

Neen, het kon niet boos zijn wat Meester Jean haar had geraden te doen, en bovendien zou oude Will er nooit iets van vernemen. Vast besloten zette zij den voet op de volgende trede en strompelde zoo voorzichtig mogelijk den onbekenden donkeren weg op, die haar eindelijk weder in een gang bracht, waar een pit, in was gestoken, een flauw licht verspreidde. Aan haar linkerhand moest de kamer Zijner Genade zijn, dat had zij van Meester Jean en van Will vernomen. Het kon dus geen andere deur zijn dan die, waarvoor zij zich thands bevond. Zij tikte zeer bescheiden aan, maar vernam niets;

zij herhaalde het, maar met geen gunstiger uitslag. Toen had zij de vermetelheid de deur zachtken te openen en door de reet naar binnen te gluren. Het vertrek was door ettelijke waskaarsen verlicht. Een leunstoel was voor een met papieren bedekte schrijftafel geschoven, maar Zijne Genade was er niet. Zij zou echter niet te vergeefs zoo veel innerlijken strijd hebben doorgestaan. Zijne Genade was thuis, misschien voor een oogenblik elders, maar zou wel hier terug komen. Schoorvoetend en op de teenen sloop zij verder totdat zij bij de schrijftafel stond. Wat was die leunstoel mollig! Wat was hij prachtig! Wat of er wel op den rug stond geschilderd? Het waren teekenen, die zij niet verstond. Zou de schenkan, die ginder stond, van zilver zijn? Wat er in was kon niets anders dan wijn wezen. Zou zij eens even proeven? Foei! Als Zijne Genade, die haar genegen was, eens juist binnen kwam? Zij keerde zich haastig van de schenkan af, als om de verleiding, die toch groot was, te ontvlieden. Wat er toch wel op die muren zat? Zij trad op de teenen er naar toe en was juist bezig ze te betasten, toen zij eenig ritselen vernam en weldra de deur eener aangrenzende kamer open zag gaan. Op de plek, waar zij stond, was het niet meer dan schemering, zoodat zij Zijne Genade, want hij zou het zeker zijn, dien zij daar in den geborduurden en met bont omzoomden mantel zag nader treden, kon beschouwen zonder zelve dadelijk opgemerkt te worden. Misschien zou zij toch niet bespeurd zijn, al had zij ook in het volle licht gestaan, want Zijne Genade — ja, hij was het; de beeltenis, die zij met Will gezien had, geleek wél — wandelde in diep gepeins voort. Maar de uitdrukking van het gelaat was toch bij nadere beschouwing geheel anders dan die van het portret. Die oogen stonden zoo vreemd, die wenkbrauwen waren zoo gefronsd, die lippen zoo op elkaar geklemd! De klanken, die hem van tijd tot tijd ontvielen, klonken niet als die van eengewoon mensch. De armen bewogen zich soms heftig, de handen werden zelfs van tijd tot tijd gevouwen. Hij was echter den leunstoel nabij gekomen, op wiens rug hij een oogenblik steunde. »Arbeid, arbeid, dat is de L  th  !» kreunde hij. Hij zonk in den leunstoel ne  r, voor Nels blik achter de loketten van zijn schrijfbureau verborgen. Had zij de woorden ook gehoord, van den zin had zij niets begrepen. Zij begreep alleen, dat die groote heer, die haar zoo genegen was, pijn had en bedrukt was. Zij beklagde hem, zij gevoelde reeds medelijden. Hoe innig zou zij hem straks danken, als hij haar vriendelijk had toegesproken! Zij deed eene schrede nader en fluisterde onwillekeurig, terwijl zij meende luide te spreken: »Uwe Genade, ik ben Nel!» maar vernam niets. Zij kon niet zien, dat Zijne Genade, die een tijd lang, met de handen voor het gelaat gedrukt, had ne  rgezeten, bij de eerste klanken, die niet meer dan de lucht rondom hem konden doen trillen, het hoofd met een schok had opgeheven. Toen zij echter nog weder een schrede nader getreden, de woorden luider herhaalde, zag zij plotseling het gelaat Zijner

Genade boven het schrijfbureau uitsteken, en dat gelaat, toen het hare bespeurd werd, eene uitdrukking aannemen, die haar bloed in de aderen stollen deed. Het was of de oogen wel dubbel de grootte van een gewoon oog hadden, of de mond zich open-sperde en zelfs het hoofdhaar oprees. De schrik, die op haar gelaat te lezen stond, scheen den zijnen te verhoogen. Hij snakte naar adem, bij de moeite die hij aanwendde om een woord, dat hem in de keel scheen te stikken, uit te brengen. Hij breidde de trillende armen naar haar uit, maar zeeg plotseling met een luiden gil ineen. Nel stond een oogenblik roerloos; ook zij scheen alle bewustzijn verloren te hebben. Zij waagde het niet een voet te verzetten, uit vrees die verschrikkelijke gedaante, die achter die schrijfbureau neerlag, we  r te wekken en nogmaals te zien oprijzen, wat zij zoude besterven. Als ze schatten bezeten had, ze zou ze hebben willen afstaan om veilig beneden te wezen. Benden? Daar was misschien de gil gehoord, want er werden haastig deuren geopend! Indien Will haar eens hier vond! Die gedachte gaf haar het leven en de beweging weder. Zij rende een oogenblik voort, maar toen weder terug als redeloos en radeloos. Zij had in een zwenk Zijne Genade zien liggen, bleek en verwrongen als een doode! Daarvan was zij de oorzaak, dat ten minst zou Will zeggen, als hij haar hier vond, hier, waar zij nooit had mogen komen en ook nooit zou gekomen zijn, als zij dien anderen, die haar dit oogenblik de Booze zelf toescheen, maar geen geloof had geschonken! Daar vernam zij al voetstappen op den trap! Zij vloog de deur uit, niet bedenkend dat zij het gevaar van ontdekking te gemoet ijde. Zij begreep het, toen zij in den gang voor den wenteltrap stond en de voetstappen in hare nabijheid vernam; zij sprong toen op de pit toe, die daar licht gaf en dompelde den waschklomp onder het water, waarin hij dreef, zoodat het er stik donker was, toen de naderenden aankwamen. »Ik heb het duidelijk gehoord!» hoorde zij ouden Will verzekeren, die daarop de deur opentstiet en met den ander in het vertrek, welks deur zij dadelijk achter zich sloten, verdween. Nel holde de trappen af, voortgezweept door de wroegingen van haar geweten, het voorportaal door, de groote poort uit, en de straat op, waar zij voor het eerst weder adem scheen te kunnen scheppen. Zij rende voort, misschien nog altijd voort, toen oude Will in radelozen angst het gantsche gebouw doorkruiste om het kind, dat spoorloos verdwenen was, te zoeken, en voor het eerst Patty Wicky grimmig waagde aan te zien, toen deze hem tot rust en tot het staken van alle verder onderzoek wilde dwingen, door de opmerking, dat de meid, die al lang om het net had gesprongen, eindelijk in de mazen zou zijn geraakt, en de jonkers, die nu eenmaal veel van straatmodder hielden, wel verder voor haar zorgen zouden. Toch had zij zelve al haar Christelijke afschuw van de zonden noodig, om een soort van medelijden in haar binnenst te keer te gaan, of een zweem van spijt, en dat niet alleen over het verloren kostgeld, terug te dringen.

Maar toen Jean van Verviers na ettelijke dagen terug kwam, met aandrang naar Nel vroeg en er op stond haar alleen te spreken, toen stond zij even bedremmeld als Will en moest deze nog wel het woord doen en, al stamerend, de waarheid bekennen. »Nel was verdwenen,” zoo snikte hij, en er was reden om te onderstellen, dat een jong edelman, ja, misschien wel twee, haar hadden weggehaald. »Wanneer?” vroeg Jean driftig. Men wist hem geen antwoord te geven. Hij sprak er toen van, den Hertog van Northumberland van het gebeurde kennis te geven; Zijne Genade kende haar zeker en zou hem zijn aangenomen kind terug bezorgen, maar Will verzekerde, dat Zijne Genade Nel nooit had gezien, dat hij daarvoor, om voor hem gewichtige redenen, altijd had gezorgd, hetgeen Jean blijkbaar nog in kwader luim bracht; want hij stampte met den voet en keerde zich toen zonder eenigen groet of zonder verdere raadpleging af.

SV.

Robert Conway verlieten wij in dienst van de volkspartij, of liever van zijn raadselachtigen vriend Jean van Verviers. Wat hem werd opgedragen was van zulk gering belang, dat de driftige, eierzuchtige jonkman, die naar handelen verlangde, ten einde zich te onderscheiden, zijn toestand ondragelijk vond: »Gij moet wachten; gij dient geduld te oefenen,” zeide zijn vriend. Op zijn herhaalden aandrang om het dubbelzinnig karakter te verliezen, dat hij als lid van het geheim genootschap had moeten aannemen, was hij officier geworden van een compagnie der Londensche *Train-bands*, in welke betrekking hij van tijd tot tijd voor St. Stephens kapel — de vergaderplaats van het huis der Gemeenten — of voor den Tower dienst moest doen.

Meester Jean had niet verzwegen, dat de benoeming door zijne tusschenkomst verkregen was, had de bewezen dienst wel doen gelden, meer dan zij Robert Conway waard scheen. Wat werd toch van hem gevorderd? Hij moest waken waar geen vijand dreigde; hij moest de hand aan het zwaard houden, dat wel een houten had kunnen zijn; want geen verzet, geen aanval werd zelfs in de verte bespeurd. Wat was het verre van hetgeen hem door Meester Jean was voorgespiegeld en ook van hetgeen hij zich zelve had voorgesteld! Hij had kleinheid bespeurd waar hij verhevenheid had vermoed, hairkloverijen bijgewoond, waar hij warmte van overtuiging had meenen te bewonderen, de kinderachtige eierzucht der middelmatigheid om zich heen zien wroeten en wriemelen, waar hij de kracht van een beginsel in werking had denken te zien. Met walging keerde hij zich bij wijlen af, en waren het niet dat enkele gestalten, als Pym of Hampden, als Falkland of Colepepper hem weder verzoenden met de partij der hervorming, dat de vurige taal en de niet gehuichelde overtuiging van predikers als Alexander Henderson hem in het hart greep, hij

zou geeindigd zijn met de handen in den schoot te leggen of in een oogenblik, dat de jeugdige kracht zich nog eens deed gevoelen en hem tot beweging drong, het zwaard zich aan te gespen en dat, onverschillig voor welke zaak, op het vaste land den meestbiedenden te verkoopen.

Te geringe arbeid voor wie de zwaarste niet te zwaar zou vallen, verplichte ledigheid waar werken en handelen gevoeld wordt een behoefte en een voorwaarde tot ontwikkeling te zijn, zij voeren tot onverschilligheid: de doffe wanhoop eener eens veerkrachtige ziel.

Maar wat de besten en edelsten der zijnen nog op hem vermochten, het werkte slechts tijdelijk ten goede en deed meestal het onbeteekenende van hetgeen hem omringde des te beter uitkomen. Bij den aanblik van Mylord Strafford en diens kampstrijd gevoelde hij zich een dwerg en een lafaard, bekreunde hij 't bijna, niet voor dien man te hebben neergeknield om vergiffenis te verwerven en hem thands ter zijde te mogen staan. Zijn naam zou dan ten minste met dien des geweldigen hebben geklonken en White-hall hebben bereikt, waar zij woonde, die hij had willen, maar niet had kunnen vergeten; zij, die hem dierbaarder werd, naarmate de afstand, die hem van haar scheidde, zich verwijddde, wier beeld hem te trouwer verzelde, hoe meer hij het poogde te verwijderen.

Jean van Verviers was begonnen den jonkman het heerlijkste voor te spiegelen, terwijl hij te gelijker tijd hem van eene zijner illuziën beroofde. Het verlorene won Robert niet terug en het geopend verschiep bleef immer even ver en scheen zelfs niet naderbij te kunnen komen. Mylady Carlisle was de eerste vrouw, die Robert tot hulde en bewondering verplichtte, en de omgang met Jean had die hulde en bewondering doen verkeeren in vrees en in haat. Zijn vriend had beloofd, Jane Howard hem nader te brengen, al zijne zoo rechtmatige begeerten voldoening te schenken, zonder dat 's jonkmans zelfstandigheid tot een offer verplicht zoude worden, en hij bleef verre, verder dan ooit van haar gescheiden, en hij voelde zich als in een onzichtbaar, maar niet te scheuren, net verstrikt. Scherpe woorden liet hij zich vaak tegen zijn vriend, die zijn beschermmer was geworden, ontvallen; de drift deed hem soms het voornemen opvatten om zich voor altijd uit Engeland te verwijderen, maar dan trad Jean hem met zijne kalmte en gezond verstand tegen en verscheurde als een spinrag soms met een enkel woord de webbe, door de drift en de radeloosheid geweven.

In een oogenblik van afmatting, van zedelijke uitputting, had hij de pen opgevat en Lady Jane den brief geschreven, waarop wij haar in haar onderhoud met de Koningin hoorden zinspelen; een brief, waarbij hij haar te kennen gaf besloten te zijn Engeland te verlaten, en die tot heden niet eens was beantwoord. In de laatste dagen waren de bezoeken van Jean steeds schaarscher geworden, en daar Robert geen lust gevoelde om hem te gaan

opzoeken, hadden zij elkaâr in ettelijken tijd niet gezien. Had de armzalige woning in eene der achterbuurten ook altijd het verblijf van Jean geheeten, het bleek dikwerf genoeg dat dit zijne vaste woning niet was; in de laatste maanden evenwel scheen hij zich daar voortdurend op te houden. Of hij zich de armelijke woning schaamde, of dat er andere redenen, die hij niet openbaarde, voor bestonden, zeker was het, dat hij Robert niet zeer gaarne te zijnent ontving, en meestal, zoo hij een bezoek des jonkmans te gemoet kon zien, het trachtte te voorkomen. Robert, die, voor weinige uren nog, tegen eene ontmoeting met Jean opzag, en diens langdurig wegblijven voor zich zelven weldadig waande, had plotseling het besluit genomen hem te gaan zien. Dit besluit was wellicht het gevolg der overpeinzingen, waarin hij geruimen tijd verzonken was geweest. In het kleine en maar schamel gestoffeerde vertrek gezeten, het hoofd geleund op den fijnen maar gespierden arm, die op de houten tafel rustte, had hij nagedacht en berekend, de omstandigheden geraadpleegd en zich zelven, zoo veel hij dit vermocht, beschouwd en gewogen. Welk verschil tusschen den schoonen fieren jonkman, die in het geurig priël de dommelende Lady Jane verraste, en den stemmigen jongen man met de diepe rimpels op het voorhoofd en de ordeloos hangende haren op dien ruwen houten zit, immer voor zich uitstarende als of het verschieft onbegrensd ware en geen horizon had waarop de blik konde rusten! Misschien kwam hem in deze oogenblikken het verleden, dat wij straks herdachten, wel voor den geest, en verklaarde dit wel den droefgeestigen trek, die zich op zijn gelaat vertoonde, de diepe zucht, die hij slaakte. Neen, zoo kon het niet langer blijven. De doffe onverschilligheid had weder plaats gehad voor een koortsachtige onrust en verlangen naar arbeid en beweging! Zijn besluit was genomen! Hij verwachtte niets meer van Jean van Verviers en diens vrienden; hij zou alleen op de kracht van zijn arm steunen, en deze was in den vreemde, waar de werftrom luide roffelde, meer waard dan hier. Een laatste dienst zou hij Jean echter moeten verzoeken, een geringe voor ieder behalve voor hem, een geringe ook in zijn oog, zoo zij slechts niet van Jean had gevraagd moeten worden. Maar nu was het een zware gang dien hij ondernemen ging, en niet dan aarzelend klopte hij aan de welbekende lage deur aan. Spoediger dan hij had kunnen denken, werd zij geopend, niet door de stok-doove oude dienstmaagd, die hij daar gewoon was aan te treffen, maar door een klein mager man. Het scheen iemant uit het Zuiden te zijn, want het gelaat scheen wel getaand en het hair was zwart als de veeren van een raaf. Hij scheen den klopper niet gehoord en dus geen bezoeker verwacht te hebben; want hij schrikte toen hij Robert bespeurde en stamemde, op de vraag of Meester Jean thuis was, dat hij 't wel geloofde, maar dat de oude dienstbode het wel beter zou weten dan hij. Na deze woorden trok hij den hoed, dien hij even had aangevat, nog dieper

in het gelaat, en spoedde, zoo gauw de spille beentjens het veroorloofden, zich heen. Robert bleef hem een oogenblik nazien. Was het dan zoo vreemd dat Jean bezoek ontving? Voorzeker niet, maar wel dat Robert, die reeds zulk een geruimen tijd meester Jean kende en zoo dikwijls had bezocht, dien jonkman nimmer had ontmoet. Maar wie zeide hem ook dat hij Meester Jean bezocht had? De vreemde geloofde immers slechts, dat hij thuis was. Maar wien anders dan Meester Jean zou het kunnen gelden? Dat hij die vragen deed en zich over zulk eene nietigheid bekommerde, had wel eenige reden. Bij het laatste bezoek toch had de oude dienstmaagd hem weêrhouden den donkeren trap op te klouteren, en hem in haar vertrekken doen wachten, onder voorgeven dat Meester Jean niet gestoord wilde zijn; en hij was niet toegelaten eer hij de voordeur had hooren dichtslaan, hetgeen duidelijk bewees dat er een bezoeker geweest was. Niettemin had Meester Jean dit ontkend, en wel op zulk eene wijze, dat Robert geëindigd was met zijn eigen gehoor te wantrouwen.

Maar zijn eigen omstandigheden vervulden hem te zeer, dan dat hij lang over het al of niet geloofwaardige van Jeans gegeven verzekering of over het aantal en de hoedanigheid van Jeans vrienden kon nadenken. Hij klom den trap op en sloeg de hand aan de klink van de welbekende deur, maar vond deze van binnen gesloten. Hij tikte, maar vernam eerst, na een herhaald blijk van zijn aanwezigheid gegeven te hebben, de stem van Jean, die vroeg wie er was, en na Roberts naam gehoord te hebben, met uiterst langzamen tred naar de deur trad en die opende.

»'t Is of ge bevreesd zijt bestolen te worden,» bromde de slecht geluimde jonkman, terwijl hij binnen trad en den mantel, doorweekt van den stofregen, die den gantschen dag reeds gevallen was, op een der houten stoelen neêrwierp.

»Heb ik er geen reden toe, broeder?» vroeg Jean, met een glimlach het oog om zich heen richtend.

»Gij hadt bezoek?»

»Omdat ge mijn deur vondt afgesloten? Een juiste gevolgtrekking!»

»Ik ontmoette een vreemde op den drempel. Een der onzen? Ik zag hem hier nooit.»

»'t Is moeilijk voor mij te verklaren of ik zelf hem ooit zag, daar ik niet weet wien gij bedoelt. Maar vertel mij de reden van uw bezoek. Er is toch geen onraad? Het oogenblik is toch niet gekomen waar gij zoo naar verlangt: het oogenblik om het zwaard te trekken? De Heere behoeft Zijn volk!»

»Indien het zoo ware, dan zoudt gij 't zeker niet van mij behoeven te hooren. Niets meer daarvan!» zeide hij wrevelig, met de hand langs het voorhoofd varend.

»Ga zitten, broeder! en zet den voet op den haardplaat. Zorg voor uw gezondheid, die wel in gevaar schijnt. Gij ziet bleek, broeder! gij trilt of ge de koorts hebt. Kreupele, die het bad Bethesda behoeft, en nog wel Jericho wilt belegeren!»

»Spot maar, de huid is vereelt!» mompelde Robert, wien het echter was aan te zien, dat hij nog niet zoo ongevoelig was als hij wel wilde doen gelooven.

Het vertrek scheen niet veel grooter dan het door Robert bewoonde, maar was veel donkerder. Het was nog vroeg in den namiddag, en hier reeds meer dan schemerdonker. Daarvan was niet alleen het sombere weêr de schuld, maar ook de kleine vensterkozijnen, die bovendien op een enge binnenplaats uitzagen, zoo eng dat men, uit het venster liggend, met den uitgestoken arm wel den tegenover liggenden muur zou kunnen bereiken. Het huisraad bestond uit een zeer gewone spijskast, een houten tafel en eenige stoelen. Slechts had de bewoner het trouwens niet gering voorrecht van een spiegel en een klok te bezitten, welke laatste aan deze zijde van den schoorsteen stond, terwijl de ruimte aan gene zijde gebruikt was om er eene bedstede te bouwen, die slechts door een reus zou te beklimmen zijn geweest, en alzoo onbereikbaar voor Jean, zoo niet een trapjen, dat in een hoek der kamer stond geschoven, een voldoende hulpmiddel had blijken te zijn. De vloer was met matten bedekt, eene weelde, die voor Jean eene behoefte was, daar hij dikwijls over het klimaat in Engeland klaagde en vooral alle vochtigheid schuwde.

Het was reeds zoo donker, dat Robert, zoo hij het huisraad nog behoefte te leeren kennen, niet zou hebben kunnen onderscheiden wat hem omgaf: zoo donker en stil tevens, dat een nieuwe bezoeker dit vertrek bij zijn eerste binnen treden als geheel verlaten beschouwd zou hebben. Robert sprak geen enkel woord en Jean, na de laatste zinsneden, die de ander als spotternij scheen opgevat te hebben, evenmin. Het scheen Meester Jean het eerst te verdrieten. Hij stond op en sprak er van licht te willen aansteken; daarna zou zijn broeder wel zoo goed willen zijn hem mede te deelen wat hij zich voorgenomen had hem te doen hooren, daar zijn broeder toch zeker niet hier gekomen zou zijn om hem zwijgend gezelschap te houden.

»Nee, geen licht! Nóg niet ten minste! Wat ik u te zeggen heb geschiedt beter in donker!» riep Robert heftig uit.

»Is zij u weder in den droom verschenen, de kleine dartele godesse? Kleingeloovige, heb ik u niet gezegd, dat gij haar in de werkelijkheid niet alleen zien, maar ook bezitten zult?»

»Jean van Verviers, scherts thands niet! Gij deedt het lang genoeg met mij, en dat gij het zoo lang kondet doen, toont dat ik geen kleingeloovige, maar een bijgeloovige was!... Ja, gij deedt mij haar zien, maar daarvoor moest ik ook in het knechtslivrij; gij hebt mij haar doen zien op eene wijze, die alleen ú voegt! Maar neen, daarvan niets meer! Ik mag u niet verbitteren, thands het allerminst; want ik heb uw bijstand noodig... voor het laatst, Jean!»

»Ik erken dat gij openhartig en eerlijk zijt, door mij de reden te doen kennen waarom ge mij sparen wilt. Waarin kan ik u van dienst zijn? Zeg 't vrije-

lijk; ik schijn toch wel verordineerd om u aan mij te verplichten.»

»Ik kom hier om vijf pond... Gij behoeft ze mij niet te schenken, maar alleen te leenen — ik hoop ze u spoedig terug te geven.»

»Ge leeft als een kluienaar en behoeft zulk een som! Vijf pond! En uwe wedde als luitenant bij de *train-bands*! Na gierigheid heet ik verkwisting de grootste zonde.»

»Dus verlangt ge te weten wat ik met die vijf pond uitrichten wil! O gij hebt mij wel de onafhankelijkheid doen verkrijgen, die ge mij van den aanvang af voorspiegeldet! Het is mij sedert onze kennismaking wel gebleken, dat ge op prijs steldet wat ik voor de goede zaak deed... Uw lof was veinzerij; uw vriendschap niets dan een masker...»

»Gij doet iets aan de edele kunst der anthropologie, vriendlief! Ik ook; en daarom erken ik met vreugde, dat ik mij niet in u heb vergist; dat gij, wat zoo zeldzaam is, liefhebt met uw gantsche hart uit... liefde, uwe overtuiging dient en daaraan zelfs uwe liefde onderwerpt uit... overtuiging; dat gij achter- noch zijwaards blik, maar alleen recht voor u uit op het pad, aangewezen door een beginsel! Ken ik u niet goed, broeder? — Mag ik nu het licht aansteken?»

Robert was beurtelings rood en bleek bij die woorden geworden. Het was gruwzame ironie, die broeder Jean deed hooren, en wel eene, die waarheid verkondde, niets dan waarheid, en daarom des te kwetsender was. Zoo hij schatten bezeten hadde, hij zou er de helft van hebben willen afstaan, om zich vrij te koopen van den man, aan wien hij zich geboeid voelde, die als een reusachtige slang hem omkronkelde en door een enkele stuip trekking harer wrongen de prooi belette te ademen of haar de beenderen deed kraken. Hoe de drift in zijn binnenst ook woedde, Robert erkende te zeer de oogenblikkelijke overmacht van den vijand, om niet den strijd te schuwen. Hij boog daarom het hoofd en bleef een wijle in het haardvuur, staren, zonder zich meer tegen den wensch van Jean te verzetten, om hem in het gelaat te zien. Het licht was dan ook aangestoken en spreidde niet meer dan een flauwen schijn door het vertrek, waarvan het zelfs het grootste gedeelte in het donker liet.

»Jean,» zeide Robert eindelijk, »ik wilde die vijf pond voor mijn uitrusting en overtocht naar Holland. Ik ben besloten van hier te gaan.»

»Waarlijk? Is er hier niets meer dat u boeit? Heeft de dappere strijder dan alles reeds overwonnen? In dat geval is het waarlijk groot, anderen de hulp van zijn heldendegen aan te bieden!»

»Zoo ik hier bleef, nog enkele uren slechts bleef, zou ik mijn laatste krachten voelen ontzinken. Ik moet heen — bewijs mij dus die laatste vrienden-dienst.»

»Het zou de slechtste zijn die ik u ooit bewijzen kon! Ik zou u tot een lafaard maken.»

»Onze begrippen van moed verschillen; laat mij gaan; ik moet zelfs gaan om geen lafaard te zijn.»

»Tedere vriend, die er niets in ziet zijn vriend door uw vertrek tot een meenedige te maken! Heb ik u Lady Jane niet beloofd als prijs der overwinning en als premie nog daarbij de vernedering van haar die u zoo... liefderijk was? Ik zal die belofte houden, broeder! ik ben in niets veranderd.»

»Ik ontsla u van die belofte. Gij zijt vrij, doe het mij ook zijn.»

Jean andwoordde niet, maar mat den jonkman van het hoofd tot de voeten; het was of hij hem in zijne gedachten woog. Ten laatste stond hij op, en ging hij naar de spijkskast, waar hij uit een der laden een kleine leëren tasch te voorschijn haalde, die hij naar de tafel terugkeerend meêbracht. De tasch was goed gevuld, maar, zoo als bleek, slechts met kleine munt, waarvan hij een groot aantal uittelde en naar Robert toeschoof.

»Daar, Robert Conway! dat zijn vier pond en vijftien shillings. Ik zou ze niet beter kunnen besteden, indien ge daardoor werkelijk zijt vrij te maken. Ik leen ze u niet; ik schenk ze u. Rijg menig Spanjaart aan uw zwaard — ik onderstel voor het minst dat ge tégen den Antichrist zult gaan strijden, ofschoon het mij, alles wel beschouwd, nog zoo zeker niet is.»

»Waaróm niet? klonk het driftig, terwijl Robert de hand op de muntstukken lag.

»Omdat de Spanjaarts altijd toch nog beter betalen dan de Hollandsche kikvorschen!»

»Jean van Verviers, laat mij in vrede van u kunnen scheiden! Laat mij in staat zijn te vergeten dat ik u ooit heb gekend!» riep de jonkman uit, de hand, die op de muntstukken lag en gereed was ze naar zich toe te halen, haastig terug trekkend.

»Gij zult daar altijd wel toe in staat zijn, wat ik ook doe of spreek! Erkentelijkheid is een last, en alle lasten werpen de lustige menschenkinderen zoo spoedig als mogelijk is af. Ik wil u echter, voor wij scheiden, mijn signalement geven, opdat ge de lieden van mijn soort, zoo gij er ooit op reis mocht ontmoeten, dadelijk ontvluchten kunt. Toen ik u voor het eerst ontmoette waart ge in Whitehall verdwaald en stondt ge in een gaanderij, die sedert Koningin Elisabeths tijd niet meer betreden werd. Had ik u daar maar niet opgemerkt! Want weet ge wat er dan gebeurd ware? Ge zoudt stil naar huis zijn geslopen en u daar op de kniën hebben geworpen en den Heere vurig hebben gedankt, dat Hij u de genade had bewezen een heilige te hebben doen kennen in Mylady Carlisle. Weinig tijds daarna zoudt ge in de gelegenheid zijn geweest die heilige nog eens te zien, en dan had zij u de knie oodmoedig leeren buigen voor Lord Strafford, die u op hare voorspraak weder in zijn dienst had genomen, misschien wel met rangverhooging, misschien wel als deurwaarder bij de Sterrekamer. In dien tusschentijd zou Lady Howard Lady Percy zijn geworden, wat tot uw heil en uw glorie geweest ware, waarvan Mylady niet zou nagelaten hebben u te overtuigen. En als dan het ergste gebeuren mocht en Mylady Lord Strafford moest verliezen, dan zou

zij u hebben uitgekozen tot zijn opvolger, en dan eerst zou de heilige uwe aanbidding recht waardig zijn geworden, want gij zoudt dan hebben bevonden dat zij er eene was van vleesch en bloed. — Dit alles heb ik verhinderd, Robert Conway; en nimmer heb ik daarvan spijt gehad, dan alleen in dit oogenblik; want nu geloof ik waarlijk dat ik u ongelukkig heb gemaakt, en dat ge zulk een lot waardig waart geweest!»

Robert sprong op en zonder het geld, dat hij zoo dringend behoefde, mede te nemen, keerde hij zich om en stapte hij haastig naar de deur. De ander volgde hem met de oogen en kon op het anders strakke gelaat den trek van angst niet terughouden, die er thands zichtbaar op werd. Maar hij scheen den jonkman goed gewogen te hebben, want deze bleef bij de deur staan, een oogenblik strijdend met zich zelve; toen trad hij langzaam naar Jean toe en reikte hem de hand: »Ik geloof, dat ge een goede daad aan mij verrichttet. Heb ik dat niet altijd getoond te gelooven, zoo vergeef het mij. Ik deed dwaas op anderen te steunen, gij misschien niet wijs om mij zoo te overheerschen. De Heere heeft gewild dat ik mijn eigen weg zou gaan, en nimmer bleek het mij duidelijker dan sedert ik u leerde kennen. Ook in dit opzicht alzooblen ik u dankbaarheid schuldig, want gij waart het middel in Gods hand om mij te doen terugkeeren van de dwaling mijns wegs. Jean, laat ons dus in vrede scheiden! Ja, ik dank u dat ge mij uw slaaf deedt zijn, want dit heeft mij alle krachten doen inspannen, om mijne boeien te doen breken.»

»Menigeen draagt het juk der dienstbaarheid terwijl hij zich vrij denkt: vaarwel, jonkman!»

»Niet zulk een afscheid! Waarom altijd zoo kil? Wij zien elkander misschien nimmer weder. Wat ge mij ook deedt ondergaan, ik kan niet dus van u scheiden, ik kan uwe minachting niet verdragen.»

Dit was het, wat Robert op den drempel nog terug deed keeren. Hij wilde den invloed die hem verderfelijk, die hem vergiftig toescheen, ontvluchten, maar hij kon het toch niet verdragen, dat de man, die dien invloed had uitgeoefend, hem niets meer dan minachting waard keurde.

»En wat deed ik u dan wel uitstaan, jonkman?» vroeg de ander op een gants anderen toon als hij tot dus verre had aangeslagen. Er school geene warmte in, zoo als Robert had gewild, maar hoogheid; toch was het snerpend sarkasme van vroeger er uit verdwenen.

»Ieder ander misschien hadt gij de grootste wel-doener kunnen zijn, maar mij hebt gij bittere uren doen doorbrengen. Mij is 't behoefte vrij te zijn, geenerlei band te voelen.»

»Toon mij de boeien die ik u liet dragen; noem mij een daad op, die ik u beval te verrichten tegen uwen wil.»

Robert zweeg. Hij kon geen vorm geven aan zijne overtuiging; verzekerd was hij er van, dat een vaste hand hem geleid en gebracht had werwaards hij niet had gewild, dat die hand die van Jean was geweest,

maar aanwijzen kon hij haar niet, want zij was immer onzichtbaar gebleven.

„Welnu? Waar blijft de beschuldiging?” vroeg de ander met aandrang. „Geloof niet dat ik het vraag met het doel mij te verdedigen en u daardoor te weerhouden van te gaan. Gij mocht mij weder eens van beperking uwer vrijheid willen verdenken; daarom acht ik het noodig u dit te zeggen en niet om u iets te verwijten, niet om mij jegens u over miskenning te beklagen; ik heb op geene erkentelijkheid gerekend, dit doe ik nooit; ik behoef noch verlang die, van wie ook.”

Robert bleef staan waar hij stond, altijd naar feiten zoekend, die als bewijzen zouden kunnen gelden voor zijne beschuldiging, maar ze niet vindend, totdat hij op de herhaalde vraag des anderen ten laatste stamde: „Hebt ge mij niet van elk een afgezonderd? Hebt ge mij geen lid doen worden als bij verrassing van die geheime vereeniging, in wier grondstellingen ik nooit deelde, en die ik heb moeten bezweren? Hebt gij mij niet afgemat door werkeloosheid? Hebt ge mij niet langs bochten en slingerpaden gevoerd, waar ik niet den weg wist te vinden en alzoo naar de hand van een gids moest grijpen, die er wél bekend was, en mij dus kon voeren waar en zoo als hij goeddacht?”

„De Heer heeft u verordineerd om zelfstandig te zijn, om uw eigen weg te gaan, hebt ge me straks gezegd. Het ware eene lastering te gelooven dat Hij zich vergiste, dus rest mij niets anders dan te onderstellen dat gij 't u zelven deedt, of dat uwe beschuldiging valsch is. Robert Conway, moet gij niet een zwakke knaap geweest zijn in plaats van een krachtig jongeling, zoo als gij u zelven gevoelt, indien het waar ware dat ik u had rondgeleid als een blinde? En indien ik dit waarlijk heb gedaan, dan verdient gij 't ook, want dan zijt gij ook niets anders dan een zwakke knaap, die dringend een krachtigen bijstand behoefde. Ziet gij wel in, hoe uwe beschuldiging hinkt door hare tegenstrijdigheid? Gij zijt zelfstandig, maar dan heb ik u niet kunnen overheerschen; ik heb u overheerscht, maar dan waart gij ook niet zelfstandig, wat ge mij toch wel niet zult willen toegeven.”

Robert was er verre van af de sluitrede juist te vinden; zijn gantsche ziel kwam tegen het spitsvondig betoog op, maar toch wist bij het niet te weerleggen! Hij had ook den tijd niet, om er de zwakke plaatsen van op te zoeken, want Jean vervolgde: „Slechts één punt verdient verdediging. Ik leidde u langs slingerpaden, voegdet ge mij toe. Welke waren die? Bedoelt ge daarmee uw gang naar White-hall? Het was de eenige vermomming, welke ik u deed aantrekken. Geschiedde het op mijn last, of stelde ik mij zelven in gevaar om u van dienst te zijn? Geef u zelven daarop het antwoord; ik behoef het niet te vernemen. En nu, geef gehoor aan hetgeen gij de inspraak uwer zelfstandigheid geloofd en wat niet anders is dan die uwer ijdelheid. Het beste getuigenis mijner vriendschap voor u is de raad, dien ik u op de reize meê geef: leer

gehoorzaam. Uwe zelfstandigheid gaat door gehoorzaamheid niet verloren, maar wordt er door beproefd en door de beproefing verstaald.”

„Blinde gehoorzaamheid voegt alleen den slaaf,” viel Robert heftig in.

„Zij behoeft niet anders dan vrijwillige overgave te zijn van gemoed en verstand: eene vrijwillige, maar eene geheele.”

„Maar dat zijn de verfoeilijke leerstellingen der Jezuïeten, dat heillooze leger van den Antichrist!”

„Aan wie ook ontleend, zoo ze goed zijn en tot verheerlijking leiden van het rijk Gods op aarde, zult gij, verwaten jonkman, ze durven bestrijden? Wat zou er worden van het huisgezin, zoo de zoon immer vroeg naar het waarom, eer hij deed wat hem geheten werd; wat van den Staat, wat van de Kerk? Kunt gij, zoo trotsch op uwe zelfstandigheid, zoo naijverig op uwe vrijheid, uw eigen wil volgen in het gelid van uw vendel? Is de overwinning denkbaar, als ge niet zijt een werktuig in de hand van den veldheer? Gehoorzamen moet ge, totdat ge kunt bevelen, en om eenmaal te kunnen bevelen, moet gij eerst leeren gehoorzamen. Leer die les van buiten tijdens uw overtocht, opdat gij haar kent wanneer gij in Holland aan wal stapt.”

Hij maakte eene beweging met de hand, die Robert kon beschouwen als een wenk om heen te gaan. Maar het was of die woorden hem betooverden. Dús had hij Jean nimmer hooren spreken. De schrille spot had dezen wel altijd eene meerderheid tegenover Robert verschaft, maar het was er eene, die onwillig geduld werd en te loor ging, zoodra de klank der stem was verstorven; nu was het eene andere meerderheid waarvoor de jonkman boog, eene van het verstand, eene, nog verhoogd door de hoogheid die haar vergezelde. „Maar ik heb gehoorzaamd, al wildet gij mij straks ook het tegendeel bewijzen!” riep Robert uit. Hij waagde het niet meer de uitspraken van den meester ter toetsing te brengen aan zijn eigen oordeel; hij waagde geen redetwist meer, maar kon toch den wrevel in zijn binnenste niet verbergen. Zijn wil was reeds gebogen voor dien des anderen, en een donker besef daarvan deed hem nog tegenstreven, schoon hij het knellen van de banden reeds voelde. „Maar wat heeft het mij gebaat? Ik ben het doel dat ik beoogde en dat ge mij zoudt helpen bereiken, geen voetstap nader getreden!”

„Schijnbaar zijt ge er zelfs van verwijderd, want als ge straks de St. Pauls kerk voorbij gaat, zult ge er licht zien, zult ge er hooren hameren en beiten — en dat alles is voor de hooge plechtigheid die aanstaande is: het huwelijk van den machtigen hoog verheven Henry Percy met de rijke erfdochter der Howards?”

„Mijn God!... en dat hoor ik nú eerst! Haar huwelijk! Almachtige God!”

„Ik dacht u die zwakheid te boven!”

„Jean, niet weder dien duivelschen sarrenden toon! Gij hebt mij haar ontroofd, ja gij! Maar het is logen...”

„Ik kondigde u vroeger de verloving aan, wat gij niet woudt gelooven. Toen verkreegt ge zekerheid als lakei, thands zoudt ge 't als hellebardier bij het outer kunnen verkrijgen....” Maar de wanhoop des jonkmans scheen wel eenigen invloed op hem te oefenen, want hij staakte het sarkasme, dat ontvangen werd als de geeseling op den rug eens bezwijmden. „Robert Conway!” vervolgde hij zachter „moest ik niet gelooven, dat ge afstand van haar hadt gedaan, daar ge van heengaan spraakt? Gij dacht dit ook gedaan te hebben: gij bedriegt u zelven ook dáarin!”

„Ook dáarin! Maar toch niet in uwe valscheid, want aan uwe onmacht kan ik niet gelooven. Gij hebt mij vernietigd.... Vloek over de gehoorzaamheid die ik u bewees!”

„Gehoorzaamheid kendet ge nooit, want dan zoudt gij ook haar oudste telg kennen: geduld!” riep de ander luid en met gezach.

„Geduld! En dat woord durft gij tot mij uiten, tot mij in dit oogenblik! Maanden lang heb ik geduld gehad! Zou ik anders verdragen hebben wat ik verdroeg; zou ik anders u ter zijde zijn gebleven, u, die...”

„Laat het woord binnen blijven, want het uit te spreken mocht u later berouwen. Geduld! Wat de onbezonnen jonkheid al niet met dien naam durft betitelen! Als zij, in blinde hartstocht rondgevoerd, met kinderachtige drift om zich heen tast en niet dadelijk grijpt, dan acht zij zich verongelijkt. Geduld, dat is de regendrappel, die de steenrots uitholt; dat is de spin die haar web weeft, telkens gescheurd door de windvlaag, maar ook telkens weêr gehecht!” Zijn stem daalde, zijn oog verloor den scherpen doordringenden blik, maar verkreeg iets vaags, alsof het zijn kracht naar binnen keerde tot zelfbeschouwing en in geene betrekking meer stond met de buitenwaereld. „Geduld, dat is jaren, jaren staren op een doel, dat altijd verwijderd blijft; jaren te dwalen in een doolhof, waar de eene weg den anderen kruist, zonder den uitweg te vinden; dat is: gedeerd te zijn in het liefste, het eenige, wat u aan de menschheid bindt, te zien afgesneden, en toch niet te wanhopen; dat is: het uur der vergelding eene zaligheid als die der engelen te weten, dat uur altijd te zien verschuiven en toch nog te blijven volharden!... En gij zoudt weten wat geduld is!”

De jonkman had een eerbiedig stilzwijgen bewaard bij die alleenspraak, welke eene der diepten van dat hart deed gissen. Was dat de snijdend scherpe broeder, die met vriendschap spotte, onverschillig al het hem omringende gadesloeg, en door geenerlei hartstocht bewogen, voor elke zwakheid, zelfs de tederste, zelfs de vergefelijkste, onmeêdogend was? Welk een smart beefde in de gesproken woorden, welke afronden gaapten daar in het hart, dat hij eene vlakke als die der woestijn had geloofd!

„Hebt gij dat gedaan? Spreekt gij van u zelven? Ga voort, Jean, hef den mantel geheel op, waarvan gij een slip omhoog tildet! Het is mij, of ik u

thands eerst begrijp, of ge thands eerst wilt zijn van het geslacht waartoe ik behoer. Ga voort! Gij hebt geleden, gij lijdt nog; men heeft u onrecht aangedaan?”

„Onrecht? Ja wel eenig onrecht!” riep hij uit met onbeschrijfelijke bitterheid. „Hebt ge ooit een Madonna gezien, de heilige moeder der smarte, zoo als onze Rafaël die op het doek wist te tooveren? Maar neen, gij leeftet altijd in deze nevelen, in dit land met beperkten horizon, en waar niets zoo welig kiemt als de sektegeest en de paddestoelen!”

„Jean, zijt gij ernstig, dan jaagt ge mij schrik aan! Dan zou ik vermoeden....! Zijt ge waarlijk een baling, wees dan wat liefderijker in uw oordeel over het land dat u opnam.”

„Gij hebt gelijk!” hernam de ander, na een oogenblik dralens: het was of het hem moeite kostte weder het pad te vinden, dat hij onbedachtzaam genoeg had verlaten. „Ik was ernstig maar onrechtvaardig, en beiden om uwentwil. Ik verhaalde u straks zoo roerend van een man, die geduld had, niet waar? en ik bewees terzelfder tijd dat het gemakkelijker is leeringen dan voorbeelden geven.... Vergeet uw geld niet, dat op de tafel ligt!”

Maar Conway had thands geen haast meer om heen te gaan; hij begeerde geen reisgeld, hij begeerde thands vertrouwen.

Hij was er van overtuigd, dat Jean straks zich zelven had bedoeld en van zijn eigen verleden had gewaagd, en dat hij dat in een oogenblik van openhartigheid had gedaan, waarover hij thands berouw gevoelde, misschien wel, omdat hij den jonkman, die hem verliet, niet meer tot eenige dienst in staat geloofde. Een nieuw denkbeeld voer hem door het brein. Indien hij dien man eens de grootste dienst bewees die eenig sterveling hem bewijzen kon! Indien hij, met opoffering van zich zelven dien man eens de wraak kon verschaffen waarnaar hij zoo reikhalzend uitzag, daardoor hem gelukkig maakte en ook — hij bekende 't zich noode! — zich zelven voldeed!

„Zij was u wel dierbaar, die gij met een naam noemdet der afgodeerende Kerk ontleend?” vroeg hij deelnemend zich tot Jean heenbuigend.

„Laat dat, broeder! De ernstige tijden, die God de Heer ons doet beleven, voeden andere gedachten dan de beschouwing der Kunst doet ontstaan. Er is een tijd geweest, dat ik er oog voor had, maar de Heere Heere heeft mij aan de ijdelheden der waereld onttrokken.”

„Jean van Verviers, gij misleidt mij, omdat ge mij zwak gelooft; en toch ben ik wel niet zoo geheel krachteloos. De vrouw, waarvan gij spraakt, stond in betrekking tot Mylady Carlisle; die vrouw is door haar rampzalig geworden, en van daar uw haat jegens haar, dien ge nooit ontveinsdet. En die zelfde vrouw haat ik ook met een gruwelijken haat! Naar arbeid heb ik verlangd, welnu, ik wil den gewichtigsten mij opleggen... Lafaard die ik was, dat ik die vrouw wilde ontvluchten! Deze arm zal mij wreken en u... en onze heilige zaak zal een geslepen vijandin minder tellen.”

„Gij wilt haar vermoorden?” vroeg Jean, eensklaps het hoofd omhoog beurend en den jonkman aanstarende, met eene uitdrukking van verrassing op het gelaat.

„Ik wil met mijn bloed boeten voor wat er strafbais in die daad jegens den Heer mocht zijn!”

„Geloof gij dan den dood zulk een foltering, dat hij u zou kunnen wreken voor hetgeen die vrouw u heeft doen lijden? Ik prijs uw moed, broeder, maar de straf, die gij u voorstelt, is niet geëvenredigd aan de misdaad. Bovendien zoudt gij uw oogmerk weinig bereiken, en zou de gedachte, dat Henry Percy en Jane Howard in de huwelijkskoets stapten op het oogenblik dat gij naar Tyburn gingt, uw laatste wandeling juist niet veraangenamen! Ik achtte het altijd beter, dat ge bij uwe wraak gezond bleef en tevens in het bezit geraaktet van het begeerde kleinood.”

„En dacht gij dit nog altijd?”

„Ik verloor het nooit uit het oog.”

„Zelfs niet terwijl gij mij tot werkeloosheid veroordeelt?”

„In ieder ander oogenblik zou ik u niet alleen de verzekering daarvan geven, maar ook een vernieuwd bewijs.”

„Waarom thands niet?”

„Omdat ik u niet overreden wil iets te doen waar uw gevoel van zelfstandigheid, uw begeerte naar vrijen arbeid zich tegen verzet.”

„Een woord van u, en ik blijf.”

„Ik spreek dat woord niet. Zou ik later niet weder moeten hooren dat ik u overheerschte, dat ik u onder het juk bracht? Bovendien vordert de arbeid, dien ik u wellicht zou kunnen aanbieden, blinde gehoorzaamheid.”

„Zal die tot hare vernedering kunnen voeren, tot verbreking van den band, dien Jane aan dien ijdel en waereldling, dien slependen lichtmis hecht?”

„Ik wil uwe gehoorzaamheid niet koopen, en daarom antwoord ik u niet. Ik herhaal u wat ik u straks reeds toeriep: gij zijt vrij te gaan; ga, indien ge dat wilt; ik zal u niet terughouden.”

„Gij foltert mij. Is mijn hier blijven u dan zoo onverschillig? Ben ik dan zoo weinig in uw oog, dat een enkel woord, dat mij hier zou kunnen doen blijven, u te veel is?”

„Te veel om u zelfs wil... Of gij zoo weinig zijt? Gij zijt zoo veel, dat ik u het hoogste geluk waard schat.”

„En ik zal het mij nog kunnen veroveren, door uwe hulp veroveren? Jean, lieve broeder, mijn waan is verdwenen... Ik blijf hier. Gij hebt er mij van overtuigd dat ik hier nuttiger kan zijn dan ginder.”

„Volstrekt niet! Wat ik zeide had geenszins dit doel.”

„Het zij dan zoo!” riep Robert met den voet op den vloer stampend. „Ik blijf hier, ik wil hier blijven, omdat ik dit mijn eigen belang geloof. Zijt gij dan nu te vreden?”

„Van tevredenheid van mijne zijde kan immers

geen sprake zijn? Ik verlangde niets van u.”

„Zijt gij werkelijk een mensch, een schepsel met bloed in de aderen?”

„Voor een engel hielt ge mij nooit, voor een duivel straks nog. Toch zal 't het verstandigst zijn mij het midden te doen houden, waardoor ik werkelijk zou wezen wat gij betwijfelt. Gij begeert dus hier te blijven. Het zou kunnen zijn dat ge morgen anders dacht, en dan behoefte mocht hebben aan reisgeld, neem dus mede wat op tafel ligt. Ik schenk het u van harte. Aarzel niet, neem het!”

„Goed, maar thands, broeder! zult ge wel genezen zijn het bewijs te geven waar gij straks op doeldet! Het bewijs, dat gij altijd het doel dat ik beoogd heb, wenscht te bevorderen... Gij wilt mij doen arbeiden. Wat hebt ge mij op te dragen?”

„Dat ge kalm en bedaard naar huis gaat en daar in de eenzaamheid gaat nadenken hoeveel wijzer gij gedaan zoudt hebben niet driftig en ongeduldig te zijn geweest, daar ge dan bij uw eigen vuur hadt kunnen blijven zitten, geen gevaar hadt geloopt van doornat te worden en toch even ver als thands gekomen zoudt zijn.”

„Is dat het eenige, wat ge mij te zeggen hebt, het eenige, Jean?”

„Voor het oogenblik ten minste. Gewichtige dingen zijn aanstaande. Een bloedig spel zal er gespeeld worden, maar gij hebt verbeurd er deel aan te nemen. Gij moogt toezien... Vaarwel!”

Robert voelde of hij de muntstukken werkelijk in de tasch had; hij stampte nogmaals driftig met den voet; hij rekte den nek als de fiere hengst, wien voor het eerst de breidel wordt aangelegd, en die het ijzeren gebit tusschen de tanden poogt te vermalen! Hij hief de oogleden op en ontmoette den blik van den ander, die hem aandachtig gadesloeg. „Gij zult mij roepen, broeder!” zeide hij met gedempte stem, „als ge oordeelt dat mijn hulp nuttig kan zijn; ik zal weten te wachten. Vaarwel!”

Hij stapte ijlings naar de deur, maar had die naauw bereikt, of hij hoorde zich terug roepen.

„Gij hebt uw riddersporen verdiend. Herneem voor een oogenblik nog uw plaats,” beval Jean. „Daar is gewichtig werk, zeide ik, en ik voeg er thands bij: voor u. Het oogenblik, dat er slag geleverd zal worden, is aanstaande. Buig uw hoofd wat dichter bij. Men is gereed het leger, dat nog altijd te York ligt, naar Londen over te brengen, en dan... begrijpt ge wat volgen moet?”

„Wie vertelde u dat? Alles is thands juist zoo rustig! Onmogelijk. Was hij het ook, die vreemde magere gedaante, die ik straks op uw drempel ontmoette?”

„Het is zoo als ik u vertel, en dat alleen gaat u aan,” viel Jean beslissend in.

Robert boog het hoofd en zweeg.

„De uitgehongerde benden zich op Londen storten. Zijne Majesteit zal ze hier voedsel en kleeding doen vinden; gij kunt begrijpen hoe dankbaar ze zullen zijn.”

„En het doel is: Strafford te verlossen?”

»Den tederen vriend der tedere Lady, en om Pym met de zijnen diens plaats in den Tower te doen innemen, maar in een vertrek, dieper dan de kamer waar de tedere vriend thands huist.»

»Vermetele en dwaze aanval!» riep Robert. »Londen zal als één man opstaan!»

»Denkt ge? Vergeet ge dan, dat de dikke *aldermen* hun buidels hebben te bergen, waar zij wel den behoorlijken tijd voor nemen zullen. De *trainbands* zijn uitmuntend geschikt om de orde te handhaven bij een hanengevecht of bij een bokspartij, maar zelfs voor een beschonken soldaat Zijner Majesteit knijpen zij goedaardig de oogen dicht. Londen zal als één man opstaan? Als dat waar was, dan mocht ge den aanval niet alleen vermetel, maar zelf dwaas noemen, maar dan ook had Mylady dien niet beraamd; want vergeet niet, dat zij de ziel is van den aanslag.»

»Zij? Is zij het, broeder? Eindelijk, eindelijk!»

»Jammer maar dat de ziel niet te vatten is met de handen. Maar verontrust u maar niet al te zeer; haar broeder is een der armen die zij gebruikt en dus... Goede broeder, indien ik een krijgsman ware, en ik had een doodvijand en zag hem aan mijn voeten als overwonnen neêrgeknield, dan zou ik hem niet het hoofd kloven, maar wel armen en beenen afhouden en dan de wonden pogen te genezen — me dunkt dat ik dan beter zou treffen. Robert Conway, Henry Percy is een der aanvoerders!»

»Jean, waar kan ik hem vinden?»

»Ik zal het u zeggen als het noodig is. Neen, de aanslag is niet zoo dwaas als gij denkt. Robert Conway! hij zal gelukken, als wij niet met het grootste beleid te werk gaan, want er zijn reeds ettelijke knechten, als landbouwers verkleed, in Nottingham aangekomen. Mylady wil Strafford redden, maar dat niet alleen, zij wil ook den Koning van Engeland redden; zij wil hem machtig maken, natuurlijk op de éene billijke voorwaarde dat hij dankbaar zij, en daar zij weet, dat Zijne Majesteit, hoe talrijk haar deugden ook zijn, die der dankbaarheid mist, zal zij er voor zorgen dat het geredde huis van Stuart machtig worde jegens allen, behalve jegens haar. Goed overlegd! en daarbij teder oplettend! Lord Strafford moet een der getuigen zijn bij de huwelijksplechtigheid van Henry en dan... wat kan het geslacht der Northumberlands dan nog meer wenschen? Niets meer dan een... troon.»

»Geef mij de gelegenheid, om dat duivelsch spinsel weg te vagen.»

»Kies uit uw vendel eenige der vertrouwdeste mannen: bereid ze voor op een opontbod. Ik zal u het tijdstip aanwijzen waarop gij te handelen hebt; maar vóór dien tijd geen enkel woord daarover, aan wie ook!»

Robert knikte toestemmend, maar gaf geenerlei blijken van blijdschap; zelfs nam zijn gelaat bij den bevelenden toon zijns broeders een uitdrukking van wrevel aan. »Gij wist dit alles reeds lang?

»Waarom die vraag?»

»Toch riept ge mij niet tot u! Toch zoudt ge mij hebben laten gaan, indien ik zelf niet besloten had te blijven.»

»Zeker.»

»Ik kan mij dát nog begrijpen; maar minder, maar in het geheel niet, dat gij, nu ge niet uit broederlijke gezindheid mij dezen arbeid opdraagt, dien zelf niet verricht. Daarvoor bestaat zeker een reden.»

»Misschien wel, maar het is nu de tijd niet om elkaâr bekentenissen te doen. Ik wijs u den vijand aan, dit is mijn werk; gij overwint hem, dat is het uwe. Vergeet vooral niet u in te prenten, dat ge weder officier bij een van 's Konings regimenten zijt geworden: hebt ge een en ander daarvoor noodig, zoo koop het voor mijne rekening.»

»Weder een vermomming! Waarom niet liever recht op het doel afgegaan? Waarom, nu gij den aanslag kent, het Parlement daarvan niet kennis gegeven? Het opzet van Percy, van Mylady, is landverraad; en de constabels zijn beter op het grijpen en boeien afgericht dan ik.»

»Toen ik u straks terug riep, was het om te hooren en te gehoorzamen. Knaap!» vervolgde hij met verheffing van stem, »om eene glansrijke overwinning in het geheim voor te bereiden, kiest men geen drie honderd praters tot bondgenoten. Vaarwel! Wanneer het tijd is, zal ik u roepen. Verheug u thands; gij zult arbeiden en gelegenheid hebben u te onderscheiden.»

Was het ernst of spot? De glimlach, die de laatste woorden verzelde, deed aan het laatste gelooven. Maar ware het ook eerste geweest, toch zou Robert niet in eene betere stemming naar huis zijn gekeerd; want hij begreep het maar al te goed: hij was niet meer dan een werktuig, dat door de hand des meesters in beweging werd gebracht en onbewust was van het waarom of waartoe.

XVI.

Het was avond en guur in de straten van Londen, terwijl een koude nevel de duisternis nog duisterder maakte, aan het flauwe lichtjen, dat op den hoek eener straat ontwaard kon worden, een rossen tint gaf en dit tevens belette op meer dan enkele voeten afstands eenige schemering te verspreiden. De voet waadde in het slijk en zocht dikwijls te vergeefs de gaten te mijden, die de lompe huifkar van den plattelandsbewoner, die zijne waren ter markt bracht, of de reusachtige wagen, bespannen met de daaraan geëvenredigde paarden van Zeeuwschen oorsprong, en beladen met porter en ale, daarin hadden geploegd. Nel ondervond het, hoe ongebaand de weg was, dien zij in haren angst was ingeslagen. De bezwaren, die zij in haar loop ondervond deden haar op de pijnlijkste wijze tot bewustzijn geraken van den toestand, waarin zij zich bevond. Waar was zij; waar ging zij heen? Die vragen

kwamen te gelijker tijd in haar op. Zij was in een straat, dat vermoedde zij, maar hoe die heette en waar die heenleidde, dat wist zij niet en kon zij ook niemand vragen, want zij zag geen levend schepsel om zich heen; zij zag niets. Als zij scherp staarde, dan meende zij wel op weinig afstands iets te zien bewegen in gelijke of tegenovergestelde richting, en soms bevestigde ook het gekletter in het slijk naast haar het opgevat vermoeden, maar wie het waren, mannen of vrouwen, ouden of jongen, dat kon zij niet onderscheiden.

Wat zij nog maar zelden gedaan had, deed zij nu; zij schreide. De voet werd loomer en loomer en werd steeds met grootere moeite uit het slijk getrokken, waarin hij kleefde. Gelukkig dat zij voor zich uit een rood lichtjen zag! Maar hoe ver was het nog wel! Zij zou er nooit kunnen komen, zoo dacht zij, en hare neêrslachtingheid ontroofde haar nog de krachten die haar restten. Op een grooten steen, tegen wien zij aanbonsde, hurkte zij neêr. Zonder het te weten, was zij van het midden der straat afgeweken en zijwaards gedwaald, zoodat zij op de harde zitplaats, die vlak voor een thands gesloten winkelhuis, onder de breede luifel, ten minste voor den regen, die in de laatste oogenblikken uit den nevel was voortgekomen, beschut was. Met de rust kwam eenigermate de verloren moed terug: en nu zich voor het oogenblik de bezwaren, die haar straks onoverkomelijk toesschenen, niet meer opdeden, was zij zelfs in staat zich over hare vrijheid te verblijden.

Aan de duisternis om zich heen scheen zij zich reeds eenigzins te gewennen, aan de stilte evenzeer; en daar te zitten geheel vrij, zonder opzicht, zonder zich te hooren dreigen of uitschelden, of zelfs met goede en zachte woorden te hooren bedillen of vermanen, het was reeds een groot genot. Aan terugkeeren naar den goeden ouden Will had zij straks in al hare wanhoop niet gedacht, dus thands in hare kalmer stemming nog minder. Neen, den goeden ouden Will durfde zij niet meer onder de oogen komen; jegens hem had zij kwaad gedaan, al was ook »de magere zwarte» er de oorzaak van. Goeden ouden Will hoopte ze later wel terug te zien, na eenigen tijd; als zijn kwaadheid wat bedaard was en zij hem meteen wat lekkers kon meêbrengen, waar hij zoo veel van hield; maar als zij nu terugkeerde en hij haar met de goedige oogen kwaad aanzag en misschien wel evenzoo schreide als laatst, dan zou zij door den grond zinken van schrik, dat voelde zij wel.

Maar ergens moest zij toch komen. Had haar verstand het haar niet reeds lang gezegd, de koude lucht, die haar de schouders van tijd tot tijd schudde en de tanden zelfs klapperen deed, zou haar toch op dat denkbeeld hebben gebracht. Er was maar één huis waar zij kon aankloppen; het was het eenige in gants Londen, dat zij kende; er was behalve Will, dien zij kwaad had gedaan, maar één menschenpaar dat van haar hield. Naar den Tower dus zou zij gaan, naar Tim en Bessie. Als ze maar

eerst wist, hoe zij er regelrecht zou kunnen komen. Zij zou het kunnen vragen, want duidelijk hoorde zij meer dan het kletteren van den rogendroffel op de luifel, hoorde zij het klotsen van haastige en forsche voetstappen door het slijk.

»Och, wijs me den weg naar den Tower!» riep zij, toen zij werkelijk ettelijk zwarte gedaanten voor zich voorbij zag trekken en verschillende stemmen dicht in hare nabijheid vernam.

»Wat is dat?» hoorde zij er een vragen, die misschien wel een oogenblik stilstond, maar weldra door de anderen werd aangespoord om zich niet op te houden om zulk eene. Ware het licht geweest, dan zou het kind een rij van stemmige mannen, geheel in zwart laken gekleed, allen met witten omgeslagen boord en manchetten hebben gezien, en als zij onder het bereik hunner stemmen ware geweest, dan had zij zaken hooren bespreken, waarvan het bestaan haar ten eenenmale onbekend was. Indien zij maar iets van de buitenwaereld had geweten, dan zou zij vermoed hebben, dat iets gewichtigs die anders kalme en bedaarde mannen tot haast noopte, en zou zij uit de enkele opgevangen woorden hebben kunnen afleiden, dat er ergens in de stad iets zeer bijzonders gebeurde. Thands dacht zij alleen, dat die voorbijgangers haar niet hadden verstaan, hoe zij ook haar vraag herhaald had op luider toon dan de eerste maal. Toch bleek het haar, dat zij zich daarin vergist had, want na eenige sekonden hoorde zij zich fluisterend aanspreken en wel door een van de groep, die straks voorbij was gegaan. Hij was een voetstap achtergebleven en had toen zich ijlings afgewend naar de plek van waar haar stem had geklonken. Zij voelde zijne hand rondtasten, die in hare lange lokken rondwoelde en hoorde haar toefluisteren vleierend en zacht: »Zie in een half uur in Cheapside te zijn, onder de luifel van de smidse die daar is, Ik heb nu geen tijd, beste meid! Ik zal je daar zoeken.» Hij boog zich nog meer voorover, hetgeen haar achterwaarts deed wijken, zoodat zij van haar harde zitplaats dreigde af te vallen; maar hij spoedde zich ijlings weg, zeker om de anderen weder in te halen. Nel begreep niet, dat de duisternis ditmaal, en misschien wel meermaalen reeds, de wijde mantel was geweest, die een zedelijken bult van een der sterken in den geloove voor het oog der oningewijden had verborgen. Zij voelde zich alleen van een onverklaarbaren angst ontslagen nu zij weder alleen was en had den moed niet een tweede proef te nemen om zich op die wijze van den te nemen weg te vergewissen. De lieve, goede God zou haar wel helpen! Hoe dit mogelijk ware wist zij niet en daarover wilde zij ook liefst maar niet denken. Ook zou het niet overal zoo donker zijn als hier, en zoo ze maar weêr het blijde licht in de oogen kreeg, dan zou zij zelve wel de armen uit de mouwen steken, de oogen in het rond slaan en er op die wijs wel voor een goed deel komen.

Het was of haar wensch reeds voor de helft vervuld werd, daar zij in de straat, maar nog geheel

in de verte, een rosachtigen tint ontwaarde, die immer toenam en weldra veroorzaakt bleek te worden door ettelijke toortsen en pekkransen, die op lange staken door eene zeer luidruchtige menigte werden voortgedragen. Begroette zij het licht ook met een blijde verrassing, het gejoel en gedruisch, dat zich daaraan paarde, vervulde haar werkelijk met schrik. Er steeg uit het midden der honderden een gezang op, dat, zoo de rauwe klanken van eenige waggelende slagers- en bakkersknechts, herkenbaar als zoodanig aan de kleur hunner mouwen, zich minder hadden doen hooren, als een kerklied zou zijn herkend, misschien wel als een roerende bede van het heilbegeerig hart, om vergiffenis en heiligmaking. Daarmee vormden die brullende gillen, die geschreeuwde verwenschingen van de meest opgewonden uit hun midden een schrill contrast.

Nel drong zich zoo dicht zij maar kon tegen de de luiken van het winkelhuis aan, om den volgende volkshoop de meest mogelijke ruimte te laten. Een viertal mannen traden vooruit; twee hunner roffelden op een rammelende trom, en de beide anderen proefden hunne longen op gescheurde blaasinstrumenten. De daarop volgende waren gewapend, maar op de vreemdsoortigste wijze. Sommigen droegen zware musketten met groote lontsloten; de meesten echter hadden maar om zich heen gegrepen en het wapen aangevat, dat hun het eerst onder het bereik was aangekomen. Hier zag men er een met een verroesten of wel verminkten hellebard, ginder een met een reusachtige slachtersbijl, verder weder eenige met lange messen en zwaarden. Niemand droeg echter een grooter mes dan de grofgespierde kaerel, geheel in rood baai gekleed, die alleen liep, op eenigen afstand gevolgd door eenige dergelijk gekleede knechten, met een lederen riem, waaraan een bos sleutels hing, om het lijf. Een lange stok werd door een van hen in de hoogte gehouden, en aan die galg, zoo als het eind van den stok zeer goed voorstelde, hing een groote pop van papier of van hout, voorstellende een man van hoogen stand, want een gouden kroon was hem om het hoofd geschetst en een blaauw gekleurd lint om den hals geschilderd. Aan den kop scheen de volkschilder wel zijn meeste kracht besteed te hebben, want zoo dikwijls dat lichaamsdeel ook beschouwd werd, altijd gaf het aanleiding tot eenigen kreet of eenig woord, waar de gantsche menigte meê instemde. Daar achter volgde de eigenlijke stoet — mengelmoes van ambachten en gilden, van mannen en vrouwen, van ernst en scherts, van vuile hartstochten en nobele gewaarwordingen, maar toch beheerscht en alzoo tot eenheid gebracht door éene aandoening, min of meer begrepen en tot klaarheid gebracht: haat jegens hem, die hun zoo aanschouwelijk door dat ruw gemaakte beeld werd voorgesteld.

Nel was op dat oogenblik zeker de eenige, die niet wist wie met dat beeld werd bedoeld; misschien ook wel de eenige, die over de gelijkenis had kunnen oordeelen, want onder die duizenden was er stellig niet één, die Graaf Strafford ooit had

gezien, welk voorrecht toch haar was te beurt gevallen. Het gepeupel oefende gerechtigheid en wenschte op aanschouwelijke wijze der hooge overheid te toonen wat het wilde, ja wat het eischte. En geen konstabel, geen Sheriff, geen *train-bands* werden zichtbaar, om den vermetelen volkshoop uiteen te drijven, om der volksheffe gehoorzaamheid te leeren aan de wet, onderdanigheid aan de gestelde machten, wien alleen het oefenen der gerechtigheid voegde, terwijl daarvan nog maar alleen het Huis der Gemeenten gesproken had. Daar was een storm in de lucht, had reeds menigeen voor maanden gezegd, en wat er nu omging bevestigde zoo noodig die uitspraak volkomen. Op de dwingelandij scheen de bandeloosheid te volgen; op het oorensnijden en het brandmerken der Sterrekamer, de steenigingen van het grauw. De predikers donderden van den kansel en klaagden den menschenmoorder Strafford aan, die den Heere een gruwel was; de burgers zeiden een innig amen op de vurige prediking, en de heffe van het volk kroop uit hare hollen en bracht tot uitvoering wat de prediker bad. Nel wist niet wat zij er van denken moest en stond stokstijf, maar zeker met grooten angst op het gelaat, het schouwspel aan te staren. Tegen het winkelhuis aangeklemd hoorde zij met verbeten woede de schimpnamen en de ruwe toespraken, waarvan zij gelukkig de grootste helft niet begreep, en wachtte zij met ongeduld het laatste gelid af van den stoet, die haar haast oneindig toescheen.

Zij was bang voor die menigte en vermeed dus allen strijd. Zij had reden hare voorzichtigheid te prijzen, toen de laatste voorbij was gegaan en zij zich weder alleen bevond, ongedeerd, hoewel met een aan flarden gereten voorschoot; want niet ver van haar af scheen er een, wellicht eene als zij, even alleen en verlaten, zich minder bedaard te hebben gehouden en daarvoor eene ernstige bestraffing te ondergaan. Zij hoorde toch geschreeuw en gejoel dat haar het ergste deed denken; zij zag zelfs iets flikkeren, dat veel van ijzer en staal had. Alles wat haar zelve betrof schier vergeten, repte zij zich voort, om aan de opgewekte nieuwsgierigheid te voldoen en te zien wat er gebeurde. De menigte, die zich om het tooneel van den kamp had geschaard, was dicht opeen gepakt. Toch was slechts de achterhoede slaags geraakt, daar zij het roffelen der trom en het schetteren der trompet steeds verder en verder hoorde verwijderen. Het was dan ook de ordeloze tros van het kleine leger, dat zich van dit had gescheiden, om den twist, met eenige voorbijgangers ontstaan, te beslechten.

„Mik op den middelsten, Dick!“ riep een vrouw. „Boks hem tegen zijn ribbekast; het jonkertje is waarachtig niet van steen!“ Die vergelijking scheen koddig naar het oordeel der omstanders, die in een luid gelach losbarstten.

„Neen, niet van steen, maar misschien wel van ijzer!“ hoorde Nel zeggen. Die stem kwam van de zij waar de aangevallenen moesten staan; zij klonk haar als niet geheel onbekend in het oor en daarbij

welluidend tegenover die grove barsche nitroepen der anderen. In haar binnenste nam zij partij voor de tegenstanders van de heftige feeks, die, zeker geprikkeld door den wederstand of door den krachteloos aanval welke naar haar meening beter had moeten worden doorgezet, of wel door de stekelige woorden van hem, dien zij het jonkertje had genoemd, eenige gelederen door was gedrongen en een der omstanders zijn knuppel uit de hand had gerukt, waarmee zij den vijand te lijf wilde. Maar het scheen dat deze aanval het geduld, dat het jonkertje nog gehad had, uitputte, en hem, die misschien tot dus verre maar geschertst had, tot ernst dwong. »Terug!» hoorde Nel met een donderende stem. »Dacht je me een gans, die je knuppelen kon, dronken kat?» en meteen zag Nel de gelederen wijken en ettelijken met een angstig gehuil wegdrijven.

In de eerste oogenblikken had zij gevaar geloopt van onder den voet te raken, maar toen zij haar evenwicht hersteld had, maakte zij van de bressen, die er hier en daar ontstonden, gebruik om vooruit te sluipen, ten einde te kunnen gewaarworden wat er gebeurde. Ze kreeg een viertal mannen in het oog, in zwarte regenmantels gehuld. Twee van hen waren zeker van hoogen rang, daar een breede veder op den rand van hun hoed lag en er bij de laatste beweging, die den mantel terzijde had doen slaan, eene fijne halskraag en eenige strikken lint waren zichtbaar geworden. Hij, die vooraan stond was haar welbekende oude vriend, de Kolonel, zoo als oude Will hem zelfs met eerbied noemde, de vriend, die het zoo goed met haar meende en daarvan reeds zoo dikwijls had willen doen blijken. Zij knikte hem toe en riep dat ze hier was en bij hem wilde komen, om hem een handje te helpen als hij 't wilde, maar schrok toch ook een oogenblik terug, toen zij zag dat de beide andere mannen van onder den mantel een musket te voorschijn hadden gehaald en, de tromp daarvan op den elleboog der beide voorsten leggend, gereed waren te schieten. De Kolonel schaterde, toen hij de vrees van den volkshoop bemerkte en wees zijn tochtgenoten vooral op eenige vrouwen, die straks zoo vooraan gestaan en duchtig den mond hadden geroerd en nu in de verte een eerbiedig stilzwijgen bewaarden. Hij ontwaarde tevens »het lieve beken» van Nel, en, hetzij hij geenerlei gevaar meer dachtte of dat hij de *courtoisie* boven alles stelde, hij ging naar haar toe, om van nabij op haar vriendelijk aanbod te antwoorden. Te kwader uur verliet hij de sterke stelling die hij had ingenomen. Toen hij van plaats veranderde, werd de musketier die achter hem stond zichtbaar en tevens dat deze noch zijn buurman een brandende lont bezaten, zoodat, waren ook de musketten geladen, er geen kwaad mee te doen was. Er ging een kreet van verrassing uit de schare op, en de moed vervangde de vrees, ja steeg welhaast tot overmoed en mengde zich met een verlangen naar wraak. Daar bonsde een steen op de luifel, die de aangevallenen

beschutte, maar niet lang weêrstand zou kunnen bieden, want reeds nu vielen eenige stukken hout in spaanders naar beneden. De hoop drong vooral op den Kolonel aan, dien men poogde te omsingelen en alzoo van zijn gezellen wilde afsnijden. Hij bemerkte dit echter nog bij tijds en trad, na slechts eenige woorden met Nel gewisseld te hebben, terug. Zij had hem verteld dat ze op weg was naar Tim en Bessie en kwaad had gedaan bij ouden Will, en hij had den tijd en nu ook werkelijk den lust niet, om haar hand te vatten en haar met zich te nemen. Hij wist te goed wat hem van den opgewonden volkshoop te wachten stond, hoe hij, herkend als tot de dienst van Zijne Majesteit te behooren en alzoo tot de vroegere vervolgers der nu heerschende broederen, op geen genade had te hopen, en zijne krijgsmakkers evenmin. Zelfs zou de ander, die even als hij gevederd was, op nog minder mededoogen kunnen rekenen, indien hij erkend mocht worden als Lord Jermyn, de vertrouwde der vreemde Paapsche vrouw. Die andere was daarvan dan ook zoozeer overtuigd, dat hij op het vinden van een veilig toevluchtsoord reeds voor ettelijke oogenblikken was bedacht geweest, en zich toegang tot het huis, waar zij voor stonden, had weten te verschaffen. Kolonel Goring zag het ter rechter tijde, keerde den in aantocht zijnden vijand ijlings den rug toe en volgde het spoor, hem door zijne medgezellen gebaad. Wellicht ware de vermetelheid ten top gestegen en had men de vluchtelingen wagen te belegeren, zoo niet uit de vensters der eerste verdieping de trompen der musketten weder zichtbaar waren geworden en men thands de lont had zien branden.

Nels bekendheid met den ontvluchten Kavalier wekte geenerlei verbazing. Men wist toch tot welke klasse het schepsel behoorde, en al de niet door haar begrepen verwenschingen zinspeelden er maar al te duidelijk op. Het verhoogde dus niet de algemeene ergernis jegens haar; maar die was al hoog genoeg geklommen, om haar de plaats in het midden van den hoop ondragelijk te maken. Zij begon met menige ruwe hand, die zich naar haar uitstreckte, even ruw weg te slaan, menigen stomp of stoot even onzacht te beantwoorden, maar moest toch eindigen met de vlucht te nemen, en al dukende zoo ver te komen, dat zij niet meer onder het bereik viel van het lichtvermogen der twee of drie pektuortsen. In het duister teruggekeerd was zij onherkenbaar en alzoo veilig. Onmerkbaar echter voortgeschoven, was zij het huis, waarin de vriendelijke Kolonel gevluht was, reeds eenige schreden voorbijgegaan, zonder dat zij er iets van gemerkt had. Het was haar te midden van dien volkshoop toch nog beter dan ginder in het donker alleen, terwijl de praatjens om haar heen hare nieuwsgierigheid prikkelden, daar zij alle doelden op een schouwspel dat, eenig in zijn aard, nooit wêr zou worden bijgewoond. Hortende en stootende kwam zij in Cheapside aan, waar zij met ontzetting de ontzachelijke menigte gewaar werd, die er was saam-

geschoold. Het lied, dat door hare tochtgenoten gezongen werd, bleek slechts een flauwe echo van wat zij hier uit duizend en duizend monden hoorde aanheffen. Alle hoofden waren heengericht naar eene verhevenheid, waar zij de in het rood gekleede mannen, die zij straks had zien voorbijgaan, terug vond, bezig met het vuur aan te blazen onder de groote pop, die aan de opgerichte galg heen en weer bungelde. Toen de pop vlam had gevat ging er een juichkreet uit de menigte op en begon men op nieuws een psalm aan te heffen. Maar weldra werd het ademloos stil, zoo stil dat het Nel was of zij het kloppen van haar eigen hart konde hooren, zoo stil als het haar ginder niet was toegeschenen, toen zij ten minste nog de regendruppels op de houten luifel had hooren neêrlekken. Een stemmig maarforsch gespieerd man, gekleed als de honderden die haar omgaven, was op de verhevenheid geklommen, en de woorden die hij sprak hadden veel van die, welke zij eenmaal met Tim en Bessie bij St. Pauls kruis had gehoord. Honderde handen werden eensklaps omhoog gestoken en de heen en weer gezwaaid hellebards vonkten in het licht der toortsen. Er kwam beweging in de straks nog als verstijfde menige, een drang, die geheele scharen naar de zijde heenstuwde waar een nederig huis stond, dat in een oogwenk was opengeloopen en waarin ettelijke tientallen met mokers en bijlen gewapend verdwenen. Het was een verborgen Belialshol, zoo antwoordde men op de herhaalde vragen van Nel, wien het steeds zonderlinger te moede werd, en die bij elken nieuwen drang naar haar adem snakte. Uit een der ramen van dat huis, onder de benaming van Belialshol haar aangeduid, werden weldra koorkleeden, krusfixen, outerversierselen en eindelijk beelden geworpen onder het handgeklap der menigte en den jubel van den man op gindsche verhevenheid.

„Hoe laat is het toch wel?” vroeg zij haar buurman, die haar lang naar een antwoord liet wachten, daar hij met gants andere zaken vervuld was. Bij het antwoord dat het al lang negen had geslagen, sloeg haar het koude zweet uit. Zij wist toch, dat de groote klok in den Tower om negen uur reeds het *couvre-feu* luidde en dat niemand meer mocht toegelaten worden dan die als gevangene werd aangebracht. „Wijs mij den weg naar den Tower! Ik moet er dadelijk naar toe! Ik wil hier uit!” riep zij, hetgeen den lachlust der nabij staanden opwekte. „Dat zei de haring ook toen zij geakaakt was!” klonk het, en de aardigheid werd begrepen en doorsommigen toegejuicht, hoewel velen haar ongepast vonden en stilte geboden.

Een jonge vrouw, die achter Nel stond, scheen echter niet zoozeer door de politieke en religieuze gerechtssoefening medegesleept, om geen tijd te hebben voor eenig medelijden met de waarlijk doodelijk beangste deerne. Zij klopte haar op den schouder en fluisterde haar toe, dat zij nog wel kans zag met haar uit het gedrang te komen, en aannam haar voor een halven shilling naar den Tower te

brenge, wat een wonderlijke plaats was om te naderen en waar slechts weinigen haar zouden willen brengen. Nel bekende openhartig dat zij niet alleen geen halven shilling bezat, maar zelfs geen penning; hetgeen ten gevolge had dat het aanbod niet meer herhaald werd en de vrouw zich vergenoegde met haar den weg aan te wijzen dien zij te volgen had. Zij moest zien vooruit te dringen tot aan de eerste dwarsteeg en die inslaan, waarna haar het gaan veel makkelijker zou vallen, daar het daar wel stil zou zijn. Zij moest dan maar recht uitloopen tot aan een groote brug, die overgaan en dan weer eens vragen. Nel volgde den ontvangen raad, repte zich voort toen zij eindelijk uit het gedrang was geraakt, en bevond zich, toen zij zich den tijd gunde om eens om zich heen te zien, zoo als zij dacht, op dezelfde plek, die zij eens met de beide oudtjens had bezocht. Zij rende voort, als om den tijd in te halen dien zij verbeuzeld had; zij rende voort, tot zij buiten adem was; maar daar sloeg de klok weer, hetgeen haar meldde dat het nog weer later en de kans van niet ingelaten te zullen worden grooter was geworden. Eindelijk, eindelijk meende zij de spits van Allerheiligen kerk te zien: ja, zij was in de Towerstraat, zij zag reeds den dijk, en zou binnen weinige minuten voor het buitenst wacht-huis zijn aangekomen. Zij ging juist de lantaren voorbij, die 's nachts bij mistig weer altijd bij den ingang van het kerkhof hing, toen zij zacht haar naam hoorde uitspreken door een gedaante, die als uit den grond scheen op te rijzen. Zij lachte zelve om hare vrees, toen zij in het flauwe licht, dat de hoornen lantaren op het gelaat des vreemden wierp, haar vriend herkende, dien zij straks in zulk een hoogen nood en half belegerd in het huis, waarin hij zich verscholen had, had verlaten. Had hij haar maar vroeger ter zijde gestaan, dan zou zij zeker minder angsten verduurd en veel vroeger aan de poort van den Tower zijn aangeland. Zij zei hem dit in hare taal en liet hem maar te goed merken, hoe goed vriend zij hem dacht te zijn, en hoe blij zij was hem weer te ontmoeten. De goede vriend bleek niet ongevoelig, want hij had hare beide kleine, maar weder zoo ruw geworden, handen in de zijne genomen en drukte die zoo teder, dat zij.. er bijna weer kwaad om werd.

„Wat ge een moedige deerne zijt!” fluisterde Kolonel Goring haar op vleienden toon in het oor. „De vrouwenrok nam het op voor het wambuis. Ik heb altijd wel gedacht, beste meid! dat ge juist niet op de waereld waart gekomen om je af te sloven in het kookhuis. Ik wil een voornam Lady van je maken. Je herinnert je wel wat ik eens beloofde? Waar bemoeide die vervloekte Balfour zich meê, toen hij je dien zondag belette uit te gaan?”

„Stil, stil! 't is zoo'n geweldig man! Hij heeft lange ooren en lange armen, en ik moet maken dat hij mij niet hoort en niet grijpen kan! Hoe zal ik er het best inkomen? 't Is al zoo laat.”

„Ze zullen u niet toelaten, maar dat heeft ook

niet en daarom ben ik hier heen gegaan om je op te wachten. Ben je vergeten dat Phil Whistle daar nog woont en de Luitenant je weêr weg kan stoppen?"

"Ja maar Tim en Bessie... Neen, houd me niet op!" riep zij luid en waarlijk met alle teekenen van toorn, toen hij zijn eenen arm op den haren lei.

"Maar die oudtjens wonen daar niet meer, kind-lief!"

"Wat? Ze wonen niet meer in den Tower? Des te beter. Dan wonen ze ergens anders. Breng me dan daar naar toe. Ik ben zoo moê!"

"Daar slapen ze!" klonk het antwoord, terwijl de wijsvinger zich naar het kerkhof uitstreckte, maar het gelaat van den spreker zich van het licht afkeerde. "Dood? Tim en Bessie dood? Alle bei? Dood! Als ze dat zijn, openen ze nooit weêr de oogen! Dood!" riep ze snikkend uit.

"Wijs mij waar ze begraven zijn! Ik wil weten waar ze begraven zijn," herhaalde zij heftiger, toen de ander bij den eersten uitroep altijd nog zwijgen bleef.

"Kom, kom, niet zoo weekhartig! Dood is dood en wie oud is moet sterven. Maar wij zijn beiden jong en behooren dus niet op een kerkhof. 't Is waarachtig nacht en je bibbert van de kou. Ga meê!"

"Tim en Bessie dood! Er zal nog wel een plek zijn waar zij mij ook kunnen leggen! En ik heb ze niet eens mogen zien, toen ik weg ging! Als ik geweten had, dat ze zoo gauw waren dood gegaan, dan was ik nog wel anders geweest; dan had ik ze..."

"Dat kunt ge mij alles straks vertellen, als ge bij den warmen haard zit, op een stoel met zachte kussens, met een bordtjen konfituren voor je. Daar hou je toch wel van, hè?"

"Ik ga niet meê — ik wil niet!"

Zij stiet hem ruw van zich af; zij grauwde hem toe; welk verschil met straks, toen haar stem zoo welluidend zelfs hem in de ooren klonk! Hij zag haar een oogenblik vreemd aan. Hij, Kolonel Goring, die zelfs op zegepralen had te wijzen, aan den voet van den troon behaald, hij, voor wien het blonde hair zijn paerelen ontsnoerd, het zwarte zijn diadeem had ontsloten, hij moest naar de overwinning dingen, waar het een half krankzinnig schepsel gold, dat de luim van een oogenblik hem had doen opmerken en de ijdelheid hem nog niet had doen vergeten. Ja, de ijdelheid was thands mede in het spel. Zijn wapenbroeder, Henry Percy, had het kind toch ook gezien en had gezworen dat hij ditmaal niet onder zou doen voor hem; Henry Percy, die gewoon was zich slechts de schoonheid te herinneren zoo lang hij haar zag, en het bevalligst kopjen, den vorigen avond nog met oosterschen gloed gehuldigd en aangebeden, den volgenden ochtend voor goed vergeten was, de wispelturige was dat kind blijven gedenken. Misschien wel om dezelfde reden als hij, Goring, het deed! Misschien was het beider verlangen om elkaars overwinnaar te zijn, die hen

den strijd deed volhouden, en niet om den buit zelf, waarvan de waarde zeker door geen hunner zoo hoog werd geschat.

Een zonderling mengsel van goed en van kwaad, van edel en onedel, was de beruchte Kolonel Goring, de befaamdste ridder dier dagen, wiens verleden en heden alleen door diens eigen morgen zou worden overtroffen. De meest gewetenloze, waar het de bevrediging zijner belangen betrof, de meest roekeloze in de keuze zijner middelen tot bereiking van zijn doel, de felste krijger in den strijd, de uitbundigste gast aan den feestdich. Toch kon hem soms een aandoening verrassen, die der tedere vrouw, een gemoedsbezwaar, dat alleen den vromen Christen had gevoegd.

Er was iets in dien man wat aan een gevallen engel deed denken, die, hoe ook vergroot, toch bijwijlen nog getuigenis geeft van een vroegeren heerlijker staat, toen de lichtkrans om de slapen nog niet gedooft en de wiek niet geknot was. Er waren oogenblikken in zijn leven, dat hij het kwade schuwde, dat hij, vatbaar voor de tederste indrukken, het edelste niet onbereikbaar dacht. Maar het waren ook niet meer dan oogenblikken, die zich dikwijls voordeden, zonder dat hij van hunne nadering bewust was geweest; het scheen ook niet meer dan de stem van het instinkt, die hem afhiel van een booze daad, die hem dreef tot het verrichten eener goede. Maar hoe plotseling en omsamenhangend ook, hoe weinig verklaarbaar en logiesch ook de uitingen van zijn zedelijk leven zich gewoonlijk openbaarden, een karaktertrek kon toch vrij algemeen bij hem worden opgemerkt; een karaktertrek, die van het ridderlijke zijner natuur getuigde; het was: het verschoonen, het sparen van de zwakheid, van de minderheid, die zich als zoodanig kennen deed. Wee der behaagzieke, die hem aanlokte en tot den aanval zelfs opvorderde; wee den zwakken, die met hem dingen wilde naar den prijs in het strijdperk of aan den feestdich met het zwaard of de volle bokaal; maar tegenover de weêrloosheid voelde hij meest zijn kracht ontzinken en dacht hij dikwijls bij den aanval, tot welken zij zich mocht verstouten, alleen aan zelfverdediging. Het bevreemde dan ook niet, dat Goring zelfs een oogenblik verlegen stond tegenover Nel, dat hij een mededoogen voelde, hetwelk elke andere aandoening voor het oogenblik vernietigde. Ieder andere deerne zou zeer goed begrepen hebben, wat hem, den zoozeer befaamden krijgsoverste, bewoog, haar te achtervolgen met liefkozing en vleierij, Nel echter niet. Zij verklaarde, niet met hem te willen meêgaan, en de reden waarom zij het niet wilde was zoo kinderlijk, dat hij bijna geen woord had om die te bestrijden. Toch kon hij dat kind, zoo onwetend van al de gevaren die zij liep, hier niet alleen laten, en zoo hij haar overhaalde mede te gaan, dan... konden zijne beste voornemens wel eens falen, dan zouden zij dat moeten — dat begreep hij — wilde hij niet ovenwonnen en bespot worden door zijn bondgenoot Henry, die altijd slechts een

spotternij over had voor hetgeen hij »Satans hemelsche oprispingen» geliefde te noemen. Als hij de logen van Tims en Bessies dood niet reeds gesproken had, hij zou haar nu niet hebben doen hooren, misschien wel om er een oogenblik later berouw over te gevoelen, dat hij het niet had gedaan. Maar wat er ook uit volgen mocht, hij kon niet meer terugtreden, want nog iets anders dan zinnelijkheid deed hem Nel achtervolgen. Zij was bekend in den Tower en kon vroeg of laat, misschien wel heel spoedig, dienst doen als gids. Hij moest alzoo beginnen met haar mede te nemen en het van het toeval doen afhangen, wat het lot van het arme schepsel zou wezen, dat er toch zoo goed uitzag, zich weder zoo vertrouwelijk tegen hem aandrong en verkleumd van koude zich half onder zijn mantel had verborgen.

»Kom, Nel, wees verstandig! We kunnen toch niet in het donker naar den grafkuil der oudjens gaan zoeken. Ook zullen ze wel met anderen in een gat liggen, zoodat ge gevaar loopt, nog wel op het lijf van een of anderen boef, misschien nog wel van Phil Whistle te gaan bidden, zoo die ook ter ziele mocht zijn, wat ik wel geloof, want er heeft een erge pestziekte in den Tower geheerscht.... We kunnen morgen er heengaan en den doodgraver, die nu al op een oor ligt, raadplegen ...»

»En waar wil je mij heen brengen? Toch niet naar ... Will?»

»Naar mijn huis.»

»Heb je ook al een huis? en wat moet ik daar dan doen?»

»Ik zal beginnen met je andere kleêren te geven, heele mooie, zoo als de Ladies dragen; ik zal je lekkeren wijn schenken en zooveel konfituren geven als je maar lust ...»

»En wat moet ik daar voor doen? Zeker heel zwaar werk, want je zult toch wel niet zoo dom wezen om het mij voor niet te geven.»

»Mij gezelschap houden. Ik ben zoo alleen.»

»'t Is waar ook; je hadt een zuster die zooveel op mij leek.»

Hij kon zich niet weêrhouden weêr het zelfde geluid te doen hooren, dat haar reeds op de eerste wandeling met hem zoo verrast had. Hij voerde haar een geruimen tijd voort, een weg langs, dien zij nog nooit had betreden, een weg waar slechts enkele huizen stonden en waar geen mensch hen tegen kwam. Eindelijk wees hij haar in de verte een flauw lichtje, dat uit een bovenvenster van een huis straalde, hetwelk een honderd schreden van den weg af lag.

»We zijn waar we wezen moeten, Nel!» zeide Goring fluisterend.

»Breng me liever in een ander huis! Dit ziet er zoo nâar uit. Woon je hier werkelijk, en was je zuster hier vroeger ook?»

Zij lei hem het antwoord, dat haar alleen zou kunnen bevredigen, gelukkig zelve op de lippen; hij haastte zich dan ook haar te verzekeren, dat dit

huis het lievelingsverblijf zijner zuster geweest was en hij het daarom en daarom alléén nog bewoonde. Hij klopte aan, maar op eene bijzondere wijze, zoo als Nel het nog nooit had gedaan. Nadat hij het driemaal herhaald had, werd er beweging in het doodsche huis bespeurd en hoorde men een paar grendels van de zware deur schuiven, die ten laatste voor hen open ging. De man, die toen zichtbaar werd, hief de lantaarn, die hij in de hand hield, in de hoogte, om te zien wie er waren en ontveinsde zijn verbazen niet, toen hij een vrouwelijk wezen half onder Gorings mantel verscholen zag.

»'t Is verdoemd guur, Ralph! Je hebt toch voor een goed vuur gezorgd? mijn Sultane heeft het waarachtig noodig. Wat sta je haar aan te gluren? Je zult toch mijn smaak niet willen bedillen?»

»Alles is in orde, Sir! maar ik kon niet denken ...»

»Dat behoeft ook niet. Niemand gezien?»

»Daar is tijding uit... Hier is een brief.»

»Van Mylady!» Goring vertrok de wenkbrauwen even en wenkte Nel, hem te volgen. Door den dieenaar met de lantaren voorgedaan, ging hij den krakenden trap op en trad hij op de eerste verdieping een helder verlicht vertrek binnen, waar Nel eene verkwikkende warmte tegenstroomde.

»Neem het licht van het voorvenster weg. Ik slaap van nacht niet thuis,» zeide Goring tot den schranderen Ralph, die zijn meester zeer goed begreep en met een spotachtig lachje, den blik half op het zonderlinge wezen, dat Nel heette, geslagen, het vertrek verliet.

»Kruip bij het vuur! duik maar in den stoel: hij is er voor gemaakt om er op te gaan zitten,» zeide hij lachende, haar aarzeling bemerkende.

Hare verrassing was groot en mocht het zijn. Het onaanzienlijk voorhuis voorspelde geheel iets anders, dan zulk eene weelde. De voet, die zoo hoorbaar op den zwakken trap kraakte, gleed hier ongemerkt voort op de gladde welriekende matten, die den vloer bedekten. De wanden waren met donker gewreven hout besloten; een ovale spiegel, in vergulde lijst gevat, scheen als boven een tafeltje met marmeren blad, dat op drie gedraaide en kunstig gebeeldhouwde poten rustte, te zweven. Daar tegenover stond een kast in een gants anderen stijl, ernstig, zelfs streng in zijne vormen, maar bij degelijke beschouwing rijker zelfs en prachtiger, door de schier volkomen kunstvormen, waarop zij te bogen had. Een ovale tafel van glimmend mahoniehout en waarvan de poten die van het toilet in vorm evenaarden, stoelen van zwart hout met kussens op de zitting en in den rug, glazen lustres, waarin de kaarsen zoo vrolijk brandden, aan den schoorsteenmantel, voltooiden de stoffeering, die bij den eersten aanblik reeds een aangename indruk maakte. Toch was het Nel daarbij niet zeer wel te moede. Zij geleek de hongerige, die begeerig naar het stuk zwart brood de hand zou hebben uitgestrekt en eensklaps zich geplaatst ziet aan een met fijne spijzen overladen feestdich. In de donkere straat geheel alleen, klutsend en klotsend in het slijk, was

het haar minder bang dan hier, omringd van eene weelde, die alles overtrof wat zij nog gezien had — en zij had in de laatste maanden van haar leven reeds zooveel gezien! Bovendien was haar elke blik op pracht en rijkdom steeds zoo duur te staan gekomen, dat zij er werkelijk vrees voor had opgevat.

In den molligen leunstoel neêrgevljld, de beslijkte en doorweekte schoenen droogend op de glad geschuurde plaat, was het echter of al hare ongedurigheid verdween. Zij voelde zich zoo loom, dat zij het hoofd bijna niet meer opheffen kon en toch ook tevens zoo aangenaam, dat zij zelfs, al waren Tim en Bessie levend binnen getreden, misschien niet had willen opstaan. De overgrootte vermoeienis en de liefelijk stovende warmte deden haar tot eene dommeling neigen, die nog maar even werd afgebroken door het kraken van de sofa achter haar, waar de goede vriend op neêr was gevallen en door het binnentreden van Ralph, die eenige ververschingen aanbracht.

„Je zult wel honger hebben... Kom naast me zitten,” zei haar vriend, na haar eens goed in het gelaat gezien en er het blosjen opgemerkt te hebben, dat haar zoo goed stond. Toch was er een strakheid in zijn gelaat, die Nel niet ontging. Niet zij, maar de brief dien Ralph hem ter hand had gesteld, was er de oorzaak van, een brief van Mylady, die nogmaals en nogmaals tot spoed aanspoorde, die er van gewaagde, dat te veel beloofd en te weinig gedaan werd en hem mededeelde, dat zij, in overleg met »den Ridder,” de genoodigden tot een laatste samenkomst had saamgeroepen, om den avond voor het bal voor goed vast te stellen. Zij hoopte, dat deze mededeeling hem nog bij tijds zou bereiken, opdat hij kon zorgen thuis te zijn. »Die vrouw heeft den stormwind in het lijf,” had hij gezeurd, terwijl hij den brief ineen frommelde. Waarom was zij nog zoo bescheiden, om van zijne tusschenkomst gebruik te maken? Waarom? Hij las den brief nog eens over. Geen enkele uitdrukking, die niet zeer onschuldig kon worden uitgelegd, indien de brief eens door een oningewijde werd gevonden. Was het niet of zij bevreesd was, dat hij dien eens mocht laten vinden? Het verhoogde zijn wrevel, en dat het dit deed maakte Myladies voorzichtigheid wel niet zoo geheel overbodig.

Hij zou het hoofd der gewichtige onderneming zijn; hij was het ook wat de aansprakelijkheid, hij was het niet wat de leiding betrof. Dacht die vrouw, die haar krankzinnigen broeder beheerschte, ook hem te kunnen besturen? Geld, veel geld had hij reeds ontvangen, maar hij moest nog meer krijgen: hij moest winnen in rang en in invloed, en tegenover Mylady, die waarachtig hem in de kaarten scheen te zien, waarmee hij wilde spelen, was het moeielijk, ja bijna onmogelijk. Hij werd gebruikt en hij wilde gebruiken. Hij wilde het volle vertrouwen en vooral de bewijzen daarvan veroveren, ten einde meester te worden van den toestand,

en hem werd vertrouwen gevraagd zonder eenig bewijs, dat hij het vertrouwen bezat van wie zich van hem bediende. Het was om woedend te worden! Hij had gedraald en hij zou dat niet langer kunnen doen. Het was hem gelukt Mylady te doen afzien van het mede bijwonen der geheime samenkomsten, in welke zij de aanwezigen medesleepte en hem geheel overvleugelde, zoodat hij geruimen tijd noodig had om weder af te breken wat zij had opgebouwd; maar daarmee was nog niet veel gewonnen, daar zij in de verte dezelfde macht bleef behouden. En of haar invloed hem nog niet genoeg belemmerde, of haar omgeving hem nog niet genoeg bespiedde, had zij hem een bewaker pogen te geven in zijn dierbaren vriend Henry. Naar de hel met dien dollen jongen, die hem lastig begon te worden, toen hij waarlijk iets meer dan een jolige drinkbroër wilde zijn! Hij las het slot, waarvan hij nu de beteekenis eerst recht scheen te begrijpen, en dat hem lang zoo onschuldig niet voorkwam als hij in den aanvang wel had gemeend. Zij hoopte, dus las hij, dat deze mededeeling hem nog bij tijds zou bereiken, opdat hij kon zorgen thuis te zijn! En van wanneer was de brief? Van vandaag! Mylady had zeker, het verder wachten moede, zonder hem te raadplegen, de vrienden uit het Noorden opontboden, naar Londen te komen en wilde hem dwingen tot handelen. Er teekende zich een blijdschap op zijn gelaat, zoo als ter nauwnood het welslagen van het gevaarlijke plan er op te voorschijn had kunnen roepen. Mylady had haast, want ieder dag bracht Strafford het schavot nader. Lord Jermyn, de lafste, de weekste en verwijfste jonker van het gantsche koninkrijk, had hem er nog laatst op gewezen, hem gebeden in naam Hunner Majesteiten om toch met den stormpas voort te schrijden. Hij had het beloofd, evenwel met het voornemen om het niet na te komen, met het voornemen om zoo weinig mogelijk te doen, tot de nood nog hooger klom en Mylady hem wel alles moest schenken wat hij vroeg. Een ander in het geheim te nemen en dien de uitvoering op te dragen, dat was onmogelijk, want dit zou alleen leiden tot ontdekking; men moest hem, Goring, dien men eens geraadpleegd had, blijven vertrouwen. Bovendien, waar leefde in Engeland de man, die zijn hoofd op het spel waagde te zetten, zoo als de hoofdman van zulke een samenzwering deed? Er was geen twijfel aan! Zij wilde nog dezen nacht de reeds gewonnen officieren van het Yorksche leger hier doen komen, ten einde alles voor de uitvoering te doen bepalen. Hij was haar voorkomen en van daar dien trek van blijdschap. Hij had zijn dierbaren vriend Henry, Myladies broeder, juist van daag overreed naar het Noorden te vertrekken om de bondgenoten aan te zeggen, dat alles voorloopig werd uitgesteld, dat men nog wachten moest om des te zekerder te slagen. Henry zou na het opontbod van Mylady aankomen en dat alzoo krachteloos maken. Arme Henry, zijne hoogvereerde zuster zou een kaakslag ontvangen en hij zou dien geven! Hoe de arme jongen er voor boeten zou!

Misschien zou hij in geen veertien dagen het ge-
laat van de Engelsche Semiramis mogen aanschou-
wen, en, om weêr in genade te worden aangenomen,
de punt harer multjens moeten kussen!

De diepe en luide ademhaling van Nel had aan
zijne gedachten een anderen loop gegeven. De tegen-
stelling was niet onaardig! Mylady dacht hem ge-
dwongen te hebben om in haar dienst te arbeiden,
zijn nachtrust op te offeren in het belang van haar
vriend, en hij zou rusten als de Sultan der Osmanlis,
in het bezit van de nieuw gekochte Circassische,
wier zonderlingheid zoo pikant was, dat ze een e-
nenigke kleine gebreken zelfs voor het oog der
fijnste kenners wist te overschaduwen. Hij had zich
over den rug van den stoel heengebogen en hield
het oog een oogenblik op de sluimerende gericht,
wier vormen hem nooit te voren zoo gevuld, ja
weelderig zelfs hadden toegeschenen. Blank was
haar tint, misschien wel te blank, maar daaraan
werd thands te gemoet gekomen door de rossige
vlam van het haardvuur, die bij wijlen over hare
wangen heenspeelde. De neus en de kin waren nog
zoo spits, toen hij haar voor de eerste maal had
ontmoet, maar de eerste scheen kleiner geworden
door het zwellen van de konen, de tweede had het
puntje verloren en dankte daaraan zelfs de fijne
ronding, die zij thands bezat. Hij riep haar wakker
en merkte toen eerst, dat hetgeen in haar slaap
verholen was, nog het schoonste mocht heten, dat het
kind oogen had, waarmee zij, tot het bewustzijn van
haar rijkdom ontwaakt, de waereld zou kunnen ver-
overen. Of zij blauw of bruin waren, wist hij waar-
lijk niet te onderscheiden! Ze glansden daarvoor
te sterk. Zij had het bevel, om naast hem neder te
zitten, gehoorzaamd en lachte hem vriendelijk tegen.
Mylady Carlisle en al hare plannen verdwenen uit
zijne gedachten; hij zag slechts haar, die zoo koddig-
begeerig naar den spijs en drank uitkeek en in
haar grof wollen rok en jak met haar gescheurd
sergie voorschoot en hare verwarde haren, half uit
de muts losgesprongen, hem een begeerlijker goed
dacht te zijn dan menige Lady in het fulpenkleed
en het parelsnoer om den zwanenhals.

»Eet en drink zooveel je maar wilt, kleine!» riep
hij haar vrolijk toe, terwijl hij haar in de wangen
neep. »Alles wat ge ziet, behoort u.»

Zij liet zich niet verder nooden en haalde eenige
schoteltjens naar zich toe, waar zij te gelijk van
ging proeven, om maar gauw te weten wat haar
het smakelijkst voorkwam. »Lekker is het,» zei
ze, en de wijze waarop zij de woorden uitbracht
bewees, dat de woorden moeilijk een doortocht
konden vinden door al de spijzen heen, die zij bezig
was te keuren. »Lekker is het, maar het brood
van den ouden Will smaakte me toch nog beter,
broeder!»

»Broeder? Ik wil veel meer voor je zijn, beste
meid! Waarom die deftige naam, Nel?»

Zij had hem vreemd aangezien, terwijl hij sprak
en op haar gelaat lag juist geene bewondering.
»Wie 't goed met elkaar meenden noemden zich

daar ginder altijd broeder en zuster. Daarom noem
ik je ook zoo. Waarom lach je me uit?»

»Dat doe ik niet, Nel,» hernam hij, maar niet op
den luchtigen toon waarop hij begonnen was. Hij
sloeg ettelijke roemers wijn naar binnen, waarbij
zij niet kon nalaten het hoofdjen te schudden. Hij
vroeg waarom zij het deed, en borst in lachen uit,
toen zij hem verzekerde, heel goed te weten wat
het gevolg zou zijn van zijn overmatig drinken;
hij zou dronken worden en zijn roes moeten uitsla-
pen en daarna even grimmig zijn als Phil Whistle
dat kon wezen als hij wakker werd. Hij roemde
hare wijsheid, maar noodde haar om ditmaal wijzer
te zijn dan zij reeds was en met hem thands eens
dwaas te worden. »Laat den wijn u smaken, hij is
goed! Wijn, lief kind! maakt zelfs den dwaas een
wijsgeer, en een lieve deerne, zoo als gij, een engel.
Kom, stoot eens aan...»

Maar Nel schudde ontkennend met het hoofd en
gaf eindelijk de oorzaak harer halsstarrige weige-
ring te kennen. Tim en Bessie hadden haar dikwijls
van het hof Eden verteld, en dat daar een boom
stond, waar niet van geproefd mocht worden, en
dat zij 't toch deden om nog rijker te worden dan
ze al waren en toen er uit werden gezet. Zij ge-
loofde dat het hier ook zoo zou gaan, en met Phil
Whistle voor oogen wist ze heel goed wat dat Eden
beteekende, dat ze binnen zou komen als ze veel
dronk.

»Ik wou waarachtig dat die beide ouden altijd
op het kerkhof hadden gelegen, waar ik ze van
avond naar toe heb gezonden,» prevelde Goring on-
geduldig. Sempel was dat kind niet, zoo als hij ge-
dacht had. Neen, zij was in het geheel niet simpel,
want zij scheen hem met die groote oogen, die hoe
langer hoe donkerder werden, maar ook hoe langer
hoe meer glansden, als in het binnenst te lezen.
Zij richtte zich uit haar gebogen houding op, waar-
door zij het hoofdjen van zijn gelaat, dat haar ge-
naderd was, terug trok, terwijl zij met een bos op
de wang hem bijna fluisterend vroeg: »Ik wou wel
eens weten waarom ge me hier te eten en te drin-
ken geeft.»

»Waarom? Omdat ik je liefheb en niet langer
kon verdragen dat je zoo mishandeld wordt in dat
oude kraaiennest.»

»Ik heb je gezegd, dat het brood van den ouden
Will me lekkerder smaakt dan al dat lekkers; ook
blijf ik denken dat je me niet voor niets laat eten
en drinken; dat hebben ze nog nooit gedaan, en
je zult toch wel niet anders wezen als al de an-
deren.»

»Je hebt niets te doen; je hebt maar te wenschen,
en het zal er zijn. Alles, alles wat je begeert kunt
ge krijgen.»

»Maar toch niet voor niets! Neen, dat kan nooit
gebeuren. Wie zou zoo gek wezen?»

»Lief kind, daar is nog een andere waereld dan
waarin gij geleefd hebt; een andere waereld dan
van poetsers en schrobsters, waar een paar armen
en handen, poezel als haaienvinnen, alleen recht

geven op eten en drinken. Te lang hebt ge daarin rondgezworven, arme meid, maar dank het je goede gesterute, dat ik je daaruit verlost! In de waereld waar ik je breng heerscht alleen de schoonheid, en waarachtig, je bent mooi als de mooiste, daarom vooral, omdat je 't nog niet weet," lispelde hij aan haar oor, terwijl hij met de hand, die door hare lokken speelde, haar hoofdtjen naar zich toe deed buigen en een kus op hare lippen drukte. Maar, vreemd, zonderling schepsel! die voorbestemd scheen te zijn om al zijne menschenkennis te logenstraffen, zij sprong na dit bewijs van zijne vriendschappelijke gezindheid, uit haar stoel op en duwde de handforsch terug, die hij naar haar uitstreekte. Het beeld van den verschrikkelijken Phil Whistle trad haar eensklaps weder voor den geest, en de walging, die het kind voor dien man soms gevoelde, overviel haar ook thands. Ja, hij die naast haar zat was wel dezelfde, die haar bij de eerste ontmoeting zoo woedend had gemaakt!

„Ik wil weg, hier van daan!" riep ze heftig, maar met het hoofd van Goring afgekeerd, en op de herhaalde vraag van dezen wat haar dan toch deerde en wat hij voor kwaads had gedaan, duwde zij hem scherp toe, dat hij niets beter was dan Phil, de woekeraar, ja nog erger, omdat deze niet zulke mooie woorden te spreken en niet zoo leugenachtig wist te vleien. Hare om zich heen zwerfende oogen hadden eindelijk de deur, waardoor zij binnen was gekomen, bespeurd; zij ijde er heen, maar vond er haar goeden vriend staan, die in betuigingen van vriendschap en goede gezindheid jegens haar verdubbelde en de opgewekte drift door zachtheid wilde doen bedaren, ofschoon hij besloten was om, zoo dit niet baten mocht, andere middelen van minder vredelievenden aard niet langer te schuwen.

Daarvoor werd hem echter niet de tijd gelaten. Er werd van buiten zacht geklopt. Goring knerste de tanden en verbaasde zich over de vermetelheid van Ralph, die zich zoo verre vergeten kon, hoewel hij wist hoe streng de meester was waar het de nakoming van bevelen gold als er hier waren gegeven. Toch schoof hij den grendel weg en hoorde hij door een reet wat de ander hem te zeggen had. Gewichtig was het zeker, want de hoog roode kleur maakte plaats voor bleekte; de op elkaar geklemde lippen, waar een oogenblik te voren nog een glimlach om speelde, beefden. Na eenige woorden met Ralph gefluisterd te hebben, schoof hij weder, maar thands zeer behoedzaam, den grendel voor de deur. Op een toon, dien hij vriendelijk wilde doen zijn, wat hem slechts ten deele gelukte, noodigde hij Nel uit te gaan slapen in ginstche alkoof. Hij kon zich nu niet langer met hare belangen bezig houden. „Leg u maar spoedig ter ruste en zie in te slapen. Morgen spreken wij elkaar nader."

Maar het kind herhaalde dat zij weg wilde en verhief daarbij haar stem, hetgeen Goring verre van aangenaam scheen te zijn, ja hem zelfs bangste. Hij wendde dan ook al zijne overredingskracht aan, om haar te doen afzien van het dol-

zinnig voornemen zoo laat op den avond, zonder iemand in de stad te kennen, op straat te gaan en bemerkte tot zijne blijdschap dat hij haar overtuigd had; want zij bleef staan waar zij stond en zweeg. Toen hij vertrokken was en den sleutel van buiten in het slot der deur omdraaide, wendde zij het hoofd. Had hij haar toen kunnen gâslaan, wie weet tot welke gevolgrekking hij dan ware gekomen! Een tijd lang stond zij met op elkaar geklemde tanden voor zich uit te staren. Er scheen in haar brein een gewichtig vraagstuk te zijn opgekomen, met de oplossing waarvan zij zich bezig hield. Eindelijk voer zij met haar hand langs haar voorhoofd en streek zij de haren weg, die er langs fladderden, en de woorden ontglipten haar, terwijl zij even trilde: „Ik heb het gevonden, ja, ja zoo is het!" Zij had weder een vrucht geplukt van den boom der kennis des goeds en des kwaads.

XVII.

Henry Percy wachtte beneden. Slechter oogenblik kon hij wel niet hebben gekozen om hier te komen dan juist nu. George Goring dacht hem immers juist dit uur zoo verre en had zich daarover zoozeer verblijd. Juist zijne afwezigheid kon Goring in meer dan één zin van dienst wezen; zijne tegenwoordigheid in Londen en nog wel in deze woning, op dit oogenblik, kon al een zeer ongunstig teken zijn. George klom dan ook niet in de beste luim de trappen af en haastte zich niet den vrolijken makker een gul welkom toe te roepen. Wat hij te doen had was hem duidelijk genoeg, maar hoe het gedaan moest worden dat was de vraag. Welke moeite hij ook deed om zijn wrevel te ontveinzen, toch was die merkbaar in stem en gebaar, toen hij Henry beneden vond, achteloos op een sofa liggend en spelend met de kunstig bewerkte knop van zijn ponjaart, die half uit het zijden wambuis te voorschijn kwam. De jonkman sprong na het eerste hem toegesproken woord driftig op, neep de toegestoken hand in de zijne en vroeg op een toon, die meer aan een oorlogsverklaring dan aan een vriendschappelijke begroeting deed denken: „Wat vogel hebt ge in 't net?"

George poogde de heilige onnoozelheid zelve te zijn, waagde een oogenblik er van te reppen, dat hij in zijne nachtrust gestoord was en dat hij die, bij het naderen van zoo vele moeilijke dagen, dubbel noodig had, maar Henry rukte hem spoedig het mom van het gelaat en dwong hem natuurlijk te zijn.

„Bah, kwezel niet als een grijze heilige! Ralph begon zijn rol al goed te spelen, maar het getijl van het gekooide vinkjen deed hem alle geheugen verliezen. Hou mij niet langer voor den gek! Ben ik een schildknaap geweest, onder uwe leiding ben ik ridder geworden, die, naar ik geloof, wel zijn sporen heeft verdiend. Wie schuilt er boven?"

Met een flauw glimlachen werd er geandwoord, dat de geheimen van den biechtstoel heilig waren; maar dergelijke uitvluchten zouden niet baten. Hen-

ry hield zich voor jammerlijk bedrogen. Was de vagebonde ook niet veel aandachts waard, ze had beteekenis voor hem gekregen, omdat George hem ten aanzien van haar nog als een baardeloozen schildknaap behandeld had. Het wilde kind was boven, maar zij zou Gorings eigendom niet blijven. Henry was opgewonden, en in die oogenblikken was hij gevaarlijk. George wist dit bij ondervinding en tevens, dat het snelst werkend geneesmiddel het ledigen van een goed glas was, waarom hij zich ook voornam hem thands dit te schenken, indien hij den onwelkomen bezoeker zich niet van den hals kon schuiven. En het laatste was, helaas! niet meer mogelijk, want het ergste wat hij zich maar had kunnen voorstellen, was werkelijk geschied. De drift van Henry deed hem afgebroken, maar daarom ook te openhartiger bekennen. Hij had reeds menigmaal gelegenheid gehad, Georges oprechtheid te wantrouwen en, toen de vriend hem opdroeg naar het Noorden te trekken met de bewuste boodschap, had hij hem met stichtelijke aandacht aangehoord maar in zich zelven de gevolgtrekking gemaakt, dat de goede getrouwe hem uit Londen zocht te verwijderen. De reden daarvan was hem duidelijk en werd het nog meer, toen hij, in plaats van te paard te gaan zitten, naar het huis van Northumberland heen was gegaan en daar vernomen had, dat de meid gestolen was, en nog wel gestolen door den lieven getrouwen vriend. Hij kwam nu zijn aandeel in den buit vragen, en deed dit met te meer kans van te zullen slagen, daar hij op de erkentelijkheid van den ouden getrouwen rekende, daar hij, door naar zijns broeders huis te gaan in plaats van naar de bondgenoten, het begaan van een groote fout had voorkomen. Mylady toch, die dezen avond juist een bal gaf en die hem had laten opontbieden, had hem gemeld, dat de bondgenoten juist nog van avond op de bekende plaats zouden vergaderen en daar alles voor de spoedige uitvoering van het plan moesten bepalen. Had Mylady daar in plaats van haar broeder tegenover George gezeten, misschien zou deze een grein van het grijze poeder uit een der laden van gindsch dressoor in haar bokaal geworpen hebben, ten einde haar, dank zij de onfeilbare kunst van Ma'am Noiroi — een *artiste* die in de familie der Medicis in waarde werd gehouden — voor eeuwig tot werkeloosheid te veroordeelen, als straf voor hare al te groote arbeidzaamheid. Daar kwam weder die woest-valsche uitdrukking in Gorings oogen, die, hoe kort zij ook gewoonlijk duurde, elken vijand steeds had doen beven, maar voor den luchthartigen Henry nog niet de onheilspellende beteekenis had, die andere scherperzienden er aan wisten te geven. Bovendien was de jonkman nooit in het geheim geweest van Gorings berekeningen, en kon hij dan ook niet de mate der teleurstelling nagaan, welke het gevolg was van zijn terugblijven in Londen. Hij zag in alles slechts de spijt van Goring over de vrijdeling van het liefdesavontuur; hij wilde zijne overwinning verzekeren en bleef dan ook volharden

bij zijn eisch, om den schat te leeren kennen, die boven verborgen was. Maar de ander dacht nog een uitweg gevonden te hebben. Hij begon met Henry te bezweren, dat hij zich bedrogen had en dat de wilde deerne niet door hem was gestolen; dat hij niet meer aan haar dacht, dank zij een andere, die hij ontmoet en gevonden n had.

Langzamerhand hervond hij zijne gewone vrolijkheid en opgeruimdheid, en gelukte het hem Henry zoo niet te overtuigen, dan toch af te leiden en diens verbeelding met andere voorstellingen bezig te houden. Daarbij schonk hij hem roemer bij roemer van den lekkersten wijn in, deed hij het vuur, waarheen hij de sofa met Henry geschoven had, telkens hooger en hooger opvlammen. Kon hij hem maar zoo verre brengen, dat hij den wilden en thands zoo lastigen jongen de oogen kon doen sluiten voor de werkelijkheid, dat hij hem vóór de aankomst der anderen weér in de sfeer der goudgelokte droomen en der luchtige sylfiden kon doen overbrengen, dan zou hij toch Myladies toelag kunnen doen mislukken. Er bestond daartoe wel eenige kans; want de wijn werd heerlijk gevonden en de lach werd luider en het gesprek levendiger.

»George, zweert ge mij bij den heiligen Belial, je patroon, dat je niets van het kind weet?» vroeg Henry, den vollen roemer opnemend en de fraaie glinsterende oogen op zijn makker vestend, die zich haastte den gevorderden eed lachend af te leggen en er van gewaagde, hoe komiesch-tragiesch, de tegenwoordigheid van Jane Howard thands zoude zijn.

»Jane Howard! Mijn God, laat die waar ze is; vrolijk huppelend in Carlisle-house en zich niet te veel verontrustend over de hoofdpijn van haar aanstaanden gemaal, die dezen belet van avond haar gezelschap te houden. Ik geloof waarachtig dat ik, zoodra ik getrouwd zal wezen, alle dagen hoofdpijn zal hebben... Jane Howard! Ze is het uitgangbord voor de welbeklante herberg, het lokkend opschrift van een flesch eelen wijn! Wanneer hebben we Paschen?»

»Over veertien dagen. Gelukkige! Hebt ge uw bruijomskleed al klaar?»

»Alles is in orde ook van haar kant! — Laat ik u deelgenoot maken,» zoo vervolgde hij deftig en met plechtige gebaren, »van mijn aanstaand geluk; laat ik u in staat stellen mijne aanbiddelijke schoone in al hare liefelijkheid te doen bewonderen. Deze brief bevat hare geheimste gedachten, hare teêrste gewaarwordingen, die zij mij en mij alleen, als haar aanstaand echtgenoot wel heeft willen toevertrouwen. Luister en erken dat zij mij waardig is! »Sir! ik geloof dat het alle latere geschillen zal kunnen voorkomen, als ik u nu doe weten hoe ik begeerte te leven. Ik wensch, dat mij als Lady Percy iedere drie maanden 2600 pond worde uitbetaald. Bovendien wensch ik driemaandelijks te beschikken over 600 pond voor aalmoezen en andere liefdewerken, van welke som ge me nooit ofte nimmer rekenschap moet vragen. Ook wil ik drie rijpaarden voor mijn eigen gebruik hebben, die door niemant behalve

mij bereiden mogen worden. Ook wensch ik twee gezelschapsjuffers te hebben, daar er eene ziek kan worden of eenig ander beletsel krijgen; ook geloof ik, dat het onbehoorlijk zou wezen er maar eene te hebben, waar God Mylady met zulke groote rijkdommen gezegend heeft. Ook wil ik, als ik ter jacht ga, of van de eene woonplaats naar de andere mocht reizen, ze om mij heen zien, zoodat ik voor ieder dezer juffers een paard moet hebben. Ook wensch ik een zes- of achtstal bedienden en twee karossen, de een voor mij zelve, bekleed met fluweel, en bespannen met vier fraaie paarden, en de ander voor mijne juffers, bekleed met laken en geboord met goud, of met scharlaken en geboord met zilver, bespannen met vier goede paarden. Ook wil ik twee koetsiers hebben, de een voor mijn eigen karos, de ander voor dien mijner juffers. Wat mijne linnenvrouwen betreft, ik wensch dat ze, als ik op reis ga, met de karossen vooruit gezonden worden om alles voor ik kom in orde te maken; ook wil ik dat met mijne kamenier eveneens gehandeld worde, opdat vóór mijne aankomst mijne kamers schoon en in orde zijn. En daar het niet passend zou zijn, dat mijn kamerdienaar in mijne koets reisde, zoo dient hij een rijpaard te hebben, om me altijd, hetzij in de stad of op het land, op zij te kunnen zijn. Nog heb ik twee voetknechten noodig; mijn wensch is het dat gij de kosten ook daarvan draagt. Behalve het mij jaarlijks toegelegde wil ik twintig feestkleedijen, zes daarvan uitnemend fraaie, acht voor het land en de overige zeer goede. Nog wil ik 6000 pond hebben om juweelen te koopen en 4000 pond voor een paerelsnoer. Ook is het mijn begeerte, dat gij al uw schulden betaalt, mijn Howard-Castle opbouwt, mijn geld in land belegt en vooral geen enkele penning meer op een kaart zet, wat ik vernomen heb dat wel eens plaats had. En nu ik u openhartig heb gezegd wat ik wel en wat ik niet wensch, verzoek ik u ten besluite mij, zoodra gij den titel van Graaf zult ontvangen hebben, nog 2000 pond meer dan ik nu begeerd heb, toe te leggen en mijn gevolg te verdubbelen." Nu wat zegt ge, George?"

»Het meest bevalt me er in, dat zij u verzoekt uw schulden wel te willen betalen. 't Is almachtig beleefd, daar de goudstukken uit haar eigen koffer zullen moeten komen. Ge krijgt een engel tot gemalin, Henry! en nog wel een met gouden wiken; ze zal het slopen waard zijn."

»En gij hoopt mij daarin te helpen? Mis, vriend, uit louter dankbaarheid ben ik in staat haar bede te verhooren en nooit een penning meer op een kaart te zetten."

»Beloof dat niet te vroeg; stel het uit totdat ge Graaf zijt geworden, — dan hebt ge nog zoo veel tijd om u te bedenken, dat de gouden wiken van den engel in andere van meer eenvoudige stof kunnen zijn verkeerd. Stoot aan! Hoe vindt ge dien Portugesch?"

»Verdoemd zwaar! Hoe laat is het?"

»Ruim elf uur. Willen we de stad nog ingaan

en bij moeder Mettie eens aankloppen?" Henry was echter nog klaarder dan Goring wel had gewenscht. Hij zag den verraderlijken vriend vreemd aan en ontveinsde het hem niet, dat hem het voorstel minstens zonderling voorkwam, daar hij hem toch gezegd had wat Mylady wilde en dat de bondgenoten weldra hier konden zijn. De ander verkropte zijn spijt en verontschuldigde zich zoo goed hij kon. De berisping scheen door hem niet euvel geduid te worden, want de gastheer liet nog anderen wijn komen. Voelde hij zelf het hoofd ook bonzen en het bloed als een gloeienden stroom door de aderen bruischen, hij zag tot zijn overgroot genoegen, dat zijn vriend niet minder den invloed van den nektar onderging en dien, met zijn bloedrijker gestel, minder lang dan hij weêrstand zou kunnen bieden. Nog een half uur en Henry Percy zou door Ralph te bed kunnen worden gebracht, en hij den trouwen bediende den last kunnen geven om indien er bezoekers kwamen, bij alle Santen te zweren dat er niemand thuis was. Maar vóór dat het half uur verstreken was, werd er op de bekende wijze geklopt. Het kon ter nauwernood gehoord worden, en toch hief Henry er het gebogen hoofd en de half gesloten en gezwollen oogleden bij op. Toen hij zich vergewist had goed gehoord te hebben, poogde hij de sofa te verlaten, wat hem niet dan na een herhaalde poging en toen nog waggend en zwenkend gelukte, zelfs in die mate dat het Goring deed schateren. Maar dat lachen hield op, toen hij hem bij het dressoor een glas water zag inschenken, vervolgens de kan over het hoofd zag leeggieten, en, het hoofd schuddend en de oogen wrijvend als een uit den slaap ontwaakte, te kennen hoorde geven, dat hij nu geen druppel meer drinken zou en zich juist zoo opgewekt voelde als hij bij de voorgenomen bezigheid, die hem wachtte, wezen moest. Wat hij een goede leerling van Goring bleek te zijn! Zonder verlof daartoe af te wachten, beval hij Ralph de voordeur te openen en de mannen op het bekende wachtwoord binnen te laten; en dit alles moest Goring toelaten! Door een knaap was hij schaakmat gezet! Toch geloofde hij nog niet, dat hij het was; toch achtte hij zich nog niet geheel overwonnen, al zag hij zich ook weldra in het bijzijn van een zestal mannen, die in hunne vermoming van eenvoudige burgers toch maar slecht den krijgsman konden verbergen.

Hij bleek de beminlijke gastheer van ouds te zijn. Hij trad ze met innemende vriendelijkheid tegen, drukte Wilmot, den grootsten en breedst geschouderden van allen, het krachtigst de hand en liet Ralph bij herhaling in dat gedeelte van den kelder duiken waar de beste en vurigste wijnen lagen. Wilmot had er dadelijk van gesproken om aan de lange vierkante eikenhouten tafel in het midden van het vertrek plaats te nemen en het noodige te bespreken voor er één roemer gevuld en geleegd werd; maar Goring verhief daartegen zijn vleiende stem, en Henry ondersteunde hem met levendigheid, daar het hier geen puriteinsch

konventikel was, maar een bijeenkomst van edellieden, die nooit beter de leus: voor God en den Koning! aanhieven, dan met den vollen bokaal in de hand. Henry Wilmot wees weldra ieder zijne plaats aan en gedroeg zich als veldheer, maar als een, die, hoffelijk tot in zijn kommando's, verzocht en uitnoodigde, maar daarbij toch liet gissen dat onder dat verzoek en die uitnoodiging een krachtig en ernstig bevel lag.

Mylady had meer gedaan dan Goring eenvoudig te dwingen tot de uitvoering van zijn plan over te gaan; zij had ook buiten hem om den aanvoerder benoemd, die haar wil zou volbrengen; zij had hem wellicht in hare gedachten reeds op zij geschoven en als onbruikbaar werktuig verworpen. Zij kon zich echter wel eens geheel misrekend hebben. Met de snelheid van opvatting Goring eigen, had hij zijne positie gekozen. Niets verried den gekwetsten trots, die hem toch innerlijk deed trillen van toorn, toen hij na Wilmots bedaarde uiteenzetting van het plan van aanval, dat werkelijk niet kwaad was, het volle glas omhoog hief en allen voorstelde op den Koning en diens gevangen vriend te drinken. Onder de eersten, die den dronk toejuichten, bevond zich Henry, die door de jongere officieren met geestdrift werd gevolgd.

„Dat ieder het zich makkelijk make!” riep Goring, terwijl hij eenige stoelen nabij het vuur schikte en Wilmot zijn eigen plaats op de sofa aanbod. „Koud zult gij 't gehad hebben op de reis; en van goede mantels zult ge daar ginds ook geen overvloed hebben,” vervolgde hij, de glazen nogmaals vullend.

Een bleek jonkman, wien de lange haren op den vuilen en versleten kraag van een leëren kolder neêrvielen, wiens geheel voorkomen den in nijpenden nood verkeerenden kavalier verried, maar van dezen toch nog alle fierheid en trots behouden had, gaf het antwoord op deze zoo los daarheen geworpen opmerking. Hij wilde even luchtig schijnen, als hij die het laatst gesproken had, maar de mededeeling die hij deed, was er zoo ten eenenmale meê in strijd, dat zijne woorden een onaannamen indruk te weeg brachten.

„Mantels!” riep hij uit. „Ik heb er voor de reis hierheen in Nottingham bij een oud kleërkooper een gekocht voor een zadelpistool... In het geheele kamp zijn er wellicht geen tien officieren, die er dat in den winter vooral niet overtollig kleedingstuk op na kunnen houden. Leve Zijne Majesteit!”

„Vervloekt!” riep Henry, „daarvoor zal Pym eene verdieping lager in den grond op water en brood worden gezet! Daar zullen we zien of hij nog psalmen neuïren kan!”

„Goed gesproken, Sir!” viel Wilmot in, die van den uitval partij trok, om den verdwenen ernst weder te doen terugkeeren, daar hij aller oog zag vonkelen van toorn en wrok. „De Schot heeft overvloed, dank zij de ondersteuning van het Engelsch Parlement. 't Is God geklaagd, dat de vreemde wordt gevoed ten koste van den landzaat. Pym en

diens trawanten beschuldigen Mylord Strafford van landverraad, maar zij zijn werkelijk daaraan schuldig; sedert Cham zijn vader bespotten heb ik nimmer zulk een bôosheid gezien.”

„En Cham had misschien nog wel heimelijk uit de wijnzakken van den ouden heer geproefd, zoodat hij het misdrijf in opgewondenheid bedreef, wat men Pym niet kan nageven,” riep Goring.

„Weet gij dan, George! wat Pym heimelijk al niet doet?” vroeg Henry.

„Wij zijn hier niet bijeen om feest te vieren, kameraden!” zeide Wilmot. „Ná de zege het festijn, vóór den strijd kalm overleg!”

„Maar een lustig hart doet geen schâ aan het overleg en alleen een femelaar zou het tegendeel kunnen beweren,” merkte Goring scherp aan.

„Nog een ander blijkt het te kunnen, want ik doe het.”

„Ik heb het gehoord en u vergeven, en ik hoop dat ieder mijn voorbeeld zal volgen. Vrienden, ik heb een lustigen dronk! Ieder moet op zijn beurt er een instellen, en als dan de laatste — Wilmot stel ik er natuurlijk om goede redenen van vrij, daar het een lustige dronk moet zijn, — als dan de laatste gedaan heeft, dan aan het ernstige werk en zal ik u mijn plan mededeelen en de plaats die ik ieder uwer er in heb aangewezen! Ik reken thands op u aller lustigheid en straks op u aller... gehoorzaamheid!” Goring drukte op het laatste woord, en gaf niet onduidelijk daarmee te kennen, dat hij den aanvoerderstaf vast in de hand klemde en niet bereid was dien aan Wilmot af te staan. Maar nog eer George zijn toast kon beginnen en terwijl Henry, wien het toch werkelijk begon te schemeren, met slechts half bewust blik zijn glas aan dat zijns vriends stiet, werd er op de voordeur geklopt. De wijze, waarop het gedaan werd, duidde een vriend aan en als zoodanig vernam Wilmot het met onverdeelde blijdschap. De late bezoeker zou waarschijnlijk Sir Edmund Wyndham wezen, een en zijner vrienden, op wien hij het meest rekenen kon. Maar hij was teleur gesteld en tevens verbaasd als al de anderen, die naar het dolkmes tastten, toen een vreemde jonkman in het midden van hen stond, den hoed in de hand, maar den mantel nog over de schouders.

„Wat geeft mij ongevraagd de eer van uw bezoek, Sir?” vroeg Goring, die dadelijk vooruit getreden was en de anderen gewenkt had zich terug te trekken bij het vuur.

„Het bevel mijns Konings. Ik spreek met Kolonel Goring? *Dieu et mon droit*, Sir!”

Het was het herkenningswoord. Bleek hij ook een vreemde, hij moest toch een bondgenoot zijn, wat Henry dan ook luid erkende, te onvoorzichtig echter naar Gorings meening, die hem bevelend het stilzwijgen oplei en den ander zijn naam vroeg.

„Mijn naam, Sir, zal ik noemen zoodra gij mij de wellevendheid bewijst mij een stoel aan te bieden.”

Hij ging na die woorden Goring beleefd buigend voorbij en naderde de anderen, die hem echter met

eenigen argwaan bleven beschouwen. »Ik ben Robert Conway, vroeger Luitenant in het leger Zijner Majesteit, maar door Mylord Strafford ontslagen, omdat ik de bevelen zijner Genade ongehoorzaam was geweest. Ik voegde mij toen bij de Puriteinen, maar de aanval tegen mijn vroegeren meester, dien ik immer eerde en bewonderde, heeft mij tot inkeer gebracht. Ik trad weder in dienst Zijner Majesteit en de trouw, die ik betoonde, deed mij bekend worden met den aanslag dien gij voorneemt.»

»Aanslag?» riep Goring. »Het woord is zonderling gekozen voor een bondgenoot.

»Zoo als ge wilt,» viel de ander koeltjens in. »Ginds staan twee vroegere kameraden uit het leger. Zij zullen mij kennen. De andere bondgenoten zijn mij vreemd en toch kan ik hunne namen noemen. Gij, George Goring, zijt verbonden met Henry Wilmot, Philip Parker, William Pleydall, Hugh Potter, Edmund Wyndham, Lord Jermyn...»

»En Henry Percy,» stamelde deze.

Er scheen een trek van minachting of wrevel op Roberts gelaat zichtbaar te worden, bij het woord dat hij Henry toeduwde, »Ja 't is waar, ook gij!»

»Wie maakte u deelgenoot van ons geheim?» vroeg Goring. »Voor een Judaskus hopen wij ons te hoeden, jonkman!» De rechterhand bleef in het wambuis gestoken, waar het kleine maar niettemin machtige wapen verborgen was.

»Lord Jermyn leidt mij bij u in!»

»Zijn Lordschap verwachten wij op dit oogenblik...»

Robert had al zijn moed noodig — en inwendig erkende hij met verbeten woede dat het een treurige was — om niet te trillen bij die woorden en den scherpen blik van Goring, die ze vergezelde.

»Al genoeg, George! Laat me je schoone Sultane eens zien... Waar schuilt ze toch?» zei Henry met een luiden geuw.

»Mr. Conway, neem onder ons plaats!» Wilmot wenkte hem. Het eerlijk rond gelaat van den edelman trof Robert, die, was hij straks te haastig om zich bij de anderen te voegen, thands, nu hij daartoe zelfs werd uitgenodigd, schroomde te naderen.

»Eenige afgedankte Ieren van het regiment waarbij ik diende,» zeide hij, toen hij tegenover Wilmot had plaats genomen, wiens blik hij niet altijd waagde te ontmoeten, »hielden zich hier op. Ik nam ze in mijn dienst. Ze zijn elk oogenblik onder mijn bereik. Ik acht dienstig u dit mede te deelen, daar mij gezegd werd, dat gij van avond het noodige omtrent de uitvoering bespreken zoudt.»

Zonder het te vermoeden hief hij door die laatste woorden de achterdocht, die nog bij enkelen in meerdere of mindere mate bestond, op, daar het nu bleek, dat hij met het geheimste zelfs bekend was en zelfs meer wist dan de officieren, die met Wilmot gekomen en door dezen niet op de hoogte van alles waren gebracht.

»Uitmuntend, kameraad!» riep Wilmot zijn stoel nader bij dien van Robert schikkend. »Het is dan ook mijn plan om morgen avond het Huis der Ge-

meenten, dat dan een zitting houdt, te omsingelen en de bewuste adders te vangen. Gij gaat middelerwyl met uwe getrouwen, die ik met een honderdtal versterken zal, naar den Tower, waar Mr. Percy en Goring, die u begeleiden zullen, een bekende hebben...»

»God beter 't!» riep Henry, van de sofa opspringend en uit de verdooving ontwaakt, waarin hij geraakt was en waaruit Goring zich wel wachtte hem te wekken, »ik dacht er binnen te komen door een aardige meid, die juist van daag gestolen is... Misschien dat George weet waar ze is, ofschoon ik het niet voor hem hoop, waarachtig niet!»

»Ik heb te goede gedachte van u, om het niet zeker te achten, dat ge ook zonder die bekende den Tower zult kunnen binnen komen, Mr. Conway!» hernam Wilmot. »Eenmaal daar binnen, weet ge wat u te doen staat. Na Mylords bevrijding en Balfours gevangenneming, wacht ge mij met het gantsche adderengebroed en eer het licht wordt is het grootsche werk volbracht.»

»Ik geloof niet, dat we al zoo ver zijn, Sir!» merkte Goring aan, nader bij den kring tredend. Er was iets trillends in zijne stem, iets vreemds in den blik van het oog, dat hij onafgewend op Wilmot gericht hield. »Het komt mij voor, dat men de jacht beginnen wil voor de jager er is, en ik geloof, dat deze toch wel geraadpleegd mag worden, ware het slechts uit wellevendheid alleen. De Goeverneur van Portsmouth, Sir! moet van zijne knechten het grootste aantal voor den aanval leveren. Van hen, die hij aanbrengt, is hij zeker, wat nog niet van allen gezegd kan worden; maar hij is nog niet in staat ze aan te brengen, want zij hebben eenige voorwaarden gesteld, die nog aangenomen moeten worden. Twee vendlings vragen bevordering tot den luitnantsrang met een belooning van honderd pond in geld; vier kapiteins vragen een regiment en bovendien vijf honderd pond elk, en iedere knecht...»

»De Goeverneur van Portsmouth kan zijne knechten veilig achter de muren laten; tot dien prijs begeert men ze niet,» antwoordde Wilmot koel.

»Gij denkt zeer genadig over mijne knechten,» merkte Goring glimlachend aan, »maar over het wegblijven of het aantreden mijner getrouwen heb ik alleen te beslissen, en wat de regeling der belooningen betreft, wie daarover ook te beschikken hebbe, gij zeker niet, Sir! Ware ik hier de gastheer niet, ik zou u vragen wat u het recht geeft te spreken, waar ik nog niet gesproken heb.»

»Mij is dat recht gegeven, ingeval gij weder niet van handelen spraakt, en deze Heeren weten wien zij te volgen hebben.»

Niet een knikte echter toestemmend, hetgeen Wilmot te recht mocht verbazen, daar hij zich eenige oogenblikken vroeger nog van hunne vernuchtheid verzekerd had. Maar Goring had ook met behendigheid den twistappel in hun midden geworpen. Hij wist, dat ieder der officieren naar eene belooning haakte, hetzij om in werkelijk noodige be-

hoeften te voorzien of om aan de eischen eener verklaarbare eierzucht te voldoen. Algemeene beloften waren hun door Goring gedaan, die de inwilliging aller wenschen van het welslagen van het plan afhankelijk had gemaakt. Thands was hij echter zelf begonnen voor de zijnen bedingen te maken, die echter door Wilmot ruw waren afgeslagen. In ieders binnenst werd het verlangen wakker om van de ontvangen belooning zeker te zijn, en zoo noodig werd dat nog verhoogd door Gorings opmerking, dat het voor allen hier tegenwoordig verstandig zou zijn vóór den aanval te vernemen, wat de zegepraal den strijders zoude aanbrengen; hij voor zich ten minste, zou voor een oogenblik zich eens het opperbevel van Mr. Wilmot laten welgevalen, alleen om dezen te vragen wat hem kon worden toegezegd.

Mylady had Wilmot of een behendiger diplomaat of Goring niet zoo gevaarlijk geacht, toen zij den eersten afvaardigde en hem, met goedkeuring van hooger macht, de leiding opdroeg. Reeds dikwijls waren er twisten gerezen, die zonder veel moeite of door haar of door Lord Jermyn waren gestild. Maar al had zij kunnen voorzien wat thands gebeurde, zij noch de vriend der Koningin hadden deze bijeenkomst kunnen bijwonen, daar beiden, juist om alle achterdocht te voorkomen, dezen en den volgende avond schitterende bals moesten bijwonen. Zeker was het, dat haar vertegenwoordiger niet opgewassen was tegen den tegenstander en in den strik viel, die deze hem bij de laatste vraag spande. Nooit was het Myladies bedoeling geweest Goring, die alles wist, uit het eedgespan te stooten, en toch ging Wilmot zoo ver, toen hij al te rondborstig te kennen gaf, dat Zijne Majesteit op Gorings verzoek zeker gunstig zoude beschikken, zoodra diens diensten waren gebleken.

„Ik heb hoop dat ze dat reeds zijn, ja ben er zoozeer van overtuigd, dat ik niet voornemens ben op die voorwaarden er nieuwe aan toe te voegen, Sir!” zeide Goring, op ieder woord drukkend. „Die zaak is dus afgedaan. Verlangt ge daarover met elkander verder te raadplegen, gelieft dat dan elders te doen. Gastheer blijf ik evenwel en zoo ik hoop een jolige en gulle ook... De roemers gevuld, Heeren! Wie me maar bescheid wil doen! Ik daag ieder van u uit met het glas in de hand, en wie van den stoel buitelt geeft een fijn vriendenmaal bij moeder Mettie, ieder uwer... natuurlijk na dat de belooningen zijn uitgereikt.”

De bleke jonkman, die straks zulke bittere woorden had gesproken, nam thands, na zijne kameraden te hebben aangezien, het woord en bracht Wilmot onder het oog, dat Kolonel Goring verstandige woorden had gesproken en dat algemeene beloften bij eene eerste samenkomst wellicht voldoende waren, maar dat er bij de laatste meer mocht gevorderd worden; wel geloofde hij, dat Wilmot het goed met hen meende, maar tevens dat Mr. Goring het evenzeer deed en dat in ieder geval Mr. Percy, de broeder van Mylady, moest geraadpleegd worden. Allen stemden daarmede in en vele, wien

Wilmot iets in het oor had gefluisterd, spraken er van, dat er vrede moest gemaakt worden tusschen de beide hoofdlieden, dat Goring moest blijven wat hij dusver was geweest, maar daarentegen bevel behoorde te geven tot handelen en het plan van Wilmot moest goedkeuren. Robert had alles zwijgend aangehoord, maar een deel van zijn sombere stemming verlaten bij het loven en bieden der geld- en eierzucht, waarvan hij getuige was geweest. Alsof hij meer zekerheid wilde verkrijgen voor zijne consciëntie, die hem in de laatste oogenblikken minder scherpe verwijten deed hooren, vroeg hij, toen het rumoer een weinig bedaard was aan Wilmot, dien hij ter zijde was gebleven, of hij alles wel goed had begrepen en er met het addereengebroed, waarvan men sprak, Pym en diens vrienden werden bedoeld.

„Een zonderling jager, die deel neemt aan de vossenjacht en dan vraagt of de vos wel het doel is!” merkte Goring aan, Robert van ter zijde aanzien, en of hij niets begrepen had van de verzoeningsvoorstellen door de officieren gedaan, herhaalde hij zijne uitnoodiging om de weddenschap met hem aan te gaan.

„Nee, hij St. George!” riep Wilmot, in antwoord op den aandrang zijner ondergeschikten. „Ik wil niet alles in de weegschaal zien stellen door de onbezonnenheid van eenen, die alleen kinderlijke luimen raadpleegt. Het is het belang Zijner Majesteit, dat op het spel staat en niet mag vergeten worden om eene lichtzinnigheid, die er geen bezwaar in zou zien zijne eeuwige zaligheid op éene kaart te zetten. Nee, mij is de arbeid opgedragen en ik zal dien volvoeren, en de knechten van Gorings regiment zullen gereed zijn, daarvan geef ik u allen de verzekering.”

„Zij zullen dat niet, Sir! daarvan geef ik u de verzekering,” hernam Goring. „Kom aan, Heeren! wie zet er zijner ziele zaligheid tegen mij op de kaart? Mr. Wilmot, gij misschien? Onze inzet staat toch vrij gelijk!”

„Maar ik zeg u, dat het zoo zal zijn. Wie toch betaalt de soldij uwer knechten? vroeg Wilmot in toorn.

„Niemand Sir! dat kan ik bezweren.”

„Een woord en ge zijt niet meer bij machte over een enkel knecht te bevelen... Goevernneur van Portsmouth, uw patent is maar van papier!”

„Kom het verscheuren, Sir, zoo gij durft!” zeide Goring sarrend.

„Mijne Heeren! ik wil dat dit een einde neme! Aan wiens zij schaaft gij u? Niet om de macht, maar om het gevaar wil ik u aanvoeren... Het geldt meer dan een steekspel, en daarom bezweer ik u goed toe te zien, eer ge kiest!” riep Wilmot met een angstig ongeduld den kring in het rond ziende, die zich om hem heen had gevormd.

„Schei u van hem af, Sir! Stel u niet in gevaar met zulk een... De aanval kan niet gelukken!” fluisterde Robert, die met welgevallen de van verontwaardiging gloeiende wangen des krijgsmans beschouwde.

Maar hij werd niet aangehoord, daar een der officieren voortrad en namens allen verklaarde, dat men Mr. Percy mede verlangde te hooren. Eene verzekering van dien kant, dat de gedane beloften na den volbrachten kamp zouden worden nagekomen en dat er vóór de uitvoering reeds een gedeelte van de uitgelooft belooningen zoude uitgekeerd worden, zou aller wensch bevredigen. Ieders gelaat keerde zich naar de sofa, waar men Henry dacht ingedommeld. Tot aller bevreemding zag men echter diens plaats verlaten en den telg van Northumberland nergens in het vertrek, zelfs niet onder de tafel, waar Roberts oog hem het eerst zocht. Georges oog nam een gants andere uitdrukking aan, dan het in de laatste oogenblikken had gehad; zelfs teekende zijn gelaat werkelijken angst, toen zijn scherp oor in de verte eenig gedruisch vernam, dat weldra ook voor allen verneembaar werd. Henry's stem klonk heesch en driftig, en daaraan paarde zich een zwakker maar schel geluid. Haastige voetstappen werden op den trap vernomen; de op een kier staande deur van het vertrek werd opengestooten en een meisje, de kleeren gescheurd, de haren vliegend om het hoofd, naar den adem snakkend en den toorn in het oog, ijde naar binnen, waar zij weldra door Henry achterhaald werd.

„Ik zeg je: raak me niet aan, of ik sta voor me zelf niet in!” riep Nel, die boven in haar gerusten slaap, dien zij in den molligen leunstoel gevonden had, was gestoord door den »wilden ruwen jongen,” die zijne nieuwsgierigheid naar Georges nieuwe verovering niet langer had kunnen bedwingen, en om weg te sluipen het oogenblik te baat had genomen, dat George, welke onverschillige houding hij ook aannam, toch zijn geheele aandacht aan het voor Henry weinig belangrijk onderhoud schonk. George had hem voorgelogen, had hem bedrogen, dit bleek hem bij den eersten blik op het slapend kind. Al was zij ook een monster geweest, zij zou toch nu een begeerlijke buit zijn geworden! Maar de wakker geworden Nel was minder weerloos dan de slapende, wat hij tot zijne schade en schande ondervond. Ze was dan ook gruwelijk vervolgd door den dolleman, van wien zij niets wilde weten, en dien zij ontvluchtte, de kamer uit, toen zij de kans daartoe schoon zag. Maar haar snelle gang was nog niet zoo snel als de zijne, zoodat zij gevaar had geloopt ingehaald te worden, zoo zij niet een der stoelen achter zich en vlak op den weg van den vervolger had omgeworpen, over welken hinderpaal de dolleman dan ook was gestruikeld. Toen zij reeds op den trap was, had zij den slag gehoord en zich daarbij van harte verheugd, zoozeer zelfs dat ze, indien zij gedurfd had, wel terug had willen gaan, om den jongen op den grond te zien liggen. Beneden gekomen was zij op het licht en op het geluid der stemmen afgegaan, vooral toen zij den vijand, die zich ongelukkig niet bezeerd scheen te hebben, weder achter zich hoorde. Bij het gezicht van die vreemde mannen, begreep zij in de val te zijn geloopt; want zij had geene reden te onderstellen, dat deze mannen, waaronder

die onbeschaamde Kolonel, anders zouden handelen dan zij tot dusverre door ieder bijna behandeld was. In stede dat dit haar neêrsloeg deed het haar toorn zoo mogelijk nog stijgen, en was zij besloten al de wapenen die zij had te blijven gebruiken. Kwaad had zij thands niet gedaan, maar zij, die haar vervolgden, wilden haar kwaad doen en daartegen zou zij zich verweren. Haar besluit teekende zich op haar gelaat en in hare geheele houding. Zij was boeiend in hare wildheid, zich zoo duidelijk uitsprekend in haar gebarenspeel, in den vlammenenden blik harer oogen, die allen scheen uit te dagen, in die zenuwachtig bewogen lippen, om welke zelfs een trek van minachting speelde. Maar ook de jonkman, die haar vervolgde, was verre van bedaard. De kostbare kleeding was hier en daar zelfs gescheurd, en het voorhoofd getuigde van den gedanen val. De wijn had het reeds zoo driftige bloed heftig doen gisten, en de zekerheid dat hij bedrogen was door George en thands bespot door de lage deerne, voerde zijn woede ten hoogsten top. Toen hij naar binnen stooft greep hij naar het kind, wier gebalde vuist hij weinig achtte, maar schreeuwde hij tevens met het oog op Goring gericht:

»Ellendige leugenaar, lompe soldaat, wat gaf je den moed een Percy te bedriegen?”

»Matig u, Henry!” klonk het antwoord. »Laat dat kind los, dat alleen verregaande onbeschaamdheid u deed vinden!”

»In der eeuwigheid niet! Al is het ook niets meer waard wat gij maar eens hebt aangezien, toch zal ik het u ontnemen, omdat ge er nog waarde aan hecht. We zullen er om dobbelen! Voor den dag met het rapier!”

»Wij hebben ernstiger zaken te behandelen,” antwoordde Goring, »dan te vechten om dat haveloos schepsel!”

»Ernstiger zaken? Geloofst gij dan nog dat ik uw bondgenoot wil blijven? Hel en duivel, kaerel! niet die onverschilligheid waar ik je overtuig van laaghartigheid! Geloofst hem niet!” riep hij anderen toe, »hij bedriegt ieder, ook u: werpt hem uit, den leugenaar!”

»Matig u, Mr. Percy, of, bij God! er heeft een ongeluk plaats!” zeide Goring met een heesche stem. »Laat dat krankzinnig schepsel los!”

»Ja, laat mij los! Wat heb ik dan toch gedaan, dat ik zoo door ieder gejaagd word als een valsche kat? Laat me los, laat me los — ik wil heen, al is 't ook donker en koud daar buiten!” riep Nel, wier overspanning uitputting was geworden.

»Gij zult dat kind vrij laten!” klonk het eensklaps van een gantsch andere zijde. »Is het niet uit medelijden met de weerloosheid, laat het dan zijn om den wil eener Lady, wier naam te heilig is dan dat hij hier kan worden genoemd.”

»Wie zijt gij, minnelijke blondijn, die u ongeroepen in den strijd mengt?” vroeg Henry, Robert van het hoofd tot de voeten aanziende, met een smadelijken glimlach. »Hoe is de naam van dien jongen, heeren?”

»Ik zal het u zelf zeggen, maar eerst zult ge dat kind loslaten.” Robert trad op hem toe, hoezeer

Wilmot hem ook wilde weêrhouden, en vatte met zulk een sterken neep den arm van Henry aan, dat deze de prooi moest prijs geven. Nel voelde zich nauwelijks vrij, of zij plaatste zich achter haar redder, terwijl zij van ter zijde een schuwen blik op al de aanwezigen wierp.

Robert had aan Percies wensch voldaan en hem zijn naam genoemd, waarop een schelle maar gedwongen lach volgde. »Ik begrijp, ik begrijp! De verschopte minnaar! Een gebroken hart! Zij heeft er mij van verteld! Arme jongen!»

De hand die nog altijd zijn arm hield omvat, neep nog feller. »Rinkelrooiende knaap, verlangt ge een tuchtiging?» riep Robert buiten zich zelve van woede.

Henry haalde den fijnen ponjaart uit het wambuis te voorschijn en sprong op Robert toe, die echter op het ergste voorbereid, even ter zijde week, den arm van den onbesuisden vatte, hem den ponjaart uit de hand wrong en, zooveel sterker dan de aanvaller, dezen met de andere hand in den nek greep, achterover op den grond haalde en de knie op de borst zette. Hadden de aanwezigen tot dus verre den strijd stilzwijgend aangestaard, nu Percy het onderspit dolf en gevaar liep om als een knecht door den nieuw aangekomene gekastijd te worden, werd er een dof gemompel in den kring gehoord, dat luider en luider werd en eindelijk overging in het duidelijk bevel aan Robert Conway, om af te laten en dadelijk den strijd te staken. »Geen hair van dien edelman gekrenkt, op uw leven, Sir! Ik waarschuw maar eens, Sir!» riep Goring Robert toe, die al zijn krachten behoefde om den razenden vijand, die onder hem lag onder zich te houden.

»Laat af, Sir! Vecht als edelman! Sta op!» riepen allen, maar Robert bleef verzekeren dat deze niets anders verdiende dan als knecht te worden afgeklopt. Allen namen een dreigende houding aan. Goring wierp zijn ponjaart in diër voege, dat hij onder het bereik van Henries hand kwam, die krampachtig het wapen vastgreep en er woest meê in het rond stak, waardoor Robert wel genoodzaakt was het oog op de fijne spits te vesten, en hij den aanval niet bemerkte, die hem van eene andere zijde bedreigde. Maar Nel had het gezien en riep hem toe op te passen, waarna zij bij het flikkeren van de zwaarden, die zich ontblooten, vooral op het woord van Goring tot dezen en genen gefluisterd, dat hij den vreemden voor een spion hield, tusschen de beenen doordook en den gang bereikte, waar haar kreet van: »ze willen hem te lijf, help, help!» luid weêrklonk. Hoe zij daar eenige hulp dacht te kunnen vinden, was haar zelve een raadsel, maar in haar angst voor het leven van hem die haar geholpen had, greep zij aan wat in haar macht stond, hetgeen niet meer was dan om gerucht te maken, en de bureu en de wacht daardoor te doen opdagen. Maar er waren immers geen bureu, er was geen wacht in de nabijheid van dezen uithoek van Londen? Tot haar eigen verwondering scheen het echter wel zoo te zijn, want er werd van buiten

geklopt, en dat geluid wees haar aan waar de voordeur zich bevond, die zij anders in het donker niet had weten te vinden. Zij vloog er heen, schoof de grendels weg, hief de zware deurklink op en opende, maaar sprong met een gil van ontzetting terug. Een zwarte hoop mannen stond voor haar endrong krachtig naar binnen, zoo dat zij onder den voet zou zijn geloopen, als zij niet instinktmatig terug ware gedeinsd. Zij hoorde de hellebards kletteren — zij kende dat geluid van ouds! Zij hoorde er een met gesmoorde stem het bevel geven, dat allen het huis indringen en de vertrekken moesten bezetten; het was nu onnoodig geworden de woning van buiten te omsingelen. Middelerwijl waren de meesten, afgaande op het licht en het geluid dat de strijdenden daar binnen maakten, de bewuste benedenkamer genaderd. Een zette reeds den voet op den drempel en zag Conway, die met de eene hand den half bezwijmden Henry Percy in de keel hield gevat, gereed om hem te wringen, en met de andere het lange rapier om zich heen deed zwieren, terwijl de anderen, aangehitst door Goring, op den jonkman aandrongen, en hoe ook bedreigd door Roberts vlugge rapierspits, hem steeds naderden en in enger kring insloten. Maar nauw was de in aantocht zijnde hulp door Goring bespeurd, of het licht werd omgeworpen en alles in eene ondoordringbare duisternis gehuld. Wat er daar binnen plaats had, kon niemand der binnendringenden vermoeden. Men hoorde eensklaps geen zwaardgeklatter meer, een oogenblik slechts een zacht gefluister, en toen er na veel moeite licht was gemaakt, zag men in het straks nog zoo vol vertrek, niemand meer dan Conway, diens bewustelozen vijand Henry Percy, die aan zijn voeten lag, en tevens een haveloos gekleed kind, dat bibberend als van koude, zich tegen Robert aandrong en den schuwen blik nu van de zwarte gewapende mannen op den jonkman, en dan weder van dezen op genen wendde.

»Broeder, de Heere zij geloofd, dat wij binnen konden komen! Maar waar zijn zij, die het toelieden op uw verderf? Toch niet gevlucht?»

»Deze is voor het minste ons!» klonk het antwoord, en de voet beroerde het bewegingloze lichaam van Henry.

»Maar de anderen trachten zeker van achteren te ontsnappen... en ik heb al de mannen ter hulp doen komen toen ik het geroep vernam. Ware dat niet gebeurd, dan zou het nest omsingeld zijn gebleven, maar wij kunnen ze nog nazetten!»

»Doe zoo als ge goed oordeelt. Ik heb aan dezen genoeg.»

Aan het nazetten mocht nog gedacht kunnen worden, aan het inhalen, helaas! niet meer. Door de deur, die het vertrek waarin zij zich bevonden, met het achterdeel der woning verbond, waren de verbonden in allerijl ontsnapt. Hoe Wilmot ook tegenstreefde, daar hij in de toegesnelde knechten de Ieren van Conway meende te zien, en alzoo medehelpers en bondgenoten, hij werd in den stroom medegevoerd. Buiten gekomen, dreef Goring hen al-

len naar de loods, die achter op het erf stond en waar Ralph, die zelf spoorloos verdwenen was, de paarden der gasten had vastgehouden. »Opgezeten, mannen! In galop naar Nottingham terug! Morgen krijgt ge nadere tijding. Wilmot, naar Portsmouth, wacht daar mijn bericht. Uw hand, kameraad! alles is lang vergeten... Voort!»

En allen reden heen, de eene noord- de ander zuidwaards over greppel en sloot en heg. Goring rende de stad in en hield eindelijk stil voor het huis van Mylady Carlisle, waar een rij karossen wachtte en de vrolijke tonen der dansmuziek nog altoos weerklonken. Door den *Steward* liet hij Mylady in het geheim van zijn aankomst verwittigen en haar dadelijk een mondgesprek vragen. »Ik heb reden te gelooven dat alles verraden is.» fluisterde hij der feestvierende gastvrouw toe. »Ik wacht tot morgen, en als mijn onderstelling juist is, dan ontnem ik den spion nog zijn loon, door alles zelf te ontdekken aan Mr. Pym. Maar Henry moet bevrijd worden, hij moet dit in aller belang! Gij zijt gewaarschuwd, Mylady! Nóg ben ik Goeverneur van Portsmouth, vergeet dat niet!»

Eenige minnten later trad een man in een langen mantel gewikkeld naar buiten, en klom in den zadel van het trappelend paard, dat Myladies *Steward* nauw kon doen stilstaan. Toen de koude scherpe nachtwind een slip van den mantel deed opwaaien, had men het been van den rijder gedekt kunnen zien met geel zijden kousen, den kleinen voet gestoken in lage schoentjes van roode hakjens voorzien en vastgemaakt met rose linten. Het was Lord Jermijn, die in balkostuum naar Portsmouth vluchtte en zich alleen den tijd had gegund om zich een ruitersmantel om te werpen.

XVIII.

Welk eene plotselinge verandering! Nog ruischten wel de tonen der muziek en ijlden de knechten met bladen konfituren en wijn door de zalen van Carlisle-house, maar de gastvrouw, de ziel van het feest, was afwezig. Wat de oppositie voornaams en adellijks in hare gelederen bezat, was door Mylady dien avond opontboden en werd er ontmoet door de felste tegenstanders, die echter elken wrok bij het betreden van dat huis schenen achter gelaten te hebben. Wat plompheid den hoogsten adel in het Engeland dier dagen ook nog mocht aankleven, in de salons van Mylady Carlisle — zoo als hare vertrekken reeds werden genoemd — werd de hoekigheid en de stijfheid afgelegd, het grove woord en de niet minder grove lach terughgehouden en de fransche *courtoisie* en *galanterie* als een waardig model nagestreefd en gevolgd, zij het ook slechts van verre. Wij weten dat Mylady hoog genoeg stond, om zich gewillig te buigen voor de aristocratie van het talent, om nog eene andere kracht te erkennen dan die de geboorte of de rang vermocht te geven, om nog eene andere eerzucht te bezitten dan te heer-

schen over hare Pairs door de macht, welke op haar afschaduwde van den troon. Wij weten, dat het haar ideaal was, wat reeds aan de Seineboorden min of meer begon verwezendlijkt te worden, om te midden der staatswoelingen, te midden van het wrjten der partijen, van godsdienstgeschil en partijhaat, een neutraal gebied te doen ontstaan, waar men, van welke kleur, van welke richting ook, elkander de hand zou kunnen reiken. Of haar streven door den tijdgenoot bewonderd en door de dichters van den dag met geestdrift bezongen, en door de nakomelingschap gewaardeerd, geen eierzuchtige bedoeling ten grondslag had? Of hare werkzaamheid in deze richting niet eene voortzetting was van hetgeen zij op een ander gebied reeds voor lang was begonnen? Wij hebben recht het te gelooven, hoewel wij het tevens voor zeker achten, dat er óók aan eene behoefte haars verstands door werd voldaan, dat, hoe de invloed, dien zij op den tijdgenoot oefende, er ook door gebaat werd, zij tevens een door haar zelve noodig gekeurden invloed onderging: den invloed van de uitnemendsten van haren tijd.

Maar wie er in haar binnenst had kunnen lezen, toen zij voor eenige dagen haar *Steward* met de uitnoodigingen voor dit feest uitzond, zou geen oogenblik hebben getwijfeld, dat ditmaal de berekenende politiek de eenige drijfveer was geweest. Het had niet weinig bevreemding gewekt, dat zij, de vriendin van den geweldigen maar thands gekortwiekten Ier, die tijdens het rechtsgeding zoo onverholen hare bewondering voor hem had uitgesproken en anderen verlokt had haar voorbeeld te volgen, sedert vrolijker en opgewekter dan ooit was geworden, hoewel de toekomst voor dien vriend donkerder en donkerder werd. Zijne Majesteit kon zijn angst en zijn wrevel, die er gewoonlijk mede gepaard ging, niet verbergen, en sprak die luid genoeg bij de recepties uit, tot het houden van welke zijne gemalin hem steeds dringend uitnoodigde, daar zij veelvuldige gemeenschap in deze uren van kriezis met den adel, ja zelfs met de lager staande burgers nuttig keurde, in aanmerking genomen de macht van genen, die de kroon steunen konden, en het steeds wassend vermogen van dezen, die zoo mogelijk in goede luim moesten worden gebracht. Maar wie er ook die recepties bijwoonden met een rimpel op het gelaat, Mylady Carlisle maakte eene eervolle uitzondering. Zij vertoonde eene kalmte, die bijna niet geveinsd kon zijn, zoo natuurlijk scheen ze, eene tevredenheid des gemoeds, die zich te kennen gaf in de beminlijkste vriendelijkheid voor ieder der gasten; zelfs een vernuft, dat al zijn schittering behouden en niets dan zijn vroegere bijtende scherpte had prijs gegeven. Velen, die verre stonden en slechts bij geruchte van Myladies betrekking tot Strafford hadden gehoord, betwijfelden het bestaan daarvan, en zij, die haar van meer nabij hadden gâgeslagen, trokken de schouders op en prevelden, met een blik, waarin wrevel school, op de schoone majestueuze gestalten, dat Lord Strafford zeker geenerlei hoop meer had en de levende

zich daarom afwendde van de doode. Konden zij ook de schrandtheid der politieke vrouw daarin huldigen, die zich bij tijds van den reddeloos verlorenen afkeerde, de koele berekening, de kille zelfzucht, die er toe in staat stelde, werd er tevens in opgemerkt.

De hooge gunst, die Mylady door hanne Majesteiten waardig werd gekeurd, droeg er toe bij, om de zalen van Carlisle-house op den feestavond overvuld te doen zijn met de edelste vertegenwoordigers van beide partijen. De Sunderlands en de Norfolks, de Bedfords en de Leicesters waren aanwezig en ontmoetten er Essex en Manchester, Oliver St. John en Falkland. Mr. Pym en John Hampden waren uitgenoodigd; maar gene had zich wegens ziekte laten verontschuldigen en deze, oprechter, had in de beleefdste vormen de gastvrouw doen gevoelen, dat hij zijne tegenwoordigheid tegenover haar, die hem de eer bewees eener uitnoodiging, niet zou weten te verklaren.

Overal en juist ter rechter tijde aanwezig, wist zij hier een scherp woord, dat naar den politieken strijd zou kunnen terugvoeren, door eene enkele bijvoeging van beteekenis of richting te doen veranderen, ginder strakheid — gevolgd van de vijandschap, die de *courtoisie* gebod te verbergen — te doen ontplooiën door eene enkele vluchtige opmerking, die tot een onderhoud aanleiding gaf, waarvan het karakter algemeenheid was. En waar hare schier onuitputtelijke hulpbronnen schenen te falen, daar werden de twee muzenzonen — Waller en Voiture — aangevoerd, de beide broeders naar den geest, maar toch de trouwe afspiegeling van de kleine wereld waarin zij zich thands bewogen; de beide geestverwanten, die in betuigingen van vernuchtheid, van wederkeerige waardeering en bewondering verdubbelden, naarmate de naijver in het binnenst gants andere aandoening deed ontstaan.

Het was in de hel verlichte en warm gestoofde zaal een aanlokkend tafereel, hoedanig een wij gaarne van de meesterhand des beeldenden kunstenaars op het doek vereeuwigd zouden zien. Hoe het scheppend vernuft het oogenblik zou weten te treffen en aan het doek te boeien, dat hier de half *gevoileerde* blik der Sunderlands zich vestte op het rond, openhartig, maar streng ernstig gelaat van Essex, ginds den sarkastischen glimlach zich om de fijne aristokratische lippen eens Bedfords plooidte tegenover den bezielenden blik van den jongen Algernon Sidney, wiens hand de greep van zijn zwaard scheen te naderen; dat verder op den achtergrond der lange zaal, hoewel die groep in de kunstschepping de eereplaats op den voorgrond verdiende, Mylady Carlisle Lord Jermyn van ter zijde beschouwde, die, uit den kring getreden en in gedachten verzonken, den schouder tegen een der marmereen pijlers van den schoorsteen geleund, de verschillende groepen overzag of dit wellicht slechts scheen te doen en, dit te oordeelen naar Myladies strak op hem gevestigden en veelbeteekenenden blik zelfs nog niet eens voldoende.

Maar hoe jammer, dat de beeldende kunstenaar gebonden is aan tijd en ruimte, dat hij ons niet den voortgang der handeling — want een drama wordt hier gespeeld — kan doen aanschouwen; dat hij ons niet kan doen zien, hoe Lord Jermyn bij het woord, dat Mylady hem toefluistert, het hoofd als met een schok opheft en de leden tot beweging dwingt; hoe Mylady de groepen vervolgens als doorzweeft, een puriteinschen Essex op de schouders tikt en hem toefluistert, dat haar jacht van Caermarthen te koop is; hoe zij bij een woord, in een der afgelegenste groepen opvangende, nog wel het woord van geheimen aanslag, met een beminnelijk lachjen zich tot hém wendt, die het uit, en, geheel nieuwsgierigheid, naar de beteekenis daarvan vraagt, op de mededeeling daarvan te meer aandringend, hoe terughoudender de spreker zich toont, totdat hij wel bekennen moet, dat er geruchten loopen van een tweede buskruitverraad, dat thands echter alleen het in de lucht springen van het Parlement zoude bedoelen; hoe zij daarop met alle teekenen van ontzetten den spreker aanried daarvan openlijk gewag te maken, den Prokureur-Generaal Oliver St. John daarop te wijzen, zelfs Zijne Majesteit daarover te onderhouden en deze in de gelegenheid te stellen te toonen, hoe zeer haar de betuigingen van genegenheid jegens het Huis der Gemeenten heilige ernst waren. Maar jammer bovenal, dat de kunstenaar niet ter zelfder tijd den indruk zou kunnen schetsen, dien het binnentreden van den *Steward* en diens haastig gefluisterde woorden op Mylady te weeg brachten, en onmogelijk in staat is in de taal der lijnen en kleuren, de tegenstrijdige, de elkaar bekampende en vernietigende aandoeningen terug te geven, die zich openbaarden op het verwrongen gelaat, in den toon der stem, in houding en gebaar, toen Mylady Kolonel Goring had gesproken, Lord Jermyn heimelijk had doen roepen en na diens vertrek een oogenblik alleen bleef. Het masker, dat zij voor het gelaat had gebonden, viel af. De majestueuze kalmte verkeerde in de heftigste onrust; de lippen, die straks nog een zoete vleierij fluisterden, stamerden thands onsamenvhangende woorden. De straks nog fiere gestalte kromde zich, de stoute blik, die ieder waagde te ontmoeten, ging schuil achter de trillende vingers, die zich over hare oogen heenspreidden. »Verloren, verloren!» snikte zij, op een der sofaas neêrgelegen. Maar niet lang lag zij verbijzeld neder. Te lijden en zich daarin te vermeien, tranen te weenen en daarbij den wellust der smart te genieten zonder een krachtige poging om den toestand te doen verkeeren, dat mocht stroken met de geaardheid van haar broeder Algernon, geenszins met de hare.

Neen, gantschelijk niet! Mocht de eerste schok haar ook neder hebben geworpen, zij hoorde tot de veerkrachtigsten, die juist, naarmate de schok die hen neêrwierp hevig was, zich weder te eer omhoog heffen. De slag was verloren, maar er moest gedacht worden aan redding der gewonden, aan dekking van den aftocht der alsnog ongedeeden.

Allen waren ontkomen, behalve haar broeder Henry. »Ja, Goring had gelijk, deze moest gered worden, niet alleen, in zijn eigen belang, maar in dat van allen, wier beschuldiger hij zou moeten worden, indien hij niet aan de handen van de tegenpartij werd ontruikt. Werd hij gered en kon hij ontvluchten, dan kon er niets tot klaarheid worden gebracht, dan mocht Goring, de laffe ziel, zelf de ontdekker zijn van het komplot en de namen noemen van hen, die op het vaste land zich bevonden buiten het bereik van den gierenklauw van Pym. Deze, schoon in scherpte van gezicht den uil naar de kroon stekend, zou zich toch geen duidelijk denkbeeld kunnen maken van het gebeurde en niet al de draden van het weefsel weten te vatten.

Zij twijfelde er geen oogenblik aan, dat er verraad in het spel was, en dat die vreemde mannen niet binnen waren gedrongen alleen om hun hoofdman in het ontstane geschil te hulp te komen. Hoe haastig Goring ook het gebeurde had medegedeeld, zij begreep de toedracht volkomen, en wist den draad voort te spinnen waar de andere dien had afgebroken. »De indringer was een zekere Conway,» had Goring gezegd.

Werkelijk, zij herinnerde zich dien naam; zij herinnerde zich den jonkman, die aldus heette... Haar werd het duidelijker dan het Goring was. De politiek was misschien toch vreemd aan het verraad; de minnennijd alleen kon er wellicht de oorzaak van wezen! Jane Howard mocht de middellijke oorzaak der ontdekking genoemd worden.

»Dan was er toch nog eenige reden om haar geboren te doen worden,» prevelde Mylady.

Maar zeide Goring niet dat de jonkman met het gebeurde bekend bleek te zijn? Van waar die kennis? Slechts aan de drie hoofden van het eedgespan was alles vertrouwd, en geen hunner kon zij verdenken van een verraad, dat hun niet zoo veel voordeel kon aanbrengen als wel de zegepraal zou hebben gedaan. Zij zou het evenwel weten, en dan, wee den verrader! Maar aan de wraak kon morgen eerst gedacht worden; de redding vorderde oogenblikkelijk handelen. En die redding was moeielijk genoeg! De mannen, wien zij de uitvoering van hare gedachte had moeten toevertrouwen, waren gevlucht, hoewel zij een zwaard aan de heup en een dolkmes in den gordel droegen. Zij waren gevlucht en hun moed had zich niet verder uitgestrekt dan om haar te boodschappen dat een hunner gered moest worden; de zorg daarvoor liet men haar alleen over. Lord Jermyn, dien zij bij het vernemen van de tijding had hooren klappertanden, bijna zien bezwijmen, had zij maar spoedig een paard verschaft. De eenige dienst, welke die man haar bewijzen kon, was te vluchten. Laffe vrouwenzielen in een mannelijk omkleedsel! Dat zou hij niet hebben gedaan, hij, wiens ketenen op dit oogenblik verdubbeld mochten heten, voor wiens kerkerdeur thands een grendel te meer was geschoven; hij, voor wien dat alles gewaagd was, die dit alles verdiende en meer nog dan dat! Maar zij mocht zich zelfs den tijd niet gunnen om

aan hem te denken, want de trouwe *Steward* was binnen getreden; hij meldde dat hare afwezigheid was opgemerkt, en de dichter Waller, die uitgenoodigd was zijn laatst sonnet voor te dragen, bij het noemen van den titel: »*Apollo aan Dafné*» om zich heen gestaard en geweigerd had voort te gaan zolang zij niet tegenwoordig was aan wie het sonnet was toegewijd. Ongelukkige Waller, had Myladies blik, die u gold, den Olymp kunnen bereiken, al de Goden en Godinnen, dat speelgoed uwer kinderachtige verbeelding, waren eensklaps omgebuteld, en in die buiteling verminkt!

»Doe een karos inspannen, dadelijk!» fluisterde zij den *Steward* toe, waarna zij naar de feestzaal terugkeerde.

Dat er iets gewichtigs gebeurd moest zijn, geloofde ieder. Het vertrek van Jermyn was gelukkig niet opgemerkt. Maar dat de gastvrouw zich niet meer vertoonde, zij, die alle deelen tot een geheel vormde, en zonder wie dat geheel, weder in de deelen waaruit het zijn oorsprong had genomen, zoude opgaan, dit werd algemeen gevoeld en betreurd. Er drong zich dan ook bij haar terugkeer een deelnemende schare om haar heen, die vroeg wat haar deerde. De stem van *Voiture* werd boven allen gehoord, die in een bevallig *impromptu* hen allen bij hare afwezigheid schetste als de aarde bij eene totale zonsverduistering, waarop zij andwoordde dat het in geen geval meer dan een maansverduistering kon geweest zijn, daar er hier alleen sprake kon zijn van het verdwijnen van eene planeet, die haar licht van anderen ontleende. Het spiegelgevecht werd echter niet lang voortgezet, want op ernstigen toon deelde zij mede, dat haar broeder plotseling zeer ongesteld was geworden, zoodat hare tegenwoordigheid ginder dringend werd vereischt. Zij verzocht daarom allen haar dadelijk vertrek niet euvel te duiden. Zij hoopte weldra weder terug te keeren en verzekerde dat, was zij ook een oogenblik afwezig, zij met haren geest, onder hun midden verwijlen bleef, waarom zij Waller verzocht de blijvenden niet langer te straffen door hun de mededeeling van zijn sonnet te onthouden.

Geen der aanwezigen geloofde dat Mylady, ongesteld zelfs dat zij het gewild had, hare belofte zoude kunnen nakomen. Men had immers de beleefdheid gehad geen geloof te weigeren aan de velerlei geruchten, welke hun ter oore waren gekomen aangaande Myladies innige gehechtheid aan haren ziekelijken broeder, wiens raadselachtige krankheid zij altijd met zulk eene nauwlettende zorg had weten te verbergen. Men ontving er nu echter de overtuigende bewijzen van, dat de geruchten niet hadden gelogen, en tevens dat Northumberland bedenkelijker was dan ooit.

Het was of de krampachtig gesloten gorgel eensklaps zijn klem verloor, of een verkwikkende wind de verstikkende dampen, die haar straks omringden, plotselings wegvaagde, toen Mylady de menigte, in hare feestzaal vereenigd, verliet en in haren karos plaats nam. Argusoogen had zij gemeend op zich gevestigd te zien. Ware zij gast geweest en had

hare gastvrouw ondergaan wat zij onderging, zij zou de veinzende voorzeker hebben voorzien. En toch dit mocht niet zijn! Henry was gevangen en Robert Conway was zijn cipier! Zij poogde den jonkman, dien zij zich herinnerde eens gesproken te hebben, zich in het geheugen terug te roepen; elk woord, toen gewisseld, te gedenken; hare beoordeeling van zijn persoon en karakter bij het onderhoud zich weder te bidden te brengen. 't Was geen alledaagsch karakter; daar was fierheid in het hart en eerezucht ook; wat gene zou afwijzen, zou deze doen aannemen; er was zelfstandigheid, mannelijke kracht in dien jonkman, maar toch ook eerezucht, gloeiende eerezucht, die de zelfstandigheid buigen, de kracht zou kunnen doen breken; daar was ernst, innige overtuiging in dat gemoed, maar daar school ook eerezucht en ook liefde, welke beiden misschien in dat binnenst wel één mochten genoemd worden. De welbekende woning was bereikt; de *Steward* had aangeklopt. Voordat de deur werd geopend, wenkte Mylady haar vertrouwde tot zich, en fluisterde hem toe naar Mr. Conway te vragen en haar dadelijk aan te melden, nog vóór men den tijd zou hebben te zeggen, dat de Kolonel Goring zich niet thuis bevond. De *Steward* was gewoon nooit naar het waarom te vragen, en vroeg het dan ook nu niet, hoewel hij Myladies bedoeling niet begreep. Toch was het haar zelve zeer duidelijk. Zij wilde Robert Conway, die zoo licht elken bezoeker zou terugwijzen, in den waan brengen, dat de ontdekking nog niet aan al de bondgenoten bekend was geworden en er dus eenige in den strik waren te lokken. Het scheen dat het aangewend middel reeds voldoende was en er naar geen ander behoefde omgezien te worden, want de deur bleef open, na de mededeeling van den *Steward* wie er in de karos wachtte. Hoewel zij begreep dat hij, die de kruk vasthield en zich achter de deur verschool, een vijand was, trad zij zonder te aarzelen binnen en trilde zij niet toen de toegang achter haar werd gesloten. Haar *Steward* had zij echter buiten doen blijven en hem bevolen een uur te wachten; maar, wanneer zij dan niet was teruggekeerd, naar Carlisle-house terug te gaan en hare edellieden en bedienden met den meesten spoed naar dit huis te zenden. Zij had het schijnsel van een flauw licht door de wijde reten van de verwelozene en verweerde luikjens der bovenverdieping zien heenschemen, en daarom vroeg zij in het stikdonkere portaal aan den onzichtbaren portier of Mr. Conway boven was, waarop haar met een kort ja werd geandwoord.

»De Moabitische kent haar weg,» prevelde de onzichtbare, toen hij haar den trap zag opgaan en aan de bovenste deur hoorde aankloppen. »Zij is in Joëls tente; wee de gevloekte!»

Mylady hoorde, voor de deur staande, iemant in het vertrek haastig heen en weer loopen. Het was de overwinnaar, die na de behaalde zegepraal nog geen oog had kunnen sluiten. Hij had den bezwijmden Henry in de alkoof te bed doen brengen en zich daarbij verzekerd dat geen ontvluchting mogelijk was. Om zich daarvan bovendien te verge-

wissen, had hij besloten ook in het bovenvoorvertrek, waarin de alkoof uitkwam, te overnachten. Hij was verlegen met zijne overwinning, na welke hij eerst recht gevoelde hoe hij niet meer dan werktuig was. Meester Jean had hem geboden te blijven waar hij was, en niet te vertrekken voor hij, en alleen hij, hem dat zeide of schreef. Hij zou als getuige gebruikt worden tegenover het Parlement; hij zou als spion moeten optreden, maar de verdiensten der ontdekking, datgeen juist wat hem alleen boven den rang van spion verheffen en aanzien konde geven bij zijne partij, zou hij geheel moeten afstaan aan een ander, aan Jean, zijn gebieder. Hoe hij hem weder haatte, dien raadselachtigen, geheimzinnigen man! Hij had zich van den jongen Percy meester gemaakt; Jean was hem daarin behulpzaam geweest, maar niet om hem daar een dienst te laten bewijzen aan de goede zaak, waarmee het Jean toch geen ernst was, getuige zoo menige sarkastische uitdrukking welke een schimpwoord op »de broederen» inhield, ook niet om hem Jane nader te brengen, maar om zich zelve te wreken op het geslacht der Northumberlands, te wreken over eene hem aangedane belediging, eene gruwzame belediging, welke echter voor Robert zoozeer nog in het duister lag, dat hij den aard daarvan niet gissen kon. Gedurende den strijd had hij tegenover dien jonkman zijne eigene rekening meenen te vereffen, maar thands bij kalmer beschouwing moest hij erkennen, dat hij ook in dat oogenblik als huurling slechts gevochten had. En dan die vijand zelf! Was die verachtelijke lichtmis, die pochende speler en slempe dronkaart, geen levend verwijt tegen Jane Howard, die hij zoo lief had en voor wier wederseliefde hij zoo lang had geleden en gestreden? Zij had dien zondaar verkoren boven hem; zij had zich vergaapt aan het klatergoud van een naam; zij had hem, haar ouden vriend, teruggewezen om eenen, dien hij het recht had verre beneden zich te achten. Dat alles ontstemde hem terwijl hij ginds rust zocht op de sofa. Hij was verachtelijk in eigen oog, omdat hij Jean had gehoorzaamd, terwijl zijne fierheid hem influisterde dat hij een dergelijken bondgenoot niet noodig had, dat hij geheel vrij, anders en beter zonde hebben gehandeld. Met zijne bittere overleggingen bezig, in zijn verbeelding het wicht voelend van de hem aangelegde boeien, die hij, hoe hij ze ook wrong, niet vermocht af te schudden, had hij geen oog gehad voor het arme ontstelde schepsel dat in een hoek gedoken, hem schuchter was blijven aanstaren. Hij had hare aanwezigheid niet bemerkt, en zij durfde oogenschinlijk er geen blijk van geven. Zij was het met zich zelve oneens hoe zij dien jonkman beschouwen moest: als vriend of als vijand. Daar welde iets in haar binnenste op wat naar erkentelijkheid zweemde, maar de stem der ervaring was luider dan die van het instinkt. Och, de booze menschen hadden haar geleerd de stem van haar hart te wantrouwen; de opgedane ondervinding dreigde haar zedelijken zin te verstompen of te verminken! Die jonkman had haar wel

beschermd, en dat wel zonder dat zij er om had behoeven te vragen, maar hij geleek toch te veel op de anderen, die zij tot haar schade had leeren kennen, om haar niet tot voorzichtigheid aan te sporen. Zij bleef dus uit haar hoek zijn houding, zijn gebaren, de uitdrukking zijns gelaats bespieden, zonder iets te zeggen zonder zelfs door eenige beweging hare aanwezigheid te verraden. Maar toen de jonkman na lang op één punt gestaard te hebben, ten laatste de handen voor de oogen bracht, ze daarna vouwde en het oog omhoog gekeerd, eenige woorden uitbracht, waarvan de toon haar trof; toen hij plotseling ophield, zich in den rug der sofa nederwierp, het hoofd op de eene hand gesteund, terwijl de andere slap neêr hing, toen maakte het instinkt alle aangeleerde kennis te schande, sloop zij haar sluiphoek uit, boog zij zich naast hem neêr, vatte de afhangelende hand en bracht die aan hare lippen.

Met een schok ontwaakte Robert uit zijn gepeins, en gants niet vriendelijk vroeg hij haar wie zij was. Zij noemde hem haar naam, die hem geheel onverschillig liet, zoo onverschillig dat hij weder in zijn gepeins dreigde voort te zetten, maar zij liet dit niet toe. De droefheid op 's jonkmans gelaat zoo duidelijk merkbaar gaf haar moed: want zij had nog nooit boosheid ondervonden van iemand die schreide of treurig was.

»Je hebt voor me gevochten, en dat deé er nog nooit een: neen waarachtig niet! Je hebt er toch geen spijt van, want je ziet er zoo bedroefd uit.»

»Neen, neen; laat me, meiskin!»

»Maar waarom zie je er dan sagrijnig uit! Ze hebben Nel altijd van den wal in de sloot geholpen, en ik dacht dat jij 't ook zoudt willen doen; neen, neen, dat 's niet waar, dat dacht ik niet; want je ziet er anders uit als die Kolonel en die dollleman, dien je zoo hebt toegetakeld! Ik had wel willen gieren van plezier, toen je hem onder hadt, als ik maar niet zoo'n hoofdpijn had gehad en je maar niet zoo dicht bij al die messen had gezien... Jongens, jongens, wat scheelde het weinig, of ze hadden je koud gemaakt.»

»'t Is waar, meiskin; ge hebt mij gered; ge riep om hulp en ik vergat dat.»

»Ik spreek er niet van omdat je me danken zoudt. Neen, dat moet je nu niet denken, hoor! Als je niet tusschen beiden waart gekomen, dan hadden zij mij weêr beet genomen, zoo als die vervloekte Meester Phil somtijds deed, wat me den bijnaam bezorgde van valsche kat... Wat wou ik ook weêr zeggen?... O ik heb zoo'n hoofdpijn!» Zij wreef zich met de hand over het voorhoofd, als om de denkbeelden vast te houden, die er oprezen om weêr te verdwijnen. Robert zag haar voor het eerst eens goed aan en bemerkte in welken deerlijken staat zij zich bevond. Hij had zich niet om haar bekommerd, en zij had hem nog wel gered! Wat hij voor haar had gedaan, was niet meer dan plicht geweest, en zoo hij de daad voor zich zelven ontleedde, dan ging er veel van het schijnbaar onbaatzuchtige verloren, daar de beleediger van die deerne Henry Percy

was, met wien hij twist zocht, ja behoefte had te zoeken. Maar wat zij had gedaan, had zij niet behoeven te doen; en niemand had men het in dergelijke omstandigheden euvel kunnen duiden, indien het niet ware gedaan. En dat haveloos kind, dat door de anderen mishandeld was en dus zijn hulp wel had verdiend, had hij geheel vergeten; dat kind, dat nauw gedekt was tegen de winternachtkoude, zoo verscheurd waren haar kleêren, dat ziek was, want waarlijk hare handen, die hij even aanroerde, waren brandend heet, de groote oogen, die zij tot hem omhoog richtte, schenen in de roode kassen te gloeien; dat kind had wél aan hem gedacht en had nog kunnen deelnemen aan zijn wrevel, aan al hetgeen hem ontstemde. Hij kon het zich nauwelijks vergeven en sprak wat hij gevoelde bijna uit in de woorden: »Goed kind!»

»Maar het zal wel overgaan!» hernam zij, den jonkman vriendelijk toeknikkend. Zij had meer op den toon der stem gelet dan op den uitroep van Robert, en die toon deed haar zooveel plezier, dat zij die nog wel eens en nog wel eens zou willen hooren. »Ik heb het wel meer gehad, maar dan wist Patty het er wel uit te laten schrobben... Maar koud is het toch.... en laat is het, geloof ik, ook wel.»

»Kom, ge hebt misschien de koorts... Ga hier maar liggen op de sofa... Het vuur heb ik waarlijk laten uitgaan... Ga hier maar liggen! Zie wat te rusten; morgen vertel je me wel waar je van daan komt en waar je naar toe wilt.»

Hij was opgestaan en wees haar de plaats aan waar hij wilde dat zij zich zou neêrleggen. Zij volgde met achterdochtigen blik al zijne bewegingen, maar vlijde zich neêr, toen ze zag dat hij zijn dikken mantel van een der stoelen had afgenomen en dien uitgespreid hield om over haar heen te werpen. Wel was zij nog niet gerustgesteld, maar het uitzicht op een zachte warme rustplaats was toch te heerlijk, om langer te weigeren.

»Zie wat te slapen! Hebt ge ook dorst?»

Zij knikte van ja; hij zag op het *dressoir* de kannen en flacons na; er was wel wijn maar geen water. Hij maakte zich gereed naar beneden te gaan, maar toen riep ze hem toe, dat haar dorst al bedaad was en dat ze niets noodig had, en ze bad hem met zooveel aandrang te blijven en niet heen te gaan, dat hij van besluit veranderde, hoewel hij er niets van begreep en van een dwazen gril begon te mompelen. Maar zij had, waar hij geen acht op sloeg, ginder in de alkoof beweging bespeurd, zelfs het snorken gehoord van den dollleman, en het koude zweet brak haar uit bij de enkele gedachte, dat »de jongen van daar ginder» eens op mocht staan en haar naderen, terwijl zij hier alleen lag. Terwijl zij lag te rusten liep hij met gehaaste stappen heen en weêr in het vertrek. Daar werd de klink der kamerdeur zachtken opgeheven en vervolgens, toen de grendel er van binnen voorgeschoven bleek te zijn, zacht geklopt. Dit moest herhaald worden, eer hij het vernam en de deur opende. Daar ruischte

een vrouwenkleed op den drempel, daar werd uit de zwarte kap, die de geurige en met paerelen gekapte lokken half bedekte, een schoon gelaat zichtbaar, een gelaat, dat hij zich herinnerde meer gezien te hebben en dat in betrekking stond tot treurige herinneringen.

„Mr. Conway, herkent ge Mylady Carlisle niet?” klomk het hem tegen, toen hij haar nog vragend bleef aanstaren, alsof hij zijn geheugen ontrouw had bevonden. Maar die enkele woorden waren voldoende om hem het verleden te doen gedenken, al de smart die hij geleden had en nog wel geleden door haar, die voor hem stond. Die enkele naam herinnerde hem bijtenden spot, kwetsenden smaad, herinnerde hem het oogenblik zijner grootste vernedering, het oogenblik, dat hem het liefste werd ontroofd en hij de hand van haar, die het hem ontnam, had gekust, omdat de geest des boozen zich aan hem had vertoond in de gestaltenis van een engel des lichts. En die booze geest, die hem vernederde, die hem in het bewustzijn harer macht met een glimlach op het marmeren gelaat den dolk in het hart had omgekeerd, stond thands voor hem, alleen, te middernacht, in het huis waar hij als onbepaald monarch gebod, zeker als smeekeling voor het behoud haars broeders, wiens leven zij van hem moest vragen om haar zelfs wille. O hij zou haar ook doen lijden, maar niet zoo koud als zij dat eenmaal vermocht te doen; hij zou ook haar hart in het binnenste doen schreien, maar hij zou daarbij niet kunnen lachen, niet vrolijk kunnen zijn; hoe jammer dat hij dat niet kon!

Neen, vrolijk was hij niet toen hij de gehate in zijne macht zag! Bij het hooren noemen van dien naam, bij het herkennen van dat gelaat was hij een stap achteruit gedeinsd, had er zelfs ontzetten in plaats van blijde verrassing op zijn aangezicht gelezen kunnen worden. Hoe hij het zich zelf ook ontveinzen wilde, daar lag onder de gewaarde wordingen van haat en wrok toch nog eene andere verscholen, eene, die het hem onmogelijk maakte om aan dien haat en dien wrok verachting toe te voegen. Hare verschijning alhier getuigde van eene vermetelheid, die het bewustzijn zijner macht knakken of kwetsen moest, naarmate de daad uit moed voortspoot dien hij bewonderen, of wel uit kleinachting en gering-schatting van zijn kracht, wat hem in eigen oogen vernederen moest. Het was eer het laatste dan het eerste wat haar hier-komen verklaarde! Was het niet duidelijk na de woorden, zoo voornaam vriendelijk maar weder op dien zilveren toon uitgebracht: „Gij herinnert u zeker, Mr. Conway, waar wij elkaâr eens ontmoetten en wat wij daar bespraken: zij herinnert u gewis het onderhoud toen gevoerd! Ik voor het minst herinner het mij zeer goed, en die herinnering deed mij het besluit nemen u hier te bezoeken. Dat onderhoud heeft mij u doen kennen als een edelman.... Ik waardeer kracht van geest, nobelheid van gemoed, onbaatzuchtigheid; zij hebt dit alles getoond te bezitten!”

Gruwelijk, gruwelijk! Waagde die vrouw niet op

die bittere ure te zinspelen om hem te bespotten, om hem zeer beleefd en met hoofschheid te herinneren hoe hij zich om den tuin had laten leiden! De trotsche, de onmeêdoogende, de valsche! Maar hij kon niet uitspreken wat er in zijn binnenste omging; de verontwaardiging en toorn lieten hem slechts toe met de heesche stem te roepen: „Zwijg daarvan, Mylady!”

Was op zijn gelaat dan niet de toorn merkbaar, die hem overheerde? Grauwde de ergernis niet in den toon waarop hij de laatste woorden had uitgebracht? Toch scheen het haar kalme stemming niet te verstoren, geen enkele rimpel te doen plooiën in dat gladde en blanke voorhoofd. Hij had haar bevolen te zwijgen van dat verleden, en zij achtte dit bevel niet en ging voort: „Ik mag het niet om u zelfs wil, Mr. Conway! Mijne opvatting van uw karakter berust geheel op dat onderhoud, en die opvatting deed mij alleen het besluit nemen dat mij herwaards deed gaan. Men berichtte mij dat mijn broeder door u is gevangen genomen. Zonder de toedracht der zaak te kennen, ben ik er overtuigd van, dat hij de schuldige is, dat hij de aanvaller en beleediger zal geweest zijn. Ik kom u voor hem vergiffenis vragen, en heb grond te hopen dat die bede niet vergeefs zal zijn. Bedroeg ik mij, toen ik, bij ons scheiden in White-hall, aan wederkeeringe achtung geloofde? Ik meen te kunnen gissen wat de oorzaak zal zijn geweest van een gevoerden twist... maar gij, Mr. Conway, zijt naar het verstand zoo verre de meerdere mijns broeders, dat gij zijn dwazen schimp zult kunnen vergeten en vergeven, dat gij, waar hij beleedigde door zelfzucht, onbaatzuchtig en zelfverloochenend kunt blijven zoo als gij dat waart.”

Mylady was een geheel verkeerden weg ingeslagen. Voor hare dwaling bestond wel eenige aanleiding daar zij niet wist, hoe de sluwheid eens vijands hare woorden, in dat onderhoud gesproken, had weten uit te leggen en haar karakter te verklaren! En nu zij dat niet wist en den jonkman tegentrad zoo als zij dit deed, was het werkelijk een bewijs harer hoogachting, ten minste harer erkenning van de ridderlijkheid zijns gemoeds. Zij meende zonder anderen omweg dan dien de eenvoudigste voorzichtigheid haar aanwees, op het doel te moeten afgaan en hem, dien zij zoo veel had moeten ontnemen, met openhartigheid een gunst te moeten vragen, die hij haar, minder dan iemand anders, zoude weigeren, al ware het ook dat hier niet alleen de minnennijd, maar, wat zij sedert haar binnentreden weder hoe langer hoe meer geneigd was te gelooven, ook de politiek in het spel was. Het zou haar spoedig blijken hoe deerlijk zij zich had vergist, want Robert, die in elk harer woorden, en van zijn standpunt te recht, eene bespottung hoorde, die haar een beroep hoorde doen op zijne achtung, op zijne onbaatzuchtigheid, had ten laatste in die mate zijne bedaardheid herkegen, dat hij woorden kon vinden, om te uiten wat er daar binnen broedde en ziedde.

»Gij waagt te zinspelen op dat onderhoud, Mylady; en nog wel hier en ter dezer ure! Gij zijt te schranders voor een dwaasheid, en ge zoudt er toch eene begaan hebben, als ge, werkelijk bekend met hetgeen hier voorviel en nog voorvalt, nochtans in ernst geloofdet mij met die zoete woordesken nogmaals te kunnen verschalken! Neen, gij zijt er niet meê bekend; gij acht Henry Percy misschien alleen in een drinkgelach verslagen, en gelooft nog zoozeer aan uwe overmacht, dat ge mij door uwe beleedigingen denkt te kunnen vernietigen. Gij hebt uwe rol goed gespeeld, toen gij er belang bij hadt te doen gelooven dat het er geen was, maar thands neemt gij minder moeite en zijt ge ook minder geslaagd. Mylady, gij zijt vermetel in het gevoel uwer macht! Heeft de hoogmoed u ook dikwerf geholpen, thands brengt zij u in de val, want wat mij dreef Henry Percy gevangen te doen nemen, doet mij thands ook u verbieden van hier te gaan.»

Mylady bemerkte niet alleen haar misstap, maar overzag thands eensklaps het dreigend gevaar. Zij had niet alleen de zekerheid ontvangen, dat de aanslag ontdekt was en dat haar broeder gered moest worden, maar ook dat de jonkman tegen haar was ingenomen, ja zelfs aangehitst. Toch gaf zij hare opvatting van zijn karakter niet prijs, hoe lomp zij ook uit har eersten droom was wakker geschud; en daarom voerde zij hem te gemoet, kalm en waardig overtuigd dat openhartigheid thands de grootste wijsheid was: »Mr. Conway, ik ben met alles bekend wat hier is voorgevallen: ik stel er het grootste belang in want ik nam in alles deel; zelfs beraamde ik het plan dat gij hebt weten te doen mislukken. Ik mag u wat dat aangaat niets verwijten, want de partij, die gij aanhangt, leerde u voorzeker den gevangene in den Tower haten en verafschuwen. Toch dacht ik, dat gij met Mr. Percy om een andere oorzaak hadt getwist, en hem niet als samenweerder tegen het Parlement hadt gevat. Ik schijn mij daarin vergist te hebben; toch blijft mijne bede aan u dezelfde. Alleen steun ik haar niet meer met een beroep op het verleden. De woorden, die gij mij toevoegdet, kwetsten mij niet, want zij welden niet uit uw hart op, al kwamen zij ook van uw lippen. Maar al ware dat zoo, maar al geloofdet gij ook dat mijn gelaat een mom is, waarachter zich een afschuwelijk wezen verbergt, ik geloof dat het uwe niet bedriegt, dat gij u aan mij vertoont hebt zoo als ge werkelijk waart. En in dat geloof, ja in die overtuiging kom ik tot u en vraag: Stel mijn broeder in vrijheid en behoed mijn geslacht voor een ramp als de dood van Henry Percy zoude zijn. Waart ge eerezuchtig, ik zou er u op wijzen, dat zulk een weldaad nog nimmer door eenig sterveling aan de Northumberlanders is kunnen bewezen worden, en deze dankbaar zouden weten te zijn zoo als zij 't nog nooit waren en 'took niet behoeften te wezen. Maar gij zijt niet eerezuchtig; ridderlijk van nature echter wel. Dit houd ik voor zeker, waarom ik geen oogenblik aan mijne gevangenschap geloof en waarom ik ook de hoop niet

prijs geef, dat gij, de inblazingen van een wrok, dien ik niet begrijp, tot zwijgen veroordeelend, de vrucht zult weigeren te plukken, die op eene uwer onwaardige wijze onder uw bereik kwam.»

»Mylady...! Verder spreken is overbodig; gelief mij te volgen; ik zal u doen gelooven aan uwe gevangenschap!»

»Zou ik mij werkelijk in u bedrogen hebben? Welnu, Mr. Conway, op uwe verantwoordelijkheid, wijs mij den weg!»

»Ik geloof dat gij aanvangt te dreigen, Mylady! Zou ik mij ook in u bedrogen hebben, en zoudt gij de middelen, die de zwakheid bezigt, niet versmaden? Ik neem alle verantwoordelijkheid op mij. Gij hebt u zelve schuldig verklaard aan den aanslag en ik houd u in het belang van het Parlement gevangen.»

»Hebt ge daartoe een lastbrief, Mr. Conway? Gaf het Parlement u bevel als spion in dit huis te dringen? Ja als spion!» herhaalde zij met nadruk, toen zij bemerkte dat hij bij dit woord het oog van het hare afwendde. »Mr. Conway, ik moet wel tot de overtuiging komen dat ik mij toen ter tijd in u bedroog; ik had u tot die rol niet in staat geacht.»

»Ieder zoon van Engeland is verplicht een misdadaad jegens zijn vaderland te beletten,» viel Robert haastig in.

»Die stelling voert ver en zondigt door hare algemeenheid, Mr. Conway! Een misdadaad jegens het vaderland! Het is de vraag nog, wat hier besproken en bezworen werd, een misdadaad moet worden genoemd... zelfs door u. Een burger van Engeland is ook zoon, broeder, vriend, beschermder of beschermde en heeft ook als zoodanig plichten te vervullen. Zorg dat ge die niet schendt in eenigerlei opzicht, Mr. Conway, want de zedelijke wet gaat boven de staatswet!» Haar gelaat had de gewone majestueuze kalmte herkrege en was in harmonie met de edele woorden die zij sprak, woorden waarvan hij den zin, hoe kiesch ook bedekt, zeer goed begreep. Zij sprak het uit wat hij zich zelven talloze malen had voorgehouden als een scherp verwijt; zij zinspeelde er op: dat hij aan Mylord Strafford verplichting had, dat hij Mylords verlossing onmogelijk had gemaakt, dat hij daarvoor spion was geworden. Hij waagde het niet meer de oogen op haar te vesten, terwijl hij gevoelde dat zij hare blikken onafgebroken op hem rusten deed. »Mr. Conway, wees jegens u zelve oprecht in uw eigen belang! Gij hebt eenmaal verklaard alles veil te hebben voor uwe overtuiging, eer en rang af te slaan waar die opoffering mochten eischen van een beginsel. Ik geloofde u en toch kan ik niet aannemen dat gij in deze zaak voor eene overtuiging strijdt. Een overtuiging, zoo als ik de uwe dacht, bezigt slechts eerlijke middelen.»

»Gesteld dat ik ze niet bezigde, dan zoudt gij 't allerminst recht hebben mij dit te verwijten, Mylady Carlisle!» riep Robert heftig uit, om zijne werkelijke verwarring te verbergen.

»Ik erken dat de beschuldiging mij verrast door hare nieuwigheid,» hernam Mylady met waardigheid,

hetgeen Robert prikkelde en alle bedaardheid uit het oog deed verliezen.

»Niet alzo, niet alzo! Gij neemt waarlijk de houding aan van een rechter, en, bij den Heiligen God! gij verdient aangeklaagde te zijn. Ja, Mylady! wat ge me verwijt, hebt gij veroorzaakt! Is er iets onedels, iets laags in het geen ik deed, dan is het uw schuld. Gij hebt mij tot het uiterste gedreven en doet het thands weder, daar gij mij dwingt uit te spreken wat ik in de eenzaamheid zelfs mij zelve niet zou hebben doen hooren!»

»Gij vergist u daarin, Mr. Conway! Hadt gij zelfs in de eenzaamheid niet dikwijls bepeinsd wat gij thands uitspreekt, dan hadt gij ook thands tegen mij gezwezen. Vergun mij nu meer dan ooit te blijven denken dat gij in deze zaak, zoo niet tegen uwe overtuiging, dan toch tegen uwe beginselen hebt gehandeld; en om welke redenen geschiedde dat Mr. Conway? Omdat ik u tot het uiterste dreef? Ik deed een beroep op uw verstand, op uw rechtschapen hart, en beiden anddwoorden mij zoo als ik het had gedacht. Heeft kalmer overleg u af doen zien van het besluit, dat gij in de eerste oogenblikken van hartstochtelijke smart zelfs niet boven uwe krachten geloofdet? Naturen zooals de uwe, Mr. Conway, verliezen gewoonlijk niet bij kalm overleg, bij bedaard nadenken, dat juist een heldenmoedig voornemen kracht bijzet. Van waar die verandering, die tevens gepaard gaat met eene wijziging van uwe beschouwing ten mijnen aanzien?»

»Mylady!...» Hij kon niet volenden, want de tegenstrijdigste gewaarwordingen bestormden hem. Dezelfde stem, die eens tot hulde en bewondering drong, klomk hem ook thands weder in het oor, maar te gelijker tijd daagde voor zijne verbeelding de gestalte van Jean van Verviers op, die den vinger tot waarschuwing ophief en hem toefluisterde: Wedersta de lokstem der booze; zij bedriegt u. Maar was Robert er dan zeker van, dat hare stem juist die was van het bedrog, de andere die der waarheid? Maar indien het eens zoo ware, dan zou zij ten tweede male met hem spelen en nu nog wel terwijl hij de meerdere was, terwijl hij het leven haars broeders in handen had en haar zelve misschien kon vernietigen! Zij was tot hem gekomen uit belang, zoo als de eerste maal, en hij zou zich weder laten verschalken! Nimmer! Maar hoe haar te ontkomen? Hoe den invloed te ontgaan van de woorden, die een echo vonden in zijn borst? Hoe de kracht te vinden om te volharden bij hetgeen hij zelf veroordeelde en toch niet op kon geven zonder laaghaartig te zijn? Hij wist het niet, en zijne verlegenheid, die er een gevolg van was, deed hem alle matiging vergeten, deed hem de woorden, hoeruw en grof ook, die hem het eerst op de lippen kwamen uitspreken. Het was weder eene beschuldiging en een bedreiging; zij had hem met schoone woorden om den tuin geleid; zij had hem ontnomen, wat zij voor zich zelve wilde bewaren; hij had dat kunnen verdragen, ware het slechts niet geschied met een vertoon van edelmoedigheid, dat hij op den rech-

ten prijs had leeren schatten; hij was eens door haar vernederd, maar hij zou thands op zijne beurt kunnen vernederen.

»Vernederen, nooit, maar wel treffen en wonden, Mr. Conway!» klomk het hem tegen. »De Northumberlanden worden niet vernederd, al weenen zij ook bloedige tranen. Gij kent wellicht iets van hunne geschiedenis en weet dat meer dan een hunner het hoofd op het blok heeft moeten neêrleggen, en nochtans zult gij niet beweren dat het geslacht vernederd is. Gij hebt dreiging straks het wapen van de zwakheid genoemd. Ben ik ook niet ijdel genoeg om mij sterk te gelooven, toch zal ik dit wapen niet bezigen en u tot voorzichtigheid vermanen, omdat de Northumberlanden nog niet vernederd zijn. Ik zal oprechter zijn dan gij, Mr. Conway, en misschien ook standvastiger in eene eens opgevatte meening aangaande het karakter mijns naasten. Bij mijn eerste binnentreden in dit vertrek heb ik u niet verborgen, dat belang mij hier heen bracht en dat kon het ook alleen zijn, daar gij eens mijne hulp hebt geweigerd, die ik u aanbood, eene hulp, die wellicht niet krachteloos ware geweest. Maar gij blijft verzwijgen, dat de drijfveer van de hier verrichte daad niet de zucht was, om aan den Staat een dienst te bewijzen met opoffering van eigen zin, maar wel het eigenbelang, zoo als alleen de wrok het kan doen ontstaan: het is minnenijd die u spion deed worden; uwe woorden hebben het mij verraden. Gij hebt uw hartstocht niet kunnen overwinnen; gij bemint Jane Howard als vroeger, ja meer nog, want wat men onbereikbaar acht prikkelt de begeerte.»

»Er is geen sprake van Lady Howard, Mylady! er is sprake van een komplot, dat Mr. Pym in den Tower had moeten brengen.»

»En tevens van de verijdeling van dat komplot, welke u van een medeminnaar kon ontslaan. Bestrij die meening niet, Mr. Conway, want zij alleen kan doen verklaren en... doen verschoonen wat anders in uw karakter onverklaarbaar zou wezen. Welnu, die minnenijd heeft geen grond meer, want Mr. Percy zal Jane Howard niet huwen.»

»Dus dringt men haar weder een ander minnaar op! Of neen, men zal haar weder een vrije keuze laten doen, zooals het in uwe taal heet, niet waar, Mylady?»

»Het ware geen minnenijd die u spion deed worden! Alsof die bitterheid nog eenigen twijfel toeliet!» merkte zij met eenige scherpte aan. Zij vervolgde echter op haar gewonen, kalmen, waardigen toon: »Lady Howard zal Mr. Percy niet huwen, al moest deze, indien gij hem de vrijheid geeft, ook niet in allerijl en misschien voor langen tijd naar het vasteland vluchten; want Lady Howard heeft laten bemerken dat zij hem niet beminde, en ik heb geene poging aangewend om haar te bestrijden, daar ik, helaas! erkennen moet dat Mr. Percy haar niet gelukkig zou hebben gemaakt. Lady Howard is vrij en bemint u; zij deed het immer zonder dat zij het zich zelve wilde bekennen, misschien wel

zonder dat zij het wist. Welke schuilhoeken telt niet het hart, Mr. Conway, zelfs dat des edelsten en besten! Ariadne spint geen draad voor dit labyrinth."

Het duizelde Robert voor de oogen; het was hem of hij zijn eigene woorden, zoo lang in den boezem gesmoord, hoorde uiten; hij twijfelde aan de waarheid, aan de werkelijkheid, aan de trouw van zijn brein en van zijn zintuigen.

„Er plaatst zich niemand tusschen Lady Howard en u. Bestonden er vroeger hinderpalen tegen uwe vereeniging, zij zijn uit den weg geruimd!"

Hij dronk die klanken gretig in. Het was dan toch waarheid wat hij hoorde; hij was niet het offer eener zinsbegoocheling. Zijne innigste wenschen, bijna in heiligheid en heerlijkheid gelijkstaand met een artikel van zijn geloof, zouden kunnen vervuld worden! Maar was het daar niet weder of de schim van Jean van Verviers voor hem oprees en weder waarschuwend wenkte? Was de vrouw, die voor hem stond, niet de Syrene, die aanlokte om ten verderve te voeren? Was zij niet de Booze, die de heerschappij der aarde toezeide mids men hem aanbad? Zij beloofde hem Jane Howard, zij, die hem op zoo vele gronden, welke het verstand opgaf en bekrachtigde, weleer van de dwaasheid zijner liefde overtuigde! Hij wenschte, dat hij niet had gehoord, dat hij verre van haar was, niet onder het bereik dier stem, want hij voelde zich zoo zwak en zoo krachteloos! Hij steunde op de tafel, hij keerde zich van haar af en dwong zich te antwoorden op een toon, waaraan de weifelhoedigheid juist die ruwheid en dien schijn van kracht gaf: „Zijt ge vergeten, Mylady! dat het meerendeel der feiten in de sfeer van de liefde, van de liefde in het huwelijk, geregeerd wordt door een cijfer? Ik dacht niet dat de waarheid bij u wisselt naar de omstandigheden; dat ontbrak nog maar aan de beeltenis, die een uwer oude bekenden van u heeft ontworpen."

„Ik zie mijn vermoeden bevestigd, dat men u geholpen heeft om mij te doen waardeeren! Gij zijt daarvan de *dupe* geworden. Dat spijt mij, Mr. Conway, en ik zeg nu dubbel de gelegenheid, die mij geschonken wordt, om u van het weinig gelijkende der u vertoonde beeltenis te overtuigen. Neen, de omstandigheden hebben op de waarheid geen invloed. Wat ik toen verzekerde blijft alsnog mijne volle overtuiging, zelfs zóozeer, dat ik, hoe verzekerd van Janes liefde voor u, dezen middag nog geen middel wist om u den weg tot haar te banen, zonder u aan het gevaar bloot te stellen waarop ik doelde in het gesprek, aan hetwelk gij eenige, misschien wel uit het verband gerukte, zinsneden ontleent. De ongelijkheid tusschen u en Jane bestaat echter nu niet meer. Door Northumberland de grootste dienst te bewijzen, die het ooit bewezen kon worden, hebt gij dat geslacht aan u verplicht. Zonder schuldenaar te worden, kunt gij de blijken onzer erkentelijkheid aannemen. Ik kan u Jane Howard in het eenige, waarin gij het nog niet zijt, gelijk doen worden, zonder dat uwe fierheid daaronder zal lijden; want de dienst is zóo groot, dat North-

umberland, zelfs na de rijkste gave, nog altijd uw schuldenaar zal blijven."

Hoe Mylady hem eens in het hart gezien moest hebben, dat zij op zulk eene wijze de klove tusschen hem en Jane dempen wilde! Ja hij moest haar wel vrijspreken van alle ontrouw aan de eens geuite meening. Wat zij nu aanbood was vroeger onmogelijk; al had zij het toen zelfs jegens een vreemde kunnen en willen doen, hij zou het niet hebben kunnen aannemen. Maar thands...! De dienst, die hij bewijzen moest en die hem om zijn zelfs wil in staat moet stellen hem in zijne liefde te helpen, was de redding van Henry Percy! Zij had het een aan het ander vastgeschakeld, zoodat het een zonder het ander onmogelijk was, en zij had het op zulk eene wijze weten te doen, dat hij hare kieschheid nog prijzen moest. Maar was hij geen verrader van de goede zaak, die hij uit overtuiging voorstond, al walde hij ook van de gemeene middelmatigheid van de meeste harer verdedigers? Mijn God! Mijn God! wat moest hij doen? Weigeren? Dat hem dan daartoe de noodige reuzenkracht wierd gegeven, want nog was hij daartoe niet in staat.

„Welnu, Mr. Conway, wilt gij Lady Howard uit de hand Harer Majesteit door mijne tusschenkomst ontvangen? Zijt gij zoolang besluiteloos, gij, een zoo krachtig man? Of gelooft ge nog te zeer aan de mededeelingen van een mijner oude bekenden, zoo als gij den onbekende straks noemdet, en acht ge mij tot bedrog in staat? Maar het blijft immers in uwe macht mij aan te klagen bij het Parlement, gij, die alle deelgenoten van het komplot kent en onder eede kunt bezweren, hen hier gezien te hebben? Mijn broeder zou dan gevluht kunnen zijn, maar ik blijf hier en onder uw bereik. Of gelooft ge misschien dat ik u tot afval wil verleiden van uwe partij? tot verraad jegens uwe vrienden? Geenszins. Evenzeer als een spion veracht ik den verrader. Wenschte ik ook uwe bekeering, zoude ik u ook eene uitnemende winst rekenen voor de onzen, een krachtigen steun voor den troon van onzen genadigen Soeverein, ik wil u niet omkoopen; daarvoor stel ik u en ook... mij zelve te hoog."

Het was of zij zijne gemoedsbezwaren hem op het gelaat gelezen had, dat met een klam zweet was bedekt. Hoe geheel anders handelde zij als Jean van Verviers, die hem aan zich kluisterde, die voor elke penning die hij gaf, eene belofte eischte, die voor elke hulp eene opoffering bedong. Waarom zou hij den boom niet beoordeelen naar de vruchten die hij voortbracht? En als hij dat deed, dan was Jean van Verviers de lasteraar, Mylady de beleedigde, de grootsche gestalte zoo als hij die zich eenmaal had gedacht. En toch zweeg hij nog, toch waagde hij het woord nog niet over de lippen te laten komen, dat evenwel zijn hart reeds gesproken had. Mylady had hem al dien tijd opmerkzaam gadeslagen. Haar oog werd strakker en strakker op hem gevestigd; het was of zij hem door de macht harer blikken aan zich boeien, zijn wil aan den haren onderwerpen wilde. Zij dacht zich echter

verder van de overwinning dan zij werkelijk was, en daarom sloeg zij met een snelle wending een zijweg in en vroeg zij hem wie zijn superieur was.

»Waarom?» hernam hij, haar eensklaps met argwaan gâsltaande.

»Om tot hem te gaan, hem de zaak voor testelen en te bidden, u, wiens toekomst daarvan afhangt, van uwen eed te ontslaan.»

»Die tocht zou vergeefs zijn,» hernam hij somber.

»Gij hebt er dus geen boven u, aan wien gij reenschap schuldig zijt?»

»Ja, Mylady! ik heb er een: Jean van Verviers, dien gij kennen zult,» voerde hij haar te gemoet, terwijl hij haar onderzoekend aanzag.

»Ik heb dien naam zelfs nooit hooren noemen.»

»Toch is het een uwer oude bekenden, Mylady! Herinner u maar goed! Hij zal op het oogenblik hier komen en ik wenschte dat ge u vóór dien tijd zijns goed herinnerd hadt.»

»Komt hij straks hier, dan zal het voor het eerst zijn dat ik dien ouden bekende zie.»

»Gij zult u vergissen, Mylady! Die man heeft het bloed van een der zijnen van u te vorderen: eene vrouw die mishandeld, die gestorven is.»

»Waarlijk? gij prikkelt mijne nieuwsgierigheid. Ik ben thands zelfs verlangend dien schuldeischer te zien.»

Robert kon niet gelooven aan veinzerij; zij bleef zoo kalm en bedaard, en verried geene de minste ontroering. Wat was er dan toch waar van Jeans beschuldiging?

»Moet gij mijn broeder aan hem uitleveren?» vervolgde zij. »En op wiens last handelt dan die man?»

»Het is mij niet geopenbaard.»

»Dus uw taak was alleen mijn broeder gevangen te nemen, een taak, die ge om zekere reden gaarne aanvaardde, en voorts om hem uit te leveren? Mr. Conway, ik achtte u tot hooger in staat. De krigstucht, die in uw kamp heerscht, is streng. Ik begrijp thands, dat gij niet zelf kunt beslissen, want dat ge met lichaam en ziel aan anderen behoort. Dat ge dit blijft beseffen, ook waar u een glansrijker verschiet wordt geopend, kan misschien strenge plichtsbetrachting zijn, en ik zou het mij zelve niet vergeven, indien ik u een oogenblik langer in tweestrijd bracht. Wat ik u zeide, zal ik dus aan dien vreemde, dien gij hier verwacht, moeten voorstellen. Toch doet het mij om u zelfswille leed, dat ik niet uwe schuldenaresse worden kan.»

Ook dat nog! Zich te zien voorstellen als gants machteloos, bijna als een werktuig! Door die vrouw te hooren verklaren wat hij zich zelven ook verklaard had te zijn: een voorwerp slechts in de hand des slingerars, het was niet te dulden! Neen, het geweld, door Jean aan hem gepleegd, het juk der dienstbaarheid door dezen hem opgelegd, het ontsloeg hem van alle verplichting, het zou de weigering van Myladies voorstel, dat hem Jane, dat hem eer, aanzien, geluk schonk, de dwaasheid van een simpele doen zijn. Daartegen zou de toetreding hem vrij maken van een man, dien hij haatte en vreesde.

De dienst, die van hem gevergd werd, scheen hem thands zelf gering, want Henry Percy, die niet meer de begunstigde medeminnaar was en Engeland zou moeten ontvluchten, boezemde hem nu zelfs eenig medelijden in en zeker geene afgunst meer.

»Zou uw meester spoedig komen, Mr. Conway?»

»Gij hebt mij straks verkeerd begrepen, Mylady! De Heere zij gedankt, nog heb ik geen meester in den zin als door u bedoeld! Gij hebt mijn achterdocht overwonnen, Mylady, een achterdocht, waarvoor ik zelfs vergiffenis vraag. Niet ik zal uw broeder overleveren. Zij het ook dat gij u vergist in Lady Howards gezindheid, zij het ook dat mijne hoop weder worde verijdeld, ik zal geen spijt gevoelen over deze daad, daar zij een dienst is aan u bewezen... Ik zal uw broeder wekken en u beiden uitgeleide doen.»

»En gij zelf dan? Gaat gij niet mede? Van nu af hebt gij aanspraak op mijne hulp... Beloof dan morgen te mijnent te komen,» vervolgde zij, toen haar eerste vraag door hem met een ontkennend hoofdschudden beantwoord werd. »Daar zult gij Jane ontmoeten. Dan zult gij hooren hoe de wisselzieke Jane standvastig wist te zijn ten uwen aanzien. Gij kunt gelukkig met haar worden, mijn vriend! want gij zult de kracht hebben hare kleine zwakheden te ontzien en tevens de onafhankelijkheid verkrijgen om ze, zoo ge dit noodig acht, te weêrstreven.»

Wat zij hem verzekerde vervulde hem met de blijdeste verwachting en wond hem zoozeer op, dat koel nadenken hem dit oogenblik onmogelijk was. Hij had voor goed met Jean van Verviers gebroken; de daad, die hij gereed stond te verrichten, bewees het reeds voldoende; toch achtte hij het een lafheid, Jean niet zelf zijn besluit aan te kondigen en daarom had hij geweigerd Mylady reeds nu te volgen. Hij was de alkoof binnen gegaan en had er den slapende gewekt, die met moeite van zijne verbazing bekwaam, toen hij zich door Robert zijne vrijheid hoorde aankondigen en zich zelfs door dezen in het aankleeden zag helpen.

»Maar wat ben je toch? kuit of hom, visch of vleesch? Waarachtig, je hadt me straks bijna de de luchtpijp dicht gedraaid, ik gevoel er nog de naweën van, en nu promoveer je je tot mijn kamerdienaar *pro deo*... Bij Jove mijn patroon, niet zoo driftig, denk dat God Bacchus nog in mijn kop rondspookt! Waar is die hond van een Goring?»

»Mylady, uwe zuster, wacht hier naast; er dient geen tijd verloren... haast u!»

Mylady was niet alleen geweest. Toen Robert in de alkoof was verdwenen, had zij om zich heen geschouwd en op de sofa een wezen bespeurd, dat zij bij het binnenkomen niet ontwaard had. De mantel, die Nel bedekte, was halverwege afgegleden en daaruit kwam een hoofd met verwarde haren te voorschijn en een gezicht met twee vurige oogen. Mylady wist niet wat te denken. Had dit wezen hen beluisterd? Had Robert dat geweten en gewild? Was dat schepsel een getuige geweest ook van hetgeen er hier vroeger gebeurd was en wist zij van

het bondgenootschap? Zij zou trachten het te weten te komen en zoo het zich bevestigde wat zij vreesde, dan zou zij nóg een mond moeten doen sluiten. Zij sprak de onbekende toe, maar kreeg geen antwoord; zij wenkte haar van de sofa op te staan en tot haar te komen, maar het was te vergeefs, en toen zij naar de rustbank toetrad werd de mantel haastig over het hoofd getrokken. Zij fluisterde zoo vleierend als het haar slechts mogelijk was, dat zij niets had te vreezen, dat zij haar wél wilde, maar ontving geen antwoord en zag zelfs den mantel dichter toetrekken. Mylady kon niet weten, dat haar broeder daarvan de oorzaak was, wiens stem in de alkoof werd gehoord, wiens voet de matten van het slaapvertrek kraken deed. Toen evenwel Roberts stem in de nabijheid klonk en de jonkman de hem door Mylady gedane vraag, wie dat schepsel was, beantwoordde, werd er weder een slip van den mantel opgeheven. De inlichtingen van Robert konden niet zeer voldoende zijn; hij moest Mylady naar haar broeder verwijzen, die van dat kind misschien meer zou weten te vertellen. Waar was Henries vermetelheid en overmoed? Het kind, dat bij het hooren van zijn stem had gebeefd en thands alleen waagde in het rond te zien, omdat de andere er bij was, die haar niet mishandeld had, maar dat zelf was geworden om harentwil, zag dien dolleman buigen, knikken en zwijgen zoo als zij in der tijd voor Sir Balfour had behooren te doen, naar het zeggen van Tim en Bessie. Zij hoorde hem tegen die mooi gekleede Lady, die zij waarachtig herkende als degeen waar Mijnheer de Luitenant zoo diep voor gebogen had, zeggen, dat zij, Nel, een oude bekende van Kolonel Goring was en dat hij hare vriendschap ook had gezocht, omdat zij jaren lang in den Tower had gediend en alzoo goede diensten had kunnen bewijzen. Zij vond dat de dolleman lang niet alles zei en voelde een onweêrstaanbare begeerte, om hem de waarheid eens te zeggen, nu hij als een slak zijn hooren introk. Zij begon ook Mylady een en ander te vertellen, maar werd in de rede gevallen door Robert, die haar eerst wenkte, en toen dat niet hielp, haar verzocht te zwijgen, daar Mylady nu geen tijd had, maar haar later wel eens zou willen hooren. »Het is een arm verlaten kind, dat geen thuiskomen heeft, Mylady! Een verwaarloosd schepsel, dat toch een goed hart heeft!»

»Bracht gij haar hier, Henry?»

»Neen, Mylady! Ik vond haar hier.»

»Ik werd hier al voor een heelen tijd naar toegebracht door dien valschert, die mij opsloot. Ik had het vuur wel uit den haard willen halen, om brand te maken, toen ik alleen was, maar ik hoorde er zoo velen schreeuwen en razen, ja, het was een helsch geweld! en ik dacht, als ik aan één deugniet al te veel heb, wat zal het dan wel tegen zoo'n troep geven...!»

»Wat hebt ge met haar voor, Mr. Conway?» vroeg Mylady.

»Ik weet het niet, en ik schaam er mij over dat ik het nog niet weet.»

»Dus stelt gij in haar lot belang? Welnu, dat is mij een bewijs, dat ik in mijn oordeel over dat kind dwaalde. Laat haar met mij gaan en in mijn huis blijven tot gij mij uw besluit over haar kunt mededeelen.»

Robert nam den voorslag met graagte aan; hij gevoelde zich van een last, die hem drukte, ontheven. Dat verlaten kind zou een dak en een bed vinden, zou misschien nog wel zoo ver door Mylady gebracht worden, dat zij eene betrekking vond, die voor haar geschikt was. Maar de beweldadigde dacht er anders over. Zij wilde liever hier blijven, maar gaf op de vraag waarom geenerlei antwoord. Eindelijk liet zij echter doorschemeren wat haar bevoog weêrbarstig te zijn, want toen Robert haar deed opmerken, dat dit huis geheel verlaten zou worden, waagde zij de vraag of »hij» — zij wees daarbij op Henry — met de groote Lady ook medeging. De groote Lady wilde zij wel volgen en op haar bloote voeten dienen, want die had ze straks hooren praten, veel mooier dan zij het Sir Balfour ooit had hooren doen; maar die ander, die zoo lomp en zoo ruw was geweest... Robert fluisterde haar toe, dat die jongen dat nooit meer zou kunnen zijn, want dat hij ver hier vandaan ging en dat zij gehoorzaam moest wezen en stilzwijgen; welke vermaning zij niet in den wind sloeg. Mylady sprak zacht met haar broeder zonder eenig acht te slaan op het vreemde kind, dat de handen in den schoot had gelegd en zelfs de oogen niet meer ophief. Robert was naar beneden gegaan, waar hij de meeste broederen ingeslapen en slechts één half dommelend op wacht vond staan. »Gij behoeft niet langer met mij te waken; uw oogen zijn bezwaard, broeder! doe u zelve geen geweld aan. Er is geen vijand meer te vreezen.» De dus toegesproken broeder, wiens vleesch zwak was en die zelfs niet van zich getuigen kon, dat de geest gewillig was, liet zich niet lang nooden, maar strekte zich spoedig op een paar stoelen in het benedenvertrek uit. Daarop opende Robert behoedzaam de buitendeur, zag in het rond of hij het rijtuig waarvan Mylady gesproken had, ook bespeuren kon, en beval den edelman, die weldra voor hem stond en zich als Myladies *Steward* bekend maakte, den karos te doen naderen. Weinige oogenblikken later zaten Mylady, haar broeder en Nel, deze laatste achter den *Steward* — eene plaats, die Mylady haar aanwees — neêr, en hoorde Robert, die weder naar het bovenvertrek was teruggekeerd, het doffe ratelen van het weggrollend rijtuig. Henry Percy was gered! Robert trilde alsof hem een heftige koorts overvallen had! Hij rolde zich in zijn mantel; hij poogde te rusten, maar hoe moê en afgemat ook, hij was er niet toe in staat. Zijn hoofd bonsde. Jane had hem lief, Jane zou de zijne zijn! De klove zou gedempt worden, die hem van haar scheidde; hij geloofde Mylady, de nitnemende vrouw, die door den verachtelijken Jean belasterd was. Maar bij het noemen van dien naam overviel hem eene huivering. Had hij een anderen weg kunnen inslaan, hij zou het gedaan hebben en zijn eigen belangen niet be-

vorderd hebben ten koste van die der goede zaak. Maar wist hij dan wel zeker, dat deze door de vrijlating van Henry gedeerd zou worden en dat de gevangenneming van dien jonkman wel iets anders ware dan een wraakneming van Jean, die daardoor zijn eigen wrok wilde bevredigen? Ware hij meer dan een werktuig geweest, ware hem zelfstandigheid gelaten, dan zou hij een oordeel hebben kunnen vellen over hetgeen hij gedaan had, dan zou hij ter verantwoording kunnen worden geroepen voor de vierschaar van zijn geweten, maar nu niet; nu mocht hij zich zelven geluk wenschen, dat hij de keten met geweld gebroken had, die hem bond en boeide... Hij juichte zich zelven toe, hij voelde zich tevreden... hij zag Jane tot hem komen, hem de hand reiken, den kleinen mond openen, zeker om hem een liefelijk woord toe te spreken... toen hij zich plotseling stiet tegen een boomtrunk, die in den bloementuin stond, waarin hij de dierbare hervonden had. Hij was in slaap gevallen en had gedroomd, heerlijk gedroomd; maar de boom, waaraan hij zich gestooten had, bleek geheel iets anders te zijn. De magere figuur van Jean van Verviers stond voor hem; diens hand lag op zijn schouder en had zeker den slapende heftig geschud. De meeste kaarsen waren uitgebrand; een enkele vlamde nog, maar wierp slechts een flauw schijnsel in het vertrek, dat er te doodscher door werd.

„Het zal op het oogenblik dag worden,” zeide Jean. „De Sheriffs zijn gewaarschuwd en zijn op het oogenblik hier. Uw waken is ten einde. Ik hoorde alles. Gij hebt u als een man gedragen en moogt hopen op bevordering.”

Robert zag den ander aan om te zien of er ook een glimlach op dat gelaat lag, in welk geval de laatste woorden, hoe ernstig ook gesproken, niets anders dan spotternij zouden zijn; maar hij ontwaarde niets wat aan den ernst des sprekers kon doen twifelen.

„Ik had gedacht u reeds vroeger hier te zien, Jean! Het was in uw belang geweest, indien ge vroeger waart gekomen.”

„Toch? Daarover oordeel ik liefst zelf. Ga met mij; de Sheriffs behoeven u hier niet te zien. Uw taak is hier afgedaan...”

„En ook de uwe, want gij hebt u ditmaal misrekend, meester! Thands zoudt gij mij willen wegzenden, zoo als ge mij gister avond hier heen zondt! Ik ben de hond van den jager en moet het wild opstooten en het daarna voor de voeten van den meester neêrleggen!..... Niet alzo, meester! Henry Percy was gevangen; hij is het niet meer, ik gaf hem de vrijheid terug.”

Jean onderzocht hem met de donker gloeiende oogen. Zonder een woord te spreken, trad hij naar de alkoof — hij scheen zelfs onderricht te zijn, waar de gevangene was bewaard geworden — en vond toen Robberts verzekering bevestigd.

„Ellendige!” mompelde hij tegenover Robert staande, die den moed had gehad hem te gemoet te gaan, maar thands bij het zien van het vaal-

bleek gelaat van Jean, bij het trillen van diens wit geworden lippen, bij het bliksemen van diens als in de diepe kassen gezonken oogen, een voetstap achteruit trad. „Ellendige, gij hebt verrader durven zijn! Of hebt ge u laten verleiden door haar? Is zij hier geweest?”

„Ik ben u geenerlei verantwoording schuldig. Ik ben vrij!”

„Gij hebt u aan haar verkocht? Kind, dat ik met diamanten liet spelen!..... Volg mij, Robert Conway!”

„Hebt ge mij niet verstaan? Ik ben vrij! Gaat gij ter slinker, ik ga ter rechter! Onze wegen loopen uiteen en zullen elkaar nimmer meer kruisen.”

„Denkt ge?” hernam de ander en zijn stem beefde en klonk ongewoon heesch. „Wij zullen elkaar wederzien, jonkman, maar gij moogt vurig bidden dat ik logen spreke!”

Hij wilde heengaan, maar Robert, die al zijne bewegingen gasloeg, trad het eerst over den drempel. Het mocht een bewijs zijn, dat hij den ander in staat geloofde hem gevangen te houden en zijn wrok, die in die flikkerende oogen lag, op de eene of andere wijze aan hem te willen koelen. Hij dacht zich eerst veilig, toen hij op den heirweg was en voor zich en achter zich verschillende marktgangsters bespeurde die bij het aanbreken van den dag met hunne waren in de City behoorden te zijn. Hij stapte haastig voort; hij rende bijna als een gejaagde, maar hij kon de gestalte van Jean niet ontvlieden, die hem steeds voor oogen bleef zweven, zoo als hij hem het laatst voor zich had zien staan, en hij hoorde altijd door de woorden „Wij zullen elkaar wederzien!”

Nauw was het in de City dag geworden, of een zonderling gerucht doorliep de straten, en deed de menigte ophoopen voor St. Stephens kapel. Het huis der Gemeenten was overvol. Mr. Pym had weder eene gewichtige mededeeling te doen, eene zeer gewichtige maar eene zeer blijde, want de vrienden bemerkten onder den uitwendigen ernst eene nauw te verbergen vreugde. Voor de balie lag een officier neêrgeknield, maar zijn bandelier droeg geen zwaard, daar dit aan den deurwaarder had moeten worden afgegeven. Met de tranen in de oogen, de hand op het hart, herhaalde Goring de bekentenis, die hij reeds in den vroegen morgen jegens Lord Newport had afgelegd, en door dezen aan Pym was overgebracht. De geheele aanslag werd in alle bijzonderheden medegedeeld en alleen de namen der mindere officieren van het leger verzwegen. Maar die der anderen werden genoemd, zelfs die Zijner Majesteit. Een gemompel van afgrijzen werd gehoord. Zijne Majesteit, die hen nog kort geleden van zijne genegenheid en welwillendheid had verzekerd, die zijne raadsleden had willen kiezen uit de edelsten in hun midden, en nochtans in het geheim tegen hen allen had saâmgezworen! De berouwhebbende Goring spaarde zich zelven niet. Hij overdreef zelf en noemde zich den hoofdaanlegger en bestuurder. „Hij had,” zoo als hij uitriep, „de zware zonde begaan van voorstellen aan te hooren,

die tegen het belang van het rijk streden." Hij vroeg, hij vorderde zelfs een voorbeeldige kastijding.

Met overgroote meerderheid werd echter beslist, dat Goring in niets tegen de eer had gehandeld en dat hij zich verdienstelijk had gemaakt jegens het Koninkrijk. Hij deelde ten slotte nog mede, dat Wilmot, Jermyn en Percy waren gevlucht, maar dat hij hun spoor had gevonden en dat hij als een gunst verzocht, hen door zijne soldaten te doen achterhalen! Het werd hem toegestaan, maar helaas! — weder kwamen de tranen in zijn oogen en bloosde zijn gelaat van heilige verontwaardiging — hij moest later de tijding brengen, dat zij hem ontsnapt waren naar het vaste land.

XIX.

Mylady had eene nederlaag bijkans in eene overwinning weten te herscheppen. Zij had hare krachtige pogingen tot redding haars vriends zien verijdelen, en dat nog wel op het oogenblik dat het welslagen het meest nabij scheen. Zij had haren lievelingswensch moeten prijs geven, om haar geslacht aan dat der Howards te verbinden, een wensch, welks vervulling zelfs een voorwaarde was tot bereiking van het hoogste doel haars levens: de vermeerdering van den invloed haars geslachts, de verheffing van haar huis tot het eerste van Engeland. Of zij nu wanhoopte dat doel ooit te zullen bereiken en van het streven er naar afzag? Wij gelooven het niet, al was het haar zelve op het oogenblik nog duister, welke middeleeu zij zou aanwenden om niet alleen voort te schrijven, maar zelfs te herwinnen wat verloren scheen. Toch was dat verlies niet zoo groot als het scheen, en ging er eene wezenlijke winst meê gepaard. Door de omstandigheden gedrongen, had zij niet gearzeld de vurig begeerde verbintenis met Jane Howard op te offeren. Het mocht voor hare scherpzinnigheid en kracht van geest getuigen, dat zij in het kritische oogenblik niet weifelde of op den prijs zocht af te dingen, tot welken zij de redding haars broeders en daardoor die der bondgenoten kon koopen. Misschien had zij Robert Conway kunnen misleiden en hem op kunnen houden, tot haar getrouwe *Steward*, volgens het hem gegeven bevel naar Carlisle-house om hulp teruggekeerd, aan het hoofd van de edellieden en de dienaren tot hare huishouding behoorende, was aangekomen, het eenzame huis bestormd en den gevangene met geweld bevrijd had. Maar zulk eene redding, hoewel schijnbaar tot minder prijs verkregen, was slechts eene halve, en verzekerde haar niet de hulp van eenen, wiens gloeiende haat in eerbiedige bewondering was verkeerd. Want had zij er ook in goenen deele in de verte op gezinspeeld, zij hield er zich toch verzekerd van, dat Robert Conway gewonnen was, en van vijand vriend was geworden; want tusschen vriendschap en bondgenootschap lag in haar schatting slechts éene schrede, die haar niet moeielijk zoude vallen door den jonkman te doen

zetten. Nu zij in Robert Conway een bondgenoot meende te kunnen begroeten, moest die bondgenoot in haar eigen belang wassen in kracht en in invloed, moest het haar streven zijn hem nauwer en nauwer aan zich te verbinden. Haar broeder Henry was op weg naar Portsmouth om van daar scheep te gaan met Wilmot en Jermyn; bij het afscheid nemen dacht de bruidegom aan veel, maar niet aan zijne bruid. Maar al ware die onverschilligheid te overwinnen of te beheerschen geweest, al had Mylady den broeder weten te dwingen om, hoe ontrouw hij zijner aanstaande echtgenote in Frankrijk ook geweest zoude zijn, na maanden afwezigheid in het vaderland teruggekeerd, aan de voeten der bruid de vurigste beden van verknochtheid en vurige liefde te hernieuwen, het zou haar moeielijker vallen, ja het zou haar onmogelijk zijn, gedurende de ballingschap haars broeders de bruid voor hem te bewaren. Het was dus behendig niet alleen, maar ook verstandig, de verbintenis van Henry met Jane te verbreken, deze toe te staan een gemaal te kiezen, dien zij werkelijk lief had, al had de ijdelheid het ook voor iederen blik behalve die van Mylady verborgen, daardoor zich een dienaar meer te verwerven, terwijl zij het gevaar afwendde om de rijke erfgename de buit te zien worden van een misschien haar vijandig geslacht. Bovendien, en dit was waarlijk niet het minst, zuiverde zij zich in het oog Harer Majesteit van de laatste vlek waarmede deze haar altijd nog besmet dacht, namelijk die der baatzucht. En zij had reden te wenschen dat elke grond voor achterdocht juist op dat punt verdween. Had zij toch niet tot hare overgroote verbazing bemerkt, dat Hare Majesteit, hoe dikwerf ook overtuigd van Myladies onbaatzuchtige vriendschap, hoe vaak ook gedrongen na Myladies welsprekendste pleitredenen te erkennen overwonnen te zijn, telkens toch terug viel in haar argwaan en daarvoor nieuwe bewijsgronden aanvoerde, die Mylady dan weer op nieuw bestrijden moest? Het was of er een geheimzinnige macht was, die haar bestreed, eene macht, niet te vernietigen, omdat zij onzichtbaar was. Zij had in den aanvang al de scherpte van haar oog op den armelijken jonkman gericht, die in het kabinet Harer Majesteit gewoon was te arbeiden en altijd zeer bescheiden geen enkel woord sprak en nauw de oogen waagde op te heffen. Na haar eerste onderhoud met François Gruau in Carlisle-house had zij zich voorgenomen dien vreemde nogmaals te ontmoeten en hem dan te leeren kennen. Zij had er spoedig gelegenheid toe gevonden, maar in hem werkelijk den boten geest meenen op te merken, dien ieder hem bij den eersten aanblik reeds toeschreef.

Had het ook haar achterdocht niet doen verdwijnen, daar zij zich onmogelijk kon voorstellen, dat Mijnheer de Kardinaal bij het verdrijven van Rosetti niet voor een waardig opvolger gezorgd zou hebben, ze zag zich wel genoodzaakt over dien man te denken zoo als het gantsche hof deed, toen hij, door haar met opzet ondervraagd naar eenige geheime overleggingen in het Kabinet Harer Majesteit, waar-

van zij, zonder dat hij het weten kon, deelgenoot was, dom-openhartig vertelde wat hij er van wist, en zelfs, naar het scheen door hare persoonlijkheid beheerscht, haar van tijd tot tijd dingen verhaalde, die zij niet wist. Waarom zulk een man door Richelieu naast Hare Majesteit in plaats van Rosetti geplaatst was, bleef een raadsel, dat alleen op te lossen was, indien men in den geweldigen Franschen Kardinaal niet alleen de vermetelheid, maar ook de voorzichtigheid wist te huldigen, welke laatste eigenschap hem in deze oogenblikken van koortsachtige opgewondenheid, van vinnigen haat tegen Frankrijk, voor de Engelsche Koningin een geheim-schrijver had doen kiezen, dien de minst scherpsziende dadelijk reeds als niet gevaarlijk zou erkennen. Maar wie was het dan? Het bestaan van een machtigen vijand was bewezen, in den afgeloopen nacht nog, toen de behendig ontworpen aanslag, zoo fijn bedekt gehouden voor ieders oog, niet alleen ontdekt, maar juist op het oogenblik dat er een begin van uitvoering aan gegeven zoude worden, vrijdeld werd. Werd de invloed, die Hare Majesteit van haar zocht te vervreemden, en het verraad in Gorings huis gepleegd, vertegenwoordigd door een eenig persoon? Wie zou haar daarop het antwoord geven, dat zij toch vernemen moest, wilde zij niet nogmaals en nogmaals struikelen bij de poging om Strafford te redden? En ieder dag verwijls deed het gevaar klimmen, maakten de kansen van welslagen geringer. O de vreugde over de redding haars broeders werd wel getemperd, werd wel onderdrukt, toen zij aan hém dacht, die achter de tralies van het boogvenster wellicht stond uit te staren naar het vendel van den bondgenoot, maar altijd nog te vergeefs! Dien man had zij aangebeden in, misschien wel het meest, óm zijne macht, zelfs waar hij den voet had opgeheven om haar te vertreden. Was hij nu ook machteloos dan de geringste onderdaan, toch scheen hare vereering geklommen, want zij scheen geheiligd dóór, verhoogd tót de aandoening van liefde. Zij had immer gevoeld dat hij zich had nedergebogen tot haar; het had hare trotschheid beledigd en toch hare trotschheid voldaan, want zoo hoog had zij hem gesteld, dat een nederbuigen van dien man nog een opheffen voor haar konde zijn. Thands was hij onmachtig, maar als een leeuw, dien men in het ijzeren hok had gelokt en die de wachters, met speer en zwaard gewapend, nog doet sidderen bij het verleggen van den klauw of bij den schorren toon, die zijn muil slechts als een klacht ontglipt. En als het haar en haar alleen gelukte hem te redden, dan zou hij zich niet meer behoeven neder te buigen tot haar, dan zou zij, dit gevoelde ze, zijne gelijke kunnen zijn en hij de eerste om dit te erkennen. En als hij dit deed, dan zou zij beloond zijn, dan zou zij hem weten te volgen waar de balling ook heentoo, dan zou zij al hare droomen van eer en macht voor zich zelve en voor haar geslacht prijs geven; dan zou zij zwervelingen worden met hem, zij, Lucy Percy, die op de trappen van den troon reeds mocht plaats nemen, die alles dacht ondergeschikt

te kunnen maken aan hare eer- en hare zelfzucht!

Zij had den afgeloopen nacht slechts weinig geslapen en toch gunde zij zich geen rust, toen de morgen was aangebroken en een bleek licht door de vensters van haar slaapvertrek viel. Zij bewoog een metalen schel, die onder haar bereik stond, waarop een harer kameniers binnentrad, die het bevel ontving haar toilet te maken. Mistress Rose kende hare gebiedster genoeg om niet te praten zoo haar daartoe niet het voorbeeld werd gegeven, en toch brandde de goede vrouw iets op de lippen. Maar Mylady was stroever dan ooit te voren, en gaf ter nauwernood antwoord op de aanmerkingen, die Mistress Rose ten laatste waagde te maken. Deze had reeds herhaaldelijk gewaagd van een geluid dat zij hoorde of vermeende te hooren, en dat Mylady eindelijk verklaarde de wind te zijn.

»Neen, Mylady! dat is het niet,» verzekerde de andere, en toen Mylady niet voornemens bleek haar tegen te spreken of te vragen wat zij dan wel geloofde dat het was, vervolgde zij: »Het is een misbaar dat die halve wilde maakt, die de *Steward* van nacht, God weet waar van daan! meêbracht, en die, zoo als hij zegt, bestemd is om hier te blijven. Ik heb veel arme verwaarloosde kinderen gezien, Mylady, maar zoo iets zag ik nooit. God hoort het me zeggen, Mylady, maar ik beefde toen ik straks naar beneden ging om het amandelwater klaar te maken en de wilde me als een wervelwind voorbij holde!»

Er was waarheid in haar verhaal, maar ook veel overdrijving. Toen Nel 's morgens wakker was geworden en het aantal vreemde bedienden om zich heen had gezien, die haar aanguurden en weldra spottend toespraken, vooral toen zij haar lompen had omgehangen, was zij geëindigd met zich van vijanden omringd te gelooven en zich kwaad te maken. Het laatste vooral deed de algemeene vrolijkheid ten top stijgen en haar eerst recht het mikpunt worden van aller aardigheid. De Fransche kok stond in het voorste gelid en wist zijne pijlen het best te doen treffen. De wilde had getoond weinig geduld en veel moed te bezitten, want na eenige malen de witte tanden te hebben laten blikken en hen eens gewaarschuwd te hebben dat zij zouden ophouden, had zij een sprong genomen, die de wildste boschkat tot eer zou hebben verstrekt, en met de vuist naar den kok geslagen, die zich echter voorzichtig achter een der dikste dienstmaagden verscholen had. Vereenigd hadden zij toen op haar aangedrongen om haar machtig te worden, maar zij had door de rij weten heen te breken en den benedengang ten einde te hollen, de eerzame Mistress Rose voorbij, die, vreeselijk ontsteld, het sterk gekleurde verhaal uit den mond van den kok vernam en dat nu aan Mylady met toevoeging van nog eenige verwen overbracht.

»Ik vertrouw me waarlijk niet meer beneden, Mylady, want zij is razend, en als de *Steward* plezier heeft om hier dolle kinderen te laten rondloopen, zoo hoorde ik de domestieken beneden fluisteren, dan schiet hun niets anders over dan zich tot Hare

Genade te wenden, met de bede om ditmaal Mr. *Steward* zijne luimen niet in te willigen."

»Wie fluisterde u dat toe?" vroeg Mylady, die eindelijk haar gehoor had moeten schenken.

»Ann, de linnenvrouw en *Monsieur* Edouard..."

»Roep den *Steward*," gebod Mylady. De vertrouwde bediende, het hoofd van Myladies schitterende hofhouding, stond weldra voor haar en hoorde, tot zijne en niet minder tot verbazing van Mistress Rose, die de mijn geheel en al verkeerd zag springen, Mylady bevelen om Ann, de linnenvrouw, en den Franschen kok het loon uit te betalen en beiden op staanden voet uit haar huis te doen vertrekken. »Ik wil ten minste vrede en gehoorzaamheid hier," beet Mylady der verschrikte kamenier toe met een blik, die misschien wel wou beteekenen: »Ook gij zijt gewaarschuwd." Vervolgens ontving de *Steward* last het vreemde kind dat zij huisvesting had gegeven, hier te doen verschijnen.

»Gij schijnt nog niet tot rust te zijn gekomen na uw nachtelijken zwervtocht," voerde Mylady Nel te gemoet, terwijl zij haar streng aanzag. Er volgde geen antwoord.

»Gij brengt onrust in dit huis, waarin de barmhartigheid u heeft opgenomen. Ik zal het u nu vergeven, maar bij eene herhaling niet weêr. Wat beweegt je tot zulk een opstand?"

Er volgde weder geen antwoord; de handen bleven slap langs het lijf neêrhangen, al zag men ook de duimen krampachtig zich bewegen; het hoofd bleef voorover gebogen, de oogen nedergeslagen.

»Waarom antwoordt ge niet als ik u toespreek? Gij waart gisteren avond toch niet stom."

»En dat ben ik nóg niet; maar ik weet dat ik toch ongelijk krijg of ik spreek of zwijg, en dan is het zwijgen het gemakkelijkst... Als ze maar niet allen te gelijk op mij aangedrongen waren, die elendelingen!" riep zij uit, terwijl ze op de tanden knerste en het hoofd met de lange losse ongekamde haren eensklaps naar achter wierp en Mylady met een paar vonkelende oogen aanzag. »Waarom moet ik altijd gesard worden? Ik kan er niet tegen!"

Wat ging er bij Mylady om, dat zij zoo doordringend de oogen vestte op het kind, hetwelk zij een oogenblik te voren nauw had aangezien? De toorn van Nel was bedaard; haar gelaat nam weder de gewone uitdrukking aan, en te gelijker tijd scheen ook Myladies spanning verdwenen. Zoo scheen het, maar de wenk, aan Mistress Rose en den *Steward* gegeven, om zich te verwijderen en haar alleen te laten met dat kind, kon toch wel eens het tegendeel bewijzen. Zij vroeg haar op welke wijze zij gister in Gorings huis was gekomen, en vervolgens hoe langer hoe verder opklimmend, waar zij van daan kwam en vroeger was geweest. Had zij op hare eerste vragen een voldoende antwoord ontvangen, hoe verder zij het verleden indrong, hoe onbestemder, hoe onduidelijker de inlichtingen werden, en eindelijk stuitte haar onderzoek op Phil Whistle den cipier, den vrek, wiens voetveeg zij geweest was en naar wien zij nooit weêr terug zou gaan, al werd

het haar ook geboden door nog zoo'n voornam Lady; want dan zou ze nog eer in den Theems willen springen.

»Ge kent dus den weg in den Tower?" vroeg Mylady, die van Nels laatste ontboezeming blijkbaar niets had gehoord.

»Of ik; maar ik zet er nooit een voet weêr!"

Mylady riep haren *Steward* weder binnen en gaf dezen bevel, het kind met zich te nemen en het door zijne vrouw andere en betere kleederen te doen bezorgen.

»Neen, laat me blijven, zoo als ik ben! Als ik mooie kleêren aan krijg, dan wordt het altijd mijn dag! Laat me maar blijven zoo als ik ben en stuur me naar het kookhuis of het schuurhok; daar zal ik werken voor wat ik krijg, want om niet wil ik niets hebben; ik weet wat er op staat en ik wil nu niet weêr beet worden genomen... O als ik maar had kunnen lezen!" riep zij uit, zich voor het voorhoofd slaande »dan was er veel niet gebeurd! dan had die lange magere me ook den verkeerden weg niet op kunnen sturen..."

»Gij zult mij daarvan later wel eens vertellen. Ga met dien Heer meê. Scherp u goed in wat ik u zeg: gij hebt niets te willen; gij hebt te volgen en te gehoorzamen." Toen zich tot den *Steward* wendende, fluisterde zij dezen toe: »Zij kan ons misschien van nut zijn, Edwards! Sla haar nauwkeurig gade en is zij niet geheel verdwaasd, zoo zend haar ter schole of liever — ik heb reden te wenschen, dat zij niet met vreemden in aanraking kome buiten mijn huis — doe een handig meester te mijnent komen." Zij wenkte beiden te gaan; maar was de *Steward* daartoe ook bereid, Nel scheen dat in het geheel niet. Mylady herhaalde haar bevel, zij bleef staan, wel met de oogen nedergeslagen, maar toch zonder eenig ander vertoon van vrees of eerbied.

»Hebt ge me niet verstaan?" klonk het uit Myladies mond.

»Ik wou weten wat Mylady met hém daar gesproken heeft."

»Wat is dat? Gij durft...?" maar Mylady zag in, dat de wetten der wellevendheid of kieschheid voor dat kind niet bestonden en vervolgde daarom niet. Zij bepaalde er zich toe den *Steward* te bevelen haar mede te nemen. Maar dit was lichter bevelen dan uitgevoerd, want Nel, die al in een zeer booze luim was, die reeds met tegenzin in dit huis was gekomen en er nog niets dan kwaads had ondervonden, maakte zich tot een geduchten tegenweer. »Er werd gisteren avond ook gefluisterd en toen is 't me wát slecht bekomen!... Neen, ik wil weten wat Mylady zei... ik ben niets bang meer voor voornam lui..."

»Gij zult gaan!" beval Mylady terwijl zij naar de deur wees. Haar toornige blik richtte zich op het kind, dat de oogen naar haar had opgeheven, maar dadelijk weder neêrsloeg. Voelde Nel ook haar vrevl niet bedaard, haar begeerte niet ingewilgd kwam de oude drift ook weêr boven, die gewoonlijk in hare uitbarsting niets ontzag, zij voelde zich

thands als vastgegrepen en gedwongen te wijken. Zij poogde nog eenmaal wederstand te bieden, maar die strenge blik bleef op haar rusten en daarin lag een gebod, dat niet meer te weerstaan was.

„Zonderling schepsel!” prevelde Mylady, toen zij alleen was. Het beeld der weeze kwam haar nog soms voor den geest, zelfs op weg naar White-hall, waar zulke dringende bezigheden haar wachtten.

Nog bewoonde Jane Howard daar dezelfde vertrekken en dreef Alice den voordeeligen ruilhandel met de vele smachtende en wanhopige minnaars. Maar in de laatste weken heerschte er in dien vleugel eene buitengewone levendigheid en werden klanken en kreten gehoord, die den bezoeker reeds van verre aan de nabijheid van een menagerie deden denken. Lady Jane, die al hare natuurgeliefden dacht te beheerschen, was onvoldaan geworden van hare onbetwiste alleenheerschappij en was op uitbreiding van haar gebied bedacht geweest, in de hoop dat zij nu eens eenigen tegenstand zoude ontmoeten. Zij had hare nieuwe onderdanen niet alleen gezocht bij de zoogdieren, maar zelfs bij de vogels. Hoe Hare Majesteit haar dit ook had afgeraden, zij had zich niet ontzien zelfs naar een *bulldog* te verlangen; maar toen zij merkte, dat deze zich in 't geheel niet verdroeg met de zijdehairige bolignezen, die haar op een pond het stuk waren komen te staan, had zij het groote vierpotige monster opgeofferd en zich tot de kleine keffers bepaald, in de hoeveelheid vergoeding zoekend voor het gemis der hoegrootheid. Maar in de vogels was zij haar oorspronkelijke keuze getrouw gebleven. Naast den vink floot de lijster en sloeg de kanarie, en tegenover deze snapt en snaterden en schreeuwden in de fijn besneden houten kooien de parkietten en papegaaien in hun verscheiden schitterenden dos. Alice sloeg in haar vertrek soms de handen om de ooren en hief de oogen aâm-echtig ten hoogten; het was eene stomme blik, maar het was er een van wanhoop, en Lady Jane schaterde het uit van plezier, als zij het gewaar werd. Ja, er was afwisseling gekomen in het een-tonige leven en zij was voornemens er nog meer aangename verscheidenheid in te brengen zoodra zij Lady Percy zou geworden zijn. Tjilpt, fluit, slaat en snapt maar allen dooreen, zoodat Alice alle geduld verliest en het zondig voornemen in haar binnenste voelt ontkiemen, om in het zaad van de prachtigste plaaggeesten het eerst, maar vervolgens in dat van al de andere ook, eenig poeder te strooien, dat haar voor weinige weken nog van een half dozijn muizen had verlost! Tjilpt, fluit, slaat en snateren allen door elkaar, en laat er de bolignezen bij keffen! Jane, gewapend met haar korfjen, waarin vroeger de briefjes harer aanbidders rustten, maar thands allerlei versnaperingen liggen, heeft het in hare macht allen tot zwijgen te brengen, maar zij verkiest het niet en schijnt voor geene belediging van het gehoorvlies te vreezen. Toen het gedierte straks een oogeblik stil was, had zij zich zoo onaangenaam, zoo... ziek gevoeld! Zoo menigmaal had zij haar borduurwerk aangevat maar het we-

der van zich geworpen! Zij had zich verveeld! Zij kon toch niet weder een brief schrijven, zoo als zij voor eenige dagen aan haar aanstaanden gemaal schreef toen zij zich te goed deed op haren rang van Lady Percy! Bah, Lady Percy! Dien naam had zij reeds zoo dikwijls hooren uitspreken, dat hij haar ook al verveelde. Het was toch anders, toen zij voor ettelijke jaren in den tuin van Howard-Castle speelde, dien tuin, waarin de dikke kastanjeboom stond en die linden.... Toch was het park van White-hall veel beter aangelegd; daar hinderden de hefstdraden nooit, daar zwierden nooit de meikevers, daar wriemelde zelfs geen mier, wat in dien anderen tuin wel het geval was en toch....! Tjilpt en fluit en slaat en snateren en keft, gij allen, dat Lady Jane hooren en zien, zelfs het denken vergaat, want de meesteres wil die meikevers niet meer hooren snorren, die hefstdraden niet meer zien en niet meer denken aan hem, die haar daar ginder onder dien kastanjeboom en die linden begeleidde! Zoodra ze Lady Percy heet zal zij die boomen doen omkapen, zal zij den tuin doen veranderen en gelijk maken aan het park van White-hall; maar niet aan dat gedeelte, waar de prieëlen van kamperfoelia zich bevinden. Ook moet niets haar het gehate paleis herinneren, waar zij Mylady Carlisle ontmoette. Als ze getrouwd is zal zij die vrouw niet meer zien. Al wordt het haar schoonzuster, toch zal zij bedanken haar te ontvangen. Dat had zij Mr. Percy nog behooren te schrijven; het hem te zeggen ging zoo moeielijk! En als hij van zijne dierbare zuster eens niet wilde scheiden en zich zoo boos maakte over de door haar voorgestelde bepaling, dat hij den band verbrak, die hem aan haar verbond....? Het zou haar niet weêrhouden den brief te schrijven, al was Mr. Percy in zijn soort ook even mooi als haar lievelingspapegaai met dien purperen kop!

Kleppert dan de vlerken en wet de nebbe tegen de tralies en laat vrij de schelle, scherpe, zelfs schrille geluiden hooren, gij fraai gevederde twee, gij zijdehairige viervoeters, want de jonge schoone meesteres, die u de medegebrachte lekkernijen laat zien, weigert of draait ze u te geven en staat waarlijk met een rimpel op het anders zoo gladde voorhoofd u aan te staren! Roept haar wakker, want het is waarlijk of zij droomt!

„En die droom moet niet vrolijk zijn!” oordeelt Mylady zacht, die, ongemerkt binnengetreden, reeds ettelijke oogeblikken haar heeft gadegeslagen.

Zij was bekend met de nieuwe luim der wissel-zieke pupil en had Hare Majesteit aangeraden zich tegen de inwilliging er van niet te verzetten, zoo als deze in den aanvang werkelijk voornemens was te doen. Zij had er voor gezorgd, dat het de kleine ter oore kwam, dat Mylady hare belangen in den raad der voogdesse had bepleit, en nochtans had zij geen woord van dank gehoord van Janes lippen en was zij niet door haar geraadpleegd geworden bij het schrijven van dien zonderlingen brief, waarin zij al hare eischen, en zij waren vele, aanstaande Lady Percy had nedergelegd. Mylady maakte zich

dan ook sedert lang geenerlei illusie meer omtrent den aard en den invloed dien zij op Jane uitoefende. Zij had zich daarover dan ook weinig bekommerd zoo lang de kleine zich maar willig liet gebruiken als een werktuig. Hoe de omstandigheden ook veranderd waren, en ofschoon zij een echtverbintenis moest prijs geven, welke zij eens zoo vurig had begeerd, op dit oogenblik bleef Mylady dat kind nog als werktuig beschouwen.

»Waar die gedachten al heen zwerven!» fluisterde zij, waarna zij de uit hare droomen wakker geschrikte Jane bij de hand vatte. »Wil ik eens raden? Hoe prachtig de veëren ook gekleurd zijn van de vogels, die ge zoo strak aanstaardet, met uwe verbeelding waart gij verre, zeer verre, in een sfeer waar nog prachtiger vogels zwieren: waar de zon nooit ondergaat en zelfs de zefirs altijd suizen en de bloemen steeds geuren... de toekomst waart ge ingezweefd; niet waar, melieve? de toekomst uwer liefde, niet waar?»

»Neen, Mylady, het was het verleden!» klonk het bits.

»Toch niet, toch niet! Wat gij het verleden dach was werkelijk de toekomst, daar houd ik mij van overtuigd.»

»Er is toch zoo'n verschil tusschen die beiden, dat ik er me niet zoo licht in vergissen kan en daarom blij gelooven dat ik goed zie, al zegt Mylady ook dat ik me bedrieg.»

»Maar als ik nu eens bewees, dat die toekomst niet anders was dan de voortzetting van het verleden, wat dan, mijn kind?»

»Het heden dunkt me ligt er toch tusschen... zoo meen ik,» hernam Jane, evenwel lang zoo beslissend niet meer als straks. Zij ontweek den blik van Mylady en wierp haren gevederden lievelingen de lang beloofde lekkernijen toe, in welke bezigheid zij gants en al verdiept scheen.

Mylady had zich op de sofa nedergezet en sloeg haar een tijd lang gade. Haar gelaat wisselde niet van uitdrukking; het bleef getuigen even als de woorden, die zij steeds met Jane wisselde, van een eenigzins spotzieke goedgehartigheid, van eene welwillendheid, die te nederbuigend was om mederlijk of zusterlijk te kunnen heten. Den molligen, fijn geronden arm op de sofa geleund knoopte zij het afgebroken gesprek weder aan. »Toch moet ik u over dat heden onderhouden! Hoe jammer, niet waar? want, naar uwe uitdrukkingen te oordeelen, schijnt het niet in uw gunst te deelen. Maar waarom dat reeds niet voor langen tijd zoo duidelijk uitgesproken, mijn kind? Gij zijt in macht de fee gelijk, die over den tijd gebiedt voert en met haar tooverroede het sluimerend verleden wekt en de ongebooren toekomst in het leven roept! Was ik maar een oogenblik in het bezit van dien staf, hoe ik dien zou weten te gebruiken! Maar ik zou u over het heden spreken, hetwelk volgens u het beletsel is, dat uw verleden zich aan uwe toekomst verbindt. Breng dien pronkenden parkiet toch tot rust, want uw feëntuin wordt me bijna een doornenbosch!» riep zij met niet geveinsde drift uit.

Jane haastte zich niet aan dat bevel te voldoen. Waagde zij 't ook niet het beest te sarren en daardoor nog tot luider kreten te verlokken, zij deed evenmin een poging het schrille geschreeuw te doen bedaren.

»Doe maar geen moeite meer!» zei Mylady. »Er schijnt toch iets in het heelel te bestaan, dat u ongehoorzaam waagt te zijn. Wat ik u heb meê te deelen is echter zoo belangrijk, dat gij er wel naar hooren zult, ook bij zulk eene afleiding! Gij herinnert u zeker wel uit uw verleden een zekeren Robert Conway?» Jane, die zich van Mylady had afgekeerd, wierp over de kooi van den parkiet den doek heen, dien zij in de hand hield, maar sprak geen enkel woord. »Hij heeft met uwen aanstaanden gemaal gevochten. Een tweegevecht en nog wel op leven en dood! Een van beiden moest blijven en is dan ook gebleven, Jane!»

Mylady zag Jane de hand slaan aan de geelkoperen kooi en deze op haar voetstuk waggelen. »Gij vraagt niet of Henry Percy de overwonnene is? Of zijt ge zoozeer overtuigd van diens dapperheid en beleid, dat ge u geen anderen uitslag kunt voorstellen? Dat zou toch niet verstandig zijn van mijn verstandige Jane, want niet altijd is dapperheid en beleid de voorwaarde tot zegepralen.»

»Ik behoef niet te vragen wie er overwon... Gij zijt zoo opgeruimd!»

Het scheen Jane moeite te kosten die woorden uit te brengen; toch waren ze gesproken met eene zelfbeheersching, waarvan het bestaan bij dat kind zelfs voor een oogenblik reeds onverklaarbaar scheen; weldra bracht zij dan ook de hand aan de oogen en snikte zij: »Dood, Robert, dood! Hij heeft zeker den dood gezocht... vóór mij, óm mij!»

»Om u, Lady Percy?»

»Nóg heet ik zoo niet!» riep zij hartstochtelijk. »Ja, om mij, die hij lief had; die hij altijd bleef liefhebben, al had hij geen hoop! Hij is dood en ik heb hem zooveel kwaad gedaan, en ik heb geen gelegenheid meer om dat uit te wisschen, om hem daarvoor vergoeding te geven...»

»Ware dat in geld geweest of... in liefde, kind?» vroeg Mylady. »Maar droog de tranen, die uw oogen rood maken, wat u, zij het maar een oogenblik, minder bekoorlijk zou doen zijn. Droog uw traann, Jane! Gij hebt me verkeerd begrepen, maar ik wilde ook dat gij mij verkeerd begreep, opdat ge eens oprecht jegens mij zoudt zijn! Waarom mij niet eer vertrouwd wat ge thands laat gissen en dan nog wel gedwongen! Kom eens naast mij zitten, mijn kind! Waarom, toen ik u bij uwe verheven voorgedesse ontmoette, niet openhartig gezegd, dat gij Henry Percy niet bemindet? Ik had u gaarne zuster genoemd, maar niet tot zulk een prijs! Gij spreekt er van, dat ge Robert Conway vergoeding schuldig zijt; maar ik zie nu in, dat ik jegens u tot eene veel grootere verplicht ben. Ik heb dien jonkman onrecht aangedaan; nu gij mij bekent, dat gij hem bemint, blijkt het mij, dat gij hem altoos hebt bemind en dat misschien verzwegen hebt om de wetten der eer, de plichten, aan uwe hooge positie verbonden,

niet te schenden! Dat was waarlijk groot van u, mijn kind! Maar dat offer behoeft ge niet te brengen! Gij bemint mijn broeder niet. Ik begon het te vermoeden, toen hij mij den brief liet lezen, dien ge hem geschreven hebt; ik nam een proef — vergeef me dat ze zoo geweldig moest zijn — om mij zekerheid te verschaffen. Percy vraagt geene opoffering; hij behoeft die niet te vragen, naar ik hoop!" Zij hief even een tip van den sluier op, maar slechts voor een oogenblik, en verborg zich toen weder geheel achter het zijden masker. »Staat Robert Conway te laag voor u, welnu, hij is te verheffen, wel niet tot uwe hoogte, maar toch wel zoo verre, dat gij, zonder u te veel neder te buigen, hem de hand kunt reiken. Ik ga naar de Koningin. Wij zijn nu niet zoo onmachtig of wij kunnen den man uwer keuze een titel geven en een ambt! Maar dan ook een weinigen vertrouwen en, kan het zijn, ook een weinigen genegenheid voor mij!"

»Mylady!" Het kind kon niet meer denken, niet meer spreken. »Dus is hij niet dood! En gij spraaft toch van een tweegevecht, geloof ik; was dat dan niet verzonnen?"

»Volstrekt niet; er had een tweegevecht plaats, maar van een geheel anderen aard als gij u dacht: hij, die bleef, heeft overwonnen en Robert Conway is gebleven."

»Maar uwen broeder haat ik niet, Mylady! waarlijk niet!"

»Goede Jane, gij vreest mij leed te doen, door die verbintenis te verbreken, omdat het mijn broeder geldt en omdat gij weet hoe gaarne ik u mijne zuster noemde! Maar uw geluk stel ik boven alles! Dwing u niet tot zulk eene zelfverloochening!"

Ware de toestand niet zoo ernstig, Mylady zou er de koddige zijde niet van onopgemerkt hebben gelaten. Zij moest werkelijk Jane Howard overhalen te gelooven dat zij Robert beminde; zij moest Jane doen gelooven dat deze wilde wat ze misschien niet of toch wel wilde; het rechte wist ze niet en verlangde zij ook niet te weten. De verbintenis met Henry moest afgebroken worden, en nu had zij alleen te zorgen dat geen ander dan de jonkman, die haar onderdaan was geworden, de gemaal werd van dat kind. Daarom begon zij al de edele hoedanigheden van Robert Conway, diens ridderlijkheid, diens moed in 't breede uit te meten, hem voor te stellen als een half bekeerden puritein, die slechts op de hulp eener jonge schoone echtgenote wachtte om zich geheel te bekeeren; daarom ging zij zelfs zoo ver, dat zij op Henries lichtzinnigheid en wispelturigheid zinspeelde, dat zij, heel fijn en heel kiesch, maar voor het oor eener vrouw, ware die vrouw ook Lady Jane, zeer goed verstaanbaar, de niet altijd onschuldige afdwalingen van haar broeder vermeldde. »Hij speelde grof spel en zette schatten op vele kaarten te gelijk!" fluisterde zij aan Janes oor. Wat had deze Mylady altijd miskend! Zij had in haar hare felste vijandin gezien, en Mylady was altijd hare trouwste bondgenote geweest. Ja, zij zou haar liefhebben en haar volgen waar zij haar ook heen voerde, zij was

er van overtuigd, dat Mylady haar geluk wilde en wist wat zij behoefde.

»Heb ik u niet gezegd, melieve! dat uwe toekomst eene voortzetting was van uw verleden en dat het heden beiden toch werkelijk wel verbond?"

»Maar nog de laatste brief, dien hij mij schreef, was zoo zwaarmoedig! Hij zei me, dat alle hoop voor hem verloren was! Maak zulk een nu eens gelukkig!" zeide Jane zoo naïef, dat Robert, indien hij die woorden had kunnen hooren, zich niet had kunnen weêrhouden haar kleine blanke hand aan de lippen te brengen, al zou hij haar ook het volgend oogenblik hebben moeten berispen over hare lichtzinnigheid.

»Ik wed dat het u geenerlei moeite zal kosten om hem dit te maken!" fluisterde Mylady haar met een innemend glimlachjen toe.

»Maar zou Hare Majesteit?" Jane kwam meer en meer tot bezinning en kon weder met eenige kalmte om zich zien. »Neen, neen, daarvan ben ik zeker... Ik geloof zelfs dat zij er zich over verheugen zal, want in dat gesprek — ge weet wel, Mylady! toen ik niet durfde zeggen wat ik wel gaarne had gewild — scheen het mij toe, dat zij ook niet gestemd was voor... uw broeder, dat was zeker omdat zij oordeelde als gij, Mylady! en even gaarne als gij mij genoeg doet... Wat men u toch verkeerd beschuldigd heeft!" riep zij eensklaps, met een blos op het gelaat, want in haar binnenste kwam het verwijt op, dat zij zich zelve ook onder dat »men" had te verstaan.

Mylady zinspeelde er lachend op en dwong haar wel zich te verdedigen. »Ik had er toch waarlijk grond voor... Toen ik Robert op dien ochtend in den tuin zag, geloofde ik wel dat ik hem gaarne mocht, en zoo als men zei, hadt gij dat ook bemerkt, Mylady! en hebt ge er toen voor gezorgd mij van hem te scheiden, hem uit Mylords dienst te verwijderen en mij tegen hem in te nemen. Zoo als men mij zei, koost gij toen een omweg om mij tot uwen broeder te brengen, en ik moet erkennen dat gij 't zoo aardig deelt, dat ik het niet bespeurd zou hebben, als men 't mij niet gezegd had. Robert deed mij in dien tijd zoo veel verdriet aan, hij werd zoo'n weeprofeet en ik haat niets zoozeer als zoo'n zwartrok, dat ik hem waarlijk lang vergeten zou hebben als hij hier niet een goed vriend had gehad, die mij telkens, en vooral in de laatste tijden, dikwijls van hem sprak... O 't is bespottelijk, als ik om die figuur denk! Ja, 't is wel een bewijs, dat ik toch van hem hield, daar ik dat manneken altijd zoo ernstig kon aanhooren als hij mij mijne jeugd herinnerde en, of hij er bij was geweest, vertelde, hoe ik den meidoorn in der tijd uit Roberts handen ontving en die begoot om hem maar lang te kunnen bewaren!"

Mylady, die begonnen was met verkropt ongeduld dat gesnap aan te hooren, was geëindigd met er eenig, zelfs veel belang in te stellen en waagde de opmerking, toen zij de gelegenheid schoon zag om een woord in het midden te brengen, dat Roberts onbekende vriend in White-hall zeker ook haar vriend moest zijn, daar hij het zelfde wilde als zij.

»Wel, in 't geheel niet! Hebt gij 't dan niet begrepen, Mylady! dat die »men'', die zooveel kwaads van u vertelde, en de vriend, die mij Robert herinnerde, een en dezelfde persoon was?"

»Ah zoo! Dan was 't zeker Archie, de laatste nar Zijner Majesteit, in wien gij zooveel behagen schiept, altijd zoo als mij verteld werd, melieve!"

»Neen, neen!" hernam Jane. Het spreken bemoeilijkte zij zich zelve door een herhaald lachen, waartoe de bespottelijke persoon, die haar voor den geest trad, aanleiding gaf. »Archie was het niet; het was een nog veel aardiger man; Archie verveelde op het laatst door het eeuwig rinkelen van zijn bellen, maar deze liet ze nooit hooren en was toch óók een nar. Ik kan het best begrijpen, dat Hare Majesteit dol op hem is; met zijn uitgestreken taankleurig gezicht is hij zoo komiek, en de goede vrouw heeft wel iets opwekkends noodig naar ik hoor..."

»Gij meent toch niet...?"

»Ja wel, François Gruau, de Franschman! Wat die al niet weet van al de intriges in White-hall! En daarbij is hij zoo dom, zoo dom, dat hij niet eens begreep waarom Lady Stanhope bij de laatste receptie, die zij voor een week of vier bijwoonde, zulk een monstervertugadijn droeg en sedert naar Kent is vertrokken om op het land de zoete lammeren te gaan weiden! Hij had er zoo meer!"

»Zonderling!" prevelde Mylady, die strak voor zich uitstaarde en toch begeerig de woorden van Jane opving. Hare houding wekte eenigermate de verbazing van Jane op, die haar met een plotselinge toonverandering vroeg wat haar deerde. Het antwoord was geruststellend.

»En nu, lief kind!" dus besloot Mylady, moet ik trachten te voltooien wat ik begon en uwen aanstaanden gemaal een kleed te verschaffen, dat hem waardig zal maken naast u te wandelen.... Niet waar, met zijn nederig kleed verdwijnt ook uw laatste bezwaar? Misschien weet ik wel een Baronetstitel machtig te worden en een patent als Kolonel.... Voor de prachtige uitrusting zorg ik wel!"

»O gij zijt goed, Mylady!"

»Straks kom ik u afhalen... Ik bereid u een verrassing. Vaarwel! Leg uw parkieten maar niet te veel het zwijgen op, want het zou niet goed zijn met uwe gedachten, die thands vooral zoo velerlei zullen zijn, alleen te blijven. Zorg, lieve! dat uwe aandoeningen niet te luide spreken op uw gelaat en dat ge straks, even als altoos, er uitziet als de schoonste bloem van White-hall." Zij liet haar alleen. Of hare gedachten aan gene zijde van de deur van Janes vertrek niet een geheel ander karakter aannamen? Zou de jonkman, vroeg zij zich af, zich waarlijk kluisteren aan die gouden pop, wier eenige verdienste de zwaarte was? De arme Jane! Wat was zij spoedig onderworpen! Maar welk een verborgen invloed was er dan ook werkzaam geweest, een invloed, die haar te raadselachtiger werd, hoe meer zij er over nadacht! François Gruau had haar de overwinning licht gemaakt, maar zeker had hij dát niet bedoeld, toen hij Jane over haren vroege-

ren vriend onderhield. Zou die man dan toch de gedaante zijn, die zij zocht en tot dusverre te vergeefs? Zou hij de macht zijn, die haar bestreed? Maar met welk doel en om welke reden? Zij was in de vertrekken Harer Majesteit en klopte aan het *boudoir*, waar zij haar volgens de aanwijzing der dienstdoende Lady zoude kunnen vinden. Het kwam haar geen verblijdend teeken voor, dat Hare Majesteit geenerlei gezelschap begeerde en de eenzaamheid zocht, wat altijd bij haar van onrust en spanning getuigde, daar zij anders behoefte had aan gezelschap, aan verkeer met degenen die haar gewoonlijk omgaven. Hare Majesteit had zeker driftig het vertrek op en neder geloopt, want toen Mylady binnentrad, stond zij in het midden van het *boudoir*, het gelaat, waarop verbolgenheid te lezen stond, naar de binnentredende gekeerd, die blijkbaar geen welkome gast werd geheten. Nauw had zij echter gezien wie de stoornis aanbracht, of alle schijn van wrevel verdween, en op Mylady toetredende en de hand van deze in de haren klemmend, vroeg zij met trillende stem: »Welnu? Ik heb u gewacht; waar bleeft ge zoo lang?"

Hoe ernstig ook de omstandigheden waren, toch begreep Mylady die onrust niet. Van het mislukken van den aanslag kon zij immers nog niets hebben vernomen, en het al of niet slagen kon haar op dit tijdstip toch niet zoo zeer bekommerd maken, daar de uitvoering, ware die nog mogelijk, eerst dien avond zoude plaats vinden. Maar hare Majesteit gaf haar spoedig eene allezins voldoende verklaring. Zij wist alles en bejammerde hare onvoorzichtigheid, het gevolg van de vermetelheid, om geen scherper woord nog te bezigen, van anderen.

Het leven van Jermyn stond op het spel; ja Jermyn, zeker de trouwste onderdaan Zijner Majesteit, was verloren! Zij sloeg er geen acht op, dat Mylady haar te gemoet voerde dat, indien Jermyn gevaar liep, haar broeder in geen gunstiger toestand zoude verkeeren, maar ging voort Mylady te verbazen door al hetgeen zij wist en ook te ergeren door het overdrevene niet alleen der voorstelling, maar ook der beschuldigingen, die zij er jegens haar, wel bedekt en zonder een naam te noemen, maar toch duidelijk genoeg uit afleidde. Zij verhaalde Mylady van den volksoptocht van den vorigen avond, van de woeste gerechts oefening die er bij plaats had gevonden, van de gisting allerwege, die het ergste deed vermoeden, indien men niet toegaaf.

»En Uwe Majesteit die weleer de krachtigste middelen niet schuwde...? die er niet voor terugbeefde een haven van het koninkrijk door de troepen van den Kardinaal te doen bezetten...?"

Had Henriëtte Maria van Bourbon Lucy Percy beledigd door hare verwijten, door haren angst, die de toekomst zoo donker kleurde, deze nan felle wraak. De Koningin van Engeland sidderde tegenover eene onderdane. Welke schatten had zij niet ten offer willen brengen, zoo zij een deel van haar verleden vernietigen, zoo zij een klein gedeelte van het zoo veelvuldig verleende vertrouwen terug konde

koopen! Wat kon de vrouw, die tegenover haar stond, gevaarlijk zijn indien zij werkelijk eens een vijandin werd, en zij had weder grond voor de gedachte dat zij het was. O wat was die slingering tusschen vertrouwen en argwaan afmattend! Er waren oogenblikken, dat zij op Mylady steunde als op een meerdere naar het verstand en een gelijke naar het hart; maar er waren er ook, dat zij haar haatte en vreesde, dat zij gehoor gaf aan eene stem die tot haar sprak, zij wist niet van waar; en in zulk een oogenblik verkeerde zij nu weder, zoodat de laatste opmerking van Mylady, zoo kalm maar ook zoo vastberaden uitgesproken, haar daarom des te meer trof. Zij wist in het eerst niet wat te antwoorden, maar gevoelde toch het noodzakelijke eener verdediging. En deze bestond in de bekentenis, dat zij in de dagen, toen dat plan of dat begin van een plan bij haar ontkiemde, het volk, waarvan zij de Koningin heette, niet kende; dat zij toen nog niet wist tot welke uitersten die blanke kannibalen zouden durven gaan, maar dat zij het nu maar al te goed begreep. Mylady dacht er geen oogenblik aan, haar volk te verdedigen; zij bepaalde zich alleen tot de vraag wie haar toch de tijdingen had aangebracht, die haar dus hadden kunnen doen ontroeren. Het was François Gruau. Weder die man! Zou die dan toch werkelijk de vijand zijn! Maar het bleek, dat hij langs een zeer natuurlijken weg aan zijne kennis van het gebeurde gekomen was. Den vorigen avond was hij den woesten stoet ontmoet en van morgen had hij op de straat de vreeselijke tijding vernomen, welke hij zich gehaast had zijner gebiedster mede te deelen. Dat in zijn verhaal alles overdreven was voorgesteld en dat er alleen werd melding gemaakt van de gevangeneming der eedgenoten en niet van hunne ontsnapping, kon voor de waarheid van zijn beweren, dat hij alles bij geruchte vernomen had, getuigen. Maar Mylady meende het toch niet overbodig, Hare Majesteit te vragen of François Gruau door haar met het bondgenootschap bekend was gemaakt, waarop het antwoord vrij wrevelig luidde, dat men ten hove de zaak te gewichtig had geacht, om met zulk een dienaar daarover in overleg te treden; misschien was hij echter wel in het vertrek geweest toen er op den aanslag werd gezinspeeld. Hare Majesteit was niet in een stemming om zich te laten verhooren en het mislukken van den rampzaligen aanslag zich nog wel te hooren verwijten. Zij voor zich was overtuigd van de trouw haars schrijvers en vond in de dommeligheid van dien man een waarborg te meer. Zoo er sprake mocht zijn van ontrouw, van verraad, dan zou de blik zich misschien wel naar hoogere rangen moeten wenden. Mylady begreep zeer goed wie er bedoeld werd en voorkwam eene herhaalde uitbarsting van toorn, die zij maar al te zeer aanstaande zag, door mede te deelen hoedanig de stand van zaken was, en hoe zij gezorgd had, zij alleen, terwijl allen haar hadden verlaten, zij alleen, omdat zij Hare Majesteit een nacht van onrust wilde besparen, dat de terugtocht aan allen was bewaard gebleven, dat de vijand niet één bewijsstuk, niet één getuige

in handen had behouden. Er was niets verloren dan eenige moeite en eenige inspanning, maar beiden versterkten in plaats van te verzwakken. Zij deed Hare Majesteit opmerken, dat het mislukken van den aanslag het leven van Lord Strafford niet kon deeren, daar dat in geen deele gevaar liep. »Op mijn eer en op mijn woord van Christelijk Koning en gezalfde Gods beloof ik dat u geen hair zal worden gekrenkt,» had Zijne Majesteit nog voor weinig weken den gevangenen geschreven, en het zou hoogverraad zijn zulk eene belofte te wantrouwen. Hare Majesteit keerde zich min of meer verlegen af en begon na een oogenblik zwijgens over andere onderwerpen te spreken. Mylady liet het niet alleen toe, maar moedigde er haar zelfs toe aan en wist het gesprek op Jane te leiden. Het was haar niet ontgaan, dat het lieve kind sedert ettelijke weken in vrolijkheid was afgenomen, hetgeen Hare Majesteit met eenige warmte bevestigde. Zij had moeite gedaan om er de reden van te leeren kennen en meende, hoe moeilijker het ook ware Jane te doorgronden, haar toch in het hart gelezen te hebben. Het lieve kind zou zich zonder morren hebben opgeofferd, uit vrees wellicht van haar voogdesse verdriet te zullen aandoen! Het lieve kind achte Henry wel, maar kon hem niet liefhebben als echtgenoot, en Mylady moest erkennen dat haar broeder ook geene poging had aangewend om zich beminnelijk te maken. Welnu, haar doel was altijd het geluk van de pupil Harer Majesteit geweest, waarom zij Jane ook beloofd had hare voorspraak te zullen zijn, waaraan zij thands voldeed, door Hare Majesteit te smeken wel te willen toelaten dat de band, die Jane aan Henry hechtte, geslaakt, en er een nieuwe mocht worden gelegd; want in de beminnelijke eenvoudigheid haars harten had Jane haar bekend toch iemand te beminnen met al den gloed eener eerste liefde, en wel: Robert Conway. Mylady had onwettig een groot onrecht gepleegd: zij was op het punt geweest het hart van Jane geweld aan te doen; zij had haar bittere en bange oogenblikken doen doorbrengen en daarvoor had zij zich voorgenomen vergoeding te schenken voor zoo veel dat in haar vermogen stond. Zij voegde er bij, dat het eenige wat den jonkman van de rijke en hooge edelvrouw scheidde, het verschil van rang en stand was. Hare Majesteit zou in hare moederlijke toegenegenheid voor Jane wel te bewegen zijn van Zijne Majesteit den titel van baronet voor Robert te verkrijgen, en de eerste Lord der Schatkist zou daartegen geen bezwaar opperen, daar zij hem in het oor zou fluissteren, dat Northumberland niet dingen zou op den prijs der erkentelijkheid. Ook zou Hare Majesteit zeker haar beminnelijke kweekeling in hare nabijheid willen behouden en zich het genot willen bewaren getuige te zijn van het geluk harer pleegdochter, waarom zij hoopte dat Hare Majesteit goed zou kunnen vinden Haar Gemaal voor te stellen, Sir Robert aan het hofgezin te verbinden, waartegen de Lord *Steward* zich misschien niet zou aankanten, daar er van de toekenning van eenige wedde

geen sprake behoefde te zijn. Bovendien zou zij Sir Robert behulpzaam zijn in het saamstellen van een regiment knechten, indien hem van 's Konings wege een patent werd verleend. Hoe verbaasd Hare Majesteit ook ware, hoe vreemd haar dit alles ook voorkwam, toch had zij niet beproefd Mylady in de rede te vallen. Met welbehagen hoorde zij alles aan en dwong zij zich te zwijgen, ten einde nog meer te vernemen. Toen de ander ten laatste zweeg, was haar eenig antwoord, dat zij zich om den hals van Mylady wierp en haar hartelijk, hartelijk dankte; aan haren twijfel was een einde gemaakt; zij wantrouwde niet meer; Mylady had haar overwonnen en wel voor altoos. »Nee, gij dacht niet aan u zelve alleen, Lucy! Nee, gij zocht niet uwe grootheid ten koste van die van anderen; gij zijt eene groote, edele ziel!»

Maar wie had dan wél gezegd dat zij aan zich zelve alleen dacht, dat zij hare eigene grootheid ten koste van anderen zocht, vroeg zij zich af, toen zij de Koningin, die naar haar gemaak ging om hem gerust te stellen en tevens Myladies beden over te brengen, had verlaten en zich op weg bevond naar Janes' vertrekken.

Welk eene onrustige beweging in de straks nog zoo rustige gaanderijen van White-hall! Van den geringsten klerk van den Bijzonderen Raad tot den Lord Opperkamerdienaar was alles in spanning. Men boog diep, maar met een onheilspellend zwijgen, voor Mylady, die hen met een vrolijk glimlachjen voorbij ging, misschien wel om eenige geruststelling te geven waar zij zoo veel angst, waarvan zij de oorzaak maar al te goed begreep, gewaar werd. Onder een der groepen die zij op haar weg ontmoette, bemerkte zij den schrijver Gruau in zijn kaal zwart wambuis en korten broek met roodachtige zwarte kousen en de afgesleten lompe schoenen aan den lomp breeden voet. Wat men hem ook liet aantrekken, al hulde men hem ook in het bevalligst en kostbaarst hofgewaad, toch zou die man een armelijk figuur gebleven zijn! Hij stond met de stompe verbazing op het gelaat te luisteren naar hetgeen er in de groep gesproken werd, en scheen niets van de nadering Harer Genade bemerkte te hebben, want hij schrikte toen hij zich op den schouder voelde tikken zich omkeerde en Mylady ontwaarde, die hem ter zijde wenkte en zelfs de eer bewees van eenige oogenblikken met hem te willen spreken. Zij wandelde middelwyl voort, zoodat hij wel genoodzaakt was haar te volgen en zich van de anderen te scheiden.

»Gij kunt van hen toch niet hooren wat gij niet reeds weet, Meester François!» Hij zag Mylady vragend aan. »Gij hebt Hare Majesteit immers reeds van ochtend het groote nieuws verteld?»

»Ja, Mylady, helaas, ja!»

»Een treurige tijding was het voor sommigen, maar toch minder treurig dan ge misschien wel dacht voor Hare Majesteit.»

»Zoo, Mylady! Mylady vindt het misschien wel niet goed dat ik Hare Majesteit vertelde wat ik gehoord had? Maar Hare Majesteit was in zoo'n slechte

luim; was zoo boos op u, Mylady, dat ik niet zwijgen kon wat ongeluk u had getroffen in uw heer broeder.»

»Gij hebt mij dus wel in uw bescherming genomen, Meester François! Lady Howard vertelde straks veel goeds van u, en ik zie het nu bewaarheid.» Zij zag hem bij deze woorden doordringend aan; het taankleurig gelaat meende zij te zien blozen, zeker was het dat het zich met eenige verlegenheid afwendde.

»Lady Howard heeft u overgezegd...? Dat is... Mylady...! de schijn is tegen mij, maar ik deed niets anders dan herhalen wat er om mij heen en vooral in het kabinet Harer Majesteit werd verteld.»

»Goede Meester François, gij herhaalt dus bij Hare Majesteit wat gij elders gehoord hebt, om mij te verdedigen en uwe gebiedster zachter jegens mij te stemmen, en bij Lady Jane verhaalt gij alles wat gij verneemt, om mij de liefde van dat kind zoo mogelijk te ontnemen! Lady Jane vertelde mij, dat ge bij wijlen zoo koddig kondet zijn; me dunkt, gij levert mij thands daarvan een bewijs.»

»Mylady vergete niet, dat zij niet altoos zoo genadig voor mij was als in de laatste weken. In de dagen dat zij 't niet voor mij was, had ik de eer met Lady Howard in aanraking te komen... en ik merkte dat ik genoeg deed door dús over u te spreken. In mijne betrekking, Mylady, moet ik veel doen om vooruit te komen.... ik heb óók eierzucht.»

Verachtelijke kleine ziel! Het oog van Mylady scheen het hem toe te roepen dat hij dat was, dat hij weinig beter beschouwd werd dan een worm, dien de voet zou vertreden, als het ondiër gevaarlijker en niet zoo nietig was. Maar de worm zelfs is nuttig in den moestuin en de weide, waarom zou dan ook deze het niet hier kunnen zijn?

»Gij hebt dus eierzucht, Meester François! Luister! Gij kunt mij een dienst bewijzen. Lady Howard vertelde mij, dat gij Mr. Conway zeer goed kendet, dat gij hem van der jeugd af goed hebt gekend.»

»Ik? Het spijt me dat ik 't zeggen moet, ik ken hem in 't geheel niet, Mylady!»

»Wat is dat? De laatste nar is de poort van Whitehall uitgegeeseld, Meester!»

»Maar ik ben geen nar, Mylady! ik wil niets anders zijn dan de gewillige dienaar van Hare Majesteit en van u.... Och, ik weet wat Mylady bedoelt! De oude Alice vertelde mij alles van de vroegere betrekkingen van Lady Jane, en ik begreep er uit dat ik, als ik me aangenaam zou willen maken, niets beter kon doen, dan... maar ik zweer u dat ik zoo iets nooit weér zal doen. Wat ik bij den een win, zie ik dat ik bij een ander weér verlies... Maak me niet ongelukkig, Mylady! Als ik maar wat meer geld had en niet ieder naar de oogen had te zien, zou ik geheel anders doen...» Hij verhaastte nu eenigzins zijn stap, zoodat hij bijna met Mylady gelijk kwam. »Toch geloof ik nog wel iemand van dienst te kunnen wezen, vooral als ik me nu eens voornam geen twee heeren meer te gelijk te dienen.

Ik heb Mylady kwaad gedaan, maar zij was ook zoo scherp tegen mij toen ik haar het eerst zag; sedert is Mylady vriendelijker voor mij geworden en daarom...”

»Zijt ge geëindigd met misschien wel veel van mij te houden! Gij biedt mij dus uw dienst aan, Meester François, uit genegenheid? Veel eer!”

»En omdat Mylady mij ook van dienst zou kunnen wezen; ik houd Mylady voor machtiger dan al de anderen, want ik zie altijd gebeuren wat zij wil; daarom geloof ik, dat het in mijn eigen belang goed zou wezen als Mylady van mij gediend bliefde.”

»En waarvoor denkt ge wel dat ik u zou kunnen gebruiken?”

»Dat zal Mylady veel beter weten dan ik; ik weet alleen dat het nooit tegen het belang van Hare Majesteit zal kunnen strijden wat Mylady mij ooit zal gelieven te bevelen.”

»Zeker niet. Vaarwel, Meester François!” Zij wenkte hem met de hand, terug te gaan, maar hij bleef haar met ontblooten hoofde, zoo als hij tot dus verre achter of soms naast haar gewandeld had, volgen en herhaalde de bede, dat Mylady het hem toch mocht willen vergeven wat hij eens jegens haar misdreven had, daaraan de verzekering toevoegende, dat hij nu overtuigd was zijn belang beter te kennen dan ettelijke weken vroeger.

Mylady kwam Jane afhalen en gebood Alice Hare Majesteit, zoo die naar hare pupille navraag mocht doen, te boodschappen dat deze in Carlisle-house bleef middagmalen. Met welke geheel andere gewaarwordingen nam Jane ditmaal naast Mylady plaats! De meestal zoo fletsch bleek wangen vertoonden thands werkelijk een bloesjen; de oogen schitterden weêr als een paar kralen, en, hoewel zij drukker en darteler dan ooit snapte, vond zij ditmaal andere aardigheden, dan waartoe haar de kleine of groote gebreken van wie haar aan het hof omgaven meestal aanleiding en stof gaven. Werkelijk Jane begreep thands dat zij een wensch in haar binnenst had gekoesterd en dat zij dien opvolgen mocht; zij geloofde zelve aan hare standvastige trouw, en geen oogenblik zelfs kwam het in haar op, dat hare standvastigheid nog verre van bewezen was en zij, terwijl zij thands haar eigen wil en niets anders dan dezen meende te volgen, weder dien eener andere gehoorzaamde. Mylady behoefde gelukkig niet veel te spreken. Zij was met hare gedachten verre verwijderd, al staarden hare oogen ook dikwerf de lieve gezelle minzaam aan en bleef er een innemend glimlachjen om hare lippen zweven. Zij dacht over veel en velerlei na; zelf had Meester François de eer een oogenblik het onderwerp van haar gepeins te zijn. Die man had zijn gedrag pogen te verklaren! maar hij zou niets verklaard hebben, indien zij hem voor minder dom moest houden dan hij haar werkelijk voorkwam. Maar juist zoodanig, als hij haar nu toescheen te zijn, was hij bruikbaar. Op het gladder ijs kan soms een strooischel het allernuttigst zijn.

Maar toen het oogenblik gekomen was, dat zij vol-

toeien moest wat zij had aangevangen, dat zij, getrouw aan haar gegeven woord, de belooning moest uitreiken aan wie haar had verdiend, was zij zich zelve geheel meester en had zij de gedachten, die haar straks vervulden, als weggedreven. Met uitnemenden takt deed zij Jane en Robert van den eersten oogenblik af de plaats innemen die beiden voegde, voorkwam zij alle gedwongenheid en bereidde zij, zonder er echter in 't minst toe uit te noodigen, de vrolijke gemeenzaamheid voor, waarop de tedere betrekking, welke tusschen beiden mocht bestaan, aanspraak gaf. Het was of het verleden weder heden was geworden. Tot zelfs Janes gelaat vertoonde als laatst in den tuin van White-hall afwisselend dien trek van aanlokkende dartelheid en terugstootenden wrevel. Dat deze laatste niet gemist werd mocht meer aan het kleed, waarin Robert verscheen worden toegeschreven, dan wel aan zijn persoon. Was het gelaat ook gebruint, vertoonde het voorhoofd ook hier en daar een rimpel, het was er te mannelijker door geworden, en klonk de voetstap ook zwaar op den glad gewreven houten vloer, wat de gestalte aan bevalligheid verloren mocht hebben, had zij dubbel in kracht gewonnen. Maar dat puriteinsche kleed...! Had hij er niet aan gedacht, dat een ander hem voegde in de waereld, welke hij wenschte binnengelaten te worden? Bah, het was of zij een bijbelspreuk zag verschijnen op elke plaats, waar de bevallige hoveling gewoon was de sierlijke strikken te dragen. Zou het ergste waar zijn, zou hij werkelijk een vrome zijn geworden? Afgrijselijk!

Het was of Mylady iets van die taal, die Janes oogen spraken, verstaan had, want zij heette den jonkman welkom als Sir Robert en stelde hem aan haar lief kind voor als aanstaand edelman van Zijner Majesteits huis. Zij hoopte om meer dan eene reden, dat hij de plichten, aan dat ambt verbonden, onafgebroken zou kunnen vervullen en dat het kolonelschap daarin een regiment daarin geene verandering mocht brengen. Wat echter ook gebeuren mocht zij was er zeker van — en dat haastte zij zich te zeggen, toen ze Robert de wenkbrauw fronsen en hem gereed zag het woord te nemen — dat beide bedieningen nooit plichten zouden opleggen, die voor Sir Robert bezwarend konden zijn.

Hij zou dan werkelijk aan het Hof verbonden worden! Puritein was hij dus niet! de dansmuziek was hem nog geen zonde, een maske nog geen gruwel!

Na eenige oogenblikken van gemeenschappelijk onderhoud, hetwelk echter meest door Mylady werd gevoerd, maar Robert gelegenheid gaf de wel eenigzins verloren zelfbeheersching te herwinnen, verwijderde zich Mylady onder een geschikt voorwendsel. Het was het oogenblik waarnaar Robert vurig had verlangd. Alleen met Jane, voelde hij alle beklemdheid verdwijnen en had hij haar spoedig overtuigd zoo dat nog noodig ware, dat hij nog geen koude stoeve puritein was hoedanig dit menschensoort haar altijd was afgeschilderd. Zelfs ontdekte zij geen spoor meer van den gevreesden ernst, dien zij weleer zoo

vaak in hem had afgekeurd en bij zijn binnentreden nog verhoogd tot statige deftigheid had meenen te herkennen. Met geen enkel woord werden de laatste dagen herdacht, maar des te meer de vroegere, toen zij nog speelden in Chester bij Mistress Kimbolton, en eindelijk de woorden in dat priefel van kamperfoelie gesproken.

»En dat rijk gebonden boek, dat ik werkelijk moest gaan opzoeken?» fluisterde Robert, naast haar op de sofa gezeten.

»Ik weet niet waar het gebleven is ... ik heb er nooit in gelezen.... denk nu evenwel maar niet dat ik het liet omdat gij het wildet, Robert! waarlijk niet.... ik had er den tijd niet toe....»

»En de Koningin is uwe voogdesse....»

»En woont altijd nog in White-hall, Robert! waar zij vriendelijk ontvangt ieder dien zij acht en wel wil.»

Welk eene beminnelijke gastvrouw, welk een dish, rijker nog in geest en vernuft dan in spijsen! Hoe krompen de uren tot minuten in! Waarlijk, indien hij zich niet bewust was geweest, dat er sedert zijne komst in dit huis zooveel was voorgevallen, het zou hem zijn of hij ter nauwernood was binnengegreden, toen de *Steward* kwam melden, dat de karos van Lady Jane voorstond. De etikette verbood, dat Robert haar verder begeleidde dan tot het portier; maar de handdruk, dien hij bij het afscheid ontving, was de bezegeling van het verbond dat er tusschen beiden gesloten was en dat Hare Majesteit voorzeeker wilde bekrachtigen, want »Mylady kon alles» had Jane nog straks naar waarheid getuigd. Toen hij na Janes vertrek zich omkeerde zag hij achter zich, half onder de lakeien van Mylady verscholen, een meisken, wier gelaat hem bekend voorkwam. Hij zou zich misschien wel herinnerd hebben wie zij was, maar hij behoefde zich niet lang te bedenken, want het kind stak hem, zoodra hij haar in het oog kreeg, de hand toe en knikte hem toe bij de woorden: »Ook goed geslapen? Heb je den ander weggebracht? Maar wie was die mooie Lady? Je zuster?»

De *Steward* had haar reeds herhaaldelijk gewenkt stil te zwijgen en begon nu eene verontschuldiging jegens Robert. »Sir, een natuurkind! Ten minste zij heeft er al de gebreken van!»

»Hoe vindt ge nu dat ik er uitzie? Die kleëren heb ik van Mylady! En tot dusver heb ik er niets anders voor te doen dan te leeren lezen, dat ik juist zoo graag wou.»

Nel bekommerde zich blijkbaar weinig om des *Stewards* ontevredenheid, vooral nu zij zag dat Robert naar haar luisterde en haar met belangstelling aanzag.

»Zorg dat ge 't spoedig kunt.... maar je zult het wel spoedig kunnen, want dom zult ge wel niet zijn, Nel, en ongewillig ook niet.»

»Och, als jij me.....» zij wendde eensklaps zich af, »neen, neen! dat gaat niet, dan maar liever den langen stumpert; die zal 't me ook wel leeren.»

»Goed kind, *Mr. Steward* wil dat ge hem volgt!

Ge moet in alles hem gehoorzamen, want het is tot uw best.»

Ze knikte toestemmend en bleef hem naöogen met een zonderlinge uitdrukking op haar gelaat, zelfs toen zij hem niet meer kon zien.

XX.

Zijne Majesteit had reden om te wenschen, dat er nimmer sprake ware geweest van eenig bondgenootschap tot redding van Strafford. Met minder zwakheid, met minder bekrompenheid van blik, maar dan ook met meer oprechtheid en waardigheid zou hij, wat tegenstand zich ook in beide Huizen ontwikkelde, nog krachtig hebben kunnen zijn en den omkeer, die in de staatsinstellingen werd voorbereid, zoo niet geheel verhoeden dan toch hebben kunnen leiden. De rol, die hij gespeeld had en die het koningschap zoozeer vernederde, voerde den wrok der Gemeenten, van het gantsche volk, ten top.

Het was of de Gemeenten zich plotseling bewust werden van het dreigend gevaar, waarin zij bleven verkeeren, zoo lang de vijand, de dolle Ier, niet voor altijd onschadelijk werd gemaakt. Het was of zij zich ook bewust werden van hunne onverstandige handelwijze jegens de troepen Zijner Majesteit, die zij half lieten verhongeren, terwijl zij subsidie bij subsidie hadden goedgestemd voor de Schotsche broederen. Nauw van den schrik over de ontdekking van het komplot bekomen, haastten zij zich een schrijven aan het leger Zijner Majesteit te richten en dit eerlang herstel van alle grieven toe te zeggen, ten einde het te bevredigen en af te houden van verdere aanslagen, waartoe de nood hen wellicht zou kunnen nopen. En om het gantsche koninkrijk te doen deelen in de angsten door hen geleden, in de spanning waaraan zij ten prooi waren, om de verdeelde, verspreide krachten als onder één vaandel, éene leuze te vereenigen, vaardigden zij eene solemneele protestatie uit, waarbij zij beloofden en bezwoeren voor het aangezichte Gods, met hun leven, met al hunne macht, met goed en bloed de ware Religie te zullen beschermen, Zijner Majesteits persoon en Staat te zullen handhaven, alsmede de macht en voorrechten van het Parlement en de wettige rechten en vrijheden van den onderdaan. Het was of men elkaar toeriep te waken en de hand gereed te houden tot tegenweer. En wat zij deden trof doel. De volksmanifestatiën namen toe, de volkspredikers verdubbelen in ijver; gantsche scharen doorkruisten de City en omgaven de Parlementshuizen en White-hall, ginds als een bolwerk tot verdediging, hier als de voorhoede van den aanval. En alsof het gerucht van dezen aanslag nog niet voldoende ware om het wantrouwen jegens Zijne Majesteit voor goed te vestigen, voegden zich daaraan nog anderen toe van gelijken aard. Het volk voelde als bij instinkt wat de kennis van latere dagen heeft doen bevestigen: het vreesde na den aanslag in het binnenland er een van het buitenland; het vreesde

achter Hare Majesteit de musketiers te zien staan van Zijne Eminentie den Kardinaal. De militie in eenige kreitsen werd opgeroepen en in de nabijheid van eenige zeesteden gelegd; het bevel daarvan toevertrouwd aan mannen, die het volle vertrouwen der Gemeenten verdienden, en dat Gorings naam daaronder niet voorkwam, bewees Pym's fijnheid, die te gebruiken wist, maar zich hoedde voor het misbruik. Voorts werd de last uitgevaardigd, om de havens te sluiten, de schepen te wapenen en — wat niet het minst kwetsend was voor het koninklijk gezag, dat niet anders kon, niet anders durfde, dan al die maatregelen bekrachtigen en zich daartoe haastte uit vrees dat men 't anders zonder die bekrachtiging zoude doen — Zijne Majesteit werd uitgenoodigd zijne gemalin en zoon of eenig persoon van zijn hofgezin te verbieden Engeland te verlaten. De Gemeenten zagen goed; zij bespeurden den invloed der vreemde vrouw, die onschadelijk kon gemaakt worden, zoo lang zij onder hun bereik bleef; zij bespeurden misschien ter zijde van die vreemde vrouw nog wel eene andere gestalte, eene, grootscher en krachtiger nog dan gene, maar het mag ondersteld worden, dat Pym hunne aandacht van die gestalte afkeerde om die te scherper op de gebiedster te doen rusten.

Meesterlijk bleken de leiders der beweging van de nederlaag der tegenpartij gebruik te maken. Blevden de Lords sedert weken ook huiveren om den Bill van Straffords veroordeeling in beraadslaging en in stemming te brengen, was de meerderheid ook geneigd den Koning te wille te zijn en werd zij daarin alleen weêrhouden door de vrees voor het gepeupel, dat ieder dag hunne vergaderzaal in steeds grooter aantal als belegerde en om Straffords hoofd riep, de ontdekking van den aanslag moest hen dwingen aan alle weifeling een einde te maken, en het was voor de minsten een geheim in welken zin het besluit zou vallen. Daar kwam een boodschap van het Huis der Gemeenten, die hun de solemnele protestatie ter mede-onderteekening toezonden, die hen bekend maakten met het verderf, dat het gantsche koninkrijk bedreigde indien de aartsvijand niet viel, met het gevaar van bevrijding of ontvluchting, dat bestaan bleef zoo lang de gevangene leefde. En de Lords waagden niet langer van eene andere meening te zijn! Wel beproefden zij de behandeling der hoofdzak te verschuiven door den Gemeenten volle genoegdoening te geven ten aanzien der bijzaak; wel verzekerden zij hen, dat de bezetting van den Tower nog versterkt zou worden, zoodat eene ontvluchting onmogelijk werd: wel namen zij de solemnele protestatie aan, maar de Gemeenten waren daarmede niet te vreden gesteld en bleven met steeds klemmender aandrang betuigen, dat de hoofdzak Straffords veroordeeling was. De schare daar buiten herhaalde het in een steeds luider verheffend koor, zoodat de Lords eindelijk, van alle zijden in de engte gedreven, in den morgen van Vrijdag den zevenden Mei, met vreeze en beving den door de meesten verafschuwden Bill aannamen. Reeds den

volgenden morgen had Zijne Majesteit in zijn paleis de gevolmachtigden zien verschijnen van de beide Parlementshuizen, met het doel het hoofd te vorderen van zijn trouwsten dienaar, zijn krachtigsten, besten vriend.

Wij kunnen bevroeden welke geest te gelijk met de Parlementsleden White-hall was binnengedrongen. Even als op den morgen, toen de mislukte aanslag bekend werd, vormden zich weder groepen in de verschillende gaanderijen en zalen, maar minder verschillend waren de meeningen dan toen. Van den laagsten klerk der keuken tot den Lord *High Steward*, was er niet een, die den persoon van Strafford lief had, die het een oogenblik wenschelijk achtte om den wille diens mans strijd te voeren tegen het gantsche volk, zag er niet een vergenoeg om te vermoeden, wat de aanval op den eersten dienaar Zijner Majesteit eigenlijk bedoelde. Strafford had hen allen doen buigen, doen beven van angst; Strafford was de oorzaak, dat Zijne Majesteit, de gebiedster, wiens voorspoed ook de hunne was, rondsloop als een schim of een nachtwandelaar en, in strijd geraakt met zijne onderdanen, juweel voor voor juweel van zijn rijke koningskroon moest prijs geven. Niettemin kon de angst en de schrik op aller aangezicht gelezen worden. De gehate man stond te hoog en was zelf te groot, dan dat zijn val, al voorzag men dien ook, niet eene pijnlijke spanning zoude veroorzaken; hij beteekende te veel in aller leven, dan dat zijne vernietiging geene leêgte te weeg zoude brengen! Bovendien wist men, dat er nog waren, die niet dachten als zij, die den eens machtige ook in zijne vernedering trouw waren gebleven en deze, ze waren niet de geringsten in invloed, ze zouden misschien een bondgenoot vinden in het geweten Zijner Majesteit.

Wie nu een blik mocht werpen in het Kabinet van den Koning! De hoogst geplaatste Edellieden drongen zich heen om den nederigen kamerdienaar, die gewoon was Zijner Majesteit de geringste diensten te bewijzen, maar dan ook in de slaapkamer mocht blijven, zelfs wanneer de hogere Edellieden zich verwijderden. »Zal hij ons van morgen niet toelaten?» vroeg de Lord Eerste Kamerheer fluisterend, toen de dienaar uit het kabinet getreden, nauw den voet op den drempel der voorzaal had gezet. De kamerdienaar boog het hoofd en schudde ontkennend, terwijl hij zich haastig afkeerde, als om de hevige aandoeeningen te verbergen, die hem bestormden. De deur van het kabinet bleef gesloten en te recht. Hoe zou de man, in dat vertrek gezeten, zijn edellieden kunnen tegentreden, zonder dat het hem toescheen of de kroonluchters van den wand of de zoldering losgewrongen, nederkwamen om voor zijne voeten te vergruizen, of de behangsels en *portières* zich losscheurden bij zijne nadering om hem in het aangezicht te slaan, of de dressoren op de ranke poten dansten, om hem den voet te verpletteren, of zijne Edelen, wier heer en gebiedster hij was door Gods wil en genade, hem ontvingen met dezelfde kreten, als daar buiten immer luider

en rauwer werden aangeheven? Allen rebelleerden! Al de inzettingen Gods werden te onderst boven gekeerd! De geest des opstands was doorgedrongen in iederen schuilhoek en omloerde en bespiedde hem in zijn eigen woning! Dien geest tegen te treden en te bevechten van aangezichte tot aangezichte zou zijn: willens en wetens zich een nederlaag berokkenen! Neen, dien geest der leugenen te bestrijden met zijn eigen wapenen, langs omwegen, van uit struik en struweel, dat was voorzichtigheid, dat was wijsheid, dat kon den oogenblikkelijken toestand van zwakheid doen verkeeren, en de gekrenkte, en toch naar Gods wil onkrenkbare, rechten ongedeerd uit den voorbijgaanden strijd te voorschijn doen komen. Met een luchthartigheid, eene bereidwilligheid, die den vriend meer dan den vijand verbaasde, had hij verschillende wetsontwerpen bekrachtigd, hem door zijn Parlement toegezonden, hoewel zij allen doelden op inkrimping van de rechten der Kroon. Maar bezwoer hij ook voor zijn geweten, bij het teekenen der Bills, dat hij daartoe gedwongen was en dat om die reden de besluiten, wanneer hij eens niet meer den dwang van buiten onderging, krachteloos waren, den Bill, die thands voor hem lag, kon hij niet weder vernietigen, zelfs indien hij de rechtmatige vrijheid herkreeg. Die wet betrof het leven van den dienaar, die zijne rechten had weten te handhaven zoo als niet een het had vermocht; en zoo hij ook thands zich aan den dwang onderwierp, hij zou, wat hij ook later zoude kunnen, hoe hij ook later Pym en Hampden zou kunnen doen boeten, hoe hij zich ook zou kunnen wreken zeventig maal zeven maal, toch het leven aan den gestorvene niet kunnen hergeven; hij zou Strafford niet kunnen doen opstaan uit het graf! Zwakke gebieders! Hij had den afgeloopen nacht geen oog kunnen sluiten, hij had de eenzaamheid gezocht sedert het oogenblik dat hem de Bill was aangeboden. Hij kon de tranen niet verdragen, die Henriëtte schreide, de klachten, die zij nokkend uitbracht door hare tranen heen; hij kon evenmin de vragende blikken verduren, die van alle zijden op hem rustten, te midden van de edellieden van zijn huis; hij had zich afgesloten, alsof hij hoopte de kracht, die anderen hem niet geven konden, in zich zelven te kunnen vinden! Hij zat alleen in zijn kabinet, alleen met den geest zijns vaders, wiens stoffelijke vorm zelfs aanwezig was, dank zij het wonderbaar vermogen van den kunstenaar. Tegenover hem toch aan den wand hing het levensgroot afbeeldsel van Jakob den Eersten. Ja, het was diens rond gelaat, diens rossig hair; het was tot zelfs diens vleesch, welks weekheid en zachtheid spreekwoordelijk was geweest; het was dat sanguinesch gelaat met den karigen baard; dat groote oog, met den zwervenden blik vol argwaan en achterdocht; het was dat groote hoofd, en die mond, te klein voor de dikke tong, waardoor de woorden slechts met moeite van de lippen struikelden, even als de spijs en drank over de lippen heengleden naar binnen; het waren die beenen, zoo tenger en zwak, dat het logge lichaam,

nog grover schijnend door de bolwerken van laken, waarachter het zich verschool — zijn wambuis was tegen een dolkstoot dik gevoerd — den arm der gunstelingen had behoeft om zich te kunnen voortbewegen; ja, het was de volkomen gelijkende beeltenis van den „wijsten gek der gantsche Christenheid,” zoo als Hendrik de Vierde van Frankrijk hem gewoon was geweest te noemen.

Maar ook zijns vaders geest had de zoon in deze ure opgeroepen. Voor hem lag een boek, eens door den wijsten gek der gantsche Christenheid geschreven; het was een verhandeling over het Koningchap, waarin betoogd werd dat dit de ware afschaduwing der Godheid was op aarde, en dat het als zoodanig door geene beperkende wet kon gebonden worden; want evenzeer als het godslastering ware te bepalen wat God wel of niet vermocht, was het een lastering een Koning voor te schrijven wat hij al of niet mocht doen.

Karel had dit boek voor zich opengeslagen, en toen hij het van zich wegschoof, misschien omdat hij over de lessen er in gegeven na wou denken, of wel omdat hij bespeurde niet in staat te zijn zijne gedachten te dwingen die zijns vaders te volgen, bracht hij het in aanraking met den Bill zijns Parlements, die er mede neêrlag en op zijne bekrachtiging wachtte. Alsof hij de schrille tegenstelling bemerkte, alsof hij het botsen der beginselen, neêrgelegd in dat boek en in dat wetsontwerp, gewaar werd, alsof hij de stem zijns vaders vernam, wier geluid overheerscht werd door die der balsturige Gemeenten, welke er een parodie op leverden, stond hij met een schok op en trad hij naar het venster, dat hem over het voorplein heen den blik op de straat vergunde te slaan. Maar het scheen dat hij ook daar, hoewel in anderen vorm, een bespotting hoorde van de beginselen zijns vaders, die ook van gantscher harte de zijnen waren, en, met hem opgegroeid, zijn geheel wezen beheerschten. Honderde hoofden zag hij saâmscholen, verwoede kreten hoorde hij aanheffen en zelfs een steen, op het wachthuis gemikt, bonzen op de deur en daarna kletterend neêrvallen op het plein. „Helsch gepeupel!” stamde hij, terwijl het voorhoofd zich saâm-trok, waardoor zijn aangezicht weder die onheilspellende donkere uitdrukking aannam, die bij hevige gemoedsbewegingen er meermalen op bespeurd kon worden. Onwillekeurig zag hij ter linker- en rechterzijde om, toen steen bij steen op het voorplein neerplofte en zijn lijfwacht, die versterking wachtte, zich achter het wachthuis in veiligheid stelde. Hij zag om zich heen; was het ook omdat hij een steun zocht? Hij voer met de hand over het gelaat; was het ook omdat hij aan hem dacht, die zijn steun was geweest en dien men hem wilde ontnemen? Was het droefheid, niet alleen om zijn gemis, maar ook om het gevaar, dat den trouwen dienaar bedreigde?

„Hij heeft mij zoo ver gebracht! Zijn trots heeft hen zoo verbitterd!” stamde hij weêr, en de weinige woorden mochten er van getuigen, dat hij ook

in dit uur meer aan zich zelve dan aan hem dacht.

Daar werd de deur geopend en de *portière* weggeslagen, hetgeen gepaard ging met een eerst zacht maar telkens luider wordend gefluister. Er werd iemand den toegang geweigerd, die zich blijkbaar weinig daarom bekommerde en toch den drempel overschreed. Karel wendde zich toornig om. »Heb ik niet gezegd dat ik alleen wou blijven?» klonk het Lucy Percy tegen, die niettegenstaande die woorden niet alleen niet vertrok, maar zelfs voorttrad en hem naderde. »Waagt ge nog hier te komen? Ik dacht dat ge het spoor van uw broeder hadt opgezocht. Op het vasteland is 't veiliger voor een ontdekt samenzweerder... Ik wil alleen zijn! Heeft men u niet gezegd dat ik dat bevolen heb? Ik zal toch in White-hall nog wel gehoorzaamd worden.»

»Overal, Sire!»

»Bij St. George, die scherts is wat al te grof!»

»Neen, het is heilige ernst. Overal waar Uwe Majesteit dit wil, dit ernstig wil, zal zij gehoorzaamd worden.»

»Gekkin! Ge zijt berucht om uw machtspreuken... Ik heb er genoeg van, overgenoeg! Er wordt een ander liedje gezongen. Vroeger heette 't: door zachtheid moeten we vertederen. Wat vertederen? Een puritein? Een rebel, die venijn weet te zuigen uit den bijbel en den duivel ruikt in het Algemeen Gebedenboek? Wijvenpraatjes! Ik ben oververzadigd, hoort ge? Ik heb ze lang genoeg aangehoord, zoo lang tot ik ze uit verveling gevolgd heb. Maar 't is afgedaan. Geen woord meer over staatzaken; ik verbied het u.»

»Ik gehoorzaam gaarne, Sire!»

»En waarom komt ge dan hier? Ga naar Henriëtte en schrei en weelaag over den ellendigen tijd! Ja, het is een ellendige tijd!» riep hij uit met den voet stampend. »Dat het zoo ver moest komen! Dat ik het zoo ver heb laten komen!»

»Dat zelfverwijt, ware het gegrond, zou vreeselijk zijn.»

»Wat meent ge?» Zij gaf geen antwoord, maar sloeg de oogen bescheiden neder. »Ik had ze eer moeten laten zien, dat ik nog macht bezat. Ik had nooit den schijn moeten aannemen dat ik voor hen terugtrad...»

»Gelukkig, Sire! dat Uwe Majesteit het slechts schijn kunt noemen.»

»En wat zou het anders zijn, Mylady? Ik had mij niet door uw zoogenaamde schrandereid moeten laten weêrhouden om mij aan het hoofd mijner getrouwen te stellen en op te trekken naar den Tower. Balfour had ons, den gebieder en heer, toch niet de poort durven sluiten, Balfour, die, wat hij is, alleen is door ons, en dat alleen blijft zoolang wij dat wenschen! En dat durven zij, geloof ik, loochenen! Maar ik had willen zien wie mij zou hebben durven tegentreden; wie mij zou hebben durven belletten de deur van zijn gevangenis te openen en hem mede te voeren! Stout zijn ze, maar zoo stout niet!»

Karel scheen zijn gebrek wel overwonnen te hebben, want hij sprak snel en krachtig.

»Ik geloof dat Uwe Majesteit, indien zij dat gedaan had, zich in de tijdrekening een paar eeuwen zou hebben vergist.»

»Ik vraag niet naar uw meening,» hernam de Koning, na haar een oogenblik verbolgen te hebben aangezien. Zijne overspanning was eensklaps geweken. »Wat deed u hier komen? Toch... niet weêr een aanslag?»

»Ik ondervind, Sire! wat het loon is van den ontwerper bij mislukking; ik gun het voortaan mijn vijand alleen.»

»Gij zijt werkelijk... onbeschaamd!» Die geheele zinsnede werd niet dan haperend uitgebracht; het laatste woord bijna onhoorbaar. Myladies antwoord ergerde hem niet alleen omdat het scherp was, maar ook omdat het hem teleurstelde. Misschien had hij nog wel met een begeerig oor geluisterd naar een nieuw voorstel; misschien had hij Mylady wel een onuitputtelijk rijk vernuft genoemd, indien de nieuwe poging goed was beraamd, kans had van slagen, en hem geheel buiten verantwoording liet. Maar het bleek dat zij was afgeschrikt, dat zij geen hulp meer kwam bieden, veel meer dat zij die thands kwam zoeken bij hem.

»Dus zijt ge hier gekomen... niet om voor hem te strijden, maar... om voor hem te bidden? Dus geloofdet ge...?»

»Neen, Sire! Ik weet dat Uwe Majesteit zwoer bij de eer van een Christelijk Koning, dat hem geen hair zou worden gedeerd. Ik vertrouw op dien eed, en ik weet het, dat ook Strafford het doet en daarom met kalmte de toekomst tegenblijkt. Hij heeft voor Uwe Majesteit geleefd en zal door haar blijven leven!»

Hij keerde zich haastig van haar af en bleef ettelijke oogenblikken het venster uitzien. Zij zag hem het hoofd toestemmend knikken. »Juist, juist!» hoorde zij hem fluisteren, »hem zal geen hair worden gedeerd; hij heeft mij trouw willen dienen... Maar wat is dan toch de reden van uw komst?» vroeg hij, zich weder tot haar wendend.

»Ik verliet Hare Majesteit in tranen. Zij vreesde... en ik beloofde den Koning te gaan zien en haar daarna te komen geruststellen.»

»Dat is niet waar... De bede van Henriëtte is een geheel andere als de uwe. Zij vreest...»

»Dat Uwe Majesteit een besluit neme, dat haar niet alleen als koning vernietigt, maar ook als mensch onteert. Ik heb beloofd de eer van Karel Stuart te redden, indien die een oogenblik gevaar liep, en ik twijfel er niet aan of de Koningin van Engeland zal mij daarvoor dankbaar zijn, zij het niet thands, dan toch eenmaal.»

»Kan ik... mag ik...?» prevelde hij. »Is het niet zondig voor God, de kroon door Hem mij gegeven, in de waagschaal te stellen? Ben ik geen echtgenoot, geen vader?»

»Ik kwam ter rechter tijd, Sire!» riep zij bitter. »Het ware misdaad te zwijgen, al klinken de woorden ook als hoogverraad! Is de kroon een geschenk Gods, Sire! zorg haar dan ook rein te houden, zoo als gij haar ontvingt. Op de lompen van den dorper

komt de vlek misschien niet uit; maar de geringste smet schendt den koningsmantel, en wat zou het wel zijn indien hij scheurde? Gij zijt echtgenoot en vader! De weduwe van den heldhaften, schoon gevallen, strijder gebiedt nog ontzach en hare kinderen vinden een wreker! Maar wie gelooft, dat van Karel Stuart zulk een offer zal worden geëischt, indien hij als Koning en als man zijn woord gestand doet? De moed van den koning zal zijn volk tot achting dwingen; zijne zwakheid misschien tot medelijden; door zijn moed echter blijft hij heerschen, door zijne zwakheid doet hij afstand, al blijft de kroon ook op zijn hoofd."

"Neem u in acht, Lucy Percy!"

"Het geldt de eer van mijn Koning; daarom moet ik spreken. Hij, die ginder in den Tower op u vertrouwt, had recht op den eed door u gezworen! Hij heeft zijne vrienden aan u ten offer gebracht, zijne rust, zijne kracht. Hij had zich kunnen redden, maar hij heeft het niet gewild om uwentwil. Toen de onweerswolken zich opstapelden aan den horizon, toen had hij zich in veiligheid kunnen stellen in Ierland, dat hij voor u veroverde, dat hij voor u deed neêrknien; maar hij bleef bij u en naast u, om u des gevorderd te dekken met zijn lijf. Hij heeft u niet alleen willen dienen, zooals gij straks zeidet, maar hij diende u, en nu een verdwaasd en oproerig volk hem daarvoor wil doen boeten, zult gij, voor wien hij het mikpunt werd van aller haat, hem toch niet verlaten! De Koning van Engeland ware verplicht den dienaar te helpen, zelfs indien hij geen heiligen eed had gezworen... en zoo hij het niet doet...! maar neen, de onderstelling reeds is majesteitschennis, en tegenover de ridderlijkheid van Karel Stuart zelfs een lastering."

Terwijl zij sprak had hij eenige woorden gestamerd, die echter in den vloed van de hare waren weggevloten; nu echter klonk het even hoorbaar, niet meer bevelend maar meer verzokkend en noodend: »Laat mij alleen." Slechts toen hij weder het ruischen van haar kleed vernam, zag hij even om en riep hij haar stroef toe, dat hij gehoorzaam wilde zijn. Zij weifelde een oogenblik, maar achtte het bij eenig nadenken geraden Karel Stuart thands, na de door haar uitgesproken woorden, die blijkbaar indruk hadden gemaakt, aan zijne eigen overwegingen te moeten overlaten. Zij verliet hem met meer vertrouwen dan zij hem genaderd was. Zij had woorden doen hooren, die de trotsche Majesteit van niemand gewoon was te hooren of geduld zonde hebben. Toch had hij de hare ten einde toe aangehoord. Zij mocht onderstellen dat zij een echo gevonden had in zijn eigen boezem. Zij trad kalm en met een schijn van opgeruimdheid zelfs de rijen edellieden voorbij, die nog altijd op de receptie wachtten, en hoorde menig woord dat hare zelfbeheersching op eene wel zware proef stelde. De klein-geestige jaloezien kwamen uit hare schuilhoeken en bliezen hare naalden af op den gekerkerden. »Hij is te groot voor allen," mompelde zij, toen zij zich weder alleen zag, en toen zij dit zeide dacht zij niet

alleen aan die edellieden, maar ook aan den gebiedder. Mylady had goed gezien. Karel Stuart bleef onder den indruk harer woorden, waarvan zij de kracht door bijvoeging van nog andere wel had kunnen verzwakken, maar onmogelijk doentoenemen; want veel vermogend bleken ze te zijn. Ja, hij was het zijner eer verplicht hem te redden; hij had zijn woord gegeven, en dat was heilig als het woord van God... zoodra het vrijwillig, van gantscher harte gegeven werd, zoo voegde hij er bij, daar zijn geweten het hem bewust deed worden, dat niet ieder woord als koning gegeven of nog te geven, heilig onverbrekkelijk door hem werd geacht. Indien hij toegaf zou hij het medelijden zijner onderdanen opwekken, zeide zij, en zij had gelijk, de giftige slangetong! Medelijden! Hij zou dat opwekken, hij, de Koning! Hij zou ze veeleer dwingen hem te vreezen, hij zou niet toegeven; hij zou den Bill niet teekenen, maar niet omdat hij Strafford eenige erkentelijkheid schuldigh was, want hij had den dienaar beloond nog boven verdiensten, en dat niet-tegenstaande 's mans trotschheid en stroefheid, die ieder verbitterd en beleedigd had, en hem, den Koning, niet het minst. Daarom wilde hij ook niets meer dan Straffords leven verdedigen. Het ware een dwaasheid voor iets te gaan strijden dat men zelfs niet wilde verkrijgen! Hij had hem het leven toegezegd, meer niet! En Pym en de zijnen zouden te vreden zijn, indien zij zoo veel van hun Soeverein konden erlangen. Het zou dus behendig zijn den strijd te kunnen keeren en zijn woord toch gestand te kunnen doen. Hij zou nogmaals de Lords en de Gemeenten naar White-hall ontbieden; hij zou ze toespreken, hun zijne bezwaren doen kennen, hun voorstellen Strafford tot levenslange kerkering te veroordeelen, hij zou hen dwingen toe te stemmen... of... zich weder bespottelijk maken zoo als de vorige keeren, toen hij hen ook toegesproken had, ook vermaand en gewaarschuwd, en zij, teruggekeerd, zich haastten juist datgeen te doen waarover hij hen vermaand, waartegen hij hen gewaarschuwd had. Zijn besluit was genomen: zelfs scheen hij een oogenblik zich daardoor sterk te gevoelen; want hij hief het hoofd op en wandelde minder schoorvoetend door het vertrek. Toch was niet aan alle weifeling voor goed een einde gemaakt; want daar fluisterde in het diepst van zijn hart een stem, dat zijn gegeven woord een andere beteekenis had gehad toen hij het gaf, dat hij den strijd ontweek, dien hij zich voorgenomen had niet te schuwen, dat hij zwak was terwijl hij zich krachtig geloofde. En die stem nam toe in kracht, hoe meer hij haar tot zwijgen wilde brengen; zij suisde hem in de ooren en overheerschte weldra al de anderen, en bij de inspanning om haar te bekampen dauwde hem het koude zweet op het voorhoofd en vatte de trillende hand den gekroonden leunstoel. »Mijn God, mijn God! wie geeft mij raad?" zuchtte de lijder eindelijk, terwijl hij op het kussen nedergleed.

»Uwe Majesteit vergeve..." werd er niet ver van hem af gepreveld, en de schamele figuur van Harer

Majesteits schrijver waagde zich in in de nabijheid van den zetel. Karel richtte zich op en wist in het eerste oogenblik geen woorden te vinden, streng genoeg om de onbeschaamdheid van zulk een dienst-knecht te straffen. François, door de deur binnengekomen, die naar de vertrekken der Koningin leide, had dus niet de edellieden ontmoet, die aan gene zijde der andere deur hadden post gevat en hem het binnentreden voorzeker van dien kant zouden hebben belet. Toch kon hij zijn verschijnen voldoende verklaren, de stoutheid die hij beging verontschuldigen, daar zijne hooge gebiedster hem bevolen had te gaan.

„Ik heb mij in de City gewaagd, Sire! en Hare Majesteit beval mij te vermelden wat ik er zag...” Hij hoorde geen verlof om voort te gaan, maar ook geen verbod, en daarom vervolgde hij: „Het slagers-gild is gewapend in de straten; de winkeljongens volgen hun voorbeeld: op ieder hoek bijna staat een puritein te preken... en wat er geroepen wordt durf ik niet herhalen in de tegenwoordigheid Uwer Majesteit. Dat stuk papier scheurde ik van den muur bij de kleine poort van White-hall af.”

Karel strekte er de hand naar uit en las:

„De gewone tooneelspelers Zijner Majesteit, leden van het Huis der Lords, zullen vandaag de tragikomédie opvoeren, getiteld: *„De koning die geen koning meer is!”*”

Hij sprong op alsof hem de angel van een giftig insekt had gestoken. „Gij liegt, man, dat heeft men niet wagen te doen.”

„Dat papier...” stotterde François.

„Heeft men u doen schrijven. Uit mijn oogen...”

„Uwe Majesteit hoore mij nog een oogenblik aan,” riep François op de knieën nedervallende. „Het is de waarheid en niets dan de waarheid, Sire! wat ik zeide. Allen die ik gewapend zag hoorde ik roepen: „het paapsche nest leëggebrand! naar White-hall!” O ik had Uwe Majesteit dát willen besparen.”

„Het kan tóch waar zijn, ja, het kan waar zijn!” prevelde Karel tusschen de tanden. „Mijne vrouw, mijne kinderen!” riep hij gesmoord, en die kreet kwam werkelijk uit het hart. „Mijn God, mijn God! geen leger om mijn eigen huis te verdedigen! Hij ijde het vertrek door naar de deur, die naar de voorzaal leidde, en bevond zich te midden van zijne Edellieden, waaronder er waren, die hem gediend hadden van der jeugd af, die hem met tranen in de oogen zagen naderen en in snikken losbarstten toen zij het droevig gelaat van den dierbaren meester van nabij gadesloegen. Karel vond de tijd van François door dat alles bevestigd. „Op u kan ik ten minste rekenen. Gij meent het goed,” fluisterde hij, de hand van een der getrouwen drukkend, die de slip van zijn mantel kustte, terwijl hem een traan langs de wangen biggelde.

„Op ons allen, Sire, lijf en goed, alles behoort u!” riepen ouden en jongen. Karel wuifde met de hand hun een dankbetuiging toe en herademde. Hij ging de rijen door, verlicht en verruimd, tot dat

hij, eerst zacht maar steeds luider en eenstemmiger den kreet vernam van: „Laat Strafford sterven, Sire!” Ook hier in zijn eigen gezin, onder zijne getrouwen, die alles voor hem zouden willen offeren, werd de dood van dien man gevorderd. Dus ook zij achtten het noodzakelijk! Ware die trotsche vrouw, die straks tegenover hem stond, die hem waagde te braveeren, hier thands tegenwoordig! Ja, hij had ten laatste een besluit genomen! Hij zou zijne raadslieden en de Bisschoppen hier doen komen om hen te raadplegen, om hen de verantwoordelijkheid op te laden, die hij zelf niet meer op zich nemen mocht of kon. Er werden ijlings boden rondgezonden om de leden van den Bijzonderen raad dadelijk bijeen te doen komen. Toch was het reeds laat in namiddag eer aan het opontbod door allen was voldaan.

Als gebukt onder den last der zorgen, die hen wachtten, spoedden zij zich naar het paleis met strak gelaat en nog strakker blik. De levendigsten van nature waren stil en in zich zelf getrokken, de kalmsten en bedaardsten trilden koortsachtig. Geen ademtocht zelfs werd vernomen, toen Karel binnen trad. Al de aanwezigen stonden op van de langwerpige tafel met een groen laken kleed bedekt, waarvan de slippen het wapen van Engeland droegen even als de vergulden leunstoel, die boven op den rug met een koningskroon prijkte. De wanden, met donker hout beschooten, waren schier geheel bedekt met de afbeeldingen van de meesten van Englands Soevereinen tot Elisabeth. Een fantastiesch licht viel er naar binnen; want de zon goot hare stralen door de twee geboogde vensters, op welker glasruiten het bont gekleurde wapen van Engeland prijkte. Zijne Majesteit had in den leunstoel plaats genomen en wenkte de anderen zijn voorbeeld te volgen. Schuw en schuchter zag hij om zich heen. Was het ook, omdat hij zoo menigen zetel onbezet zag, wat hem deed denken aan den machtigen arm van het Parlement, die zich had durven uitstrekken tot in het heiligdom van het koningschap? Aan zijne rechterhand had hij gezeten, die thands in den Tower... Hij wendde het oog plotseling van die zitplaats af, alsof hij daardoor de pijnlijke herinnering ontgaan kon en liet het over de breede rij van achtbare mannen heen zwerven, die hem omgaven, allen strak en stroef, het hoofd gebogen, velen er van zich bewust, dat de leider van het Huis der Gemeenten de lynxoogen op hen hield gevestigd; allen er van overtuigd, dat eene groote verandwoordelijkheid hen werd opgeladen, eene verandwoordelijkheid, die zij Zijne Majesteit wel oodmoedig hadden willen smeken hen te besparen. De eenige, die nog bij wijlen het hoofd ophief, in wiens oog nog eenige andere uitdrukking als die van neerslachtigheid lag, was Algernon Percy, en toch was niemand hunner minder vrij dan hij. Zijns broeders deelneming aan het komplot was bewezen, de argwaan der Gemeenten was daardoor in dubbele mate ook jegens hem, die schijnbaar hun zaak steunde, ontwaakt. Hij had het gedrag zijns broeders gewraakt; hij had hem afgesneden als een verdord lid zijns geslachts;

hij had de broederen pogen te overtuigen van zijne voortdurende verknochtheid, maar had weder midden op zijn weg zijne zuster ontmoet, die het onmogelijke van hem gevraagd, die hem had opgevorderd alleen naar White-hall te gaan, om daar al zijn invloed ten voordeele van Strafford te doen gelden. Maar hij zou haar niet gehoorzamen en hij zou dat kunnen, indien hij niet onder den invloed van haar oog en haar stem was. Hoe onzinnig ook de gedachte ware, hij vreesde haar van oogenblik tot oogenblik in het midden van den Raad te zien verschijnen en daarom zag hij telkenmale schuw in het rond.

De Koning nam het woord. In volzinnen, zoo kort mogelijk, want de trillende tong gehoorzaamde slechts noode, vroeg hij hun of er werkelijk opschudding in de City bestond. De eigenlijke vraag liet hij achterwege; hij waagde haar nog niet te stellen; maar hij was er zeker van, dat zij zou beaantwoord worden ook zonder dat hij het uitlokte, en hij oordeelde juist. Al de *Train-bands* der City waren onder de wapenen, onder voorwendsel van een wapen oefening; maar het was zondag en zonder gewichtige redenen zou de Puritein den Sabbath niet schenden. Uit de afzichtelijkste hollen stegen de bewoners naar boven met de hoop op buit; het grauw, door de felste predikers aangevuurd en aangezet, belegerde den Tower en eischte den gevangene op; overal brandstof, overal gangen met buskruit opgevuld! Wee, zoo er een vonk viel, want de verwoesting zou er eene zijn als die van Jeruzalem!

»Uwe Majesteit kent de beden van haar volk; zou zij die in hare gerechtigheid niet willen vervullen?" zeide Algernon, de stilte brekend, die er op de mededeeling des eersten sprekers gevolgd was.

»Dus acht gij die beden hillijk, Northumberland? Blijf ik rechtvaardig door die in te willigen, ook nadat ik den veroordeelde beloofd heb hem niet te zullen doen sterven? Kan een uwer mij een middel wijzen om het Parlement genoegen te geven en te gelijker tijd mij te doen vervullen wat ik beloofde? Kan een uwer dat?" vroeg Karel met werkelijken angst om zich heen ziende, toen ieder bleef zwijgen, terwijl hij zoo gaarne hetzelfde middel, dat hij straks in de eenzaamheid had uitgedacht, door de anderen als afdoende had hooren verdedigen. Allen zwegen! Hij moest dus er zelf van spreken; hij moest dus zelf in bedenking geven of er niet voorgesteld kon worden de doodstraf in levenslange kerkering te veranderen, of er op die wijze geen vergelijk mogelijk ware. Niet een die bevestigend antwoordde; niet een die hem steunde; allen oordeelden dat onmogelijk. hoewel niet een de ware reden daarvan waagde te kennen te geven, want hunne meening steunde op de overtuiging, dat het Parlement Zijne Majesteit niet vertrouwde.

»Maar wat dan? Williams, hebt gij mij niets te zeggen?" vroeg Karel, den grijsaart aanziende, die tegenover hem zat. Het was de oude Bisschop van Lincoln, wiens scherpzinnigheid en behendigheid onder al de prelaten der Kerk geroemd werd.

»Ik heb u veel te zeggen, Sire! Uwe Majesteit wil Mylord Straffords leven redden, omdat zij Mylord onder geheel andere omstandigheden lijfsgegnade toezeide. Uwe Majesteit vindt dus in haar geweten een onoverkomelijk bezwaar om de bede van haar Parlement in te willigen: maar zij wete te onderscheiden. Er is eene private en eene publieke consciëntie. Deze zou Uwe Majesteit als Koning niet alleen kunnen vrijspreken ván, maar zelfs kunnen dwingen tót het verrichten van iets, dat tegen het private geweten van den man streed. Het is hier niet de vraag, of Uwe Majesteit den Graaf van Strafford moet redden, maar of zij vergaan moet met hem. Het geweten van den Koning, dat hem gebiedt zijn koninkrijk te bewaren, dat van den echtgenoot, dat hem gebiedt zijn vrouw, van een vader, dat hem gebiedt zijn kinderen te behoeden — en dat alles is in gevaar! — moet al de overwegingen en overleggingen te niet doen van het geweten van den vriend. En daarom heeft Uwe Majesteit niet alleen vrijheid voor God, maar is zij er zelfs toe verplicht, om het eenig middel aan te grijpen, dat haar rest, en daarom bid ik haar, zelfs om den wille van haar geweten, den Bill te bekrachtigen."

Zulke sofismen waren zelfs Zijner Majesteit te sterk; toch werden zij niet dadelijk als onhoudbaar verworpen; zelfs zag Zijne Majesteit de overige Bisschoppen en rechters aan, die mede ter vergadering waren opgeroepen, alsof hij van hen eene bevestiging hoopte te vernemen der laatst gesproken woorden. Usher, Primaat van Armagh, Moreton, Bisschop van Durham, beroemd om hunne geleerdheid en, wat meer beteekent, om hunne rechtschapenheid, bleven zwijgen. Zij waagden het alzoo niet, de redeneering van Williams te bevestigen, maar even min tot een besluit te komen tegenovergesteld aan het zijne.

»Wij willen een antwoord, Mylords!" zeide Karel bevelend, beide prelaten aanziende.

»Wij kunnen er geen geven, Sire!" zeide Usher. »Het is eene zaak tusschen uw geweten en Strafford.... Wat dezen betreft raadplege Uwe Majesteit de hier aanwezige rechters; oordeelen die hem schuldig naar de wet Gods en der menschen, dan smeke Uwe Majesteit den Koning der Koningen vergiffenis voor een onberaden eed, welks nakomen zonde zou zijn."

»Gij zijt..... voorzichtig!" prevelde Karel, den laatsten spreker een grimmigen blik toewerpend. »Welnu dan, wij wenschen úw gevoelens te verstaan!" vervolgde hij tot de rechtsgeleerden, die het Huis der Lords bij het gevoerde rechtsgeding hadden bijgestaan en wier oordeel, na de aanneming van den Bill door de meerderheid der Lords, wel niet twijfelachtig kon zijn. Een hunner nam namens allen het woord en verzekerde, dat de feiten, Strafford ten last gelegd, de misdaad van verraad inhielden.

»Waarop is die verzekering gegrond?" vroeg een stem, die zich tot dusverre nog niet had doen hooren. Het was Juxon, Bisschop van Londen, die eens den staf van Lord der Schatkist gedragen,

met eere gevoerd en zonder eenigen spijt had nedergelegd, toen de tegenpartij hem overvleugelde. De rechters zwegen, maar toen zij in Karels blik een bevel lazen om te antwoorden, zeide dezelfde woordvoerder, dat het rechtsgeding als geëindigd moest worden beschouwd en de redenen pro en contra door allen hier aanwezig mede waren aan-gehoord en zij daaruit het gevolg hadden getrokken van Straffords schuld.

„Ik bid Uwe Majesteit met zulk een ontwijkenden raad geen genoegen te nemen,” vervolgde Juxon „De rechter kan niet tevens partij zijn, dus luidt reeds de natuurwet, en hier zou hij het wezen. Neen, niet op zulke gronden moet Uwe Majesteit Straffords dood toelaten.” Er werd een gemor gehoord, dat steeds luider werd en van toenemenden wrevel getuigde. Het was of men begreep wat hij zou willen zeggen en of men hem daarvan wilde weêrhouden. Maar voor dien moedigen, dien rechtschapen man was dit nog een prikkel om zijne stem luider te verheffen. „Ik heb Lord Strafford nooit gediend, wat niet allen hier tegenwoordig kunnen getuigen!” riep hij met verheffing van stem, en dat was het eenige verwijt dat hij aan de meerderheid der aanwezigen deed. Welke ergernis die woorden ook opwekten, toch moest ieder in het binnenst erkennen, dat hij waarheid sprak, dat hij zelfs meer dan eens een stout bestrijder van den Lord-Luitenant geweest was. „Ik heb hem niet gediend en gevoel mij dus vrij om Uw Majesteit naar mijne overtuiging raad te geven. Sire! heeft Uwe Majesteit het ook niet verkondigd, toch houd ik er mij verzekerd van, dat zij niet van de schuld van Mylord Strafford overtuigd is, en zoo lang zulk eene overtuiging niet bestaat, ware de bekrachtiging van die wet niet een oefenen van gerechtigheid, maar een moord!”

Karel hief het gebogen hoofd omhoog: de flauwe oogen tintelden een oogenblik, en het geschrift, dat de machtiging bevatte om in zijn naam de wet te bekrachtigen en dat door een gediensstigen Sekretaris van Staat reeds in gereedheid gebracht en naast hem gelegd was, schoof hij haastig op zij. Hij had waarlijk het voornemen om het oproer het hoofd te bieden, zijn gevreesd Parlement te weêrstaan, hij herinnerde zich de woorden van Mylady Carlisle: door te buigen zou hij medelijden wekken, door krachtig te zijn, achting! Hij zou zich ditmaal niet op een zijpad begeven en voor de noodzakelijkheid niet bukken met het gewone voorbehoud in zijn binnenst. Maar van eenig gevoel van erkentelijkheid, van verplichting jegens den gevangen dienaar altijd nog geen spoor! De man, die hem steeds had overschaduwd en voor wien hij zich altijd gedwongen had gezien te buigen, werd hem zelfs hatelijker dan ooit, ware het maar alleen om de bittere oogenblikken, die hij hem sedert maanden berokkend had. Kon een besluit, dat op zulk een grondslag steunde, wel bestand zijn tegen de vuurproef, waaraan het werd onderworpen? En zulk eene wachtte hem toch!

De deur van het zorgvuldig bewaakt vertrek ging open en aller blik vestte zich op de vermetelen, die het waagden ongeroepen de vergadering van het hoogste Staatskollegie te storen. Maar zij die het waagden, behoefden niet te vreezen voor eene terugwijzing. Hare Majesteit naderde, aan de eene hand Prins Karel, aan de andere Prinses Maria. Zij gaf geen acht op de aanwezigen, die allen, zoodra zij haar zagen, opstonden en zich bogen, maar trad naar haar gemaal en knielde, eer hij dat verhinderen kon, voor hem neder, naast hare kinderen.

„Sire!” snikte zij, „erbarm u onzer! Denk aan ons behoud en aan onze toekomst!”

„Henriëtte, wat doet gij? Bij St. George, Henriëtte! ik gebied u op te staan,” zeide Karel gesmoord, maar niet krachtig genoeg om het waarlijk treffend tafereel aan te staren, zoodat hij het gelaat hield afgewend.

Er waren er onder de leden van den Raad, die hunne aandoening niet meer konden bedwingen en de oogen van tranen voelden schemeren; maar er waren er ook onder, en Juxon behoorde tot hen, die met grievende smart deze geweldige tusschenkomst van de Koningin zagen plaats grijpen, daar zij begrepen, dat de stem, die straks nog zoo flauw in 's Konings binnenst weêrklonk, thands tot zwijgen zou worden gedwongen, dat het gevaar, hetwelk den echtgenoot en vader werd herinnerd, de kracht des Konings, voor zoo veel die nog aanwezig mocht zijn, zou te niet doen. En zij oordeelden juist. Er verliepen slechts weinige oogenblikken, maar daarin werden de meest verschillende aandoeningen door Karel doorleefd. Het woord van Juxon werd vergeten, of zoo het nog even herinnerd werd, met wrevel herdacht; de sofismen van Williams ontvingen eene bijna onweêrstaanbare kracht, terwijl de gestalte van Strafford Zijne Majesteit, op het punt van een besluit te nemen, voor den geest trad als de verpersoonlijking van den vijand zijns geslachts, van den vijand zijner rust, van de oorzaak der bestaande spanning en van den gevoerden innerlijken kampstrijd. Nog altijd lag het drietal, dat hem het dierbaarst vertegenwoordigde dat hij op aarde bezat, voor hem neêrgekniel. „Teeken, Sire! doet gij 't niet om u zelfswil, doe 't dan om den wil uwer vrouw en van uw kroost.”

„Teeken, Sire!” herhaalden twee jeugdige stemmen; het waren die zijner kinderen.

„Mylords! Mylords!” zuchtte Zijne Majesteit, zijne raadslieden vragend aanziende, „is er een andere uitweg? Kan ik hen opofferen? Moet ik het dan niet eer mij zelven doen?” Die laatste woorden bewezen, dat hij zich zelven als het slachtoffer begon te beschouwen en gereed was, onder den invloed van deze opvatting, niet alleen vrede te sluiten met zijn geweten, maar zich zelfs te goed te doen op de kracht, die tot zulk eene verloochening van eigen begeerten in staat stelde.

„Gij moogt niet het ongeluk brengen over uw huis, Sire!” prevelde Williams, en de rechters bogen zich zwijgend.

Toen greep Karel de pen en het papier, dat hij straks van zich geschoven had; de eerste doopte hij in de inkt, maar de hand beefde zoozeer, dat er een vlek viel op de plaats voor zijne handteekening bestemd. »God is mijn getuige, ik ben dieper te beklagen dan Strafford!» suiste het van zijne lippen, terwijl de tranen hem langs de wangen biggelden. Toen spande hij alle krachten in en zette hij in der haast zijn naam, waarna hij de pen, als ware zij in een venijnige adder veranderd, met afschuw van zich afwierp en de armen naar vrouw en kinderen uitstreckte, die zich, als voelden zij zich aan een groot gevaar ontsnapt, aan zijne borst wierpen en snikten bij zijne omhelzing.

De uitroep, die de teekening van het doodvonnis zijns dienaars vergezelde, bevatte meer waarheid dan Zijne Majesteit zelve wel dacht. Op elke bladzijde van de geschiedenis zijner toekomst zou vermeld staan, dat de Koning van Engeland het recht had zijn dienaar te benijden.

XXI.

Wie ook op Maandag of Dingsdag, den tienden en elfden Mei des jaars onzes Heeren zestienhonderd een en veertig den klopper op de groote poort van Carlisle-house deed neêrvalleu, ontving de boodschap, dat Mylady plotseling naar het Noorden was vertrokken, waar hare tegenwoordigheid dringend werd vereischt. Haar broeder Algernon keerde terug met die tijding, even als Lady Stanhope en François Gruau, die zich bij Mylady hadden vervoegd met een dringende uitnoodiging van Hare Majesteit om zich in allerijl naar White-hall te begeven. François had bij die uitnoodiging nog iets anders te zeggen, wat hij echter den *Steward* niet wilde mededeelen, hoe deze hem er ook toe poogde over te halen. Onwetend, en misschien zijns ondanks, bewees François Mylady daardoor een werkelijke weldaad, want de nederige vreemde, die sedert zijn onderhoud met haar zich door dienstvaardigheid had trachten te onderscheiden, had haar geheel in het geheim, willen melden, wat er was voorgevallen sedert zij Zondag-avond, toen de rampzalige Bill geteekend was, White-hall verlaten had. Hij had haar willen melden, hoe de drie Lords daartoe door zijne Majesteit gemachtigd, zich Maandagmorgen naar het Huis der Lords hadden begeven, waar de Gemeenten waren opontboden en dan ook verschenen, om tegenwoordig te zijn bij de hooge plichtigheid, bestaande in het aanraken met den koninklijken scepter van de wet, houdende de veroordeeling van Strafford en de onontbindbaarheid van het Parlement. Hij had haar willen melden, dat Zijne Majesteit in den loop van denzelfden dag beiden Huizen een boodschap had gezonden, die de verzekering inhield, dat het Iersche leger, door den ter dool veroordeelde bijeengebracht en nog altijd in de wapenen tegenover de Schotsche broeders, oogenblikkelijk zou worden afgedankt, ter belooning waarvan de Gemeenten Zijner Majesteit

hadden doen verzekeren, dat zij hem een even rijk en roemvol gebied wenschten te maken als een zijner voorzaten geweest was, indien Zijne Majesteit slechts voortging de raadgevingen te volgen van zijn grooten Raad, het Parlement, in het bestuur van de zaken des Rijks. Hij had verder nog willen mededeelen wat Zijne Majesteit in het belang van den veroordeelde had gedaan: hoe hij een brief aan het Parlement had gericht en dien door zijn oudsten zoon, den Prins van Wales, had doen bezorgen, in welken brief in de zachtste bewoordingen — zeker om de bestaan hebbende maar reeds eenigszins verminderde verbittering nog meer te doen bedaren — op eene verandering van straf werd gezinspeeld, maar met een post-scriptum, inhoudende dat, indien Strafford moest sterven, het dan barmhartigheid ware hem toch uitstel te geven tot Zaterdag! Indien Mylady dat alles had vernomen, ware misschien haar zelfbeheersching te loor gegaan, zouden haren lippen wellicht eenige woorden ontglipt zijn, welke, door den trouwen François zeker met de beste bedoelingen naar White-hall overgebracht, een niet te dempen klove hadden gedolven tusschen de Kroon van Engeland en het geslacht Northumberland.

Na zulk een post-scriptum — en de geschiedenis bevestigt volkomen de waarheid van de mededeeling des weinig bekenden en schamelen schrijvers — was de dood van Strafford onherroepelijk besloten. De Koning toch gaf er door te kennen, dat hij werkelijk afzag van alle verder verzet en dat de pogingen tot redding slechts voor den schijn werden aangewend. Zoo begrepen het ook de Lords en de Gemeenten, die — minder wreed zelfs dan hij — de strafoefening niet verschoven en alzoo den doodsangst van den veroordeelde niet verlengd wilden zien.

Maar bleef Mylady van dat alles ook onkundig, zij had het niet noodig te weten om te kunnen berekenen, welk een lot den gevangene wachtte, toen haar op dien Zondag-avond de noodlottige tijding in White-hall werd gemeld.

»Een vreemd besluit van Mylady om zoo plotseling te vertrekken!» prevelden eenige van Myladies bedienden, waarna sommigen zich verstoutten te vragen wie haar wel hadden zien vertrekken. Onder hen, die zich daar bijeen bevonden was er niet een, die het had gezien, en daarom zou men de vraag wel hebben willen richten tot Mistress Rose of tot Mr. Edwards, indien gene zichtbaar en deze in een minder slecht humeur ware geweest. Voor het eerst, sedert zij in dit huis was, werd Nel met belangstelling aangehoord toen zij, nabij den kring gekomen en in den waan dat er van Myladies ziekte gesproken werd, zeide, dat haar dat alles behalve vreemd voorkwam en zij het wel gedacht had, toen zij Mylady den vorigen avond even had gezien, want dat Mylady toen al zoo gek deed, dat ze er bang voor werd. De weinige woorden van het kind deden den twijfel nog toenemen. Men drong zich met belangstelling en met vertoon van de meeste welwillendheid om het goede kind heen en vroeg haar,

terwijl de nieuwsgierigheid uit aller oogen straalde wat Mylady dan wel gedaan had. Het ontging Nel niet, en, hetzij uit een ouden wrok jegens hen, die haar eens te lijf wilden, of uit vrees dat zij weer iets kwaads mocht doen wat haar later weer op zou breken, zij vond het niet goed iets meer te vertellen en hield stijf en strak staande, dat zij dit eigenlijk niet meer wist, en toen men haar zeide, dat ze er dan maar in 't geheel niet van had moeten spreken en haar mond had moeten houden, werd zij kwaad en waagde zij te zeggen, dat ze ook nog wel meer wist, maar in 't geheel niet voornemens was een enkel woord te klikken, want dat ze heel goed begreep, dat het hen daarom te doen was en al hun vriendelijkheid niets anders bedoelde, maar dat ze de katten veel liever zag met uitgestoken dan met ingetrokken nagels. De onbeschoftheid van het kind had weder tot een ergerlijk tooneel aanleiding kunnen geven, indien niet Mr. Edwards op den drempel ware verschenen en Nel tot zich had gewenkt.

„Wees toch bescheiden en gehoorzaam! Doe toch alles wat Mylady je zegt als je niet weggejaagd wilt worden!” zeide Mr. Edwards fluisterend, terwijl hij haar naar boven bracht.

„Dus is zij...?”

De andere knikte toestemmend, maar lei den vinger op den mond waarna hij zijne vermaning herhaalde.

Zij beloofde het hem, want weggejaagd wilde zij waarlijk niet worden! Slechts weinige dagen had zij in dit huis doorgebracht, en toch was er reeds veel aan en nog meer in haar veranderd. De lompen, die haar dekten, waren vervangen door nette maar eenvoudige kleederen, zoo als aan haar eenvoudigen staat voegden. De onrust, de woeling, waarin zij geleefd had, waren verkeerd in kalmte en orde. Zij werd niet meer gejaagd als een stuk wild, niet meer onderdrukt door de ruwe hand van Patty, niet meer achtervolgd door de gemeenheid, in zijde en fluweel gekleed. Het was haar als den uitgeputten pelgrim, die zich ettelijke uren op het donzen leger had mogen nitsrekkelen en uit den langen verkwikkenden slaap was ontwaakt.

De bedienden van Mylady mochten haar, na de straffe terechtwijzing der gebiedster, al niet met voorkomendheid bejegenen, zij waagden haar toch niet meer te plagen of te beleedigen en lieten haar stil haar eigen weg gaan; terwijl Mr. Edwards en diens vrouw haar met zachtheid behandelden, minder wellicht uit genegenheid, waar geen grond voor bestond, dan wel uit gehoorzaamheid aan Myladies bevelen. Nels schuwheid was dan ook grootendeels geweken en hare groote blauwe oogen stonden reeds veel minder wild. Maar niet alleen de rust die zij genoot, de bejegening die zij ondervond, ook de werkzaamheid, welke haar werd opgelegd, droeg tot de merkbare verandering van haar geheel wezen bij. „De lange stumpert” zoo als zij den meester noemde, die haar zou inwijden in al de geheimen van lezen en schrijven, had op hare gewillig-

heid te roemen, al moest hij ook nog getuigen, dat zij weinig vatbaarheid had voor de eerste beginnellen der wetenschap; want ging het met de studie der letters ook tamelijk voorspoedig, met het schrijven ging het om waarlijk wanhopig te worden; de vingers toch waren als van staal en de geheele hand was stug als een dierenklauw. Met een niet te toomen ijver tuurde zij op de kabalistische teekens, die zij wilde leeren ontcijferen, wat moeite het ook kostte, tot welke opoffering van ingewortelde gewoonten, van schier aangeboren neigingen het ook verplichtte, daar zij in het kleine kamertje, op den houten stoel neêrgezeten, haar oor verbod het gezang der lieve vogelen in den tuin te hooren, haar oog weêrhiel de bloemen die er ontloken, den blauwen hemel, die al dat schoons daar buiten overwelfde, te zien. Zij zou eenmaal kunnen lezen en dan — niemand mocht het weten — de letters op dat stuk papier kunnen begrijpen, dat die lange, magere, valsche zwarte man haar eenmaal in de hand had geduwd.

Het bevreemde dus niet, dat zij Mr. Edwards beloofde alles te doen om maar niet weggejaagd te worden.

Of het de woorden waren door Mr. Edwards haar toegevoegd, en de onrust waarvan deze daarbij blijf gaf, of dat haar de houding van Mylady voor den geest kwam, toen zij haar het laatst had gezien, in het vertrek der meesteres aangekomen, stond zij geheel bedremmeld en waagde zij de oogen schier niet op te heffen; zelfs aarzelde zij bijna te gehoorzamen, toen Mylady haar zeide nader te komen. Het bevel klonk ook zoo kort en zoo scherp.

„Nog wat nader!” klonk het en Nel vond zich bij het tafeltje staan, dat voor de sofa was gezet en waarop een fleschje met heele mooie kleuren lag, en dat zeker de heerlijke geuren bevatte, die zij bij het binnentreden dadelijk in den neus had.

„Ik hoor dat gij u nu betert en ten minste den wilden aard wat hebt afgelegd. Dat doet mij genoeg voor u zelve, want ik heb het goed met u voor.”

„Dat weet ik, dat weet ik!” riep Nel, de groote oogen tot haar opheffend, die zeker ditmaal geheel iets anders dan wild- en schuwheid uitdrukten, want Mylady scheen er zachter door gestemd te worden. Nel zelve verkreeg tevens meer zelfvertrouwen na dien blik op Myladies gelaat. Het had niet meer het effene en strakke dat haar het laatst nog zoo bevreemd had gemaakt; de lippen beefden, het voorhoofd was gerimpeld, zoo als zij dat bij andere menschen ook had bespeurd.

„Gij neemt u zeker voor, dankbaar te zullen zijn!” zeide Mylady. „Ja, ja,” vervolgde zij, toen Nel haar met eenige verwondering toestemmend toeknikte, „tot zoo lang gij met de ondankbaarheid niet een penny meer kunt verdienen... Gij behoeft mij het tegendeel niet te bezweren; ik weet beter wat gij zult doen dan gij zelf; zwijg dus!”

Nel was in het geheel niet voornemens te spre-

ken of tegenwerpingen te maken, want zij begreep van de gantsche redeneering al bitter weinig.

»Gij hebt mij verteld dat ge in den Tower zijt opgevoed en er den weg goed kent.»

»Daar heeft Mylady me al meer over gesproken! Ik ga er nooit weêr naar toe!» riep Nel met kwalijk verborgen onrust.

»Gij zult er nog éénmaal heengaan, en dan nooit weêr.»

»Neen, dat niet, Mylady! Ze mochten me eens vasthouden, en dan zou ik er altijd moeten blijven... Neen, dat doe ik niet, dat kan ik niet.»

»Gij zult!»

»Jaag me dan maar weg! Och, lieve God! ik wou zoo graag hier blijven, maar als ik dat moet doen zet me dan maar weêr op straat.... Maar laat me hier blijven, en niet naar Phil Whistle gaan!» bad zij bijna fluisterend, de handen gevouwen en met de tranen in de oogen.

»Ge zult dien man niet ontmoeten: gij kunt hem ontwijken, daar gij den weg kent. Gij zult niet alleen gaan; ik zal u iemand meê geven en gij hebt niets anders te doen dan hem te zeggen, waar hij gaan moet om Phil Whistle noch een van diens makkers te vinden.»

Maar Nel bleef ontkennend het hoofd schudden. »Kind! het moet!» riep Mylady, hartstochtelijk hare hand vattend. »Wilt ge dan nu reeds ondankbaar zijn? Ik zeg u: het moet! Kind! ik zal u rijk maken, maar gij moet doen wat ik begeer! Ik zal u zoo rijk maken, dat gij voortaan niemants wil meer behoeft op te volgen; me dunkt, dat moet u vooral eene heerlijke toekomst zijn! maar het moet thands geschieden zoo als ik het wil... hoort ge mij, Nel!

Nel rilde aan armen en beenen, minder om Myladies woorden, dan wel om hare heftige bewegingen en haar vlamdende blikken. Toch waagde zij eerst flauw, maar weldra meer bepaald ontkennend het hoofd te schudden en eindelijk zelfs te roepen: »Neen, dat kan ik niet.... Jaag mij dan maar weg, de straat op bij nacht, zoo als het laatst was.... maar naar Phil Whistle, dát nooit!»

Mylady wist niet wat zij te doen had. Zij vond een wil even krachtig als de hare, en die niet te buigen scheen door het uitzigt op belooning. Zij had zelfs een beroep gedaan op de dankbaarheid, op de genegenheid uit gene geboren, maar evenmin antwoord bekomen. Zij liet Nels hand los en riep Mr. Edwards, die in de nabijheid was. »Ga,» zeide zij tot Nel, »laat u door Mr. Edwards een dubbele snede broed geven; gij hebt die wel verdiend!»

Nels gelaat, dat eerst opklaarde en weder de gewone uitdrukking aannam, veranderde toch na een oogenblik nadenkens. Zij begreep, dat zij de dubbele snede niet verdiend had, zelfs de enkele niet, en dat Mylady dus niet kon meenen wat zij haar zeide. Zij bleef staan en ging zelfs niet, toen Mylady het haar nogmaals gebood en er bijvoegde, dat zij misschien nog wel iets meer zou begeeren dan eene dubbele snede, en dat zij er daarom zoo

veel kon nemen als waarop zij wel recht dacht te hebben.

»Recht?» mompelde Nel, »ik heb op niets recht... Maar ge hebt me niet van de straat genomen, Mylady! ge hebt me toch niet verlost van den dolleman; neen, neen, dat deedt ge niet en zoudt ge ook misschien niet gedaan hebben indien hij er niet bij was geweest.... Ik heb geen honger: ik wil niet eens een enkele snee brood....»

Weder zag zij zich tegenover het effen en strak gelaat van Mylady staan, en klonk haar het bevel tegen waaraan zij zich nu haastte te gehoorzamen, om met Mr. Edwards te vertrekken.

»Toch zal zij gaan!» prevelde Mylady, toen zij alleen was, waarna zij in een diep gepeins verzonk.

Beneden had men den klopper hooren neêrvallen, wat bij aller geprikkelde nieuwsgierigheid een belangrijk feit werd. De meester-portier ijelde den gang in, maar hoorde daar de stem van Mr. Edwards, die hem beval binnen en aan zijn werk te blijven, daar hij zelf de poort wel openen zou. Dat werd nog vreemder gevonden, maar het vreemdste van a les was, dat de teruggewezen bediende, die toch naar de buitendeur was blijven gluren al had hij die ook niet mogen openen, hun allen verzekerde, dat hij met eigen oog den jonkman, die met de jonge Lady eenige dagen geleden boven in de groote zaal had gemiddagmaald, had zien binnenlaten en door den *Steward* naar boven leiden.

»Ik mag de pokken krijgen als het niet waar is,» vervolgde de portier met gemaakte deftigheid, terwijl hij de door die ziekte erg geschonden Moll, Myladies stijfster, aanzag. Hij behoefde geen vrees voor die ziekte te koesteren; want de bedoelde jonkman werd werkelijk door den *Steward* naar boven geleid en vond daar Mylady in een der achtervertrekken. Een briefje, in den vroegen morgen te zijnent bezorgd, had hem naar Carlisle-house opontboden en hem tevens de striktste geheimhouding opgelegd. Het gold een zaak van het hoogste gewicht voor beiden, zoo had Mylady geschreven. Zij beriep zich op zijne schrandereheid, op zijne vriendschap, en de maatstaf voor deze zou de spoed zijn, waarmee hij aan hare uitnoodiging gehoor gaf. Zij had alle reden om over zijn vriendschap gunstig te oordeelen, daar zijn bezoek bijna een dadelijk antwoord op hare uitnoodiging mocht heten. Misschien was het innemend maar mat glimlachjen, waarmee zij hem ontving, wel zijne belooning, en ook de vriendelijke blik die hem uit die oogen toestraalde. Wat was die vrouw schoon, wat was zij edel! Het laatste had hij nimmer te voren zoozeer opgemerkt als nu, zoo als zij, half op de rustbank neêrgegleden, den blanken, half ontblooten arm als geheel krachteloos deed afhangen op het kussen! Hare geheele houding duidde matheid en krachteloosheid aan. Er was thands eene ongewone liefelijkheid in de enkele, eenvoudige woorden, waarmee zij hem welkom heette en uitnoodigde tegenover haar neder te zitten.

»Zoo als gezegd is, Edwards!» zeide zij tot den *Steward*, die een wenk ontving zich te verwijderen.

Zij waren alleen, weder alleen, maar hoe geheel anders dan de laatste maal! Zou het zijn als de eerste keer, en zou hij weder woorden hooren, die al zijne verwachtingen vernietigden? Zou zij, na gered te zijn, hem weder tegentreden als...? Neen, neen, alles wat hem omgaf, de houding der bedroefde en bedrukte — en hij kon gissen waarom zij dat was — deed hem zulk een argwaan als een misdaad zelfs veroordeelen, vertederde hem het hart, deed zijn eerbied tot hooge achting, tot warme gehechtheid zelfs stijgen, want hij, de gelukkige in zijne liefde, wist thands te waardeeren wat zij leed, zij, die trouw bleef aan hare vriendschap, aan hare innige vereering van eenen, dien ook hij niet kon verafschuwen, al moest hij hem haten, en tegen wien het gantsche koninkrijk de wapenen had aangegord. Zij voer met de hand over het voorhoofd, toen zij zich met hem alleen zag; zij dacht een oogenblik na. Neen, zij veinsde hare droefheid niet. De zielsangst plooidde haar werkelijk de rimpels op het voorhoofd en spreidde dat fluweelachtig waas over hare oogen en trilde in die zachte stem. Zijn gelaat drukte de innigste deelneming uit, wel duidelijk, wel welsprekend, want Mylady, die hem een oogenblik aanzag, reikte hem bewogen en als teeken van erkentelijkheid hare hand, die hij vatte en aan de lippen bracht.

»Ik dank u, ik dank u, Mr. Conway!» suiste het hem tegen. »Ik wees ieder bezoek af maar drong op het uwe aan. Men denkt mij ver buiten Londen; ik ben het voor allen behalve voor u. Gij begrijpt mij ook, zonder dat ik een woord behoef te spreken. Mijn God! duizenden tegen één ongewapende en slechts eene vrouw tot eenige bondgenote!... De tijd is kostbaar en klachten vervelen; vergeef mij dat ik dit niet eer begreep. Mr. Conway, ik heb u verzocht hier te komen om met u te raadplegen. Kendet gij mij sedert lang, dan zou die mededeeling voldoende zijn om u te overtuigen hoe hoog ik u stel. Raad vragen deed ik nog zelden, hulp verzoeken nog minder, en toch doe ik beiden aan u. Mr. Conway, het is mijn voornemen den Tower binnen te dringen en Mylord Strafford te ontvoeren...»

»Mylady!»

»Ligt er afkeuring in dat woord? Neen, dat is onmogelijk. Zelfs al hadt gij reden Strafford te haten zoo als Pym en Hampden, dan nog zou ik gelooven dat de verlatenheid van dien man, dat de wijze waarop men hem veroordeelde, dien haat bij u zou doen verkeeren in deelneming!»

Robert werd weder den tweestrijd in zijn binnenste gewaar, dien hij reeds meermalen tegenover Mylady had ondervonden. Hij haatte dien man als den vijand van allen; hij vond dat hij te recht ter dood was veroordeeld, dat die straf geëvenredigd was aan het misdrijf, en toch was hij op het punt eenig medelijden te koesteren, nu Mylady hem de verlatenheid des schuldigen beschreef. Zijne overtuiging als Zijner Majesteits onderdaan gebod hem te spreken, zijn eerbied voor de in diepen rouw gehulde vrouw tegenover hem weêrhiel hem daarvan. Er

was dus een oogenblik van pijnlijk zwijgen. Daar kwam echter eene nieuwe gedachte bij hem op, en suiste hem de stem van Jean van Verviers, flauwer dan vroeger maar toch nog hoorbaar, in het oor. Zou zij hem hebben uitgelezen om haar werktuig te wezen? Zou zij hem willen verlokken tot den gevaarlijken, dolzinnigen tocht? Was het dan toch waar wat Jean van haar had verhaald en was hij weder het offer geweest van een bedrog? Dan zou er een spel zijn gespeeld waarvan zelfs Satan veel zou kunnen leeren! Dan zou de voorgespiegelde verbintenis met Jane niets anders dan een lokaas zijn geweest! Dan ware die treurende vrouw, wier fijne blanke hand hij straks nog vol ontroering ja met een traan in het oog aan de lippen had gebracht, niets anders dan een looze huichelaarster, dan... Het was of hem de keel werd dicht geschroefd, of de gestalte tegenover hem haar engelingenadaante aflei en dat zwarte opperkleed een bloedrood ondergewaad verborg, dat plotseling zichtbaar zou worden. Hij wendde het hoofd af; hij klemde de hand aan de zitting van zijn stoel, als om zich te dwingen te blijven waar hij neêr zat, maar de inwendige drang was hem te sterk: hij sprong op en liep in heftige beweging het vertrek op en neêr.

»Deert u iets, mijn vriend? klonk het deelnemend en zacht. Waarom had die stem niet eer zich doen hooren? Zij had wellicht den bangen droom kunnen voorkomen, den wassenden argwaan in zijn kiem doen verstikken. Als een slaapwandelaar, die plotseling omtwaakt, staarde hij haar aan. Er was aan hare gestalte geene verandering te bespeuren; dezelfde weemoed straalde van dat gelaat af, dezelfde adel sprak er uit die trekken. Wat voelde hij zich klein tegenover die vrouw! Zij kon niet vermoeden wat kleingeestige achterdocht haar beeld had pogen te misvormen! Neen, de booze heerschte niet in haar, maar in zijn eigen boezem! Hij had zich wel voor haar op de kniën willen neêrwerpen om haar vergiffenis te vragen, maar hij schaamde zich voor de gedachten, die hij gekoesterd had en waarvoor hij vergiffenis behoefde. Zoo als bij hem echter wel meermalen plaats had, indien hij eene poging aanwendde om zijne aandoeningen te bedwingen, verviel hij in een ander uiterste en deed hij gevoelens onderstellen, die niet aanwezig waren en waarvan hij het bestaan ook niet wilde doen onderstellen, ja werd hij zelfs ruw en kwetsend.

»Mij deert niets,» gaf hij haar kort en bits ten antwoord. »'t Blijft mij echter onmogelijk den veroordeelde anders te beschouwen dan zij die zijn vonnis uitspraken. Hij is des doods schuldig.»

»Mr. Conway, hebt ge een broeder of een vriend of een dienaar, die trouw u ter zij heeft gestaan? Niet? Maar gij zult u kunnen voorstellen dat gij er een hadt. Denk u een vriend, wien gij niet alleen liefhadt, maar ook achtet en eerdet, om de uitnemendheid zijner gaven. Denk u dien ongehoorzaam aan de wet, vervallen tot een of ander misdrijf, het laagste zelfs, het onedelste. Gij zult de eerste zijn om de hem opgelegde straf verdiend te achten maar

ook de eerste om, zoo het in uw vermogen sondt, hem aan de schande der straf te onttrekken. En hier geldt het een misdrijf, dat den schuldige nog niet behoeft te ontadelen, dat, in het uiterste geval, slechts het Koninkrijk in gevaar brengt! Lord Strafford beschouw ik als zulk een vriend, en daar ik geloofde dat hij u niet alleen bekend was als staatsman, als dienaar der Kroon, maar ook als mensch, dacht ik dat gij voor het minst niet zoudt kunnen afkeuren wat ik wilde beproeven. Ik zie dat ik mij bedrogen heb, en dat doet mij leed, mijn vriend!"

"Ik zeide het u reeds dikwijls, Mylady, dat ik Mylord vreesde, maar hij is geen persoon dien men verachten kan. De wet heeft gesproken en die moet gehoorzaamd worden. Als ik herdenk, Mylady, wat Mylord voor mij is geweest, dan mag ik mij zelve vrij spreken van ondankbaarheid. Ik heb geenerlei verplichting aan dien man, geene andere dan dat hij mij gedwongen heeft den rechten weg te kiezen en vrede te sluiten met mijn consciëntie... Neen, ondankbaar ben ik niet jegens hem!"

"Maar wie waagt dan dit verwijt? Wie noemde u ondankbaar? Ik sprak alleen van mij zelve. Ik zou ondankbaar, laaghartig zijn, indien ik niet beproefde wat ik beproeven wil, en omdat ik uwe meening op zulk een hoogen prijs stel, wenschte ik u daarvan te overtuigen. Ik geloof zelfs te mogen aannemen dat mij dit eindelijk is gelukt. Neen, gij zijt hem niets verschuldigd: gij kunt misschien wel juichen als de bijl valt, even als de groote menigte, die zijn aangezicht zelfs niet kent, die misschien zelfs nooit van hem gehoord heeft en hem nochtans haat met zulk een gruwelijken haat."

"Juichen zal ik niet, Mylady! De Heere God hoort het mij getuigen, dat ik juichen zoude indien het Parlement zijn dood niet had behoeven te vorderen."

"Daar sprak niet de man der partij, daar sprak het hart van mijn jongen vriend!" hernam Mylady met warmte. "Daar sprak Robert Conway, die toch niet vergeten kon, dat hij eens in de gelegenheid is geweest Lord Strafford van nabij te zien, hem te bewonderen in zijne macht. Robert Conway kan zulk een niet beschimpen in zijne zwakheid! Ik twijfel er niet meer aan of gij zult thands goedkeuren, wat ik voornemens ben te doen. Maar vóór ik u mijn plan mededeel en daarover uw oordeel vraag, slechts nog dit eene: Ik bedoel alleen het leven van Lord Strafford te redden en geenszins de herstelling zijner macht. Ik vermeet mij niet, de wet, die hem schuldig spreekt, te beoordeelen; maar krankzinnig en misdadig zou het zijn, een burgeroorlog te doen ontstaan, die met een nederlaag zou moeten eindigen. Neen, ook ik acht Straffords invloed voor altijd vernietigd, zijne plaats voor altoos ingenomen, zijne ballingschap levenslang."

En waarom zou hij zich dan nog tegen die rededing aankanten? vroeg Robert zich af. De snaar, die Mylady had aangeroerd, trilde nog voort. Zij had hem niet van ondankbaarheid beschuldigd, maar zij zou er zich zelve schuldig aan weten, indien zij

geen poging tot redding aanwendde, en hij was gereed haar daarin gelijk te geven. Maar als hij dat deed, veroordeelde hij dan niet ook zich zelve? Was hij dien man dan zoo geheel vreemd? Was er niet een tijd geweest, dat hij in Mylords huis gewoond, aan diens tafel gespijsd had, dat hij zijne toekomst afhankelijk had gedacht van diens goede gezindheid? Hij was door dien man weggejaagd, streng en koud, maar had Mylord dat niet moeten doen, daar zijne beginselen geheel anders waren dan die zijner dienaars? Hij had hem, dien hij als een ontrouwen dienaar moest beschouwen, een, die zijn plichten schond, in de gevangenis kunnen doen werpen, en hij had zich er toe bepaald hem weg te zenden. Hij had hem dus genadiglijk behandeld. Maar Mylord was gevaarlijk voor het rijk! De wet had hem veroordeeld. Mylady ontkende dit niet; zij wilde ook alleen het leven van den man sparen; méér zou er ook niet gespaard kunnen worden; maar dat eenige kon der vriendin genoegzaam zijn. Was het dan voor Engeland ook niet voldoende dat Mylord onschadelijk werd gemaakt? Moest dan, om den fellen haat van Pym te bevredigen, dat hoofd vallen? Was hij zelfs niet verplicht mede te werken om het voltrekken eener straf te voorkomen, die hem dit oogenblik bijna eene bijzondere wraakoefening toescheen? Kon hij de poging, die Mylady wilde aanwenden, lijdzaam aanzien zonder ondankbaar te zijn? Indien Mylady hem om medewerking had gebeden, indien zij hem had bevolen haar van dienst te zijn, dan zou de laatste vraag zelfs niet bij hem zijn opgerezen of, werkelijk ontstaan, met kracht door hem ontkennend zijn beaantwoord. Thands vermocht hij dit niet; thands zou hij haar nog wel hebben bezworen af te laten van een wanhopige poging, die haar in gevaar zoude brengen, maar kon hij zich niet weêrhouden den moed der vrouw toe te juichen, die tot zulk een pogen in staat was en zich zelve te veroordeelen, omdat hij de daad, hoe roekeloos ze ook ware, misschien wel omdat ze dat heette en een vrouw haar evenwel verrichten wilde, werkeloos kon aanstaren.

Niets van wat er in zijn binnenst omging werd geopenbaard. Mylady mocht bespeuren dat zij een niet zeer aandachtig hoorde had, zij kon niet gissen — dit geloofde hij ten minste — van welken aard de gepeinzen waren, die hem deden afdwalen en hem verhinderden hare woorden te verstaan.

"Maar het is te roekeloos!" zeide hij, toen Mylady wie zijn onoplettendheid zeker al te duidelijk was geworden, plotseling ophield.

"Vermetel misschien, maar roekeloos niet," hernam zij, en met een flauw glimlachjen vervolgde zij: "Gij zoudt mij dat zeker hebben toegestemd, indien gij mij hadt aangehoord. Duid mij de openhartigheid niet euvel, mijn vriend! maar ik heb er zoo veel belang bij, dat gij weet wat ik voornemens ben te doen. Zijt gij niet de eenige leidsman op wien ik vertrouw? Gij weet misschien nog niet, dat Sir Giles Lumley van schennis van de majesteit van het Huis der Gemeenten is aangeklaagd en aan de

hoede van den roededrager is toevertrouwd. Zoo als meestal plaats heeft, zal hij, wordt de beschuldiging gegrond verklaard, eenige dagen in den Tower moeten boeten. Om de volkshoopen te vernijden, die den gewonen toegang tot de hoofdpoot bijna versperren, heeft men in de laatste dagen van den waterweg gebruik gemaakt. Naar alle waarschijnlijkheid zal het laat in den avond zijn eer de veroordeelde Sir Giles zal overgebracht worden. Om alle onnoodige opschudding te voorkomen — en *Master Pym* zal die nú wel niet noodig achten! — zal men daartoe het donker afwachten. Men kan daarvan zekerheid erlangen, en, zoo er gebeurt wat ik vermoed, dan kan men zorgen de Parlementsboot ettelijken tijd voor te zijn. De bemanning kan gelijken op die van het Parlementsvaartuig; het bevel tot kerkering kan den aanvoerder van de wacht vertoond worden, die aan den trap den gevangene zal opwachten; die wacht kan worden overmand, en dan stapt men den Tower binnen, neemt men den schijn aan hellebardiers te zijn, die den gevangene Sir Giles naar de gevangenis voeren, of, beter nog, maakt men gebruik van eene eeuwenoude traditie. Niemand zal achterdocht hebben, en wie het heeft en daarvan blijk geeft kan onschadelijk worden gemaakt."

Robert vergat thands niet te luisteren; hij hield het oog onafgewend op haar gelaat gevestigd, dat thands zijn bleekte verloor, dat gedurende hare voorstelling en vooral bij de laatste woorden, een vastberadenheid, bijna eene hardheid uitdrukte die Robert trof. Toch waagde hij even bedenkelijk het hoofd te schudden en te fluisteren: »Al gelukt het ook de wacht te verschalken, wat, indien de Parlementsboot aankomt?"

»Vóór dien tijd moet alles zijn afgeloopen: eene snelle uitvoering verzekert den goeden uitslag. Uwe beschermeling zal den weg wijzen."

»Roekeloos blijft de poging, Mylady! Dat kind stort gij in het verderf en misschien menig wakker man."

»Zij die het wagen durven, doen het ter liefde van hem en van mij. Waar een daad uit genegenheid verricht wordt, Sir Robert! daar wordt het gevaar niet geteld. Wat uwe beschermeling betreft, deze zal toch in geen geval aansprakelijk gesteld kunnen worden. Bovendien zal men het hoofd straffen en niet de hand."

»Maar gewoonlijk is de hand zichtbaar en niet de gedachte die haar bestuurt," merkte Robert eenigszins bitter aan. Myladies woorden, in de laatste oogenblikken gesproken, hadden hem geprikkeld. »Waar de daad uit genegenheid wordt verricht, wordt het gevaar niet geteld!" had zij hem te gemoet gevoerd, en hem daarbij aangesproken als Sir Robert. Elk woord had bij die vrouw beteekenis. Sir Robert! Geloofde zij misschien dat hij de betrekking, waarin hij tot haar stond, alleen door het belang dacht ontstaan te zijn? Maar dan zou zij, indien zij haar geheele plan openbaarde, indien zij uitte wat zij nog terughield maar waarop zij toch zin-

speelde naar het hem dacht, indien zij hem tot uitvoerder van haar wil verhief, zijne hulp beschouwen als werkelijk gekocht en niet vrijwillig geschonken, dan zou alles wat zij voor hem deed, even als alles wat zij wilde dat hij voor haar zou doen, slechts berekening zijn. De straks gesproken woorden waren dan wel scherp en het oordeel, dat hij over de onderneming velde en dat zij had uitgelokt, werd in dat geval tegen hem zelven gekeerd. Maar het misverstand, zoo het er een was, zou niet lang meer bestaan; de spanning, die hoe langer hoe meer bleek, zou wel moeten verdwijnen bij de woorden, door Mylady thands eenigszins schertsend zelfs gesproken: »Lieve vriend, gij neemt het wel wat te sterk op vóór de hand en tégen de gedachte. Uw bezwaar kan vervallen, want beiden zullen in dit geval één zijn. Ik heb het plan ontworpen en niemand dan ik zal het uitvoeren."

»Gij, Mylady?" Hij kon zijne verbazing niet ontveinen en herhaalde de vraag.

»Wie anders zou de daad uit genegenheid verrichten en het gevaar alzo niet achten? Heeft de ter dood veroordeelde nog vrienden die hem liefhebben? Och, ze hebben zich zoo gehaast de breede rij zijner vijanden te vergrooten en zich zelfs bejverd in het eerste gelid een plaats te zoeken."

»Mylady, gij zinspeelt...?"

»Waarlijk niet op u, mijn vriend! Gij behoortet reeds, toen Mylord nog machtig was, tot de partij die hem bestreed; gij zijt een volger van Pym; gij hebt vrienden en bondgenoten van wie het u hard moet vallen te scheiden. Ik begrijp dat zeer goed; niet ik zal de oorzaak zijn dat vrienden verkeerren in vijanden... Niettemin verwacht ik van uwen ridderlijken aard, dat gij mijn vertrouwen niet beschamen zult. Verraad van die zijde zou ik niet verdienen, want ik zal u een blijk geven dat ik mijne beloften, u eens en zeker niet uit eigenbaat, maar uit achtung gedaan, zal nakomen voor zoo veel dat in mijn vermogen zal blijven. Indien ik mocht falen in mijn opzet, dan zal Hare Majesteit een brief van mij ontvangen, waarin ik haar het reeds met u besprokene herhalen en nader uiteen zetten zal. Mijn broeder zal ik verzoeken de nooit te vereffenen schuld, die Northumberland aan u heeft te erkennen... Ik hoop dat uwe toekomst in ieder opzicht daardoor verzekerd zal zijn; ik hoop het, want meer vermag ik niet, zoo ik boete moet doen in den Tower. Maar daarover geen woord meer! Geen enkel woord, want wat ik doe geschiedt uit achtung voor, uit erkentelijkheid jegens u! Ik heb u raad gevraagd, mijn vriend! Roekeloos noemdet gij mijn plan; maar ik kan daarvan niet afstaan. Kunt gij het echter verbeteren, zoodat de roekeloosheid in uw oog er minder door wordt, ik zal uw meening dankbaar aanhooren en ter harte nemen."

Robert schudde werktuigelijk ontkennend met het hoofd.

»Welnu, dan besluit ik met één verzoek. Gij schijnt een geheimen invloed uit te oefenen op dat ongelukkige kind. Ik verzeker u plechtig, dat ik

ook hare toekomst gedenken zal. Ik behoef haar geleide in den Tower, wat haar bij ontdekking geen kwaad kan berokkenen. Spreek met dat kind, en overreed haar mij die dienst te bewijzen! Mij heeft zij het geweigerd, u zal zij 't niet doen. Ik heb haar boven doen komen, waar zij moet blijven tot ik den tocht met haar aanvang."

Zij stond op om naar de deur te gaan, maar Robert weêrhiel haar. »Een oogenblik!" zeide hij gesmoord. Als pijlspitsen waren hare woorden zijn boezem binnengedrongen. Zijne eerezucht was geprikkeld, even als zijn ridderlijk gevoel, zijn belang, zijne liefde. Zij had er van gesproken hem niet te willen scheiden van zijne broederen en bondgenoten. Maar was hij dit dan reeds niet, sinds hij Henry Percy had doen ontvluchten? O, het stond hem nimmer zoo klaar als thands voor den geest wat de gevolgen moesten zijn der verrichte daad. Hij stond alleen; gescheiden van zijne vroegere vrienden, in wier zienswijze hij deelde, en evenmin vereenigd met de schare van Edellieden, die den troon omringden. Hij stond alleen, en om te bereiken wat hij wilde, had hij een bijstand noodig, die hem niet verleend kon of zou worden uit het kamp dat hij verlaten had. Jane zou hij weder kunnen verliezen! Hoe de kieschheid van Mylady het ook verborg, door haar had hij Jane kunnen naderen, door haar zou hij Jane winnen, en werd Mylady in haar vrijheid verkort, dan verminderden zijne kansen, dan zou hij tegenover Hare Majesteit staan met den brief van Mylady als eenige aanbeveling, en dat te midden der talloze intriges, die hij niet kende maar die hij vermoeden kon. Maar al ware dat alles ook niet zoo als hij het zich voorstelde, zou dan niet eer en plicht hem gebieden, Mylady ter zijde te staan en de poging te ondersteunen tot redding van Strafford? Zou hij haar, de moedige, de kiesche vrouw, die niets van hem begeerde dan raad, in de ure des gevaars alleen doen staan? zou hij ooit weder het oog tot haar durven opheffen? zou hij in eigen schatting reeds niet zoo klein zijn, dat de schaamte hem verbieden zou in hare nabijheid te ademen? Neen, hij moest hare hand zijn, de uitvoerder van hetgeen zij beraamde, al bloedde hem daarbij ook het hart, al moest hij daarbij ook veel vertreden, wat hij voor maanden nog voor nuttig en heilig had gehouden! Hij was tot den tweeden voetstap gedwongen nu hij den eersten had gezet. Hevige strijd ging zijn besluit vooraf, maar het besluit werd genomen.

Mylady had geduldig gewacht tot het hem mogelijk zoude zijn het enkele woord dat hij haar had toegeroepen toe te lichten. Hare lijdzaamheid werd beloofd. Roberts gelaatsstreken verloren het verwrongene, dat hen gedurende het onderhoud had gekenmerkt. Er volgde kalmte op die onrust, vastheid op de beweging. Met opmerkzaamheid was zij hem blijven gadeslaan, en dat zij geen enkel woord sprak om hare bevreesding uit te drukken, of om hare belangstelling in hetgeen hem deerde, te doen blijken, getuigde er misschien voor, dat zij wel niet zoo geheel onbekend was met hetgeen in dat bin-

nenst omging. Dat ook zij eenige spanning had gekend, mocht de uitdrukking van tevredenheid bewijzen, die een oogenblik op haar wezen zichtbaar werd, toen Robert hare hand eerbiedig vatte en haar fluisterend, maar toch vast besloten zeide: »Niet gij Mylady, maar ik zal gaan."

»Gij, en gij acht de daad roekeloos?"

»Toch wil ik haar verrichten. Nu gij haar niet op wilt geven zal ik de vermetele, de roekeloze zijn. Ik heb verplichting aan Mylord, ik heb die nog meer aan u. Ik kan beider leven niet in de waagschaal stellen, zoo lang mij de gelegenheid, welke hopeloze ook, wordt geopend om dat te redden."

»Ik neem uwe offerande niet aan, Sir Robert!... Geloof ge dan," vervolgde zij na een oogenblik pogens en om de toelichting te geven, die zijne verbaasde blikken haar schenen te vragen: »geloof gij dan, dat ik zulk een bijstand, dien ik als gekocht zou moeten beschouwen, kan aannemen? Ik verberg u niet, dat uwe hulp mij de kostelijkste gave zoude zijn, dat zij mij een heir geldt, maar die hulp moet mij toekomen vrijwillig, van gantscher harte en niet uit plichtsgevoel. Men huurt de armen van een dienstknecht, niet de diensten van een vriend."

»Mylady, ik ben niet waardig u den schoenriem te ontbinden... Gij hebt gelijk, gelijk, zoo als altijd! Beschik over mij: het is de vriend, die u verzoekt die dienst te mogen bewijzen, de vriend, die het een ramp zou heten, indien gij het hem weigerdet!"

»Wakkere ridder, edele vriend!" klonk het hem tegen, met een blik die betooverde, die vertederde en bezielde, die het bloed sneller deed bruischen in den boezem des mans en dezen het onmogelijke mogelijk deed achten. Hij drukte een vurigen kus op de satijn zachte hand, die hij nog altijd in de zijne hield gevat, en wellicht zou de verrukking, waarin hij zich bevond, nog geklommen zijn, zoo Mylady hem niet tot de werkelijkheid had teruggebracht, door hem toe te fluisteren: »Trotsch mag Jane Howard op u zijn! Wat er ook gebeure, mijn vriend! de hoogste in Engeland zal niet meer dan uw gelijke zijn."

Zij leidde hem naar de sofa en wenkte hem er neêr te zitten; daarna riep zij Mr. Edwards, die wel onmiddellijk in de nabijheid scheen post te hebben gevat. Wat zij hem beval werd weldra duidelijk, want na weinige oogenblikken trad Nel binnen, die in dat vertrek echter niet de gevreesde Lady maar alleen den goeden jonkman vond. Mylady had het beter gevonden, zoo als zij dezen had te kennen gegeven, om bij beider onderhoud niet tegenwoordig te zijn.

Nels gezicht helderde op toen zij niemand anders zag, en toch bleef zij bedremmeld staan waar zij stond. »Heb je me laten roepen? Waar is je zus-ter?"

»Die is hier ver van daan, lief kind! Ga daar zitten; ik heb met je te spreken... Wil je me wel een groot genoeg doen?"

»Wel zeker! Maar.. hoe kan je me dat vragen?"

Dat heb ik nog nooit iemand kunnen doen, hoe zou ik het dan nu?"

"Je bent veel veranderd, en om je heen is ook veel veranderd, meer dan je nog wel begrijpen kunt... je bent niet meer zoo als vroeger..."

Zij schudde met eenige ergernis het hoofd. »Neen, ik ben nog niets veranderd; ik ben nog dezelfde kwaadaardige feeks... Prijs me niet vóór ik het verdiend heb. Och God! ik ben zoo bang voor die mooie woorden!"

Hoe ernstig ook de toestand ware, hij kon zich toch niet weerhouden te glimlachen. »Nu dan, ge moogt in uw eigen schatting dezelfde feeks zijn, ge zijt het niet in de mijne, neen, in het geheel niet," verzekerde hij, haar vriendelijk toeknikkend. »We zijn van onze kennismaking afgoede vrienden geweest en dat hopen we ook te blijven, niet waar? En wat ik van Mylady hoorde is wel in staat om mij nog meer uw vriend te doen worden... Gij volgt trouw mijn raad op en toont u gehoorzaam..."

"Dat 's niet waar. Ik heb haar van daag nog boos gemaakt, maar ik kon het niet helpen, waarachtig, ik kon het niet helpen."

"Ik geloof je graag. Mylady heeft me er niets van gezegd, zoodat zij 't u zeker al heeft vergeven."

"Goddank! O ik was zoo bang dat ik hier weér van daan moest. Ik dacht dat je me kwaamt halen. Ik zou wel met je willen gaan als ik bij je kon blijven en je me woudt leeren... Och, ik weet niet wat ik zeg, want ik heb het hier ook heel goed, ofschoon ze niet tegen me spreken als ze niet moeten; en hoe volop brood en bier je ook krijgt, je hebt toch ook somtijds wel behoefte aan nog wat anders... Zie je, als jij me zoo aanziet en met me praat, dan geloof ik dat ik nooit honger of dorst zou krijgen..."

Hare woorden troffen hem niet, zoo als zij het voorzeker gedaan zouden hebben, indien hij dat kind beter gekend en hare behoefte aan liefde, haar smachtend verlangen naar den warmen handdruk der vriendschap hadde begrepen. Thands zag hij er alleen een geleidelijken overgang in, om tot zijn doel te komen, waarop hij straks reeds met een enkel woord had gewezen. »Gij maakt mij trotsch, Nel! Gij laat mij ter deeg merken, dat ge veel van mij houdt. Ik ben dan ook zeker, dat ge niet weigeren zult me dat groote genoegen te doen. Wil je me den weg wijzen in den Tower?"

Het kind werd eensklaps doodsbleek en trilde over het gantsche lichaam; maar even hevig was de terugwerking; want na eenige oogenblikken werd de wang zelfs vuurrood en, met de tanden bijna knersend, grauwdde zij hem toe. »Dat heeft zij je gezegd! Je doet niets anders dan een boodschap overbrengen... Daar dacht ik toch dat je te groot voor waart."

Robert hoorde vreemd op. Ware het ook in ruwen vorm zij had daar woorden gesproken, die een bittere, scherpe waarheid inhielden. Hij deed een boodschap, het beduidde zooveel als: hij was een werktuig; en wees hij de opmerking weldra als geheel onjuist, als de kinderachtige eener simpele met minachting

af, toch had zij hem een oogenblik pijn gedaan. Hij herinnerde zich tegen over wie hij stond en voerde Nel daarom op den gewonen toon toe, dien de barmhartigheid alleen zoo vriendelijk en zacht maakte: »Lief kind, maak je niet boos! Ik ben bang in den Tower te verdwalen, en als men mij er vindt dan word ik vastgehouden en in een hok gesmeten..."

"Daar weet ik van! Maar ga niet! Lieve God! als ze je vast grijpen, dan behandelen ze je als dien John Lairdy, dien ik heb hooren schreeuwen, en dat was nog maar een vreemde! Blijf hier; ga niet."

"Ik moet gaan. Wilt gij mij den weg niet wijzen dan moet ik alleen gaan en het gevaar is voor mij veel grooter... Misschien gebeurt er dan juist met me wat ge vreest. Neen, Nel, ge houdt niet veel van me!"

Nel gaf geen antwoord. Zij zat strak voor zich uit te staren. Hare lippen bewogen zich haastig, hare vingers plukten aan haar rok als wilden zij er pluis bij pluis van verwijderen. Wat ging er ook niet in haar om! Haar afgrijzen van de plaats harer marteling, de plaats, welke zij, hoe meer zij zich ontwikkelde, hoe beter zij zich in andere omstandigheden leerde schikken, ook te meer verafschuwde, moest overwonnen worden! Hem alleen te laten gaan, zelve terug te blijven, daaraan dacht zij geen oogenblik; en hoewel haar verstand haar wel zeide, dat zij haar afkeer moest overwinnen, als zij het laatste niet wilde, toch zocht zij nog een anderen uitweg, maar natuurlijk te vergeefs.

"Neen, Nel, je houdt niet veel van me, al zeg je ook het tegendeel," zeide Robert onbarmhartig genoeg. Maar hij begreep ook niet wat Nel in haar binnenst had te overwinnen; wat gruwzame herinneringen de Tower bij haar had achtergelaten en hoe krachtig iedere gewaarwording was in den boezem van dat kind. En daarom was het een grooter blij van hare genegenheid dan hij er wel in onderscheiden kon, toen zij zeide: »Alleen zal ik je niet laten gaan, want je kunt den weg niet vinden. Maar onze lieve Heer hoort het me vragen: Kunt ge er niet van daan blijven?"

"Neen, Nell! ik moet gaan. Ik heb er óók geen plezier in, maar ik moet," voegde hij er bij.

"Je moet? Jij bent toch niet zoo'n boos schepsel als ik, zou ik denken. Dat ze mij afgrauwen en links en rechts wegsturen, dat 's natuurlijk, ik ben maar een vondeling, zoo als ze beneden zeggen, een stuk van een mensch maar, want een werkelijk menschenkind heeft een vader en een moeder... Nu, laat ze praten! Als ik maar eerst kan lezen! Maar dat ze jou ook voor zoo iets houden, dat kan ik me niet begrijpen... Is het waarachtig waar? Nu, dan hou ik nog meer van je en spijt het me niet meer, dat ik naar mijn dood moet gaan."

"Maar ge zult niet naar uw dood gaan. Hoe komt ge op die gedachte? Zaagt ge er daarom zoo tegen op? Waarom ik er heen ga, niettegenstaande ik er geen plezier in heb, kan ik u niet duidelijk maken; maar men dwingt me er niet toe, ik doe het uit vrijen wil. Als we beiden teruggekeerd zijn, Nel,

dan zal ik je doen zien, dat ik macht en aanzien genoeg heb om je te beloonen voor 't geen gij voor mij gedaan hebt."

»Beloonen? Waarom?"

»Voor 't geen ge nu voor me wilt doen, niettegenstaande je er geen zin in hebt."

»Ik heb je immers gezegd, dat ik dat alles doe, omdat ik veel van je hou," riep zij eenigzins driftig uit.

Alle tegenstand was dan ook van die zijde overwonnen. Mylady vernam het met blijdschap, gemengd evenwel met eenige verbazing. Nel had het voorrecht — hoewel zij het niet als zoodanig beschouwde — om boven, en wel in het prachtig vertrek, waar zij haar vriend Robert gesproken had, te blijven en er zelfs te middagmalen. De spijzen, die haar voorgezet werden, konden onmogelijk uit de keuken komen, zoo oordeelde zij, want zij geleken in 't geheel niet op die, welke zij er gewoonlijk uit kreeg. Maar aan de verrassing zou nog geen einde komen. Mistress Rose kwam binnen zonder donderwolk op haar voorhoofd, zelfs met een soort van glimlach op de dikke lippen en, wat nog meer beteekende, met een vriendelijk woord voor Nel. Een oogenblik te voren had Mylady haar ook bevel gegeven, vriendelijk en voorkomend te zijn, daar zij Nel, de vondeling, de vagebonde, op hoogen prijs stelde. Wat zij haar opdroeg bij het kind te verrichten, moest met de meeste kieschheid en voorkomendheid geschieden. Mistress Rose kweet zich dan ook voortreffelijk van haar taak, hoe moeielijk die ook in vele opzichten ware. Het gold toch niets minder dan Nel de kleeren van een van Myladies paadjes te doen aantrekken, waartegen zij zich aanvankelijk met de haar eigene heftigheid verzette. Of Mylady het al bevolen had, zoo als Mistress aanving te zeggen, in de heilige overtuiging, dat alle wederstand daarvoor behoorde te zwichten, dat beteekende in Nels oogen niets. Nel wou weten waarom zij dat pak moest aantrekken, en toen wist Mistress niets anders te antwoorden, dan dat Sir Robert het haar gegeven had zonder er iets bij te zeggen. Tot hare vreugde zag zij het kind na eenig nadenken bereid om zich te onderwerpen. Bij het noemen van Roberts naam, herinnerde Nel zich den voorgenomen tocht en bracht zij dien in verband met de vermomming, die haar gebracht werd. Zij zag het noodzakelijke daarvan alsnu in; zij dacht er misschien wel een bewijs in te zien, dat haar vriend de gevaren, die zij zoo hoog had gesteld, wel had willen verminderen; werkelijk zou zij in zoo'n pak door Phil Whistle niet zoo makkelijk herkend worden. Tegen den avond kwam haar vriend haar halen, die haar nog eenige bemoeiigende woorden toesprak, welke zij blijkbaar niet meer behoefde; want zij glimlachte en zei: »dat zij kinderachtig geweest was en dat thands te boven was gekomen." Zag zij ook niet, dat het gelaat van den jonkman doodsbleek was, dat zijne hand beefde, terwijl hij zich den zwarten mantel omsloeg, het eenvoudig rapier aangespte en dat aan den ledereen kolder, dien hij aangetrokken had, bevestigde? Zag

zij ook niet rimpels op dat voorhoofd, dat ten deele bedekt werd door de eenvoudige helmkap, zoodanig eene zij er daar ginder zoo dikwerf had zien dragen? Het was of het haar gezegd werd, dat haar vriend even weinig gerust was en met evenveel tegenzin dien tocht ging aanvaarden als zij, en zou zij, die hem een groot plezier moest doen, dan niet gerust trachten te zijn om hem een beetje te bemoeiigen? »Kom, kom," voerde zij hem dan ook te gemoet, »de Tower is zoo groot, dat je hem in een heelen dag niet rond kunt loopen, als je ten minste in alle hoeken en gaten even den neus wilt steken; ik zet het den besten om ons te vinden, zelfs dien ijzervreter en uitzuiger, hoor! — Zie ik er niet gek uit in dat jongenspak? Ik wou dat ik het altijd kon dragen. Wat kan je er vlug in wezen!" en zij stapte zoo potsierlijk deftig de kamer op en neder, dat Robert wel lachen moest. Er diende echter geen tijd verloren, zoo als een stem uit het naastbijzind vertrek Robert zacht toefluisterde, die dan ook Nel zonder verder spreken wenkte hem te volgen. Beiden gingen zwijgend verder, voorafgegaan en geleid, zoo als het Nel toescheen, door eene in het zwart gekleede vrouw, zeker Mylady, zoo als zij met eene lichte huivering bij zich zelve opmerkte. Zij kwam op plaatsen, waar zij nog niet was geweest, krom een trap af en bevond zich in den tuin, waar geen enkele vogel meer tjlpte, geen bloem meer kon worden bewonderd, want het was bijna stikdonker. Daar verliet hen de gids. Haar vriend scheen echter thands zeker van den weg, daar hij zonder om te zien voortging tot aan den oever der rivier, waar een boot, met ettelijke hellebardiers bemand, hen scheen te wachten. Het was vreemd: niemand sprak een enkel woord. Een van top tot teen gewapende stond hen op den kant op te wachten en hielp hen instappen, maar zonder eenig geluid te geven. Zij meende in dien man Mr. Edwards te herkennen en knikte hem toe en was op het punt zijn naam te noemen, maar zijn hand greep de hare zoo fors en de mond beet haar zoo gebiedend het woord: »stil!" toe, dat haar alle lust verging om ongehoorzaam te zijn. Zij werd tusschen twee groote mannen ingeduwd, een van welke geheel ongewapend was, en het hoofd op de borst liet zinken. De riemen werden uitgeslagen, en toen men op een vierde van de breedte der rivier was gekomen werd een zorgvuldig verborgen gehouden lantaren aan een plank bevestigd en opgestoken. Hoe flauw het licht ook heenschemerde door het hoorn, toch was het voldoende om Nel te vergunnen het gezelschap, waarin zij zich bevond, te onderscheiden. Zij telde zonder zich zelve meê te rekenen, tien gewapende mannen, van wie er waren — haar vriend, die het roer hield, en de ongewapende waren de uitzondering — die de hellebards omhoog hielden geheven en de stalen punten in het karige licht nu en dan deden blikkeren. »Domkoppen!" dacht Nel, die het op dat breede water met dat lichtjen aan den boeg en die flauwe lichtpuntjens, die haar van de oevers uit de stad als voorbij schenen te schuiven, te moede was

of zij in een feënwaereld verplaatst was en al haar vroegeren angst en ergernis werkelijk had vergeten. »Domkoppen! Ze wilden straks geen woord spreken en nu doen ze hun best om maar gezien te worden! Waarachtig, daar heb je 't al!» De laatste woorden werden luid door haar gesproken. Geen wonder ook; want de bemanning van een boot, die de hunne tegenkwam, had hen opgemerkt en riep hun eenige woorden toe, die van hunne zijden werden beandwoord. »God zegene de Gemeenten!» hoorde zij roepen, en zeker beteekende de kreet, dien zij van een der oevers vernam, hetzelfde. Had zij het fluisterend gevoerd gesprek van haar vriend met Mr. Edwards kunnen verstaan, zij zou reden hebben gehad om te gelooven, dat haar vriend alle beklemdheid had afgelegd. En waarlijk, daar bestond wel eenige grond voor. Myladies aanslag, in den loop van den dag nog door eenige ingewonnen berichten in enkele onderdeelen gewijzigd, scheen goed beraamd te zijn. Zij had in het Parlement dan ook een bondgenoot. Mr. Brown erkende nog de verplichting, die hij aan Lord Strafford had, en wilde wel tot diens redding bijdragen, mids hij zelf natuurlijk geen gevaar liep. Van hem had Mylady vernomen, dat Sir Giles veroordeeld was om naar den Tower te worden overgevoerd, om daar te blijven zoolang het den Gemeenten behaagde. Er waren echter zoo vele zaken aan de orde gesteld, dat het Huis de toen nog zeldzame resolutie had genomen om eenige smeerkarsen te doen ontsteken en binnen te brengen, eer de Voorzitter het noodig bevelschrift aangaande Sir Giles kon teekenen. Men had echter een bode aan Sir Balfour gezonden, om de aanstaande aankomst van den gevangene te melden en tevens dat hij langs den waterweg zou worden aangebracht. Toen haar die tijding gewerd, liet zij in allerijl haar getrouwen waarschuwen en de donkere avond begunstigde hen wel. Daar verrees als een donkere onweêrswolk uit den horizon, de steenmassa van den Tower in het verschiet. Nel bedekte zich het gezicht met de oogen, en niettemin dansten al die torens voor haar blik heen en weêr en zag zij hier den Thomas-, ginds den Bell-, verder den Beauchamp-toren als reuzige spoken, die op haar aan wilden vallen. Hoe zij ze allen kende, hoe zij ze allen haatte! Zij wierp een afgunstigen blik ter zijde naar het effen watervlak, dat de duizende sterretjens van den hemel weêrkaatste, maar dat ten laatste haar ook al die vervloekte torens te zien gaf, zoodat ze besloot voor zich in de boot te blijven staren. Niet lang echter zou zij in die houding blijven, want haar buurman stiet haar aan en fluisterde haar toe het hoofd om te keeren. Toen zij dit deed hoorde zij de stem van haar vriend, die haar zachtkens zei bij hem te komen zitten aan het roer, waaraan zij voldeed, maar wel niet zonder de boot te doen waggelen, wat een der gewapenden een krachtigen vloek ontlokte. Mr. Edwards of hij, dien zij er voor hield, nam hare plaats in, en zij hoorde zich toespreken, kort en gebiedend, koud en streng dat zij geen kreet mocht slaken wat zij ook zag gebeuren. Daarop hoorde zij haar vriend

zeggen: »Ik houd dit voor de werf, mannen, zoodat we niet ver van het gat zijn. Is het niet zoo, Nel?» Maar zij was er nooit geweest en wist dus heg noch steg; »als ze er in waren, dan zou zij kattenooogen hebben, want al was 't nog zoo donker...» »Stil!» klonk het haar tegen, zoodat zij niet eens den begonnen volzin eindigen kon. Robert scheen juist geoordeeld te hebben, want na eenige minuten roeiens kon de boot een halven cirkel beschrijven en een overwelfden gang inloopen, waar het stik donker was en de lantaren slechts eenige voeten in het rond den omtrek verlichtte. Een koude vunzige lucht woei hen tegen, en waar de zwakke lichtstraal de kanten verlichtte, zag de vluchtige blik in de laag walmende modder groote ratten in allerijl wegvluchten, hier duikend in den pool, ginder zich verschuilend in de talrijke gaten en reten, die het water sedert eeuwen in de stevig gemetselde wanden geslagen of liever geschuurd had. Hier waren zij aan het doel van den tocht. Zij bevonden zich in de beruchte, de zoo dikwerf met siddering en beving, ja in doodsangst aangestaarde waterpoort van den Tower, bijgenaamd het *verradersgat*. Honderde misdadigers, die zich vergrepen hadden aan den Staat of wat het welbehagen der Kroon daar meestal onder verstond, waren dat verwelfsel ingevoerd om later — en sommigen weldra — het laatste zonnelicht op Tower-hill tegen te blikken en tevens de bijl in de hand van den rooden dienaar der gerechtigheid. Maar velen, en misschien was hun aantal nog grooter, die, langs dezen weg binnengevoerd, nimmer weêr het daglicht aanschouwden, en van den trap, waar langs zij straks waren opgeklommen, in het diep van den watergang werden nedergestooten, waar de laatste wanhoopskreet weêrgalmde, maar weldra gesmoord werd in het drabbige nat.

Onder den indruk, dien de somberheid van dien ingang en alle daaraan verbonden overleveringen op de gantsche bemanning maakten, bracht de schok dien het ranke vaartig plotseling ontvond, een hevigen schrik te weeg. Zij waren er niet meê bekend of zij zonnen er niet op, dat de waterpoort ter halverwege eene afsluiting had van zwaar eikenhout. Twee deuren van kruiselings over elkaar gelegde balken, waarvan de ruimte, die daar tusschen nog open bleef, met rasters aan de binnenzijde bevestigd, waren aangevuld, sloten den toegang geheel af. Men zag bij het bemerken van den hinderpaal, die zich opdeed, elkander verschrikt aan; de riemen sleepten in het water; de lantaren trilde op den stok, zelfs het roer voelde niet meer den greep van de besturende hand. Het lastige kind, dat reeds zoo dikwijls tot stilzitten vermaand was, scheen echter wel het eerst tot bezinning gekomen en was de oorzaak, dat zoo niet allen, dan toch hun aanvoerder de verloren tegenwoordigheid van geest herkreeg.

»Dat 's dom,» waagde Nel half luid te roepen; »je hadt niet behoeven te stooten; het hek is altijd dicht; ik heb het nog nooit open gezien, maar je kunt wel laten merken dat je er bent; trek maar aan een touw en je zult wat hooren.» Toen men

haar raad volgde en na lang zoekens het eind touw werkelijk gevonden had en daaraan trok, hoorde men in de verte een doffen metaalklank. Wat dat was wist Nel niet te vertellen, maar Robert begreep dat het een hamer was, die op een klok neêrviel, waardoor de aankomst van de een of andere boot daar binnen werd bekend gemaakt. Spoedig daarop werd er dan ook in het diep van het gewelf een licht op den steenen trap, die in het water uitliep, zichtbaar en tevens ettelijke gewapenden, van welke er een paar in een gereed liggende boot stapten, die naar hen toe werd geroeid. »Wie daar?» klonk het hun van deze zijde tegen, terwijl de lantaren, door de hellebardiers van den Tower medegevoerd, in de hoogte geheven en gekeerd werd tegen de nieuw aangekomenen.

»In naam van de Gemeenten van Engeland, doet open!» riep Robert.

»Zacht wat, zacht wat! 't Is hier geen gewone herberg... Je bevelschrift!»

»Doe dan ten minste een van die vervloekte deuren open! Ik kan je toch niet door het hout heen het stuk aanreiken. Wij hebben haast; rammel dus niet!»

»Steek hier maar door,» zeide dezelfde brommende stem, terwijl een hand door het rasterwerk zichtbaar werd waar dit een opening vertoonde ter grootte van een menschenhoofd.

»Niet dús, kameraad! Geen dienaar van de Gemeenten van Engeland is gewoon op die wijze de bevelen zijner meesters over te reiken. Open de deur en laat ons binnen! Aan een officier alleen laat ik aan gindschen trap het bevelschrift zien....»

»Haal je de duivel! dat's nog nooit vertoond. De gevangene wordt hier overgenomen; geen vreemde knecht oefent daar binnen de politie.»

»Welnu, op je verantwoording, knecht! Je opent de deur of ik vaar weg. Het kan je laatste nacht zijn, die je beneden de maan doorbrengt. De Gemeenten zullen weten te straffen... Mannen, wendt de boot!»

Het was of er aan een geheim verlangen werd voldaan. In een oogenblik werd de boot omgekeerd gereed terug te varen. Toen de hellebardiers van den Tower bemerkten, dat het den anderen ernst was, zochten zij tot een vergelijk te komen.

»Leg hier dwars voor de eene deur. Ik zal die openen en is het bevelschrift in orde, dan geef je ons je gevangene over.»

»Ik merk dat je weet wien we hier brengen. Het is je bekend dat ik maar één breng; je waart hem dus wachtende.»

»Ja wel, ja wel... We zijn er altijd een of meer wachtende. Ik zeg je dat je de boot dwars moet leggen! Hebt ge me begrepen, ezels?»

Robert had fluisterend eenige woorden met de zijnen gewisseld en dus niet dadelijk aan het ontvangen bevel voldaan. Thands echter haastte hij zich te gehoorzamen, waarna, volgens de gemaakte afspraak, een der twee deuren openging en de twee hellebardiers hun facie vertoonden. Een van hen strekte de hand uit om het papier te ontvangen en

de ander om den gevangenen aan te nemen. Maar eensklaps gingen de beiden lantarens uit. Die op de Towerboot werd omgekanteld en rolde in het water, die van Robert verdween zonder dat men wist waar en waarheen, en in het stikdonker dat allen omgaf, hoorde Nel eerst eenig gestommel, eenig stampen en schrampen als van uitglijdende voeten, en toen twee plompen in het water. »Hou ze onder!» hoorde ze een der mannen op de plecht fluisteren, waarop een ander beval: »Laat ze maar schieten! de modder doet de rest.»

Wat er gebeurd was begreep Nel heel goed. De boot, die hun den toegang versperde, bleek leêg te zijn en werd zonder tegenkanting op zijde gestuwd. »Er zijn er ten minste twee minder!» prevelde zij, daarbij denkend aan den kamp, dien haar vriend, naar de voorstelling die zij zich van de zaak maakte zich voorgenomen had te wagen en waarin zij altijd nog vreesde hem te zullen zien te kort komen.

»Voort, mannen! Den verloren tijd ingehaald!» beval Robert, na de deur van het rasterwerk met den zwaren grendel aan de binnenzijde weder gesloten te hebben.

»Ik heb straks ginder een trap gezien. Is 't niet zoo, Nel?»

»Ja wel; daar heb je den St. Thomas-toren; maar het is er helsch donker, en zonder licht komen we er nooit uit.»

Tot Nels verbazing had men het licht van vroeger behouden; slechts had men straks houten kleppen, die men nu weêr opgetrokken had, voor het hoorn der lantaren laten neêrvallen. Men was reeds dicht bij den steenen trap aangekomen, en was in staat de met ijzer beslagen deur te bespeuren, die toegang gaf naar binnen. Zij was half geopend, maar op den drempel stond een gewapende, die zijn oog niet scheen te vertrouwen en in het donker zocht door te dringen. De lantaren op de plecht werd toch zoodanig gehouden dat haar licht wel den trap en hem, maar niet dan zeer onvolledig de boot bescheen.

»Wel verdoemd, Levi, waar blijf je zoo lang? Hoe veel heb je er wel bij je? We zijn er maar een te wachten! In de ijzers met je, als je weêr een domme streek hebt gedaan! Voor den duivel andwoord, kaerel!»

»Maak u niet driftig, Sir!» zeide een hem geheel onbekende stem. »Ik ben een bode van de Gemeenten en heb den last mijn gevangene niet af te geven dan aan den Luitenant in eigen persoon. Levi heeft geen schuld. Gelief Sir Balfour te roepen.»

»Dat kan wel zijn, Sir! Toch had de kaerel uw gevangene ginder in ontvangst moeten nemen. Het is niet de gewoonte dat vreemde gewapenden hier komen. Maar ik zie mijn beide knechten niet onder u.»

»Zij komen achter mij aan; hun lichtis uitgegaan. Gelief dit bevelschrift aan te nemen en tevens mijn gevangene. Ik behoor een bewijs te ontvangen dat ik hem heb uitgeleverd wat mij ginder niet gegeven kon worden; er moest dus wel van de gewoonte worden afgeweken.... Gelief Sir Balfour te gaan roepen. Ik zal hier wachten.»

»De Heer Luitenant kan niet gestoord worden. Gij zult toch weten, Sir! wat er morgen ochtend gebeuren moet. De Gemeenten hebben op het nemen van de noodige maatregelen aangedrongen. Zij kunnen er zeker van zijn, dat er niets aan ontbreken zal, maar daarom is ieder ook in 't gareel.... Maar waar blijven de luie vlegels toch? Levi Allister! Levi Allister!» riep hij, en de stem weergalmde door het gewelf.

Middelertwijl was Robert met een drietal mannen op den trap gesprongen. Zonder den ander den tijd te gunnen zijne verbazing te kennen te geven over het wegblijven en het voortdurend stilzweigen zijner beide onderhoorigen, voegde Robert hem toe, dat hij zich na de ontvangen toelichting tevreden zou stellen met een bewijs van de hand des officiers, dien hij de eer had voor zich te zien, waarom hij verzocht met dezen naar binnen te mogen gaan. Maar de ander wierp een zonderlingen blik om zich heen en gaf nogmaals te kennen dat hij niets begreep van het wegblijven van de twee knechten.

»Zij zullen misschien mijn terugkeer afwachten, Sir!» en meteen drongen Robert en de zijnen den officier naar binnen, waar zij hem omringden.

»Leg uw wapens af, Sir! Geen kreet, of het kost u het leven!» riep Robert hem toe, na een blik in het rond geworpen en bespeurd te hebben, dat geene andere knechten zich in het vunzig vertrek bevonden. De ander stond verzet, niet in staat te gehoorzamen, hoe gezind hij daartoe misschien ook ware. »Leg uw wapens af!» klonk het nogmaals, en een paar haastige handen grepen hem op Roberts wenk aan en ontrukten hem het rapier en het dolkmes. Eenige lederen handeliërs werden gebruikt om den vijand de armen op den rug en de voeten tot elkaar te binden, terwijl een bal, in der haast van eenig lijnwaad gemaakt en in zijn mond gestopt, het geven van alle geluid onmogelijk maakte. De buitenste wacht was alzoo onschadelijk gemaakt; de toegang tot het binnenste van den Tower stond hun alnu open. Het vertrek, waarin zij zich bevonden, bleek vroeger dienst te hebben gedaan als wachtkamer. Eenige oude half vermolmde banken waren nog zichtbaar en aan den muur hier en daar het overblijfsel van eenige latten met de noodige gleuven of holten om de hellebards vast te zetten. Misschien was het aan zijne oorspronkelijke bestemming onttrokken door de vochtigheid, die er elk verblijf, hoe kortstondig ook, ongezond maakte. Verschillende parasytische planten schoten uit den vloer op en een dikke laag uitslag dekte den hier en daar verbrokkelden muur, langs welken het water afsijpelde. Een koude en toch benauwde lucht beklemdde de ademhaling en ieder hunner verlangde naar een haastig vertrek. Toch beval de aanvoerder, dat voor het minst twee mannen hier zouden blijven om den aftocht te dekken. Het waren twee sterke en forsche Ieren, die hij voor het weinig vermoeiende en zeker nog het minst gevaarlijke werk uitkoos, en toch hoorde hij hen met den angst op het ge-laat verzoeken om mede te mogen gaan. Alles wat

zij zagen was zoo kil en zoo somber, zoo spookachtig, dat het denkbeeld hier alleen achter te blijven en niets anders te hooren dan het lekken van het water daar buiten aan den steen of het kruipen van padde en hagedis, hun reeds een siddering aanjoeg. Toch moest het zoo zijn, beval de jonge aanvoerder, die niet met zich liet schertsen en de teugels van het bewind van den aanvang af strak had gehouden. Hij leidde Nel ter zijde en maakte haar thands met het ware doel van den tocht bekend. »Zijn wij ver van Mylords verblijf? Hoe er te komen?»

»Dat mag onze lieve Heer weten! Ik niet.»

»Hoe nu, kind! bezin u goed! Ge kent den weg, dat hebt ge dikwijls genoeg verzekerd. Herinner u maar eens goed! Wees niet bang!»

»Bang? dat ben ik ook niet. Ik ben hier wel meer geweest en hier naast ook waar het rad staat en de worgpaal..... Ik heb den lieven God zoo gebeden, om het mij niet meer te laten zien... Maar ik ben er nu eenmaal en moet er door heen...»

»Maar den weg, kent ge dan den weg niet meer?»

»Wis en waarachtig ken ik dien; maar wat helpt je dat? De eerste wacht de beste pakt je op. Aan de poort van den St. Thomas-toren staan er wel vijftig, en die moeten we voorbij om aan den Bell-toren te komen, waar Phil woont; en als we dan een paar trappen op en een gaanderij door geloopt hebben, dan komen we aan Mylords hok; maar daar staan ook van die ijzervreters; een zwerm, hoor je!»

»Heb je 't witte wijf wel eens gezien?»

»Zwijg daarvan, als je leven je lief is. Als je die hier ziet ben je er om koud.»

»Dat wou ik maar weten, Nel! Moed heb je, niet waar, mijn kind?»

»Dat is te zeggen... liever ging ik hoe eer hoe liever weërom.»

»Dan ben ik verloren, Nel! Je kunt mij, ja ons allen redden, door moedig te wezen en om niets te geven. Als je dat doet en we komen behouden terug, dan zal ik zorgen dat je 't goed hebt. Dan gaan we niet weër van elkaar...»

»Is dat waar, waarachtig waar?»

»Ja.»

Nel scheen geene andere bevestiging van zijne belofte te begeeren en vond in deze de kracht, om alles lijdelijk te ondergaan wat men haar oplei. Het werd haar nu duidelijk, waarvoor men haar eigenlijk bestemde. Een lang wit laken werd haar omgeworpen; een korter om haar hoofd geslagen; het haar, de wenkbrauwen en de wangen met een krijtlaag bedekt. Ettelijke schreden moest zij vooruitgaan, geheel alleen rondtastend in het donker, en de anderen zouden haar in de verte volgen. Het was of het hart haar in de keel klopte, of de kniën onder haar knikten, of zij de heerschappij over hare ledematen verliezen zou, maar een enkel woord, haar door haar vriend Robert in het oor gefluisterd, deed haar niet alleen moed vatten, maar haar zelfs een ongekend gevoel van blijdschap ondervinden: een gevoel, geheel tegenovergesteld aan hetgeen zij ondervond, toen zij Phils voetveeg, of Patties bok van

ongerechtigheid, of een schimpbrok van den Kolonel of den dolleman was; een gevoel dat haar voor het eerst den lieven Heer deed danken dat zij bestond, dat haar werkelijk deed gelooven dat zij vleugels kreeg waarmee zij zou kunnen opstijgen in de blauwe lucht, de blijde leeuwerik achterna! Robert haar vriend, steunde op haar; er was nu toch een, die niet langer geloofde dat zij simpel was of niet deugde, en die een was haar vriend, de jonkman, wiens blik zij nog nooit had wagen te ontmoeten en toch altijd gezocht had, wiens handdruk haar altijd had doen trillen niet van vreugde alleen, maar ook zeker niet van smarte, wiens geringste woorden zij altijd had weggeborgen in haar hart, zonder in 't minst te weten waarom.

De gevaarlijke, de in Roberts schatting zelfs dolzinnige, tocht zou nu eerst een aanvang nemen. Daar Nel hem verzekerde, dat de gewelven, die zij hier nog hadden door te gaan, eer zij aan den St. Thomas-toren kwamen, zoo donker waren dat zij niet vooruit konden gaan zonder licht, besloot hij haar te vergunnen dien weg met hen onder het bereik van het licht der lantaren af te leggen. Er diende geen tijd meer verloren te gaan. Elk oogeblik dralens vermeederde het gevaar, daar het wegblijven van den officier en diens twee knechten, die naar de waterpoort waren gezonden, bevreesd moest wekken en misschien wel kon nopen tot een onderzoek. Hoe eer men dus gebruik zocht te maken van het in den Tower heerschend bijgeloof, en de proef nam of dit krachtig genoeg was om de wacht den doodsangst op het lijf te jagen, hoe gunstiger de kansen van slagen waren. Men schaarde zich dus in het gelid. Robert ging aan de spits: Nel die voor het eerst van haar leven in een deftig gepeins verzonken scheen, naast hem; hij, die voor den Parlementsgevangene, Sir Giles, doorging in het midden. Alles was doodelijk stil. Het knarsen van de zware deur, die Robert slechts met moeite op de verroeste scharnieren deed draaien, bracht dan ook bij allen een lichte huivering te weeg en maakte de verzekering van Nel, dat alle deuren in den Tower datzelfde geluid maakten, verre van welkom. Men trad een reeks van gewelven in, alle koud en kil, zonder eenig venster of schoorsteen, en toch, blijkens het half vergane stroo, dat in de hoeken lag, en de verroeste boeien, aan de ijzeren ringen in den muur bevestigd, bestemd of bestemd geweest om als gevangenis dienst te doen. Indien een hunner het tegenwoordig opzet eens in zulk een verblijf moest boeten! Maar hun afschuw zou nog stijgen! Zij traden een cel binnen, tien voet lang, bij acht voet breed, waarvan de dikte der muren bij daglicht begroot zou kunnen worden, daar er hier en daar eenige nauw toeloopende gaten waren aangebracht om eenig licht naar binnen te doen vallen. Wat de bestemming der cel was konden zij spoedig gissen daar zij bijkans gestruikeld waren over het rad, dat in het midden stond, en over een ijzeren vuurpot, waarin verschillende nijptangen lagen.

»Dat is hier...?» stamemde Robert, die den volzin niet volenden kon.

»Het was een feestdag voor Phil, als hij hier naar toe moest,» mompelde Nel, de vuist ballend. »Hier hebben ze John Lairdy ook eens beet gehad.»

»Stil, stil!» fluisterde Robert. Het scheen hem toe dat hij voetstappen vernam. Hij liet de kleppen voor het licht neêrvallen, hetgeen waarlijk geen overdreven voorzichtigheid bleek te zijn, daar plotseling een holle stem klonk en door het gewelf weêrgalmde. »Levi, ben jij daar?» hoorden zij, waarna zij nog eenige woorden, maar veel flauwer, vernamen, waarvan de zin alleen uit het verband met hetgeen vooraf was gedaan op te maken was. Schor kwam die stem door een der spiegaten, door een van welke openingen hun licht van buiten was opgemerkt. De knecht, die dit gedaan had en daarvan mededeeling deed, werd zeker niet geloofd, en had door die andere woorden, die zij niet geheel hadden kunnen verstaan, waarschijnlijk een ander van de werkelijkheid zijner waarneming willen overtuigen.

»Ik wil er op sterven, dat ik het zag,» hoorden zij nogmaals. »Ned. Bob! blijft bij ons! Laffe memmen, laat me hier niet alleen staan!» klonk het van buiten, en thands duidelijk verstaanbaar.

»Ze zijn dicht bij, Nel!»

»Hou je goed, Robert, hou je goed!» fluisterde Nel. »Ginder hebben we de deur, die we door moeten als ze open is; is ze dicht dan moeten we terug.»

Maar die deur waren straks de officier en de twee knechten ook doorgegaan, om naar de waterpoort te komen. In de stellige overtuiging, dat zij weldra terug zouden komen, hadden zij zich niet de moeite gegeven die achter zich toe te sluiten. Die deur gaf toegang tot den gang, welke op de buitenpoort van den toren uitliep, waar zij de eerste wacht zouden ontmoeten. Nel moest thands vooruit treden, geheel alleen; van haar hing het af of men voort kon gaan. Met een scherpszinnigheid en een vastberadenheid, waartoe Robert haar nooit in staat had geacht, aanvaardde zij den last, die haar ontzachelijk zwaar moest vallen. Zonder een naderen wenk af te wachten, schreed zij voort, statig en stil alsof haar het witte wijf, dat zij verbeelden moest, wel eens verschenen ware. Ademloos bleef Robert met de zijnen den indruk afwachten, dien de verschijning zou maken zoodra die door de wacht werd opgemerkt. Lang was het stil, maar eensklaps klonk het van verschillende kanten: »Wie daar? Ga er op los, voor den duivel! Leg er op aan!» afgewisseld door den kreet, die hoe langer hoe meer wegstierf: »Het witte wijf! het witte wijf!»

De dapperen waren zeker gevlucht, want het was weder stil. Robert rukte met versnelden pas aan, om het spoor van het kind niet te verliezen. Toen hij aan het wachthuis kwam, vond hij het leêg, de houten banken te onderst boven geworpen, de dobbelsteenen op den vloer, en zelfs een der lampen walmend daarbij. Hij liet de lantaren naar het binnenplein richten dat, zoo als hij vermoedde, vóór

hem lag, en zag Nel daar stil staan. Het goede moedige kind handelde met een overleg, dat hij bewonderde. »Vooruit!» riep hij haar, maar tevens ook zijn manschappen toe, die hij liet instemmen met den straks gehoorde kreet, en allen renden voort onder het angstig geroep van »het witte wijf, het witte wijf!»

Aan de poort van den tegenoverliggenden toren was de mare zeker ook reeds vernomen, want de enkele knecht, die, moediger dan de meesten, nog niet de vlucht had genomen, stond toch te beven op den dorpel, en wierp met een gil den hellebard weg, toen het witte wijf, dat de reis vervolgde, ook hem werkelijk verschenen was, hetgeen hij zich haastte aan allen, die het nog niet mochten weten, meê te deelen. Algemeen was de schrik in dat gedeelte van den Tower, algemeener dan Robert en de zijnen wel vermoedden en ook moesten verlangen, daar het gebeurde, vergroot en verfraaid, Sir Balfour in den Belchamp-toren ter oore kwam, waar hij met zijne officieren bezig was de noodige maatregelen te treffen voor de gerechts-oefening van den volgenden morgen. Hoe hij ook verzekerde, dat de knechten het offer waren hunner verbeelding, daar het witte wijf volgens alle gestaafde overleveringen sedert Graaf Essex' dood niet meer verschenen was — een beweren dat de mogelijkheid der tegenwoordige verschijning liet bestaan — hij en zijne officieren waren niet in staat den ginder te weeg gebrachten schrik te doen bedaren. Toch moest hij paal en perk pogen te stellen aan de verwarring, die ginder bleek te heerschen en zoo licht bespeurd kon worden door de dienaars van het Huis der Gemeenten, die hun gevangene misschien reeds hadden aangebracht, maar te vergeefs op de overneming wachtten. Om de orde te doen herstellen, vaardigde hij een der oudste officieren af en, hoewel deze de gehoorzaamheid als een eersten plicht beschouwde en zich zonder eenig verzet heenspoedde, klopte hem toch ook het hart onrustig en was hij er voor zich zelve geenszins van overtuigd, dat hij zoude kunnen overwinnen in den strijd, die er misschien wel een kon zijn tegen de geestelijke overheden in de lucht, waarvan de Apostel reeds had gewaagd. Om zeker te zijn, dat hij niet op een der nauwe binnenplaatsen geheel alleen het gevreesde spook, aan welks bestaan hij niet kon twifelen, zoude ontmoeten, ging hij binnen door, waar de verschijning nog niet was opgemerkt en bevond hij zich weldra in den Bell-toren, omringd van de wacht, die daar in de nabijheid van Mylords gevangenis geplaatst was, en van vele andere knechten, die, van elders gevlucht, hier bij hunne nog niet verschrikte kameraden een weinigen kalmte en bemoediging kwamen zoeken. Maar hun schrik bleek sterker te zijn dan de bedaardheid der anderen, zoodat de knechten voor Mylords kerkerdeur, bij het verhaal van wat de anderen gezien hadden, in den angst hunner kameraden in geen geringe mate deelden. De aankomst van den officier, dien zij gewoon waren te ontzien en te gehoorzamen, verlevendigde hun moed,

en allen gevoelden zich eenigzins beschaamd, reeds bij de eerste forsche woorden, die de bevelhebber hun toevoegde. Hij gebod hen naar hun post terug te keeren en hoopte Sir Balfour te kunnen bewegen, hun de gerechte straf voor ditmaal kwijt te schelden. »Ik zelf zal u naar uw posten terugbrengen. Wee hem die het waagt terug te blijven!» klonk het hun tegen. Geen enkel blijk van verzet werd meer bespeurd, en ieder maakte zich gereed te gehoorzamen en den officier te volgen, toen een rauwe gil een doffe slag, als van een neêrzijgend lichaam, in hunne nabijheid en wel, naar het hun voorkwam, op den steenen wenteltrap aan het eind der gaanderij, allen deed stilhouden, ja zelfs deinzen. De bevelhebber moest wel, om zijne zedelijke meerderheid te behouden, de vrees, die ook hem beheerschte, overwinnen. Hij nam de lantaren uit de hand van een der knechten en deed eenige stappen vooruit, tot hij eensklaps stilhield en stokstijf voor zich uit naar den trap bleef staren, op een van welks treden hij een menschelijk hoofd, waaruit het bloed stroomde, zag neêr liggen. Hij trilde aan al zijn ledematen. Hij staarde en staarde, liet het licht op die gelaatstreken vallen en herkende den cipier Whistle. Voort moest hij, dat begreep hij, maar alleen waagde hij het niet. Daarom moest hij de anderen zien te bewegen hem te volgen, maar hoe hen zoo ver te brengen? Daar viel hem een middel in, dat hij dadelijk aangreep. Het witte wijf voorspelde altijd een doode! Welnu, die doode was er nu, en ditmaal kwam men er goedkoop af, want Phil Whistle was maar het slachtoffer. De verschijning was nu zeker voor jaren weêr verdwenen, zoodat zij niet meer behoeften te vreezen. De rede-neering trof door hare juistheid doel, en, al huiverde men ook nog, men trad toch in het gelid. De hellebards werden echter uit voorzichtigheid gestrekt, de musketiers, waarvan er enkele onder hen waren, staken de lonten aan en de stoet stelde zich in beweging.

Wat was er in dien tijd aan de andere zijde gebeurd? Robert, door Nel voorafgegaan, was in den Bell-toren aangekomen en alzo het doel van den tocht nabij. Nel klom den steilen trap op en was in een lange gaanderij vooruitgesneld. Sneller dan toen zij de eerste wacht voorbij moest, klopte haar het hart. Zij stond op gevloekten grond, op de plek, die zij als Phils voetveeg jaren lang had betreden, en het was haar of de vloer hare voeten aantrok en aan zich boeide, of zij de beenen niet meer reppen kon. Was het niet of zij het grinneken en het grijnzen van den weekeraar weêr vernam, het schelden en razen van Patty Wicky, ja hetzelfde zonderling gewoel en geruisch in haar eigen hoofd? Lieve God! daar trof een slijpende voetstap op den wenteltrap haar oor! En zij moest dien af! Schier bewusteloos schreed zij voort tot aan de eerste trede, en daar stond ze vlak tegenover den gevloekte!

Phil had van de verschijning gehoord en was in het geheel niet op zijn gemak. Was het witte wijf een engel, dan zou hij haar wel misloopen, maar was het een zendeling van Satan, dan liep hij groot

gevaar van haar tegen te komen. Hij had dus voor alle voorzichtigheid besloten, om stillekens naar zijn kamer terug te keeren. Hij sloop bescheiden en bijna onhoorbaar voort en, daar hij, dank zijner devotiën, zich eenzighzins duizelig voelde en toch den draai naar boven goed wilde nemen, hief hij zijn lantaren eenigzins in de hoogte en zag. . het witte wijf, met de oogen van Nel, den mond van Nel, de gebalde naar hem uitgestrekte vuisten van Nel! Het was op hem gemunt, dat was zijn laatste gedachte; want alles begon te schemeren en te draaien: het witte wijf met haar vervaarlijke oogen, die hoe langer hoe grooter werden met haar handen, die hoe langer hoe meer op klaauwen begonnen te lijken. De trap draaide ook, ja de geheele Tower, tot dat er een bons volgde. Phil was achterovergestort en bleef onbewegelijk liggen. Nel had wel willen juichen; zij stapte naar beneden en kon zich niet weêrhouden met haar voet de bewegingloze voeten van haar beul te schoppen en daarbij te mompelen; Ben je nou eindelijk mors dood, grimmige beer? Ben je 't wel voor goed?" In hare vreugde had zij haar geheele rol vergeten, de lange slippers van haar laken opgetild om hare voeten te beter te kunnen roeren bij het stompen op het roerloos lichaam en daarbij niet bemerkt, dat het licht, hetwelk haar in staat stelde het logge lijf van den gehaten te beschouwen, onmogelijk afkomstig kon zijn van de lantaren, die met Phil was omgeduikeld of die Robert en de zijnen achter haar meêvoerden. Zij had tevens niet bemerkt, dat vele gehelnde koppen eenige treden beneden haar, haar aangluurden, eerst met teekenen van den hevigsten angst, vervolgens met eene uitdrukking, die bij eenigen van ergernis, geboren uit schaamte, bij anderen van vrolijkheid getuigden. Zij werd dat alles niet gewaar voor er een luid gelach oprees en een grove stem uitriep: »Nel! niemand anders dan Nel, de kat!"

»Naar beneden, deerne!» beval de officier.

Maar Nel, die plotseling tot de werkelijkheid teruggeroepen, het gevaar vermoedde, dat Robert liep, die haar volgde en weldra aan den trap zoude zijn, gehoorzaamde dat bevel niet. Haar tooverkracht was, dat zag zij duidelijk in, voor goed vernietigd; zij deed dan ook in het geheel geen moeite meer om te herwinnen wat onherroepelijk verloren was, maar zij moest Robert waarschuwen en ijde daarom terug, waardoor de laatste zweem van vrees bij de knechten verdween. Men stoof haar na en toen de officier, boven gekomen, aan het eind der ganderij verschillende gewapende zag aankomen die zij toeriep te vluchten, vermoedde hij plotseling de waarheid, zag hij in met welk doel het witte wijf ditmaal was verschenen.

»Leg aan op den vorsten, die de aanvoerder schijnt!» beval hij en weldra donderde een schot door het gewelf. In verwarring zag men de achterste der vreemde bende deinzen; en toen Nel hoorde, dat de Towerknechten in allerijl kwamen aanrennen om hen te achterhalen, toen zij zag dat de afstand telkens kleiner werd en vermoedde dat Robert

met de zijnen achterhaald zoude worden; dat zij, hoe snel ze ook ging, geen gelijken stap met hen kon houden en Robert, dat bemerkende, stil hield om haar te wachten, waardoor hij zich van zijn medgezellen scheidde en gevaar liep gegrepen te worden, kwamen haar het rad en de nijptangen voor den geest, die zij straks ginder hadden gezien, gevoelde zij maar éene aandoening, het was die van vrees voor zijne inhechtenisneming en riep zij hem toe voort te gaan, daar zij den weg kende en hem wel volgen zou. Toen zij haar raad zag opvolgen, voelde zij zich bijna gelukkig, niettegenstaande de Towerknechten haar op de hielen zaten en de vorsten reeds de hand uitstrekten om haar te vatten. Gelukkig dat zij dicht bij de poort van den Bell-toren was, die Robert had laten aanstaan. Zij schoof er door heen, sloeg die daarna dicht en sloot haar af. De vervolgers bondsden er tegen aan, maar moesten ten laatste een omweg nemen om het plein te bereiken. Nel had ze ter rechter tijd weten op te houden en wat zij hier had gedaan deed zij met al de andere deuren, welke zij op haar pad ontmoette, met al de grendels en sluitingen waarvan de deuren voorzien waren, om het open maken moeilijk te maken.

De anderen waren niet meer te achterhalen. Toch mocht er geen oogenblik verloren gaan en niettemin hield de jonge aanvoerder stand. Hoe Mr. Edwards ook drong, hij bleef stil houden, hij bleef Nel wachten; hij sprak er van terug te zullen gaan en haar te zoeken; zelfs, indien zij gevat mocht zijn, eene poging aan te wenden om haar te bevrijden. Het werd een onmogelijkheid geacht en derhalve een dwaasheid. Hare redding was niet meer mogelijk en áller leven zou bij de ijdele poging in gevaar worden gebracht. »Moedig kind!" prevelde Robert als eenig antwoord, maar het zelfbehoud der anderen lei iedere andere aandoening het zwijgen op. Daar klonk vlak achter hem een haastige voetstap en hoorde hij het hijgen van een adem... Wie kon het zijn? Dreigde de vijand onverwacht van dien kant? Maar het ontzetten verkeerde dra in blijde verrassing. Het was Nel, die zich ademloos bij hem voegde en Roberts hand vatte en die schudde en kuste als of de jonkman de verloren gewaande was. »Goddank! dat ge gered zijt! Ge zijt een moedig kind!" voegde haar Robert, thands zelfs hartelijk, toe. Maar het was meer dan tijd zich te reppen, daar uit een anderen toren een menigte gewapenden zichtbaar werd, die blijkbaar hun den terugtocht wilden afsnijden, terwijl hunne vervolgers achter hen den hinderpaal waren omgegaan en de jacht voortzetten. In de rapheid hunner voeten lag thands alleen hun behoud. Zij renden voort en bereikten ademloos den St. Thomas-toren, op den drempel van welks poort zij weinig vroeger dan hunne vervolgers aankwamen, daar zij bij het dichtsluiten der zware deur den tegenstand voelden van ettelijke gespierde armen, welke aan de buitenzijde er tegen aan persten. Het gelukte hun echter haar te grendelen, waardoor de vlucht minder snel en overhaast behoefde

te zijn. Zij konden, wat nu een vereischte was, zich eenige voorzichtigheid veroorloven en zich den tijd gunnen den blik in het rond te slaan. Zij zagen verschillende deuren, éene daarvan stond slechts open, zoodat dit reeds bewees welken weg zij hadden in te slaan. Zij bevonden zich weder in het foltervertrek en traden de eerste opening die zijer vonden door, maar stieten toen op een gesloten^{de} deur. Zij moesten alzoo verdwaald zijn en een anderen weg inslaan. Zij gingen terug, voor het eerst onzeker langs welke zijde de redding lag. Weérgekeerd in het foltervertrek, vernamen zij het houwen en rameien op de buitenpoort, die weldra misschien zou loslaten en dan...! Daar knalde een musketschot en zeeg de drager van de lantaren ineen. Een kreet van ontzetting ontglipte den moedigsten. Waarschoot de onzichtbare vijand? Waren zij omsingeld? Daar viel Robert in, dat zij in hetzelfde vertrek waren, waar straks hun de stem van een der wachten, die het lantarenlicht had opgemerkt, hen verschrikte. Door dezelfde spie- of luchtgaten zou thands de kogel heengejaagd kunnen zijn, en daar zij straks bij hun intocht die spiegaten vlak tegenover zich hadden gehad, moest ook de uitgang, dien zij nu door moesten, in die richting liggen. Rondtastend, want de kleppen van de lantaren waagde men niet meer op te heffen, uit vrees van nogmaals het doel te worden van een loerenden musketier, zocht men langs de muren de bewuste gaten; en toen men die had gevonden, sloop men naar de tegenovergestelde zijde waar werkelijk, half verborgen achter een kast, die men bij het binnentreden niet had opgemerkt, de deur zich bevond. De gewonde werd op den schouder genomen; en toen ging het eenige cellen, vervolgens de gaanderij door, totdat men eindelijk het gewelf bereikte waar de geknevelde bevelhebber lag en de deur zich bevond, die den toegang gaf tot den trap die naar het water leidde. Het gejoel achter hen vermeerderde en werd luider en luider; het mocht een blijk zijn, dat de vervolgers de gesloten poort hadden opengebroken! Het geluid, dat hen straks reeds getroffen had, herhaalde zich vlak in de nabijheid; het werd thands herkend; het was de hamer, die driftig op de metalen klok neêrviel en door den trekker aan het houten rasterwerk in de waterpoort bewogen werd. Het spelde daar ginder een bezoek, de aankomst misschien van de Parlementsboot. Wat de twee van hun vaartuig achtergebleven manuen berichtten bevestigde hun vermoeden. Reeds ettelijke oogenblikken had de vreemde boot daar gelegen; reeds herhaalde malen was de hamer op de klok neêrgevallen; driftig in naam van het Huis der Gemeenten, had men aan gindsche zijde van het rasterwerk den toegang geëischt. Zij bevonden zich thands als tusschen twee vuren achter hen de bezetting van den Tower, vóór hen de gewapende boot van het Parlement! Toch kon alleen stoutheid en vermetelheid hen nog redden!

Zij moesten de houten afsluiting trachten te bereiken eer de Towerknechten op den watertrap zichtbaar werden. In een oogwenk was de boot bemand

en losgemaakt, de kermende gewonde, wien om den wille van allen gebeden werd elke klacht te smoren, neêrgevljnd, de riemen uitgeslagen. Het ranke vaartuig vloog over het watervlak en was dra bij het rasterwerk aangekomen, waar een scherpe berisping het welkom was.

»Sinds een half uur wachten wij het welbehagen van eenige Towerrekels!» bromde de zendeling van het Huis der Gemeenten. »Voor de balie van het Huis zult gij verandwoording hebben af te leggen, luie knechten! Hier is het bevelschrift! Neemt den gevangene over! Sir Giles, gelief over te stappen!»

»Houdt hen! houdt hen!» gierde en galmde het door het gewelf van de zijde van den Tower, en op den watertrap zag men verschillende toortsen walmen en ettelijke musketiers hun vorken, zoo goed zij konden, vast zetten en de trompen van hun vuurwapen er op neêrleggen. Gelukkig dat er geen boot meer lag en de vervolging daar dus voor het oogcnblik een einde moest nemen.

»Wat is dat?» riepen de Parlementsdienaren.

»Blaast uw licht uit of er gebeuren ongelukken!» hernam Robert, die bemerkte dat de lantaren der nieuwe bezoekers op zijn boot een flauw schijnsel wierp en alzoo den musketiers, gelegenheid gaf te schieten. »Zij zijn wat opgewonden, daar ginds! Sir Balfour heeft ze wat ruim op porter onthaald: morgen moeten ze ook dubbel dienst doen.»

Hoewel de goede raad niet ten volle begrepen werd, werd hij toch opgevolgd: het licht verdween. De houten deur werd ontgrendeld en de Parlementsboot toen naar binnen getrokken, hoe daartegen ook geprotesteerd werd, daar de gevangene hier door de knechten van den Tower volgens alle herkomst en gebruik behoorde overgenomen te worden. Robert echter beweerde, dat hij te laag van rang was om het bevelschrift in ontvang te nemen en hij hun alzoo verzoeken moest den gevangene aan gindsche wacht uit te leveren. »Wees maar niet bevreesd, Sir! hoe opgewonden ook, weten zij de Parlementsdiensnaars nog wel te onderscheiden.» Hetzij de aanvoerder niet wou laten twijfelen aan zijn moed of dat hij alle verdere tegenkanting een nuteloos tijdverspillen heette, hij sprak niet meer tegen en gaf bevel door te varen, hoewel hij zijne bevreesding niet ontveinsde over de kreten, die ginder nog altijd werden aangeheven. Robert wachtte tot de boot eenige riemslagen van de zijne verwijderd was en liet deze toen door de deur en pijsnel door den watergang heenschieten. Het water klotste tegen de steenen kanten; het spelend ongedierte dook weg of sloop naar gleuf en spleet: een snelle draai en zij hadden den gestarnden hemel weder bóven, de breede rivier vóór zich. »God zij gedankt!» klomk het uit aller borst.

XXII.

Weken waren in eene stilte en eentonigheid verloopcn, welke vernietigend werkte op den krachtig-

sten moed. Lord Strafford had tegen den onzichtbaren vijand, zoo als tegen ieder anderen, gestreden, met zelfbewuste kracht, met onbuigzamen wil; maar de gedwongen werkeloosheid, de leêgheid om hem heen, verstompte al zijne wapenen. In de eerste dagen zijner gevangenschap had hij de jichtpijnen kunnen vergeten bij den arbeid die zijn gantsche ziel innam: het opstellen van zijne verdediging op de aanklacht der Gemeenten. Door Mylady en menigeen zijner vrienden bezocht, had hij zich tegenover hen vervuld van moed, ja overtuigd van zijne eindelijke zegepraal kunnen toonen, zonder eene stemming te veinzen, welke niet bestond. Hij achtte werkelijk, hoe talrijk en gevaarlijk zijne vijanden ook waren, zijne overwinning, voor het minst zijn behoud van leven en goed, niet onmogelijk, omdat hij bleef gelooven aan zich zelven, aan den invloed zijner persoonlijkheid. Zoo dikwerf Mylady hem bezocht, mocht zij, uit vrees van hem te kwetsen, niet al de smart doen blijken die haar vervulde, zij kon toch de rimpels op haar voorhoofd niet verbergen, haar stem niet weêrhouden van bij wijlen te trillen; maar zoo vaak zij hem verliet, was die rimpel weggevaagd en had zij zelfs troost en gerustheid ontvangen van hem, wien zij beide poogde te brengen. Hoe meer de dag naderde waarop zijne zaak zoude dienen, hoe meer hij naar den strijd verlangde, hoe meer hij er naar haakte zijne vijanden, door Mylady als zoo geducht en door Sir Balfour bij iederen wensch, die niet vervuld kon worden, als zoo gestreng afgeschilderd, onder de oogen te zien. »Pym is een adder, een erg venijnige, maar hij kan niets meer dan schuifelen en ik kan vliegen,» was eens zijn andwoord geweest. »Oliver St. John heeft zijn bestemming gemist; hij was alleen een goede folterknecht geweest en als zoodanig de schrik van ieder die onder zijn handen kwam! Hoe de melancholicus dan had kunnen schateren van lachen! En Hampden? Die zou werkelijk onoverwinnelijk zijn door zijn bondgenootschap met de Wet, zoo deze iets anders ware dan een oud versleten visschersnet; de mazen zijn sterk genoeg voor de kleinere visschen, maar de groote en scherp getande scheuren er door heen!» Wat hem die trotsche woorden deed uiten was geen stoffen op een kracht, die niet bestond, maar slechts voorgewend werd om het gevoel van eigen kleinheid een oogenblik te ontvluchten. Zij kwamen werkelijk voort uit een bewustzijn van zijne meerderheid boven de machtigsten en uitstekendsten van zijn tijd, die hij jaren beheerscht had, welks gedachtenstroomingen hij, zoo niet terugkeeren, dan toch in de bedding had doen stilstaan. Zijne scherpszinnigheid had hem nooit de groote gevaren doen voorbijzien, waaraan hij zich door zijn geweldig bestuur, door zijn uittarten bijna van de kracht zijns volks blootstelde; maar hij had zijn vermogen, om al die gevaren te bezweren, altijd nog grooter geacht. Had hem de vermetelheid zijner vijanden, om hem in hechtenis te doen nemen, ook verbaasd, daar hij ze daartoe niet in staat had geloofd, en had hem dit ook een voorspel kunnen zijn van hetgeen zou kun-

nen volgen, hij had, van de eerste bedwelming bekomen, zich weder in zijne volle lengte opgericht en de toekomst niet alleen met mannelijke kalmte, maar met het dreigend oog van een beleedigd heerscher tegengeblikt.

Maar de schuifelende adder was gevaarlijker dan hij, de gevlengelde, zich wel had voorgesteld. John Pym had over een macht te gebieden, die voor Thomas Wentworth, Graaf van Strafford, nooit had bestaan: de macht, die de eenstemmige meening van een geheel volk schenkt aan hem, die het vertegenwoordigt. De omstandigheden moesten zeker als verergerd beschouwd worden, want Sir Balfour, die gewoon was, van den eersten dag der gevangenneming af, 's morgens en 's avonds, na daartoe verlof te hebben doen vragen, in het vertrek des machtigen gevangenen te verschijnen om naar diens welstand onderzoek te doen, verminderde van lieverlede zijn bezoeken, liet het vooraf vragen van verlof achterwege en had tegen het tijdstip, dat Mylord in Westminster-hall te recht zou staan, zich alleen er toe bepaald, om eenmaal 's weeks zijne gewone ronde te doen en dan koud en strak voor Mylord te buigen. Niet alleen werd Mylord er door geërgerd, ook eenigzins vernederd. Die man, dien hij zoo menigmaal voor zich ter neder had zien buigen, die met de lijdelijkste onderworpenheid altijd zijne bevelen ontvangen en met de stiptste gehoorzaamheid had uitgevoerd, was voor hem een barometer van den politieken dampkring. Toch kon hij het bang voorgevoel, dat hem een oogenblik bekreep, verdrijven, door den Luitenant bij diens bezoeken door houding en gebaar zijne nietigheid te herinneren, Mylady nog altijd doen gelooven aan zijne kalmte, totdat hij in Westminster-hall zich tegenover zijne aanklagers bevonden had. Het was of hij daar de waereld, die hem vijandig tegentrad, voor het eerst in hare ontzachelijke krachten leerde kennen, of hij het net, dat hem omspande en hem bijna reeds om was gestrikt, bespeurde, dat hij den glans van het koningschap zag verbleeken tegenover het stalen oorlogsgild van het volk.

Hoe hij zich ook bewust ware van de zegepraal daar behaald, hoe hij ook de bewondering had gelezen in de oogen der verhevensten, teruggevoerd in zijne gevangenis, had hij niet meer het zelfvertrouwen van vroeger, geloofde hij niet meer zoo onwrikbaar aan zijne toekomst, aan zijn behoud van waardigheden en titels, zij het ook met eenige inkrimping van macht. Zijn scherpe blik had de kracht zijner vijanden overzien en de kansen die hem verbleven berekend, en in de eenzaamheid teruggekeerd boog hij het hoofd op de borst, verzonk hij in droefgeestig gepeins, waaruit hij echter telkens opschrakte door de zware en kletterende voetstappen van de hellebardiers, die, voor zijn vertrek geplaatst, hem nacht en dag bewaakten. Mylady was met gants andere aandoeningen, zelfs opgetogen van bewondering over het beleid van den dapperen en verheven strijder, naar den Tower gesneld. Zij werd er door Sir Balfour in eigen persoon, zoo als gewoonlijk,

ontvangen, maar ontving door dezen met den meesten eerbied de aankondiging, dat hij den strengsten last had ontvangen, om haar voortaan niet meer tot den gevangene toe te laten. Even als Mylady werd ook den kamerdienaar van Mylord de toegang geweigerd zoodat de lijfknecht van den Luitenant, een stokoude man — het was Nels Tim — hem voortaan bediende. Hij scheen van de gantsche wereld te worden afgescheiden; hij scheen levend begraven. Was het een voorspiegeling van hetgeen aanstaande was? Zouden zij werkelijk het uiterste durven wagen? En zou Karel...? De beeltenis van Zijne Majesteit was niet in staat hem vertrouwen in te boezemen; zoo dikwijls zij hem voor den geest trad, voelde hij zelfs een aandoening van afkeer zich van hem meester maken. Dagen kropen in de volstrektste afzondering voorbij. De afwisseling van nacht en dag herinnerde hem alleen het voortgaan van den tijd; want anders was alles altijd hetzelfde. Geen ander geluid als de altoos gelijke tred van den schildwacht; geen ander uitzicht als op de enge binnenplaats met de kleine altoos gesloten vensters, die er op uitkwamen. Zijn onrustige geest, zoo gewoon de moeilijkste zaken te behandelen, de ingewikkeldste vragen te beantwoorden, kon zich aan niets hechten, zocht naar arbeid en kon dien niet vinden, was begonnen zich zelve stellingen voor te leggen ten einde die op te lossen, en op die wijze de ledigheid, welke gevaarlijk werd, te verdrijven; stellingen, die echter hoe langer hoe gedrochtelijker werden, in die mate zelfs dat hij, die ze uit spel had opgeroepen, ze nu met inspanning van alle krachten weêr zocht te verjagen. Geheel afgesloten van de wereld, en dat juist nu! Had Kolonel Goring, die, als een kamerdienaar vermomd, voor ettelijke dagen tot hem had weten door te dringen, hem niet dingen toegesproken, die hem het hoofd in vuur hadden gezet en de jicht- en graveelpijnen plotseling hadden doen verdwijnen? Lucy Percy had hem niet vergeten, zoo als hem uit Gorings mededeeling gebleken was: haar kracht wekte de dommelenden in White-hall! Het ware eene greep, harer waardig, de knechten met ontplooiden en wuivenden van den Tower te doen intrekken en den vijand te doen plaats nemen waar hij thands zat! Zoo luidde het plan, maar was het uitgevoerd? was het mislukt? Na dit eerste onderhoud met Goring had hij dezen niet weder gezien, had hij geen der zijnen meer mogen ontmoeten, was hij afgesloten geworden van de wereld, die hem thands zoo oneindig veel had meê te deelen! Het was om een poging te wagen de ijzeren staven voor het venster te doen verwrikken, oodmoedig te bidden om vleugelen, ware het maar alleen om zich op te heffen tot gindsche tinten, vanwaar hij de torenspitsen kon zien, en de groote brug, waarover zij, de redders, moesten binnentrekken! Maar die staven bleven onverwikt en hem wiessen geen vleugelen! Hij bleef een ellendig gekerkerde! O wat een foltering was het gemis van de vrijheid, was de dwang, door die muren uitgeoefend! De sterkste werd er door ontze-

nuwd, de krachtigste wil er door gebroken, het hoogmoedigste hart er door verneêrd! En dan het zwakste, Mylord, en het teêrste? Vergeet gij in deze ure, hoe gij er duizenden deedt zuchten tusschen nog enger wanden, beroofd van licht en lucht, welke beide gij nog bezit, met de op de pijnbank verwrongen ledematen krimpand op den kouden steenen vloer, óók zonder troost van maag of van vriend, zonder toespraak of bemoediging, alleen, geheel alleen, sommigen een gantsch leven lang, zoodat de ruwe houten doodkist de eenige bode der vrijheid was? Gelukkig dat gij niet aan denkt of, er aandenkend, altijd nog te groot verschil vindt tusschen die dwaze femelaars, die stroeve puriteinen, en u, den eersten dienaar Zijner Majesteit, om het verdiend te heten, dat gij met dezelfde maat wordt gemeten!

Eindelijk werd de lange rust gestoord. Na een van die schier eindeloze dagen, dat hij, met Will Shakespeare voor zich en werkelijk ook in den laatsten tijd met het Algemeen Gebedenboek, in dof gepeins verzonken was, tot dat een felle jichtscheut de vlottende en benevelde beelden zijner droomen verdreef, trad Sir Balfour binnen, geheel in het zwart gekleed. Hij groette even met het hoofd, nam — eene onbeschaamdheid waaraan hij zich nog niet had schuldig gemaakt — een stoel en zette zich daarop neder tegenover Mylord!

»Van wege zijne Majesteit heb ik dezen brief ontvangen, die mij gelast werd u in persoon te overhandigen.» Hij reikte hem een papier over, dat voorzien was van 's Konings wapen, maar gebroken, want de brief was open. Er schoot een lichtstraal uit Mylords donker oog, dat van het gebroken zegel heendwaalde naar Sir Balfour, terwijl de fijne lippen zich op elkaar persten. De Luitenant waagde het niet dien blik te ontmoeten; hij sloeg zijn oogen neêr. Zich echter herstellend voerde hij den ander te gemoet: »Zijne Majesteit beval mij den brief te overhandigen; het Parlement gebod mij elk geschrift, voor Uwe Lordschap bestemd, vooraf te lezen; ik heb aan beider bevelen voldaan. Gij zult tevreden zijn over den inhoud, Mylord!»

De gevangene had den brief voor zich nedergelegd en scheen niet voornemens er een oog in te slaan, zoolang de kerkerknecht bleef, hoe begeerig hij ook ware te vernemen wat Zijne Majesteit hem had te melden.

»Hebt gij ook iets te verzoeken, Mylord?»

De ander schudde ontkennend met het hoofd. Daar voer hem een vreeselijke gedachte door het brein; maar hij spande alle krachten in om niets van de inwendige onrust te doen blijken. De vraag van den Luitenant klonk hem toe als de laatste, welke gewoonlijk een ter dood veroordeelde werd gedaan. Had de Luitenant in last hem het doodvonnis aan te kondigen? Onmogelijk, onmogelijk! Hij had de vrijspraak gelezen op het gelaat zijner rechters.

»Hebt gij Zijner Majesteit ook iets te antwoorden?» vroeg de Luitenant opstaande.

»Ik wenschte van de genade Zijner Majesteit wat meer vrije lucht te verkrijgen en een ander geneesheer... mijn eigen, Sir!»

»Uw Lordschap voelt zich dan erger?»

»Dat niet, Sir! Maar ik wantrouw de kunde van den arts van den Tower. Ik heb evenwel het meest de vrije lucht noodig. Me dunkt, het is zacht buiten.»

»Het Parlement verbiedt mij dat verzoek in te willigen; zoo gij het wilt verzoeken, Mylord...»

»Ik dank u, Sir! Ik wil niet geweigerd worden.»

»Gij oordeelt juist, Mylord, dat er eene weigering op zou volgen.»

»Sir Balfour!... gij spreekt... zonderling. Er schijnt wel zeer veel veranderd in de laatste drie maanden. Toch zou ik u raden voorzichtig te zijn.»

»Ik hoop de les indachtig te wezen, al komt zij ook van een verdachte zijde. Het is waar, Mylord, er is veel veranderd, niet alleen sedert de laatste maanden, maar vooral sedert de laatste dagen. Sedert de ontdekking van het legerkomplot is het gantsche land in vuur en vlam en eischt men het aannemen van de wet, die bij het Huis der Gemeenten reeds is doorgestaan.»

Met ongeveinsde verbazing vroeg Strafford wat hij bedoelde. Van het komplot droeg hij kennis. Daar hij altijd gewild had dat het niet zou worden gewaagd voor het uiterste oogenblik, moest hij wel gelooven dat dit gekomen was. Er was dan ook eenige beving in zijn stem, toen hij eenige opheldering verzocht, die hem kort en ruw door den Luitenant gegeven werd. De naakte waarheid stond plotseling voor hem; wat hij voor weinige oogenblikken onmogelijk had gedacht, was niet alleen mogelijk, maar was een feit geworden. Mochten de rechters ook weifelen, het Parlement nam hunne taak over: het zou partij en rechter tevens wezen!

En de poging tot redding was gefaald! Wat zou Zijne Majesteit doen, indien ook het Huis der Lords de wet aannam?

Een doodelijk bleek overtoog zijn gelaat, terwijl Sir Balfour het gebeurde verhaalde. Hij moest een oogenblik laten verlopen eer hij spreken kon. Hij nam krampachtig den brief Zijner Majesteit op en las een herhaling van den vroeger gedanen eed, dat, wat er ook gebeuren mocht, hem geen hair zou worden gedeerd.

»Gij zult zeker bemerken, Mylord! dat de brief vóór eenige dagen geschreven werd,» merkte Sir Balfour aan.

Richtte Mylord niet een zijner dreigende en doorborende blikken op den onbeschaamden kerkerknecht? Beval hij hem niet te zwijgen en heen te gaan? Neen, hij deed het niet. Indien Sir Balfour ook niet begrepen had, dat de tijd voor Mylord verstreken was, om dat met eenige vrucht te doen, hij zou de bitse opmerking niet hebben gewaagd. Mylord bleef zijne kalmte bewaren; hij bleef een oogenblik nadenken en zeide toen langzaam, als wilde hij ieder woord wegen en ook doen wegen door hem tot wien het gesproken werd: »Als trouw en gehoorzaam onderdaan mag ik Zijne Majesteit niet aan zulk een gevaar blootstellen. Sire! Liefhebbend meester, hoe ik u dank!» riep hij met aandoening. Hij vervolgde echter op den vroegeren toon: »Gij

eert nog uw Koning, Sir? Gij hebt het in uwe macht, dit uwen heer en gebieder te besparen... Het onweder dat nu dreigt, is voorbijgaande. Laat mij ontvluchten, Sir! Wie heden onmachtig is, zal morgen wellicht weder gebieden, en de onmachtige van heden begint met zijne verplichting te erkennen, door u twintig duizend pond... Stil, Sir!» riep hij, toen de ander zich gereed maakte te antwoorden, »ik heb er nog iets aan toe te voegen. Vergeet niet, dat een volkswaan den weérhaan gelijkt, die door alle winden draait. Gij zijt ongehuwd, Sir! ik heb een zuster, wie ik den invloed van haar geslacht als bruidschat kan meêgeven.»

Mylord!... Mylord!» stamde Sir Balfour, die zoo gaarne den verleider had willen afwijzen voor hij zoo machtig werd als hij nu waarlijk bleek te zijn. »Neen, neen!» riep hij ten laatste, »het Parlement zou mij vernietigen; dit onweêr is niet voorbijgaande. Ik mag zulke voorstellen niet aannemen, en ik zal doen alsof ik ze niet gehoord had. Vaarwel, Mylord!» Hij ijld het vertrek uit, als vreesde hij voor zijn eigen standvastigheid. Mylord bleef hem een tijd lang nastaren, totdat het oog als verglaasd scheen, totdat de krampachtig gesloten hand als krachteloos neêrviel en het kranke lichaam de beweging der hand volgde en een steun zocht in den rug van den leunstoel. »Hij weigert! Mij vernederd zonder eenig gevolg! Dus niets meer dan die stroohalm!» zuchtte hij, op de belofte duidend, welke in den brief was nedergelegd. De woorden, door Strafford tot den Luitenant gesproken, bleken toch eenigen invloed geoeffend te hebben, daar aan den avond van dien dag zijn lijfarts voor zijn bed nederzat en hem niet alleen deelnemend naar den toestand van het kranke lichaam ondervroeg, maar hem ook de pijnen van dat lichaam een wijl deed vergeten, door de tijdingen die hij aanbracht. De Lords hadden de wet aangenomen; maar Zijne Majesteit had nog geen besluit gevat. Geheel Londen was in opstand. Ieder zijner vrienden vreesde, behalve de eene, van wie hij geen brief — want ieder die den Tower binnenkwam werd onderzocht — maar toch wel eene zeer bijzondere tijding bracht. En deze hield in: dat, indien het ergste mocht gebeuren en Zijne Majesteit toegaf, er nóg eene poging zou worden aangewend, waarom hij verzocht werd de eerstvolgende avonden zich geheel gekleed gereed te houden en niet voor na tien ure zich te bed te begeven.

»Groot karakter!» prevelde Mylord, »dat ik nimmer genoeg waardeerde, al schatte ik het ook hoog!» Lucy Percy had zich vorstelijk beloofd geacht, indien zij die woorden had kunnen vernemen. Wist hij ook op haar moed, op haar schranderheid te kunnen vertrouwen, het was hem ook bekend welke hinderpalen zij in haar streven had te overwinnen, hoe onbeklimbaar de muur, hoe ontoegankelijk de poort was van zijn kerker. Na de inlichtingen zijns geneesheers kon hij het gevaarlijke van zijn toestand overzien. Hij had in de eenzaamheid de belofte Zijner Majesteit

niet meer dan een stroohalm genoemd. Hij wilde er zich dan ook niet te veel aan hechten, maar evenmin wilde hij die loslaten. Voor het laatst riep de gewonde en afgematte krijger al zijne behendigheid, al de fijnheid zijner berekening te hulp en zette hij zich neder tot het schrijven van een brief aan Zijne Majesteit, over welks eigenlijken zin menig tijdgenoot in oordeel verschild heeft. Na nogmaals zijne onschuld betuigd te hebben, gaf hij te kennen Zijne Majesteit van hare belofte te ontslaan omdat de rust van het rijk, het geluk van den Koning bij hem boven alles ging. »Sire!» dus besloot hij, »zoo als ik, door Gods genade, de geheele waereld vergeef, met eene kalmte en gewilligheid, die mijne bereide ziel met blijdschap vervult, evenzoo, Sire! kan ik u het leven offeren in deze waereld met innerlijke verheuging en met diepe erkentelijkheid voor de buitengewone van u genoten gunsten. Alleen bid ik, dat gij, in uwe barmhartigheid, een genadig oog gelieft te slaan op mijn armen zoon en diens drie zusters, en dit meer of minder naar mate hun ongelukkige vader later schuldig of onschuldig zal blijken geweest te zijn. God bescherm Uwe Majesteit tot in lengte van dagen!»

Stortte in deze roerende taal werkelijk een tot sterven bereide ziel zich uit? Was de heerschzuchtige, die duizenden had doen handelen en buigen naar zijn wil, verkeerd in den zich zelfden verloo-chenende, die vrijwillig en met volkomen overgave des harten zich aanbood tot middelaar tusschen volk en vorst? Neen, hoezeer ook gebogen door den rampspoed, had deze hem nog niet het afleggen zijner oude natuur geboden; hoe ook verteed door de pijnen des lichaams, hadden deze hem nog niet doen haken naar het afleggen des aardischen tabernakels! Neen, even als ginder in Westminster-hall ten aanzien van duizenden, die op hem staarden, die de woorden van zijne lippen als opvingen, was hij ook hier de behendige strijder, die tegen een overmacht voor zijn leven vocht. Niet tot Pym en de zijnen was deze brief gericht; van hen wachtte hij geen medelijden evenmin als hij het ooit voor hen zou hebben, indien... de poort van den Tower nog eenmaal voor hem mocht opengaan en hij den staf van het gezach weder in zijn vingers hield geklemd. Maar tot de honderden was hij gericht, die met Pym in St. Stephens-kapel nederzaten, de honderden, die, doof voor dreiging, doof voor het scherpzinnigst befoog, toch zouden luisteren naar de roerende taal der onderwerping, naar de bede, door een zieltogende gesnikt. Menig gevaarlijk man had op die wijze reeds genade gevonden in de oogen van het Parlement, en indien Karel dezen brief ter kennis liet brengen van de Gemeenten van Engeland, dan zou de verbittering wellicht kunnen verkeeren in medelijden, en dat laatste kon hem voor het minst het leven redden. Hij haastte zich daarom den brief aan Sir Balfour ter hand te stellen, met verzoek dien Zijner Majesteit te doen toekomen, en wel dadelijk zonder verwijl. Het werd hem beloofd, maar de voorzichtige Luitenant deelde

den inhoud eerst aan Pym mede, die echter op goede gronden, welke hij evenwel beter vond te verzwijgen, de onverwijld verzending zeer geraden achtte. Zijne Majesteit ontving hem dan ook Zondagavond, toen zijne toestemming tot het bekrachtigen der wet reeds verleend was.

De veroordeelde zag reikhalzend uit naar eenig bericht. De angsten, die hij leed, oefenden den ongunstigsten invloed uit op zijne kwalen en deden de pijnen in hevigheid toenemen. Gedrukt naar den geest, gebogen naar het lichaam, zat hij afgemat neder, totdat hem eene of andere gedachte besprong, die hem deed opstuiven uit den stoel, tot de onlijdelijke smarten de droombeelden voor een oogenblik weer verjoegen en hem terug deden keeren tot de bange, koude, kille werkelijkheid. Zoo zat hij dien avond en bleef hij zitten, hoe zijn bewaker, bewogen door zijn zichtbaar lijden, hem ook vriendelijk aandreef rust te nemen en, zoo als hij er veelbeteeke-nend bijvoegde, kracht te gâren. Zoo zat hij ook den volgenden dag (Dingsdag den 11^{den} Mei) reeds vroegtijdig neêr, en vond hem de Sekretaris van Staat, Carlton, die, gevolgd van Sir Balfour en ettelijke hellebardiers, binnentrad, hem gebood op te staan, daar hij eene mededeeling had te doen van Zijne Majesteit, door Gods genade, Koning van Engeland, Schotland, Ierland enz., enz., enz. De Bill was bekrachtigd en de uitvoering daarvan bepaald op den volgenden morgen.

Een scherpziend oog zou een lichte trilling hebben kunnen bespeuren in de zwakke kniën. Carlton zag slechts een flauwen pijnlijken glimlach op dat altijd nog streng en donker gelaat.

»Zijne Majesteit nam dat besluit niet dan nadat zij uwe toestemming om te sterven ontvangen had,» fluisterde de dienaar, die in dit oogenblik gevoelde den meester te moeten verdedigen.

»Dus bekrachtigd...? werkelijk bekrachtigd?» klonk het met eene heesche stem. Strafford lei de hand op het hart en stamerde met gebroken stem, het donkere oog omhoog geheven: »Stel uw vertrouwen niet in vorsten of in de kinderen der menschen, want in hen is geen behoud!» Toen wendde hij zich tot den bode Zijner Majesteit en voerde hij hem te gemoet, terwijl hij allen wenkte heen te gaan: »Ik zal gereed zijn.»

Maar hij was nóg niet gereed! Alleen gebleven balde zich de vuist en gleed het woord: »lafaard!» met moeite, maar toch schrill en schel, van de bleeke lippen. Hij moest sterven als een misdadiger! Hij kon zich niet gewennen aan het denkbeeld! Hoe vele stemmen er ook rondom hem waren opgegaan, hij had ze nooit verstaan; het hoogmoedig hart had ze niet willen begrijpen!

Karel had hem prijs gegeven en waagde in deze ure nog te verkondigen, dat hij het alleen gedaan had op verzoek van het slachtoffer. Karel had hem prijs gegeven: Karel Stuart, wien hij alles ten offer had gebracht, zelfs datgeen wat hij nooit had mogen geven: een overtuiging, een beginsel! O, in deze ure doorleefde hij het gantsche verleden. De liefe-

lijke tafereelen zijner jeugd gleden hem voorbij; de aanvalligste gestalten daagden op en een onverklaarbaar weê doorgriefde hem het hart! Dat alles was verdwenen, dat alles had plaats gemaakt voor een waereld met ruimer horizon, met trotscher gestalten bevolkt, en met walging, ja met huivering keerde hij er zich van af en zocht hij den bloemen-gaard op, waar de jonkman had gedarteld en gedweept met al de poëzye der jeugd! Grootheid en macht! hij had ze gezocht en verkregen: maar tot welk een prijs! In deze uiterste ure doemden de geslagenen en vertreden niet voor hem op om hem aan te klagen, om hem dreigend de eeuwigheid te herinneren, die hem wachtte, en waar de zedewet alleen de maatstaf zoude zijn voor onschuld en schuld. Hij was niet week van hart, niet levendig van verbeelding; het koele verstand had immer geheerscht, maar dat was ook thands zijn vervolger. Hij had zijne vrienden eens verlaten in de ure des gevaars! Hij had den voetsool tegen hen opgeheven, van bondgenoot was hij vijand geworden, en waarom? Om de macht te verkrijgen, die hij elders niet vond; om zich te verbinden aan een stelsel, dat hij niet huldigde, maar dat hem verheffen kon; om een Koning te dienen, dien hij verachtte maar die hem kon doen heerschen! Wat zijne verheffing was geweest veroorzaakte thands zijn diepen val en, nu hij viel, had hij zelfs niet den troost van het geweten, niet den troost van iets meer te hebben nagestreefd dan een ijdel droombeeld, niet den troost om voor het minst het indruksel van een voetstap te zullen achterlaten op het aardvlak! Macht, wezenlijke macht, zij is immers de heerschappij over zich zelve, het vermogen zich zelf te zijn, en hij, de beheerscher van een koninkrijk, was immers altijd slechts de slaaf geweest zijner eerezucht! De Christenmartelaar had zijn hemel, die zich opende voorhet stervende oog: elk eerlijk strijder, op welk gebied het slagveld ook ligge, kan bij de nederlaag het hoofd gelaten buigen; want hij heeft gewild wat hij moest, en het bewustzijn daarvan schenkt berusting, die zelfs eene blijmoedige kan zijn; maar de bewoner van dezen kerker kon geen aanspraak maken op de kroon van den martelaar, op de berusting van den eerlijken strijder; want hij had nooit voor een hemel, nooit voor eene waarheid gekampt. Trouw aan beginsel en overtuiging, wat ge moed geeft, waar alle stenn wegvalt, al is ook het oog van het menschenkind nog niet in staat zich af te wenden van het zienlijke en zich te richten naar de sfeer, wier bestaan slechts een nauw hoorbare stemme voerspelt! Trouw aan beginsel en overtuiging, hoe ge de vervolger waart van dezen lijder in den somberen kerker!

Neen, van het zienlijke vermocht hij nóg den blik niet af te wenden! En toch, was de standvastigheid van Karel hem niet meer dan een ijle stroohalm geweest, de hoop op redding, die hem thands nog bezielde, mocht nog een ijlere heten. Het was avond geworden! Zou het zijn laatste zijn, waarop men gewoon was hem licht te brengen. Moede was

hij en begeerig de oogleden te sluiten, om in den slaap het bewustzijn te verliezen van de ellende óm en ín hem! Maar hij moest gereed zijn indien de redder op den drempel verscheen. Waarlijk, ongewoon gewoel vernam hij in de gangen; voetstapen, die haastig naderden en verdwenen; kreten, die van angst getuigden! Zou de Tower overrompeld zijn? Zouden zijne Iersche knechten, door list of geweld naar binnen gedrongen, straks verschijnen op den drempel om hem heen te voeren in triomf naar de City of naar den vreemde, naar het vaste land? Hij was zijne aandoeningen niet meer meester; het bruischte en stormde in zijn binnenst; hij moest zich bewegen; hij kon niet meer in den leunstoel blijven neêrziitten; hij greep den stok, die hem reeds zulk een geruimen tijd tot steun was geweest; hij strompelde naar de deur en zocht er zijn gehoor te scherpen, opdat het mocht doordringen tot in de afgelegenste gangen! Hij meende vreemde en zachte voetstappen te hooren naderen; hij bedroog zich niet; zij waren zijn kerker nabij. Hij had slechts even den tijd om eenige stappen terug te treden; de deur werd geopend en... de Luitenant van den Tower stond voor hem, die den Bisschop Usher bij hem inleidde, den Priester, die hem kwam voorbereiden voor de laatste ure.

»Verloren!» prevelden de schier verstijfde lippen, en zoo Usher hem niet onder den arm had gegrepen, dan zou hij neêrgezunken zijn. Lang was de Priester met hem alleen. Lang was de poging vergeefs om hem het oog te doen afwenden van de zienlijke sfeer. Maar toen het eindelijk gelukte, was ook het oogenblik van oodmoed nabij. De zielsangsten der laatste uren hadden toch vrucht gedragen; zij hadden zijn hoogmoed gefnuikt; zij hadden hem klein doen worden in eigen schatting; zij hadden hem doen erkennen dat zijn streven nimmer verre was geweest van eene voortdurende zonde tegen den heiligen Geest!

»God der genade!» bad hij eindelijk, »sterk mij in de laatste ure en met blijdschap leg ik dit lichaam der smarte af.» Maar nog eene andere bede verwachtte de Priester, en ten laatste werd ook die gestamerd, en het klonk: »Heere, wees mij zondaar genadig!»

De laatste uren zijns levens was hij niet alleen. Zijn broeder, zijn weinige moedige vrienden omringden hem weenend en snikkend, en te midden hunner zwakheid, hernam hij de heerschappij over zijne kracht. Hoe ernstig ook gestemd, hoe ook afgetrokken van de waereld, zóozeer had hem de vreeselijke aanstaande ure niet kunnen veranderen, om in de zwakheid, zelfs de beminlijkste, van wie hem omgaven, geen nieuwe kracht, geene kalmte te scheppen en daardoor zijne meerderheid te toonen boven hen. Er was slechts eene, die hem ook in deze ure begreep en volkomen waardeerde. Het verbod was door de Gemeenten opgeheven en de toegang ook haar verleend, die vermoed werd, maar er niet van overtuigd kon worden, het hoofd van den tweeden aanslag geweest te zijn, welke den

vorigen avond den Tower in rep en roer had gebracht. In weduwlijken rouw overschreed zij den drempel van zijn vertrek. Blauwe kringen omgaven de oogen, toen zij den sluier wegsloeg, die haar hoofd bedekte, doodsbleek was haar gelaat; ijskoud de hand, die zij hem bij haar binnentreden reikte. Zij gaf voor het overige geen blijk van ontroering en was de snikkende vrienden met strakken blik en gesloten mond voorbij getreden. Nauw had hij haar ontwaard of hij trad haar te gemoet zoo snel de slepende voeten het veroorloofden. »Lucy!» klonk het fluisterend, »dank voor alles wat ge mij gaaft! Gij waart mij een geleigeest, waarop de verhevenste trotsch had kunnen zijn.»

Zij drukte teder zijne hand; zij voer met de linker over de brandende oogleden, die hoe langer hoe pijnlijker werden. »Redden kon ik u niet, Thomas, maar zoo ik u kon wreken....!»

»Herinner mij het verleden niet! Die woorden doen het... Lucy, blijf mij in liefde gedenken!»

Hij voerde haar ter zijde en wees haar zijn exemplaar van Shakespeare, op welks eerste bladzijde hij zijn naam had gezet. Hij had het haar als gedaeh-tenis vermaakt. Vervolgens trok hij zijn zegelring van den vinger en verzocht hij haar dit kleinood aan de moeder zijner kinderen te doen toekomen. Fijn schilderden beide geschenken den aard der betrekking, waarin hij aan het eind zijner loopbaan erkende tot die twee te hebben gestaan. Gemeenschap des geestes bovenal was zijn omgang met Lucy Percy geweest.

De laatste ure had geslagen; de Luitenant van den Tower verscheen met eenige gewapenden en den Priester, die hem den vorigen avond had voorbereid. De klok van den Bell-toren begon te luiden. Al de aanwezigen barstten in heviger snikken los, behalve Lucy, die maar geen traan kon storten. Toch begreep Strafford, dat háar smart het diepst was; hij gevoelde dat die stomme droefheid zijne kracht in gevaar kon brengen en.... krachtig wilde hij zijn, want zoo als hij geleefd had zou hij sterven. »Vaarwel, vaarwel, Lucy! Gij moogt mij niet volgen; ik bid u te blijven!» fluisterde hij, en zich met geweld losrukkend plaatste hij zich naast den Luitenant. Deze sloeg hem voor, zich in een rijtuig naar Tower-hill te laten voeren, uit vrees dat de duizenden daar buiten hem mochten verscheuren vóór hij het schavot bereikte.

»Neen, Sir!» klonk het andwoord, »ik kan den dood in het aangezicht zien en het volk ook. Zorg gij slechts dat ik niet ontsnap. Wat mij betreft of ik door de hand van den beul of door de woede van het gepeupel sterf, het is mij onverschillig.»

Toen hij het venster van Lauds kerker voorbij ging, was het hoofd van den Aartsbisschop door de tralies zichtbaar. Hij boog er even de knie en ontving er 's grijsaarts zegen. Toen hij buiten kwam, ontwaarde hij een ontzachelijke volksmenigte, hoofd aan hoofd schier gedrukt, den hals uitgerekt naar den man, die hen allen had doen beven. Zij schenen het nog te doen, want een ademlooze stilte ver-

ving het rumoer dat, vóór dat hij verscheen, onder die duizenden had geheerscht. Er zweefde een fijn lachjen om Straffords lippen, toen hij die stilte gewaar werd en daarbij den Luitenant aanzag. Met opgericht hoofde trad hij voort; het was of in het kranke lijf vernieuwde kracht was gevaren. Hij sprak het volk toe — geen kreet weérklonk: hij lei het hoofd neér, de slag viel en toen de scherprechter het hoofd omhoog hief met den kreet van »God behoede den Koning!» werd er geen gejubel aangeheven. Men kon niet gelooven, al had men het ook gezien, dat de gevreesde verslagen was; men waagde nog niet te gelooven aan de overwinning, hoewel het er eene voor de gantsche stad bleek te zijn, want aan den avond van dien dag flikkerden de vreugdevuren in de straten.

Lucy Percy had den vertrekkenden stoet achterna willen ijlen, maar kon niet verder dan tot den drempel van de opengebleven deur. Zij moest terug keeren. Het bommen van de klok weergalmde in haar binnenst. Schier onzinnig door het wee dat haar beklemd, was zij neêrgezonden voor den leunstoel, waarop hij maanden had neêrgezeten, en poogde zij de hand te vouwen en een bede te stamen tot den Almachtige, wiens kastijdende roede haar zulke wonden sloeg. Maar zij kon evenmin woorden vinden als tranen. Daar hield de klok op, den somberen lijkzang te dreunen. Het was gedaan!

Een schrille kreet ontsnapte haar; de weldadige tranen besproeiden de koude en strakke wangen! Zij snikte en boog het gelaat in het kussen van den stoel.

»Thomas! Thomas!» klonk het door haar snikken heen.

»Violetta laat u groeten!» riep eene stem uit den gang, waar dat vertrek in uitkwam, en een voetstap weergalmde door de gewelven. Met een schok had zij zich omgekeerd, maar zij ontwaarde niets meer dan het achtereind van een hellebard en de hiel van een voet, in den gewonen hoogen lederen laars gestoken van de knechten der Towerbezetting.

XXIII.

»Wij zullen elkaâr wederzien, jonkman, maar gij moogt vurig bidden dat ik logen spreke!» had Jean van Verviers Robert Conway bij het scheiden toegeroepen. Wij zagen den jonkman een weg inslaan, waarop hij niet licht door Jean zou worden ontmoet, en de laatste scheen aanvankelijk ook geene moeite te doen om hem tegen te komen. Jean scheen reden te hebben om de aankomst der door hem gewaarschuwde Sheriffs en Konstabels niet af te wachten. Slechts een ongeteekend briefjen liet hij achter, waarin hij een verslag gaf van het door Robert Conway gepleegd verraad, welken jonkman hij verzocht goed in het oog te houden. Daarna verwijderde hij zich haastig en sloeg een zijweg in naar de stad. Weldra was hij verloren in de menigte, die de straten vervulde, en zich bezig hield met één denkbeeld

te verwerken. Het was of zich over gantsch Londen éene mare had heengespreid, die te gelijker tijd in ieders oor had weérklonken. Tijdingen van nakend onheil, van aanstaande vijanden, van gesmede aanslagen, doorkruisten alle straten en stegen der stad. Wij weten wat er de aanleiding toe gaf en tot welke uitkomsten zij leidden. De opgewondenheid en verbittering der menigte was ten top gestegen en weinig was er noodig om de volkswoede te doen ontbranden. Jean, die de klimmende ontevredenheid in de laatste dagen had gadegeslagen, bevreesdde het dan ook niet de gisting te bespeuren, de woeste kreten te vernemen, die aan alle zijden werden aangeheven. Een buitengewoon gejoel trok zijn aandacht. Hij sloeg een straat in naar de zijde, van welke het gedruisch scheen te komen, en bevond zich te midden eener menigte, die naar één punt heendrong. Hij vroeg wat er gaande was en ontving de meest tegenstrijdige berichten. Eindelijk werd het hem duidelijk, dat een katholiek priester, als zoodanig op de straat herkend, een processie werd bereid, waarvan de weërger nog niet was gezien. Een zonderling gevoel maakte zich van Jean meester, en hoezeer hij ook gewoon was alle volkshoopen en, in zijne schuwheid, zelfs de straten, zoo zij druk bezocht werden, te mijden, hij wierp zich thands te midden der menigte en zocht er door heen te dringen om met eigen oog het schouwspel aan te staren. Het was hem ten laatste gelukt den volkshoop door te dringen en in de nabijheid te komen van den binnensten kring, waar hij het ongelukkige offer, dat de volkswoede had opgezocht, gewaar werd. Hij vond den vervolgde in een deerniswaardigen toestand, bespat met het stof en het slijk der straat, den langen tabbert gescheurd en een rozenkrans, waaraan een kruis was bevestigd geweest, gebroken. Er waren nog andere teekenen, waaraan de priester was te herkennen — eene onvoorzichtigheid en, in de tegenwoordige omstandigheden, zelfs eene roekeloosheid, welke de mishandeling had uitgelokt. Er scheen bij Jean een vermoeden op te rijzen, dat hem ontzette, dat hem aandreef alle pogingen aan te wenden om den man in het gelaat te zien. Toen hem dit eindelijk gelukte, kon hij ter nauwer nood een kreet van pijnlijke verrassing weérhouden en maakte hij onwillekeurig eene beweging met de hand, als wilde hij die ter hulp uitstrekken, toen er op nieuws naast hem eene verwensching, door honderden herhaald, werd uitgeschreeuwd.

Er was een oogenblik, dat Jean niet wist wat hij doen zou. Hij voelde toorn over de domme vermetelheid, die het gevaar had uitgetart, maar tevens eene aandoening van medelijden voor den armen lijder, die, de armen op de borst gekruist, het gelaat naar omhoog gekeerd, een tweeden Stefanus geleek. Het was den man aan te zien, dat hij bereid was de martelkroon te ontvangen en smaadheid leed met blijdschap. Maar wat die menigte met hem voor had, zou hem de martelkroon niet doen verwerven, zou hem niet kunnen doen verheffen in de oogen zijner vervolgers. Er was geen anderstre-

ven merkbaar, dan om hem belachelijk te maken, waarom dan ook de daad van een baldadigen jongen, die een langwerpigen roodaarden pot met honig op het hoofd des priesters zette, met uitbundig gejuich werd begroet. Het kleverig vocht droop hem langs het aangezicht en bleef er in dikke druppelen hangen, wat tot allerlei grove opmerkingen aanleiding gaf.

Jean had een besluit genomen en drong vooruit. »Mannen broeders!» riep hij, »deze is volgens Parlementsakte des doods schuldig! Daarom naar de Sheriffs met hem! Eerbied voor de wet!»

»Hij heeft gelijk! Hij heeft gelijk! — Neen, in den Theems met den Papist! — Zet hem op een ezel, den staart van het beest in zijn hand, en geeselt hem de City uit!» — riepen anderen; maar de bezadigsten, die juist niet de liefderijksten waren en, even als Jean het scheen te doen, de zaak ernstiger opvatten dan de meesten, wien de ruwste bespotting niet te ruw was, maar die toch de hulp der bloedige wet als te streng afwezen, waren het met den eersten spreker eens en drongen mede vooruit. Zij hadden den priester aangevat en de jonge gezellen, die hem tot dus verre omringden en plaagden, teruggedrongen.

»Smijt hem in het water, en daarmee uit!» klonk het nog eens uit den volkshoop; maar die meening werd reeds niet meer door velen ondersteund. De zwarte geel-bleeke man, die het eerst van de zaak had gesproken en den priester des doods schuldig had genoemd, had reeds eenig ontzach opgewekt, wat nog duidelijker bleek toen hij eenige der jongens, die den priester het meest hadden getergd, terug wees, waar geen enkele stem zich tegen verzette. Een zijner eerste verrichtingen was het afnemen van den bewusten aarden pot, hetgeen niet alleen een verlichting was voor den armen man, maar ook het gierend gelach deed ophouden, dat telkens uit de schare opsteeg bij elke schrede, die het offer deed, en de daarmede gepaard gaande vermeerdering van het neêrstromend vocht.

Hoe hoog de gedachten des priesters ook boven de aarde verheven waren, toch keerden zij in de laatste oogenblikken naar lager sfeer, naar de werkelijkheid van het ondermaansche terug. Met eenigen schrik had hij zijne tegenwoordige geleiders aangezien. Eerst had zijn oog van dezen naar geen hunner gedwaald, maar weldra zich gevestigd op Jean, die zich echter niet verwaardigde hem een enkel woord toe te voegen en hem, stevig in den arm vasthoudend, van tijd tot tijd voortdruwde en sneller dwong te gaan.

»Broeders!» zeide Jean, na eenigen tijd schoorvoetend te zijn voortgewandeld, tot de mannen, die met hem den gevangene omringden, laat ons zien uit dien volkshoop te raken, want het gaan wordt ons belemmerd.»

Indien zich slechts een konstabel opdeed, maar nergens werd er een bespeurd. De ernstige mannen, die den eerbied voor de wet hadden helpen handhaven, waren er niet verre van af, hunne tus-

schenkomst te betreuren en traden gretig tot het voorstel huns bondgenoots toe, om op die wijze het overleveren van den gevangene te bespoedigen en de afgebroken bezigheden, welke ieder hunner wachtten, te spoediger te kunnen hervatten. De nauwste zijstraat werd plotseling ingeslagen, voor dat de volkshoop daarop bedacht was, zoodat reeds ettelijken voorbij waren geschoven eer zij het verdwijnen van den gevangene bemerkten. Verscheidene anderen, die mede de zijstraat indrongen, versperden den toegang voor hen, die hun voorbeeld wilden volgen, terwijl de geleiders door het ter zijde afzwenken in plaats van in het midden van den hoop, zoo als tot dusverre, met den gevangene eensklaps in het voorste gelid waren gekomen. Toch raakten zij hun gevolg niet geheel kwijt, en bleven er zoo velen achter hen, dat zij er op konden rekenen, na de zijstraat doorgeslagen te zijn, zich weder van velen omringd te zien.

»Weet gij, broeders! waar wij hem kunnen overleveren?» vroeg Jean, en het antwoord luidde, dat het nog verre was, aan de overzij van den Theems, en dat de brug, die zij over moesten gaan, nog niet in het verschiet lag. Aan den toon waarop dit gezegd werd, kon bemerkt worden, dat de spreker aan een korter weg, zelfs aan den kortsten, de voorkeur zou geven. Het werd door geen hunner ontleinsd, toen Jean daarop zinspeelde; want de een vertelde, dat hij zijn winkel in de City op het luidruchtig gejoel was uitgelopen en dat zijn jongen, die nog al droomerig was, nu alleen de voorbijgangers moest aanroepen, wat hij wel vergeten zou, of zoo het gebeurde, zoo ontrouw en gebrekkig zou doen, dat de helft van de kostelijke waren, die hij verkocht, niet zouden opgeteld worden. De ander was op weg om een bloedverwant te bezoeken, toen ook hij door het gejoel was afgeleid, en ging de dienst van den Heere ook boven alle dingen, zijn hart hing toch ook aan den zieke. Een derde verlangde om eene andere, maar niet minder dringende reden, dat het doel van den tocht bereikt mocht zijn, of dat er een Officier van den Gerechte opdaagde.

»En nochtans kunnen wij dezen Baalsdienaar niet vrij geven. De schaar, die ons volgt, is te flauw gezind, dan dat wij hem aan haar kunnen toevertrouwen,” merkte Jean aan, met norschheid den gevangene, die hem met de groote oogen weder met verbazing aanstaarde, tot meer spoed aandrijvend. »Ik heb niet zulke dringende bezigheden als gij,” vervolgde Jean, »hoewel ik ook elders verwacht word; daarom stel ik voor, met dezen over te varen met de eerste de beste tolboot. Als ik mij niet bedrieg, dan ligt er ginds een.” Allen keurden het goed, daar het den weg belangrijk bekorten zou. Men riep den veerman aan en, gereed om in te stappen, hield Jean den voorste even terug en deelde hij mede, dat hij zich wel alleen met den Baalsdienaar belasten zou en de anderen alzo hun weg konden vervolgen. De gevangene zag er niet naar uit, om meer dan één bewaker noodig te hebben. Hij voegde daaraan toe, toen hij de anderen

elkaar zag aanzien, dat hij het voorstel natuurlijk alleen deed om hun genoegen te doen: en hij, zoo zij liever wilden mede gaan, hun hier eene goede reis wilde wenschen, aangezien hij alsdan zijn weg vervolgen zou. Maar dit verkozen de anderen in geen deele. Zij waren eenstemmig in hun verlangen om zich den overgang te besparen en lieten den gevangene gaarne in de hoede des broeders, van wien: ijver zij zulke treffende blijken hadden ontvangen. Zij namen zelfs een hartelijk afscheid van hem, deelden de weder toegevloeide schaar het overeengekomene mede, haar geruststellende en verzekerende, dat ieder spoedig den papist aan de kaak zou zien staan, en gunden zich zelfs niet den tijd om de vertrekkende boot een eind weegs na te staren. Jean wees den gevangene, met een gebiedende beweging zijner hand, eene plaats in het ranke vaartuig aan; hij zelf ging tegenover hem zitten. Het juist niet schrander gelaat van den priester scheen nog stomper door de verbazing, die er hoe langer hoe meer op te lezen stond en thands op het punt was zich in woorden te uiten. Ja, hij kon zich niet langer bedwingen en waagde te prevelen, terwijl hij zich tot zijn geleider voorover boog! »Jezus Maria! ik heb me niet bedrogen...”

»Gij kunt zwijgen, tot uw rechter u zegt te spreken!” riep Jean luide, zoodat de man, die hen voortroeide en hen beiden met nieuwsgierigheid begluurde, de vermaning duidelijk kon vernemen. »Berg die gruwelijke teekens van afgoderij!” gebood Jean, op den rozenkrans wijzende. »Leg dat lange opperkleed af; gij zijt dezen man veel schuldig, want de dag kan slecht voor hem zijn, nu hij een Papist heeft overgezet.... Broeder! gij zult wel eenige ellen laken kunnen gebruiken. Gij hebt kinderen?”

»Zeven, met verlof Uwer Edelheid,” hernam de roeiende onderdanig, terwijl hij reeds een begeerig oog sloeg op het wijde kleed.

»Welnu, dan kan er menig wambuis en broek voor de kleuters uit groeien. Gij kunt er minstens een even goed gebruik van maken als de konstabels ginder. Ik zeg u, leg dat kleed af!” beval Jean met verheffing van stem.

De Priester, hoe moedig hij zich ook straks getoond had, waagde het niet zijn bewaker te weerstaan. Met tegenzin echter gehoorzaamde hij, want niet dan langzaam gleed het kleed van zijn schouders in de boot.

»Ik kan mij zoo niet vertoonen, Sir! Het zal ieders spot uitlokken!” prevelde de Priester, op zijne onderkleederen duidende, die nu zichtbaar werden.

»Ik dacht juist, dat ge daarop gesteld waart en in den spot van het gepeupel uw martelaarseere zocht,” voerde Jean hem bitter te gemoet. »Maar ik denk er anders over, en daar ik met u zalgaan, wensch ik bevrijd te blijven van knapenmoedwil en jongensscherts. Sla u dezen mantel om; ik kan er voor oogenblik wel buiten. Werp die zotte snuisterijen in het water,” beval hij, op den rozenkrans wijzende, dien de ander in de hand had genomen. De Priester scheen van het voorwerp, dat de an-

der zoo smadelijk als zotte snuisterijen betitelde, niet te kunnen scheiden, zoodat Jean het hem uit de hand rukte en het in de rivier wierp, waar de roeier het met zijn riemen zocht te bereiken, om het vernielingswerk, reeds op de straat aangevangen, te voleinden.

Men was aan de overzij aangekomen, waar de boot aanleë, en Jean de enkele stuivers betaalde, die voor den overvoer gevorderd werden.

»God zegene u, Sir!» riep hem de veerman na, terwijl hij den kostbaren tabbart oprolde, dien de Papist moest achterlaten. Het uiterlijk van dezen was veel veranderd door de verwisseling van het bovenkleed. De mantel van Jean, den anderen omgehangen, was voldoende om de onderkleederen tot daar, waar de korte zwart laken broek een aanvang nam, te bedekken. Alleen de armen waren het niet, maar Jean gebod hem, dat hij beide onder den mantel verborgen moest houden.

»Maar om der lieve Heiligen wil! zeg mij toch of gij niet....»

»Ik wil dat ge zwijgt, tot dat ge aangekomen zijt waar ik u heenbreng! Geen enkel woord!» beet Jean hem toe, die den stap versnelde en hem straat in straat uit voerde, de groote brug over, die over den Theems lag, wat den Priester niet weinig verbaasde, daar hij uit alles had kunnen opmaken dat de reis te water had gestrekt om de overzijde te bereiken, terwijl men die echter nu weder verlaten ging. Hij droeg er niet weinig toe bij, om het vermoeden, dat hij bij den eersten blik op Jean had opgevat, nieuw voedsel te geven, en in dien fellen vijand veeleer een vurigen vriend te zien. Zij hadden reeds geruimen tijd geloopt zonder een enkel woord te wisselen, wat den Priester bijna moeilijker viel dan al de straks gehoorde smaadsredenen en de toegeworpen vuilnis te verduren, toen Jean bij een nauwe zijstraat plotseling bleef staan, en tot den ander, zonder hem aan te zien, zeide: »Blijf hier een oogenblik staan; zie goed waar ik blijf; en klop na een paar minuten daar óók aan.» Daarop liet hij hem alleen, deed eenige schreden in de duistere steeg en verdween in een der onaanzienlijkste woningen van die reeds zoo schamele buurt. De ander deed zoo als hem geboden was, klopte na eenigen tijd wachtens aan de nauwkeurig opgenomen deur, vroeg een oude vrouw, die hem opende, naar den bewoner, die echter, zoo als de bijna stokdoove hem werkelijk ernstig te kennen gaf, waarschijnlijk niet thuis was, maar werd toch door haar in een soort van kookhuis gelaten, waar hij zich ettelijke oogenblikken in de eenzaamheid ergeren kon over de onbeschaamde logen der oude; want de boodschap, die deze terugbracht luidde, dat de bewoner toch wel thuis was en de vreemde dus gindschen donkeren trap op kon klimmen. Met moeite strompelde hij naar boven, door niemant te recht gewezen, door niemant in het bijna stikdonker voorgelicht. Eindelijk kwam hij op een eng portaal en stiet de hand al tastend tegen een houten beschot,

dat hij nader onderzoek een deur bleek te zijn. Of de bewoner van het vertrek, waartoe die deur den toegang gaf, het rondtasten des zoekenden Priesters voor een bescheiden tikken aanzag, of dat hij hem niet langer in het onzekere wilde laten, hij riep met forsche stem: »binnen!» en hief zelf de klink op, die de ander maar niet scheen te kunnen vinden.

»Ik hoop voor u dat gij de hemelsche poorte der redding beter zult weten te vinden dan de aardsche,» zeide Jean op strakken toon. Zijne stem had echter dat smadelijke gebiedende, hetwelk haar straks kenmerkte, verloren.

»Eindelijk zijn wij dan alleen! Los mij nu het raadsel op! Neen, ik heb mij niet bedrogen. Gij zijt wel...»

»Jean van Verviers, een om den geloove vervolgte. Iedere vrome opent de houten armen, om mij aan het steenen hart te drukken, zoodra hij het hoort. Gij moet niet minder doen dan hij; gij moet vooral een vervolgte hoogschatten, want het bleek mij hoe gij naar de doornenkroon stondt. — Arme priester, merktet gij niet dat het een nagemaakte was, en dat ze veel had van een narrenkap!»

»Heilige Jezus, hoe ge spot! Maar verklaar mij dan toch het raadsel. Gij behoort niet tot de vermaledide kettters, de verdwaasde puriteinen! Neen, ik bedrieg mij niet, al wies er ook een koolzwarte baard, waar alles vroeger glad was, gij hebt toch uwe oogen niet kunnen veranderen; gij zijt de man, jegens wien ik veel heb goed te maken en voor wien de allerheiligste Maagd een groot wonder heeft gewrocht! Monsignore, ik heb u miskend, toen ik u een voorzichtigen leek dacht, terwijl gij de afgezant waart Zijner Heiligheid! Monsignore, vergeef mij wat ik voorheen deed, en zeg uwen oodmoedigen dienstknecht wat hij doen moet met het leven, dat gij in uwe goedertierenheid hebt gered.»

De Priester had zich voor den ander op de knieën geworpen en kuste een slip van diens wambuis, maar de vroegere twijfel moest wel weêr ontwaken, toen zijn redder, die gedurende de laatste woorden achteloos in zijn leunstoel was blijven liggen, luidkeels lachte en zeide: »De dankzegging is te vurig voor een martelaar, die de hemelpoort heeft willen bestormen! De erkentelijkheid is groot, ik erken het, want ik moet het er voor houden, dat ik aan haar de *metamorphose* heb dank te weten! Monsignore! Waarlijk een schoone titel! Sta op, man! noem uw naam, opdat ik wete wie mij hier te lande de waardigheid van afgezant van den Paus — rinkinken mijn vensterruiten niet bij dien naam? — waardig keurt.»

»Heb ik mij dan toch bedrogen werkelijk bedrogen? Maar de gelijkheid is treffend; die stem is bij wijlen dezelfde — neen, toch niet dezelfde!» mompelde de Priester, het hoofd schuddende.

»Spaar mij uw uitroepen, die ik toch niet begrijp, en noem mij uw naam. Gij zijt geen geboren Engelschman, evenmin als ik.»

»Gij kent mij dan waarlijk niet? Maar waarom

zoudt ge u hier ook jegens mij vermommen, alsge werkelijk Monsignore waart. Ik heet Con, en ben uit Schotland geboortig."

»En waarvoor hield ge me dan wel, Mr. Con?"

De ander zag hem voor het eerst eenigzins achterdochtig aan.

»Welnu? Als ik een Sheriff ware, dan zou ik u toch niet hierheen hebben gebracht. Begint ge bang te worden, Mr. Con?"

»Waar het de eer der Heilige Kerk geldt, vrees ik altijd haar niet krachtig genoeg te kunnen verdedigen..."

»Tot zelfs in den modder van de straat verdedigt gij hare eer. Ik was er getuige van!"

»Dat verwijt is onverdiend! De lieve Jezus hoort het mij zeggen, dat ik mijn arm lichaam gaarne had willen offeren om..."

»Een eereplaats te ontvangen in het Paradijs. Maar de Kerk hier op aarde wordt in deze tijden niet gediend door zieltogende martelaars..."

»Die grondstellingen hoorde ik weleer uit den mond van Rosetti."

»Wij, van de gezuiverde leere, koesteren juist geene hooge achting voor de zoogenaamde lammeren die niet blaten, omdat ze wel weten toch niet naar de slachtbank te gaan," zeide Jean, de vorige afgebroken zinsnede aanvullende. »Ge noemdet daar een naam. Hieldt ge mij misschien voor Rosetti, den vorigen schrijver der Koningin? De man is immers dood, en de dooden staan heden ten dage niet meer op."

»God, die om den wille der Heiligen zoo menig mirakel verrichtte, kan een zoon Zijner Kerk, zoo ijverig en voortreffelijk als Monsignore was, uit de dooden doen opstaan. Ja, ijverig en voortreffelijk was hij als niet een! Bisschop Turner ontzette zich ook bij het vernemen van zijn dood. Zijn Hoogeerwaarde had de genade mij mede te deelen wie hij eigenlijk was en hoe Monsignore werkte aan den opbouw der Heilige Kerk. Ik heb strenge boete gedaan voor mijne zonden jegens Monsignore!"

Con kon blijkbaar het denkbeeld nog niet prijs geven, dat hij werkelijk tot dengeen sprak, die gestorven was, maar opgewekt kon zijn. Jean bemerkte het, maar viel hem niet in de rede, en wendde ook geene poging meer aan, om een blijkbaar ongeeeselijken zieke te doen herstellen.

»Waar kwaamt ge van daan? Ik onderstel toch dat ge niet in Londen woont, daar ge anders reeds voor lang op een langoor de stad waart doorgejaagd en te Tyburn aan de kaak hadt gestaan. Waar komt ge dus van daan? En wat is uw doel?"

»Een woord van u, en ik vraag uwe bevelen."

»Zoo ik nieuwsgierig ware en begeerig om in te dringen in de geheime bedoelingen uwer geloofsgenoten, dan zou ik dat woord spreken, want ik behoef juist niet schrande te zijn, om te weten welk woord gij wenscht te vernemen. Maar ook zonder dat woord zult ge wel een raad van mij willen aannemen. Ik heb u gered, zoo als ge zelf zegt, en heb dus eenig recht op uw leven. Vertrek dadelijk

uit Londen, en ga naar Ierland; daar kunt gij alleen straffeloos het kleed dragen, dat u, naar het schijnt zoo lief is."

»Ik blijf hier. De Eeuwige gebenedijde zal mij nabij blijven. Ik moet de verstrooide kudde weiden, de afgedwaalde lammeren zoeken."

»En de kudde nog meer doen verstrooien, en de lammeren nog verder doen afdwalen. Denkt gij uwe Kerk aldus te dienen? denkt gij haar te kunnen dienen?"

»Ja, en zijt ge waarlijk niet voor wien ik u hield, dan hebt gij geen recht daarover te oordeelen, dan doe ik zelfs zonde door er met u over te redetwisten."

»Zacht wat, zacht wat! Vergeet ge reeds dat ik uw redder ben? Maar dat verklaar ik mij; minder goed evenwel, dat ge ook vergeet alleen vrij te zijn omdat en zoo lang ik het wil. Gij gaat nog dezen dag van hier, of ik lever u aan de konstabels over. Gij hebt de keus, Mr. Con!"

»Maar wie zijt ge dan? Behoort gij werkelijk tot de vijanden der Heilige Kerk, waarom mij dan te redden met gevaar uws levens? Zijt gij een trouw zoon dier Kerk, waarom mij dan te beletten wat ik behoor te doen en mij de Bisschop zelf heeft bevolen?"

»Ik heb weinig eerbied voor de scherpzinnigheid van uw Bisschop, indien hij u waarlijk beval te doen wat en zoo als gij het deedt. Waarom ik u redde? Uit puur medelijden, Mr. Con! Waarlijk gij wektet daar ginder medelijden op, dezelfde aandoening als de kreupelen of de blinde, die om een aalmoes bidt. Welnu, ik gaf u die aalmoes voor een enkelen keer; maar ik wil er u voor behoeden van giften te gaan leven; het is zulk een schrale kostwinning, en eindelijk voert de bedelarij toch naar het rasphuis."

Cons oogen flikkerden; zijn gelaat wisselde telkens van kleur. Hij was opgestaan en schoof den stoel, waarop hij gezeten had, driftig achteruit, zoodat deze dreigde te kantelen. »Nee, gelijkt ook uw uiterlijk op hem, uw innerlijk is geheel anders. Gij zijt geen vriend, maar een vijand der Kerk, en van zulk eenen neem ik geen raad aan, daar die ten verderve zou zijn van mijn allerheiligst geloof."

»Gij schijnt u wel eens meer bedrogen te hebben in uw oordeel over vriend of vijand, over het goede of het booze van een gegeven raad. Gij doet het u ook thands. Dien Signor Rosetti, dien ge nu ten hemel verheft, schijnt ge ook miskend te hebben en wellicht verdacht van vijandschap jegens uw Kerk. Uw eigen woorden doen het mij vermoeden," haastte Jean er bij te voegen, toen hij weder den ouden twijfel op 's Priesters gelaat zag verschijnen.

»In den naam der Heilige Drievuldigheid, zweer ik u de waarheid te spreken en u niet langer te vermommen!" riep Con, die werkelijk weder genegen was zijn allereerst vermoeden op te vatten, nu hij den ander zulk een duidelijk en waar beroep hoorde doen op het verleden; maar Jean

aarzelde noch haperde bij het antwoord, dat niets anders inhield dan eene herinnering van Cons eigen woorden, straks in dit vertrek gesproken. Op de hartstochtelijke en plechtige bezwering klonk dat antwoord al zeer koud.

„Ik heb nog meer te doen dan u een geloof te geven dat ge blijkbaar niet wilt aannemen, en er een te doen verdwijnen dat ge evenmin gezind zijt prijs te geven,” vervolgde Jean. „Slechts nog éene vraag, en ons onderhoud kan eindigen. Wilt ge mijn raad volgen en naar Ierland gaan of niet? Ja of neen, een ander antwoord verlang ik niet.”

„Maar waarom mij niet in staat gesteld te antwoorden? Is het nuttig voor de Kerk dat ik ga, dan zal zelfs geen heir van ketters mij terughouden, dan vertrek ik, al moest ik ook de reis op mijn kniën afleggen zonder rust en zonder brood. Maar is het ten nadeele, is het om mij te onttrekken aan den opbouw der vervolgde Kerk in Engeland, dan blijf ik, al zengt ook het vuur van de houtmijt mijn voetzool, al dreigt mij ook het rad, of de worgpaal...”

„Al genoeg, al genoeg!” riep Jean lachend. „Wat ge toch hoogmoedig zijt in uwe nederigheid! Leer toch wat natuurlijker te zijn, hetgeen een bewijs zou kunnen worden van uw beter inzicht in de werkelijke dingen om u heen. Treurig ware het voorzeker met uwe Kerk gesteld, als uw verblijf of uw vertrek iets tot haar toekomst afdeed! Maar nogmaals herinner ik u mijn vraag. Ja of neen? Slechts dit eene nog, om u de keuze wat gemakkelijker te maken: Gij wordt in Ierland gewacht.”

„Hoe nu? Gij weet dat? Gij behoort dus wél tot de geloovigen?”

„Wel zeker; de vraag is maar wat gij onder geloovigen verstaat.”

De Priester schudde weder met eenigen wrevel het hoofd; hij werd dit dobberen tusschen twee onderstellingen moede, dat geven en nemen, waarin de taktiek bestond van den man, die tegenover hem zat en wiens waar karakter hij maar niet ontdekken kon. Hij werd ginder verwacht. Maar dan door wien? Hij vroeg het en vernam dat de man, naar wien hij verwezen werd, Thomas O'Neil heette.

„Een Priester onzer Kerk?” vroeg Con, het antwoord schier met ingehouden adem wachtend.

„Een leerlooier.”

„En wat heb ik met zulk een te doen?” barstte hij los in werkelijke verontwaardiging.

„Dat zult ge van hem hooren. Ik kan u alleen de verzekering geven dat hij u niet in zijn vak zal opleiden.”

Die spotternij was te veel. Con was zijn ergernis niet meer meester. Hij ontveinsde niet langer, dat hij zijn redder voor zijn doodvijand hield, die hem de gevaarlijkste strikken spande, dat hij alzoo dit huis dadelijk wilde verlaten, al was hij ook zeker dat de konstabels hem aan den hoek der steeg opwachten.

„Blijf nog een oogenblik!” riep Jean gebiedend.

„Wat gij wilt doen is tegen de afspraak; want ik heb u immers gezegd dat ik, indien gij neen zegt,

voor de konstabels zal zorgen. Gij wilt niet gaan, omdat de man die u wacht, een leerlooier is? Toch zal die man u vruchtbaarder doen werken dan de Aartsbisschop van St. Andrews het u in Schotland wist te laten doen.”

„Heilige moeder Gods! hoe weet gij dat ik in Schotland ben geweest, dat ik daar...”

„Niets uitvoerde, he? Ik heb in Edinburg óók mijne bekenden, hoewel niet onder de priesters uwer Kerk. Ik vernam dat een zekere Con daar de wanhopige poging waagde, om de Hooglanden in oproer te brengen, zonder een enkelen rozenobel in de tasch, door het vuur alleen zijner prediking. Dat was dwaas, zóo dwaas, dat het nog 't verstandigst was, dien man over zijn eigen dwaasheid te doen struikelen. Dat is gebeurd. Nu wil men hem echter weêrhouden hier hetzelfde te doen en hem daarom naar een akker zenden, waar hij een ploeg zal vinden, en dien ploeg zal mijn vriend de leerlooier hem aanwijzen.”

„Jezus Maria! dat ik mijn verstand moog behouden!” riep Con, de hand aan het voorhoofd brengend. „Maar ik kan u niet vertrouwen, hoe gaarne ik het wilde,” vervolgde hij. „Verlos mij van die onzekerheid, Sir! Zweert ge mij, dat mij daar ginder niets gevraagd zal worden, dat tegen de belangen der Heilige Kerk — ik meen de Katholieke Apostolische — strijdt?”

„Zou men het dan aan u vragen? Zou men u dan vragen eene reis te doen die nutteloos ware?” vroeg Jean ernstiger dan hij tot dus verre gesproken had. „Men weet toch dat er getwijfeld kan worden aan uw overleg en beleid, maar niet aan uw ijver. Men wil zorgen, dat men van de beide eerste geene nutteloze offers behoeft te vragen, om zich te beter van den laatsten voor het beoogde doel te bedienen.”

„En wat is dat doel?”

„Men zal het u voorzeker zeggen als het bereikt is.”

„Niet eer?”

„Niet eer. Priester der Katholieke Apostolische Kerk, u zal het gebod der gehoorzaamheid toch niet vreemd zijn? Gij zult toch weten dat gij niet u zelven, maar uwer Kerk leeft?”

„Ik weet dat, en ik gehoorzaam waar zij het beveelt. Maar wat is mij een teeken dat het thands zoo is? Gij schijnt niet in den schoot der Heilige Kerk te leven, hoe zou u dan hare eer en hare overwinning ter harte kunnen gaan?”

„Dat is een dilemma, zeker voor u en velen onoplosbaar. Van alle levenden zou het voorbeeld Zijner Eminentie den Kardinaal Richelieu u daarop het best een antwoord kunnen geven. Welnu? Gaat gij, ja of neen?”

„Zoo ik kome op de plaats mijner bestemming, van wien moet ik zeggen gezonden te zijn?”

„Heb ik u dan mijn naam verzwegen? Zeg gerust dat Jean van Verviers u zendt. Maar het zal u niet gevraagd worden, want vóór uwe aankomst zal men weten dat ge komt. Ik begrijp ten laatste

dat uwe bezwaren overwonnen zijn. Gij gaat dus; ik wensch dat het morgen vroeg gebeure. Gij kunt tot dien tijd rust nemen te mijnent, en ik zal zorgen dat ge geschikte reiskleeren krijgt. Mary!" riep hij zonder verheffing van stem aan den trap, en de straks zoo stokdoove klepte op de mui- len vlug naar boven. »Deze is mijn gast; hij is moê en hongerig. Gelief haar te volgen, Sir!" zeide hij tot Con, die, hoe gaarne hij ook misschien nog enkele woorden met den raadselachtigen man had willen wisselen, wel genoodzaakt was zijn ver- langen op te geven. Terwijl hij den weg insloeg, dien de oude vrouw hem aanwees, hoorde hij haar nog zeggen, dat de kleine beneden wachtte en er al een paar keeren dien morgen geweest was. Zij had zeker bevel ontvangen om hem boven te laten, want weldra sloop er iemand met zachten tred den trap op tot aan de kamer van Jean. Het was een niet meer dan schamel gekleede figuur, die geleerd had te buigen en te zwijgen, want met het hoofd op de borst bleef hij voor de tafel staan, waarvoor Jean nederzat, blijkbaar in gepeins verdiept. Einde- lijk hief Jean het oog op, vestte het op hem en toen op de deur, en de ander, die de richting van den blik gevolgd was, begreep den stillen wenk zonder nadere aanduiding, en sloot haar af.

»Hoe is het ginder?" vroeg Jean.

»Geene verandering. De Koningin is woedend over de ontdekking van het komplot en verwenscht My- lady."

»En dat noemt ge geene verandering. Zij ga nog verder; zij moet nog verder gaan, begrijpt ge? Zij worde er wel van overtuigd, dat zij en de Koning op een mijn wandelen... Zijt ge reeds wat gevor- derd met Mylady, en hebt gij de eer in haar ver- trouwen te deelen?"

»Ik ontmoette haar juist voor ik u hier straks mijne opwachting kwam maken. Zij wantrouwe mij sterk, zij had ook het schootkind van Hare Majesteit gesproken; wat er voorviel ben ik nog niet te weten gekomen. Zij had echter vernomen dat ik de lieve kleine juist niet veel goeds van haar verteld had; ik deê boete als een berouw heb- bend zondaar, maar of het mij iets baten zal, is mij nog onbekend."

»Ik weet wat zij met Lady Jane gesproken heeft. Gij zoekt deze te naderen; gij moet haar dikwijls spreken en alsdan ongedaan trachten te maken wat ge deedt. Robert Conway moet leeren haten; hoe, dat laat ik aan uw vindingrijk vernuft, over; het verstaat zich op die dingen."

»Ik zal trachten..... ik hoop uwe goedkeuring te verdienen..... Heeft Uwe Edelheid ook iets voor het Noorden?"

»De Schotsche broeders zijn wakker genoeg. Zij doen zoo zeer hun best en worden zoo goed bijge- staan door de godzalige vrienden in het Zuiden, dat het evenwicht dreigt verstoord te worden, en men de tegenpartij haast moet gaan helpen. Maar we kunnen daarmede nog wel eenigen tijd dralen; wachten we geduldig tot ze elkâar nog wat meer

hebben geslagen en verzwakt!" De laatste woorden mompelde hij meer in zich zelve. »Kom dicht- er bij, François! Gij zult mij misschien in langen tijd niet terugzien, in zeer l ngen tijd!" herhaalde hij bijna plechtig. »Al moest ik niet van hier, toch zou mijn veiligheid het eischen, daar dit huis niet meer zoo verborgen kan blijven als het tot dus verre was. Ook zijn er nog andere omstandigheden, die mij dringen van kleed en naam te veranderen." Hij bleef een oogenblik zwijgen, als had hij rust noo- dig om zijne gedachten te zamelen en al de scherpte van zijn brein te richten op hetgeen hij nog met den oodmoedig wachtenden dienaar te spreken had, die de stilte niet waagde te storen en den ander zelfs niet durfde aanzien, misschien wel om niet on- bescheiden genoemd te worden. »Gebeurt er iets zeer bijzonders, François! en gij weet wat ik daar- onder versta, breng het dan ter kennis van den Bis- schop; houd dien goed op de hoogte; door hem zal ik vernemen wat ik noodig heb te weten. Hebt gij noch de Bisschop in twee maanden iets van mij vernomen, zoo hou dat voor een teeken dat ik in hechtenis ben, en verzoek Zijner Eminentie dan, dat hij mij doe opeischen, mij, verstaat ge? op officiële wijze, door den Gezant. Hebt ge geld noodig?"

»Ja, Heer!"

»Zijn al de gelden uitgegeven?"

De ander knikte toestemmend.

»Laat mij zien hoe gij ze besteed hebt."

François haalde een briefje uit den zak, dat hij zijn gebieder overreikte. Deze ging de sommen daarin uitgetrokken na en scheen de beteekenis te kennen van al de zonderlinge teekens, die er achter stonden.

»Ge kunt de gratifikatie aan den kamerdienaar Zijner Majesteit voor de eerstvolgende maand ver- dubbelen. Hij zal er scherper door hooren en ver- standiger door spreken en gewilliger door overbrengen wat hij overbrengen moet. Verdubbel ook uw gift aan de oude heks, de bewaakster van het schoot- kindtjen, met het doel als u straks werd aangeduid. Daarentegen kunt ge uw giften verminderen aan de bedienden van eenige leden van den Bijzonderen Raad en vooral aan u zelve, François!" De man verkleurde; zijn geelbleeke gelaatskleur verkreeg bijna een licht-groen waas; hij sloeg de oogen neder voor den bestraffenden blik, die op hem rusten bleef.

»Ik vermoed toch, dat de som, die aan de verand- woording op deze lijst ontbreekt, aan u zelve zal zijn uitbetaald. Ik heb u een ruim maandgeld toe- gelegd, ruim genoeg voor al uwe behoeften. Is uw taak volbracht, dan weet gij wat ik beloofde, en, hetzij ik dan nog leef of niet, de belooning zal u geworden. Gij hebt toch geene bijzondere, geene geheime behoeften?... De gelden, die gij verand- woordt, zijn overeenkomstig mijn verlangen verstrekt. De vijftig pond, die er aan het bedrag, dat ik u laatstelijk ter hand stelde, ontbreekt, hebt ge dus uitgereikt aan anderen dan ik u opgaf of aan u zelve; beide zou buiten den last zijn dien ik u gaf. In het eerste geval verzoek ik te weten, wie ge er

meê bevoorrecht, in het tweede wat gij zelf er meê gedaan hebt."

»Heer, het leven aan het hof...."

»Geene uitvluchten, François! Uw uiterlijk draagt de blijken, dat ge mijn raad om zuinig en nederig te zijn in acht neemt. Ik wil niet hebben dat ge spaart; want het geld, dat gij niet dringend behoeft, kan ik gebruiken; bovendien waarom zoudt ge sparen, daar uw toekomst verzekerd is. Bij onze vorige afrekening kwaamt ge ook te kort, hoewel niet zooveel als nu, Uwe geheime behoeften schijnen te klimmen; welke zijn die?"

»Ik stond zoo geheel alleen.... Uwe Edelheid vond dat noodig, en dat zal dan ook wel noodig zijn; maar ik verviel in een bekoring — ik ontmoette er eene, die...."

»Gij hebt haar toch niet gewaagd te huwen?"

»Zij heeft recht het te vorderen!" klonk het antwoord op schier wegstervenden toon.

»Ook dát nog! Wie kon dat denken van dezen!" mompelde Jean. »Begrijpt ge dan niet, ongelukkige! dat zij, wie het ook wezen moge, u misleidt, dat zij u aanhangt alleen om de shillings, die gij haar geeft? Welke andere reden zou er kunnen zijn? Gij zijt toch niet blind?"

»Zij is leelijk als ik, Heer! maar ik weet, dat zij me lief heeft."

»Gij weet, gij weet! Wat weet ge? Tot dusverre waart ge zoo bescheiden te bekennen, dat ge niets wist, en waart ge dus niet vreemd aan alle wetenschap; maar nu er een kinderachtige hartstocht rondspookt in dat arme hoofd, schijnt ge zelfs het weinig, dat ge bezit, verloren te hebben. Ik weet, dat ze mij lief heeft! Bespottelijk uit iederen mond en niet het minst uit den uwen! Het is een bekoring, die ge ontvlieden moet, hoe eer hoe beter!"

»Ik kan niet.... ik geloof niet te kunnen, Heer!"

»Maar ik geloof het wel en het is goed voor u, dat ik het geloof. Gij kunt ons niet meer dienen, zoo gij die betrekking niet dadelijk afbreekt. Uwe waarnemingen en gedachten mogen geen echo hebben! begrijpt ge me goed? Gij ziet die vrouw nooit weêr of gij gaat naar Frankrijk terug."

»Maar zij heeft mij waarlijk lief, Heer!"

»Genoeg! Gij zendt haar tien pond tot afscheid. Geen woord meer over die zwakheid, die ik u voor ditmaal vergeef, François!"

»Monsignore!"

»Gij weet, dat ik in staat ben u gade te slaan of het te laten doen. Noodzaak mij niet u los te laten. Gij behoort geheel en onverdeeld aan de heilige zaak, of ge wordt haar verrader. Er is geen middenweg. Ik lees nog onrust op uw gelaat; die moet verdwijnen, François!"

»Verg niet dat offer!" bad François, voor hem nederknielend met gevouwen handen. »Ik erken mij schuldig; ik kan niet gehoorzamen."

»Gij kúnt niet? Ik dacht u verder gevorderd in de kennisse uwer dierste plichten!" Zijn stem klonk bestraffend; het oog zag met strengheid op den ge-

bogene neder, die, hoe verachtelijk hij ook in veler oog mocht zijn, in dit oogenblik een innig medelijken verdiende, daar de strijd dien hij voerde tegen de macht, welke hem beheerschte en welke hij toch vereerde, al zijne krachten uitputte. Jean twijfelde niet langer aan de innigheid der opgevatte genegenheid, maar vond daarin een grond te meer om die te bestrijden. Dat zij ontkiemd was zonder dat hij het had bemerkt, wekte zijn wrevel. Na den geknielden een wijl aangestaard te hebben, bracht hij de hand aan diens hoofd en richtte dit op, waarna hij ernstig en plechtig en aan het slot zelfs met iets vleiends in den toon zijner stem, hem te gemoet voerde: »Al moest ik het ook niet vorderen in den naam van hem, die mij gezonden heeft, mijn zoon! toch zou ik het moeten doen om u zelfs wil. Gij moet dien duivel uit uw hart bannen. Wat is de gehoorzaamheid, zoolang zij geen strijd vordert? Slechts een beweging der lippen. Neen, al wat in u is moet er tegen krijg voeren en nochtans moet ge gehoorzamen, dat is de eisch der Kerk, waaraan zij haar beloftenisse van belooning verbindt. Sta op, mijn zoon! gij zult doen wat ik u zeg. Het is eene beproeving, die ik u waardig keur, en staat gij haar door, wacht dan de belooning; zij zal er eene zijn, zoo als gij u die wenscht. Sta op!"

»Dus mag ik hopen, dat eeuemaal...."

»Gij moogt hopen, meer niet. Zou het een beproeving zijn, indien ik thands meer zeide?"

François rees op; er lag reeds eenige berusting op het straks nog zoo bewogen gelaat. Nog waren de oogen vochtig, maar toen Jean van zijn gang naar de spijskast was teruggekeerd, was ook dit voorbij en bleven zijne lippen gesloten, terwijl de meester hem eenige goudstukken voortelde. Vijftig pond ontving hij minder dan de vorige keer, maar ten slotte werd hem nog tien pond in de hand gedrukt met een veel beteekenenden blik.

François had den meester zonder eenige nadere aanduiding begrepen. Was de hartstocht op het machtwoord des anderen ook niet gebannen, toch had François het vaste voornemen om te verrichten wat hem bevolen was, om het offer te brengen, dat hoe zwaar het ook viel, hem geen enkele klacht ontlokte over den meester, die het van hem eischte. Integendeel, innige vereering straalde er uit zijn oogen, diepen eerbied verried zijn gantsche houding, terwijl Jean, door het zwijgend uitbetalen van de som, als geschenk voor de vrouw welke verlaten moest worden, hem een diepe wonde toebracht. Er werd verder met geen enkel woord van deze zaak gerept. Jean hield haar voor geregeid en had nog andere gewichtiger aangelegenheden met zijn dienaar te bespreken.

»Ik moet nog in den loop van den dag een geleide-brief hebben voor Geffroy Hawkins," zeide Jean. »Schrijf dien naam op, om er geen fout in te maken. »Zeg Hare Majesteit dat dit de naam is van een vervolgd priester. Oliver St. John moet zoo mogelijk den geleide-brief teekenen. Die handteekening vooral zal den houder de reis niet weinig

kunnen veraangenamen, want Oliver St. John geldt als een overste onder de Belzebubs."

»Ik zal trachten, Heer!"

»Niet alleen trachten, maar volbrengen. Ik heb dat papier nodig. Is Oliver te achterdochtig om dat stuk uit te reiken aan iemand dien hij niet kent, laat Carlton het dan maar teekenen of een ander. Nog iets. Gij kent Robert Conway?"

»Ik geloof hem eens gezien te hebben, toen hij hier aanklopte en ik juist de deur verliet."

»Waarlijk? En ik hoor dit nu eerst als bij toeval. Dat kan ons waarlijk bemoeielijken." Hij dacht even oogenblik na. »Welnu, laat het ergste gebeuren; de taak is weldra afgedaan." Hij wenkte François heen te gaan, die, voor hij vertrok, de hem toegestoken hand aan de lippen bracht.

Toen Jean alleen was richtte hij zich uit den stoel op en wandelde hij ettelijke minuten het kleine vertrek op en neder. Slechts eenige afgebroken volzinnen bracht hij uit.

Er mocht uit afgeleid worden, dat hij met zijne verbeelding niet alleen op het gebied der staatkunde verwijlde, maar ook op een ander, waar hij zelfs langer op rondkruiste en hij menig bochtig pad aantrof. Zijne Eminentie had hem niet langer nodig. De partijen stonden scherp genoeg tegen elkander over. Het beoogde doel zou weldra bereikt mogen heten. Hij mocht thans voor zich zelven zorgen, zijne onverdeelde krachten wijden aan datgeen, wat het hoofddoel van zijn eigen leven scheen. Licht moest er komen in het duister om hem heen: de raadselen van het verleden moesten opgelost worden! Maar hoe? Waar lag de sleutel voor dat cijferschrift? Waar het spoor, dat hem in den doolhof zou brengen en er weder uit? Slechts iets wist hij: hij had aanvankelijk goed getroffen, maar om te vernietigen moest hij meer pogen te weten, en hoe te komen tot die wetenschap?

Het overige van dien dag bleef hij opgesloten. Wat hij uitrichtte? Zelfs al had de vrouw, die sedert maanden met hem woonde, op den drempel gestaan en naar binnen gegluurd, zij had van de daar verrichte bezigheden zich geenerlei begrip kunnen vormen. Zij had uit den hoek naast de spinde, uit een kast, die daar in den muur was, verschillende oude, half versleten voorwerpen kunnen zien te voorschijn halen, die allen met de meeste zorg bezichtigd, sommige zelfs werden aangepast. Nu een paar hooge, maar heerlijk gelapt laarzen, toen een leëren jak, waarvan de uitslag afgewischt, maar voor het overige het vuil niet werd afgeklopt. Zij had hem soms kunnen zien stilstaan als een slaapwandelaar, de armen echter heftig zien bewegen, om vervolgens hem weder in den stoel te zien neêrzitten en daar een poos onbewegelijk te blijven, tot hij, plotseling opgesprongen, de spinde openrukte en, uit een der laden, onder oude voddën, een klein voorwerp oprakelde, dat hij aanstaarde en kuste terwijl hem de tranen over de wangen liepen. Als het haar mogelijk geweest ware hem op dat oogenblik te naderen, dan zou ze een beeltenis hebben gezien van een vrouw of lie-

ver een kind, met zwarte lokken, met een paar oogën even donker, maar waarin een rood gouden weerschijn als verborgen lag; met een klein mondtjen, de mollige rozenkleurige lippen door een spotziek glim achjen omspeeld.

Maar de oude vrouw mocht evenmin als ieder ander in dat vertrek komen, als de bewoner zijne zwaarmoedige of liever „stille" buien had, zoo als zij het was beginnen te noemen. Zij wist het zoo goed, dat zij zelfs geen enkele poging aanwendde om de deur te doen openen, als de grendel er van binnen was voorgeschoven. Zij kon dus evenmin als ieder ander eene vergelijking maken tusschen den gemoedstoestand van dien man, in de eenzaamheid en in de bezige wereld; tusschen dien man aan gene en dien aan de andere zijde der deur.

Toen zij in de schemering naar boven klepte om hem aan te zeggen, dat „de bekende beneden wachtte," hoorde zij de gewone stem die haar droog en koud verzocht den wachtende boven te doen komen. François verscheen en reikte hem een stuk papier over. De zweetdruppels stonden hem op het voorhoofd; hij had zich dus wel gehaast. Een enkel woord van erkenning, van dank voor hetgeen hij gedaan had, zou hem een kostelijke belooning zijn geweest; maar de meester achtte dit zeker niet goed en het oogenblik der belooning nog niet gekomen. François begreep het en berustte daarin.

»Hebt ge mij nog iets meê te deelen?" vroeg Jean, toen de ander bleef wachten. François boog zich tot den meester voorover en meldde wat er sedert den morgen gebeurd was, hoe Goring zelf de ontdekking van het komplot op zich had genomen en Henry Percy was gevlucht. Een genadige hoofdknik bedankte hem voor de goede tijding en was tevens het teeken dat hij kon gaan. Het papier, dat Jean ontving, was werkelijk de begeerde geleide-brief, die door tuschenkomst van Hare Majesteit was verkregen. Hoe machtig ook haar invloed binnen White-Hall was, hij had zich toch niet kunnen uitstrekken tot Oliver St. John, want de handteekening van dezen, hoe vurig ook verlangd, ontbrak. Toch kwam dat papier Jean bruikbaar voor en haastte hij zich naar het vertrek, waar Con den gantschen langen dag was opgesloten geweest, ten prooi aan zijn innerlijken twijfel en ergernis, geslingerd tusschen vertrouwen en wantrouwen, tusschen erkentelijkheid jegens hem, die zijn redder, en vrees en afschuw voor hem, die zijn verrader kon zijn. Een kreet van blijdschap ontglipte hem, toen hij eindelijk de deur zag opengaan, ofschoon de gemengde aandoening, die hem gedurende ettelijke uren beheerscht had, den toon waarop hij den ander verwelkomde niet onduidelijk tintte.

»Gij zijt Geoffroy Hawkins tot dat gij bij Thomas O'Neil zijt aangekomen," zeide Jean, Con het papier voorleggende, dat van 's Konings zegel was voorzien.

»Lieve Jezus! hoe komt ge daaraan? Zijn de tijden dan plotseling weder verkeerdt? Zijn wij dan niet meer buiten de wet?"

»De Priester Con is nog buiten de wet; Geoffroy

Hawkins is een trouw onderdaan Zijner Majesteit, een koopman uit Londen, die leer gaat inkoop en bij Thomas O'Neil. Dat zal hij evenwel alleen zeggen, indien het hem gevraagd wordt, en anders niet. De Priester Con is te gelijk met de kleëren, die hij heeft afgelegd, verdwenen, totdat O'Neil hem weër doet verschijnen. Waarom trekt Geffroy dat wambuis niet aan, slaat hij zich niet dien mantel om, dien ik hem liet geven?"

»Het zijn de windselen dier gevloekte Puriteinen!"

»Gij oordeelt streng over de broeders, die, wat nog meer zegt, de uwe zijn!" hernam Jean schertsend. „Ja, de uwe! Vergeet dat vooral niet op reis. Leer de brabbeltaal aan, zoo ge haar nog niet kent. Toch raad ik u, slechts spaarzaam te wezen met uwe woorden. Gij moet meer laten dan doen, verstaat ge? U wordt dat door uwe geestelijke overheid bevolen."

»Gij zijt dus haar tolk? Gij zijt dus...?"

»Of ik het u al voor de honderdste maal herhaal, gij gelooft het toch niet. Daar is reisgeld. Leg u vroeg te bed, want met het kraaien van den haan moet gij op weg zijn. Den weg dien gij te nemen hebt, teekende ik hier op. En nu, vaarwel! Gedraag u als een verstandig man, Mr. Con! opdat uwe vrienden hun tijd beter besteden kunnen dan om u van nieuwe gevaren te redden."

»Zal ik u morgen niet zien eer ik heenga?" zeide Con op een onderworpen toon.

»Neen! ik verlaat dit huis nog heden avond. Vaarwel! Volbreng den arbeid, die u zal worden opgelegd, met ijver, en gij zult vele tekortkomingen bedekken."

De deur werd gesloten; de voetstap van den raadselachtigen man, wiens aanblik telkens zulke zonderlinge herinneringen te voorschijn riep, werd zwakker en zwakker en weldra niet meer gehoord.

Jean had zich weder in zijne kamer opgesloten, waar hij eenige papieren verbrandde, zijn zwarten puntbaard afschoor, zijn bakkenbaard even als zijn hoofdhaar met eenig poeder bestrooide; waardoor beiden een grijsachtigen tint aannamen. Vervolgens trok hij de hooge laarzen en den lederen kolder aan en zette hij zich een oude wollen muts op het hoofd. Toen hij gereed was, knielde hij een oogenblik in de schaduw, die de sponde wierp, neêr, waarna hij zonder om te zien den trap afsloep en zonder de hulp der oude dienstbode in te roepen, de voordeur opende, die hij niet dichtsloeg, maar achter zich op den kier liet staan. Hij was spoedig de nauwe steeg uit en op de straat, waar hij zich onderdeziech aldaar bewegende burgers verloor. Zonder eenigen hinderpaal te ontmoeten, alleen hier en daar nagestaard door een voorbijganger, die niet zeer gesteld scheen op een soudenier Zijner Majesteit waarop Jean geleek, kwam deze in de nabijheid van den Tower, zoo als het scheen, moede en uitgeput aan. Het zweet stond hem op het bruij-geel gelaat en het stof had zich daarmêe vermengd, zoodat zijn uitzicht wel overeenstemde met den toon, waarop hij den buitensten schildwacht toesprak, dien hij

verlof verzocht om door te gaan naar het wachthuis aan de poort. De toegesprokene zag er geen bezwaar in, dat toe te staan; hij zag in den vreemde een kameraad en wilde zelfs als zoodanig een praatjen beginnen, wat de ander echter niet scheen te wenschen, daar hij bij herhaling verzekerde doodaf te zijn. De hoofdman van de wacht zag hem verbaasd aan, toen hij het verzoek van den vreemde had vernomen, dat niet minder inhield dan een bede om nachtverblijf en, kon het zijn, om verderen bijstand. Hij had tot het leger Zijner Majesteit behoord, dat nog altoos bij York lag en aan alles gebrek leed. Door fraaie woorden geleid, was hij naar Londen getrokken, waar men hem gouden bergen had beloofd, als hij Zijne Majesteit trouw wilde dienen; maar hier aangekomen, had hij maar al te spoedig bespeurd, dat men hem tot verraad wilde verleiden. Hij had geweigerd en was toen gekneveld geworden en gevangen gehouden in een huis, dat heel eenzaam stond, maar hij had gelukkig daaruit weten te komen. Zonder eenigen maag of bekende had hij den gantschen dag rondgezworven, tot hij op het denkbeeld was gekomen zich hier aan te melden, waar een soudenier, en vooral een, die trouw was gebleven aan zijn eed, wel een gastvrij onthaal zou vinden. De officier vond de mededeeling belangrijk genoeg om haar Sir Balfour over te brengen. De man, die voor hem stond, erkende tot de geworven knechten te behooren, die het legerkomplot hadden moeten uitvoeren; die man kon een kostelijke getuige wezen, op wien Sir Balfour wellicht hoogen prijs stelde. Hij had juist geoordeeld, want hij ontving bevel den vreemden knecht dadelijk bij den Luitenant te brengen. Lichtgeloovig bleek deze echter niet te wezen. Niet te vergeefs toch was hem de grootste behoedzaamheid van wege het Parlement aanbevolen, en zulk een vreemdeling, die als uit de lucht kwam vallen, die een wel niet ongelooftelijk maar toch zonderling verhaal deed, zou onder het voorgeven van een getrouw dienaar te zijn, wel eens een zeer ontrouwe kunnen wezen.

»Uw naam?" klonk het dan ook met de stem eens rechters, die een beschuldigde voor zich ziet staan.

»Henri la Faille, in Frankrijk geboren en in Ierland opgevoed, maar in de ware religie."

»En gij werdt overgehaald om uw vendel te verlaten, wat u des doods schuldig maakt?"

»Kogels kwamen er te kort als dat de straf was, want niet één vendel is meer compleet. Bovendien waren het mijne officieren zelve, die er mij toe overhaalden."

»Hoe heten die?"

»Mr. Parker en Hugh Potter."

»Teeken dat op, Mr. Tebbutt," zeide Sir Balfour tot den officier, die den vreemden knecht had binnengebracht.

»Maar dat waren niet de aanleggers," hernam de knecht, die, als door moêheid overmand, zich de vrijpostigheid veroorloofde van op een punt van den naastbijstaanden stoel te gaan zitten.

»Wie waren dat dan?" vroeg de Luitenant met belangstelling.

„Ik ken hunne namen niet. Ik heb maar één hunner gezien — het was nog een knaap dacht me — zwart hair had hij en kleine *moustaches*; hij was overladen met linten — een stout drinker en een baas in het zwetsen. Wacht eens; zijn naam... zijn naam was... ik hoorde hem Henry noemen.”

„En wat sloeg men u voor?” vroeg de Luitenant op zachter toon.

„Naar Londen te gaan en daar Zijne Majesteit te dienen zoo als ik straks reeds aan Zijne Edelheid zeide,” antwoordde Henri la Faille, op den officier wijzende, die hem binnen had gebracht. „Ik moest wanneer ik in Londen op de aangewezen plaats was aangekomen, wachten tot men ons noodig had.”

„Ons? Hoeveel waren er wel?”

„Zeker een heele hoop, maar het rechte getal kwam ik niet te weten. Ik werd er met een vijftal opgesloten, maar dit waren wilde Ieren, die alles wilden als ze maar een goudstuk kregen.”

„Waar moest ge wachten?”

„In een huis aan een uithoek van Londen. Waar het staat weet ik niet, maar als ik het zie, zal ik het herkennen.”

„Zoo. Het is mogelijk, dat het u gevraagd zal worden. En met welk doel kwaamt gij eigenlijk hier?”

„Om huisvesting. Een vreemde soldaat en nog wel een voetknecht, zonder een enkele penny op zak, vindt in Londen nergens een goed onthaal. Ik heb van den vroegen morgen rond geworven.”

„Gij hadt u bij een konstabel kunnen aanmelden.”

„Maar ik was er juist niet op gesteld met zulk volk in kennis te komen, Sir! Het was een vuile zaak en zoo licht kon ik er ook in betrokken worden. De kleintjens hangt men en de grooten laat men in zulke gevallen wel eens loopen. Ik had graag stil naar huis willen gaan maar ik had honger en geen geld. Een leêge maag scherpt soms de zinnen en zoo kwam het, dat ik na uren omzwervens de stoute schoenen aantrok en hier aanklopte. Misschien kon Uwe Edelheid mij wel gebruiken; zoo niet, dan zal ze me toch wel wat stroo willen geven en een korst brood.”

Was Sir Balfour ook nog niet geneigd volkomen vertrouwen te stellen in de gehoorde woorden, hij werd er toch door bewogen om het laatste verzoek in te willigen, zoodat Mr. Terbutt last ontving den knecht een legersteê aan te wijzen, waarbij echter werd voorgeschreven, dat de deur van het aan te wijzen hok uit voorzichtigheid dien nacht moest gerendeld worden.

„Die man kan ons misschien goede diensten bewijzen, indien hij waarheid heeft gesproken. In allen gevalle is het echter noodig, dat hij bewaakt wordt,” zoo luidde de meening van den Luitenant.

Wat men hem den volgenden dag boodschapte aangaande Harry — zoo was de Fransche naam reeds verbasterd, — deed gelooven, dat de genomen voorzorgmaatregelen wel overbodig mochten heten. De man had zijn kruik water geledigd, het harde

brood, dat men hem bezorgd had, opgegeten en lag nog altijd te snorken op den stroozak, dien men in de enge cel, hem tot verblijf aangewezen, in der haast had neêrgeworpen. Toch was zijn waarheidsliefde nog niet bewezen; maar zelfs al bleek het tegendeel, toch wilde Sir Balfour hem niet wegzenden vóór hij het Parlement had geraadpleegd. In dien tusschentijd kon men de proef nemen van 's vreemden ware gezindheid, indien men hem schijnbaar de volle vrijheid gaf, hem toestond den Tower te doorloopen, maar hem, zonder dat hij 't bemerkte, deed gadeslaan. Daartoe besloot Sir Balfour. Harry werd dien ten gevolge te kennen gegeven, dat hij zijn ontbijt kon gaan nemen in de spijskamer der bezetting en vervolgens doen kon wat hij verkoos, totdat Sir Balfour hem riep, met dien verstande echter, dat hij geen hok zou openen dat gesloten was, geen gang zou inslaan, waarvan de toegang niet openstond, een en ander op poene van dadelijke inhechtenisneming. Harry liet zich al heel spoedig de spijszaal wijzen, wat een teeken was, dat zijn honger nog niet gestild en zijn dorst nog niet gelescht was en zat weldra te midden van eenige knechten aan, die den afgeloopen nacht de wacht hadden gehad, vroeg in den morgen naar kooi gekropen waren en dus later dan de kameraden, die hen hadden afgelost, ontbeten.

De Towerbezetting dier dagen bestond, op slechts weinige uitzonderingen na, uit het schuim der natie, want ieder, wien nog eenig middel van bestaan restte, schuwde den soldatenstand en vooral dien van wachter in de groote gevangenis van het koninkrijk. De vreemde gast scheen er van gehoord te hebben en dus niet begeerig om zich in het gesprek te mengen, dat zij, toen hij binnentrad, onder elkaar voerden, en dat voornamelijk in het behandelen van de stuitendste onderwerpen, ondermengd met de grofste vloeken en verwenschingen, bestond. Harry had op zijn bochtig levenspad vele en velerlei menschen ontmoet; hij was niet schuchter van nature, niet teder van oor. Toch keek hij thands verlegen voor zich, was hij ondanks zich zelven in een gepeins verzonken, dat niet van de aangenaamste soort bleek te zijn, want zijn gelaat was strak en drukte walging uit, wat bij de uitbundige losbandigheid der anderen niet weinig afstak en juist de aandacht, die hij zeker niet had willen trekken, opwekte. Een hevige slag op den schouder deed hem opschrikken. Een der knechten was hem op zij gekomen en gaf daarvan op die wijze blijk.

„Heb je je handgeld beet? Daar zullen we een vrolijken avond van maken.”

„Nog niet, maar als ik het krijg is het tot uw dienst.”

„Hoor me dat papkind eens!” bulderde de ander tot de broértjens, die mede nader waren getreden en, bezig met het drooge brood met moeite te kauwen en door te slikken, hem omringden. „Denkt het jong, dat het al vaár is? Wat breng je meê in de tasch?”

„Ik heb geen penny, mannen! Laat mij dus met

vrede!" hernam Harry met kwalijk verborgen onwil. Maar dat vuurde de baldadigheid der anderen des te meer aan. Als hij nog niets had, dan zou hij toch iets krijgen; want achttien shillings was het handgeld voor den kleinsten en hij gold zeker wel twee shillings meer. Men kon er vast een worp op wagen en wat er overbleef bestemmen om den eersten feestavond den besten — en er was er spoedig een in 't verschiet, als de groote heer, die boven zat, op het blok moest en zijn rijke opperkleeren hun ten deel vielen — er een vat porter meer van te leëgen. Maar Harry weigerde; hij geloofde niet eenig handgeld te zullen krijgen en wilde daarom geen geld verliezen, dat hij nooit zou kunnen betalen; ook was hij er in 't geheel niet zeker van, dat Sir Balfour hem als knecht zou aannemen.

»Maar iets zal je toch wel bij je hebben! Voor den dag er meê, en als je 't niet geven wilt zullen we 't wel vinden.... Kom aan, jongens! het papkind is nog te schuw; we zullen hem een beetjen helpen!"

Zij wilden hem te lijf om zich er van te vergewissen of hij geenerlei waarde bij zich had. Harry scheen echter gewichtige redenen te hebben om een plaatselijk onderzoek te schuwen en achte het oogenblik gekomen om zich minder gedwee en vreesachtig te toonen dan waarvoor zij hem hielden. Was hij ook niet opgewassen tegen de Herkuleskrachten der gespieerde knechten, toch kon hij misschien door vermetelheid eenig ontzich inboezemen. Met een snelle wending ontging hij den greep der uitgestoken handen, terwijl hij een houten zit opnam, dien hij in het rond zwaaide, met de korte maar ernstige verzekering, dat den eersten, die nader trad, de hersens zou worden ingeslagen. Dit hielp, en bovenal de daarop volgende mededeeling, dat hij geen nieuweling was en met plezier den dans wou beginnen, niet met groote dikke woorden, waar de kinderen meê naar bus gejaagd konden worden, maar met knods of musketkolf; wilden zij goed, hij zou het ook zijn, maar indien niet, dan zou hij graag de proef willen nemen of hun kop harder was dan die van de anderen waar hij wel een bres in had weten te beuken. De aanvallers zagen elkaâr even veelbeteekenend aan, waarna de voorste hem de hand toestak onder verzekering, dat hij een kaerel was, dien zij maar spoedig het handgeld toewenschten en waarachtig een deel zouden gunnen van de plunje, dien de Lord van daar boven, die op den dood zat, welhaast zou afleggen. De vrede werd gemaakt, evenwel niet dan nadat Harry, die er eerst bezwaar tegen scheen te hebben, de ongewassen handen der nieuwe wapenbroeders had gedrukt. Van de zijde des nieuw-aangekomenen scheen het gesloten bondgenootschap goed gemeend, want hij vroeg hun of hij ook eenig werk voor hun kon doen; dat hij goed uitgerust was en dus, in afwachting dat hem werd aangezegd wat er over hem besloten was, hun de dagtaak wel wat wou helpen verlichten. Het aanbod werd gunstig opgenomen, en schijnbaar in de beste overeenstemming

trokken zij gezamenlijk naar een der naastbij liggende wachtkamers, waar de nieuw aangekomene bij de anderen werd ingeleid en weldra bezig was eenige hellebards en musketten schoon te maken. Op den bevelvoerende Officier scheen de hulpvaardigheid, de zucht naar gezelligheid en de rustigheid van den vreemden knecht mede een gunstigen indruk te maken, waarvan Sir Balfour niet lang onkundig bleef. Het wekte dan ook geenerlei argwaan, dat Harry, na een tijd lang gepoetst te hebben, den arbeid staakte, de binnenplaats eens opwandelde, een praatjen maakte met den schildwacht, die wat verder stond, den hoek omsloeg en met licht verklaarbare nieuwsgierigheid de torens en muurkanteelen, die zich aan zijn oog opdeden, bezag. Aan het wachthuis in den Bell-toren werd hij aangeroept en maakte hij zich bekend. Weldra was hij er ingetreden en stond hij achter de knechten, die aan het verkeerbord zaten. Hoe daartoe ook uitgenoodigd, hij bleef weigeren om zelf te spelen, getrouw aan zijne vroegere verzekering, dat hij geen penny bezat en eerst meê kon doen als hij zijn handgeld ontving. Hij had reeds ettelijken tijd met veel belangstelling de kansen van het spel gâgeslagen, toen hij in zijn aandacht gestoord werd door het plotseling zichtbaar worden van een stijlharigen kop en een lomp hot gelaat, in welks midden een roode neustop zich verhief.

»Wat is er dat voor een?" vroeg Harry, een der knechten op de schouders kloppend.

»Kom binnen, Phil! Hoor je niet? Kom binnen; daar is er een die de moeite doet naar je te vragen! Nooit gedacht, hè?"

Maar Phil, die eenige woorden, welke een of andere vraag behelsden, had uitgebromd, scheen de eer, die hem weêrvoer en zoo vleiend werd aangekondigd, niet te achten want, na een grimmigen blik om zich heen geworpen te hebben, trok hij den kop terug en verdween.

»Dien kaerel moet ik toch even in zijn geheel bekijken!" zeide Harry.

»Waag je niet aan hem!" riepen verscheidene stemmen hem toe; maar hij lette niet op de waarschuwing en sloop den cipier achterna, met de verzekering, dat hij juist niet voor een kleintjen verwaard was en dien Filistijn wel eens van nabij wilde bezien. Vreemd zou het den anderen, zoo zij hem gevolgd waren, wellicht zijn voorgekomen, dat Harry, die voor de eerste maal in den Tower heette te zijn, toch het verblijf van Phil Whistle scheen te kennen; hoewel hij in den gang den Filistijn niet meer gewaar werd ging hij toch recht op een der gesloten deuren af, beproefde of hij haar met de klink openen kon en tikte, toen hem dat niet gelukte, aan.

Eerst vernam hij niets, maar toen hij driftiger en luider blijk gaf van zijne tegenwoordigheid, werd hem brommend gevraagd wie hij was en tevens meêgedeeld, dat de bewoner niet te spreken was; toen deze echter hoorde, dat het een boodschap betrof van Sir Balfour, stond hij grommend op en opende hij de deur op een kier, gereed om haar

dicht te slaan en zich weder in zijne eenzaamheid af te sluiten, indien hij daartoe gelegenheid zag. De ander echter bracht snel den eenen voet tusschen de deur en den drempel en belette Phil alzoo zijn voornemen gevolg te geven.

»Nou, wat moet je?»

»Kenniss maken.»

»Ben je dol, kaerel? Terug zeg ik je met je lompe vlerk, of je hebt er een minder.»

»Wat ik tot nog toe van je gezien en gehoord heb, doet me verlangen nog meer van je te zien en te hooren. Laat me maar binnen. Ik heb je wat te vertellen — ik kom uit het Noorden.»

»Wat?» Phil mat hem van het hoofd tot de voeten. »Uit het Noorden? Ben je dol? Wat heb ik daarmee te maken?» Maar terwijl hij dit zei werd de deur met minder kracht dicht geklemd, zoodat Harry haar wijder open duwen en zich door die opening heen kon wringen.

»Dat zal ik je vertellen, Phil! Heb je niet voor een paar maanden een bezoek gehad van een kwezel, die geld beloofde om je te doen klappen? Bezijn je maar eens goed, broër! 't Was een vent vrij wat magerder dan ik en ook met een vreemden tongval.»

»Wel verdoemd! hoe kom je op die gedachte?» vroeg Phil, den ander onderzoekend aanstarend.

»En je hebt toch niets geklapt? Die kwezel was je ergste vijand.... Laat me eens even nippen uit dat glas,» en of het verzoek reeds ware ingewilligd, greep hij het glas aan, dat in de breede vensterbank stond, ter zijde van den stoel waarop Phil straks had gezeten. »Kostelijk, kameraad! kostelijk! Waar haal je dien brandy van daan! Daar zou een Christenmensch zijn penny voor over hebben, Phil!»

»Halt! Brutale rekel!» schreeuwde de andere, terwijl hij den arm van Harry vastgreep; hij vreesde ook, en waarlijk niet ten onrechte, dat de zonderlinge gast, niet tevreden met het glas te hebben geledigd, de onbeschaamtheid zou hebben naar de bron onderzoek te doen, waaruit de nektar was gevloeid. Harry toch had blijkbaar weinig ontzach voor het Algemeen Gebedenboek, dat vooraan in het geopend kastjen lag, want hij schoof het op zij, zoodat de toegang tot het dierbare fleschjen, dat er achter stond, geopend was. Phil wierp het kastjen dicht met een woedenden blik op den indringer, die een oog moest hebben zoo scherp, dat een kat of een valk nog veel van hem zou kunnen leeren; want hoe had hij anders de ware schatten van Phils heilgdom zoo dadelijk kunnen leeren kennen? Het droeg er niet toe bij, om Phil tegenover dien vreemde zachter te stemmen. Hij had grooten lust om hem te bevelen zich weg te scheren en des gevorderd hem daartoe te dwingen; maar de enkele woorden, straks gesproken, hadden toch zijne belangstelling opgewekt, hetgeen hij deed blijken door op den kwezel terug te komen, ware het ook om te zeggen, dat hij zich niet herinnerde dien kaerel ooit gezien te hebben.

»Toch wel, vrindlief! toch wel! Ik wil wedden,

dat devent je gouden bergen beloofde, als je hem omtrent dat kreaatuur hadt willen inlichten, dat je onder je bescherming hebt genomen. Je weet wel.... Maar hij in het Noorden heeft alle reden te gelooven, dat je niets gezeit hebt.»

»Wat bleef je? Hij uit het Noorden? Van wien spreek je? En je bent gisteravond den Tower komen binnenrollen om....? Ik wou wel eens weten wat je hier kwaamt doen?»

Harry had mogen wenschen iets later gekomen te zijn en Phil in een hooger grad van devotie te hebben aangeroffen; hij gaf het onderhoud een snelle wending en bracht het weder op den nektar, dien hij verzocht nog eens te mogen proeven; al pratende en proevende, zouden zij de zaak wel eens worden.

»Mocht je de Satan!» riep Phil. »'t Is kostelijke medicijn, dien ik alleen verkoop aan wie het noodig hebben, versta je! Kwam je alleen daarom hier, pak je dan weg!»

»Je bent den duivel te slim af, kompeer!» zeide Harry, die eensklaps van batterij veranderde.

»Om je dan de waarheid te zeggen, ik ben daar ginder nieuwsgierig geworden naar je persoon. Ze hadden me zooveel van je verteld, dat ik Belzebub zelf wel eens van nabij wou bekijken, om te zien of zijn nagels wel zoo lang en zijn bokkenpoten wel zoo lomp waren; waarachtig, ze logen niet! Je kunt me een plezier doen, natuurlijk niet voor niets; daar is wat op te verdienen....»

»Wat leuterde je dan straks? Koldert je nu of deed het je een oogenblik te voren? vroeg Phil, de borstelige wenkbrauwen saamtrekkend en de oogen bijna dichtknijpend, wat zijn gelaat een grijnzende uitdrukking gaf.

»Wat meen je?» vroeg Harry onnoozel.

»Wat kalde je van de weggeloopte meid en van een kwezel?»

»Gekheid! Ik wou en ik zou een praatje met je maken.... Weet ik wie ze daar ginder in het wachthuis bedoelden! Dat er eens zoo'n snoeshaan bij je is geweest, en dat die uit het Noorden kwam is zeker, want daar hadden ze den mond vol van; en dat die kaerel je niet veel plezierigs vertelde is ook zeker; want ze zeiden me daar ginder, dat als ik je kwaad wou maken en meteen goed doen luisteren, ik dan maar daarover beginnen moest, begrepen?»

»Zoo, zeiden ze dat. Dat lieve gebroed, dat iederé penny verdobbelt! Je kunt nu vertellen, dat ik me niet kwaad heb gemaakt om het flauwe sprookjen..... Heb je nu genoeg van me?»

»Eerst moet je me een plezier doen, Phil!» zeide de ander, terwijl hij onder zijn wambuis tastte en na veel moeite een stukken papier vandaar te voorschijn bracht. »Drink nog maar een glaasje brandy, Phil!» vervolgde hij lachend, toen hij het oog van dezen met een uitdrukking van begeerte naar die zijde zag afdwalen. »Kijk, dat 's een ring van goud, best goud! Hoeveel geef je me daar voor?»

Phil nam het gedeukte kleinood in de breede lompe vingers, die als van genot en genoeg tril-

den. Met het oog eens kenners sloeg hij het voorwerp gade en met het geweten van een koopman was hij bezig het te waardeeren.

»Kostelijk goud, niet waar?»

»Koper, man! koper!»

»Gelogen! Zóo veel verstand heb ik er ook wel van.»

»Hoe ben je aan dat ding gekomen? Gestolen, zeker! Als ik je verklap, dan hang je; want o! ze zijn tegenwoordig zoo streng; het moet in den bijbel staan, dat je niet mag stelen," zei Phil, die eens aardig wou wezen. »Als ik het dus van je aannam, zou ik je een groot plezier doen... maar het ding is niet veel waard, hoor!»

»Slim moog je zijn, maar verspreken doe je je toch... 't Is niet veel waard, zeg je, en je denkt dadelijk dat ik 't gestolen heb. Als 't maar van koper was, dan zou ik 't toch wel gekregen of geërfd kunnen hebben. Maar stel je gerust, eerlijke Phil! ik heb het ding eerlijk verdiend. Ik kreeg in mijn kwartier bij York nat noch droog en als vergoeding werd me dit bij mijn vertrek aangeboden... versta je?» De laatste vraag ging van een vertrouwelijk oogknipjen vergezeld, wat Phil al heel goed begreep; want hij mompelde grinnikend, dat hij 't dan toch niet zoo ver mis had, en dat wat Zijner Majesteits knechten krijgen noemen, hier in Londen nemen werd geheten. Maar plotseling kwam er een ander denkbeeld in hem op. Wat kon dien vreemden knecht bewegen, om dien ring, die wel degelijk van goud was en daarbij zwaar woog, aan hem te verkoopen? Waarom had de schooier die, naar hij vernomen had, den geheelen vorigen dag door Londen had gewalkt zonder eten of te drinken, dan toen dit kleinood niet te gelde gemaakt? Hij maakte die opmerking en ontving het geruststellend antwoord, dat ieder koopman in de City dadelijk hetzelfde zou hebben gezegd wat Harry van zijn vriend Phil had gehoord, maar aan dezen met minder gevaar en met meer kans op voordeel kon verkoopen; »want," zoo vervolgde hij lachend, »ik zou me veel kwaadaardiger gemaakt hebben, als zoo'n koopman met uitgestreken facie me dief had genoemd, dan nu het me maar onder vrienden verteld wordt... Bovendien, kompeer! wist ik gister nog niet, dat je in de Tower zoo veel leêgen tijd hadt te korten, en dat daar wit geld voor noodig was. Straks wilden ze me bijna te lijf, toen ik zei, dat ik geen penny had. Je zult me dus plezier doen, met me dit stuk goud te wisselen en het dan met mij en de andere daar ginder te gaan verdobbelen... Vijftien shillings, hè, maat?»

»Ben je razend? Ik geef je er vijf en dat nog alleen omdat... omdat...»

»Je liefst drie honderd percent verdient. Kom, Phil Whistle! vijftien shillings! Ik hou niet van dingen. Niet?... Geef me dan den ring weêr.»

Phil bleek echter wel genegen den koop te sluiten; want hij hield het kleinood tusschen de vingers, beademde het en wreef het dan weêr schoon;

waarlijk, 't was een verrukkelijk gezicht, zoo'n stuk echt goud! Hij bood zes, zeven, acht, en eindelijk met een zucht tien shillings, bij welk laatste bod hij, als om te doen zien, hoezeer het hem nu ernst was, de hand, waarin de ring gesloten was, naar Harry uitstrekte.

»Geluk er dan meê, ouwe vrek!" bromde deze wrevelig, »maar dan ook dadelijk betalen, hoor je! en in klinkende munt, dadelijk hoor je?»

»Nu ja, ik zal 't op het oogenblik brengen... Ik draag zoo'n schat maar niet om het lijf; ik moet het uit mijn spaarpot gaan halen.»

»Ga je gang en haal dan je spaarpot.»

»Maar dat kan ik zoo dadelijk niet...»

»En dat waarom niet? Wil je me zoo beet nemen, grijp? Geef me den ring weêrom.»

»Ik zal je waarachtig de negen shillings op het oogenblik in de wacht komen brengen.»

»Tien shillings en dadelijk.»

»Ga dan een oogenblik de deur uit.»

»Die je dan achter me zoudt sluiten om veilig je devoties voort te zetten met mijn ring in je tasch en mijn geld er bij; dank je, kameraad! Mijn ring weêrom!"

Phil wist niet wat hij doen moest. Den koop verbreken? dat niet, want daarvoor was hij te voordeel. Maar den vreemden knecht te laten gissen waar hij zijn schat verborg en gevaar te loopen, dat oververteld te zien aan de andere boeven, die al wat dikwijls er naar gespeurd hadden, dat was toch onmogelijk! Toch moest hij tot het laatste besluiten; hij voedde daarbij de hoop, dat de vreemde nog wel op een dwaalspoor kon gebracht worden en bovendien dat hij spoedig van hier en weêr naar York zou trekken. »Je zoudt zelfs den heiligen Mozes niet vertrouwd hebben, die, zoo als ze zeggen, water in brandy veranderen kon! Ik zal dan zien of ik je helpen kan! Mijn spaarpot is boven, maar vertrouw jij me niet voor wat wit geld, ik doe het jou niet bij mijn brandy! Ik zal dus zien of ik in mijn huishoudkast nog iets heb.... Ga daar maar zitten, kwant! Ik gun je een enkel glaasje, een enkel!"

Harry liet het zich geen tweemaal zeggen; hij greep naar de brandyflesch, maar zette zich niet neêr op den stoel, door Phil hem in dier voege toegeschoven, dat hij, er op neêrgezeten, wel het uitzicht op de binnenplaats maar niet in het vertrek zou gehad hebben, hetgeen hem om zekere redenen niet aanstond. Wel scheen hij met innerlijke verheuging den nektar te proeven, zelfs met eenige aandacht het gebedenboek in te zien, toen Phil naar het achterste gedeelte van het vertrek sloop en, daar gekomen, schuchter even omkeek; maar toen de oude voor de bedstede zich neêrboog, de bergplaats, die zich onder de onderlagen bevond, opensloot en in de donkere ruimte met de hand grabbelde, die hand zelfs diep daarin stak, had Harry, ofschoon hij in dezelfde houding bleef staan, het oog toch zoodanige richting doen aannemen, dat hij dat alles zeer goed kon waarnemen.

Daar lagen dus de schatten van den woekeraar, maar niet open en bloot, zoodat de hand van wie die bergplaats opensloot ze maar voor het grijpen had; ze lagen er zeker op een verborgen en gedekte plek.

»Ze hebben waarachtig kennis gemaakt met mijn reuzel!» zeide Phil, en zijn stem had iets ongewoon gejaagds. »De shillings zijn wat kleverig; maar dat zul jij ze wel verleeren!» grinnikte hij.

»Een veilige plaats voor je provisie, Phil! daar zal het niemand invallen die te zoeken.»

»Dat mag je wel zeggen, ha, ha, ha!» lachte hij. »Maar al zochten ze, ze zouden ze niet veel vinden, begrijp je! want veel doe ik nooit op... veel heb ik nooit gehad en zal ik ook niet krijgen, begrijp je.... En wat ik dan nog heb, bewaar ik op een andere plaats, vat je?»

»Ja wel, boven in je spaarpot.»

Harry liet zich door die woorden niet misleiden, al nam hij daar den schijn ook van aan: want toen hij met zijn shillings in den zak naar het wachthuis terugkeerde, waar de andere knechten hem wachtten en er reeds van gesproken hadden hem te gaan zoeken, kwam hem dat kastjen onder de bedstede telkens voor het oog en poogde hij het zich duidelijk te maken hoe het er daar binnen moest uitzien. Hij werd met vragen bestormd over zijn langdurig onderhoud met het barre Satanskind, met wien geen hunner twee woorden achter elkaar had kunnen wisselen. Het antwoord, dat alles spoedig verklaarde, gaf hij door een paar shillings op het verkeerbord te werpen met de mededeeling, dat de eenige buit, dien hij in den tegenwoordigen oorlog met de Schotten gehaald had, bij den woekeraar was verkwaanseld, waarbij hij wel iets verloren had, maar dit toch had gewonnen, dat hij de kameraden nu genoeg kon doen en een kans met hen wagen. De goede verstandhouding, die er reeds tusschen hen en Harry bestond, werd er nog beter door, al bleek deze ook niet zoo luidruchtig in zijne vrolijkheid te zijn als de anderen en zelfs van tijd tot tijd zoo afgetrokken, dat hij het valsche spel van zijn tegenspeler niet bemerkte en zonder eenigen vloek afstand deed van het laatste stuk wit geld. Men kon echter nog niet gelooven dat dit het laatste was, waarom Harry zijn tasch omkeerde. »Zeker heeft de gevloekte grijp je heerlijk beet gehad, en bij den ruil je het vel over de ooren gestroopt!» merkte er een aan. Harry gaf te kennen, dat hij 't ook begon te gelooven en vertelde argeloos wat hij gewisseld had. Er ging een algemeen spottend gelach op en menige kwinkslag, die juist niet vereerend voor Harries schranderheid was, werd er vernomen. Het scheen hem te ergeren; want hij gaf veelbeteekenend te kennen, dat hij den gauwdief in het oog zou houden en de eerste gelegenheid de beste te baat zou nemen om het hem nog toekomende op te vorderen.

»Vorderen kun je 't, maar als je 't krijgt, dan hou ik het er voor, dat je ook in staat bent van Mistress Wollaston een warmen kus te krijgen en nog veel meer.»

Het wekte na dat oogenblik geenerlei bevreemding op, dat Harry in den loop van dezen en den volgende dag gedurig om Phils verblijf heendwarfelde. Menig spottend woord moest hij daarbij verduren, en meer dan eens was hem reeds gevraagd of de eerbare huishoudster van Sir Balfour het roode mondtjen hem ook reeds had toegestoken. Phil wist hem echter meesterlijk te ontwijken. Harry had hem in den gang zien aankomen, maar ook terstond weer in een der hokken, die er op uitkwamen, zien verdwijnen; hij had allerlei listen gebruikt om het vertrek binnen te komen, als hij wist dat Phil er in was en — wat niemand bemerkte had en, hoewel bespeurd, toch niet zou hebben begrepen — vooral als hij er niet in was, maar altijd had hij de deur gesloten gevonden en niet in staat die te doen open gaan. Hij had op de binnenplaats weten te komen en door het kleine venster naar binnen gegluurd, maar de luiken zelfs dicht gevonden. Phil scheen meer dan gewonen argwaan te voeden en die argwaan ontsproot zeker uit het bewustzijn, dat Phil den ander zijn werkelijke schatkamer had ontdekt, en uit de vrees, dat de opgespaarde muntstukken in die geheime bergplaats niet meer veilig waren, terwijl hij er nog geene andere voor had kunnen vinden.

Vreesde Harry ook zijn vurigst verlangen te moeten prijs geven, hij zag een ander zijner wenschen toeh verhoord. Sir Balfour, die van Pym vernomen had, dat men het onderzoek naar de aanleggers van het komplot voor het oogenblik zou laten varen, maar dat het nochtans goed zoude zijn alle getuigen onder zijn bereik te houden, had Harry laten roepen en hem te kennen gegeven dat hij, op grond van de ingekomen gunstige getuigenis, hem in soldij nam voor twee maanden, zonder eenig handgeld evenwel. Van dat oogenblik ontving hij een hellebard en een zwaard en moest hij dienst doen, wat hem, den zoogenaamden ouden krijger uit het Noorden, echter zoo averechts afgang, dat er aan het gejoel, wanneer hij op wacht stond, geen einde kwam en hij dikwijls het bloed in zijne aderen voelde koken bij de telkens minder onschuldige spotternijen, waaraan hij stond blootgesteld. Na zulk een doorgestane storm zat hij den derden avond na zijne komst in het wachthuis moede neêr, morrend en makkend in zijn binnenst zoo als het ieder toescheen, toen een zonderling geluid aller ooren trof; een geluid, dat van lieverlede bestender werd en eindelijk zich oploste in den angstkreet van: het witte wijf! het witte wijf! Tot op de plek waar Harry zich bevond drong weldra het gerucht der gevreesde verschijning door, en hij had geen kind van zijn tijd moeten geweest zijn, indien hij terstond aan bedrog had kunnen denken. Moediger echter dan de anderen, vluchtte hij niet maar zocht hij het gevaar op. Hij kwam juist een oogenblik na de ontdekking aan en ontmoette de knechten, die den bewustelozen Phil naar zijn woonvertrek brachten en, geruimen tijd aan den riem, dien hij om het lijf droeg, naar den sleutel moesten

zoeken waarmee de deur was afgesloten. Zij legden den kaerel in de bedstede neêr en gaven op de opmerking van Harry, dat de gekneusde toch niet zoo alleen kon blijven liggen, vrij bar ten antwoord, dat hij dan zelf maar bij hem moest blijven, als hij er lust in had; voor een meester zou Sir Balfour wel zorgen, als die meende, dat het de kosten en de moeiten waard was. Harry pruttelde niet meer, maar bleef, hoewel oogenschijnlijk met eenigen weêrzin. Toen hij alleen was veranderde hij echter van houding. Met rappen tred schreed hij naar de deur, die hij achter zich sloot. Toen nam hij de walmende lamp, die de knechten hem gelaten hadden, op, sloop zachtkens naar de bedsteê, waar de afzichtelijke met gestolt bloed bevelte gekwetste neêrlag. Vervolgens zette hij de lamp op den vloer, boog zich naar de kast onder de bedsteê, en tastte, na haar ten laatste geopend te hebben, daarin rond. Het was lang te vergeefs. Eindelijk had hij tastend bespeurd, welke bakken er los lagen, en na menige nuttelooze poging gelukte het hem ten laatste de losliggende op te lichten. Daar lag een leêren tasch, die hij met moeite omhoog tilde en naar buiten haalde. Zij was meer dan half gevuld met groote goud- en zilverstukken — het woekerloon van jaren. Menig oog zou gevonkeld hebben bij het zien van zulk een buit, maar Harry had er bijna geen aandacht voor. Hij groef met de handen in de geldstukken, niet om ze te tellen of waardeeren, maar om te zien of er niets anders aanwezig was dan goud of zilver. »Zou hij den brief verscheurd hebben!» mompelde hij gedurig bij het onderzoek, dat hij eindelijk staakte. Maar misschien had hij nog niet alles gevonden. Hij strekte de hand nogmaals uit in het gat, voelde naar alle kanten en haalde eindelijk een oude, door de vocht aangedane, blikken doos te voorschijn, waarin, onder waarlijk kostbare kleinodiën — zeker oningeloste panden — eenige geel-geworden en stuk-gevouwen stukskens papier lagen. Hij wierp de leêren tasch in allerijl in het kastjen en wilde de doos onder zijn wambuis verbergen, toen een schor geluid hem trof, hetgeen hem onwillekeurig het hoofd deed opheffen. Welk een aanblik! Phil had zich, steunend op een zijner ellebogen, even opgericht, terwijl hij de vrijgebleven hand naar het beleedigde achterhoofd bracht. De oogen staarden, maar zielloos, als verglaasd, den appel als zwemmend in bloed. Of hij bij zijne kennis was en begreep dat zijn eigendom werd aangetast, of dat hij in den waanzin der koorts die beweging en dat geluid maakte, onderzocht Harry niet. Een half gesmoorde kreet van ontzetting ontglipte hem, en zonder om te zien ijde hij het vertrek uit, waarvan hij de deur liet openstaan. Van hetgeen hij het laatst had gezien gaf hij dadelijk verslag, wat ten gevolge had, dat er naar een meester werd gezonden, die Phil in een aanval van woede aantrof en hem woorden hoorde grommen en telkens luider uitgrauwen, welke door de spotende knechten, die uit nieuwsgierigheid meêgelooften waren, vertolkt werden als de verwenschingen

te zijn van den woekeraar, dich zich bestolen waande en de grove vuisten krampachtig gesloten hield, in de meenig er een geldbuidel in vast te houden.

Harry werd aangewezen, om dien nacht in het vertrek van Phil te slapen, en dezen, zoo hij midelerwijl niet stierf, op te passen, waardoor hij van het op de wacht staan zou ontheven zijn; maar, wat vreemd was, hij vroeg met aandrang daarvan ontslagen te worden, voorgevende dat het laatste gezicht van dien man hem te zeer had ontsteld. Men lachte om die teêrgevoeligheid en toch was zij niet voorgewend. Hij was ook de eenige, die begripen kon, wat de doodsangst van den woekeraar beteekende, de eenige, die in de rusteloosheid van den gekwetste eene beschuldiging vernam. Hij verkoos dus dien nacht dienst te doen als schildwacht. Toen hij afgelost werd en in de wachtkamer van de poort terug kwam, lê hij zich op een der banken neêr. Hij kon niet rusten; hij wilde het ook niet, maar wachtte tot zijne kameraden het oogenblik van ledigheid, dat hun verbleef, gebruikten om zich uit te strekken en snorkend waren ingeslapen. Toen bracht hij zijn schat voorzichtig te voorschijn. Had hij de doos met kleinodiën kunnen wegwerpen zonder eenig spoor achter te laten, hij zou het terstond hebben gedaan, maar dit was dit oogenblik onmogelijk. Daarom borg hij haar weder zoo goed hij kon, na de papieren er uitgenomen te hebben. Zijn hand beefde toen hij deze voorzichtig openvouwde. Hij zou een blik in het verre verleden slaan; hij zou misschien het spoor, dat hij jaren, jaren lang had gezocht, een spoor, aan welks bestaan hij door de raadpleging en vergelijking van de soms nietigste en schijnbaar onbeteekenendste omstandigheden was gaan gelooven. Hij las. Hoe klopte hem het hart! De eene brief was gedagteekend Januari 1626, de andere Oktober 1639. Gene was geteekend door W. Staunton, en met moeite geschreven. Het schrijven — het scheen wel een kontrakt — handelde over een kind, Ned genaamt — Harry las en herlas, maar er scheen dat woord, den naam van een jongen te staan — een kind, dat de persoon, tot wien dat schijven gericht was, zou doen groot brengen voor tien pond 's jaars, totdat het kind achttien jaar was geworden, welk geld ieder half jaar te halen was bij Mr. van der Meer, een Hollandschen wisselaar in de City. De tweede brief scheen een antwoord te wezen op eene mededeeling, door Phil Whistle of door hem, tot wien deze brief in der tijd gericht werd aan gezegden wisselaar gedaan, van den dood van het kind en het bericht, dat voor kosten van verpleging, voor den meester en voor de begrafenis nog eens vijftien pond extra betaald moest worden, waarmede dan alles was afgedaan. Harry kon of liever wilde zijn oogen niet vertrouwen. Dat kind was dan dood! Maar dat kind was zeker een ander dan hij bedoelde, zoodat de naam, dien hij aanvankelijk verkeerd of onduidelijk geschreven dacht, werkelijk juist zou zijn vermeld en er in die brieven alleen sprake was van een knaap, die Ned,

eigenlijk Edward, heette. Maar wie was dan die Nel? Een of andere vagebonde? Maar Phil had haar voor vijftien of zestien jaren als kind van drie jaar medegebracht, zonder dat iemand wist van waar, en hij had nooit een ander kind bij zich gehad. Het bericht van den dood van dat kind, dat hij den kost had gegeven, moest dus gelogen zijn; maar waarom had hij gelogen? Om nog vijftien pond machtig te worden, daar het pleegkind juist in het achttiende jaar was getreden en de toelage alzo ophield? Waren echter die brieven wel tot den cipier gericht? Behoorde het ook bij de snuisterijen waarop de vrek geleend had? Al waren die brieven ook werkelijk in der tijd aan den cipier geschreven, dan nog zou het kunnen zijn dat een ander kind bedoeld werd. Hij herlas nogmaals den oudsten brief, waarin van het grootbrengen van het kind gesproken werd. Ondersteld, dat hiermede Nel niet bedoeld was, waar was dat kind dan van daan gekomen? Met welk oogmerk zou Phil haar dan den kost hebben gegeven? Het was toch niet te onderstellen, dat zulk een ellendig wezen als de cipier was, zich met een werk van liefdadigheid belast zou hebben zonder eenig gewin? Wie gaf hem zekerheid, wie gaf hem licht? Leefde de wisselaar nog, en zoo ja, was Staunton te vinden? Hij verloor zich in gissingen; hij wikte en woog, totdat een schelle lach in zijne nabijheid hem deed opschrikken. Het was een zijner kameraden, die, voor eenige oogenblikken wakker geworden, hem verwonderd had gadegeslagen.

„Hoe maakt het je liefste? Laat me meê lezen? Blijft ze niet meer van je gediend? licht wacht ze op mij. Lees me eens voor, want ver bracht ik het in 't lezen nooit.”

Maar Harry stiet hem onzacht terug en verliet zonder een woord te spreken de wachtkamer, waarin hij den gantschen nacht niet terug kwam.

Bij de terechtstelling op den volgende morgen werd hij gemist, ofschoon hij verplicht geweest ware dienst te doen. Hij was het laatst gezien bij de wacht, die Strafford had afgehaald. In den gang was hij nog in het gelid geweest, maar toen de stoet den steenen wenteltrap was afgeklommen, was hij niet meer aanwezig. Wie toen in de stille gaanderij een blik had geworpen, zou hem gezien hebben, den schouder geleund tegen den muur en het aangezicht onafgebroken gewend naar het geopend vertrek waarin de hooge gevangene maanden was bewaard; hij zou op dat gelaat een trek van vreugde hebben kunnen bespeuren, maar eene vreugde, die den ruwsten een koude aan het hart had doen voelen; hij zou hem eenige woorden hebben hooren uiten, waarvan de rechte zin niet begrepen, maar de bedoeling toch gevat en alsdan in volkomen overeenstemming gevonden kon worden met de uitdrukking van het gelaat.

Na den afloop der terechtstelling werd Harry bij den bevelhebber van zijn vendel ontboden, ten einde zich de straf, op het eerste plichtverzuim gesteld, te hooren aankondigen, maar niemand kon hem vin-

den: hij was spoorloos verdwenen, wat Sir Balfour geboodschapt werd. Slechts zijn hellebard en zwaard vond men aan den voet van den muur, die aan den waterkant den Tower afsloot.

XXIV.

De woorden, Mylady Carlisle in de stervensure van Strafford door den onbekenden hellebardier toegeroepen, hadden een zonderlinge uitwerking gehad. Een zonderlinge, maar misschien ook een heilzame. In de laatste dagen geslingerd tusschen hoop en vrees, kampend tegen allen, en, hoe dikwerf ook overwonnen, toch weder op nieuw naar een wapen zoekend om den strijd te hervatten, eindelijk verslagen zonder hoop op eene herwinning van hetgeen verloren was, dreigde hare kracht te loor te gaan, hare koortsachtige gejaagdheid, haar wil tot handelen te verkeerren in stomme wanhoop en doffe apathie. In het oogenblik, dat zij afscheid nam van Strafford, voelde zij in haar binnenst wel eene behoefte aan wraak, maar, indien geen scherpe prikkel van buiten werd aangebracht, bestond er gevaar, dat die behoefte immer onvoldaan zou blijven, bestond er gevaar, dat Lucy Percy, even als de oudste en het hoofd van haar geslacht, onder den druk van den rampspoed gebogen, op haar ongeluk broedend, in haar haat verstijvend, het beheer over hare geestvermogens verliezend, den waanzin in de armen zou glijden. Er was echter reeds eenige ontspanning gekomen, toen de tranen hare wangen bevochtigden. Mogelijk had zij in de uitbarsting harer droefheid reeds het geneesmiddel kunnen vinden tegen de ziekte, die haar bedreigde, het zou echter voorzeker slechts een langzaam werkend geweest zijn. De geheimzinnige stem evenwel die haar toeklonk, die haar lang vervlogen dagen, lang geleden gebeurtenissen herinnerde, maar dagen, nooit te vergeten, maar gebeurtenissen, die zulk een gewichtigen invloed hadden uitgeoefend ook op haar geheele leven, verstoorde de gevaarlijke eenzijdige richting, welke hare gedachten hadden aangenomen en gaf dezen een heilzame wending. Zij werd tot de werkelijkheid teruggeroepen, zij werd haar eigen bestaan herinnerd op een oogenblik, dat zij alleen aan hem dacht, die voor haar in deze waereld verloren was. Het als onmachtig neêrgebogen hoofd hief zij op; de doffe rood bekreten oogen hernamen hun glans; zij was opgerezen en staarde in het rond, weder met een blik van uitdaging, van strijd lust, daar zij gevoelde in de nabijheid te zijn van een vijand, die over haar meende te triumfeeren, die zich vermeide in hare zwakheid, welke daarom dubbel eene misdaad werd. Toch kostte het haar moeite zich voort te bewegen. Op den drempel gekomen, moest zij even tegen de deurstijlen leunen, eer zij het hoofd voorover kon buigen in den donkeren gang. Zij zag daar echter niemand meer. Alles was stil, zoo stil, dat zij het bonzen van haar hart vernam. Zij kon

niet langer hier blijven; zij moest heen in de wereld daar buiten, waar beweging was en leven, bij de beschouwing waarvan zij zich zelve een oogenblik misschien vergeten kon. Zich zelve te vergeten, zij had er behoefte aan, totdat zij de macht herkreëg zich zelve te beheerschen! Zij sleepte zich daarom voort den langen kouden gang in, dien hij straks was doorgegaan, maar herinnerde zich dat zij de dierbare gedachtenis, haar door hem vermaakt, in het vertrek had laten liggen. Zij had de kracht terug te keeren en nogmaals dien drempel te overschrijden. Het was eene nieuwe smart dien stoel terug te zien waarop hij gezeten, die sponde, waarop hij gerust had, dat venster, door welks ruiten hij gestaard had weken en weken lang naar redding, naar hare hand wellicht, hare hand die te kort was gebleken...! Het was een nieuwe smart dat alles te beschouwen, dat alles te gedenken, en toch school er iets genotvols in! »Violetta laat u groeten." had de stem geroepen, toen zij op de plek lag neêrgekniel waar zij nu stond. Zij wilde niet meer in hare mijmeringen terugvallen; zij nam het boek op, dat Thomas Wentworth haar vermaakt had, zonder het titelblad op te slaan waar haar naam met zijne hand geschreven was. Zij gunde zich geen enkelen terugblik meer, toen zij weder den gang was ingetreden, maar schreed zonder omzien langzaam en statig voort, als een marmeren standbeeld, van het voetstuk afgeklommen en zich voortbewegend over den grond. Edwards stond haar op de plaats, waar zij hem achtergelaten had, op te wachten en waagde de vraag, of Mylady het niet geraden achtte zich als een onbekende te verwijderen, in welk geval het nuttig zoude zijn het gelaat zooveel mogelijk bedekt te houden.

»Ik begrijp u!" scheen zij te zeggen, toen zij hem aanzag. »Men zal mij daarbuiten niet zien beven, Edwards; heb dank voor de waarschuwing." En zij beefde ook niet, toen zij, in haar karos geklommen, de bloedige gerechtsplaats in de verte voorbij reed. Zij sloeg haar oogen niet neêr, terwijl zij de volkshoopen doorreed, maar waagde ze toch niet zoo hoog op te heffen, dat Tower-hill bespeurd kon worden.

»Izébel, Izébel!" klonk het enkele malen haar tegen uit de menigte die zich verspreiden ging, en bij die schimpwoorden kwam er een trotsche glimlach op hare lippen en nam de fierheid weer den alouden zetel op haar wezen in; de smaad die haar bejegende was haar weldadig.

In hare woning aangekomen, haastte zij zich echter in de eenzaamheid zich af te sluiten. Zij gevoelde rust te behoeven en het afgetobde lijf gelegenheid te moeten geven zich te herstellen. Eenige uren slaaps, hoe zij er naar verlangde! Had zij niet het bewustzijn gehad, dat hare hand nog veel had te doen, zij zou den kortstondigen sluimer, dien zij slaap noemde, wel hebben willen verwisselen met den langdurigen, misschien wel eeuwigen, dien men dood heette. Dus eenige uren slaaps, nu zij de rust des doods niet verlangen mocht! Pijnlijke teleur-

stelling! Toen zij hare kamer binnentrad vond zij er Lady Jane, die met een kreet van blijdschap naar haar toe kwam en in éenen adem al de schrikken en tegenspoeden verhaalde, die haar dien morgen reeds hadden getroffen. Alice had haar verhaald dat Robert ongesteld was en zich in Carlisle-house bevond. Zij had haar verteld dat het geen besmettelijke ziekte was en er zich ook nog geene verschijnselen hadden opgedaan, die haarschrik konden aanjagen: Harer Majesteits dokter toch had haar voor schrikken gewaarschuwd. Robert had haar te kennen doen geven, dat hij haar gaarne zoude zien, en zij had begrepen dat dit waar kon zijn, waarom zij maar dadelijk op weg was gegaan; maar telkens was zij opgehouden door het lompe gemeen, dat de paarden herhaaldelijk voor haar karos had doen steigeren en haar woorden toegevoegd die haar waarlijk hadden doen schrikken. Gelukkig dat zij eindelijk begrepen had dat het dien morgen de terechtstelling van Graaf Strafford was, de man, die gantsch White-hall reeds zoo lang in rep en roer had gebracht, dat zij hem de rust, die hij op dit oogenblik wel erlangd zou hebben, van harte gunde.

»Zwijg daarvan!" prevelde Mylady. »Verlaat gij de kinderkamer, blijf dan toch op den drempel staan van het vertrek, waar de volwassenen in wonen. Wat is wreeder dan een slecht opgevoed kind!" mompelde zij.

»Mylady!... Een kind ben ik, geloof ik, niet. Ik heb daar menig bewijs van gegeven... en ben daartoe nog in staat."

»Gij hebt gelijk, Jane! Hou mij dat woord ten goede. Ook ik voel mij ziek, maar wees niet bang, mijn ziekte is niet besmettelijk. Hebt ge Robert ontmoet?" vroeg zij na een oogenblik zwijgens.

»Ja, Mylady, en ik bleef op u wachten om u dat te zeggen, en tevens dat ik hevig ben geschrokken. Hij is van zijn verstand. De goede jongen! Als hij eens zulke aanvallen meer kreeg, Mylady, dan zou ik zeer ongelukkig wezen."

»Herkende hij u dan niet?"

»Zoo ver was het met hem nog niet. Maar soms hief hij zich op van zijn stoel, zoo bleek als een schim en prevelde hij onsamenvangende woorden, die ik eerst niet begreep, maar die betrekking hadden, zoo als mij later bleek op een zeker kind, Nel genaamd, dat hij in mijne bescherming aanbeval, zoo hij mocht sterven... Ja, dat zei hij!" voegde Jane er bij, het hoofd afwendend, daar zij zich den traan schaamde die er in de oogen was opgeweld. »Mijn God! alles is even somber en naar; ieders gelaat staat even strak! Het is om er ook ziek van te worden!" riep zij driftig uit. »Ik dacht ten minste bij u enige opbeuring te vinden. Gij zijt toch niet zoo aantrekkelijk als de andere, Mylady, maar waarlijk ik merk dat ge ook niet vrolijk zijt gestemd. Wat is er toch voor vreeslijks gebeurd? Robert houdt ge toch niet voor ernstig."

»Volstrekt niet, Jane! Maar al ware dat zoo, zoudt ge dat dan waarlijk een reden vinden om bedroefd te zijn?" vroeg Mylady eenigzins bitter.

Het was de eenige kastijding die zij het kind, dat haar onwetend zoo diep kwetste, waardig vond toe te dienen.

„Mylady, indien het waar ware dat hij ernstig ziek ware, dat hij stierf, dan zou ik toonen dat ik hem liefhad!”

„Door in den diepsten rouw te gaan, mijn kind! Ik ben er van overtuigd. Maar stel u gerust, Robert heeft zich vermoeid; hij moet alleen rust hebben. Ook ik verlang daarnaar, mijn kind!”

„Gij hadt het mij eer kunnen zeggen, Mylady, en ik zou er voor gezorgd hebben niet lastig te zijn. Dat ik niet bemerkte heb dat ik het was, komt hoop ik, daar van daan, dat ik 't in mijn leven nog zoo zelden voor iemand geweest ben,” zeide Jane spijtig, van de sofa opstaande en voor Mylady neigend.

Met deze woorden nam zij afscheid, zeer verbolgen op Mylady, niet alleen omdat deze het gewaagd had, haar bijzijn niet op prijs te stellen, maar ook en wel meest nog, omdat deze den schijn aannam van niets te bemerken van de drift die zij had opgewekt, en met een onverschillig hoofdknikken en een koel „tot wederziens, mijn kind!” haar liet heengaan. Mylady had dan ook werkelijk weinig van die drift bespeurd. Zij zwierf met hare gedachten in geheel andere sferen, en had al hare zelfbeheersching noodig, om niet de voorgewende kalmte prijs te geven bij de stoornis, die zij door het gesnap van dat kind ondervond. Zij was thands alleen, door niemand bespied, door niemant beluisterd! Wat er in haar binnenst omging, hoe de zenuwen zich ontspanden, hoe de hartstochten gierden, tot dat het matte lichaam niet meer bij machte was hun invloed te ondergaan, het bleef voor allen een geheim! Edwards noch Mistress Rose mochten het heiligdom betreden, waar het hart eener vrouw de geleden nederlaag beweeende, mochten getuigen zijn van den geweldigen strijd, waarin de goede engel werd overwonnen en met een traan in het oog, om het kostelijke, dat hij moest prijs geven, de wiken ontplooid en wegvlood.

Het was reeds avond toen zij uit hare rust of liever hare bedwelming en verdoving, die op het woeden der hartstochten gevolgd was, ontwaakte. Wat die verdoving was voorafgegaan, hoe de tonen, die er toen geklonken hadden, ook gedurende die rust nog hadden nagetrild, werd haar zelve eerst bij het ontwaken bewust, toen zij de hand als begraven vond in het donzen kussen, waarop zij zich had neêrgeworpen, en dat krampachtig hield vastgeklemd. Zij voelde zich afgemat en behoefde de hulp harer oude getrouwe, om zich te bed te begeven. Bij het ontkleeden meldde deze haar, dat van wege Hare Majesteit er zich dien dag reeds twee boden hadden aangemeld, dat zij ze telkens aan de deur had aangekondigd, maar op haar kloppen geen antwoord had bekomen, wat haar zoozeer ongerust had gemaakt, dat zij en Edwards het geluid van Myladies schel wel met gejubel hadden willen begroeten.

„Goede Rose, zijt er gewis nog niet zeker van

dat uw naam in mijn testament voorkomt,” was het eenig antwoord, dat haar gegeven werd en waarlijk niet tot verder spreken uitlokte. „Wek mij morgen ochtend vroeg, hoort ge?” klonk het na eenige oogenblikken, „ik heb veel te doen, want hoe ik ook den gantschen dag dóór werkte, ik heb de taak niet kunnen voleindigen. Edwards moet zich óók gereed houden. Ik ben voornemens binnen weinige dagen een maske te geven, of neen, dat zal niet gaan; men mocht de maske eens verkeerd begrijpen; liever een bal, daar heeft onze Jane meer aan! Het moet prachtig zijn, Rose, zoo prachtig als ik er zelden een gaf! Het is ook het verlovingsfeest van de lieve Jane! En nu, goeden nacht!”

Rose vertrouwde nauw hare ooren. Zij en Edwards hadden gants iets anders verwacht als een aanstaand bal, hadden de afzondering, waarin Mylady den afgelopen dag had doorgebracht, aan een geheel andere reden toegeschreven als die Mylady thands in het voorbijgaan opgaf.

Den volgenden morgen zat Mylady reeds vroeg in haar *boudoir*, bezig met Edwards en Mistress Rose het noodige te bespreken voor het groote feest, dat zij eerstdaags voornemens was te geven, bij de voorbereiding waarvan zij weder van hare gewone opmerkzaamheid blijk gaf. Indien de wang niet eenigermate bleek, de oogen wat dieper dan gewoonlijk in de kassen waren weggezonden, er zou geen spoor aanwezig zijn geweest van het leed dat zij ondergaan had. Zij zond den *Steward* naar Sir Robert, met de vraag of deze haar zou kunnen ontvangen, en begaf zich, na ontvangst van een toestemmend antwoord, naar diens vertrek.

De overspanning, die den jonkman den gevaarlijken tocht ten einde had doen brengen, had eene uitputting ten gevolge gehad, welke zich het eerst bij het aan wal stappen had geopenbaard. De bezwijming, welke toen was gevolgd, had ettelijke oogenblikken geduurd, en nog den volgenden dag waren de sporen der ondervonden vermoeienissen niet verdwenen, maar moest hem door den *Steward* de meeste rust worden aanbevolen. Had deze er ook van gesproken een meester te raadplegen, Mylady had dit gestreng verboden, en toen in den loop van den dag de zenuwachtige onrust eer toen afgenomen was, en hij nogmaals de hulp van den meester noodig achtte, was Mylady voor hem zoowel als voor allen ongenaakbaar, terwijl hij niet waagde op eigen aansprakelijkheid naar geneeskundige hulp om te zien. Hij had zich ook zonder reden ongerust gemaakt, want toen Mylady het ziekvertrek binnentrad, vond zij den jonkman, wel met het hoofd op den arm geleund neêrzittend, maar zonder andere kentekenen van gedruktheid. Toen hij het ruischen van haar kleed hoorde, hief hij het hoofd op. Of de donkere kleur van haar fluweelen kleed hem op dat denkbeeld bracht, of dat hij den vorigen dag eenige kreten, op de straat aangeheven, opgevangen en hij daardoor de waarheid had vernomen, hij voerde haar te gemoet, nog eer zij naar zijne gezondheid onderzoek kon doen:

»Dus alles te vergeefs, Mylady! Voor niets twee menschen gedood! De slag is dan gevallen en hij heeft geboet!»

»Hij is gestorven, Mr. Conway! de aanslag was ijdel; maar alleen de veldheer, die in de toekomst vermag te lezen, zal nooit een nederlaag lijden... Wij hebben gedaan wat wij behoorden.... dat zij onze troost!»

Welk eene kalnte in den onspoed! Hoe koud wist het verstand van troost te spreken! Kon zij nu reeds zoo koel beoordeelen wat zij gedaan had zij zou niet warmer zijn voor hen, door wier hulp zij dat alles had kunnen doen. Bewezen haar woorden dat dan ook reeds niet? Klonk het hem niet toe in de uitdrukking: wij hebben gedaan wat wij behoorden te doen? Maar dat was onwaar. Hij ten minste had niet gedaan wat hij behoorde te doen, maar alleen wat zij van hem gevraagd en omdat zij het gedaan had. Hij had zich ten offer gebracht om haar; hij had dit vrijwillig gedaan, ja, zelfs in geestvervoering; maar wie was ook bestand tegen hare lokkende stem? Thans echter, nu de overspanning was verdwenen en het gezond verstand zijn rechten hernomen had, gevoelde hij dat de eerzucht en de liefde hem op een dwaalweg gevoerd, hem een verraad hadden doen plegen aan zich zelven.

»Het is mij een waar genoegen, Mylady! dat het u gelukt is troost te vinden, en dat... zoo spoedig," zeide hij mat.

»Vier en twintig uren kunnen een leeftijd zijn, mijn vriend!" hernam zij op een toon, die Robert tot in het hart drong, die, hij wist niet waarom, hem bijkans de gesproken bitse woorden betreuren deed.

»Ik heb alle reden de juistheid dier woorden te erkennen, Mylady!"

»Gij?" De vraag ging van een zonderlingen blik vergezeld, een blik, waarin niet alleen verwondering lag, die reeds eenigermate vernederd was maar zelfs eenige minachting.

»Komt u dat zoo vreemd voor, Mylady, wanneer men de eer heeft in uw schaduw te wandelen?"

Mylady schudde met eenigen weemoed het hoofd. »Niet zoo, mijn vriend! niet zoo! Wie mij ter zijde ging, wandelde niet in mijn schaduw! Hoezeer schijnt uwe fierheid door de nederlaag gekwetst! Gij verdientet gezegepraald te hebben, en eigenlijk hebt gij 't ook, want mijne erkentelijkheid en hoogachting zijn u voor altijd verzekerd."

Zij gaf thands blijk van zijn bijstand te waardeeren, zijne diensten niet vergeten te zijn, en toch was hij bijna beleedigd door de wijze waarop zij het deed.

»Wat ge mij verzekert is oneindig veel, Mylady, en is meer dan eene vergoeding voor hetgeen ik mocht verrichten, zoo veel meer zelfs, dat dit er geheel door wordt uitgewischt, wat ik om sommige redenen wel zou wenschen," zeide hij bitter. »In ieder geval is het meer dan ik verwachtte. Toen ik mijne vrienden verliet was het uit..."

»Liefde voor Jane Howard en achting voor de gaven van Lord Strafford! Toen gij mij bijstondt was het ook omdat uw ridderlijk gevoel u aandreef de zwakheid niet alleen te doen staan; dat waardeer ik en daarvoor ben ik erkentelijk. Broed niet op het verleden! Leef met de levenden en dat is alleen het heden en het morgen. Wees wat ge zijn moet geheel, mijn vriend! indien ge ten minste uw doel wilt bereiken. De eenzaamheid heeft u kwaad gedaan: zij is ook altijd gevaarlijk voor eene teérgevoeligheid, zoo prikkelbaar als de uwe. Moet ik nogmaals een beroep doen op uw verstand... of liever, op uw hoogmoed? Moet ik u nogmaals herhalen, dat hetgeen gij voor de Northumberlands, voor Lucy Percy deedt, door geen schatten is te vergoeden; dat beiden, en vooral de laatste, uw schuldenaars zijn? Kan het kwetsen zulke schuldenaars te hebben? Neen, hoe fier ge ook zijn moogt, honderdmaal neen! En wat doet u eigenlijk morren en wrakken? Het verijdelen van een aanslag, waarvan het gevolg was, dat een wet, door Koning, Lords en Gemeenten gemaakt, is kunnen worden uitgevoerd? Het sneven van een man, dien gij in uw binnenst den dood schuldig heette?"

Robert hief zich op, om haar in het gelaat te staren bij deze woorden, maar geen zweem van sarkasme, van verkropten wrevel was er op te bespeuren. Het was de kalnte van voorheen; eene kalnte, die hem ergerde, zelfs waar die toch het voordeel had, dat zij hem ook kalm deed worden, zoodat het beroep, dat zij deed op zijn verstand, gehoord werd en begrepen.

»Gij hebt Lady Jane vreeselijk doen ontstellen, toen het lieve kind u bezocht. Weet ge wel, dat zij er nooit toe te bewegen was eenigen zieke te bezoeken? En zij deed het toch u. Ik moet mijn ongelijk erkennen, toen ik aan hare liefde voor u twijfelde."

»De goede Jane! Zij heeft mijn herstel bevorderd! Ik werd het gewaar, dat ik haar deed schrikken en zag in, dat ik beter moest worden, wilde ik haar spoedig terug zien. Welnu, ik voel mij geheel hersteld; wat er nog aan ontbreken mocht zal de frische buitenlucht doen..."

»En haar bijzijn. Me dunkt, het zal uw vurigst verlangen zijn, haar niet meer te behoeven te verlaten. Gunt ge mij het genoegen u van daag nog aan Hare Majesteit voor te stellen? Maak u dan gereed!"

»Mylady, is u dat ernst? Kan het u dat zijn?"

»Ik ben in te goede luim, om die vraag op te nemen zoo als menigeen in mijne plaats zoude doen. Wie leerde u toch zoozeer aan mij twijfelen? De vreemde, van wien ge mij in dien nacht spraakt? Hoe noemdet gij hem ook?"

»Jean van Verviers, een ijverig Puritein, ten minste in woorden.

»Behoort hij tot de *Train-bands* der City?"

»Neen, zoo ver ik ten minste weet."

»Maar hij droeg toch wapens! Hij maakte mischien wel een deel uit van de Towerbezetting?"

»Dat zeker niet. Hij leefde altijd afgezonderd van ieder; waar hij kwam, waar hij heenging of wat hij deed, weet ik niet! Hij scheen goede bekenden te hebben op de meest verschillende plaatsen; hij bepaalde er zich toe raad en inlichtingen te geven; de laatste vooral bedrogen zelden.»

»Gij moet mij met hem in kennis brengen; onbekende vijanden ontmoet ik gaarne; zij prikkelen de nieuwsgierigheid en streelen de ijdelheid, vooral als men, met hen kennismakende, ze bekeert.»

»Wat er gebeurd is maakt het mij onmogelijk eenige mijner vroegere vrienden en het minst van allen hém terug te zien.»

»Wat er gebeurd is? Maar wat is er dan gebeurd, dat die vriendschapsbreuk veroorzaken kan? Zou ik iets van u hebben willen vorderen, dat tot zulk een breuk aanleiding kon geven? Blijft het gesmede komplot niet verijdeld? Of Henry Percy in den Tower smacht of op het vaste land, het zal het Huis der Gemeenten hetzelfde zijn. Weet men iets van de poging, die ge ten mijnen behoefte hebt aangewend? En al werd het bekend, wat het niet zal worden, zou de stijfste rechtzinnige het u kunnen verwijten, dat gij, de krachtige man, geen weêrstand hebt kunnen bieden aan de tranen eener vrouw? Ik verklaar mij nu den wrevel, dien ge straks liet blijken! Neen, zulk eene opoffering als gij u voorstelt, meende ik u nooit te vragen! Veel- eer wensch ik, dat uwe vijanden de mijne worden; want reeds, omdat zij de uwe zijn, hebben zij een verkregen recht op mijne vriendschap!»

»Onmogelijk! Ik kan uwe redenen niet weêrleggen, maar ik gevoel dat de werkelijkheid anders is, dan gij mij die voorstelt. Mijne vroegere vrienden zijn voor mij gestorven. Ik heb ze begraven, toen ik uwen broeder ontsnappen liet. Ik betreur ze niet meer; maar wel, dat ik de zaak, die zij voorstonden, met hen begraven moet... Mylady, aan de eene zijde Jane en een logen, die tegen mijne consciëntie strijdt, aan de andere de waarheid, maar ook onvervulbare wenschen! Kunt gij die klove dempen? Neen, dat kan niemand en van daar mijn leed, dat mij onrechtvaardig maakt, zelfs jegens u.»

»Die klove bestaat alleen in uwe verbeelding; vooral nu gij zelfs zegt beginselen en geen personen te bedoelen. Ik herhaal de vraag: waar hebt gij tegen uw beginsel gehandeld? Door mijn broeder te doen ontsnappen na de verijdeling van het komplot? Maar mijn gevangen broeder vertegenwoordigde niet een beginsel strijdig met het uwe, maar een medeminaar, wiens verderf gij niet langer wildet, toen hij die hoedanigheid niet meer bezat. Was het onttrekken van Strafford aan de bijl des scherprechters een daad tegen uw beginsel? Ja? Dat zou tegen het menschelijke van dat beginsel getuigen. Mijn vriend! het is verstandig zich zelve dikwijls in den spiegel te zien om zich te leeren kennen, maar dan moet het glas helder zijn en niet verkeerd geslepen. Ik meende thands uwe krankte gepeild te hebben en ik wil u een genees-

middel voorschrijven. De vriendschap wil gehoorzaamd zijn, verstaat ge?» zeide zij met een innemend lachjen. »Al zegt ge zelfs uwe vrienden niet te betreuren, toch wensch ik dat gij dat doet, dat gij ze opzoekt. Welkom zult gij hun voorzeker zijn; want gij komt tot hen als een vermogend edelman, zoowel door geld als door aanzien... Gij waart vroeger officier der *Train-bands*, blijf dat; gij waart vroeger een goede bekende van Jean Verviers; zoek dien man op en voer hem hierheen.»

»Het laatste is onmogelijk, Mylady! Zoo ge dien man kendet, ge zoudt mij gelooven; ge zoudt niet wenschen dat hij u ooit naderde! Ik ten minste bid den Heere God dat hij u nooit moge aantreffen, want hem van dwaling overtuigen kunt zelfs gij niet. Ik wil hem nooit wederzien, nooit; van hem gescheiden te zijn is mij een weldaad!»

»Gij maakt mij zoo nieuwsgierig, dat ik u verzoek mij zijne woning te wijzen...»

»Mylady, ik bezweer u.... Mijne weldoenster, waag dat nooit!»

Hij noemde haar met een naam, dien hij nog voor weinige oogenblikken als vernederend en kwetsend zou hebben veroordeeld. Maar het was of de persoonlijkheid van Mylady de zijne te niet deed, terwijl zij den schijn aannam van de zijne juist te verheffen; het was of die vrouw een wonderbalsem bezat, die elke wonde, de meest schrijnende en ontstokene zelfs, wist te heelen.

»Gij prikkelt mij hoe langer hoe meer. Ik heb mij te dikwerf in den bedoelden spiegel gageslagen om niet te weten, dat mijn nieuwsgierigheid niet bevredigd wordt vóór zij voldaan is. Spreken wij nu daarover niet meer; ik zie dat het onderwerp u kwelt en dat wel om mijnentwil. Gij zijt een kostelijke vriend, heb dank, dat gij het wilt zijn! Ik laat u alleen; meld den *Steward* wanneer ge gereed zijt naar *White-hall* te gaan. Vergeet niet, mijn vriend! dat ge er verschijnen moet als edelman, die de hand komt vragen van de pupille Harer Majesteit, van Jane Howard. IJdelheid der ijdelheden, alles is ijdelheid, zegt ge wellicht met den Koning Salomo; maar deze vond het toch ook noodzakelijk veel te doen wat tot die ijdelheden behoorde, hetgeen misschien nog wel het meest voor zijne hooggeroemde wijsheid pleitte.»

»Gij zult over mij te vreden zijn, Mylady!»

»Niet ik, mijn vriend, moet dat zijn, maar Jane en Hare Majesteit!»

»Zoo begrijp ik het,» hernam hij eenigzins kleurend. »Maar voor gij gaat, Mylady! nog dit ééne: hebt ge aan de deerne gedacht, die mijn gids was?»

»Mijn dichter *Voiture* zou u bij *Paris* vergelijken... Neem u in acht! Laat dat kind niet de *Helena* worden, die gantsch *Griekenland* in rep en roer brengt. Maak u over haar maar niet bezorgd. Ik zal zien wat ik voor haar doen kan.»

»Ik heb beloofd voor haar te zullen zorgen!»

»Ik zal maken, dat ge uw woord kunt houden, al gaaft gij 't ook wat spoedig. Doe uw best om

het beeld van dat kind, voor eenige oogenblikken ten minste, te verdrijven; het zal u niet moeielijk vallen, want Lady Jane wacht u."

Waren de laatste woorden ernst of scherts? Hij was geneigd er het laatste en wel eenig sarkasme in te zien. Misschien was hij het zelf wel, die dit in die woorden legde; want in de laatste oogenblikken was werkelijk het beeld van Jane Howard naast dat van Mylady opgerezen, en had hij voor het eerst verschil van grootte niet alleen, maar ook van waardij, tuschen die beide beelden meenen te bespeuren.

In White-hall was er na de terechtstelling van Strafford weinig veranderd. Had het Hofgezin ook gehoopt, dat het onweder den zwoelen dampkring zou hebben gezuiverd, dat Zijne Majesteit weder den geliefkoosden arbeid in de werkcel, Hare Majesteit hare roeitochtjens of de luchtige uitstapjens te paard in de omstreken der stad hervatten zou, tot ieders rechtmatige grieve onwaardige men, dat beiden zich bleven afsluiten: Karel met Bisschop Williams — den man, die in de laatste raadsvergadering zoo welsprekend de leer van de tweeërlei consciëntie had verkondigd — Henriëtte met hare moeder. Soms kwamen zij alle vier bijeen. Wat er in die samenkomsten besproken werd, bleef allen een geheim, maar, uit houding en gebaar mocht worden afgeleid, dat de behandelde onderwerpen en de opgevatte voornemens of de genomen besluiten weinig stof gaven tot opgeruimdheid. En dat kon ook niet anders zijn. Bij het vallen van Straffords hoofd, verviel alle reden tot muiterij van de zijde van Londens bevolking. Na het branden der pekkransen, het houden van blijde optochten, het zingen van lofzalmen, ondermengd met eenige zegenbeden voor Zijne Majesteit, keerde alles tot stilte terug. Zijne Majesteit herademde en begon een oogenblik te gelooven, dat de vertoornde Goden door het menschen-offer, dat hun geslacht was, werkelijk verzoend waren. Maar dadelijk rees daarbij de gedachte op, dat de plotseling stil geworden bevolking, die reeds weder geneigd was den Koning lof en zegen toe te zingen, door eenige belhamels was opgezet en bij eenig vertoon van kracht en sterkte ook wel tot rust zou zijn gekomen, zoodat het gebrachte offer onnoodig was geweest. Nu het gevaar ophield te dreigen begon het zelfverwijt te nijpen. Karel ontveinsde het zijner gemalin niet, dat hij het haar weet, en liet zich reeds ontglippen, dat hij voortaan van haar raad en bemoeiing verschoond wenschte te blijven. Hoe scherp dat verwijt, hoe bits de terechtwijzing ook klonk, Hare Majesteit achtte beide te zeer een voorbijgaande kwade luim, om er zich veel om te bekommeren en niet toe te geven aan hare innerlijke blijdschap, dat het ernstig gevaar was afgewend. Wel verre van het gebrachte offer onnoodig te noemen, bleef zij gelooven, dat het allen had gered, dat het volk nu bevredigd was, in welk geloof hare moeder, die zich nu ook beveiligd dacht, haar bevestigde. »Door zoetigheid lokt men meer dan door scherpte,» fluisterde de intrigante, die door

Richelieu als te gevaarlijk was verjaagd en niets liever wenschte dan hier de rol te kunnen spelen, welke haar in Parijs ontnomen was.

Hoewel om geheel verschillende redenen, wekte de gedachte aan Mylady bij Karel en Henriëtte een gevoel van schuwheid op. Gene kon zich niet ontveinzen dat de raad dier vrouw de eenige goede, dat de houding, hem door haar aangewezen, de meest passende ware geweest, en dat vernederde hem tegenover haar en deed hem opzien tegen eene ontmoeting. Henriëtte daarentegen gevoelde wat zij had goed te maken tegenover de vriendin, wie zij het kostbaarst offer had moeten vorderen. Zij zou de tijding, dat Mylady in hare wanhoop Engeland voor goed had verlaten, hebben toegejuicht, en zich daardoor van een grooten last, dien der erkentelijkheid, ontslagen hebben gerekend. Maar Mylady, zoo het waar ware geweest, dat zij Londen voor eenige uren had verlaten, was teruggekeerd, had zelfs niet geschroomd der gantsche wereld hare gehechtheid aan den veroordeelde te toonen, door hem in de laatste ure ter zijde te staan. Zij zou eenmaal, wellicht spoedig, White-Hall bezoeken, en dan... zou Henriëtte van Bourbon, Koningin van Engeland, als een beweldadigde voor haar staan, voor haar, die zij, hoe zij het ook verborg, meer eerbied, ja zelfs meer ontzach dan vriendschap toedroeg. De ure, die zij met vrees te gemoet zag, was aanstaande. Juist had hare moeder haar verlaten, die haar eenige nuttige wenken had gegeven, waaronder de raad behoorde, om den invloed, dien zij door hare tusschenkomst in den Bijzonderen Raad verkregen had, niet alleen te blijven behouden, maar uit te breiden, toen haar de komst van Mylady en een jong edelman werd aangekondigd.

»Waar is Meester François? Dat hij hier kome. En Lady Stanhope ook!» zeide Hare Majesteit gejaagd. Zij waagde niet alleen te zijn, en in hare onrust had zij niet verstaan, dat Mylady van een vreemden edelman verzeld en dus zelve niet een geheim onderhoud wenschte. De beide opgeroepen konden echter niet dadelijk gevonden worden, zoodat Hare Majesteit nog alleen was, toen zij het ruischen van Myladies kleed in de *antichambre* reeds vernam. Zij verzamelde al hare kracht en trad Mylady tegen, maar bleef als aan den grond genageld staan, toen zij de welbekende gestalte ontwaarde, fierder dan ooit te voren, rijziger dan ze werkelijk was door het lange zwarte fluwelen kleed dat haar dekte. Was 't het rouwkleed der weduwe, dat zij hoorde ruischen? Maar een blik op dat gelaat had haar gerust kunnen stellen. Het vriendelijk stralend oog, het bloesjen op de wangen — de krachtige hulp der kunst werd niet vermoed — en bovenal de innemende glimlach, die om hare lippen speelde, getuigde van iets anders dan van eene droefheid, die haar zoude kunnen beschuldigen. Een schoon jonkman achter haar in het bevallig kleed der jongste mode gedoscht, volgde haar op den voet, en al kende zij hem niet, zijn bijzijn deed haar de reden van Myladies komst vermoeden, deed de vrees

van de sombere plechtigheid eener uitvaart te zullen bijwonen, verdwijnen voor de hoop van genood te zullen worden tot een vrolijke bruiloft. Met de meeste voorkomendheid, ja hartelijkheid zelfs hief zij Mylady, die voor haar was nêergeknield als gold het een pleeggehoor, op, waarna zij haar omhelsde.

„Wat ik naar u verlangde, beste Lucy!” stamerede zij. Zij wilde er nog eenige woorden bijvoegen, maar bedacht dat zij zich op een helling bevond, en dat elk woord meer haar tot het punt zoude heenvoeren, dat zij juist schuwde te naderen. Mylady echter wist van generlei gedwongenheid en maakte het harer Soevereine gemakkelijk. Zonder eenige achterhoudendheid in acht te nemen, zonder het aanroeren eener zaak te willen vermijden, die beider ziel vervulde, fluisterd zij met eenigzins trillende stem: „Ik waardeer de vriendschap Uwer Majesteit ten hoogste; ja ik begrijp, dat gij deel naamt in mijn smart... maar ik heb leeren inzien dat de rust en de vrede van het koninkrijk nimmer te duur kunnen worden gekocht. Vergeef mij dat ik het zoo laat inzag, en niet immer in staat was deze dingen te beschouwen met oogen des verstands.”

„Stil, stil, Lucy! De vrede is gekocht, maar ik erken tot een zeer hoogen prijs! Had die niet behoeven betaald te worden, ik zou mij gelukkig noemen!”

„Ik weet het... Zijn lijden is voorbij en ook het mijne, indien de kroon van Engeland geen enkele paerel meer behoeft prijs te geven... Maar ik zou mijn jongen vriend wel vergeten, die toch waarlijk niet onder onze droefheid mag lijden. De rampspoed behoeft niet altijd zelfzuchtig te maken,” zeide zij, eenigzins luchtig zelfs en zich tot Robert keerende, die in eene gedwongen houding zich op den achtergrond hield. Eerst was hij Mylady op den voet gevolgd, maar toen hij niet werd voorgesteld en de beide vrouwen zich met elkaâr onderhielden, zonder om hem te denken, werd hij met zijne figuur verlegen en trad hij weder eenige stappen terug, waar hij juist niet vervuld met d aangenaaamste gedachten staan bleef. Zoo ver was het dus gekomen, dat hij met de bedekselen der lichtzinnigheid als smeekeeling op den dorpel stond van het vertrek der Papiste, de gruwelijkste vijandin der broederen! Maar zoo ver moest het komen, indien hij zijn innigst verlangen vervuld wilde zien, en het was een laffe halfheid, zoo riep hij zich ten laatste toe, om nu nog te weifelen of te gedenken hetgeen was en niet meer kon zijn.

„Buig de knie!” fluisterde Mylady hem toe, nadat zij hem gewenkt had nader te treden, en hij schoorvoetend daaraan voldaan had. „Mr Conway, van wien ik Uwe Majesteit onlangs sprak!” vervolgde zij tot de Koningin.

Deze hield met welgevallen het oog op den jongen edelman geslagen. „Ik hoorde van uw geluk, Sir!” zeide zij innemend. „Onze veel beminde vriendin heeft mij uw geheim verraden. Gij zult er haar zeker niet onbescheiden om noemen. Rijs op, Sir!”

„Mr. Conway hoopt op de genadige toestemming Uwer Majesteit,” hernam Mylady. Het begon Robert te verdrieten dat voor hem staag het woord werd gevoerd, terwijl hij verlangde zelf zijn wensch kenbaar te maken. Daartoe liet Mylady hem echter zoo weinig de gelegenheid. Eindelijk besloot hij de bescheidenheid, waartoe hij gedwongen werd, te laten varen, en voorkwam hij Mylady, die blijkbaar weder iets in het midden wilde brengen door haastig in te vallen: „Ik heb de vrijheid genomen Uwe Majesteit te naderen om haar mijne bede voor te dragen. Van mijne jeugd af beminde ik Lady Jane, en ik voed de hoop dat mijne genegenheid wordt beaandwoord. Daar Lady Jane pupil is Uwer Majesteit, wend ik mij tot u, om de vergunning te verkrijgen.”

„Ik weet, ik weet, Mr. Conway!” hernam de Koningin eenigzins hoog.

„Hij is een krijgsman en weet beter met het zwaard dan met het woord om te gaan,” fluisterde Mylady in het fransch Hare Majesteit toe. „Mr. Conway!” vervolgde zij, voor hem weder verstaanbaar, „is vermaagschapt aan de Conways uit Lancastershire, die uitgebreide goederen en dus ook een daaraan geëvenredigden invloed bezitten in Ierland. Het hoofd van zijn geslacht is de bevelhebber van het leger Zijner Majesteit in het Noorden, terwijl hij zelf een der hoofden is der Londensche *Train-bands*. De fortuin lacht onzen ridder, naar het schijnt, van alle zijden toe. Hij heeft genade gevonden in de oogen van Lady Jane en werd voor eenige weken de algeheele erfgenaam van een zijner verwanten, die een gegoed koopman uit de City was. Ik zou te veel van het geduld Uwer Majesteit en van zijne bescheidenheid vergen, indien ik de karaktertrekken van het geslacht der Conways wilde schetsen; dit eene zij genoeg: de wapenkreet van zijne voorvaderen was altoos: God en mijn Koning...”

„Mylady vergeet daarbij nog te voegen: voor waarheid en recht! Dat was mede onze leus!” zeide Robert, met een hoogrooden bloes op de wang. Het was aan twijfel onderhevig of die kleur ontstaan was uit geestvervoering bij het gedenken van de oude maar vervlogen glorie zijns geslachts, waarop Mylady doelde, of uit kwalijk verborgen schaamte over de pleitrede, door zijne beschermster gehouden, waarvan hij de bedoeling doorzag.

„Die wapenkreet is overbodig lang,” merkte Hare Majesteit, die in een goede luim terug gebracht scheen, schertsend aan. „Wie voor God en Koning strijdt, strijdt van zelf ook voor waarheid en recht.”

Dat was een ketterij, zoo als hij nog zelden had hooren verkondigen; en welke les hij ook in der tijd had ontvangen, toen hij met Zijne Majesteit een redetwist gewaagd had aan te vangen, hij maakte zich gereed de onjuiste uitspraak te bestrijden, toen zijne opmerkzame gids hem dit belette, door het woord op te vatten en te verzekeren, dat niemant daaraan twijfelde en een lid van het geslacht der Conways het minst van allen. „Maar,” vervolgde

zij, »heb ik Uwer Majesteit de reeks deugden opgenoemd, die onzen ridder sieren, ik mag ook een zijner gebreken niet verzwijgen; het is een gebrek, dat maar al te dikwerf een ridderlijken aard vergezelt. Werd hij ook de erfgenaam van een koopman, de zucht naar gewin bleef hem altijd nog vreemd; hij mist de kennis van het geld en zal die, naar ik vrees, nooit verkrijgen, zelfs niet in de geringe mate als dat een edelman van den echten stempel voegt. En daarom heeft hij mij verzocht Uwer Majesteit in overweging te geven, in het welbegrepen belang harer pupille en zelfs in het zijne, de goederen zijner echtgenote — ondersteld altijd dat Uwe Majesteit in hare hooge genade hem de aanbiddelijke Hebe schenke — het eerste jaar huns huwelijks altans door de beampten der Kroon te doen blijven besturen.»

Robert wist niet wat te denken; zijn oog dwaalde van Mylady naar de Koningin, terwijl de hand de welriekende handschoenen driftig in de vingers neep. Welk ander denkbeeld had hij zich van zijne voorstelling ten hove gemaakt, na de herhaalde mededeeling zoo van Jane als van Mylady, dat hij bij Hare Majesteit reeds gunstig bekend was en de voorgedese niets anders dan het geluk harer pupil wenschte. Wat werd de vrouw, die de kroon droeg van Engeland, de vrouw, die in zijne schatting reeds niet hoog stond aangeschreven, klein en nietig, nu hare toestemming door zulke middelen scheen verkregen te moeten worden. Hoezeer erkende hij thands in zijn binnenst nooit te hebben kunnen slagen, indien hij zich alleen en niet onder zulk eene hoede had aangemeld! Maar hoezeer belgde hem tevens de behendigheid, waarvan Mylady, ware het ook ten zijnen behoeve, blijk gaf! Was dat de vrouw, die voor luttel dagen ineenkromp onder het zielewee; de vrouw, die tegenover hem stellingen verkondigde, beginselen beleed, die getuigden van werkelijken adel des gemoeds, en hier toch zulke middelen wist aan te wenden? Was het niet beter alle matiging te schuwen, daar deze aanleiding gaf tot verkeerde onderstellingen, tot onjuiste gevolgtrekkingen, en open en klaar Mylady te bestrijden, zich zelven te doen kennen zoo als hij werkelijk was: een dienaar van het parlement, een bestrijder van de godsdienst, die Hare Majesteit beleed? En Jane dan? En zijne valsche houding dan tegenover de zaak die hij aanhing, eene houding, die hem aan deze zijde niet zou doen winnen, wat hij aan gene verloren had? Maar Mylady kon hebben misgetast, hare behendigheid kon wel eens tegenover de Koningin de grootste onhandigheid blijken te zijn. Hare Majesteit kon het aanbod, dat er ingewikkeld lag in de laatste woorden van Mylady, gebelgd van de hand wijzen! Hij hoopte het bijna. Maar Mylady had zich niet verrekend!

»Wij noemen dat zelfs een beminnelijk gebrek, Mr. Conway! vooral als het gepaard gaat met zulk eene openhartigheid. Wij zullen onzen Heer en Gemaal uw verzoek in overweging geven, maar ontveinzen ons niet de vele moeielijkheden, die aan de

inwilliging er van verbonden zullen zijn. Alles wat ik van u vernam en van u zag — oog en oor beide alzoo, Mr. Conway! — stemt ons ter uwer gunste. Wij gelooven het geluk onzer pupille u veilig te mogen toevertrouwen, en oordeelt onze Heer en Gemaal als wij, dan zullen wij White-Hall de treurige mare moeten brengen, dat onze beminnelijke Hebe aan den Olymp dreigt ontschaakt te worden. Gij smacht er zeker naar, uw uitverkorene te gaan aanbidden. Wij staan uw rechtmatig verlangen niet tegen.» Zij schelde en beval den paadje die binnentrad, Mr. Conway voor te gaan naar de vertrekkende van Lady Jane. Zij reikte den jonkman de hand, welke hij een oogenblik aarzelde te kussen, maar zulk een lompheid was zelf zijn innerlijken wrevel te sterk. Mylady werd verzocht nog een oogenblik te toeven. Hare Majesteit had na het gehouden gesprek waarlijk geen reden meer om een vertrouwelijk onderhoud te schromen. Had zij niet reeds geleerd hare vroegere twijfelingen aangaande Myladies verknochtheid te overwinnen, zij zou ze voorzeker nu voor altijd hebben afgelegd. Na de zware beproeving toch, Mylady opgelegd, was deze dezelfde gebleven, had zij zich niet verwijderd van den Troon. Welk eene trouw, welk eene gehechtheid, om zulk eene loutering zegevierend te kunnen doorstaan!

»Ik juich de keuze van ons kind toe, Lucy! Hij schijnt een bescheiden jonkman te zijn,» zeide Henriëtte, zich op de sofa nederzettend en hare vriendin noodend dit voorbeeld te volgen.

»Zeer bescheiden!» antwoordde Mylady. »Geen harer vroegere minnaars was het als deze. Ook heeft de jonkman vrienden in tweeërlei kamp.»

»Werkelijk een goede keus! Als altijd huldig ik uw beleid. Aan te groote *courtoisie* zal hij zich echter, zoo als ik geloof, wel nooit schuldig maken.»

»Maar hij vecht goed, en ik weet niet of de hofdegen wel een goed zwaard zal blijken te zijn, indien dit eens noodig mocht wezen.»

»Zoudt gij denken... dat... na het gebrachte offer...?»

»De Puriteinen bevredigd zullen zijn? Neen, dat zullen zij niet; zij zullen het nooit zijn, zoo lang niet ieder Puritein is. Ik hoorde van nieuwe eischen mompelen. Ik heb een plan, dat ik echter Uwe Majesteit bezweer geheim te houden, indien zij het ten minste goedkeurt. Ik zal het kamp van den vijand pogen te verkennen... Dat zou voor Zijne Majesteit zeer nuttig kunnen zijn.»

»Uitnemend. Maar gij zult toch geen gevaar loopen? Lucy, meer dan ooit zal ik uw raad behoeven! Mijne moeder wil mij den invloed doen behouden en, zoo mogelijk, doen uitbreiden, dien ik thands uitoefen; maar om dat te kunnen, behoeft ik zeker uwen bijstand.»

»Van welken invloed spreekt Uwe Majesteit? Zij had dien immers reeds van het oogenblik af dat zij in Engeland landde?»

»Weet gij dan niet...? Maar het moet u bekend zijn... Spreken wij daarvan niet; ik zou eene her-

innering moeten opwekken die u pijnlijk moet zijn."

"Uwe Majesteit bedoelt hare verschijning in den Bijzonderen Raad, hetgeen het teekenen van Straffords doodvonnis ten gevolge had? Ja, Uwe Majesteit was er de middellijke oorzaak van dat aan den volkseisch voldaan werd. Die zegepraal kan, goed voortgezet, tot vele andere leiden."

"Maar gij zeidet straks, dat naar uwe meening de volkshoop nog niet bevredigd zal zijn!" merkte Henriëtte met eenige onrust aan. "Dan zou dat hoofd voor niets gevallen zijn. Neen, dat ware vreeselijk!"

"Zeker, maar dat zou toch altijd eene leering kunnen inhouden voor het vervolg."

"Welke, Lucy?"

"Dat men geen enkelen eisch meer inwillige; er zouden ten laatste nog andere hoofden kunnen gevorderd worden."

"Heilige moeder Gods! gij doelt toch niet op...."

"Ik doelde op geen in het bijzonder."

"Mijne moeder is minder zwart gestemd dan gij, Lucy! gij moet haar van meer nabij leeren kennen. Zij heeft mij de laatste dagen in mijne droefheid getroost. Gevoelde ik dan ook niet wat de Kroon in Strafford verloor?" Mylady vestte het oog, dat ongemeen groot en welks appel bijkans zwart scheen geworden, op de kleine vrouw naast haar, die met den fijnen welriekenden doek het bovendeel van haar gelaat bedekte. "Maar mijne moeder bewees mij zoo duidelijk de noodzakelijkheid van het verlies; in dat opzicht oordeelde zij geheel zoo als gij het thands doet. Zij heeft in haar veel bewogen leven dikwerf moeten bukken voor de noodzakelijkheid, Lucy! en toch den moed behouden. Zij heeft haar zoon moeten prijs geven..."

"Maar een dochter behouden; en eene, als Uwe Majesteit, weegt wel een zoon, zij deze ook Koning van Frankrijk, op."

"Ik hoop het te kunnen bewijzen, en daartoe roep ik ook uwe hulp in. Lucy! dat houd ik voor zeker: met haar zijn wij meester van den toestand! De laatste woorden werden echter niet meer dan fluisterend geuit. De uitdrukking mocht bewijzen, dat Maria de Medicis in den laatsten tijd zich meer en meer van haar masker had ontdaan en denzelfden geest van intrige begon te laten doorschemeren, dezelfde neiging tot inmenging in zaken van staat, die er niet klaarder en heiliger door werden, als waarvan zij aan het hof haars zoons zulke schitterende bewijzen had gegeven, tot dat de ijzeren Kardinaal hare verbanning verkreeg.

"Mijne nederige hulde werd der Koninginne-moeder van Frankrijk immer gebracht en blijft haar voor altijd verzekerd. Moge hare Majesteit nog lang ons ter zijde blijven! Maar vergeten wij niet onzen minnenden herder! Ik heb hem gezegd, dat hij met de *Train-bands* op een goeden voet moet blijven, maar ik geloof het toch ook in aller belang, dat hij in de dienst Zijner Majesteit trede. Vooraf echter zou hij een Baronetstitel behooren te ontvangen. Indien Uwe Majesteit ~~daarop~~ haar gemaal wilde raadplegen, dan zouden beiden spoedig vereenigd kunnen

worden; langer uitstel acht ik waarlijk onmeêdoogend."

"Het zal geschieden, zoo als gij wenscht, Lucy! heden nog, ja, dit oogenblik. Kom spoedig vernemen wat ik voor uwen beschermeling, die ook de mijne is geworden, in staat was te verkrijgen."

De beide vriendinnen scheidden niet zonder eene omhelzing. Zonderling was het, maar de koelheid van den gang, dien Mylady doorging, verkwikte haar, en toch was het vertrek harer Majesteit niet warm geweest. Zij verraste het minnend paar door haar binnentreden. De stoornis kon in geen geval aangenaam zijn, maar was het vooral niet na een blik op de starre trekken van Myladies gelaat. Wel veranderde het na het wisselen van eenige vriendelijke woorden, maar de vroeger te weeg gebrachte indruk werd er niet door uitgewischt. Zij kwam hun eene wandeling in de St. Paulskerk voorstellen, wat beiden, hoewel schoorvoetend, aannamen. Robert had blijkbaar iets op het hart, dat hij in Janes bijzijn niet kon mededeelen. Hij was stil en teruggetrokken tegenover Mylady, die met Jane schertste en ook hem telkenreize tot spreken dwong, wat hem moeielijk scheen te vallen. Bij het doorgaan van den gang en vlak aan den wenteltrap, dien zij af moesten dalen, haalde François Gruau hen in, die denzelfden weg wilde inslaan, maar eerbiedig wachtte tot de andere hem waren voorgegaan, terwijl hij zich diep voor Mylady boog. Hij scheen voornemens haar iets toe te fluisteren, maar gaf plotseling zijn voornemen op, trad achteruit en verdween.

"Gij hebt aan dien man grooter verplichting dan ge wel denkt en dan gemisschien wel wenscht, in aanmerking genomen de weinig vriendelijke uitdrukking waarmee gij hem nastaat, mijn vriend!" zeide Mylady. "Kleur maar niet, Jane! ik zal niets meer zeggen."

"Mylady!" fluisterde Robert, zich eensklaps bezzinnend, "dien man ontmoette ik eens bij hem..."

"Bij wien?"

"Bij Jean van Verviers, dien ge wildet leeren kennen."

Het was thands de beurt van Mylady om teruggetrokken te zijn. Langen tijd bleef zij in gepeins verdiept en gaf zij geen acht op het gesnap der geelieven.

XXV.

Weder was de dag der ruste aangebroken. De klokken luiden en noodden de geloovigen ter kerke. Alle arbeid was niet alleen gestaakt, maar wie niet op het ziekbed neêrlag of op de huishouding moest passen, maakte zich gereed om aan eene waarachtige behoefte des harten te voldaan en de woorden des eeuwigen levens te vernemen, stroomende van de lippen der uitverkorenen Gods.

Dezen waren echter slechts weinig in getal. Niet tot den Priester, de litanien zingende in de hoofdkerk of de tempels, aan de godsdienst Zijner Ma-

jesteit gewijd, niet tot den Bisschop, prijkende met de versierselen door den ouden Laud voor zijne geestelijke dienaren uitgedacht, richtte zich de overgroote menigte, maar tot den eenvoudigen in het zwart wambuis en zwarten broek gekleeden en met den Geneefschen mantel omhangen burger, wiens hoofd, even als dat van anderen, bedekt was door den laken hoed met breeden rand. Henderson, die voor eenige weken nog al de Schotsche predikers in de schaduw stelde, was met de meeste zijner landgenooten vertrokken en had het veld geruimd voor de talrijke volgelingen en discipels, die hij en de zijnen, tijdens hun verblijf in Londen, hadden gevormd. Het was of de geest vaardig was geworden over de broederen en een nieuw Pinkstervuur op hen was nedergedaald. Jongelingen van aanzienlijken huize hadden het rijke fluweelen kleed verwisseld voor den eenvoudigen mantel des predikers en verkondigden de waarheid zoo als duizenden en tienduizenden die verstonden. Er was een rijkdom van geestelijk leven over de massaas uitgestort, die schier met overdaad gelijk stond en als in het fysieke leven aanleiding gaf tot ontappingsen en krankheden van verschillenden aard. In de groote verscheidenheid van leering en stelsel was nog een flauwe eenheid te bespeuren, dank zij het voortdurend, zij het ook alleen uitwendig, bestaan der Kerk, waarvan Zijne Majesteit het hoofd was.

Het mocht echter ondersteld worden, dat, zoo die Kerk welke onder de vereenigde mokerslagen harer vijanden reeds waggelde, ineenstortte, alle eenheid verdwijnen en de verscheidenheid triomfantelijk het hoofd zou verheffen. Nu reeds betraden mannen uit de lagere onontwikkelde klassen den in der haast opgeworpen kansel, daartoe geroepen door een geheimzinnige stem in hun binnenst, welke stem in vele leemten, ook in het gebrek aan alle vorming, behoorde te voorzien. En de heffe des volks niet alleen, maar ook de meer gegoeden en zij, die tot de puntigsten en krachtigsten behoorden, schaarden zich in telkens toenemenden getale om die predikers heen, in wier wanstaltige maar krachtige, scheve en onlogische, maar des te vuriger voorstellingen, zij zich zelve en hunne wenschen hervonden. Maar verre de meesten bleven nog de waarheid trouw, zoo als die door het Schotsche *covenant* was bezworen. De zuivere Presbyteriaansche predikers mochten zich dus in de algemeenste populariteit verheugen en onder hen werd vooral Suckling met den straalkrans der heiligen gesierd. Waar hij optrad stroomden duizenden heen, die in het betrekkelijk klein gebouw, St. Antholinskerk, slechts voor de helft eene plaats konden vinden en dan ook de toegangen niet alleen tot den predikstoel, maar zelfs tot de buitendeuren en tot de gaanderijen als versperden.

Het uur voor het begin der godsdienstoefening was nabij en nog altijd daagden nieuwe scharen op, om zoo mogelijk den geliefden prediker, die voor geen der laatstaangekomenen meer zichtbaar zou zijn, voor het minst nog te hooren. Voor eenigen bestond zelfs daarop geen uitzicht meer, daar zij

niet verder konden doordringen dan tot in de deuren en daar den toegang voor anderen, die opkwamen, verstopten. Onder dezen behoorde een vrouw van aanzienlijken huize naar het scheen. Niet dat zij van de vrouwen der deftigste burgers uit de City in kleeding verschilde, want zij droeg ook den hoogen hoed, die veel op dien der mannen geleek, en toch de eerzaamste en godvruchtigste sierde; zij droeg ook het blonde hair, niet naar den smaak der wereldlingen gekruld of in lange lokken golvend om de blanke slapen, maar glad gestreken, over de ooren in een halven cirkel opgenomen en achter zedig vastgestrikt; haar dekte ook het zwarte maar fijn laken kleed, naauw sluitend om het middenlijf en om den boezem en daar door het keursjen bevestigd, verder opgenomen en van achter bevestigd, zoodat een goed deel van het onderkleed zichtbaar werd, dat hier van zware donker blauwe zijde was; een liggende kraag van eenvoudige kant bedekte zediglijk den boezem, terwijl manchetten van dezelfde lichte en eenvoudige stof de hand omgaven, die in fijn gezeemd leder was gestoken. Maar van onder het gladgestreken hair kwamen twee paarlen, in zilver gevat, te voorschijn en de plooiën in de handschoenen deden gissen, dat aan eenige vingeren der hand een ring prijkte. Er was echter meer. De armsten en de welvarendsten der Gemeente gingen op naar het bedehuis met den lijvigen bijbel in de hand; maar deze vrouw liet het woord Gods achter zich dragen door een dienaar, die nog weder van een anderen vergezeld scheen. Zulk eene buitensporigheid veroorloofde de vrouw van den rijksten burger zich nog niet; zij was daartoe ook niet in staat door de nederige inrichting van hare huishouding, welke slechts éene dienstmaagd telde. Men moest dus wel in de nieuw aangekomene een vrouw van den hoogsten rang erkennen, hoedanige er tot dus verre nog maar zelden in St. Antholinskerk eene plaats hadden gezocht en nog maar alleen bespeurd konden worden in de kerken, waar de Godsdienst Zijner Majesteit in eere gehouden en gehuldigd werd.

De opeengehoopte schaar aan den ingang week dan ook instinktmatig en zoo veel het doenlijk was, terug, om haar ruimte te maken, toen zij naderde en duidelijk haar voornemen toonde om naar binnen te gaan en aan de Godsdienstoefening deel te nemen. Zij wendde het hoofd om naar den dienaar, die haar bijbel droeg en wenkte hem haar dien te geven, waarop hij den voetstap verhaaste en, haar nabij gekomen, eerbiedig te kennen gaf, dat het voor Mylady onmogelijk zou zijn den volkshoop door te dringen.

„Ga mij voor, John!” was het eenig antwoord, dat de bezorgde dienaar ontving.

Een Lady van hoogen huize in hun midden, begerig om de nieuwe leer, ontdaan van alle windselen der afgoderij, te vernemen! Het was der saamgevoelde schaar een triomf; het vervulde hunne harten, hoe geneigd ook te verkondigen, dat het Godsrijk niet van deze aarde was en het Hemelsche Koninkrijk niet kwam met uiterlijk gelaat, met innige

blijdschap en deed den reeds zoo hoog gestemden moed nog stijgen. Deze indruk, door hare verschijning te weeg gebracht, en hij mocht vrij algemeen heten, verlichtte niet weinig de anders zoo zware taak, welke den dienaar was opgelegd, om ruimte te maken; want, wat men daar buiten reeds gedaan had, poogde men ook daar binnen in het schier overvulde gebouw te doen, daar de broeders in de toegangen voor de banken en stoelen zich een geweldige persing getroostten, toen de hooge Lady naderde.

Maar was het haar ook, dank zij de voorkomendheid der meesten, vergund om den predikstoel te naderen, er bestond nog weinig uitzicht op het verkrijgen eener voegzame zitplaats. Toch was het meer dan tijd, dat zij er eene verkreeg, daar Zijn Eerwaarde naar den kansel trad, hetgeen een dergelijke opstuwing veroorzaakte, dat Mylady vooruit werd gedrongen en zelfs gevaar liep tegen een der banken geslingerd te worden.

„Ik bezweer Mylady terug te keeren!” fluisterde de dienaar. „Het gepeupel zal u nog onder den voet loopen.”

Zij schudde echter ontkennend het hoofd, hoewel zij een aandoening van angst niet geheel onderdrukken kon, bij het zien van die honderde bijkans aangesloten hoofden, niet alleen in de zitbanken en op de stoelen om haar heen, maar tot zelfs op de breede en diepe gaanderij. De voorganger had zijne lezing gestaakt, en wel van dat gedeelte der Schrift, dat de wetgeving op Sinai behelsde. Er was een oogenblik van ademlooze stilte, werkelijk indrukwekkend en beangstigend te midden dier menigte: de prediker deed met zachte stem het voorbed. Toen dat geëindigd was ruischten de bladen van het psalmboek en klonk het lied, dat reeds zoo menigen strijd in Engeland en Schotland had begeleid. De toestand van Mylady was werkelijk onhoudbaar, maar er daagde eene onverwachte hulp op. Er rees een man uit eene der banken, die ter zijde van haar stonden, op; een man, voor wien de broeders nog gewilliger ruimte schenen te maken dan voor Mylady. Hij naderde haar met een diepe buiging. Konden ook de woorden door de naastbijstaanden, dank zij het aangeheven gezang, niet verstaan worden, zij verstond ze ten volle, waarvan het gevolg was, dat zij onder zijn geleide naar de bank die hij verlaten had, heen ging en zich daar op zijne plaats nederzette.

„Zoo ik u niet mocht terugzien, Mr. Pym, ontvang dan nu reeds mijn dank!” fluisterde zij, toen hij gereed was de plek te verlaten en elders verder de Godsdienst oefening bij te wonen.

Hij boog en waagde haar daarbij veelbeteekenend aan te zien, waarna hij zich verwijderde, maar weinige schreden in een der doorgangen bleef staan, en wel in dier voege, dat hij zonder zich om, of het gelaat van den prediker af te wenden, in staat was haar te beschouwen. Mylady had spoedig bemerkt waar de werkelijke Koning van Engeland plaats had genomen. Zij had hem gezocht, maar zij had niet gewenscht, dat hij daar schuins van haar

zijne plaats had gekozen, vanwaar hij ieder harer bewegingen gadeslaan, ieder harer gedachten wellicht op haar gelaat kon lezen. Het was of zij zijn arendsblik op zich voelde rusten; zijn blik, waarin de voldane wrok vonkelde en misschien ook nog de onvoldane begeerte.

„Ik en mijn huis wij zullen den Heere dienen!” zoo las de prediker, die deze woorden tot text had gekozen.

Zij nam een stuksken papier uit het meêgebracht boek en poogde, even als zoo velen van het aandachtig gehoor, de heilige woorden, thands vooral van zulk een diepen zin, op te teekenen. De prediker schilderde met breede trekken den toestand van Israël, toen Jozua een nieuw verbond wilde oprichten en het gantsche volk bezwoer zich op te maken van uit zijne tenten en trouw te zweren aan Jehova, den Almachtige, aan Jehova, den Gerechte, aan Jehova, die een ijverig God was en geen Afgod naast zich kon dulden.

„Ik en mijn huis wij zullen den Heere dienen!” prevelde Mylady, de oogen, die bijna schemerden van het staren op den prediker, neêrslaan, terwijl zij weinig aan dezen dacht, maar zooveel te meer aan den ander, die, naar het haar voorkwam, in zijn blikken haar een vraag had gedaan, waarop die belofte een antwoord scheen. En de prediker voer voort in klimmende geestdrift en bekommerde zich niet meer om Israël en om Jozua, maar keerde zich tot zijn eeuw en zijn volk en ontstak in heiligen ijver over de zonden van de kinderen Gods, maar hief vervolgens ook een lofpsalm aan over het vele goede, dat hij door die kinderen gewerkt zag, wat echter door de genade Gods was geschied. Hij, die zich gesteld had tusschen den Heere en de zijnen, was gevallen tot waarschuwend voorbeeld voor iederen onbesnedene van harte. Mylady hoorde niet meer; zij had over hare gedachten geen heerschappij meer kunnen voeren, toen gindsche prediker de op Tower-hill gebrachte offerand herdacht. Over haar wang toog een gloeiend rood. Altijd was zijn blik nog op haar gevestigd, de blik van den moordenaar, die machtig was boven allen! Zij haatte, zij haatte! Er was wellust in die aandoening van haat! Zij haatte hem, maar niet zoo als zij het de schuldige zwakheid, de lafheid deed, die niet dankbaar durfde zijn omdat daarbij moed werd gevraagd. Die man ginder had gevorderd wat hij misschien had moeten vorderen, had dit gedaan met heldenmoed, en de oogst, die hem eindelijk ten deel viel, was belooning voor jarenlange moeite en arbeid. Toch haatte zij hem, maar er school ontzach, er was eerbied in dien haat! Wat prevelde die prediker van liefde en van eendracht! Wraak en vergelding was het wachtwoord; en de tijd was nabij, dat het uitspansel der hemelen een gezicht zou geven van de dingen die op de aarde aanstaande waren; dat even als in dagen van Israëls felste benauwheid, knechten met lans en zwaard gewapend, donderende krijgswagens met de vlijmende zeisen, op de wolken zouden worden gezien!

Vrede wilde de prediker! Wilde hij, die daar ginder stond dat ook? Dacht ook hij den strijd volstreden, de kroone bereikt? Jehova was de Gerechte; Jehova was een ijverig God; Hij zou het niet gedoogen; Hij kon, Hij mocht het niet.

»Ik en mijn huis wij zullen den Heere dienen, amen!» dus besloot de prediker en de gantsche Gemeente zeide het hem in het binnenst na. »Amen!» suisde het ook van Myladies lippen; maar de Heer, dien zij zeide te zullen dienen, was niet de liefderijke Vader in den Hemel, maar de vertoornde Krijgsgod Israël, de God, die het Dagonbeeld met afgekapte voeten deed neêrvallen voor de arke des Verbonds.

De zegen was uitgesproken; de Gemeente maakte zich gereed heen te gaan. »Zoo ik u niet terug mocht zien, Mr. Pym! ontvang dan nu reeds mijn dank!» had Mylady gezegd, en dat woord was door Mr. Pym begrepen. Hij had besloten haar terug te zien en haar in de gelegenheid te stellen het woord van dank te herhalen. Zij had dan ook nauw haar bank verlaten, naar het scheen omziende naar haren dienaar, of zijn welbekende stem fluisterde aan haar oor: »Mylady! vergunt ge mij uw gids te zijn ... in dezen doolhof?»

»Ik zoek mijne dienaren, Sir!»

Hij ging reeds naast haar.

»Het is de eerste keer, dat gij deze kerk bezoekt. Het zal toch niet de laatste zijn?» vroeg hij.

»Weet gij zoo bepaald, dat het de eerste keer is?»

»Ja; waart gij er vroeger geweest, ik zou u hebben bespeurd. Mylady Carlisle verliest zich niet in eene menigte, hoe groot die ook zij. Daarom herhaal ik: het is de eerste, maar zal het de laatste maal zijn?»

»Acht gij het woord hier verkondigd dan zoo krachteloos? Of wel mijn gemoed zoo weinig ontvankelijk voor het zaad hier gestrooid?»

»Noch het een noch het ander, Mylady! Zelfs acht ik het laatste ontvankelijk boven dat van velen.»

»Een vereend getuigenis van eenen, die zoo veler gemoed beheerscht, omdat ... hij het kent. Gij hebt u dus zeker de moeite gegeven een blik in het mijne te slaan?»

»Wie zou dat kunnen? Zou Mylady Carlisle zelve wel in staat zijn dat met vrucht te doen?»

»Onbeschaamde!» prevelde Mylady, en zij ging ettelijke oogenblikken zwijgend naast hem voort.

»Wanneer ik zoo stout ben uw gemoed ontvankelijk te noemen voor indrukken als hier worden gegeven, dan vind ik daartoe aanleiding in de onrust der tijden, die ook wel op u, al gelijkt gij ook een meesterstuk van den Helleenschen beeldhouwer, haar invloed zal uitoefenen. Het gantsche volk Israël vaste en bad op den grooten verzoendag; thands is het de onze ...»

»Gij verschijnt zeker dikwijls in de St. Antholins kerk, Mr. Pym! Gij zijt bijbelvast geworden; dat is zeker ook een gevolg van de onrust der tijden.»

»Misschien wel. Tooch zou het zeer wel mogelijk kunnen wezen dat de onrust der tijden mij minder trof dan menig ander.»

»Trotsch gesproken en misschien wel zeer waar! Wie weet of Phidias niet een anderen Zeus had gewrocht, indien hij ú had gekend!» voerde Mylady hem bitter te gemoet. Zinspeelde de grove epikurist, de Koning der Puriteinen, dan ook niet kwetsend en scheurend op de vreeselijke ure door haar doorleefd, zinspeelde hij er niet op, hij, die dat het minst van allen had moeten doen, indien hij had willen sparen.

»Sprak daar Mylady Carlisle zoo als zij in het verleden gekend werd, of ... zoo als zij in de toekomst gekend zal worden?»

»Gij gelooft dus dat zij veranderen kan?»

»Nog meer: dat zij veranderen zal.»

»En wie zal de tooverfee zijn, Mr. Pym?»

»De onrust der tijden, in de eerste plaats, en dan ...»

»En dan, Mr. Pym?»

»Het zaad, dat daar ginder in de kerk, die wij saam verlieten, gestrooid werd,» zeide hij met iets spottends in den toon zijner stem.

»Zeker is het een goed zaad! Die opwekking tot eendracht vooral was aandoenlijk.»

»Ik geloof, Mylady! dat juist die zaadkorrel niet bij allen de vruchtbaarste zal zijn. Hoe ontvankelijk uw gemoed ook zij, toch vrees ik ...»

»Dat die korrel daar minder goed zal wassen dan in het uwe? Ik geloof het ook. Gij hebt het verheven doel bereikt: de vrijmaking van een volk. Maar, tweede Mozes, pas op, dat het uitgeleide volk niet in de woestijn omdole en er niet verlange naar de vleeschpotten van Egypte! Zij de Rode zee ook overgetrokken, toch ligt Kanaän nog niet in het verschiets.»

»Versta ik wel? Een opwekking in den heden ten dage meest gewilden vorm tot tweedracht! Van uwe lippen, Mylady?»

Zij zag hem met van toorn vonkelende oogen aan. Wilde hij dan niets begrijpen? Wilde hij dan, dat zij alles zeide, dat zij het breede pad, dat beide van elkaâr scheidde, geheel alleen overstak om hem te naderen? Tot hare innige tevredenheid zag zij hare beide dienaren in hare nabijheid. Zij stond stil als om ze in te wachten, hetgeen Pym aanleiding gaf haar te verzoeken hem een verder geleide te vergunnen. »Waarom? Gij geeft er toch telkens blijk van, mij verkeerd te verstaan.»

»Dus ook tweedracht tusschen ons?»

»Als gij slechts de eendracht behoudt tusschen u en Karel Stuart ...!»

»Behoudt?» vroeg hij, op het woord drukkend. »Maar zij zal ontstaan, daaraan twijfel ik niet,» vervolgde hij. »Zijne Majesteit heeft zich ontslagen van zijn slechte raadsliden, en goede getrouwe daarvoor in de plaats gesteld.»

»Ik hoorde daarvan. Al de Sekretarissen van Staat zijn ontslagen en uwe partij leverde het nieuwe stel. Veel geluk met deze overwinning, die zeker eene beslissende zal zijn! Er staat nu niets meer tusschen het Parlement en Karel Stuart; ja toch, nog een enkele vijandin, maar van weinig beteekenis, ten min-

ste voor uwe schranderheid en energie, de Koninginne-moeder, Maria de Medicis... Of hebt gij die óók reeds tot bondgenote en vriendin gemaakt?"

»Indien dat zoo ware, zou het niet mijn grootste zegepraal zijn, Mylady! De grootste, die ik ooit behaalde of behalen kon, zou zijn úwe vijandschap te doen verkeeren in..."

»Die der andere is u voorzeker gevaarlijker. Vaarwel, Mr. Pym! Nam ik nog verder uw geleide aan, dan zou ik den schip op mij laden als of de zegepraal reeds behaald ware, die gij in uwe *courtoisie* beweert te wenschen."

»Mag ik de eer hebben eene plaats voor u te nemen in de St. Antholins kerk?" vroeg Pym hoffelijk maar koud, daar de bedienden van Mylady in de nabijheid waren.

»Misschien heb ik gelegenheid u daarop later het antwoord te geven."

»Wanneer, Mylady?"

»Zijt gij den avond vergeten waarop Carlisle-house geopend is voor de Aristokratie van de geboorte en van het talent? Den eerst volgenden avond vooral hoop ik beide vereenigd te zien. Het zal het verlouingsfeest zijn van mijne vriendin Jane Howard en Sir Robert Conway, eersten klerk bij den Bijzonderen Raad Zijner Majesteit."

»Bij den ernst der tijden..."

»Behoeft men wel eenige ontspanning. Vaarwel, Mr. Pym! Bedenk dat voor mij de verzoendag, die volgens u met vasten en bidden wordt gevierd, nog niet gekomen is." Zonder eenige verdere opmerking af te wachten, wendde zij zich af om hare wandeling voort te zetten, achtervolgd door hare bedienden.

»Zij heeft mij gezocht!" dat was de eerste gedachte welke bij Pym opkwam, toen hij haar verlaten had. Eindelijk! Eindelijk! Maar zijn geduld was beloond. Indien hij den eersten stap had wagen te zetten, daartoe wellicht verleid door het mondgesprek, dat zij voor ettelijke weken in Northumberland-house met hem hield, dan zou hij wellicht met fierheid zijn teruggewezen, zoo als eens, zoo als jaren geleden, toen de hartstochten gierden, toen een druk harer hand hem een belooning ware geweest voor elk offer, dat zij van hem gevraagd had. Zij was thands tot hém gekomen! Welk een hevige strijd de fierheid had moeten strijden, welk eene overwinning zij op haar haat had moeten behalen! John Pym was voorbijgezien voor den schitterenden Thomas Wentworth; deze werd thands weder vergeten voor genen, die thands even hoog het hoofd mocht dragen als eenmaal de trotsche en machtige Luitenant van Ierland het gedaan had. Schoone, eerooverende, maar toch aanbiddelijke vrouw, die nog zijn boezem deed zwoegen, bij wier aanschouwing hem het hart sneller klopte, in wier nabijheid niet alleen de zinnelijkheid maar ook het verstand werd geprikkeld! Wat zij voor Wentworth was geweest zou zij ook voor hem willen zijn. Hij was er zeker van! De prediker had den wensch van duizenden in den lande uitgesproken, die na den val van Wentworth, na zoo vele blijken van gewilligheid, als Karel

Stuart gaf, om den raad Zijner getrouwe Gemeenten op te volgen, voldaan waren met de behaalde zegepraal en alle verdere waarborgen voor de toekomst onnoodig achtten. »Vrede en rust!" was het wachtwoord geworden. Maar het scheen nog het hare niet te zijn. Eendracht verlangde zij niet! Zij had zelfs in de haar eigen vormen de vijandin aangewezen, die het mikpunt moest zijn bij een hernieuwden aanval. Wat was daarmee haar doel? De moeder van Henriëtte Maria had zij als met den vinger aangewezen, zij, de erkende vriendin van deze, zij, die, zoo als Oliver St. John hem verzekerd had, in de laatste dagen schier onafgebroken de gezellinne der Koningin was geweest en met deze zeer vertrouwelijke gesprekken, door geen derde bijgewoond, had gehouden. Zou hij werkelijk het doel zijn eener intrige? Zou men hem de plaats van Wentworth willen doen innemen en hem willen verleiden tot afval even als genen, hém door de omhelzingen der schoonheid, zoo als Wentworth door de aanloksele van het goud en de macht? Maar al ware het zoo, hij zou het spel niet schuwen; hij zou de moderne Delilah niet ontvlieden; hij had zelfvertrouwen genoeg om de onderstelling niet te gewaagd te noemen, dat degeen, die voor de rol van overwonnenen was bestemd, wel eens als overwinnaar uit den strijd zou kunnen treden. Dus hij zou tot haar gaan! Maar niet op den feestavond, niet te midden dier menigte, voor wie zij de zon zou zijn, die over de boozen en de rechtvaardigen gelijkelijk licht; te midden eener menigte, aan welke hij nog wel rekenschap zou moeten geven van zijn verschijnen en nog de spoedig verspreide mare zou hebben te danken, dat hij voor een Afgodsbeeld de knie gebogen, en openlijk de plichten schond, hem door den ernst van het Puritanisme opgelegd. Maar hij zou haar in de eenzaamheid bezoeken en dan zekerheid erlangen omtrent hetgeen hij te hopen had. Hij zou haar morgen bezoeken. Maar nog aan den avond van dien zelfden dag begaf hij zich naar Carlisle-house, waar hij zich bij Mylady liet aandienen. IJdele poging! Mr. Edwards ontving hem met de grootste bewijzen van eerbied, maar stamemde eene verontschuldiging, daar Mylady zich ongesteld gevoelde, evenwel niet zózeer of zij hoopte den eerstkomenden Donderdag de voorgenomen receptie te zullen kunnen houden. Het voordeel zijner positie was prijs gegeven; hij had den hartstocht gesteld tegenover de berekening der *coquette*!

»Zou hij komen?" had Mylady zich afgevraagd, toen zij hem dien ochtend vaarwel zeide, toen zij, ontevreden over zich zelve, dat zij zoo veel had moeten wagen en nog zoo weinig verkregen had, huiswaards keerde. Indien hij kwam zou het verloren terrein herwonnen kunnen worden, zou de eerste stap, dien zij thands had moeten doen, geheel uitgewischt zijn. Geen wonder, dat een kreet van blijdschap haar ontsnapte, toen de onthutste *Steward* haar het nooit gedacht bezoek meldde en, trillend op de schier onvaste voeten, den gehaten naam uit-

bracht. Niet nu, maar op het door haar aangeduide tijdstip zou zij hem welkom heten, niet wanneer hij het wilde, niet in de eenzaamheid, waar hij zou vinden, maar te midden van velen, waar hij zou moeten zoeken. Het was echter gewaagd spel, want die man was haar noodig, zoo noodig, dat de hoogste prijs, dien hij van haar eischen mocht, niet als te hoog kon worden afgewezen. Daarom trilde de vraag nog dikwerf op hare lippen: »zal hij komen?» en werd zij met steeds klimmender onrust herhaald, naarmate de avond naderde voor het prachtig feest bestemd.

Prachtig zoude het zijn; schitterend boven alle feesten, die ter eere van het jeugdig paar reeds door eenigen waren gevierd, vrolijker en opgewekter vooral dan de doodsche receptie, waarop de verheven voogdesse hare pupil had onthaald. Met uitzondering der Sunderlands was de bloem van Englands adel genoodigd, en er was een gegronde reden voor het vermoeden, dat verre de meesten zich zouden bejiveren aan de tot hen gerichte uitnoodiging te voldoen. Mylady, de getrouwe en tedere vriendin van den onlangs onthoofde, de vermete, die aanslag op aanslag had wagen te smeden tot redding van den veroordeelde, die in het zwarte kleed der bitterste droefheid het laatste afscheid had uitgenokt bijna aan den voet van het schavot, zij zou de gastvrouw zijn, zij zou een feest geven, dat, zoo zij zich ten minste haar verworven naam ook thands waardig toonde, eene vereeniging van fijne weelde en gulle vrolijkheid zou zijn. Karos bij karos voerde de aanzienlijke schare aan. Essex en Arundel, Norfolk en Bedford, de Norwicks en de Howards, Lady Rivers en Lady Aubigny, aan het hoofd eener schare van bevallige schoonen, — prachtige of liefelijke bloemen, omgeven van rijzig en breedgetakt geboomt!

Een stoet van paadjes en mindere bedienden tot Myladies huishouding behorende repte zich door de vorstelijke woning, aan hun hoofd de *Steward* in zijn zwart fluweel wambuis, waaraan de zilveren keten — het teeken zijner waardigheid — hing, korte broek van dezelfde stof, geel zijden kousen en de lage schoenen met hooge hakken, door een strikjen van geel zijden lint op den voet gesloten. Hij hield een wit ivoren staf in de eene en een laag hoedjen in de andere hand en verwelkomde de aankomende gasten aan den voet van den trap, waar twee hellebardiers in hun pleeggewaad — wat de mode van voor drie eeuwen herinnerde — met het wapen der Northumberlands en der Carlises prijkend op de borst, hadden post gevat.

»Zal hij komen?» prevelde Mylady bij het aadienen der paadjes, die telkens de eiken houten vleugeldeuren der groote zaal bij het verschijnen van nieuwe gasten openden en daarbij de namen aankondigden der aanzienlijken naar geboorte en rang. Schatten had de overleden Graaf aan de inrichting van de groote zaal zijner woning besteed. Om de verbazing en de daarop volgende bewondering der beschouwers bij het binnentreden der zaal

te kunnen begrijpen, zou het kind onzer eeuw de hooge prijzen moeten kennen waarop toen het spiegelglas en het marmer te staan kwamen. Beide waren kwistig aangebracht. Groote spiegels waren als in wit marmere lijsten gevat, en de tusschenruimte van den wand werd bedekt door behangsels van rood damast, geborduurd met gouden vogels. De geboogde zoldering prijkte met voorstellingen aan de Grieksche Godenleer ontleend, en de vloer was, van verschillende houtsoorten, kunstig ingelegd en glad gewreven. In de hoeken der zaal geurden de fijnste bloemen in wier midden licht was aangebracht. Een vergulde kroon droeg op de vele armen een reeks van waskaarsen, die een helder maar zacht licht en daarbij een heerlijken geur verspreidden. Mollige divans en hoog gerugde stoelen van zwart hout, een sierlijk dressoor, thands bijkans overladen door de fijne fluiten en roemers, zilveren schenkbladen en koelvaten voor de fransche en spaansche wijnen, zware thands neêrgelaten gordijnen van zijden damast, bezaaid met het rijk borduursel, dat aan den wand reeds bewonderd had kunnen worden, maakten de verdere stoffeering uit en streelden het oog door de harmonie der kleuren en de bevalligheid der vormen, door de weelde, die den fijnsten smaak tot gids had gekozen. Voor den divan, naast welken de gastvrouw zich een plaats had voorbehouden, lag een persiaansch karpert, eenmaal het eenige dat in Engeland gekocht kon worden, waarom het dan ook door Lord Carlisle was begeerd. Een tal van bedienden in groot livrè stond in de gaanderij en aan de hoofddeur geschaard, terwijl in de aangrenzende kamer, van de zaal slechts door een laken *portière* gescheiden, ettelijke muzikanten gereed stonden om op het teeken van den *Steward* zich te doen hooren.

»De verloofden: zeer edele en hooggeboren Lady Jane Howard van Kimbolten en Sir Robert Conway, edelman van het Huis Zijner Majesteit!» dus luidde de aankondiging, waarbij alle gasten oprezen, de gastvrouw eenige schreden verder vooruit trad dan zij straks bij de ontvangst der anderen had gedaan, en de muziek inviel.

»Werkelijk, Mylady kiest hare beschermelingen nooit slecht,» mompelde een der Ladies tot hare geboor, met een blik op den bevalligen bruidegom.

»Een fortuinzoeker!» klonk het antwoord.

»Juist wat ik meen, en hij zal vinden wat hij zocht: geld en liefde.»

»In éene persone.»

»Waarschijnlijk in twee,» lispelde de kwaadaardige tong, terwijl het oog der spreekster van de bruid naar de gastvrouw dwaalde.

Maar gold het hier den jonkman, die nog voor weinige weken onbekend rondwaalde en thands als gelijke verkeerde met de verhevensten; de jonkman, die in zijn kleedij van rozenrood fluweel, kwistig voorzien van wit satijnen strikken, waarin de diamanten als in zilver gevat, prijkten en bij elke beweging het oog, dat er op staarde, schier verblindde, ook aan de bruid werd weldra algemeene hulde bewezen. Het was niet het kleed van goud-

gaas, niet het diamanten halsnoer, dat op de borst neêrviel, niet de door het hair gevlochten paerelen, die de aandacht trokken; rijk wist men dat zij was; maar het was het gezichtjen, dat werkelijk eene uitdrukking had van schalksche dartelheid, die bekoorde, en het gelaat, vroeger misschien wel onbetekenend geheten, leven en beweging schonk. Alle zweem van verveling was geweken; alle bitterheid, die daarmede gewoonlijk gepaard ging, terwijl datgeen wat tot die uitdrukking van bitsheid zooveel bijdroeg — de vorm van den neus — thands juist een schijn van schranderheid aan het geheele wezen gaf.

„Lieve gastvrouw, hoe ik u reeds danke!” lispelde Jane, nadat Mylady haar en haar bruidegom langs de breede rij van gasten had heengeleid en beiden aan dezen had voorgesteld. Ook Roberts oogen glansden ongewoon helder, terwijl hij, de hand zijner bruid in de zijne gevat, Mylady toefluisterde: „Ik vergeet deze ure nooit.”

„De Hertog van Northumberland!” kondigde de paadje aan, terwijl hij de vleugeldeuren openwierp. Mylady trilde. „Zal hij komen?” mompelde zij nogmaals. De zusterlijke liefde scheen haar voetstap te verhaasten, toen de Hertog binnentrad.

„Goed van u, dat ge komt; waarlijk, ik vreesde reeds,” voerde zij hem gejaagd te ontmoet.

„Gij wildet het immers, Lucy! en wie doet niet gaarne wat gij begeert. Ik wist wel, dat ge uw laatst bezoek aan den Tower zoudt wenschen te doen vergeten,” voegde hij er zachter bij.

„Maar gij zijt tien jaren jonger geworden! Wat zegt gij, Lady Montague?” vroeg zij, zich eensklaps wendend tot een schoone, die van vele heeren omringd was en bij die vraag purper werd. „Algernon!” fluisterde zij aan zijn oor, „daar ligt úw geluk en ónze toekomst . . . Voleind uw zegepraal!”

En Algernon deinsde niet meer zoo als vroeger ontzet terug. Zijne herstelling van de eens vreeselijke krankte scheen volkomen. In het bezige leven, in den woedenden strijd der partijen was hij medegesleept. Andere hartstochten hadden den eenen, den eenigen, die hem beheerschte, op den achtergrond gedrongen; de eene gedachte, die zijn brein overmeesterde en daardoor zijn oordeel en rede verduisterde, was van lieverlede overschaduw door anderen. Dank zij het beleid zijner zuster, was de afkeer van een tweede huwelijk zoo niet geweken, dan toch zoo verminderd, dat die aandoening minder krachtig was dan het gevoel van hetgeen hij aan zijn geslacht was verplicht. Toen Mylady hem verliet en een oogenblik later naar hem omzag, ontwaarde zij hem aan de zijde van Bedford, die met Lady Montague in gesprek was.

Maar de hoogste eer, die Carlisle-house geschenken kon worden, werd dezen avond niet vergeefs verbeid. Op de straat klonk de gelijke eentonige voetstap van een bende krijgsknechten, die met de draagkoets, welke zij omgaven en te gelijk met den stouten ruiter, die in hun midden reed, voor het huis van Mylady stil hielden. Hare Majesteit de

Koningin trad binnen aan den arm van Prins Rupert, den zoon van den ongelukkigen Koning van Bohemen en dus den neef van Karel Stuart. Nog weêrgalmde die naam niet van het Noorden tot het Zuiden uit den mond van duizenden, vergezeld van vloek en verwensching: uit dien van honderden begeleid van jubeltoon en handgeklap. Zoo als hij nu verscheen, was hij de volmaakte edelman, wiens zwierige kleedij de tijpe werd van het gewaad der dolste kavaliers. Twee lange dusgenaamd *love locks* hingen langs het hoofd tot op den nek en den kanten kraag, waar de einden met linten waren vastgebonden; het wambuis met de wijde mouwen en de kanten lubben om de polsen was gesloten om het midden; de wijd gepofte broek, bezet met linten, werd door den rijken kousenband aan de knie vastgehecht; de breede kappen der laarzen prijken met kant, en de groote hoed, wat den vorm betrof, aan de italiaansche *condottieri* ontleend, torschte aan den eenen kant een bundel linten en aan den anderen een witte veêr, waarvan de punt rood was gekleurd. Hij droeg *mouches* op het gelaat, een kleine *moustache* en baard. Vermetelheid lichtte uit den blik van het oog; trotschheid sprak er uit houding en tred; de roode blos toonde een gezondheid en kracht aan, die later bleek door geene vermoeienissen, van welken aard ook, gedeerd te worden. De forskheid van bouw en gestalte kwam vooral dit oogenblik uit, nu hij aan de zijde der tedere en tengere Henriëtte Maria voorttrad.

„Carlisle-house kan dezen avond voor altijd zijn geschiedboek sluiten en het laatste hoofdstuk stelt dan al de andere in de schaduw!” zeide Mylady diep neigende voor Hare Majesteit en voor Zijne Koninklijke Hoogheid, die op het vaste land dien titel nog slechts zelden vernomen had, maar daarmede aan het Hof zijns ridderlijken ooms werd verblijd en vereerd. Mylady voerde het gelukkig paar den hoogen gasten te ontmoet, die zich een oogenblik met beiden onderhielden en toen met eenige haast de rijen langs gingen. Hare Majesteit was de oorzaak, dat de *revue* zoo spoedig was afgelopen. Zij verlangde met Mylady eenige woorden te wisselen en gaf daar spoedig blijk van, want nauw op de haar aangewezen eereplaats neêrgezeten, riep zij de ijverige gastvrouw, die een woord voor ieder had, tot zich. De fluisterende toon, waarop het gesprek reeds dadelijk gevoerd werd, deed Rupert zich eenige schreden verwijderen en een onderhoud zoeken bij eenige der meest nabij zijnde groepen.

„Ik dank u, Lucy, dat ge mij zelve uw gang naar de kerk der puriteinen en uw gesprek aldaar met een der volksmenners hebt gemeld. Hadt gij 't niet gedaan, ik zou mij ongerust hebben gemaakt; nu behoefde ik u niet te verdedigen . . .”

„Wat toch altijd bewijst, dat men er tegen mij bij Uwe Majesteit een aanklacht van gemaakt heeft. Ik kan gissen wie het deed. Het was uw schrijver François.”

„Ja, hij was het. Ik begin met u te gelooven,

dat die man valsch speelt. Maar het is zoo moeielijk hem op heeter daad te betrappen."

»In dat geval is het altijd het zekerst den argwaan gehoor te geven. Uwe Majesteit gelieve dien man weg te zenden, want de gevaren die mij bedreigen zijn groot, zoo ik niet zeker ben van de woorden, in het kabinet Uwer Majesteit gesproken. Ik wensch niet het ongeluk van dien man wiens schuld ik meer dan vermoed, maar toch nog niet bewijzen kan. Uwe Majesteit verzekere hem een jaargeld, maar zende hem weg."

»Ik zal er over denken; wees niet ongeduldig; gij weet dat ik spoedig een besluit neem. Maar ik heb u over iets veel belangrijkers te onderhouden. Het Huis der Gemeenten is ons voorstel aangaande mijne moeder gedaan. Hoe bleek mij weder uw doorzicht, Lucy! Ja, het is noodig, dat een wacht van musketiers worde gegeven; want zij verhaalde mij nog van daag, dat zij tot aan hare woning beleedigd werd! Ik vrees echter dat ons verlangen tegenstand zal ontmoeten. Dat men zijn onderdanen in zulke dingen nog moet raadplegen! Kunt gij uwen invloed niet aanwenden?"

»Ik verwacht Pym van avond hier," lispelde Mylady.

»Jezus Maria! die man hier, in mijne tegenwoordigheid...! Laat hem niet toe! Hij behoort hier ook niet."

»Hij behoort hier juist. Hij moet ons een onderpand geven van zijne trouw en dat geeft hij door hier te verschijnen... Maar of hij zal komen?"

»Ik kan hem toch niet verzoeken... ik?"

»Zou ik dat ook bedoelen? Zou ik de majesteit der Kroon zulk een vlek willen opwerpen, ik, wier streven het is haar te verheerlijken?... Uwe Majesteit stelle zich volkomen gerust en gelieve dat anderen ook weder te doen zijn, door verlof te geven tot het beginnen van den dans."

Werkelijk waren veler blikken met eenige onrust op de beide fluisterenden gericht. Er waren er onder, die het Huis Stuart oprechtelijk waren toegedaan en bij den aanblik dier beide vrouwen een angstig gevoel niet konden bedwingen; er waren er onder, die Mylady met een soort van schuwheid beschouwden en zich wel hadden willen verstouten de hand te leggen op het oor Harer Majesteit. Den zoodanigen zou het gewoel van den dans werkelijk eene affieding en alzoo eene geruststelling zijn. Bovendien maakte de houding van Prins Rupert het afbreken van het gesprek, dat zich meer en meer bepaalde tot de groep waar Zijne Koninklijke Hoogheid zich bevond, wenschelijk, ja noodzakelijk. Met eene losheid, die alleen om zijn hoogen rang van vrijpostigheid werd vrijgepleit, onderhield de Prins zich met de Ladies, en toen hij den tegenwoordigen politieken toestand ter sprake bracht, verkondigde hij stellingen, die slechts door zeer weinigen, zelfs van den hoogen en behoudenden adel, die hier zijn verhevenste vertegenwoordigers vond, kon worden toegejuicht.

»Het is waarlijk, goed, Mylords! dat de winke-

liers van het Huis der Gemeenten een oogenblik stil staan en zich schijnen te bedenken eer ze voortgaan. Bij God! ze zijn dan ook ver genoeg gegaan en Zijne Majesteit heeft met eene voorbeeldeloze zachtmoedigheid verdragen wat zij verdragen heeft. Ware Strafford niet zulk een hoogmoedig dienaar geweest, Zijne Majesteit had hem niet moeten prijs geven."

»Uwe Koninklijke Hoogheid vergete het verleden... Zij is zoo uitnemend in staat ons alleen het heden te doen gedenken door hare tegenwoordigheid," merkte Lady Aubigny aan.

»Wij hebben te zorgen," vervolgde hij, »dat de toekomst niet op het verleden gelijke, en dat de kooplieden uit het Huis der Gemeenten dit gelooven bewijst mij hun stil staan op dit oogenblik. Mijne woorden mogen luid klinken, Mylords! Ik wil dat ze in Stephenskapel gehoord worden; het kan een waarschuwing zijn."

»Wat Uwe Hoogheid een staan noemt om zich te bedenken, kon er wel eens een zijn, om adem te scheppen voor een nieuwen tocht."

De Prins keerde zich haastig om, terwijl hetforsch gelaat eene uitdrukking van hooggaanden wrevel uitdrukte. »Ah, zegt gij dat, Sir!" zeide hij, Robert van het hoofd tot de voeten metend. »Hebt gij uw bruid verlaten om ons dat te komen vertellen? Bij Mars! wij zouden grooten lust gevoelen om de lieve bruid te gaan troosten en te doen vergeten, dat haar aanstaande gemaal zelfs in zijn bruidsdagen nog zoo wijs weet te zijn!"

Roberts wangen gloeiden. Hij zocht naar een puntig woord, dat hem up den onverdragelijken hoogmoed, de vernederende minachting, die er uit 's Prinsen antwoord doorschemerde, wreken kon, maar hij vond het niet. Hij moest zwijgen, terwijl de lip beefde en de hand trilde en aller oog zich vol verwachting op hem scheen te vestigen; hij voelde zich verslagen, niet als een man op het slagveld, maar als een scholier van Eton-college op de speelplaats.

Gelukkig dat de tonen der muziek werden gehoord, dat Myladies stem in de nabijheid klonk en den bruidegom noodde het bal te openen, waartoe Hare Majesteit in hare hooge genade verlof had gegeven. In een oogwenk waren allen gereed. Afscheiden van het genot, dat de *sarabande* hun beloofde, was de dans thands het eenig afdoend middel om het *malaise* te doen verdwijnen, dat door allen in meerdere of mindere mate gevoeld werd. Toch weifelde de bruidegom een oogenblik, zelfs na de bepaalde uitnoodiging der gastvrouw. Maar daar lispelde een zilveren stem aan zijn oor terwijl een kleine poezele hand zich op de zijne legde: »Weet ge nog wel dien middag in het priëel, toen ik geroepen werd om de *sarabande* te leeren dansen? Wie kon toen denken, dat ik die ging leeren voor u? Gij zeker niet, ik misschien wel, Robert!"

»Beste Jane, hoe ge alles hebt onthouden!" fluisterde hij, terwijl hij, alle puriteinsche stellingen vergeten, haar in de rij voerde, aan het hoofd der

schaar, in de nabijheid van Hare Majesteit, die hare hand aan Prins Rupert had gereikt. Algernon Percy danste met Lady Montague en scheen de vlugheid der jeugd herkegen te hebben; hij had evenmin als al de anderen een oog voor Mylady, die met bevalligheid de scharen geordend, de bewegingen der dansenden zelfs geleid had, maar, toen de dans een aanvang had genomen, zich een weinig ter zijde had begeven, waar zij niet meer in het volle licht stond van den kroonluchter. De paren wiegden en neigden haar voorbij; menig schertsend woord werd geuit; de wang kleurde, het oog tintelde van genot; zij nam er geen deel aan, zij was de slavin van slechts éene gedachte, van slechts éene aandoening, voor welke haar boezem echter nog te eng scheen te zijn, want zij bracht de hand aan het hart, terwijl zij, naar de vleugeldeur starende, prevelde: »Zal hij komen?»

En werkelijk, hij kwam! Door het geruisch der muziek was het haar onmogelijk den naderenden voetstap te vernemen, of de aankondiging te verstaan van den paadje aan de vleugeldeur. Deze werd echter geopend en met dezelfde eerbewijzingen als straks de aanzienlijken naar rang en geboorte, trad thands de burger binnen, de burger echter, op wien een gantsch volk het oog hield gericht, John Pym. Had hij zich ook voorbereid op de ontmoeting eener talrijke schaar, hij had toch niet kunnen voorzien op zulk een oogenblik te zullen binnentreden. Hij bevond zich te midden eener dansende menigte, hij, door belang en neiging aan de Puriteinsche partij, in wier starre vooroordeelen hij echter in alle opzichten niet deelde, verbonden. Bij zijn binnentreden ging er een dof gemurmur door de schare, en onwillekeurig vergat de knie de buigingen, de hand de bewegingen te maken, bij het dansen der *sarabande* vereischt.

John Pym was in hun midden! Velen overviel eene koude huivering, gevolg van afgrijzen of van vrees; sommigen was zijne verschijning eene blijde boodschap, allen echter eene verrassing, welke bij de meesten gepaard ging met een veroordeeling van de vrouw, die dien man te harent ontving. Koud was ze en hoogmoedig en ijdel, maar niemand had haar dat in die mate gedacht als het in deze ure bleek. De vervolger van hem, dien zij heette lief te hebben, ontving zij in haar huis! Slechts weinige dagen na den dood van eenen, dien zij tot aan het schavot had begeleid, had zij den moed een feest te vieren niet alleen, maar daarop hém te nooden, die den vriend had verslagen! Men had vele wendingen en zwenkingen in den politieken cirkel aanschouwd, maar toch nimmer zulk eene verandering van gezindheden als hier, waar het nog wel de inigste en heiligste gold. Zelfs Algernon Percy geraakte het spoor bijster en vond, dat zijne hoogvereerde zuster het doel voorbij was gered en harer ijdelheid een misdadig offer had gebracht.

Welke moeite ieder ook deed om den gevierden burgerkoning de innerlijke onrust te verbergen en, alsof zijn aanwezigheid niet bespeurd werd, voort

te blijven dansen, het scheen onmogelijk. Hare Majesteit klaagde over vermoeidheid en vroeg haar *cavalier* haar naar den divan terug te leiden, waarvan al de anderen gebruik maakten om mede een oogenblik te pozen.

Middelerwjl was Mylady Pym genaderd; geen voetstap echter verder dan de beleefdheid het voorschreef. Er werd tusschen hen slechts een koude beleefdheidsformule gestamerd, waarna de gastvrouw den nieuwen gast aan de aanwezigen en natuurlijk aan Hare Majesteit het eerst voorstelde.

Waar was de moed en de stoutheid van Henriëtte Maria van Bourbon, terwijl zij den volkskoning zag naderen en voor zich staan? Zij had zelfs geene zelfbeheersching genoeg om zich onverschillig te toonen en den »dikken purperen rondkop», zoo als zij hem dikwerf met minachting genoemd had, in de oogen te zien, of hem met fierheid, gesproten uit het bewustzijn van eigen waarde, te ontvangen. Pym had diep voor haar gebogen, maar zag zich de vorstelijke hand niet toegestoken. Zachter, maar toch even duidelijk als in St. Stephens kapel, klonken de woorden van hulde: eene officiële verzekering, dat hem het hoogste geluk te beurt viel, nu hij werd toegelaten tot de tegenwoordigheid Harer Majesteit. Zij wist slechts een algemeen woord van dank te stameren en wendde zich daarop tot haar *cavalier*, Prins Rupert, die met een uitdagenden blik den volksman, dien hij al zeer klein en nietig vond, aanzag.

»Ik hoor dat ge ver zijt in het dansen der *sarabande*», zeide de onvoorzichtige.

»Toch niet, Hoogheid! Ik dans niet meer, sedert ik bezigheden heb.»

Hoe meer Pym de rijen doorging, hoe meer hij gevoelde op eene plaats te zijn, waar hij niet behoorde en waar hij niet had moeten komen. Hij had zich in een valschen toestand geplaatst en dat gedaan om den wille van haar, die hem echter scheen te ontwijken, die jegens hem al de plichten der hoffelijkheid vervulde, maar hem geen enkelen blik gunde, waaruit hem een zweem van erkentelijkheid toestraalde. Hij had den strik voorzien, die hem door haar gespannen was en nochtans had hij dien niet ontweken. Zij had den eersten stap van toenadering gedaan; maar zij had er voor gezorgd, dat de tweede door hem en wel in het openbaar zou worden gezet. En zoo hij haar nog maar naderen konde!... Maar nauw was hij haar voorbij gekomen of hij zag haar wisselen van plaats. Hij las in iedere buiging wrevel; hij hoorde bijkans in ieder woord den haat van den zwakke en kleine, die met speldenprikken poogt te kwetsen, bij gemis van een scherpsnijdend zwaard; hij stelde buiging tegenover buiging, sarkasme tegenover sarkasme, ofschoon de strijd voor hem te bang werd en de wapenen, hier gebezigd, niet die waren, welke hij het best wist te hanteeren. De bedienden van Myladies huis brachten versverschingen rond op de zilveren schenkbladen en Mr. Pym stond in de nabijheid van 's Prinsen divan, terwijl de wijn en de

konfituren aan een der Ladies werd aangeboden. Hij voelde een tik op zijn schouder begeleid van de woorden: »Neem dat glas aan!» waarop, toen Pym zich omkeerde, een kreet van verrassing volgde en de verzekering, die voor verontschuldiging diende, dat Zijne Hoogheid zich vergist had en hem van achteren voor een van Myladies bedienden had gehouden.

»Toch is mij die vergissing aangenaam, want zij bracht mij in aanraking met Uwe Hoogheid,» klonk het antwoord van Pym's lippen, terwijl de naastbij zijnden hun gesprek staakten en met angstige verwachting den afloop van de lompe beleediging des Prinsen verbeidden. »Mag ik uw glas?» en Pym nam het den thands werkelijk onhutsten Prins uit de hand en bracht het den bediende.

»Rupert! wat doet ge, wat waagt ge?» zeide Hare Majesteit verschrokken. »Hij zag u aan met een basiliskensblik en zulk een blik spelt verderf.»

»Tegenover zulk gedierte gebruikt men den voet-zool,» gaf Rupert ten antwoord.

»Lucy, beste Lucy!» fluisterde Hare Majesteit in de grootste verwarring, »laat de muziek weder beginnen en den dans meteen. Zoek hem te spreken, Lucy! Denk er aan, hem te belezen ons voorstel te ondersteunen. Ik laat alles aan u over, maar spreek met hem!»

»Uwe Majesteit zij zonder zorg, ik zál spreken!»

Weder ruischten de tonen der muziek. Een oogwenk later had Mylady, de feestzaal verlaten, geen der gasten, behalve Pym, wist waarheen. Deze, die haar gestaag met de oogen volgde, had haar in een der zijzalen zien verdwijnen, en richtte, zoo als het scheen, onbespied door de dansenden, zijne schreden mede derwaards. Maar al mocht hij gezien zijn, niemand der aanwezigen zou het vreemd voorkomen, dat de Koning der Puriteinen tegenover die dansende schare zich in het voorportaal der helle geloofde en zich daarom trachtte te verwijderen. Hij bevond zich tegenover Mylady in een slechts flauw verlicht vertrek, dat te donkerder scheen, naarmate het in de groote zaal heller was. Daar stond zij in haar rosefluweel kleeft, dat in de schemering een donkerder tint scheen aangenomen te hebben, en schier aan den gloed van een kool vuurs deed gelooven. Haar gelaat daarentegen was marmerwit en stak daar schrill bij af. Zij stond voor een kunstmatig *berceau*, uit fijne gewassen en geurige bloemen gebouwd, en had juist een der schoonste rozen geplukt, wier geuren zij gretig scheen op te drinken, waarbij zij echter de bloem zoo onzacht bejegende, dat de roode windselen loslieten en naast haar nederdwarrelden op den vloer. Zij was schoon schier bovenaardsch; kil als een sylphide, maar toch ook lokkend als deze! In een oogwenk was Pym haar ter zijde gegleden en had hij haar hand gevat, die hij waagde te kussen. Maar zij trok die in aller ijel terug en zag hem aan met vlammen blik en hijgenden boezem, terwijl hare lippen zich plooiden tot een woord, dat, ware het gesproken, juist niet van tederheid zoude hebben getuigd.

»Ik ben gekomen, Lucy! Ik ben tot u gekomen, te midden der lichtzinnigen, die...»

»U waagden te bespotten, dat bedoelt ge, niet waar? IJdel, ook dát nog!»

»IJdel, ja ik wil het erkennen te zijn, omdat gij het mij maakt.»

»Ik?»

»Gewis.... Welk man zou het niet worden, die door u wordt onderscheiden?»

»Onbeschaamde!» suisde het weder van hare lippen, maar veel minder bepaald dan laatst op hare wandeling met hem.

Hij bleek den toestand zeer goed te hebben overzien en Lucy in het binnenst te hebben gelezen. Wat voor de gantsche waereld een raadsel scheen, mocht dit ook een wijl voor hem geheten hebben, maar was het in de laatste oogenblikken vooral niet meer.

»Gij hebt mij onderscheiden, Lucy Percy! en duid het mijner ijdelheid niet al te zeer ten kwade, als ik er bijvoeg, dat ik het er zelfs voor houde, dat het u juist niet veel moeite heeft gekost... Het getuigt van uwe adelaarsnatuur, dat gij u aan de hoogten hecht en dat gij den wijden afgrond, die de beide rotspunten scheidde, hebt kunnen overvliegen zonder te duizelen.»

»Versta ik u wel, dan zijt ge zeer trotsch en.... zeer vernederend.»

»Het eerste misschien, het tweede niet; want ik sta u toe te gelooven, dat ik Strafford met een dier beide rotstoppen bedoelde, wat ge mij zeker niet euvel zult duiden.»

»Noem dien naam niet; thands niet... maak het mij niet onmogelijk!» mompelde zij, zich van hem afkeerend, om het zwoegen van haar boezem te verbergen en ook den brandend heeten traan, die in haar oog trilde.

»Waarom thands niet? Hij staat immers niet meer tusschen ons beiden.»

»En zijn moordenaar herinnert het mij!» riep zij met gesmoorde stem.

»Indien Karel Stuart dat hoorde, hij zou u voor deze woorden hartelijk danken, Lucy!» Hij poosde een oogenblik, als om de werking dier laatste aanmerking niet te verstoren, maar vervolgde toen op een gantsch anderen toon, vleidend en zacht, terwijl hij zich van de koude hand, die zij liet neêrhangen, meester maakte: »Laat het verleden zijn dooden begraven. Het heden, de toekomst, behoort ons... ons beiden, Lucy! indien gij het wilt, en ge wilt het, ik ben er zeker van! Gij zijt aanbiddelijk als toen ik u voor het eerst zag; ja, schooner nog dan toen; schooner nog dan toen ge mij terugweest met hoon en minachting. Lucy! ik heb niets vergeten, maar alles vergeven...»

Hij had het gewaagd den arm om haar midden te slaan en hij voelde haar adem suizen langs zijne gloeiende wangen. Daar voer een schok door hare leden. Zij wond zich los uit zijne armen; bleeker nog dan straks was haar gelaat, gejaagder nog klonk hare stem; zij, die de meerdere had willen

zijn, was de mindere geworden, want die man had alles begrepen en maakte met onweerstaanbare kracht gebruik van het voordeel zijner stelling. Weêrgalooze openhartigheid kon haar echter het voordeel hergeven en ook hare verhouding tot dien man voor de toekomst zuiver doen teekenen. »Vergis u niet, Pym! Niet de liefde doet mij stilstaan, waar gij nadert, meer de haat... ik haat u!»

»Ik weet het en ik weet ook om welke reden gij het doet en om welke reden gij het zegt... Zulk een haat waardeer ik. Van alle aandoeningen is zulk eene het best in staat de harten aan elkander te ketenen.... Er is liefde in zulk een haat, er is geen haat in de gewone liefde... Word gehaat, maar dien ook den haat, niet waar, Lucy! en men is meester van een dubbele kracht: sympathie en antipathie. Welnu, haat mij; ik zal uwen haat dienen... Heb ik u niet volkomen begrepen?»

»Pym, gij zijt een vreeselijk vijand!» fluisterde zij op de sofa nederziggend.

»Ik zal het zijn voor de uwe, of liever ik was het reeds lang, want uwe vijanden zijn de mijne.... Wilt gij het *covenant* aangaan, Lucy! een *covenant*, even krachtig als de Schotsche broederen er een sloten?»

Zij reikte hem de hand, die hij thands, zonder dat zij het belette, aan zijne lippen bracht.

»Wreek mij, John....! wreek mij op de lafaards...»

»Die den vriend prijs gaven; ik voor het minst vervolgde een vijand.»

»Wreek mij en ik zal erkentelijk zijn,» klonk het met een wegstervende stem.

»Alsof gij het niet reeds waart!» hernam hij, haar in de armen sluitend en een kus op de lippen drukkend, waarbij haar weder een koude rilling door de leden voer; zij scheurde zich echter niet los, maar onderging zijne liefkozing; zij beheerschte zich ditmaal.

»Maria de Medicis,» fluisterde zij, »moet verdreven worden.»

»Ik vatte de woorden, die ge u op onze wandeling liet ontvallen, en heb den wensch, dien gij nu uit, reeds voorkomen. Van avond is de resolutie in het Huis der Gemeenten aangenomen, om Zijne Majesteit te verzoeken, dat het Haar behagen moge de Koninginne-moeder te doen vertrekken, hetgeen het eenig middel zal zijn om haar voor het volk hier te lande in veiligheid te stellen.»

»Dat is een goede boodschap, John!»

»Karel wees ons zelf den weg. Een verzoek tot ons te richten, om de Medicis een lijfwacht te geven, was het niet een uitlokken van den raad, dien wij Zijner Majesteit thands geven?»

»Ik spoorde er toe aan! Men beet aan het lokaas en de val knipt dicht. Wij zullen elkaâr, naar ik hoop, nog meermalen op hetzelfde pad ontmoeten, John! Weêrhoud mij niet! Op het oogenblik zal de dans geëindigd zijn en Hare Majesteit verlangt er naar mij te spreken; zij is zoo begeerig naar nadere, naar goede tijding; ik zal haar die brengen.»

Haar gelaat, nog altijd beschenen door het flauwe halve licht, nam bij deze woorden een uitdrukking aan, welke Pym zelfs een oogenblik ontzette. »Wat de hel toch een plaats van geneuchten moet zijn!» merkte hij schertsend aan.

»Als zij ten minste de plaats is der wrake,» klonk het antwoord. »Vaarwel! Nader mij van avond niet weder, of liever vertrek; ik zal u verontschuldigen.»

»Wanneer zal ik u terugzien?»

»Zoodra onze haat het vordert.»

»Waar?»

»In de St. Antholins kerk of in Carlisle-house. Men weet in White-hall van ons verbond en toch voedt men geen argwaan. Groote zielen zijn zoo licht vertrouwend!»

Zij spoedde zich heen en kwam in de zaal terug, waar reeds velen zich aan den dans hadden onttrokken en zich laafden aan de verkwikkende dranken, welke zoo mildelijk werden rond gediend. Reeds herhaaldelijk had deze en gene op de afwezigheid der gastvrouw gezinspeeld, en dat niet altijd op eene wijze, welke Mylady vereerend kon zijn; maar vooral werden de opmerkingen algemeen en scherp, toen Prins Rupert schijnbaar verrast de oogen om zich heen sloeg en met verwondering naar den grooten Parlementsheld vroeg. Algernon voelde de wangen purper worden en was gedwongen het aangenaam onderhoud met Lady Montague te staken, die bij de aanmerking des Prinsen het mondtjen zoo veel-beteekenend plooidde. Het kwam hem thands voor, dat zijne zuster de groeve van Strafford te vroeg had gesloten; dat zij een wandaad pleegde, door zoo spoedig reeds hem, dien zij als vijand moest verfoeien, de hand te reiken. Oneer hoopte zijne zuster op haar eigen hoofd en daardoor ook op het zijne. De aderen op zijn voorhoofd zwollen op; zijne verontwaardiging dreigde de perken te overschrijden, die hij zijn wil altijd bij de waardeering zijner zuster had gesteld. Algernon Percy scheen dat oogenblik alle banden te hebben afgeschud en, als herschapen, zich werkelijk het hoofd te gevoelen van zijn doorluchtig geslacht. Maar Mylady vond eene verdedigster, waar men die het minst zou hebben verwacht, vond er eene in Hare Majesteit. Toen deze vernam wat er omging, gaf zij overluid te kennen, sprekende tot Prins Rupert, dat Mylady zich op haar verzoek had verwijderd, om een werk te verrichten, dat zij haar had opgedragen. Wat Mr. Pym betrof, dezen had zij nog niet gemist, en vreemd scheen het ook haar toe, dat Zijne Edelheid zich niet in de zaal bevond. Aan alle verdere opmerkingen maakte het binnentreden van Mylady een einde. Zij haastte zich niet Hare Majesteit, die haar blijkbaar met ongeduld verwachtte, te naderen, maar knoopte een gesprek aan met de eerste paren, die zij ontmoette, zonder dat zij in het minst er om scheen te denken, dat hare afwezigheid een woord van verontschuldiging of verklaring behoefde. Eindelijk was Mylady de sofa, waar Hare Majesteit zich bevond, genaderd. Deze, die de zelfbeheer-

sching nooit een deugd had geacht, brak het gesprek met de haar omringenden af, trad haar te gemoet en vroeg zoo luid, dat eenigen der naastbij staanden het konden verstaan: »Welnu, Lucy? Welnu?»

Mylady voerde haar naar de rustbank terug en boog zich daar tot haar over en fluisterde haar eenige woorden in het oor, die Hare Majesteit deden opspringen met een kreet van ergernis en drift.

»Rupert, hoort gij 't?» riep zij, zich tot den Prins keerend, die daarop nader trad. »Die vermetelen! Zij durven eischen, dat mijne moeder het land verlaat! Wij zullen het niet toestaan! O, deze schande ook nog!»

»Het zal niet beter maar erger worden, zoolang de praters het zwaard niet zien glinsteren," hernam de Prins. »Waar is de Parlementsos?» vroeg hij luid; maar ieder had de voorzichtigheid en wellevendheid hem niet te verstaan. Hij vond dus eene bepaalde aanduiding niet overbodig en vervolgde: »Waar is Mr. Pym? Mylady zal wel in staat zijn ons dit te zeggen."

»Ik moet Uwe Hoogheid teleurstellen," zeide de toegesprokene. »Waarlijk, ik mis hem nu ook. De dans schijnt hem verjaagd te hebben."

»Ik moet Karel dadelijk spreken! Ik moet weten of hij ook hierin zal toegeven," fluisterde Hare Majesteit.

»Uwe Majesteit kan bij ondervinding weten, dat hare tusschenkomst alvermogen is," andwoordde Mylady op die woorden drukkend.

Zoo spoedig de welvoegelijkheid het slechts gedoogde, maakte de Koningin zich tot vertrekken gereed. Weldra volgden ook de andere gasten, wien de strakke toon, die alom heerschte, onverdragelijk werd. Het laatst van allen vertrok het jeugdige paar; het had Mylady te danken voor het genot beiden geschonken, voor de hooge eer hun bereid!

»Het is ook uw verlovinsfeest!" zeide Mylady, Jane een kus op het blanke voorhoofd drukkende en hare hand, die kilkoud was, in die van Sir Robert legend. »Vaartwel, vaartwel, gelukkigen!"

»Het is ook uw verlovingsfeest!" had Mylady gezegd. Het was ook het hare geweest. Maar bij de verloving, die zij had gevierd, voegde geen spel en geen dans, geen lichtgetoover, geen kleurenpracht van kunst en natuur. Het was of zij dat gevoelde; want ze bleef in de zaal, zelfs toen de bedienden op haar bevel lichter na lichter uitdoofden en een half donker de helle verlichting van een oogenblik te voren verving. Met bevende lippen stond zij daar, te midden dier groote zaal, in wier hoeken de fijne bloemen waren verflenst, op wier prachtig huisraad de stof, onder den dansenden voet opgedwarreld, was neêrge daald; het was of zij van dit alles afscheid nam, want zij prevelde: »De groote verzoendag is aangebroken; vasten en bidden voortaan!"

XXVI.

De arme Nel, door Mylady en ook oogenschijnlijk door Robert vergeten, had weken in haar klein

kamertjen doorgebracht toen zij op zekeren dag verrast werd door het bezoek van den jonkman, die haar kwam meêdeelen, dat hij zijne belofte nooit had vergeten, maar had moeten wachten dat hij eigen huis en hof bezat, hetgeen thands het geval was geworden.

»Volg mij nu maar dadelijk, mijn kind! Mylady zult ge later wel eens goê-dag kunnen zeggen," zeide Robert, terwijl hij haar wenkte te volgen en naar zijn karos heen bracht.

»Ik in dat rijtuig!" er kwam geen eind aan haar verbazing! Weldra hield de karos stil en werd het door een gediensstigen en nederig buigenden lakei geopend. Zij trad met loomen voet de deur binnen, achter haar vriend aan. Wat scheen het haar hier somber; wat was haar alles vreemd en koud en stil! Het was alleen het spel harer verbeelding, maar zij vreesde ieder oogenblik de stem van Mistress Wollaston te vernemen, die haar bestraffen kwam. Waarom kwam juist die vrouw thands in hare gedachten? Zij kon er zich geen rekenschap van geven. Zonderlinge en dwaze inbeelding, die weldra geheel verdween en plaats maakte voor eene geheel andere opvatting! Zij kwam in een vertrek, waarin de middagzon zoo vrolijk scheen, en waar alles lustig- en joligheid was. Zij sperde de groote oogen open van verwondering, maar hield na eenige oogenblikken de beide ooren dicht, waarna zij een luiden lach deed hooren bij de buitelingen en de koddige gebaren van een kleinen aap, dien zij nog maar zoo zelden en dan nog geheel in de verte gezien had. Zij was in de *volière* en de *ménagerie* van de vrouw des huiszes, van Lady Conway. Alsof de parkieten en papegaaien begrepen, dat zij door het kind werden bewonderd, begonnen zij de kuiven op te zetten en te snateren en te snappen, hetgeen de bolognezen in de keurige mandtjens bewoog, om mede in het koor op hunne wijze in te stemmen. Steeg Nels verrassing er ook door ten top, Robert scheen door eene aandoening van gants anderen aard aangedaan, daar hij den zijdehairigen hondtjens het zwijgen gebod en aan de kooien der vogels rammelde om deze mede tot stilzijn te bewegen. Zijne onhandigheid bleek hem echter spoedig; want het geschreeuw en gekef nam toe en werd zoo hevig, dat de meesteres, die in de aangrenzende kamer zich bevond, hare kamenier, de welbekende Alice, heenzond om te vernemen wat er gaande was, en den onbeschaamde, die, zoo als vermoed werd, de lievelingen plaagde, de ernstige ontevredenheid der meesteres te betuigen. Alice waagde het niet de straffe boodschap aan den werkelijk schuldige over te brengen, toen zij bespeurde dat dit Sir Robert was, maar wendde zich tot het vreemde kind, dat bezig was den aap te tergen door den staak heen en weêr te schudden, aan welks eind het beest op een zich aldaar bevindend ronde plank met blikkerende tanden neerzat.

»Hei daar! Plaag het arme dier niet!" riep Alice Nel toe, die, als had ze een doodzonde begaan, de kamenier verschrokken aanzag.

Sir Robert prevelde eenige woorden, waaruit mischien de wensch van »breekt allen den nek!» had kunnen worden opgemaakt, en wenkte toen het kind, hem te volgen naar het aangrenzend vertrek, waar zij weldra voor een jonge Lady stond, die op een rustbank neêrlag, het kleine voetjen, in marokijn leeren schoentjens gestoken, rustend op den fijnen spitsen kop van een sluimerenden hazewind.

»Eindelijk terug, Robert? Wat zijt ge lang uitgebleven!» zeide de jonge Lady.

»Is dat nu... je zuster?» vroeg Nel heel zacht, want, hoe onbeschaamd anders ook, was zij nu verlegen als een eenkennig kind. Zij ontving geen antwoord en zag haar vriend Robert zich naar de Lady heenbuigen en deze een kus geven, waarna hij met een vleiende stem, zoo als zij nog nooit te voren van iemand gehoord had, zijn langdurig afzijn vergoelijkte en haar verzekerde, dat de tijd hem nog langer dan haar was gevallen, maar dat hij was opgehouden. »Hier hebt ge nu mijn wilde. Maak, liefste, dat ze op u begint te gelijken; maar dat zou toch een wonderwerk zijn zoo als nog nooit is geschied!»

»Kom eens wat naderbij! Laat ik u eens goed bezien,» zeide Lady Jane, die Robert sedert eenige dagen zijne echtgenote mocht heten. »Zij heeft immers geene hevige vlagen?» vroeg zij zacht aan Robert, toen zij Nel gevolg zag geven aan de ontvangen uitnoodiging om naderbij te komen en het onrustig zwerfend oog der deerne bespeurde. »Wat ziet zij er zonderling uit! Hebt ge lang in dien Tower gezeten? Vertel me eens hoe lang wel, en was het er niet donker? Ik zou die gevangenissen wel eens willen zien!»

»Wensch daar maar niet naar! 't Is hier veel beter!» hernam Nel, eenigzins van hare bedeesheid bekomen en de oogen om zich heen slaande op de weelderige meubelen.

»Dat geloof ik óók wel!» zeide Lady Jane, even glimlachende om de naïeve opmerking. »Nu, ik hoop dat ge dat altijd zult zeggen: want ik heb het goed gevonden dat ge hier kwaamt wonen.»

»Dat is te zeggen, Mylady! Bij mijn vriend Robert blijf ik wonen.»

»Juist, en die woont bij mij.»

Robert wendde zich snel af, zeker om den trek van wrevel niet te doen bespeuren die er op zijn gelaat bij die woorden zichtbaar werd.

»Dan zijt gij zijne zuster? Ik zal u liefhebben met mijn geheele hart, Mylady! Dat zult ge toch wel willen hebben?»

»Wel zeker! Ik heb juist zoo verlangd naar iemand die me recht lief had, en die ik wél kon doen. Nu, ik geloof dat er voor haar nog wel iets te doen zal zijn, Robert!» zeide zij lachend, nogmaals op de schamele kleedij van het kind duidende.

»Zie ik er dan zoo erg uit?» vroeg Nel, tot achter de ooren kleurend, bij den schellen lach der jonge schoone Lady. »U hebt het ook alles zoo rijk! Als ik ook zoo was dan zou...» De zin werd niet geëindigd; zij kleurde en bedacht dat zij een erge

dwaasheid zou begaan, want zij zou hebben gezegd: »dan zou Robert ook wel zoo lief voor mij wezen als hij straks voor u is geweest.» Gelukkig, dat men zich niet nieuwsgierig toonde naar het vervolg van den afgebroken volzin, ja, het afbreken er van zelfs niet had bespeurd, daar Jane nu reeds zoo zeer met de nieuw aangekomene tevreden was, dat zij haar bij de hand nam en haar naast zich op de sofa liet zitten. Robert, die aan het venster zat, oogenschijnlijk bezig om eenige boeken, die er lagen, te doorbladeren, zag bij dat overdreven betoon van genade zijner echtgenote op en schudde onwillekeurig het hoofd. Naar hij dacht zou echter aan beider onderhoud wel spoedig een einde komen, daar Alice met een korfjen binnenkwam, waarin de spijs voor de lievelingen zich bevond. Het was ook het uur voor de voeding bestemd, een arbeid, waar Jane ieder dag naar verlangde en die haar eenige aangename oogenblikken deed doorbrengen. Tot zijne groote verwondering hoorde hij echter Alice den last geven om de dieren te voeren, daar de meesteres er nu geen lust in had. Deze had ook te veel behagen in het gesnap van de nieuwe kennis, wier wilden aard zij geheel vergeten scheen en wier dikwijls ruwe uitdrukkingen haar deden schateren van lachen.

»Ik zou dien naren verschrikkelijken kaerel, waar ge zoo bang voor zijt, ook wel eens willen zien,» zeide Jane. »Hoe heet hij ook?» en toen het antwoord haar niet spoedig genoeg gegeven werd, zeker omdat Nel haar niet dadelijk begreep, wendde zij zich tot Robert met dezelfde vraag. Deze noemde den naam van Phil Whistle.

»Kom toch bij ons, Robert! Ik ben in staat die boeken te laten verbranden. Waarlijk, ik zou er toe in staat zijn uit jaloezy. Is het niet of gij ze boven mij stelt?»

Robert haastte zich aan dien wensch te voldoen, maar kon zich toch niet weêrhouden haar in het oor te fluisteren, dat het kind rust noodig had, en hij haar daarom voorstelde Nel naar haar eigen kamer te doen heenbrengen. »Ge zijt op een gevaarlijk terrein,» dus besloot hij, ook om aan zijne vermaning kracht bij te zetten, »roer het gebeurde in den Tower niet aan; spreek het kind daarvan niet.»

»Waarom niet?»

»Ge zoudt haar misschien tot toorn kunnen veroeren.»

»En als ik dat nu juist wenschte? Ik wou haar eens recht boos zien; tot dus ver is ze geheel anders als gij mij afschilderdet. Ik wou die groote oogen wel eens zien schitteren.»

Wat is wreeder dan een bedorven kind! had Robert in navolging van Mylady kunnen uitroepen.

»Nu, van dien man dan gesproken!» hervatte Jane. »Kunt ge hem mij niet eens doen zien?» Nel schadde ontkennend met afgekeerd gelaat; haar zucht tot praten scheen verdwenen, en de vorige levendigheid was door eene zekere strakheid vervangen. »En die man heeft je dus gestolen? Want je kent vader noch moeder?»

»Die zijn allebei dood!» fluisterde Nel.

„Zoo? Weet ge dat dan zeker?"

„Als ze leefden dan zouden ze me wel hebben opgezocht, toen ik gestolen was.... Dat had mijn moeder zeker gedaan. Ja zeker!" riep zij luid, waarna zij in snikken uitbarstte.

„Jane, dat hadt ge niet moeten doen!" zeide Robert.

„Heb dank voor de les!" klonk het bits, terwijl zij zich wrevelig in den molligen rug der rustbank neêrwierp.

Robert stond van de plaats, die hij in de nabijheid zijner echtgenote ingenomen had, op en liep eenige malen onrustig het vertrek op en neêr. Het was het eerste harde en scherpe woord, dat Jane sedert hunne verbintenis ontsnapt was, maar ook welk eene zelfbeheersching, welke oplettendheden van zijnen kant waren er niet noodig geweest, om dat woord tot zoo lang te doen uistellen! Zij was een bedorven kind, maar dat veel van hem hield. Hij was van het eerste overtuigd geworden en hij geloofde nog steeds het laatste. Indien ook die waan eens verstoord werd! Indien hij zijne vrijheid eens had prijs gegeven om een droombeeld na te jagen! De eierzucht des jonkmans had zich in de laatste, weken verzadiging gevonden, maar daarbij waren er toch velerlei wenschen en behoeften on vervuld gebleven. Neen, hij bestreed de opwellende gedachte, die hem dat meldde: Neen, hij was gelukkig geworden door en met Jane! Hij staaakte zijne wandeling en vestte het oog op de bevallige gestalte, die nog altijd in den rug der rustbank neêr lag en het gezichtjen half in den fijnen doorzichtigen en van *parfum* doortrokken neusdoek verborg. Hij boog zich over haar heen en drukte een kus op haar voorhoofd. „Heb ik u boos gemaakt, vergeef het mij dan," lispelde hij. Zij bleef echter onbewegelijk en wenkte hem zelfs met de hand terug. Daar hoorde zij de stem van de vreemde deerne fluisteren, terwijl de hand van deze de hare vrij onzacht aanroerde: „Waarom zijt ge boos op hem? Hij heeft toch geen kwaad gedaan. Maar gij wel! Ge hadt kunnen weten, dat me dat zeer moest doen!"

„Wie zegt u te spreken, kind!" zeide Jane, zich oprichtend en Nel verbolgen aanziende. „Als men den zulken een vinger toesteeft, ze maken zich van de geheele hand meester. Breng haar weg, Robert! Ik herinner me ook, dat het tijd is mij te gaan kleeden voor de receptie Harer Majesteit."

„Het is van avond bidstond, Jane!" merkt Robert ernstig aan.

„Welnu?"

„Het voegt ons daarheen te gaan. Grootte dingen zijn aanstaande.

„Zijne Majesteit reist eerstdaags naar Schotland af. Mylady vertelde gister, dat het Huis der Gemeenten het had toegestaan en iedereen tevreden zou zijn. God geve het!"

„Niet alleen geldt het de reis Zijner Majesteit," hernam Robert, „maar ook nog iets anders." Hij hield echter op; Jane had van die dingen immers geen begrip of bekommerde er zich niet om. Die bidstond toch, die in Londen en misschien door het

gantsche land gehouden zou worden, betrof niet alleen de reis, die Zijne Majesteit naar het Noorden ter bevrediging van Schotland ondernemen ging, maar veelmeer de aanklacht tegen de Bisschoppen der Engelsche kerk, die de felste aanhangers heetten van den Aartsbisschop Laud. Het was een politieke daad van het Huis der Gemeenten even als de aanklacht tegen Strafford en Laud er eene geweest was. Het had den Koning en de Koningin wederom wakker geschrikt uit hunne dommeling; het beiden had doen inzien, dat de tegenpartij nog niet was voldaan, dat er nog meer geëischt werd dan er reeds was toegestaan. Maria de Medicis was vertrokken, begeleid door de tranen harer dochter en een breede schaar van priesters. Karel had haar zien vertrekken met den wrok in het hart; want, had hij ook geene reden om haar lief te hebben, de algemeene afkeer van het volk jegens die vrouw had hem er juist toe gebracht om haar te beschermen om haar van eerbewijzen te omringen. Toch had hij niet gewaagd haar bij zich te houden, toen het ondubbeltinnig verzoek der Gemeenten tot hem kwam, hoe Hare Majesteit en Mylady Carlisle hem ook smeekten ditmaal niet toe te geven. „Nóg is het de tijd niet voor verzet!" had hij geheimzinnig genoeg gefluisterd en toen evenals vroeger het hoofd gebogen, maar met strakker en strenger uitdrukking op het gelaat. Spoedig daarop werd de reis naar Schotland bepaald, waartoe het Parlement, ofschoon blijkbaar met veel tegenzin, eindelijk zijn toestemming gaf. De blijken van sympathie van de zijde des volks voor den bleeken en zoo zichtbaar vernagerden Koning, die op raad van Bisschop Williams en anderen, welke hij in het geheim bij zich ontving, zich meer dan vroeger in het openbaar vertoonde, namen toe; de aloude liefde voor het Koningschap scheen weder ontwaakt, nu de Koning niet meer gevaarlijk scheen of niet meer gezind om de rechten des volks te deren en allen rechtmatigen eischen zoo haastig voldeed. „Nog is het de tijd niet" fluisterden op hunne beurt Bisschop Williams en de geheime raadslieden, toen Karel hen veelbeteekenend aanzag; weldra bleek het hem dat zij goed hadden gezien. Daar werd plotseling de aanklacht tegen de Bisschoppen ingebracht; het was een nieuwe aanval, die weder niet ontwaken kon worden. Men nam den schijn aan van nogmaals deemoedig het hoofd te buigen, maar haastte tevens de voorbereidselen tot de reis naar het noorden. Een bidstond werd afgekondigd. In White-hall zou het er een zijn voor de behouden reis Zijner Majesteit, in St. Stephens-kapel — de vergaderplaats der Gemeenten — een voor het gelukken der voorgenomen straf-oefening. Voor Robert Conway was het beide, en de tweeledige zin, dien hij aan de bidstond moest geven, zou hij zelf het minst van allen als een voorrecht doen gelden. Sedert zijn huwelijk had hij nog geene bijeenkomst der broederen bijgewoond, maar was hij zijne echtgenote naar de hofkapel gevolgd, waar een dienst werd gedaan, zoozeer met afgodische en heidensche ceremoniën vermengd, dat Hare Ma-

jesteit die zonder gewetensbezwaar had kunnen bijwonen. Hij had zijne lieve vrolijke Jane, die met zooveel bevalligheid op den met karmozijn fluweel bekleeden bidstoel knielde, met een enkel woord van zijne ware gezindheden doen blijken, maar als antwoord een schertsende berisping en zacht tikken met den rijken waaijer ontvangen, een geschenk van de Koningin, prijkend aan de eene zijde met een landschap van Arkadië, en aan de andere met de beeltenis van de Heilige Moedermaagd.

Roberts herinnering dus te dezer uur, dat de bidstond nog een andere beteekenis had dan Jane er aan hechte, wees op een dieper liggend verschil dan men aanvankelijk daaruit wel opmaken kon; een verschil, dat zoo niet vereffend dan toch getemperd kon worden alleen door de verschoonende en vergeëlijkende liefde. En deze bestond immers? Jane zag met een medelijdenden glimlach neêr op haar verleden en was gereed, staande te houden en te bewijzen, dat de onbekendheid met hetgeen liefde was haar alleen de hulde van Sidney en Henry Percy had doen dulden, en dat zij, nu beter ingelicht, nooit iemand anders had bemind dan Robert Conway. En deze? Hij behoefde zulk een bewijs zelfs niet te leveren, want hij had als Jakob gediend voor de eenig geliefde zeven jaren lang, maar had op den aartsvader dit vooruit, dat hij na die zeven jaren niet bedrogen was geworden, maar werkelijk de beminde Rachel verkregen had. Zijn zin, zijne neiging was de hare. De dwalende! Hij bespeurde niet, dat die schoone overeenstemming vooral daarin haar grond had, dat zijn zin en zijn neiging tot dusverre altijd aan de hare ondergeschikt was geweest. Jane was trotsch op den naam van Lady Conway; maar die naam was ook tot aanzien gekomen. Zij had hem schatten aangebracht, schatten die nu nog wel met het vruchtgebruik der Kroon waren bezwaard, maar hem toch eenmaal de onafhankelijkheid waarborgden en het uitzicht op de schitterendste toekomst openden. Zij had er niet naar gevraagd of hij iets bezat; maar zij behoefde daarnaar ook niet te vragen; zij wist, dat haar echtgenoot een betrekking bekleedde die hem tot de hoogste ambten kon heenleiden, en al dacht zij ook niet zoo ver, zij wist dat Robert Conway aan het hofgezin was verbonden en zij derhalve de sfeer zou blijven bewonen, waarin zij gewoon was te schitteren. Maar neen, haar zin, hare neiging overheerschten toch niet altijd de zijne! Had zij niet dadelijk er in toegestemd om het wilde kind in haar huis op te nemen, toen Robert haar vertelde wat dat kind voor hem gedaan had en wat hij haar had beloofd? »Ga haar maar dadelijk halen,» had Jane zelfs met iets vochtigs in de lieve oogen gezegd, na de schildering van de in den Tower doorgestane gevaren en van den door Nel betoonden moed; en op de opmerking haars echtgenoots, dat het kind ruw en onbeschaafd en van tijd tot tijd niet wel bij het hoofd was, had zij geantwoord dat dit geen bezwaar was, dat zij vroeger ook bang was geweest voor Archie, den hofnar, maar later de beste vrienden met hem geworden

en dat gebleven was totdat hij werd weggejaagd. Hij zou Nel dan te zijnent mogen ontvangen en deze was er met eene vriendelijkheid verwelkomd, die hem aanvankelijk aangenaam aangedaan, maar weldra met eenigen angst had vervuld. Het kind, eerst genood om op de rustbank neêr te zitten, was er spoedig afgedreven door het laatste bitse woord, haar in drift door de meesteres toegevoegd, en stond nu in een hoek van het vertrek, niet meer schreiend, zoo als een oogenblik te voren, maar met de groote oogen starend op de jonge vrouw, als wilde ze door het tedere hulsel heen tot het binnenst doordringen en bespeuren wat daar omging. Zij had haar vriend Robert verdedigd tegen de onbillijkheid zijner zuster, maar vond het vreemd, dat die vriend geen acht sloeg op hare verdediging en zich alleen bezig hield met haar, die hem ongelijk had gedaan. Haar gevoel van rechtvaardigheid kwam daartegen op. Zij wilde daarvan doen blijken, maar beider gesprek nam zulk een keer, dat zij er naar begon te luisteren. Het gold nog altijd den bidstond, dien Jane geheel anders opvatte als Robert en voor gene bovendien geene belemmering was om dien avond ten hove te gaan.

»Het past ons werkelijk niet bij den ernst der tijden, liefste!» vleide Robert.

»Maar ik hoop toch niet, dat ge daarin óók het voorbeeld van Mylady zult volgen, die vroom is geworden? Men weet waarom zij het werd; men zou evenwel moeielijk kunnen gissen waarom gij het waart geworden.»

»Stil, Jane! verbreid den laster niet.... Alles zijn wij haar verplicht.»

»Gij misschien, Sir!» hernam Jane.

»Dat woord berouwt u zeker nu reeds, Jane!»

»Volstrekt niet... Ge moest mij die lessen sparen... Ik kan de broeders niet uitstaan, dat weet ge; doe me dus in mijn eigen huis niet aan hen denken!»

»Ons huis, bedoelt ge zeker.... Jane!» vervolgde hij, na een oogenblik gepoosd te hebben, »het ware toch werkelijk spotten met het heiligste, zoo we, uit het Huis des Heeren komende, ons overgaven aan den dans.»

»Dat zie ik niet in! Ik deed het dikwijls en Hare Majesteit ook, en toch is het haar noch mij ooit gebleken, dat het ons als een zonde is toegerekend.»

»Bovendien komen wij tijd te kort...»

»Volstrekt niet, Robert!» zeide zij veel vriendelijker, daar zij in zijn laatste woorden niet alleen een wapenstilstand, maar zelfs reeds eene kapitulatie meende op te merken. »De dienst behoeft niet langer dan een half uur te duren; langer blijft Zijne Majesteit zeker niet.

»Maar dat is mijne meening niet!» riep Robert met ongeveinsde verbazing uit. »Niet in de kapel Zijner Majesteit wensch ik de dienst bij te wonen, maar in St. Antholins-kerk.»

»Dat nooit.... Ik heb er van gehoord, dat Mylady er komt met haar dierbaren vriend, den Parlementsos, zoo als Prins Rupert hem noemt. Maar ik heb Pym eeuwigen haat gezworen en al diens

vrienden, die het hare Majesteit zoo bang maken. Gij geeft me straks les in de dankbaarheid, maar nu mag ik het u wel doen."

»Maar, liefste! in dit geval kan ik uw zin waarlijk niet opvolgen..."

»Welnu, Sir! ik kan u niet beletten te doen wat ge wilt, maar laat mij dan ook mijne vrijheid!" merkte Jane weder driftig geworden aan.

»Maar er zijn zoo vele redenen, die het mij van belang doen achten juist bij dezen bidstond niet in de kapel Zijner Majesteit en wel in de kerk van het huis der Gemeenten gezien te worden."

«Welnu, Sir! ga dan maar en snik psalmen uit met de broederen; ondertusschen zal ik mij schadeloos stellen in White-hall.... »Een jonge weduwe!" zullen ze misschien in het rond fluisteren, als ik alleen verschijn; maar ik zal mij weten te troosten, en er bestaat ook misschien nog wel gelegenheid dat ik vertroost word." Een hooge blos bedekte haar gelaat; haar boezem hijgde; het kleine voetjen trippelde van drift, zoo als wel meer in dergelijke oogenblikken geschiedde. Toen stond de jonge echtgenoot geheel bedremmeld en wist niet hoe hij den opgewekten storm bezweren zou.

»Liefste, hoe kunt ge gelooven, dat ik u alleen zou laten gaan?" zeide Robert, zich tot haar overbuigend, bij welke beweging zij echter het hoofd van hem afwendde, waardoor zij het arme kind weder in het oog kreeg, dat al dien tijd onopgemerkt getuige van beider onstuimig onderhoud was geweest. Nel had zeer goed begrepen, dat er ernstig verschil van meening bestond, en daar de onderfinding haar het gevaarlijke van het luisteren geleerd had, maar hare verdorven natuur nog niet de kracht had om de zondige nieuwsgierigheid, hoeveel kwaads die haar ook reeds had berokkend, af te leggen, had zij den schijn aangenomen van in het minst geen deel te nemen aan het gesprek, door oogenschijnlijk het moois der stoffeering te bewonderen, terwijl haar toch geen enkel woord ontsnapte. Zij was juist bezig een der zijden kwasten van de venstergordijnen te beschouwen, en wel van zoo nabij, dat het den schijn had alsof zij de koorden uit elkaar rafelen wou, toen de verbolgen meesteres daer gewaar werd.

»Verniel niet wat ge niet kunt maken of weér laten maken!" riep zij Nel toe, die den kwast in allerijl liet glippen en Lady Jane aanzag, alsof haar het grootste onrecht werd aangedaan. »Doe nu maar niet alsof ik geen recht had u te recht te zetten.... Dat kind zal al te veel zorg eischen, en niemand zal er mij dank voor zeggen!" meesmulde zij, den blik half op haar echtvriend gevestigd. Robert begreep de echtvrouwelijke list niet, die een nieuw middel aanwendde om haar wil te doen gehoorzamen.

»Ik zal haar naar hare kamer brengen, Jane! Het is beter dat ze niet te dikwijls hier komt. Ik vond straks ook, dat ge u dadelijk te gemeenzaam met het arme schepsel maakte. Elke berisping treft dan later des te gevoeliger."

»Weér een les! Ge geeft er zoo vele, dat ik er

waarlijk geen de minste waarde meer aan hechten zal. In het belang dus van uwe wijsheid zelve, waarschuw ik u matig te wezen.... Maar dat kind bevalt mij bij nader kennismaking in het geheel niet. Ik wist van te voren wel, dat ik mij in vele mosielijkheden begaf door haar hierheen te laten komen, maar ik deed het om u genoeg te doen. De opoffering evenwel kan niet altijd van éene zijde komen. Ik ten minste voel geen roeping om altijd offer te zijn... Neem haar van avond meê naar de St. Antholins-kerk; misschien vindt ge er wel een broeder, die er behagen in heeft haar te bekeeren."

»Jane! die woorden kunnen niet uit uw hart opwellen.... Neen, waarlijk niet!" fluisterde Robert, wien het zonderling droef te moede werd. Hij begon nu te begrijpen, dat zij haar plan, haar te liever geworden omdat het bestreden werd, wilde doorzetten en gereed was het verblijf te hunnent van het kind, wier lot hij zich had aangetrokken, van zijn al of niet toegeven afhankelijk te maken. Dat zij zulk een middel aangreep deed hem leed, en toch, zonderlinge inkonsequentie! terwijl hij het aanwenden van zulk een middel veroordeelde, bewees hij feitelijk dat zij gelijk had het te bezigen, daar hij toegaf. Hij gaf toe, zoo als hij tot dusverre immer gedaan had, van het oogenblik der ontmoeting af in den tuin van White-hall; hij gaf toe, hoewel hij zich daarbij voornam even als altijd, dat dit de laatste zwakheid zoude zijn en hij de eerste gelegenheid zoude aanvatten om zijn wil te doen zegenen.

»Ik kan er van avond in de St. Antholins-kerk niet de proef van nemen," vervolgde hij, haar laatste opmerking beantwoordende, »Want ik ga er niet heen, nu ik zie dat het u zulk een verdriet zou doen... Ik zal uw zin volgen, Jane, en daardoor u een bewijs geven, dat in ons huis de zelfopoffering zich waarlijk niet van éene zijde vertoont!" Hij kuste na deze woorden even hare hand, die zij in de eerste vlaag van tevredenheid over hare zegenpraal hem had toegereikt, wenkte daarop Nel hem te volgen, die dadelijk, zonder Lady Jane te groeten, gehoorzaamde en met hem verdween.

Robert had onverstandig gehandeld door toe te geven, maar nog meer door te laten blijken, dat hij het zijns ondanks en als om den wille eens derden deed. Zóodanig vatte Jane ten minste het al zeer spoedig op; waardoor haar het genot der behaalde overwinning niet weinig vergald en zij tegen het armzalige schepsel nog meer werd ingenomen.

»Hij stelt er wel veel prijs op haar hier te houden! 't Is de dankbaarheid wel ver getrokken!" mompelde zij in een zeer kwade luim gebracht.

En van de andere zijde scheen Robert ook weinig dank te zullen inoogsten. Nel volgde zwigende den geleider. Zij gingen een trap op, een gang door en traden een klein kamerken binnen, net maar sober gestoffeerd en waar slechts het hoogstnoodige zich bevond.

»Hier zult ge voortaan wonen!" voegde Robert

haar toe, waarna hij zich gereed maakte te vertrekken. De ander scheen hem echter nog iets te vragen te hebben, wat bezwaarlijk over de lippen kon, want zij aarzelde, begon, maar haperde dan weer.

»Ze hebben mij altijd wonderlijk gevonden, Robert...»

»Als ge wat verder zijt en iets hebt geleerd, dan zult ge inzien dat slechts mijne vrouw het recht heeft mij aldus te noemen,» merkte de jonkman met een eenigzins pedante waardigheid aan.

»Je vrouw? Is die Lady van beneden je vrouw?» vroeg zij, met eene steeds klimmende verbazing die woorden herhalend, als om zich de gedachte, die er bij oprees, klaarder en klaarder te doen worden.

»Moet ik u Sir noemen even als ik het den Luitenant deed? Ge moet dan wel heel voornaam zijn geworden of voor mij niet zoo'n goed vriend wezen als ik wel dacht. Nu dan, Sir zal ik u voortaan noemen, en ik zal voor u neigen als voor Mijnheer den Luitenant en niet meer zoo vertrouwelijk wezen. Ik zal het niet vergeten, Sir! en ik hoop dat ge 't mij vergeven zult dat ik zoo gemeenzaam was, Sir!» De tranen stonden haar in de oogen, maar zij drong ze met geweld terug. Robert poogde hare hand te vatten, die zij echter terug hield; hij zocht aan haar gedachten een anderen loop te geven en herrinnerde haar den eersten volzin dien zij had afgebroken. »Wat meendet ge straks? Ze hebben me altijd wonderlijk gevonden, zeydet ge.»

»Ik durf het u niet zeggen; ge zult boos worden, Sir!»

»Zeker niet.»

»Het betreft háár, Sir! uw vrouw, Sir!»

»Laat dat Sir achterwege, waar het niet past,» riep Robert ongeduldig uit. »Ik wil niet door u bespot worden,» vervolgde hij verbolgen. »Wat meendet ge straks? ik wil nu hebben dat ge 't zegt.»

»Nu dan dat zij, van beneden, veel wonderlijker is dan ik, en dat haar gezichtjen — aardig is het — veel lijkt op een voorjaarsdag; nu zonneschijn en dan weêr hagelslag. Nu weet gij 't. Heb ik je boos gemaakt, dan kan ik het niet helpen.»

»Toch geloof ik dat ge goede vrienden zult worden. Het is in uw belang, Nel!» zeide hij ernstig, »dat gij 't wordt. Ge zijt schrandere genoeg om dat te begrijpen naar ik hoop. Ge wilt bij me blijven, niet waar? Welnu, dat is alleen mogelijk indien ge háre genegenheid verwerft.»

»Ik kon toch niet denken dat ge zoo bang voor haar waart!»

»Wat beteekent dat?»

»Wel zeker zijt ge bang voor haar. Als zij kwaad op mij mocht worden dan mag ik niet blijven; dat wilt ge eigenlijk zeggen, maar dat begreep ik al lang. Ge hadt straks niet moeten toegeven, al hadt ge ook ongelijk gehad; waarlijk, ge hadt niet moeten toegeven.»

Robert wist niet wat hij hoorde. Hij werd door het schepsel, dat hij altijd zoo simpel had gedacht, vermaand, en die vermaning was naar de uitspraak

van zijn eigen overtuiging te recht. De verheven plaats, door hem als beschermmer ingenomen, liep gevaar van verloren te gaan. Hij gevoelde zich daarom te meer door de opmerking onaangenaam aangedaan, en verzachtte geenszins de bitsheid van het antwoord, dat hem reeds op de lippen zweefde, eer ze nog hare vermaning geheel had ten einde gebracht.

»Het komt u niet toe daarover te oordeelen, kind! Let op de dingen die u worden toevertrouwd, en alleen op deze; het zal voor ú beter zijn, en voor hén, die u beschermen, de vrijwillig aanvaarde maar wel wat zware taak verlichten. Hier zal u straks het avondeten worden gebracht.» Hij verzachtte eenigzins den toon zijner stem, toen hij haar gelaat doodsblijk zag worden en haar hoofd dieper op de borst zag nederbuigen. »Ik hoorde van Mylady met hoeveel ijver ge aan het lezen waart begonnen. Ik zal zorgen dat ge de lessen kunt doorzetten... Ge moet vlijtig leeren... vaarwel, Nel!»

Zij antwoordde niets toen hij vertrok, hoewel hij op den drempel nog eens omzag en de laatste woorden herhaalde. Zij bleef als aan hare plaats vastgeketend staan, lang nadat hij vertrokken en zijn voetstap in de verte was weggestorven. Eindelijk scheen zij tot bezinning te komen. Zij sloeg de hand aan het voorhoofd, den blik in het rond en barstte toen in snikken uit. »Hij is óók boos op mij! Hij ook! Wat heb ik toch gedaan, dat hij ook boos op mij is? Had ik niet moeten zeggen wat ik van háár dacht? Maar ik gaf hem toch gelijk. Zijn vrouw! Dat is nog nader dan zuster, geloof ik! Waarom kan ik óók zijn vrouw niet wezen? Zottin, die ik ben, hij houdt niet van me; hij heeft me tot zich genomen uit medelijden, alleen uit medelijden! Juist als Tim en Bessie, en ik wil geen medelijden.» Toch moest zij de gevolgen daarvan ondergaan. En waarom zou zij dat ook niet gewillig en met een zweem van erkentelijkheid? In den Tower had zij wel banger oogenblikken doorgebracht; had zij zich tot een arbeid verplicht gezien, waarvan zij een afkeer had; hier daarentegen bevond zij zich in een verblijf, dat haar de goede dagen, bij Mylady doorgebracht, te binnen bracht. Toch was alle opgeruimdheid verdwenen. Hoe vreemd! Toen zij nog de voetveeg was van Phil Whistle had zij nog oogenblikken van vrolijkheid gekend; nu niet meer! Uren lang kon zij in het kleine vertrekjen, het hoofd op den arm geleund, zitten te turen zonder te weten waarom en waarop, totdat haar de oogen eensklaps vochtig werden en er groote droppels langs haar wangen neervielen. Telkens overviel haar een gevoel van verlatenheid, zoo als zij nooit te voren had gekend. En dat juist thands, nu zij in het huis haars vriends was gehuisvest, nu ieder dag de meester kwam, die de afgebroken lessen hervatte, en zij — verwonderlijke schrandereheid, die de geleerde man waardeerde en roemde! — reeds in staat was niet alleen haar eigen naam te lezen, maar ook te schrijven, en reeds eens in de eenzaamheid gepoogd had nog

een anderen te spellen, een zeer moeilijken, dien van haar vriend, die, helaas! sedert ettelijke dagen reeds onzichtbaar was. Iederen dag, iedere oogenblik stond zij op het punt naar Sir Robert te vragen, en ook ieder oogenblik weêrhiel haar een gevoel van schuchterheid, waarvan zij zich geen rekenschap wist te geven. Hij kwam niet tot haar en zond alleen een oude, leelijke, praatzieke vrouw, die zij wel in het domme gezicht had willen uitlachen, zoo zij eenig genoeg in het lachen had gehad. Alice heette zij, dit had zij zelve haar verteld, want Nel zou het haar zeker niet hebben gevraagd. Alice vertelde van Sir Robert en van Lady Conway en vooral van de laatste, hoe rijk die was en wat prachtige partij Sir Robert aan haar gedaan had, hetgeen hij dan ook wel erkennen wilde, want Sir Robert wist niet wat hij doen zou om Lady Jane genoeg te doen. Die gelukkige Lady Jane! had Nel daarbij binnen 'smonds gepreveld en de ongenooide babbelaarster daarbij in haar hart vernescht. Boven zal een onderhoud verkoos zij nog verre de eenzaamheid, wat zij niet onduidelijk tot groote ergernis der oude te kennen gaf. Weder alleen gelaten, speelde het beeld van hem, dien zij haar vriend had gedacht, en van haar, die hij lief had, voor den geest, en bij het verrijzen van de beeltenis der laatste voer haar een rilling door de leden en nam haar gelaat eene uitdrukking aan, welke Alice, die er eens op aan kwam, deed ontstellen. Zij had den moed gehad — en werkelijk zij mocht het moed heten — om Alice te vragen waar Sir Robert zich bevond, of hij misschien ook ongesteld was geworden, en ten antwoord bekomen, dat hij beter was dan ooit en geen feest bij den hoogen adel oversloeg, dat hij zijn pleegkind echter niet vergeten was, want dat zij, Alice, nog twee dagen geleden, had gehoord hoe hij het Lady Jane afried, haar bij zich te doen komen. Het was wel een bewijs van groote drukte geweest, dat Lady Jane zich aan dien raad had gestoord, daar zij anders gewoon was juist datgeen te doen wat men niet wilde dat zij deed. »Ellendige feeks!» had Nel bij die mededeeling gemompeld, en voor weinige maanden zou dezelfde aandoening, die zich thands van haar meester maakte, haar nog een veel sterkere uitdrukking hebben ontlokt. Alice wilde voortvaren en haar het een en ander mededeelen, maar moest wel zwijgen, toen haar op een toon, als zij zelfs van haar Lady niet dikwijls hoorde, werd toegevoegd, dat het juist niet in haar voordeel getuigde, dat ze kwaad sprak van hen, wier brood ze at.

Weder verliepen er ettelijke dagen, zonder dat de vervelende eentonigheid plaats maakte voor eenige afwisseling. Na een van die oogenblikken van gepeins, welke bij herhaling en telkens met korter tusschenpozen terugkeerden, scheen zij een besluit te hebben genomen, en wel het onberaden besluit om weder tegen een ontvangen verbod in te handelen, en, hoewel ongeroepen, naar beneden te gaan. Gelukkig echter dat ditmaal aan het voeren geene uitvoering behoefde gegeven te worden,

daar het voorkomen werd. De klink toch der deur ging op en Lady Jane, de vrouw van Sir Robert, stond voor haar in al haar rijkdom. Bijna instinktmatig wendde Nel het gelaat af, terwijl de andere op den drempel staan bleef en niet waagde te naderen. De ernstige raad van Sir Robert, om niet naar het wilde kind te gaan, voor hij zelf zich van hare beschaving en ontwikkeling had overtuigd, de mededeeling van Alice aangaande de kattige bitsheid van de wonderlijke gast, hadden haar geprikkeld en het eerste vrije oogenblik dat haar verbleef, doen bestemmen voor een geheim bezoek. Zij bekommerde zich niet om het geschreeuw en gesnater van kaketoen en parkiet; zij schrikte niet terug bij het uitsteken van den scherpsten klauw of de nebbes van een harer lievelingen of bij de vermetelde luchtsprongen van den aap, en toch scheen zij te aarzelen bij den eersten blik op Nel met de schuwe en groote blauwe oogen. Was dat hetzelfde kind, dat zij ettelijke dagen geleden beneden had gezien, en wier zonderlingheid haar toen zoozeer in het oog was gevallen, dat zij haar als een nieuw soort van wezen een oogenblik aandacht waardig gekeurd, ja zelfs geliefkoosd had, zoo als zij het den afzichtelijksten maar dan ook vreemssoortigsten mop gedaan zouden hebben. Daar lag thands in die donkerblauwe kijkers, welke slechts een oogenblik op haar gevestigd waren geweest, eene uitdrukking van hoogheid, even als op het hooge gewelfde blanke voorhoofd, welks *teint* niet meer het vaal bleeke had dat het weleer had gekenmerkt. Was dat de zonderlinge, die de barmhartigheid verpleegde en voor wie er eene 'of andere betrekking moest worden gezocht? Jane had er in kunnen toestemmen, ja had er zelfs om kunnen vragen, dat Nel in hare nabijheid verbleef en haar de oogenblikken, dat zij alleen zat, opvrolijkto; maar zij zou er geenerlei behagen in vinden, indien dat kind een Lady zou durven wezen zoo als zij zelve was. En dat de deerne dit werkelijk zou beproeven, duidde toch de blik aan, dien zij op hare welendoenster wierp, en waarin bijkans de hooghartige ja hier wel onbeschaamde vraag lag: »Wat doet ge hier? Wie geeft u het recht mij te storen?»

»Ik kom zien hoe ge 't maakt!» zeide Jane, en het klonk bijna als eene verschooning.

Nel knikte met het hoofd, maar gaf verder geen bewijs van toenadering, hetgeen Lady Jane, die toch welendoenster was, niet weinig verdroot.

»Kent ge me niet?» vroeg zij daarom met eenige haast.

»Ja wel! De oude kwaadspreester heeft me genoeg van u verteld.»

»Wie bedoelt ge: Alice?»

»Ik geloof dat ze zoo heet; maar ik weet dat ze een kwaadspreester is... Ge zijt de vrouw van Sir Robert, niet?»

Lady Jane lachte. »Heeft zij u dat verteld, en noemt ge dat kwaadspreken?»

Nel zag haar verwonderd aan en wist in het eerste oogenblik niet te antwoorden. »Wel neen!»

hernam zij na eenig nadenken, »maar wel, dat Sir Robert u alleen om uw geld had genomen; heel klaar is het me niet, maar aan de wijze waarop zij het zei kon ik wel merken dat ze kwaad sprak. Het is een leelijk schepsel, maar het is het eenige dat me hier kwam opzoeken, en daarom stond ik haar te woord.”

»Ik dank je wel dat je 't me zegt,” antwoordde Jane, wier wangen bloosden. »Ik zal zorgen, dat ze u nooit meer kan komen vervelen; ik jaag haar weg. Gij hadt het mij echter op een andere manier kunnen zeggen, niet zoo lomp als ge't deedt, kind!”

»Waarom op een andere wijze? Ik heb zoo dikwijls hooren liegen, dat ik me voorgenomen heb altijd de waarheid te zeggen. De oude eet het brood van Sir Robert even als ik, daarom moet ze niet rond vertellen wat ze hier hoort, vooral niet tegen een vreemde; doet ze 't tegen mij dan zal ze 't ook wel tegen anderen doen. Is 't waar of niet?” Bij deze vraag zag zij met hare heldere blauwe oogen Jane zoo goedig aan, dat deze hare tegeningenomenheid voor een deel aflei. Daarbij prikkelde het medegedeelde hare nieuwsgierigheid, zoodat zij begeerig was nog meer van de kwaadsprekendheid van Alice te vernemen. Zij gaf dit te kennen, door Nel op te vorderen met vertellen voort te gaan en voegde er bij, zeker om den schroom van het kind te overwinnen, dat Alice zou worden weggejaagd.

»Dat oude schepsel weggejaagd? Waarom? Dat is toch niet het rechte middel om haar beter te maken,” merkte Nel met zekere deftigheid aan. »Zoo handelden ze altijd met mij. Als ik iets deed wat niet goed was, dan werd ik geranseld of afgegrauwd of naar het hok gezonden, in plaats van mij te zeggen wat ik doen moest om beter te worden, en daarom ben ik zoo'n ellendig schepsel geblenen, die niemand mag lijden, zelfs Sir Robert niet...” Het hoofd zonk haar daarbij op de hand en de oogen kneep zij dicht, om niet te doen merken dat ze vochtig waren.

Jane was hare vroegere ergernis vergeten; zij ging naast haar zitten en trok Nels hand weg om het kind in het gelaat te zien. »Kom, kom, wat zijn dat voor gedachten! Sir Robert mag je wel lijden en ik ook, als je maar niet schreit... Je waart vroeger zoo'n wilde kat, hebben 'ze me gezegd, zoo geheel anders als alle andere. Waarom ben je dat niet gebleven?”

»Om me beneden in je managerie te zetten?” vroeg Nel, het hoofd plotseling opheffend en haar met een paar vonkelende oogen aanziende.

»Gij begint waarlijk uw naam eer aan te doen. Ik kan me nu ten minste begrijpen hoe ge in uw recht goede oogenblikken kunt wezen!” riep Jane uit, die het smartelijk bittere dat er in Nels opmerking lag, geheel en al voorbij zag. »Maar wat zei de oude heks nog meer?”

»Als ge haar toch wegjaagt, hebt ge 't niet noodig te weten.”

»Maar ik wil 't weten!” riep Jane driftig. De ander bleef zwijgen. »Zult ge me eindelijk antwoord geven?”

»Ik heb niets meer te zeggen, dan ik reeds zei.”

»Als ge werkelijk goed weet wat Alice voegt, dan moet ge ook weten wat u zelve past.”

»Dat weet ik ook, en daarom zwijg ik.”

»Nel ik wil dat gij 't me zeggen zult... Ik zal haar niet weggagen, maar haar waarschuwen. Om dit evenwel met vrucht te kunnen doen, moet ik de geheele waarheid kennen.”

»Het is dus niet waar, dat hij u om uw geld genomen heeft? Maar zeg me één ding, Lady Jane! Ge zijt met Sir Robert getrouwd, niet? Met iemand trouwen wat is dat?”

Jane schaterde van lachen. De donkere onweersbui, die er zich straks aan den horizon vertoonde, was plotseling verdwenen en de zon brak door. »Dat moet ge uw vriendin Alice eens vragen, die ik u aanraad op dit punt tot uw vertrouwde te maken... Koddige vraag! Zoo iets hoorde ik nooit!”

»Heb ik zoo'n groote dwaasheid gezegd dat ik uitgelachen moet worden? Zeg mij dan ten minste waarom het een dwaasheid is.”

»Als gij mij eerst vertelt wat Alice verder van mij zei.”

»Dat doe ik niet, al was het nu maar alleen om u te toonen, dat ik mij niet zoo wil laten ringelooeren als Sir Robert het zich laat doen.”

»Wat is dat?”

»Ja, ik was er getuige van, en ik heb het hem gezegd, dat het laf was, want dat ge ongelijk hadt. Ik moet het u zeggen, en het is in uw belang zoo-wel als in het zijne. Alice wilt ge waarschuwen om haar te verbeteren; ik wil het u ook doen.”

»Dat gaat wel wat ver, deerne! Zorg het alfabet te leeren, opdat ge spoedig lezen en mij van eenig nut kunt zijn. Dring u nooit meer in dingen die u niet aangaan! Het mocht u eens kwalijk vergaan en den weg doen opdwalen, dien ik Alice straks wilde doen inslaan. Daar is ze juist, de oude praatgierige!” riep zij, in haar kwade luim de verschijning van Alice dubbel toejuichend.

»Sir Robert verzoekt dringend of ge beneden wilt komen.” zei de ander. In plaats van daarop een antwoord te ontvangen, klonk haar de uitdaging toe om zich te verandwoorden over de leugens, die zij had verbreid, leugens, die zij zeker op de straten van Londen reeds zou hebben uitgebazuind daar zij zich niet had ontzien ze aan zulk eene, als daar ginder stond, mede te deelen. Alice zag beurtelings hare meesteres en Nel aan, en toen zij het gebeurde voldoende meende begrepen te hebben, barstte hare woede op het onzinnige kind los, dat nog kwaadaardig ook bleek te zijn. Aan schimpwoorden ontbrak het niet; aan verzekeringen haren innige verknochtheid aan hare meesteres, aan bezweringen van hare onschuld en de lasterzucht der andere evenmin. Wel verre dat zij gezegd had wat die armzalige deern voorgaf, had deze juist, grof zoo als gewoonlijk, Sir Robert en Lady Jane, welke beiden haar beweldadigden, belasterd, en toen Nel, die alles aanvankelijk bedaard aanhoorde, haar ten slotte met eene ongewone klem voor eene leugenaarster uitmaakte, was de oude

Alice zich zelve niet langer meester, vergat zij allen eerbied jegens hare meesteres en diende zij het kwaadaardige kind in hare ziedende drift een oorveeg toe. Jane, die het tooneel met klimmende belangstelling aangestaard en nu de driftige Alice dan het zwijgende kind had aangezien, nieuwsgierig naar het antwoord dat de laatste zou geven en dat zeker niet malsch zou zijn, voelde zich toch werkelijk ontzet, toen zij de uitdrukking zag, welke het gelaat der deerne bij het ontvangen der onverdiende kastijding aannam. Er was eerst een woede op te lezen, welke aan die eener gewonde tijgerin deed denken; de lippen beefden; de tanden blikkerden; de vingers trokken stuipachtig. Zij verwachtte dat de wilde kat haar prooi tegenover zich zou bespringen, maar zag weldra de teekenen van woede verdwijnen, en hoorde haar ten laatste met een wel heesche maar toch zeer verstaanbare stem uitbrengen: »Ik vergeef het je, oude! Toch liegt ge, en dat weet ge hier van binnen heel goed." Toen wierp zij een blik op Lady Jane, die deze onwillekeurig blozen deed; een blik, waarin geen toorn lag, maar iets wat van minachting had. Hoe luchthartig, hoe lichtvaardig, hoe wreed ook, zoo als Mylady Carlisle haar plach te noemen, toch deed die blik haar onaangenaam aan, want hij dwong haar de oogen met eenige schaamte voor de armzalige deerne neêr te slaan, die door hare onbescheidenheid de onverdiende berisping en kastijding had ontvangen, en niettemin die onbescheidenheid niet anders strafte als door een stom verwijt. Eenige oogenblikken later beneden bij haren echtgenoot teruggekeerd, kwam het Jane voor, dat de scherpste en lompste uitval haar liever en minder kwetsend ware geweest. Het beeld van Nel volgde haar zelfs tot in de nabijheid van haren echtgenoot, vervolgde haar tot bij zijne liefkozing, welke zij niet beantwoordde. Blijkbaar dacht zij aan iets anders en wel aan iets zeer gewichtigs, en wat dit was werd hem eenigzins duidelijk, toen zij hem toefluisterde: »Ge moet toch eens naar de deerne boven gaan. Hebt ge er nog tegen dat ik haar hier ontvang?"

»Als ge haar maar niet bederft! Ik vrees bovendien dat de sympathie tusschen u beiden niet langdurig zal kunnen zijn; want," haastte hij zich er op te laten volgen »zij is zoo zonderling, zoo geheel afwijkend van alle anderen. Ik heb haar in lang niet gezien... Ik heb ook de laatste dagen doorgebracht overkropt van bezigheden van allerlei aard..." Het was of hij voor zich zelve eene verontschuldiging noodig dacht.

»Ga nu naar haar toe! Doe het, Robert!"

Robert zag haar met de grootste verwondering aan. Zulk een aandrang had hij van die zijde nimmer verwacht. Zouden er dan in dien boezem toch nog snaren zijn, die hij nog niet kende? Hij haastte zich aan Janes verzoek gevolg te geven, blijde dat hij haar genoeg kon doen en zich zelve meteen; want werkelijk verweet hij zich, het arme kind geheel te hebben vergeten. Boven gekomen vond hij haar kamerdeur gesloten. Hij tikte, maar ontving geen

andwoord; hij noemde zijn naam en den haren en gaf zijn wensch te kennen haar te zien: maar alles bleef stil. Toch hoorde hij, aandachtig luisterend, haar adem gaan, zoodat een deel zijner vrees ongegrond bleek. Zij was aanwezig, maar wilde niemand, ook hem niet, zien, en dat griefde hem meer dan hij een oogenblik te voren had kunnen vermoeden. Des te meer genoeg deed het hem, toen hij, den volgenden middag thuis komende, Nel in de beste luim beneden aantrof, oogenschijnlijk in zeer goede verstandhouding met zijne echtgenote, die een gullen lach over had voor zoo menig eenvoudig en daarom zoo dikwerf koddig gezegde. Jane was dien ochtend zelve naar boven geklommen, om het kind naar beneden te halen en had haar, toen ze weigerde, aangekondigd dat ze vast besloten had, Alice, van wier schuld zij zich overtuigd hield niettegenstaande al de gedane eeden, uit hare dienst weg te zenden. »Dat moogt ge niet doen," had Nel daarop geantwoord. »Wel heeft zij gelogen en mij onrechtvaardig geslagen, maar gij, Mylady, zijt er de oorzaak van. Ja gij," had zij vervolgd, toen zij Janes gelaat zag betrekken. »Gij gelooft mij, niettegenstaande de oude zweert, dat ik lieg; waarom haar dan in mijn bijzijn hare kwaadsprekendheid verweten en de mishandeling uitgelokt? Zij houdt mij voor eene gemeene vondeling — en dat doen ze immers allen? — en zich zelve voor een trouwe dienstdiener; ik kan me dus wel hare boosheid begrijpen. Zoo ge iemand bestraffen wilt, doe het dan u zelve!"

Jane wist tegen de redeneering niets in te brengen. Zij wilde zich boos toonen over de vermetelheid der beschermeling, maar er klonk een stem in haar binnenst, die haar toeriep, dat er waarheid school in Nels woorden. Voor het eerst van haar leven misschien, liet zij eene ontvangen berisping onbeantwoord en erkende zij haar ongelijk zonder dit degeen, die het haar erkennen deed, ten kwade te duiden. Het was ook onmogelijk boos op het kind te zijn, dat zoo zacht sprak en de oogen half hield nedergeslagen. Al ware er nog ruimte geweest voor eenigen wrevel, deze zou verdwenen zijn bij de kinderlijke vreugde, waarvan Nel blijk gaf, toen Lady Jane, die haar nog altijd het hoofd zag schudden in antwoord op hare uitnoodiging, om mede naar beneden te komen, haar beloofde de vogels met haar te zullen gaan voêren.

»Maar eerst moet Alice je vergiffenis vragen!" had Jane gezegd.

»Toch niet, dat zou haar boosheid jegens mij nog maar grooter doen worden.... Ik heb het haar reeds van gantscher harte vergeven."

Was Sir Robert ook den vorigen avond niet tot haar gekomen? Het was haar den gantschen nacht niet uit het geheugen gegaan. Zij had de deur niet durven openen, toen hij aanklopte en zij voor een stoel op de kniën neêr lag, in hare tranen badende, biddende tot den lieven Heer, zonder eigenlijk te weten waarom. Den geheelen nacht had zij het zich verweten, dat zij den moed niet gehad had

de deur te openen en den vriend te spreken, dient zij in zoo vele dagen niet had ontmoet. Wat was de reden geweest, dat zij het niet gedaan had? Was zij er boos om, dat hij haar zoo langen tijd had kunnen vergeten? Maar dan had zij hem dat kunnen zeggen, en dan had zij misschien kunnen hooren, dat hij verhinderd was geworden, maar toch zijn Nel uit den Tower niet vergeten had. Zijn Nel! Het was of de vlammen haar uitsloegen, bij het herhalen dezer woorden. Dezelfde begeerte en tegelijk dezelfde afschuw om hem te zien, als den avond te voren, maakte zich ook nu van haar meester, en indien zij hem dit oogenblik op den trap, dien zij afklom, had ontmoet, misschien zou zij zich al zeer dwaas aangesteld en de vlucht naar boven hebben genomen. Toch was zij week gestemd en zoo geheel anders als gewoonlijk, dat de wraakgierige verworpingen van vroeger thands in staat ware een voorbeeld van vergevingsgezindheid te zijn. Haar aanvankelijk ernstige stemming was spoedig vergeten te midden van het snaterend en snappend pluimgedierte, van de kwispelstaartende of blaffende honden en bij den koddigen aap, wiens gebaren Nel, luidkeels lachende, nabootste, tot groot genoegen van Jane, die niet wist wie van de twee — Nel of de aap — wel het koddigste was. Het kind was zoo opgetogen door al hetgeen zij zag, dat zij het bijzijn van Jane vergat, zelfs het binnentreden van Robert niet bemerkte en van diens aanwezigheid eerst bewust werd, toen hij, den arm om Janes middel geslagen en in de vrolijkheid van deze instemmend, Nel opgeruimd goeden dag zei. Was de stem van Jane ook in de schrille geluiden van het gedierte ondergegaan, die van Robertscheen dadelijk tot haar gehoor door te dringen. Zij brak alle onderhoud met het haar omringende af en wendde zich om, terwijl zij eenige klanken stamemde, welke een begroeting moesten beduiden. Van dat oogenblik staakte zij echter het kinderlijk gesnap en was zij zoo teruggetrokken, dat Robert vroeg wat haar deerde en op het enkele stugge woord, dat ze zich heel wel voelde, tot de vraag gedrongen werd, of zij boos op hem was. »Boos op u?» vroeg zij met een hoogen blos, waarna zij na een oogenblik pozens schuchter vervolgde: »Ge zijt immers zoo goed voor me!» Zonder eenig antwoord af to wachten, volgde zij Lady Jane, die naar het aangrenzend vertrek was gegaan en vroeg zij deze in een der boeken die er lagen te mogen bladeren. Onbewegelijk bleef zij zitten toen Sir Robert binnentrad en zich naast zijne echtgenote nederzette, met wie hij zich onderhield. Zij deed toch geene poging om te luisteren en de woorden op te vangen aan welke de liefde alleen toon en gehalte gaf? Maar waarom hield zij op, het voor haar liggend boek in te zien? Waarom wendde zij het hoofd half om naar de zijde, waar de echtelingen hadden plaats genomen en keerde zij het weder plotselings af zoodra zij hen in het oog kreeg? Eensklaps rees zij op, en zonder eenig woord te spreken rende zij de kamer uit, den bekenden trap op, om zich

weder in haar eigen eng vertrekken af te sluiten.

»Vreemd kind! Wat zou hare toekomst zijn indien wij ons harer niet aantrokken?» zeide Robert.

»Ik begin haar waarlijk aardig te vinden; zij moet bij mij blijven, Robert, en met mij gaan naar Chester in den jachtijd.»

Eenige dagen verlieten en Jane had geen reden om hare gunstige gezindheid, ten opzichte van Nel, te wijzigen. Het grootste deel van den dag, en zelfs van den avond, bracht de deerne in hare nabijheid door, wat blijkbaar aan de aangevangen studie geen schade deed, want tot verrassing van Jane hoorde zij Nel uit een nieuw boek reeds eenige zinsneden bij den eersten oogopslag lezen. Nel scheen mede wonder wel met hare beschermster te recht te kunnen, wier wispelturigheid zij echter in niets ontzag en dikwijls in de haar eigen lompe vormen berispte. Toch kon Robert geen oogenblik gelooven, dat de verstandhouding tusschen die beiden van langen duur zou zijn; hij was evenwel reeds verheugd, dat Jane eene afleiding had gevonden, zoo dikwerf hij om beroepsbezigheden afwezig moest wezen, en dat te meer nu er in de laatste tijden geenerlei feest meer in White-hall werd gevierd.

Er was er echter thands een aangekondigd. Het zou eene schitterende receptie zijn ten hove, bij gelegenheid van het vertrek Zijner Majesteit naar Schotland, dat nu toch werkelijk aanstaande was. Jane had er van gesproken er heen te gaan; zij had er zich een groot genot van voorspeld, de prachtige zalen terug te zien, waarin zij als ongehuwde geschitterd had, zoodat Robert er zich niet tegen wilde verklaren, hoewel een soort van *malaise* hem de rust op leunstoel of divan verre boven een dergelijke feestviering verkiezen deed. Hij had zich dus voorgenomen zijne echtgenote te vergezellen, die hem voor dat besluit, hoeveel het hem ook kostte, mildelijk beloonde door de tedere omhelzing, welke zij er op volgen liet. »Lieve, beste Jane! wist ge dan niet reeds lang, dat ik het onmogelijke zou beproeven om u een oogenblik van genot te verschaffen?» fluisterde hij, de hand aan het hoofd brengend, waar hij een felle pijn voelde. »Komen de Sunderlands ook?» vroeg hij mat.

»Jaloersche!» antwoordde Jane met een allerliefst glimlachen. »Ik beloof u, ik zal niemand beneden de vijftig jaar vriendelijk aanzien. Zijt ge tevreden?»

Hij toonde het zich ten minste en beloofde zich tijdig te zullen gaan kleeden. Tegen den tijd echter, dat hij aan die belofte gevolg behoorde te geven, was de hoofdpijn zoozeer verergerd, dat hij de onmogelijkheid inzag van uit te gaan. Het vroolijk gelaat van Jane betrok eensklaps; zelfs kwam er iets vochtigs in hare oogen. Al hare overredingskracht wendde zij aan, om Robert te overtuigen, dat de pijn ginder te midden der gasten wel verdwijnen zou, maar te vergeefs. Toen volgden er werkelijk eenige tranen en daarop eenige bittere

woorden van wrevel en spijt; het verwijt zelfs, dat hij haar niet lief had, zoo als zij hem. Och, hoe gaarne had hij aan haar wensch voldaan, al griede het hem ook, dat zij op de vervulling er van in deze omstandigheden bleef aandringen! Maar hij voelde zich niet in staat te gaan en in het rijke pleeggewaad, te midden eener heen en weder wiegende menigte, de vormen der wellevendheid een gantschen avond in acht te nemen. Toch wilde hij niet zoo zelfzuchtig zijn om haar te verplichten tot zulk een groote offerande, als het terugblijven uit White-hall bleek te zijn. Hij stelde haar daarom voor, alleen te gaan en de receptie bij te wonen, onder de hoede der vroegere voorgedese, hetgeen zij, met verhelderd gelaat en afgewischte oogen, dadelijk aannam; ware het slechts voor den vorm geweest, toch had hij eenige aarzeling van hare zijde gewenscht, eenige tegenkating, eenigen schijn van weifeling. Hij bleef alleen achter en wierp zich op de rustbank, waar hij den slaap, maar lang te vergeefs, zocht. De handelwijze van Jane had hem diep getroffen. Had zij hem werkelijk lief? Teder en vriendelijk kon zij zijn en in die oogenblikken geloofde hij aan hare liefde; maar bij den geringsten tegenspoed, was zij in kwade luim gebracht; bij het geringste offer, dat van haar gevraagd werd, toonde zij hare zelfzucht. De gedachte vervolgde hem en matte hem af, totdat de weldadige natuur eindelijk aan de warreling der denkbeelden een eind maakte en hem deed insluimeren. Reeds eenigen tijd had hij de verkwikkende rust genoten, toen de doodsche stilte om hem heen verstoord werd door het langzaam opengaan der deur, door welke Nel beoedzaam binnen trad. Zij had dien morgen vernomen, dat Sir Robert en Lady Jane beide zouden uitgaan en den gantschen avond afwezig zijn. Zij meende alzoo geheel vrij de vertrekken, door hare beschermers bewoond, te kunnen bezoeken. Wat zij er wel zocht? De boeken, prachtig in kalfsleer met goud gebonden, die op gindsche tafel lagen en voorzien waren van zoo vele prenten en afbeeldingen? Ze sloeg er geen oog in. De weelderige meubelen, de zachte zijden stoffen der venstergordijnen? Zij keurde ze haar aandacht niet waardig. Zij sloop zachtkens voort, den breeden schoorsteen voorbij en bleef voor den wand staan, waar de afbeelding hing van Sir Robert Conway, in de sierlijke kleedij, die hij gedragen had op den gedenkwaardigen dag, toen hij den tuin van White-hall bezocht en daar Lady Jane in een der priëlen gevonden had. Zij had er dikwijls naar gezien, maar altijd slechts ter sluiks in het bijzijn van Jane. Nu kon zij echter geheel vrij en ongestoord er op starende en het beeld van alle zijden beschouwen, zoo lang en zoo strak, dat het haar was of het beeld leven ontving, of het oog begon te zien, de lippen te bewegen, de mond te glimlachen, en dat alles voor haar en voor haar alleen. Hare wangen gloeiden, haar boezem zwoegde, haar hoofdjen knikte hem toe, hare lippen stamelden ten laatsten: »Dag, goede vriend! Wat zijt ge

nu vriendelijk! Dag, vriend Robert!» Daar klonk een diepe ademhaling, niet ver van haar. Zij kromp van schrik ineen; zij waagde het niet om te zien naar den kant van waar het geluid kwam. Alles was weder stil; zij vermande zich en keerde zich om. Het beeld, dat zij straks voor zich gezien had, lag daar ginder op de rustbank. Was het zinbedrog of werkelijkheid? Was dat Robert, die ginder lag te slapen, of was 't het spel harer opgewekte verbeelding, die haar overal de beeltenis van den geliefden vriend deed ontwaren? Zij waagde een stap nader te doen, nog een, en stond eindelijk voor de rustbank. Waarlijk, het was de lieve vriend. Zij boog zich over hem heen, en voelde zijn warmen adem langs hare wangen suizen. Wat haar daartoe de vrijheid gaf, wat haar daartoe drong, wist zij zelve niet, maar zij boog zich nog meer over hem heen en eer zij er zich van bewust was wat zij deed, drukte zij hem een kus op de lippen. De slapende scheen er een donker besef van te hebben en stamerte, terwijl hij de armen bewoog: »Jane, lieve Jane!» Nel sprong terug en knarste op de tanden, toen zij dien naam hoorde, waarna zij met hare handen het gloeiende gelaat bedekte. De slapende scheen den droom, die door den invloed van buiten óf zijn ontstaan óf een nieuwe richting verkregen had, te vervolgen en prevelde nogmaals den naam zijner echtgenote, waarop Nel een wilden kreet ontsnapte en zij de kamer uitvluchtte. Het gedruisch van de dichtgeslagen deur deed Robert ontwaken. Hij was nog onder den invloed van zijne droomen, en meende daarom Jane te zien, toen eene vrouwelijke gestalte op den drempel van de door Alice geopende deur verscheen. »Dat is lief, dat ge zoo spoedig terugkomt, Jane!» riep hij zich de oogen wrijvend.

»Gij vergist u, mijn vriend!» zeide de zilveren stem van Mylady Carlisle. »Jane is dus uit? des te beter. Naar White-hall misschien? Zeer goed. Maar waarom gingt gij niet mee? Gij behoort in de nabijheid Zijner Majesteit.»

»Om dezelfde reden verwondert het mij, dat men u zoo zelden in White-hall ziet, Mylady!» hernam Robert, die, zoodra hij de binnentredende herkend had, was opgestaan.

»Ik kom er dikwijls genoeg, vriendlief! al ontmoet gij er mij niet. Ik kom er als er geene maaltijden zijn of festijnen.»

»Het is ook waar, Mylady, ik vergat....»

De fiere blik van Lucy Percy ontmoette den zijnen en deed dien afwenden. Zij begreep zeer goed waarop hij doelde; zij begreep zeer goed dat hij zinspeelde op hare betrekking met Pym, waarvan de gantsche stad gewaagde, op den ernst, die er bij Mylady het gevolg van geweest was; een ernst, zich openbarende in de sombere kleur der kleedij, in het zich onthouden van het geven of het bijwonen van alle feesten, in het gezet bijwonen van de godsdienstoefening der Presbyterianen. De blik, dien Mylady op hem wierp, verbood hem echter in de toekomst daarop ooit weder te doelen of te

zinspelen, en waarlijk, de moed daartoe was hem op dat oogenblik wel voor goed vergaan.

»In aanmerking nemende den ernst der tijden onthoud ik mij van het bijwonen der hoffeesten, en beklaag ik van gantscher Hare Majesteit, die ten dien opzichte alleen haar plicht en niet haar neiging heeft te raadplegen. Het wordt mij vaak vergund haar te troosten over dat gedeelte harer hooge roeping, en het is mij een voorrecht dat te mogen doen. De lieve Jane zal het voorzeker geene opoffering achten naar White-hall te gaan op het oogenblik dat er de dansmuziek klinkt. Gij trouwt haar zoo geheel alleen te midden eener aanbiddende schaar? Dat kan zeer vereerend voor haar zijn, maar...»

»Maar, Mylady?»

»Ook het tegendeel, of wat daarnaar zweemt. Zulk vertrouwen zou wel eens eenige koelheid kunnen verraden, en koelheid in de wittebroodsweken kan leiden tot kilte daarna.»

»Ik verzeker u, Mylady... De onderstelling, dat zoo iets plaats zoude kunnen grijpen, pijnigt mij reeds. Goddank! van zoo iets is hier geene sprake!»

»Vier of vijf weken na haar huwelijk zou de Gravin van Carlisle niet alleen ten hove zijn gekomen.»

»Dat getuigde misschien niet zeer ten gunste van den Graaf van Carlisle, Mylady! De beleefdheid verbiedt mij eene andere onderstelling.»

»Gij blijkt een weinig geprikkeld, mijn vriend! Mijne opmerking schijnt u wat boos gemaakt te hebben, en daaraan schrijf ik het toe dat ge de zaak zoo eenzijdig opvat. De Gravin van Carlisle ware niet alleen ten hove verschenen om de eenvoudige reden, dat haar gemaal haar derwaards zou hebben begeleid of, daarin verhinderd, niet noodig zou hebben gehad haar te verzoeken bij zich thuis te blijven.»

»Het zou laatdunkend van mij zijn, mij met den edelen Graaf van Carlisle te willen vergelijken, even als het mijne Jane niet voegt zich met uwe voortreffelijkheden te meten, Mylady! Ik kom dus niet door vergelijking van ons beider positie tot de verklaring van het verschil in beider handelwijze. Wat bij Mylord wellicht voortsproot uit juiste waardeering en uit voorzichtigheid, zou misschien bij mij getuigen van kleingeestige jaloezij.»

Een schier onmerkbaar blosjen vertoonde zich een oogenblik op Myladies gelaat. In haar oog schemerde iets vurigs, maar het was slechts voorbijgaande. Mylady vond Robert vooruitgegaan in waereldkennis, in zelfstandigheid en in het puntig afweren van puntige schichten. Toch zou het den jonkman tegenover haar niet baten, dat hij als man van de waereld het geheim verdriet achter het mom van een lachend uiterlijk, onder een schertsend gezegde of in de scherpte der ironie deed schuil gaan. De poging om te verbergen, hoe fijn ze ook werd aangewend, bevestigde haar in de meening, dat er iets verborgen behoefde te worden, en van wat aard dat ware, kon zij lichtelijk gissen, nu zij hem te zijner aantrof, terwijl Jane in White-hall zich bevond.

»Hoe krachtig ge u ook voordoet, beste vriend!» zeide zij, zich op de rustbank plaatsend en hem noodend naast haar te gaan zitten, »toch kunt ge uw kwetsuur niet geheel verbergen. Ge hadt gewenscht, dat Jane bij u ware thuis gebleven, en het doet u onaangenaam aan dat zij het niet deed. Beken het maar; gij behoeft voor mij toch geen geheimen te hebben; mij dunkt, de aard van onze wederzijdsche betrekking laat dit niet toe.»

»Zeker niet, zeker niet! Ik heb u mijn geluk te danken.»

»Op het oogenblik is dat geluk zoo groot niet, mijn vriend! te oordeelen naar sommige verschijnselen.»

»Gij vergist u waarlijk, Mylady!»

»Ik vergis mij niet, Sir Robert! Indien ik mij vergiste, dan zou ik tot de overtuiging moeten komen, dat ik eenmaal goed zag, toen ik uwe genegenheid voor Jane voor eene aandoening hield, uit zeer verschillende bestanddeelen samengesteld.»

»Mylady! Ik dacht dat ge ook om u zelfs wil een gordijn hadt geschoven voor het verleden!» riep Robert hoog kleurend uit.

»Jonkman! tusschen mijn verleden en mijn heden ligt geen kloof, waarover ik een brug heb te bouwen. Onthoud dit goed, opdat ge u nimmermeer laat verlokken tot eene opmerking als deze,» zeide zij. »Maar ik vrees geen oogenblik mij te vergissen,» vervolgde zij op haar gewonen toon. »Gij hebt Jane werkelijk lief en betreurt daarom hare afwezigheid, niet alleen om het oogenblikkelijk gemis, maar ook om de beteekenis van het feit. Jane had te huis moeten blijven, als hare genegenheid was als de uwe.»

»Maar ik bad haar zelfs te gaan.»

»Omdat ge bemerkt wat groote opoffering het hier blijven haar zou opleggen. Zeer nobel van u gedacht, maar toch niet zeer voorzichtig van u gehandeld! Gij hebt straks de voorzichtigheid van wijlen mijn Heer Gemaal geprezen, en misschien zou het ontbreken van die deugd bij u een grooter ondeugd zijn dan bij hem. Ik geloof gaarne dat Jane u innig liefheeft, maar ik geloof ook, dat weinigen zoozeer als zij de beeltenis van den geliefde altijd voor zich behoeven, om haar geheugen te hulp te komen. Dit is niet alleen mijne opvatting, mijn vriend! maar ook die van anderen. Wees kalm bij die opmerking, en volg niet het razen na van den moor van Venetiën. Een verstandig man kan zeer wel jaloersch zijn, maar bij hem zoekt de jaloezij naar een middel niet om de ontrouw geworden geliefde, maar om zich zelve te doodden.»

»Maar, Mylady! gij poogt bij mij een achterdocht te doen ontstaan die geenerlei grond heeft!»

»Omdat de voorwaarde, waaronder het ontstaan van zulk een achterdocht alleen mogelijk is, bij u niet bestaat? Waar liefde bestaat, heeft ook de jaloezij een reden van bestaan.»

»Maar Jane gaf mij nimmer eenige aanleiding.»

»Heeft zij dan nimmer bemind voor zij u haar hand schonk? Ik wil niet verder gaan om uw fijn

gevoel niet weder te prikkelen. Maar gesteld dat Lord Stowe, die haar in de Paulskerk telkens ontmoet, die hare kleuren draagt, alleen eene idylle speelt; dat Lord Grant, die bij haar voetjens zweert en luide voorgeeft een twist met u te willen, alleen een opgeblazen pronker is, toch brengt het Jane in opspraak. De waereld zal beginnen te gelooven wat gij nog niet gelooven kunt of wilt, maar toch zult eindigen met te moeten gelooven, indien u ten minste uwe eer nog ter harte gaat."

»Niemand dier pronkers durft aan het laatste twijfelen, Mylady! Niemand!" riep hij uit.

Mylady had hem zoo verre gebracht, dat hij niet meer waagde voor te geven geene jaloezij te kennen; hij moest jaloersch zijn, wilde hij niet aan zijne onverschilligheid doen gelooven en deze zien toeschrijven aan de koude zelfzucht, die hem alleen naar de hand eener rijke erfgename had doen staan. Maar Mylady had meer dan dat bereikt: zij had werkelijk het zaad van den argwaan in zijn binnenst gestrooid; een schrede verder, en hij geloofde aan Janes ontrouw. De woorden, die hij hartstochtelijk uitbracht, gaven er blijk van, en tevens van al de kleine grieven, die de lichtvaardigheid, wispelturigheid en zelfzucht van het bedorven kind hem hadden toegebracht, en waarvan hij het bestaan door niemand nog had doen vermoeden. Mylady bemerkte zich te ver te hebben gewaagd en op een kleinen terugtocht bedacht te moeten zijn. Geene harer straks gesproken woorden hadden eene bepaalde beschuldiging tegen Jane ingehouden; tot dus verre was er slechts sprake geweest van eene onderstelling, van een oordeel door de oppervlakkige menigte misschien uitgesproken. Zij deed het hem opmerken, en zocht er den opgestoken storm in zijn binnenst door te doen bedaren.

»Maar het zal ook geen waarheid zijn, Mylady!" riep Robert heftig uit. »In de eerste dagen onzer verbintenis zal het nog wel niet zoo ver gekomen zijn! De eer eener vrouw echter mag zelfs niet worden verdacht!"

»Dat is zoo, mijn vriend! en daarom moet ge Londen voor eenigen tijd verlaten."

»Ik van hier gaan?"

»Met Jane."

»Maar zij wil niet vóór het jachtseizoen is ingevallen, en dan gaan de bonte kapellen van Whitehall mede naar buiten."

»Gij moet overmorgen met Zijne Majesteit naar Schotland gaan. Jane is altijd begeerig naar iets nieuws. Welnu, de Laaglanden en des noods de Hooglanden, bieden het haar. Zij behoeft niet bevreemd te zijn voor verveling, want de Koning reist mede, of voor overschaduwning van anderen, want ze zal de eenige Engelsche vrouw zijn in den stoet. Mocht zij niettemin weigeren, mijn vriend! maak dan gebruik van de zelfstandigheid welke de natuur u heeft verleend. Zij zal echter niet weigeren, daar sta ik u voor in. Gij gevoelt dat eene verwijdering voor eenige maanden noodig is? Gij zijt er immers van overtuigd?"

»Maar mijne betrekking bij den Bijzonderen Raad zal het niet toelaten."

»Ik bezorg u een verlof. De Koningin wenschte zelfs, dat ge een deel uitmaakt van het gevolg Zijner Majesteit. Zij houdt zich overtuigd van uwe goede trouw, van uwe scherpzinnigheid. Het gebeurde der laatste weken heeft haar doen inzien, dat de eerste deugd thands voorzichtigheid en de hoogste wijsheid eene aansluiting is aan de partij van de gematigden in het Parlement, namelijk Pym en Hampden. Zijne Majesteit vindt zijne grootste vijanden thands in zijne zoogenaamde warmste vrienden, die hem tot geweldige maatregelen aansporen, en deze zouden het huis Stuart en tevens de broederen ten verderve kunnen voeren. Gij kunt daarvoor zorgen, indien gij aan uwe scherpzinnigheid tevens eene meer dan gewone bescheidenheid paart. Hampden zal door het Huis der Gemeenten in commissie naar Schotland worden gezonden; hij worde uw vertrouwde. Hem zoudt ge moeten mededeelen wat er rondom Zijne Majesteit voorvalt, ten einde met hem te kunnen overleggen wat er in het belang Zijner Majesteit moet geschieden." Zij zweeg. Robert hield de oogen nedergeslagen; zijn gelaat was bleek geworden; hij wilde, maar kon niet spreken.

»Ik begrijp u, Mylady!" zeide hij eindelijk gesmoord. »Gij maakt een goed gebruik van de dubbelzinnige positie waarin ge mij gebracht hebt. Een spion!"

»Gij zijt overprikkeld, mijn vriend! en daardoor geneigd het vertrouwen, dat de vriendschap in u stelt, eene schande te heten. Ik duid u de onterrende onderstelling niet ten kwade. Zoodra ge tot kalmte zijt teruggekeerd, zult ge tot andere gedachten komen en alsdan bedenken dat mijn voorstel een redmiddel is. Verlies bovendien niet uit het oog, mijn vriend! dat ge plichten hebt te vervullen jegens de partij, die ge uit overtuiging zijt toegedaan, en tevens jegens Hare Majesteit, die u zulk een schitterend blijk harer welwillendheid heeft gegeven. Ik weet zeker dat ge niet ondankbaar zult willen zijn. Vaarwel, Robert! Sinds wanneer boezemt uwe vriendin u zulk een afkeer in, dat het woord van afscheid bij haren aanblik u op de lippen sterft? Ik ben degeen gebleven die ik was, mijn vriend!" Hij waagde het niet haar in het oog te zien, en liet haar heengaan, zondereen woord te spreken; hij voelde zich vernietigd.

»O mijn God!" zuchtte hij, »zoo ver moest het dan komen. Weigeren kan ik niet! Ik moet hem bespieden, die mij zijn dienaar heet, of ontrouw zijn aan de mijnen. Ik kan het maliënkleed niet scheuren, dat mij om de leden knelt! Ik moet van hier om den wille van Jane, en zij zal zoo verdwaasd zijn, daartoe aangezet door den geheimen invloed dien Mylady op haar uitoefent, om naar geen andere plaats mij te willen volgen dan waar mij de schande wacht! O mijn God! wat te doen?"

En daar buiten het vertrek, waarin hij zich bevond, was voer luttel oogenblikken een niet minder

felle strijd gestreden. Nel, zijn bijzijn ontvlucht, was in den gang, waar Mylady haar voorbij ging, blijven stilstaan, overgegeven aan de eene gedachte, die haar pijnigde en die zij toch niet wist te verdrijven. Weder was een tip van den sluier opgeheven, die het haar omringende bedekt hield; nogmaals had zij eene schrede gedaan op de baan van het zelfbewustzijn; maar de kennis, die zij had geëerd, scheen haar niet ten zegen toe, maar ten vloek. En toch was zij haar werkelijk ten zegen, want zij deed haar eene kracht openbaren, waartoe niemand, en zij zelve wel het minst, haar in staat had geacht. »Het moet, het moet!» prevelde zij telkens als haar moed faalde. Zij wachtte geduldig tot Mylady terugkwam, en toen zij ten laatste het ruischen van haar kleed hoorde, plaatste zij zich op haren weg. Mylady was zoozeer in gedachten verdiept, dat zij het kind niet opmerkte voordat het kleed met haar in aanraking kwam. Toen dit gebeurde, zag zij Nel met eenigen wrevel aan en wilde zij, de slippen van haar kleed opnemend als om die niet door haar te doen kreukten, met hooghartige onverschilligheid voorbijgaan.

»Mylady, ik heb uw wil gedaan en ging naar den Tower. Ik deed u een dienst, Mylady! doe er mij ook een.»

»Mij dunkt, dat ik er u een bewees, kind! Ik heb u hier in het huis van Sir Robert geplaatst, bij den vriend, dien ge zoozeer lief hadt. Het staat thands aan u verder te komen. Onze rekening is vereffend.»

»Nog niet! nog niet!» riep Nel, zich weder op haar weg plaatsend. »Neem mij weg van hier!»

»Van hier? Ik moet zeggen, dat de natuur bij u sterker is dan de leer. Gij houdt van afwisseling. Het zou me niet bevreemden, als ge in een kamp van Gipsies geboren waart.»

»Sir Robert zal ik altijd dankbaar wezen en zijn vrouw ook...»

»Goed; wees dankbaar en leer vlijtig!» Zij wilde weder voortgaan, maar Nel hield Mylady thands aan haar kleed vast.

»Ik moet van hier; ik moet; ik weet dat ik moet,» zeide zij met heesche stem.

»Gij vermoeit mij en allen met uwe dwaasheden!» voerde Mylady haar zeer streng te gemoet. »Gij blijft hier; en doet ge dat niet, weet dan dat niemand u voortaan zoeken zal...»

»Dan maar de wijde waereld in! Eer van honger en dorst gestorven, dan hier gebleven... Mylady, als ik hier moet blijven, dan gebeurt er een ongeluk!»

»Een ongeluk? Wat meent ge daarmee?» vroeg Mylady, met eenige belangstelling haar aanziende en het gelaat gâslaande, dat een uitdrukking van woestheid had aangenomen.

»Ik haat haar.... zijne vrouw!» klonk het hol en diep.

Een helle lichtstraal viel plotseling in het diepe duister. Mylady begreep alles.

»Ik moet hem nooit weêrom zien; nooit!» nokte

Nel, terwijl zij het gloeiend gelaat, dat zij van de lantaren in den gang reeds hield afgekeerd, nog bovendien met de handen bedekte uit diepe schaamte over de gedane bekentenis.

Lucy Percy zag thands met opmerkzaamheid en belangstelling zelfs de deerne aan! De ontdekking van zoo veel kracht en beradenheid, waar zij niets dan zwakheid en weifeling had vermoed, trof haar ten hoogste en werkte meer uit dan de welsprekendste bede zoude hebben vermoegd.

»Wacht morgen mijn besluit!» zeide zij, waarna zij in allerijl haar karos opzocht, bij welks geopend portier de ongeduldige geworden paadje haar reeds geruimen tijd wachtte.

Den volgende dag werd Robert door Mylady medegedeeld, dat het arme kind niet alleen kon achterblijven en evenmin hem op reis zou kunnen vergezellen, waarom zij om ieder bezwaar zooveel mogelijk uit den weg te ruimen, besloten had haar voorloopig weder tot zich te nemen, in welk besluit Robert terstond berustte.

XXVII.

Het was doodstil in het kleine vertrek, waar François Gruan, zat te werken. Slechts het tikken van de Friesche hangklok en van tijd tot tijd het krassen van de pen op het papier werd gehoord en alleen het laatste geluid, hoe flauw ook, zou een bezoeker het aanwezig zijn van een levend wezen kunnen doen gissen. Hoe donker het ook in het vertrek ware, daar het karige licht van den somberen herfsttag — we beleven dan ook reeds den 31sten Oktober — nog voor een groot gedeelte onderschept werd door de groen saaien gordijnen, die voor meer dan de helft de kleine vensters afsloten, François scheen geen licht bij zijn werk te behoeven, ofschoon hij toch het hoofd bijna hield neêrgebogen op het blad papier, dat hij bezig was te beschrijven, of liever met verschillende cijfers te te bedekken. Kon hij zich er ook wel verkerd van houden alleen te zijn en niet licht gestoord te zullen worden in dit achtervertrek, waar niemand dan hij ooit den voet zette, hij scheen er niettemin bezwaar in te zien de cijfers, die hij gezet had, onbedekt te laten, daar hij, met de eene hand schrijvende, de andere op het beschrevene gedeelte hield uitgespreid. Van tijd tot tijd hield hij op en staarde hij, de pen in de hand geklemd, voor zich uit, daarbij het hoofd weemoedig schuddend; zelfs prevelde hij eenmaal bij die beweging: »ik kan niet, ik kan niet, Monsignore!» Oogen-schijnlijk beheerscht door de gedachte, waarvan die uitroep het gevolg was, liet hij de pen uit de hand vallen en bedekte hij met beide het bleek gelaat, terwijl herhaalde zenuwshokkingen zijn lichaam doortrilden. Dat hij op dat oogenblik daar nog neêr zat, mocht voor de krachtdadige bescherming getuigen, welke hij van de zijde zijner hooge meesteres ondervonden had. Wij herinneren ons

toch, hoezeer de machtige Lucy Percy op zijne verwijdering had aangedrongen en hoe Hare Majesteit, als onder den invloed van de stem harer vriendin, de halve belofte had afgelegd, den dienaar, wiens trouw zij betwijfelen moest, te ontslaan. Mylady had er later menigmaal op gezinspeeld toen zij François Gruau in dienst zag blijven, maar zij ontving in den aanvang een ontwijkend antwoord, en ten laatste het zeer bepaalde, dat Hare Majesteit de diensten van den volgzamen schrijver niet kon missen, daarbij echter de belofte voegende, dat hem geene geheimen, van welken aard ook, zouden worden toevertrouwd, waarom hare lieve vriendin, niet langer eenige vrees voor dien onschadelijken en nietigen persoon behoefde te koesteren.

Of het werk dat Hare Majesteit hem opdroeg, wel altijd van zoo weinig beteekenis was als zij het Mylady en al de haar omringenden wilde doen gelooven, mocht betwijfeld worden, indien ten minste de brief, waaraan hij thands bezig was, hem door haar was opgegeven. De statige gedaante, die voor weinige oogenblikken onbemerkt door de deur was binnengetreten, welke aan stond, daar een windvlaag haar kort te voren op een kier had doen openspringen, dacht misschien daar even zoo over; want, eenige schreden van François verwijderd, bleef zij een oogenblik staan, en wierp zij een scherp blik op het voor hem liggend papier. Had hij kunnen vermoeden dat er iemand achter hem stond, en wie dat was, hij zou waarschijnlijk beide handen op het papier hebben gelegd of zijn opgesprongen; thands bleef hij zitten in zijn smartelijk gepeins verdiept, totdat de vinger der onverwachte bezoekerster hem had aangeraakt, waarna hij, door den schrik overmand, met open mond, het glazig oog wijd opengesperd en als aan zijn stoel geboeid, slechts de kracht bezat het hoofd om te wenden naar de zijde van welke hem het bezoek was aangekondigd. Hij staarde Mylady Carlisle in het gelaat, waarop een fijne glimlach speelde.

»Ik wist niet dat ge zoo schrikachtig van aard waart, Meester!» zeide zij, en de arme François vond dat er een onheilspellend verschil bestond tusschen dien vriendelijken glimlach om hare lippen en de uitdrukking van haar oog.

»Ik was zoo verdiept...» stamde de ander. »Indien Mylady mij iets had op te dragen, dan had Mylady mij slechts gelieven te ontbieden. De gang is zoo donker en de trap zoo steil naar dit vertrek... Als ik mag weten wat ik voor Mylady kan doen?»

»Voor mij? niets! Ik kom om uwentwil hier.»

»Mylady, zoo veel goedheid...!»

»Stil. Aan wien moet die brief in cijferschrift worden bezorgd, waaraan ge bezig zijt?»

»Een brief, Mylady? Ge bedoelt dat klad? Veroorloof mij mij zelven uit te lachen, Mylady! Ik ben een dwaas. Als ik zoo alleen zit dan reken ik uit wat ik bezit en hoeveel ik nog wel bij elkaar moet krijgen om naar mijn geliefd Frankrijk terug te kunnen keeren... Ik krijg misschien daarvoor nooit genoeg.»

»Dat zou jammer wezen, Meester! want er is haast bij dien terugkeer. Die brief gaat naar Ierland.»

Even als de rimpels over het watervlak, waar langs een nauw voelbaar windtjen neêrstrijkt, zoo gleed een blauwachtig waas over dat vaalbleek gelaat.

»Die brief? Voor zulk een verre reis had ik het stuk papier toch waarlijk niet bestemd,» hernam hij, zoo veel scherts in den toon zijner stem leggend, als het gevoel zijner diepe afhankelijkheid slechts gedoogde.

»Die brief gaat naar Ierland, wordt geschreven op bevel van een zekeren Jean van Verviers, of is misschien wel voor hem bestemd,» hernam Mylady met gezach.

»Ik begrijp Mylady waarlijk niet,» stamde de arme schrijver, die het hoofd als tusschen de hooge schouders introk.

»Gij schijnt even geheimzinnig als uw meester, maar de intrige hier gespeeld moet uit zijn, François Gruau! Het geldt uw leven en dat van eene, wier behoud mij zeer ter harte gaat; het leven zelfs der Koningin van Engeland!»

»Mijn God! Mylady! Hoe kan dat kostbaar leven iets met mijne, dat zoo nietig is, gemeen hebben?»

Mylady bleef hem een oogenblik met doordringend oog aanstaren. Eindelijk begon zij langzaam, op elk woord dat zij sprak drukkend: »Gij schijnt dus nog niet te weten welke tijding van morgen in Londen is aangekomen? Gij hebt van Hare Majesteit niets vernomen?»

»Ik sprak Hare Majesteit dezen morgen niet. Maar welk nieuw gevaar kan haar geheiligde persoon bedreigen?»

»Gij schijnt voor haar meer bezorgd dan voor u zelve, ofschoon gij het eerste offer van den opgewekten haat zult zijn; dat is zeer braaf, maar met braafheid alleen ontkomt men zelden het gevaar. Meester, de Ieren zijn in opstand en vermoorden de Protestantsche kolonisten bij duizenden en tienduizenden, daartoe aangezet door de prediking van hunne priesters. Reeds nu ruischt er een stem en zij roept wraak en vergelding; wat zal het zijn, als die stem opgaat uit het midden van een geheel volk, als de tafereelen van moord en verdelging Engeland en Schotland van de kansels zullen worden voorgehouden!»

»Vreeselijk, vreeselijk!» stamde François, en Mylady oordeelde dat het ontzetten, waarvan hij blijk gaf, niet voorgewend was.

»Gij hebt lang genoeg onder ons verkeerd, en hebt u moeite genoeg gegeven om rondom u te zien, om niet in staat te zijn, te bevroeden welk een echo het angstgeschrei onzer vervolgte geloofsgenoten hier zal vinden. De uwen hebben een mislag begaan.»

»De mijnen? Ik kan mijne handen in onschuld wasschen, Mylady! Ik heb geenerlei deel aan die daad. Hoe zou ik ook? Ik, nietig en onmachtig

wezen, slechts de hand van wie mij wel gelieven wil te gebruiken!"

»Juist, Meester! Maar de hand die zich voor alles laat gebruiken, wordt licht misdadig. Juist, François Gruau, ik neem akte van die bekentenis."

»Wist ik niet dat Mylady er behagen in schiep om mij eens recht angstig te zien, ik zou mij werkelijk angstig maken," riep François uit, met een flauwen glimlach, die het gelaat iets onbeschrijfelijk smartelijks gaf. »Ik zeide dat ik slechts de hand ben van wie mij gebruikt, en Mylady, zoo wel als het gantsche hof, weet wie dat is."

»Het gantsche hof niet, maar ik wel. Gij wordt gebruikt door Jean van Verviers."

»Mylady... ik ken dien man waarlijk niet... Wien bedoelt ge?" Hij stond den blik door, dien Mylady op hem wierp.

»Die man zal wel meer dan één naam hebben; gij kent hem waarschijnlijk onder een anderen; maar ik ben zeker dat wij denzelfden bedoelen. Gij zijt bij de Jezuïten ter schole gegaan, Meester François! en dat is in tijden als de tegenwoordige zeer gevaarlijk."

»Hare Majesteit gebruikt mij als haar schrijver, dat weet ieder en dat bedoel ik... Ik bid Mylady mijne woorden geene andere uitlegging te geven."

»Genoeg. Sir Robert Conway ontmoette u op den drempel van het huis van Jean Verviers... Laat het spel, om u verbaasd te toonen of om u te bezinnen, een einde nemen."

»Maar ondersteld, Mylady, dat ik de eer had met denzelfden persoon bekend te zijn als Sir Robert Conway, wat zou dat dan tegen mij kunnen getuigen? Ik geloof juist het tegendeel, daar, ben ik wel onderricht, Sir Robert het hooge voorrecht heeft, Myladies gunsteling te zijn?"

»Gij vraagt; welnu, ik zal antwoorden. Jean van Verviers speelt een dubbel spel even als gij." Zij hield op, getroffen door de zonderlinge uitdrukking van François' gelaat; was het niet of zij er de vraag op meende te lezen: hoe is het mogelijk dat gij daarvan een verwijt durft maken? »Jean van Verviers deed zich voor, als een van de ijverigste broeders tegenover Sir Robert en hij is een Papist zoo als gij."

»Ik heb nooit ontveinsd, Mylady, dat ik tot de Kerk Harer Majesteit behoor."

»Des te erger voor deze. Ik heb de woning van uwen meester bezocht en vond er een kruisbeeld in een klein vertrekken, waar een oude vrouw mij te woord stond. Daar heeft waarschijnlijk de Priester vertoefd, wien gij een reispas hebt bezorgd naar Ierland, nu eenige maanden geleden, een zekeren Geoffroy Hawkins. Hare Majesteit sprak er mij in der tijd van en deelde mij mede, dat het een vervolgd priester was. Begrijpt ge nu het verband tusschen een en ander, François? Die Priester is naar Ierland gegaan, om den algemeenen moord te prediken, en tot de reis is hij door u namens uwen meester in staat gesteld. De hand

kan licht misdadig worden, François, indien zij zich voor alles laat gebruiken!"

De schrijver liet het hoofd op de borst hangen; het gelaat had thands een grijsachtig geelen tint. »Ontzettend!" stamemde hij nogmaals. Wat Mylady hem mededeelde bevatte ook voor hem eene openbaring van het heimelijke, eene verklaring van veel dat hij niet begrepen, niet bevroed had, maar ook niet had willen begrijpen of bevroeden. »En wat wenscht Mylady nu van mij?" vroeg hij eensklaps, daardoor te kennen gevend, dat hij geen oogenblik geloofde aan Myladies welwillende gezindheid te hemwaards, maar wel aan eene geheime bedoeling, waarvan hij het bestaan, bij haar binnentreden in zijn schamel vertrek, reeds bevroed had.

»Wat ik van u wensch? Moet ik het nog uitspreken? Meldt het gevaar, dat Hare Majesteit door uwe tegenwoordigheid lijdt, u niet wat ge doen moet? Vertrekken, dadelijk vertrekken, even als al de Priesters uwer kerk binnen vier en twintig uren als weggevaagd zullen zijn door den opkomenden stormwind."

»Ik kan niet... ik mag niet" zeide François met gesmoorde stem.

»Wie verbiedt het u? Toch niet Hare Majesteit?"

»Ik mag niet van hier gaan... De knecht mag den wachtpost niet verlaten vóór hij wordt afgelost..."

»Indien de overmacht hem daartoe dwingt wel; of denkt ge, dat het beter is zich gevangen te doen nemen of te doen neêrschieten?"

»Ja, Mylady!"

»Ook zoo hij daardoor het gantsche leger in gevaar brengt van overvallen te worden, hetgeen hij door tijdig te vluchten en zich terug te trekken had kunnen voorkomen? Antwoord, François! Het geldt hier gewichtige belangen! Ik wil een antwoord en een kort besluit."

»Ik ben slechts de hand, Mylady! en ben geroepen uit te voeren wat het hoofd denkt en beveelt."

»En dat hoofd is... niet Hare Majesteit, maar die Jean van Verviers of hoe zijn naam ook zij... Hij is ver van hier en alzoo niet in staat u zijn bevelen te doen toekomen; in het belang uwereigen zaak, in de persoon van Hare Majesteit vertegenwoordigd, is het noodig dat ge ijlings vertrekt, eer het Huis der Gemeenten uwe inhechtenisneming beveelt."

»Het kan zijn, Mylady! het kan zijn... maar ik mag niet gaan... ik mag niet... het voegt mij niet te denken, waar mij alleen is gezegd uit te voeren... ik bid u, Mylady, dring niet nader; ik moet blijven."

Mylady mat met eene sombere uitdrukking op haar gelaat de magere nietige gedaante, die voor haar stond, nog kleiner dan de natuur hem had gemaakt door de onderdanigheid en de vrees, die hem het hoofd op de borst neêrzinken en de kniën knikken en doorbuigen deed.

»Zonderling!" prevelde zij. Zij was er niet verre

van, eerbied op te vatten voor de geheime macht' die in die mate een menschelijk hart te overheerschen, een menschelijken wil te boeien en aan zich vast te ketenen wist. En wat hier overheerscht en geboeid en vastgeketend werd, was geen willenloos en krachteloos wezen, geen ziekelijk organisme, zwak en onvermogen in en door zichzelf, maar een wezen, aan hetwelk de gaven des geestes in ruime mate waren toebedeeld. Haar oog was scherp genoeg om, na de herhaalde kennismaking met François, in dezen een scherp geest te erkennen, die zich met opzet in de vormen der domheid hulde en dit deed om een zeker doel te bereiken. De ontdekking daarvan had haar in haar voornemen bevestigd, om dien man van de zijde der Koningin te doen verdwijnen en deed haar ook thands te eer daarin volharden. Om daarin te slagen stond haar nog één middel ter dienste. Zij had dien man sedert het oogenblik, dat zij gevaarlijke vermogens en krachten in hem ontdekt had, aandachtig gageslagen, zijne gangen doen bespieden, om te trachten langs dien weg van het bekende tot het onbekende te besluiten. Zij maakte van de opgedane wetenschap thands gebruik, door hem na het oogenblik van stilte, dat er op zijne laatste woorden gevolgd was, te ontmoet te voeren: »Gij vergist u, François! Gij meent uw gebied te gehoorzamen en doet het slechts uw eigen zondige neigingen. Gij wilt hier blijven omdat ge zekere vrouw niet verlaten kunt... Bestrij mij niet; ik weet alles!»

Een schrille kreet ontsnapte den armen gepijnigden man, eer hij dien terug kon houden; hij bedekte zich het gelaat met beide handen en barstte in tranen uit.

»Waarom wischt ge de vlek niet uit, die ge op het arme schepsel wierpt? De betrekking, die ge aanknooptet, was toch geen voorbijgaande hartstocht, want gij blijft haar ter zijde. Weken hebt ge, wel is waar, laten voorbijgaan, zonder haar te zien; weken, waarin zij uwen steun en uwe bescherming het meest behoefde, maar ge zijt toch tot haar teruggekeerd. Dat is eene verfijnde wreedheid, indien op den terugkeer geen herstel van eer, geene uitwissching der schande volgt. François Gruau, waarom maakt ge niet goed wat ge misdeed?»

Hij zweeg; hij had zijne tranen gedroogd, en, als vreesde hij Mylady thands, zich eenige schreden van haar verwijderd, waar hij met afgewend gelaat staan bleef.

»Ik heb mij over de vrouw, die ge ongelukkig hebt gemaakt, wier toekomst ge hebt verwoest en in den aanblik van wier ellende ge u van tijd tot tijd nog verlustigen komt, ontfermd; ik heb gedaan wat gij hadt moeten doen; ik heb haar pogen te troosten en haar behoed voor den honger...»

»Heb dank, heb dank, Mylady!» suiste het van zijne lippen.

»Vreemd wezen, dat die vrouw lief heeft en haar vermoordt, niet door een dolksteek, wat nog mededooen zou verraden, maar door een langzame

foltering... Of hebt gij haar niet lief? Haat gij haar? Waarom haar dan te bezoeken en van uwe innige gehechtheid verzekering te doen? Andwoord, François!»

»Ik handel zoo als ik handelen moet. Ik mag haar niet huwen vóór mij daartoe verlof wordt gegeven, en tot heden ontving ik dat niet.»

»Maar zijt ge dan het dier, dat de meester in de ijzeren halsketting klinkt? Meer nog geschiedt hier: niet alleen het lichaam is gebonden, maar ook de geest! En dat noemt ge plichtsvervulling, dat noemt ge gehoorzaamheid!»

Werkelijke verontwaardiging trilde in den toon harer stem. »Mylady, ik lijd meer dan zij, en ik bid de Heilige moeder der barmhartigheid, dat zij de innig geliefde vertrooste!»

»Bid niet dat zij vertroost worde, maar troost zelf nu gij 't kunt, ja, beter dan zij, die ge aanroept. Behoeft ge geld? Ik zal het u geven. Behoeft ge bescherming in den vreemde om daar eene betrekking te verkrijgen in vervanging van die gij verlaat, Hare Majesteit is buiten de grenzen van dit rijk machtig... Herstel wat ge misdeed! maak gelukkig wie ge liefhebt! ontvlucht de overmacht van wie u poogt te vernietigen! dat alles kunt ge, door mijn raad op te volgen. Gij be-raadt u? Gij neemt mijne hulp met erkentelijkheid aan? Ik wil dat ge andwoordt, François Gruau!»

»Ik dank u voor hetgeen ge voor mij wilt doen, Mylady! Ik ben erkentelijk, al bevroed ik dat dit alles niet alleen om mijnentwil geschiedt; ik mag echter uw wil niet opvolgen; ik moet blijven tot ik word afgelost; ik moet hier alleen blijven staan totdat het mij gegeven gebod wordt opgeheven. Maar ik dank u innig voor hetgeen gij voor haar hebt gedaan; ja, innig, innig dank ik u.»

»Blijf dan, blind werktuig, tot de hand van den meester u stuk draait!» riep Mylady verbolgen uit. Tegenover eene dergelijke lijdelijke gehoorzaamheid moest zij de nederlaag lijden en erkende zij elke nieuwe poging voor ijdel. Het was haar doel geweest Hare Majesteit niet weder over haren schrijver te onderhouden en daarom dezen te bewegen zelf om zijn ontslag te verzoeken; thands echter begreep zij van houding te moeten veranderen, wilde zij het beoogde doel bereiken. Sedert Straffords dood en vooral sedert de uitdrijving van Maria de Medicis, was Lucy Percy in Harer Majesteits vertrouwen gestegen, zoodat het Hof haar invloed op de Koningin als onbeperkt had leeren waardeeren. Mocht Zijne Majesteit zijn ongeduld en ongerustheid in Myladies nabijheid nimmer kunnen ontveinzen en die beide aandoeningen onder het masker van kille strengheid pogen te verbergen, Henriëtte Maria berispte er haar heer en gemaal herhaalde malen over, en poogde door de bewijzen harer welwillendheid en genegenheid te verdubbelen, zijne stroefheid uit te wischen. Lucy Percy had dan ook ten allen tijde den vrijen toegang verkregen en trad alzoo ook thands de bekende woonvertrekken door, waar de Ladies van de slaapkam-

mer en van de *garde-robe* bescheidenlijk wachtten tot zij opontboden werden. Zij vond de Koningin op haar bidstoel neêrgeknield, maar bleef wachten tot de gebeden waren uitgespreid, hetgeen wellicht door hare komst wel eenigzins verhaast werd. Alsof Henriëtte blijde was, met den hemel te hebben afgerekend en zich nu weder onverdeeld aan de aarde te kunnen wijden, stond zij vrolijk op uit hare biddende houding en heette zij Mylady hartelijk welkom.

„Uwe Majesteit heeft zeker goede tijdingen ontvangen,” merkte Mylady aan, nadat zij de hartelijke begroeting even hartelijk beantwoord had.

„Dat is zoo, Lucy! Wij kunnen Karel binnen weinige dagen terug verwachten, geheel verzoend met de Schotten! Naar ik hoop zullen de vruchten den arbeid beloonen.”

„Niemand bewondert meer dan ik de behendigheid Zijner Majesteit! Het heeft de woede der volksmenners niet weinig opgewekt.”

„Ik wilde dat ze er onvoorzichtig door werden; ik wilde dat ze zich nu eens moedig toonden en waagden voort te gaan! Lucy, het was onnoodig Conway tusschen Hampden en Zijne Majesteit te plaatsen; Karel heeft alle listen en lagen der politieke adders te schande gemaakt... Wat zegt ge van de tijding uit Ierland? Wij zullen ook daarmee ons voordeel doen.”

„Ik hoop het.”

„Maar gij gelooft het niet? Wat zijt ge somber! En we hebben reden ons te verblijden. Van alle zijden ontvangen we blijken van genegenheid. Onze onderdanen kiezen partij voor hun Koning, die beleedigd is door een kleine oproerige faktie. Lucy, hadden wij deze slechts nooit gevreesd, veel ware er niet gebeurd! Schotland bevredigd, Ierland in opstand, een leger aangeworven om dat ten onder te brengen en het Huis der Gemeenten wordt gedwee!”

„Dat de verwachtingen Uwer Majesteit zich mochten verwezenlijken; maar, helaas! ik vrees. Het is waar: de schijn getuigt voor de opvatting Uwer Majesteit, maar dat was ook het geval na Straffords dood; en toch is daarop het vertrek van uwe moeder gevolgd. Ik voor mij houd het nog niet voor zoo onnoodig, dat Conway mede naar het Noorden is gegaan, ware het ook maar alleen, omdat wij den wrok der tegenpartij, door het mislukken harer lagen, door hem hebben leeren kennen. Ziet Uwe Majesteit voorbij, wat het Huis der Gemeenten voor eenige dagen heeft wagen te doen? Vergeet gij het oproepen der *Train-bands* om St. Stephens kapel te bewaken?”

„Karel schrijft mij, dat het zijn eerste regeringsdaad bij zijne terugkomst zal wezen, om die wacht te doen verdwijnen.”

„Dat juich ik toe; maar bevroedt Uwe Majesteit de reden wel voor het oproepen dier wachten? Een bericht van Hampden, uit Schotland afgezonden, is er de oorzaak van. Men fluistert elkander hier toe, dat Zijne Majesteit den prediker Hender-

son den broederkus geeft zoo als Judas Iscariot eenmaal den Heer, en brengt als bewijs daarvoor bij, het gebeurde met Hamilton en anderen van den Schotschen adel, die 's avonds aan het Hof onthaald en geliefkoosd, 's nachts gevaar hebben geloopt van vermoord te zijn geworden. Weet Uwe Majesteit daarvan niets?”

„Geen enkel woord! Laster, niets dan laster!”

„Daar ben ik ook van overtuigd; zoude ik anders zoo vermetel zijn geweest om er van te gewagen?” hernam Mylady, die in haar binnenst meer dan ooit van het tegenovergestelde overtuigd was.

„De ellendigen! Zij zuigen venijn uit het onschuldigste! Zoo ik hoop, is het boosaardig spel spoedig ten einde, Mijnheeren van de Gemeenten!”

„Zij vreezen het ook.”

„En zij hebben gelijk.”

„Zij gevoelen dat de grond onder hunne voeten week wordt; waarom zij zich langs alle zijden bewegen om het doorzinken te voorkomen.”

„Wat dat echter zeker bevorderen zal. De vergelijking is zeer goed, Lucy!”

„Tenzij Zijne Majesteit hen weder de hand reike, waarop zij het recht hebben te rekenen, in aanmerking nemende hetgeen in het verleden is geschied.”

„Gij wordt scherp!” viel de Koningin hoog in. „De omstandigheden veranderen en met deze wel niet onze zienswijze, maar wel onze macht. Onthoud dit, Lucy!”

Deze boog in deemoed, maar waagde tevens de vraag: „Wat zal het teeken zijn, dat in White-hall de omstandigheden naar waarde worden geschat? Hare Majesteit houde mij de vermetele woorden ten goede, maar zij gaf er zelve de vrijheid toe, toen zij zich straks er over beklagde, dat men de oproerige faktie niet altijd als een zwakke had beschouwd.”

„Laat ons daar niet verder over spreken; wij bevinden ons op een gevaarlijken weg, Lucy!” zeide de Koningin, toch op een toon van gemelijkheid, wat vredelievendheid er ook in de gesproken woorden lag. „Hoe maakt het uw vriend Pym?”

„Onze vriend,” verbeterde Mylady.

„Juist, juist! Wat doet hij? Men heeft dikwijls zijn scherpziendheid geroemd. Is hij bezig zijn papieren te verscheuren en den reiszak in orde te brengen?”

„Hij is bezig het Huis der Gemeenten te bewegen om plechtig te remonstreeren en aan het gantsche volk de grieven jegens den Koning bloot te leggen. Het is een stoutte, een gewaagde daad, een aanklacht jegens Zijne Majesteit!”

„Hoe nu? Men zou dit wagen, werkelijk wagen?”

„Zij gevoelen, dat de enkel in den weeken grond reeds is weggezonden, en doen een wanhopige poging om dien te bevrijden; indien men hun echter niet de hand reikt, volgt de knie straks den enkel!”

„Gij hebt gelijk, lieve vriendin! Wij moeten krachtig zijn! Maar juist nu zulk eene manifestatie! Kunt ge die niet twee maanden nog vertragen?”

In dien tusschentijd is de aan ons verknochte minderheid in het huis der Gemeenten een meerderheid geworden of..."

»Of?» herhaalde Mylady, die met beide ooren luisterde.

»Ligt het geheele Huis aan onze voeten. Ook de opstand in Ierland kan daartoe medewerken."

»Zeker. Ik mede acht die gebeurtenis in ons belang, indien Uwe Majesteit wil beginnen haar als een nadeel te beschouwen."

»Gij bedoelt?

»Dat Uwe Majesteit voor alle kansen zorg, zelfs voor de kans om een nederlaag te lijden, al ligt de zegepraal ook in het verschiët. Zij hebbe er voor te zorgen, dat de vermetelheid der wanhoop, welke den aanval misschien op het hoogste en heiligste niet zal schuwen, geene bewijzen van schuld en derhalve geene verontschuldiging voor den aanval vinde..." Lucy naderde de Koningin, die de halve woorden niet begreep, en fluisterde: »Men zal u beschuldigen van deel te hebben aan den Ierschen moord..."

»Hoe nu?"

»Er bestaat eene betrekking tusschen den Priester, dien gij voor eenige maanden een geleidebrief naar Ierland deedt geven, en uwen schrijver. Men zal dezen vatten en tot bekentenis dwingen."

»Zoo men voor dit alles den tijd heeft!" viel de Koningin in. »Men wage het eens zoo ver te gaan! Men wage dat! Ik schroom bovendien de bekentenis van François niet. De vervolgte Priester, voor wien hij bescherming vroeg, bleef mij onbekend."

»Zie niet voorbij, dat de bestaande argwaan weldra stijgen zal tot razernij... Stel u niet in gevaar aan een onderzoek van het gebeurde; de argwaan prevelt nu reeds, dat Uwe Majesteit een der kroonkleinodiën, en wel de groote robijnen halsketen, te Amsterdam heeft verpand. En die argwaan is toch ongegrond?" vroeg zij fluisterend, de ontsteltenis Haer Majesteit bespeurend, die werkelijk verschrokken was over de ontdekking van een geheim, dat slechts zeer enkelen bekend was.

»Wie vertelde u die logen?"

»Mr. Pym, die er zijn voordeel meê hoopt te doen, en dat wel zeer spoedig; vooral indien men François meester kan worden. Er zal een kruistocht tegen de geestelijkheid der Katholieke kerk in Engeland gepredikt worden, en van die gelegenheid zal men gebruik maken, om den man te vatten. Ik had Uwe Majesteit den tweestrijd, waarin zij blijkbaar verkeert, willen besparen, door François te bewegen zelf zijn ontslag aan te vragen of zonder dat zelfs te vertrekken, maar het gelukte mij niet. Hij gehoorzaamt eene onzichtbare macht; dezelfde, die — het is mij in den loop van het gesprek gebleken en het zal bij zijne inhechtenisneming zijnen rechters ook blijken — den Ierschen moord heeft uitgelokt. Zijne verstandhouding met den hoofdvijand zal bewezen worden en wat dan...? Hij was de vertrouwde dienaar Uwer Majesteit."

»Wanneer zal ik die domme Gemeenten niet meer behoeven te ontzien? Wanneer?" riep de Koningin uit, de kleine gebalde vuist dreigend omhoog heffend.

»Misschien reeds zeer spoedig, indien ten minste de grootsche plannen, waarvan Uwe Majesteit mij straks het bestaan deed vermoeden, tot rijpheid komen."

»Gij waart mij altijd een kranke steun!" viel de Koningin verbolgen uit. »Nú raadt ge me krachtig voorttreden aan, dán weder angstig terugkruipen..."

»Is de aanval, naar ik uit uwe woorden afleid, door Zijne Majesteit beraamd, aanstaande, dan kan die der tegenpartij op uwen geheiligden persoon voorkomen worden. Indien ik echter let op den straks gehoorde uitroep, die den wensch inhield, dat de voorgenomen Remonstrantie nog eenigen tijd werd verschoven, dan geloof ik te mogen aannemen, dat de aanval nog niet zoo aanstaande is, terwijl het Huis der Gemeenten ten allen tijde gereed zal worden bevonden! Uwe Majesteit wantrouwt mijne bevoegdheid om gids te zijn. Uwe Majesteit doet mij veel gissen, maar weinig weten..."

»Het is daarvoor de tijd nog niet, Lucy!" zeide de Koningin na eenig beraad. Zij scheen aanvankelijk voornemens den appel te grijpen, dien de paradijsslang haar toereikte, maar weêrhiel zich nog bij tijds, gedachtig aan de belofte, die zij haren echtgenoot gedaan en, zoo als zij meende, werkelijk ook gehouden had; niet bedenkend, dat zij reeds onvoorzichtig was geweest door Mylady iets te doen gissen. Maar moest zij haar vriendin hierin te leur stellen, zij gunde deze echter weldra de voldoening een getuige, die der Koningin van Engeland gevaarlijk kon worden, verwijderd te hebben. Het voortdurend verblijf van François in White-hall, zelfs in Londen, begon zij schadelijk te gelooven: aanvankelijk meer om hare vriendin tevreden te stellen, die wel eenigzins gebelgd scheen omdat haar geen volkomen vertrouwen, wat zij echter zoo ten volle verleende, verleend werd, maar bij nader inzien toch ook, om zich zelve te beveiligen, want het onweder, zoo als de scherpzinnige vriendin haar voorspeld had, brak weldra los.

Zoowel in Schotland als in Engeland was de indruk, dien de tijding uit Ierland maakte, ontzettend. Felle wraakzucht zettende de reeds zoozeer verhitte gemoederen in volle vlam. In de beide Parlementshuizen niet alleen, maar ook verre daar buiten, heerschte het gevoelen, dat de opstand in betrekking stond met de intriges van den Koning en vooral van diens gemalin, zoodat de ontzettende moord voor een goed deel aan beiden werd toegeschreven. Met eene buitengewone geestkracht toog het Huis der Gemeenten aan het werk, om middeelen te beramen ter demping van den opstand. Gelden werden voor de lichting van krijgsvolk aangewezen; lijsten opgemaakt van de officieren, die men meende te kunnen vertrouwen; orde gesteld op de aanschaffing van ammunitie en eindelijk het besluit genomen, dat het Kapucijner-klooster in Londen zou worden opgeheven en de daarin ver-

blijf houdende monniken weggezonden; dat de ambassadeurs de in hunne woningen zich bevindende katholieke priesters zouden uitleveren, die 's Konings onderdanen waren; dat er een lijst zou worden opgemaakt van de geestelijke en de verdere bedienden der Koningin. Vóór dat de gemachtigden van het Huis zich tot dat einde bij Hare Majesteit vervoegden, had zij François doen vertrekken naar Dover, om zich daar gereed te houden bij het eerste sein naar Frankrijk over te steken. De talrijke vrienden van het Koningschap, die na Straffords dood het hoofd begonnen op te heffen, gereed om den troon te beschutten, lieten het weder zinken en waagden voor het oogmerk niet, hoewel de goede gezindheid misschien bleef bestaan, daarvan te doen blijken. De verzoening was in Schotland meer uiterlijk dan innerlijk, en nauw was de Iersche moord bekend, of de Schotsche broederen, in Parlement vereenigd, verstonden zich in het geheim met de Engelsche geestverwanten. Hoe Karel ook alle middelen, onder zijn bereik, aanwendde, hoe hij zijne aanhangers in het Huis der Gemeenten — en ze waren in de laatste tijden tot een vrij aanzienlijke schare aangegroeid — ook tot volhardend verzet aanspoorde, de gevreesde, de verwenschte en veroordeelde Remonstrantie kwam in beraadslaging en werd aangenomen, hoewel slechts met eene kleine meerderheid. Het groot aantal stemmen, door de oppositie uitgebracht, was Harer Majesteit en den haren een teeken, dat men zelfs in het Huis der Gemeenten veld won en dat de Remonstrantie zelve meer een daad van wanhoop dan van moed en zelfvertrouwen van de zijde der volksmenners was, in welk denkbeeld Lucy Percy niet ophield haar te versterken. En die versterking had Henriëtte wel noodig, toen zij door Mr. Hyde, later Lord Clarendon, die in deze oogenblikken een zeer dubbelzinnige rol speelde en de beraadslagingen van het Huis der Gemeenten bijwoonde om ze in White-hall te kunnen overbrengen, den inhoud vernam van het staatsstuk, dat Pym tot ontwerper had en een onvergankelijken naam heeft verworven in de jaarboeken van het konstitutioneel staatsleven.

»Een oorlogsverklaring aan Zijne Majesteit!» fluisterde Lucy Percy, toen de Koningin haar deelgenoot maakte van den inhoud van het stuk, dat de drijvers van het Huis der Gemeenten hadden willen doen drukken en door het gantsche land verspreiden, waartegen echter de meerderheid zich had aangekant. »Eene oorlogsverklaring, zoo als nog nimmer geschied is! Zou Uwe Majesteit nu nóg aan de mogelijkheid, om tot een vergelijk te komen, gelooven?»

»Ik heb het nooit geloofd, ten minste niet in de laatste weken!» riep Hare Majesteit uit. »Te recht hebben zij daar ginder de wachten van hun vergaderzaal versterkt! Zijne Majesteit toog heen, de slagwieken gekort, maar zij zijn ginder aangewassen! Begrijpen zij dan niet, dat al wat er ridderlijks is in den lande het drijven dier kooplieden en land-

bouwers moede is, dat zij door hunne karigheid al wat in soldij van Zijne Majesteit heeft gestaan, van zich vervreemd hebben! De dag der vergelding genaakt en als Mr. Pym...» Zij hield eensklaps op, door dien naam tot nadenken gebracht, misschien wel hare belofte van geheimhouding en voorzichtigheid herinnerd; en na een blik op Mylady, die haar zoo belangstellend aanstaarde, meende zij tot eenige verschooning verplicht te zijn, waarom zij er bijvoegde: »Ik mag niets meer zeggen, Lucy...! Wacht tot Karel terug is, dan zult ge groote dingen zien geschieden. Hebt ge Pym binnen kort gesproken?»

»Uwe Majesteit weet wanneer en waar dat geschiedt. Het is mijn streven hem zoo dikwijls mogelijk te spreken en zijn vertrouwen te winnen; maar van dien kant wordt ook niets verborgen gehouden,» voegde zij er met eenigen nadruk bij. »Trouwens, de daden bewijzen dat voldoende. Wat men hun ook ontzeggen moge, moed zeker niet.»

»Die moed zal beproefd worden; reken er op.»

Alles duidde aan, dat zij waarheid had gesproken. Zijne Majesteit, die niettegenstaande de herhaalde beden van het Huis der Gemeenten om uit Schotland terug te keeren, ten einde de noodige maatregelen tegen Ierland te nemen, in Edinburgh onder allerlei voorwendzelen bleef, had eindelijk geschreven naar Londen terug te zullen keeren en zich voor de reis gereed te maken. Een schitterende stoet van edellieden deed hem tot buiten de poorten van Edinburgh uitgeleide en een nog talrijker en schitterender wachtte hem op aan de uiterste grens van het gebied der stad Londen. Slechts eenige leden van den hoogen adel werden gemist; maar de gelederen werden vooral versterkt door eene menigte officieren, behoord hebbende tot het leger van het Noorden en ontslagen toen dit ontbonden werd. Een vreugdejuich steeg op, toen Zijne Majesteit zichtbaar werd, van zijn paard steeg en zijne gemalin hartelijk omhelsde. De wolk trok weg van 's Konings altijd zoo somber voorhoofd, en bleef dien gantschen avond, te midden van het hofgezin doorgebracht, weg; zelfs kwam er een glimlach van welwillendheid voor in de plaats, toen het bericht hem bereikte, dat er op vele plaatsen piktonnen werden gebrand. Hij, die de tijding aanbracht, had er niet één gezien, maar had in de verte den brand van een huis voor de flikkering gehouden der ontstoken vreugdevuren. Den volgenden dag echter was Karels gelaat weder even strak als gewoonlijk en kwam het velen zelfs ongelooflijk voor, dat een glimlach ooit dat marmerachtige vlesch had kunnen doen plooiën. Hem was ook eene commissie uit het Huis der Gemeenten aangediend, die de beruchte Remonstrantie kwam voorlezen. Had hij het vroeger noodig geoordeeld bij het ondergaan der veelvuldige beleedigen van de zijde der Gemeenten, zich kalm en bedaard te veinzen, hij achtte zich thands sterk genoeg om het masker, zoo niet af te leggen, dan toch voor een deel op te heffen. Hij liet zijne

ergernis, zijn hooggeklommen wrevel blijken, en zoo dikwerf Karel Stuart dit deed, wondde hij nog dieper dan hij wel wilde. Moeielijk, ja zwaar ter taal, had hij meestal naar zijne woorden te zoeken en stiet hij, meer dan hij ze sprak, de gevondene — niet altijd de juiste, welke hij had willen vinden — hortend uit. De wacht, die het Huis der Gemeenten zich had toegevoegd, zond hij weg, en op het dientengevolge ingediend beklag, liet hij antwoorden, dat het Parlement, nu hij weder teruggekeerd was, zijne beste bescherming in hem had gevonden. Toen echter de Gemeenten niet ophielden zich te beklagen, gaf hij schijnbaar toe en zond hij ze een wacht van zijn eigen samenstelling; een wacht, zoo vijandig gezind, dat het hun voorkwam er eene te zijn meer om hen te bewaken, dan om hen te beveiligen en te beschermen. De onheusche bejegeningen van de zijde Zijner Majesteit vermeerderden. Geen maatregel werd voorbijgezien, die den argwaan der Gemeenten kon voeden, die hunne verbittering kon doen toenemen, en ieder oogenblik vermeerderde het aantal ontslagensoldaten, die in Londen berooid en ellendig aankwamen en in de nabijheid van White-hall werden gespijzigd en gekleed. Daar verspreide zich de tijding, dat Sir Balfour, de trouwe Luitenant van den Tower, ontslagen en eene zekere Lunsford, een der vele reformado's — zoo als de ontslagen officieren van het Yorksche leger aanvankelijk genoemd werden, later in den mond van het volk tot desperado's vervormd — in zijne plaats was aangesteld. Men beschouwde dat ontslag in verband te staan met een plan, waarvan men den omvang niet berekenen, maar de strekking wel vermoeden kon. De onzekerheid, waarin men verkeerde, vermeerderde de onrust. De gantsche stad was in rep en roer. De Gemeenten waren schier nacht en dag bijeen, en zij, tegen wie de aanval het eerst was gericht, zij, die het mikpunt waren van den toorn Zijner Majesteit, waren het minst onthutst en weifelden niet. Pym en Hampden bezielde allen. Deze door zijn heldenmoed, die in het gevaar aangroeide en den aanstaanden krijger voorspelde, welke te midden van den kogelregen, den glimlach der tevredenheid om de lippen behield; gene door zijne rustige bedaardheid, niet af te matten scherpzinnigheid, immer onuitputtelijk in het vinden van hulpbronnen, steeds in staat de geheime bedoelingen van den vijand te raden en alzoo te verijdelen. Hampden sleepte meê, Pym overheerschte.

Zij vaardigden eenige leden uit hun midden af naar Zijne Majesteit, met den stouten last, om de wederaanstelling van Balfour en de intrekking van de benoeming van Lunsford te vorderen. Zijne Majesteit was ditmaal ongewoon genadig in zijne woorden, maar onverbiddelijk in het wezen der zaak. De Gemeenten waarschuwd. Zijne Majesteit glimlachte medelijdend. Nog geweldiger werd de spanning. Even als weinige dagen voor den dood van Strafford, werd de strijd tusschen Parlement en Koning overgebracht in de straten. De winkel-

jongens trokken weder gewapend naar White-hall, maar ditmaal minder ongedeerd dan toen, daar de reformado's op hen aanrukten en hen verstrooiden, waarbij een deftig burger omkwam. Zijne Majesteit had trouwe aanhangers, maar het Huis der Gemeenten had zich daarop óók te beroemen en kon, althands in Londen, duizenden stellen tegenover zijne honderden. De schermutselingen in de straat konden Karel van die waarheid overtuigen. Verbleef hem nog de zekerheid, dat in de Graafschappen de groote meerderheid aan de goddelijke en menschelijke wet getrouw was gebleven, hij kon zich niet meer ontveinzen, dat hij en zijne raadslieden zich aangaande de gezindheid der hoofdstad schromelijk hadden vergist. Misschien was het wel die gedachte, welke hem, den diep geschokten beheerscher van drie koninkrijken, op dit oogenblik het hoofd, straks toen de Parlementsleden voor hem stonden zoo hooghartig opgeheven, deed nederzinken, niettegenstaande een beproefd dienaar, wiens scherpzinnigheid en behendigheid die van Strafford heette nabij te komen, naast hem zat aan de met papieren overdekte tafel. Het was het Parlements lid Hyde, dat Zijne Majesteit reeds zulke gewichtige diensten had bewezen, dat in het Huis der Gemeenten de tweedracht had weten te zaaien en veler leden, verschrikt door de heftige maatregelen, welke Pym en de zijnen volgens de verzekering van Hyde wilden doordrijven, zich in meer of minder engen kring om den troon hadden doen scharen.

Nog nam hij zitting op de banken van het Parlement, waar hij zijne Majesteit de gewichtigste diensten bewijzen kon; maar omdat hij daar nog zetelde, moest de innige verstandhouding met het hof voor als nog zoo veel mogelijk worden ontveinsd, moest elke samenkomst met Karel niet dan in het diepste geheim plaats hebben.

»Dus hebben ze besloten hun Remonstrantie te laten drukken!" fluisterde deze met moeite, waarna hij weder de oogen op den grond vestte. »Zij wagen voort te gaan? Zij wagen het werkelijk?"

»En Uwe Majesteit ook? maar voorzichtig en langzaam? Eerst moet hunne Remonstrantie hebben uitgegist en dan komt die Uwer Majesteit, niet waar?" vroeg Hyde, terwijl hij eenige papieren van den Koning neêrlei, of liever schoof, zoo voorzichtig en behoedzaam bewoog zich zijn hand. Zoo de Gemeenten eens een blik in die papieren hadden kunnen slaan, hoe er een kreet van woede tegen den valschen broeder zou zijn aangeheven, hoe zij op staanden voet zijne inhechtenisneming zouden hebben bevolen; want die stukken bevatteden de beschuldiging van Pym, Hampden en nog drie anderen van de misdaad van hoogverraad. »Intuschen kan men pogen te behouden wat men heeft. Balfour is eenmaal uit den Tower gezet en moet er buiten blijven; Lunsford behoort Uwer Majesteit geheel; zij zal hem dus wel gelieven te handhaven?"

»Zeker... ik zal meer doen... de aanklacht moet dadelijk geschieden... ik wachtte reeds te lang."

Maar de voorzichtige Hyde was geenszins van

dat gevoelen, en de kracht van zijne welsprekendheid werd dan ook aangewend om Karel van dit voornemen terug te brengen. Slechts een enkel woord gaf in den aanvang te kennen, dat de Koning vast besloten was te volharden, en niet meer dan een hoofdschudden gaf Hyde, toen hij ophield te spreken, het bewijs dat hij zijne welsprekendheid scheen verkwist te hebben. Had hij slechts een enkele reden vernomen waarom de ander niet in zijne zienswijze deelde, dan had hij die kunnen bestrijden. Nu schoot hem echter niets anders over dan tot een beter oogenblik te wachten en Zijne Majesteit aan eigen nadenken over te laten. Hij werd niet weêrhouden, toen hij opstond om te vertrekken, en eenigzins gebelgd verliet hij, nadat zijn onderdanige groet slechts koel door zijne Majesteit beantwoord was, het kabinet.

Karel Stuart was wederom alleen, alleen met de staatszorg, die hem als met een centenaarslast bezwaarde. Zijn hoogmoed stond in omgekeerdehouding tot zijne kracht. Hij had het Hyde straks bijna euvel geduid, dat hij hem eene meening wilde opdringen, dat de dienaar, hoe bescheiden ook in zijne vormen, zich niet nog bescheidener toonde en zich verstoutte lessen en raadgevingen te geven zonder dat hem daarnaar bepaaldelijk werd gevraagd. En toch hoe zwak was hij! Hij had zelfs niet de kracht, om klaar en duidelijk uit te spreken wat hij wilde, wat hij meende zoo vast en bepaald te willen. Van zijne meening omtrent de roeping, de wijding en de rechten eens Konings week hij geen haïrbreedte af, maar in de middelen om hen te verdedigen waar zij werd bestreden, weifelde hij herhaaldelijk. Een lafaard was hij in geen deele; de volgende jaren van zijn veel bewogen leven zouden dat getuigen; in het gevaar kon hij denken aan de plichten, hem door zijne waardigheid opgelegd, kon hij omzien naar de middelen om het te boven komen; voor het gevaar was zijne natuur er toe geneigd om het te vermijden. Dit laatste was misschien eene onwillekeurige bekentenis, dat de verbeelding bij hem sterker was dan het verstand, dat hij de scherpzinnigheid miste om alle kansen te berekenen, de stoutmoedigheid, om voor éene goede kans er vele kwade te loopen. Tegenover Hyde had hij zich halstarrig getoond, vast besloten om het uiterste te wagen en geenerlei uitstel meer toe te staan, maar nu hij alleen was, deinsde hij terug en klonken zijne eigene woorden hem niet langer in de ooren, maar met des te meer kracht die van zijn dienaar. In de eerste oogenblikken na diens vertrek had hij de hand uitgestrekt naar de gevaarlijke papieren, had hij, de inwendige stemme tot zwijgen dwingend, met de andere naar de schel gegrepen om den klerk Conway die papieren naar den prokureur-generaal te doen brengen; maar onwillekenrig dwaalde het oog af naar het schrift, en het was dat van Strafford! Even als in de vreeselijke ure, waaraan hij niet zonder huivering terug kon denken, de ure, dat hij ook alleen stond met het doodvonnis van den

trouwen dienaar vóór zich, hoorde hij thands het gejoel eener oproerige menigte, welke op de verwijdering van den nieuw benoemden Luitenant van den Tower aandrong. Had hij echter het schouwspel ginder van nabij aangestaard, dan zou hij hebben ontwaard, dat thands het voordeel aan zijne zijde verbleef en de joelende volkshoop door zijne dappere kavaliers met geweld uiteen gedreven werd met achterlating zelfs van dooden en gekwetsten. De burgeroorlog was feitelijk reeds aangevangen, en nog weifelde Zijne Majesteit.

Neen, hij deed het niet meer. Naast de gestalte van den vermoorden Strafford, die de hand dreigend naar hem uitstrekte, verrees een andere, Forscher dan gene, in den bloei der gezondheid, in het bezit eener ongedeerde kracht, verscheen het grove gelaat van *Master Pym*. Karel trad eene schrede terug. Hij had zich nimmer van een gevoel van eerbied voor dien krachtigen geest kunnen bevrijden. Voor jaren had de vrees voor dien geweldigen man, die zich toen reeds zoo zeer als voorvechter der volksrechten kennen deed, hem wellicht te eer doen besluiten om Thomas Wentworth tot afval over te halen en diens gaven aan zich dienstbaar te maken. Hij haatte Pym meer dan eenige andere dier venijnige adders — het woord was van zijne uitvinding — die van uit St. Stephens kapel hun zwadder op het koninklijk hermelyn spuwden, maar in den haat lag hooge waardeering van 's vijands groote krachten, en, op den bodem van dien haat, eene hulde aan de warmte eener overtuiging, aan de vastheid van een beginsel. Strafford en Pym in deze oogenblikken tegenover hem! Gene, die hem eene lafheid verweet, deze, die hem voor eene vermetelheid waarschuwde! Hij bedekte zich het gelaat met de handen; hij wilde die beide gedaanten niet meer aanschouwen. Mijn God, hoe ze hem vervolgden, hoe zijne verhitte verbeelding die gedaanten telkens van houding wisselen en ze soms de dreigendste deed aannemen! Hij wilde die foltering een einde doen nemen. Straffords schim zou hem niet meer kunnen vervolgen als die eens vermoorden onschuldigen; Pym zou zijn Koning niet meer behoeven te bestrijden, want zijn Koning zou zich naast hem plaatsen... altijd totdat zijn Koning en Heer dit niet meer behoefde; en die bijvoeging door hem in zijn binnenst gedaan, was karakterestiek. In een oogenblik had hij met zijne gedachten het tegenovergesteld uiterste bereikt. De papieren, die Hyde hem had toegeschoven, werden in het zwart fluwelen wambuis verborgen; de schel werd heftig bewogen; den kamerheer werd aangezegd dat Sir Nicholas, de Sekretaris van Staat, die in deze oogenblikken het meest in Zijner Majesteits vertrouwen deelde, dadelijk in het kabinet werd verwacht en Hare Majesteit moest worden geboden hier te komen. De eerste ontving bevel het besluit op te maken, waarbij Lunsford ontslagen en Sir John Byron in diens plaats benoemd werd. »Geen woord, geen enkel woord!» beet Zijne Majesteit hem toe, toen hij de hoogste verwondering op het

gelaat van den staatsdienaar las, die gehoorzaamde en, zonder eene enkele opmerking te maken, vertrok. Ook Henriëtte Maria gaf het haastig opontbod gehoor en trad met een voorgevoel van eenig nakend onheil het kabinet binnen.

„Karel, Karel, wat is er gaande?” riep zij uit.

Hij poogde haar gerust te stellen, maar het pijnlijk glimlachjen, dat zijne woorden vergezelde, deed hare onrust nog toenemen.

„Henriëtte, gij ontmoet Mylady Carlisle dikwerf; gij spreekt haar nog heden?”

„Zij is hier, Sire! Wil ik haar roepen?”

„Neen; dat is onnoodig; gij weet dat ik haar niet gaarne zie...” Hij voer met de klamme hand over het even klamme voorhoofd en vervolgde fluisterend: „Zij ontvangt Mr. Pym te harent, niet waar?”

„Dat geschiedt op mijn verlangen, Sire!” hernam Henriëtte.

„Welnu, laat haar van avond, laat haar terstond nog Mr. Pym opzoeken; laat haar Mr. Pym uitnoodigen in allerijl hier te komen.” De laatste woorden werden aan haar oor gefluisterd, maar zoo zacht, dat zij ze nauw verstond.

„Hoe nu? Pym in White-hall? Gij wilt hem hier laten komen, om hem langs den kortsten weg naar den Tower te zenden? Krachtig gehandeld, Karel!”

„Stil, stil, dwaze vrouw, die man en kinderen ten verderve zou voeren!” riep hij toornig uit. Als om te voorkomen, dat zij voortging met hare verkeerde onderstellingen, haastte hij zich haar de waarheid te melden, en zonder eenige inleiding klonk het haar toe: „Pym wil ik eersten Lord der Schatkist maken; ik wil vrede met hem sluiten, met hem en de zijnen; ik wil rust. Pym is eierzuchtig en zal mij even krachtig dienen als nu het Huis der Gemeenten... Bestrij mij niet; ik wil gehoorzaam zijn; hoort ge, ik wil!”

„Almachtige God!” suisde het van Henriëttes lippen, terwijl haar gelaat bleek werd als dat eener doode. „Maar dat zal niet gebeuren, Karel! dat ware een lafheid! Gij moogt het niet doen, gij zoudt er uw eer meê bezoedelen; gij zoudt er de liefde van duizenden, die op een teeken van uwe hand wachten om aan te vallen, meê verspelen.”

„Het is of ik Lucy Percy hoor! Ik wil gehoorzaam zijn!” riep Karel in fellen toorn. „Waart ge slechts altijd haar echo geweest,” vervolgde hij gesmoord. „Ik was eens een lafaard; het was toen ik Strafford prijs gaf! Ik had hem moeten verdedigen, des noods moeten dekken met mijn eigen lijf en dan was dat alles niet gebeurd; dan had ik Pym's hulp niet behoeven te vragen... De hulp van dien man!” riep hij uit, en de haat trilde in zijne stem. „Dat ik die inroep is geen lafheid, maar veeleer moed! Ik wil het bloed mijner onderdanen sparen; ik wil de tempels van God niet langer zien bestormen en plunderen, den broeder niet zien opstaan tegen den broeder; ik wil vrede...”

„En dat alles zal geschreven worden op het dienstlivri, dat ge u zult moeten aantrekken,” klonk hem bits en bitter tegen.

De oogen van Karel Stuart vlamden. „Ik ben geen Bourbon, Mevrouw! Het schijnt in dat geslacht mode te worden om de knecht te zijn van den dienaar... Zorgen zal ik, dat Pym geen Richelieu wordt... En thands geen tegenspraak meer!” Zijn toorn was door zijn eigen heftigheid gebroken en, van het eene uiterste tot het ander overslaande, vervolgde hij week en de hand vattende van de moeder zijner kinderen: „Henriëtte, doe mij vergeten dat ge mij eens een lafheid hebt doen begaan...”

„Karel!”

„Ja gij, gij deelt mij die begaan, maar ik heb het u vergeven; gij waart kortzichtig, omdat ge u alleen moeder voeldet... Ga nu, Henriëtte!” en alsof hij vreesde, dat zij zijn verzoek niet zou willen opvolgen en hare tegenwerpingen hernieuwen, wendde hij zich af en verliet hij, met de eene hand het vocht wegwisschend, dat in zijn oogen blonk, met de andere haar het vaarwel toewuivend, het kabinet.

Mylady was niet minder ontzet, toen zij 's Konings last vernam, dan Hare Majesteit zich strak had getoond. Was dat de uitkomst van haar maandenlang streven? Op het oogenblik dat de legers zouden handgemeen worden, faalde de moed van den Opperbevelhebber in die mate, dat hij van eene kapitulatie gewaagde. Gelukkig dat haar de rol van parlementair werd opgedragen, dat veel van het al of niet-slagen der vredelievende poging van hare bemoeiingen kon afhangen. „Hoe wilt ge dat ik zal handelen?” vroeg zij de Koningin, en deze toonde genoeg, dat zij afkeerig was van den beaamden maatregel, dat zij dien wenschte te zien mislukken. Voorgevende den last Zijner Majesteit met den meesten spoed te willen volbrengen en daardoor den angst harer hooge vriendin en gebiedster te verkorten, nam zij een haastig afscheid en liet Henriëtte alleen.

Deze, die zoo spoedig aan een volkomen zegepraal geloofde en soms geneigd was de nadeeligste omstandigheden juist als bondgenoten te beschouwen, was even spoedig tot een tegenovergesteld gevoelen te brengen en alles verloren te achten, zoodra een onverwachte hinderpaal zich opdeed. Na de kortstondige opwinding volgde er uitputting. Zij voelde in haar binnenst de behoefte aan den troost der Godsdienst ontwaken. Nimmer toch was zij trouwer biechteling dan in dagen van onspoed en droefheid. Overstemden ook dikwerf de tonen van de muziek der *sarabande* de stem van den Priester, in oogenblikken van zieleangst en benauwdheid boog zij de knie op een bidstoel en hoopte zij door verdubbelde ijver en vermeerderd tal van gebeden, de vroegere onverschilligheid, welke zij zich alsdan heftig verweet, uit te kunnen wisschen. Door de laatstelijk genomen maatregelen van het Parlement, had zij hare trouwste en liefste vrienden zien verdwijnen en slechts een enkel priester behouden, hetgeen haar nog als een groote gunst was aangekend. Stond vroeger de kapel, waar de mis werd bediend, voor al hare geloofsgenoten in White-hall

en zelfs daar buiten open, op uitdrukkelijken last van het Huis der Gemeenten was thands de bevoegdheid om de mis bij te wonen tot Hare Majesteit en hare naaste omgeving beperkt. Toch was de schaar, die zij thands in de kleine kapel aantrof, nog talrijker dan men, na de genomen besluiten der machtige Gemeenten, het recht had gehad te verwachten. Maar in het diepste geheim had nu de plechtigheid plaats. De deuren, die voor ettelijke maanden nog geheel openstonden, zoodat de orgelklank en de heerlijke hymnen der Katholieke kerk vrijelijk naar buiten zich konden doen hooren, waren thands gesloten; de geloovigen, die ter misse kwamen, hielden zooveel mogelijk het gelaat bedekt om den speurenden blik der hellebardiers, die den toegang bewaakten, te ontgaan. Toen zij binnenkwam werd er een geruisch en een gemompel vernomen, opende zich een oogenblik de halve cirkel der biddenden, maar om zich weder dadelijk te sluiten, zoodra zij er binnen was. Die vrouw was ook de eenige, op wie zij allen hoopten, de eenige, die hun leven, dat in de tegenwoordige oogenblikken werkelijk gevaar liep, beschermen kon, indien er nog bescherming mogelijk ware. Maar zij, de binnengetredene, hoorde noch zag iets. Zij was op haar bidstoel neêrgeknield en begon hare gebeden te stameren, maar midden onder het: *ora pro nobis*, dacht zij aan de schuldige zwakheid haars gemaals. De handen waren gevouwen, het hoofd zoo diep gebogen, dat zij op gene rustten; de oogen waren gesloten, de laatste woorden des priesters ruischten en stierven weg. Hare Majesteit hoorde niets; de kleine schare was opgestaan en verdween door de deur, even stil en schuchter als ze straks was gekomen, Hare Majesteit bleef in dezelfde houding, door de vertrekkenden als eene heilige gegroet. Bad zij zoo vurig ter bevordering van haar eigen heil en dat harer geloofsgenoten, zoo als deze het onderstelden? Zij kon niet bidden; zij kon zich niet opheffen in den geest tot de Heilige Drieuldigheid en tot de Moeder der smarten! De wiek des geloofs, die in het gebed het menschenkind ten hoogen voert, was thands te zeer met stof bezwaard: het verbrijzeld hart weet nog te stameren, maar het weêrbarstige niet.

Er was licht alleen op het altaar. Al de waskaarsen op den eenen lichter in het midden der kapel, had men niet durven aansteken, om niet van buiten door een te hel licht de opmerkzaamheid te trekken. De sakristein, getrouw aan zijne gewoonte, was reeds bezig de enkele brandende kaarsen uit te dompen en bemerkte de Koningin niet, die nog altijd op haar bidstoel lag neêrgeknield. Het licht op het altaar wierp slechts een flauwe schemering in het rond en bereikte zelfs niet de plaats waar de biddende zich bevond. Deze was geheel alleen. Maar neen, er bewoog zich ter zijde van het altaar nog eene gedaante. Gedurende de geheele dienst had die man de Koningin in het oog gehouden; tegen het einde was hij naar achter gedrongen, maar was hij blijven stil staan toen

hij haar geene beweging zag maken om te vertrekken. Eindelijk waagde hij haar te naderen en haar schouder met den vinger aan te raken. Met een kreet van angst schrikte zij op. Het mocht een bewijs zijn hoe zeer zij met hare gedachten afgedwaald, hoe zij al het haar omringende was afgestorven. De schok, die de plotselinge stoornis bij haar te weeg bracht, gaf ontspanning. Zij barstte in tranen uit en stamerde eenige verwarde klanken. »Waar ben ik? Wie zijt gij?» vroeg zij ten laatste met een lichte huivering, de lange zwarte gedaante beschouwend, die voor haar stond en het licht geheel onderschepte dat van het altaar straalde.

»Een vriend van Hare Majesteit, de Koningin van Engeland,» fluisterde een stem, die haar niet geheel onbekend voorkwam.

»Hoe is uw naam?» vroeg zij met eenigen angst, daar alles om haar heen haar zoo somber voorkwam en die zwarte gedaante, welke zij niet in het aanzicht kon zien, haar werkelijk vrees inboezemde.

»Is de naam van vriend niet voldoende? Hoe velen die u omringen verdienen den titel? Minder dan ge nog wel denkt. Wie u het naast staan verdragen u het meest.»

»Wie bedoelt ge?»

»Heeft het u aan waarschuwing ontbroken nog vóór de ure des gevaars? Waarom die in den wind geslagen?»

»Uw naam, vreemdeling! Ik wil dat ge uw naam noemt of ik roep om hulp!» hijgde Hare Majesteit, hoe langer hoe meer verschrikt.

»Gij noemt mij een vreemdeling, en te recht; wat zou u daarom mijn naam baten? Misschien behoor ik wel tot die soort, welke het Parlement buiten de wet verklaart. Is Uwe Majesteit in staat dezulken te beschermen, al was zij er toe genegen? Immers neen, want anders had zij haar schrijver niet weggezonden, den eenigen dienaar dien zij vertrouwen kon.»

»Ik was er toe gedrongen...»

»Zeker. Het Parlement eischte dat, omdat Lucy Percy het wilde.»

»Jezus Maria! hoe komt ge daarop?»

»En waarom wilde Lucy Percy dat? Omdat ze u van al uwe vrienden wil afzonderen. Eerst liet zij Rosetti ombrengen en nu dezen wegzenden. De bedoeling is dezelfde, alleen het middel wat minder geweldig; met de jaren wordt die vrouw misschien nog wel zachtzinnig.» De laatste woorden gingen van een bitteren lach vergezeld, een lach, die de Koningin deed huiveren.

»Als ik niet wist...» stamerede zij, terwijl zij de gestalte als met hare oogen doorboren wilde. »Hebt ge mij hier opgewacht of is onze ontmoeting toevallig?»

»Het eerste. Gij staat op een hellend vlak. Lucy Percy is uw felste vijandin; zij heeft den dood haars minnaars op u en uw gemaal te wreken.»

»Ik geloof u niet. Bewijs wat ge zegt. Noem mij uw naam toon mij uw gelaat of ik roep Zijner

Majesteits wacht !" riep zij in hevige spanning, terwijl zij hem krampachtig in den arm greep en, eer hij daarop verdacht was, halverwege naar de waskaarsen van het altaar deed omkeeren. Bij die onverwachte beweging verschoof de hoed, welks breede rand hem het voorhoofd en een goed deel der oogen overschaduwde, waardoor deze laatste zichtbaar werden. Hare Majesteit deinsde achteruit, terwijl haar gelaat wit werd van angst. »Heilige Jezus, zijt gij 't of is 't uw... schim...?» maar de schrik overmande haar en deed haar bewusteloos nederzigen.

XXVIII.

Het was een klein onaanzienlijk, maar vlak achter Westminster-hall gelegen huis, waarvan de werkelijke Koning van Engeland slechts een paar vertrekken innam. Het gebouw was gedeeltelijk van steen opgetrokken. Door het vooruitspringen van den gevel scheen de benedenverdieping als onder een luifel weg te schuiven, zoo dat de deur zelfs op het midden van den dag in schemerlicht gehuld was.

Hij, die zich op het oogenblik aan dat huis aanmeldde, begeerde dan ook niet in het oog te vallen, en had zich bijna tegen de deur aangedrongen, uit vrees dat de schemering hem nog niet voldoende voor iederen nieuwsgierigen blik beschutten mocht. Wel was dit een overbodige voorzorg, niet alleen de donkerte in aanmerking genomen, maar ook den breedgeranden hoed, die in de oogen was gedrukt, en den dikken zwart laken mantel, die dicht om den hals was getrokken. En toch, menig voorbijganger zou, niettegenstaande die schemering en die genomen voorzorgen, den vreemde herkend hebben, zoo hij slechts diens houding en gang had kunnen bespeuren, en daarbij zich nederig het hoofd ontbloot en den groet hebben gestamerd: »God zegen u!» en zich gehaast hebben den eersten vriend den besten, dien hij was tegen gekomen, te verzekeren, dat er weder iets gewichtigs op til was, daar hij Mr. Hampden voor de deur van de woning van Mr. Pym had zien staan.

Mr. Hampden bij Mr. Pym! Hadden zij elkander dan niet voor luttel oogenblikken slechts verlaten aan de deur van St. Stephens kapel, waar zij eene stormachtige zitting van het Huis der Gemeenten hadden geleid? Het kon ditmaal niet de gewone bijeenkomst zijn van de vertrouwde vrienden, die sedert maanden ettelijke reizen in de week zich om den disch van Pym schaarden, waar zij bij scherts en jokkernij de ernstige zaken behandelden, de krachtigste maatregelen beraamden, waar niet altijd het stof der parlementsakten opdwarrelde, maar ook vaak de geuren opstegen uit het ontsloten boek van kunst en literatuur, waar zoo dikwerf de verslapte krachten werden ververscht. Die bijeenkomsten hadden immer des middags plaats, wanneer Pym het nvoudig maal gebruikte en dan bij een pokaal

wijn en met een tevreden glimlach om den mond zoo menig geestverwant welkom heette, die als vurig vereerder, zoo menig uitstekend vijand, die als warm aanhanger van hem en diens onafscheidlijken bondgenoot Hampden scheidde. Maar nu was het avond en op dien tijd was Pym voor ieder onzichtbaar; want dan was hij bezig den veelvuldigen arbeid te verrichten, dien de talrijke kommissiën, waarvan hij lid en ridder was, hem oplegden; dan was hij bezig rapporten te stellen of akten te lezen, in lang vervlogen dagen opgesteld, of de brieven te ontcijferen en te beantwoorden, die hem uit de graafschappen van Engeland niet alleen, maar ook uit Schotland waren toegezonden. Hampden wist dit en nochtans kwam hij hem storen, en wel met zulk een drift, dat de klopper, die eenmaal blijk had gegeven van zijn tegenwoordigheid, ten tweeden male neêrviel, wat de knecht, die den langen gang doorsloopt, tot ongekenen spoed verplichtte, onder het uitstooten van eene verwensching tegen den onbeschaamde, die op dit uur en voor dit huis zulk gerucht durfde maken.

»Ik wou dat we maar weêr heelhuids buiten zaten!» had hij in de laatste weken reeds menigmaal gompeld bij het gissen van de vele gevaren waaraan de dierbare meester was blootgesteld, gevaren, die naar zijn inzien grooter werden, naarmate de gehechtheid en verknochtheid der duizenden aanhangers, die de meester in de groote stad bezat, verdubbelde. Had hij niet voor weinige dagen vernomen, dat den meester, die het voor hem verborgen had gehouden, in het volle Huis der Gemeenten een pakjen was bezorgd, dat bij de opening een wiek bleek te bevatten eener pestwonde? Had hij dien morgen niet met zijn eigen handen een ongeteekend briefjen op den drempel gevonden, den raad inhoudende om op zijne hoede te zijn, daar er gevaar dreigde, en een zeer machtige hand gereed was toe te slaan? En nu zulk een haastig geklop! Was dit niet zeer verdacht? Kon dat niet de aanval van den vijand melden en was het in dat geval niet geraten om eerst den meester te waarschuwen? Hij vertraagde daarom den juist niet zeer haastigen stap, en lokte daardoor een derden klopp op de deur uit en tevens de alles behalve malsche vermaning zijns meesters, die van zijn werk had moeten opstaan en de deur van zijn vertrek halverwege geopend had, om toch dadelijk te zien wie er was. Niet vriendelijker klonk de groet van den bezoeker, wien de bediende met bevende hand den toegang had verschaft, maar die te veel haast had, om de verontschuldiging, die gestamerd werd, ten einde toe aan te hooren.

Hampden ijldde den gang door en trad, zonder zich te doen aandienen, zonder zelfs te kloppen, het vertrek binnen, waar zijn vriend zat te werken. Overdaad werd nergens bespeurd; maar eene weelde, die het gebruik van het noodzakelijke veraange-naamde, schier overal. De wanden waren met donker hout beschoten, de kleine vensters met saaijen gordijnen van eene donkere kleur afgesloten, de ruwe

houten tafel met een eenvoudig groen laken bedekt; maar een helder vuurtjen, waaraan hout noch steenkool gespaard was, knapte en flikkerde onder den grooten schoorsteenmantel; een paar dikke kaarsen, aan weërszijden van den inktkoker, verspreidde een vrolijk licht, zoo niet tot aan de uiterste hoeken van het vertrek, dan toch tot een goed eind voorbij de randen der tafel. Bestoven papieren, gekreukte perkamenten lagen op den met matten bedekten vloer of op een paar met leër bekleede taboeretten, maar de divan in de nabijheid van den schoorsteen was van mollige kussens voorzien, en de hooggerugde en sierlijk gebeeldhouwde stoelen evenzeer. Wanorde was er nergens te bespeuren, zelfs niet bij den schijnbaar onordelijken hoop papieren, waarin Pym, zonder ooit te doelen, den weg wist te vinden. Strengere regelmaat was er echter evenmin te vinden; maar zelfs de stoel, dieschuius stond, de schenkan, die op het dressoor als de koning in het kegelspel te midden der verschillende fluiten en roemers prijkte, getuigde van eene losheid, die even ver van losbandigheid als van stijfheid verwijderd was.

De eentonigheid van den donker gekleurden wand werd in dit oogenblik niet alleen gebroken door het vrolijk opknappend vuurtjen, maar ook door een paar schilderijen in een ebbenhouten lijst, waarvan de eene vlak tegenover Pym's zitplaats hing, zoodat hij, opziende van den arbeid, noodzakelijk het oog er op moest vesten. Zeker niet het toeval had aan die schilderij die plaats gegeven; zij stelde toch Sir John Elliot voor, den martelaar voor de goede zaak, het slachtoffer van de tyrannij Zijner Majesteit. Vertraag niet in den strijd, John Pym, oude beproefde krijger, die voet voor voet voorwaards dringt, want gij hebt niets gewonnen zoo gij niet alles hebt verkregen! Wordt het hoofd zwaar, de hand loom, de ademhaling belemmerd bij de stof, die uit de mufte perkamenten opdwartelt, het oog geslagen op den martelaar tegenover u, dien gij wel niet het verloren leven hergeven kunt, maar dien gij de laatste martelaar van de goede zaak, waarvoor ook gij strijdt, kunt doen zijn! De arme oude man, hij heeft honger en koude verdragen, hij heeft gesnakt naar een tochtjen versehe onbedorven lucht! De pen in de inkt gedoopt en de tyrannij met onverbiddelijke strengheid achtervolgd, de akten doorlezen en de woorden overdacht, die straks in hunne snijdende scherpte het gewelf der St. Stephenskapel doorklinken en den weg zullen vinden naar White-hall!

Pym zag verbaasd op, toen hij Hampden voor zich zag staan, die den mantel afwierp en, de breede borst over de tafel buigend, op welker rand eene der blanke fijne handen steunde, hem toeriep: »De Heere zij geloofd, dat ik u nog te huis vind! Hebt gij reeds het opontbod van Zijne Majesteit ontvangen?»

»Ik? John, ge spot! De Parlementsos in White-hall!» zeide Pym lachend. »Schenk u een roemer wijn in! Ik heb op het oogenblik gedaan, en dan

kunnen wij overleggen hoe we onze stem nog wat luider kunnen doen klinken in zake Lunsford. Deze moet verwijderd worden; ik laat den Tower geen etmaal in Karels macht.»

»Maar Lunsford is ontslagen! Een onschadelijk persoon is in zijne plaats benoemd. Karel kon Balfor niet weër benoemen na onzen herhaalden andrang; dit leed zijn trots niet; maar gebogen heeft hij, zoo als dezelfde berichtgever mij zeide. De tijd komt van een goede zijde, van Conway.»

»Zou hij hebben toegegeven? Zou hij teruggetreden, werkelijk teruggetreden zijn of alleen om te beter zijn sprong te wagen?» vroeg Pym half zich zelve, half zijn vriend.

»Alleen het laatste; wees er van verzekerd.»

»Toch zou de oogenblikkelijke terugtocht hem zoo verre kunnen voeren, dat de voorgenomen sprong onmogelijk werd.»

»Waar denkt ge aan, Pym?»

»Dat men zijn vijand, die nog eenige kracht heeft, nooit den terugtocht geheel moet afsnijden. De wanhoop maakt soms moediger dan de hoop.»

»Gij zoudt u toch niet in de hinderlaag willen begeven, terwijl ge haar ziet?»

»Wat ge hoordet komt me te ongelooflijk voor.»

»Ondersteld het is waar; wat dan?»

»Ik zou overwegen, Hampden!»

»Overwegen waar de dubbelhartigheid veinst en in slaap poogt te wiegen? Pym, gij weet dat ik langer gehoopt heb dan gij, dat ik lichter van vertrouwen was dan gij, maar ik heb leeren inzien dat alle vergelijk onmogelijk is.»

»Onmogelijk? Wilt ge dan een beroep doen op het zwaard? John, vriend, ik mag het u wel bekennen, hier, binnen déze muren: ik huiver.»

»Hij huiverde nooit, Pym!» riep Hampden met vonkelend oog, terwijl hij de hand naar Elliots beeltenis uitstrekte.

»De vergelijking is onjuist,» hernam de ander met onverstoorbare kalmte.

»Ik huiverde eens; het was vóór de terechtstelling van den boozen man; ik bezwoer u toen dat bloed niet te doen vloeien, daar de hand van den vijand voor altijd geboeid kon worden; toen huiverdet gij niet; gij eischet dat bloed. Om mijnen wil had ik gewenscht, dat ge toen gehuiverd hadt zoo als nu, Pym!»

»Hij moest vallen, John! en de uitkomst heeft tot dus verre bewezen dat ik goed zag. Maar begrijpt ge dan niet het groote verschil tusschen toen en nu? Toen hadden we een vijand, dien we treffen konden, nu hebben wij een onschendbaren of een, dien de eeuwen ons als zoodanig hebben overgeleverd. Toen gold het een politieke aanhang te bestrijden, die machteloos werd, zoodra het hoofd ontbrak; nu hebben wij eene geheele maatschappelijke klasse tegen ons; toen gold het een partijgeschil, nu een burgeroorlog! Ook hij zou gewiefeld hebben en gehuiverd!» riep Pym, op de beeltenis wijzende, waarop Hampden straks had gedomd.

Deschuchterheid van Pym vond geenerlei echo

bij den ander. Hampdens menschelijk gevoel — en waar deed het zich zuiverder en reiner kennen dan in die borst? — was pijnlijk aangedaan geworden bij de gerechtssoefening aan Strafford; maar het had leeren zwijgen voor de noodzakelijkheid, waarvan het bestaan hem door Pym was bewezen. Wat er verder was gevolgd, had de zienswijze van zijn vriend ten volle gerechtvaardigd. Hij, voorzeker de edelste figuur uit dat roemrijke tijdperk van Englands geschiedenis, had overvloedig gelegenheid ontvangen om te gruwen van het valsch woordenspel, van de dubbelhartigheid van het hof, van de onverbeterlijkheid van hem, die er heerschte, en zijn eerlijk gemoed was daartegen in opstand gekomen met zulk eene verbittering, dat er zelfs naar het voeren van den strijd werd verlangd. Pym daarentegen beoordeelde de omstandigheden van een hooger standpunt als staatsman, van een minder verheven misschien als mensch. Wat was voor hem het bloed van Strafford en Laud, indien daardoor het pleit beslecht, indien daardoor de zege kon worden bevochten? Maar nu de verandwoordelijke staatsdienaar uit den weg was geruimd, bevond hij zich tegenover den Koning zelven. Diens dubbelhartigheid en kwade trouw ergerden hem evenzeer als ze Hampden verbitterden; maar ze ergerden hem het meest, omdat ze hem beletteden het beoogde doel te bereiken, hem noodzaakten de geweldigste middelen niet te schuwen. Het staat van hem aangeteekend, dat hij omstreeks dezen tijd, tot de gematigdsten zich neigde en zich afkeerig toonde van alle uitersten. Hij zag echter ook verder dan de driftigen, beter dan de edelsten en reinsten. Hij vreesde, niet alleen de verwoesting van welige landouwen, de plundering van haven en erven, den rooden haan, gestoken uit het strooien en het leien dak, maar hij vreesde ook, wat meer was, dat het wapengeweld de vrijheid zou vernietigen tegelijk met de welvaart, dat het kouter licht omgesmeed kon worden tot een zwaard, maar dit niet spoedig weder tot den oorspronkelijken vorm zou worden teruggebracht.

Van daar het verschil in den boezem van het tweemanschap, dat hoe langer hoe meer den aangevangen en zich ontwikkelenden worstelstrijd in zich belichaamde. Zij hadden het elkaâr lang ontevinsd, dat er op eenig punt verschil van meening bestond, maar thands in dit oogenblik van spanning was het niet langer mogelijk.

»De onderscheiding die ge maakt is meer spitsvindig dan juist!» hernam Hampden, na een oogenblik op de laatste rede van zijn vriend gezwezen te hebben. »Toen ge op de terechtstelling van Strafford aandrongt, hadt gij ook het recht verloren voor een burgeroorlog terug te deinzen. Als gij het laatste doet, dan wordt het eerste een loszinnigheid, die afschuwelijk, die misdadig is, omdat ze het leven van een van Gods schepselen verkortte. Ja, de gerechtssoefening wierd dan een moord!»

Scherpe tegenstelling vormde de bedaardheid van den ander, die hem te gemoet voerde: »Gij dwaalt,

beste vriend! Gij zoudt gelijk hebben indien ik er van gewaagde terug te willen keeren. Men heeft dat van John Pym nooit vermoed, en men zal het ook nooit van hem zien. Ik ben niet teruggedeinsd voor eenigen maatregel, hoe geweldig ook, die onze stelling handhaven of verbeteren kon; ik heb niet geaarzeld de hand te leenen aan onze Remonstrantie en de oproeping der *train-bands* ter onzer verdediging. Maar iets geheel anders is het, voort te willen treden door slijk en bloed, waar men het doel bereiken kan langs een effen pad! Te blijven volharden zoo lang de vijand aanvalt, is moed: elk vergelijk te weigeren zelfs waar de vijand de wapens neêrlegt, is vermetelheid, bedenk dit wel, John!»

»Maar de wapens worden niet nedergelegd, ze worden slechts een oogenblik in de struiken verborgen, om ze op het oogenblik dat we in de hinderlaag gelokt zijn, weder op te vatten en tegen ons te richten. Satan is de vader der leugenen, en met dezen geen vergelijk!»

»Het zou te beproeven zijn. Luidt de beloftenisse niet dat Satan niet altijd ongeketend zal blijven?» vroeg Pym met eenige spotternij.

Hampden wandelde ettelijke malen het vertrek op en neder. Eindelijk hield hij stil, en zich vlak voor Pym plaatsend, vroeg hij, den schijn van kalmte aannemend: »Maar wat wilt gij dan toch?»

»Naar White-hall gaan, indien Karel mij werkelijk uitnoodigt daar te komen.»

»Om van daar naar den Tower te gaan?»

»Zelfs op het gevaar af van derwaards te moeten gaan... Maar laat ons niet twisten over iets wat nog maar op eene gissing berust. Ge zult toch wel niet twijfelen aan mijn voornemen, om naast u te blijven staan, indien de vijand zich niet ontwapent?»

De laatste opmerking kwam ter juister tijde. Het kon Hampden aangezien worden, dat in zijn binnenst nog heviger storm woedde dan hij wel liet blijken, dat het straks nog ongelooftelijke dreigde bewaardheid te zullen worden en bij hem de twijfel ontkiemde, niet aan 's vriends getrouwheid, maar aan 's vriends kracht. Er was voor dit laatste wel eenige grond. Bij eene aandachtige beschouwing van Pym's voorkomen kon zelfs de boezemvriend, die hem iederen dag bezocht, wel eenige verandering bespeuren. De bos der gezondheid was van dat gelaat geweken en keerde alleen bij wijlen terug aan den vrolijken disch bij een hartige teug uit gindsche schenkan. Het najagen der meest afmattende genietingen niet alleen had het vroeger ijzersterke gestel geknakt, maar ook de onverpoosde arbeid, waarvan de omvang en het gewicht maar al te dikwijls tot dergelijke genietingen verlokte. Diepe voren waren in het voorhoofd gegroefd, en de oogleden konden zoo bezwaard zijn, dat ze bij wijlen midden onder den arbeid zich sloten.

Er kwam eene nuttige afleiding voor den strijd, die beiden een tijd lang verdeelde, zonder dat door een hunner eenig voordeel behaald werd. Weder werd de klopper vernomen en hoorde men den

dienaar met behoedzamen stap den gang doorstrompelen.

»Wie kan dat zijn?» vroeg Hampden, die uit zijn gepeins ontwaakte. Pym voerde hem schertsend te gemoet, dat dit late bezoek de bode zou zijn, die hem was aangekondigd.

Hij had zich niet bedrogen, ofschoon hij aanvankelijk het tegendeel dacht, daar tot zijne en Hampdens niet geringe verbazing Mylady Carlisle binnentrad.

»Welkom, welkom, Mylady!» riep Pym haar blijde toe, terwijl hij oprees en haar een leunstoel toeschikte bij het haardvuur. »Gij komt voor het ongeduld altijd te laat; maar nimmer werd uwe komst zoo angstig verbeid en zoo blijde toegejuicht als thands. Wij verjagen de politiek, of liever, deze vliedt reeds uit eigen beweging, als een der Muzen binnentreedt.»

»Houd de politiek vast aan een slip van haar kleed,» hernam Mylady glimlachend. »Maar gij kunt u die moeite sparen, want zij zal uit eigen beweging blijven, nu zij mij ziet verschijnen. Mr. Hampden, blijf!» voegde zij dezen toe, die eene beweging maakte, als wilde hij zich terugtrekken.

»Ik vreesde overbodig te zijn,» merkte Hampden koel aan, bij welke woorden Lucies wang purper werd.

»Gij kunt het nimmer zijn, waarom dan thands? Mr. Hampden, ik verzoek u zelfs hier te blijven en de tijding mede aan te hooren, die ik Mr. Pym namens Zijne Majesteit heb te brengen. Ik kom hem in 's Konings naam uitnoodigen tot een mondsprek in White-hall en dat wel terstond. Zijne Majesteit heeft daarmee wel lang gewacht, maar, nu zij er toe besloten heeft, moet de uitvoering dadelijk volgen. Gij zijt zeker dadelijk bereid naar White-hall te gaan om den nobelen voorslag, die u daar gedaan zal worden, te vernemen. Ik twijfel er niet aan, of uwe verrassing en uwe erkentelijkheid zullen groot zijn, en om die eenigzins te temperen, wil ik u voorbereiden op het Kanselierschap van Engeland of misschien op een nog hooger ambt; men is edelmoedig en zal niet op een titel zien. Welnu, maakt ge u nog niet gereed?»

»Gij brengt de bevestiging van een bericht, dat mij lang ongeloofelijk voorkwam, schoon het mij door Hampden werd aangebracht. Ik geloof geene vrijheid te hebben te weigeren.»

»Trouwe onderdaan, die uwen Koning altijd te wille zijt!» merkte Mylady spottend aan. »Gij zult toch met mij moeten erkennen, dat Karel uwe krachten niet gering schat, daar hij ze in staat acht een chaos te ordenen. Had hij u vroeger getoepen, hij zou u minder eer hebben bewezen.»

»Ik geloof dat ge dwaalt, Mylady!» zeide Hampden. »Het is Pym werkelijk ernst naar White-hall te gaan en Karel te spreken; hij acht het zijn plicht, dat te doen. Ik heb dien waan bestreden, maar mijne kracht schoot te kort.»

»Hoe nu, Mr. Pym? Gij zoudt de fijnste zijden strikken ontgaan zijn en den beerenkuil niet zien?

Zeker hebt ge u willen verpozen van zwaarwichtigen arbeid, en ik erken eerbied te hebben voor dien arbeid, daar hij zulk een scherts als uitspanning behoeft.»

»Stoffe tot scherts kan zulk een onderwerp nimmer zijn, Mylady!» merkte Pym aan, »want het mist, voor mij ten minste, al het pikante der intrige. Ik deelde Hampden mijn voornemen mede om naar White-hall te gaan, indien ik werd opontboden; gij brengt mij het opontbod, welnu, ik ga.»

»Gij zult niet gaan, Pym! Die samenkomst is een hinderlaag!»

»Er is menige hinderlaag gelegd, waarbij hij, die haar lei, het eerst omkwam...»

»Maar wat voert u dan toch tot zulk eene wanhopige poging? Twijfelt ge aan uwe overwinning? Heeft er rebellie plaats in uw kamp?»

»Indien dat zoo ware, dan zou ik haar pogen meester te worden en zou ik geen bijstand zoeken bij den vijand.

»Maar zijt ge dan vergeten, dat Karel in niets veranderd is? dat hij slechts vooruitgegaan is in dubbelhartigheid en veinzerij? Zijt gij die eerste poging vergeten? Ik wist niet, dat ge zoo spoedig eene beleediging vergeten kondet, en ze gold toch ook toen uw persoon.»

»Juist eene persoonlijke beleediging kan ik vergeten, Mylady!» antwoordde Pym, onverschillig met de zijden eikels spelend, die er aan het koord hingen waarmee zijn halskraag was vast gemaakt. »Die poging, waarvan ge spreekt, moest schipbreuk lijden omdat Karel een persoon wilde redden, die niet gered mocht worden; toen wilde hij geene strenge voorwaarden aannemen, maar voor een beginsel zal hij het, naar ik vertrouw, niet zoo verre drijven.»

Hij had gelijk: omdat Strafford vallen moest, mislukte de eerste onderhandeling, maar daarom ook moest Lucy willen dat er na dien tijd geene gelukte. Het was of al de nauw gesloten wonden zich weder openden, alsof zij al de weeën van den onvergetelijken nacht nogmaals voelde, alsof het vuur der wraakzucht in lichtelaai vlam opsloeg. Pym had de hand uitgestrekt naar zijn regenmantel en zijn hoed, maar Mylady greep hem in den arm en riep hem toe met heesche stem: »Wilt ge dan in alles hém nabootsen? Ik dacht toch, dat ge éenige oorspronkelijkheid hadt.»

Pym haalde de schouders op en boog het hoofd naar hare hand, die hij gevat had, maar die zij driftig terugtrok. Hampden stond eenigzins verschrikt het verwrongen gelaat dier straks nog zoo kalme en statige vrouw aan te staren. »Delilah!» mompelde hij, in dit oogenblik niet bij machte zich in den strijd te mengen, waarvan hij een stil toeschouwer geworden was.

»Wilt ge óók een Graventitel? Erken, dat hij zijn tijd beter koos. Hebt ge niet genoeg aan de bladerenkroon, die de Gemeenten u om het hoofd vlochten? Een Gravenkroon! Maar daar moet het hoofd voor gevormd zijn!» De laatste woorden gin-

gen vergezeld van een smadelijken blik op zijn plebejersschedel.

»Lucy Percy, niet verder! Wij zijn niet alleen. Doe een derde niet gelooven, dat uwe drift een andere reden kan hebben dan liefde voor de goede zaak... Schoon zijt ge, Lucy! waarom op dit oogenblik zoo streng?» voegde hij er fluisterend bij.

Een kreet van ergernis ontsnapte haar bij het hooren van den laatsten uitroep. Zij wilde niet thands van die zijde bewonderd zijn. Toch herinnerde haar dat gezegde van welken aard haar invloed op dien man was. Zij liet niet merken wat het haar kostte, maar dwong zich bedaard te zijn en den opgewekten, ja, ziedenden hartstocht te toomen. Zij glimlachte zelfs; zij trok nu de hand niet terug, die hij weder in de zijne gevat hield en zeide: »Liet ik mij tot drift vervoeren, het geschiedde uit vrees voor uw behoud. Uw leven is zoo kostbaar, dat ik het niet voor een gantsch koninkrijk wilde zien prijs gegeven, en gij doet het zonder dat het geringste er voor verkregen wordt. Mr. Hampden, gij denkt als ik: voeg toch uwe stem bij de mijne.»

»Het is te vergeefs, Mylady! Mr. Pym gelooft dat wij verkeerd oordeelen.»

»Verkeerd? Indien de desperado's hem niet reeds vatten aan de poort, dan zullen zij 't doen op den drempel van Karels kabinet.»

Pym schudde ontkennend met het hoofd. »Daar is bijwijlen iets ridderlijks in dien man, en al zou hij dat ook niet tegenover mij willen zijn, hij heeft te weinig moed, om tot een daad, als waarop gij doelt, in staat te zijn.»

Hampden bedacht zich een oogenblik. Hij zag Myladies lippen zich smadelijk plooiën en daarom verhaastte hij de opmerking, waartoe hij gereed was. »Gij wilt gaan om het onvermijdelijke te voorkomen? Ik bestrijd u niet langer, maar ik ga met u,» zeide hij, naar zijn hoed grijpend.

»Onmogelijk, John!» hernam de ander vast en bepaald.

»Waarom?»

»Wat ik te zeggen heb moet onder vier oogen gezegd worden, wil het kans hebben, niet alleen gehoord maar ook verstaan te worde»

»Te recht, Mr. Hampden!» merkte Mylady aan, terwijl Pym zich den mantel omsloeg en den hoed op het hoofd drukte. »Tegenover u zou het ook al te bitter zijn het spottend gemompel te moeten vernemen, dat den Koning der Gemeenten in Whitehall verwelkomen zal. Tegenover u zou het al te vernederend zijn, indien Hare Majesteit hem in eigen persoon tegentrad met de schoonste Lady van haar hof aan de eene hand en een kanne wijns in de andere en dus op aanschouwelijke wijze ging voorstellen wat zij van den gevreesden vijand tot dusverre in haar kabinet gedacht en in de receptiezaal in een oogenblik van vertrouwelijkheid aan hare vriendinnen had toegefluisterd. Tegenover u zou het voor den langmoedigen Pym zelfs onverdragelijk zijn, als Karel Stuart, hoe ernstig ook gestemd, zich niet kon weêrhouden te glimlachen over de

gelijkenis van den werkelijken Pym met de gestalte, die hem door de hofclowns, om hem genoeg te doen en om van tijd tot tijd zijne droefgeestigheid te verdrijven, wordt voorgesteld. Een treurig gezicht, zoo'n melancholicus die lachen gaat! Nog treuriger als de haat van zoo iemand verkeert in minachting, waar wel eenige grond voor bestaat, vooral van zijn standpunt! Ga, John Pym! Gij zult zoete woorden vernemen; men heeft ze reeds van buiten geleerd.»

Als een Erinny's stond ze tusschen de beide mannen. De oogen vlamden, de neusvleugels zwoegden en de glimlach, die nochtans om hare lippen speelde, baarde ontzetting. Pym scheen aan de plaats, waar hij stond, geketend; hij bewonderde hare schoonheid, en, meer dan dit, onderging ook den invloed harer woorden. Zij had zijner ijdelheid eene doodelijke wonde toegebracht; zij had Karel en diens gemalin verheven, hem daarentegen verkleind en aan beider bespotting blootgesteld.

»Pym, broeder, ik ga met u naar White-hall, indien gij niet van den tocht wilt afzien,» zeide Hampden naar hem toetredend.

Deze woorden gaven eene wending aan Pym's gedachten. De kleine mensch verdween, de groote staatkundige persoonlijkheid hernam hare rechten. Hoe de liefsten hem ook bestreden, hij meende gelijk te hebben en beter te zien dan zij. Hij trad zijn broederlijken vriend, zijn trouwen bondgenoot, in den weg, en drong hem zachtkens terug, terwijl gij hem met den toon van gezach, in oogenblikken van gevaar hem zoo eigen, toeriep: »Ik wil alleen haan; gij moet blijven.»

»Zou het dan toch waar zijn, wat zij zegt? Zoudt gij onder kunnen gaan als die ander, dien wij daarom deden vallen, Pym, Pym!»

»Broeder!» klonk het verwijtend. Daarna boog hij zich tot het oor zijns vriends over en fluisterde hem toe: »De poging is gevaarlijk; daarom moet ik haar alleen wagen; een van ons moet aan de spits blijven om den krijg te kunnen voortzetten. Vaarwel!... Mylady, gij hebt mij straks aan uwe lippen geboeid. Ik heb u bewonderd en... begrepen... vaarwel!»

Hij ijldes heen en liet de beide anderen alleen, eer zij een enkel woord konden spreken om hem te weêrhouden. Lucy staarde somber voor zich, Hampden scheen vernietigd en schouwde met vochtig oog op het beeld van Elliot den martelaar.

Hij bestrafte zich over zijne achterdocht. Hij bleef den stap veroordeelen dien zijn broeder deed, maar de laatste woorden, die hij gehoord had, noodzaakten hem te berusten en tevens in werkzaamheid te verdubbelen. »Een van ons moet overblijven om zoo noodig den krijg voort te zetten,» had Pym gezegd, en het bleek daaruit, dat hij zelf zich de gevaren, waaraan hij zich blootstelde, niet ontveinsde. Nochtans had hij niet geschroomd zijn sterke stelling te verlaten en de hand tot verzoening te bieden, op het gevaar af van zelf het offer te zijn.

»Mr. Hampden, kunt gij een oogenblik aan de

oprechtheid van Karel Stuart gelooven?" suisde het in de nabijheid.

„Neen, Mylady!”

„Laat ons dan waken voor het kostbaar leven van hem, die er ook niet aan gelooft, maar zich gedwongen heeft er den schijn van aan te nemen. Laat de broeders in stilte zich wapenen en post vatten bij White-hall en in de nabijheid van den Tower.... Dezen bestormd als het zijn moet om hem te redden!” riep zij uit; en hij, medegesleept door hare schildering van de waarschijnlijke gevaren, van de zekere hinderlaag, die Pym wachtte, beraadslaagde met haar over de te nemen maatregelen en liet zich bewegen zijne toestemming te geven tot de krachtigste.

Mylady had zich een grooter invloed op Pym toegekend dan nu werkelijk het geval bleek te zijn. Vele harer luimen had hij ingewilligd, hare hartschietelijke uitvallen ontzien en verdragen, maar wel verre dat hij zijne wenschen en inzichten, zoo als zij had leeren denken, aan de hare ondergeschikt maakte, bleek het nu, dat hij zijne zelfstandigheid en vrijheid ten volle had gehandhaafd. In de eerste oogenblikken trof het haar pijnlijk en stortte zij tranen van spijt over hare nederlaag. Tot eenige kalmte teruggekeerd, verdween echter hare vrees voor de gevolgen van het te houden mondgesprek. Zij had als bij instinkt gevoeld, dat ze Pym gevoelig had getroffen, toen ze niet onduidelijk liet doorschemeren hoe Koning en Koningin en het gantsche hofgezin den Parlementsos beschouwden. De gezindheid van Pym zou er niet vredelievender door worden en was zij dat niet in hooge mate, dan kon het onderhoud, dat bestemd was eene toenadering te weeg te brengen, juist tot eene nog grootere verwijdering leiden. Het was het oogenblik van krisis. Zij wasthands blijde, dat het gekomen was. Alle omstandigheden in aanmerking genomen en daarbij te rade gaande met de karakters der hoofdpersonen, bestrafte zij zich zelve over hare vrees, meende zij de ure zelfs niet ver meer verwijderd, dat zij anderen zou kunnen zien lijden wat zij zelve geleden had, dat zij de misdadige lafheid haar rechtmatig loon zou zien oogsten.

Ook Pym kwamen de kansen op een vergelijk niet zeer gunstig voor. Karel Stuart reikte de hand ter verzoening, maar Pym geloofde geen oogenblik dat de bedoeling overeenkwam met den schijn. Hij had zich echter voorgenomen zulke voorwaarden te stellen, dat, zoo die door den in de engte gedreven monarch mochten worden aangenomen, de dubbelhartigheid in haar eigen net gevangen, geen terugkeer tot de oude geliefkoosde grondstellingen meer mogelijk en 's volks vrijheden voor goed gewaarborgd zouden zijn. Het was later dan hij dacht, toen hij zijn reis begon. Het *couvre-feu* luidde reeds en de straten waren bijna ontvolkt. Een enkele wacht, met een hellebard gewapend en de hoornen lantaren aan het eind van den stok over den schouder hangende, kwam hem tegen en oogde hem, die zich den hoed in de oogen gedrukt en den mantel stijf om het lijf geslagen hield, achterdochtig na, zonder evenwel genoegzame aanleiding te vinden om hem

aan te honden, wat toch bij het aantreffen van verdachte personen in de instructie stond, aan den nachtwacht dier dagen van wege den Lord-Mayor uitgereikt. In de nabijheid van White-hall aangekomen, zag hij aan de hoofdpoot twee toortsdragers, van top tot teen gewapend, en op het binnenplein, bij het sedert eenige dagen aldaar nieuw opgebouwd wachthuis, verschillende hellebardiers en musketiers met de wapenen in de hand, als verwachtten zij een optrekkenden vijand. Het was kil buiten, hetgeen door de menigte, die in het wachthuis zich aan een groot haardvuur zaten te warmen, scheen begrepen te worden, daar zij den kameraden, die op wacht stonden, van tijd tot tijd den kroes met brandewijn aanreikten, wat zeer welkom scheen en den reeds hoog gestegen moed nog deed klimmen. Verschillende liedtjens, een schimp inhoudende op het Parlement en vooral op de leiders van het Huis der Gemeenten, werden met luider stem gezongen en uit het wachthuis met geestdrift toegejuicht. Pym vernam alles duidelijk, toen hij op een vijftigtal schreden genaderd was en daar even stil hield als om het terrein te verkennen. Levendig kwam hem de waarschuwing van Myladyen Hampden voor den geest en zelf was hij er niet verre van aan een hinderlaag te gelooven. Karel Stuart zou wel niet zoo ver durven gaan, maar had hij de macht behouden over de wilde schaar, die hij blijkbaar tot zijn bijstand had opgeroepen? Maar al gebeurde ook het ergste dan nog zou hij niet terugtreden. Niet omdat hij martelaar wilde zijn, maar omdat hij zich overtuigd hield, dat de Koning alsdan in de oogen van het gantsche volk het geding zou hebben verloren en het groote doel, meer nog dan door de Remonstrantie, zou worden bereikt. Vastberaden trad hij daarom voort en vroeg hij een der toortsdragers naar den bevelhebber der wacht.

„Het parool!” bromde de toegesprokene, die de lantaren naar hem toekeerde.

„Dat is mij onbekend. Toch dien ik den officier te spreken.”

„Je naam?”

„Dien zal ik zeggen als mij die door uw hoofdman gevraagd wordt.”

„Dan komt ge hier niet door,” antwoordde de knecht droog, hem in den weg tredende.

„Wat sta je daar toch te redeneeren!” riep eene grove stem van het plein. „Ben je slaags met een heiligen rondkop?” Deze scheldnaam voor den Puritein was sedert eenige dagen in zwang gekomen. „Stoot den kaerel neêr! Bij alle duivels, stoot den kaerel neêr! Op, wakkere kaveliers, voor God en den Koning! er is onraad!”

Een verward gedruisch van stemmen was daarvan het gevolg. Het voorplein was weldra bezet met gewapenden, die allen naar buiten wilden snellen, maar nog met veel moeite door een, die de aanvoerder scheen, bedwongen werden. Pym was tegenover dien bandeloozen hoop werkelijk onthutst. Gelukkig dat de aanvoerder niet zoo verhit was door den drank als zijne soldaten. Wel stapelde hij vloek op

vloek, maar Pym wist dat dit meer en meer in zwang was gekomen en tot de attributen van een goed kavelier behoorde. Hij trad naar buiten, om zich van de werkelijke verschijning van een vijand te vergewissen en stond weldra tegenover de oorzaak van al die opschudding. Grommend vroeg hij den laten bezoeker zijn naam en de reden zijner komst.

„Ik ben John Pym en vervoeg mij hier op bezoek Zijner Majesteit.”

Een schok voer den officier door de leden bij het hooren van dien naam; zelfs de beide knechten, die de lantarens droegen, waren ontzet, wat aan het trillen van het voorwerp, dat zij in de hand hielden, kon worden bespeurd.

„Mag ik u verzoeken binnen te treden?” zeide de officier, beleefd buigend en een paar schreden terugtrekkende. „Terug, mannen! riep hij den desperado's toe, die voornemens schenen vooruit te dringen. „Maakt plaats! Hoort ge mij niet?” vroeg hij een der naastbij staanden, dien hij een geweldigen stoot in de ribben gaf. Het werd plotselings doodstil; alleen een dof gemompel werd gehoord; de vorsten hadden den naam van den rondkop opgevangen en meldden dien aan hun nevenman en deze weder aan den zijnen, zoodat de geheele hoop weldra met den naam des vreemdelings bekend was. De daarop gevolgde stilte bewees, dat de indruk bij allen dezelfde was; dat het ontzach, aan dien naam ook bij de wilde menigte verbonden, de kunstmatig opgewekte strijd lustigheid beheerschte. Toen de officier met Mr. Pym de zwijgende rijen was doorgegaan en hij hem in het benedenportaal gebracht had, buiten het gezicht zijner manschappen, ontblootte hij zich zelfs het hoofd, en toen hij een kamerdienaar had geroepen en dezen tot haast had aangespoord, daar Mr. Pym niet lang verkoos te wachten, nam hij met een diepe buiging afscheid. Tot de zijnen teruggekeerd en als ontslagen van den invloed van Pym's persoonlijkheid, hoorde hij zonder ergernis de vermetele woorden van eenige knechten aan, die van eene aanhouding des aartsverraders durfden gewagen, eerst fluisterend, maar luider en luider, naar mate van meer zijden die woorden werden toegejuicht.

„Zijne Majesteit heeft hem opontboden en hij komt. Koning Pym begint bang te worden; alles komt in orde, Sir Giles!” zeide de aanvoerder tot den vroegeren aanbidders van Jane Howard, die, overladen met linten en doorbalsemd van de welriekendste pomade, evenwel niet geschroomd had zich aan de zijde der desperado's te scharen, tot wie hij dan ook in meer dan een opzicht behoorde.

„Toch zou Zijne Majesteit wel eens op ons gerekend kunnen hebben, al wil zij het ook niet door woorden doen blijken,” hernam de toegesprokene, met de eene hand den rossen knevel opstrijkend en de andere aan het zwaard slaande. „We moeten wachten uitzetten aan elken uitgang, zelfs aan den watertrap.”

De raad werd opgevolgd en weldra was gantsch

White-hall van wachten omgeven, wien de nauwlettendste waakzaamheid werd aanbevolen.

Middelwyl was Pym gaanderij in- en uitgevoerd, totdat hij aan de plaats zijner bestemming scheen aangekomen. De kamerdienaar had met ongewone haast de mare van het onverwachte bezoek verbreid, totdat hij den Lord Kamerheer had ontmoet, die in het geheel niet verrast scheen, en hem beval Mr. Pym boven te brengen en aan niemant, wie het ook ware, van dat bezoek meer te spreken. Hij zelf kwam den Parlementsos te gemoet en verwelkomde hem met eene stijve buiging.

„Heb de goedheid mij te volgen, Mr. Pym! Zijne Majesteit gelastte mij, u bij uwe aankomst de achtergaanderij door te voeren, zoodat ik u een omweg zal moeten laten maken.”

„Ik ben niet gehaast, Mylord!” klonk het antwoord.

De achtergaanderij, zoo als Mylord den gang noemde, waarin zij zich bevonden, werd weinig bezocht en was op dit oogenblik geheel ledig. Eindelijk tikte Mylord, na een voorzaal te zijn doorgetroden, waar hij den ander verzocht te wachten, aan een deur, waarop een welbekende stem zich deed hooren. Pym trilde onwillekeurig. De drempel van gindsche deur lag tusschen het heden en de toekomst; aan gene zijde kon de vrede of de oorlog hem wachten. Het oogenblik der beslissing naderde, ja, was gekomen: de Koning door de keuze des volks stond tegenover den Koning door het recht van geboorte!

Pym had zich geheel hersteld en was zonder hooghartigheid, maar ook zonder onderdanigheid, alzoo met kalme waardigheid het kabinet van Karel Stuart binnengetroden. Weinige minuten te voren had deze met steeds gehaaster schreden de niet zeer groote ruimte op en neêr gewandeld, angstig lusterend naar een naderenden voetstap. Hoe dikwerf had hij het hart in de borst voelen bonzen, als hij iemand meende te hooren aankomen, en met een gebaar, dat drift maar ook tevens teleurstelling te kennen gaf, zijne vergissing bemerkte. En toen eindelijk, eindelijk de lang verbeide werkelijk werd aangekondigd, toen voelde hij eene beklemdheid, die hem het genomen en thands tot uitvoering gekomen besluit verwenschen deed; toen moest hij de hand slaan aan den rug van den koninklijken leunstoel om niet in een duizeling neder te zinken. De aangeboren trotschheid, het bewustzijn zijner meerderheid deed hem zijne waardigheid hervinden; het oogenblik van zwakheid was voorbij en om zich daarvan te vergewissen en zich voor eene herhaling van den vorigen aanval van vrees zooveel mogelijk te waarborgen, zette hij zich in den leunstoel neêr, den eenen arm op eene der leuning, den anderen op de tafel achteloos neêrgelegd. Hij leunde tegen den hoogen rug van den stoel; het hoofd was fier geheven; het gelaat strak en, uit vrees van te veel onder den invloed van het gewicht dezer ure te zijn, strakker en killer dan ooit; de oogen aanvankelijk op de deur gericht, waardoor Pym moest binnen-

treden, werden echter bij diens binnentreden neder-geslagen. Dit bleven zij een wjl, zelfs toen Pym de knie had gebogen voor den Soeverein van zijn vaderland en eerbiedig wachtte tot het Zijner Majesteit geliefde te spreken. Of die hulde, schoon door het algemeen gebruik voorgeschreven, Zijner Majesteit onverwacht voorkwam en hem daarom aangenaam verraste, hij van zijn kant dreef de beleefdheid zóo ver, om Pym niet alleen te verzoeken op te staan, maar hem zelfs een stoel aan te wijzen waarop hij zich kon nederzetten.

»Ik heb u laten ontbieden, Mr. Pym, om mijn Gemeenten een vernieuwd bewijs te geven, dat ik oprechtelijk de vereffening wil van alle geschillen,» zeide hij.

Pym zweeg.

»Twijfelt gij er aan?»

»Ik acht de geschillen van dien aard, Sire! dat ik het opontbod, mij van uwentwege toegekomen, nog niet zoo onvoorwaardelijk het karakter kan toekennen, dat door Uwe Majesteit daaraan gehecht wordt. Om dat te doen zou ik meer van de inten-tiën Uwer Majesteit moeten vernemen.»

»Gij hebt gelijk. Er is veel geschied wat ik on-geschied wenschte. Er is aan beide zijden gezon-digd; aan de uwe echter het meest.»

»Indien ik dit kon toestemmen, dan zou ik mij niet de eer hebben gegeven hier te komen.»

»Dus gelooft ge, dat het onrecht is aan de zijde van den Koning van Engeland? Dat het onbillijk was prerogatief voor prerogatief te zien aanvallen en zich niet altijd van verzet te kunnen onthouden?»

»Ik geloof niet, dat het onrecht is aan de zijde van den Koning van Engeland.»

Een kreet van blijde verrassing ontsnapte Karel Stuart.

»Naar mijne opvatting en naar die van mijne broederen en duizenden en tienduizenden mijner landgenoten kan de Koning van Engeland geenerlei onrecht doen. Het onrecht, dat in zijn naam wordt gepleegd, komt ter verandwoording zijner dienaren. De Koning van Engeland kent naar mijne meening geen partij, maar staat boven alle.»

Karel, die in den aanvang het hoofd toestemmend had geknikt, had bij de laatste zinsnede de wenk-brauwen gefronsd. Met nauw weêrhouden wre-vel voerde hij den ander te gemoet: »Het was mijne bedoeling niet op dat punt onderricht te ontvan-gen.... Den Koning van Engeland maakt gij tot een ledepop; hij is het, Gode zij dank, nog niet. Niet meer daarover!» zeide hij gebiedend, toen hij Pym gereed zag te antwoorden.

»Heeft Uwe Majesteit nog iets te bevelen?» vroeg Pym opstaande en den schijn aannemend van te willen vertrekken.»

»Dus op mijne raadslieden hebt gij het verzien!» zeide Karel, terwijl hij hem wenkte te blijven zitten.

»Voor zoo verre zij den Koning van Engeland tot maatregelen rieden, welke strijdig waren met de wetten des lands. Uwe Majesteit zag er eenige vluchten, en in die vlucht bewezen zij hunne ver-

andwoordelijkheid te kennen; terwijl zij zelve het doodvonnis eens anderen, den gevaarlijksten, bekrachtigde.»

»Mr. Pym!» riep Karel uit, terwijl een gloeiend rood zijn gelaat een oogenblik overtoog. »Dat is te veel! Dat is te veel!» prevelde hij, de oogen neêr-geslagen. »Mr. Pym!» vervolgde hij eindelijk, we-der voor den ander verstaanbaar, maar haperend en met moeite de weinige woorden uitbrengend: »ik gaf er reeds meermalen blijk van, dat ik mijne rechtmatige grieven vergeten wilde; stel het op prijs dat ik het nogmaals wil.»

Pym vroeg niet wat Zijne Majesteit eigenlijk wilde; hij zweeg. Had hij Karel Stuart willen af-matten of tot ziedende drift vervoeren, hij had geen meer afdoend middel kunnen aangrijpen.

»Mr. Pym!» zoo begon hij, altijd het oog nog van den persoon afgewend tot wien hij de woorden richtte, »de oppositie tegen mij gevoerd, wil ik vergeten; ik wil aannemen dat gij uw plicht dacht te doen. Uw eerste plicht zal het evenwel zijn uw opperleen-heer uwe diensten te verleenen, indien hij daarvan gebruik wenscht te maken om misschien groote on-heilen te voorkomen. Ik bied u het ambt aan van Eersten Lord der Schatkist, met de bevoegdheid uwe ambtgenoten te kiezen.... en mijn vertrouwen zal zich daartoe niet bepalen,» voegde hij er flui-sterend bij.

Een Gravenkroon schitterde misschien wel in het verschiet.

»Ik kan, ik mag Uwe Majesteit niet gehoorzamen,» antwoordde Pym zonder zich te bedenken.

»Uwe redenen!» klonk het hem tegen op een toon van gezach.

»Uwe Majesteit wil niet de Koning van Engeland zijn, dien ik alleen zou kunnen dienen. Zij zou zich niet kunnen gewennen aan het denkbeeld, dat hare dienaren alleen aansprakelijk zijn voor de daden der regeering; zij zou zich niet te vreden kunnen stellen met hare verandwoordelijke raadslieden alleen dán te ontslaan, wanneer deze niet meer haar vertrouwen of dat van het Parlement bezaten.»

»Na die laatste toevoeging zou ik mij met uwe nieuwe leer kunnen verdragen.»

»Uwe Majesteit bedriegt zich; zij zou, wat dat aangaat, niet kunnen breken met haar verleden.»

»Wat bedoelt gij daarmee?» vroeg Karel, wiens oogen een oogenblik flinkerden.

»Ik zou, met het oog op het verleden, geenerlei waarborg hebben, dat ik het vertrouwen van den Koning van Engeland eerst dán zoude verliezen, wanneer ik ontrouw werd aan de wetten des lands of aan de wenschen van de meerderheid van het Parlemeht.»

»Spreek duidelijker! Heb ik die wenschen niet reeds sedert maanden gevolgd? Heb ik mij niet recht voor recht, mij door mijne voorzaten overge-leverd, laten ontnemen? Heb ik niet een dienaar prijs gegeven, omdat....» Hij hield plotseling op, omdat hij begreep bij het voleinden van den volzin, bekentenis te zullen doen eener begane laagheid.

Neen, hij waagde niet te zeggen, dat hij den dienaar had laten ombrengen, alléén omdat de wil der meerderheid dat gevorderd had.

»Uwe Majesteit deed dat alles, dat is waar; maar er wordt gefluisterd, dat de raadslieden, die, toen zij dat deed, in haar vertrouwen deelden, er van gewaagden, dat een gedwongen daad tot niets verplichtte. Er zou een tijd kunnen komen, dat Uwe Majesteit aan die vroegere raadslieden geloof sloeg. Er zijn belastingen geheven zonder toestemming van het Parlement. Er zijn Parlementen ontbonden, zoodra zij van herstel van grieven gewaagden; er zijn eerlijke vrome lieden gekerkerd omdat zij de slechte raadslieden van den Koning van Engeland tegenspraken....»

»Gij hebt er voor gezorgd, dat dit niet weder gebeuren kan!» riep Karel driftig uit.

»Wetten zijn slechts stukken perkament, indien het geweten van het volk en van den Vorst ze niet voor heilige verbintenissen houdt. Het volk, in Parlement vergaderd, gaf er tot dusverre blijk van, dat het de wetten aldus beschouwde.»

»De Vorst niet? Dat is de zin uwer woorden, niet waar? Ge zijt stout, man! met u een oordeel aan te matigen over mijn geweten.» Hij hield op om adem te scheppen, om naar woorden te zoeken, die niet al te scherp en bitter waren. Hij wilde het onderhoud nog niet afgebroken zien en de aangewende poging nog niet als mislukt beschouwen. Hij streefde er naar zich bedaard te veinzen en deze beleediging even als de talrijke, welke hij reeds verdragen had, te verkroppen, wat hem eindelijk gelukte.

»Ik matig mij dat oordeel niet aan; maar de feiten spreken luide, Sire!» klonk het kalme antwoord. »Terwijl men de wenschen der meerderheid heette te volgen en den vrede wilde in het binnenland, onderhandelde men over den oorlog daar buiten.»

»Bewijzen, bewijzen!» riep Karel toornig uit.

»De nuncius van den Paus, Rosetti, had ze niet bij zich, Sire! toen hij verdrong.»

Karel zweeg eensklaps en zijn gelaat veranderde. »Dus gij blijft weigeren?» vroeg hij met gedempte stem.

»Zoo lang mij geen waarborg wordt gegeven, dat ik werkelijk het vertrouwen van den Koning van Engeland bezitten zal en dat deze zal regeeren naar wet, herkomst en gebruik, moet ik het doen.»

»Maar mijne uitnoodiging om hier te komen, geeft u een schitterend blijk van mijn vertrouwen.»

Pym boog zich tot Karel over, alsof hij vreesde dat de woorden, die hij ging uitspreken, door het oorensanderen kunnen opgevangen worden. »Argyle en Hamilton mochten zich in Edinburgh verblijden over dezelfde eer, Sire! en ter nauwernood behielden zij het leven!

»Ellendige!» riep Karel uit, met de gebalde vuist op de tafel slaande, terwijl zijn gelaat het onheilspellend merk vertoonde dat bij heftige gemoedsbewegingen daarop zichtbaar werd. Hij rees

op en mat den persoon, die mede was opgerezen en tegenover hem stond, met de oogen. »Als ge aan dien laster geloof sloegt, hoe waagdet gij het dan hier te komen? Gij, mij vijandiger dan Argyle en Hamilton!»

»Vijandschap tegen den Soeverein is hoogverraad! Aan die misdaad ken ik mij, Goddank! niet schuldig!» Een schelle lach ontglipte den Koning bij die verzekering, »Met hier te komen meende ik niets te kunnen wagen,» vervolgde Pym, »den man zou men kunnen treffen, maar diens beginsel niet.»

Karel liep met gehaaste schreden het vertrek op en neder. Hoe hoogen prijs hij stelde op het vereffen der geschillen, op eene, zij het ook niet meer dan oogenblikkelijke, verzoening der beide botsende beginselen, bewees hij, door nóg zijn voornemen niet op te geven, door nóg niet te twijfelen aan de mogelijkheid van een vergelijk. Maar dat hij daaraan niet twijfelde, bewees tevens dat hij het wezen van het geschil niet begreep en niet inzag, dat zij elkaâr niet konden naderen, zonder dat een van beiden zich verloochende. Hij staaakte eindelijk zijne wandeling, en de hand leggende op de kroon, die op den rug van zijn stoel was uitgebeiteld, voerde hij met eenige klem en zonder eenigen zweem meer van de vroegere drift te doen blijken, den ander toe: »Mr Pym, ik heb uwe groote gaven, uwen grooten invloed op uwe vrienden altijd erkend; daarom aarzelde ik niet u hier te ontbieden, al wist ik ook woorden te zullen hooren, die geen onderdaan ooit nog tot mij heeft durven spreken. Gij weet, hoe gespannen de gemoederen zijn; zóo kan het niet blijven. Hebt gij dan geenerlei vrees voor hetgeen gebeuren kan?»

»Ware ik hier verschenen indien ik die niet had?» vroeg Pym met eenigzins trillende stem.

»En gij zoudt dan niet het eenige middel willen aanwenden, dat elk onheil voorkomen kan?» zeide Karel, eensklaps zeer welwillend en schier overtuigd dat de wederstand weldra overwonnen zou zijn

»Dat eenige middel is, Sire?»

»Hoe nu? Wij onderhouden elkaâr daarover zoo lang reeds, en gij vraagt dit nog! Wilt gij de vrouwde raadsman zijn van Uwen Soeverein, den Koning van Engeland?»

»Ja, Sire! onder éene voorwaarde.»

»Zij is u toegestaan nog eer gij haar stelt. Eindelijk, eindelijk dan toch!»

»Mijne eenige voorwaarde is, dat de Soeverein, dien ik bereid ben als raadsman ter zijde te staan, Karel de Tweede heete.»

»Wat is dat?»

»Zijne Majesteit Karel de Eerste kan mij de waarborgen niet geven die ik moet vragen; alleen zijn zoon en opvolger kan dat.»

»Gij waagt... mijne kroon... aan te raken,» trilde het van de ontkleurde lippen.

»Om die te bevestigen in uw geslacht, Sire!»

»Vermetele!... Dat kost u het hoofd! Dat is hoogverraad! Met zulk een voornemen dorst gij hier komen!»

»Ja, Sire! ik erken het, dat het geene op dit oogenblik mij invallende gedachte is! Met het voor-nemen om u dit voorstel te doen kwam ik hier.»

»Zwijg! Ik wil niets meer hooren! Uw leven is in mijne hand! Terg mij niet!... Vrees mij!»

»Het is thands mijn plicht te spreken, Sire! en Uwe Majesteit zal mij gelieven aan te hooren, nu zij zelve mij heeft opontboden. De grieven van uw volk zijn opgeteld in de Remonstrantie, die u werd aangeboden en met wier inhoud gantsch Engeland zich heeft vereenigd.»

»Dat is gelogen; eene kleine miltzieke faktie slechts!»

»Beliëft Uwe Majesteit mij te laten uitspreken? Wij hebben Strafford verandwoordelijk gesteld voor de verrichte wandaden en hem daarvoor doen boeten, en halden verwacht dat de Koning van Engeland daaraan een goeden raad zou hebben willen ontleenen. De Koning van Engeland heeft dat niet gedaan. Hij is voortgegaan met schijnbaar zijn Parlement te raadplegen, maar wezedlijk het te trotseeren. Elke wet, door den scepter aangeraakt, elke verbintenis, hoe plechtig ook aangegaan, loopt gevaar van nietig verklaard te worden in het eerste daarvoor gunstige oogenblik. Het gantsche rijk is in gisting; het wantrouwen is algemeen. Het Schot-sche Covenant strekt de armen naar ons uit, klaagt over dezelfde gevaren, is verplicht tot denzelfden argwaan. Het Angelsaksische bloed wordt bijstroomen vergoten in Ierland, en de rechtmatige wreker der gepleegde gruwelen wordt verdacht de medeplichtige er van te zijn. De geheele maatschappelijke orde dreigt te vergaan en duizenden handen zoeken een wapen. Sire! op den achtergrond, maar steeds voortdringend met de onweêrstaanbare kracht van de zweeperij, beweegt zich een aaneengesloten *phalanx*, die den krijg predikt tegen al het bestaande, die in het boek der Richteren zijne lessen en zijne wetten put en Engeland afgodeerend noemt, omdat het een Koning bezit. Indien de strijd langer voortduurt, dan zal die sekte alvermogen worden en de kroon verbrijzelen. Ik en mijne vrienden, wij kunnen den aanval nog alleen keeren, indien van dit oogenblik af aan de vrede wordt gesloten tusschen Kroon en Parlement, en de vrede kan niet gesloten worden met Uwe Majesteit.»

Karel had den vermetelen man, die met de grootste koelbloedigheid hem een taal deed hooren, waarvoor de stoutste muiter nog teruggedeinsd zou zijn, herhaaldelijk op het punt gestaan in de rede te vallen, maar had zich telkens door den eerbied en het ontzach zelfs, dat die man hem afdwong, genoopt gevoeld zich te bedwingen. Bij de beschuldiging echter van medeplichtigheid aan den moord in Ierland, had hij een kreet van woede niet kunnen weêrhouden. Hij was echter blijven luisteren tot het laatst, maar toen kampten ook wrevel over de nuttelooze daad, die hij verricht had, en de beleedigde trots om den voorrang. Hij gevoelde zich getroffen en hij kon de pijn, die hij voelde, niet onder woorden brengen. Slechts onsamenhangende klanken de-

den gissen wat er in zijn binnenst omging, welke gedachten van wraak jegens den dolzinnigen en immer zoo kalm schijnenden onderdaan in dat brein broedden.

»Ik bezweer u, Sire! mijne woorden met kalmte te overleggen en niet eene persoonlijke gevoeligheid te stellen tegenover de belangen van uw geslacht. Een geheel volk ziet in mij u smekend aan! Voor-kom den strijd, die anders noodzakelijk zal zijn! Geef ons den vrede!»

»Ik geef u... den Tower tot verblijf, verrader!» riep Karel buiten zich zelve. »Ja, den Tower! Gij zijt in mijn macht! Holla! Laat eenige musketiers boven komen!» schreeuwde hij den Lord Kamerheer toe, die zich op den drempel van het kabinet ver-toonde. Pym stond bedaard tegen den rug van den stoel aangeleund; zijn gelaat drukte geenerlei vrees uit, naar het scheen, alleen droefheid.

»Gij gelooft dat ik Koning Pym vrees? dat ik hem geen hair durf krenken? Over het lijk van den vriend denkt gij uwen wettingen heer en gebieder te treffen!»

»Ik geloof alleen, dat Uwe Majesteit op het punt staat het uitbreken van den gevreesden krijg te verhaasten.»

Karel zweeg een oogenblik; toen strekte hij de hand bevelend uiten zeide: »Vertrek! Karel Stuart vergeet zelfs niet in dit uur zijn ridderplicht. Ik heb u hier doen komen: gij kunt dusgaan. Vertrek dan! Verwijl geen oogenblik; want tegen de woede mijner getrouwen zou ik u niet weten te beschermen.»

Pym was te verstandig om martelaar te willen worden, waar hij het niet behoefde te zijn. Hij maakte dan ook geenerlei aanmerking op Karels gevoel van ridderlijkheid, dat hem dit oogenblik van den Tower heette te bevrijden; een gevoel, dat zoo het werkelijk bij dien man bestond, zich het eerst had behooren uit te spreken in het getrouwelijk nakomen van verbintenissen en beloften. Pym verkreeg op nieuw het bewijs, dat de drager van de kroon van Engeland nog altijd in een geheel andere sfeer leefde dan die der werkelijkheid, en daarom deze, noch de plaats, die hij er innam, begreep. Tot het laatste getrouw aan den plicht dien hij zich had opgelegd, boog hij diep voor den vertegenwoordiger van het Koningschap, waarna hij, niet zonder een herhaald gebiedend gebaar Zijner Majesteit, het kabinet door de deur, waardoor hij het binnen was getreden, verliet.

Hij had de vrijheid behouden, maar hij was het gevaar toch niet ontsnapt. Een verward gedruisch van stemmen en wapengekletter trof zijn oor hoe meer hij den uitgang naderde. Daar stooft hem de Lord Kamerheer op zijde met ettelijke musketiers van de lijfwacht.

»Mr. Pym!» hijgde Zijn Lordschap hem tegen, »vertoon u spoedig of ik vrees voor een ongeluk. Een gierende volkshoop staat voor het paleis en roept uwen naam. Deze mannen zullen u naar de kleine poort geleiden. Ga met God! Meng u, zoodra ge vrij zijt, onder het volk. Ik moet mij verand-woorden bij Zijne Majesteit.»

Voor de kleine poort stonden mede eenige hellebardiers, die zich gereed maakten het opdringende volk met geweld terug te drijven. In de verte hoorde Pym een schot knallen en daarop een angstig gegil. Met vijandige blikken staarden de hellebardiers hem aan; de musketiers, die hem begeleiden, waren echter zijne beschermers, zoodat hij, op bevel en in naam Zijner Majesteit doorgelaten, weldra in vrijheid was. Weinig tijds daarna zag men den volkshoop dunnen en zich verspreiden en alles tot de vroegere doodsche stilte teruggekeerd.

De Lord Kamerheer had veel op zijne verandwoording genomen. De wacht, die hij had moeten ontbieden om Pym gevangen te nemen, had hij gebruikt om dezen te beschermen. Het feit echter, dat hij Pym in den gang ontmoette, bewees hem dat Zijne Majesteit van zijn geweldig besluit had afgezien en maakte hem de verdediging licht. Hij vond Zijne Majesteit niet meer alleen. De Koningin onderhield zich fluisterend met hem, en deze was zeker tot aan den drempel begeleid geworden door Mylady Carlisle, daar hij die vertrouwde vriendin bij het doorgaan van de *antichambre* had ontwaard. Beide echtelingen vond hij in de hevigste gemoedsbeweging, zoodat hij eerbiedig afwachtte tot het Zijner Majesteit behaagde hem tot spreken verlof te geven. Hij ontving dat verlof niet, maar wel het bevel om dadelijk den Procureur-Generaal Herbert te ontbieden.

„Dadelijk, hoort ge, terstond!” klonk het hem toe; en toen die hooge staatsdienaar verschenen was, reikte de Koning van Engeland hem de papieren over, waarvan een deel nog door Straffords hand was beschreven. Het was de aanklacht van Pym, Hampden en nog drie anderen van de misdaad van hoogverraad.

„Morgen moet die worden neêrgelegd op de tafel van den klerk van het Huis der Lords,” beval Zijne Majesteit, en de onvoorzichtige dienaar nam zich voor te gehoorzamen.

XXIX.

Het jaar onzes Heeren zestien honderd twee en veertig was onder slechte voorttekenen begonnen. Op den eersten dag — zoo zou de eerste Januari voor ons heten; voor de zonen der 17de Eeuw werd de nieuwjaarsdag echter later gevierd — had het niet alleen gesneeuwd, maar zelfs geweerlicht. Hoe fel de wind ook gierde, toch snoof menig bewoner van Londen buskruitdamp en toortswalm, en lichtte er, door de schemering heen van den somberen winterdag, de vlam der pekkransen in de nabijheid van den Tower en op het voorplein van White-hall zoo rossig, als gold het den gloed van een fellen brand. Bij allen was de verwachting levendig, dat er iets gewichtigs aanstaande was; bij de meesten een angstig voorgevoel dat dat gewichtige onheil zou aanbrengen. Wat was er ook al niet geschied! Zijne Majesteit had vijf Parlementsleden van hoog-

verraad beschuldigd en had ze laten opeischen, om, in afwachting dat de hoogste vierschaar uitspraak deed, ze in den Tower het ontvluchten onmogelijk te maken.

Een der hoofdpunten der beschuldiging was het heulen met de Schotten, die als een vreemde mogendheid werden voorgesteld; en van alle feiten zou dit eene, dank zij de ontdekkingen, in der tijd door Strafford gedaan eer hij zelf gevat werd, het best kunnen worden bewezen.

Weinig tijds na het indienen der aanklacht bij het Huis der Lords werd het bericht daarvan het Huis der Gemeenten aangebracht, en nauwelijks was de gewichtige gebeurtenis daar aan de orde gesteld, of de tijding kwam, dat al de boeken en papieren van Pym, Hampden en de anderen verzegeld waren geworden. Door het gantsche Huis ging een rilling; bij de meerderheid was het er eene van verontwaardiging, bij de minderheid eene van vreugde, hoewel eenigzins getemperd door een onverklaarbaren angst. De brug achter allen was afgebroken; het gold nu alleen voortgaan of de wapens nederleggen en zich buigen. De meerderheid aarzelde geen oogenblik in de keuze. Zij besloot in allerijl de gewapende dienaren van het Huis te gelasten, alle zegels, van wege Zijne Majesteit gelegd, te doen verbreken, en den voorzitter te machtigen, een bevelschrift uit te vaardigen tot inhechtenisneming van hen, die de boeken en papieren der vijf aangeklaagden op bevel Zijner Majesteit hadden durven verzegelen. Nauw was dit geregeld of een nieuw bewijs werd geleverd, dat ook Zijne Majesteit het besluit had genomen, aan alle weifeling een eind te maken. Aan de deur van het Huis klopte een bode van den Koning, die de uitlevering der aangeklaagde vijf leden kwam eischen. Hij werd met kalmte aangehoord en toen bevolen buiten te staan, waarna een kommissie uit hun midden naar Zijne Majesteit werd afgevaardigd om hem mede te deelen, dat men, vóór er gevolg gegeven kon worden aan zijne opeisching, de zaak in overweging wilde nemen, maar de aangeklaagden gereed hield om te antwoorden op elke wettige jegens hen ingebrachte beschuldiging. Van eene uitlevering, zoo als Karel Stuart wilde, was echter geene sprake.

De tijding van het gebeurde verspreidde zich met snelheid door de stad en het geheele rijk. In menig Graafschap leêgde de kleine adel een kroes porter meer op het welslagen Zijner Majesteit, die met een martelaarsgeduld de beledigingen zijner onderdanen had verdragen, maar eindelijk zich in zijne volle lengte verheven had. Zulke gevoelens van loyauteit liet men niet na Zijne Majesteit aan te dienen, terwijl gewaarwordingen van een gantsch anderen aard verborgen bleven. Bijna ieder uur van den dag kwamen de zonen der lantedellieden het kleine heir versterken, dat om White-hall was saamgetrokken, terwijl aan de tegenover gestelde zijde slechts wat meer psalmen geneuried en wat godzaliger de oogen werden verdraaid. Geen wonder dan ook, dat Zijne Majesteit met de houding eens krijgs-

mans zijn paleis en de rijen zijner getrouwen doorliep en met welgevallen zijne gewapende onderdanen monsterde, die zoo fier met hellebard of musket hem voorbijtogen en kreten aanhieven, die in zijn binnenst een echo vonden.

In den omtrek van het paleis was het buitengewoon stil en vertoonde zich niet dan uiterst zelden eenig levend wezen. Zelfs in de City scheen de bedrijvigheid gestremd en zag men winkel bij winkel nog lang voor het gewone uur sluiten. Zijne Majesteit had reden tevreden te zijn. Hij ontving de onduidelzinnigste blijken van deelneming van de eene, hij ontwaarde moedeloosheid en angst aan de andere zijde. Alleen het addressengebrouwsel in St. Stephens kapel bleef hem trotseeren, bleef de uitlevering weigeren der opgeëischte leden. Het vermetelste scheen hem geen waagstuk meer. Zelfs werd hem de halstarrigheid van den weêrstand der tegenpartij aangenaam, daar zij hem een te gereeder aanleiding gaf tot het doorzetten van plannen, welke eindelijk aan den lang gerekten strijd voor goed een eind zouden maken. In den aanval, waartoe hij reeds was overgegaan, en de wijze waarop die plaats had, viel een hooge mate van hartstochtelijkheid niet te ontkennen. Het gold dan ook niet alleen het vurig verdedigd beginsel van het Koningschap door Gods genade, maar ook den eigen dierbaren persoon, die zich na het onderhoud met Pym doodelijk voelde getroffen. Hare Majesteit vond dus een willig toehoorder in haar heer en gemaal, toen zij hem na Pym's vertrek had bezocht; zij had hem tot het nemen van de heftigste maatregelen aangezet, daar Lucy Percy, weinige oogenblikken voor dat vertrek in White-hall aangekomen, haar nader aangaande de plannen van het Huis der Gemeenten had ingelicht. Wel vond deze hare gebiedster in het eerst koel en teruggetrokken, waarvoor een hevig zenuwtoeval, dat haar in de kapel overvallen had, als reden en verontschuldiging werd aangevoerd, maar er kwam spoedig verandering in dien toestand, toen Lucy Percy haar onder het zegel der geheimhouding mededeelde, dat Pym aan de uitnoodiging des Konings alleen gehoor had gegeven om tijd te winnen, de waakzaamheid in slaap te wiegen en eindelijk, wanneer alles in gereedheid was gebracht, den grooten slag te slaan, welke zoude bestaan in het in staat van beschuldiging stellen van Hare Majesteit zelve. Was op de mogelijkheid daarvan door Mylady reeds vroeger gedomd, er had voor de geloofwaardigheid nimmer zoo veel grond bestaan als thands. De bezwaren, voor eenige weken door de Gemeenten tegen eene buitenlandsche reize der Koningin ingebracht, de verbanning harer moeder en harer geestelijke dienaren, de toenemende verbittering jegens haar geloofsgenoten, de bloedige opstand in Ierland, die voor een groot deel aan haar geweten werd, dat waren al te maal redenen, die haar nogmaals het oor deden neigen tot eene, tegen wie zij weinige oogenblikken te voren zoo heftig en geheimzinnig gewaarschuwd was. Onder den indruk van Myladies mededeeling naar

haren heer en gemaal gesneld, dien zij niet minder overprikkeld vond, verdedigde zij het stelsel van wijlen Strafford, het stelsel van volharding niet alleen, maar van doorzetten en aanvallen. Wat daar tusschen die beiden werd beraadslaagd en besloten, bleef niet alleen voor het gantsche hof, maar ook voor Mylady Carlisle een geheim, die, geduldig wachtend in het voorvertrek, Hare Majesteit weder teruggeleidde, maar, hoe dikwerf ook tot onbescheiden wordens toe op het gehouden mondgesprek zinspelend, geene enkele inlichting ontving. Slechts begreep zij, zoo als allen dit konden, dat eenig treffen aanstaande was. Waar het slagveld lag en wanneer de aanval zou geschieden, bleef evenwel ook haar verborgen.

Den volgenden dag — het was de 3de Januari — werd zij zelfs afgewezen, daar Hare Majesteit onpasselijk heette, terwijl hare kondschappers haar meldden, dat de Koningin aan den avond van dien dag Zijne Majesteit bij diens ronde door White-hall had begeleid en zelfs tegenwoordig was geweest bij de lossing van verschillende vaartuigen, welke aan de waterpoort hadden stil gehouden. Daaruit waren verscheidene vaten en kisten aan wal gebracht, welke, met de meeste behoedzaamheid en na verwijdering van alle lichten, in het paleis werden gebracht, waar zij den bevelhebber van de gewapende macht werden toevertrouwd. Wat zij vernomen had werd ter kennis van Pym gebracht, die de tijding niet minder gewichtig vond dan zij. Toch dacht zij er geen oogenblik aan, hem tot de vlucht te bewegen, zoo als zij vroeger Strafford zoo dikwerf gedaan had. Het was van belang, dat Karel Stuart den hoofdvijand niet of niet spoedig in handen kreeg, maar het kon in haar plan liggen hem van het slagveld te verwijderen en daardoor of het gevecht te voorkomen, of het zijn belangrijkheid te ontnemen; daarom ried zij hem alleen aan op zijn hoede te zijn en niet in zijn huis te overnachten.

Wie zich te dier zelfde tijde aan de Theems-zijde van White-hall had kunnen verplaatsen, zou de berichten van Mylady volkomen bevestigd hebben gezien. De nacht was reeds gevallen en toch slopen door den tuin nog ettelijke gestalten, die zonder eenig licht zwijsend voortgingen of niet dan fluissterend zich onderhielden. Had het oog zich kunnen gewennen aan het donker en dat doordringen, dan zou het een lange reeks van mannen bezig hebben gezien ettelijke kisten, wichtig naar het scheen, daar soms drie paar armen noodig waren om ze te tillen, naar binnen te dragen, waar ze door een kavalier in vollen krijgsmansdosch in ontvangst werden genomen.

Dicht aan den waterkant, tegen den kouden wind beschut door een langen mantel, van buiten met bont bezoomd en van binnen daarmee gevoerd, den breed geranden hoed diep in de oogen gedrukt, stond een gestalte nog altijd naar de rivier uitstaand, en van tijd tot tijd zijn ongeduld door het stampen van den voet te kennen gevend. Telkens kwamen hem andere gedaanten ter zijde, die eer-

biedig voor hem bogen en, nietlegenstaande de koude, zich het hoofd voor hem ontblootten, totdat hij verlof gaf het weder te dekken. »De overste met zijne duivelen!» zoo zouden zij daar ginder in City hebben gefluisterd, indien zij in de verte de bewegingen dier geheimzinnige gedaanten en hun ontzach voor die lange zwarte figuur, welke zoo geheel alleen stond, hadden kunnen bespeuren. Daar werd eindelijk een kleine lightsprank op het water gezien, wat den machthebbende ginder in den tuin eenige klanken ontlokte. De lightsprank werd duidelijker en kon eindelijk herkend worden als voort te komen uit een lantaren, aan den top van den mast eener kleine boot geheschen. Op de hoogte van White-hall gekomen, scheen de vaart van het vaartuig vertraagd te worden en werd de lantaren naar beneden gelaten en het licht zeker uitgeblazen, daar dit niet weder werd gezien. Er klonk een scherp gefluit en daarop kwam er weder beweging in het vaartuig; de riemen werden behoedzaam uitgeslagen, en weldra kon een der bemanning aan wal springen, dicht bij de plek waar de beide anderen stonden.

»Alles in orde?»

De nieuw aangekomene schrikte bij het vernemen van die stem en ontblootte zich daarop het hoofd. »Ik wist niet de eer te hebben... Sire!..»

»Alles in orde?»

»Ja, Sire!»

»Sir Edward," fluisterde Karel toen, want de man, die zich daar bloot gaf aan de guurheid van het weêr, was werkelijk de Koning, »breng alles in zekerheid op de bekende plaats. Daarna kunnen de manschappen weder met het lossen der ammunitie voortgaan."

Hij bleef daar nog tot zoo lang de laatste kist uit het straks aangekomen vaartuig binnen was gebracht, en volgde toen zijn Sekretaris van Staat naar de afgesloten plaats, waar de kostbare lading geborgen was. Kostbaar toch mocht zij wel heten! Al de kroonsieraden, met uitzondering slechts van de robijnen keten, die reeds voor maanden te Amsterdam was verpand, waren uit den Tower herwaards gebracht, in de duisternis van den winteravond. Zijne Majesteit woog als op de handen de gouden kroon, den scepter van hetzelfde metaal, waardeerde met een begeerig oog den schat van edelgesteenten, die al die symbolen der koninklijke macht versierden. Het was of hij in zijne gedachten de sommen berekende, welke de rijke kooplui in gindsche Republiek hem daarvoor zouden uitbetalen, en tevens het wapentuig, dat hij voor de verkregen gelden zou kunnen koopen. De kroonsieraden en een goed deel der aanwezige krijgsbehoeften waren uit den Tower gehaald! Was de vrees der Gemeenten bij het ontslag van Sir Balfour niet gegrond geweest? Was hunne achterdocht jegens Zijne Majesteit niet rechtvaardig? Wat aangekocht was uit de schatting, den landzaat opgelegd, om den vijand des gevorderd te keeren, zou tegen hem zelfden worden aangewend, terwijl de praal zijner vorsten ontheiligd

zou worden door de hand van den woekeraar of den slooper wellicht. Karel had voor goed aan alle weifeling een einde gemaakt. De eerste stap, dien hij op den weg zette welke voor hem lag, leidde tot diefstal; ieder, behalve hij, zou de thands verrichte daad met dien naam bestempelen; niemand, behalve hij, zou, wanneer de gelegenheid zich daartoe aanbod, zonder blozen weder van zijne ridderlijkheid durven gewagen en met een gerust geweten den krijg, dien hij ging prediken, een heilige noemen. Henriëtte Maria dacht geheel eenstemmig met haren gemaal, wiens beleid zij thands hoog verhieft. Zij liet dit op welsprekende wijze blijken, toen Karel na den volbrachten arbeid zich bij haar kwam verpozen en haar tevens verslag deed van hetgeen verricht was.

»Hadden wij van den beginne af aan, in plaats van met woorden, met kruit en lood gesproken, Karel!" zeide zij vleiend. »Alles gaat goed en wanneer ge morgen weet te treffen, dan is de overwinning ons. Morgen houd ik voor onzen krooningsdag!"

Haar gemaal antwoordde niet en staarde strak voor zich heen.

»Gij aarzelt toch niet weder?" vroeg Henriëtte.

»Ik deed het nooit," klonk het antwoord. »Ik wachtte het juiste oogenblik af. Allen moet het duidelijk zijn, dat de Gemeenten zich schuldig maken aan muerterij, de hand durven slaan aan goddelijke wetten! Dat kan ieder thands duidelijk zijn! Hebben zij de vijf verraders overgeleverd? Zoo ik Pym slechts in den Tower had!"

»Waarom hem laten ontsnappen? Dat was een domheid, Karel!" waagde Henriëtte te zeggen.

»Doe mij dit vergeten; doe mij dit gantsche onderhoud vergeten... Zulk een voorstel mij te durven doen! Maar hij zal boeten, indien..."

»Geen indien; hij zal boeten, dat is genoeg."

»Gij hebt toch niemand iets doen blijken? Het is toch zeker dat Carlisle niets weet?"

»Ik ben niet zoo veranderlijk, Sire, als ge wel onderstelt," hernam Henriëtte gemelijk. »Heb ik u niet gezegd, dat ik op een geheimzinnige wijze ben gewaarschuwd? Het was eene verschijning, mij door de Heilige moeder Gods toegeschikt, ik kan er niet meer aan twijfelen. Carlisle is valsch! Ik vertrouw haar niet meer..."

»En gij hebt haar dat doen blijken?"

»Neen, ik was jegens haar als gewoonlijk; ik veinsde zelfs met belangstelling te luisteren, toen zij mij straks, met een schijn van gewicht, als gold het iets zeer belangrijks, vertellen kwam, dat de Gemeenten dezen avond in 't geheim een resolutie hadden genomen om al de *Train Bands* in de wapens te doen komen..."

»Verder, verder!" zeide Karel in spanning.

»Gij gelooft het toch niet? Het bericht is zeker verzonnen; met welk oogmerk is mij onbekend. De listige intrigante! Lieve Jezus, ik geloofde aan hare vriendschap, hoe vaak ik ook gewaarschuwd werd!"

»Indien het eens waar ware!" prevelde Karel.

En het bleek waar te zijn! Sir Edward Nicholas

had van zijne kondschappers hetzelfde bericht, maar niet vroeger dan op dit oogenblik ontvangen. Niet al de *Train Bands* wilden de Gemeenten in de wapenen doen komen, maar toch zulk een gedeelte als een voldoende wacht voor hen zou kunnen zijn. Mylady Carlisle had dus geen logen gesproken, hetgeen Karel niet naliet met eenigen klem zijner gemalin te doen opmerken. Het scheen wel, dat hij in deze oogenblikken er prijs op stelde, zoo vele krachten te behouden als maar mogelijk was en de hulp van de vrouw, die hij persoonlijk schuwde, niet gering schatte. Henriëtte wist niet meer wat te gelooven. De gedaante, haar in de kapel verschenen, had zij aanvankelijk beschouwd een mensch te zijn van vleesch en bloed, maar, uit hare bezwijming ontwaakt zonder iemant te zien, was zij aan een mirakel beginnen te gelooven. Dat geloof werd thands echter niet weinig geschokt. Op hetzelfde oogenblik dat zij de vroegere vriendin in vijandschap herdacht, dat zij haar van valsheid beschuldigde, ontving zij weder een bewijs van het tegenovergestelde, een bewijs van den ijver eener vriendschap, die het heimelijkste weet uit te vinden. Maar hare aandacht werd van dit punt afgeleid door het onderhoud, dat in hare nabijheid door haar gemaal en diens Sekretaris van Staat gevoerd werd.

„Zou Uwe Majesteit niet nog wachten?” hoorde zij Sir Edward bescheiden en met gedempte stem vragen.

„Neen. Mijn besluit is onveranderlijk. Pym moet mij overgegeven worden, Pym met de anderen. Geen enkel woord meer daar tegen!” beval Zijne Majesteit.

„Moet het dan toegelaten worden, dat de *Train Bands* bij St. Stephens kapel post vatten?”

„Wij zullen het verbieden. Maak het bevelschrift op.”

Het masker was nu voor goed ten zijde gelegd: wat de Gemeenten wilden ging Zijne Majesteit ten strengste verbieden; nog meer: de *Train Bands*, die het Huis der Gemeenten ter zijner hulpe had willen doen wapenen, werden door den Koning opgeroepen om hem ter zijde te staan. Het bevelschrift, door Sir Edward in der haast opgemaakt en met zijn eigen hand geschreven, was tot den Lord Mayor van Londen gericht en hield den last in, om de op te roepen en opgekomen manschappen met geladen musketten dienst te laten doen en op iedere samscholing van burgers in de straten te doen schieten.

„Ieder musket dat ik van nacht hoor knallen,” merkte Henriëtte aan, „zal mij van een overwinning spreken van mijn heer en mijn gemaal.”

„Verander nog dezen zin!” zeide Zijne Majesteit tot Sir Edward. „Gij hebt er nog den tijd toe.” vervolgde hij, de richting van des Sekretaris oogen volgende, die zich op de klok vestigden. Had Zijne Majesteit de verandering niet gewenscht of niet op de klok gezien, misschien zou de Geschiedenis van Engeland eene geheel andere geweest zijn; misschien ware het verzet van het volk in zijn geboorte gesmoord en het morgenrood der vrijheid ettelijke jaren vertraagd. Nietige oorzaken leiden vaak tot

groote gevolgen, en nimmer bleek dat meer dan in deze oogenblikken. De geschiedschrijver toch, die de medegedeelde feiten vermeldt, voegt er bij, dat 's Konings bevelschrift, hetwelk, alle omstandigheden in aanmerking nemende, zooveel wraakzucht en bloeddorstigheid ademde, een *brutum fulmen* bleef, omdat... de klokken in White-hall niet gelijk waren met die in de City, waar het reeds later was. Daarvan was het gevolg, dat de dienaar van den Sekretaris van Staat, toen hij het gekorrigeerde bevelschrift den Lord Mayor in de City bracht, dezen te bed vond en alzoo niet meer te spreken, terwijl de kommissie uit het Huis der Gemeenten hem voor was geweest en de rezolutie, waarbij een wacht uit de *Train Bands* ten behoeve van het Huis werd opgeroepen, den Magistraatspersoon reeds overhandigd had, die niet ongehoorzaam waagde te zijn, daar hem op dat oogenblik de bezwaren Zijner Majesteit tegen die rezolutie onbekend waren. Den volgenden morgen eerst werd Sir Edward, die zich na het vertrek van den bode mede te bed had gelegd, met het gebeurde bekend gemaakt. Innerlijk blijde over het toeval, dat misschien een bloedbad in Londens straten voorkomen had, deelde hij Zijner Majesteit het feit eerst ettelijken tijd later mede, toen de geheele zaak eene andere wending had genomen en Zijne Majesteit buiten machte was op den vroegeren maatregel terug te komen.

Den volgenden morgen — het was de vierde Januari — werden Londens bewoners reeds vroeg gewekt door het geraas van den storm, die van sneeuw en bij wijlen ook van hagel vergezeld ging. Het had de meesten wellicht nog dieper in de dekens doen wikkelen, indien niet de ontsteltenis der gemoederen en een onbestemd voorgevoel van eenige aanstaande belangrijke gebeurtenis, toch alle verdere rust onmogelijk had gemaakt. Pym en Hampden hadden weinig geslapen; Mylady had zich zelfs niet eens te bedde gelegd, maar was den vorigen avond laat op de sofa neêrgezegen, ten prooi aan de hevigste onrust. Dat drietal had ook de zekerheid van eenig aanstaand gevaar, maar was evenmin als de nederigste winkelbediende in de City in staat den aard daarvan te berekenen. Den vorigen avond nog laat bij elkaar gebleven, was Mylady verslag komen doen van haar laatst bezoek bij de Koningin, die haar op zonderlinge wijze had bejegend, met een spotachtigen glimlach had aangehoord, toen zij de bewuste geheime mededeeling deed, maar geen enkel woord had gesproken, dat eenig licht over 's Konings voornemen verspreiden kon. Toch was er iets aanstaande. Uit de berichten van vertrouwde kondschappers bleek het, dat er dien avond licht was gezien in dat gedeelte van den Tower, waar de kroonsieraden bewaard werden, dat er twee vaartuigen den Theems waren opgevaren en aan de waterpoort van White-hall hadden aangelegd. Het aantal desperado's was nog toegenomen; hun overmoed evenzeer. Het gold het Huis der Gemeenten en voornamelijk de vijf van hoogverraad beschuldigden.

Getrouw aan haar belofte om goed te blijven

rondzien, was Mylady den volgende morgen reeds vroegtijdig op weg naar White-hall, waar zij alles in beweging vond. Een haastig ontbijt werd voor de soldaten en gewapende edellieden in gereedheid gebracht en was gedeeltelijk klaar gezet op lange tafels in een der benedenvertrekken, uitziende op het binnenplein, waar het nieuw opgetrokken wachthuis stond. De geur van het dampend ossengebraad kwam haar tegen; de vaten met porter gevuld en die men bezig was naar binnen te rollen, belemmerden haar schier den toegang. In afwachting van het voedend maal en den prikkelenden drank, waren de soldaten vol goeden moed en maakten zij, onder het neuriën van een lustig lied, hunne wapenen schoon.

„Reeds zoo vroeg aan den arbeid, Sir Giles!” zeide Mylady, toen zij den kavalier, die mede bezig was zijne pistolen na te zien, op zijde was gekomen. „Is de strijd aanstaande?”

De aangesprokene, die in eene vroegere periode geene reden had gehad om Lucy Percy bijzonder te vereeren, was echter weinig haatdragend. De indrukken, die hij ontving, waren daarvoor ook altijd te vluchtig. Bovendien was het hem thands of hij een nieuw leven was begonnen, dat hem de uitzichten bood welke het vorige hem had onthouden. De aangeboren vrolijkheid, welke vroeger wel eens gekwijn had, was teruggekeerd; het vrije soldatenleven, waarvan hij voor als nog al de geneuchten zonder de bezwaren had leeren kennen, beviel hem bij uitstek, ja, zoo zeer zelfs, dat hij zijne vroegere begeerten naar de hand eener rijke erfgename niet eens meer zou ingewilligd wenschen en zelfs niet meer begrijpen kon, dat hij die begeerten ooit had gekend.

„Bij God, Mylady!” antwoordde hij luchtig, „wij zijn als de vogels; wij vliegen zonder te weten waarom en waarheen. Zoolang er nog aas in overvloed is, zingen wij van harte... Nu, aan aas is er geen gebrek: aan wormen kunnen we ons verzadigen... God straf me, als dat geen rondkop is van de echte soort....! Richard!” schreeuwde hij een der naast-bijstaanden toe. „Zie me dien gluipert daar! Willen we eens mikken?”

„Ik heb mijn loop pas schoon gepoetst. Holla, heilige Israëls! neem je hoed af voor de Belials! Ha, ha, ha, zie den profeet eens beenen maken!” riep hij, toen hij den burger, die werkelijk met de grootste voorzichtigheid was genaderd en met aandacht alles scheen gâ te slaan, met den grootsten angst op de vlucht zag gaan, zoodra hij de grove stem van den krijgsman had vernomen.

„Denkt ge uw musket dan altijd schoon te houden?” vroeg Mylady.

„Zijne Majesteit heeft te bevelen.”

„Of liever, heeft reeds bevolen,” verbeterde zij. Toen de ander haar daarop verbaasd aanzag, gaf zij de naar het scheen noodige toelichting. „Ik meen dat gij van daag zoo vroeg in de weer zijt, omdat Zijne Majesteit het beveelt, en Zijne Majesteit beval het omdat zij dat noodig keurt.”

„Het laatste zeker. Zijne Majesteit doet niets zonder ons en hij kan op ons rekenen.”

„Wij weten het en vertrouwen er op. Stap straks flink aan, als ge op weg zijt naar St. Stephens kapel,” zeide Mylady luchtig.

„Hoe nu, moeten we daarheen?” vroeg Sir Giles. „Ook al goed; al gold het een tocht naar de hel, onzen Koning volgen we!”

„Dapper ridder! hoe het gevaar loutert!” merkte Mylady aan; de laatste woorden werden echter niet geheel door den ander verstaan. Zij mocht er zich van overtuigd houden, dat door de ruwe krijgslieden niets was achtergehouden en dat deze dus werkelijk de begeerde inlichting niet in staat waren te geven. Zooveel was echter zeker, dat den desperado's van hooger hand was aangezegd geworden, zich gereed te houden. Was het doel van de onderneming niet met zekerheid bekend, het aanstaande eener onderneming, steunende op wapengeweld, leed geenerlei twijfel. Wellicht zou zij in staat zijn meer te vernemen van Hare Majesteit, hoe gesloten die zich in de laatste dagen ook hadde betoond. Op aller aangezicht las zij spanning en onrust. Zij, die de trotsche Carlisle het meest van nabij kenden, waagden haar te naderen en aan te spreken, haar bedektelijk polsende over de dingen, die komen zouden. Mylady toonde zich opgeruimd en vol hoop op de toekomst. Zij sprak weinig en wat zij uitbracht was nevelachtig, maar de toon harer stem getuigde van innerlijke tevredenheid, zoodat menig een van het hofgezin, die overtuigd was dat Mylady de eenige was, die zich in het volle vertrouwen Harer Majesteit verheugen mocht, geheel gerust gesteld de verzekering waagde, dat, wat er ook gebeuren mocht, de uitslag niet onzeker kon zijn. Dien schijn van opgeruimdheid verloor Mylady ook in het bijzijn der Koningin niet, die zij in eene gemoedsbeweging vond, zoo heftig, dat ze zelfs aan een minder scherp oog dan dat van Mylady niet had kunnen ontsnappen. Ware zij getuige geweest van het tooneel, een oogenblik te voren in dat vertrek vertoond, zij zou tot het besluit zijn gekomen, dat de gewaarwordingen, die Henriëttes binnenst bestormden, in hare tegenwoordigheid nog onderdrukt werden, en dat die vrouw de onrust, die haar teisterde, niet in al haar omvang liet gissen. De Koning toch had haar vóór weinige oogenblikken verlaten. Was het ook hier waar en kon de toekomst het ook doen blijken, dat de wankelmoeidigheid, door den onweêrstaانبaren drang der omstandigheden ten laatste genoopt een besluit te nemen, meest in halstarrigheid verkeert, die van plooiën noch buigen weet, vóór dat zij bij Karel Stuart die *phase* was ingetreden liet zij tegenover Henriëtte nog eenmaal haar waar karakter blijken. Gekleed in het gewoon zwart fluweel wambuis, door den mantel van dezelfde stoffaadje overschaduw, waarop de ster van St. George schitterde, den breed geranden hoed, van een liggende witte veder voorzien, in de hand, het lange zwaard met zilveren greep aan de heup, was hij met stouten

stap het vertrek zijner Gemalin binnengetreden, waar hij hartelijk was verwelkomd.

»Dus toch gereed! Geheel gereed ten strijde! Heil u, mijn held!" riep zij hem toe met eene blijdschap, die eenigermate vermengd was met verbazing. In den eersten uitroep ook lag eene verrassing, weinig vereerend voor hem die er het voorwerp van was. Karel scheen het niet te bemerken; hij was ook met zijne grootsche plannen geheel vervuld en zijne gedachten bewogen zich in een en denzelfden kring.

»Henriëtte, gij hebt toch niets doen vermoeden?" vroeg hij op straffen toon.

»Ik? niets. Gij hebt Digby en Hyde in het geheim genomen tegen mijn zin zelfs; hoe komt ge er dan op, dat ik in dezelfde fout zou vervallen zijn? Is het niet reeds tijd te gaan?" vroeg zij met innig ongeduld.

»Ik ga misschien nooit," klonk het somber.

»Hoe nu, Karel? op het punt van een man, van een held te zijn, weigert ge weêr! Gij hebt willens en wetens den terugtocht afgesneden, en gij weifelt nog om voort te gaan! Ieder oogenblik dralens doet den overmoed van den vijand wassen, die in deze ure misschien reeds bezig is...! Eeuwig gebedijde, doe mij bedaard blijven, opdat mij geen woorden ontsnappen, die mij tegenover mijne kinderen zouden berouwen! Laat mij niet vergeten dat ik de vrouw ben van dien man!"

»Bedaar! Bedaar, Henriëtte!" vermaande Karel, die het evenwel niet waagde haar aan te zien. »Indien ik dit oogenblik nog weifel, is het waarlijk niet omdat ik voor mij zelven geene partij koos, maar omdat ik aan u en onze kinderen denk! Indien het plan eens mislukte..."

»Maar het kan niet mislukken. Gij komt met musketten en zwaarden, en zij daar ginder kunnen niets dan woorden daartegen zetten!"

»Indien er eens een algemeen oproer uitbarstte, lichtvaardig!"

»Dan zullen wij het dempen met diezelfde musketten en zwaarden! Een oproer? Op de Parlementsbanken hebben ze moed, maar overal elders loopen ze als hazen. Onthalen ze ons niet bijna iederen dag op dat ellendig spel? Maar al ware dat alles niet zoo, er dient een daad van moed verricht, een schitterend voorbeeld aan den hoofdmutter gesteld, en dat wel spoedig; want weet ge, wat thands in St. Stephens kapel in beraadslaging is? Ik word door het Huis der Gemeenten bij dat der Lords van de misdaad van hoogverraad aangeklaagd; ik, de Koningin, uw vrouw, de moeder uwer kinderen!"

Karels gelaat bestierf. »Onmogelijk!" fluisterde hij.

»Van morgen vroeg ontving ik een briefje, dat het mij meldde."

»Een logen! Wie schreef het?"

»Het was ongeteekend, maar de hand herkende ik en den stijl ook. Het kwam van Lucy Percy, dezelfde, die gister avond ook zoo goed onderlicht was."

»Waarom teekende zij het briefje niet? Waarom..."

»Wij hebben geen tijd dat te onderzoeken! Ik geloof haar ditmaal, en daarom vraag ik u voor het laatst of ge den tocht wilt ondernemen; zoo niet, dan plaats ik mij aan het hoofd uwer soldaten!"

»U in staat van beschuldiging stellen! Neen, zoo ver wagen zij niet te gaan; dat zou een domheid zijn."

»Bij de Heilige Drieuldigheid! bezweer ik u te gaan, of ik moet besluiten te vertrekken en bij mijn broeder een veiligheid zoeken, die ik bij mijn gemaal niet kan vinden! Karel, Karel! wat ik mij in u bedroog!" riep zij snikkend uit.

»God is mijn getuige, dat mij geen andere weg openstaat! Wees goedsmoeds, Henriëtte! u zal geen hair worden gekrènt zoo lang deze handen nog een zwaard kunnen houden. Henriëtte, hoort ge binnen een uur geen slechte tijding van mij, dan moogt gij gelooven, dat ik, teruggekeerd, weêr meester in mijn rijk zal zijn!"

»Thands zijt ge de ridderlijke held van weleer!" riep zij uit, hem omhelzend. »Ik hoopte ook wel, dat uwe goedertierenheid nimmer tot zwakheid ontarden zou. Gij overwint zoodra gij dat maar wilt. Vaarwel!" Hij wuifde haar met de hand een hartelijk vaarwel toe, en vertrok met het onwrikbare voornemen om de gewichtige zaak ten einde te brengen. Het in staat van beschuldiging stellen zijner echtgenote moest tot elken prijs voorkomen worden. Het was het misdadigste opzet, dat in het brein van Pym was uitgebroed, een vergriep zoo verregaand honend voor de koninklijke Majesteit, dat de daad, die hij voornemens was te verrichten, thands voor zijne consciëntie ten volle gerechtvaardigd was. Hij schreed haastig voort en wilde de noodige bevelen geven, om de soldaten van de lijfwacht en de desperado's, die zich bij hen hadden aangesloten, in het gelid te doen treden, toen Hyde zijne opwachting kwam maken, met wien hij wel genoodzaakt was zich in een der meest afgelegen vertrekken te gaan onderhouden. Het voorzichtige Parlements lid kwam hem nog te elfder uur tot uitsel bewegen. Ditmaal hoorde de Koning hem ten einde toe aan, want hij voelde in zich zelven dat alle weifeling een einde had genomen, en dat de vastheid van zijn besluit bestond was tegen de redenen vanden welbespraakten dienaar. Wel schokte hem de mededeeling, dat er geenerlei sprake was van eene aanklacht tegen de Koningin; maar na het onderhoud met deze viel er aan terugtreden niet meer te denken en kwamen hem de ondergane beleedigingen meer dan voldoende voor om een onverwijlden aanval te wettigen. Hij bleef Hyde echter bedaard aanhooren en maakte geene tegenwerpingen, maar verklaarde ten slotte dat hij bleef bij zijn besluit. Hyde, die hetzelfde eenige dagen vroeger ook had gehoord en toen Zijne Majesteit toch had doen wisselen van houding, verliet hem met de vaste overtuiging, dat eigen nadenken in de eenzaamheid hem ook thands den goeden raad van zijn dienaar zou doen opvolgen. Dit was echter geenszins het

geval; want nauwelijks was Hyde vertrokken, of Zijne Majesteit liet de manschappen bevel geven om aan te treden, wat echter met vele moeielijkheden gepaard ging, daar verscheidene hunner een wat te ruim gebruik hadden gemaakt van 's Konings mildadigheid in het verstrekken van geestrijk vocht, en eerst na veel inspanning en herhaalde aanmaning de ontvangen bevelen in staat schenen op te volgen.

Middelerwijl was Mylady tot Hare Majesteit toegelaten, die haar met een zweem van de vroegere welwillendheid ontving. Lucy was dezelfde als altoos, vol bezorgdheid voor de gezondheid Harer Majesteit, welke, te oordeelen naar het matte bleek van de wang, wel iets te wenschen overliet.

»Toch deert mij niets!» hernam Hare Majesteit, die niet na kon laten telkens op de klok te zien en de minuten scheen te tellen.

»De inspanning leidt menigmaal tot overspanning, en deze tot gevoelloosheid, hetgeen gevaarlijk kan zijn bij een zoo teder gestel als dat Uwer Majesteit.»

»Gij doelt daar dikwijls op; gij houdt mij dan wel voor zeer zwak.»

»Ik houd Uwe Majesteit integendeel voor zoo sterk, dat ik den grootsten muiter op 's Konings gebied niet tegen haar bestand acht.»

»Ook Pym niet, die mij van hoogverraad wil doen aanklagen?»

»Wil hij dat werkelijk?»

Henriëtte zag haar scherp aan. »Dat verrast u?»

»In geene deele. Ik heb uwe Majesteit meermalen op de mogelijkheid van zulk een vermetelen aanval gewezen.»

»Het is waar. Gij deedt het meermalen; wanneer het laatst?»

»Het juiste oogenblik kan ik niet met zekerheid bepalen; maar behoeft dat ook wel, om er al of niet waarde aan te hechten?»

»Maar ik begrijp u in het geheel niet, Lucy! Gij erkent, er mij vroeger over gesproken te hebben: waarom verzwegen, dat gij het nog dezen morgen deedt?»

»Heeft Uwe Majesteit mijne hand dan toch werkelijk herkend? Kan zij nog gelooven, dat ik haar een gewichtige tijding konde brengen?»

»Zonderlinge vraag! Even zonderling is uwe handelwijze, om mij zulk een bericht ongeteekend te doen toekomen.»

»Wat ik mededeelde had ik vernomen door mijne betrekkingen met de andere partij. Mocht ik mij in de waagschaal stellen door zulk een briefje tegen mij te doen getuigen...? Met de tegenwoordige gezindheid Uwer Majesteit te mijwaards zou dat briefje werkelijk wel eens tegen mij als getuige kunnen worden gebezigd. Men benijdde mij omdat ik vroeger in de gunst Uwer Majesteit deelde!»

»Lucy! gij vergist u! Eens twijfelde ik aan uwe oprechtheid of liever leerde men er mij aan twijfelen, maar sedert gisteren avond mag ik u niet langer wantrouwen. Verbeeld u ook wat er is voorgevallen...» Zij maakte zich gereed het gezicht te vertellen, dat zij zich verbeeld had te zien, maar

Mylady, die, hoe groot hare zelfbeheersching ook ware, haar koortsig ongeduld, dat haar als verteerde, niet bedwingen kon, had de stoutheid haar in de rede te vallen en de opmerking te wagen, dat Hare Majesteit zelve het slachtoffer was harer goedhartigheid, welke haar iets deed beweren waarvan zij nog niet in haar binnenst overtuigd was.

»Uwe Majesteit blijft mij nog wantrouwen. Vroeger bewees zij mij de eer mij in de gewichtigste oogenblikken te raadplegen, ware het maar alleen om zich afleiding te verschaffen... Thands houdt zij alles voor mij verborgen en vergis ik mij niet, dan is toch de tijd van rust nog niet voor haar angebroken. Zij deed mij in betrekking treden met hare vijanden. Dat was wreed; want nu ken ik wel de aanslagen tegen hare veiligheid gesmeed, maar weet ik niet of zij de middelen, die haar ten dienste staan, werkelijk bezigt om zich niet alleen te verdedigen, maar ook om zich de zege te verschaffen.»

Daar sloeg de klok in het naburig vertrek, en een sekonde later ook in dat, waar zij zich thands bevonden. Hare Majesteit vatte met heftigheid beide handen van Lucy Percy, en haar met van vreugde stralende oogen aanziende, riep zij haar toe: »Verblijd u, met mij, Lucy! want ik heb reden te vermoeden, dat Zijne Majesteit thands meester in zijne Staten en Pym met de anderen in hechtenis is!»

Er voer eene ijskoude rilling door de leden der vriendin. »Die krijgsknechten, die ik straks aan de poort zag, ze waren dan toch bestemd...?»

»Om Pym en de anderen, die de Gemeenten niet uitleveren wilden, des noods met geweld uit hunne vergadering te halen, en Karel zal geslaagd zijn aan het hoofd van zulke beproefde getrouwen! Ik ben er nu zeker van, dat de adders reeds op weg zijn naar den Tower.»

»Ging Zijne Majesteit dan... reeds voor lang...?»

»Voor een uur.»

»God weet het wat hem overkomen is... het volk was van morgen reeds zoo zeer in gisting... Vergun mij dat ik iemant op kondschap doe uitgaan... Ik ben terug, dadelijk terug!» stamerde Mylady, wie het voor de oogen schemerde en die zonder verklaring te geven van hare, minst genomen vreemde, handelwijze of verlof tot vertrekken af te wachten, heen was gesneld.

»Zij is ons huis toch wel genegen,» prevelde Henriëtte, toen zij zich alleen bevond.

Mylady was de voorvertrekken doorgeijld waar een talrijke schaar bijeen was, angstig wachtend naar eene zekere tijding van hetgeen er eigenlijk voorviel. In aller midden bewoog zich een bevallig jonkman, een zekere Kapitein Langres, geattacheerd aan het Fransch Gezantschap. Zoo als men elkander toefluisterde, was hij een bijzonder gunsteling van Zijne Eminentie den Kardinaal, die hem met een of ander geheim doel naar Londen had afgevaardigd, waar hij wel de taak scheen te moeten vervullen van vredestichter, daar hij zoo wel een welkome gast in White-hall als bij Pym en Hampden was. Hij

behoorde tot de vereerders van Lady Carlisle, tot hen, die *madrigaux* en sonnetten maakten op haar macht en haar schoonheid en tevens elegiën op haar vroegtijdig afsterven van de wereld, hoewel hij het minst van allen zich daarover te beklagen had, daar Lady Carlisle hem met eenige andere vernuften van tijd tot tijd en *petite comite* te harent ontving en dan de verrassendste blijken gaf van hare bekendheid met de wereld, welke zij afgestorven heette. Nauwelijks had hij haar ontwaard of hij trok zich terug uit den kring waarin hij zich bevond; hij was haar ter zijde, zoodra zij de menigte was doorgeijld en zich in de gaanderij bevond.

»Langres, voorkom het bloedvergieten indien het nog mogelijk is. Karel is naar St. Stephens kapel opgetrokken. Waarschuw Pym en de anderen! Maar het zal te laat zijn... Hoe lang zijt ge hier?»

»Nog geen half uur! Toen ik hier kwam zag ik den hoop rinkelrooiërs, die zij soldaten noemden, juist aantreden.»

»Dus waren zij toen nog niet weg? God zij dank, dan kunt gij ze nog voorkomen, als ge den kortsten weg neemt.»

Het onderhoud met Hyde en de wildheid zijner soldaten had Karel Stuart een kostbaren tijd doen verliezen. Langres ijde heen, daartoe niet alleen overgehaald door de betooverende oogen der schoone Erinny's, maar ook aangespoord door zekere geheime instruktiën Zijner Eminentie, die de zegepraal van den Koning van Engeland niet van harte wilde en dezen wel voortdurend eenigen arbeid binnen 's lands gunde. Hij deed meer dan hij had kunnen beloven. Hij rende den weg op, die White-hall van St. Stephens kapel scheidde, en klom zelfs, — tijdgenoten verzekeren het in vollen ernst — de daken over van eenige der aan het Huis der Gemeenten belendende huizen. Hij klopte aan, terwijl hij een verward gedruisch van stemmen, van uit de King-street voortkomend, vernam, waar Karel Stuart, omringd van zijne gewapenden, een beangsten volkshoop voor zich uitjoeg, die zich in allerijl bij zijne nadering naar alle kanten verspreide. Een oogenblik later was de tijding, die Langres bracht. Pym in het oor gefluisterd en beval de overgrootste meerderheid der aanwezigen, voor wie het donker vermoeden thands gewisheid geworden was, hem en de andere aangeklaagden zich te verwijderen en in veiligheid te stellen. Een indrukwekkend gezicht bood die vertegenwoordiging des volks, waar te midden der verdrukking de eerste klanken der vrijheid waren gestamerd, waar zoo menig bezielend en bezielend woord gedurende eeuwen had geklonken, en den machtigen der aarde niet alleen het bestaan, maar ook de rechten van de namelooze menigte onder hen op den bodem der maatschappij herinnerd werden. Velerlei strijd was hier gevoerd, en niet altijd teekende de stift der historie, die zoo gretig de bloedige worstelingen op het slagveld vermeldt, de hier behaalde zegeprelen of geleden nederlagen op, ofschoon zij de menschheid op de baan der ontwikkeling verder voort deden schrijden dan zoo

menige bloedige veldslag. Hier was de oefenschool van zoo velerlei aanleg en gave, de geboorteplaats van zoo menigen weidschen naam, niet door erfopvolging, maar door eigen kracht verkregen; hier in deze enge ruimte, zoo onaanzienlijk, zoo schamel zelfs, was de toekomst van een geheel rijk, misschien van geheel Europa, besloten. Waar school de macht dier vergadering in dezen gewichtigen oogenblik, terwijl de Soeverein oprukte aan het hoofd van honderden gewapenden, die slechts op een wenk wachtten, om aan te vallen op hen die weerloos waren? De drager van de roede, een paar mannen van wapenen, eenige van de Londensche *Train-bands*, die aan den ingang post hadden gehad, zullen hen die binnen zijn, toehet kunnen beschermen! De meerderheid wenscht dit zelfs niet, want de wacht van *Train-bands* wordt weggezonden en de deur is geheel onbewaakt. Toch wordt geen enkele stem vernomen, die van eenige vrees, van eenige weifeling, van eenig toegeven spreekt.

Een doodsche stilte heerscht, nu de Koning tusschen een rij van gewapenden, die zich in Westminster-hall had geschaard, doorstapt, op den drempel verschijnt en slechts met moeite den opgewonden krijgshoop bedwingt, die hem volgen wil in het heiligdom van het Engelsche volk, waar nog nimmer een gewapende, en slechts eens een Koning van Engeland, namelijk Hendrik VIII, den voet zette.

De geheele lengte van de vergaderplaats der Gemeenten was iets minder dan de breedte van Westminster-hall. Oorspronkelijk en schoon door zijn rijke architectuur en versierd schilderwerk van de 13de Eeuw, had de hal echter ieder spoor daarvan verloren onder de houten beschotten of de witkalk, na de Reformatie er op gebracht, toen er mede een nieuwe vloer boven en een nieuw dak onder het oude was gemaakt, waardoor de evenredigheden van het geheel nog meer werden vernietigd. Aan het westelijk-einde was de ingang tusschen eenige rijen banken voorbij de balie en onder een gaanderij, waarnaar de leden opklommen langs een ladder, die in den hoek rechts naast het Zuider-venster stond. Aan het Oost-eind, voor een groot venster, dat het uitzicht gaf op de rivier, stond de stoel van den *Speaker*; en een weinig vóór dezen en bijna in het midden van de zaal stond de tafel van den schrijver, die met zijn gezicht naar den staf — het zinnebeeld van de macht van het huis — en zijn rug naar den *Speaker* zat. Ter linker- en rechterzijde van dezen zaten de leden op lange banken, amfiteatersgewijze rondlopend. Daar zaten ze, puritein en kavalier, pit en merg van Englands kracht en vermogen, het gelaat zwaar gebaard, stemmig en streng, of, naarmate de kleedij minder somber was en met een lint of borduursel versierd, vrolijker van uitdrukking en spiegel van een gemoed, ontvankelijk voor de vreugden van het ondermaansche! Voor het grootste gedeelte echter waren die aangezichten vermagerd onder angstige gedachten en afmattende vrees, met rimpels beploegd door den zwaren arbeid, mat en moede van de

verandwoordelijkheid en de zorg, die hen bij iederen stap verzelde, dikwerf ook van de lange kerkering, die zij ondergaan hadden. Daar zaten zij, de hoog gebolde hoeden op, den Spaanschen mantel om, het zwaard aan de heup, zij, door geboorte, door rijkdom, door talenten vooral, de uitstekendste volksvertegenwoordigers der wereld. En daar, voorzittende in zijn grooten stoel, boven op den rug prijkende met het wapen van Engeland, zat Mr. *Speaker*, gedekt, gemanteld en gewapend als al de overigen! Even voorbij de galerij aan den ingang ter rechter en in de nabijheid van de balie, zat gemeenlijk John Pym en vlak achter hem diens groote bondgenoot, John Hampden, en verder naar achter, bijna geheel tegen den muur, Oliver Cromwell.

Het ging onopgemerkt voorbij hoe de oogen van dezen bliksemden, hoe diens machtige spieren zich bewogen toen Karel Stuart zichtbaar werd. Zijne Majesteit zag het niet, en al had hij het gezien, hij had dat lompe rondkopsgezicht nauw zijner aandacht waardig gekeurd. Zijn oog was dadelijk gericht op de plaats waar Pym en Hampden gewoonlijk zaten, een plaats, die hem nauwkeurig moest zijn aangeduid, daar zijn speurend oog geen oogenblik zich vergiste, maar terstond de zitplaatsen dier twee vond. Zij waren leë! Aller blikken volgden dien Zijner Majesteit en veler lippen, straks nog trillend van vrees voor het nakend onheil, plooiden zich tot een sarkastischen lach. Het bleef een ademlooze stilte. Zijne Majesteit had na den eersten stap een tweeden gezet en thands den drempel overschreden, alleen gevolgd door zijn neef Karel, den oudsten broeder van Prins Rupert. De deur beval hij open te houden. Voor allen waren nu de gewapenden zichtbaar, die in Westminsterhall en in het voorportaal stonden, gewapend met zwaarden en pistolen. Een hunner was zelfs naast de deur gaan staan, met het zwaard in de schede omhoog geheven, terwijl een ander, op zijn zwaard leunend, op den drempel had post gevat.

Nog altijd bleef de stilte voortduren. Mr. *Speaker* met den staf van het Huis op de tafel voor zich, staarde voor zich uit op de leden, en deze wederkeerig op hem. Toen Zijne Majesteit de balie voorbij was, stond de geheele vergadering als één man op en ontdekte zich het hoofd, waarop Zijne Majesteit mede zijn hoed afnam. Man aan man hadden zij zich geschaard, maar Pym was er niet; hij bevond zich niet in het Huis! De prooi was Karel ontsnapt, juist op het oogenblik dat hij haar had meenen te grijpen. Indien hij langs den stoel van den *Speaker* door het groote venster op de rivier had gezien, dan zou hij juist dit oogenblik een boot hebben zien wegvaren, beladen met de vijf aangeklaagden, die zich in de City gingen verschuilen.

Altijd nog dezelfde beklemmende, benauwende stilte! Zijne Majesteit trad voort naar den stoel van den *Speaker*; nog altijd dwaalde zijn oog langs de rijen van koude, strakke aangezichten, die hem onafgebroken bleven aanzien. Dat hij ze kon doen afwenden, die glazige oogen, wier blikken als met

onzichtbare kracht hem den ademtucht schenen te belemmeren! Een woord van Zijne lippen, en de kogels zouden fluiten en die balsturige onderdanen zouden neêrziggen voor de punt van de zwaarden zijner dienaren! Hij kon dat woord spreken; hij had de m a c h t er toe!.... Maar ook den m o e d? Mischien, indien het Huis zijne bevelen niet gehoorzaamde en hem niet op staanden voet de aangeklaagden uitleverde. Hij had een besluit genomen en trad met eenigzins vasten stap voort, naar weerszijden buigend, hetgeen door de Gemeenten beantwoord werd. Toen hij den stoel van den *Speaker* naderde, stond deze op en trad hem een paar stappen te gemoet, waarop Zijne Majesteit voor het eerst een woord wilde of kon spreken.

»Mr. *Speaker*,» zeide hij, »ik moet voor een oogenblik gebruik maken van uw stoel.» Daarna klom hij op de verhevenheid en stond voor den zetel, waarin hij echter niet ging zitten. Weder duurde het ettelijke oogenblikken, terwijl hij in het rond zag en die koude oogen op zich voelde rusten; maar eindelijk vervolgde hij haperend en hortend: »Mijne Heeren! het spijt mij, dat ik om zulk een zaak tot u heb moeten komen. Gister zond ik u een dienaar om eenigen uwer te vatten, die op mijn bevel van hoogverraad waren beschuldigd; daarop had ik van uwe zijde gehoorzaamheid verwacht en geen boodschap. Ik moet u verklaren dat, hoewel geen Koning van Engeland meer voor uwe privilegiën zorgen en ze met meer inspanning van alle krachten handhaven zal dan ik, niemand in zaken van hoogverraad een privilege bezit; en daarom kom ik, om te vernemen of ook eenige der aangeklaagden zich hier bevinden.» Hij poosde een oogenblik, en steeds schuchterder om zich heenziende, vervolgde hij linksch en zwak: »Ik zie niemand hunner, en mij dunkt ik zou ze toch herkennen.» Met eenige verheffing van stem ging hij voort: »Want ik moet u zeggen, Mijne Heeren, dat zoolang de lieden, die ik heb aangeklaagd (van geenlichte misdaad, maar van verraad!), hier zijn, kan ik niet verwachten, dat dit Huis den rechten weg zal betreden, hetgeen ik toch van harte moet wenschen. Daarom ben ik hier gekomen om u te zeggen, dat ik ze moet hebben, waar ik ze ook vind!»

Weder hield hij op en wachtte eenige sekonden, maar geenerlei geluid werd gehoord dan eenige vloeken van de soldaten in het voorportaal en het gekletter van staal. Het was of Zijne Majesteit zou stikken in de benauwende stilte. »Is Mr. Pym hier?» vroeg hij luide en met een rauwe stem.

Maar niemand gaf hem antwoord.

»Is Mr. Hampden onder u?» minder luid klonk deze tweede vraag.

Hetzelfde zwijgen: niemand gaf antwoord.

Die toestand was niet langer te verduren. Hij gevoelde zelf op dit oogenblik niet de meerdere maar de mindere te zijn, vooral omdat hij aan zijn wild gevolg daar buiten, dat hoe langer hoe ongeduldiger werd, het sein tot den aanval niet waagde te geven.

Nu de aangeklaagden niet meer in het Huis

waren, kon hij den aanval en de bloedstorting, die daaruit zeker zouden voortvloeien, geenerlei glimp van gerechtigheid geven. Ook had hij zich te midden van den vijand gewaagd, die, hoe lijdelijk misschien anders ook, het tegenover zijne gewapenden veel minder, en het misschien in het geheel niet tegenover hem, bij eenigen aanval van zijne zijde, zou zijn. Maar eenig antwoord moest hij ontvangen; de stilte moest worden afgebroken; de pijnlijke gewaarwording, als of hij zich onder een reeks spoken bevond, die in hun zwijgen hem bespotten, moest tot elken prijs een einde nemen. »*Mr. Speaker!*» zeide hij dan ook ten laatste, zoo hoog en streng als hem dat in dit oogenblik nog mogelijk was, »wij wenschen van u antwoord te ontvangen op onze vraag: Zijn de aangeklaagden hier, zoo lever ze mij uit; zoo niet, waar zijn ze dan?»

Lenthall, de Voorzitter of *Speaker*, die altijd eerbiedig met ontblooten hoofde was blijven staan, knielde thands neder en voerde Zijne Majesteit met alle vertoon van ontzach te gemoet: »Ik heb noch oogen om te zien, noch een tong om te spreken op deze plaats, dan zoo als het Huis, welks dienaar ik hier ben, mij belooft te bevelen, en ik bid Uwe Majesteit nederig om verschooning, dat ik geen ander antwoord dan dit kan geven op de vraag, welke Uwe Majesteit behaagde tot mij te richten.»

Na deze woorden werd het wederstil als voorheen. Karel begreep, dat het grootsche plan, met zooveel omzichtigheid, zoo als het hem altijd nog toescheen, aangelegd, met zoo veel krachten moed uitgevoerd, geheel was mislukt. Het was of al de gevolgen van den gedanen stap, — een niet te vernietigen argwaan, een niet weêr uit te doven wrok, — hem voor den geest kwamen in hun geheelen omvang. Wraakzucht en vrees kampten in zijn binnenst om den voorrang. De laatste alleen hoorde men in de woorden, welke met een verlegen houding werden uitgesproken: »Wel, nu ik al de vogels gevlogen zie, verwacht ik dat gij ze mij zult zenden, zoodra zij hier teruggekeerd zijn. Ik verzeker u, op het woord van een Koning, dat ik nimmer het oefenen van eenig geweld bedoelde, maar dat ik jegens hen langs den weg van wet en recht zal handelen, want ik meende nooit iets anders. En nu ik bemerk, dat ik datgeen, waarvoor ik hier kwam, niet kan doen, acht ik het geene ongeschikte gelegenheid om te herhalen wat ik reeds vroeger gezegd heb, dat ik, wat ik ten gunste en ten goede mijner onderdanen gedaan heb, voornemens ben te blijven doen. Ik wil u niet langer ophouden, maar ik blijf verwachten, dat gij ze mij, zoodra zij in het Huis zijn teruggekomen, zenden zult; anders....» en hier verried zich de wrok, die in zijn binnenst gloeide, »moet ik mijn eigen weg volgen om ze te vinden, want hun verraad was laag en gemeen, ja zulke een wandaad, dat gij allen mij moet danken haar ontdekt te hebben.» Na deze woorden wierp hij een snellen blik om zich heen, terwijl houding, gebaar en geaatsuitdrukking toorn te kennen gaven, en ging hij heen langs de zuidzijde van des klerks tafel,

achtervolgd door zijn neef. Maar hij vertrok niet zoo als hij gekomen of in aller midden ontvangen was. Een dof gemompel liep de rijen rond en eer hij den drempel van den uitgang had bereikt, hoorde hij reeds kreten, die hem als een strijdleuze in de oogen drongen, kreten van: »Onze Privilegiën! onze privilegiën!» Tot in het voorportaal en in Westminster hall vernam hij die kreten en daar paarden zij zich aan die zijner soldaten, ontevreden, dat hun de beloofde prooi ontgaan en niet vergund was geworden het zwaard uit de schede te trekken.

Een geweldige indruk bracht de tijding van het plaats gehad hebbende in de City en in de Graafschappen te weeg. Had ieder ook iets gewichtigs vermoed, nu het bekend was geworden, welke aanval geschied was en op welke wijze men dien gewaagd had, was aller verwachting overtroffen. De vijf aangeklaagde leden waren in de City gevlucht, waar zij met de grootste blijken van achtung en liefde werden ontvangen en gehuisvest; waar al wat weêrbaar was te wapen vloog, waar de poorten werden gesloten en wachten van gewapenden als in tijden van burgeroorlog de straten doorkruisten, ieder winkel en kantoor gesloten was en men den dood zwoer aan de desperado's Zijner Majesteit. Het Huis der Gemeenten schorste terstond na het vertrek des Konings zijne zittingen, maar benoemde een Kommissie, om de loopende zaken te regelen en op een geschikten tijd en plaats voorstellen aan het Huis te doen omtrent de te nemen maatregelen. Dat besluit gaf blijk van de meeste voorzichtigheid en den grievendsten argwaan: het Huis der Gemeenten wilde zich ontfefbaar maken door voor het oogenblik te verdwijnen.

Hare Majesteit was in de blijdeste verwachting in White-hall achtergebleven, met ongeduld den terugkeer haars gemaals verheidende, die voorzeker zegvierend zijn intocht zou doen. Was het denkbaar, dat de praters daar ginder den dollen moed zouden hebben zich tegen de koninklijke macht, gesteund door het geweld van wapenen, te verzetten? Zijne Majesteit moest op dit oogenblik reeds de beschuldigden in zijne macht hebben; en met hunne inhechtenisneming was de strijd geëindigd, want, wat zou een ordeloze hoop zonder hoofdliden vermogen? Wat er gebeurd was, wat haar wachtte kon zij in de verste verte niet gissen. Wel begon haar het wachten te vervelen en boodschapten een der dienaren, die zij op kondschap had uitgezonden, dat er een dof rumoer door de lucht liep van verzet, dat de winkels overal gesloten waren en er ontzachelijke troepen van burgers waren saamgeschoold; maar nóg kon zij de waarheid niet vermoeden. De tijd, door Zijne Majesteit voor den duur van den tocht bepaald, was reeds lang verstreken en nog kon zij hem niet als werkelijk heerscher omhelzen. Ware Mylady slechts gebleven om haar den langen voortkruipenden tijd te verkorten! Maar ook die bleef uit en had zich sedert haar raadselachtig verdwijnen niet weder doen zien. Van anderen had zij vernomen, dat Mylady met Kapitein Hercule Langres in

druk gesprek in de gaanderij was gezien en eenige oogenblikken later geheel onverzeld het paleis had verlaten. Gelukkig, dat Hare Majesteit het zoo bedekt gehouden voornemen niet eer had bekend gemaakt, want in dat geval zou het plotseling verdwijnen harer bijwijlen zoo raadselachtige vriendin aanleiding hebben kunnen geven tot eene vernieuwde vrees voor verraad: nu echter kon dit laatste niet gepleegd worden, al mocht het ook blijken, dat de verschijning in de kapel haar ook werkelijk eene goede waarschuwing ware geweest. Maar Lucy Percy mocht het afschuwelijk wezen zijn, dat men haar zoo menigmaal had afgeschilderd, op dit oogenblik had de Koningin haar toch hier willen zien, met haar willen praten, door haar de kruipende uren willen voortdrijven. Daar trof haar oor eindelijk eenig hoefgetrappel en een verward geluid van stemmen; daar klonk haar de mare toe: »Zijne Majesteit is in aantocht,» en weldra: »Zijne Majesteit stijgt af, maar zijn gelaat is als dat van den vertoornen Jupiter!» en weinige oogenblikken later wist zij de waarheid, vernam zij van de lippen haars gemaals, wiens tong bij de bekentenis weérbarstiger was dan ooit, de mislukking van het plan.

»Zij waren verdwenen; zij gingen de rivier op toen ik aankwam en vóór dat mijne soldaten al de uitgangen konden bezetten... zij hebben kennis moeten dragen van mijne aankomst.»

»Dus verraden... ons plan verraden!» zeide Henriëtte doodsbleek en met klapperende tanden.

»Ze zijn mij ontsnapt... voor ditmaal... maar hebben moet ik de adders... hebben moet ik ze...»

De vroegere besluiteloosheid was werkelijk verkeerd in halstarrigheid. Tegenover de boodschappers uit den boezem van het Parlement, dat hem in de meest nederige bewoordingen tot matiging vermaande, bleef hij hoog en streng op zijne vordering tot uitlevering der aangeklaagden staan. Het betrof naar zijne schatting thands zijne eer als Koning, als man! En toch, hoe vele waarschuwingen kwamen hem niet toe, hoe vele teekenen van den zin en de neiging van een groot deel zijns volks! Hij had vernomen dat de vijf aangeklaagden nog altijd in de City zich verscholen. Hij begaf zich derwaards, waar hij met den meesten eerbied door den Raad, met den Lord Mayor aan het hoofd, ontvangen en aan den disch van een der Sheriffs feestelijk werd onthaald. Hij eischte de schuldigen op — men schonk hem den eelsten wijn, men reikte hem het kostelijkst gerecht; men gaf getuigenis van trouw en verknochtheid aan den geheiligden persoon Zijner Majesteit, maar men leverde hen niet uit. Weinige dagen na dat vruchteloos bezoek begon de Kommissie uit het Huis der Gemeenten in dezelfde zaal waar Zijne Majesteit zoo eerbiedig was ontvangen, hare onderzoekingen. Het bleek, dat er ammunitie uit den Tower was gevoerd naar White-hall, dat er nog meer kostbaars derwaards was gebracht, dat de Gemeenten bedreigd waren geworden door de woeste mannen van wapenen, die Zijne Majesteit hadden vergezeld. Een petitie werd ontworpen, en Zijne Majesteit and-

woordde er op met eene proklamatie, waarbij alle magistraatspersonen gelast werden de van hoogverraad aangeklaagde personen te vatten. Maar tegelijkertijd brachten honderden van zeelieden en matrozen een petitie, van duizenden handteekeningen voorzien, waarbij aan de Kommissie hunne diensten en hun geleide van Westminster naar Guildhall werd aangeboden, waarop de Londensche leerjongens en winkelbedienden een dergelijk aanbod deden voor de terugreis van de City naar Westminster, beide welke aanbiedingen werden aangenomen. Aldus goed bewaakt en steunende op de goede gezondheid der geheele stad, waagden zij, na het onderzoek gesloten te hebben, haar gevoelen uit te spreken. Het was een oorlogsverklaring, wel niet bij het schetteren der trompetten den vijand beteekend, maar daarom niet minder openbaar en indrukwekkend. Zij verklaarden, dat de privilegiën van het Parlement en de vrijheid van den onderdaan verbroken en geschonden waren en niet ten volle konden worden gewroken, ten zijhet Zijner Majesteit behagen mocht de namen der personen te ontdekken, die hem hadden aangeraden de kamers en papieren der vijf aangeklaagden te verzegelen, een dienaar van het gerecht naar het Huis der Gemeenten te zenden om hen op te eischen, verscheidene bevelschriften uit te vaardigen om hen te vatten, zelf in eigen persoon in het Parlement te komen, enz.; opdat die personen hunne verdiende straf mochten ontvangen.

»Tóch zullen zij mij uitgeleverd worden!» prevelde Zijne Majesteit, de hand geslagen aan het gevest van het zwaard.

Hare Majesteit scheen den vroegeren heldenmoed te hebben prijs gegeven, want haar gelaat had eene sombere uitdrukking, en hare lippen stamerden geen enkel woord van bewondering voor de volharding, waarvan haar heer en gemaal thands blij gaf. Geen oogenblik kon zij het aan haar gepleegde verraad vergeten, daar zij alleen daaraan het mislukken toeschreef van een plan, dat haar heer en gemaal eene algeheele overwinning had moeten verzekeren. Hare neêrslachtheid ergerde Karel, die in de laatste maanden vooral op haar had gesteund en thands den schoor zag wankelou waarop hij ook nu wilde bouwen. Hoewel hij zich innerlijk niet ontveinen kon verslagen te zijn, toonde hij een opgeruimd voorkomen en gewaagde hij er van, eerlang een feestbanket aan te richten in de groote eetzaal, het meesterstuk van de bouwkunst van Meester Inigo Jones. Een groote receptie zou echter voorafgaan en de dag van den 10^{den} Januarij was daarvoor bepaald. Met de meeste klem betoogde Karel zijne gemalin, dat het noodig was zich onverwonen, zich blijmoedig te toonen te midden van den adel, en ofschoon zij de noodzakelijkheid daarvan erkende en beloofde haar verleden getrouw te zullen zijn, vreesde hij, dat zij daartoe niet bij machte zou wezen. Zij overtrof echter zijne stoutste verwachting. Met een scherts op de lippen wachtte zij hem op in haar kostbaarst pleeggewaad, schitterend van edelge-

steenten, die weldra voor eene andere bestemming zouden worden gebezigd. Hij vond haar in gesprek met een ouden bekende, met François Gruau, die weder op het bevel Zijner Eminentie de zee was overgestoken, om Hare Majesteit te dienen waar dit noodig mocht zijn en voortaan, onder de hoede staande van den Franschen ambassadeur, tegen elken aanval van het Parlement veilig was. Hij had Hare Majesteit een brief gebracht van haar broeder en een mondelinge boodschap Zijner Eminentie. Zoo als gewoonlijk gold deze meer dan gene, want bepaalde zich de brief tot betuigingen van genegenheid, de boodschap behelsde de verzekering, dat men te zijner tijd een dochter van Bourbon tegen het oproer zou weten te beveiligen.

»Wij behoeven den strijd nog niet op te geven.» fluisterde zij haar gemaal toe, terwijl deze haar bij de hand nam, »ik heb beloften van hulp! Hoon voor hoon, Karel! Onze wraak moet treffend zijn!»

Weder was zij de speelbal van den gehaten Kardinaal, die in het belang zijner staatkunde een gruwzaam spel met haar en haar gemaal dreef, daar hij Hercule Langres ook met een heimelijken last had overgezonden, maar een last, zoo als uit diens handelwijze had kunnen blijken, van een geheel anderen inhoud als die van François.

»Stil, stil! de muren hebben ooren!» hernam de Koning van Engeland, die zich zelfs in zijn paleis niet meer zeker achtte.

Middelerwijl was François naar het vertrek, dat hij vroeger bewoond had, teruggekeerd, waar hij weder aan de oude tafel wilde plaats nemen, na de deur zorgvuldig te hebben gesloten; maar een zacht kloppen meldde een bezoeker. Wie kon dat zijn? Wie was nu reeds van zijne terugkomst onderricht? Hij, zoo vreesachtig van nature, trilde aan al zijne leden. Het kloppen hield aan, en eene stem suisde hem tegen, wier geluid zijne verbazing ten top voerde. Hij opende snel en Jean van Verviers stond voor hem.

»Sluit de deur weder!» gebod deze op fluisterenden toon »en schuif dien stoel verder het vertrek in. »Ik weet alles,» vervolgde hij, toen hij zich had nedergezet en de ander in een oodmoedige houding voor hem stond, gij hebt uwen post verlaten, zonder dat ik u daartoe verlof had gegeven.»

»Ik moest, Monsignore!»

»Gij moest niet, want ik was niet hier om u dat te zeggen. Hadt ge nog gescholen, totdat het onweer voorbij was gegaan, ik zou u kunnen verschoonen; maar als een lafaard zijt gij de zee overgestoken en hebt ge de haan vrij gelaten aan een listige vrouw.»

»Ik ben toch teruggekeerd, Monsignore!»

»Gij waagt mij dat nog te zeggen, mij, die weet wat in u is. Gij waart met terug te komen niet uwen plicht gedachtig; maar wel de zinnelijke liefde voor de bewuste vrouw. Ik weet, ik begrijp alles!»

De arme François bibberde als van koude en sloeg de oogen neder, gereed om voor den vertoornden rechter op de kniën te vallen, schuld te bekennen

en vergeving af te smeken. Maar de ander wilde dat niet, voor het minst nu niet. Hij wenkte hem met de hand stil te zwijgen, en van toon veranderend voegde hij hem koud bevelend toe: »Gij zoekt Hare Majesteit dadelijk op en deelt haar mede, dat Hercule Langres, de vriend van Mylady Carlisle, de bode is geweest, die het Huis der Gemeenten op het uiterste oogenblik van 's Konings aankomst deed kennis dragen. Ga dadelijk!»

»Maar Hare Majesteit is niet meer in haar vertrek.»

»Zoek tot dat gij haar vindt. Kom spoedig terug; ik wacht u hier; ik heb een arbeid voor u.»

»Welke, Monsignore?» vroeg François, al zijn moed bijeenzameland.

»Gij zult het weten, wanneer het daarvoor de tijd is. Slechts dit: gij gaat weder van hier.»

»Monsignore! neen, dat niet. . . . ik. . . .» maar de verdere woorden bestierven hem op de lippen bij den gebiedenden wenk des meesters om te vertrekken. De gevangene spande zijn keten en dreigde een poging te wagen om eenige schalmen ervan te doen breken. Niet meer onder den invloed van dien betooverenden blik, hief François in arren moede het gebogen hoofd op. »Eén woord en ik ben vrij! Zoo ik ging boodschappen wie daar bij mijn stoel zit. . . ! Jezus Maria, vergeef mij de doodsonde! Red mij uit de klauwen van Satan!»

Hij rende voort zonder er acht op te geven, of hij wel den eenzaamsten weg koos en langs den heimelijken toegang in het kabinet Harer Majesteit kwam. »Zijt ge werkelijk weêr terug, sluwe papistische kater!» riep eensklaps een grove stem, en Sir Giles, die reeds veel in White-hall begon te gelden, trad in weelderig hofkostuum hem in den weg. »Terug, vildersknol! eerst moet ge me zeggen wat ge hier komt doen.»

»Ik moet Hare Majesteit dadelijk spreken. . . . genadige Heer! Hoe mag ik Uwe Edelheid noemen?»

»Een desperado Zijner Majesteit, zoo noemen mij de rondkoppen, die mij vreezen; noem gij mij ook maar zoo! Wat heb je Hare Majesteit te zeggen?»

»Mr. Conway!» riep de beangste man, die door den elegant gekleeden desperado in het kale wambuis vastgegrepen werd, den jongsten edelman toe, die daar juist met Lady Jane aankwam, voornemens om de receptie bij te wonen, »ik bid u mij tot Zijne Majesteit toe te laten.»

»Sir Giles! laat dezen man door,» zeide Robert.

»Gij schijnt vrienden te hebben in ieder kamp!» beet hem de desperado toe, terwijl hij diep boog voor Lady Jane en den top van haren geparfumeerden handschoen aan de lippen bracht. »Om u wentwil dan!» fluisterde hij, terwijl hij het jonge paar benevens François doorliet; hij zelf bleef eenige oogenblikken op de plaats waar hij zich bevond staan.

»Verdoemd! zóo schoon en zóo rijk, en dit moest de buit worden van zoo'n intrigant!» Hij streek den geurigen knevel op en volgde toen de anderen in de receptiezaal.

Maar die anderen kwamen nog na hem binnen;

want Francois, die de onmogelijkheid inzag om mede te gaan, had Conway gebeden Hare Majesteit het boek over te reiken, dat hij bij het doorgaan der voorzaal in der haast van de tafel genomen en waarin hij een reep papier had gelegd.

„Ik bid u, bewijs Hare Majesteit deze groote dienst,” had hij Sir Robert gezegd, toen hij den weêrzin op het gelaat van dezen las.

„Vondt ge hem ook niet in zijn voordeel veranderd?” vroeg Jane, die haar echtgenoot reeds ongeduldig voortging.

„Wien meent ge?”

„Wel Sir Giles! waar is hij gebleven?” vroeg zij, om zich heen ziende.

„Kom dan toch, Jane!” riep Robert, thands eensklaps haast krijsend en zonder dat hij het eigenlijk wilde het boek in ontvang nemend.

„Laat ons eens zien, wat die droevige figuur daarin heeft gelegd,” zeide zij, toen François zich ijlings verwijderd had.

„Dat niet, Jane!”

„Wat zijt ge ditmaal teêr van geweten!”

„Ook gij!” prevelde Robert, terwijl hij zich wrevelig afwendde en geen enkel woord meer sprak voor zij de zaal binnentraden.

Het was een prachtig schouwspel! De groote hal was overvuld. Ieder, die slechts eenigzins op de eer eener toelating aanspraak had durven maken, was opgekomen, in de gespannen verwachting van iets aangaande Zijner Majesteits intentiën te zullen vernemen. Zoo als de zaken nu stonden, kon ieder oogenblik verandering aanbrengen. Men deelde het elkander fluisterend mede, voor dat Hunne Majesteiten binnentraden; maar toen deze verschenen, de Koning, niettegenstaande zijn voornemen om krachtig te zijn, met gefronste wenkbrauwen, de Koningin daarentegen met een glimlach op het gelaat, zweeg ieder, was het eene stilte, zoo als het Zijner Majesteit toescheen, bijna even pijnigend als toen hij in het Huis der Gemeenten, onzaliger gedachtenis! zich bevond.

Karel Stuart ging stijf buigende de rijen door, Henriëtte knikkende en hier en daar een kushand werpend; gene was weldra met eenige Lords in gesprek, die hij polste, maar die zich niets aangaande de toekomst lieten ontvallen. Henriëtte had ten laatste Lucy Percy bespeurd, die ettelijke dagen onzichtbaar was geweest, maar zich thands toch naar White-hall had begeven. Zij vroeg haar naar de oorzaak harer langdurige afwezigheid en vernam dat ongesteldheid, gevolg van ondervonden onrust, haar te huis had gehouden.

„Is die onrust dan nu bedaard?” vroeg de Koningin met betekenissen en haar ter zijde voerend.

„Geenszins. Men maakt zich toch gereed Pym en Hampden van avond of morgen ochtend in zegepraal weder naar St. Stephenskapel te geleiden. Hoe grootcher hun triomftocht is, des te gevaarlijker is de nederlaag Zijner Majesteit.”

„Altijd een Jobsbode!” hernam de Koningin, wier gelaat bestierf. „Ik zou zoo graag die rondkoppen

een oogenblik hebben vergeten, maar gij herinnert mij hen altijd.”

„Vindt Uwe Majesteit het minder aangenaam, dan zal ik voortaan zwijgen...”

„Neen, neen, Lucy! Ik ben onrechtvaardig. Vaak zijt ge kwetsend, maar om bestwil. Ik dank u voor de tijding, die mij echter straks had kunnen zijn medegedeeld! Zie daar onze Jane!” riep zij levendig, de nieuw aangekomene hartelijk begroetende. „Hoe gaat het mijn kind?”

„Wel, maar mijn aap is gestorven... en nu durft Robert vorderen, dat ik niet weêr een tweeden neem. Uwe Majesteit moet hem daarover eens onderhouden.”

„Uwer Majesteits schrijver, François Gruau, verzocht mij dit boek ter hand te stellen,” zeide Robert, het belangrijk gesprek zijner echtgenote afbrekend.

„Wat moet ik met dat boek?” Maar zij bemerkte spoedig de papierreep, die er in lag; zij sloeg het open, en nauw had zij de woorden gelezen: „Hercule Langres waarschuwd,” of haar vingers klemden zich stuipachtig aan het stuksen papier, hare oogen namen een onheilspellende uitdrukking aan, haar geheele gelaat was veranderd. Die enkele naam was de ontsluiting van een geheim. Zij wist, dat zij verraden was geworden, maar thands ook wie het gedaan had. Lucy Percy had Langres op dien ochtend gesproken en medegevoerd, zoo als haar verteld was. „Mylady!” hijgde zij deze bijkans tegen, nu overhaast vertrek, den laatsten keer dat ge White-hall bezocht, had een voldoende reden... Mylady! alle twijfel is nu voor goed verdwenen!” en nauw verstaanbaar fluisterde zij: „Gij waart een slang en ik bevroedde het niet...”

„Hare Majesteit is onwel!” riep de toegesprokene.

„Terug!” zeide Hare Majesteit tot de Ladies, die naar haar toeschoten, waarna zij Lucy in den arm greep en haar tot zich trok. „Gij zijt degeen geweest, die Pym heeft gewaarschuwd en dat feit beweist duizend andere... Lage, valsche vrouw! White-hall is voor u gesloten...”

„White-hall kan het ook voor u weldra zijn. De geest van Strafford spookt op den drempel, Henriëtte van Bourbon!” zeide Lucy Percy, het masker afwerpend, dat haar voortaan geenerlei dienst meer kon doen. Met een zegevierenden blik zag zij de verpletterde aan, die, als door een onzichtbaren schicht getroffen, wit bestorven ter aarde stortte.

„Help, de Koningin!” klonk het van alle zijden.

„Wat deed Hare Majesteit toch zoo ontstellen?” vroeg Karel Stuart, ijlings de plaats naderend, waar zijne gemalin nog bewusteloos neêrlag.

„Mylady Carlisle alleen kan het weten!” zei er een.

„Welnu, Mylady?” vroeg de Koning, de schuldige van ter zijde aanziende.

„Ik had de eer Hare Majesteit aan te kondigen, dat in de City aanstalten worden gemaakt, om de vijf aangeklaagden van hoogverraad in triomf naar St. Stephenskapel te voeren.”

Zijne Majesteit wendde zich zonder een woord te spreken af; de bleeke lippen waren vast op elkaar

geklemd, en zonder iemand met een hoofdknik te verwaardigen volgde hij de altoos nog bewusteloze Henriëtte, die naar de aangrenzende kamer werd gebracht.

De tijding, die Mylady hem, ten aanhoore der nieuwsgierige menigte, met iets hooghartigs in stem en gebaar aankondigde, was hem reeds eenige oogenblikken te voren aangebracht; hij had haar echter geheim willen houden zoo lang de receptie duurde, ten einde geen glurende oogen op zich gevestigd te zien. En zij, de gehate, had niet geschroomd dat bericht met luider stemme te verkondigen en van den triomftocht der verraders te gewagen als gold het de hare. Hij had het moeten dulden; hij had gevoeld, dat hij voor haren blik was verbleekt; hij had het vertrek moeten verlaten om niet los te barsten. Zijn besluit was genomen; hij zou den triomftocht der verraders niet zien. Toen Henriëtte, zich eenigermate van den onderonden schok had hersteld en deze hem hare ontdekking, die tot zoo vele andere leidde, had medegedeeld, zeide hij met gesmoorde stem: »Eene meer te straffen, zoodra het ónze beurt wordt! Maak u gereed; wij vertrekken! Wij gaan dit slangennest verlaten; duizenden wachten buiten op ons!»

Hij had het verwijt teruggehouden, dat hem een oogenblik op de lippen beefde en hare lichtgeloofigheid en verkeerd geplaatst vertrouwen de oorzaak heette van veel, zoo niet van alles, wat er was voorgevallen; hij had gezweigen; hij had medelijden met de moeder zijner kinderen. Tegen vier ure in den namiddag stapte hij in zijn karos met Henriëtte en zijne kinderen; hij riep den kapitein van de wacht aan het portier, dankte hem voor de hem bewezen diensten en reed naar Hampton-Court.

En nu, om de uitdrukking van Clarendon te bezigen, bleef er alleen nog maar over, de vijf leden van het Parlement op hunne troonen te plaatsen, wat dan ook den volgenden dag onder het gejuich van gantsch Londen geschiedde.

XXX.

Treden in het algemeen ook de bijzondere belangen op den achtergrond bij de zoo gewichtige van het koninkrijk, overschaduwde de politiek ook het huiselijk leven, dit mocht bij verre de meesten het geval zijn, maar toch niet bij Algernon Percy, altans niet meer in deze oogenblikken. Voor weinige weken nog zou hij de eerste zijn geweest om te beweren, dat de burger heiliger plichten te vervullen had, dan die van zoon, of echtgenoot of vader, maar thands zou hij eene dergelijke uitspraak, als ten eenenmale logenachtig, verwerpen. Er had ook een gantsche ommekeer in zijn bijzonder leven plaats gehad. Hij was, gebroken naar lichaam en geest, naar London heengelokt, vertoornd op de onweêrstaanbare macht, die hem aan de eenzaamheid had onttrokken. Door diezelfde macht gedwongen aan den reusachtigen kampstrijd deel te

nemen, die er om hem heen plaats had, had hij zich midden in het gewoel geworpen, toen hij bespeurde daar zichzelf te kunnen verliezen, en het verleden te vergeten, dat hem het heden en de toekomst verbitterde. Wij weten het hoe hij het doel, dat zijne zuster hem stelde, zelfs voorbij was geïld, hoe de verdooving weder overprikkeling was geworden en als zoodanig weder de kiem van verdooving in zich bevatte.

Maar wij begrepen ook welk geneesmiddel Mylady na hare herhaalde proefnemingen eindelijk als het eerste, ja het eenige, gekozen had. Algernon Percy moest een stamhouder geven aan het huis van Northumberland, vooral toen Henry, de jongere broeder, een veel te ongeschikt werktuig bleek. In fellen toorn ontstak hem elke zinspeling daarop, en de wil van den gebroken man, hoe machteloos anders ook tegenover die der zuster, was op dit punt onwrikbaar. Toen werd de sluimerende eerzucht geprikkeld en zij werd tot verzadiging toe gevoed. Door de volkspartij verheerlijkt, aan wie hij zich bij haar verzet tegen Strafford aansloot, werd hij mede door het Hof geveleid en eindelijk door Zijne Majesteit tot Lord Groot-Admiraal van Engeland benoemd, welk aanzienlijk en voordeelig ambt hem evenwel niet tot White-hall deed naderen, hetgeen de raadselachtige zuster, die hem vóór Straffords terechtstelling tot verzoening, tot matiging, tot trouw aan 's Konings privilegiën en praerogativen aanspoorde, ná dien tijd in het geheel niet meer euvel duidde.

Maar te midden dier glorie scheen hem de kracht tot verder handelen ontzonken. Mylady had met schrik de oogenblikken van somberheid, volgende op dagen van opgewektheid, talrijker en talrijker zien worden en vond hem eens — het was een avond, dien zij, welke gewichtige gebeurtenissen elkaâr ook verdrongen, niet licht vergeten zou — bewusteloos neêrgezonden, en den volgenden dag tot bewustzijn ontwaakt, weder achtervolgd en gefolterd door verschijningen uit het droeve verleden. Sedert dat oogenblik sprak zij niet meer over de zaken des lands, maar omringde zij hem met de tederste zorg, lokte zij hem telkens te harent, waar hij echter niemand dan haar verlangde te zien, en waar hij, eerst na verloop van ettelijken tijd, als bij toeval, eene of andere vreemde ontmoette. De bevalligste Ladies werden hem van lieverlede en al tijd als verrassing voorgesteld. Geene maakte eenigen indruk of verlokte den somberen zwijger tot een enkel woord, dat verder ging dan de algemeenste belofdebetuigingen van den goeden toon. Geene? Gelukte het dan Lady Montague niet hem een enkel woord meer te doen spreken? Hoorde zij hem niet — en een los zonder bedoeling uitgesproken woord gaf er aanleiding toe — eerst stamerend en moeielijk, maar weldra vlot en zelfs wegslepend betuigen, dat de liefde de heerlijkste gave Gods is, maar ook slechts eens aan het menschenkind gedurende zijn leven geschonken wordt; dat de liefde de prikkel is tot het edele en goede, de beschaaf-

ster van den wilde, de troosteresse van den lijder, de genius van den zwakke, de heilige geest, die den geloovige overschaduwet, de engel, die de wijsheid en het geluk aan den verstandige brengt? En zoo die gave was verspeeld, dan was het licht uit de toorts verdwenen, de ziel uit het lichaam. En Lady Montague had met aandacht, met bewonderende aandacht geluisterd, en met een bloesjen op het bekoorlijk gelaat, waarop het verstand zijn merk had gedrukt, gefluisterd: „Is de liefde zulk eene gave Gods, dan treedt zij ook in velerlei gestalten in het aardsche leven, Mylord!”

„Voor ieder menschenkind slechts in eene!”

„Ik heb een ander denkbeeld van de heerlijkheid, de almacht en vooral de liefde van onzen Schepper!” suiste het hem in de ooren, waarna zij zich snel afwendde en met Mylady een gantsch ander gesprek aanknoopte.

Algernon zweeg den gantschen avond, maar den volgende kwam hij ongenoodigd terug en hij kon dan niet ontveinzen teleurgesteld te zijn, indien hij in Carlisle-house Mylady alleen aantrof. Deze zorgde er echter voor, dat die teleurstelling niet dikwerf plaats had, want Lady Montague werd zelden meer gemist. Het scheen ook, dat deze meer en meer behagen begon te scheppen in een verkeer, dat mischien wel uit medelijden begonnen, later echter met eene geheel andere gewaarwording werd voortgezet. Welke schatten waren jaren lang u den schoot der aarde bedolven geweest! Welke rijkdom van gedachten, welke fijn- en teerheid van gevoel huisde er in den raadselachtigen man, die bij wijlen toch weder zoo mat, zoo wezenloos was! Waarlijk, de geestigste en meest ontwikkelde Lady van het Engelsche hofgezin, had eene kostbare ontdekking gedaan, eene ontdekking, die zij meer en meer geneigd scheen de hare te noemen. Weinig vermoedden beiden, dat zij steeds van nabij werden gageslagen; weinig vermoedden zij, dat Mylady beider verkeer niet alleen aanmoedigde maar het ook had uitgelokt, dat haar scherp oog in Lady Montague de eenige had ontdekt die, zoo er nog genezing mogelijk ware, de wonde zou kunnen doen sluiten.

Geen enkel woord deed het aanvankelijk blijken. Slechts toen het geheele hofgezin oplettend was geworden en in beider herhaald vertrouwelijk onderhoud een aanleiding had gevonden voor eene bevestiging van het hier en daar gefluisterd vermoeden, zinspeelde ook Lucy er vluchtig op, waarbij zij Algernon niet in toorn ontsteken, maar alleen zijn bleke wang rood zag worden.

Eens op een avond nadat Lady Montague Carlisle-house, waar zij ettelijke uren in een kleinen maar uitgelezen kring doorbracht, verlaten had, en al de anderen behalve Algernon de vrolijke kamer der edele en liefvallige gastvrouw vaarwel hadden gezegd, vond Mylady haar broeder in gepeins verdiept tegen den schoorsteenmantel geleund, het oog onafgebroken gevestigd op het spattende kolenvuur. Zij sloeg hem eenigen tijd aandachtig gade. Wat er in haar blik lag, wat er op haar gelaat, thands zoo

marmerwit, stond geschreven! Straks had zij met de anderen Spencers *Fairy Queen* en Ben Johnsons spelen nog besproken en lachend verboden van politiek met een enkel woord te gewagen, maar nu scheen het wel of zij uit de prachtige sfeeren der fantazie tot de dorre werkelijkheid was teruggekeerd en de gevaren overdacht, waaraan het rijk was blootgesteld, aan den burgerkrijg, die op het punt stond uit te barsten. Of neen, er lag in dat oog een weemoed, die een andere aandoening tot oorzaak moest hebben en dat bleek duidelijk toen zij hem naderde en met den vinger zijn schouder aanraakte en zoetelijk fluisterde: „Algernon!”

Hij schrikte als uit een diepen slaap gewekt. „Zijt gij het?” zeide hij verwonderd en naar het scheen zelfs gerust gesteld.

Wie zou het anders zijn?”

Er volgde geen antwoord.

„Weder dwalende in het verleden? Weder u verlustigd in de pijn, die reeds lang geleden moest zijn?”

„Kan ik haar schuldig gelooven? Het getuigt tegen u, dat gij ooit hebt getracht mij daaraan te doen gelooven, dat gij haar beeltenis voor mij hebt willen misvormen. Toch zou het mij een balsem in de wonde zijn geweest. . . . Kon ik het slechts vergeten! Neen, dat ware eene misdaad jegens haar, die ik nooit vergeten zal, nooit vergeten mag.”

„Was zij — ik wil niet meer op haar mogelijke ontrouw doelen — dan zoo zelfzuchtig?”

„Zelfzuchtig? Ze gaf mij het woord terug, ze schold mij de belofte kwijt toen ze vermoedde, dat zij een hinderpaal zou zijn voor mijn geluk! Wie haar dat toch vertelde? Zoo het mij bekend werd, ik zou nog na achttien jaren weten te straffen zonder aanzien des persoons. . . . Zonder eenig aanzien des persoons! Zoo het mij slechts bekend werd! O gij gelooft mij zwak en gebroken, zoo als allen dat gelooven, Lucy! maar, bij God! ge zoudt ontzet staan over mijne kracht.” Zijn gelaat nam zulk eene vreeselijke uitdrukking aan, dat Mylady zich niet weêrhouden kon even te huiveren.

„Ik verhaal mijne vraag: was zij dan zoo zelfzuchtig?”

„Die vraag is reeds eene beleediging, harer nagedachtenis aangedaan,” riep Algernon luide. „Wat bedoelt ge daarmede Lucy?” vroeg hij, bedaarder geworden bij den kalmen blik, waarmee zij hem een tijd lang aanzag.

„Indien zij kennis kon hebben van uwen toestand, zou zij u dan pijnigen, zoo als gij het u zelve sedert jaren doet? Zou zij dan verlangen, dat gij u zelve kruisigdet, door eene begeerte te ontwortelen, die bij elke poging daartoe nochtans te weliger wast? Algernon, gij bemint Ellen Fitzroy. . . .”

„Slechts haar, de arme vreemdelinge, die alles prijs gaf om mijnentwil — slechts haar en geen ander. . . .”

„Gij dwingt het u zelve op — Wenschtet gij straks niet het verleden te vergeten, indien gij het

kondet? Poog toch niet de menschelijke natuur geweld aan te doen! Slechts een levende kan men liefhebben; een gestorvene kan, mag niet meer gebied voeren over de aardse neigingen van hen, die nog ademen in het vleesch . . .”

»Maar wie zegt u dat zij gestorven is? Hebt gij daarvan een bewijs? Eindelijk, eindelijk dan toch komt gij tot bekentenis! O, mijn God! gij hebt haar vermoord! . . .”

»Altijd nog dezelfde achterdocht, die ik zie vonken in uwe oogen zoodra uw drift is opgewekt, die ik opmerk in den weemoedigen glimlach, in de veelvuldige oogenblikken van neêrslachtingheid. Zal mijn woord dan nooit geloofd worden en uw haat jegens mij altoos?”

»Mijn haat jegens u? Lucy, mijne zuster!” riep hij uit, terwijl hij de armen naar haar uitstrekke en de tranen hem langs de wangen vloten. Zij weerde hem niet af, hoewel zijne onmannelijkheid, zoo als zij zijne zwakteid noemde, haar innerlijk met wrevel vervulde. »Soms geloof ik dat de furien mij vervolgen, die mij aandrijven alles om mij heen te verwoesten, zoo als zij het achter zich deden, . . . en die furien zijn het geene gezanten van de godesse der wraak? . . . Is Violetta niet rampzalig geworden door mij? Zou hare liefde mij al niet verbieden een andere lief te hebben, dan toch zeker haar wraak.” Zijne stem duidde matheid, zijne geheele houding uitputting aan.

»Waarom zou hare wraak u achtervolgen? Zijt gij u dan zoo menige tekortkoming jegens haar bewust? Dat wist ik tot heden niet.”

»Neen, neen, de Almachtige hoort het mij getuigen! Ik had haar lief met mijne gantsche ziele . . . het was mijn trots geweest haar hoofd te tooien met de kroon der Northumberland's.”

»Spaar de nagedachtenis van onzen heer vader, Algernon!” zeide Lucy koud en streng.

Het was of hij plotselings pijnlijk werd gewond. Hij trilde en wendde het hoofd van zijne zuster af. Dat enkele woord herinnerde hem de vreeselijkste uren zijns levens, herinnerde hem den vadersloof, klevende op zijn voorhoofd; maar dat woord, te dezer ure gesproken en in verband gebracht met al de vroegere, deed bij hem een nieuwe hem verpletterende gedachte ontstaan. Zou zijn vader, weinige dagen voor zijn dood, hem van de vroeg betreurede hebben verwijderd, zou zijn vader de oorzaak zijn van . . . ? »Neen, neen, mijn God! ontnem mij die gedachte!” gilte hij, het gelaat in de beide handen verbergende.

»Algernon!” klonk het zacht en kalm aan zijn oor, »tracht man te zijn om de beelden uwer zielelijke fantasie te verdrijven. Poog den toestand te overzien, zooals hij misschien werkelijk is. Violetta — ik zie elke mogelijke plooi en rimpel in haar karakter voorbij en plaats mij geheel op uw standpunt — was een Madonna wellicht onder den hemel van haar geboorteland; zij werd echter overgeplant in ruwer en strenger klimaat. Dat zij de menschen hier niet begreep en dat deze haar niet begrepen, bevreesde u toch niet. Is het wonder dat zij het

offer daarvan werd, dat zij, de schoone poëtische ziel, gekrenkt werd bij de miskenning en naar hare opvatting van wat grootsch en edel was, tot eene kloeke daad besloot, waartoe alleen zulk eene in staat is, namelijk: de opoffering van haar liefste begeerte? Waarom steeds aan vijandigen invloed van buiten geloofd?”

»Waarom? omdat . . . zij mij niet vrijwillig verlaten kon en mocht . . . omdat . . . neen dat woord zal nimmer over mijne lippen komen. Ik wil aannemen dat gij werkelijk gelooft wat gij mij zegt, goede zuster! ik wil het gelooven, maar waarheen moet dat alles leiden? . . .”

»Tot berusting niet alleen, maar tot vergeten van hetgeen er smartelijks is in de herinnering; tot verheldering van uwen steeds zoo benevelde blik of liever tot verheldering van uw verdonkerd bewustzijn. Want er bestaat nog werkelijk bewustzijn . . . De Algernon van voor achttien jaren kan niet geheel zijn ondergegaan en is het ook niet. Het oordeel, dat hem eenmaal gegeven werd, is niet te loor gegaan. Jammer slechts dat er een tijdsverloop van achttien jaren noodig was, om het hem te doen gebruiken. Gij hebt in u zelve sedert de laatste dagen eene vergelijking gemaakt tusschen uwe vroegere liefde en uwe tegenwoordige, en zijt tot de slotsom gekomen dat, voegde Violetta den jonkman van vijf en twintig jaren, Ellen Fitzroy alleen den man van rijpen leeftijd past. Gij ziet mij verbaasd aan; schud niet ontkennend en met ergernis het hoofd! Dat gij 't mij niet toestemt, het komt omdat uw bewustzijn verdonkerd is. Violetta kan zich niet stellen tusschen u en Ellen . . . en daarom noem ik de kwelling, die gij ondergaat, eene zelfpijniging, eene ziekelijkheid, die geen medicijn kan genezen, maar alleen de wilskracht, die de logenachtige fantasie eindelijk eens doet zwijgen en insluimeren. Geen toorn wat ik u bidden mag, geene van die uitbarstingen, die mij zouden doen schrikken, indien ik er minder aan gewoon was geraakt!” dus besloot zij streng. »Ik wil geen strijd meer, ik heb mijn gevoelens gezegd en voeg daar geen enkelen aandrang meer bij.”

Er was eene lange pauze. Eindelijk stond hij op en greep hij naar zijn hoed. Hij was reeds op den drempel van de deur eer hij zich bezon haar nog niet gegroet te hebben. Hij wendde zich om en riep haar een haastig vaarwel toe, waarna hij zijn bediende riep om hem naar zijn karos te geleiden.

»Ook hier een krisis!” prevelde Mylady. »Zal zij ten goede of ten kwade zijn? Dat hij het verleden kon leeren vergeten . . . zijn aanblik doet mij pijn.” Zij lei de hand aan het hart en boog haar hoofd een wijle.

Oude Will was gewoon zijn meester zwijgend en in zich zelve prevelend te zien binnentreden. Hij had reeds zulke zonderlinge tooneelen in Northumberland-house sedert de komst van den eigenaar bijgewoond, dat hem niet meer scheen te kunnen ontzetten. Daarom volgde hij Zijne Genade zelfs met de oogen niet meer, toen deze stijf als een beeld van

marmer de trappen opsteeg en dacht hij alleen aan eigen leed, het leed dat Patty hem altijd door nog zoo ruimschoots verschaft. »Ik wou dat ze een muis of eene rat ware,” meesmuilde hij, »dan wist ik wat ik deed,” en toen hij dat zei, merkte hij den hollen blik niet op, dien zijn meester bij het draaien van den wenteltrap naar beneden op hem wierp.

»t Is, bij me ziel, een slaapwandelaar,” riep Patty hem den volgende morgen toe. »Hoe houdt hij 't uit! Ik ben telkens wakker geworden van zijn schaduw op het glasgordijn van zijn venster. Hij heeft den heelen nacht heen en weér gedraaid. Ik zeg maar dat hij wat op zijn geweten moet hebben en dat hij ijzersterk moet wezen, want dat gaat nu al maanden lang voort.”

»Ik wou dat ge daarvan zweegt,” viel de verontwaardigde Will eindelijk in.

»Als ik 't niet deed omdat je een arme, oude stakkerd waart, dan bleef ik geen oogenblik langer!”

»Hou me maar geen minuut langer voor een stakkerd,” prevelde de ander.

»Wat zeg je?” Zij had het niet kunnen verstaan en toch scheen ze iets te vermoeden. »Wat zeg je, lieve neef?” — het woord lieve vormde een schrill contrast met de krijschende stem.

»Ik? niets,” hernam de lafaard, die toch menigmaal zonder blikken of blozen een musket had afgeschoten. Gelukkig dat de slaapwandelaar hem schelde en zijn volkomen nederlaag voorkwam.

Algernon scheen eindelijk een besluit te hebben genomen. Wat ook de gebreken van Patty waren, op een logen kon men haar nimmer betrappen; veeleer mocht men beweren, dat zij niemant ooit iets van de volle waarheid, die zij ontdekt had, onthield. Algernon had dan ook werkelijk het grootste deel van den nacht slapeloos doorgebracht en had, toen hij zich eindelijk ter ruste had gelegd, toch geen oog geloken. De woorden zijner zuster waren diep in zijn hart gezonken; de gebeurtenissen, reeds zoo lang beleefd, traden hem weder, als tegenwoordig, voor den geest; een bleeke gedaante zweefde hem voorbij, maar zij werd opgevolgd door eene minder aetherische, eene meer menschelijke, die hoe langer hoe duidelijker de vormen van Ellen Fitzroy aannam. Het zweet, dat hem straks op het voorhoofd paerelde, wischte hij zich af; de verwrongen gelaatstrekken ontplooiden zich; de uitdrukking van diepen weemoed verdween. »Zou het dan toch een droom hebben kunnen zijn, toen ik haar meende te zien, werkelijk voor mij te zien? Zou Lucy mijn behoud willen en zou ik mij kunnen behouden door eene nieuwe verbintenis?” vroeg hij zich af. »Violetta, zoudt gij 't mij kunnen vergeven dat ik eene andere lief had, maar geheel anders als ik u beminde? Ja, geheel anders,” voegde hij er na eenige oogenblikken peinzens bij, en hij gedacht de dagen van verrukking aan de zijde der vurige Italiaansche doorleefd, in den bekoorlijken lentetijd zijns levens, die er zijn heerlijksten zonneglans aan ontleende, die er onvergetelijk door geworden was. »Dus kan ik deze niet liefhebben. Ik dwaas! als afgeleefde

grijsaart heeft men ook niet meer op die wijze lief! Wat de schaarsche zonnestraal is op een zeldzaam helderen Decemberdag, zal Ellens verstandige vriendschap mij zijn. Violetta vergeet ik nooit; haar behoef ik ook nooit te vergeten, haar beleedigen kan ik niet, want zij is werkelijk dood, — dood...! Dat arme hoofd, waarom houdt het niet op te denken, en mij te kwellen?” vroeg hij zich na eenig tijdsverloop met diepen weemoed af. »En dien God noemen zij hemelschen vader,” fluisterde hij huiverend bij de godslastering, die blijkens die woorden in zijn binnenst gesproken werd. »Weg, weg, vader! uw vloek kan mij niet treffen, want gij hadt schuld! Ellen, Ellen, kom mij ter hulpe!”

Afgemat zonk hij neder, maar het einde der kriezis was nabij. Hij rees plotselings op, schelde en beval zijn kamerdienaars te roepen, die hem hielp kleeden en tot niet geringe verbazing der anderen den karos Zijner Genade deed voorkomen. Het vierkant gevaarte, prijkend op de paneelen met het wapen van het hertogelijk geslacht, had een langen tocht te doen eer het stilhield voor een nieuwe van steen gebouwde woning, in den trant, welke van de eerste dagen der Stuarts dagteekende en het deftige van den ouden stijl had prijs gegeven, waarvoor licht en vrolijkheid maar niet altijd bevalligheid was ingeruild. Het was de woning van Ellen Fitzroy, Lady Montague, een geslacht, dat sedert de komst der Stuarts een nieuwen luister ontvangen had, en aan het hof van het nieuwe koningshuis in meer dan één opzicht had geschitterd. Waren de Fitzroys door de Stuarts bevoorrecht, zij hadden er zich erkentelijk voor getoond en het hof hunner weldoeners door hun geest en vernuft, waarmee hun goede genius hen allen bedeed had, als bezielde. En onder de telgen van dat geslacht had Ellen recht op eene eereplaats. Met Lord Henry Montague, die slechts weinige jaren haar echtgenoot was geweest, had zij ettelijken tijd op het vaste land vertoeft, en wel in Parijs, aan het hof der Bourbons, dat, wel niet zoo despotiesch als onder Lodewijk den Groeten, toch reeds vrij algemeen den toon gaf aan de vorstenhoven van Europa en een bevalligheid van vormen deed blijken, die aan de andere hoven ten eenenmale werd gemist. Haar natuurlijke aanleg werd er ontwikkeld, en teruggekeerd in Londen werd zij, nadat het rouwkleed der weduwe mocht worden afgelegd, de door allen meest gevierde van Harer Majesteits gevolg, welken rang zij onafgebroken handhaafde, daar haar vernuft, in toom gehouden of liever beheerscht door haar gemoed, zelden kwetste en, vooral voedsel zoekende en vindende op het gebied van het intieme leven, nimmer ging vrijbuiten, zooals zoo menig harer tijdgenoten, op het erf der politiek. De heerschappij, die zij voerde, was eene geheel andere als Mylady Carlisle uitoefende; de hare mocht minder ver reiken, zij kon daarentegen geacht worden beter en voor langeren tijd gevestigd te zijn dan die der andere, hoe verre deze in verstand ook boven haar verheven werd. Het had niets bevremdends in, dat een drom van

aanbidders den zetel van Ellen omgaf, aanbidders, waaronder er waren, die, in rang en afkomst met de Fitzroys minstens gelijk, haar wisten te waardeeren juist in hetgeen zij edels en goeds bezat. Maar jegens allen bleef zij koel, wel binnen de palen der bevalligste hoffelijkheid, maar toch onverbiddelijk in haar besluit om geene verbintenissen aan te gaan. Slechts voor een maakte hare koelheid eene uitzondering, maar eene uitzondering van zulk een aard als maar zelden wordt gewenscht. Het gold Algernon Percy, wiens plotselinge terugkeer, na een plotselijk verdwijnen reeds ettelijke jaren geleden, een oogenblik alle gemoederen met nieuwsgierigheid vervulde. Ellen liet zich de geschiedenis voor zooveel die bekend was van den armen Algernon, den jongen grijsaart, vertellen en glimlachte ondeugend bij het spottend verhaal. Toen zij den nieuwerwetschen Don Quixote in White-hall voor de eerste maal ontmoette, wendde zij geene poging aan om met hem in gesprek te komen en hij van zijnen kant scheen daartoe evenmin genegen. Maar het toeval bracht ze te saâm en verplichtte hém eenige woorden te stameren en hâar om ze aan te hooren en te beantwoorden, en van dat oogenblik dagteekende eene belangstelling, die hare voor naamste oorzaak in het medelijden had. Maar sedert den gedenkwaardigen avond in Northumberland-house, toen de bleke dweeper het lange stilzwijgen verbrak en door zijne welsprekendheid allen boeide en medesleepte, veranderde die belangstelling eenigzins van aard. In de laatste dagen vooral had haar beschouwing van Algernon, dank zij de ophelderende aanmerkingen van Mylady Carlisle, die wel zoo welwillend was geweest haar in te lichten, eene geheele wijziging ondergaan; zij was herhaaldelijk met hem in aanraking geweest en had in dat gewonde gemoed meenen te lezen; zij had eene gestoorde harmonie tusschen willen en denken in die menschelijke ziel meenen te bespeuren, wat zij wellicht zou kunnen herstellen; zij had eene diepte, een innigheid van gevoel bij hem aangetroffen, die haar verbaasde, en tevens bij wijle een helderheid van oordeel en inzicht, eene mate van kennis, die haar verwachting verre te boven ging.

„Zijne Genade de Hertog van Northumberland,” zoo diende de lakei aan, en bij die woorden wist de vrouw van de waereld in den eersten oogenblik schier niet te antwoorden. Van elk ander had zij een bezoek kunnen verwachten; zij ontving er zoo vele elken dag! maar dat Algernon Percy tot zulk een stap overging, beduidde iets zeer ongewoons. Dat zij het als zoodanig beoordeelde gaf reeds voldoende te kennen, dat zij hem van nabij had gâgeslagen, van zoo nabij zelfs, dat zij iets had gera-den, wat thands, door dat bezoek, bevestigd werd.

Welke reeks van aandoeningen in haar binnenst elkaâr ook opvolgden, zij had zich tegenover den wachtenden bediende echter weldra zoo verre hersteld, dat zij hem kalm en onverschillig bevelen kon Zijne Genade in de zaal te laten, waar zij zich haasten zou hem te vinden. Er lag geen vuur aan,

zoo luidde het lastig en blijkbaar teleurstellend antwoord, want zij had gaarne eenige oogenblikken nog alleen willen vertoeven. Het bezoek moest dus in dit vertrek worden afgewacht, wat de lakei niets vreemds vond, daar alle bezoekers, van den hoogsten rang zelfs, in dit elegant en vrolijk vertrek, dat op den Theems uitzag, ontvangen werden. Vóór Algernon nog binnentrad en toen zij diens voetstappen nog slechts in de verte vernam, was zij opgerezen om hem te gemoet te gaan, den grooten spiegel voorbij, die tegenover den breeden schoorsteenmantel hing. Zij kon zich niet weêrhouden er even den blik in te slaan. Die ijdelheid is verschoonbaar, al is uw zomer reeds voor de helft verstreken, Ellen Fitzroy! Het is u te vaak toegefluisterd, dat uwe schoonheid het karakter van onverwelkelijheid heeft, om in deze ure u niet aan eenige kritiek te wagen, en bij den blik in dat glas op eene bevestiging der hoofdsche vleierij te hopen! De donker blonde hairen goldfen in het zwart fluweel met zilver doorwerkt hairnetjen, als teekenden zij protest aan tegen den onbarmhartigen dwang. Het oog blikte goedig ernstig, zooals het bij wijlen kon doen als het een gewichtig oogenblik gold. Haar wezen, zonder onberispelijk schoon te zijn, drukte eene zachtheid uit die aantrok en soms een weemoed die vertederde, en ware het niet, dat van tijd tot tijd een fijn lachjen haar om de lippen speelde, men zou haar voor een model hebben kunnen houden eener *religieuse*, zoo als de hoogere standen in Frankrijk in de laatste jaren van tijd tot tijd aan de kloosters van den *faubourg St. Germain* hadden geleverd. Waar was het ook, dat zij, wat sympathie zij ook toonde voor elke uiting der kunst, niettemin ook een open oog en oor had getoond te bezitten voor de verschijnselen op religieus gebied. En tot welke richting zij, niettegenstaande de hooge gunst waarin zij bij het hof stoud, zich neigde, was, haar gemoedsaanleg in aanmerking genomen, niet twijfelachtig. „Mijne lieve Puriteine!” zoo noemde Hare Majesteit haar somwijlen, maar had zij van zulk eene de innige overtuiging des geloofs, zij miste geheel de star- en dorheid, welke de meer en meer in zwang komende godzaligheid maar al te zeer kenmerkte. Zij stelde er geen eer in, hare stemmigheid of liever den ernst haars gemoeds in de donkere kleuren harer kleedij af te schetsen en achtte het geen zonde de grillen der mode te volgen tot aan de grens waar de goede smaak ophoudt en de slechte begint. Zij toonde dat ook thands in het licht blauw zijden kleed dat zij droeg en dat zij zeker gekozen had, omdat zij wist dat die kleur zoo wonderwel voegde aan de blonde lokken en de blanke tint van hals en gelaat. Sneeuw wit waren de manchetten en de halskraag, welke laatste scheen gesloten te worden door een juweelen boot, het eenig sieraad dat zij droeg.

Maar wij zijn hâar ongelyk, die zich slechts een vluchtigen blik gunde, terwijl wij ons noode weêrhouden onze beschouwing te vervolgen en eenige harer kenmerkende trekken, hoe klein en nietig

ook, te vermelden. Zij verwachtte een bezoek, dat, naar alle uiterlijke teekenen te oordeelen, een buitengewoon mocht heten, een bezoek, dat hare anders zoo deftige kalmte deed ondergaan in een bijna haastig ongeduld. Was het de hartstocht, die haar de heerschappij over haar zelve verliezen deed? Zij stelde in den man; die op het oogenblik voor haar verschijnen zou, belang; zij vermoedde groote gaven, die gevaar liepen verloren te gaan bij het snerven eener geheimzinnige smart; zij vermoedde een bloedend hart, dat hare zorgende en verstandige genegenheid wellicht zou kunnen doen heelen. Zij... maar ze vernam een slependen tred op de trappen, zij hoorde de deur openen, zij zag Algernon Percy, nog eer zij het met zich zelve eens was geworden of zij naar haar stoel terug zou keeren. Bleek en mat stond hij voor haar. Het geheel zwarte kleed — het fluweel van wambuis, hoed en mantel had toch die kleur — deed zijn gelaat nog ziekelijker en matter schijnen dan het werkelijk was. In zijn bijzijn had zij hare zelfbeheersching hernomen. Zonder in de verste verte eenige bevreemding over zijn bezoek te doen blijken knoopte zij een gesprek over algemeene onderwerpen met hem aan. Hij echter volgde haar daarin niet na. Geheel vervuld met hetgeen hem hierheen dreef, en toch niet in staat eene voegzame aanleiding te vinden om het onderwerp aan te roeren dat hem beheerschte, sprak hij in het eerst slechts weinig en was hij in de enkele opmerkingen, die hij maakte, zoo banaal, dat hij zich eindelijk schaamde en voornam recht op het doel af te gaan. »Als de voet gewond is maakt men een droevig figuur in een dansende rij," zoo merkte hij plotselings aan.

Ellen had er reden voor zich eenigzins verbaasd te toonen.

»Ik bevind mij in zulk een toestand, Mylady, altijd in figuurlijken zin," voegde hij er met een mat lachen bij. »Gij hebt de beleefdheid mijne linksheid voorbij te zien, maar ik heb de openhartigheid om haar te bekennen."

»En die linksheid, ondersteld dat ze aanwezig is, staat in verband met eenige kwetsuur?"

»Ja, Mylady!" Het antwoord klonk al zeer deftig, in aanmerking genomen, het half schertsende der vraag. »Het is een kwetsuur," vervolgde hij langzaam en met de oogen nedergeslagen, »die ik lang voor ongeneeslijk hield."

»Dus thands niet meer?"

»Neen, sedert ik u mocht leeren kennen. Mylady; de aandoening die mij beheerscht, is te zeer met eerbied gemengd, om niet met schuchterheid deze woorden te spreken. Gij hebt medelijden getoond met het verbrijzelde menschenkind, dat niets dan een schaduw is van zich zelf. Gij hebt u de moeite gegeven te zien of er ook nog een vonk gloeide onder de asche. Ik ben er dankbaar voor, Mylady, ja meer dan dankbaar... een medelijden, zoo als gij dat getoond hebt, kan wel verheffen maar niet vernederen..."

»Medelijden moge het geweest zijn, Mylord, bij

den eersten aanblik, maar later verkeerde het in sympathie..... Ik zag dat er gestreden werd tegen een zwaarmoedigheid, die zeker wel een voldoende oorzaak zal hebben, maar toch, blijft ze onverwonden, tegen de kracht en den wil zou getuigen welke haar bestrijdt."

»Gij legt den vinger op de kwetsbare plek! Ja, het getuigde tegen mijne wilskracht dat ik haar niet eer kon overwinnen... Ik had misschien iets kunnen worden, ten minste indien men den knaap niet te zeer heeft geveleid."

»Gij hadt misschien meer kunnen worden, indien geen donkere wolk over het schoonste deel uws levens was heengetrokken. Maar schat ge 't dan zoo gering wat ge reeds zijt? Schat gij 't zoo gering, in deze oogenblikken een nog onbevleeten naam te dragen en eene overtuiging te hebben doen blijken, die de hoogsten en verhevensten in den lande u misschien hebben te benijden? Schat ge 't dan zoo gering, de vatbaarheid te hebben behouden, om de innigste aandoeningen te waardeeren en nog niet verkild te zijn door de aanrakingen met de dubbelzinnigheid der heerschende politiek?"

»Dat ik u voor jaren had hooren spreken, wellicht ware het nu niet zoo ver met mij gekomen als het gekomen is..."

»Waarom te overdrijven? Of liever, ik houd de overdrijving voor een verschijnsel uwer ziekte, — houd mij de opmerking ten goede!"

Hij kleurde bij hare eerste woorden, daarom liet zij er de laatste op volgen.

»Zoudt ge nóg mijn gids willen zijn?" vroeg hij na eenige oogenblikken van stilzwijgen. »Neen, antwoord mij niet; eerst moet ge weten welke opoffering ik van u vraag. Het zou te wreed zijn indien ik een oogenblik hoop voedde en deze later ijdel bleek!" riep hij haastig uit. Ellen moedigde hem niet aan tot spreken, maar weêrhiel hem daarvan ook niet en dit laatste was reeds geen ongunstig teeken, daar het haar vooraf was te kennen gegeven wat er na het aanhooren van haar zou worden gevergd. Algernon schikte zijn stoel dicht bij den haren, bracht de hand aan het voorhoofd als om al het verwarde dat daarin omging te ordenen, al de herinneringen te rangschikken opdat zijn mededeelingen of liever zijn biecht duidelijk mocht zijn. »Misschien herinnert ge u Northumberland-house voor een twintigtal jaren geleden, Mylady! Het hoofd van dat geslacht stond werkelijk aan de spits en was een macht, die het huis van Stuart had te ontzien... Het tegenwoordig hoofd volgde dat voorbeeld slecht na..."

»Algernon Percy!" viel Ellen met vriendelijken ernst in, »wilt gij dat ik u zal pogen te begrijpen, doe mij dan niet al de donkere zijwegen inslaan, die uw onrechtvaardige neêrslachtingheid bij voorkeur kiest. Ik herinner mij uwen vader... ik herinner mij zelfs u." Een vluchtig bloesjen kleurde even hare wangen; zij ontweek echter den blik, die den haren ontmoette niet en voegde aan hare verzekering met eenige haast op luchtigen toon toe: »Gij waart toen

veel jonger niet alleen maar ook..... vrolijker!"

»Toch was korten tijd daarna mijne jeugd ten einde. Mijn vader wenschte, dat ik Engeland eenige maanden verlaten zou, omdat hij voor mijne gezondheid vreesde. Een Northumberland moest krachtig zijn, meende hij, en een krachtige geest kon alleen wonen in een gezond lichaam. Ik heb grond te gelooven dat hem een andere reden daartoe aanspoorde, dat hij mij onttrekken wilde aan een invloed, die gevaarlijk dreigde te worden, dat hij mij zelfstandig wilde doen worden."

»Ik begrijp u niet.... een invloed, die gevaarlijk voor u kon worden....?"

»Die mijner zuster, die ook hem beheerschte even zoowel als mij. Alles werd mij later duidelijk. Hij zag hoe zeer ik haar wil gehoorzaamde — toen was zij een goede zuster en ik volgde haar gaarne... Ik stak over naar het vaste land en hield mij geruimen tijd te Parijs op. Mijn vader schreef mij verder te gaan, steden te bezoeken, waar een Engelschman zich vreemder moest gevoelen dan in Frankrijk, werwaards Lord Carlisle, de Ambassadeur Zijner Majesteit, zijne landgenoten door zijn vorstelijk onthaal heenlokte. Ik trok naar het zuiden en betrad den klassieken bodem. Italië, had ik het donker azuur van uwen hemel niet aanschouwd, de geuren uwer bosschaadjes niet genoten, uwe Madonna's niet bewonderd! Vergeef mij, vergeef mij, Ellen, verstandige Ellen, dat ik mij niet bedwingen kan, dat niet kan jegens u," riep hij uit, de eene hand voor zijn oogen brengend, als of hij bevreesd ware werkelijk te zien wat zijne verbeelding hem voor den geest bracht. »Violetta Contarini was haar naam," fluisterde hij. »Zij werd opgevoed bij een harer verwanten, de Marchese Ughetti, bij wien ik haar ontmoette. Zij heette toen verloofd aan een van diens zonen; later echter vernam ik dat zij niet met hem verloofd, maar slechts aan hem beloofd was. Ik kan u haar gedaante niet afschetsen, haar ziel niet doen kennen. — Hoe zij den stroeven zoon van het Noorden wist lief te hebben, bewees zij mij, toen haar voorgd, bij wien ik aanzoek deed om hare hand, mij als een ketter en als fortuinzoeker zijn huis verbod. — Mijn waren naam verzweeg ik, niet alleen omdat Lucy mijn vader had aangeraden mij dit te bevelen om de verleiding op mijn weg te verminderen, maar ook omdat ik afstand wou doen van mijn vaderland, om in het hare te blijven. De weigering was scherp en beleedigend en werd gevolgd door de wegvoering van Violetta naar een klooster. Ik wist de plaats van hare gevangenis uit te vinden; ik kon deze echter niet naderen als na een tweegevecht met Antonio Ughetti, de zoon van den Marchese, die met den uitroep: vendetta, bloedend ter aarde stortte. Violetta was ontzet over mijne dolzinnigheid, om tot het heilig toevluchts-oord door te dringen. Zij achtte mij verloren en reeds in de macht der alvermogenende inquisitie. Zij beval mij te vluchten maar ik wilde niet zonder haar. Toen besloot zij mij te redden door zich zelve op te offeren, door mij te volgen waar ik ging. Om

het gevaar, dat thands werkelijk dreigde, te ontgaan, vermomden wij ons en vluchtten wij naar Livorno, waar wij op een Hollandschen koopvaarder scheep gingen. In Engeland aangekomen voorzag ik eerst mijn ellende en hare schande... Voor mijn vader treden of liever voor mijne zuster Lucy waagde ik niet. — In zelfstandigheid had ik het nog niet ver gebracht, Mylady!" merkte hij met een smartelijk lachjen aan. »Niet waar, ik had haar, die zooveel voor mij ten offer had gebracht, moeten voorstellen als Lady Violetta Percy, ik had, nauw in Engeland teruggekeerd, een bode naar Zijne Genade den Hertog van Northumberland moeten afzenden met het bericht, dat zijn opvolger en de erfgenaam zijner titels was teruggekomen en hem verzocht de staatsiekaros van zijn geslacht te zenden om daarin zijn intocht te doen in het hertogelijk huis! Niets van dat alles waagde ik, niets! Als een vagebond, het daglicht bijna schuwend, repte ik mij met mijne vrouw — dat was zij volgens de wetten der Roomsche Kerk — naar Petworth-castle, mij door een bloedverwant van moeders zijde vermaakt. En toch aanbad ik haar, toch voelde ik mij krachtig in hare nabijheid, ontkiemde en wies er wat er goeds in mij was onder den gloeienden blik harer oogen, bij den tederen druk harer vingeren. — Maar zij was te zacht, te weinig eischend! Zij wist niet, dat ze Lady Percy was; zij wist alleen dat ze mij, een zekeren Petworth, lief had! Wat verscheelde het haar of deze rijk was of arm, laag of verheven! Het eenige, waar zij zich soms fluisterend over beklagde — en het was dan nog alleen in den droom — was het gemis van het zoete windtjen en den warmen zonnestraal! O het waren gelukkige dagen, die ik met haar doorbracht, heerlijke, zalige oogenblikken....!"

»Ge zult ze wel nooit vergeten!" merkte Ellen zacht aan. De woorden waren haar ontglipt, eer zij berekenen kon, welke beteekenis er aan gehecht kon worden. Algernon werd er plotseling door teruggebracht tot de werkelijkheid. Hij was juist hier gekomen om te zeggen, dat hij die dagen zou leeren vergeten, dat hij daartoe hare hulp inriep, en hij was weder afgedwaald. Maar de hand der verstandige vriendschap vatte de zijne en leidde hem zacht op den rechten weg en maakte hem zelfs den terugtocht licht. »Gij móogt ze ook nooit vergeten. mijn vriend, al herinneren ze u ook oogenblikken van zwakheid tevens. Toch was het eene zwakheid, die de sterkste niet zou hebben kunnen overwinnen. Ik begrijp wat er volgen moest. Uw heer vader kon niet toegeven en gij niet prijs geven wat ge uw grootsten schat noemdet... Toch... had hij 't behooren te doen... eene, die gij zoo zeer liefhadt, moest een Percy waardig zijn geweest."

»Heb dank, heb dank voor die woorden, die mij het wicht van den vadervloek als van de schouderen nemen. Ja, hij vloekte zijn erfgenaam toen deze niet gehoorzamen en het door hem aangegane, maar niet volgens het ritueel onzer kerk bevestigde, huwelijk als onwettig en nietig beschouwen wilde"

»Maar waarom hadt gij 't bij den eersten tred op den vaderlandschen grond niet doen bevestigen?»

»Omdat ik zwak was en hoop had mijn vader te zullen kunnen verbidden, waartoe ik eer in staat meende te zijn indien ik de vaderlijke macht niet in die mate braveerde... Eens op een avond, dat ik als gewoonlijk naast haar nederzat, dat ik mét haar, dóór haar gelukkig was, kwam er een bode tot mij van mijn heer vader. Het was een opontbod. Zij glimlachte over mijn angstig voorgevoel; zij wist ook niet welken grond ik er voor had. Ik wilde bij haar blijven en niet gehoorzamen; zij dreef mij met vriendelijken, onweêrstaanbaren aan drang te gaan. Mijn vader ontving mij hard en koud. Geen enkel woord van bevreemding over mijne raadselachtige handelwijze, over mijn heimelijken terugkeer en mijn verblijf op Petworth! Ik leidde er uit af dat hij alles wist. Mijne zuster Lucy zat naast hem en dat had mij alles kunnen verklaren. Hij kondigde mij mijn aanstaand huwelijk aan met eene dochter uit het hertogelijk huis van Newcastle. Ik weigerde; hij beval; ik bleef weigeren met nadruk en klem en zwoer nooit te zullen gehoorzamen... Daarop sprak hij het woord, dat mij nog na achttien jaren het koude angstzweet uitdrijft... O mijn God! toch was ik vóór dien tijd een goede zoon geweest!»

Hij kon niet verder en Ellen spoorde hem ook niet aan verder te gaan. Zij wachtte geduldig het oogenblik af, dat hij zich weder meester was geworden. Zij was bewogen en kon geen enkel woord vinden, wat in deze oogenblikken niet eene beleediging ware geweest.

»Dit onderhoud was het laatste, dat de zoon met zijn innig geliefden en vereerden vader gehad heeft. Weinige dagen later werd hij bij zijne vaderen verzameld... Ik was toen het hoofd van het geslacht! Hoe ook overmand door rouw en smart, had ik dit willen bewijzen, misschien zelfs tegenover mijne vreeselijke zuster. Daar kwam een brief van haar, van Violetta... Zij had mijn waren naam vernomen... het opschrift luidde: aan Zijne Genade den Hertog van Northumberland. — Zij wilde geen hinderpaal zijn voor mijn geluk... Zij wilde geen tweedracht in mijn geslacht — zij zei mij vaarwel voor altijd! Zij verzekerde mij dat zij gelukkig was, dat zij mij niets verweet... Vreemd zijn die woorden uitgelegd door Lucy, die mij trachtte te overtuigen dat Violetta... Neen, neen, krankzinnig was ik reeds toen ik het geloofde... Ik rende naar Petworth, ik kwam er aan midden in den nacht... ik ijde naar onze kamer, zij was er niet: ik doorzocht de geheimste schuilhoeken, ik vond haar niet; ik ondervroeg de bedienden; niemand wist van haar vertrek. Slechts wist men mij te vertellen, dat Lucy vóór eenige dagen was overgekomen... toen meende ik alles te begrijpen en stortte ik neêr. Jaren lang onderging ik de gevolgen van den geweldigen schok; al mijn kracht was uitgeput, al mijn moed verdwenen, al mijn hoop vernietigd. Ik leidde een plantenleven en in oogenblikken van

hartstocht een dierlijk leven, maar hooger steeg ik niet. Maanden na mijn eerste toeval — het was een betrekkelijk helder oogenblik — zond ik boden uit in den omtrek; liet ik geld, veel geld beloven, zoo men mij een spoor der verdwenene kon aanwijzen. Of men mij gehoorzaamde weet ik niet; want weldra was ik weder teruggezonden in mijn bewusteloozen toestand. Slechts herinner ik mij nog, dat Lucy plotselings voor mij stond, dat ik haar in razernij poogde weg te drijven, maar dat zij mij deed buigen, in het stof deed kruipen als een worm. Ik geloof dat mijne ziekte in zich zelve een geneesmiddel heeft gevonden, en dat mijne vreeselijke zuster, dié zoo scherp ziet en van alles zoo goed onderricht werd, dat bemerkte; want toen ik weder opleefde, doch verbroken en verbrijzeld naar den geest, deed zij mij terugkomen. — Ellen Fitzroy, red mij uit de macht van die vrouw!»

»Niet aldus, niet aldus, goede vriend!» zeide zij, de hand niet terugtrekkend, welke hij in de zijne gevat had.

»Waarvan beschuldigt gij haar?» vroeg zij fluisterend. Algernon huiverde. »Van moord!» klonk het.

»Afschuwelijk! Lucy Percy is daartoe niet in staat.»

»Gij kent haar niet, Ellen! Ik wilde dat gij gelijk hadt en ik logen sprak. Van moord! Niet door dolk of vergift, maar van zedelijken moord! Zij heeft Violetta dien brief doen schrijven; zij heeft haar weg doen voeren; zij heeft haar onder hare bewaring genomen; zij heeft haar jaren misschien verpleegd, en ik weet wat dat beteekent! Een liefderijke verpleging, in de Hooglanden van Schotland wellicht, waar de dag somberder is dan de donkerste onweersnacht in Italië, waar de wind snerpt, en de lucht alleen voor den ijsbeer met doodelijk is... Daar zal zij jaren lang de liefderijke zorg van Lucy Percy hebben genoten of liever maanden lang, jaren zal het wel niet hebben geduurd...!» Er was eene onbeschrijfelijke bitterheid in den toon zijner stem.

»Zijt ge nooit met uwe zuster tot eene verklaring gekomen »

Algernon schudde ontkennend.

»Waarom niet mijn vriend? Haar zoo te verdennen, zonder haar gehoord te hebben! Is dat rechtvaardig? Is dat verstandig?»

Er was zooveel zoets en liefelijks in haar toon, dat alle hartstocht in Algernons binnenst aan band was gelegd. Die toon beheerschte hem als de harpe Davids den wrevel van Saul. Toch moest hij zich verdedigen tegenover hare laatste opmerking. »Ik poogde menigmaal tot eene verklaring te komen... maar zij sneed haar af...»

Zij begreep meer dan zij hem zeggen wou; zij begreep dat Lucies overwicht ook in dat opzicht zich had doen gevoelen.

»En nu, Ellen! nu gij alles weet, nu herhaal ik u mijn vraag; wilt ge u ontfermen over dit bloedend hart? wilt ge mijne gids zijn, wilt gij mij redden?» vroeg Algernon, het zacht blauwe oog smeekend tot haar opheffend: »Wilt ge, ge kunt!»

»Ware het noodig u te redden, ik zou moeten

weigeren als daartoe onmachtig. Uw gids zijn? Ne derigheid, die wat al te veel schuchtere kleinmoedigheid wordt! Algernon, zijt ge zeker, niet dat uwe herinneringen gestorven zijn, want dit kunnen ze wellicht nooit, maar dat gij de geliefde uwer jeugd onherroepelijk verloren hebt?"

»Daarvan ben ik zeker, Ellen, ook zonder bewijs van haar overlijden! Lucy overtuigde er mij van, dat ik haar voor altijd hier beneden heb verloren."

Het antwoord scheen Ellen niet geheel bevredigend toe. Zij begreep wat hij bedoelde, maar zij was er nog niet geheel van overtuigd, dat Violetta, ware zij nog in leven, wat wel niet waarschijnlijk was, niet meer voor hem dezelfde zou kunnen zijn. »De vriendschap reikt u gaarne hare hand, Algernon!" zeide zij eindelijk.

»Meer dan vriendschap kan het ook nóg niet zijn! Ik begrijp dat, Ellen!"

»Ook van uwe zijde, niet waar?" hernam zij met eene eenigzins trillende stem.

»Van mijne zijde is het een kranke, die genezing vraagt aan eene, die wonderen kan verrichten indien zij dat wil; is het een onmachtige, die kracht en wil moet ontvangen van eene verstandige, zachtmoedige, godsdienstige vrouw, zoo als gij zijt. Ik weet dat het offer 't welk ik u vraag zwaar is, maar is 't te zwaar? Zoudt ge u rampzalig aan mijne zijde gevoelen, Ellen? Zeg het mij openhartig, en verzwijg mij niets, verschuil uwe meening niet achter halve woorden!" Hij had hare hand weder in de zijne gevat en staarde haar aan, met angstige verwachting op zijn gelaat. »Ik heb u de volle waarheid bekend; ik weet dat ik uwer niet waardig ben..."

»Algernon Percy," susde het aan zijn oor »indien ik ware uitverkoren uwe vriendin te heten, ik zou mij gelukkig achten, ik zou er den Heere God voor danken!"

»Christelijke liefde, die ik hoog waardeer, Ellen!" hernam hij, maar er lag een zweem van teleurstelling op zijn gelaat. »Heb ik ook het recht iets hoogers te vragen?" vroeg hij zich zelve.

»Ik geloof toch ook dat, kon Violetta verrijzen, zij u veranderd zou vinden," merkte zij na een poos aan. »Ik geloof dat de man andere behoeften heeft dan de jonkman had."

»Waarom zoo verstandelijk gewikt en gewogen, Ellen? Vergeef mij de opmerking; gij hebt gelijk, vooraf te overwegen wat gij ten offer brengt..."

»Nee, mijn vriend! niet om mijnentwille, om uwentwil overweeg ik dat.... Gij vraagt mij genezing; ben ik het niet aan u verplicht te onderzoeken of de hulp, die ik u kan bieden, daartoe werkelijk zal kunnen leiden?"

»Ik begrijp u... mijn Ellen! O mij dunkt dat zij, indien zij bewustzijn heeft van wat er op aarde voorvalt, u zegen zal toebidden van den Heere God!"

Zij antwoordde niet, maar toen hij het hoofd boog om haar hand te kussen, lag er een uitdrukking van diepen weemoed op haar gelaat, had zijn uitroep hare hoop om hem gelukkig te kunnen maken

weder verzwakt. Wat er verder werd gesproken, droeg er echter toe bij, om den ongunstigen indruk, dien zij ontvangen mocht hebben, te verzachten, zoo niet geheel te doen verdwijnen. Hij drong aan op een spoedig bekend worden hunner verbintenis en zelfs op eene kort aanstaande voltrekking van hun huwelijk. Tot het laatste gaf zij nog haar toestemming niet; tot het eerste liet zij zich echter overhalen, zoodat weldra tot aller overgroote verbazing de tijding algemeen verspreid werd van de verloving van Ellen Fitzroy en Algernon Percy.

Hoe gespannen de politieke toestand ook ware, hoe ieder zich ook vervuld toonde van de gebeurtenissen, die op 's Konings aanval op het Parlement konden volgen, toch werd dat alles door dit voorval voor een oogenblik op den achtergrond gedrongen. De meesten haastten zich om Mylady Carlisle met haars broeders verbintenis geluk te wenschen, nog eer zij tot Algernon gingen, zoo zeer was men er van overtuigd dat, scheen de keuze door dezen ook geheel vrij gedaan, Mylady haar echter bestuurd had. Ook in White-hall nam men een levendig aandeel in het heil, dat den huize Northumberland wedervoer. Zijne Majesteit was niet zeer gerust op Algernons trouw; daarvoor had hij Algernons denkwijze in het huis der Lords, zoo dikwerf openhartig verklaard, te vaak moeten afkeuren. De Lord Groot Admiraal nam echter door zijne geboorte en de achting die hij genoot eene te hooge plaats in, om zijne verknochtheid en gehechtheid niet op den hoogsten prijs te doen stellen. Eene verbintenis met Ellen maakte die verknochtheid in de toekomst minder onzeker, zoodat Zijne Majesteit, bij al de kwade tijdingen, die hij ontving, deze als een zoo goede beschouwde, dat zij eene menigte van de meest ongunstige in de schaduw stelde. Hij had echter geene gelegenheid om het aanstaand echtpaar zelf zijne gelukwenschingen aan te bieden, daar hij White-hall zoo als wij weten in allerijl verliet. Toch zond hij den Hertog van Bedford, om Algernon en Ellen uit te noodigen de eerste bruidsweken in het koninklijk lustslot Doncaster te komen doorbrengen, op welke uitnoodiging Zijne Genade, in overleg met zijne bruid, zeer onderdanig, maar toch eenigzins ontwijkend antwoordde, hetgeen Bedford, zoo als hij fijn glimlachend bij het afscheid nemen opmerkte, eene voorzichtigheid vond, welke den broeder van Mylady Carlisle geheel waardig was. Gelukkige Algernon! Het was of hem een nieuw leven doorstroomde; of hij een demon, die zijne wilskracht beheerscht had, bezworen had, of hij de beschikking had herkregen over al zijne vermogens, frisch als in de dagen zijner jongelingschap. Er waren nog oogenblikken, dat hij het ruischen van de wieken zijner eens beminde Violetta vernam, dat hij in twijfel verkeerde of niet eene nieuwe verbintenis ontrouw ware aan de nagedachtenis der voorzeker gestorvene. Maar Mylady, die hem met de tederste zorg omringde en als onzichtbaar over hem waakte, giste de reden van zijn gepeins en stelde hem niet alleen gerust, maar maakte

het bijna zeker dat Violetta, ondersteld dat haar vlucht alleen eene zelfopofferende liefde ten grondslag had gehad, hem zoo zeer zonder zelfzucht had lief gehad, dat zij den door hem thands gedanen stap, die alleen hem voor ondergang behoeden kon, zou goedkeuren indien zij daarvan bewustzijn had. Zijne weemoedigheid week dan ook van lieverlede en maakte plaats voor opgeruimdheid. De verstandige Ellen waardeerde de krachtige bondgenote, die zij in Lucy bezat; maar mocht toch ook voor een goed deel de veranderde gemoedsstemming aan haren invloed, die steeds in kracht en gehalte steeg, toeschrijven. Gelukkige Algernon! Zoo dikwerf hij thands nadacht over den vloek zijns vaders, ging hem geene koude huivering door de leden, zag hij niet meer de verwrongen gelaatstreken, de schuimende lippen, die een oogenblik te voren de vreeselijke woorden hadden uitgesproken en deze jegens hem nog immer herhaalden; maar meende hij den gestorvene te zien, met een blijden lach op het koude gelaat, als teeken van zijne instemming met hetgeen thands plaats had, wat dan ook een gehoorzamen was aan zijne bevelen! Al de vensters van het groote huis, dat er thands zoo somber en verlaten uitzag, werden in de laatste dagen geopend. Heldere vuren knapten in de wijde schoorsteenen en vonkten in de groote spiegels, welke van de gazen bedekselen waren ontdaan. Oude Will was weer jong geworden, want was de bede, jaren lang door hem gestamerd, dan toch niet eindelijk vervuld? Met minder verkropt ongeduld hoorde hij de bevestigingen van aanhankelijkheid der lieve nicht aan, die voor hem heette te leven, maar tevens bezig was om den tijd harer zelfopoffering zoo veel mogelijk te verkorten, door den beminden neef tot een bloedberoerte te prikkelen. Zelfs schrok hij niet, toen zij eens, het was in het midden van Januari, bij hem binnenstormde, de handen als in wanhoop omhoog geheven en hem toeschreeuwde: »Heer in den Hemel, zit ge daar stil terwijl het gantsche huis te onderste boven gekeerd wordt? Hebt ge ze gezien, de woeste Assyriërs? Tien, twaalf, veertien zijn me daar naar binnen gestapt zonder een verlof te vragen. En mij hebben ze in u beleedigd, neef Will! want ik stond daar in uw plaats! Ik kon er een niet eens verstaan; de kaerel sprak nog iets leelijker dan Iersch.... Maar zeg dan toch een enkel woord en lach nu toch niet.... neen, voor den duivel! lach niet, neef!» en ze werd scharlakenrood bij de satansche vrolijkheid, waarvan Will waagde op dit oogenblik te doen blijken.

»Zijne Genade gaat eindelijk zijne huishouding inrichten zoo als het behoort voor iemand van zijn staat. Had Zijne Genade zaliger dat alles nog eens mogen beleven! Die vreemde, Patty, was een Franschman; hij komt hier als opperkok. Wat hebben wij aan al ons geld als wij 't niet weten te gebruiken? We krijgen nu een *groom* van de slaapkamer en twee *grooms* van de eetzaal en ettelijke andere van den stal en de paarden! We worden nu eindelijk eens een Northumberland, verstaat ge? we worden

wat we moeten zijn! En het zal nog wel anders worden als de Hertogin haar intrede doet. We geven onze oude meubelen aan den een of anderen burger, die het aan ons verdiend heeft en koopen andere, nieuwe, geheel nieuwe, zoo als Zijne Majesteit er heeft. Alleen behouden we onze schilderijen, vooral de portretten onzer voorvaderen; maar we laten ze alle in nieuwe lijsten zetten en we branden alle avonden zoo vele waskaarsen als er maar op de luchters gaan, om onze vaderen geen oogenblik in donker te laten hangen. We willen niet trotsch zijn, want dan zouden we na Zijner Majesteits vertrek niemand meer kunnen ontvangen, maar we willen ons nederbuigen tot de Essex en de Sunderlands en we geven feest op feesten en we...»

»Hemelsche goedheid, de man is dol!» riep Patty, eindelijk woorden vindende om haar verbazing, ondermengd met niet weinig schrik uit te drukken. »Neef Will ben je, met tien pond in het jaar en met vrije kost en inwoning.... Arme stakkert, wat zou er van je worden, als ik....»

»Goê dag! Ik ga naar boven om te zien of alles in orde is. Beste Patty, ik zou wel willen dansen van plezier. Ik ben ook gewonnen en geboren, zie je, in dit huis. Ik heb hem nog op mijn arm gehad en wie weet wat ik nog wel zal mogen dragen! Heere God, geef me nog maar een paar jaren om dat te mogen doen en roep me dan op, dan zal ik blijde gaan, amen!» De oude oogen schemerden van tranen na dit kort gebed. Hij keerde zich om en strompelde den trap op, Patty achterlatende met dikke droppels op de wangen; de lieve nicht toch kon nooit onzen lieven Heer hooren aanspreken of ze kreeg het, zoo als zij zelve dat noemde, te kwaad.

»Hij heeft er dan toch werkelijk een gevonden, die hem nemen woù,» mompelde zij. »Met al zijn geld zou ik hem niet willen hebben, den bleeken kniezer! Of ja toch, ik zou het voor mijn kleuters wel moeten doen. Nu, in Gods naam dan, zou ik zeggen, om de arme schapen en om Phil te plagen, zou ik zeggen...»

Maar de alleenspraak, die haar naar het scheen hoe langer hoe meer genoeg scheen te doen, werd gewelddadig afgebroken door het binnentreden van een der heeren knechten, die haar op knorrig toon kwam melden, dat er reeds bij herhaling aan de groote deur was geklopt, dat de portier uit scheen te zijn, en zij derhalve had open te doen. »Heere jé!» zoo begon ze, den mond open spalkende, de handen in de zij zettende en den nieuwen snoeshaan van het hoofd tot de voeten metend. Deze zette zich doodbedaard op een stoel en zeide haar kalm, dat ze hem het bezoek, dat de klopper meldde, had aan te brengen, daar zijne dienst bij den ondersten trap begon en bij den bovensten eindigde. »Draalt ge nog langer dan breng ik het den *Steward* aan, die korte metten met je zal maken,» dus besloot hij de vermaning, die door Patty, vreemd genoeg, zonder verder tegenstribbelen werd opgevolgd.

De geestdrift van den ouden Will deed reeds

van de groote veranderingen blijken, welke het oude huis had ondergaan. De hoofdbewoner toonde zelf de grootste te zijn. Met opgeruimd gelaat en met van vreugde stralend oog had hij, door den *Steward* en kamerdienaar gevolgd, den ambachtslieden de verbeteringen aangewezen, welke hij in de zalen en vertrekken wenschte. Hij had zelf de schikkingen verordend voor het groote feest, dat er dezen avond gevierd zou worden; hij had bevolen dat niet één luchter onbruikbaar mocht blijven; dat niet één der zilveren schenkkannen en bladen in de kasten mocht blijven wegschuilten; dat de oudste en beste bourgonjer en portugesche wijn uit den kelder te voorschijn behoorde te worden gebracht. Hij had zich na al die vermaningen het zweet van het voorhoofd gewischt en met grage maag aan den disch neêrgezet, die weldra bevolkt zou worden. Hij had ouden Will, die, al had hij er ook niets te doen, in de groote zaal om en bij den dierbaren meester zich bevond, bij de knokkelige hand gevat, hem voor de beeltenis des laatsten hertogs gebracht en hem afgevraagd of hij niet vond, dat Zijne Genade hen beiden glimlachend begon aan te zien, wat de oude bevestigde, van gantscher harte bevestigde, want des gevorderd had hij het wel onder eede willen bezweeren dat hij het zag. En toen de blijde Algernon eindelijk weêr naar boven klom om zich te kleeden in zijn pleeggewaad, dat de kamerdienaar reeds had uitgezocht, zond hij dezen weg om een oogenblik alleen te zijn met de prachtige geschenken, die hij voor zijne bruid had bestemd. Hij opende het foedraal van rood marokijn leder en beschouwde met welgevallen den diamanten diadeem, waar weldra zijne bruid zich meê zou sieren, het paerelsnoer, dat door haar lokken zich zoude slingeren, de juweelen boot, die den kanten kraag om den blanken hals zoude sluiten. In zijne verbeelding zag hij haar voor zich staan met dat goedig, verstandig gelaat, hoorde hij den kalmen toon harer stem, die hem in de laatste dagen zoo veel hoop, zoo veel kracht had gegeven. Wie waagde hem echter ongeroepen te storen en zonder tikken binnen te treden? De deur was open gegaan en een lichte voetstap kwam nader en nader. Hij wendde het hoofd om en zag een vreemde tegenover zich, die niet eens zich de moeite had gegeven om den hoed van het hoofd te lichten. Hij scheen even lompe als hij straks tegenover den *groom* hooghartig was geweest, die hem den toegang had betwist en hem vóór zijne toelating had willen aandienen, wat hij onnoodig had gevonden, daar Zijne Genade hem had besteld en hem reeds wachtte. En toch was dit zoo weinig waar, dat deze hem verbolgen en op hoogen toon vroeg wie hem verlof had gegeven binnen te komen, bij welke vraag tevens al de kleindochters zorgvuldig werden weggeschoven als werd er een onverhoedsche aanval op die schatten geveesd.

»Stil, Algernon Percy, laat ik eerst zien of de deur goed gesloten is; wat wij te bespreken hebben behoeven de bedienden niet te hooren,» andwoordde de ander met een vreemden tongval. Van de deur

terug gekeerd, welke beweging Algernon, als verlamd, zonder tegenstreven had toegelaten, vatte hij tegenover hem post en bleef hij hem een oogenblik aanstaren, met de zwarte bliksemende oogen. Toen nam hij den hoed af en ontblootte hij zich ten volle het geel bleek gelaat.

»Herkent gij mij, Arthur Petworth?»

Welk eene verandering greep er bij den ander plaats bij het hooren dezer vraag! Bij de eerste woorden bleef er nog dezelfde hooghartige trek op zijn gelaat, als toen hij den vreemde rekenschap vroeg van zijn binnentreden; maar toen hij zich met dien naam aangesproken hoorde, scheen al het bloed hem naar het hart terug te vloeien, werden de wangen doodsbleek, de lippen blauw.... Hij kende dien man niet, maar hij kreeg er een donker besef van, wie hij zou kunnen zijn.

»Ik wil uw geheugen te hulp roepen, Arthur Petworth of Algernon Percy of welke naam meer Uwe Edelheid, naar dat haar geliefde, mocht hebben aangenomen tot geluk voorzeker van hare natuurgenoten. Ik ben de Marchese Antonio Ughetti.... Niet waar, er moet veel gebeurd zijn om den lustigen Antonio zoo te doen worden als hij thands is? Er is ook veel gebeurd en uwe beminnelijkheid droeg daar het meeste toe bij.»

Algernon was in elkaâr gezegen. De herinnering van lang vervlogen tijden, door de verschijning van dien man opgewekt, was er meer de oorzaak van dan de harde woorden op zulk een snerpden toon geuit. »Antonio!» steunde hij, met de hand aan het voorhoofd.

»Ja Antonio, de verloofde van Violetta Contarini.»

»Zij was niet uw verloofde, zij vreesde u, zij haatte u....»

»Zij was wel mijn verloofde; onderstel dat zij mij vreesde en haatte, toch kon ze mijne verloofde zijn.... Zij is wel uw echtgenote, en toch geloof ik, dat ze niet veel reden heeft om u hoog te schatten....»

»Zij is, zij is, zegt ge! Bij den heiligen God, bezweer ik u mij de waarheid te zeggen! Zij leeft, Violetta leeft?»

»Teder echtgenoot, beperk uwe vreugde! Ge hebt achttien jaar buiten haar kunnen leven; misschien kunt ge, als ge u met kracht bedwingt, dat nog wel eenige dagen langer... Het is waar, die achttien jaar waren niet van de schoonste!» voegde hij er bijtend aan toe.

»Man, terg mij niet door dien sarrenden toon! Ik heb geleden meer dan zij het heeft kunnen doen.... Ik heb mij niets te verwijten, Marchese Ughetti!» zeide hij, met waardigheid opstaande, daar bij de gedachte aan het verduurde leed zijn geweten hem vrijprak.

»Gij hebt u niets te verwijten? Dat is waar, gij zijt een edel man! Gij hebt u onder een valschen naam bij eene aanzienlijke familie weten in te dringen; gij hebt de genegenheid eener onervarene weten te verwerven, haar opgezet tegen de over haar gestelde macht; den zoon uws gastheers, die zijne bruid beschermde, willen vermoorden en eindelijk

uw buit weggevoerd even als de Alpengier zijn prooi. En toen? Toen hebt gij de geroofde, die naar een ander klimaat, naar een vreemd land was heen-gebracht, beschermd en geliefkoosd, en haar de aarde tot een paradijs gemaakt, niet waar? Andwoord, Algernon Percy, uw rechter, haar wreker staat tegenover u."

»O mijn God! al wat hij zegt schijnt waar en het is toch niet waar. Ik had haar lief, ik aanbad haar..."

»En daarom verstiet ge haar, toen uw hoogadelijk geslacht zich tegen uwe vereeniging aankantte? Alsof een Contarini, die door een Ughetti als zijns waardig was uitverkoren, niet minstens de gelijke van een Percy ware!"

»Ik haar verstooten? Bittere tranen heb ik om haar verlies geschreid; gebroken was ik..."

»Achtien jaren lang, dat weet ik; 't was vreemd voor een man, die in den vreemde een roover waagde te wezen!"

Algernon voer een rilling door de leden. Een gloeiend rood vloog over zijne wangen. »Marchese, niet verder! Ik ben niet langer gebroken! Ik heb mij weder opgericht.... ik kan weder het zwaard hanteeren, zoo als vroeger..."

»Misschien nog wel beter, want gij hebt al den tijd gehad om uit te rusten. Maar ik hanteer het zwaard niet meer. Ik toonde mij nimmer zoo verpletterd als gij; ik geloof een man te zijn gebleven en toch was ik dieper nog dan gij gewond.... Mijn levensgeluk naamt gij met u, en gij hebt zelfs niet weten te genieten wat gij mij ontnaamt! Maar neen, ik ben er de Eumeniden dankbaar voor; nú kan ik u ten minste vervolgen, nu kan ik mij ten minste nog wreken!" Zijne stem, zijne vreeselijke stem zonk steeds dieper, naarmate de harts-tocht steeg; de zwarte oogen schenen in de kassen te gloeien en enkele vlokken schuim bobbelde op de fijne lippen. De razernij — de drift toch was tot die hoogte geklommen — duurde echter slechts kort. Algernon had zich met schrik afgewend; er was een oogenblik van stilte, dat de ander zich ten nutte maakte om de verloren zelfbeheersching te herkrijgen. »Wat wilt ge van mij?" vroeg hij eindelijk met matte stem.

»Ik? niets, maar Violetta, eischt recht...." hernam de ander weder kalm en koud als straks.

»Niets liever dan dat! Zij leeft, zij leeft dan nog?" riep hij bijna juichend. »Breng mij bij haar, Marchese! Zeg mij waar zij zich ophoudt, waarom zij mij verliet..."

»U verliet? Leugenaar! Wat gij zelf niet waagdet te melden liet ge haar door een ander aanzeggen..."

»Almachtige God, het is dan waar wat ik vermoedde! Het is dan waar, dat zij.... O, mijn hoofd, mijn hoofd!... laat mij mijn verstand....! Gij liegt! Alles wat hier omgaat is bedrog! Indien zij werkelijk nog leefde, waarom mij dan niet eer gemeld wat mij thands gemeld wordt?... Laat mij de kracht om nog een oogenblik te denken, mijn

God!... Waarom...?" Hij kon de vraag niet vol-einden, want met de hand aan het voorhoofd en het oog op den grond voor zich starend bleef hij in een gedoken zitten.

De ander begreep nog niet den invloed, dien hij reeds geoeft had en dacht dat er weder een oogenblik van zwakheid en weifelmoeidigheid was aangebroken, dat er nog getwijfeld werd aan zijne waarheidsliefde, opdat de voorgenomen plannen doorgezet mochten worden. Hij vatte daarom den draad op waar Algernon dien had laten glippen. »Waarom ik nu eerst sprak en tot u kwam? Pair van Engeland, Hertog van Northumberland, zijt ge dan vergeten, dat ge onder een valschen naam in ons huis zijt komen binnensluipen en als een gaauwdief u met uw roof in het donker heb weggepakt? En zij, die gij verliet, na haar geschandvlekt te hebben, was te hooghartig, om ons hare ellende en den bewerker daarvan bekend te maken! Ik heb uw spoor gezocht, jaren lang, en het eindelijk, voet voor voet voortredend, gevonden.... En toen ik u eindelijk had kunnen grijpen, bleek het mij, dat gij het zoeken eigenlijk niet waard waart geweest, dat de stem van het booze geweten mij was vooruitgesneld en reeds mijne taak had verricht. Ik wachtte daarom tot beter tijd, tot het oogenblik, dat het boos geweten zou zijn ingesluimerd en de hoog verheven Hertog van Northumberland zich zou gaan inbeelden, dat hij nooit iets anders ware geweest dan Edelman, nooit de roover Arthur Petworth, nooit de lafaard Algernon Percy, die door zijne zuster de vrouw, die hij misbruikt had, liet weggagen!" Een lichte schok voer Algernon door de leden; geen ander bewijs gaf hij er van, dat hij Antonio verstond en begreep. »Ja, weggagen van uw lustslot Petworth; het was eene daad van moed en daarom waart gij er niet toe in staat... En toen zij weggejaagd was, wat deed toen uwe edele zuster? Is u dat nooit bekend geworden? Hebt gij haar nooit gevraagd wat ze deed met de moeder en het kind? Andwoord! met de moeder en het kind dat ook het uwe was...! Antwoord dan!" riep hij luide, den ander aan den schouder schuddende. Er volgde niets dan een zucht. Hij zag nu eerst wat hij gedaan had. Hij was het doel voorbij gestreefd; hij had den man vernietigd, voor hij hem had doen spreken. Een stap achteruit getreden, bleef hij den verpletterde aanzien, alsof hij het oogenblik van diens herstel nog aanstaande dacht. Toen hij zich echter overtuigd had dat die hoop ijdel was, sloeg hij zich zelve met de vuist voor het voorhoofd. »Ik, dwaas, die dacht, dat ik mijne drift had leeren beheerschen! Ik ben zelf mijn grootste vijand geweest! Nóg geene zekerheid! Hij kan mij niet andwoorden; misschien zal hij daartoe nooit in staat zijn! Dus nóg geen zekerheid omtrent haar en dit kind!" riep hij met gesmoorde stem, terwijl zijn oog vchtig werd. »Toch heb ik weder een harer eierzuchtige droomen verstoord! Deze tak van Northumberland zal versterven!" prevelde hij, de kleynodiën die op de tafel lagen beschouwend. »Lucy Percy, deze zal niet huwen!" mompelde hij,

terwijl hij een blik van minachting op den neergezonken man wierp, waarna hij zich verwijderde. Beneden gekomen ontmoette hij ouden Will en een der lakeien, wien de oude nogmaals al zijne blijde verwachtingen mededeelde. »Ga naar boven; uw meester is niet wel,» zeide de vreemde, waarna hij den lakei verzocht, hem de deur te openen.

Werkelijk, de dierbare meester was gants niet wel! De oude trilde in al zijne leden toen hij hem zag. Het was een toeval, zoo als in maanden niet had plaats gehad en, zoo als Will dacht, nooit weer zou kunnen plaats hebben. Al zijne hoop dreigde verijdeld te worden! Zoo de bruid vernam wat er was voorgevallen, dan zou de verbintenis zeker worden afgebroken. Hij schreide als een kind!

Niet minder getroffen was Mylady, die ijlings opontboden, zich gehaast had herwaards te komen. Zij was echter de eerste, die naar de omstandigheden onderzoek deed, welke dit toeval hadden verzegeld. Vóór het gebrachte bezoek was Zijne Genade opgeruimd geweest, zelfs vrolijk, zoo als hij in de laatste dagen immer was. De onbekende bezoeker moest de raadselachtige oorzaak zijn. Wie was hij? Hoe heette hij? De portier noemde een naam, dien niemand kende, terwijl hij zelf er ook niet vast op was dien goed verstaan te hebben. Hoe zag hij er uit! Als een gegoed burger van Londen: zwart laken wambuis en broek, hoed met breedten rand zonder veer, en hij sprak met een vreemden tongval. Zou het altijd een en dezelfde onzichtbare vijand zijn? Jean van Verviers! »Had die man slechts eene gestalte voor mij!» prevelde Mylady aan het bed haars broeders, dien de geneesheer in een gevaarlijken toestand verklaarde.

Dagen verliepen er in angst en spanning. Ellen Fitzroy drong er op aan hem te verplegen, wat hare vriendin niet toe wilde staan. Toen de bewusteloosheid eindelijk week, maar in de diepste zwaarmoedigheid verkeerde, kon de waarheid niet langer verborgen worden gehouden. Ellen moest tot het ziekbed worden toegelaten, waar zij Algernon onherkenbaar terugvond, waar zij niets anders vernam dan de woorden, onhoorbaar gefluisterd: »Violetta, vergeving! vergeving!»

»De wonde bloedt meer dan ooit, en ik dacht haar te kunnen genezen!» zeide Ellen, de tranen nauw weerhoudend, die haar in de oogen opwelden.

En toen weinig tijds daarna een heimelijke bode Zijner Majesteit aan het groote huis klopte, waarvan al de luiken gesloten waren, werd hij naar Mylady verwezen, die hem, in antwoord op het opontbod naar Oxford, dat hij den Lord Groot-Admiraal van Engeland bracht, met het bericht terugzond, dat Zijne Genade de Hertog van Northumberland zich om redenen van gezondheid naar zijn kasteel Petworth had teruggetrokken. Hoe Zijne Majesteit die mededeeling opnam, bleek weldra toen het ruchtbaar werd, dat Algernon Percy van zijn ambt was ontzet.

XXXI.

In een klein huisjen met houten gevel, staande in een bocht van King-street, was een ongewone opschudding. In het voorhuis lagen op den ruitsgewijze met blauwe en witte steenen ingelegden vloer eene menigte zakken of stonden volgepakte kisten, waarvan de zwaarte geproefd werd door een paar stevige knapen, die, in het volle genot van leven en gezondheid, heen en weer liepen, meer belemmerden dan hielpen, ofschoon zij voor zichzelf er vastelijk van overtuigd waren dat er weinig zonder hunne hulp zou kunnen worden afgedaan. Vooral de jongste der twee was daarvan zoozeer overtuigd, dat hij menige kist zooveel zijne kracht toeliet verschoof, menigen zak optilde en naar eene andere plaats wegstuwde, waarbij het dikwijls gebeurde, dat zijn onkunde schitterend bleek door het uit elkander rollen van den opgebouwden hoop en het neêrploffen van ettelijke zakken.

»Och Harry, laat het maar! Je hebt er toch geen begrip van,» zeide de oudste geeuwend en zich het zweet van het voorhoofd wisschend.

»Dat niet, Dick!» klonk het antwoord. Was hij ernstiger gestemd geweest, hij zou zijn ouderen broeder den naam van Richard, zoo als deze bij den heiligen doop had ontvangen, gegeven hebben. »Dat niet, Dick! Ze zullen blijven liggen zoo als ik het wil!» en meteen begon hij weder den ingestorten toren op te bouwen, terwijl broêr Dick zich op eene der kisten had neêrgelaten en in de meest gemakkelijke houding den vergeefschen arbeid van Harry aanzag. Want werkelijk, een vergeefsche was het! Nauwelijks toch was het werk ten halve volbracht of het opgebouwde stortte in een en ditmaal, daar het gepaard ging met het openslaan van een paar op haar kant gezette kisten, met een geweldigen slag, die de kleine vensterruiten in de looden raampijns rinkinken en verscheidene steenen in den vloer bersten deed.

»Daar heb je het al!» riep de zeventienjarige voorzichtigheid van Dick uit, die door den schrik uit zijn luie houding opsprong. »Heb ik 't je niet gezegd?»

»Toch zullen ze zoo als ik wil...» hernam de ander.

Maar de slag had de aandacht der overige huisgenoten getrokken, en uit een achterkamer kwam een vrouw te voorschijn, gekleed als de welgestelde burgeressen van Londen, en een blond kinderkopjen, half in de dikke plooien van moeders wijd uitstaande rokken wegschuilend, maar toch nieuwsgierig glurend naar hetgeen er ginds voorviel.

»Wat voer je toch uit, kwaje jongens?» vroeg moeder op verbolgen toon. »Vader,» vervolgde zij het hoofd naar binnen stekend, »dat is weêr een werkjen van Harry...»

»Laat ze uitgaan, Bessie! Het is goed weêr! De jongens vervelen zich en daarom voeren zij kwaad uit.»

»'t Is veel te guur, ten minste voor Dick, die al geen sterke borst heeft; ook heeft hij het niet gedaan,

naar ik merk; hij zit bedaard te kijken wat de andere dolleman uitvoert. Harry! laat het of je vader zal tusschen beiden komen," riep zij met eenige verheffing van stem, toen ze den jongen nog maals voornemens zag den arbeid te hervatten.

»Toe, moé, laat hem maar — 't is zoo prettig!' vleide het kleine blonde krullenkopjen, dat zich nu wat verder gewaagd had en broër Harry, die verdrietig en in de laatste oogenblikken zelfs wrevelig naar beiden opzag, vriendelijk toeknikte. Toen moeder, wel verre van daaraan toe te geven, naar voren ging om de strenge, berisping, welke de eene jongen verdiend had, van naderbij uit te deelen, maakte de kleine rechtsomkeer en dribbelde zij in allerijl de achterkamer in, waar vader aan de groote eikenhouten tafel midden in het vertrek en voor den wijden schoorsteen neêr zat. De schoone warme zomerdagen van het jaar 1642 waren weder voorbij, zelfs de herfst was voor een goed deel heen, en het scheen dat de winter ditmaal al zeer vroeg in Engeland zijn zetel zou neêrzetten. Een goed vuur was alzoo zeer welkom en daar Oliver Cromwell tot den gegoeden stand behoorde en, de Heere werd er vurig voor gedankt iederen morgen, middag en avond! zelfs meer dan een penninksken voor een armen broeder kon afzonderen, behoefde er op een stuk kool in de schouw met gezien te worden. Het hoofd des huisgezins was op dit oogenblik een man van ruim drie en veertig jaren; een man — het portret is van Thomas Carlyle, uitgever en vertolker van Cromwells brieven en reden, — lang ongeveer vijf voet tien duim of iets meer, forsich van bouw en van een waardig en gedeeltelijk militair voorkomen, waarvan de uitdrukking moed was en verstandelijke vroomheid — kracht en tederheid op een basis van eenvoud; frisch was de gelaatstint, thands gebronsd, lichtbruin het hair en de *moustache*. Het was een gestalte, die indruk maakte, niet beminnelijk voor de gewone menschensoort en daarop ook geene aanspraak makend. Een dik groot hoofd — iets van een leeuwenkop; een wrat boven de rechter wenkbrauw; een eenigzins afgestompte arendsneus; gesloten en toch dikke lippen, in staat te trillen van aandoening en ook, zoo noodig, van toorn en strengheid; oogen met bezielenden blik, noem ze ernstig, noem ze streng, schouwend van onder de borstelige wenkbrauwen als vermast van droefheid en het toch geen droefheid achtend, maar alleen arbeid en strijd: — in het geheel een recht leeuwen-, een recht heldengezicht!

Wij hebben hem in den loop van dit verhaal reeds meer ontmoet, en hoorden reeds dezen en genen van hem gewagen. Wij weten dan ook dat hij, hoewel in de uiterste achterhoede, met hart en ziel deel had genomen aan den gewichtigen strijd rondom hem, dat hij, een plaats aan de spits der beweging verdienend, door den aard zijner gaven en door de omstandigheden, die Pym en Hampden wel de leiding der zaken verzekeren moesten, gedwongen was voor als nog een zeer bescheiden plaats in te nemen, waar hij zich echter zoo be-

drongen gevoelde, dat hij er telkens naar trachtte de hem gelaten ruimte te verwijderen, hetgeen het gevolg had, dat hij met de zijnen zich telkens meer naar voren voortstuwde en op dit oogenblik reeds ettelijke schreden vooruit was geraakt. Hij scheen geen man te zijn van halve maatregelen, geen man, doorkneed in de tale der kanselarije, maar het gekozen woord juist dat niet uitdrukt, wat bedoeld wordt; hij scheen meer man van de daad dan van het woord en als hij dat laatste sprak dan meende hij zonder omwegen aan te duiden wat hij bedoelde, al beweerde ook de tegenoverstelde partij, dat de tale Kanaäns niet altijd ook bij hem het voertuig was van oprechte geestvervoering, maar ook dikwijls dat der slimste berekening. Tot dus verre echter had men zich zeer weinig moeite gegeven om naar hem te luisteren, of tot het wezen zijner overtuiging door te dringen. Waar Pym gebod en Hampden medesleepte, waar beiden ontzach inboezemden door de grootheid hunner persoonlijkheid, moest hij onbetekenend schijnen, vooral zoolang het gevecht, hoe scherp en spits ook, voorviel op parlementair terrein. Maar in de laatste maanden was het terrein veranderd. Was het hoofdkwartier ook nog altijd in St. Stephens kapel gevestigd, de voorposten stonden in het veld, tegenover de onweerstaanbare ruitery van den dollen, bloeddorstigen Prins Rupert. De lang voorziene burgerkrijg was uitgebarsten. Sedert de aanklacht, door Karel Stuart tegen Pym en Hampden ingebracht, kon er geen sprake meer zijn van bemiddeling, en was er ook nog weken lang onderhandeld, het was meer van de zijde Zijner Majesteit dan van die van het Parlement geschied, en nog wel alleen om zoo mogelijk den vijand in slaap te wiegen en zelf te meer gelegenheid en tijd te hebben zich ten oorlog toe te rusten. Oliver had eene dergelijke uitkomst voorspeld en was daarom tegen alle verdere onderhandelingen gestemd. Bij het eerste schetteren van den krijgsklaroen, had hij neef Hampden toegeroepen dat zijn tijd gekomen was en de heerschappij der heiligen nabij was. Deze, de afgod van zijn graafschap, trok weldra aan het hoofd van zijn regiment, dat aan zijn groene uniform zijn in die dagen beroemden naam ontleende, te velde, en wilde wel niet den krijgslust van den stroeven landedelman vernietigen, maar dien toch wel eenigermate temperen. Hij wachtte niet veel van diens hulp. Niet dat hij twijfelde aan Olivers moed en geestdrift; maar hij vreesde dien veeleer en vermoedde dat een geloofsijver, als Oliver met de zijnen kenmerkte, een element van verwarring te meer kon brengen in het Parlementsleger, dat reeds in zoo vele opzichten niet bestand bleek tegen de dapperheid en de geoefendheid der kavaliers. Maar voor Neef Hampden mocht Oliver in ieder ander opzicht den hoogst mogelijken eerbied koesteren, in dit geval liet hij zich niet van zijn voornemen afbrengen; hij geleek het krijgsros, dat bij den donder van het geschut de ooren spert, de hoeven rept, en den eersten buskruitdamp begeerig door de zwoegende

neusgaten opsnuift. Hij greep naar het wapen en zijne vrouw Elizabeth Boucher had daarin weten te berusten, innig overtuigd dat het de stem was des Heeren die hem daartoe riep. Was het haar dan ook niet bekend geworden, dat hij, van de dagen zijner jougelingschap af, gekampt had tegen den Satan zelf in eigen persoon? Het moeten vreeselijk donkere dagen geweest zijn, toen de knaap zijn lentetijd, vrolijk en lustig als van ieder gezond menschenkind, had doorleefd. Uren lang had men hem zien ronddwalen in den omtrek van Huntingdon en niemant kon toen gissen wat er in dat binnenst omging. Het was een noodzakelijk gevolg van de sfeer waarin hij was opgegroeid. Van der jeugd af aan had hij gehoord van godsdienststrijd, van verschil van meeningen, waaraan het eeuwig heil of onheil der zielen werd vastgeknoopt. Opgewassen tot jongeling begreep hij den zin der lang aangehoorde woorden en was hij in staat tot een toepassing daarvan op zich zelve. Zijn kort verblijf te Londen, om er de beginselen van het recht te leeren kennen, bracht geene blijvende afleiding te weeg, en toen hij op twee en twintigjarigen leeftijd zijn vader verloren had en naar zijne geboorteplaats terug moest keeren om er diens plaats in te nemen en als hoofd des gezins op te treden, maakte een diepe weemoedigheid zich van hem meester. Het waren de barenswēen, die de geboorte der waarheid bij hem vooraf gingen, zoo drukte hij, in later dagen van die sombere dagen gewagend, zich uit. Aan geen enkele der vele twisten bleef hij vreemd, en met geen enkel der leidende beginselen kon hij zich ten volle vereenigen. Na onderzocht en verworpen, beproefd en doordacht te hebben meende hij de waarheid te hebben gevonden. De aangewende moeite leidde tot zelfstandigheid, de doorgestane strijd tot verdraagzaamheid jegens andersdenkenden, voor zoo veel de geest der eeuw dit gedoogde. Sedert die oogenblikken keerde de blijmoedigheid in zijn binnenst terug en als liefhebbend zoon van zijne reeds grijzende moeder, als een zelf teder echtgenoot voor zijne Bessie, die hem negen kinderen schonk, was hij de trouwe, eerlijke, praktische, werkzame landedelman geworden, die de plaats zijns vaders verdiende, met onverdroten ijver zijne pachthoeven naging en desniettemin de geestelijke belangen zijner vele broeders en zusters in den Heere behartigde. Op dit oogenblik zelf gaf hij van zijne veelzijdigheid blijk. Te midden der beslommeringen, tot welke zijn overhaast vertrek uit Londen naar het oorlogsveld aanleiding gaf, had hij nog tijd en aandacht voor zijne huiselijke rekeningen. Ernstig, zooals hij met Lilburne een diepzinnig leerstuk des geloofs zou besproken hebben, zat hij thand te snuffelen in oude en nieuwe papieren, zat hij shillings en kroonen te tellen. Zijne tegenwoordige bezigheid vormde met de zware sporen aan de hooge rijlaarzen, het gindsche zwaard tegen den steenen wand aan den schoorsteenmantel geleund, een scherp contrast. Maar niet scherper dan die dikke bijbel achter hem liggend, op eene kleine tafel opengeslagen en

met versche kreuken en vouwen, — een blijk, dat hij nog kort geleden was gebruikt. En toch, in hem schenen die contrasten in de grootst mogelijke harmonie te worden opgelost, en was zijn zwaard, zijn bijbel en het bedrijf des dagelijkschen levens als ondeelbare eenheid schier verbonden. Gewichtige arbeid voorwaar, dien hij thands verrichtte, al scheen hij ook menig oningewijde alledaagsch en nietsbeteeknend! Hij ging na wat zijne Bessie en zijne kinderen gedurende hun verblijf ahier hadden verteerd, welke schulden hij als nog had te verevenen, waarvoor hij het geld afpaste. Het ging soms wel met een hoofdschudden of zelfs met eene of andere opmerking van verwondering gepaard als hij dezen of genen post wat hoog vond, hetgeen Bessy die, hoe ook te goeder trouw in haar beweren dat zij alles ten zuinigste had berekend, met eenige ongerustheid den arbeid haars echtgenoots gadesloeg, ten laatste aanleiding gaf om zich te verdedigen en haar zuinigheid zelfs te roemen. Het was te midden van eene door haar gehouden pleitade, dat het geluid uit het voorhuis haar ooren trof, zoodat de verbolgenheid, waarvan zij blijk had gegeven, misschien niet alleen haar oorzaak had gevonden in het feit, dat ginder plaats had, maar ook in het minder aangenaam onderhoud, met haar echtgenoot gevoerd.

»Laat ze uitgaan, Bessie!» riep hij zijne vrouw toe, en in de gegeven omstandigheden was dat de verstandigste raad dien hij geven kon. Op die wijze toch maakte hij aan allen verderen twist, die hem in zijne berekeningen en regelingen storen moest, een einde. »Dat sluit?» prevelde hij, een zijner eindcijfers vergelijkende met eene nota van een andere hand als de zijne. »Twintig pond voor dragonschermen en borststukken en tien pond voor buskruit en kogels! Genoeg voor de eerste behoefte, zoo de Heere ons de kavaliërs spoedig doet vinden! Twintig mannen van den goeden stempel, waardig om neêr te knielen onder de tien duizend op den heiligen berg, heeft Samuël aangenomen. Laten het mannen zijn vol des geloofs en des heiligen geestes!»

»Vader!» klonk het nevens hem; het was een lieve kinderlijke stem, die niet dan in gebroken taal zich nog kon doen hooren en toch telkens zoo onwederstaanbaar bleek. Het was de vijfjarige Frances met de goudblonde lokken en het lieve rozenmondjen, dat de kleine guit zoo vleierend tot een kusjen wist te plooiën als zij iets van vader of moeder en meest van den eersten te verzoeken had. Ditmaal gold het Harry, die voor het oogenblik zeer in haar gunst scheen te staan en voor wien zij verlof vroeg het spel te verlengen, dat hij ginder in den gang begonnen was.

»Wel, mijn kleine vleistertjen!» zeide Oliver, het meisje op de forsche knieën tillend en in zijn armen aan zijn breede borst wiegend. Het was een bekoorlijk gezicht, dat liefvallige kind in de armen van dien krachtigen man, die zijdeachtige lokken van het kind, zich mengend met het dikke zelfs

wat steile haar van den vader. »Maar Harry doet kwaad, Harry is stout en wild zoo als altijd!» zeide Oliver haar hartelijk kussend; en waren zijne woorden ook hard, zijn hart was dit oogenblik al heel zacht en week.

Beider onderhoud werd gestoord door het binnentreden van moeder, die het bezoek van zuster Judith uit de Turksche halve maan, een wel beklante specerijwinkel uit de buurt, aankondigde. »Zij kon mij de boodschap niet alleen zeggen; zij wou u ook spreken. Wil ik haar binnen laten komen.»

»Zij kome, de goede zuster!»

Zuster Judith was, en als we mededeelen, dat de verwantschap die dien naam aanduidt er alleen eene was in den Heer, zaan, ieder het dra begrijpen, eene geloovige vrouw naar het hart van Cromwell en diens gezin; eene, die voor gantsch Israël met Josua had getuigd: wat mij en mijn huis aangaat, wij zullen den Heer dienen. In het stemmig zwart laken gekleed, het mutsje, de kraag en de manchetten van het zuiverste wit, was zij de verpersoonlijking van die gegoede Londensche burgerij, welke, matig in haar behoeften en verteeringen, altijd hulp wist te bieden waar de liefdadigheid en de geloofsovertuiging het noodig en Gode welbehagelijk achtte.

»Wel-waarde zuster!» zoo luidde de welkomstgroet, »ga zitten en laat ons hooren wat u hier heen voert.»

»Broeder! moest ik ook midden uit mijne aardse beslommingen heengaan, toch dank ik er den Heere voor dat ik misschien een middel kan zijn in Zijne hand om jeugdig kwaad te stuiten. Ik moet u misschien zeer doen, waarde broeder en zuster, maar de zachte hand des medicijnmeesters maakt licht stinkende wonden.»

»Wat is er dan? Hebt ge bericht van onzen oudsten, onzen Oliver? Hebt gij bericht uit het leger van Mylord Essex?» vroeg Elisabeth, schuchter omziende naar haar man, die de dikke wenkbrauwen fronsde.

»Ge hebt ook een zoon in Mr. Harrisons regiment, niet waar?» vroeg Oliver, met eene eenigzins bewogen stem. »Hebt ge tijding?»

»Neen, broeder, en ik denk: geene is goede tijding. Mijn laatste bericht was na het gevecht bij Oakham, waar mijn broeders zonen — een tweeling — vielen. Oliver, God de Heer bezoekt de zijnen wel en is lankmoedig jegens zijne hateren, zoo als de kavaliers wel heten mogen.»

»God de Heer zal niet verlaten die op hem vertrouwen, zuster! Zijne wegen zijn zoo zelden onze wegen. De tegenspoed moet ons oefenen en ons doen afdalen op eigen kracht te steunen.... Wij zijn niet meer dan het leem van den pottebakker, zuster!»

»Wel waar! Dat zijn dierbare woorden.»

»Maar ge wilt niet den valschen medicijnmeester gelijken, zuster! zoo als ge straks zeidet. Deel ons meê wat ge op het hart hebt, want ge ziet hoe ge mijn lieve vrouw hebt doen ontstellen.»

»Ik moet, hoewel ik het ongaarne doe. Ge hebt een paar fiksche jongens maar ik raad u op hen te passen. Zij kunnen met den aartsvader ter rechter of met diens neef ter slinker gaan. Ze zijn van morgen bij me geweest; was het uit uw naam, zuster Elisabeth?»

»Neen; of misschien wel,» stamde de moeder, die den blik haars echtgenoots strenger en strenger zag worden en instinktmatig de beide jongens, van wie zij iets kwaads vermoedde, bij tijds in haar bescherming wilde nemen.

»Ga voort, Judith! Zij kwamen bij u,» merkte Oliver aan. »Ik heb nog veel te doen, zuster, en zijn het alleen huishoudelijke zaken, zoo moei er mij niet in.»

»Een vraag, broeder! geeft ge hun een zoo ruim weekgeld, dat zij een halve shilling kunnen besteden aan krenten en amandelen?»

»Ze krijgen een penny per week, Judith, wat ruim genoeg is voor hunne behoeften... Veel zuinigheid zit er nog niet in de jongens, vooral niet in Richard, zoodat meestal Dingsdag reeds verdwenen is wat hem iederen dag des Heeren word gegeven. — Bessie, zeidet ge me niet een shilling verloren te hebben?»

»Ik geloof dat ik mij vergiste, beste man!» haastte Bessie zich te zeggen, toen ze de zware donderwolk op het gelaat haars echtgenoots zag opkomen.

»We zullen het weten; roep de jongens hier, Bessie!»

Deze zag hem aan en wierp toen een veelbetekenen blik op zuster Judith.

»Hebben ze zich niet geschaamd, zuster Judith met gestolen geld te betalen, dan zullen wij ze ook niet de schande besparen van den diefstal tegenover onze zuster te bekennen... roep ze dus binnen, Bessie!»

Zelden had moeder een zwaarder gang gegaan dan in dit oogenblik. De wilde Harry en bedaarde Richard waren nog druk bezig met het spel, waartoe de eerste na moeders vertrek den ander eindelijk had uitgelokt, toen het ernstig opontbod hun in de verte toeklonk, om dadelijk bij vader te komen. Het moest voor het ontzach getuigen, hetwelk de beide knapen voor hun vader koesterden, dat ze dadelijk het spel staakten en het bevel gehoorzaamden. Harry rende den gang door, middelerwijl met zijn hoofdkap spelende, die hij in de hoogte wierp en in vollen ren wist op te vangen, Richard bedaarder en zelfs met eenigen weerzin. Toen ze echter op den drempel stonden, zuster Judith ontwaarden en tevens welken blik vader op hen wierp, verried zich de onrust van hun binnenste op beider gelaat. Harry werd rood als de kam van een haan, Richard bleek als een veroordeelde.

»Ik wou wel eens weten!» klonk het hen tegen, »hoe ge aan den halven shilling zijt gekomen, dien ge bij zuster Judith voor lekkernijen hebt verruild.»

Richard trad een stap achteruit en schoof bijna achter zijn jongeren broeder weg, die niet wist hoe hij zijn gloeiend gelaat zou verbergen.

»Andwoordt, jongens! Dick, ge zijt de oudste, spreek!

»Harry had een shilling, vader!»

»En gij weet niet hoe hij er aan kwam?»

»Hij zei, dat hij die gevonden had in moeders naadoos... die vreemde weet u, die oom Noll eens meêbracht.»

»Dat doet er niets toe... Harry, is dat waar?» vroeg vader, met een blik waarin waarlijk eenige droefheid lag zich tot den ander wendend.

Bessie vond Oliver zeer partijdig. Scheen het zelf niet, alsof hij den oudsten van logen verdacht, nu de laatste vraag tot den jongsten gericht werd. En Richard verklaarde zich onschuldig zonder door Harry tegengesproken te worden. Die onschuld werd zelfs door den ander bevestigd, die met neêrgeslagen oogen de waarheid van Dicks verklaring bevestigde. Hij had den shilling gevonden en er zich blij over gemaakt. Ze dachten er heel veel plezier van te kunnen hebben en waren begonnen met bij vrouw Judith wat lekkers te koopen.

»Wat ge voor u zelve alleen hieldt?» vroeg vader.

»Neen, ik gaf er Dick zijn gerecht aandeel van.»

»Die het natuurlijk weigerde, wel wetende, dat gestolen goed altijd ten kwade gedijt?»

Gestolen goed! Het was of Harry het bloed uit neus en mond zou spuiten! Dick gaf geen antwoord, zoodat Harry het wel geven moest. »Hij heeft zijn deel aangenomen, maar ik zag het hem niet opeten, Vader?»

»Dus heeft hij het zeker bewaard, om het den rechtmatigen eigenaar terug te geven... Kom, Dick! voor den dag er meê!»

»Ik heb het niet meer, vader!»

»Dacht ik het niet! En gij zijt zeker de eerste geweest die het opat: gij hebt na het vinden van den shilling het eerst bedacht hoe het geld te verkwesten ware! Ik wil waarheid! Wie opperde het eerst het denkbeeld om naar vrouw Judith te gaan?»

Beiden zwegen; maar vrouw Judith merkte aan dat Dick in haar winkel het woord had gedaan. Moeder Bessie wierp haar een toornigen blik toe. Waarom mengde zich de vreemde ook in het verhaal, dat de vader zijn kinderen deed ondergaan? Zij, de moeder, onthield er zich immers zelfs van?

»Het is zoo als ik dacht... Geef nu de andere helft van den gestolen shilling terug.»

»Die hebben we niet meer, Vader!» zeide Richard met eenige verheffing van stem, terwijl zijn bleek gelaat iets van de gewone kleur terugkreeg. »Uit den winkel komende, zagen we een oude half naakte vrouw; haar gaven we 't geld... weet u. Harry, zei ik niet, dat we 't niet beter konden besteden?»

»Farizeër!» riep vader met zijn luide en zware stem. »Verdraait ge zoo de leering der Heilige Schrift? Wilt ge de armen, de vrienden des Heilands, weldoen met gestolen geld, in de hoop door een zoogenaamde goede daad een slechte uit te wisschen. Harry heeft uit onbezonnenheid en loszinnigheid maar zonder nadenken misdreven, maar gij uit berekening. Gij behoort nu reeds tot degenen, die heimelijk den kemel doorzwelgen en in het

openbaar voor de mugge uit den weg gaan!... Zuster Judith, hoe veel loon geeft ge 's weeks aan uwe winkeljongens?»

»Een shilling, broeder!»

»Dat is nu in deze tijden van perikel en troebelen. Maar vroeger, toen de jongens minder schaarsch waren en niet in het veld behoeften te gaan om voor de heilige zaak te vechten?»

»Negen stuivers, broeder! met kost en inwoning.»

»En kost en inwoning komen per week te staan?»

»Op drie shillings minstens, broeder! In deze tijden zelfs op vier... maar wat is uwe bedoeling?»

»Neem ze meê; ik zal kost en inwoning voor hen betalen, want ge neemt ze tot u ten mijnen gevalle; ze moeten in uw dienst zoo lang blijven tot ieder van hen het gestolene terug heeft verdiend... Zij hebben daartoe minstens twee weken noodig; van de drie shillings, die ze dan zamen verdiend hebben, geeft ge één shilling aan ons en twee aan de armen uwer parochie. Harry en Dick, gij gaat dadelijk! Moeder, wilt ge hun mantels halen?»

»Oliver, Oliver!» zuchtte Bessie. »Moeten ze dan alleen hier blijven? Wij gaan immers van daag nog naar St. Ives?»

»Zeker. Hebben ze niet hun zelfstandigheid getoond toen zij den diefstal pleegden. Goede zuster Judith, ik dank u voor de mededeeling.... Alleen dit, welke waarde zuster, mocht een dergelijk geval zich ooit weder voordoen, gelief dan de ouders te waarschuwen, vóór ge uw waren aan de kinderen verkoopt.»

Judith waagde het niet op het verwijt dat haar werd toegeduwd iets te antwoorden. Zij voelde zich gants niet op haar gemak en wenschte, hoewel zij nog geloofde haar schuldigen plicht gedaan te hebben, hier niet gekomen te zijn. Had zij ook zulk eene gerechtssoefening kunnen verwachten? Had zij ook kunnen denken, dat een eigen vader zoo streng en wreed zou straffen? Zij gaf het bedektelijk te kennen door zelve voor de knapen te gaan spreken en voor hen verkorting van den straf-tijd te verzoeken; men zou toch in aanmerking nemen dat de jongens in haar winkel het hard genoeg hadden vooral als het koud was en dat men van kindsbeen af er eigenlijk aan gewend moest wezen om niet ziek te worden.

»Ze zijn sterk en hebben bij u dan meteen de gelegenheid om zich te harden. Het kan spoedig genoeg gebeuren, dat ze onder den blooten hemel zullen moeten vernachten en bij u hebben ze immers nog een dak? Neem ze dan meê. Geen woord meer daarover!» beval hij met een strengheid, die Judith van alle verdere tegenwerping deed afzien.

De moeder had de mantels gehaald en met een bevende hand aan ieder harer jongens het hun behorende kleedingstuk toegereikt. Daar trad Dick vooruit naar zijn vader, terwijl hem de tranen over de wangen liepen, nam diens hand en kuste haar, waarna hij ter sluik naar zijne moeder omzag. De jongere broeder volgde zijn voorbeeld niet. Hij scheen een oogenhlik in twijfel te staan of hij het doen zou, maar zijn innerlijke wrevel over de harde kastijding

liet het niet toe. Hij stampvoette van drift, terwijl het strenge oog zijns vaders op hem rustte en stond op het punt de deur uit te gaan, toen zijn vader hem tot zich riep.

„Ik verwacht uw afscheid, zoo als uw broeder deed!”

De jongen wierp het hoofd in den hals; er liep een rilling door zijn leden; de vuisten balden zich; hij ging niet heen, maar hij kwam ook niet nader; hij bleef waar hij was.

„Ge zult u verdeemoedigen, hoovaardige!” riep zijn vader hem toe, „gij zult!” en terwijl hij de laatste woorden uitbracht, strekte de hand zich gebiedend uit en rees de forsche gestalte, schier dreigend, halverwege uit den met leer bekleeden stoel.

„Kom, Harry — broër!” vleide een helder stemmetjen, dat van Frances, die hem bij de hand gevat had en naar vaders leunstoel trok. De aanminningheid van het kind meer nog dan de strengheid des vaders bewogen Harry toe te geven. Hij trad haastig toe, nam de toegestoken hand, bracht die even aan de lippen, waarna hij, zonder naar iemand om te zien, wegsnelde.

„Daar zit pit in!” prevelde Oliver, en na het vertrek van den jongen kwam zelfs een trek van welbehagen op zijn gelaat.

Bessie had zich in de laatste oogenblikken oogen-schijnlijk alleen met Frances opgehouden en zich na het vertrek harer jongens met het kind in de aangrenzende kamer verwijderd, waar haar oudste dochter Bridget, wie de hoede over nog twee andere was toevertrouwd, zich bevond. Daar aangekomen had zij hare tranen niet langer kunnen bedwingen en had zij zich in een hoek nedergezet, waar haar man haar verraste, die weldra hare aanwezigheid bespeurd en de ware reden daarvan maar al te goed bevroed had.

„Beste moeder!” zeide hij, en zijne stem had daarbij werkelijk iets zachts, „ik wilde dat ge bij mij kwaamt zitten.” Zij stoud op zonder een woord te spreken, maar met een blik waarin wel eenig verwijt lag. „Is het niet beter dan één lid pijn lijde opdat het gantsche lichaam behouden blijve, Bessie?”

„Gij hebt gelijk, beste man! zoo als altijd, maar het is toch bitter hard voor een moeder om van een van hen te scheiden. Harry had de kastijding misschien verdiend maar toch Dick niet...!”

„Dick meer dan de ander, Bessie! Ik zie het op nieuws bewaarheid: waar het haar kinderen geldt behoort de wanne niet in de hand der moeder! Kom meê en doe wat uwe hand vindt om te doen, en zij zal veel vinden, want spoedig gaan we.”

Teruggekomen in het huisvertrek vonden zij eenen nieuwen bezoeker. Het was Nathanaël Hewson, voor de wereld een schoenmaker, maar naar het geestelijke, een man naar Oliver Cromwells gemoed. Korte borstelige haren omlijstten een bleek beenig gelaat, waaraan de kleine, diep in de kassen liggende, oogen en de groote neus uitdrukking en gehalte gaven. Zijn kleed van grof sergie zettende aan het geheel nog meer het karakter van soberheid bij. Vóór

maanden was over hem de geest vaardig geworden, over hem die, weleer in zonde verloren, de eeuwige verdoemenis tegenging, maar sedert, tot het inzicht der waarheid gekomen, allen van die zelfde waarheid wilde doordringen, voor het oogenblik nog slechts door de kracht van het woord der prediking, evenwel verlangend uitziende naar andere wapenen, waarmede hij de flauwhartigheid van duizenden rondom zich zou kunnen bestrijden en te niet doen.

Hij was een man naar Olivers hart! Ook hij wilde van geen halve maatregelen hooren, van geene onderhandelingen met Achab, den moorder der Profeten Israëls, die ginder bij Oxford gelegd, zijne strijdwegens heenmond door het veld en de oorlogszeisen liet snijden door de lendenen der kinderen Gods. Zij hadden in de samenkomsten, die de sekte der Zeloten, meer en meer onder den naam van Independenten bekend geworden, in de laatste tijden telkens vrijer en stoutmoediger belegden en bijwoonden, elkaâr ontmoet en, naar het scheen, bij de eerste ontmoeting reeds begrepen en gewaardeerd. Daarvan was een herhaald en wederkeerig bezoek het gevolg, in welke vertrouwelijke bijeenkomsten de heilige zaken met vuur en ernst werden besproken en maatregelen beraamd, die in de toekomst, zoo de Heere het gehengde en de macht gaf aan het kleine hoopken uitverkorenen, ten uitvoer zouden worden gelegd. De heilige zaken beheerschten broeder Nathanaël zoo zeer, dat hij geen oog meer kon hebben voor de dingen dezer aarde en alzoo ook niet meer voor driesttal en pikdraad, daarin ongelijk aan zijn hoogvereerden broeder en geestverwant Oliver, die altijd Gode wist te geven wat Godes, en ook den Keizer wat des Keizers was. De schamele kleedij van Hewson toonde dan ook ruim zoo veel den verarmden schoenmaker als den strengen ascetischen boetgezant.

„Hartelijk welkom, welbeminde broeder!” riep Oliver hem toe zoodra hij hem ontwaarde, „ga zitten en blijf bij ons middagmalen.”

„Ik dank u! De broeders wachten mij... Na uw vertrek hebben ze nog meer recht op aller kracht, hebben ze zelfs behoefte aan die van den allerminsten dienstknecht. Dat de Heere, de God der heirscharen u geleide, wakkere broeder! Het is tijd, ja meer dan tijd, dat wij het ware Israël uit zijne tenten roepen. O de flauwhartigen en de kleingelooovigen, die de veelheid der vijanden vreezen! Al zijn ze als de sprinkhanen, een storm zal ze doen vernietigen, al zijn ze als het zand der zee, ik zal ze doen verstuiven, zoo spreekt de Heere Heere!”

„Hebt ge nieuwe reden tot ergernis, broeder?”

„Een nieuwe en toch weder de oude. Pym wil weêr onderhandelen, zoo loopt het gerucht, en ontving een zending van Achab te zijnent...”

„Het werk wordt Pym te zwaar; met de kracht van een menschenzoon wil hij het torsen, maar het is slechts te dragen en te volenden met de kracht Gods.”

„Juist, broeder! Slechts het zwaard van den Engel des Heeren zal de onbesnedenen van harte te

niet doen. Maar wat hebben wij hier anders dan flauwe Laodiceërs, die erger zijn dan de Bisschopsdienaars...!"

»Het is de invloed der Heidensche vrouw," merkte Oliver na een korte poos peinzend aan; »Pym afgodeert met Baäl, en dat is haar werk.... Hoe ook daartoe aangezocht, hij kan zich niet loswinden uit de armen dier Delilah!"

»Zij moet verdreven worden van uit de poorten dezer stad... Heb ik niet gehoord, dat zij eens behoorde tot de hofhouding van Izébel?"

»Hoe dat te doen? want hij is de David der verblinde Bethlemieten! Maar was die mededeeling de eenige reden uwer komst, broeder?" vroeg Oliver eensklaps alle verdere uitroepingen van verontwaardiging stakend en hem met eenige bevreemding aanstarend.

»Is zij niet reeds voldoende? Met u te spreken over de ons dierbare waarheden en over de toekomst van het Godsrijk, dat aanstaande is? Ja aanstaande zeg ik, broeder! al zijn er duizenden die mij tegen schreeuwen: gij liegt! Is het niet alleen reeds voldoende om tot u te komen? Maar dan nog zulk een tijding! Moeten we ons niet verzetten met al de kracht, die de Heere Heere in ons gelegd heeft? Moeten wij Pym niet tegentreden, zoo als Nathan den Koning? Ja, wij moeten; en die het kan doen zoo als niemand dat kan, zijt gij! Riep ik u ook toe, dat de God der heirscharen u geleide, ik neem niets van die zegenbede terug, maar voeg er alleen bij, laat uw afreis een nachtwaak later wezen."

»Ik kan niet... waarlijk ik kan niet!" merkte Oliver peinzend aan. »Alles wacht mij ginder; onze broeders uit Huntington staan gereed; al ons oorlogstuig is onder weg. Bovendien, nóg zijn wij de minderheid, de verachte, de vertrapte minderheid..."

»Daaraan kan ik hooren, dat gij ook eenmaal nederzat op de banken der Laodiceërs in St. Stephens kapel... Wat praat ge van minderheid? Is er een meer of minder voor het oog onzes Gods?"

Oliver scheen bevreesd te zijn, dat zijn wel-waarde vriend, die van de dingen dezer aarde en wel met name de zaken van Staat zoo weinig begrip had, van nieuws af aan den ouden boog met de dikwijls gebruikte pijlen zou gaan spannen, en wilde hem daarvan weêrhouden door het opwerpen van het een of ander geloofspunt. Er kwam echter eene geheel onverwachte afleiding door het binnentreden van een onbekende, wiens kleederen met stof waren bedekt en wiens uitzicht de grootste vermoeidheid kenteekende.

»Wij houden hier geen herberg, man!" riep Oliver hem met een gants niet vriendelijk gelaat aanstarend.

De aangesprokene scheen weinig geraakt door de barsche opmerking. Van den aanvang af had hij zijn kap in de hand gehouden, maar zich tevens van het stof pogen te ontdoen, door met de voeten herhaaldelijk op den steenen vloer van het vertrek te stampen, waarmede hij ook nu nog voortging.

»Ik weet het. Maar ben ik hier niet te recht bij een lid van het Parlement en tevens een officier van het leger?"

»Ja. Welnu?"

»Ik heb iets mede te deelen wat misschien wel een stoel zal verdienen."

Olivers wrevel scheen bedaard; zelfs scheen zijne belangstelling opgewekt. Hij duidde met de oogen op een naastbijzijnden stoel en scheen daarmee te willen zeggen: »Krijg dien." De ander vatte het ten minste zoodanig op en strekte zich weldra op den leëren zit met blijkbaar welbehagen neder.

»Welnu? wat is uw tijding?"

»Zijt ge goed bekend met den stand der beide hoofdlegers?"

Cromwell knikte toestemmend.

»Karel Stuart dringt op Londen aan en is reeds voortgedrongen naar Worcester, waar hij van daag zeker met Mylord Essex slaags zal geraakt zijn, ten minste indien Mylord met zijne gewone omzichtigheid handelt." Er was een zweem van ironie in den toon zijner stem. Cromwell merkte het zeer goed op, maar zweeg. Hewson echter kon zich minder bedwingen maar riep uit: »Gewone omzichtigheid? Zeg gerust, gewone slakkengang! Hij komt eeuwig te laat!"

»Waar de een krachtig optrekt en de ander minder krachtig terugdeinst, moeten ze elkaâr toch ontmoeten, broeder!" merkte Cromwell bedaard maar daarom niet te minder scherp voor den opperbevelhebber van het Parlementsleger aan. »Ga voort, man! spaar ons uw eigen opmerkingen en deel mij alleen mede wat ge zaagt."

»Dus Uwe Edelheid neemt zich voor de gevolgtrekkingen zelve te maken; dat ontslaat mij van een groote moeite!" hernam de vreemde met een spotachtig lachjen. »Welnu, ik hoorde dan ook op mijn wandeling herwaards het knallen van het geschut heel in de verte en mocht dus denken dat Mylord Essex slaags zal zijn geraakt..."

»God de Heer kome zijne onervarenheid en besluiteloosheid ter hulpe," riep Hewson. »Indien de bloedhond van een Rupert doorbreekt ligt Londen open!"

Cromwell wenkte den ander met eenige haast om voort te gaan. »Is dat alles wat ge te vertellen hebt?" vroeg hij.

»Nog iets. Ik had natuurlijk de wegen te mijden, waarlangs de legers opgetrokken en meende dat dan ook goed gedaan te hebben, toen ik mij geen halve dagreis meer van Londen wist. Het was een gevaarlijke tocht! Een ongewapende is tegen niets beveiligd en loopt gevaar van door een kavalier doodgeschoten te worden, na door een van Mylord Essex' knechten uitgeschud te zijn!"

Ter zake, man!"

»Het is waar, Uwe Edelheid zal de gevolgtrekkingen zelve maken! Ik was gindsche streken doorgegaan waar ik geen levend wezen ontmoette. Ik meende dat het wel beter zou worden hoe meer ik konden naderde, maar toen ik Marlow bereikt had

werd het oog nog erger. Daar zag ik in de verte damp en smook en eindelijk een roode gloed; het teekende brandende hoeven...."

»Onmogelijk! Dat is onmogelijk zeg ik!» riep Cromwell in de heftigste beweging opspringend. »In die streek kan geen vijand zijn!»

»Ik vertel alleen wat ik zag zoo als mij bevolen is en laat alle gevolgtrekkingen achterwege. Ik verliet in aller eil den dorpsweg en sloeg het sparrenbosch in, dat bezijden lag, waar ik veiliger meende te wezen; maar na eenigen tijd te zijn voort gegaan hoorde ik niet ver van mij af het gehinnik van paarden en het geluid van verscheidene stemmen. Ik kroop behoedzaam voort op handen en voeten, onder de laag hangende takken der sparren heen en kreeg eindelijk het uitzicht op een open plek in het bosch: een stuk grasland, waar een drom geheel opgetuigde paarden los liepen, terwijl van de tegenovergestelde zijde in een opening, door het omkappen van ettelijke boomen gemaakt, honderde krijgsknechten om verschillende vuren lagen gelegd.»

»Hoeveel waren er naar uw schatting?» vroeg Oliver.

»Ik telde dunkt me wel tweehonderd paarden.»

»Ik meen de knechten... het ander getal is geen maatstaf.»

»Naar mijne gissing wel twintig maal dat aantal.»

»En dat was bij Marlow, dezen middag bij Marlow?»

»Ja, Sir!»

»Maar dat zal een troep plundersers wezen, broeder! waarover ge u niet zoo zeer behoeft te bekommeren,» zeide Hewson, met eenigen angst zelfs de verandering op Olivers gelaat bespeurend. Zijn vriend en broeder had het ook niet langer in zijn stoel kunnen uithouden, maar was opgesprongen en liep met groote zware stappen het vertrek op en neder. De dikke wenkbrauwen werden gefronsd, de oogen zwierven links en rechts, de rechterhand greep krampachtig naar de linker leup... Het was of het krijgsros den kruitdamp rook en het schetteren der krijgstrompet vernam! Was die vreemde te vertrouwen? De blik wendde zich tot hem en sloeg hem gade. Zwarte hairen, waaronder hier en daar een grijze liep, hingen hem langs het geel bleek gelaat, waarvan het benedendeel als schuil ging in het kroeshair van den dikken baard. De uitdrukking van het oog beviel den onderzoeker niet; zij was niet open maar sluw; alles duidde in dien man den vreemdeling. Hewson had de richting van 's broeders oogen gevolgd en begrepen wat er die richting aan gaf. Er was argwaan jegens den bode en waarlijk daarvoor kon grond bestaan.

»Uw naam?» vroeg Oliver plotseling zijn wandeling stakend en zich vlak voor den bode plaatsend.

»Jean van Verviers!» zeide deze zonder te aarzelen.

»Een Franschman, om den geloove vervolgd en gebannen en vergoeding zoekend voor hetgeen hij ginder leed, in het dienen, naar de mate zijner krachten, van de ware religie.»

»Wat noemt gij de ware religie?» vroeg Hewson haastig.

»Stil, broeder! laat ons eerst onderzoeken of het de moeite loont die vraag tot hem te richten. Indien deze waarheid spreekt bedreigt ons dezen nacht een aanval.... Achter Essex om is men heen gedrongen...."

»De gevolgtrekking Uwer Edelheid is juist... naar mijne meening althands. En als ik u den naam noem van den bevelhebber, dan zal er geen twijfel meer kunnen bestaan. Henry Percy, bijgenaamd de dolle Percy, vond ik aan het hoofd der bende — de broeder van Mylady Carlisle, Sir! die ge toch wel kennen zult, zij het ook maar alleen bij gerucht!»

»Welnu?» klonk het van Olivers lippen; ditmaal verlangde hij eene gevolgtrekking van de zijde des onbekenden.

»De broeder zal de schrandere zuster begrijpen. Spreekt men hier in Londen niet immer van onderhandelingen? Is het niet goed gezien, over dag onderhandelingen, en 's nachts alles voor den gewapenden aanval gereed maken?»

»Van waar kent ge dien dollen Percy? Zijt ge er zeker van dat ge u niet hebt vergist? Ik mag toch onderstellen dat ge den voor u gevaarlijken toelag niet zult hebben, om anderen hier zich te doen vergissen.»

»Uw argwaan zal voor goed verdwijnen zoo ik u mededeel, dat ik de ontdekker was van het legerkomplot, waarvan Mylady Carlisle mede de ziel en Henry Percy de hand was. Toen heb ik den jongen leeren kennen, die na de ontdekking naar het vaste land vluchtte maar sedert is teruggekeerd. Uwe Edelheid, die soldaat is, kan er misschien nu voor zorgen dat hij niet weder ontsnapt.»

»Ik ben er... de wolk, die de oogen mijns verstands benevelde, is opgetrokken!» riep Hewson eensklaps uit. »Gij zijt de broeder, dien ik vroeger in het verbond der Heiligen ontmoette! Hij is een der onzen, Oliver Cromwell! hij is een uitverkoren vat!»

»Ik herinner mij met innerlijke erkentelijkheid uw broederlijke genegenheid. Voor eenige maanden verreide ik naar andere plaatsen om het ware brood des levens aan de hongerige broederen te brengen; van daar dat ik u uit het oog verloor, welwaarde broeder in den Heer!» zeide Jean van Verviers op zalvenden toon.

»Of wij u vertrouwen kunnen zal blijken. Niemand kan beter gids zijn dan gij. Van dit oogenblik zijt ge in dienst van het parlement. Moeder!» vervolgde Oliver zich tot Bessie wendende, die al dien tijd op haar gewone plaats had neergezeten, ijverig bezig met het nazien en herstellen van het goed van man en kroost en door geen enkel gebaar te kennen gevend, dat zij hoogelijk belang steide in het geen hier om haar heen voorviel. »Moeder, hebt ge niet wat eten voor dezen? De arbeider is zijn loon waardig en we zullen het er nog voor houden, dat hij een nuttig arbeider is.»

Zonder een woord te spreken, maar met een blik, waarin weinig welwillendheid jegens den vreemden bezoeker lag, en met een beklemd hart, gaf zij aan

de uitnoodiging van haar man gehoor. Oliver schreef haastig eenige regels op een stuk papier, dat hij zijn broeder Hewton toereikte: »Ga haastelijk, broeder! naar Pym en deel hem het gehoorde mede; rep u naar de broederen en laat ze, voor zoo veel er bijeen zijn, dadelijk hier aantreden; het is niet de veelheid van getal, broeder! maar de gezindheid des harten...»

»En de mate van de uitstorting des Heiligen Geestes!... Heb ik u wel begrepen: gaat gij zelf?»

»De Geest gebiedt mij te gaan. Bid vuriglijk dat ik slage en wek de nog slaperigen; want zoo er straks waarheid gesproken is zweven wij allen in groot gevaar... Ik hoop de heidensche vrouw te treffen daar ginder in haar broeder...!»

Een driftig geklop deed allen onwillekeurig opschrikken. Het ging vergezeld van een dof rumoer op de straat, ondermengd met eenige kreten, waarvan het waar karakter niet te onderscheiden viel.

»Kapitein Cromwell!» zoo riep een luide stem uit het voorhuis. »Kolonel Andrews laat u groeten en u mededeelen dat er tijding is van Mylord Essex...» De man, die des kolonels adjudant bleek te zijn, was middelerwijl den gang doorgestapt. »Er is een groote slag geslagen bij Edgehill... Mylord Essex heeft den bloedhond Rupert terug geslagen; het gevecht was bloedig en komt ons duur te staan. Mylord heeft het slagveld kunnen behouden...»

»Behouden, behouden! Is hij niet voort kunnen rukken, de vluchtenden achterna? vroeg Cromwell in vuur.

»Daarvan meldt het bericht niets. Toch moet de overwinning grooter wezen dan wij hier wel denken, daar de lucht rood is van vreugdevuren...»

»In welke richting?

»Naar den kant van Marlow.»

»Dat zijn geen vreugdevuren! Hewson, ren naar de broeders! er is geen tijd te verliezen... De Heere onze God doet zijn vuurkolom over ons lichten; Hij is met de kinderen Israëls in hunne benauwheid... En gij» vervolgde hij tot den nieuwen bezoeker, »blijf hier en verlies dezen vreemde niet uit het oog; ik zelf ga naar Kolonel Andrews.»

»Nog een oogenblik, Kapitein!» hernam de laatst toegesprokene bedremmeld en naar zijne woorden zoekend. »Ik heb nóg een boodschap... het betreft den vaandrig Oliver... uw zoon... Het regiment van Kolonel Harrison nam deel aan den slag; hij moet zich dapper gewerd hebben tot hij niet meer kon... tot hij gewond werd...»

»Heilige God in den Hemel, hij is dood!» riep Elizabeth uit.

»Moeder, tot dat uiterste kwam het nog niet; ten minste het werd ons nog niet bekend... En al ware het zoo, moeder, wij zijn allen in Gods hand!» zeide de vader, bleeker en bleeker wordende en met steeds bevender stem. »Zeg ons de waarheid, vriend!» vervolgde hij na eenige oogenblikken, langzaam en bedaard.

»Ik kan het niet... hier is een brief van Mr. Hampden,» fluisterde de ander. Het was waar! Zijn Oliver

viel bij het instormen op den vijand. Tot drie malen toe werd de *colonne* van aanval terug gedreven; al de officieren waren gevallen; alleen de jonge vaandrig was over gebleven, en ten vierden male stormden de leerjongens van Londen, in helden herschappen onder aanvoering van den knaap, op 's vijands gelederen in. Wie er ook keerde, de jonge Oliver niet.

»Neef! treuren wij niet als degeen die geen hope hebben,» zoo eindigde Hampden het in der haast geschreven bericht. »Zalig hij, die sterft in de vervulling zijner plichten... Hij rust, uw oudste! Zoo mochten wij allen wenschen het te doen!»

»Welnu, Oliver? welnu?» ruichte het aan het oor van den verpletterden vader, die zich bijna niet meer staande kon houden. »Welnu?»

»Hij rust, moeder! hij rust!» fluisterde hij, den forschen arm om zijn vrouw slaande en zich eensklaps zijner plichten bewust... »Heere God! ik dank u dat gij hem mij dús hebt ontnomen! maar,» voegde hij er zachter en op den kinderlijken toon van het oodmoedig gebed bij, »troost de arme moeder, troost mijn Bessie, Heere mijn God!»

Jean van Verviers was opgestaan en zag met heiligen ernst het schouwspel aan, den fellen strijd, die daar ginder gestreden werd; den hevigeste, die het menschenkind hier op aarde kent, de worsteling van het geloof met den twijfel, van de onderworpenheid der liefde en den tegenstand van het tot wanhoop geprikkeld gemoed.

»Stil, mijn Bessie! we hebben een kind op aarde minder, maar een hoop in den hemel te meer!» hoorde hij Oliver zeggen of liever snikken; want de krachtige man had wel troost, maar kon dien niet bieden dan onder tranen, en Jean van Verviers fluisterde daarbij. »Amen, amen!» En toen moeder was afgestreden en het hoofd moede liet neerhangen en het brandende oog geen tranen meer had, zag hij den vader naar het aangrenzend vertrek treden en van daar terug komen met al de kleinen, die hij voor moeder deed neerknielen, waarna hij een gebed stamelde, het gebed van het gebroken hart, dat slechts klanken kent, maar klanken die, zoo waar als er een God bestaat, aangeboden als een vader van allen, begrepen en aangenomen worden als de heiligste offerande, door een eindig wezen den Eeuwige te bieden!

»Amen, amen!» herhaalden nogmaals de lippen van Jean Verviers, die zelfs een oogenblik het voornemen had gehad, om mede neer te knielen, maar zich daarvan nog bij tijds weerhield. »Laten ze elkaâr verscheuren, wat gaat mij dat aan?» prevelde hij, de aandoeningen, die straks bij hem waren opgeweld, overheerschend, maar, om dat te eer te kunnen doen, zich toch afwendend van gindsche groep.

Toen Elizabeth, bedaarder geworden, met de kleinen in het aangrenzend vertrek was gegaan, vatte Oliver Hewsons hand met de woorden: »Vaarwel, broeder! de goede zaak mag geen schade lijden onder de weekheid van het hart.... Toch is mij een zwaard door de ziel gegaan, broeder!» voegde hij weder zwak wordend er bij, maar zich met geweld

vermannend, riep hij uit: „Voort, den vijand te ge-
moet! Het bloed van mijn jongen hoop ik te wreken.”

„Ook ik!” zei Nathanaël Hewson. „De Geest heeft gesproken en mij de roeping des Heeren bekend gemaakt. Ik trek met u op; ik verlaat u niet meer. Waar gij zijt zal ik zijn en uw vaandel is het mijne!”

De avond was reeds gevallen, toen een schaar ruiters en musketiers de omstreken van Londen verliet, nagestaard door geen enkel oog, uitgeleid door niet één vriend. Alles was in stilte beraamd en moest ook in stilte worden uitgevoerd.

XXXII.

Met het hoofdten geleund op den fraaigeronden arm in het diepe vensterkozijn, staarde een meisje uit naar den tuin van Carlisle-house. Trokken de ontheesterde heesters hare aandacht, of de ontbladerde takken of het geschrompeld lover, dat de kille Decemberwind van tijd tot tijd deed opwarrelen, waarbij dan de schoorsteen in het vertrek waar zij zich bevond gierde ja bijkans gilde als onder het wee van kou? Gold het de grauwe wolken, naar het scheen overvuld van sneeuw, die in fijne vlokken zou neerwarrelen zoodra de wind maar in felheid verminderde? Werkelijk daar wiegde reeds een vlokjen door de kale twijgen van den bladerloozen lindeboom, daar dwarrelde een tweede, en weldra een dichte menigte, te veel om te tellen! Toch scheen zij het laatste wel te willen, want de oogen beproefden het witte dons na te gaan en bleven het beproeven, zelfs toen het onmogelijk bleek, en er uit myriaden van vlokken reeds een wit laken geweven was. Welk een contrast! Die koude der natuur daar buiten, en de gloed van het oogenaar, dat het tafereel beschouwde! Menigeen zou die schijnbaar levenloze lindenboom hebben benijd, waar dit oogenblik die oogen zich op vestten, en hoe puriteinsch Londen in deze tijden ook ware, toch zou menigeen der uitgelezen broederen den losgebroken sneeuwstorm hebben getart, om van buiten door de vensterruiten heen, die bevallige gestalten te mogen beschouwen. Want werkelijk, bevallig was zij en meer ook! Er waren fraaiere oogen, oogen meer overeenkomstig de lijnen der schoonheid, maar er waren er zelden gezien die zoo zeer bezielde waren; er waren gelaatstrekken, die veel regelmatigiger dan deze, gezichtjens, die blanker tint hadden dan dit, hetwelk er een had, dat naar het bruin zweefde, maar er waren er weinigen, die zooveel beweeglijkheid hadden, zoo veel scherpszinnigheid, ook bij wijle zooveel scherpste. De zuiver gewelfde wenkbrauw voegde bij het dikke hoofdhaar, dat, vrij en door geen enkelen band bekneld, haar langs de slapen zwierde en op het kraagjen neerviel, dat het zedig zwart laken, en tot den hals gesloten jakjen van boven begrensde.

„Wie mag zij zijn?” zou een nieuwsgierige kunnen vragen, die gelegenheid had gevonden onbemerkt in

den tuin te komen; en zelfs hij, die geen vreemdeling was in Carlisle-house zou geen voldoende antwoord kunnen geven. Wie mag zij zijn, die waardig ware in Mohammeds paradijs als houri te worden opgenomen en daar misschien als eenige berisping bij overigens hooge waardeering de aanmerking zou vernemen, dat de gestalte wat te forsich ontwikkeld was, de bewegingen soms wat te heftig en te wild konden zijn? „Wie mag zij zijn?” mochten zelfs degenen vragen, die vroeger de wilde kat uit den Tower hadden gekend, en als het antwoord luidde, dat zij dezelfde was als Nel, de vondeling, de vagebonde, de verschoveling, zouden zij geen ongelijk hebben gehad aan de waarheid te twijfelen. Het onderscheid was ook zoo groot! En toch wie zich de moeite had getroost haar vroeger meer dan ter loops aan te zien — maar wie had dat gedaan? — zou bij een tegenwoordige aandachtige beschouwing hebben moeten erkennen, dat er nu slechts eene ontwikkeling werd waargenomen van hetgeen altijd als kiem had bestaan, maar gunstige omstandigheden behoefde om zich te ontplooien en op te wassen. Nel, de vagebonde, was een deerne geworden van goeden burgerhuize, of meer nog, hoewel men toch niet wist onder welke klasse zij gerangschikt moest worden. Hare kleedij, ofschoon net, was sober en voegde de dochter van den kleinen burger of de dienstbode van een voornaam huis, maar de uitdrukking van haar geheele wezen was bij wijlen daarmede niet weinig in strijd. Mistress Rose en de *Steward* erkenden dat zoo zeer, dat zij beiden somwijlen bij het binnentreden haar als Miss Nel aanspraken, hetgeen echter geheel onwillekeurig geschiedde, zoodat zij er voor zorgden dien titel bij het tweede woord dadelijk weg te laten. Zij gehoorzaamden daarin het bevel van Mylady, die, van het eerste oogenblik dat het kind voor de tweede reis in huis kwam, ten strengste had voorgeschreven, haar goed maar niet zwak te behandelen, haar te laten onderrichten in alle kundigheden, die eene burgerdochter, welke met werken in haar onderhoud behoort te voorzien, nuttig konden zijn. Aan dat bevel was in den ruimsten zin gevolg gegeven, en dat Nel zulk een vlijtige leerlinge geweest was stemden Mistress Rose en de *Steward* vooral tot verdraagzaamheid in oogenblikken, dat het humeur van Nel veel te wenschen overliet en zij haar vroegeren aard niet geheel kon verloochoenen.

In het vertrek, dat zij nu bewoonde, had zij reeds een winter en een zomer doorleefd. Onder geleide van Mistress Rose had zij van tijd tot tijd een blik in de buitenwaereld geslagen, en hoe bezig en bevolkt die ook ware, toch had zij er zich minder tevreden gevoeld dan wanneer zij eenzaam wandelde in gindschen tuin. Zij had in die groote levendige stad, waar de werfstrom ieder oogenblik roffelde, de krijgstrompetten schetterden, de musketten flikkerden en de kanonnen den grond deden daveren, zoo vele plekken herkend, die haar een dieper blos op de wang joegen naarmate zij in zelfbewustzijn toenam. Altijd nog met schrik, maar thands ook ondermengd

met niet weinig schaamte en wrevel had zij de wallen van den Tower teruggezien, waar echter nog grootere veranderingen waren voorgevallen dan in haar binnenste, daar niet alleen alle staatsgevangenen waren ontslagen en de folterbank voor goed was vernietigd, maar ook de cipier Phil Whistle was weggejaagd en Tim en Bessie, die niet gestorven waren zoo als de losbol haar verteld had, zich niet meer bevonden en Sir Balfour, niemand wist waarheen, gevolgd waren. Zij was het huis voorbij gegaan, waaruit zij s'nachts eenmaal was ontsnapt, en had vernomen dat daar een broeder van Mylady had gewoond, over wien nooit mocht worden gesproken. Met een huivering had zij het groote, sombere, geheel gesloten gebouw aangezien en ook deze herinnering uit haar verleden was haar pijnlijk. Was zij dan zoo trotsch op haar heden, dat het herdenken aan haar gister haar zoo zeer griefde? In geene deele, want nimmer had zij zich zoo verlaten, zoo geheel alleen gevoeld als thands.

Aan niemand, die haar omgaf, had zij zich gehecht; aan niemand zou zij haar gemoed uitstorten, kon zij mededeelen wat in haar binnenste omging, wat haar den boezem soms zwellen, het oog verdonkeren, de wang kleuren of verbleeken deed. De bedienden van Myladies huis hadden alle vijandelijkheden gestaakt tegenover de meestal zwijgende, die hunne schimpscheuten in de laatste maanden als stompe pijlen beschouwde en zich van lieverlede betoomde in hare uitingen van drift, welke vroeger altijd zoo koddig waren geweest. Toch bleef hunne houding eene gewapende neutraliteit, en alles scheen aan te duiden dat, ware de gezindheid eene andere geweest, de vertrouwelijkheid er niet grooter door geworden zou zijn, daar het meiske van haar zijde dat niet wilde. De hooghartige! Zij vond geenerlei behagen in de genoegens en geestigheden van den kok en de werkmeiden, geen behagen zelfs in het onderhoud van Mistress Rose of den *Steward*. Zij voelde zich en was ook alleen. Hare ontwikkeling had geen gelijken tred gehouden met de wisseling harer uiterlijke omstandigheden. Met den grootsten ijver had zij gebruik gemaakt van de haar geboden gelegenheid om zich kenni te vergaderen, en Mylady, die dat goed vond en haar daartoe in staat stelde, berekende niet, dat zij het arme kind daardoor des te rampzaliger maakte. Mylady! Bekommerde de hooggeplaatste zich in eenigerlei opzicht om het heil van haar pleegkind? Wist zij nog wel dat dat kind bestond? Zij had er nooit blijk van gegeven. Misschien dat juist die handelwijze zulk een diepe indruk maakte op Nels gemoed. De hooge gestalte, voor welke ieder in dat huis zich boog, wier naam door ieder met ontzach werd uitgesproken, vertoonde zich hier in de verte alleen en was, misschien daarom te eer, voor haar met een nimbus omgeven. Bovendien wist zij, dat zij alles wat ze was aan haar had te danken, zoo dat aan het diepe ontzach, dat haar vervulde, zich tevens een gevoel van erkentelijkheid huwde. Zoo die vrouw zich tot haar had willen nederbuigen, hoe gelukkig zou zij zich hebben ge-

voeld! Al de anderen waren hare minderen, maar Mylady was hare meerdere, meerdere in ieder opzicht. O in de eenzaamheid leende hare verbeelding aan Mylady hoedanigheden, welke Nel in de werkelijkheid nooit kenbaar waren geworden; hoedanigheden, welke haar menigmalen bewogen al haar moed bijeen te verzamelen, om naar boven te klimmen en Mylady te naderen. Maar de *Steward* en Mistress Rose waakten op den drempel en deden haar terugdeinzen zoo dikwijls zij haar vertelde hoe groot en machtig Mylady eigenlijk wel was, hoe zij de geheele stad ja het halve rijk beheerschte, hoe zij in werkelijkheid de Koningin was geworden.

Zoo als wij haar nu vinden hadden wij haar dikwijls kunnen gâslaan: starend door dat venster, eenzaam in dat sober gestoffeerd vertrekken, waar niet meer dan het hoogst noodige zich bevindt. Waarheen zwerven toch wel hare gedachten? Welke aandoeeningen beheerschen haar en doen dat gelaat zoo dikwijls wisselen van uitdrukking? Weet zij het zelve wel? Is het haar zelve wel volkomen helder langs de slingerpaden van de feénwaereld, welke de fantasie haar heeft ingevoerd?

»Hu, wat is het buiten guur! Naar, eentonig!» fluisterde zij, rillend als van koude en uit het gebied der droomen in de werkelijkheid teruggekeerd. En zij dacht, hoe zij zich warmer zou voelen, hoe de thands verkleumde handen zouden kunnen tintelen als ze ginder sneeuwballen mocht rapen... Kind was ze nog, dat zij het wenschte, maar toch weer minder dan die eerste gedachte zou doen vermoeden toen de tweede bij haar oprees. Alléén zou zij het spel niet kunnen spelen; dus als zij het deed met hém... En daar trad een jonkman haar voor den geest, bij wiens verschijning haar het bloed naar de wangen steeg en zij terugtrad als gold het geen spel harer verbeelding alleen, terwijl zij het hoofdjen met heftigheid schudde en ten laatste in de handen verborg. »Neen, neen, ik wil niet meer aan hem denken!» riep zij eindelijk uit, met het voetjen stampvoetend van drift en de tranen afwischend die haar in de oogen waren geweld. Zij wilde niet meer aan hem denken en zij deed het toch nog zoo dikwijls, wat haar telkenreis deed blozen, want nooit werd het verleden haar bekoorlijker dan wanneer zij hem gedacht.

»Hier breng ik je werk!» zeide Mistress Rose, die plotseling voor haar stond en haar verbazen over den staat waarin zij haar vond niet onteinsde.

»Zware stof!» riep Nel, het stuk zwart fluweel ontvouwend dat de andere voor haar op tafel had gelegd. »Prachtig, prachtig! zeker voor Mylady; dat zal haar goed staan.»

»Alles staat Mylady goed — maar daarover spreken we nu niet. Ge moet dien rok gauw klaar maken; er is groote haast bij.

»Wanneer moet hij af zijn?»

»Morgen.»

»Dat zal gebeuren. — Waar moet Mylady hem het eerst gebruiken?»

»Altijd even nieuwsgierig! Als ge op zijn tijd klaar

zijt, zal ik het u misschien zeggen. — Het is voor een treurige plechtigheid. Maar toch nog liever zoo iets dan in het geheel niets! Sinds die rondkoppen... de Heer vergeef mij de zonde," viel zij in, behoedzaam in het rond ziende, »sinds die hier regeeren, is het doodelijk stil. Die bid- en boetedag overmorgen zal óók vrolijk wezen! De geheele St. Paul zal met zwart behangen zijn en een lijkrede zal uitgesproken worden over de gevallenen. Wie draagt er hier in Londen geen rouw? De enkele, die het niet doet uit behoefte, doet het toch uit vrees; wat was het vroeger anders! Rampzalige tijd!"

»Nu weet ik al alles vóór ik mijn taak af heb!" merkte Nel lachend aan.

»Het doet er niet toe... ge zijt ook zoo woedend nieuwsgierig en vraagt iemand uit met de oogen. Reken er op, dat het klaar moet wezen."

Nel knikte toestemmend en zette zich met den rug naar het venster bij het vuur neer, schuins over de hooge bedstede, welke zij gewoon was met Mistress Rose te deelen. Zij naaide het eerste kwartier flink door; maar toen poosde zij een oogenblik en viel haar oog op het boek, dat op de groote houten kast in den hoek der kamer lag. Zij sprong op en ging het halen. Toen zij het open sloeg viel er een gekreukelde reep papier uit. Het was hetzelfde, dat haar die zwarte man gegeven had, dien zij zich nooit zonder ergernis herinnerde, maar die altijd als raadselachtige verschijning in hare gedachtenis was gebleven. Zij staarde op de letters, die zij had leeren spellen; zij sprak het woord uit, dat zij had leeren lezen, en vergeten was de taak, die zij op zich genomen had en waaraan zij vlijtig moest doorwerken wilde zij tijdig gereed zijn. Daar werd behoedzaam getikt. Zij borg het papier haastig in het boek weg en was nog bezig dit weér op de oude plaats neder te leggen, toen de deur reeds open ging. Een wel bekend gelaat, al had het zich in dit vertrek nog nimmer vertoond, werd zichtbaar; een nooit vergeten oogenpaar gluurde naar binnen en bleek gevonden te hebben wat het zocht, want de deur werd geheel geopend en de bezoeker trad binnen.

Nel had hem nauwelijks ontwaard of haar wang werd doodsbleek en haar geheel lichaam trilde; maar het was of zij zich daarover bestrafte en alle krachten inspande om hare aandoening te overwinnen.

»Nel, kent ge me niet meer?" vroeg Robert Conway.

»Bijna niet," was het korte gants niet zachtzinnige antwoord. Die toon was bitser dan zij meende te bezigen, maar uit vrees van hare wezendlijke gewaarwordingen te doen gissen wendde zij geheel andere en niet bestaande voor. Toch kon het geven van dat antwoord zelf worden gebillijkt, want Robert Conway was in den langen tijd dat zij hem niet gezien had — reeds maanden waren sedert dien tijd verlopen — zoodanig veranderd, dat hij bijna een geheel andere gelek. Wat de jonkheid hem bloeiends en frisch had geschonken was verdwenen. Het mannelijk schoon was wel niet te loor gegaan, maar het miste het vrolijk waas der gezondheid even

als het bevallig landschap wel niet zijn karakter maar toch een zijner elementen van schoonheid verliest, zoodra de zon niet langer haar goud giet op bosch en rivier, op akker en landouws. Een ziekelijk bleek lag over zijn voorhoofd en wang heengespreid en de zenuwen zijns gelaats schenen sterk geprikkeld.

»Ja, gij hebt reden boos op mij te wezen," zeide hij goêlijk als antwoord op haar bitsen uitval, en die toon verdroot haar nog meer dan die woorden, verdroot haar zóo zeer dat er geen zweem meer van het medelijden overbleef, hetwelk zij bij den eersten blik op zijn gelaat had voelen oprijzen.

»Waarom boos? Ge waart toch niet verplicht om me hier te komen zien?"

»Als het u genoeg had gedaan, dan was ik daartoe wel verplicht geweest, want wat ge eenmaal voor mij deedt..."

»Dat is al lang afgerekend. Hebt ge me niet in uw huis opgenomen, toen niemand me wilde hebben, toen ik een armzalig, verwaarloosd schepsel was.... Waarom me die tijden herinnerd?" riep zij driftig uit. »Ik wil ze zoo graag vergeten en heb er al zoo lang mijn best toe gedaan."

De bekentenis was naief en trof Robert ook als zoodanig.

»Dat zal u ook wel gelukken, Nel! bij de groote verandering die ge ondergaan hebt."

»Voor u moet die al heel groot wezen... gij hebt me toch nog niet in zulke kleêren gezien."

Was dat weder een bitsch gezegde of had het kind, hoe zeer zij er ook haar best toe gedaan had, nog niet geheel haar oude natuur kunnen vergeten en iets van de vroegere simpelheid behouden? Hij vatte het als het laatste op en voerde haar daarom te gemoet: »Ik meen niet zoo zeer het kleed als wel het lichaam, dat er zich in beweegt. Nel, ik vind u meer veranderd dan ik had kunnen denken; waarlijk, mijn kind! de tijd heeft wonderen gedaan..."

»Gij vergeet dat er nóg een reden kan bestaan voor de groote verandering," hernam zij, wel eenigzins gestreeld door Roberts verwondering die werkelijk iets had van bewondering. »Dat is de zorg van Mylady!"

»Waarlijk, heeft zij voor u gezorgd? Heeft zij dan toch blijk gegeven van iets anders lief te kunnen hebben dan zich zelve?"

»Me dunkt, dat gij het minst van allen daaraan hebt te twijfelen... Heeft Mylady u niet gelukkig gemaakt?"

»Gelukkig? Zij mij gelukkig gemaakt? Zij heeft... maar gij zoudt me niet begrijpen, lief kind! al lei ik u alles uit... Waarom u ook daarmee te vermoeien?" Wekte de eerste uitroep, die twijfelen deed aan zijn geluk, die verklaring gaf van zijne vermagering en bleekheid, bij haar zelfs een gevoel van blijdschap op, de laatste woorden kwetsten haar diep en verplaatsten haar weder in het verleden, dat zij zoo gaarne vergeten, zoo gaarne vernietigen wou. Zij had zich omgekeerd om de tranen

van spijt te verbergen die haar in de oogen waren opgeweld, terwijl zij den fluweelen rok, die op de tafel lag, met haar vingers kreuken. Zij meende op dat oogenblik hem, die voor haar stond, te haten. »Ik kom hier namens Lady Jane,» vervolgde Robert. »Zij wenschte u zoo gaarne weêr te zien.»

»Zij mij?» viel Nel in, zich eenklaps omkeerend en hem aanziende met een wilden woesten blik; ja, dat was de oude Nel, de wilde kat uit den Tower.

»Zijt gij kwaad op haar? Heeft ze u misschien vroeger eens een barsch woord toegevoegd? Vergeet dat, Nel! zij meent dat zoo niet... zij heeft ook zoo veel wat haar mismoedig maakt!»

»Bedoelt ge Lady Jane Howard, de rijke erfdochter, die alles heeft wat haar hart maar verlangen kan? Is zij mismoedig? Dat komt omdat ge voortgegaan zijt met al haar grillen in te willigen, met haar nooit te zeggen wat haar voegde.»

»Nel!» stamemde Robert, ten hoogste verrast.

»Ja, ik voel dat het waar is... Als gij haar hadt durven zeggen zoo als het werkelijk was, dan zou zij haar luimen wel nalaten. Zij had wat meer in den spiegel moeten zien en gij hadt haar dien spiegel moeten voorhouden en dan zou ze wel veranderd zijn.»

»Misschien, misschien. Maar dan had ik haar minder moeten liefhebben...»

»Daar geloof ik niets van. Denkt ge, dat Mylady getoond had mij meer lief te hebben, indien ze mij als een schoothondtjen had vertroeteld toen ik hier voor den tweeden maal in huis kwam? Zij wist heel goed, dat de kou het lijf sterk maakt en daarom liet ze mij nooit bij haar vuur komen, maar liet ze me vrij, om, als ik het wou, ginder in de sneeuw te loopen.»

»Ik merk dat haar zorg voor u dan toch zoo groot niet was. Zij heeft zich dus ook tegenover u niet verloochend.»

»Wat bedoelt ge daarmee? Zij heeft me gevoed; zij heeft me alles laten leeren wat er maar nuttigs te leeren was... en ze heeft me daarbij vrij gelaten, vrij, wat ik bij u niet was, Sir Robert! Wat vindt ge dan toch op haar aan te merken?»

»Het zij zoo, Nel! maak u niet boos. Geloof te waarlijk aan hare genegenheid, zoo blijf in dien waan. Wilt ge bij ons komen? Een enkel bezoek slechts.»

»Lady Jane Howard heeft hare apen en vogels; laat haar daarmee spelen!»

»Nel, vat mijne uitnoodiging niet zoodanig op! Zij heeft een goed hart en lijdt zoo zeer onder de tegenwoordige omstandigheden.»

»Dat is de kou, die het lijf hardt. Ik kan niet, Sir Robert!»

»De kou die het lijf hardt?... Welk een ware opmerking, waar, tegenover ieder, behalve Jane!» prevelde hij. »Nel,» vervolgde hij luid, »vroeger wildet ge juist in mijn huis wonen, bij mij blijven...»

»Hebt ge zelf niet erkend dat ik veel veranderd ben? Ik wil geheel het tegendeel van vroeger wizen, ja ik wil.»

»Gij hebt het mij zeker erg kwalijk genomen dat ik u in mijn huis als kind behandelde.»

»Ik was minder dan een kind, hoewel men mij dat, om mij meer te doen worden, niet altijd had moeten doen gevoelen.»

»Ge zijt... zeer hard in uw oordeel. Ik erken het, Nel, ik heb niet goed jegens u gehandeld. Ik was ondankbaar! Zoo vele maanden te laten voorbijgaan zonder u te zien!»

»Verontschuldigt u niet, Sir! Gij hebt geene verplichting jegens mij aangegaan. Als ge geen behoefte hadt mij te zien dan hadt ge gelijk weg te blijven. En, Sir,» vervolgde zij, zich inspannende om dit koud en koel te uiten, »wie zegt u dan toch dat ik er naar verlangde?»

Robert zag haar een poos ondervragend aan; hij was uit het veld geslagen; hij zag bijna de onmogelijkheid in om de stelling te behouden, die hij van het begin der kennismaking af had ingenomen, en die naar hij vermeende geenerlei verandering ooit zou behoeven te ondergaan. De klove, die hem van het vroegere armzalige schepsel scheidde, was gedempt en de voetveeg van Phil Whistle had de stoutmoedigheid van zich nevens hem te plaatsen en hem strak in de oogen te zien. Beider gewijzigde verhouding erkende hij door zich te verdedigen en zijn langdurig afzijn en zijne onverschilligheid te vergoelijken. »Ik wil ook niet beweren dat gij naar mijne bezoeken verlangdet,» hernam hij eindelijk, »maar ik erken dat de erkentelijkheid...»

»Ik weet niet wat dat woord beteekent; ik begrijp alleen wat ik ondervonden heb...»

»Ik vat welk verwijt ge mij in die woorden doet, Nel! maar laat mij een oogenblik uitspreken... Na al wat ik hoor herroep ik mijn woorden van straks; ja, gij kunt wel begrijpen wat mij pijnigt en neêrdrukt: en daarom wil ik het u mededeelen. Ik ben de speelpop in de hand eens anderen... De Heere God gaf mij een wil en ik misbruikte dien en maakte dien uit eerzucht dienstbaar aan den wil van derden. Zoodra ik dat deed was ik verloren. De eerste stap voerde tot den tweeden, de tweede tot alle volgende. Eerzucht misschien deed mij haken naar de hand van Lady Jane Howard.»

»Eerzucht? ik begrijp wat dat is. Indien ik Myladies gelijke zou willen zijn, dan ware ik eerzuchtig. — Maar het is dwaas het onmogelijke te willen; daarom was het ook dwaas van u.»

»Ik was de gelijke van Jane Howard!» viel Robert met eenige heftigheid in. »Maar om haar te verwerven moest ik breken met mijne vrienden.»

»Welnu, indien gij haar liefhadt werd u dat alles meer dan dubbel vergoed, zou ik meenen.»

»Niet zoo haastig geoordeeld! Ik moest hen bestrijden met wie ik het van gantscher harte eens was.»

»Dat was verraderlijk.»

»Nel! het is om alle geduld te verliezen... Ik moest het doen; er was geene andere uitweg open. Er is een verfoeilijk valsch spel gespeeld, wat ik wist en waaraan ik toch moest deel nemen. Men

heeft mij nu het eene dan het andere kleed doen dragen, zoodat ik zelf niet meer weet wat eigenlijk het mijne is..."

"Dat is erger dunkt me, maar zoo iets kan ik me niet denken... Ik heb van mijn leven dikwijls gelogen, maar wist heel goed waarom ik het deed, en wat eigenlijk waarheid was. Als ge zelf niet eens weet wat uw eigen kleed is, dan wordt het toch tijd dat ge uw best doet dat te weten te komen. En me dunkt het is zoo zwaar niet als men het zelf maar wil. Mylady is heel goed voor me en ik ben haar veel, heel veel verplicht, maar als ze mij zei, dat ik den dolleman moest gaan opzoeken, die mij zoo mishandelde, dan deed ik het niet; al moest ik ook dit huis verlaten, ik deed het niet! Geen ander heeft over mijn liefde of mijn haat iets te zeggen en daarom noem ik al uw leed ingebeeld, tenzij ge me één ding verzweegt en wel, dat ge Jane Howard niet lief hebt en dat nooit hebt gehad, dat ge haar slechts gebruikt zoo als eenmaal mij, om Lord Strafford te bevrijden!"

"Vreeselijk kind!" riep Robert als zijns ondanks, en daarbij een stap terugdeinzende. "Nee, nee! ik had en heb haar lief; het ongeluk alleen maakt haar en mij zoo bitter."

"Het ongeluk? Hebt gij vader noch moeder gekend? Hebt gij ooit een Phil Whistle gediend? Hebt ge ooit rond gezworven zonder iemand toe te behooren? Hebt ge ooit het genadebrood gegeten? O ik weet wat ongeluk is, en ik klaag niet, Sir Robert!"

"Spreek mij niet zoo deftig aan, Nel! Neem mij zoo als vroeger," zeide de andere diep bewogen haar aanstaarend.

Welken invloed oefenden die zoo onbeteekenende woorden! Haar wang werd vuurrood; zelfs het voorhoofd deelde in den gloed, terwijl een oogenblik later een doodelijk bleek dien hoogen blos verving. "Ik voel dat ik geen kind meer ben, Sir!" stamelde zij met moeite, terwijl zij zich haastig afwendde, om hare tranen te verbergen. "Hij zal het niet merken; hij zal niet," prevelde zij, alle krachten inspannende.

"Vergeef mij, vergeef mij! zoo meende ik het niet!" hernam Robert. "Maar zeg mij openhartig: kunt gij 't mij kwalijk nemen dat ik u vroeger als kind behandelde, en zoo niet, dan zal het u niet verwonderen dat ik thands anders tot u spreek als toen..."

Er volgde geen antwoord. Beiden zwegen een poos.

"Ik wil met geen enkel woord u meer het verleden herinneren... Een vraag nog en zoodra gij die beantwoord hebt zal ik u van mijne tegenwoordigheid verlossen... Al beval Mylady u ook den dolleman op te zoeken, ge zoudt het weigeren?"

Nel knikte toestemmend met het hoofd.

"Maar wat indien hij krank lag en gij hem kondet helpen; indien hij behoeftig was en gij hem kondet bijstaan? Wat zoudt ge dan doen?"

"Dan? Daarover hoef ik niet lang te denken, dan ging ik, want dan was hij immers die dolleman niet meer? Ja, dat hoort de lieve Heer me zeggen,

dan zou ik hem gaan oppassen; want zijn ellendigheid zou mij al het andere doen vergeten..."

"Ik dank u, ik dank u voor de les!" riep Robert haar hand vattend, »gij hebt een einde gemaakt aan alle weifeling, ik dank u... vaarwel!"

Slechts een enkele handdruk en hij was heen gegaan, zonder dat Nel hem weêrhiel of wel weêrhouden kon. »Wat meent hij?" vroeg zij zich zelve af toen ze zich alleen zag. »Hij is dus toch weêrom gekomen! Ja, om mij te doen spelen in de menagerie zijner vrouw!" Die laatste gedachte was bitter; zij vatte met drift den fluweelen rok van Mylady op, maar slingerde dien van zich af, lei het moede hoofd op den arm die op de tafel leunde en fluisterde: »Ik wil... ik moet hem nooit weêrzien! Waarom blijft hij ook niet bij zijn gouden pop?"

De storm, die in haar binnenst woedde scheen toch van lieverlede bedaard te zijn, daar Mistress Rose, die haar roepen kwam voor het middagmaal, haar vlijtig aan het afmaken harer taak bezig vond. »Wat ik haast vergeten had, Nel! en wat wel het grootste nieuws is dat ik hier aan huis zou kunnen vertellen, is dat er een brief voor u bezorgd is... waarlijk een voor u. Ik kon het niet gelooven en dacht aan een of andere grap, die ik u besparen wou, waarom ik hem open brak. Ik houd het er nog voor een, maar voor geen gevaarlijke meer nu ik er van weet..."

»Geef, geef gauw! Wie heeft aan mij te schrijven? Maar zoo er iemand is die het doet... Mistress Rose, ik zou een brief, die voor u was, niet geopend hebben..."

»Ik geloof niet dat de vergelijking juist is," haastte de ander zich te zeggen, daarbij even kleurend. »Maar lees nu wat er staat, kind!"

»Ik verneem dat gij hebt leeren lezen, Nel! Ge zult nu ook beter hebben leeren begrijpen. Kom morgen avond, te zes ure in Cheapside op de plaats waar het St. Pauls kruis heeft gestaan, en ge zult er ontdekt zien wat u verborgen bleef." Er was geteekend: »een vriend uwer ouders." »Mijner ouders? Hij zou mij mijne ouders doen kennen... En morgen avond eerst... morgen avond! waarom niet vroeger? waarom niet dadelijk?"

»Ge zult toch niet zoo dwaas zijn om er aan te denken? Het is een grap en niets meer, of welen hinderlaag," en Mistress Rose zag Nel eens opmerkzaam aan en vond dat ze er toch niet leelijk uitzag. »Misschien is wel de jonge edelman in 't spel, die u staks naar ik hoor bezoekt. Dergelijke bezoeken moet ge voortaan afwijzen, Nel!"

»Als hij in mijn kamer staat voor ik het weet kan ik hem toch niet weggagen," klonk het zonderling antwoord, dat Mistress Rose maar het best vond niet te verstaan.

Morgen avond ten zes ure in Cheapside? Waarom juist 's avonds, waarom juist buiten 's huis? Als het werkelijk de ontdekking gold van zulk een geheim, waarom kwam de onbekende, die haar weldoener wilde zijn, dan niet hier? Mistress Rose zou dit bezoek immers niet weigeren? Zoo deze eens gelijk

had en de ontvangen uitnoodiging niets meer dan een grap ware of nog erger... want wist zij bij ondervinding niet wat ontmoetingen op eenzame plaatsen ten gevolge konden hebben? Zij was dan ook den volgenden dag zeer geneigd de wijsheid van Mistress Rose te huldigen, hoewel zij te gelijkertijd gekweld werd door den duivel der nieuwsgierigheid. Het zou toch kunnen zijn, dat de brief ernst ware, dat haar gesproken zou worden van hare ouders... hare ouders! de naam alleen perste haar een traan uit de oogen! Indien zij ouders had, dan zou zij zich met anderen gelijk mogen stellen, dan zou zij geen vagebonde meer zijn; indien zij ze mocht leeren kennen, dan zou zij ze lief hebben zoo als nog geen kind vader of moeder had lief gehad, vooral hare moeder! hoe zou zij die liefkozen, met tedere zorgen omringen, haar geheimste gedachten en wenschen raden! want een moeder is toch het kostelijkst kleinood dat het hart kan bezitten, een moeder is toch het beeld van den hemelschen Vader, die zijn regen uitstort over boozen en goeden en zijn zon laat schijnen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen! In hare verrukking breidde zij de armen uit als om haren schat te omvatten, maar helaas! het was slechts een spel der verbeelding.... er was niemand, die haar aan het hart drukte, die hare omhelzing beantwoordde. Geslingerd tusschen hoop en twijfel waagde zij het niet Mistress Rose voor te stellen haar naar Cheapside te laten gaan, maar kon zij evenmin van den tocht derwaards voor goed afzien. Zij koos een middenweg, en vroeg of het vergund werd meê naar de St. Pauls kerk te gaan waar vooral de avonddienst een diepen indruk moest maken. »Zou men niet denken dat ge wonder wat af wist van den staat van ons lief gemeenebest en er veel belang in stelt?" zeide Mistress Rose lachend. »Kind, wat zijt ge toch gelukkig in uw eenvoudigheid!"

»Ik heb Mylord Essex laatst gezien, even zoo goed als gij, Mistress Rose! en ik weet dat hij al de soldaten van het Parlement aanvoert, en ik weet heel goed waar zij voor vechten en als ik een jongen was deed ik meê, want ik zou ook niet kunnen dulden, dat er een boven mij was die me zei: je zult zoo bidden en niet anders en je zult zoo veel opbrengen omdat ik dat nodig heb..."

»Goed, goed, ik weet dat ge er veel van weet. Als de *Steward* ons geleiden wil dan kunt ge meê gaan, maar op eene voorwaarde: ge blijft bij ons. — De godzalige Puriteinen hebben soms zoo'n raren smaak!"

Ze ving den tocht aan, niet alleen begeleid van den *Steward* maar ook nog van een schaar bedienden, daar Mylady bepaald had, dat die deel uitmaakte van hare huishouding, bij beurten een der op dien dag uitgeschreven godsdienst oefeningen behoorde bij te wonen en zich te verdoemen voor den God der heirscharen, die zulke groote dingen aan hen had gedaan, maar toch toeliet dat Satan nog grooter dingen wrocht voor de tegenpartij. Zij gingen Cheapside en St. Pauls kruis voorbij. Nel drong

dichter op den *Steward* aan en keek schichtiger ter aarde, toen zij werkelijk een zwarte gedaante meende te bespeuren. »Daar staat iemand!" fluisterde zij gehaast. »Mistress Rose laat me hier maar achter..." en zij voegde de daad reeds bij het woord, wat echter eene strenge berisping van de eerbare matrone ten gevolge had, die nog op den drempel van het bedehuis hare ergernis niet geheel kon verkroppen, en er van mompelde, dat de aard zich toch nooit verloochende en de vos, hoe beschaafd ook opgevoed, toch nooit zijne knepen verloor. Eene onafzienbare schare bewoog zich in den weidschen tempel, welke wanden voor een deel met zwart laken waren behangen, waarop menige klacht, menige waarschuwing maar ook menige bemoediging en opwekking, aan Israëls profeten ontleend, stond vermeld. Daarmede was de rede des predikers in volkomen overeenstemming en ook de gelaatsuitdrukking van de duizende aandachtige toehoorders. Al de pracht, die de Engelsche kerk bij hare diensten bezigde, was verdwenen; geenerlei ceremonies meer; geen mystiek altaar langer, maar alleen de exegetische predikstoel waar de voorganger stond, die niet meer was dan een broeder onder de broederen. Nel begreep van die groote veranderingen om haar heen niets, maar des te meer de geheele omkeering, die in haar eigen binnenst had plaats gehad, sedert zij, maanden en maanden geleden, zulk eene boetpredikatie in de open lucht had bijgewoond.. Zij kon nog wel niet alles begrijpen wat daar gesproken werd, maar zij nam er toch deel aan, bijna zoo veel als Mylady, die zij in de verte in het hooge eeregestoelte tegenover den predikstoel zag neêrgezet... Ja, zij herkende haar wel, maar wat was zij veranderd! wat lagen er diepe groeven in dat altijd nog blanke voorhoofd! Zij was ook niet gelukkig, hoe verheven ze ook ware; zij had zeker ook iets dat haar ontbrak, en die gedachte deed eenige afbreuk aan het ontzach, dat Nel voor haar koesterde; maar wat het ontzach verloor, won de genegenheid. Hoe diep boog Mylady het hoofd bij het gebed van den prediker of diens straffe vermaningen, als een teeken dat zij zich verdoemde voor de zonde! Hoe zwart en stemmig was het kleed dat ze droeg: hoe kwam er het marmewit van haar gelaat en hare handen goed bij uit! Daar hief Mylady het hoofd op en schouwde in de richting waar zij stond! Dat oog, straks zoo oodmoedig gesloten zond thands een blik over de verzamelde menigte, misschien wel naar haar, neen, neen... naar een ander; want deze blik was niet oodmoedig, die blik zou kunnen huiveren: zij deed haar ten minste een ongewoon gevoel van koude langs den rug bespeuren, zij deed haar...

»Ik zal tot u komen... ge zijt gehuisvest aan de Theemszij?" fluisterde een stem achter haar in het oor.

Zij wilde zich omkeeren, maar de opgestuwde menigte liet het niet toe.

»Ge zijt gehuisvest aan de Theemszij?" klonk het weder aan haar oor, en onwillekeurig knikte zij toestemmend. Verdwenen was hare aandacht! Zij

hoorde den prediker, zij zag zelfs Mylady niet meer; zij dacht slechts aan den geheimzinnigen vreemde, die haar toch gezien scheen te hebben. Had zij hem maar eens in het gelaat kunnen zien; maar het was haar niet gelukt!

Den geheelen avond was Nel zonderling te moede. Zij hoopte en zij vreesde te gelijktijd. Zij zag naar de deur die niet open ging. Zij speurde schuchter naar den wijden schoorsteen, waar de wind doorheen gierde, maar waar geenerlei spookgestalte uit neêrviel. Eens was het haar of de kaars, die niet dan een karig licht over de lompe eikenhouten tafel wierp, een rossen gloed verspreidde en er een zwaveldamp in het vertrekken merkbaar werd. »Dwaasheid, dwaasheid, het is een grap!» prevelde zij zich vermannend. »Mistress Rose had wel gelijk!» en zij begon te neuriën al luider en luider, zoo dat het gehoord kon worden tot in de achterste keuken, waar de fransche kok zich verbeeldde dat hij het huilen van den weerwolf vernam. Den volgenden morgen lachte zij zelve het eerst om hare kinderachtige vrees van den vorigen avond en was zij meer dan ooit geneigd om het gezond verstand en het diepe doorzicht van Mistress Rose te huldigen. Na het middagmaal was zij als naar gewoonte naar haar kamertjen teruggekeerd, om er de opgegeven taak af te werken, die echter ook ditmaal halverwege vergeten werd voor Spencers feénvertelling, die gelezen en herlezen, maar toch altijd weêr ter hand genomen werd.

Droomende, hoort ge niet dat verdacht geluid? Het is niet de houtworm, die in uw tafel knaagt; het is niet een kabouter, die in het vuur danst en de vonken doet wegspringen over den met zand bedekten houten vloer; het is geen plagende elf, die de kaarspit aanvat, en haar doet dwalmen! Hoor, hoor, het geluid dat zich herhaalt, komt van de zijde van het venster. Eerst was het of de wind er eenige kiezelsteenen tegen had aangewaaid, maar daarvoor is het geluid wat teforsch geworden; het is een tikken, een herhaald kloppen aan de buitenzijde. Nel hief met een schrik het hoofd in de handen op; zij was uit de feénwaereld van Spencer tot de werkelijkheid teruggekeerd; het bloed dreigde haar van schrik te stollen, de adem te stokken in haar keel. »Dwaasheid, dwaasheid!» had zij eindelijk de kracht te fluisteren, »ik heb in mijn leven wel wat erger gezien en gehoord!» en haar opgewekte verbeelding deed onder voor haar gezond verstand en zij had den moed naar het venster te treden en het gordijn dat er voorhing op te tillen. Met een kreet van angst deinsde zij achteruit. Twee vurige oogen slikkerden haar van onder den breeden rand van een hoed tegen en een geheel zwarte gedaante, te zwarter omdat zij zich tegen een achtergrond van sneeuw zoo scherp afteekende, stond voor haar. »Open het venster!» riep de vreemde en toen zij niet gehoorzaamde, hetzij dat ze 't niet hoorde of dat zij niet durfde, stiet hij uit de looden kas een der kleine ruiten, die kletterend in de vensterbank nederviel. »Ik kom tot u, omdat gij niet tot mij

komt, zeide hij, den mond aan het gat brengende; »ik kom in uw belang nog wel als een dief in den nacht. Doe mij binnen komen.»

»Ik moet eerst weten wie ge zijt.»

»Uw beste vriend. Zou een ander zich om u becommen en zich blootstellen zoo als ik mij doe..»

»Die stem... dunkt me...»

»Ik redde u eens uit den Tower, uit de klauwen van een beul en bracht u naar de woning van ouden Will...»

»Gij, valschaard, die mijn volgend ongeluk veroorzaaktet! maar ik mag met den aartsvader Jozef uitroepen, wat gij ten kwade hebt bedacht, heeft God ten goede gekeerd...»

»Ik beoogde reeds toen uw geluk: waarom zijt ge toen verdwenen? Heeft men u geroofd? Wie deed dat? Mylady Carlisle misschien?

»Als ik in de verte kon nagaan dat ge kwaad van haar dacht, ik zou geen enkel woord meer met u willen spreken; wat meer is: ik zou het huis van Mylady bij elkaar roepen en u doen vatten als een dief waarvan gij al den schijn hebt. Neen, Mylady deed mij wel, terwijl gij mij niets dan kwaad deedt... Ik had het daar ginder zoo goed; waarom zondt ge me naar boven door een logen? die oude man, en het was Myladies broeder zoo als ik later hoorde, wilde mij zien! Heer in den hemel, als ik daaraan denk breekt mij het angstzweet nog uit! O dat was afgrijselijk...»

»Verder, verder!» suiste het van des vreemden lippen, die zich tegen het venster hoe langer hoe meer aandrukte, »gij gaaft hem dat papier?»

»Ik vertel u niets meer, omdat ik zie dat ik er u zoo veel genoeg meê doe,» hernam Nel, die een oogenblik weêr aan de afgoden van haar verleden offerde; maar toen zij de waarlijk droefgeestige uitdrukking op het gelaat des anderen bespeurde, kon zij niet bij haar besluit volharden. »Dat papier gaf ik niet... dat papier deed mij leeren lezen... ja, alles wel beschouwd ben ik u toch wel iets verplicht. Ik heb den naam van Violetta, die er op die reep papier stond, leeren spellen. Wie was die vrouw?»

»Ik zal het u zeggen zoodra gij hebt uitgesproken. Niet te dicht bij die open ruit, kind! De tocht mocht u kwaad doen, want het is buiten guur.»

Nel wist niet wat zij hoorde. Een vermaning, die van bezorgdheid getuigde, een vermaning, op bijkans tederen toon geuit!

»Waarom gaaft ge dat papier niet? Waarom niet?»

»Omdat hij ineen zonk toen hij mij zag... ik herinner het mij nog... ik stond in een hoek van de kamer... ik wilde hem niet doen schrikken en toch... afgrijselijk, afgrijselijk... Zulk een gil hoorde ik nog nooit en hoop ik ook nooit weêr te hooren... Ik begreep dat ik een groot kwaad had gedaan daar mij bevolen was nooit naar boven te gaan... Gij waart van alles de schuld: had ik geen reden u te haten, booze man!»

»Booze man? Verdien ik dien naam, omdat ik u uw vader deed zien?»

»Wat?» riep Nel, aan alle leden bevend en de hand aan het voorhoofd slaande, »mijn vader? die man...?»

»Laat mij binnenkomen en ik vertel u alles.»

»Die man is Myladies broeder... mijn vader!... Misschien is het maar een grap... dat is wreed van u, want met zulke dingen schertst toch de ondeugendste niet!» merkte Nel met gebroken stem aan, toen zij het eerst met geestdrift aangevatte denkbeeld als een bedriegend droombeeld prijs gaf.

»Zoo dicht bij de waarheid en ik zocht haar zoo ver!» mompelde de ander, die het kind altijd door met belangstelling was blijven aanzien en, zoodra de teleurstelling zich op haar gelaat teekende, zich parende aan eigenzin en wrevel, eene gelijkenis meende gevonden te hebben, die hij vroeger zoo menigmaal maar altijd te vergeefs had gezocht. »Doe mij binnen komen en ik vertel u alles; ik vertel u van uwe moeder... maar wees stil; gij zijt omringd van vijanden...»

»Ik? hier? Ik weet niet of mijn vijand niet buiten staat!» zeide Nel aarzelend.

»Vaarwel dan, dochter van Violetta, de mishandelde; blijf dan wie ge zijt: de vertrapte, die de voetzool nog kust van wie haar vertreedt.» Hij keerde zich om en nam den schijn aan van heen te gaan. De meest verschillende gewaarwordingen bestormden haar, maar het verlangen om den sluier verschaard te zien, die haar tot dusverre het oog bedekte, behield de overhand, zoodat zij hem terug riep, op haar teenen den gang doorsloep, de keuken voorbij, waar alles voor het avondeten van Mylady in gereedheid werd gebracht, om de wel bekende tuin-deur, die na het luiden van het *couvre-feu* met grendel en slot gesloten werd, te openen. De zwarte gedaante had hare bedoeling geraden en stond voor de deur toen zij openging en drong reeds naar binnen eer het kind hem er toe uitnoodigde. »Wij zweven in groot gevaar als wij ontdekt worden!» fluisterde hij, waarna hij, even onhoorbaar als zij hem voor-ging, volgde.

»Welnu, zeg mij nu uw naam! Ik heb u vertrouwd, vertrouw nu ook mij!» zeide Nel, zich evenwel achter de zware tafel plaatsend waar hij voor stond.

»Of ik u mijn naam ook noem, het zou u weinig baten, mijn kind! Blijf mij zoo aanzien!» vervolgde hij met gesmoorde stem. »De blik van dat oog heeft op dit oogenblik iets van het hare... dat ik het niet eer opmerkte! maar gij zijt ook zoo veranderd; ge waart ook zoo ellendig, toen ik u het eerst ontmoette en toen ik uwe moeder voor het laatst zag was zij dat nog niet... doe mij vergeten dat zij ellendig werd even ellendig als gij; blijf op haar gelijken en herinner mij niet hem... niet uw vader!» De raadselachtige man met die kille stem was zwak en vertederd; zijne oogen waren vochtig, zelfs dauwde er een traan neder op den koolzwarten baard. »Zie, dat was uwe moeder!» zeide hij, een miniatuurportret uit zijn wambuis halend. Zij had alle achterdocht vergeten en was hem op zij getreden; haar boezem zwoegde, hare handen beefden,

hare oogen zwommen in tranen. »Dat was mijne moeder? dus... is... is ze dood?» trilde het eindelijk van hare lippen.

»Ja!» en dat woord werd als gefloten, daar de tanden op elkaar geklemd waren; de zachte aandoeeningen hadden bij dien man weder voor gants andere plaats gemaakt.

»Moeder, lieve moeder!» snikte Nel, de beeltenis met haar kussen bedekkend. »Waar stierf zij, waar is haar graf?»

»Dat is slechts aan éene bekend... aan Mylady Carlisle...»

Nel sprong terug en zag den ander met vlam-menden blik aan. »Zeg mij de waarheid, man! Martel mij niet langer! Ik wil dat ge de waarheid zegt en niet langer lastert...»

»Ik zeg u de waarheid. Twijfelt ge aan dit gedeelte van mijne ontdekkingen, waarom dan ook niet aan het andere? Gij gelooft dat dit uw moeder is, alleen op mijne verzekering; gij kunt met hetzelfde recht gelooven dat Mylady uwe moeder deed sterven...»

»Heilige God!... Ik geloof dat niet... ik wil dat niet gelooven... Veeleer houd ik voor zeker, dat gij haar vervolger en vijand waart zoo als gij de mijne zijt!»

»Stil, kind! ik heb het niet aan uwe moeder verdiend dat ge dus spreekt; mijn geheel leven is verwoest om harent-, om uwentwil! Maar laat dat blijven! dat betreft alleen mij en zal ik alleen verandwoorden.»

»Noem mij uwen naam of ik roep hulp... ik vrees u,» zeide Nel hijgend.

»Gij wilt met alle geweld dien tijdelen klank hooren? Welnu dan: Jean van Verviers!»

»Toen ge mij uit den Tower haaldet, waart ge strak en stug tegen mij zoo als iedereen...»

»Toen had ik niet meer dan een donker vermoeden, een vermoeden waar niets voor pleitte dan uw vondelingschap. Ik besloot een proef te nemen en het gelukken daarvan wordt me nu eerst openbaar... Waart gij in dat huis gebleven en hadt ge mij verteld wat u wedervaren was, alles zou een anderen keer genomen en de schuldigen zouden reeds vóór maanden hebben geboet. Maar het zal nog niet te laat zijn... Volg mij, kind! ik breng u naar uwen vader.»

»Volg mij eerst naar Mylady!»

»Naar Mylady? Zijt ge dwaas?»

»Ik wil hooren wat zij andwoorden zal op uwe aantijging.»

»Niets; zij zal hooghartig den schouder ophalen en den vinger uitstrekken om mij en u de deur te wijzen, mij de voordeur, u de deur van uw tegenwoordige gevangenis. Wees verstandig, kind! en zie de dingen zoo als ze zijn... Mylady Carlisle heeft uwe moeder rampzalig gemaakt en vreest voor ontdekking van de zijde uws vaders. Lichtgeloovige, die dacht dat Mylady u niet herkend had, niet wist wie ge waart, die dacht, dat mededoogen alleen u in haar huis deed opnemen! Zij zorgde er

voor, u onschadelijk te maken en waar kondet ge dat beter zijn dan onder hare vleugelen, die u beschutteden en in geval van nood u zelfs zoo konden beschutten, dat ge er onder stiktet!"

»Man, ik vertrouw u niet! Mylady deed meer voor mij dan gij, die haar zoo zwart maakt. Ik weet niet wat ge bedoelt, maar iets goeds zeker niet, neen, daarvoor jaagt uw blik mij te veel vrees aan... In welke betrekking stondt ge tot mijne moeder, ingeval niet alles logen is."

»Ik bezweer u bij de Heilige Drieuldigheid dat alles waarheid is wat ik u zei. Het bewijs daarvan zal u gegeven worden indien ge met mij gaat naar uwen vader..."

»Den krankzinnige..." fluisterde Nel huiverend.

»Zoo noemt hem zijne zuster, maar hij is niet anders als ziek van rouw en droefheid..."

»Wat is waarheid? Wat moet ik gelooven?" vroeg Nel in de hevigste onrust zich af. Alles kwam haar zoo raadselachtig voor. Zij, de dochter van den Hertog van Northumberland, de nicht van Mylady! En zij zou dat gelooven omdat hij dat zei, en niettegenstaande hij alles logenstrafte wat haar ervaring haar geleerd had! Mylady zou haar grootste vijandin zijn en Mylady had haar naast den jonkman, dien zij niet meer terug wilde zien, uit den afgrond van ellende waarin zij leefde gered! Wat was waarheid, wat was logen? Zij wist het niet en zij werd geroepen eene keuze te doen; want hij nam haar reeds bij de hand om haar weg te leiden en hij fluisterde haar thands vleierend aan het oor: »Er ligt een boot aan den oever; binnen een kwartier zijn wij op weg naar uwen vader... kom!"

»Is hij mijn vader, dan zal hij hier komen om mij te halen zoodra hij weet waar ik ben... Hij alleen heeft het recht mij op te vorderen... Ik ga niet weder de wijde wereld in zonder goed te weten met wien..."

»Maar hij is ziek; uw aanblik alleen kan hem de kracht geven, die hem thands ontbreekt."

»Laat mij dan naar Mylady gaan en haar melden waarom en met wien ik dit huis verlaat." Dit zeggende liep zij op de deur toe waar hij zich echter voor plaatste. »Ik reken dat onnoodig en gevaarlijk," Hartstochtelijk voer hij voort: »Kind van Violetta, geloof mij! Het geldt uw geluk en de boete der schuldigen! Gaan wij, ik heb er jaren; jaren voor geleden!"

Daar luidde de klok van het *couvre-feu*. Nel, die door de laatste woorden weder gunstiger voor den vreemde gestemd werd en in haar voornemen om te weigeren weder geschokt voelde, zag zich het doen der moeilijke keuze bespaard, maar ook het meest gevreesde bewaarheid. »Te laat! te laat!" riep zij verschrokken uit. »Waarom deed ik u ook boven komen? Spoedig, spoedig! de achterdeur wordt gesloten... maar misschien kunt ge nog ontsnappen... dadelijk heen gegaan!"

»Met u!" klonk het vastberaden, en zij zag zijn oog gloeien als een kool vuur en zijn hand zich haastig naar haar uitstrekken. Zij wendde zich ver-

schrokken af, maar had de tegenwoordigheid van geest de kaars om te werpen, waarna zij, in het donker voorzichtig rondtastend zonder dat zij den vreemde, die zijn masker in de uiterste ure scheen te hebben afgeworpen, ontmoette, de deur zocht en vond, die ijlings opende en heen vluchtte, den langen gang door waar zij Mistress Rose aantrof, die zij schreiende om den hals vloog.

»Kind, wat scheelt u?" vroeg deze verbaasd. »Kom, ik ga meê naar je kamerken... ik was juist op weg er naar toe..."

»Neen, neen, vooral niet... Goede Mistress Rose, ik moet u spreken, maar niet in mijn kamer, maar in de uwe... 't Is donker in de mijne, want de kaars is omgevallen! Wat tocht het hier! Laten we naar binnen gaan!" en ze troonde Mistress Rose meê naar de open deur van... het steenkolenhok. Toen zij de vergissing bemerkte snelde zij verder, zoodat de ander haar niet bij kon houden en het besluit nam toch eens inspektie te gaan houden in het bewuste vertrek. Daar zij echter geene heldin was en de heftige angst van het kind haar werkelijk schrik had aangejaagd nam zij een der knechts onder eenig voorwendsel mede. Het was er stik donker, maar toen de kaars na veel moeite gezocht en opgestoken was werd er niets verdachts bespeurd. »Dat komt van het lezen dier sprookjens!" mompelde Mistress Rose, toen zij het boek vond waar het dwaze kind in gelezen had. Zij schaamde zich zelve thands hare lichtgeloovigheid en las Nel duchtig de les, toen zij haar eindelijk op de stoep van de goed gegrendelde tuindeur bibberend als van koude terug vond, over den schrik dien zij te weeg had gebracht. Het gantsche geval was reeds vergeten, toen de *Steward* Mistress Rose echter ettelijken tijd later de vraag deed of Mylady niet dadelijk na het middagmaal uitgegaan en nog niet was terug gekeerd, en op haar bevestigend antwoord, zijne hooge verwondering betuigde over de mededeeling van den portier, dat hij zoo wat een uur geleden een vreemde man, dien hij niet had binnen gelaten, den boventrap had zien afkomen, waaruit hij had moeten afleiden dat Mylady nog bezoek had gehad.

»Vreemd, vreemd!" merkte Mistress Rose aan terwijl zij Nel aanzag, die dat oogenblik juist klaagde over de erge benauwdheid in het vertrek, wat dan ook de hoog roode kleur verklaarde van haar gelaat.

Den volgenden dag werd het Mistress Rose nog vreemder, toen de *Steward* haar op geheimzinnigen toon mededeelde dat er een van de Theemsche veerlui zich bij hem had aangemeld om betaling. Deze beweerde toch den vorigen avond een heer naar Carlisle-house geroeid en van dezen den last ontvangen te hebben op hem te wachten; dit had hem echter, na een paar uren in de kou aan den wal gelegen te hebben, verdrotten, zoo dat hij eindelijk heen was gevaren, vertrouwend het overgekomen loon wel den volgenden dag te zullen ontvangen. Toen men zijne waarheidsliefde in twijfel trok bezwoer hij een mannelijk wezen, wiens gelaat hij echter niet had kunnen onderscheiden, daar

de rand van den hoed hem bijna tot aan de kin had gehangen, in den tuin van Carlisle-house aan wal te hebben gezet. Het was tegen het vallen van den avond geweest.

»Begrijpt ge er iets van?» vroeg de *Steward* aan zijne vrouwelijke ambtgenote.

»Misschien maar al te veel, Mr. Edwards! Laten we de zaak smoren... Mylady zou woedend zijn als ze wist, dat zoo iets in haar huis mogelijk was. Maar ik zal maken dat het niet weder gebeurt.»

»Dus gij vermoedt...?»

»Laat mij begaan; betaal den man en laat ons zwijgen; dat is aller belang.»

Na deze voor Mr. Edwards geheel onbegrijpelijke woorden verwijderde zij zich en zocht ze de niets kwaads vermoedende Nel op. »Wij weten alles,» voerde zij deze te gemoet, terwijl ze Mylady in majestueuze strengheid poogde na te bootsen. »Gij hebt gister avond een bezoek gehad, een zeer geheim bezoek. Uw angst is thands voldoende verklaard. Ik wist niet, dat ge tot eene dergelijke onbehoorlijke daad in staat waart. Gij ontvingt hem hier in het geheim... nog wel een gehuwd man! Lady Jane zal gewaarschuwd worden! Lieve God! wie nog te vertrouwen, nu deze oogenschijnlijk zoo zedige man ook al zijstappen maakt!»

»Stil, still! Sir Robert Conway heb ik niet gezien, sedert het bezoek op klaarlichten dag waarvan ge kennis draagt. Spaar mij uwe vermaningen, Mistress Rose!» hernam Nel op een toon en met een gebaar, die de andere werkelijk tot gehoorzaamheid dwong en al de verdere lessen, die op hare lippen zweefden, vergeten deed.

XXXIII.

»Binnen!» riep Mylady na het hooren van een bescheiden tikken op de deur van het kabinet, dat den toegang gaf tot het ruim vertrek waarin zij zich dit oogenblik bevond. In den molligen armstoel gezeten, voor een tafel met papieren en schrijfbehoefden overdekt, scheen zij verdiept in werkzaamheden van den gewichtigsten aard, daar er verschillende stukken lagen, welke met cijfers waren beschreven. Zij moest er dus wel volkomen zeker van zijn, dat niemand anders dan een zeer vertrouwd vriend zich aanmeldde, daar zij, ook na het verlof tot binnentreden te hebben gegeven, in dezelfde houding bleef zitten en geen harer kostbare papieren te bergen zocht. Zij merkte niet eens het binnentreden op van den bezoeker, een man van middelbaren leeftijd, gekleed zoo als de broederen dier dagen waren, in de wijze waarop hij zich bewoog en in de huding die hij aannam een zekere losheid verradend, die den echten rondkop geheel vreemd was. »Mylady!» fluisterde hij op den drempel. »Mr. Pym deed mij de vrijheid nemen...»

Zij wendde eensklaps het hoofd om en staarde hem doordringend aan. »Wie zijt ge? Wie gaf u

de vrijheid onaangediend binnen te komen, Sir?» Zij had een geheel anderen bezoeker verwacht, een bezoeker, die alleen het recht scheen te hebben langs dien weg en zonder eenig ceremonieel tot haar te komen.

»Zoo als ik de eer had u te zeggen, Mylady, Mr. Pym, tot wien ik mij bij mijne aankomst alhier wendde, deed mij de vrijheid nemen u te gaan bezoeken. Uwe bedienden maakten beneden geen bezwaar dezen toegang te wijzen, zoodra ik den zeker ook hier gevierden naam van Mr. Pym noemde.»

Myladies gelaat verschoot een oogenblik bij de laatste woorden, welke met eenige klem werden geuit. »'t Is wel, 't is wel, meester! wie zijt ge, van waar komt ge, en wat brengt ge?»

»Die vragen en de vorm waarin gij ze kleedt bewijzen, Mylady, dat ge u bewust zijt te kunnen bevelen. Het is mij dan ook bekend, dat het hoog bewind in Engeland thands hier zetelt.»

»Ik verzoek u bij de zaak, die u hier heen bracht, u te bepalen... uw tijd is wellicht kostbaar; de mijne zeker!» klonk het antwoord hoog.

De andere boog.

»Er zijn geloof ik nauwelijks drie jaar verlopen sedert ik de eer had door u met een zeer vertrouwelijke zending belast te worden. Wist ik niet, dat er sinds dien tijd zoo ontzachelijk veel in dat brein is omgegaan, dan zou het mij bevreemd hebben door u niet dadelijk herkend te zijn. Ik ben John Goring, kolonel in het leger Zijner Majesteit.»

»John Goring! Het kan zijn dat ik u vroeger heb ontmoet. Welnu, wie zendt u hier heen?»

»Vergeef het mijner ijdelheid, Mylady, dat zij zich tegen eene dergelijke vergetelheid verzet. De zending, die ik toen vervulde, was even gewichtig als de tegenwoordige en misschien nog gevaarlijker. Het is voor het vervolg van ons onderhoud noodig, Mylady, dat ge u dat herinnert — John Goring hielp u eens van een vijand ontdoen en had den moed eene poging aan te wenden tot Lord Straffords redding.»

»Ik zou mij dit te binnen hebben gebracht ook zonder uwe herinnering. Misschien was het wel beleefdheid, die mij den schijn deed aannemen van dit vergeten te zijn. Ik hoop, Sir! dat gij de zending, die men u thands heeft toevertrouwd, beter in den geest van den lastgever vervullen moogt dan eens in den mijnen. Wreedheid en gebrek aan moed gaan niet zelden gepaard.»

Goring werd doodsbleek. »Gij weet dat ik weerloos ben, Mylady, dat ik in uwe macht ben. Het gerucht liegt niet, dat steeds van u getuigt, dat ge meesterlijk gebruik weet te maken van een werktuig en dit even meesterlijk weet te vernietigen. Rosetti stierf op uw bevel en dat ik het toech reeds verraden legerkomplot aan het Parlement ontdekte, geschiedde ruim zoo veel in uw belang als in het mijne. Ik deed het niet, voor ik wist dat uw broeder en mijn vriend in veiligheid was.»

»Henry, Henry!» zuchtte zij.

»Eerbied voor de droefheid, die ge bij het ge-

denken aan dien broeder gevoelen moet, weêrhouwt mij verder te gaan. Ik heb het ongeluk bij u in ongenade te zijn gevallen..."

»Geen woorden meer, Sir! ter zake! Ik vorder geen biecht..."

»Omdat ge tot geen absolutie geneigd zijt? en toch op een algeheele vrijspraak moet ik prijs stellen eer ik verder ga. Ik was bij de laatste oogenblikken uws broeders tegenwoordig."

»Hoe nu? Gij waart bij Marlow..."

»Nu bijna een jaar geleden toen de nachtelijke aanval plaats had."

»Hij viel op het slagveld met eer! God zij zijner ziele genadig!" stamerde Mylady, het hoofd even buigend.

»In zijne laatste oogenblikken stond ik hem ter zijde. Gij waart zijne laatste gedachte, Mylady! Zie hier het aandenken dat hij u vermaakte!" Hij bood haar een gouden zegelring aan met het wapen der Percies.

Zij greep er haastig naar en beschouwde dien met een weemoedigen glimlach. »Een echte Percy was hij!" prevelde zij, en hare gedachten zweefden naar den anderen broeder, die ineen gezegen en gebroken door de smart krachteloos neêrlag in de woning zijner roemruchte voorvaderen! »De wildzang ontwikkelde zich tot een echt ridder!... Henry, dat juist gij moest vallen!" Het was een alleenspraak, maar het was of Goring haar verstond, want hij zeide: »Hij werd de dappere onder de dapperen genoemd en hoe hoog hij bij Zijne Majesteit stond aangeschreven blijkt uit zijne spoedige verheffing. Hij was nauw drie maanden uit Frankrijk teruggekeerd om de goede zaak te verdedigen en reeds de aanvoerder eener legerafdeeling. Hij vocht als een leeuw en ging den vijand te gemoet met een vrolijk lied op de lippen! Hij behoorde tot het echte ras en zou nimmer overwonnen zijn geworden indien er geen verraad ware gepleegd!"

»Verraad?"

»Een zekere Cromwell, ik weet niet of gij reeds van hem gehoord hebt, Mylady, overviel ons, terwijl wij er zeker van waren, dat niemand onze ware intentie had kunnen ontdekken. Wij ondergingen een zwaar verlies, want de rondkop — hoe kwam hij op den inval? — had zijne manschappen goed opgesteld. We deden er echter ook een goed deel in het zand bijten en voerden bij onzen terugtocht verscheidene gevangenen meê... Een hunner vertelde ons wie hun gids was geweest. Hij behoorde tot de godzaligste broeders, maar moest zich bij het begin van het gevecht uit de voeten hebben gemaakt, hetgeen de wrevel der uitverkorenen niet weinig had opgewekt. Zijn naam was Jean van Verviers. Dat te weten kan u wellicht van dienst zijn, Mylady! Wedervergelding is meest een goddelijk genot! Heb ik nu uwe absolutie verdiend?"

»Ik vorderde geen biecht, zeide ik immers?" hernam zij haastig. Het kostte haar moeite aandacht te verleen aan hetgeen hij verder zoude spreken; want slechts éene gedachte vervulde haar: zij betrof den man wiens naam daar even werd genoemd,

den man, die voor haar een vleeschgeworden Satan was, die haar onzichtbaar scheen te omzweven, te bestrijden en telkens te wonden. Jean van Verviers deed haar broeder Henry vallen, den stamhouder van haar geslacht, den eenigen waarop zij had gebouwd, sedert Algernon weder terug was gevallen in zijn monomanie. O, zij had bloedige tranen geweend toen haar de tijding van haar verlies werd gemeld. Hij had haar uit Frankrijk geschreven over zijn plan, om Zijne Majesteit ter hulp te gaan snellen en zij had het hem niet afgeraden, hoewel ze meer en meer, als de vertrouwdste gids van Pym, het hoofd van den grootschen opstand werd; hoewel zij meer en meer de verheven plaats naderde, van welke zij als gelijke, misschien wel als meerdere, met Karel Stuart te zijner tijd handelen kon. Het was altijd een deel van hare politiek geweest, om den terugtocht vrij te houden, om met geene der partijen geheel te breken; en nu zij, botvierend aan hare wraakzucht, de klove tusschen haar en het Koningschap wijder had gemaakt dan haar gezond verstand in kalmer oogenblikken voorzichtig en schrander zou hebben geoordeeld, moest zij gretig elk middel aangrijpen, dat haar de gelegenheid aanbood om éen misstap uit te wisschen. Haar broeder kon de brug worden, waarover Karel Stuart tot haar of zij in het uiterste geval tot Karel Stuart kon naderen. Wel ontwaakte de achterdocht, die nimmer had gesluimerd, toen men in Londen den stouten stap van Henry Percy vernam; wel was de partij der Zeloten, die haar steeds vijandig geweest was, vinniger dan ooit jegens haar gestemd, maar hare voorzichtigheid, haar verdubbelde ijver in het bevorderen van de belangen der volkszaak brachten hare vijanden voor het oogenblik tot zwijgen. Maar toen hij gevallen was en haar hart van wee ineenkromp, toen de mare, die haar verpletterde, om haar heen met gejubel werd begroet, toen waren er oogenblikken, dat de last haar zoo zwaar werd, dat zij er onder dreigde te bezwijken. Zij wist echter dat Argusogen haar bespieden en acht gaven op ieder harer gebaren! Zij moest zich leeren bedwingen, wilde zij niet de positie die zij zich verworven had prijs geven. Eenige uren in de eenzaamheid doorgebracht gaven haar de kracht, die zij in den aanvang miste, en wat tot vernietiging van haar macht en invloed had kunnen leiden, gedijde tot uitbreiding en bevestiging van beide. Toch bleef de worm knagen aan haar hart; toch bleef zij met innige droetheit den verslagene gedenken en zich met een huivering de ure herinneren van zielewee en zielestrijd. En nu vernam zij, dat dit alles te wijten was aan den geheimzinnigen vijand, dien zij niet bereiken kon en daarom niet bestrijden en overwinnen! Wat was haar de macht en heerschappij, zoo lang die man leefde? Had die macht en die heerschappij nog wel eenig doel, sedert het geslacht van Northumberland vernietigd was? En dat was alles zijn werk geweest! Maar neen, zulk een zegepraal gunde zij den booze niet! Was de toekomst haar ook ontroofd, het heden verbleef haar nog; de

macht en de heerschappij had zij lief gekregen om haar zelve, jaagde zij thands na, omdat beiden de eenige vertroosting waren voor haar verlies, de eenige vergoeding voor wat zij had moeten prijs geven. Daarom goed toegelust naar de mededeelingen van den zendeling van Karel Stuart, want zij kon niet meer het ware doel van Gorings tocht in twijfel trekken, en na hem door haar koelheid en hoogte op de bescheiden plaats gebracht te hebben waarop zij hem wenschte, was zij gereed hem aan te hooren. Na de laatste door haar gesproken woorden was zij opgestaan, oogenschijnlijk om in den hoek der zaal iets te verschikken wat haar onordelijk dacht. Het mocht in Gorings schatting wel een blijk zijn van hare onverschilligheid.

Hij was er dupe van en wachtte met niet te miskennen teleurstelling het oogenblik af, dat zij hem de gunst zoude bewijzen van weder tegenover haar plaats te nemen en den schijn aan te nemen van te luisteren. Dit oogenblik kwam. Zij keerde tot haar armstoel terug en zeide, achteloos met de ganzenpen spelende, die straks nog zulk een gewichtige rol had vervuld: »Dank het uwer vriendschap jegens mijn gevallen broeder, dat ik u niet in hechtenis doe nemen als spion zijner Majesteit.»

»Spion? Het is wel het laatste woord dat ge kiezen kondet, Mylady! Het is ook onjuist... Ik doe immers niets anders als voortzetten wat ge begonnen waart met Catesby eerst en vervolgens door wijlen uwen heer broeder?»

Hij droeg alzoo daarvan kennis; zij had noodig dat te weten. »En Mr. Pym zond u tot mij?»

»Mijn lastgever zond mij tot Zijne Edelheid... Ik weet niet of er ook bijzondere redenen waren waarom men verkoos met de leden van het Parlement te onderhandelen.»

»En wie is uw lastgever?»

»Zijne Majesteit in eigen persoon.»

Mylady trok even de fijne lippen saâm. De vroegere onderhandelingen werden alle door de staatsdiensnaars van Karel Stuart met haar aangeknoopt; nu deze er zelf zich meê bemoeide werd zij voorbij gegaan; zij gevoelde de beteekenis van dat feit ten volle. »Welnu, Sir! spreek dan met Mr. Pym!»

»Zijne Edelheid achtte den tijd der onderhandelingen voorbij, maar verwees mij tevens tot u,» merkte Goring glimlachend aan.

»Waarom volgtet gij die aanwijzing? Dat was immers doelloos? Zonder uwen lastgever ontrouw te zijn moogt ge niet spreken dan met hem tot wien ge gezonden zijt.»

»Ik raadpleeg den geest en niet alleen de letter van den gegeven last, Mylady! Men weet in Oxford zeer goed wie hier werkelijk regeert vooral in zaken als deze...»

»In zaken van intrige, meent ge? Kolonel, het leven in de tent heeft u niet volmaakt,» hernam zij met een glimlachjen. »Geene verontschuldiging!» vervolgde zij, »ik ben niet ijdel: ik weet zeergoed welke plaats mij behoort naast de vele voortreffelijken en uitstekenden, die mij hier omringen. Ik

zal u aanhooren. Vooraf echter de verzekering, dat wij den toestand zijner Majesteit zeer goed kennen. Zijne kavaliërs vechten goed, maar wat baat hunne dapperheid tegen onze shillings?»

»'t Is waar: het parlement heeft het voorrecht der shillings. De buidel hier is goed voorzien; bij ons is dat anders: een reden te meer voor ons om ons te haasten hierheen te komen en onze leêge buidels met de volle van het Parlement te vullen.»

»Ik zou u niet raden de poging te wagen, kolonel Goring! Mylord Essex zou u voor die vermetelheid gevoelig straffen.»

»Mylord Essex!» riep de ander met eene uitdrukking van verachting uit. »Zijn Lordschap is de bestrijder, dien we ons juist bij zulk eene poging zouden wenschen. Als Prins Rupert aan het manoeuvreeren begint, wordt het Mylord reeds groen en geel voor de oogen en weet hij niet meer of hij staan blijven, achteruit of wel vooruit zal gaan.»

»Indien ge dat meendet, zou het juist geene groote schranderheid verraden met ons zoo openharig uw gevoelen te doen kennen,» klonk het antwoord hoog. »Nee, ge zijt voorzeker niet hier gekomen om ons ontzach in te boezemen voor de macht Zijner Majesteit, die — het zij in het voorbijgaan gezegd — nog ver van Londen af staat. Gij zijt hier gekomen, om zoo mogelijk een middel te vinden Zijne Majesteit White-hall weer binnen te voeren waar het altijd zachter rusten is dan onder de linnen tent. Welnu, wij stooten de hand, als ons die in oprechtheid wordt toegestoken, niet terug. Van die oprechtheid zijn we echter nog zoo zeker niet. Om echter het bloedvergieten te doen ophouden zouden we evenwel niet ongenegen zijn ons met de minst mogelijke waarborgen tevreden te stellen. Zijne Majesteit beginne met zijn Iersch leger af te danken, dat naar zijn hoofdkwartier in aantocht is; zij trekke zich voorts met hare kavaliërs naar de Schotsche grenzen terug, in welk geval de onderhandelingen kunnen aangevangen worden, terwijl van onze zijde plechtig beloofd wordt dat onmiddellijk al de achterstallige soldijen zullen worden betaald.»

»Mylady, met een dergelijk voorstel zou ik niet wagen terug te keeren... Zijne Majesteit wil alsnog onderhandelen en toont daardoor mededoogen met hare verdoolde onderdanen. Zijne Majesteit van zijn kant vordert echter eenigen waarborg voor de goede trouw van het Parlement en wenscht daarom dat hem Hull als pand worde gegeven.»

»Spaar ons het verdere! Arme kolonel, u voor zulk eene boodschap in den winter zulk een verre reis te laten doen! Hou het mij ten goede, dat ik aan een scherts geloof, niet van uwe zijde, waarlijk niet, want gij zijt er het offer van. »Zie,» vervolgde zij een brief in cijferschrift opnemend, »veertien dagen geleden ontving ik reeds een veel gunstiger voorstel. Men stemde toe in het afdanken van de Iersche huurlingen en het wegzenden van ettelijke regimenten, — het zoude natuurlijk die zijn, welke het dringendst om betaling der soldij aanhielden; misschien behoort het uwe er in de eerste plaats

toe. Men vroeg slechts de ontruiming van Carlisle, en zelfs dit willen wij niet toestaan. Wij hebben goede reden om Zijne Majesteit de beschikking over eenige haven te weigeren, want er wordt weder onderhandeld met Frankrijk. Daar wist gij niets van, goede vriend! Daar heeft men u natuurlijk niets van gezegd. Men gebruikte u als een gewoon raadsman en u bij voorkeur, omdat ge mijn verslagen broeder zoo goed hadt gekend. Dat uw last niet aan mij, maar aan Mr. Pym alleen luidde, brengt mij geen oogenblik op het dwaalspoor..."

»Mylady... het is ongelooflijk.»

»Toch is het zoo... Als men uw zwaard zoo gebruikt als uw tong, dan zult ge nooit een brigade kommandeeren... Weet ge dan niets van de onderhandeling met Frankrijk?»

»Het gerucht liep eens in het hoofdkwartier....»

»En ge zaagt er een zekeren François Gruau?»

»Ik ken den man niet.»

»Dat behoeft ook niet, maar ge hoordet van hem. Ik wil u geen geheim ontlokken, want ik deed u toch blijken dat ik alles reeds wist, dank zij mijn berichtgever uit uw kamp... Wij hebben afgehandeld, Kolonel! Nog één opmerking ten slotte: uw voorstellen zijn zoo onaannemelijk, dat slechts twee onderstellingen mogelijk zijn: of men zond u hierheen met een voorgewende onderhandeling om onze stellingen te bespieden, of de vrolijke kavaliers — en vrolijk blijven ze niettegenstaande geld- en hongersnood — hebben u een poets willen spelen... Gij kunt kiezen. Hoewel ik erken dat het voor u eene onaangename keuze is, zou ik u toch raden u tot het laatste te bepalen; want is het eerste waar, dan ziet ge wellicht nimmer uwe vrolijke broeders terug.»

»Ik ben niet voornemens te kiezen,» hernam hij gedwongen schertsend. »Mogelijk is het, dat men mij voor eenigen tijd heeft willen verwijderen om bevrijd te zijn van mijn rechtmatige klachten over...»

»Over de niet-betaling uwer soldij, niet waar?» vroeg zij met eenige ironie.

»Over gebrekkig doorzicht... over...»

»Wilt ge niet langer voor spion gehouden worden en niet langer te klagen hebben over achterstallige soldij, schaar u dan zoo gauw mogelijk aan de zij van het Parlement.»

»Mylady, het vaandel Zijner Majesteit...»

»Is heilig voor den echten kavalier, meest arme telgen van den armen landadel. Laat hun de domheid der opoffering zonder gewin. Goring, gelooft ge werkelijk aan de zegepraal van Karel Stuart?»

»Wij zijn steeds overwinnaars, zoo dikwerf wij de winkeljongens, waaruit het Parlements-leger bestaat, ontmoeten.»

»Steeds niet; zeg liever: meestal. Maar de leerjongens beginnen aan te leeren, en dan, goede vriend! de laatste shilling blijft ons behooren. Denk er eens over na!»

»Mylady! Spreekt ge uit uw eigen naam of kunt ge u sterk maken voor het Parlement?» vroeg hij

fluisterend en zich voorover buigend, maar met neêr-geslagen oogen.

»Ik begrijp het groote verschil niet, Kolonel! Wat ik u waarborg, waarborgt u het Parlement. Zijt ge tevreden?»

»En wat kunt ge mij waarborgen?»

»Vergiffenis voor het verleden, betaling van het tegenwoordige, bevordering voor het toekomende.»

»Mijne achterstallen bedragen ruim twee honderd pond.»

»In welk cijfer wel eenige overdrijving zal schuilen; maar wij zien niet nauw, Kolonel!»

»Dus het Parlement zou die schuld willen voldoen?»

»Is uw regiment voltallig, dan wordt op die som nog vijftig pond gelegd. Kiest ge het oogenblik voor uwen overgang tot ons goed, dan verdubbelen wij die som.»

»Gij meent...?»

»Indien gij overgaat bij dag, ten aanschouwe van Mylord Essex, zij voorbeeld.»

»Vóór den aanvang van een gevecht? Neen, dat strijdt tegen de krijgsmanser.»

Mylady antwoordde daarop met een zonderling glimlachjen.

»Ik dien Zijne Majesteit als soldaat; maar de eerste plicht jegens mij wordt niet nagekomen; daarom heb ik vrijheid te gaan...»

»Wij zullen zorgen dat wij elken plicht jegens u stipt vervullen. Ik wil u niet vermoeien met u van de rechtvaardigheid onzer zaak te overtuigen; gij hebt er nooit aan getwijfeld; van dien kant behoeft ge geenerlei gewetensbezwaar te schromen... Wanneer uw besluit, Kolonel?»

»Zoo ik slechts bevrijd ware van het neusgezag der godzaligen en van hun tucht!» riep hij voor het eerst met de oude losheid uit. »Nu, ook daaraan is te wennen, als men zich op andere wijs weet schadeloos te stellen, niet waar, Mylady?»

»Het valt mij moeielijk mij op uw standpunt te plaatsen en om dan te beoordeelen wat men te laten of te doen heeft,» hernam zij hoog. »Ik heb u een raad gegeven; gij zijt vrij dien op te volgen... Kolonel!» vervolgde zij, hem nader tredend, »voor ge op reis gingt, hadt ge reeds een besluit genomen... Dat gij de opgedragen zending herwaards aannaamt, bewijst me, dat ge scherper ziet en fijner denkt dan zij die u zenden... Ik zal Mylord Essex schrijven. Gij wordt in genade aangenomen; vaarwel!»

Hij antwoordde niets meer; zij had hem den weg, dien hij nog af te leggen had, geëffend. Bevallig boog hij zich voor haar, voornemens haar hand te kussen, maar deze werd hem niet toegereikt.

»Waren allen zoo als hij, dan zouden we Mylord Essex en dien gantschen drom van krijgsvolk kunnen missen!» prevelde zij met een lachjen van tevredenheid den arbeid hernemend, dien zij bij Gorings binnentreden had gestaakt. Maar plotselings wierp zij den brief, dien ze in de hand hield neêr en het was er nog wel een van Sir Nicholas, den

Sekretaris Zijner Majesteit. Zij dacht weér aan Jean van Verviers! Hoe machtig zij zich ook wist, hoe hoog verheven boven de rondkoppen rondom haar, de gedachte aan dien man vernederde haar. »Ik moet Pym raadplegen!" prevelde zij. »Londen moet doorzocht worden. Ik wil dien man in mijne macht!"

Was er immer iets gebiedends in hare houding, in de uitdrukking haars gelaats geweest, sedert de nederlaag, welke zij Karel Stuart en Henriëtte Maria had toegebracht en die zij in een zegepraal voor zich zelve had weten te doen verkeeren, was dit nog merkbarer geworden en liet zij bij den eersten aanblik reeds gissen, dat zij naast Pym den scepter zwaaide. Maar deze Koninginne door het verstand en de intrige had toch ook oogenblikken, waarin haar het aanwezig zijn van nog andere machten werd herinnerd, machten, die zij had te ontzien, wilde zij den staf dien ze voerde niet met geweld aan haar vingers ontrukken zien. Eene groote verandering onderging dan ook haar geheele wezen, toen de *Steward* met alle teekenen van overgroote gehaastheid haar kwam aanzeggen, dat de Zeer Eerwaarde Heer Pierce en twee ouderlingen huisbezoek deden en beneden de tegenwoordigheid van Mylady verlangden.

»Laat de Heeren boven komen," zeide zij, maar zich bedenkend liet zij er terstond op volgen: »toch niet; ik zal tot de Eerwaarde broeders gaan."

En zij ging. Nederig boog zij eerst voor den dienaar des Heeren en toen voor de uitverkorenen der Gemeente. Haar groet werd door de laatsten beantwoord, maar door den eerste niet of slechts flauw.

»Wij zijn hier gekomen als dienstknechten van onzen Heer Jezus Christus," zoo ving Zijn Eerwaarde aan, »om u op te wekken tot en voor te bereiden voor den dag van rouw en boete door de Kerk uitgeschreven, opdat gantsch Engeland, voor zoover het trouw is gebleven aan Gods woord, zich verdeemoedige voor den Heer! Onze misdaden zijn groot, van daar ook de kastijding van den Heer der Heirscharen!"

»Ik hoop met een van zonde overtuigd gemoed en een berouwvol hart op te gaan naar het bedshuis."

»Niet alleen gij, maar uw geheele huis naar wij vertrouwen. Ik zie echter niemand dan u alleen, en naar wij vernomen hebben, is dit huis voor de ijdelheden dezer wereld ingericht en heeft het veelheid van dienstbaren even als het overdaad van weelde toont."

Een vluchtig rood tintte Myladies gelaat. Zij bedwang zich; zij had de leidslieden der menigte voor zich en ze wist dat Pym's troon, op welken ook zij nederzat, door die leidslieden vooral werd gedragen. Zij wendde zich daarom zonder te andwoorden af, schelde en verzocht den *Steward* al haar bedienden te doen boven komen.

»Voor zoo verre zij ten minste behooren tot de gezuiverde leere!" viel Zijn Eerwaarde in, met een schuinschen blik op Mylady. »Er is eene lau-

heid, zuster, die alle ketterijen dult, en wij zijn er niet zeker van of Carlisle-house daarvan vrij is gebleven..."

»Ik gaf het konsistorie, naar ik vermeen, blijken van mijn brandenden ijver," merkte Mylady bescheiden aan.

»En toch heeft het konsistorie u te berispen over zoo menig blijk van waereldsgezindheid... Uwe kleedij, zuster, wekt de ergernis op van menig nederige van harte en bovendien uw verkeer met erkende vijanden des Heeren als daar zijn, kunstenaars, die afgoderij plegen, filozofen, die zondigen tegen den Heiligen Geest..."

»Gij zijt streng in het beoordeelen uws naasten, Sir!" zeide Mylady bits, maar Zijn Eerwaarde hoorde het niet, daar hij het dikke volle gelaat, waar ruim zoo veel aardsch- als hemelschgezindheid op te lezen stond en schier een trek van onfeilbaarheid op lag, naar de schaar van bedienden keerde, die binnen getreden waren en zich eerbiedig op den achtergrond ordenden. Zij waren er allen, behalve de opperkok, die een papist en Nel, die iets beter: nog niets was. Ook tot hen werd nu de uitnoodiging gericht, om Gode waardig den aanstaanden bedestond te vieren, vooraf echter zich voor 's Heeren aangezicht te vernederen en daardoor vergiffenis te verwerven voor de vele zonden, die hen meer dan menig ander zouden bevelken; want het was een oude en ware spreuk dat in het huis der weelde de hoovaardij den meester speelde. »En daarom achten wij het van onzen plicht, u, Lucy Percy, ten aanhoore van uw gantsche huis, op te vorderen van dezen dag af aan, af te staan van alle begeerlijkheden der oogen, van allen omgang met Moab en Amalek, waartegen wij u reeds meermalen hebben gewaarschuwd, en wekken wij u op tot een zedig en oodmoedig bestaan, zoo als het der vrouwe voegt, die eens Izébel heeft gediend, de vervolgstster der Profeten, opdat wij het voor onzen God en Zaligmaker mogen belijden: »Heere, wij hebben onder ons niet eene meer, wier harte verhard, wier oor verdoofd, wier schuld ongeboet is! Strijd alzoo voor onze rechten en doe onze vijanden te niet!" Morgen komt ge allen op ter godsdienstoefening?" Allen bogen, behalve Mylady, die met op elkaar geklemde lippen een portret door van Dijk geschilderd aanstaarde. »Ook gij?" vroeg hij Mylady.

»Ik heb het Uw Eerwaarde reeds verzekerd. Ik wil niet den Heidenen gelijken, die in veelheid van woorden kracht zoeken of een deksel voor hunne verdwaasdheid."

»Waarom zijt ge ontstoken en waarom is uw aangezicht vervallen? Is er niet indien ge wel doet verhooging? En zoo ge niet wel doet, de zonde ligt aan de deur," zoo sprak de Heer tot Kaïn en zoo spreken wij in deze ure tot u." De vermaning was streng en bevatte tevens eene waarschuwing, die door Mylady niet in den wind werd geslagen. Zij hoedde zich er voor, de verzenen tegen de prikkels te slaan en bleef zwijgen, hoe ergerlijk ook de lessen waren, die zij ten aanhoore van allen ontving.

Werkelijk verraste zij zich in de eenzaamheid met een traan in het oog, dien verkropte spijt er in deed opwellen. »Die huichelende domkoppen!» prevelde zij; »liever een gillende kwakzalver op de markt, dan de femelende bent, bij welke de hoogmoed heen kijkt door de flarden van het bedelaarskleed! Maar wie het doel wil moet de middelen willen! Laat ons de kwezels gebruiken tot wij ze niet meer noodig hebben. Wat Archie voor Karel Stuart was, mogen zij voor ons zijn!» En weder zette zij den arbeid voort en voleindigde zij de brieven aan den openlijken vijand, maar heimelijken vriend, brieven, in welke met medeweten van Pym eene poging werd aangewend om als nog tot een vergelijk te komen.

Hoe machtig zij zich naast Pym ook geloofde, zij liet toch niet na, de uitnoodiging van het konsistorie te gehoorzamen om naar de St. Pauls kerk te gaan en deel te nemen aan de algemeene boete. Zij vond er Pym mede, dien zij, bij het uitgaan, van het te harent gebeurde kennis gaf. Hij glimlachte, maar die glimlach was niet zoo gul en grof als vroeger, maar veel meer pijnlijk. »Het is als altijd, Lucy! hoe feller vervolgde des te feller vervolger als de kans keert! Wij moeten spoedig overwinnen of wij worden overwonnen,» voegde hij er bedenkelijk bij. »Hebt ge antwoord van Nicholas? Wil Karel de Ieren afdanken en een redelijken voorslag doen? Denk om de waarborgen voor het nakomen Zijner beloften!»

»Ik heb hoop, dat hij spoedig redelijker dan tot dus verre zich zal toonen. Een zijner beste bevelhebbers heb ik tot onze zijde overgehaald... Goring komt met zijn regiment tot ons...»

»Wij moesten ons niet over zulk een aanwinst behoeven te verheugen. Leefde onze Hampden nog! Onherstelbaar verlies!»

»Is de wonde nog niet geheel, hoewel voor maanden reeds geslagen?»

»Die wonde heelt nimmer weder, Lucy, nimmer weder! Ik had nooit aan een gelukkig einde getwijfeld, indien hij naast mij gebleven ware, hij, die met mij den strijd is begonnen. — Het is als een voorgevoel, Lucy!»

»Weder die neerslachtigheid! Als ik uw leven moest beschrijven, mijn verhaal zou soms geheel anders luiden dan dat uwertijdgenooten... Koning Pym is toch voor mij niet altijd... koning,» fluisterde zij hem toe. Het deed haar onaangenaam aan, hem zoo week te zien terwijl zij naast hem stond, hem te hooren twijfelen aan het goed gevolg zijner zaak, hem te hooren klagen dat hij alleen stond en de reusachtige verandwoordelijkheid alleen droeg, terwijl hij zijne hand even krachtig als vroeger in de haren gekneld hield. Wat was haar die man, indien hij geen macht meer bezat? De vervolger van Thomas Wentworth, diens beul, dien zij had omarmd met walging, maar uit zucht naar wraak. Neen, die man moest staande blijven, moest de macht blijven behouden, die zij met hem deelde; hij moest opgewekt worden uit die mismoedige stemming.

»Hadden wij maar een krijgsman in plaats van Essex,» vervolgde hij na een poos en uit zijn gepeins ontwakend, zonder dat hij blijk gaf iets van Lucies scherp gezegde gehoord te hebben.

»Hij is een krab en wij hebben een arend noodig; maar dien kunnen wij toch niet vinden, daarom behoeft er niet eens gezocht. Met geld en een weinigjen beleid komen we wel verder. — Laat Rupert Essex verslaan en deze weder genen, dan blijven beiden op dezelfde hoogte; gaan wij echter voort met verdeeldheid te brengen onder Karels raadslieden, een voor een zijne vrienden te winnen...»

»Wij hebben daarvoor den tijd niet, Lucy! Gij spreekt als of ge over een eeuwigheid te beschikken hadt...»

»En gij als over niet één dag.»

»Wie zal zeggen welke meening de juiste is? In ieder geval is het veiliger zich aan de mijne te houden,» zeide hij met gedwongen vrolijkheid.

»Ga met mij, John! en blijf bij mij avondmalen... Eenige afleiding zal u goed zijn.»

»Ik kan niet. Morgen moet ik in het huis rapporteeren in zake de woelingen der Independenten... Cromwell zal op zijn bank zitten; hij is uit zijn kamp overgekomen om mij de zege te betwisten. Van dien kant dreigt ons het grootste gevaar! Vaarwel, beste Lucy, bind toch vooral geen strijd aan met de presbyteriaansche predikanten en laat toch niets van uwe onderhandelingen uitlekken; ik laat u in het voeren daarvan vrij, maar laat u niet tot eenige onvoorzichtigheid verlokken.»

»Wees gerust; ik geloof mijn gildeproef reeds lang te hebben afgelegd.»

»Zeker, zeker, lieve vriendin! maar niemand wordt zoo licht overmoedig als een schrandere vrouw.» De laatste woorden gingen vergezeld van een tederen handdruk.

»Ik dank u voor de vleierende opmerking, Pym! Wees rechtvaardig en voeg er nog een karaktertrek van de vrouw bij en wel deze, dat zelfs de zwakste minder mismoedig is in oogenblikken van spanning dan de krachtigste man.»

»Als altoos hebt ge gelijk, lieve Lucy! Terstond na de zitting kom ik bij u; altijd zoodra de avond gevallen is... ge weet wat ergernis wij te mijden hebben.»

Lucies gelaat gloeide; nimmer achtte zij hare macht zoo duur gekocht als thands! Zoo die man zijn ontzachelijken invloed wist te gebruiken, hoe de onbeschaamdheid dier ruwe predikers gefnuikt, hoe de argwaan, die haar omringde, den kop zou kunnen worden ingedrukt! Indien Thomas Wentworth eens op de plaats van Pym stond, hoe het anders om haar heen zou zijn! Thomas Wentworth zou durven gebieden, waar John Pym zocht te overreden en aan iedere overtuiging haar recht van bestaan gunde. Zij vergat bij deze vergelijking, dat zij het onmogelijke mogelijk dacht en dat Wentworth een schavot had bestegen en John Pym een koning bij keuze was, juist om het verschil dat zij tusschen die beiden opmerkte. Zij was nog onder den indruk

van het onderhoud met Pym, toen haar den volgenden dag reeds vroegtijdig het bezoek van Sir Robert Conway werd aangekondigd. Niet dan met eenigen wrevel gaf zij verlof hem toe te laten, zoodat, wat ook het doel van zijn bezoek mocht zijn, de tijd daarvoor juist niet gelukkig gekozen scheen. Hij bemerkte er niets van of nam den schijn daarvan aan, want met vastberaden tred trad hij de kamer door en op Mylady toe, voor wie hij zich even boog, waarna hij wachtte tot hem een stoel werd aangeboden. Een licht hoofdknikken gaf hem verlof tot zitten.

»Welnu? Ik heb u geen belet willen geven niet-tegenstaande ik met bezigheden overladen ben... Gij zelf zult weten wat er tegenwoordig van hoofd en hand gevraagd wordt... Heeft Mr. Pym u gister avond nog lang nodig gehad?»

»Ik schreef tot middernacht, niet omdat Mr. Pym dat vorderde, want Zijne Edelheid doet dat nooit. Mr. Pym behoort tot de zeer enkelen, die meer van zich zelven dan van anderen vergen.»

»Dus gij gundet Lady Jane de eenzaamheid,» merkte Mylady ironiesch op.

»Ik wenschte al den arbeid, die mij was opgedragen ten einde te brengen eer ik Mr. Pym's dienst verliet,» hernam hij, zonder het bijtend gezegde der andere te beantwoorden.

»Gij zoudt de dienst van Mr. Pym verlaten? Wat hebt ge voor? Hebt ge wéder twist met Jane gehad?»

»Ik weet niet wat tot die laatste vraag recht geeft, Mylady!» riep hij driftig uit.

»Vertrouwelijke mededeelingen uwer echtgenoot en vervolgens de belangstelling eener dikwerf op de proef gestelde vriendschap, anders niet. Dat gij nimmer klaagdet bewijst naar ik geloof nog minder uw moed dan wel uw geheugen. De burgeroorlog maakt de goederen van Jane Howard onvruchtbaar, niet waar?»

»Mylady, God hoort het mij getuigen: die aantijging is valsch, dat vermoeden is laaghartig!»

»Matig u, Sir!» klonk het gebiedend, en hoe hij ook ziedde van toorn, de toon dier stem deed hem stilzwijgen. »Niet mij kunt ge uw ongeluk verwijten. Hadt ge mij niet alleen aangehoord, maar ook begrepen, dan zoudt ge Lady Jane nimmer hebben gehuwd.»

»Niet dus, niet dus! Ik beklaag mij immers niet, Mylady? Deed Jane het, dan geschiedde het in een kwade luim; en dat zij daarin dikwijls verkeert, meer nog dan vroeger, moet ik aan de bange tijdsomstandigheden wijten. Zij heeft ook nooit eenigen druk gekend... Maar ik bid u, Mylady! gelief daarover te zwijgen... Dat zijn zaken, mijn huisgezin betreffende, waarin niemand, zelfs de meest beproefde vriendschap, zich te moeien heeft. Jane was en is mijne eenige liefde.»

»Ik hoop dat ge u zelven kent...»

»Ik zeide u, dat ik de dienst van Mr. Pym verlaten heb en ben u rekenschap schuldig van den gedanen stap.»

»Waarom?»

»Het kan u van mijne zijde toch niet bevreemden, dat ik de hulp, in der tijd mij bewezen, in erkentelijkheid gedenk?»

»Dus gij noemt het erkentelijkheid voor bewezen hulp, als ge rekenschap geeft van een stap die gezet is. In gelijke omstandigheden zou ik het wellicht vroeger hebben gedaan en genoten bescherming op andere wijze hebben erkend.» Hij had van bewezen hulp gesproken, zij gewaagde van genoten bescherming; een schrede verder en er werd berouw over getoond, dat die bescherming ooit was verleend.

»Mijn besluit was ditmaal onwrikbaar en na rijp beraad genomen. Ik meende uit kieschheid verplicht te zijn u geene vergeefsche pogingen te doen aanwenden om mij van besluit te doen veranderen.»

»Gij voelt uw eigen gewicht, mijn vriend! Maar ik heb tot dat gevoel bijgedragen... door uwe kracht te hoog te schatten; genegenheid overdrijft zoo licht!»

Robert bleef een wijle met gesloten lippen tegenover haar; hij wilde kalm zijn na zulk een trotse bejegening en het viel hem zoo moeilijk. Zij bracht hem tot het uitgangspunt van haar gesprek terug door de vraag: »Wat bewoog u tot den gedanen stap?»

»Het ernstige voornemen om aan mijne innerlijke onrust een einde te maken, en tevens de begeerten van Jane in te willigen. Gij weet, Mylady, dat ik de beginselen ben toegedaan, die door Mr. Pym zoo uitnemend worden verdedigd, maartevens dat ik tot aanzien gekomen ben door in het kamp van den vijand te dienen. Daarvan anderen een verwijt te maken zou kleingeestig zijn en maar al te zeer mijne zwakheid verraden. Ik handelde tegen mijne overtuiging; de straf, die daarop volgen moet, verdien ik en zal ik ten einde toe dragen. En deze straf is niet gering; want ik zie mij gedwongen de partij die ik aanhang weder te gaan bestrijden en den vijand te dienen. Zijne Majesteit heeft de hulp van hare dienaren noodig; ik ben haar dienaar geweest; de ridder mag zijn leenplicht niet vergeten.»

»Wat is dat? Zijt ge bij zinnen?»

»Valt het u zoo moeilijk den plicht der loyauiteit te begrijpen? Zijne Majesteit deed mij rang nemen onder de edellieden des lands, bezigde mij in hare dienst, terwijl ik, ontrouwe, verrader, er toe bijdroeg om haar in den toestand te brengen, waarin zij nu verkeert. Ik wil het kwade wat ik deed pogen uit te wischen door met opoffering van mij zelven den Koning te gaan dienen. Sparen mij de kogels, — en zij zouden wreed zijn met dat te doen — dan zal ik Zijne Majesteit dienen tot de troon heroverd of reddeloos verloren is; in beide gevallen, maar ook niet eer zal ik mij vrij gevoelen.»

»Wie tooverden die sofismen u in het hoofd? Jane zeker niet. Gij wilt Zijne Majesteit dienen, omdat ge hem alles wat ge zijt te danken hebt. Ik zeg u, dat ge Karel Stuart niets behoeft te danken.

Wat ge zijt werdt ge door mij. Ik bracht u in het kamp van den tegenstander en deed er uwe eerezucht bevredigen; terwijl ik tevens, gedachtig aan uwe overtuiging, u de gelegenheid gaf haar zelfs daar te blijven dienen. Gij stondt in 's Konings dienst, maar ten bate van het Parlement. De omstandigheden lieten eindelijk toe, dat ge den schijn bij het wezen voegdet en openlijk in dienst tradt van het Parlement. Indien ge nu naar Oxford reisdet, zou dat verraad zijn en niet het vervullen van den ridderlijken leenplicht."

"Ik wil niet met u twisten, Mylady! In een woordenstrijd met u doe ik altijd onder."

"Dus is uw besluit werkelijk onwrikbaar?"

"Onwrikbaar."

"Gij hebt kolonel Goring gesproken."

"Dat is waar."

"Wanneer?"

"Drie dagen geleden."

"Op welk uur?"

"'s Ochtends te negen uur geloof ik. Ja, het was vroeg; hij kwam juist van de reis..."

"Welnu, vier en twintig uren later kwam hij te mijnent en kwam hij vertellen, dat hij voor zich geene vrijheid meer vond Zijne Majesteit langer te dienen."

"Mylady! doe mij niet gelooven, dat ge het wapen der zwakheid verkiest, dat ge door een logen..."

"Ge wordt lomp als een dienstbode, Sir!... Goring zal u wel Karels rampspoed verteld, zal op uw teeder gevoel gewerkt hebben... Na vier en twintig uren hier vertoefd te hebben raadpleegde hij zijn verstand en koos hij de partij, die hem het sterkst voorkwam... Dat bevreedt me van hem niet."

"De laaghartige?"

"Maak u niet zoo driftig! Er zijn menschen wier bestemming het is alleen werktuigen te zijn... Zij zijn reeds verdienstelijk en hebben recht op loon, indien ze er naar streven aan hunne bestemming te beantwoorden. Het spijt me echter van u, dat ge van dien man leerdet wat uw ridderplicht was."

"Dat is een pijl die geen doel kan treffen. — Er is zulk een klove tusschen dien man en mij, dat..."

"Volstrekt geen klove, Sir! Er schijnt eene natuurlijke antipathie tusschen u en hem te bestaan, maar wezendlijk is het sympathie. De wegen, die ge beiden inslaat, zijn alleen in richting verschillend, maar ze voeren toch tot een en hetzelfde doel..." Zij hield even op. Robert zag haar vragend, maar met een gelaat, dat bijkans een loodkleur had aangenomen, aan. "Dat doel is: voordeel te behalen. Voor Goring ligt dat voordeel hier, voor u ginder."

"Bij den Alwetenden God, zweer ik dat die onderstelling lasterlijk is!"

"De Heere God is alwetend; de mensch die hem aanroept is het zoo weinig, dat hij zich zelven meest niet kent. Het beroep op den Alwetende

kan daarom zoo licht blasphemie zijn; in allen gevalle bewijst het niets. Ik wil gelooven, Sir, dat ge u niet bewust zijt er aan gedacht te hebben, dat de goederen uwer vrouw in de streken liggen, waar Karel Stuart voor alsnog de meester is... Toch kan dit, geheel onwillekeurig, wel op het nemen van uw onwrikbaar besluit hebben ingewerkt. Hoe anders te verklaren, dat Sir Robert, vóór dat die goederen gevaar liepen, het Parlement trouw en gewillig bleef dienen, maar dat hij van loyaleiteit en het vervullen van den ridderlijken leenmansplicht spreekt, nu ze in beslag kunnen worden genomen?"

"Het zij zoo!" riep hij gesmoord. "Mylady, gij zijt onovertrefbaar in het ontleden van het kwade! Ik getroost mij die beoordeeling... Ik ben besloten: ik wil den vijand dooden, die mij overal vervolgt. Den vijand, die mij elk levensoogenblik vergalt..."

"Dien vijand kunt ge niet dooden, jonkman, want hij is met u saamgegroeid!" zeide zij ernstig en waardig; "want die vijand is de eerezucht, die niet in verhouding staat tot de u verleende kracht, terwijl ge te hoogmoedig zijt de soms sterkere dan gij als gids te gebruiken... Dergelijke personen kunnen soms hoog stijgen, maar altijd langs den rand van een afgrond... Laat dit het laatste woord zijn tusschen ons beiden... Vaarwel!"

"Het moet het laatste woord zijn tusschen u en mij...! Maar uwe charakterschildering was onjuist... Ik heb te veel de kracht van anderen als gids gebruikt; ik heb te weinig van de mijne gevergd. Ik heb dit ingezien en wil alle banden, die mij beknellen, stuk rijten; ik wil eindelijk vrij zijn..."

"De keten maakt den slaaf niet, Robert Conway!"

"Ik begrijp ten volle het kwetsende dier opmerking, Mylady! maar in een uur als dit vergeef ik alle beleediging van uwe zijde... Vaarwel, Mylady, onze wegen zijn voortaan gescheiden! Nog een enkel woord! Zoo waar is het door mij genomen besluit gegrond op recht en billijkheid, dat het natuurkind, hetwelk ge verpleegd en opgevoed hebt, alleen door haar instinkt geleid, uitsprak wat ik dacht!" Hij wilde nog eenige woorden er aan toe voegen, maar de minachtende glimlach, die zich om Myladies lippen plooide, deed hem ophouden. Hij keerde zich daarom na eene lichte buiging om, schreed haastig het vertrek door en den drempel over, als ware hij bevreesd dat de toovergodin, die hem zoo lang had beheerscht, hare almacht weder zou toonen door hem terug te houden. En Mylady? Ze bleef hem in angstige spanning, met de vurige oogen wijd geopend, nastaren; zij verwachtte nog, dat hij terug zou keeren en trok de blanke hand krampachtig saam toen hij verdwenen was. Haar blik waarde toen in het rond; alles was ledig; het vertrek scheen haar een groote hal waar een verlaten burchvrouw eenzaam rondwaalde. Maar de misnoedigheid duurde niet lang. "Ik heb zwaarder verliezen geleden! Zoude ik mij in dien knaap vergist hebben?" prevelde zij. Ze gunde zich den

tijd niet over het antwoord op die vraag na te denken, maar wijdde al hare aandacht aan den straks afgebroken arbeid. Ze was misschien reeds het bezoek en het afscheid van Sir Robert geheel vergeten; zij was weder geheel verdiept in hare plannen, die Mr. Pym en haar eene onbloedige zegepraal zouden kunnen verschaffen en Karel Stuart verschalken, toen de *Steward* binnenstoot, doodlijk ontsteld, met knikkende kniën en trillende lippen. Het fronsen van Myladies wenkbrauwen bracht hem het eerst tot bezinning van de schennis zijner plichten als onderhoorige, waarom hij een verontschuldiging stamerede, »maar,» vervolgde hij hijgend, »het voorval is ook zoo vreeselijk... Mylady schrikke niet te zeer...»

»Het middel dat ge aanwendt is zeker zeer goed geschikt om mij te doen schrikken. Wat is er dan gebeurd? Spoedig, ik wil het weten!»

»Mr. Pym... Mr. Pym...»

»Welnu? zult ge spreken?»

»Hij is plotseling zeer ongesteld geworden... zeer ongesteld...»

»Is hij dood?» vroeg zij met verglaasden blik hem aanstarend en met een stem die akelig hol klonk.

»Neen, Mylady! om Gods wil, kom tot u zelve!... De boodschap van Mr. Pym's huis sprak ten minste nog niet van zijn dood!»

»Doe mijn karos inspannen, Edwards!» Zij wenkte hem heen te gaan; zij schelde Mistress Rose; zij ijde haar vertrekken door, gaf bevel haar te kleeden, liet tevens vernemen of haar karos gereed stond en rende, toen dat het geval bleek te zijn, naar beneden om haar voertuig in te stappen. Zij bevond zich in een maalstroom van aandoeningen; de eene gedachte verdrong de andere, zoodat geene tot eene geregelde voorstelling kwam. Het was eene chaotische verwarring in haar binnenst, maar over den bajert zweefde het misvormde beeld van John Pym!

Zij was gekomen; de klopper viel behoedzaam neder. Zij bevond zich te midden van honderden en honderden, die zich voor het nederig huis hadden saamgegroept en bij het opengaan der deur een woord poogden op te vangen, waaruit hun de toestand van den kranke blijken kon. Uit die menigte werd menig berispelend woord gehoord, menig hard vonnis over de lautheid van den man die ginder neêrlag. Maar gaf de meerderheid blijk van geen vertrouwen meer te stellen in dien aanvoerder, nog duidelijker gaf zij te kennen, dat de veroordeelde handelingen voor een groot deel geweten werden aan den verderfelijken invloed der thands aangekomene. Deze werd dan ook met gefluit en gesis begroet, en wellicht dat de ruwe hand van dezen of genen zich vergrepen zou hebben, zoo niet de deur van het huis openging en Mylady aan het woeste getier kon ontsnappen. Haar boezem zwoegde; haar hart dreigde te bersten; in den gang was zij genoodzaakt een oogeblik stil te houden om hare krachten te zamelen. Eindelijk had zij den med

het welbekende vertrek binnen te treden. Alles was er als gewoonlijk. De stoel was schuins voor de schrijftafel geschoven als of de eigenaar een oogeblik te voren er nog gezeten had; stapels papieren lagen opgevouwen op de plek, waar het schrandere brein, die den inhoud er van had doorgedacht, nog weinig tijds geleden wellicht werkzaam was geweest. De koperen kandelaar stond naast den schrijfflessenaar; de kaars was geheel opgebrand en had alleen een uitgesmeuld eind pit achter gelaten; het mocht een teken zijn dat de arbeider de taak niet eer verlaten had dan toen het noodige licht hem ontbrak. Zij was de slaapkamer genaderd en opende aarzelend de deur. De oude dienstmaagd, die Pym's huishouding bestierde, stond voor het bed met een kom met water en bettede het hoofd van den zieke. Hij leefde! Hij sloeg de oogen op! Maar de koorts gloeide in dien blik. De trillende hand voer over het voorhoofd en maakte toen eene afwijzende beweging... Hij scheen moede en te begeeren met rust gelaten te worden. De gordijnen der bedstede werden aan één kant dicht geschoven; na dit gedaan te hebben naderde de oude Mary Mylady, die van verlangen brandde te weten wat er te hopen of te vreezen viel, en wat er toch eigenlijk was gebeurd.

»Ik wist wel dat het niet goed met hem zou afloopen,» zoo begon de ruwe oude, wier grof uiterlijk meer kracht dan tederheid te kennen gaf. »Ik zeide hem gister nog dat hij, die op zoo vele anderen paste, het wat meer op zich zelve moest doen, maar alles was een doove gezegd. Van nacht heeft hij nog doorgewerkt, zoo als hij meestal voor gewoonte had; 's ochtends ging hij dan een paar uren dommelen, maar om tien ure liep hij weer naar St. Stephens om er den gantschen dag te praten; toch was dit nog niet zoo erg als wanneer hij naar u en de anderen uitging en dan laat met een rood gelaat terugkwam! Welk lichaam kan dat uithouden? Welk lichaam, dat vraag ik u? Maar ze hebben maar van hem gehaald wat ze konden, en wat is zijn loon? Een mooi graf misschien! Ik heb ze er ten minste al over hooren fluisteren, toen ze straks hier waren, eenige van het Parlement met den meester...»

»Is er dan geen hoop meer?»

»Bij God zijn alle dingen mogelijk!» hernam zij zachter, en zich omkeerend pakte zij een dikken traan weg, die in het ooglid wel als gestold scheen.

»Maar wat heeft Mr. Pym dan toch getroffen? Zoo iets plotselings! het is ontzettend!»

»Zoo iets plotselings? Zoo spreekt ge allen, die hem iederen dag zaagt en toch niet begreep. Maar ge zaagt hem ook met een geheel ander oog dan ik die hem lief had als mijn eigen bloed... Gij allen waart hem vreemd... hoe zoudt ge 't dan ook hebben kunnen zien? Al een jaar te voren heb ik het voorspeld... Hij verteerde als sneeuw voor de zon... en in de laatste dagen at hij niet meer, schoon hij zijn stout glas wijn bleef drinken... Hij klaagde over duizeligheid; dat deed hij alleen te-

gen mij, want tegenover de anderen hield hij zich goed... Maar nu kon hij zich niet meer goed houden... nu zal ik hem de oogen nog moeten toedrukken en hij had beloofd het mij te zullen doen... Van morgen vond ik hem aangekleed voor de bedstede liggen, geheel verstijfd... De meester zegt dat de veer stuk is..."

Mylady sloop op de teenen naar de bedstede en tilde behoedzaam het gordijn op. Het hoofd van den zieke wendde zich naar haar toe. »John, John!» lispelde zij.

»Mijn God, nog één jaar, nog één jaar levens!" fluisterde de thands schier toonloze en weleer zoo bezielde en bezielende stem. Wat ging er in haar binnenst om, dat zij, de oogen strak op hem gericht en den mond aan zijn oor gebracht, hem in-fluisterde: »Gij hebt hem voor het minst nog jaren mogen overleven.... gij hebt het genot gehad hem overwonnen te zien, hem, uw vroegeren boezem-vriend!"

De half gesloten oogen sperden zich wijd open; de lippen bewogen zich driftig; het bovenlijf richtte zich eensklaps van het bed op, de eene hand werd trillend opgeheven en de mond stamemde: »Gerechtigheid! Mijn God, nog één jaar voor mijn volk!..." Hij zweeg een oogenblik, maar de staat van oogenblikkelijke overspanning bleef voortduren. »Mary!" riep hij zelfs met een forsche stem, »mijn hoed! Het is tijd om naar St. Stephens te gaan. Pak de papieren in... het is het rapport over den impost op de bieren... en dan dien stapel ook... de korrespondentie met Mazarin... vergeet vooral de schrifturen daar ginder niet: over den proviand voor het leger en de klachten van Mr. Cromwell... Voort, voort!... Mr. *Speaker*, het geëerde lid uit Huntingdon... laat hem zijn zwaard afleggen; geen wapen voegt in St. Stephens... in St. Stephens..." zuchtte hij langzaam en hij zeeg uitgeput in de kussens terug. Het werd stil; slechts werd daarbuiten het gejoel van het volk vernomen en daar binnen het half luide gebed van Mary, de groote zware dienstbode, die voor een stoel was gaan neerknielen en voor het leven van Mr. Pym bad tot God, bij wien alle dingen mogelijk zijn...

Mylady stond nog altijd voor het bed, het oog op den kranke gevest, wiens ademhaling beklemerd werd. »Uw loon is groot, Koning Pym!" prevelde zij, »het volk, voor hetwelk ge u hebt afgewoegd, zingt u als lijkzang een schimpwoord toe, en de eenige, die voor u bidt, is een oude sloof!"

Onwaar, Lucy Percy! Wend het naar den kranke gekeerd gelaat om, en ge ziet de voortreffelijksten en eerlijksten van het volk van Engeland achter u staan, met ontbloot hoofd en betraand oog, tot God den Heer biddend, den Heer van leven en dood. De leden van het Huis der Gemeenten daar aanwezig en de arme sloof voor dien stoel hadden elkander ontmoet in hunne vereering van den grooten, edelen zoon van Engeland. Ze hadden zich in grooten getale bij de eerste mare van Pym's ziekte naar diens huis gespoed en de geestdrijvende en

dweepzieke schare, die voor het huis van den door haar niet begrepen staatsman had post gevat, doen uiteen gaan; zij hadden zich vervolgens stilzwijgend voor de bedstede geschaard, den blik, hier nieuwsgierig, daar geërgerd, ginds vijandig zelfs op Mylady gevest, wier verhouding tot, wier invloed op den kranke allen sedert lang een gruwel was geweest. Lucy Percy werd echter hunne tegenwoordigheid niet gewaar, voor dat een der laatst aangekomenen zich naast haar had geplaatst en het gordijn, dat zij ten deele had opgeheven, geheel wegschoof. Onwillekeurig deinsde zij een voetstap achteruit bij den aanblik van dien man. Het scheen een krijgsman. Hooge leëren laarzen, die tot aan de knie reikten en voorzien waren van sporen, dekten zijne beenen, terwijl de wijde broek slechts voor een klein gedeelte gezien kon worden, daar zij op de helft van het dijbeen reeds schuil ging onder het leëren jak, waarover een thands ledige bandelier hing; een ijzeren ringkraag en een in de meest verscheidene richtingen gedeukte hoed voltooiden het minder dan eenvoudig gewaad.

Het was Oliver Cromwell, de lompe Noll zoo als eenige Ladies hem noemden, de ijzeren duivel, zoo als de kavaliers hem sedert eenige maanden waren begonnen te betitelen. In St. Stephens had hij zich meer en meer doen gelden, dank zij de stoutmoedige, vastberaden partij, wier erkende leider hij was geworden, en in het veld had hij voordeelen behaald, zoo als nog geen bevelhebber in dienst van het Parlement te heurt was gevallen. Henry Percy had hij weten te verrassen en te verslaan, en sedert dat oogenblik had hij, kolonel geworden, een regiment opgericht uit mannen, alle naar zijne keuze, mannen, die bij hunne toetreding op Gods heilig woord de geloften van vroomheid en trouw aan 's Heeren geboden aflegden, mannen, die er van overtuigd waren in de dienst des Heiligen getreden te zijn tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk op aarde. Men verhaalde zonderlinge dingen van hem en zijn regiment, zulke zonderlinge, dat het Pym en Mylady bijzonder aangenaam was hem in het veld te weten. Vooral de laatste had een instinktmatigen afkeer van den groven man en had met een soort van wrevel zijn overkomst in Londen vernomen om aldaar deel te nemen aan den Parlementairen strijd. In plaats van er Pym op zijn oninneembaren post te vinden vond hij hem op de legerstede uitgestrekt, zonder hoop op herstel. Dit laatste mocht de forsche stem, die hem anders eigen was, wel hebben doen temperen, want hij sprak zacht en met iets wat naar aandoening zweemde in zijn toon. »Broeder, vind ik u dus?" vroeg hij, terwijl hij de klamme hand van den kranke in de zijne nam, waarin de volle levenskracht zich deed kennen. »Broeder, gave God de Heer, dat ik u had mogen bestrijden met de wapenen des Geestes!... Kunt ge mij verstaan, John Pym?"

»Hampden! Hampden!" steende de kranke.

»God nam den rechtvaardige tot zich! Wij zwijgen en aanbidden!" klonk het andwoord van Olivers

lippen. »Hebt ge daarnaar ooit gestreefd, broeder?»

»Hij had ons kunnen doen overwinnen, Lucy Percy!» zuchtte de kranke. »Hampden, Hampden!»

Te recht riep hij dien naam in de uiterste ure op den toon van wanhoop uit. Het was nauw zes maanden geleden, dat de edele aan het hoofd zijner soldaten, allen zonen van het Graafschap waarin hij geboren was, door een musketkogel getroffen werd en niet ver van het slagveld onder de tranen van duizenden den laatsten adem had uitgeblazen. Sedert dien tijd was ook de broederlijke vriend, John Pym afgenomen, scheen diens kracht gebroken, terwijl van hem een dubbele werkzaamheid, eene dubbele inspanning gevergd werd. Kon hij denken, Hampden wist uit te voeren; kon hij voorbereiden, Hampden wist te handelen; de geest des eenen lichtte dien des anderen voor; beider doel was één. Geen wonder dan ook, dat het bericht van Hampdens dood Pym schier verpletterde, hem de klacht ontlokte, die hij ook thands deed hooren; dat de wanhoopskreet van den Imperator Augustus bij het verlies zijner legioenen geëvenaard werd door dien van Pym, bij den dood van een, die geheele legioenen gold. »Wij zwijgen en aanbidden!» zeide Oliver, maar Pym had het na maanden nog niet geleerd!

De kranke had daar een naam uitgesproken, die Oliver het hoofd ras deed omwenden. Een blik van het onderzoekend oog, dat juist niet veel welwillendheid uitdrukte, werd op Lucy gevestigd. Geen woord verried echter de aandoening die hem beheerschte. Hij wendde zich weder tot den zieke, boog zich tot hem over en fluisterde hem in het oor: »Hebt ge, met de eeuwigheid voor u, nu de strenge rechter u wacht, mij ook iets te zeggen, broeder? Bezin u wel, nóg is't de welaangename ure!»

»Hampden... God!» stamemde de kranke.

»Vermoei hem niet, Mr. Cromwell,» zeide Mylady, die ongeduldig de handelwijze van den ruwen krijger had aangezien; was het niet of hij hier alleen dacht te zijn en alleen recht had op de aandacht van den stervende?

»Slechts de heiden vermoeit zich niet in de laatste ure» klonk het barsch haar tegen. »Laat ons bidden, broeder! tot den God van leven en dood, onzen rechter, maar in den Heere Jezus Christus onzen Vader!» vervolgde hij met verheffing van stem; en de prediker met de twee ouderlingen der gemeente, in de laatste oogenblikken binnengetreken en op weg naar de legerstede, bleef even staan en durfde de voorbede niet als het recht van zijn ambt vorderen, toen hij bemerkte wie daar sprak. Met kracht werd het gebed uitgebracht; met zulk een warmte en gloed, dat Mylady, die aanvankelijk zich niet weêrhouden kon te glimlachen om de zonderlinge wendingen, om de vaak ongepaste beeldspraak, toch eindigde met te luisteren en ten laatste, hoewel niet instemmende met die woorden, den zin er van ten volle begreep. De lijder had flauw een blijk gegeven, dat hij het gebed had gevolgd en schudde ontkennend het hoofd bij de

vraag van Oliver of hij nog iets had te beschikken. Hij wenkte met de hand weg te gaan en mocht dit gebaar minder Mylady dan wel Oliver hebben gegolden, deze deed het voorkomen als of het ook haar betrof en al degenen die in het vertrek zich bevonden. Men trok zich dan ook terug in de studeerkamer van den zieke en liet deze over aan de zorg van Mary, die men onder Oliver's gebed luide had hooren snikken. De Parlementsleden en andere vrienden van Pym maakten zich gereed te vertrekken, met het voornemen echter om spoedig terug te keeren. Mylady alleen had zich voorgenomen te blijven; zij kon nog niet ophouden te hopen; zij gevoelde geen oogenblik rust te zullen kunnen vinden, indien zij zich niet telkens van den toestand des zieken overtuigen kon. »Gij blijft hier?» voer Oliver haar in het heengaan te ontmoet, »zie toe, dat niet de hoogmoed de voorzichtigheid bedriegt.» Met deze raadselachtige woorden verliet hij het vertrek. Terwijl zij hem noodigde kwam haar het beeld van den luchtigen, bevalligen kavalier voor den geest, zoo als die aan de zijde van den Koning gewoon was te strijden. Zij maakte eene vergelijking tusschen dezen en genen en Karel Stuart was een oogenblik gewroken. Was het tedere vriendschap, die haar den gantschen dag in het huis, ja aan de legerstede van den zieke deed blijven? die haar met doodsbalek gelaat en doffen blik in den namiddag de oogen van den gestorvene sluiten deed? Om haar heen vertoonde zich de droefheid in den meest verscheiden vorm; hier een vloed van tranen en een kreet van wanhoop en rouw, ginder het starre oog der wezenloosheid en de strakke lippen, die geen enkelen klank schenen door te laten. Zij was onder dat alles koel en koud, niettegenstaande angst en vrees haar binnenst vervulden. De liefde had nooit de betrekking geheiligd, die er tusschen hem en haar had bestaan, de haat en de eerzucht alleen had van haar kant die betrekking aangeknoopt en doen voortduren. Zij voelde zich van een knellenden band ontslagen, maar ook tevens beroofd van een machtig bondgenoot, en om het bezit van dezen had zij steeds genen geduld. De droefheid rondom haar hinderde haar, zoodat zij zich haastte dat huis te verlaten. Uitgeput kwam zij te harent aan! Wat zij had opgebouwd met voorzichtigheid en beleid, het was ineen gestort! Machteloos stond zij daar, alleen te midden van een dommen dweepzieken hoop! Machteloos? Was de kracht, die haar op haar vijanden had doen zegepralen, dan niet meer de hare? Zou zij, die White-hall had weten te overwinnen, niet op den dommen hoop kunnen triomfeeren, die toch weder den scepter aan één zou moeten overgeven? Maar wat was hier gebeurd? Wie had het gewaagd in dit haar bijzonder vertrek te komen en te raken aan hare papieren? Zelfs de gewichtigste, die zij in haar schrijftafel had geborgen, waren verdwenen! Zij zocht hare geheime briefwisseling met de staatsdienaren van Karel Stuart en zij vond die niet meer. Zij

schelde en de *Steward* stond bedrukt voor haar. Van wege het Huis der Gemeenten hadden drie mannen zich aangemeld, die getoond hadden in last te hebben hare papieren te doorzoeken. Men had moeten bukken en Mylady een bode gezonden, die blijkbaar eerst aan Mr. Pym's huis was gekomen toen zij reeds vandaar was vertrokken. Mylady wenkte den *Steward* heen te gaan; zij wilde hem geen getuige doen zijn van hare nederlaag, van hare zwakheid, die zij echter niet langer kon onteinen; want, nauw alleen gebleven, zeeg zij snikende in een. Hoe lang zij daar alleen nederlag wist zij niet. Schoon niet bewusteloos was haar bewustzijn toch verflauwd tot donker besef. De klok van de St. Paulus bomde somber en onheilspellend; het was de verkondiging aan Londen en de gantsche omstreek, welk onherstelbaar verlies er geleden was. Zij hoorde den doffen klank, maar begreep dien niet. Had zij op dit oogenblik zich aan de oevers van den Theems kunnen bevinden, ze zou al de schepen de rouwvlag hebben zien ontplooiën, zonder te weten waarom; indien ze midden in St. Stephens ware verplaatst, ze zou vriend en vijand eenstemmig hooren besluiten den grooten leider een praalgraf te schenken in West-minster-abbey, te midden van de koningen des lands, en ze zou niet hebben gevat van wien er sprake was.

Het was reeds donker geworden, en er werd om geen licht gescheld. Toch viel er een flauwe schemerschijn door de reet der deur, die behoedzaam werd geopend. Nel trad binnen met een waskaars in de hand. Wat dreef haar thands tot zulk eene vermetele daad? Wat had haar ontzach voor die vrouw doen overwinnen? Een mengeling van aandoeningen, waarvan zij zich geen rekenschap had kunnen geven. Die hatelijke vreemde, wiens greep zij ontvlucht was, had haar — en zij was na lang denken tot die konklusie gekomen — logen verteld maar ook waarheid. Zij wilde blijven gelooven, dat Mylady de zuster was van haren vader, maar zij verwierp als laster, dat Mylady de moordenaressen zou geweest zijn van hare moeder... Het gevoel van erkentelijkheid steeg bijna tot genegenheid, de vereering tot liefde. Maar dat was op zich zelf nog niet voldoende geweest om haar het zelfvertrouwen te geven, noodig voor den stap dien zij zich nu veroorloofde.

Er was echter ook meer gebeurd. Zij was niet onkundig gebleven van de oorzaak der algemeene ontsteltenis van Mylady's huis, toen de vreemde mannen naar binnen waren gedrongen. Zij had van den *Steward* en *Mistress Rose* genoeg gehoord om te begrijpen, dat Mylady gevaar dreigde, en waar al de anderen klaagden of beraadslaagden wat te doen, had zij gehandeld, zoo als een stem in haar binnenst haar gezegd had te moeten handelen. Zij was zonder verlof te vragen stil en onopgemerkt de deur uitgeslopen en naar het huis van Sir Robert Conway geijld, een gang waarvan zij al het moeilijke eerst begreep, toen zij niet meer terug kon keeren en reeds was aangediend. Zij had verzocht

Sir Robert alleen te spreken en er geen acht op geslagen, dat de bediende voornaam glimlachte, toen zij zich eenvoudig Nel betitelde. Maar toen zij Sir Robert zag, kon zij haar hart hooren kloppen en kostte het haar eenige moeite alleen aan Mylady te denken. »Red haar, gij zult het wel kunnen!» met deze woorden had zij hare mededeeling besloten, en toen zij hem zag weifelen, voegde zij er, bijna verwijtend, aan toe: »Moet ge u nog bedenken, waar het Malady betreft?»

»Ik kom, hoewel ik gewild had niet behoeven te komen... Indien ik u alles kon vertellen dan zoudt ge 't met mij eens zijn, dat ik tegen dat bezoek opzie... Maar ik kom dadelijk, eerst echter moet ik meer zien te vernemen.»

Zij was daarop teruggegaan en toen ze vernam dat Mylady reeds ettelijken tijd alleen had doorgebracht; toen ze bespeurde, dat niemand durfde binnen treden hoewel Mylady waarschijnlijk zich in donker bevond, misschien wel ongesteld, alleen zonder hulp, toen besloot zij in hare overspanning naar binnen te gaan, hoe *Mistress Rose*, die het haar echter niet verbieden wilde, haar ook bezwoer beneden te blijven. Het was of haar voeten aan den grond als geketend waren. De stilte benauwde haar. Met een schuinschen blik zag zij de levensgrootte afbeeldingen aan den wand en het was of die zich bewogen in de ebbenhouten lijsten. Zij rilde, maar trad eerst tot aan de tafel en toen zij zoo verre was genaderd, ontwaarde zij Mylady, doodsbлек, neêrgezegen op de sofa. Aan hare vrees was een einde gemaakt. Machteloos zag zij haar nederliggen, en zij haastte te helpen. Zij haalde water uit de zilveren lampetkom, die in het aangrenzend vertrek stond; zij besprenkelde daarmede haar gelaat; zij waagde het zelfs de slappe, koude, afhangende hand in de hare te nemen, zelfs aan hare lippen te brengen. Zij liet een kreet van blijdschap glippen, toen er beweging in die hand kwam; toen er een zucht werd geslaakt, en eindelijk de oogen werden geopend. Eerst was de blik dof en onbestemd, maar allengs kreeg hij meer vastheid en helderheid.

»Wie zijt ge?» klonk het mat, maar eer de andere nog kon antwoorden werd er op vasten toon vervolgd: »Ik heb niemand geroepen... of deed ik het?»

»Neen, gij deedt het niet; maar gij kondet dit ook niet doen... en wij hoefden daarop ook niet te wachten. Wil ik u te bed helpen, Mylady?»

»Te bed? Waarom? Wie zijt ge toch?» zij richtte zich uit hare liggende houding op, en voer voort na een oogenblik nagedacht te hebben: »Ben ik geen meesteres in mijn eigen huis? Roep *Rose*, en gij, ga heen!»

»Gij herkent mij dus?» vroeg Nel neêrgelegden.

»Hebben de konstapels u hier achter gelaten?»

»Goddank, dat ge dit denkt! Neen, ik ben Nel, de verwaarloosde Nel, die ge hebt leeren denken en begrijpen, de vagebonde, die door uwe...»

»Goed, goed, een andermaal! Roep *Rose*!»

»Deedt ge 't dan niet uit liefde? Deedt ge mij dan...?»

»Kind, plaag mij niet langer, ga heen...»

»Ik ga, Mylady! Indien ik u plaag door mijn bijzijn, ga ik dadelijk. Ik wist niet dat een bewijs van dankbaarheid u ooit lastig kon zijn...»

»Roep Rose! ik zal met haar spreken: zij zal wel weten wat ge gaarne wilt hebben... ga nu!»

»Neen, dat niet! Ik ben niet hier gekomen om eenig geschenk... ik ben niet hier gekomen om iets te ontvangen, maar wel om iets te geven...» Nel voelde den ouden Satan uit den schuilhoek van haar hart weêr te voorschijn komen, maar zij bemerkte het nog bij tijds en joeg hem terug. »Ja, ik kwam iets geven, Mylady! Wat ik bezat wilde ik geven; 't was de kreet van het dankbaar hart en me dunkt, dat is kostelijker dan geld of een duur kleeid!» Myladies gedachten werden afgeleid van haar zelve; haar oogen vestigden zich met aandacht op het kind, dat in den vollen bloei harer jeugd voor haar stond. »In oogenblikken van angst en benauwdheid blijft het geld stom, maar de genegenheid, dunkt me, spreekt dan het luidst en het treffendst, en al is men de laagste, toch kan men in zulke oogenblikken de hoogste wel wat nader komen, zonder dat deze er iets bij verliest...»

»Dat is zoo, mijn kind!» zeide Mylady, Nel hare hand toestekend, en met iets weeks in hare stem. Nel vatte hartstochtelijk de aangeboden hand, terwijl haar de tranen uit de oogen sprongen. »Later zullen we elkaar nader spreken... ik heb nu geen tijd meer...» zeide Mylady, met eenig ongeduld. »Droog uwe oogen af; daar komt iemand.» Zij verwachtte Rose te zien, maar het was de *Steward*, die haar de komst van Sir Robert Conway aankondigde. Zonder dat Mylady noodig had, haar bevel om te gaan te herhalen, spoedde Nel zich heen. Mylady had geen tijd hare bevreesing over dat bezoek te kennen te geven, want Sir Robert gunde zich nauw den tijd om haar te groeten en riep haar met de grootste bedaardheid toe: »Mylady, ge moet weg! Er is geen tijd te verliezen. Dadelijk, nadat Nel mij bezocht had, heb ik pogen te vernemen wat er omging. De woede der Independenten is groot jegens u... Uwe papieren verraden eene onderhandeling met den Koning, wat zij hoogverraad noemen.»

»Ga zitten, mijn vriend! en wees bedaard... Er is zoo veel gebeurd wat u moet schokken...»

»Het geldt mij niet, maar u, Mylady!»

»Wat ik deed was meer dan de bekrompenheid in mij weet te waardeeren.»

»Ze zal het misschien nooit weten te doen, en zij heeft dit oogenblik de macht in handen, Mylady! Francois Gruau, de geheime dienaar van Jean van Verviers, is gevat of heeft zich laten vatten met een brief van een van Zijner Majesteits bevelhebbers, waaruit blijkt dat ge een deel van Mylords Essex' leger in een hinderlaag hebt willen lokken...»

»Een brief? Maar die is valsch! Weder die man!..» Kalmer ging zij voort: »Wat sprook-

jens! Ik zou dat doen, ik, die Goring tot 's Parlements zijde overhaalde.»

»Juist dat is eene bevestiging van die tijding. Men gelooft niet, dat het Goring ernst is met zijn afval; men gelooft veeleer dat alles door u met hem is beraamd om Essex den strik des te behendiger te spannen. Vrees het ergste, Mylady! Kom met mij! verlaat Londen met mij!»

»Vluchten? Ik?... Ik vrees de dwergen niet...»

»Mylady, voor het laatst, er is geen tijd te verliezen... Men beraadslaagt reeds over uwe gevangeming...»

Als een gewonde tijgerin sprong zij van de sofa op, als wilde zij zich te weer stellen. »Zij zullen het niet wagen!» prevelde zij.

Daar stormde Nel binnen, weldra achtervolgd door den *Steward* en Mistress Rose. De eerste kwam melden, dat ettelijke gewapenden voor de deur hadden post gevat en dat de toegang in naam van het Parlement geëischt werd. De fakkels, die de krijgsbende meê voerde, wierpen een rossen gloed af, welke gedeeltelijk de venstergordijnen tintten. De klopper werd driftig bewogen en onheilspellend hoorde men de musketkolven stampen op de straat.

»Mylady, vlucht met Sir Robert! Ze hebben Lord Strafford óók wel durven dooden!» riep Nel, in de verte niet bevroedend welk een indruk die laatste woorden op de andere maakten.

»Schuilen wij dan zoo lang de storm huilt!» zeide Mylady eindelijk, in antwoord op de vragen, welke op de angstige en tot haar gewende aangezichten te lezen stonden. Zij was kalm en bedaard; het was op dit oogenblik echter niets dan schijn; haar hart bloedde en kromp ineen van wee.

»*Steward*, ik ben naar Lady d' Aubigny; ga ons voor naar den tuin...» Toen zij er aan was gekomen vervolgde zij tot den *Steward*, achter wien Nel was meêgeslopen, »het is beter dat gij hier blijft om de broeders te woord te staan.» Zij was in de boot gestapt, die Robert gereed was van wal te steken.

»Vaarwel, Mylady!» klonk een stem, die als in tranen stikte; het was die van Nel, die thands te voorschijn trad en die zich weder alleen vond in de wijde waereld. Mylady strekte de hand uit en trok haar in het vaarttuig, dat dadelijk daarop wegleed in het donker van den Decembervnacht. Kort daarop kletterden de hellebards in de gangen, weêr galmden de bevelen van den bevelhebber in de portalen, vlamden de fakkels aan den oever der rivier op de plaats, waar straks Lucy Percy gestaan had. De kostbare buit was ontsnapt en zou misschien moeilijk te vangen zijn, zoo als de bevelhebber wrevelig aan den man te kennen gaf, die naast hem stond.

»Geduld, broeder Jonathan! oordeel niet te spoedig. Toen ik broeder Cromwell op den weg bracht, die haar broeder langs moest en ik bij het begin van het gevecht reeds werd afgesneden, heette het, dat de vrees mij naar Gog en Magog gedreven had... dat ik een Judas Iscariot was in het

verraad, en zie, ik toon mij trouw als weleer, ik wijs den heiligen Gods deze heidin... Had men den arm spoediger uitgestrekt, men zou haar gevat hebben... laat ons alles goed onderzoeken! Er huist hier een kind dat ons opheldering kan geven..."

Het zoeken was echter te vergeefs; dat kind werd niet gevonden.

XXXIV.

Het was een strenge winter geweest. Hadden de rezens de bergpaden van Sussex onbegaanbaar gemaakt, de vorst, die in het laatst van December was ingevallen en volle zes weken had aangehouden, had de wegen als met een metalen laag overtoegen. De krijgsmacht Zijner Majesteit, die grootendeels in het Westen en Zuidwesten gelegerd was en van uit Ierland versterking wachtte, had met dit weder haar voordeel gedaan en herhaaldelijk strooptochten gedaan naar de gewesten, die ten deele in het bezit waren van het Parlementsleger. En zoo verre behoefden zij, waar het alleen het zamelen van buit betrof, den tocht niet eens uit te strekken. Elk Graafschap toch moest zij bijna als vreemd land beschouwen, daar ieder bewoner beneden den rang van edelman, in zijn binnenst een gebed deed voor den voorspoed van het Parlement. De kavaliers waren daarvan overtuigd en handelden dienovereenkomstig, terwijl bovendien de onderstelling niet gewaagd zou zijn, dat, zoo die overtuiging niet zoo krachtig geweest ware, zij die toch zonden hebben voorgewend, om in staat te zijn schattingen te heffen naar hartelust.

De arme pachters in Sussex en de nabij liggende Graafschappen! Menig schaap, dat de eigenaar zoo gaarne nog het volgende jaar had willen scheren, had zijn einde gevonden in de altijd ledige magen van Sir Giles' musketiers. Zijne Majesteit had ten strengste alle rooverij verboden en daarom bepaald, dat al het benodigde betaald moest worden volgens het door haar vastgestelde tarief; maar dat tarief, in den beginne laag gesteld, was van lieverlede lager en lager geworden naarmate Zijner Majesteits schatkoffer leéger en leéger werd. Zoo moest de beste van de kudde, die op de voorjaarsmarkt van Soreham vijftien shillings had kunnen gelden, voor dertien pence worden afgestaan en in diezelfde verhouding had de inkoop van alle andere behoeften der uitgehongerde bende plaats. Maar was dit ook moeilijk te dragen, nog moeilijker viel de dwingelandij te verduren, die, maar al te zeer aangeemoedigd door den adel in den omtrek, zich tot in het binnenvertrek duchtig gevoelen liet. En er was weinig uitzicht op verlossing! De tijdingen van het hoofdtooneel des oorlogs bereikten het kleine dorp Nottam zoo uiterst langzaam, en zij die er aankwamen waren zoo ongunstig voor de goede zaak! Wat men het laatst had gehoord, was de nederlaag van Sir William Waller bij Lansdownheath, die van Fairfax, die zich ter nauwernood

in Hull had kunnen redden, en de inneming van Bristol. Aan de waarheid dier tijdingen kon niet getwijfeld worden daar de houding der kavaliers ze maar al te zeer bevestigde. Wel was er in de laatste dagen van februari gemompeld onder de broederen van een zekeren Oliver Cromwell, die de kavaliers ergens op de vlucht had gejaagd, maar niemand wist eigenlijk te zeggen van wien hij dat het eerst had gehoord, en van de kavaliers vernamen dien naam in het geheel niet.

Toch zag men de lente met ongeduld te gemoet en heette ieder haar welkom, toen haar eerste warme adem langs de velden streek. Het was of het zonlicht, dat de wintermisten verjoeg, hun een blijde boodschap kwam brengen. Toch was het begin niet veelbelovend. De wegen, in een modderpoel herschapen, gedoogden geen wandeltochten meer in den omtrek, zoodat de musketiers van Sir Giles zich in eigen kring moesten zoeken te ontspannen. En dat ging moeielijk genoeg, getuige de luide geeuw, dien de bevelhebber hooren liet, niettegenstaande hij zich in het bijzijn van zijn luitenant Sir Arthur Hazelrigh van Egremont bevond, een jonkman, wien de levenslust de oogen uitzag en wiens geurige *moustache* en door den lucht gebruind geelaat den duivel der ijdelheid het vaak had doen winnen van den engel der zelfverloochening in menigen boezem van Nottams vrouwen en dochteren.

„Verdoemd slecht weêr!” zeide Giles, waarop weder een geeuw volgde, „en er is weinig kans om voor eerst uit dit ganzennest te komen...”

„Ganzen zijn het, kapitein! maar er zijn er toch onder, die mooie veêren hebben,” merkte de ander glimlachend aan.

„Bij alle duivels! ik wou dat je wat minder goeden smaak hadt!”

„Dan zouden we elkaâr minder dikwijls ontmoeten? Dat meent ge toch, kapitein?”

Beider oogen ontmoetten elkander en beiden proestten het plotseling uit van lachen.

„We moeten wat nieuws opduiken! Al die breedvoetige Hebes van Nottam zijn op den duur vervelend. Ik hoor, kapitein! dat er iets gaande is om Wimbourn... Ze zijn aan 't geld zamelen geweest, de profeten Israëls, en een Habekuk of Zephanja — een der kleine profeten, de grooten wagen er zich niet aan — zal zich met de bezorging belasten.”

„Het nieuwe testament schijnt je toch nog niet vreemd! Ik wed dat je er meer van weet dan onze kapellaan...”

„Het nieuwe testament? Dat 's grappig, Sir Giles! Niemand zal u ooit voor een rondkop verslijten al had hij u ook nooit zien vechten...”

„Nu het oude dan! 't Is immers alles een; ons gebedenboek praat van allebei... Maar, beste jongen! waarachtig die tocht gaat toch niet, al heb ik er ook dollen lust in. Zoo'n godzalige shilling ziet er lekker uit, hé? Ik heb er in geen weken een gezien... Maar ik mag een rondkop wezen als het gaat... Ieder oogenblik kunnen we opgeroepen worden naar Derby... Arthur, beroerde tij-

dingen, jongen! Die boer uit Huntingdon maakt het wat al te grof. Mylord Essex en Manchester toonen zich een paar oude wijven en het zijn nog wel edellieden van den echten stam, terwijl zoo'n koeienmelker...! God vergeef me de zonde, maar als je dat alles hoort, zou ik er nog toe kunnen komen, Zijne Majesteit te verzoeken mijn nieuwbakken graafschap terug te willen nemen."

"Zijne Majesteit zou zich die moeite misschien niet eens willen geven!" merkte Sir Arthur wel wat onvoorzichtig aan. De andere kleurde en deed gissen dat het hooge gunstbewijs, hem voor weinig weken ten deel gevallen — de graventitel en de schenking van uitgestrekte bezittingen, die echter nog veroverd moesten worden, — hem meer waard was dan hij wel voorgaf.

"Genoeg, er komt niets van dien tocht," hernam Sir Giles, die gezond verstand genoeg had om zich nóg met den nieuwen titel niet te laten aanspreken. »Ik wou den prengel toch wel eens zien... Luitenant-Generaal heten ze hem daar ginder..."

"Dus is het dan toch waar, wat de godzaligheid hier prevelt? Ik heb ze in de laatste dagen al dikwijls de koppen bij elkaar zien steken. Heet die kaerel Cromwell?"

"Ja, Cromwell van zijn vader en Noll van zich zelven.... Zoo, deden ze dat? waagde het vuil geboefte het hier werkelijk...? Welnu, dan hebben ze misschien wel voor het eerst in hun leven eens gelachen! We zullen zien of ze 't voor de tweede maal ook kunnen doen. Daar valt me iets in, Arthur! Is 't vandaag niet Zondag?"

"Laat me eens zien! Ja wel, 't was gister avond Zaterdag... Slechte porter, dien we »in de leggende hen" dronken... Dat gekke wijf, dat geen oogenblik heen dorst gaan, omdat de ouwe bij zoo veel knappe deernen zat! Bij Hercules, mijn patroon! het was koddig." De tengere jonkman, hoe krijgshaftig hij ook de *moustache* opstreek, had toch een anderen schutspatroon moeten kiezen.

"Goed, goed! Zondag, Sabbath of dag des Heeren! Braaf! Ze hebben het immers van onzen lieven Heer geleerd dat ze dan moeten rusten...? God zegen ze! We zullen ze laten rusten dat het zweet hun stijl hair doet krullen... Laat dadelijk aan de kerkdeur aanzeggen, dat ze over een uur met vrouwen en dochters op Will Stauntons land moeten komen om te kolven, en als ze alleen durven komen dan gaan wij de deernen halen. Wat boven de vijf en dertig is mag thuis blijven. Als de wind het aangezeid — Gods bloed, wat zullen ze zich kwaad maken!" Bij de laatste woorden wreef de kapitein zich vernoege in de handen en kon de luitenant zich niet weêrhouden luide te lachen. Het was een van de plagerijen, die door de Puriteinen het moeilijkst geduld werden. Met verkropten wrevel vernamen zij het bevel van kapitein Giles, die op het kerkhof, om hun ontzach in te boezemen, een deel zijner manschappen liet aantreden en hen daar onthaalde op drabbigen porter, den eenigen, die in de nabijheid nog te krijgen was. Dat de

godsdienstoeffening door het gejoel der soldaten verkort moest worden, was den dorpelingen juist niet onwelkom daar zij, indien ze niet met geweld naar die kerk, waar de litaniën van Bisschop Laud gezongen werden, waren heen gedreven, er geen voet zouden hebben gezet. Maar met eene ergernis, die in het binnenst verborgen moest blijven, spoedde elk hunner naar huis, gedwongen om weldra met vrouw en dochteren naar het aangewezen kampveld te wandelen. De meesten waagden het zelfs niet, uit de kerk komende, een maag of vriend aan te spreken en met dezen op te wandelen, uit vrees van hij hunne achterdochtige meesters argwaan te wekken, wat al licht met eene of andere boete bestraft kon worden. Een enkele hunner echter trotseerde het gevaar, hoewel hij wel het kwetsbaarst van allen was, daar hij zich onder de vermogendsten van het dorp mocht rangschikken. William Staunton, de rijke brouwer, zoo als hij in de wandeling heette, waagde het, toen hij de aanzegging van den kapitein ontvangen had, dezen en genen zijner bekenden te naderen en, afgaande op de strakheid der gelaatstrekken en het dreigende der gebaren, de omstanders tot klagen of misschien wel tot verzet aan te sporen. William was een stoer man, bekend om zijne lichaamskracht en de heftigheid zijner puriteinsche gevoelens, ontzien om zijn geldelijk vermogen, dat hij met zijne vrouw Barbara had gekregen, en tevens om zijn niet altijd even malsch humeur, dat echter, zoo als de vertrouwdsten zijner bekenden verzekerden, voornamelijk door zijne dierbare wederhelft veroorzaakt werd. De man heerschte buiten streng, omdat hij het binnen zoo weinig mocht doen. Toch was ieder er van overtuigd, dat William zijne Barbara en deze genen innig lief had, maar tevens ook, dat het den brouwer in zijn huiskamer toch aangenamer zou wezen, indien Barbara hem wat minder degelijk lief had.

"Wat mompelt ge daar?" vroeg eensklaps Sir Arthur de stoere gestalte naderend en den stok dreigend zwaaiend, dien hij in de hand hield. »Ga naar huis, en haal je dochter af; je vrouw kan thuis blijven want die is boven de jaren."

"Wat meent ge daarmee, Sir?" hernam de toegesprokene, wiens dikke lippen bijna blauw werden van toorn.

"Je waagt te blaffen, geloof ik, hond van een rondkop!" riep de kavalier, wiens tedere vormen zoo ongunstig afstaken bij de breede schoften van den broeder. »Wel, verdoemde femelaar, nog één woord en ik knuppel je als een kat."

"Zwijg, Will! het is Gode welbehagelijk smaadheid te lijden voor de goede zaak," fluisterde een der omstanders. »Nóg is 't de tijd niet van handelen."

"Wat zeurt ge daar, oude schuimer!" klonk het tot den laatsten spreker, een bejaarde landbouwer die een hoeve van Will in pacht had. »Jongens!" vervolgde hij tot de soldaten, die spottend het schouwspel aanstaarden, »speelt ze met de kolven op de enkels, dan zullen ze wel beenen maken!"

Maar aan dien geweldigen maatregel behoefde geen uitvoering gegeven te worden, daar de broeders nogmaals de mishandeling en den tocht naar hunne huizen, hoewel langzaam en met een zekere waar- digheid, aanvingen. Zij moesten ieder een afzon- derlijken weg inslaan, maar scheidden niet, voor dat zij elkander de hand gedrukt en daarbij veel- beteekenend hadden aangezien.

»De kwezels! Zelfs tegenover elkaar leggen zij het mom niet af!» riep Arthur uit. Met wat min- der lichtvaardigheid of luchthartigheid, met wat meer oordeel, zou hij in dat zwijgend afscheid iets veel ernstigers hebben gezien, wat hem zeker stof tot nadenken had kunnen geven.

William Staunton was weldra aan zijne woning: een geheel van steen opgetrokken huis met tuin en erf, waar alles van vroegere orde en welvaart sprak. Het hek, dat eens zijn eigendom van de heining had afgesloten, was, voor zoo verre dat nog beoordeeld kon worden, van stevig eikenhout geweest, maar van die afsluiting was slechts een klein gedeelte nog in wezen: de kavalier had het grootste deel voor brandstof zich toegeëigend. De tuin lag braak, want waarvoor zou het bezaaien dienen? De meesters zouden toch alles het hunne noemen, ondersteld dat zij het zaaisel lieten opko- men en niet vóór den tijd bij hunne baldadige spelen vertraptten. In de brouwerij lag geen schepel graan meer en slechts een enkele rij vaten, terwijl er in gewone tijden een driedubbele gevonden kon worden. William stapte den tuin door, de brouwe- rij voorbij, zonder op die duidelijke sporen van verval te letten, wat hij anders nooit nalaten kon te doen. Hij hief de klink op van de deur en trad het huisvertrek binnen, welker steenen vloer wel- eer met matten — een weelde, die in der tijd groot opzien in de buurt had gebaard — bedekt was ge- weest, maar sedert Sir Giles die naar zijn hoofd- kwartier had meëgenomen om er zijn vloer meê te dekken, alleen bestrooid was met versch zand. Op den grooten ijzeren plaat lag eenig hont en steen- kool — beide brandstoffen waren voor den rijken Staunton zelfs duur geworden — en aan de vierkante houten tafel bij den schoorsteen zaten moeder Bar- bara en hare beide dochters neêr, welke laatsten eerbiedig luisterden naar hetgeen moeder hun uit Gods woord voorlas.

D: vader had, hoeveel het hem ook kostte, de afgodendienst in de dorpskerk bijgewoond maar zich aan beboeting blootgesteld door zonen en dochters te huis den Heere God in geest en waarheid te laten aanbidden. Bij het binnentreden bleef hij bij de deur staan en nam den hoed af zoolang de lezing duurde. Het was een schilderachtig tafereel. Het hoofd des huizes, zoo krachtig en toch zoo deemoed- ige staande op den drempel en de moeder met hare beide dochters zittende aan de tafel, terwijl een straal der liefelijke voorjaarszon de groep ver- lichtte en het nette, zelfs voor den stand der be- woners sierlijke, huisraad tintende. De spinde toch, fijn besneden en keurig ingelegd prijkte met reus-

achtige pullen, de schoorsteenmantel, tinnen borden en schotels, blinkend als zilver, de notenboom hou- ten stoelen prijken met zachte kussens, en aan den wand tikte een hangklok, een weelde die de Mayor van Norwich hem te benijden had. Dat hun dit nog verbleven was niettegenstaande de uit- mergeling der kavaliërs mocht wel van zijn gegoed- heid getuigen, een gegoedheid, welke nog beter blijken zou, indien hij, in een onverwacht oogen- blik den tuin achter het huis ingegaan en daar, zich onbespied wetende, aan den voet van zekeren boom de aarde, met graszoden bedekt, had omge- woeld. De eenvoudige kleedij van vrouw en doch- ters mocht dus wel aan eigen keuze worden toege- schreven, en die keuze werd voorzeker bestierd door den ernstigen godsdienstigen zin, die alles in dat huis kenmerkte. Moeder Barbara mocht wat uit- drukking van kracht betrof het evenbeeld haars echtgenoots heten. Haar gelaat, dat nimmer meer dan alledaagsch was genoemd, had echter eene uit- drukkig van zelfgenoegzaamheid, die bij den eersten aanblik mishaaide; zelfs in hare stem lag een toon van gezach. Het bevreesdde niemand der beken- den; want wist men ook niet dat zij de dochter was van ouden Dick van den molen uit de streken van Chichester, die voor geen twee duizend pond behoefde op te staan? Hare beide dochters, bloeiende knappe deerns van dertien en veertien jaar, hadden niets meer dan de gezondheid van vader en moeder, daar beider gezichtjens even lief en schalksch er uitzagen als die der ouders onbeteekenend waren. Toch kon men aan hare houding zoo dikwijls moe- der haar aanzag bespeuren, dat zij het moederlijk gezach eerbiedigden maar niet vreesden, waartoe de hartelijke genegenheid der voor ieder stugge maar voor de haren toch innerlijk tedere Barbara aanlei- ding gaf. De bijbel werd dichtgeslagen, door de oudste der kinderen in ontvangst genomen, de kope- ren sloten afgeveegd en daarna in de spinde ge- borgen.

»Me dunkt, Willie, dat hij het daar ginder lang heeft gemaakt,» zoo begon Barbara, de armen krui- send en in den rug van haar stoel geleund. Dat »hij» waarmede de kapellaan der kavaliërs werd bedoeld, werd met een diepe minachting uitge- sproken.

»Ja, lang was het, vrouw! en toch wilde ik dat het nog langer hadde geduurd, want dan hadden wij den sabbath niet behoeven te schenden. Zoo de Heere God het wil, zal dit evenwel de laatste schen- ding wezen. Wij moeten op het oogenblik op bevel der Belialskinderen op mijn eigen land gaan kol- ven... Het gantsche dorp moet er bijeenkomen — de beide deerns moeten dus ook meê... Ik wou dat het land onder onze voeten wegzonk, of neen, die wensch is zondig, God de Heer rekene dien niet!» Hij dacht er ook nog tijdig aan dat het bedoelde land zijn eigendom was.

»Wat? Is dat aangezeid?» vroeg Barbara een toornigen blik slaande op haar beide kinderen, wier oogen werkelijk van genoegen vonkelden. »Ik zal

eens zien, wie mij zal dringen tot zulk een kwaad in de oogen des Heeren! Ik zal niet gaan."

"Gij kunt ook thuis blijven, Barbara!" hernam William.

De verbazing van moeder klom tot verrassing en bleek, zonderling genoeg, juist niet van de aange-naamste soort.

"En gij dan?" vroeg zij met een hooge kleur op de wangen.

"Ik dien te gaan... om velerlei redenen." De laatste woorden kwamen er niet dan haperend uit, wat het kwade humeur der andere, dat blijkbaar in aantocht was, niet weinig deed toenemen.

"En welke zijn die redenen, William Staunton?" vroeg zij op vastberaden toon.

Zijne weifeling, om door een ontwijkend antwoord haar nog meer te verbitteren, deed reeds gebeuren wat hij vermijden wilde, en werd ten kwaadste uitgelegd. Moeder had echter tegenwoordigheid van geest genoeg, om de kinderen weg te zenden naar Ann, de oude dienstbode, die zij in het koken der biersoep zoo als het heette moesten gaan helpen.

"Ge zult me nu wel kunnen zeggen waarom gij moet gaan en ik thuis kan blijven."

"Neen, vrouw, laat dat! Kwel mij niet weder met uwe jaloerij..." Het woord was gesproken, dat hij bij mindere gejaagdheid waarschijnlijk had binnen gehouden, daar hij kon weten welk een storm er op volgen moest. Wanneer de vinger op de wond wordt gelegd dan schrijnt deze, wanneer een zedelijk gebrek in ons wordt aangewezen, dan voelen we pijn en de pijn vervoert tot wrevel.

"Jaloerij? Ik jaloersch? het is om te lachen, Staunton! Ik was het niet toen genog jong waart, al gaafte ge me er toen ook overvloedig reden toe. Jaloersch? De Heere, die de harten kent en de nieren proeft, weet of ik dat ben! Jaloersch!" herhaalde zij steeds heftiger. "Gij werpt gaarne een splinter in het oog uws naasten, in de hoop dat de balk in het uwe niet gezien zal worden... Is het betamelijk voor een man van uwe jaren, een man, die wandelen wil in den Heere, zich aan te stellen zoo als gij dikwijls doet, zoo als gij 't nog gister avond deedt..."

"Zwijg, Barbara! ik mag nu geen geduld hebben u ten einde aan te hooren. Ook weet ik wat er volgen zal... Altijd het oude! Van het oogenblik onzer verloving tot nu toe, altijd het oude! Kan ik helpen, dat gij niet de eenige vrouw zijt en dus niet de eenige met wie ik te spreken heb..."

"Hoor me dien waanwijzen dwaas eens, dien opgeblazen waereldling!" riep Barbara driftig uit. "Alsof eene andere vrouw u opmerken zou als ge er geen aanleiding toe gaafte. Maar dat loopt en draait onder de jongste ijdeluiten bij voorkenr heen en vergeet dat zijn vrouw, die hij voor Gods aangezicht trouw zwoer, alleen staat... Denkt ge niet dat ik het merken moet, hoe de hoofden bij elkaâr worden gestoken en men mij met medelijken aanziet; en dat ergert me nog het minst... Van u ben ik alles te wachten, want die als jonkman

reeds begonnen is zijn vrouw te bedriegen, die als jong gezelschap reeds een ergerlijken levenswandel had..."

"Maar dat is niet uit te houden, Barbara, dit oude laffe sprookjen..."

"Ben ik hier terecht bij William Staunton?" klonk het eensklaps door een kier van de buitendeur.

"Wat moet ge?" grauwdde Will, die echter niet ongaarne de stoornis zag.

"Ja, bij me ziel! dat is de oude nog. Je schijnt wel van ijzer; je verandert niet, man!" merkte de ander aan, na de deur geheel geopend te hebben en vervolgens binnen getreden te zijn.

"Wie ben je? Wat heb je?"

"Ik wou je alleen spreken... Gewichtige tijdingen!" fluisterde de andere.

Barbara en William maten den schamelen man met het bijna afzichtelijk gelaat van het hoofd tot de voeten. De laatste woorden hadden echter op den brouwer een verrassende uitwerking, daar hij ter sluiks zijn vinger op den mond lei en zich toen naar zijn vrouw keerde en deze dringend en dringend verzocht hem met den man alleen te laten. "Het geldt misschien een aanval als die van Gideon op de Midianieten, moeder! Meer mag ik niet zeggen: ik deed er een eed op bij God almachtig! Geloofte ge mij nu?" Barbara vertrok zonder een woord tegen te spreken; eigenlijk was zij onthutst over den onrust en den ernst waarvan haar man blijk gaf. Zij begreep dat er van gants iets anders sprake was dan van ijdeluiterij. Staunton wachtte tot dat de deur was dichtgeslagen; toen dit had plaats gehad keerde hij zich tot den vreemde, wiens armzalige kleedij met stof was bedekt en wiens gelaat, waarvan de roode dikke stompneus het meest kenmerkend gedeelte uitmaakte, van overgroot vermoeidheid getuigde.

"Welnu, ik hoor!"

"Kent ge mij dan waarachtig niet, Will Staunton?" vroeg de ander, de varkensogen gluipeend op hem vestend. "Ik kom een heel eind wijd, door dik en dun, hier op de vlucht voor een rondkop en ginder voor een kavalier... Kent ge Phil Whistle niet meer, waarde vriend Staunton?"

Deze trad, als dreigde hem een giftige adder, terug.

"Wat doe je hier? Wij hebben immers afgerekend?"

"Neen, nog niet heelemaal, goede vriend! De tijden zijn zoo duur en ik kan niet meer toe met het kostgeld, waarde vriend Staunton!"

"Dat kind is immers dood?"

"Ze heeft wel erg gelegen, maar ze is, dank zij de hulp van den meester, en dat heeft ook veel geld gekost, weêr beter geworden..."

"Leugenaar! Bedrieger! Ik zond u toch daarvoor dat geld... Maar wat heb ik verder met u te maken? Ik zou u een kostgeld geven tot het kind achttien jaar was en ik deê het uit puur medelij en verder ga ik niet!"

"En waarom nam ik dan de meid? Was dat dan ook geen medelij? Ik gaf haar den kost en al het

noodige voor een bitter beetjen... Gaat de meid mij meer aan dan u? In 't geheel niet; want ik kreeg haar hier en gij waart wel blij dat ik haar meenam, dat merkte ik, hoor! maar mij kan 't niet schelen. . . Als je niet betaalt dan breng ik haar maar weêr hier... de beurs van Staunton kan 't beter lijden dan de mijne..."

»Ellendige huichelaar! mompelde Staunton tuschen de tanden. »Waarom schreeft gij mij dat ze dood was? Zeker om de begrafeniskosten machtig te worden..."

»'t Kan wel wezen, vriendlief! het kan best zoo wezen; maar, kort en goed, ik moet een jaar kostgeld hebben of ik breng de meid hier heen. Maak je toch niet zoo driftig!" vervolgde hij, den toorn des anderen bemerkend, »de meid gaat je immers niet aan? je naamt haar immers uit puur medelijden?" Hij knipte veelbeteekenend met het eene oog. »Hou je me nu voor zoo'n stumpert, Will Staunton? Een ongelukken uit vroeger tijd? En later is men vroom geworden en heeft men een rijke vrouw genomen, die niets van de oude knepen mag merken... nu dat zal ze ook niet, als je maar over de brug komt en gauw ook, want ik heb niet veel tijd..."

»O die eerste logen uit valsche schaamte! Het kwaad straft zich zelf!" prevelde Staunton, zich van den man afkeerend. »Lastertong!" vervolgde hij luide, »heb ik u vroeger niet gezegd, dat het kind me geheel vreemd was, dat ik niet wist wie de moeder was, al is die ook hier in dit huis gestorven? Heb ik u niet gezegd, dat Christelijke barmhartigheid de arme vreemde, die niet eens onze taal sprak en uitgeput op dezen drempel neêrviel, uit mededoogen met haar kind opnam?"

»Wel zeker, dat heb je me allemaal verteld en dat geloof ik ook heilig, maar ik ga nog verder en geloof dat ze gelijk had op dezen drempel neêr te vallen en op geen anderen, dat zij bij den rechten man haar pakken kwam brengen... Maar ik begrijp niet hoe je er zoo boos om kunt worden, dat ik dat zeg... Mocht je liefjes er vóór het huwelijk niets van merken, moeder de vrouw zal er later toch wel genoeg van gehoord hebben... Laat ik dus de deerne hier maar weêr heen brengen..."

»Schelm!" beet Staunton hem toe, terwijl hij de grove knuist zeer gevoelig op den schouder van Phil Whistle lei. Hij was een oogenblik voornemens moeder Barbara binnen te roepen en haar mede te deelen, hoe voor dertien of veertien jaren een vreemde vrouw met een twee of driejarig kind aëmachtig aan zijn woning — die toen ettelijke uren van hier bij Bristol lag — had aangeklopt en hoe hij, de inspraak van zijn hart alleen volgende, beide had opgenomen; hoe hij echter weldra, toen hij Barbara te Chester zag en liefkreeg, inzag hoe netelig zijn toestand was; hoe hij toen niet de waarheid had gezegd, in de verwachting dat zij er nooit iets van zou hooren, in welk geval hij, wier hoofdgebrek hij al ras had leeren kennen, hem geene gegronde verwijting zou behoeven te doen en hij zich het gevaar, om door de rijke molenaarsdochter wegge-

zonden te worden, bespaard zag; hoe hij zijne voorzichtigheid geprezen had, toen weldra de vreemde vrouw stierf en hij Phil Whistle, die uit de omstreken was maar zich te Londen had gevestigd, vanwaar hij na luttel tijds herwaards was gekomen om de nalatenschap van een moei — een nalatenschap, die bitter tegen viel — in ontvangst te nemen, het achter gebleven kind had kunnen medegeven en hem de opvoeding er van tegen een matig kostgeld toevertrouwen; hoe hij dit nog uit liefdadigheid had gedaan en niemand van hem had kunnen getuigen, dat hij niet meer dan zijn plicht had verricht; hoe echter de laster van bergtop tot bergtop kan springen, in de dalen van grasspriet tot grasspriet hupelen, in de dorpen door een reet van een deur of voegen van een muur heendringen, en hoe er dus al heel spoedig na zijn huwelijk gemompeld werd van een moeder en een kind, in de woning van den vrijgezel Will Staunton verpleegd; hoe dat door hem geloofend was toen zijne Barbara in de heftigste verontwaardiging hem daarnaar ondervroeg, en hoe de eene leugen tot de andere had geleid zonder dat het hem gelukt was haar van haar argwaan te overtuigen. Dit en nog veel meer zou hij haar zeggen en daardoor zich de heerschappij in zijn eigen huis, die hem als man toekwam, herwinnen; want dan zou hij nimmer meer de oogen behoeven neêr te slaan noch eenigen woordenstrijd te mijden, welke zoo als gewoonlijk eindigde met een grove zinspeling op het eens gebeurde. Hij zou Barbara alles vertellen en dien ellendige ginder, die reeds genoeg van hem getrokken had, zijn huis uitjagen zonder een enkele shilling. Hij zou gaan; hij deed werkelijk eenige stappen naar achter; hij was reeds op het punt den naam zijner vrouw te roepen, maar bleef staan en hield het woord terug. Zou zij hem gelooven, zij, die hem op dat punt nooit eenig geloof schonk? Zou die kaerel daar, die met zijn gluipende oogen hem overal volgde, juist niet het tegendeel verzekeren al ware het maar alleen om zich te wreken of zich eenige belooning te verzekeren? Neen, neen hij zou niet spreken; neen, het verstandigst ware met Phil Whistle de zaak te regelen maar thands voor goed. Het was of Phil den gang zijner overleggingen ware gevolgd en de slotsom daarvan hadde begrepen, want toen de ander zich omkeerde vond hij hem vlak in zijne nabijheid en hoorde hij hem fluisteren: »Laten wij geen slapende honden wakker maken, vriend! Was ik niet gruwelijk bestolen geworden dan zou ik me eer laten vinden, maar ik moet nu vijftig pond hebben en dan is alles afgedaan..."

»Vijftig? Vijftig? Maar ik ben hier uitgeplunderd..."

»Och kom! een rondkop laat zich niet kaal plukken. . Vijftig pond, vriendlief? Zoo men mij niet bestolen had dan was ik tevreden met de helft."

»Ik heb het niet, maar al kon ik het bij elkaar schrappen dan zou ik het je toch niet meêgeven; door de onveiligheid der wegen bracht je 't toch niet t'huis."

»Wat ben je zorgvuldig! Maar ik wil de som ook niet in baar geld, geef mij maar zoo'n briefje op een of ander koopman in de City... Je zult nog wel zaken hebben gedaan met Londen...»

Staunton zag den ander eenige sekonden aan; de uitdrukking van zijn gelaat was somber; toch kwam er geen enkele verwensching of bedreiging over zijne lippen. Zonder een enkel woord te spreken wenkte hij den ander hem te volgen naar een ander vertrek, waar hij een eikenhout schrijfbureau opende en een briefje schreef aan Mr. Hunting in Kingstreet, goed voor vijftig pond. Het had Phil eigenlijk moeten bevreemden, dat de man zonder verder tegenstribbelen den vollen eisch inwilligde en zelfs niet zijne twee brieven terugvorderde, die hij hem eens voor dat kind geschreven had en die, in Phils bezit blijvende, dezen tot voortdurende vorderingen in staat zou stellen.

»Gij gaat dadelijk terug?» vroeg Staunton strak en toen de andere daarop bevestigend antwoordde, vervolgde hij: »Wacht nog een groot half uur. Ik wou je nog iets medegeven voor mijn zwager in Guilford...»

»Goed, dat zal ik bezorgen. Maar geef me nu wat kleine munt voor reisgeld, vriend!»

»Je kunt straks een paar shillings krijgen; meer heb je zeker niet nodig; je zult zeker voor vele anderen boodschappen doen; in tijden als de tegenwoordige kunnen menschen als gij veel verdienen...»

»God bewaar me, man! Ik ben visch op zee, en vleesch te land... Je briefje aan je zwager brengt me toch niet in gevaar?»

»Volstrekt niet!»

»Ik zou een eend wezen als jij, zoo ik het bezorgde!» dacht Phil.

»Je komt straks dus hier terug?»

Phil beloofde het en Staunton liet hem de deur uit. Deze staarde hem nog een oogenblik na en prevelde zoo wat van: onbesnedene, van filistijn, en van ezelskinnebaken. Voorzichtig omziende sloop hij, toen Phil uit het gezicht was, heen, het dorp door, een heuvel over en toen het bosch in naar den kant van Wimbourn.

Middelerwijl had Sir Giles de noodige maatregelen doen nemen om de uitvoering van zijn besluit te verzekeren. Hij had eene sterke wacht van musketiers op de plaats voor het spel aangewezen doen post vatten en zich met zijn luitenant mede derwaards begeven. Bij elke groep, die zij voorbij stapten, konden beiden niet nalaten te schateren. Met den grootsten weêrzin werden de hoeden afgenomen; bij welke beweging de sombere gelaats-trekken van de boeren goed zichtbaar werden.

»Het is de godzaligheid die van Belzebub zijn glimlach leent!» riep Giles zijn makker toe. »Ik ben in staat om ze te laten dansen ook. Zie, dat ge een speelman ergens opduikt.»

Ze waren op het weiland aangekomen waar reeds ettelijke groepen boeren en boerinnen, omgeven van de wacht musketiers, zich bevonden, stokstijf naast elkaar staande en oogenschijnlijk geenerlei acht

gevende op de grove spotternijen der soldaten, die het spel ten laatste hadden opgegeven en zich thands niet meer met hen bemoeiden. Dat moest anders worden, dacht de bevelhebber, en daarom gaf hij den luitenant bevel een paar vaten porter uit Stauntons huis te laten halen, te gelijk met den ongehoorzen hond en diens geheele nest, waarvan hij er nog niet een zag, hoewel het reeds ver over den tijd was. Terwijl Arthur zich haastte om het ontvangen bevel te voldoen gaf Giles het teeken om te beginnen. De vrouwen moesten zich in het rond vlak voor de musketiers scharen en de mannen op den ongelijken grond de groote houten ballen met lange stokken voortjagen. Het spel, zoo geliefkoosd door jong en oud, werd nu als een bespotting verfoeid en werd voor den machthebbende dubbel koddig, omdat het gekozen terrein het onmogelijk maakte het naar eisch te spelen, terwijl ieder blijk van onwil of zelfs van onverschilligheid door een rottingslag van Sir Giles gevoelig werd tegengegaan.

»Holla, gans!» riep hij een der spelenden toe, die zijn bal, hoe gunstig die ook lag, al heel slecht af had gekolfd en dat bedaard op zijn stok leunend aanzag. »Je bal weêr opgeraapt en nog eens geslagen... Wil je niet?» vervolgde hij, toen hij den ander zag aarzelen, en meteen rukte hij den stok uit de hand van een der naastbij staanden, en kolfde den bal met kracht naar den onwillige toe, die nu aan de enkels zoo getroffen werd, dat hij in een luid gejammer uitborst. Er ging een dof gemor op, dat geheel overstemd werd door het gelach van den bevelhebber en diens onderhoorigen. Menige klacht tot den Heere Heere werd gestamerd en tevens menige vuist gebald, maar de wil van den heiden en tollenaar, van den Godslasterenden Saduceër werd niettemin gehoorzaamd.

»Dansen zal jelui straks, dansen!» riep Sir Giles, die waarachtig van achter de heg in het verschiep een gebogen gestalte zag aankomen, die hij voor den ouden speelman hield, welken Arthur in last had zoo mogelijk op te zoeken. Maar die gebogen gestalte bleek bij nader treden geenerlei instrument bij zich te dragen. Op de barsche vraag wat hij hier kwam doen, antwoordde de kaerel heel iets anders dan de bewuste speelman zou hebben gedaan. Hij draaide met allen schijn van ontzach de kleine oogen heen en weder, waarbij zijn roode puntneus zich als een voelhoorn scheen te bewegen en zeide Phil Whistle te heten, koopman in snuisterijen en ander klein goed, op dit oogenblik drager van eene heele gewichtige boodschap van Lord Exeter, in wiens gunst en genade hij zich mocht verheugen. Dat laatste werd zeer bescheiden gefluisterd zoo dat Sir Giles het hoofd naar den lompen knecht moest buigen om hem te verstaan.

»Je bewijs of ik laat je doodschietsen als spion der rondkoppen!»

»Mylord vond het niet goed mijn hals in gevaar te brengen; ook was de boodschap zoo eenvoudig dat ik die wel onthouden kon... Cromwell staat

bij Salisbury en al het landvolk is in de wapenen. Lord Exeter wil dat Uwe Edelheid den rondkop omtrekt."

"Maar, verdoemd! dat's lichter gezegd dan gedaan! Hier, Arthur! laat de platvoetige godinnen een oogenblik alleen!" riep hij zijn luitenant toe, die met de beide dochters van Staunton en hare moeder kwam aanwandelen en, getuige de roode kleur en de glanzende oogen der jonge deernen, bezig was deze iets zeer aardigs en welgevalligs te vertellen, wat echter aan de moeder, op wie hij geen de minste acht sloeg, blijkbaar zeer mishaagde. Met trage schreden verliet Arthur dan ook de gulle vrolijke gezellinnen om aan het opontbod van den kapitein te voldoen.

"De bui komt naar onzen kant opzetten, Arthur! Breng mij de beide deernen straks hier, ik wil ze ook wel wat dicht bij zien.... Waar is Staunton?"

"Niet te vinden. In zijn plaats bracht ik zijn zielsbeminde meê; we moesten er toch één uit zijn huis hebben, die zich hier in den Heere kan ergeren."

"Vóór van avond moeten we Staunton in handen hebben en als we hem krijgen dan zullen we hem de tasch eens omkeeren tot de laatste penny er uit rolt. Met het donker trekken we af, Arthur! want we krijgen het hier te benauwd. We moeten zien langs Dorchester om te trekken."

"Dat gaat niet meer, Sir!" merkte Phil aan, die een zeer scherp gehoor bleek te hebben en op een vrij grooten afstand toch het gesprek scheen te hebben kunnen volgen. "Alles is daar in de wapens! Ik ben er van morgen nog met levensgevaar door geslopen om Uwe Edelheid te waarschuwen..."

"Spreek wanneer je gevraagd wordt; ga een paar stappen verder naar achteren en zie vrolijk, kinkel! De prengels ginder behoeven niet te merken dat je een ongelukskraai bent.... zoo dat, Arthur! er nog maar één weg openstaat, maar, Gods sakramenten! die is gevaarlijk!"

Zij spraken een oogenblik zeer zacht met elkaar, waarna Phil werd gewenkt, die gevraagd werd in hoeveel tijd hij de voorposten van Lord Exeter zou kunnen bereiken. Wanneer hij hard liep zou het toch wel zes uren duren, klonk het antwoord.

"Welnu, loop dan hard en neem dit briefjen meê..."

"Geef me liever een boodschap, Sir!" hernam de spion beangst. "Geen schrift, Sir! geen schrift!"

Sir Giles liet een groot stuk zilvergeld zien en maakte het bezit daarvan afhankelijk van het getrouw opvolgen zijner bevelen. "Ik zal 't heel klein maken zoodat je 't des noods kunt inslikken, maar weten mag je niet wat er in staat; want ze mochten je eens de duimschroeven aanleggen en je zoo dwingen tot babbelen."

Het briefjen behelsde ook het verzoek aan Lord Exeter, om in allerijl de brug bij Oxferry te doen bezetten — den eenigen weg langs welken Sir Giles met zijne musketiers de legerafdeeling van Lord Exeter nog zou kunnen naderen. Het groot stuk zilvergeld schitterde Phil in de oogen; de be-

geerlijkheid won het weder van de voorzichtigheid.

"Pak je nu weg, en doe je dingen goed, dan krijg je een van de juweelen van mijn gravenkroon en wat je slechte smaak misschien nog verkiezen zal, twee pond van Lord Exeter!" riep Sir Giles hem toe. Hij staarde den spion ettelijke oogenblikken na, zag hoe deze een tijd lang zich nog onder de toeschouwers ophield en hier en daar door de rijen der musketiers heen gluurde, vervolgens een voorwerp opzocht, dat hij aan den kant van het weiland bij zijne komst had neêrgeworpen, wat een zak bleek te zijn dien hij zich op den rug wierp, en toen uiterst bedaard den weg opstapte.

"Beter galgenbrok zag ik nog nooit," zei Sir Giles, "dat 's een exemplaar om op te zetten... Nu, alle zorgen weggespoeld! Leve de wijn en de vrouwen, wat hier wil zeggen: porter en boerinnen!"

"Zie, kapitein! ik mag verdoemd wezen, als ginds Staunton niet aan komt rennen... hij wil dien kant van het dorp op en doet alsof hij ons niet ziet... laten we hem een paar musketiers achterop sturen!" De kapitein vond het overheerlijk en weldra was de schuldige ingehaald en voor den rechter gebracht.

"Waarom zijt ge hier niet op het bepaalde uur geweest?" vroeg Sir Giles.

"Omdat de geest Gods mij wegvoerde."

"Waarheen?"

"Ik mag het niet openbaren."

"Twintig pond boete, of de roode haan kraait straks op het dak van je brouwerij.... maar voor we zoo ernstig worden willen we nog eens lustig wezen! Gods bloed, daar komt de speelman aan! Weg met de kolven en leve de dans! Schoone Ket of Bess of hoe ge heten moogt, geef me je hand," zeide Giles naar een der deernen tredende en haar zonder dat zij er op verdacht was een kus op de roode lippen drukkende....

"Mené, mené, tekél, upharsin," riep een stem, en ofschoon Giles er den zin niet van verstond trof zij hem om het vermanende, ja het dreigende van den toon.

"Vlucht, Sir!" fluisterde de oudste dochter van Staunton, wier hand Arthur in de zijne gevat hield, zonder zich echter daarbij de vrijheid te veroorlooven, die Sir Giles genomen had.

"Wat zegt ge, beste?"

"Niet dus, Sir! Gij meent het niet zoo kwaad als de ander.... Vlucht daarom! Hebt ge die woorden niet gehoord? Koning Baltsazar lasterde ook zoo als de ander doet en hij viel.... Spiegel u aan de woorden van Daniël, den profeet!"

"Zoo jong nog en al zoo geleerd!" riep de bevalige jonkman spottend uit; maar er was toch iets gejaagds en iets onrustigs in houding en gebaar.

"Uw hart is toch beter dan uwe woorden, Sir! Ik zag hoe ge oude Kid gister avond in stilte een bos stroo bracht en een half pond brood... Ik heb God den Heer gebeden..."

"Voor mij, allerliefst kind? Voor u zelve hoeft ge 't zeker ook niet te doen. Ik beloof u, ik zal niet meer vloeken, als ge er bij zijt, hoor!"

„Spreek voor mijn vader, Sir! Ik bid er u om, zie hoe boos de kapitein is!” riep de deerne in doodsangst uit, waartoe zij ook alle reden had. Haar vader was in openbaar verzet gekomen. Hij was straks niet alleen ernstig over zijn langdurig wegblijven bestraft, maar in de laatste oogenblikken ook gedwongen om den dans mee te maken waartoe de speelman verlokte. Staunton had geweigerd en dit kort en bepaald, daarbij tevens opziende naar de zon, met het doel te berekenen hoe laat het wel kon zijn.

„Ik zal niet zulk een kwaad doen en zondigen tegen den Heere mijnen God!” had hij ten antwoord gegeven, terwijl hij daarbij de gewone houding van lijdelijk verzet aannam. Daarin kwam echter eene verandering, toen hij een scherp gefluit vernam uit het bosch, dat aan één kant het weiland bezoomde. De rotting van Sir Giles werd dreigend opgeheven, maar bleef het maar een oogenblik; want de forsche hand van Staunton rukte dien uit de hand des kavaliërs en waagde het dezen er mede op het hoofd te treffen. De slag kwam zoo geweldig aan, dat Sir Giles waggelde en bewusteloos neêrstortte. Te gelijker tijd knalden er musketschoten en dreunde de grond onder het getrappel van paarden. Een troep dragonders rende de heining langs van de eene zijde, ettelijke in groen laken gedoschte soldaten kwamen uit het bosch van de andere zijde te voorschijn en achter dezen een zwerm boeren met hooivorken en dorschvlegels gewapend.

„In 't gelid!” kommandeerde Arthur, die de zijde zijner lieve gezellin verlaten had om zich aan het hoofd zijner musketiers te plaatsen, hoezeer gene hem tot de vlucht zocht te bewegen.

„Niet op weerloze vrouwen!” hoorde men hem zeggen, terwijl hij de tromp van een musket neêrsloeg. „Naar het dorp, neem den kapitein op! Met bebloede koppen zullen ze deinzen!”

Daarop was echter weinig kans zoo zij niet het dorp bereikten, waar de hoofdwacht gelegerd was en waar zij in het uiterste geval van elk huis een borswetering konden maken. De soldaten begrepen instinktmatig, dat het eenig middel om zoo ver te komen was, zich door de vrouwen te doen beschutten en zich alzo van deze te doen blijven omringen; maar in hunne onmiddellijke nabijheid deed zich de vijand voor: het waren de inwoners, die Sir Giles in zulken groote getale tot de Sabbathschennis had verplicht. Met de kolf tot wapen drongen zij op hunne verdrukkers in, de musketten niet achtend, die eindelijk tegen hen gekeerd werden; en voor er eene losbarsting volgden lagen reeds ettelijke kavaliërs met gekneusde hersenpan neer. Maar ook eenige der broederen waren gevallen en hun gekerm en hun bloed prikkelde de ongedeed geblevenen tot razernij. De musketiers hadden geen tijd meer om te laden en moesten den woedenden hoop, onder welken Staunton zich als de voorste kenmerkte, met de musketkolven bestrijden. De vrouwen waren voor het meerendeel gillend heen gevlucht; slechts enkele waren achtergebleven.

om hun vaders, mannen of broeders nog aan te vuren. Alle hoop op redding was voor Arthur, die den bewustelosen met de eene hand ondersteunde en met de andere het zwaard zwaaid, verdwenen, daar aan beide zijden de aanvallers nader rukten. Tegen de dragonders, die hij voor de mannen van Cromwell hield, achtte hij zich het minst bestand, terwijl zij, mocht hij het bosch kunnen bereiken, hem daar niet konden vervolgen. Langs die zijde moest hij het derhalve zoeken te ontkomen; maar om dat te kunnen moest hij zich eerst ontslaan van de aanvallers in zijne onmiddellijke nabijheid en vervolgens door de rijen heen breken van de groene soldaten — het overblijfsel van Hampdens dapper regiment — en van den ordelosen hoop achter hen.

„Kapitein, kapitein! word wakker!” riep hij Sir Giles in doodsangst toe. „Neen, blijf slapen, dat is beter!” voegde hij er bitter aan toe.

„Sluit aan, mannen!” beval hij, toen hij zag dat zijne musketiers, waarvan hem nog een zestigtal overbleef, de broederen van Nottam hadden doen deinzen. „In den draf naar het bosch! Voor God en den Koning, hurrah! Lompe boeren zijn het, die nog altijd op de vlucht gingen voor een kavaliër... Vaarwel, kapitein, tot weêrziens! vaarwel!” fluissterde hij tot Giles, dien hij met zijn mantel dekte. „Vaarwel, moeder!” prevelde hij nog zachter, terwijl het anders zoo helder oog dof werd. „Voor God en den Koning!” klonk het nogmaals en die kreet werd beantwoord door het aanheffen van een psalm, begeleid van het knallen van musketten en het gehinnik van de paarden, welke, door hunne berijders aangespoord, de hoeven repten over het weeke weiland. Nu Staunton en de zijnen terug waren getrokken had de vijand van zijn vuurwapenen gebruik kunnen maken. Een wolk van rook omwalmde de strijders; Giles werd gewekt en hief het hoofd, maar om het dadelijk weêr en nu voor goed te buigen, verpletterd onder de hoeven der dragonderspaarden, die over hem heen waren gerend. Spoedig werd er niet anders gehoord dan de psalm der broederen, die verzeld van de overwinnaars zich naar het dorp repten, waar de strijd mede was aangevangen maar weldra ook met de vernietiging der kavaliërs eindigde. Er was niet één gevangene gemaakt; er was kwartier gevraagd noch gegeven.

„Zijt ge ook een man ontmoet met een rooden stompneus?” vroeg Staunton, nadat zijn zwaar gewonde arm verbonden was, aan verscheidene der bondgenoten, met wie hij reeds lang in verstandhouding had gestaan. Hij gaf hun eene breede beschrijving van het gelaat en de kleedij van Phil Whistle, maar ontving overal een ontkennend antwoord. Toen het begon te schemeren ging hij, zeer tegen den raad zijner vrouw, uit, zonder dat hij zeggen wilde waarom en waarheen, en sloop hij naar het slagveld van dien middag — het plat getreden, hier en daar omgewoelde en bepurperde weiland waar de Belialskinderen verslagen waren. Het eerst wendde hij zich tot de knechten, die in den aanvang reeds waren gesneuveld op de plek

zelve waar de dag des Heeren geschonden was. Hij roerde vele der starre lijken met den voet om, maar vond Phil Whistle daar niet onder. Hoe moedig ook, toch voer hem eene rilling door de leden, toen hij, op een vijftigtal schreden afstands, op de plaats waar het heftigst en het laatst gestreden was, eene gedaante zag zweven en eensklaps neêrzinken. Zou het een kavalier zijn, die, niet doodelijk getroffen, dacht te ontkomen om zijn makkers te waarschuwen, die zich nog in aanzienlijken getale in Sussex bevonden? Hij vermande zich en trad verder. Neen, dat was geen krijgsknecht; dat was een vrouw, neêrgeknielt bij een doode, wiens aangezicht zij schoon wiesch met het water dat zij in een helm had geschept; dat was zijne oudste dochter, die het bleeke verstijfde aangezicht van den luitenant van bloed en vuil ontleed en eindelijk een kus drukte op de blauwe stijve lippen.... »Dochter Israëls, sta op en verlaat den Kanaäniet!» zeide hij met strengheid en in het volle bewustzijn daartoe gerechtigd te zijn. En zijn kind scheen als hij te denken; want zij stond zijgend op, schuchter en beschaamd, met gebogen hoofd, en volgde hem naar huis. Toch had de liefde háár, de zelfzucht hém naar dat lijkenveld gevoerd.

XXXV.

Het was een heerlijke voorjaarsmorgen. De vogels hupten vrolijk van tak op tak en orgelden als om strijd; de zon stooftte het malsche nieuwe groen warm, en over de akkers, die aan de eene zijde van den weg tegen de glooiing van de heuvelen lagen welke het verschiep bezoomden, lag reeds een groenachtig waas verspreid, wat de schoonste toekomst voorspelde. Voor weinige maanden had het krijgsros daar nog geploegd, had de musketkogel hier den rijzigen boom geschramd, ginder het tedere struikjen verpletterd, maar de zorgende moeder natuur had een nieuw kleed geweven, waar zij kon de wonden geheeld en waar haar dit niet mogelijk was ze ten minste verborgen. Alles ademde frischheid, nieuw leven, ververschte kracht! Heerlijk geurde het bosch, door hetwelk het bergpad naar Winchester liep, afgewisseld door weelderige landdouwen waar de kudde schapen weidden of de groene akkers, waar het graan was gezaaid. Waar het bosschaadje dunde of het hout geheel week, had het oog des wandelaars een prachtig vergezicht over het heuvelig land, overal bebouwd en vruchtbaar gemaakt, maar ook overal de sporen dragend van de wrekende hand des menschen, totdat de blik zich verloor in het wazige blauw waarin de horizon als schuil ging.

De wandelaar, dien we daar op dit oogenblik gâsleen, scheen echter voor het natuurschoon wat hem omgaf weinig oog te hebben; want hij hield den blik bijna onafgebroken gekeerd naar éene zijde van het betrekkelijk nauwe pad.

»Reeds elf ure!» mompelde hij met ongeduld,

terwijl hij weder een eind terug liep tot aan het bierhuis: de barmhartige Samaritaan, waar de pachters uit den omtrek wel eens plachten aan te leggen en zich te verkwikken. »Zou hij weder niet komen?» vroeg hij met een zweem van wrevel. Die man behoorde zeker tot de partij van het Parlement, dat in de laatste weken, dank zij de krachtige hand van Olivier Cromwell, het grootste gedeelte van Sussex op Karel Stuart veroverd had; want anders zou hij zelfs op de eenzame plek waar hij thands stond zich niet zoo gerust hebben bevonden.

»Toch moet ik niet langer rondtasten in den blinde!» mompelde hij weder na eenige schreden voortgelopen te zijn. »Hoor, daar komt iemand!» en dadelijk nam hij de houding aan van een langzaam voortwandelende en gaf hij die van een wachtende op.

De man, die achter hem aankwam, scheen ook niet haastig voort te gaan, zoodat de andere, die zich had willen doen inhalen, wel genoodzaakt was om te zien. Ja, het was degen dien hij wachtte, dien hij dagen lang op deze plek had gewacht. Hij bleef staan; maar het scheen dat de andere hem niet herkende of wel tot aan het laatste oogenblik de grootst mogelijke voorzichtigheid in acht wilde nemen, want zonder eenige verrassing op het geelbleek gelaat te doen blijken bleef hij langzaam voortgaan, tot dat hij eerst werd toesproken met den naam van François. Toen bleef hij plotseling staan, ontblootte zich het hoofd en fluisterde hij: »Monsignore! zijt gij 't waarlijk? De vermomming is zoo volkomen dat ik tot het laatste oogenblik twijfelde...»

»Ik verwachtte u van de andere zijde. Hebt ge een omweg moeten nemen om hier heen te komen?»

»Neen, Monsignore!» stamde de andere verlegen.

»Gij hebt toch niet den last vergeten, dien ik u opdroeg, toen ik u laatst in de gevangenissen bezocht?»

»Elke last van u is mij een plicht.»

»Welnu dan, zijt ge te Oxford geweest...? Hebt gij een brief of een boodschap van Karel Stuart? Weet ge waar Lucy Percý zich ophoudt?»

»Ja, Monsignore! ik weet het eindelijk.»

»Heeft zij vrede gemaakt met Karel Stuart? Als dat zoo is zullen wij hem geld bieden om haar uit te leveren, want zij is gevaarlijk voor de goede zaak.» Bij de laatste woorden werd op het gelaat van Jean van Verviers dezelfde sarkastische glimlach merkbaar, die Robert Conway zoo dikwerf tot drift of tot moedeloosheid vervoerde.

»Zij heeft de omstreken van Londen in het geheel niet verlaten, Monsignore! Waar zij zich in de eerste dagen na hare vlucht heeft opgehouden ben ik niet te weten kunnen komen... zoodra ik echter weder op vrije voeten was gesteld heb ik gespeurd, tot dat ik de indrukken van een voet aantrof en alstoen langzaam voortgaande heb ik het spoor gevonden. De aap en vervolgens de geheele menagerie van Lady Conway bracht mij op den weg.»

»Laat hooren!»

»Ik zag die in Cheapside ten verkoop aanbieden en de verzameling trok mijne aandacht. Na lang vragen kwam ik te weten wie die verzameling had toebehoord. Het was Sir Robert Conway, die vroeger in dienst van wijlen Mr. Pym, maar sedert diens dood buiten alle betrekking, besloten had zich elders te vestigen... In uwe school wordt men berekenend, Monsignore!»

»François Gruau!» zoo viel de ander hem op hoogen toon in de rede. »Bepaal u tot uw verhaal, waarvan ik al de bijzonderheden moet kennen, zodat ge mijn tijdverlies door nuttelooze opmerkingen en voor het minst ongepaste vergelijkingen niet behoeft te vergrooten... Gij gingt naar het huis van Robert Conway omdat gij 't vreemd vondt dat hij de menagerie zijner vrouw verkocht, niet waar?»

»Ja, Monsignore! en ik hoorde daar, dat Sir Robert en zijn gezin dat huis voor ettelijke weken reeds hadden verlaten.»

»Zijn gezin? Dat was Lucy Percy en dat kind? Dwaze, die ik was dat ik daarop niet dacht! Maar beider verhouding was ook bijna vijandschap zooals ik vernam! Ga voort!»

»Het viel mij niet moeielijk uit te vinden waarheen zij gegaan waren, maar wel om ze te treffen. Overal waar ik aankwam waren zij geweest; lang moeten zij zich opgehouden hebben op een hoeve aan de Percies behorende onder de banue van Rumford, en zoo het toeval zich dezen morgen niet gunstiger had betoond dan zou ik nog niet hebben kunnen komen, Monsignore! Maar de *Steward* van Mylady, dien ik op den heirweg naar Reading ontmoette en wiens vertrouwen ik wist te winnen, maakte mij met alles bekend.»

»Hij wist zeker welken prijs er op haar gevangeneming was gesteld en zocht dien te verdienen, niet waar? Uw beleid en scherpzinnigheid behoeften daarom tegenover hem juist zoo groot niet geweest te zijn. Verder. Waar schuilt zij thands?»

»Hij moest haar plaats gaan maken te Basingstoke, daar het onmogelijk bleek langs den kortsten weg het hoofddoel te bereiken...»

»Ja, het Parlementsleger is reeds naar Oxford voortgedrongen; daarheen had zij toch zeker willen gaan... Dus nu naar Basingstoke...! Ik weet genoeg! Maar uw verhaal is zonderling verward... Ik heb geen enkel woord gehoord van uw tocht naar Oxford, dien ik u had opgedragen met een dubbel doel...

»Monsignore...! Het was mij onmogelijk... De tijden zijn zoo zeer veranderd.»

»Dus gij gingt niet; gij beproefdet zelfs niet te gehoorzamen. Het was u onmogelijk? Waarom? Zijt gij te Londen niet de Fransche onderdaan, dien de gezant beschermt wien men naar de oogen heeft te zien? zijt ge daar ginder in Oxford niet hetzelfde en dus even onschendbaar? Het was u onmogelijk? Maar dat hebt gij niet, maar dat heb ik te beoordeelen, en zoo dacht gij ook, toen ge uit het kamp van Karel Stuart met die brieven

naar Londen keerdet en u gevangen liet nemen.»

»Dat was eene oneerlijke daad zooals zoo vele andere...» prevelde François.

Jean van Verviers vestte de zwarte oogen op den bleeken tengeren dienaar, die dien blik op zich voelde rusten en er als voor wegkroop. »Eene oneerlijke daad? Doet men zulke beschouwingen in Londen op? Ongehoorzame jonger, zwak gemoed, dat de aanvechtingen des vleesch niet kan weêrstaan en klein als de kleinsten voor het verhevenst en het grootst geen enkel offer van de zinnelijkheid vragen kan! Ongehoorzame jonger, gij waagt daden te beoordeelen die ge niet begrijpt? Gij hebt mij wagen te bedriegen! Ik deed u uit den kerker treden, waarin de rondkoppen u geworpen hadden, en de vrijheid, die ik u hergaf om mij en in mij de heilige Kerk te dienen, hebt ge wagen te misbruiken...! Gij hebt haar weder terug gezien die ik u beval te ontwijken, en in haar armen leert ge dat bandeloosheid vrijheid is...»

»Het is waar, Monsignore! ik heb haar terug gezien; naast haar en mijn kind voel ik mij geheel anders als tegenover u... Het verleden komt mij dan zoo vernederend voor... ik schaam mij dan over mij zelve... Wat ik deed was onbehoorlijk, kan niet goed wezen; door leugen en bedrog kan niet de waarheid worden gediend.»

»Kwam het dan zoo ver? Heeft dan de geest des opstands ook dezen reeds beroerd?» vroeg Jean met nadruk, terwijl de blik donkerder en donkerder werd. »Zie,» riep hij, met de eene hand den arm van François aangrijpend en met de andere naar het luchtruim wijzend, waar een sperwer heen en weer streek, spiedend naar het paar houtduiven, dat zich trillend onder het pas ontloken loof zocht te verschuilen. »Zie! die roover zal op het oogenblik de zwakke prooi bemachtigen... Onrechtvaardige schepper, niet waar, die sperwers in het leven riep? Maar indien ge niet oordeeldet naar de bekrompenheid van een menschenverstand dan zoudt ge die lastering hebben terug gehouden...» Met kracht had Jean die woorden uitgebracht. Dat hij thands tegenover het verzet van den leerling, waar hij vroeger alleen den toon van het gezach voldeende keurde, redeneering en betoog noodig achtte, bewees dat hij het kwaad dieper geworteld dan ooit te voren dacht. François had de richting van 's meesters hand gevolgd, had de les aangehoord maar bleef zwijgen, totdat de ander hem tot spreken dwong, door de vraag: »Hebt ge mij begrepen?»

»Ja, Monsignore!» fluisterde hij. »Maar die houtduiven hebben even rappe vleugels als hun vervolger... zij kunnen hem nog ontkomen en werkelijk zij zijn hem ontkomen,» riep François bijna juichend uit, toen hij den sperwer steeds wijder kringen beschrijven en, eindelijk het spoor bijster, in het luchtruim onzichtbaar zag worden.

»Wat bedoelt ge?» vroeg Jean, die de beeldspraak maar al te goed begreep.

»Ik heb wel eens gelezen van slangen, Monsignore! die de prooi verrassen, haar bedwelmen en

dan omslingeren... dat is verraderlijk, dat is on-eerlijk..."

»En de slang is evenzeer een gewrocht van den heiligen, rechtvaardigen God als de door u in bescherming genomen sperwer. Om juist te kunnen oordeelen moest ge het standpunt van God kunnen innemen... En zoo is het ook met de zaken, die ge waagt te berispen en die ge niet begrijpen kunt. De heilige Kerk heeft wijselijk ieder harer diena- ren een plaats in haar schoot aangewezen: de uwe is te dienen en mijne hand te zijn... Kortzichtige, wiens oog niet verder kan reiken dan tot gindsche rij van heuvelen en toch een oordeel durft vellen over hetgeen aan gene zijde voorvalt!"

»Maar... maar... het kán zoo niet zijn! Als ik ginder brieven ontvang, die gij verwisselt, Monsig- nore! om die vrouw, ik wil gelooven dat ze ge- vaarlijk is, te doen vallen, dan handel ik als de slang."

»En die slang neemt evenzeer haar nuttige plaats in de schepping in als gij, verwaten menschenkind!.. Mijn zoon!" vervolgde hij op den zacht weemoedi- gen toon, dien hij soms kon aannemen, »de poorten der hel dreigden de Kerk te overweldigen; ieder trouw gebleven zoon moet haar verdedigen, ieder naar de mate zijner krachten, naar het wezen der omstandigheden. Dwaas is de krijgsman, die alleen een geheel leger zou willen bestrijden en daarbij rekende op den onzichtbaren bijstand van de legi- oenen engelen en heiligen, die de Koninginne des hemels hem zal toezenden; maar wijs is hij, als hij de zwakten van 's vijands leger bespiedt, de zon- dige neigingen, die er heerschen, voedt, de twee- dracht, die er glimt, aanblaast, en het heir der boozen op die wijs zich zelf doet bestrijden en vernietigen. Maar om dat moeielijk werk te doen gelukken is er opoffering noodig en eenheid van plan en eenheid van uitvoering; en die eenheid wordt alleen geboren zoo één beveelt en andere gehoorzaamen. Uw blik kan, ja, mag, voor het oog- en- blik niet ver reiken, maar ziet gij niet reeds wat er is gewonnen of ter overwinning voorbereid? De afvallige kinderen, de diena- ren van den booze verscheuren elkander en van hunne zwakheid is reeds gebruik gemaakt: het verdrukte, het ver- trapte Ierland heeft zich verheven en zich vrij ge- maakt van de banden, waarin het zieltogend neer- lag... Zoo zal het ook hier gaan! Ik heb een slip van den mantel opgetild, die mij voor u verbergt en verbergen moet; en nu vorder ik u op, in den naam van de heilige Drieuldigheid, tot gehoor- zaamheid en bedreig ik u met den ban der Kerk, zoo ge de bevelen van u geestelijk opperhoofd nog langer weêrstreeft!" De laatste zinsneden waren weder op den toon van gezach uitgebracht, die hem meestal tegenover François eigen was. Deze bleek ook thands weder daardoor beheerscht, ja overheerscht. De kniën knikten, het hoofd boog op de borst en de lippen stamderden: »Vergeving, vergeving, Monsignore!"

»Verdien haar!" klonk het streng.

»Kan... ik... dat!"

»Gij gaat rechtstreeks van hier naar Oxford, niet met brieven, maar met een boodschap. Zeg Karel Stuart het volgende: Frankrijk wil u helpen, maar verlangt waarborgen voor uwe goede trouw. Die waarborgen zijn deze: ten eerste: Het afkondigen eener proklamatie waarbij aan de Katholieken in Engeland en Schotland vrije godsdienst-oefening niet alleen, maar ook gelijke rechten voor de wet worden verleend; ten tweede: Het afleggen eener verklaring, waarbij Ierland onder de bescherming van Frankrijk gesteld wordt. Het oogenblik is ge- komen, dat Karel Stuart deze voorstellen kalm zal kunnen aanhooren en overwegen... Gij kunt in vier dagen terug zijn... Meld u te Londen aan in het u bekende huis, waar ge mij of een aanwij- zing zult vinden op welke plaats ik mij alsdan ophoud. Het is het begin van het einde, François Gruau!"

»Uw zegen, Monsignore!" bad de ander, de knie in het stof buigend.

»De eenwig Gebenedijde zij u nabij, amen!" Hij maakte het teeken des kruises op het voorhoofd van den dienaar, reikte dezen zijne hand, die met eerbied gekust werd en wenkte hem vervolgens heen te gaan in de richting, tegenover gesteld aan die van waar hij gekomen was. »De opkomende hoogmoed is nog bij tijds gefnuikt; maar om dien voor goed te doen verdwijnen moet de oorzaak vernietigd worden... Die banden moeten verbrok- ken worden," mompelde Jean van Verviers, in diep gepeins het bergpad afdalend. Toen hij in de vlakte was gekomen verhaastte hij zijn stap en sloeg hij den weg in naar Andower. Aan het eerste huis dat hij bereikte klopte hij aan en vroeg hij of de broederen ook in de omstreek gezien waren. Ver- schillend en vaag waren de berichten, die echter in bestemdheid toenamen, hoe verder hij kwam; en weldra had hij de zekerheid, dat het regiment van Kolonel Hewson, hetwelk het geheele zuiden van Sussex van kavaliers had schoon geveegd, daarin niet weinig geholpen door de ongewapende bewo- ners zelven, in de nabijheid was en naar Salisbury oprukte. Er was niet veel krijgskennis noodig om te bevroeden, met welk doel dat regiment, hetwelk een deel en wel bijna de uiterste linkerflank van het leger van Luitenant-Generaal Cromwell uit- maakte, voortschreed. Bristol en Oxford waren het groote doel; en daar het bezit van beiden van zeer groot belang voor het Parlement was, kon Jean nagaan dat de beste Generaal en de beste troepen der rondkoppen tot bereiking van dat doel werden gebezigd. En toch zou hij moeten trachten een deel der troepen voor een ander doeleinde te doen aanwenden in het belang zelfs van het Parlement.

Wij verlaten hem, terwijl hij driftig voortstapt, zonder meer in de keuze van den weg te weifelen, zoo bepaald waren de aanwijzingen geworden die hij ontvangen had. Wij volgen veeleer de voetstap- pen van Phil Whistle, die zonder de terugkomst van Staunton af te wachten, het bosch ingestapt

en den weg naar Oxferry was ingeslagen. Hij had er een zeker bewustzijn van, dat Staunton hem een slechte poets zou willen spelen, waarom hij gaarne de beloofde shillings in den steek liet. Hij ging daartoe te eer over, nu hij het groot stuk zilver van den vrolijken kapitein in den zak had en twee pond bij het overmaken van het hem toevertrouwde briefjen in het vooruitzicht. Maar dat was nog vervloekt gevaarlijk! De weg werd verpest door zwervende soldaten die, hoe christelijk ook in den mond, toch verdoemd heidensch in hun handelingen waren. Als hij 't briefjen eens verscheurde en weêr dadelijk de reis naar Londen aanving om den kostelijken wissel te innen! Domme boer, dien hij had weten te plunderen en dien hij plunderen zou zoo lang de kaerel nog iets bezat! Maar dat briefjen van den Kapitein was toch twee pond waard, en de Kapitein had het heel klein gemaakt en hem zelve het middel aan de hand gedaan om het te verbergen. Hij sneed een dun laagjen van het leer der scheê af waarin zijn mes stak, wikkelde daarin het kleine briefjen en borg dat toen in den mond. De twee pond waren verdiend zonder dat hij gevaar liep kennis met een of anderen boomtak te maken, zoo dacht hij in zijn binnenst, en vrolijk door de overtuiging van goede zaken gemaakt te hebben en de gevolgen van den verfoeilijken aan hem gepleegden diefstal geheel te boven te zijn gekomen, vervolgde hij zijn tocht. Hij was echter niet lang voortgegaan of hij hoorde niet ver van hem af, de dorre bladeren op den grond kraken. Dank zij het bochtige van den weg, wat het ver voor zich uit zien onmogelijk maakte, kon hij ter zijde sluipen in het groenend kreupelbosch eer de haastige voetganger, die langs dezen kant naderde, hem gewaar had kunnen worden. Het was een bekende, het was Staunton, die hem voorbij rende. Wat had de kaerel in het bosch uitgevoerd? Waarom had hij zich uit het dorp verwijderd? Waarom ijde hij als een aangeschoten stuk wild terug? Er was zeker onraad. Het kon zeker geen kwaad nog wat in het malsche groen te blijven, waartoe hij te eer besloot, toen hij in de verte een verward gedruisch vernam, dat onmogelijk het gefluit van vogels kon zijn. Waarachtig, een wijze voorzorg had hij gebruikt, want geen tien minuten later trappelde hem een troep dragonders van de gevaarlijkste soort voorbij, weldra gevolgd door ettelijke voetknechten en honderden van boeren. »Veel plezier, godzalig gebroed, dat ik graag nog eens achter de tralies had in mijn menagerie!» dacht Phil, bij wien de cipiers-natuur nog eens weder boven kwam, terwijl hij zijn weg, maar nu met onrustig kloppend hart, vervolgde. Hij had reeds een uur haastig voortge-loopen en zich nauw den tijd gegund bij een beek, wier helder water hij door het groen had zien glinsteren, zijn brandenden dorst te lesschen, toen hij in de verte, maar gelukkig achter zich, het knallen van musketten vernomen had. Het was hem een teeken dat ze ginder slaags waren, dat

die dragonders met den hoop, die hen gevolgd was, de musketiers Zijner Majesteit in het dorp Hottam gelegerd, hadden aangevallen. Indien hij nu Lord Exeter spoedig bereiken en hem die tijding kon brengen en daardoor bijdragen tot het ontzet van de musketiers, dan zou hij nog wel iets meer dan twee pond kunnen machtig worden. Gelukkig, hij was in de vlakte gekomen en op den heirweg! Hij ontmoette een landbouwer met de gewone uit-gestroke facie, die hem zoo strak aankeek, dat Phil onwillekeurig naar zijn hoed greep om te groeten. Zich echter te zelfder tijd bestraffend over zijne al te groote voorkomendheid vroeg hij hem op zijn gewonen toon naar den kortsten weg naar Andower.

»Wat moet ge daar doen?» klonk de korte vraag.

»Dat zijn mijn zaken,» bromde Phil, maar verstaanbaar liet hij er op volgen: »een oude moei bezoeken.»

»Loop dan maar recht uit en vraag na een half uur maar weêr eens; goede reis!»

»God sakkerloot! wat worden de lummels zelfs lomp! Vroeger had ik zoo'n kaerel binnen het half uur tam gekregen,» prevelde Phil, die zonder inlichtingen zijn weg vervolgen moest. Hij was dien lompen boer reeds vergeten en de rij heuvels, die voor hem lagen, reeds over, toen hij aan den rand van het dennenbosch, dat zich zoo ver zijn oog reikte aan weêrszijden van den weg uitstrecte, eenige paarden bemerkte, die uit een zak bezig waren zich te voeden, en achter hen op het mosch uitgestrekt eenige gewapenden. Hij bleef staan. Het konden de voorposten van Lord Exeters leger zijn, maar ook eenige zwervers van de andere zijde. Hij neigde tot het laatste gevoelen, toen hij geenerlei geluid opving, geen enkelen lach zelfs; toen hij, zijn blik zoo veel mogelijk verscherpend, de soldaten stil naast elkander zag zitten, elk met een boek op den schoot... Hij behoefde niet langer te twijfelen, het waren rondkoppelen. Daar hij dezen niets bijzonders te zeggen had en niet graag door hen opgehouden wilde worden, moest hij zien onopgemerkt voorbij te kunnen komen, wat naar alle waarschijnlijkheid wel zou gelukken, de stichtelijke aandacht in aanmerking genomen waarmee zij zaten te lezen. Met de meest onverschillige houding, hoewel hem het hart in de keel scheen te kloppen trad hij voort, de vermaledijde groep, naar gissing op een veertigtal schreden afstands, voorbij. Alles ging goed en Phil, die een oogenblik zich een elendig zondig mensch had gevoeld, begreep reeds dat die aandoening overbodig was en hij het met zijn zondenpak nog wel eenigen tijd kon uithouden, toen een der paarden begon te hiinniken en den kop om te draaien naar de zijde waar hij ging. »Sta!» klonk het eensklaps achter hem en zonder eigenlijk te weten wat hij deed zette hij het in den draf, den weg een eind recht uit, maar toen links af, het bosch in. »Sta!» klonk het hem ook hier tegen, van achter, van voren en op zij, overal een

barsch: sta, welk woord hem in de ooren scheen te donderen en tot in zijn hersenkas te weergalmen. »Sta, sta, sta!» het was om dol te worden; hij kon geen voetstap verder; het bosch scheen wel te grimmen van rondkoppen en te blikkeren van al de geweertrompen, die hij geheven zag. Hij was gestrikt; hij was in de handen der broederen.

»Wie zijt ge?» vroeg hem er een, die er uitzag als al de anderen; want allen hadden denzelfden leëren kolder, dezelfde laarzen, denzelfden helmpot op het hoofd, waarachtig bijna dezelfde gelaatstreken. Hij, die hem het laatst toesprak, had echter geen musket, maar slechts een zwaard en een paar pistolen in den gordel.

»Ik ben een arme stumpert!» hernam Phil, die in de ure van het gevaar een gedeelte van zijne gewone sluwheid terug had gekregen en begon in te zien dat elk vertoon van vrees hem noodlottig moest zijn.

»Waar woon je?»

»In den omtrek van Londen, om Uwe Edelheid te dienen.»

»Wat doet ge dan hier?»

»Ik kom van Nottam, waar... ik voor mijn baas wat geld heb opgehaald... ja, dat is waarachtig de waarheid.»

»Zweer niet, man! wee uwer zoo ge een ijdel en een oneerlijk woord spreekt.»

»Ik behoor ook tot de broederen... om Uwe Edelheid te dienen...» en hij waagde het met kracht te slikken. Tot zijn overgroot genoeg gleed het propjen zijn keelgat door. Hij was het gevaar ontsnapt; hij had wel willen juichen hoewel hij begreep, dat zijn twee pond »in het vooruitzicht» te gelijk met het briefjen verdwenen was.

»Wio is zoo hoovaardig van hart dat hij durft beweren tot de uitverkorenen des Heeren te behooren?» Maar wat deert u? Eet ge een zondig woord op dat naar uw lippen gleed? Volg me!»

»Maar ik heb haast... Ik moet van middag nog naar Andower... Ik ben maar een arme boerenknecht, van wien niets te halen is, de lieve God hoort het me zeggen...»

»Zwijg, man! Ge zult den naam des Heeren Uws Gods niet ijdelijk misbruiken... Volg me!» Twee musketiers sprongen op een wenk van den laatsten spreker op en plaatsten zich stilzwijgend achter Phil; toen ging het voorwaards, het bosch dieper in, naar een open plek, waar een man van middelbaren leeftijd neêrzat, geheel gekleed als de anderen, en alleen voorzien van een zwaard en pistolen zoo als hij, die Phil te woord had gestaan. Toch scheen deze krijgsman van hooger rang te zijn, daar hij zat en de anderen, die in zijne nabijheid waren, stonden. In het mulle zand teekende een der aanwezigen, die te oordeelen naar het stof en het zweet dat hij zich afwischte, van morgen reeds een tocht achter den rug had, verschillende lijnen en figuren uit, wat, zoo als Phil in de gauwigheid vernam, de wegen en vaarten beteekende om en bij Salisbury. Zijn geleider liet hem en de muske-

tiers achter hem op een tiental schreden afstand van de zitbank stilhouden, trad toen zelf een paar passen vooruit, bracht de hand aan den ijzeren helm en bleef zoo wachten tot dat het den ander behagen zou hem op te merken en toe te spreken. Dit gebeurde echter spoedig, en nadat zij eenige oogenblikken saâm gesproken hadden kreeg Phil bevel den Kolonel nader te treden.

»Ge komt van Nottam, gaat naar Andower, woont in Londen, hebt geld opgehaald voor uw baas, dus luidde uw vertelsel. In uw oog ligt de logen, op uw lippen het bedrog... Kunt ge bewijzen wat ge zegt?»

»Bewijzen? Bewijzen? Kapt... Kolonel! Wat zal ik bewijzen? Dat ik een arm zondig menschenkind ben, dat weet onze lieve Heer en ik ook, Kolonel...!»

»Wat boodschap moest ge Exeter overbrengen?»

»Ik, lieve God, ik een boodschap overbrengen? Doorzoek me of ik iets bij me draag wat naar verraad ruikt.»

»Die boodschap sliktet ge in. Geef dien man een paar minuten tijds om te bidden; kan hij het zelf niet van wege zijne zonden, zoo doe gij het voor hem, David Richmond... hij is een spion der filistijnen...»

Het was Nathanaël Hewson, de vroegere schoenmaker uit Londen, de vriend van Oliver Cromwell, die dus sprak, en dat hij dus kon spreken bewees reeds, dat hij geen gewoon man was maar reeds een hooge plaats innam onder de verdedigers van de heilige zaak. »De Geest Gods," zoo had hij zich eens uitgedrukt, »was vaardig over hem geworden" en werkelijk aan de zijde van Oliver had hij zich niet alleen een dapper soldaat, maar ook een ervaren overste getoond, die aan de bezieling van den Profeet de voorzichtigheid en het beleid van een Gideon paarde. Toch had de Geest hem niet zoo zeer veranderd, dat de oorspronkelijke vorm niet dadelijk herkend kon worden. Er was nog veel wat den schoenmaker verried, in het uitwendige niet alleen maar ook in het innerlijke, dat in de woorden welke hij sprak zich openbaarde. Phil Whistle had een donker vermoeden van den zin der gesproken woorden en wierp zich op de kniën en bezwoer zijne onschuld bij alle engelen, heiligen en profeten, wat Kolonel Hewson grimmig deed oprijzen en hem deed toevoegen: »Gij onbesnedene van harte, wilt gij den Geest Gods wederstreven, die mij openbaart wat ge zijt?»

Phil werd doodsbleek, want zoo iets had hij niet kunnen denken. Indien hij den Kolonel tegensprak, dan bestreed hij den Geest Gods en indien hij het niet deed, dan erkende hij zelf een spion te zijn. Hij koos in zijn angst een middenweg; hij haalde uit zijn zak den wissel van Staunton en bood dien den Kolonel in de verte aan. Deze scheen echter niet verlangend het papier te lezen, maar kon toch niet nalaten het in te zien, toen een der hem omringende officieren zich haastte het hem toe te reiken. »Welnu, wat zou dat papier? De letter is

dood, de geest alleen maakt levend," zeide hij barsch; hij las niet gemakkelijk geschreven letters en de schrijftuurplaats, die hij bezigde had dus bij hem al een zeer gevaarlijken zin. Het was mogelijk, dat hij om licht verklaarbare redenen de letter maar altijd voor dood verklaarde, zelfs in gevallen waar de geest hem minder zeker leidde dan thands.

Een der naastbij staanden, die een uitzondering op den regel maakte en geenerlei wapen maar het kleed van een gewoon burger droeg, boog zich tot den Kolonel over en las het papier, dat deze in de hand hield. Hij scheen geheel anders over den inhoud te oordeelen, want hij las en herlas de regels, vooral den naam van Staunton en de dagteekening die er naast stond.

„Een oogenblik, Kolonel!" riep hij dezen toe, die een wenk had gegeven, om Phil weg te leiden en daarbij zelfs een bepaalden boontak had aangeduid. „Het is als wordt mij geopenbaard, dat die man ons nutte aanwijzingen kan doen. Gunt ge mij hem te ondervragen en den meester van het regiment te doen roepen?"

„Onnoodig, broeder! het oog mijns verstands is niet beneveld. Wij hebben geen tijd te verliezen."

„De Heidin moet dezen kant langs komen en bedriegt de innerlijke aandrif mij niet, dan kan deze verworping ons, ook haar betreffende, bekentnissen doen. Kolonel Hewson!" vervolgde hij met nog meer kracht toen hij dezen het hoofd met eenig ongeduld ontkennend zag schudden, „Generaal Cromwell heeft mij meermalen geloofd en dat vertrouwen werd nooit beschaamd, het zij gezegd met den oodmoed die een zondaar betaamt."

„Het zij dan zoo!" beet de ander hem toe, de borstelige wenkbrauwen fronsend en de kleine felle oogen gluipend naar het slachtoffer wendend, dat nog altijd op den grond neêrgeknield lag en in doodsangst dat onheilspellend fluisteren aanzag. Toen de knechten gewenkt werden terug te treden haalde hij weder ruimer adem en keerde met de hoop ook de begeerte terug naar het bezit der geldswaarde, die de vreemde snoeshaan in de hand hield. Deze kwam bij hem staan, en zeide hem fluisterend: „Gij hebt uw gantsche leven door gelogen, Phil Whistle!"

„Uwe Genade zegt...? Ik heb waarheid gesproken; ik bezweer het Uwe Edelheid! ik ben geen spion..."

„Dat zijt ge wel... Maar als ge nu naar waarheid antwoordt op mijne vragen geeft, dan zult ge niet als spion gehangen worden... William Staunton woonde niet in het Noorden en was niet gestorven..."

„Bij alle Satans, die stem herken ik!" riep Phil, tot de oude natuur weêr ontwaakt. Hij werd echter spoedig de nieuwe orde der dingen herinnerd, daar een vreemd toetgetakeld wezen, het midden houdend tusschen burger en soldaat, met een nap bruinachtig vocht naar hem toetrad en dat zonder eenige formaliteit hem in de keel goot, daarin geholpen door een ander, die hem den neus dicht hield.

„William Staunton leeft en woont in Nottam blijkens dit schrift. Hoe ge dat den man hebt afgeperst wil ik niet weten. Het staat echter in verband met het kind, dat eens bij u woonde. Ik ondervroeg u vroeger en toen wildet ge niet antwoorden; thands, nu ik over uw dood en leven gebied, zult ge gedweêr en oprechter zijn. Staunton stond u dat kind af, dat begrijp ik; niet waar, dat was Nel?" Phil knikte. „Die twee brieven in de bewuste doos onder de bedstede hadden betrekking op dat kind?"

„Wel, Satans! hoe weet jij dat allemaal! Ik ben bestolen, gruwelijk bestolen door een schurk van een knecht, door een..."

„Zwijg, gij hebt slechts te antwoorden. Die twee brieven doelden op dat kind?" Phil knikte. „Hoe kwam die Staunton aan de deerne?"

„Zoo als hij voorgeeft — en ik geloof het ook wel al hield ik mij ook zoo niet — is voor jaren een vreemde Lady in het holle van den nacht bij hem aangekomen met een kind van een paar jaar op den arm; hij had haar ter nauwernood kunnen verstaan zoo vreemd sprak ze... Hel en duivel, wat word ik naar! de femelaars hebben me ver-
geven..." kermde hij.

„Heb geen vrees; vervolg... zoo niet, hangt men u als spion..."

„Ze scheen een tijdlang ergens gewoond te hebben bij een boer; daar schreeuwde de meid voor het eerst; toen al het geld van de Lady verteed was moest ze voort en zoo sukkelde ze naar den ander heen... Och God wat ben ik beroerd! benauwd... erg... heel erg..." meer kon hij niet spreken; want hoe hij zich ook inspande, hij kon de inwendige walging niet langer bedwingen; hij moest braken, herhaaldelijk braken, tot zijn maag haar inhoud geheel had terug gegeven.

„En waarom loochendet gij altijd daar iets van te weten?"

„t Was zoo'n vette melkkoe... en ook was ik bang niet geloofd te worden als ik de waarheid zei... voor de straf op kinderroof was ik bang," hikte Phil, die thands, maar helaas! te laat, het doel van het toegediend braakmiddel begreep, daar een der soldaten zich meester had gemaakt van het kleine propken leêr dat uitgespuwd was, maar dat de eigenaar juist in het zand had willen begraven.

„Dat 's niets, vrindlief!" zeide Phil tot den soldaat, maar zijn gelaat dat bijna eene blauwe kleur had aangenomen, getuigde het tegendeel.

„De booze mag je vrind wezen!" bromde de ander, die met zijn buit naar den Kolonel toetrad en voor dezen het stukken leêr ontplooidde. Jean van Verviers had Phil voor een oogenblik verlaten en gluurde meê in het geopend papier dat nog slechts ten deele leesbaar was. Alleen de ondertekening kon begrepen worden; maar dat was ook genoeg om Phils schuld ten volle te bewijzen.

„Hebt ge nog iets uit den man gekregen wat ons nut is te weten? Laat hem anders zijn laatste gebed doen," zei Hewson koud.

„Deze edele heer heeft mij gezworen, dat ik niet als spion zou gehangen worden,” riep Phil, wiens hair te berge rees bij het nader treden van een paar forsche knechten.

„Dat is zoo, Kolonel!” hernam Jean. „Hang hem dus ook niet als spion, maar doe het hem gerust als Phil Whistle, den vroegeren cipier uit den Tower, den beul en den pijniger van de vroomsten en vroedsten der broederen.”

Phil Whistle zakte in een bij het prevelen: „dat's mijn dood!”

„Die manier is mij te slinksch, broeder Jean!” zeide Hewson, de kleine scherpe oogen op hem vestend. „Uwe belofte was nog onberadener dan de gelofte van Jesta; want deze was machthebbende en kon het gegeven woord inlossen. Maak een eind met dien Moabiet en laat ieder onzer den Heere danken, dat wij er weder eenen van het zondig gebroed hebben mogen te niet doen.”

„De Heer is groot en geweldig voor wie hem wederstaan!” zeide een der officieren, door meer anderen gevolgd. Op het voorbeeld van Hewson namen alle hunne hoeden of helmen af, terwijl de strafoefening plaats had; toen ieder weder gedekt was had Phil Whistle opgehouden te bestaan.

Daar kwam een der knechten haastig uit het hout schieten met de boodschap, dat de Heidin naar alle waarschijnlijkheid in aantocht was, maar dat ze zich van een nog al sterk geleide scheen voorzien te hebben. Nauw waren die woorden gezegd of er knalde een musketschot door een pistoolschot gevolgd. Jean was onthutst en wendde geene moeite aan om dat te ontveinzen. „Men moet haar levend vangen, dat is de afspraak, Kolonel! Verbied dus ten strengste, dat er een schot gelost wordt!”

„De Kanaänitische vrouw is niet zoo kostelijk als de minste der broederen,” klonk het wrevelig antwoord. „Voort, voort! te paard, kinderen!” riep hij opstijgend. In een oogenblik was het bevel gehoorzaamd en de heirweg afgezet, terwijl aan den zoom van het bosch Oliver Cromwells ijzeren mannen — zoo als de door dezen aangeworven regimenten reeds algemeen genoemd werden — tot den aanval gereed stonden. In een oogwenk had Hewson begrepen wat er was voorgevallen. Een man lag op den heirweg naast zijn zietogend paard. Hij was voorzeker de voorrijder geweest, was aangeroepen geworden en had toen ijlings terug willen keeren, hetgeen hem door een paar musketkogels was belet geworden. Daardoor was echter zeker allarm gegeven en waren de Heidin en haar gevolg gewaarschuwd.

„In galop, hen achterna! Ze rennen ginder den weg terug,” riep de Kolonel op de stofwolk wijzende, die in het verschiep opdwarrelde. „Gij moogt met ons gaan, broeder! Ik heb u ten onrechte verdacht van meer beloofd te hebben dan ge houden kondet,” vervolgde hij tot Jean, die hij een der losse paarden deed bestijgen, waarna de jacht een aanvang nam.

Wij dienen eenige stappen terug te gaan en tot Mylady Carlisle terug te keeren, op het oogenblik dat zij, van het toppunt harer macht neêrgestort, de hulp moest aannemen van den jonkman, dien zij haar bescherming en gunst steeds zoo duur had doen betalen. Beschermd door de duisternis van den winteravond, was zij met Robert en het kind, dat zij door een onverklaarbare opwelling in haar binnenste had toegelaten mede te gaan, den Theems overgestoken en na menigen omweg koud en verkleumd in de woning van Sir Robert aangekomen. Klappertandde zij ook van koude, Nel scheen beter gehard en had zelfs den mantel dien ze droeg voor zich een overbodige bedekking geacht, waarom zij in de boot reeds dat kleedingstuk van haar schouders op die van Mylady liet neêrglijden. Het was dan ook voor Nel zoo vreemd niet in het duister te zwerven zonder dat ze wist waarheen ze ging; en nu was ze niet eens alleen maar in de nabijheid van Mylady, die, zoo als zij zich verbeeldde, in het geheel niet hoog jegens haar was, die blijkbaar hulp behoefde en zich de hare liet welgevallen. Het medelijden verdrong in Nels binnenste elke andere aandoening. Het deed haar het diepe ontzacht een oogenblik vergeten, dat haar altijd voor Mylady bezield had, zoodat zij op den gevaarlijken en voor Mylady zeker zoo vermoeienden tocht dikwijls het hoofd naar het aangezicht der andere boog en ten laatste waagde te vragen hoe het Mylady ging. Het antwoord verlokte niet tot een tweede vraag, en alles behalve voorkomend klonk het haar tegen, dat zij voor het oogenblik niets behoefde en, zoodra zij dit mocht hebben, het haar zou zeggen. Nel was zwaarder getroffen dan zij het zich zelve wilde bekennen en betrad neêrgedrukt en onderworpen aan de herinneringen van het verleden, hetwelk zij in dat huis had doorleefd, de woning van Sir Robert.

„Lieve Jane!” zeide Mylady, de bleke vrouw des huizes te gemoet tredend, „we hebben elkaar in vrolijker omstandigheden ontmoet, niet waar? Maar wat zou het geluk beteekenen als het niet eens werd afgewisseld door het ongeluk. Ik vraag u eenige uren herbergzaamheid.”

„Gij behoeft die mij niet te vragen, Mylady! Uwe tegenwoordigheid hier bewijst immers reeds, dat Sir Robert u die herbergzaamheid geschonken heeft.”

Mylady antwoordde niets op die weinig vleierende woorden, waarin evenwel voor haar de gantsche toestand geteekend lag. Zij werd echter door zoo velerlei gedachten beheerscht, dat ze maar weinig aandacht kon schenken, aan eene verhouding die haar bovendien ook niet geheel onbekend was en tevens weinig belangstelling inboezemde. Neldaar-entegen, die bij de ontmoeting op den achtergrond bleef, naar het scheen onopgemerkt, had tijd en gelegenheid om de klove te bemerken die er tusschen de beide echtelingen lag. Zij kende een oogenblik van woeste vreugde; hare oogen glinsterden, het bloed gudste haar door de aderen, maar een blik op de tedere gebogene gestalten, welke

van zooveel lijden en vernedering sprak, deed haar de ontwaakte drift aan band leggen, en haar kalm schijnen toen Robert haar opmerkte en op haar duidende tot zijne echtgenote zeide: »Een oude kennis, die ge ook veranderd zult vinden; maar... in haar voordeel!»

De laatste woorden waren juist niet geschikt om Jane zachter te stemmen daar zij er een scherp verwijt in kon hooren. Nel voelde haar wangen eensklaps gloeien, voelde dat Lady Jane haar scherp aanzag wat haar pijn deed, bemerkte dat Mylady een schuinschen blik op haar en Robert wierp. Tot haar blijdschap hoorde zij dat Mylady, die zonder nadere plichtpleging naast Jane op de sofa was gaan zitten, Robert ondervroeg over hetgeen in de stad eigenlijk had plaats gegrepen. »Vooraf moet ik u echter dank zeggen voor dé mij bewezen hulp," zeide ze »die, hoewel ze slechts tijdelijk zal behoeven te zijn, toch door mij hoog wordt gewaardeerd omdat ze zoo tijdig was."

»Geef de eer daarvan aan uw pleegkind," hernam Robert.

Toen Mylady de geheele toedracht der zaak had vernomen zweefde er iets ongewoons in den blik, dien zij op Nel wierp. »Gij zult wel naar eenige rust verlangen," zeide zij tot haar. »Lady Jane zal wel zoo goed willen zijn ook voor u eene slaapsteê in te ruimen. Niet waar, Jane, ook deze zult ge wel voor een nachtverblijf kunnen geven?"

»Ik gaf het haar vroeger reeds voor meer dan een nacht. Een gril heeft haar doen heengaan, maar dat zal nu wel niet meer gebeuren, daar ik hoor dat ze zoo in haar voordeel veranderd is," merkte Jane aan.

Nel was weldra in het oude slaapkamertjen alleen en stond ettelijke oogenblikken in diep gepeins voor de ruw houten tafel, waarop haar kaars stond; daaruit ontwaakt zuchtte zij: »Ik had niet meê moeten gaan! Ik had haar niet moeten weêrzien... zij is zoo ongelukkig!"

Mylady was spoedig ook naar haar verblijf geleid, waar al de weelde, welke Jane nog verbleef, was verzameld. Koud was het onderhoud beneden geweest; er was aan alle zijden eene gedwongenheid, die zelfs Mylady niet te boven kon komen. »Ik zal u beider diensten in de ure des gevaars niet vergeten... Een Northumberland vergeet nooit iets," sprak zij op een toon, die eene zich nederbuigende goedheid zoo welwillend mogelijk maakte, waarna zij afscheid nam.

»Zij doet mij nog denken aan White-hall!" mompelde Jane met een zucht. »Ik wil ten spoedigste van hier, Robert, maar niet met die wilde... Deze luim, zoo als ge alles noemt wat ik gaarne wil, zult ge nog wel inwilligen?"

»We zijn onze eigen meesters niet, maar afhankelijk van de omstandigheden. We hebben verplichting aan Mylady!"

»Zoo; dat wist ik niet," hernam zij scherp.

»En aan dat kind ook, dat geen wilde meer is. Ik zou u raden haar niet meer zoo te noemen."

»Heeft ze misschien vader of moeder gevonden, die rijk zijn, Robert?"

»O mijn God!" zuchtte de ander, zich ijlings afkeerend en het vertrek verlatend, »laat de eerste kogel in het eerste gevecht voor mij zijn, rechtvaardige God!"

Aan gene zijde van de deur van haar slaapvertrek had Mylady hare hoogheid laten varen. Ook zij bracht ettelijke oogenblikken in smartelijk gepeins door. Zij voer met hare verbeelding de sfeeren door der staatkunde, zij wikte en woog de toestanden. Gister nog machtig en ontzien, spelend met beide partijen en die aan zich eijnsbaar makend, opdat zij door de hulp van beide nog hooger zou stijgen dan zij reeds stond, en heden de vluchtelinge, de beschermde van een harer geringste dienaren! De overgang was scherp, de val was verpletterend! Maar zou dan het werk van jaren in een oogenblik vernietigd kunnen worden? zou dan het ruwe domme geweld de fijne netten, door het geslepenst beleid gespreid, kunnen verscheuren zonder dat er een maze overschoot, waaraan weder in gunstiger oogenblik een tweede, en een derde en vervolgens honderd anderen konden worden vastgeknoopt? Neen, het spel dat zij had gespeeld, kon niet met één worp verloren zijn! John Pym was de eenige geweest, die orde had weten te houden in de gistende stoffen, welke telkens tot een chaos zich dreigden te vervormen, en zij wist wat John Pym bij zijn veel omvattenden arbeid aan haar was verplicht. Neen, de nood, de dringende nood zou de scherpstzienden der rondkoppen tot haar het oog doen opheffen, tot haar, de eenige van de hooge geslachten des rijks, die zich niet weder aan Karel Stuart hadden aangesloten, en dan zou zij de meester van den toestand zijn en haar voorwaarden stellen. Hoe de tijdingen der volgende dagen den schoonen droom verstoorde! Robert had den eerstvolgenden dag haar reeds bericht, dat het gevangen nemen van François Gruau den toestand had verergerd, daar de brieven, bij hem aan haar adres gevonden, de bewijzen inhielden van hoog verraad. »Onmogelijk," had Mylady uitgeroepen, maar toen haar werd medegedeeld, dat François Gruau gevat was op aanwijzing van Jean van Verviers ging haar een rilling door de leden en was het onmogelijke voor haar mogelijk geworden. Die brieven moesten verdicht zijn; maar zou zij de onvoorzichtigheid hebben eene poging aan te wenden om dat te bewijzen? Zij zou immers niets meer kunnen doen dan loochenen wat in de bestaande omstandigheden veel minder zwaar zou wegen dan de bewijsstukken der tegenpartij? Weinig tijds later mocht zij zich gelukkig prijzen in haar schuilhoek gebleven te zijn, daar de tijding zich verspreidde, dat Goring zich trouwer dan ooit te voren aan het vendel Zijner Majesteit had betoond, en er zich op beroemd had, een deel van het parlamentsleger, door een schijnvertooning van over te gaan, in een hinderlaag te hebben willen lokken. De klokken luidden door gantsch Londen;

treurmuziek klonk langs de straten; het kanon bulderde van de Towerwallen; het was de dag der begravenis van John Pym, dien in West-Minster een plaats was bereid bij de koningen en vorsten van Engeland; en zij, Mylady Carlisle, zat in een half donker achtervertrek verscholen, schier trillende bij elk gerucht, dat haar oor bereikte; want Robert was haar komen melden, dat bij tronpet-geschal, van wege het Parlement, aan duizenden en tienduizenden was verkondigd, dat er een hooge prijs was gesteld op haar hoofd, dat haar huis met al wat het bevatte verbeurd verklaard en hare bedienden gevangen genomen waren. Hij voegde er niet bij, en dat strekte tot zijn eer, dat Jane had aangedrongen op hare verwijdering, wat minder uit vrees geschiedde om door haar in gevaar te worden gebracht, dan wel uit begeerte van ontslagen te worden van Nel, van wie zij een onverwinnelijken afkeer scheen te hebben opgevat. Nel had haar echter weldra met de geheime gezindheid van de gastvrouw bekend gemaakt. Eens toch had zij al haar moed bijeen verzameld en ongeroepen Mylady genaderd, die zij met de sporen van een traan op de wangen verraste. De blik was streng, die op haar gevestigd werd, maar zij schroomde dien niet; de stem klonk koud, die haar vroeg wie haar had geroepen, maar zij werd er niet door terug gewezen. En Mylady, hoe afgetrokken ook naar het scheen, was wel gedwongen te luisteren, toen het kind waagde te zinspelen op het gevaar dat niet alleen zij liep, maar waaraan zij ook Sir Robert met diens vrouw blootstelde.

„Hebben zij u daarvan iets doen blijken?”

„Indien dat zoo ware, zou het dan niet reeds te ver zijn gekomen, Mylady?” vroeg zij, de groote blauwe kijkers, die thands ongemeen schitterden, op haar richtend.

„Vreemd kind!” prevelde Lucy Percy. Wat die uitroep beteekende kon ten deele reeds den volgenden morgen blijken, toen Mylady Nel tot zich riep en haar vroeg of zij den moed had naar Marlow te gaan naar de pachtershoeve, welke zij haar nauwkeurig beschreef. Na het vastberaden ja, dat op die vraag volgde, werd haar de vertrouwelijke zending opgedragen om daar een schuilplaats te gaan zoeken. „Voor korten tijd maar,” liet Mylady er op volgen, „de stand van zaken zal veranderen.”

Nel, die goed loopen had geleerd en in de vrije natuur een niet geringe mate van stoutmoedigheid gevoelde, kweet zich met beleid en met goed gevolg van haar taak en had zelfs de vermetelheid een uitstapjen te maken. Zij waagde in den avondstond naar Carlisle-house te kruisen en onderzoek te doen naar hetgeen er verder met de dienaren van Mylady was voorgevallen, waardoor zij vernam, dat de eerst gevangen genomenen weder op vrije voeten waren gesteld en in het hooge huis verblijf hielden, tot dat er op den verkoop orde was gesteld. Zij liet den klopper vallen, hoewel haar het hart daarbij bousde, zoo zeer vreesde zij in een hinder-

laag te kunnen geraken, en had het geluk den *Steward* voor zich te zien. Deze had haar nauwelijks herkend of hij had den vinger op den mond gelegd en haar in een zijvertrek gevoerd. Het gevaar voor Mylady was dreigender dan men wel gedacht had en zoo men haar vatte was het ergste te duchten. De *Steward* vroeg waar zij zich schuil hield, wat Nel niet goed vond hem te zeggen, „want,” zoo als zij zich uitdrukte, „wat ge niet weet dat kunt ge niet melden, zelfs al wordt het u op de pijnbank gevraagd. Ik weet er van te spreken wat dat is,” voegde zij er bij, toen ze zijne bevreemding bemerkte.

„Zorg dan dat ze u hier niet bespeuren, want het huis grimmelt van gewapenden. De oude Hertog is al uit zijn lijst gehaald en al de andere schilderijen afgescheurd. Weg met de beeldendienst! roepen ze. Myladies zilver en goud hebben ze in één kamer gebracht; stelen doen ze niet, maar stuk slaan alles. Wat moet er van Rose en mij worden?”

„Dat zult ge wel vernemen, Mr. Edwards, als Mylady u noodig mocht hebben.”

„Is het niet, kind, of gij in uw binnenste denkt dat uw hulp alleen wel voldoende zal zijn?” merkte de *Steward* met eenigen wrevel aan. Het was maar een voorbijgaande gevoeligheid, want het gesprek werd weldra vertrouwelijker. Wat zij bespraken, werd duidelijk toen Mylady, na op een kouden donkeren februari-avond als man verkleed, vergezeld van Nel in haar eenvoudigste kleedij, de poort te zijn uitgestapt, niet ver behoefde te gaan, om den *Steward* en Mistress Rose te ontmoeten en door beiden naar een karos gebracht te worden, die allen voor de bewuste pachtershoeve afzette. In de volstrektste eenzaamheid werden ettelijke weken doorgebracht. Geenerlei tijding kwam van Sir Robert, die in Londen gebleven was om in stilte zijne tilbare have te gelde te maken en tevens Mylady op de hoogte te houden. De fiere, krachtige Lucy Percy werd somberder en somberder. Op den ruwen stoel met houten zitting neêrgezeten in het schamel gemeubeld vertrekjen, zat zij soms uren te staren naar den kant waar Londen lag, terwijl de fijne blanke hand in de plooiën van den groven sergie rok stuiptrekkend zich bewoog, „Toch moet daar ginds verandering komen: of zich aan Karel Stuart onderwerpen of zich onderling verscheuren. Zij misseu een eminent hoofd. Wist ik wat daar omging! De werkeloosheid verteert mij!” En te midden van deze of dergelijke gedachten werd eens de stem van de vondeling vernomen; die reeds geruimen tijd haar in stilte had gadegeslagen en haar vroeg of zij haar ook iets zou voorlezen.

„Waarom, kind? Denkt ge, dat ik behoefte heb aan verstrooiing?” vroeg zij met een zweem van wrevel.

„Ja, Mylady!”

De andere zag haar, de wenkbrauw fronsend, aan. „Ge zijt indringend.”

Nel vloog haar het bloed naar het hoofd. Zij voelde, dat zij zulk een beledigend woord niet had verdiend; maar Mylady was ook zoo diep ellendig, Mylady, die haar had laten leeren lezen en schrijven, die haar in eigen oog verheven had. Neen, zoo kon Mylady haar niet beledigen, dat zij haar een scherp antwoord zou kunnen ontlokken. »Ik dacht, dat Mylady de dankbaarheid nimmer zoo noemen zou, hernam zij, toen de stormvraag van binnen had uitgeraasd.

»Dankbaarheid? Zijt ge nog zoo onverstandig? De koe geeft 's winters haar melk aan den boer, die er van leeft, en 's zomers slacht hij haar. Dankbaarheid? Neem een voorbeeld aan... Maar geene verwijten, dat is te lafhartig! Toch wenschte ik, dat ge een andere reden gaaft voor uwe diensten en voor het minst den schijn van openhartigheid bewaardet.»

»Ik zal niet voor u lezen voordat gij het mij vraagt,» hernam Nel, die het snijdend sarkasme der andere niet langer verduren kon. »Ik heb een armen en, naar ik geloof, ook dommen man in den Tower hooren juichen in de verdrukking, hooren lofzingen met gekneusde ledematen, omdat die vrede kende hier van binnen... Wat zou het mij ook baten, als ik ú voorlas, Mylady! luisterend zoudt ge toch niet hooren!»

»Ik zal u roepen zoodra ik u noodig heb!» klonk het hooghartige antwoord, hetwelk van eenen gebiedenden wenk vergezeld ging. Het staal ketste op den steen; geen wonder dat er vuurvonken spatelden.

Eindelijk kwam er tijding; aan alle onzekerheid werd een einde gemaakt. Daar ginder had men zich niet aan Karel Stuart onderworpen en zich ook niet verloren in tweedracht en oproer. Een ijzeren, hoewel nog onzichtbare, hand scheen het roer te hebben gegrepen; en de woelige bondgenoten van Pym, diens trouwste maar ook vaak diens meest bedillende aanhangers, waren thands gedwee en in stilte. De nood had ze allen om één vendel doen scharen en dat vendel werd omhoog geheven door Oliver Cromwell. Met hem was de partij, die alle halfheid schuwde aan het bewind gekomen, de partij, die voor geen middel zou terugdeinzen hetwelk haar de zegepraal verzekeren kon. Met Oliver Cromwell en de zijnen een verbond aan te gaan was voor Mylady onmogelijk, dat begreep zij; tusschen dien man en haar moest het een strijd blijven, terwijl aan de andere zijde wel de vrede kon worden gemaakt, maar de voorwaarden uit den aard der zaak nádeelig voor haar moesten zijn, indien zij als verslagene in Zijner Majesteits kamp aankwam. Nu echter de slingering tusschen hoop en vrees had opgehouden, scheen Myladies veerkracht ook teruggekeerd. Zij had een besluit genomen. Zij zou eene kustplaats zoeken te bereiken en trachten scheep te gaan naar Schotland, waar zij als erfgenaam van haar echtgenoot, Lord Carlisle, nog vaste goederen bezat. Zij gaf er het eerst van allen kennis van aan Nel, die sedert de laatste

woordenwisseling telkenmale haar had willen toespreken of eene of andere kleine dienst bewijzen, maar ook telkenmale daarvan door een gevoel van fierheid weêrhouden werd.

»Goed kind!» zeide Mylady op zekeren dag tot haar, wier stilzwijgen zij niet eens scheen te hebben opgemerkt, »wilt gij mij naar Schotland volgen? of wilt gij liever naar Londen teruggaan?»

»Met u, Mylady? dan het laatste.»

»Ik weet niet of ik Londen ooit weêr zal zien.»

»Als Mylady het toestaat dan blijf ik bij haar, niet uit dankbaarheid, maar uit eigenbelang, Mylady!»

»Gij schijnt niets te vergeten, mijn kind!» hernam de andere vriendelijk. »Welnu, leer mij gelooven aan uwe dankbaarheid. Maar ik waarschuw u, dat de tocht ruw zal zijn en gevaarlijk ook.»

»Toch niet zoo gevaarlijk als die tocht naar den Tower, waar ik zooveel op tegen had.»

»En dien ge toch deedt om den wille van uw vriend, niet waar? toen niet om mijnentwil.»

Nel keerde zich eensklaps om en zag een spinrag zwieren over de oude manke spinde en had het vuur te verschikken, dat in den breeden schoorsteen was uitgegaan. Mylady wijdde haar langer haar aandacht dan zij ooit te voren had gedaan en prevelde nogmaals: »Vreemd kind!»

Toen weinig tijds daarna Robert Conway in het diepste geheim haar kwam bezoeken haastte zich Nel hem te naderen nog eer hij Mylady had kunnen spreken. »Gij hebt van Myladies plan gehoord, Sir? Mylady zal niet rekenen op uw geleide, maar ik doe het wel. Wat Sir Robert eenmaal voor den gevangene Lord Strafford deed, zal hij, dunkt me nog eer willen doen voor Mylady,» fluisterde zij, en nog eer hij eenige opheldering kon vragen van deze raadselachtige woorden was zij heengesneld, in verwarring nog wel en zich zelve berispelend, want in haar binnenst klonk de vraag: Zal hij niet denken dat ge dat geleide vraagt voor u zelve? En ze had zich nog wel voorgenoemen hem niet meer te zien, hem niet meer te spreken!

De oplossing van het raadsel vond Robert in het onderhoud dat hij met Mylady had. Hij was hier gekomen om haar vaarwel te zeggen, om haar te raden zich nog ettelijken tijd schuil te houden en haar meê te deelen dat hij het kamp Zijner Majesteit ging opzoeken; maar toen Mylady, voor hij nog aan het woord was, hem meldde wat zij zich voornam te doen, herdacht hij Nels woorden, gaf hij na eenige aarzeling zijn plan op en sloeg hij Mylady voor de reis onder zijn geleide te aanvaarden.

»En Jane?» vroeg Mylady.

»De vermoënis zal haar harden,» klonk het ontwikkend.

»Of haar dooden.»

»Dat verhoede de Heere God! Zij is diep te beklagen, Mylady! In weelde opgevoed en nu bijna de armoede onder de oogen te moeten zien!» zeide Robert bewogen.

»Is u dit waarlijk ernst, Robert Conway?» vroeg Mylady bijna plechtig.

»Heilige ernst.»

»Ik dank u... ik maak er gebruik van,» zeide zij hem de hand reikend.

»Mylady, hebt gij dan ooit getwijfeld...?»

»Laat ons den tijd beter besteden dan met nutteloos redekavelen. Slechts dit eene: uw aanbod in deze omstandigheden komt mij onverwacht!»

Robert sloeg de oogen neêr; misschien zou hij, zonder die woorden van Nel, gehandeld hebben zooals Mylady verwacht had. Toen hij terugkeerde kende hij een oogenblik, zoo als hij er jaren niet had doorleefd. Hij was tevreden over zich zelve; zijne consciëntie prees hem, dat hij den moed had gehad zijn plicht te vervullen, maar herinnerde hem tevens Nel, dat eens zoo armelijk kind, dat hem ten tweeden male had gezegd wat hij behoorde te doen.

Minder tegenstand dan hij misschien verwacht had ontmoette hij van de zijde van Jane, die zich diep rampzalig voelde in Londen, en daarom tot elken prijs zich van daar verwijderden wilde. In Oxford aan het hof Zijner Majesteit dacht zij het verloren geluk te zullen hervinden; want zij had het immers vroeger in White-hall gekend? Zij zag echter de hoofdoorzaak harer ellende voorbij; het verlies, voor het minst de oogenblikkelijke onvruchtbaarheid van haar vermogen, dat, onder het beheer der Kroon verbleven, met al de andere domeinen door het Parlement, voor zoo ver zijn macht reikte, onder tijdelijk sequester was gesteld. De beperking, welke Robert in haar uitgaven had moeten stellen, had in hooge mate haren wrevel opgewekt, wat weder zeer nadeelig had ingewerkt op de gants niet opgeruimde stemming haars gemaals. Tooneelen van heftigen toorn waren dikwijls daarvan het gevolg, en eene koelheid en kilheid ontstond, welke beiden het leven ondragelijk maakten.

»Gij hebt mij alleen aangebeden om mijne schatten,» voerde zij hem telkens te gemoet.

»Wat ze nietig en klein is, nu de feesttooi haar ontvalt!» zuchtte of klaagde hij, soms tot wanhoop vervoerd. »Zij was het offer niet waard dat ik haar bracht, het offer mijner overtuiging! Mylady had wel gelijk.»

Jane had nooit veel om het fraaiste zelfs wat zij bezat gegeven; want wist zij niet dat zij altijd nog weêr iets nieuwers en fraaiers zich aanschaffen kon? Thands echter zag zij met grievend leedwezen de nietigste voorwerpen naar de marktplaats verdwijnen en begon zij zich er over te berispen, dat zij er vroeger niet meer hart voor had gehad. Robert zag dit te recht met genoegen en merkte het aan als een blijk, dat de kinderlijke zorgeloosheid zou kunnen plaats maken voor iets degelijks. Het was echter nog niet meer dan een mogelijkheid, want de onverwachte rampspoed dreigde het zwakke riet niet te buigen maar te knakken. Het getuigde juist niet van zijn huiselijk geluk dat hij, van Marlow terugkeerend, zich beklemmer gevoelde hoe meer hij zijn huis naderde en op den drempel zijner woning met een soort van smachtend verlangen op den afgelegden weg terugzag.

»Zijt ge gereed, dan reizen we morgen af,» voegde hij Jane toe na den flauwen welkomstgroet.

»Waarom nog niet van daag? Hoe eer ik dit huis verlaat des te liever.»

»Er zijn toch genoegelijke dagen in gesleten, Jane!»

»Zoo; ik herinner mij alleen de vervelende... In hoeveel tijd kunnen wij bij Zijne Majesteit zijn?»

»Binnen weinige dagen. Eerst brengen wij Mylady naar Rochford.»

»Wat hebben we met Mylady te maken? die brengt ons nog in doodsgevaar.»

»Gij kunt terugblijven; dan zal ik alleen Mylady heen geleiden en u daarna komen afhalen.»

»Dat zou u zeker genoegelijker zijn; misschien vergat ge wel het laatste. Gij waart vroeger niet zoo zeer op Mylady gesteld; maar dat heeft zeker een goede reden... Gij vindt er behagen in mij te plagen; alles wat mij onaangenaam is doet ge!»

»Jane, het moet geschieden zoo als ik u zeide; gij kunt echter hier blijven tot dat ik terugkom...»

»Neen, neen, neen!» riep zij in tranen uitbarstende. »Dat niet, dat nooit! Ik zal morgen klaar wezen; al was het alleen om u te hinderen wil ik meêgaan!»

»Om mij te hinderen? Wat bedoelt ge daarmee?»

»Zoodra wij binnen Oxford zijn laat ik u vrij te gaan waarheen ge wilt.»

»Kind!»... In plaats van mij het moede hoofd te helpen opbeuren, doet gij alles om het te doen neêrbuigen.»

Hij zocht de rust in Londens straten en kwam niet dan laat in den avond in zijn woning terug. Nauw was de zon aan de kim of hij was weder opgestaan en wekte Jane zijn voorbeeld te volgen wat zij zonder morren of tegenstreven deed. Alice was reeds voor geruimen tijd naar elders vertrokken zoodat Jane, dikwijls door haar echtgenoot geholpen, hare eigen kamenier moest zijn. Zij was beter geluimd dan hij na het onderhoud van den vorigen avond had kunnen vermoeden; zelfs was het of zij haar ongelijk erkende en alzoo eenige vergoeding geven wou. In haar eenvoudigst gewaad, een kleed, dat Alice zelfs wat te schamel voor zich zou hebben genoemd, trad zij naast Robert de poort uit, niets bezittende dan de weinige ponden welke het laatste gedeelte van haar huisraad had opgebracht en eenige juweelen, welke zij nog had willen en kunnen behouden. Na een half uur gewandeld te hebben kwamen zij aan eene hoeve, waar hen een paard wachtte. Naar oud gebruik moest Jane achter Robert op het eenvoudig rijked plaats nemen. Toen zij eindelijk te Marlow aankwamen vonden zij Mylady in de grootste spanning. De geheele kust was, zoo als de *Steward* haar was komen melden, tot aan Ipswich toe in de macht van het Parlement. Aan eene vlucht van deze zijde was alzoo niet te denken. Zij was dan ook van voornemen veranderd en zou trachten Bristol te bereiken; den *Steward* had zij naar Reading vooruit gezonden om het terrein te verkennen en berichten in te winnen. Na een paar uren in angstige

spanning te hebben doorgebracht zag men hem terugkeeren. Op zijn weg was hij François Gruau ontmoet, die hem als een vriend en bondgenoot had toegesproken. Had de man ook niet geleden onder de handen van de dienaren des Parlements en mocht hij alzoo diens vriendelijke en bemoedigende woorden niet vertrouwen? Bristol zou veilig bereikt kunnen worden, zoo luidden de tijdingen van Gruau, die de *Steward* zich haastte naar Marlow over te brengen. De zaken van Zijne Majesteit bleven in het Westen gunstig, zoodat Mylady, hoewel met het huis Stuart nog niet verzoend, maar dit een minder fel vijand achtend dan de zweepzieke partij, welke in het Parlement op dit oogenblik bovendreef, hoop had, zoodra ze Bristol bereikt had, in veiligheid te zijn.

Op het erf der eenvoudige hoeve werd met den meesten spoed de stoet geordend. Om in het dorp zelf niet te veel argwaan te wekken zou men zich verdeelen en op een half uur afstands bij koning Edwards boom, zooals een meer dan drie honderdjarige eik in het bosch werd genoemd, elkaâr inwachten. Mylady, die zich vroeger in manskewaad had gestoken, zag daarvan thands af, daar zij de opmerking gemaakt had, dat velen haar in die vormomming argwanend hadden aangegluurd; hare bewegingen waren zeker te vrouwelijk, hare leden en vormen te fijn. Toch was het noodig, dat de stoet niet beandwoordde aan het signalement dat er zeker van opgemaakt en aan de Sheriffs zou zijn toegezonden. Het best zou alzoo zijn, dat Nel zich verkleedde, wier houding en bewegingen zich altoos nog zeer goed eigenden aan het karakter van het sterker en Forscher geslacht. Zij maakte geenerlei tegenwerping en trok zich het grove wambuis en de wijde broek van een van 's pachters zonen aan, die zich niet konden weêrhouden van te schaterlachen, toen zij de vrolijke en wilde meid, die met hen in den afgeloopen winter even frank en vrij als zij de bosschen van Marlow had doorkruist, in het jongenspak gestoken en haar daarin toch met een zekeren schroom zagen bewegen.

„Pas op dat je de broek niet verliest; hij begint al te zakken,” zoo spotte, niettegenstaande 's vaders verbod, een dertienjarige knaap.

„Tommy!” zeide Mylady tot den pachter, en haar ernst maakte dadelijk aan de vrolijke stemming van het pachtersgezin een eind, breng dezen brief aan den Hertog van Northumberland op Petworthcastle, indien ge binnen zes dagen geen bericht van mijn behouden aankomst in Bristol ontvangen hebt. Neem dit,” vervolgde zij, hem eenige geldstukken in de hand drukkend, „'t is voor den spaarpot uwer kinderen,” en toen hij eerst aarzelde en vervolgens weigerde, klonk het hem gebiedend tegen: „Ik wil dat gij 't aanneemt.”

„Een bleeke jufvrouw! 't lijkt wel een sneeuwpop!” schertste het jonge volkje toen Jane te voorschijn trad. „Het paard van Mr. Edwards is makker, Lady!” zeide de pachter toen hij haar naar den viervoet, voor Robert bestemd, zag gaan. „Als Nel

bij u opklom, Sir! Die is voor geen klein geruchtjen vervaard.”

„Waarlijk, Jane, dat is een goede raad!” hernam Robert.

„Toch denk ik dien niet te volgen. Die deerne klotste nog rond op haar holsblokken, toen ik reeds vast in den zadel zat.”

„Ik klim bij den *Steward* op en rijd met hem vooruit. Tot straks, Mylady, tot straks bij koning Edwards boom!” riep Nel vrolijk en de schitterende oogen en het gezond blozend gelaat naar Mylady en het pachtersgezin gekeerd, welk laatste haar in koor toeriep: „Hou je goed, Nel! God zegen je, Miss Nel!” De eerste uitroep kwam van de lippen der kinderen, de andere van die der ouders. Nel was bemind in de nederige woning en zij had er zooveel genoegen gehad, dat zij de dagen daar doorgebracht de gelukkigste van haar leven kon noemen, waarom zij met een gevoel van weemoed bijna van de goede hartelijke huislieden scheide. Toch had zij dit oogenblik reden om den *Steward* aan te sporen maar spoedig weg te rijden. In den stoet achter haar waren er, die haar een langer verblijf onmogelijk maakten. „Zet hem maar goed in den draf, Mr. Edwards!” riep ze. „We moeten spoedig voort; ik zal me maar aan je vasthouden als het me te veel gaat schommelen; zoudt ge waarlijk denken dat Mylady veilig in Bristol zou kunnen komen? Ik heb meêlij met Lady Jane. Zouden we die nog levend binnen Bristol kunnen brengen?” Toen zij de laatste woorden had gezegd hield zij eensklaps met snappen op. Zij had er spijt van ze gesproken te hebben, want zij had er een spot in gelegd, die haar berouwde. Den gantschen weg over kon Mr. Edwards haar niet weêr tot spreken bewegen. Op de aangeduide plaats hielden ze stil en moesten ze lang wachten. Jane, die slechts pleziertochtjens kende in den molligen zadel van den goed getuigden en goed afgereden telganger, vond de schokken die zij onderging onverdragelijk en berispte Robert herhaalde malen over de weinige zorg, die hij voor haar gedragen had.

„Waarom hebt ge haar ook tot dezen tocht verplicht?” riep Mylady, die door de herhaalde klachten uit haar somber gepeins werd gewekt. „In de eerste hoeve die wij naderen zullen we u voor eenige dagen huisvesting bezorgen, Jane! Robert kan u later komen aanhalen of wel hij kan bij u blijven; waarlijk, ik heb geen ander geleide nodig, dan wat mij bij koning Edwards boom wacht.”

„Ik heb mij voorgenomen u naar Bristol te geleiden en ik wijk daar niet van af. Uw voorstel omtrent Jane vind ik echter goed.”

„Maar ik niet, en ik dien daarin toch gekend te worden... Ik wil Robert niet het verdriet aandoen hem alleen te laten reizen,” hernam zij scherp. Van dat oogenblik af werd geen enkele klacht meer uit haar mond gehoord. Het was misschien voor het eerst, maar zij beheerschte zich en toonde dat zij een wil had die meer was dan een luim.

Men had elkaar ontmoet en was in de omstreken van Reading aangekomen. Robert waagde zich in de stad en won uit voorzichtigheid berichten in. Dat zij ongunstig waren bewees de bleekheid zijns gelaats en de ernst, die er zich op teekende, toen hij keerde. Het leger van Cromwell had als het ware een *cordon* getrokken om Oxford, en de linkerflank bezette Marlborough. Het was alzoo waar wat François Gruau, dien zij niet had vertrouwd, aan den *Steward* had gezegd. Robert sprak van terug te keeren, maar Mylady sloeg dit bepaald af. Kon men te Bristol niet scheep gaan dan zou zij het wellicht kunnen in een andere kustplaats van het zuiden; men moest alzoo den weg inslaan in de richting van Portsmouth. Zij werd zonder verdere tegenspraak gehoorzaamd. Men volgde alsnu de aanwijzing van François en wendde met den meesten spoed links af naar de zijde van Basingstoke. De enkele voorbijgangers, die men naar de stelling van het Parlementsleger ondervroeg, schudden allen het hoofd of haalden de schouders op en haastten zich dan voort te gaan. Had men wel of had men in het geheel niet te vreezen? Men moest de enge paden, die door de bosschen liepen, verlaten en in de vlakke neêrdalen. Mylady, die aller gids was, wist het; want was zij niet in het Graafschap, in de streken bijna waar zij geboren was, waar zij hare jeugd had doorleefd?

»*Steward*, durft gij den weg gaan verkennen?» vroeg zij, op den eersten mullen zandweg gekomen, die aan weêrszijden door dichte sparrenbosschen werd bezoomd. »Nel, stijg gij af.»

»Laat mij medegaan! Vier oogen zien meer dan twee!»

Maar Mylady herhaalde haar bevel en Nel haastte zich om af te zitten, waarna de *Steward* in vollen draf vooruit reed. Als alles veilig was zou hij in de verte met de hand wuiven. De in de dienst der Carlises grijs geworden *Steward*, verdiende in geen deele het hitse oordeel, dat door de zwartgalligheid van Jean van Verviers weinige uren vroeger was gevelde. Het was niet in zijn brein opgekomen en ware het dat, het denkbeeld zou met afgrijzen zijn weggejaagd, om zijne meesteres te verraden en in de handen harer vijanden over te leveren. Hij vreesde voor haar dierbaar leven meer dan zij zelve het deed of voor het minst deed schijnen. Zijn scherpe oogblik drong door struik en struweel door, maar bespeurde niets dat hem verdacht kon voorkomen. Hij hield zijn paard in en liet het stapvoets voortgaan; hij was gereed om het afgesproken teken te geven, toen eenige rauwe kreten zijn oor troffen, kreten, Phil Whistle op weinige schreden afstands in zijn doodsangst ontlokt. Tevens meende hij het hinniken van paarden te vernemen. Deze kon hij echter niet zien, daar zij op bevel van den officier der buitenwacht na Phils aanhouden dieper in het bosch waren gebracht. Zonder zich te bedenken wilde hij keeren, maar verscheidene stemmen riepen hem toe stil te

houden en toen hij geenszins van voornemen bleek daaraan gevolg te geven viel er een schot en floot hem een kogel langs de ooren, steigerde zijn paard eenige malen waarna het eensklaps neêrviel. Het wakkere dier was doodelijk getroffen en kon zijn bereider niet meer dragen, die weldra door soldaten omringd was en genoodzaakt was zich op genade of ongenade over te geven.

In de verte had Mylady wel niet duidelijk kunnen waarnemen wat er voorviel, maar zij kon het toch gissen, toen ettelijke donkere gedaanten zich op het geel van den zandweg teekenden en weldra een wolk van stof zich verhief. Met onafgewenden blik bleef Mylady in het verschiep staren zonder eenige beweging te maken tot keeren. Nel wrong zich de handen, vroeg Robert of er niets aan te doen was en eindelijk Mylady of zij zich zou laten achterhalen door den vijand.

»Stijg op, Nel, bij Mylady!» riep Robert haar toe; maar in plaats dat Mylady haar daartoe mede uitnoodigde, steeg deze van haar paard en riep zij Robert en Jane toe: »Te voet is er nog kans van redding; onze paarden zijn te moê; en die onzer vervolgers schijnen frisch; volgt mij het bosch in!»

Een oogenblik later waren zij het kreupelbosch ingedrongen aan den kant, tegenovergesteld van welke zij gekomen waren. Mylady ging vooraan, door Nel op den voet en slechts met moeite door Robert en de doodsbleeke Jane gevolgd. In bochten en slingers ging de tocht langs de spichtige sparrentakken; elk voetpad werd vermeden, elke open plaats geschuwd. Als een gewonde hinde dook Mylady in den oceaan van groen, de harstige spitzen niet achtend, die haar het kleed hier en daar gescheurd, het gelaat bevlekt of zelfs gewond hadden. De schitterendste Godesse van Londens beschaving, de machtige, in wier schoot de twee grootste zonen van Engeland een deel van hunne macht hadden gestort, was thands verplicht tot een wedren op leven en dood! De eenige van het viertal, wie het nog betrekkelijk wel te moede was, omdat ze hare kracht gants geëvenredigd vond aan den last die er van gevergd werd, was Nel. Hoe gelukkig zij zich prees, van die vrouwelijke kleeren ontdaan te zijn en zich eens zonder eenige belemmering te kunnen voorttreppen. Zij sprong bijwijlen als een dartel hert over de jeugdige sparrenstekken heen en was Mylady soms vooruit en had dan moeite deze weder terug te vinden. Plotseling trof haar een flauwe gil in de nabijheid; het was Jane, die bewusteloos nederzeeg. Mylady, wie de zweetdruppels van het aangezicht gudsten, stampvoette van drift en zag de bezwijmde met vlammen blik aan.

»Nog een kwartier, Robert! slechts een kwartier! Zie, daar is de redding!» riep zij uit, den vinger uitstrekkend naar den toren, die zich over het bosch in het blaauwe verhief en van welks timde de kleuren woeien van Northumberland.

»Een oogenblik rust, Mylady, zal haar goed

doen!" hernam Robert Conway, „een oogenblik slechts!"

„Maar wij hebben geen oogenblik te verliezen. Hoor, slechts, men is ons op het spoor!"

Het was waar! Luide kreten werden in de verte gehoord en eindelijk het geschetter van een trompet, zeker het signaal, dat aan de verspreide vervolgers gegeven werd. De kreten werden bepaalder, het signaal klonk minder uit de verte; waarlijk er was geen tijd te verliezen.

„Ga gij met Mylady, Sir Robert! Ik blijf bij haar! Ik blijf hier wat er ook gebeure."

Robert schudde het hoofd ontkennend.

„Red u zelve met Mylady," klonk het kort, ja zelfs gebiedend.

„Nel, kunt ge haar helpen dragen? Eenige minuten slechts door dit bosch en dan komen wij op beter weg."

„Ik ben nog zoo frisch alsof ik pas opgestaan was!" antwoordde zij vrolijk.

Jane werd opgenomen: Robert sloeg den arm om haar midden, Nel droeg de beweginglooze voeten en zoo ging het voort, langzamer dan straks maar toch met betrekkelijke snelheid. Maar sneller ging de vijand. Reeds kon men in de klanken eenige woorden verstaan; er was geen twijfel meer aan; men had Myladies bedoeling geraden en vervolgde haar in de juiste richting, terwijl het aantal der vervolgers geen kans gaf om zich in het bosch tusschen het groen te verbergen. Daar daalde de grond en opende zich het bosch. Rijen van nauw omvaambare olmen strekten zich voor hen uit; de aanblik van een kristal helder meir vervulde hen met een smachtend verlangen; en aan de overzij lag een reusachtig kasteel, welks muren door de wateren van het meir werden bespoeld. Nel was verrukt en dacht verplaatst te zijn in de schepping van Spencer, die zij bij herhaling en nimmer tot verzadiging had gelezen en genoten... De last, dien zij torschte, werd haar licht als een veer; het zou haar zelfs niet bevreemd hebben indien zij eensklaps vleugels gekregen en had kunnen vliegen. Waar waren de ridders en de baanderheeren met hunne mannen van wapenen? Schitterde de zon niet in hunne stalen wapenrustingen, speelde de wind niet met den vederbos op hunne helmen? zoo was zij gereed te vragen in hare verrukking, en de werkelijkheid voldeed reeds ten deele aan hare verwachting. Een trompet schetterde van de tinne en de opgehaalde brug, die over het water lag, werd neêr gelaten.

Maar achter hen klonk het juichend: „Gevonden! Gevonden! Daar is ze, de Heidin! Schiet niet, levend moeten we haar vangen!" en een drietal soldaten holden de olmenlaan in met ontbloot rapier en hadden Robert bijna achterhaald, toen uit eenige der vele gleuven in den walmuur dikke rookwalmen zichtbaar en dadelijk daarop musket-schoten gehoord werden en de vervolgers kermend nederzonken.

Mylady was gered. Zij bevond zich in Petworth-castle.

XXXVI.

Hoe vermoeid Nel ook ware, zij had slechts bij tusschenpozen kunnen sluimeren in het reusachtig ledekant, dat op bevel van Mylady haar was aangewezen in een vertrek, grenzend aan de hal waar gene haar intrek genomen had. Reeds vroeg in den morgen was zij opgestaan en trad zij voor het diepe boogvenster, dat van dikke ijzeren staven was voorzien. Welk een aanblik! Over de ruime binnenplaats, begrensd door woningen en stallen, over den hoogen aarden wal aan de buitenzijde door een steenen muur gedekt, langs de hooge vierkante en gekanteelde torens heen, waarde haar oog, op den voorgrond over de breede gracht, een arm van het heldere meir dat zij gister waren langs gegaan, over de statige olmen, wier wortelen zich drenkten in het kristalhelder nat en wier kruinen zich baadden in het geelgoud van den morgenzonnestraal; en op den achtergrond, door eene opening van dat elders zoo dichte en donkere woud, langs de glooiing van met hout bewassen heuvelen, over weelderige landouwen, over pachthoeven bij pachthoeven, te midden waarvan een nederig kerkjen zijn torenspits als een vinger ten hoogen hief.

Waar was zij? Op dezelfde aarde, die ook den Tower droeg met al zijne beulsknechten? Waarlijk, hoe heerlijk de natuur ook daar buiten prijkte, binnen die hooge wallen geleek er veel op die voor immer in hare herinnering gevloekte plaats. Knechten met het musket op den schouder gingen heen en weer op de tinne der torens, op de aarden wallen en gluurden omzichtig over de steenen borstweering. Op de binnenpleinen was reeds leven en beweging, of was het misschien wel den gantschen nacht onrustig geweest. Een zwerm knechten bewoog zich daar in alle richtingen; deze voederden de paarden, hinnikend in de stallen, genen schuurden of scherpten wapenen of trokken een gevaarte voort, zoo als zij in het tuighuis van den Tower slechts eens had gezien, een ijzeren slang, uit wier wijden mond, zoo als men haar verteld had, groote ronde kogels, wel twintig maal zoo groot als die van een musket, gedreven konden worden. Daar schetterde een trompet; zij klonk zeker van den hoofdtoren, den toren, die zich nit het hoofdgebouw verhief waarin zij op dit oogenblik zich bevond. Wat die tonen te voorschijn hadden geroepen bleek haar weldra, daar tusschen het groen van de hoogste heuvelen glinsterende vonkelende stippen zichtbaar werden, die zij erkende helmen te zijn in wier metaal de zonnestraal zich spiegelde. Ginder legerde de vijand die Mylady vervolgde. Om welke reden toch? Had deze eene misdaad begaan? onmogelijk; zij zou er op willen zweeren dat Mylady daartoe niet in staat was! Zij, die haar

vervolgden, waren veeleer boosdoeners, handlangers misschien van dien Jean van Verviers, wiens beeld zij evenmin als dat van Phil Whistle vergeten kon.

Maar waar bevond zij zich toch? Dit reusachtig groote kasteel, dat als door den tooverstaf eener fee den vorigen avond uit dit donkere bosch was opgerezen, had zoo herbergzaam zijne poorten voor Mylady geopend; de bewoners hadden haar en haar gevolg reeds van verre beschermd en van dicht bij met alle teekenen van eerbied en ontzach ontvangen. Een man, in zwart fluweel gekleed en met een zilveren keten aan den hals, de barret in de hand, had haar in de poort opgewacht en was haar diep buigend voorgegaan naar een zaal, zoo groot dat ze er de uiteinden niet van had kunnen bespeuren, hoewel er meer dan tien dikke kaarsen op de lange eikenhouten tafel in het midden aangestoken waren. Dezelfde man had toen post gevat achter den hoogen stoel, waarop Mylady had plaats genomen en haar de gerechten voorgediend, waaruit het stevig avondmaal had bestaan aan 't welk zij het minst van allen eer had bewezen. En Mylady had niets meer gedaan dan zich dat alles te laten welgevallen, dan dat te beschouwen als haar rechtens toekomend, ja was zelfs ongemeen stug en hoogmoedig geweest. Zonder een woord jegens haar of iemand der omringenden te spreken was zij opgestaan en, na eenige woorden met dien in het zwart gekleeden heer gesproken te hebben, verdwenen, haar alleen latende met Sir Robert, die evenmin een woord had gesproken, maar somber voor zich was blijven zien. Zij had hem eens en toen slechts van ter zijde aangezien, maar wat lag er een treurigheid op zijn gelaat.... De goede vriend, de lieve vriend.....! Maar hij dien uitroep, half luid haar ontsnapt, bedekte zij zich eensklaps het gloeiend gelaat en bleef zij ettelijke oogenblikken als versteend staan. »Ik had hem zoo graag niet terug willen zien en toch... toch...!» Zij voldeinde den volzin niet, en bleef een poos uitstaren naar buiten, zonder dat zij zich bewust was iets te zien of te hooren. Zij dacht slechts aan den blik van zijn oog, aan den toon zijner stem, toen hij haar een goede nachtrust toewenschte, op het oogenblik dat een der bedienden van den zwarten heer haar had uitgenoodigd hem te volgen. Wat blikte dat oog vriendelijk, wat klonk die stem zacht! — Zij wilde niet meer aan hem denken; maar kon dat beeld niet verwijderen, want het was of het haar toelachte van uit het groen der olmen en sparren, of het haar toeknikte van uit het zachte blauw der hemelbogen. Zij keerde zich om en vestte het oog op de sombere met donker hout beschoten wanden haars vertreks, op den wijden schoorsteen, in wier steenen mantel een wapen met een kroon gedekt stond uitgebeiteld, op de hooggerugde stoelen met vaal groen laken bekleed. De stof lag dik op tafel en stoelen, op het eikenhout kastjen, dat tegenover den schoorsteenmantel stond, als op de plank in de wijde groote bedsteê waarin zij gerust had. Het scheen haar toe, dat de dampkring

als bezwangerd was van stofdeelen, alsof een vunzige lucht haar tegenwoei. Zij kreeg een onweêrstaانبaren lust om versche lucht in te ademen, onderzocht of de deur open was en trad, toen dit het geval bleek te zijn, den koelen breeden overwelfden gang in, met onhoorbaren tred en ingehouden adem de deur van het vertrek voorbij, waarin, naar zij vermoedde, Mylady sliep. Een groote vleugeldeur lag weldra aan haar rechterhand; zij beproefde die te openen en bevond zich in de groote zaal, waarin zij gister avond was ontvangen. Wat prachtige hal! Zes hoog geboogde vensters, waarvan de glazen met wapens en blazoenen prijkten, diep in de dikke muren liggende, lieten van weerszijden een veelkleurig licht door. Op den achtergrond, tegenover de breede slagdeur, verrees eene verhevenheid, op welke twee leunstoelen stonden, prijkend met hetzelfde wapen als zij op den schoorsteenmantel had ontwaard. Het eikenhout der wanden en de bogen van het gewelf waren rijk uitgesneden, terwijl in de vakken, door het donker hout der wanden als omlijst, groote schilderijen hingen, alle levengroote portretten van prachtig gekleede Lords en Ladies. Nel dacht zulk een statige pracht alleen in den Tower te hebben gezien, toen ze eens een steelsgewijzen blik had geworpen in de vertrekken, vroeger door de koningen van Engeland bewoond.

Op gindsche verhevenheid lag een kleurrijk tapijt, maar overal elders was de vloer van goed gewreven eikenhout.

Tot de vorm der lange massieve tafel, en der eenvoudige stoelen droeg er toe bij, om het geheel het karakter van degelijke maar sombere deftigheid en hoogheid bij te zetten. Een ongewoon gevoel aan ontzach beving haar in die ruimte, tegenover die zwijgende gestalten, haar uit de donkere lijsten zoo strak en streng aanstarend. Zij haastte zich daarom even zacht terug te keeren als zij binnen getreden was, stapte de gaanderij weder door en vond, een eind weegs voortgegaan, nogmaals een deur welke naar een voorportaal leidde, dat zij doorging en dat haar weldra naar een steenen trap bracht, langs welken zij het binnenhof bereikte. Voor de aldaar bezige knechten was zij een vreemde verschijning. Allen staarden haar aan en zeer weinigen namen de muts af of sloegen de hand aan den ijzeren pot op het hoofd. Zij repte zich voort den wal op en gluurde over de borstwering. Hoe frisch geurde de morgenlucht, hoe vrolijk straalde de zon, hoe speelziek dartelden de vogelkens, hoe lustig klonk hun trillend of tijpend gezang! »Voorzichtig, Miss, voorzichtig! niet het hoofd er boven uitgestoken! Ze loeren daar ginder in het bosch!» riep dezelfde zwarte man van den vorigen avond, terwijl hij even de hand bracht aan de barret. Zij scheen die woorden maar weinig te achten en zweefde voort en had er behagen in naar beneden te staren, links naar het binnenhof waar het gewoel en gejoel van bezige knechten toenam, rechts naar de stille

gracht waar soms een diepe kring op de oppervlakte bewees, dat een der vratige waterbewoners jacht maakte op een zwakkeren. Een nieuw tafereel ontrolde zich daar voor haar oog! Dikke olmen versperden het uitzicht aan gene zijde der gracht; maar de tuin van deze zijde vergoedde ruimschoots die beperking, zoo zij al een onwelkome ware; een tuin met uitgezochte bloemen, zoo als zij er nog nooit een had gezien, op welke men het gezicht had uit een gants ander deel van het kasteel als waar zij gehuisvest was. Een gants ander deel in menigerlei opzicht! De sombere deftigheid had hier plaats gemaakt voor luchtige bevalligheid. De boogvensters, die ginder zulke kleine in lood gekaste ruiten toonden, kenmerkten zich hier door veel grooter glazen van veel beter hoedanigheid; de muren, die ginder brokkelden en hier en daar met mosch waren begroeid, toonden zich hier vernieuwd en tot aan de eerste verdieping met hardsteen belegd. En daar binnen zou het ook wel minder stroef en koud er uitzien, dacht Nel, en zij deed moeite om te zien wat er voor de vensters hing, toen zij schrikte van een stem in hare nabijheid, die haar met een zweem van wrevel toeriep: »Gij moogt u daar niet wagen, Miss! ik heb reden te gelooven dat de vijand daar het sterkst is. Ik verzoek u naar beneden te komen.»

Het was weder de zwarte man, die haar wel als op de hielen scheen te volgen.

»Ik ben niet bang, Sir!» riep zij luchtig; waarna zij zich gereed maakte haar wandeling voort te zetten.

»Maar Zijne Genade bewoont die zijde...»

»Welnu, ik hoop Zijne Genade niet te hinderen. Maar,» en zij keerde zich om en ging een eind weegs op den wal terug tot waar de zwarte man beneden stond, »zeg mij eens Sir! aan wien behoort dit kasteel?»

»Aan zijne Genade, den Hertog van Northumberland.»

»Den broeder van Mylady? En hij woont ginder?» Op het bevestigend antwoord keerde zij zich eensklaps angstig af en liep behoedzaam den kant op langs welken zij gekomen was. »Dien hoop ik hier niet te zien. Daar buiten zoo heerlijk en daar binnen zoo treurig! Die arme zinnelooze man!» prevelde zij langzaam hare wandeling vervolgende. Een welbekende stem trok hare mijmering af. Het was een kreet van angst. »Om Gods wil, buk het hoofd!» en nauw had zij onwillekeurig aan dat bevel voldaan of een kogel floot over haar hoofd heen: Met ontsteld gelaat was Robert haar op zijde. Deze was weinig tijds na Nel beneden gekomen, maar had zich minder om de schoonheid der natuur en de frischheid van den morgenstond bekommerd dan om het tuighuis en de wapening der bewoners.

Hij had buskruit in overvloed gevonden, de musketten en hellebards in volkomen orde, de wallen in goeden staat van tegenweer, de bezetting talrijk. Mylady had maanden geleden, het was nog bij

het leven van Pym, het kasteel harer vaderen tegen een mogelijken aanval verzekerd, hoewel toen nog niet wetend tegen wien zij zich voorzag, het Parlement of Karel Stuart; maar naar alle waarschijnlijkheid tegen den laatsten.

Robert wist nog niet wat van den toestand te denken. Hij hoopte nog, dat het een voorbijtrekkende bende op haar weg naar Cromwells hoofdkwartier mocht zijn, die hen gister vervolgd had en hij alzoo weldra zijne reize mocht kunnen vervolgen. Hoopte hij dat laatste werkelijk? Zijn verlangen, om uit zijn dubbelzinnigen toestand te geraken, was altoos groot geweest; zijn gekwetst gevoel van eer meende hij te doen genezen door voor den zwakkere te gaan strijden, maar naar waarheid was zijne begeerte om Zijner Majesteits kamp te bereiken nooit vurig geweest en zij was het in de laatste dagen minder dan ooit geworden. Waarom? Hij wist het niet of wou zich zelven niet bekennen dat hij het wist. Misschien was de ongesteldheid van Lady Jane van dit verminderd verlangen naar het slagveld wel de oorzaak; misschien was er ook nog eene andere. Hij was op den wal geklommen, om den musketier, die er de wacht hield, te ondervragen naar hetgeen er den afgelopen nacht was voorgevallen. Daar zag hij een met ijzer bekleed hoofd uit het groen opduiken, den loop van een musket opheffen, een vuursteen ketsen; zag hij, het hoofd snel omwendend, Nel geheel onkundig van het dreigend gevaar, eenige schreden van zich af heen en weêr wandelen. Van daar den uitroep, die haar zoo schril in de ooren suisde, maar tevens het leven redde. Een oogenblik later was hij bij haar en had hij haar hand gevat. »Zijt ge niet geschrokken, beste?» Dat woord was hem ontsnapt voor hij het wist.

»Ik dank u voor de waarschuwing... zonder u zou ik zeker getroffen zijn... Heb dank, Sir Robert!»

Hij vervenschte het oogenblik, dat hij haar op zulk een ruwe wijze geleerd had hem den titel van Sir te geven. »Geen dank! geen dank! Maar gij zijt erg geschrokken?»

»Toch niet!» riep zij lachend, maar tevens zich afwendend en voornemens zich te verwijderen. Hij hield haar terug.

»Gij bedankt mij voor zulk een dienst, een dienst die een eerlijke vijand zelfs ieder bewijzen zou? Gij bedankt mij daarvoor, wien gij meer dan het leven reddet, gij, die mij den weg leerdet inslaan, welke de rechte was, die mij nog gister het bewonderen mogelijk maakte, terwijl ik het voor altoos verleerd dacht.»

»En ik deed dat alles, Sir? Ik? Ik moet het gelooven omdat ge 't zegt maar zelve weet ik er niets van... Hoe heeft Lady Jane geslapen, Sir Robert?» De laatste vraag kostte haar ontzettelijke moeite, maar zij achtte dit het eenig middel om een wending aan het onderhoud te geven. Misschien zou zij het echter niet hebben gedaan, indien zij er den invloed op Robert van had kunnen voorzien. Een vluchtig rood vloog hem over

de wang; een trek van minachting plooid zich om zijne lippen. »Wel,” mompelde hij, »rust zal haar goed doen... Gij danktet mij,” zoo begon hij weder, »mij die u zoo gruwelijk miskende... Wat waren mijne oogen met schellen bedekt, dat ik u niet eer wist te schatten naar uwe waarde...”

»Stil, stil, niet verder!” suisde het aan zijn oor en haar hand beroerde zijn schouder. »Ik voel dat ik veranderd ben maar daarvoor dank ik ú in de eerste plaats. Vaarwel! volg mij niet!” riep zij hem toe, heensnellend, den wal af, het binnenhof over en het hoofdgebouw van het kasteel in.

Beider onderhoud had niet onbespeurd plaats gehad! Voor ettelijke minuten reeds was voor een der boogvensters, het uitzicht gevende over het binnenhof naar de hoofdpoot, Mylady verschenen. Zeker waren hare gewaarwordingen pijnlijk, want haar oogblik was somber, haar gelaat strak en streng. Zij wilde de bange gedachten, die haar kwelden, verjagen; zij wilde zich aan een voorwerp hechten, dat aan den loop harer volgende denkbeelden eene wending zou geven; zij staarde voor zich heen en bespeurde Robert Conway en het kind, dat zij te harent had laten opgroeien. Beider aanblik gaf haar eene oogenblikkelijke afleiding en meer verlangde zij ook niet, tot meer achtte zij zich ook niet in staat. Zij meende te begrijpen wat daar voorviel; maar haalde met een zweem van verachting den schouder op bij den blik op den jongen man. Er was een te scherpe tegenstelling tusschen het kinderspel, dat volgens haar daar gespeeld werd, en de gewichtige omstandigheden, die haar leven beheerschten, om er lang eenige aandacht aan te schenken.

Maar wat voor haar een nietig spel scheen was voor de andere, die in het belendend vertrek zich ophield van een geheel andere beteekenis. De arme hulpeloze Jane! Zij, die gewoon was op hare wenken bediend te worden, wier geheime wenschen geraden, wier nog niet ontstane begeerten zelfs gegist werden, bevond zich alleen, gevoed en geherbergd door de genade eens anderen. Boven hare krachten was zij den vorigen dag beproefd geworden, maar zij had dit, zoo lang zij het vermocht, ontveinsd, om dat kind niet de zegepraal te gunnen. Had zij Robert niet telkens verrast, met het oog, waarin bewondering lag, op Nel geslagen? Maar eindelijk had zij wel moeten zwichten en toen was zij, zoo als ze vernomen had, dank zij den moed van die gehate deerne, gevoerd tot binnen de poorten van dit uilenest. Der vroegere vagebonde had zij het te danken, dat zij zich niet in de handen der woedende en verscheurende Puriteinen bevond. Een goed deel harer vroegere rijkdommen had zij wel willen afstaan, om die ongevraagde dienst vergolden te weten! De deerne, op wie zij zoo met verachting had neêrgezien, met wie zij had gespeeld als met al de poppen, welke haar vroeger omgaven, was eene persoonlijkheid geworden, die haar zonder eenig woord te spreken,

hare meerderheid verweet. Schoon was die vroegere vagebonde niet, in het geheel niet; maar leelijk kon zij toch ook niet zijn, al had Jane het ook tegen iedereen willen beweren. Hoe zij haar haatte! Zij had alles verloren, het laatste, het kostbaarste, de liefde haars echtgenoots door haar. Want haar blik was scherp; er had niet behoeven gesproken te worden om haar te doen begrijpen; Robert beminde Nel zoo als hij haar nooit had bemind; hij beminde dat kind, niettegenstaande zij arm en slechts een vondeling was. Bittere tranen besproeiend hare wangen; de angel der jaloezij stak haar in het hart; op het rustbed kon zij niet langer blijven; een andere lucht moest zij inademen dan die van dat benauwd vertrek! Zij opende een der vensters maar bleef eensklaps als verstomd staan. Ginder bleek de waarheid van al hare donkere vermoedens, en de hand, krampachtig aan een der stijlen geklemd, zeeg zij met een kreet, haar door de felste boezemsmart ontlokt, ineen. Zij hoorde het schallen niet der krijgstrompet van de hoofdpoot en het antwoord daarop gegeven van de tinne des torens; zij hoorde niet het gedreun van haastige voetstappen over de pleinen en in de gangen, het knarsen der poortdeuren; zij merkte niets van het binnentreden van twee mannen, de een in een lederen kolder, de ander in burgergewaad, den breed geranden hoed diep in de oogen gedrukt! Zij bleef met het gelaat op de tedere handen geleund liggen, krachteloos gebogen onder den last van haar wee.

De vijand bleek de omstreken nog niet verlaten te hebben. Zouden de gewapenden, die nu en dan zich in het woud vertoonden, behooren tot een bende welke een ernstiger voornemen had dan een eenvoudigen strooptocht? Het zoude weldra blijken. Mylady werd aangezegd, dat twee boden in den naam van Kolonel Hewson verlangden binnen gelaten te worden en daarbij staat maakten op onschendbaarheid. Het laatste werd hun verzekerd, het eerste hun toegestaan. Mylady liet Robert en den *Steward* van Petworth-castle in allerijl ontbieden en begaf zich naar de groote hal harer vaders, waar zij zich onder den troonhemel op de verhevenheid aan het einde der zaal nederzette. Een karig gevolg voor een dochter Northumberlands maakten die beide mannen uit, aan weêrszijden van haar hoogen stoel geplaatst. Niettemin klonk het bevel om de beide boden binnen te voeren, zoo hoog en gebiedend als een Percy in de dagen van den hoogsten bloei zou hebben kunnen doen hooren. Geblinddoekt waren de beide vreemdelingen de wallen langs en het plein over gevoerd, en niet voor op den drempel der hal werd hun het gezicht hergeven.

»Wat is uw last?” vroeg Mylady, wier oogenschijnlijke kalmte echter niet weinig in gevaar gebracht dreigde te worden door de ontroering, waarvan Robert Conway deed blijken, en de woorden die hij haar toefluisterde: »De een is Jean van Verviers, Mylady!” Er ging een trilling door haar

leden! De onzichtbare vijand was eindelijk vleesch geworden en stond tegenover haar. Zij wilde dat gelaat ondervragen, maar het school als weg onder den rand van den hoed en in den grooten zwarten baard.

»Ons dunkt dat Percy recht heeft op de achting, welke gij den minsten uwer niet ontzeggen zoudt,» zeide Mylady de wenkbrauwen fronsend. »Hier is nog niemand verschenen dan met ontbloot hoofd.»

»Wij achten te staan op eigen grondgebied,» klonk het ruwe antwoord.

»Het is nóg niet het uwe, meester! en met Gods hulp zal het dit ook niet worden.»

»Bovendien hebben wij eene gelofte gedaan ons hoofd niet te ontblooten voor eene Kanaäniet.»

»Laat uw medgezel spreken. Het blijkt dat gij u in geen anderen kring kunt denken dan in dien van het kamp. Dek u, Sir Robert! dek u, Mr. Steward!»

»Ik zal het woord tot u voeren en mijn broeder zal hooren, dus luidt de last ons gegeven. In den naam van Kolonel Hewson vorder ik dit broeinest van ongerechtigheid op; alles wat het bevat geve zich over op genade en ongenade, onvoorwaardelijk! Ik geef u vijf minuten bedenktijd. Broeder, laat ons dien tijd bedaard afwachten op gindsche rustplaats. Op genade en ongenade, onvoorwaardelijk of wij loopen storm en geven geen kwartier!»

»Wij behoeven geen bedenktijd; ware het ook maar alleen om te voorkomen dat deze zetels ontheilgd worden, zullen wij ons antwoord geen enkel oogenblik verschuiven. Met Gods hulp hopen wij de woning onzer voorzaten tegen iederen roover te verdedigen.»

»God is een God van gerechtigheid, waarom het u beter ware Zijn heiligen naam niet aan te roepen. Izébel zat op een verhevenheid hooger dan de uwe en zij werd op bevel Jéhu's naar beneden geworpen.»

»Gij kunt gaan!» zeide Mylady met majesteit.

Jean van Verviers scheen zijn bondgenoot eenige woorden te hebben ingefluisterd wat ten gevolge had, dat deze, niettegenstaande het bevel om te vertrekken, staan bleef.

»Wij hebben met den heer van dit kasteel te spreken en van hem alleen een besluit te wachten. Gij zijt buiten de wet verklaard en behoort ons naar de wet onzes Heeren Gods reeds toe. Wij willen spreken met Algernon Percy.»

»Uit naam Zijner Genade den Hertog van Northumberland spraken wij,» hernam Mylady, wie het bloed begon te bruischen bij deze opeenstapeling van beleedigingen. »Wij zouden u aanraden ons geduld niet langer op de proef te stellen. Wij kennen de rechten van den parlementair, maar ook diens plichten; van genen maakt ge ruimschoots gebruik, zonder dezen in eenig deel na te komen... Een woord, en op de torentinne, naast de banier der Percies die gij beleedigd, doe ik ten aanschouwe der uwen haar beleedigers boeten!» Zij stond van haar zetel op en hield de vlamme oogen gevest

op de geheimzinnige gedaante van Jean van Verviers. Deze zag bij de hoofddeur der hal de hellebards der bezetting flikkeren en, half weggescholen achter den rug van een der leunstoelen bij een der boogramen geplaatst, Nel met gloeiende wang en glinsterend oog en zwoegenden boezem Lucy Percy aanstaren.

»Wie zijt gij eigenlijk, Jean van Verviers?» vroeg Mylady luide.

»Om Gods wil, Mylady! dreig dien man niet, indien ge niet weet hem te kunnen verslaan,» fluisterde Robert.

»Uw naam, Sir...?»

»Ge zult dien vernemen, voor u altijd nog te vroeg!» klonk het, maar op een toon, dien Robert niet herkende.

»Neemt hem den hoed van het hoofd!» Eenige der gewapende knechten traden nader, gereed om Myladies bevel uit te voeren. Maar de andere bode ging hen te gemoet en voerde hun toe: »Gij zult weldra genade hebben te roepen voor het zwaard onzes Gideons, den gerechten... Maar die bede zal te vergeefs zijn, indien ge met uwe onreine handen dezen rechtvaardige beroert. Wee u, knechten der Kanaänitische! wee u, indien ge één stap waagt te naderen... Beveel dat zij terug treden of hun bloed komt eenmaal over u!» riep hij, zich tot Mylady keerend.

»Het mag niet gezegd worden dat wij, om eene beleediging ons aangedaan te straffen, een schaduw van gevaar brachten over onze getrouwen... Leidt hen weg!»

»Uw antwoord en wij gaan nu de tijd van beraad voor altoos voorbij is!»

»Gij hebt het ontvangen. Sir Robert Conway heeft echter nog te spreken; hij behoort niet tot ons geslacht en is dus vrij met u een beding aan te gaan...»

»Gij hebt ook voor mij gesproken, Mylady! Ik verbind voor het oog van den Heere mijn lot aan het uwe!» zeide hij, terwijl bij hij deze woorden, met kracht gesproken, het oog hield gevest naar het boogvenster waar Nel stond.

»Robert Conway, de afvallige is verdoemelijker dan de ongeloovige... Iedere schuld kan worden geboet, behalve die tegen den Heiligen Geest!» hervatte de bode.

Er was een oogenblik van aarzeling; een oogenblik slechts. Hij bleef der partij der zwaksten toegedaan met opoffering van eigen behoud. Het was of hij ginder een juichtoon vernam, toen hij zijn besluit had medegedeeld.

»Gaen wij, broeder! en schudden wij het stof van ons kleed. Dit huis van ongerechtigheid is gedoemd te vergaan en te verdwijnen van voor het aangezicht des Heeren!»

Jean van Verviers volgde hem, maar week bij den uitgang even terzijde. »Vraag die vrouw in welk vertrek uwe moeder woonde. Zoek uw vader op, kind!» fluisterde hij Nel toe, waarna hij den ander achterhaalde; buiten de poort gekomen, riep

hij dezen bijna vrolijk toe: »Het gantsche addergebroedsel is daar bijeen. Thands hebben we zekerheid... en misschien wel een bondgenoot ook daarbinnen!»

Er was een oogenblik van plechtige stilte in de hal toen de beide rondkoppen verdwenen waren. »Laat de klok luiden," zoo had het bevel tot den *Steward* geklonken en weldra dreunden de zware tonen somber door de lucht. Al de aanhoorigen van het huis Percy in het portaal bijeen, met uitzondering slechts van eenige, die op wacht stonden, traden de hal binnen, gehoor gevend aan het opontbod. Het was een aanzienlijke schare, goed gewapend en toegerust tot den strijd

»Mannen van Percy, wilt ge voor den vijand buigen, die ons als een roover bespringt? Ieder uwer is vrij te gaan. Wie het wil, trede voor!"

Niemand verliet zijne plaats.

»Hebt ge goed overwogen wat u wacht?"

»Wij hebben 't! Houw en trouw aan de Percies!" riepen allen en Robert Conways stem werd onder de voorsten gehoord.

»Welnu dan, hoort de bevelen van Zijne Genade! Een ieder op den post hem aangewezen! en met de hulp van onzen God en uwen arm zullen wij de rondkoppen doen deinzen. Zijne Genade benoemt Sir Robert Conway tot zijn luitenant. Hem hebt gij alzoo te gehoorzamen."

Ieder ging. Slechts Mylady bleef achter met Nel, die altijd met het hoofd op den rug van den hoo-gen stoel bleef geleund, in een staat van opgewektheid als zij nog nooit had gekend. Zij zou voor Mylady zijn neêrgeknield als die stem van den raadselachtigen man niet nog in haar oor weergalmd.

»Hebt gij mij iets te zeggen, kind?" vroeg Mylady haar, waarop een haastig ontkennend hoofdschudden volgde. Het gelaat van Mylady betrok; een tweede vraag beefde haar op de lippen, maar haar fierheid liet haar niet toe die te uiten; dat kind behoorde, zonder dat zij er op aandrang, haar te zeggen wat die vreemde man gefluisterd had. Nel begreep het ook alzoo, toen zij de hal op bevel van Mylady, die alleen wilde zijn, had verlaten; zij berispte zich over hare snoodheid maar... die woorden van Jean van Verviers trilden haar in het oor en zijne mededeelingen, haar voor maanden gedaan en door haar niet geacht, ja schier vergeten, traden haar in volle klaarheid voor den geest. Zij zou niet langer zwijgen! Zij zou Mylady alles openbaren. Neen, die booze man, zou dat heiligenbeeld niet kunnen verminken, zou geene klove kunnen graven tusschen Mylady en haar! Die booze, booze man, die door den argwaan een oogenblik in haar hart op te wekken, haar reeds zulk een onbeschrijfelijk wee had doen lijden! Zij keerde haastig op hare schreden terug; geen sekonde mocht er liggen tusschen het besluit en de uitvoering. Maar waar was Mylady gebleven? Toen zij de hal weer betrad, had zij zich verbeeld een der geharnaste krijgers in de stalen lijsten te zien bewegen, maar zij

hield het natuurlijk voor een zinsbedrog. Waar was echter Mylady? Was zij de hooge deuren aan weërszijden van de verhevenheid op den achtergrond der hal ingegaan? Maar die deuren vond zij gesloten en wel aan haar zijds. Waar was Mylady dan gebleven? Wat zij als zinsbedrog verworpen had vorderde thands haar ernstige aandacht. Had zij in den Tower ook geen verborgen ingangen gezien en was dit kasteel niet even geheimzinnig als die vreeselijke vesting? Zou Jean van Verviers dan toch gelijk hebben? Met eene huivering stond zij tegenover de afbeelding van den geharnasten ridder op het eikenhout paneel geschilderd. Zij had in Carlisle-house door de bedienden dikwerf hooren vertellen van vreeselijke geheimenissen in de landkasteelen der grooten, van geheime vertrekken, waar in vroeger eeuwen de vijanden van den burchtheer werden dood gemarteld of wel levend begraven, waar in later tijden de katholieke priesters in het verborgen werden gehuisvest en de misse werd bediend, terwijl de burchtheer en zijn geslacht openlijk belijdenis deed van andere gevoelens en trouwe aanhangers schenen der Bisschopskerk. Zij stond wellicht voorzulk een geheimen toegang en als dat zoo ware, dan zou zij haar misschien leiden tot... Heilige God! had zij dien Jean van Verviers maar nimmer ontmoet! Welke vreeselijke vermoedens rezen er bij haar op! Zij strekte de hand uit naar het beschot; zij bestastte het aan alle zijden; zij bracht haar oog dicht bij het paneel en beschouwde naauwkeurig alle deelen.... Daar donderde een schot van de wallen in de nabijheid; de in lood gekaste ruiten dreunden, de stoelen om den wand trilden, de wand zelfs, ten minste dat gedeelte waar zij voor stond, danste even. Er was geen twijfel aan, dit paneel was los en kon verschoven worden en werkelijk, het verschoof ook toen zij, na iedere plek betast te hebben, ook den robijn aanraakte, dien de schilder den krijgsman aan een der vingers had geschonken. Het paneel schoot omlaag; er bevond zich een trap, leidende tot een gang, die tusschen het houten beschot der hal en den buitenmuur boven de boogvensters voortliep en eindigde bij een anderen, die weder naar beneden voerde tot een gaanderij, waarop eenige met ijzer beslagen deuren uitliepen. Het bloed scheen haar te stollen toen zij in de verte Myladies stem vernam; tot wie sprak zij? Werd dit gedeelte van het kasteel dan bewoond door een gevangene? En wie zou dat kunnen zijn? Weder dreunde het geschut van de wallen en het geluid kwam hier als een doffen slag tot haar. Zij was dus aan een andere zijde van het kasteel, als waar het gevecht plaats had. Myladies stem werd luider, nam een dreigenden toon aan. Zij waagde nog niet dat vertrek binnen te treden, maar een onbedwingbare nieuwsgierigheid dwong haar de naastbij gelegen deur te openen. De hengsels en de grendel knarsten bij de poging. Zij betrad een eng vertrek, dat door een klein venster een niet meer dan flauw licht ontving. Een wolk

van stof dwarrelde bij haar eersten voetstap op; zij stiet tegen een bidstoel tegenover een klein outer geplaatst, waarop een krusifiks stond en twee kandelaars, nog van een half afgebranden waskaars voorzien. Had hier een priester gewoond? Woonde hij er nog misschien? Wellicht zou die lichtstraal door de kleine openstaande deur naast het altaar haar eenig andwoord geven. Met bonzend hart sloop zij voort en duwde die deur open en was een oogenblik verblind door het licht, dat in haar oogen straalde. Zij herkende de vensters met de groote ruiten die zij van morgen had gezien, toen de *Steward* van het kasteel haar zoo dringend had terug gewezen. Een dik smyrnaasch tapijt lag op den vloer. Het had eens misschien prachtig en kostbaar geheten, maar thands scheen het vergaan onder de laag stof, die het overal bedekte. Neen, toch niet overal! Er was een plek waar geen stof lag; het was voor een gordijn, dat aan den muur hing en eene schilderij bedekte, de beeltenis eener vrouw... zij trilde; de kniën knikten; de tranen sprongen haar uit de oogen; zij strekte de armen uit...! Zij wist niet wat zij deed, wat zij wilde, wat zij dacht, maar zij bleef de beeltenis aanstaren, die vrouw met het ravenzwarte hair en de groote donkere oogen, met dien schalken lieven glimlach op de lippen! en het was haar eensklaps of zij heel klein was geworden, heel klein, en zij eene zachte hand haar het voorhoofd voelde stroken en een warme kus op haar lippen voelde drukken... »Dwaze! dwaze!» lispelde zij, met beide handen haar hoofd vasthoudend en toen zich omkeerende naar den spiegel, die er achter haar hing. Zij wischte dien schoon en wierp er een blik in; — er was gelijkenis, naar het haar toescheen. Die blik was de hare, die glimlach evenzeer! Zij knielde voor de beeltenis neêr en stak de armen er naar uit, terwijl de tranen hare wangen besproeiden. Zij waagde te stameren: »moeder, moeder!» Maar het was of daar eensklaps die booze man, Jean van Verviers, uit den vloer oprees en haar toefluisterde met een holle stem: »Mylady heeft haar vermoord, uwe moeder vermoord!» Met een kreet van afgrijzen rende zij weg, de kapel door, het vertrek langs waar Myladies stem straks nog had geklonken en haalde zij voor het eerst weder ruimer adem, toen zij in de groote hal was teruggekeerd. Daar werd het haar eerst merkbaar welke geduchte strijd er buiten plaats had. Niet alleen dat de musketten van ver en van nabij knalden, dat er nu en dan een vensteruit in schervenspatte door een matten kogel getroffen, maar uit het boograam, waarvoor zij zich bevond, zag zij bloedvlek bij bloedvlek op het plein, zag zij menig knecht neêrzijsen met een klacht of een doffen kreet op de lippen. Met geweld werd zij de denkbeeldige wereld, waarin zij ettelijke oogenblikken verkeerd had, uitgedreven en midden in de werkelijkheid geplaatst; hare zwakheid week. Het gevaar niet achtend dat haar ginder kon wachten, vlood zij de deur uit, naar het binnenplein en bij de borstweering, waar Robert

stond, Robert, het wambuis en de laarzen bebloed en bestofd, met een vuurblik in het oog en een bijna lustigen glimlach op de lippen.

»Ik kom u helpen, Sir! Wat kan ik doen? Laat mij de kogels gieten, dan kan deze u bijstaan,» riep zij nit, op den knecht wijzende, die met het gieten bezig was.

Waar was Mylady gebleven? Zij had weinige oogenblikken, nadat Nel haar verliet, de geheime opening bereikt en blij gegeven dat die haar van nabij bekend was; zij was toen den weg ingeslagen, dien Nel straks mede zoude vinden en had, in de bewuste gaanderij gekomen, zonder te aarzelen een der daarop uitkomende deuren geopend. Schoon daar buiten de lente haar rijkste gaven mildelijk rondstrooide, schoon de zon de pas geboren knoppen en bloemen warm stooftte en met haar goud overgoot, was het hier binnen of de grijze winter nog heerschappij voerde en de duisternis kampte met het licht, met het uitzicht op de zege. Hoewel de vensterruiten ook hier een grootte bezaten als geen kasteel in Engeland wist aan te wijzen, heerschte er niet meer dan schemering, daar dikke damasten gordijnen meer dan halverwege voor de vensters waren geschoven. In de breede schouw knapte een haardvuur en daarvoor, gedoken in een mantel met bont bezoomd, een menschelijke gedaante. Lange sluike haren kwamen uit de muts te voorschijn, die hij op het hoofd droeg, en een bleek gelaat en een dof oogenaar keerde zich naar de deur, toen Mylady binnentrad.

»Algernon!» suisde het in de verte, maar geen andwoord werd vernomen, geen enkel blij gegeven dat zij herkend was geworden.

»Algernon, waak op!» riep zij luider, »de vijand staat voor de poort! Verdedig het erfslot onzer vaders! Algernon, de laatste der Percies, tracht te overwinnen of voor het minst met eere te vallen!»

»Hi, hi, hi!» lachte de gedaante en bij dat keelgeluid kon Mylady zich niet weêrhouden te huiveren.

»Algernon, in naam van onzen vader, beveel ik u op te rijzen, het harnas u aan te gorden en zoo het moet, u onder de puinen van Petworth-castle te begraven. Ik heb u rust gelaten zoolang ik het mocht.»

»Zoo ver moest het ook komen — wel zeker zoo ver moest het komen — Percy moest vergaan, dat was al besloten voor ruim veertig jaren, toen de oude Percy feest vierde omdat hem eene dochter geboren werd! Hi, hi, hi! Hij had er reden toe! Neem een kool uit dat vuur en leg die op dat drooge hout; misschien wil het wel vuur vatten en dan verbranden we, gij en ik: gij het eerst, want dat verdient ge... ga heen!» vervolgde hij met verheffing van stem, terwijl de oogappel grooter en levendiger werd, »ga heen! Wie heeft u geroepen? Er is een reuk van bloed aan u, dat is h  ar bloed, giftige slang!»

»Waren dan al mijne woorden vergeefs, al mijn

streven ijdel?" riep Lucy met schier gebroken stem, terwijl haar hoofd krachteloos neêrboog. »Wie blies u toch dien laster op nieuws in het oor?" vroeg zij zacht, schier weemoedig. »Was het Jean van Verviers? Maar die man is Satan, tegen wien het mij onmogelijk is te strijden. Zeg mij, Algeron, wie heeft u mijn woorden weer doen wantrouwen?"

»Zij zou me ontrouw zijn geweest? Zij, mij? Een gevloekte leugen! Die kwam van den echten Satan! Ga heen zeg ik u, ga heen! Of neen, ga dicht bij het vuur staan, met den eenen voet er maar in .. ge zult u geen pijn doen, ge hoort in dien gloed... neem er de proef maar eens van!"

»Broeder, arme broeder!" zuchtte zij zacht. »Maar neen, krankzinnig is hij toch niet, hij heeft mij herkend; hij begrijpt wat ik zeg! Maar die eene gedachte die hem beheerscht, kon ik die slechts verjagen, vernietigen!" Zij bezon zich een oogenblik; zij peinsde op een middel om hem uit dien staat van halve wezenloosheid op te heffen. Zij hoopte het gevonden te hebben; zij wilde niet meer spreken van hun geslacht, maar wel en alleen van haar.

»Ruim zestien jaren zijn er reeds voorbij sedert zij dit kasteel verliet, en nooit hebben we sedert iets meer van haar gehoord. Zij zal gestorven of, in haar vaderland teruggekeerd, met een ander gehuwd zijn, broeder!"

»Ja, dat hebt ge me meer voorgepreveld, helsche geest! Ze is niet gestorven, en als ze met een ander trouwde, dan is ze weêr weduw geworden, want ik heb haar gezien... Neen, schud niet zoo voornaam ongeloofig, 't was geen droom! Zoo waarachtig als ik leef als een plant in het lichaam van een mensch heb ik haar gezien! Dáar hoor ik haar dikwijls, dáar," riep hij uit naar het belendend vertrek wijzend. »En op dit oogenblik is zij er! Hoort ge? Ze is er weêr en op uw verjaardag komt ze bij mij... hoort ge wel, dit is haar voetstap!"

»Het is de wind of het dreunen van het geschut."

Hij was opgestaan en ging waggelend naar een binnendeur, die naar het aangrenzend vertrek leidde. Lucy wilde hem volgen maar hij wees haar driftig terug. »In dat vertrek komt ge nooit. Er moet toch één plaats zijn waar ik van u bevrijd blijf... Den *Steward* zal ik van avond wegjagen... hij had u niet moeten binnenlaten..." Hij stond op den drempel gereed om de deur achter zich te sluiten, Lucy hield hem tegen en bad: »Algeron, kom met mij! Gebeurt het ergste en worden wij overwonnen..."

»Het hout is droog en het vuur blijft aan... een heerlijke dood voor u in de vlam!"

»Vergeefs, alles vergeefs!" zuchtte zij, toen de deur door hem werd dichtgeslagen. Ze moest zich steunen aan den rug van den stoel, dien Algeron verlaten had. Hare kracht scheen gebroken; zij werd het, op de plek waar vóór ettelijke jaren

haar overmacht zich het duidelijkst had getoond. Die gedachte greep haar plotselings aan en overweldigde haar en met een laatste rilling door de leden sloop zij terug. Het was haar of de dampkring loodzwaar nederhing. Zij snakte naar lucht. In de groote hal teruggekomen zocht zij den trap, die naar de tinne van den hoofdtoren leidde, van waar zij alles kon overzien, hoog boven de toppen der hooge boomen, hoog boven het gewoel der strijdenden verheven. Welk een schouwspel! Het liefelijk groen van het omliggende woud was op ettelijke plaatsen gedeerd; gantsche boomtronken lagen versplinterd ter aarde en werden door den vijand als borstwering gebezigd, van achter welke het musket gericht en gelost werd. Voor zooveel reeds haar oog tusschen het hout kon bespeuren, was de macht der belegeraars aanzienlijk, maar hun ontbrak geschut.

»Goed, Robert Conway, goed!" juichte zij, den wachter niet achtend die op de tinne, niet ver van haar af, op post stond, toen uit een der twee slangen, waarop Petworth-castle had te bogen, een wel gericht schot loskaldte en ettelijke musketiers neêrzegen. Haar ademtucht werd vrijer, haar blik klaarder! Bij dat slaggewoel, bij dien strijd, die nog kans liet op eene overwinning, keerde de veerkracht terug. Wakkere knechten, die de have, nog meer, die de eer der Percies verdedigden! Zij zag de goed gewapenden, die in blijde stemming hier de groote poort met zand beschutteden, ginder de musketten laadden; zij zag.... Nel, met bloedvlekken op het gewaad, zelfs in het aangezicht, nu her- dan derwaards ijlen, hier kruit en lood reiken, ginder een gekwetste wegvoeren, dien zij zeker binnenshuis ging verbinden. »Braaf, deerne!" riep zij uit, haar in de verte toeknikkend, en toen Robert haar gewaar werd en vrolijk met de hand groette, ging er een gejuich uit de schare op en klonk het uit iederen mond: »God zegene Mylady!"

De schoten van den kant des vijands namen af en weldra was alles stil aan de overzijde der gracht.

»We hebben ze respekt geleerd, mannen!" riep Robert, het zwaard opstekend. »Het wordt rusttijd, geloof ik, en dat hebben we ook wel nodig." Hij sprong van den wal en ontmoette er Nel, die met gloeiende wangen en helder stralende oogen haar laatsten arbeid volbracht had. Hij vatte haar in heftige gemoedsbeweging bij de hand. »Heb dank voor uwe hulp, heb dank, beste!"

Zij wilde hare hand uit de zijne los maken en ijlings verder gaan.

»Gij waart de koningin van het toernooi; laat ik mijn ridderlijken plicht jegens u vervullen," zeide hij, haar meêtroonende naar binnen, waar hij haar de wangen wilde droogwischen en de haren netten; maar zij weerde hem met een donkerder blos, dan straks de vermoedenis er op gespreid had, af en zeide... ze wist niet wat, maar ze noemde den naam van Lady Jane... hoe onhandig was ze!

„Jane!” zeide Robert, en een trek van wrevel kwam op zijn gelaat. »Zij zal geslapen hebben of den tijd gesleten met klagen... Had zij haar me-nagerie maar meê kunnen nemen!”

„Sir!... Als zij werkelijk mocht geklaagd hebben, dan is er een die haar kan troosten, dunkt me!”

„Herinner me haar dezen oogenblik niet; want dan herinnert ge me maanden van jammer, van ellende... en ik ben nu zoo gelukkig, ik geloof zoo als nooit! Met haar was ik arm in de weelde, met u zou ik rijk zijn in de diepste ellende! Beste, beste, ik bewonder u,... ik bemin u...” en in zijne vervoering trok hij haar tot zich en drukte haar een kus op de rozenroode lippen.

„Laat mij... laat mij...” riep zij met kracht, maar er was meer smart dan toorn in den toon harer stem. »O, mijn God! erbarm U mijner!” zuchtte zij, het van schaamte gloeiend gelaat met de handen bedekkend. Alsof hij begreep wat er in het diepste diep van haar hart omging, week hij niet terug; na dien uitroep, scheen zelfs de hartstocht, die hem verteerde, daardoor nog te meer geprikkeld; want hij trad haar weder nader en fluisterde haar toe, aan haar oor, zoo dicht bij dat zijne lippen haar bijkans weder aanroerden: »Gij bemint ook mij... er is een stem die het mij zegt... de schellen vallen mij van de oogen... Liefste, ruim is de waereld! Zoodra Mylady in veiligheid is, kunnen wij vrij zijn en met mijn arm zal ik u den rang winnen dien gij verdient...”

Nels boezem zwoegde bij deze woorden van den verleider, dien zij zoo innig liefhad; een gevoel van zaligheid doorstroomde haar; er was een oogenblik, dat zij zich in zijne armen had willen werpen en hem den kus tienvoudig teruggeven, dien hij haar op de lippen had gedrukt... maar daar verrees het beeld van Jane Howard voor haar geest; Jane, bleek en lijdend; Jane, wie hij toebehoorde... en met een kreet waarin zoowel afschuw als vertwijfeling gehoord kon worden, rende zij zonder om te zien weg, het vertrek uit, den gang in, waar haar Mylady ontmoette die haar naam noemde en den zijnen, den geliefden en toch gevreesden naam! Zij wees met stuiptrekkenden vinger op het vertrek, waarin Robert zich ophield, en spoedde zich toen voort, tot zij alleen, geheel alleen was, het hoofd vervuld van de meest tegenstrijdige gedachten, den boezem overkropt van de meest verschillende aandoeningen. »Hij bemint mij!” juichte zij, maar liet er het volgend oogenblik op volgen: »hij dorst het me zeggen, omdat ik maar Nel ben!” Zij was gestreeld en beleedigd, zij had hem onuitsprekelijk lief en zij verafschuwde hem; zij wenschte zijne stem nog eens, ja altijd te hooren en zij dankte den Heere God, dat hij haar de kracht gegeven had haar te doen vluchten! Bajert van tochten, die toch eindelijk geordend werd! Zij had gestreden, met reuzenkracht gestreden, tot haar telkens klaarder werd wat haar te doen stond en waartoe zij geroepen was; als een kind was zij neêrgezege, als een sterke vrouw

rees zij op. Met onhoorbaren tred sloop zij voort, als vreesde zij door iemand gehoord te worden. Zij schrok voor den *Steward* als voor een spookgestalte terug, maar vroeg hem, toen zij met een glimlachjen haar schrik verontschuldigd had, waar het vertrek van Lady Jane was.

„Ik zal er u brengen, Miss!” klonk het antwoord beleefd, ja bijna onderdanig, alzoo geheel anders als dien morgen. »Maar mag ik u niet eerst wat water laten brengen? Hartelijk wordt ge gegroet uit ons ziekenhuis, Miss!”

Weinige oogenblikken later trad zij Janes vertrek binnen. Bleek en het hoofd op de borst gebogen, lag de erfgename der Howards in den grooten leunstoel neder. Bij het openen der deur werd het hoofd met gehaastheid opgeheven, maar het keerde zich af zoodra het oog bespeurd had wie er naderde.

„Lady Jane, hoe gaat het?” vroeg Nel deelnemend.

„Komt ge nog hier om me te bespotten?” vroeg ze bits.

„Ik merk dat ge erg ongesteld zijt; meer nog naar de ziel dan naar het lichaam...” fluisterde Nel.

Het bleef stil. »Kan ik iets voor u doen?” vervolgde zij.

„Gij?” die vraag werd met de grootste minachting uitgesproken. »Ja, den *Steward* roepen, of zeg hem dat hij mij een dienstmaagd zende, die gewoon is in een *boudoir* te dienen...”

„Ik zou de boodschap doen, indien ik niet vooruit wist dat ze vergeefs zou zijn. Er zijn slechts weinig bedienden hier en die er zijn worden in het ziekenhuis gebruikt, waar er erger lijders zijn dan gij zijt.”

„Gij schijnt van alles begrip te hebben, van ziekten en kwalen zelfs naar het schijnt... Waarom blijft ge dan niet beneden waar ge zoudt kunnen helpen, vooral in aanmerking genomen het geringe aantal hedienden in dit kasteel? Ginds kunt ge van dienst zijn. hier niet.”

„Misschien óók wel; daar ik de zieke in dit vertrek graag zou willen overtuigen dat haar kwaal ingebeeld is en stellig zou verdwijnen als zij mij naar de werkelijk zieken beneden volgde.”

„Onbeschaamde! wel toont ge uw afkomst telkens, hoe vaak ge die ook waagt te vergeten!”

„Kondet gij de uwe zoo dikwerf maar vergeten, Mylady, als ik het de mijne doe!” hernam Nel met bewogen stem. Jane zag haar een oogenblik aan. »Ja,” vervolgde Nel, »zoo ge maar kondet vergeten, dat ge Lady Jane Howard heette, eenmaal de rijkste erfgenaam van Engeland — dan zouden er twee ongelukkigen minder zijn in de waereld...”

„En wie noemt ge dan wel ongelukkig? u zelve zeker niet; want al verging de waereld gij zoudt er slechts bij kunnen winnen,” merkte Jane schamper aan.

„U en Sir Robert.”

„Sir Robert weet ge ongemeen wel te troosten!

Wat op stroo geboren is zal niet op dons sterven."

Nel vloog een donkere bos over het gelaat. »Wat meent Lady Jane met die woorden? Ik meen de eerste; de laatste begrijp ik wel."

»Gij durft het vragen en dit venster heeft uitzicht op het binnenplein.... Ik heb uw minnarij gezien met mijn echtgenoot! en ge durft nog onder mijne oogen komen! Dit zoudt ge niet hebben gewaagd toen ik in Londen woonde, toen ik nog was die ik moest zijn, onkuische!"

»Ja, Lady Jane! ik heb Sir Robert lief, meer dan mij zelve en die liefde is niet van daag of gister geboren.... Sir Robert heeft mij óók lief, maar die liefde is nog niet oud. Zij ontstond van het oogenblik, dat zij hem alleen liet staan, dat zij alleen dacht aan hetgeen zij verloren hadt en nooit aan wat hij miste..."

Jane had zich bij de eerste woorden, die zulk een openhartige bekentenis inhielden, opgericht, terwijl hare straks nog zoo fletsche oogen vurige schichten wierpen op de onhebbelijke deerne. Bij de laatste echter was haar toorn plotselings aan band gelegd en werden verbazing en verrassing de heerschende aandoeningen.

»Hoe nu? Deerne, zijt ge dan toch waarlijk krankzinnig?" borst zij los.

»Omdat ik de waarheid zeg?" vroeg Nel zacht met neêrgeslagen oogen. »Maar ik heb nu alles openhartig gezegd wat ik dacht te moeten zeggen. Doe er uw voordeel mee, Lady Jane!"

Zij maakte eene beweging als om heen te gaan; maar de andere trad nu op haar toe en greep haar bij den arm. »Van welke natuur zijt gij toch?" vroeg zij, die zich maar niet van het oude beeld, waaronder haar het havelooze kind het eerst was tegengetreden kon losmaken, terwijl ieder woord dat zij thands vernam, die opvatting toch wel moest verstoren. »Van welke natuur zijt gij dan toch, een duivel of een Engel?"

»Een mensch geloof ik, Mylady, een mensch, zoo als gij." Het laatste was het eenig antwoord dat zij gaf op de vernederende zinspeling, die Jane zich straks op den lagen stand der vondeling had veroorloofd.

»Waarom komt ge mij dan mededeelen dat ge mijn echtgenoot bemint? komt gij mij honen?"

»Ik kom u niet honen, ik kom u genezen. Om een schuld te kunnen boeten, moet men haar eerst kennen; om beter te worden, moet men eerst weten dat men gebreken heeft. Voor mij ging dat altijd gemakkelijker dan voor u; mij is de waarheid nooit verbloemd en wel ben ik daar dankbaar voor."

Jane bleef een oogenblik zwijgen. »Nel," zeide zij plotseling, »weet Robert dat gij hem lief hebt?"

»Neen, Lady Jane! en hij zal het ook nooit weten, indien de Heere God mij nabij blijft zoo als tot dusverre. Van het oogenblik dat ik hem zag ben ik veranderd, zag ik in, hoe diep bedorven, wat nietswaardig schepsel ik was. Ik ben hem naast Mylady alles verplicht en hij is zoo diep rampzalig.... door ú!"

»Door mij? Is hij niet altijd koel en onverschillig? Is hij dat niet geworden sedert mijn goederen in beslag werden genomen? Hij heeft mij gehuwd om mijne schatten! O ik haat hem, ik veracht hem..."

»Ik geloof het niet... maar maak dat met u zelve uit... Ik kan niet meer dan u de waarheid zeggen," hernam Nel, en hare stem was bijna een zacht fluisteren geworden.

»Nel, wat moet ik doen met die waarheid? Als het niet uw doel was om mij te honen dan moet ge mij antwoord geven!" riep Jane uit, de beide handen der andere vattende.

»Ge zijt Lady Jane Howard en schooner dan ik; en het schijnt u moeielijk de liefde te herwinnen van een man, die mij alleen heeft opgemerkt, omdat hij zich verlaten zag...? Dat hij mij naderde is dunkt me zelfs een verwijt voor u. Weet ge wel zeker, dat hij koel werd sedert gij uwe rijkdommen verloor, is het ook omdat gij, toen ge arm werdt, altoos nog bleef wat ge geweest waart? Is het ook, omdat gij zelve te veel waarde hechtte aan uw rijkdommen en ge die eigenlijk met Sir Robert hebt doen huwen? Och, ik weet het niet duidelijk uit te drukken, om dat te kunnen moest Mylady in mijne plaats staan."

»Maar gelooft ge dan dat hij mij nog lief heeft?"

Het antwoord kostte Nel ontzachelijk veel; het stakte haar herhaaldelijk in de keel; het gleed haar telkens terug van de lippen; eindelijk klonk het: »Ja.. ik geloof dat hij het doet... en ge zult dit wel merken als ge niet meer zoo veel op u zelve let, maar ook een weinig op hem en op anderen — als ge hem niet meer doet voelen dat hij alles wat hij is aan u te danken heeft. Dit meende ik u te zeggen: dat is nu de volle waarheid!"

En Jane verdroeg die waarheid niet alleen, maar zij scheen er zelfs over na te denken; want toen Mylady binnentrad, gevolgd door Robert, dien zij echter toen nog niet bespeurde, riep Jane haar op Nel wijzende toe: »Mylady, zij heeft mij een groote dienst gedaan... zij heeft mij..."

Mylady lei haar den vinger op den mond; Robert trad nader. Begreep zij dan wat er hier was voorgevallen en wat Jane wilde zeggen? Het was mogelijk, ja zelfs waarschijnlijk; want zij trad op Nel toe, vatte de hand van deze, trok haar tot zich en drukte haar een kus op het voorhoofd met de woorden: »Ge zijt een schrander en moedig kind!"

Nel had in het eerst voor Mylady gehuiverd, toen zij zich zoo nabij haar bevond. De woorden van Jean van Verviers kwamen haar voor den geest; een vraag, die een aanklacht ware geweest, zweefde op hare lippen; maar na dien kus was het haar onmogelijk die te uiten, werd Jean van Verviers weder wat hij in hare schatting altijd geweest was: een vijand die zich van de logen als wapen bediende. Een kus van Mylady! Het was of zij thands eene wijding voor hooger sfeer ontving!

XXXVII.

Reeds eenige dagen had de belegering geduurd en nog was men in het kamp van Kolonel Hewson het doel nog maar weinig nader gekomen. Petworth-castle was geheel omsingeld en werd van alle zijden door de monden der Parlements-snaphanen bedreigd, maar ook van iederen kant werd er in het kasteel dezelfde waakzaamheid betoond. Uit het hoofdkwartier van den Luitenant-Generaal Cromwell was bij herhaling het bevel gezonden, om ten spoedigste een eind te maken aan de belegering en het kasteel te bemeesteren zoo daarop spoedig kans bestond of wel het beleg op te breken en tot later uit te stellen, daar Hewsons dapperen bij het hoofdleger dringend noodig waren. »Broeder!» zoo had de Generaal in de hem eigenaardige vormen geschreven, »ik bid den Heer, dat Hij u voorspoed geve en de Moabitische u overlevere; maar het kon in Zijn heiligen raad besloten zijn de zoodanige nog eenigen tijd te sparen, in welk geval volharden een verzoeken zou zijn van den Heere onzes Gods. Het veld van Oxford zal ons een dal Josafats zijn; daar zal de groote strijd tegen den Antichrist worden gestreden; kom dus, want uw regiment mag niet ontbreken. Van daag denk ik Basingstoke te bestormen en tegen den avond verwacht ik bericht, dat gij het Petworth-castle ook zult gedaan hebben.»

En aan bestorming viel niet te denken zoo lang er geen bres was geschoten in de sterke wallen, en dat was weér afhankelijk van het bezit van geschat. Toch zou Hewson de poging hebben gewaagd, indien de belegerden bij den uitval, dien zij deden, niet een sterker macht hadden ontwikkeld, nog van meer geestkracht en moed hadden blij gegeven dan de belegeraars hadden kunnen onderstellen.

»Het ware het leven der Heiligen Gods zonder vrucht in de waagschaal stellen, indien ik storm liet loopen,» prevelde daarom de Kolonel, driftig heen en weér loopende voor zijn tent, die op den top van een heuvel stond geplaatst, te midden van die zijner soldaten. Het was een schilderachtig gezicht, die luchtige eenvoudige woningen te midden van het frissche groen, dat, hoe ook blootgesteld en gekwetst door het goed gericht en onderhouden musketvuur van Conway en de zijnen, toch nog op vele plaatsen zijn oorspronkelijke frischheid behouden had. Het was een schilderachtige aanblik, op den achtergrond die colonnes van aanval, die drom van gewapenden, met den ijzeren helm op het hoofd, den snaphaan — een nieuwe uitvinding aan koning Gustaaf Adolfs leger ontleend — over den schouder met een leëren kolder bekleed, het zwaard in de bandelier op de heup, de hooge laarzen aan de voeten, in den hollen weg te zien verdwijnen om weder zichtbaar te worden in het woud van olmen, zich daar te verdeelen totdat ieder krijgsknecht zijn plaats gevonden en ingenomen had, achter de uit boomen opgebouwde verschan-

sing, den blik gevestigd op de berende veste, statig en prachtig als een reusachtige zwaan drijvende op het kristalheldere water! Het was een schilderachtige aanblik, op den voorgrond de honderde knechten voor de tenten gezeten, bezig hunne wapens te wetten en voor een nieuw gevecht gereed te maken, bij den arbeid een psalm aanheffende of elkaâr stichtende in den geloove door diepe verborgenheden te bespreken of zich te oefenen in den strijd tegen de ongeloofigen door een onderling spiegelgevecht, aangaande punten van verschil in de opvatting der waarheid.

En zoo velen als er daar nederzaten zoo velerlei bijna was er verschil van meeningen. Niet te vergeefs was het woord tot allen doorgestaan: een iegelijk werke zijn zelfs zaligheid; want de oogenblikken, die de strijd tegen den Antichrist hen vrijliet, werden daaraan besteed, wat, helaas! maar te dikwerf gepaard ging met het afbreken van de zaligheid des naasten. Niettemin, treedt ze met een gevoel van ontzach nader, die mannen, van den akker, van huis en haard geroepen tot den grooten worstelstrijd! Van Oost en West, van Zuid en Noord hebben zij zich opgemaakt met het heilige voornemen in het hart om te overwinnen of te sterven, met de onwrikbare overtuiging in het binnenste van geroepen te zijn door den Heer der Heirscharen. Zonen, mannen, vaders, ze hadden de stem der natuur, die hen noodde te blijven in huis en hof, in hun hart bedwongen; ze hadden den stuggen schouder gekromd onder het juk van de krijgstucht, ze hadden, om geestelijk vrij te zijn, zich lichamelijk maar vrijwillig onderworpen aan blinde gehoorzaamheid. Het was Jehova, de Heere hun God, die hen toesprak in het bevel hunner overliden, en met een psalm op de lippen schreden zij voort met ongebroken gelid; als een onwrikbare muur van staal bestormden zij de verschansing, beklommen zij de wallen, vielen zij, met de kracht van den aerolieth, neerzuizelend uit de mateloze ruimte, op de gelederen der kavaliers in, eenmaal de schrik van de benden des Parlements, maar thands wegstuivende als kaf of knakkende als ijle korenhalmen voor deze nieuwe krijgers, de *Ironsides* van Oliver Cromwell. En deze gevreesde krijgers, weldra de overwinnaars der overwinnaars, weldra de keurbende van Europa, ze zouden het hoofd stooten tegen gindschen steenhoop, slechts door een kleine bezetting verdedigd? Was er dan onder hen een onrechtvaardige, een goddelooze, die den toorn Jehovaas had opgewekt, die den Booze vrij spel gaf om met de zwarte vlerken het gindsche broeinest van ongerechtigheid te dekken? »Broeders! het is de wil onzes Gods de Moabitische ginder te doen wassen in het kwade tot dat wij terugkeeren,» had Kolonel Hewson gezegd en een dof gemompel was het antwoord geweest. Maar het gemompel was luider geworden en dreigde een gemor te worden, vooral in de groep, die Jean van Verviers omringde. Verscheidene dagen had die man reeds in het kamp van Hewson doorgebracht, en met iede-

ren dag was zijn invloed gestegen. Hij had tot de felle vervolging der vluchtenden, na de gevangenneming van Myladies *Steward*, aangezet en het voor-nemen des bevelhebbers, om de veste te omsingen-len, haar op te eischen en zelfs te belegeren, doen rijpen. Vooral na de opeisching was zijn raad ge-weest, in oedmoed gegeven, maar waarnaar Hewson niet kon nalaten te luisteren, te volharderen, de sterkte te berennen, welke waarschijnlijk niet lang tegenstand zou kunnen bieden en twee schuldigen aan de misdaad van hoogverraad herbergde: de Moabitische en de jonkman, die zijn vendel ontloopen was. Toen geweld met geweld gekeerd werd, toen de belegerden een uitval deden waarbij zij den vijand terugdrongen, had hij de ongeduldigen getroost, de teleurgestelden bemoedigd met het vooruitzicht eener zekere en spoedige overwinning, vermits hij verstandhouding had binnen Petworth-castle, zoo als men ten minste uit zijne geheimzin-nige woorden meende te kunnen afleiden. Dikwijls dwaalde hij in de schemering van het kamp af, zooals men geloofde om het kasteel heen, en ook ditmaal, maar thands vroeg in den morgenstond, was hij eenzaam zijn weg opgegaan. Toen hij terug-keerde hoorde hij de woorden, door den Kolonel Hewson gesproken, waarna het geel bleek gelaat even verschoot. Hij had zich toen bij eene der groepen gevoegd, welke allen het woord des Kolonels bespraken en, neêrzittende met de anderen zijn bijbel te voorschijn gehaald, en schijnbaar al zijn aandacht gewijd aan het dierbare heilige boek der boeken.

»Eene bestorming is niet te wagen zegt de Kolonel!» zoo sprak er een. »Als de Heere Heere met ons is wie kan dan tegen ons zijn? Zullen de wateren zich niet oprollen voor onze voeten, zullen de muren niet scheuren en neêrvallen bij onze bazuinen?»

»Maar gij vergeet, broeder Seth, dat ons geen teeken gesteld is, waaraan wij herkennen dat de Heere Heere wil wat wij willen,» hernam korporaal Zosimus Rose, de bij allen bekende drilmeester, de strenge handhaver der regelen, de stipte en trouwe dienaar van het gezach.

»Hebben wij niet de wolk bij dag en de vuurkolom bij nacht, die ons beschaduwt en verlicht en altijd voor de spitse gaat van het heir des Heeren?» vroeg broeder Seth verontwaardigd, en broeder Benjamin, Noach en Levi stemden dit dadelijk bij. »Heeft de Heere Heere geen blijvend teeken aan ons gesteld? Heeft hij ons ooit de overwinning ontnomen? Zoo lang Mozes de armen in de hoogte hief hadden de kinderen Israëls de overhand, zoo lang onze Mozes zijn aangezicht op aarde doet zien, zullen wij niet deinken, zelfs zonder onzen Mozes niet, want meer dan de kinderen Israëls zijn hier, ja meer zeg ik, broeders! Wij zijn de geroepenen tot de stichting van het duizendjarig rijk, tot de verandering van de oppervlakte der aarde; onze vijanden zijn de vijanden Jehovaas en zij zullen worden te niet gedaan, als we maar niet

vertrouwen op eigen kracht, niet bouwen op onze eigen ellendigheid, ons niet verlaten op hout en steen, op onze trompen en onze kolven.» De laatste woorden gingen vergezeld van een toornigen blik op den drilkorporaal.

»Werp u van den top des bergs, want de Engelen zullen u dragen, maar de Heere weigerde, zeggende: men zal God niet verzoeken. Dit voeg ik u toe, Seth Richardson, wiens begrippen even onrechtzinnig zijn aangaande den strijd met de vleeschelijke als met de geestelijke wapens! De Kolonel heeft gelijk: laat de Moabitische toenemen in het kwade; laat ons de stemme hooren, die ons oproept naar het dal Josafats! En wat het duizendjarig rijk betreft, het is nog ver af en het zal eerst verschijnen als Generaal Cromwell Essex en Manchester voor goed onder den voet heeft... dat is mijn gevoelen en in de openbaringe van Johannes wordt er op gezinspeeld...»

»Verdraaiing der Schrift!» riep de onbuigbare Seth. »Er wordt gesproken van de duizenden, gelegerd op den heiligen berg; toon mij de plaats waar er sprake is van Oliver Cromwell, dat God de Heere den sterke echter zegene! Verdraaiing der Schrift! De zonde maakt de ongelijkheid, maar wanneer wij het rijk des Heeren stichten, al hebben wij nog te waden door stroomen van bloed, wordt de slang vermorzeld en zal er gelijkheid zijn, ja van allen...»

»Kornet Whally, neem tien man, en versterk de voorposten; er is beweging onder den aanhang van Delilah,» riep de Kapitein, en de mannen, die met hun geheele ziel luisterden naar den strijd van broeder Seth, den profeet, en van broeder Zosimus, het zwaard des Heeren, keerden zich op een wenk van den kornet om, plaatsten zich in het gelid en traden met afgemeten stap, door het kreupelbosch het pad langs, dat afdaalde naar het olmenwoud. Niettemin ware de woordensrijd voortgezet, een strijd begonnen over het al of niet opbreken van het beleg en van lieverlede ontaard in een geschil over den aard en het tijdperk van het bewuste rijk Gods, zoo niet de vreemde broeder, die velen hunner reeds als een geestverwant hadden leeren kennen en eenigen zelfs als een uitverkoren vat begonnen te beschouwen, het woord Gods eensklaps uit de vingers had laten glijden en, met strakke blikken voor zich starend, de lippen heftig had bewogen zonder dat er een klank werd vernomen. Men zweeg; men wist bij ervaring wat dat betekende. De uitverkorenen werden meermalen verwaardigd met een vertrekking van zinnen, met eene verschijning van Engelen, met onmiddellijke openbaringen van den Geest Gods! Alleen wist men nog niet, dat deze broeder in die mate vol was des Heiligen Geestes, om op die wijze te worden bezocht. Jean was opgestaan, immer voor zich uitstarend; hij bracht thands de armen in beweging, schudde het hoofd en sprak eerst fluisterend, maar allengs luider tot dat zijne stem vol werd en krachtig in het rond klonk: »Vallen zal ze... de

grondslagen waggelen... het vaandel zinkt neêr... Wat zijn uwe wapenen tegen mijne strijdagens? zegt de Heere. Zeventig maal zeven maal heb ik genade bewezen maar gij hebt niet gewild; verga, verga! De vlam slaat uit de daken; de knechten Dagonen zinken ter aarde in het harnas... de poorten buigen neêr... grijp de Heidin en laat haar het lot Izébels ondergaan, Izébel, de vrouw Achabs! Den wijzen is het verborgen, maar den kinderkens geopenbaard! De overliden hebben niet geloofd, maar de knechten geloofden! En ze hebben bergen verzet en stroomden bevoerd, steden verdelgd en de sterkste sterkten geslecht! Alzoo spreekt de Heere Heere, Hallelujah!"

»Hallelujah! Hallelujah!" klonk het in het rond. »De Heere zij geprezen tot in der eeuwigheid! Hij heeft groote dingen aan ons gedaan!"

»Broeder!" vroeg Seth aan Jean, die zich het voorhoofd afwischte en verhaasde blikken om zich heen sloeg. »Broeder! wie is u verschenen, Gabriël of Michaël?"

»Ik weet het niet, broeder! Wat heb ik gezegd? Wat is er om mij geschied?"

»De Heilige Geest heeft door u gesproken! Wij zullen dien gehoorzamen! De Heere Heere heeft groote dingen aan ons gedaan, dies zijn wij verblijd! Broeder Zosimus, en gij Naaman, en gij Josua boodschap het den broederen, opdat wij ons beraden en het den overliden doen hooren, dat zij niet hebben geloofd en het nochtans geschieden zal!"

Zosimus was de eenige die staan bleef; de anderen snelden heen om de heuchelijke mare wijd en zijd in het rond te verkondigen dat de wil des Heeren zich had kond gedaan en het beleg niet moest worden opgebroken. Na eenig beraad ging echter ook Zosimus heen. Hij sloeg echter het pad in, dat naar het hoofdkwartier leidde, en ontmoette er kaptein Desborough, dien hij het gebeurde mededeelde, bedenkelijk hoofdschuddende bij de vraag door genen gedaan of de vreemde broeder werkelijk tot de profeten behoorde.

»Meng u onder de mannen en zie ze tot kalmte te brengen: ik ga den Kolonel opzoeken." Dezen vond hij in een zeer kwade luim. Er was een tweede brief van de Generaal gekomen, nog dringender dan de eerste. Op het oogenblik dat hij geschreven werd, begon de bestorming van Basingstoke; dezen middag zou alles afgeloopen zijn; dit behoorde ook het geval te wezen met Petworth. Een storm of opbreken van het beleg! dus luidde het kort bevel. Het eerste was onmogelijk dus tot het tweede moest worden besloten. De tijd, die kaptein Desborough bracht, moest dus de kwade luim van den Kolonel niet weinig verergeren, maar droeg er toch toe bij het nemen van een besluit te verhaasten. »Laat de mannen aantreden! Laat Tibbutt de tenten maar vastafbreken en de zadels der paarden goed nazien. Binnen een uur zijn wij op weg naar Basingstoke."

»Kolonel, laat zich tegen Rehabeam toch geen Jerobeam overstellen!"

»Gaaf en gehoorzaamt! riep Gideon tot zijne knechten, en ik roep het u toe!" zeide Hewson, de dikke wenkbrauwen fronsend. Hij stond weldra voor het front. Onbewegelijk was aller houding; diepe stilte heerschte er in de gelederen, maar de stugge aangezichten hadden nog stugger uitdrukking dan gewoonlijk. »Mannen broeders! het heeft den Heer goed gedacht de Moabitische nog meer te laten zondigen opdat de straf des te geweldiger zij! De Generaal ontbiedt ons op naar het groote slagveld waar de vijand ons wacht, niet achter steenen meer verscholen! Het beleg dient opgebroken!"

Even als bij de eerste mededeeling van 's Kolonels voornemen ging er een dof gemompel door de schare, dat echter ophield toen de Kolonel nader trad en het oog over allen liet gaan. Toen hij ze echter uit het gelid liet treden en bevel gaf om alle posten in te trekken, trad broeder Seth en Noach en Benjamin naar hem toe en verklaarden zij, bij monde van den eersten, de hun aangekondigde profecy.

»Valsche profeten zijn er bij menigte!" riep de Kolonel hem toe. »Laat dien broeder hier brengen: we zullen zien of een twintigtal stokslagen hem niet tot een heel gewoon mensch zullen maken!"

»Kolonel, hij is geest van mijn geest; hij behoort tot de gemeenschap der heiligen;" hernam Seth, die iets dreigends in zijne stem had, hoewel hij het gelaat hield afgewend. Daar lag vastberadenheid op die beenige en met likteekens overdekte facie.

»Wij zullen er de proef van nemen!"

»Kolonel; het is den wijzen verborgen en den kinderkens geopenbaard... Wij zullen het kasteel nemen; het is besloten in den heiligen raad onzes Gods?"

»Gij hebt daar niet over te oordeelen: slechts ik ben verandwoording schuldig aan den Generaal en deze aan den Heer der Heirscharen! Breng Seth Richardson achter af, Provoost!"

Maar de gantsche schare drong zich om den broeder heen en gaf blijk van hun bondgenootschap. »Niet opbreken, niet opbreken!" riep men van alle kanten, terwijl men op den Kolonel aandrang, die een pistool uit den gordel trok en op den vorsten aanleê; maar deze bedreiging werkte als olie gegoten in de vlam: een tiental armen strekten zich uit en het pistool werd den Kolonel ontnomen. »Een vijand Gods is hij! Een vijand Gods! In de plaatse van Saul zalfde Samuel David tot koning!"

Dreigende blikken werden op Hewson geworpen, die door den kapitein Desborough geboden werd terug te treden en in te keeren tot zijn tent. Hij zou beproeven de opgewekte gemoederen tot bedaren te brengen. Hewson volgde den raad, maar zag den kapitein weldra tot hem komen met de tijd, dat het verzet toenam, dat men eenstemmig had besloten te blijven en reeds bezig was andere overliden te kiezen.

Het onkruid is welig opgeschoten tusschen de tarwe!" klaagde Hewson. »Waar is de tucht die ons overwinnelijk maakte? Streken van Satan!" mompelde hij de vuist ballende. Kaptein Desborough dacht anders over de oorzaken van dat ongekend verzet, van deze ongedachte muiterij; hij was geneigd het gantsche deel der schuld op den Kolonel zelven te laden, die geestdrijvend als niet een, de afdwalingen van den sextegeest maar te veel had geduld, ja ze zelfs had uitgelokt. De mannen van de »vijfde monarchie" — een sekte die in haar opkomst was en reeds diepe wortelen had geschooten — predikten algeheele gelijkheid, behalve in geestelijke gaven, van welke zij zich natuurlijk het beste deel toekenden. Zij dreigden alles met ontbinding en omkeering; zij maakten de krijgstuicht onmogelijk in het leger en tevens alle orde in den Staat. En tot die mannen van de vijfde monarchie werd Hewson gerekend te behooren.

»Desborough! zie Cromwell te boodschappen hetgeen hier omgaat. Ik geloof niet dat overreding iets zal uitwerken; een paar slangen echter alles! Met het hoofd zullen zij het boeten, die kinderen Belials! Een voorbeeld zal er gesteld worden waarvan het derde geslacht nog sidderend spreken zal!" Bij de laatste woorden zwol de dikke ader op zijn voorhoofd en kreeg zijn gelaat eene uitdrukking van woestheid, welke Desborough echter zoo geheel vreemd niet was. Hij was het met den Kolonel geheel eens, dat er op dat oogenblik niets door overreding was uit te richten; hij beaamde ten volle het noodzakelijke van een beroep op den Generaal en schilderde met een enkel woord den veegen toestand door de mededeeling, dat zelfs korporaal Zosimus zich bij de muitenden had gevoegd. Ieder oogenblik dralens maakte het gevaar dreigender, want van vrijwillig terugkeeren van de dwaling huns wegs kon geen sprake zijn bij de heiligen der heiligen, die geen stap verzettenden zonder zich daartoe gerechtigd te achten door een of anderen text, den Woorde Gods ontleend. Desborough verliet dus nu spoedig 's Kolonels tent met een mondelingen last aan den Generaal, maar keerde weldra terug met de tijding dat Petworth-castle op dit oogenblik niet nauwer ingesloten kon zijn dan 's Kolonels tent het was. Desborough was teruggewezen en hem was aangezegd, dat Hewson en den zijnen de staf ontnomen en deze gegeven was, na raadpleging met den Heere Zeaboth, aan broeder Seth, Noach en Benjamin. Wat te doen? De Kolonel was gevangene in zijn eigen tent! Indien de belegerden kennis hadden gedragen van hetgeen hier omging en een uitval hadden gewaagd, hoe licht hadden zij den zooveel sterkeren vijand, die thands om broeder Seth stond geschaard en naar de uitlegging hoorden van de rechte beteekenis der vijfde monarchie, kunnen verrassen en verslaan! Hewson stampvoette van ergernis en ging zich te buiten aan onheilige vloeken. »Er is een onrechtvaardige onder ons! Eer wij hem over boord hebben geworpen, zal de storm niet beda-

ren, zal het schip niet behouden worden! Die verdoemelijke dwazen!" riep hij uit.

Hij vermoedde wie de onrechtvaardige was, die den storm had te voorschijn geroepen, en daarom schrok hij toen hij den man, dien hij er voor hield, voor zich zag staan. Werkelijk Jean van Verviers, de valsche profeet, had het gewaagd in 's Kolonels tent te treden. Dat Hewson zich over die verschijning verbaasde bleek reeds ten volle uit de eerste woorden welke hij hem te gemoet voerde. Jean echter stond bedaard den eersten aanval door en gaf hem ten antwoord, dat hij niet uit naam van de muitende knechten hier stond, maar uit zijn eigen, en in de eerste plaats kwam getuigen dat hij, zonder zich er van bewust te zijn, aanleiding had gegeven tot het eigenlijk verzet, dat hij niet wist wat hij had gesproken en hij daarvoor alzoo niet verandwoordelijk kon zijn; dat hij de muiterij evenzeer veroordeelde als de Kolonel en ten blijke daarvan dezen zijne hulp kwam aanbieden. »Ik vermag niets op de schare, tenzij de Geest spreke en deze getuigt niet meer in mij. Ik houd den Geest, die in mij leefde voor dien der waarheid en daarom geloof ik dat de schare de gesproken woorden verkeerd opvat. Zoo gij hun slechts vergunt het beleg voort te zetten..."

»Nooit, in der eeuwigheid niet! Bij mijner ziele zaligheid, dat nooit! Al was het mij niet bevolen op te trekken dan zou het thands toch geschieden! Ik acht u aanstoker en breng u voor den krijgswaad..."

»Kolonel, gij beschouwt mij werkelijk verkeerd!" hernam Jean met klem. »Hoe zal ik u bewijzen dat ik verre ben van de partij der muitenden, dat ik hunne handelingen veroordeel als gruwzaam en de strengste straffen overwaardig?"

»Hoe ge dat zult bewijzen?" Door terstond naar Basingstoke te rijden, Generaal Cromwell van het gebeurde kennis te geven, en diens orders te vragen..."

»Het zal geschieden," klonk het haastig.

»Maar gij zult de boodschap niet doen; gij gaat op de vlucht om de gerechte straf te ontkomen. Gij zijt een valsche broeder!"

»Dat is een verwijt, hetwelk mij tot in de ziele leed doet. Ik heb alleen nog hoop, dat het u in den wrevel der ergernis ontsnapt zal zijn en ge mij daarom te inniger straks in den gebede gedachtig zult zijn, broeder! Indien ik reden had te vluchten, zou ik dat dan nu niet kunnen? Zou ik dan zulk een voorwendsel behoeven, een voorwendsel dat, zoo ik het den anderen openbaar, mij juist in het kamp zou doen vasthouden?"

»Gij hebt gelijk; ga, broeder! Vervult ge getrouw uwe zending, dan wil ik gelooven, dat ge uit onvoorzichtigheid gezondigd hebt. Ga, en mijne zegenbeden vergezellen u op den tocht!"

»Ge zult spoedig van mij hooren!" Jean verdween even onhoorbaar als hij gekomen was. Aan den voet van den heuvel werd hij door Benjamin aangehouden. »Welnu broeder? Heeft Rehabeam toe-

gegeven aan de begeerten der tien stammen Israëls?"

»Alles te vergeefs! Toch maakt hij zich op om met den Heere te raadplegen. Wachten wij tot van avond met ons oordeel over hem. Geven wij hem tot zoolang tijd tot bekeering.»

»Spreek er met de broeders Seth en Noach over; hunner is het gezegd en... de verandwoordelijkheid," hernam Benjamin. Het laatste woord duidde aan, dat er onder de aanvoederen zelve toch een kiem van oneenigheid aanwezig was. Bij zijn nader treden kwam het hem echter voor alsof die kiem weinig kans had van zich te ontwikkelen, daar alles zoo ordelijk, zoo geregeld toeging. De nieuw gekozen overlieden maakten geenerlei verandering in het plan, zoo als het door den Kolonel Hewson ontworpen was, hadden geen der posten ingetrokken, die hij had laten uitzetten; slechts lieten zij hier en daar het kreupelhout omhakken, om er rijbossen van te maken ter demping van de gracht.

»Een vreemd volk, die nieuwe heiligen!" mompelde Jean, »men zou ze zeer verstandig heten, indien men ze niet krankzinnig wist." En hij sloeg haastig een zijpad in, dat hem op den weg bracht naar Basingstoke.

Het was reeds namiddag geworden en in toenemende spanning verbeidden Hewson en Desborough de verdere gebeurtenissen. De toegang tot het kamp bleef hun afgesneden; hun tent werd scherp bewaakt. Hewson sprak er van, zich met geweld een doortocht te banen tot de muitende soldaten, de goëgezinden tot berouw en boete op te roepen en wanneer dit gelukte de enkele belhamels te doen gevangen nemen en op staanden voet te recht stellen, maar de kalmer kaptein ried hem dat ten sterkste af. »Gij zoudt uw kostbaar leven in gevaar stellen, Kolonel! Zij zijn tot het ergste be sloten...»

Maar beider sombere gedachten kregen eene andere wending, toen herhaalde musketschoten in de richting van Pethworth-castle knalden, weldra afgewisseld door het gekletter van blanke wapenen en de kreten van aanval en verdediging. Het was zeker een nieuwe uitval door de belegerden gewaagd, nu zij de muiterij in het kamp der belegers hadden ontwaard. »Laten de verdwaasden verslagen worden... ik bidde daarom uit het diepst mijner ziel!" riep Hewson. »De Heere is een rechtvaardig God!" juichte hij toen hij het slaggewoel hoorde naderen, waaruit hij aflei, dat de muitende broeders door den vijand verslagen en teruggedreven werden. Maar niet lang zou zijn waan aanhouden. Een haastige en zware voetstap werd in de nabijheid der tent gehoord en de Luitenant-Generaal Cromwell stond voor hem.

»De Heere zij geloofd in alle eeuwigheid, amen!" riep Hewson.

»Wat gaat hier om, broeder Hewson? Ik hoorde van uwen kondschapper, dat eenige uwer mannen aan het muiten waren geslagen, maar ik kon niet

vermoeden dat het zoo verre kwam. Hoort ge dat gevecht?"

»De Moabiten doen een uitval."

»Neen, Kolonel! de muitenden zijn slaags met elkander. Volg mij; dat moet en zal een einde nemen, en dat zou reeds een einde hebben genomen, indien ge zonder mij hadt gedaan wat ge thands met mij zult doen. Die hun leven willen behouden zullen het verliezen, Kolonel!"

Die woorden, met gezach uitgesproken, zonken Hewson als een centenaarslast op het hart. Klein was de man, die hen voorging en dien Hewson en Desborough zwijgend volgden, maar hij werd hun tot een reus. De Generaal Cromwell was in vele opzichten veranderd. De dertien of veertien maanden in het veld doorgebracht hadden zijn aangezicht gebronsd, hadden in zijne houding het vroeger burgerlijke voor een goed deel gewijzigd, hoewel niet gants vernietigd, hadden gebaren en stem korter en gebiedender doen worden. De door hem behaalde zegepralen hadden hem zijne roeping doen kennen, zijne plichten, maar ook zijne rechten. Zijne plichten — het was, om onder biddend opzien tot zijn God, die hem zoo zichtbaar beschermde, het land der vaders te zuiveren van de smet der afgoderij in Kerk en Staat, het licht van het Evangelie van onder de korenmate te voorschijn te doen komen, den Heere God te doen dienen in geest en in waarheid! Zijne rechten — het was, om met het zwaard den Kanaäniet te verdelgen, die zich niet wilde bekeeren, alle krachten in het rijk te doen samenwerken tot bereiking van het groote heilige doel en zoo ze wederspanning waren daartoe te dwingen. En hier gold het — geen gering vergrijp voorwaar! geen muiterij alleen van enkele knechten; hier gold het een begin van verzet tegen de inzettingen Gods, tegen de overheid van God ingesteld, een wandaad, vergoelijkst door schriftverdraaiing, gevolg van hoogmoed. Wat hier was geschied, had zich elders reeds laten gissen; dezelfde geestdrijverij had zich ook elders reeds kond gedaan en kon tot dezelfde uitkomsten leiden. Hij was alleen gekomen, geheel alleen. Door zijne persoonlijkheid, door de kracht zijner overtuiging moest hij de mannen vermanen, die hij had saamgebracht, die hij lief had niet alleen als een werk zijner handen, maar als het voertuig door den Heer hem geschonken. Hij moest zijne kracht meten met die van den duivel, die zoo menig hart was ingeslopen; hij moest de dolenden terug brengen van de dwaling huns wegs en dan eerst denken aan straffen. »Volgt me!" had hij gezegd, en zonder om te zien of het pistool te grijpen dat in zijn gordel stak, ging hij ze voor naar de plaats der worsteling.

Er had reeds bloed gestroomd. Seth had zijne bevelen, hem in een nieuw gezicht van God gegeven, den anderen medegedeeld, maar was niet door allen gehoorzaamd; want er waren er die twijfelden aan het doeltreffende der door hem verordende maatregelen en, hoewel medegesleept, bij eenig na-

denken berouw gevoelden over hun vergrijp jegens de tucht. Een deel, een groot deel zelfs, had anders gewild als Seth, die, tegen al zijne vroegere theoriën van gelijkheid in, zonder eenige tegenspraak gehoorzaam wilde zijn. Vandaar eerst eene scherpe woordenwisseling en toen een beroep op de wapenen. Twee knechten waren doodelijk getroffen ter aarde gestort en op hunne lijken stond Seth, het slagzwaard zwaaiend en de getrouwen vermanend tot den strijd, dien hij vergeleek met dien van Lucifer tegen den aartsengel Michaël.

Maar de sterke hemelbewoner liet eensklaps het zwaard zinken; hem liep eene rilling door de leden, een rilling, die het borstharnas deed kleppen op de heupen. Hij had den blik van Oliver Cromwell ontmoet; hij zag dezen plotseling in hun midden staan, vlak tegenover hem; hij zag de forsche ineengedrongen gestalte tegenover hem als in de aarde geplant, dat dikke breede hoofd onafgebroken tot hem gekeerd, dat aangezicht, waarlangs de haren nederhingen als de manen van den leeuwenkop, hem aanstaren; hij hoorde de grove zware stem, die immer van het front tot de achterhoede kon vernomen worden, spreken, en Seth, de aangeblazene des Heeren, verbleekte en deinsde een stap achterwaards.

»Ik heb de beschimping van Moab gehoord en de scheldwoorden der kinderen Ammons!» zoo begon Cromwell eenige woorden van den profeet Hosea gedachtig. »Ik heb ze gehoord, zeg ik, en ze verdragen; maar wat ik niet dacht ooit te zullen hooren, het is dat de booze geest uwe tenten zou kunnen insluipen... Israël, waar zijn uwe zonen? Mozes, waar is uw volk? Van Dan tot Berseba gaat er een kreet van afgrijzen op en de beke Kedrons is gedroogd. Vervloekt zij hij, die mijn volk verleidt, spreekt de Heere; vervloekt zij het leemen vat, dat tot den pottenbakker zegt: wat doet ge? Vervloekt de valsche profeten, die Jeruzalem hebben doen vallen door hunne logentaal.»

»Ik hoorde de stemme Jehovaas, Generaal... ik meende,» stamemde Seth, die niet kon uitspreken bij het fronsen der wenkbrauwen.

Cromwell liet het oog weiden over de knechten, die zich dicht aaneen hadden geschaard, maar altijd in twee gelederen. Hij geloofde nog eenige voorbereiding noodig eer op het woord de daad konde volgen. »Twist en doodslag onder u! Ik heb u uitgelezen onder duizenden en toch zon ik mij bedrogen hebben, ja bedrogen! Ik vroeg u af of gij vader of moeder, vrouw of broeder of zuster wildet verlaten om den goeden strijd te strijden en gij hebt mij bezworen bij den Alwetenden God, dat gij het wildet en zijt mij gevolgd! Ik had u lief als het zwaard mijns Heeren. Meenedigen, wat deedt ge? Gij wondtet mij op de zwakste plaats; gij hebt mij getroffen in mijne liefde voor mijne broederen!... Gij overwont waar ge verscheent! Als voor de zeis des maaiers viel het onkruid voor uwe zwaarden, en weet ge waarom gij

kondet, waarom gij moest overwinnen? Omdat ge vol des geloofs waart en door het geloof één met elkanderen, omdat de duivel des hoogmoeds nog niet in uwe tente woning had gevonden en gij de woorden der slange nog niet verstondt: als gij eet van de vrucht dezes booms zult gij als God zijn. En nu, volhardt, volhardt, zeg ik u, en weldra zullen de beschimpingen Moabs, de scheldwoorden Ammons van alle zijden gehoord worden en zullen zij zich groot maken tegen de landpalen van Gods volk! Maar de Heere is mijn getuige, ik zal dien dag niet beleven, ik zal die ure niet zien!» Hij poosde een oogenblik; al die gehelmde hoofden hadden zich op de metalen borst gebogen; al die ontblootte zwaarden waren gezonken, de loopen der musketten ter aarde gekeerd. »Heere Heere! laat ze niet tot spot worden van Moab en tot beschimping van Ammon!» zoo bad hij, en van honderde lippen klonk het: »Amen, ja amen!»

»Zoo wilt ge dan op nieuw een verbond oprichten met den Heer, en u verdoemdigden voor zijn aangezicht? Zoo wilt gij de dwalingen bestrijden, die de Booze u in het harte legt?» vervolgde hij steeds zijne stem verheffend, terwijl het gelaat met steeds duidelijker uitdrukking van toorn zich tot Seth en de zijnen keerde. »Kleingeloovigen, hoe kondet ge gelooven, dat de Moabitische, die zich ginder schuil houdt, de gerechte straffe zal ontgaan? Maar de Heer der Heirscharen heeft andere middelen verkozen dan ten tijde Josuaas, en geen bazuïngeschal zal de mure dier veste doen neerstorten; toch zullen ze vallen, dat zullen ze!» Een gemompel, dat bijkans een gesmoord jubelen geleek, rees van alle zijden op; de beide gelederen vereenigden zich; de schare was weder een en liet Seth, Noach en nog eenige der straks verkozen aanvoorders alleen. »Ja vallen, maar het komt niet ú toe het tijdstip te bepalen... Ben ik ooit gevlucht voor het zwaard des vijands, verschool ik mij in de rotskloof, of op den top van den berg? Ben ik een trouwe leidsman geweest, zoo volgt mij en waagt u niet op den weg, dien ik u niet wijs!»

»Wij volgen u, wij volgen u tot aan de uiteinden der aarde!» zoo klonk het allerwege; slechts de lippen van Seth mompelden iets wat zelfs door den buurman niet werd verstaan.

»Waren zij uwe hoofdlieden toen gij afgodeerdet?» vroeg Cromwell, op Seth en de zijnen wijzende, wier gelaat bij die vraag met een loodkleur overtogen werd. »Grijpt ze! De Heere Heere zal ze oordeelen!»

»Toch sprak de stem waarheid! Verklaart ge zelf niet dat die veste zal vallen? Wat deed ik anders?» vroeg Seth.

»Wat gij deedt? Oproer stichten in het rijk Gods en een rijk, dat in zich zelf verdeeld is kan niet bestaan, daarom zullen wij de oorzaak dier verdeeldheid te niet doen...» De Generaal mocht rustig staan, sterk in het bewustzijn zijner macht; hij mocht geene beweging maken om naar zijne

pistolen te grijpen of Hewson met diens officieren te doen nader treden, toch was er een oogenblik in zijn binnenste een zweem van onrust, toch was hij het zich bewust dat deze sekonde van onberekenbaar gewicht kon zijn voor alle volgende zijns levens.

Maar hij werd gehoorzaamd! De belhamels waren gegrepen.

„Voert ze achter af. De wachten op hunne posten! en een iegelijk uwer keere in tot zich zelve en doe boete.”

„Ziet ge nu wel in, broeder?” vervolgde hij zich tot Hewson keerende, „dat deze nog niet vervallen zijn in den toorn des Heeren? dat voor hen nog de weg ter redding open staat? dat het kwaad nog niet allen heeft aangetast maar zich bepaalt tot slechts weinigen? Doe den krijgsraad bijeenkomen. Ga mij voor naar uwe tent!”

Een diepe stilte verving weldra het gejoel, dat in het kamp had geheerscht; de kans van redding voor de belegerden was ongebruikt voorbijgegaan; de rust was hersteld, de nacht voor goed gehandhaafd. De krijgsraad was bijeen geweest. Op de straffe gezichten der rechters werd het vonnis gelezen, en op het even stug en streng gelaat van Seth en Noach en Benjamin geenerlei verdeemoeding. Eenstemmig werden zij ter dood veroordeeld; het werd hun aangezegd, maar bij de mededeeling verschoot geen hunner van kleur. In de tent, waarin zij streng bewaakt werden, in afwachting dat de uitvoering van het vonnis bevolen werd, stond Seth in hun midden, het woord voerend met kracht, en hen wijzend op de hooge gunst des Heeren Zebaoth, die hen waardig keurde smaadheden te lijden om Zijnentwil, den naam des Heeren groot makend en hun profeterend: heden zult gij met mij in het Paradijs zijn. Daar werd de afgemeten tred van een peloton musketiers vernomen, die niet verre van de plek waar zij zich bevonden stil hielden en op het nader bevel wachten van kaptein Desborough. Daar werd het tentdoek opgeslagen en de Generaal stond voor hen.

„Mannen broeders, hebt gij de ure gebruikt tot voorbereiding? Zoo waarachtig de Heere de Almachtige is, zoo waarachtig is hij ook de Gerechte. Hebt gij uw misdrijf erkend en boete gedaan voor zijn aangezicht?”

De anderen zwegen en bogen het hoofd, maar Seth trad voor en voer hem te gemoet: „Israël heeft het goede verstooten: de vijand zal hem vervolgen. Zij hebben koningen gemaakt maar niet uit Mij; zij hebben vorsten gesteld maar ik heb ze niet gekend!”

„Melaatsche, gij zijt niet te redden!” duwde Oliver Cromwell hem toe, waarna hij hem den rug toewendde en ze naar de gerechtsplaats voorging: „Deze eerst!” zoo beval hij op Seth wijzende, dien hij toevoegde: „De Heer is mijn getuige, dat ik u had willen redden maar gij hebt niet gewild.”

„Van hun zilver en hun goud hebben zij zich zelve afgoden gemaakt, opdat zij uitgeroeid wer-

den!” riep Seth, met kracht de woorden uit Hosea die hij straks bezigde, vervolgende.

„Vuur!” kommandeerde Desborough op een wenk des Generaals en Seth was gevallen, getroffen in de borst.

Den beiden anderen knikten de kniën, maar geen woord van boete en berouw kwam over hunne lippen. Zij werden op de plek gebracht waar Seth straks gestaan had, en hun voetsool werd vochtig van het bloed, dat uit de wonden hun broeders stroomde.

„Nóg geen bede, nóg geen belijdenis van schuld!” mompelde Cromwell. „Halt!” beval hij, toen de musketten werden gericht en de gezichten der honderde omstanders doodsbleek naar hem gekeerd bleven. „Dezen den krijgsmansdood bespaard! Dat zij leven om hunne medestanders in het Gemeenbest te boodschappen wat allen te wachten staat. Noach en Benjamin, gij behoort niet meer tot de heirscharen des Heeren! Gaat van ons uit!”

Die genade was de strengste straf. Zij sidderden en schudden het hoofd. „Laat ons geschieden wat over ons besloten was; wij zijn niet beter dan onze broeders! Wij willen niet van het vendel scheiden dan door den dood! Straf ons, want wij hebben gezondigd tegen uwe bevelen, maar scheidt ons niet levend van onze broeders...”

„Amen, amen!” ruischte het zacht van alle kanten.

„De Heere zal over u richten! Gij beiden zult de vorsten zijn in de bestorming van dat kasteel... Gaat en bereid u voor!”

„Amen, Amen.” klonk het op een toon van gejuich van beider, van aller lippen. Oliver Cromwell had het oproer voor goed gedempt, had allen inniger aan zich verbonden; de dood van één broeder was voorzekeer geen te hooge prijs. Elk spoor van wanorde was verdwenen. De op de wacht staanden sloegen het spiedend oog om zich heen en riepen elkaar van tijd tot tijd aan; het meerendeel van het regiment had zich in de tenten teruggetrokken, in zich zelve gekeerd, boete doende en vastende. Ter nauwernood had men er op gelet, dat een honderdtal dragonders van Basinstoke waren aangekomen, met zich voerende twee slangen en de daarbij behoorende ammunitie. De Generaal had ze reeds de bepaalde stelling doen innemen en zich vervolgens alleen op weg begeven om, beschut door het kreupelhout, de veste van zoo nabij mogelijk te bespieden en de plaats voor den aanstaanden aanval te bepalen.

„Zonder geschut was de sterkte niet in te nemen,” prevelde hij, „Hewson had gelijk.” Het was een vrijspraak, welke den Kolonel, indien hij haar gehoord had, zijn gemoedsrust hergeven, hem den last ontnomen, die hem nog altijd neerdrukte, het denkbeeld verdreven zou hebben, dat hem begeerig deed uitzien naar een vijandelijken kogel.

Het oog des Generaals mat nog altijd de afstanden, de dikte der muren, de hoogte der torens. Geen geluid kwam tot hem, dan het zacht schuren

van het water langs het oeverriet, het gekras van een kraai en den eentonigen roep der schildwachters. Toch trof hem in de laatste sekonden nog een ander geluid. Het geritsel van takken werd gehoord en een voetstap die plotseling stilhield. Cromwell keerde zich haastig om en zag door het gebladerte heen een man staan, die hem scheen te bespieden. Met het pistool in de hand drong hij snel het bosch door en bevond zich tegenover Hewsons boodschapper, den man, dien hij zich nog van vroeger herinnerde als der goede zaak toegedaan en den vervolger der Moabitische vrouw, die zich in gindsche veste zoo manmoedig ja wanhopig verdedigde. Toch scheen hij hem niet onder den indruk dier herinnering te verwelkomen maar wel onder dien eener geheel andere; want zijn gelaat teekende toorn, hoewel het pistool weder in den gordel gestoken werd. »Wat doet ge hier?» klonk het streng.

»Ik kom regelrecht van Basingstoke terug of liever van de plek waar eens die plaats lag... Wie kan het zwaard van onzen Gideon weerstaan?»

»Indien ge dat zwaard werkelijk scherp vindt waarom waagt ge u dan hier? Speel niet den onnoozele... Gij hebt de broederen aangezet tot muiterij, ja gij! Uwe schuld is grooter dan hij, die er voor boette en nu reeds in de aarde rust... Ik hoorde alles, ik weet alles!»

»Mij gewerd een gezicht... of het mij omringende een zinsbegoocheling deed ontstaan of dat een koorts mij het brein verhitte..." merkte Jean van Verviers stamerend aan, die tegenover Oliver Cromwell naar eene verontschuldiging zocht voor zijne profecy en deze door natuurlijke redenen zocht te verklaren.

»Alsof de waarachtige gave der profecy eene krankte en geene hooge begunstiging ware van den Heere!» viel de andere verontwaardigd in. »Zijt gij een Laodiceër of een Arminiaan, die den profetenmantel goed genoeg vindt voor een vermomming?»

»Wat ik ben, meen ik bewezen te hebben: een ijverig verweerder der goede zaak. Men kan dat zijn al wordt de profetenmantel ook als vermomming gebruikt, niet waar, Generaal?» vroeg Jean, terwijl een fijn glimlachjen om zijn lippen speelde.

»Hoe nu? Zijt gij waarlijk waar ik u voor houde, dan ware het u beter te vallen in de handen der Bisschopsdienaars. Seth Richardson en diens broeders gun ik een krijgsmansdood, maar denzulk en als gij niet.»

Jean zweeg een oogenblik; hij sloeg de oogleden neder; toch werden zij even geopend, om den machthebbende tegenover hem ter sluik gade te slaan. »Het komt mij voor, dat gij evenmin als ik van oordeel zijt dat gindsche muren zullen neerstorten op het geschal der bazuin, maar dat gij ook menschenlijke middelen aanwendt om menschenlijke doeleinden te bereiken. Het komt mij voor, dat gij de muiterij aan hare nederlaag hebt doen

gelooven, terwijl zij eigenlijk verwonnen heeft, en dat uw profetenmantel meer dan een profeet onzer eeuw, niet alleen een groot maar ook een behendig krijgsoverste herbergt.»

»Wie zijt gij, die mijne daden een maatstaf aanlegt, een maatstaf zoo vervalscht en scheef? Mijn geest heeft geen gemeenschap met den uwen. Om de vele diensten, den dienaar des Heeren bewezen, zal de zachtmoedigheid de gerechtigheid doen zwijgen, maar verdwijn uit mijne oogen en laat ik u niet weder ontmoeten op mijn pad.»

Jean van Verviers had zich bedrogen; de ervaring had hem ditmaal op een dwaalweg geleid; hij begreep den man tegenover hem in geen deele en vond oneindig meer en tevens oneindig minder dan hij gedacht had te zullen vinden. Hij moest een poging aanwenden om zich uit het doornbosch te redden, waarin hij zich gewaagd had; hij moest dien man trachten nader te treden, nu of nooit; hij moest trachten de vruchten te plukken van hetgeen hij had meenen te zaaien, hoewel hij zich niet kon ontveinzen dat de omstandigheden door zijn eigen toedoen ongunstiger dan ooit te voren waren geworden. »Generaal, gij doet mij onrecht," zoo begon hij, Cromwell volgende, die den weg naar het hoofdkwartier was ingeslagen. »Ik heb geleden voor de zaak waarvoor gij strijdt, zoo uitnemend strijdt. Is er dan geene ruimte voor verschillende overtuiging, mids er overeenstemming zij in eerbied voor God en liefde voor zijn Kerk?»

»Wat verstaat ge dan wel onder de Kerk Gods?» vroeg de ander zich haastig omkeerend.

»De gemeenschap van alle geloovigen. Gij en uwe geestverwanten kant u toch aan tegen de buitensluiting van alle sekten, afwijkend van de leere der Presbyterianen; ik heb dat uit de prediking der uwen geleerd en mij daarom tot hen gevoegd.»

»Dat hadt ge niet behoeven te doen indien ge niet met geheel uw verstand en met gants uwe ziele onze overtuiging aanneemt; op die wijze zijt ge een huichelaar geworden!» riep Cromwell uit; hij was echter blijven stilstaan. »Ja, een huichelaar, die het heiligste verlaagt tot een grap, die Jehova heet te aanbidden en tegelijk met Baäl afgodeert. Blijkt het niet uit uw geheele reden, dat gij uw gezichte hebt voorgewend, om invloed te oefenen op de krijgers Gods?»

»Ik beken het met schaamte..."

»Waarvan de dood van een mijner beste soldaten het gevolg was. Waarom deedt ge dat?» vroeg hij zich vlak voor Jean plaatsend en hem onderzoekend aanstarend.

»Voor de goede heilige zaak, die wij beiden aanhangen en dienen. Dat kasteel moet vallen, want daar buist eene samenzweerster, die al uwe overwinningen nutteloos kan maken.»

»De zegepraal, die de Heere God ons schenkt, zijn door een ellendig menschenkind niet tegen te

bouden. Saul raadpleegde de tooveresse van Endor en toch viel hij in zijn eigen zwaard."

»Dat zij het lot van Karel Stuart ook; dat zal het te eer zijn, indien hij gindsche tooveresse niet raadpleegt. En indien hij mocht vallen, wie zal hier de David zijn?"

Cromwell wendde zich af en schreed zonder te antwoorden voort. Jean van Verviers maakte een zonderlingen indruk op hem. Daar was veel in dien man wat hem afstiet, daar was iets in hem wat hem aantrok. Valsch moest die broeder zijn, een kleingeloovige, een kind der waereld, maar schrander was hij ook, scherpzinnig als weinige; duidde de laatste vraag dat niet overtuigend aan?

Het stilzwijgen op die vraag gevolgd lei Jean tot zijn voordeel uit. Hij volgde den ander en was hem weldra op zijde. »Toen ik vernam wat hier was voorgevallen, Generaal, meende ik een blik in de toekomst te hebben geslagen. Ik meende het raadsel opgelost te zien hoe alle overtuigingen te leiden waren naar één doel, hoe aan alle overtuigingen recht ware te doen zonder dat de eenheid van het plan des meesters gevaar liep verloren te gaan, hoe er vrede ware te stichten in dit rijk, heilige, duurzame vrede..."

»Gods woord zij een licht op ieders pad, een lamp voor ieders voet, en er zal vrede zijn!" hernam Cromwell met kracht.

»Ik geloof het met u, maar er moet een krachtige hand zijn, die orde stichte opdat dat licht kunne worden genoten... eene orde, die orde zij voor allen, niet alleen voor een deel, niet alleen voor de Presbyterianen, maar ook voor de Baptisten, ja zelfs voor de Bisschopskerk, indien deze niet meer gevaarlijk is..."

»Zonderlinge broeder, er is zoo veel van den waereldling in u maar toch ook van den Christen," zeide Cromwell minder streng dan tot dusverre. »Gave de Heere God dat de ure aanstaande was, dat allen die zich noemen naar den naam Christi zich wilden onderwerpen aan diens Evangelium."

»Amen! En dat het allen vergund wierd zich daaraan vrijelijk te onderwerpen, een iegelijk naar zijne zienswijze... tot zelfs de vertrapten der vertrapten, tot zelfs zij, die het licht Gods slechts door een sluier zien, zelfs de Katholieken..."

»Halt!" riep de ander, de breede hand op Jeans schouder leggend.

»Zoudt gij hun de meest bescheiden vrijheid niet gunnen?" vroeg Jean schier fluisterend.

»Neen; de padde vertreed ik waar ik haar aantref... Neen... Gij gaat nog verder dan de verderfelijste Sociniaan..."

»Ik erken dat zij slechts wandelen in schemerlicht, maar als hunne oogen niet meer kunnen verdragen, waarom hen dan te dwingen zich blind te staren in het licht der zon?"

»Niet dus, niet dus! Ik dring mij niet in hunne consciëntie; maar nergens kan vrede zijn waar voor hen de vrijheid bestaat... Het bloed op het vaste

land gestort getuigt tegen hen; dat in Ierland vergoten vordert wraak, een wraak, als die van Josua bij de verovering Kanaäns... Zalig hij wien de Heere der Gerechtigheid te zijner ure daartoe uitleest! Uwe stellingen zijn mij een gruwel! Behoort gij ook tot de ongodisten, voor wie alle leeringen gelijk zijn? Wee uwer, zoo een ander oor ooit verneemt wat het mijne hoorde!"

Hij wenkte hem driftig met de hand te vertrekken en verwijderde zich haastig, terwijl Jean van Verviers terug bleef, de vuist stuiptrekkend ballend en, of hij een tweede Samuel ware, de zonderlinge woorden prevelend: »Neen, deze mag David niet zijn!"

Prachtig flikkerden de starren aan het donkerblauw uitspansel. Wat ze niet bestraalden met haar mat licht op de kleine nietige wentelende aarde! Overal beelden, in den meest verscheiden vorm, maar alle door het menschenkind zelf gemaakt en waarvoor het met het wapen in de hand neêrknield om te aanbidden!

XXXVIII.

De vijand scheen vorderingen te maken, zoodat hij overvloedig reden had om te getuigen, dat de Moabitische zich manmoedig verdedigde. Hij had daartoe nog wel meer reden dan hij zelf dacht, daar die Moabitische grootere moeielijkheden had te overwinnen dan de belegeraar nog wel kan gissen. Hoe trouw zij ook door Robert Conway werd bijgestaan, toch wist ieder en zij zelve het eerst, dat de verantwoordelijkheid voor iedere daad op haar vooral drukte, eene verantwoordelijkheid, zoo moeielijk te torsen in uren van onspoed zoo als de tegenwoordige waren.

De leeftocht begon te ontbreken! De herhaalde uitvallen, die Robert waagde, deden den vijand wel voor een oogenblik uit zijne stellingen deinsen, maar openden niet blijvend een uitgang naar buiten, zoodat het bloed in elke dier schermutseling gestort als verloren kon worden beschouwd, toen men de zekerheid verkreeg dat de vijand geduld kon oefenen en zich bepalen wilde door een muur te slaan om de veste. De ellende in hare meest verscheiden gedaante trad de veege poort binnen. Nog stond de vaan op de tinne des torens geplant, bewaakt door een knecht in de kleuren der Percies, maar de banen waren als doorhageld en hingen in farden neer en de wachter zag onverschillig of droomerig om zich heen, naar een rust smachtend, die hem niet of te weinig gegund werd. De val van het geslacht der Northumberlands scheen aanstaande!

De vorige avond, de laatste nacht was in onrust doorgebracht. Men had in den namiddag van dien dag een ongewoon gedruisch in het kamp der belegeraars vernomen; men had tegen de schemering hooren schieten, de blanke wapenen hooren kletteren wat Mylady en haar generaal Robert voor een

aanval hielden der kavaliers op het kamp der rondkoppén. Zou Karel Stuart werkelijk ten elfder ure alle bijzondere veete op zij kunnen zetten? »Zou hij mij wenschen te behouden? vroeg zij zich af, terwijl het nog steeds ongebogen hoofd fier rondblikte.

»Het kan Sir Giles Montgomery zijn,» merkte Robert aan. »Hij zal een wending maken naar het hoofdkwartier. Zijne Majesteit zal alle troepen tot zich trekken en daardoor het krijgsplan van Oliver Cromwell zoeken te verijdelen.»

»Wij moeten ze van onzen kant bijstaan,» had Mylady gezegd. »Hoeveel knechten monsteren wij nog?»

»Tachtig gezonden; even zoo veel hebben wij er begraven of worden er in het ziekenhuis verpleegd.»

»Die tachtig zijn er acht honderd onder uw beleid en in zulke omstandigheden.»

Maar wat die beiden bespraken en besloten kon niet worden uitgevoerd. De gezonden noemden het een dolzinnig waagstuk en geloofden niet aan eenig ontzet. De een achtte het een list van den vijand om hen uit de verschansing te lokken; een ander vond het beter niets te doen; een derde geloofde het voorzichtig wat nauwkeuriger berichten in te winnen; de overigen zwegen en zagen met glazige oogen Robert Conway aan en mompelden dat zij honger hadden en ze maar liever ook gewond werden om ten minste een vol rantsoen brood en porter te ontvangen. Robert brak alle verdere redeneering af en was gereed namens Mylady den uitval te bevelen, toen het gedruisch aan gene zijde van het water plotselings ophield en vervangen werd door een diepe stilte. Was er ginder een aanval door de kavaliers geschied dan was deze afgeslagen; en was er geene poging tot ontzet gewaagd dan konden de flauwhartigen gelijk hebben en had het gejoel wel niets anders dan een krijgslist kunnen zijn. De laatste onderstelling won dan ook veld, maar had ook verdubbelde waakzaamheid ten gevolge. Den zelf zoo afgematten *Steward* werd met Robert Conway de nachtwaak opgedragen, en beurtelings werd door hen de ronde aan het hoofd van de helft der bezetting langs de wallen gedaan. Het was omstreeks middernacht toen Robert zijne beurt vervulde. Het was een prachtige nacht. De maan was zichtbaar geworden boven de toppen der olmen en goot haar zilveren licht over het donker en het licht groene lover van iep en beuk, van eik en berk; zij strooide blauwwitte vonken op het rimpelend meir en op de oneffen vensterruiten in de hooge vensterkozijnen der statige burcht; zij bemaalde als met bovenaardsche verwen de hooge torentinnen en muurkanteelen en joeg menigen knappenden uil uit zijn kloof, menige kraai uit de aloude spleet. Er lag een magische tint over alles heen gespreid, wat op de opgewekte fantasie inwerkte en haar nog sterker prikkelde. Robert schreed zwijgend voort aan de spits der zijnen met uitgetogen zwaard, op den voet gevolgd door

de knechten, die zich nauwer aaneensloten en zich fluisterend met elkaâr onderhielden. Robert dwong zich alleen acht te geven op hetgeen hem van buiten kon dreigen, maar telkens dwaalde zijne aandacht af: nu was het een beeld, als herinnering van zijn verleden of als voorspiegeling zijner donkere toekomst, dan was het een geritsel, dat hem een kreet toescheen, of eenig ander geluid, dat hem voorkwam als een verwijderd geschetter. »Sluit u aan, mannen!» riep hij van tijd tot tijd en geen bevel werd door allen stipter gehoorzaamd. Hij was verder met zijne gedachten afgedwaald, maar werd nu door gesmoorde kreten in de nabijheid uit zijn droom wakker geschud. Zijne manschappen stonden stokstijf achter hem, het stroeve oog op een vensterkozijn gevestigd, dat op het achtergedeelte der burcht uitzag. Toen hij de richting van hun oog volgde, kon hij ook zich niet weêrhouden te huiveren, want voor dat venster, op hetwelk het maanlicht speelde, stond eene gestalte, naar den vorm eene menschelijke, maar waarvan de gelaatsuitdrukking iets bovennatuurlijks had. Het was of een wit laken de leden omgolfde; het was of het aangezicht daarmede in kleur wedijverde en uit wit marmer gesneden was; het was of diepe holten de plaats der oogen innamen. De verschijning bewoog eene hand en het scheen of die beweging eene dreigende was of daarbij de holten in het aangezicht zich vulden met vuur.

»De oude Hertog na zijn dood!» prevelde een der oudste knechten, terwijl hij een knie boog en een gebed begon.

»Dat voerspelt den onzen,» zuchtte een ander. »Onze val is besloten!»

»Het is de krankzinnige Hertog, mannen!» riep Robert, zich met geweld aan den indruk der verschijning ontrukkend. »Schaamt u, gij zijt bijgevoelig als vrouwen! Petworth-castle staat nog vast en de vijand kan niet lang meer blijven. Voortgerukt en goed uit de oogen gekeken!» De stoet zette zich in beweging, maar langzaam en den blik nog schuw gericht naar het bewuste venster waar echter niets meer te zien was.

Het had reeds twee uren geslagen, toen Robert er aan denken kon zich eenige rust te gunnen. Hij trad het benedenvertrek binnen en wierp zich op de rustbank, maar, hoe uitgeput ook, hoe bezwaard de oogleden waren, toch kon hij den slaap niet vatten. Donker was de toekomst! Achter eene verschansing in een roemloos gevecht het leven te zullen verliezen of indien hij gespaard bleef in de ruime wereld zich te bevinden, alleen, of wat nog pijnlijker was, met eene vrouw die hem onververschillig was geworden, die hem, zoo als het hem meer en meer in de laatste dagen toescheen, nimmer had bemind! Er was er eene, die hem de aarde tot een lustoord kon vervormen, die hem het leven zoude kunnen zaligen, met wie hij zich rijk zoude heten al verbleef hem niets over dan een krachtige arm...! Maar die eene ontweek hem, liet zich in de laatste dagen zelfs niet meer zien

en hij waagde het niet te vragen waar zij zich bevond. Die liefde was eene gruwelijke zonde voor God en voor de menschen, zoo riep zijne consciëntie; tegen haar moest hij strijden; hij beproefde het, maar het was te vergeefs. Met het gelaat op den rand der rustbank gebogen zat hij neder, zich zelven tot last. Hij had den luchten voetstap niet gehoord in den gang, zelfs niet op den drempel, zelfs niet in zijne onmiddellijke nabijheid; hij voelde alleen een zachte hand de zijne vatten; een drooge lip haar kussen. Een zalig gevoel doorstroomde hem; hij giste wie voor hem stond; hij zag op... het was Jane, zijne vrouw. De teleurstelling maakte den toon zijner stem nog bitterder, de uitdrukking van zijn gelaat nog bitser dan zij anders zou geweest zijn. »Waarom blijft ge niet te bedde?» klonk het.

Dat was een wreede vraag. Wist hij dan niet dat zij waakte met hem? Had hij dan geen oog gehad voor de moeite, die zij zich getroost had, bij dag en bij nacht, om zich nuttig te maken, eerst aan de zijde van Nel en later toen deze zich niet meer liet zien, alleen? Had hij dan nooit opgemerkt of willen opmerken hoe bezig zij was aan de kribbe der gewonden, hoe dikwerf zij zich op de borstweering had gewaagd zelfs als er musketschoten knalden?

En zoo iemand, dan kon hij weten hoeveel zij in zich overwonnen had om tot zoo iets in staat te zijn. Haar teder lichaam, gewoon te rusten op het zachtste dons, speende zich nu zelfs dikwerf van de stroomatras; de gunstelingen van White-hall, voor wie het bloemtapeet zelfs niet zacht genoeg was, bevlekte thands hare voeten met bloed en stiet ze blauw aan klinkert of kei. Had hij zich dan afgevraagd waarom zij dat alles deed? van waar zij de kracht en den moed had verkregen om den ouden aard af te leggen en Nel op zij te streven?

»Ik waakte met u,» was dan ook het antwoord met gesmoorde stem uitgebracht.

Er was een lange pauze. Zij wist het weder afgebroken gesprek niet een begin te geven; hij scheen geenerlei behoefte te hebben, haar te kennen wat hem het hoofd neerdrukte, wat zijn wang zoo zeer deed verbleeken, haar te onderhouden over zijne uitzichten over beider toekomst. Zoo konden zij toch niet tegenover elkaar blijven staan, dit begreep zij; er stond iemand tusschen hem en haar, en het was Nel, de eens verachte, de toen gehate, de eindelijk gevreesde! De schellen waren ook haar sinds het onderhoud met Nel van de oogen gevallen; zij had de wijde klove bespeurd die Robert en haar scheidde; de angel der jaloezij had haar in het hart gestoken en op het punt van den echtgenoot te verliezen, had zij eerst gevoeld hoe lief zij hem had. Zij vatte eindelijk zijne hand en bracht die aan de lippen; zij dwong den wrevel terug, die weder een oogenblik haar een bitter woord op de lippen lei.

»Leg u te bedde, Jane!» zeide hij eindelijk met eenige trilling in zijne stem.

»Waarom? ik kan toch niet slapen.»

»Ik zal Mylady verzoeken morgen een parlementair naar buiten te zenden ten einde doortocht voor u te verzoeken. Zij zullen u toch wel niet als gevaarlijk willen beschouwen!»

Tedere bittere woorden!

»Hebt gij met Nel ook zoo gehandeld?» vroeg zij met heesche stem. »Zoo niet, dan vind ik in uw voornemen geen bewijs van liefde...» Zij bedwong zich; zij perste de tranen van spijt weg, die er in hare oogen waren geweld, en met eene overwinning op zich zelve, als waartoe niemand haar luttel dagen te voren in staat zou hebben geacht, liet zij er op volgen, »maar ik weet ook dat ge me niet meer kunt lief hebben... dat ge nu een andere...»

»Hadden we elkander nooit gekend of beter leeren begrijpen!» borst Robert uit. »Maar het is thands te laat... te laat...»

»Heeft zij u dat gezegd? zij...?»

»Wat hebt ge haar toegevoegd om haar te doen vlieden? Zeker hebt ge haar beleedigd zoo als gij dat kunt doen...»

»Ik heb haar beleedigd maar zij heeft het mij vergeven... Me dunkt, Robert, dat gij me niet verwijten moest dat ik het deed.»

»Gij moet van hier, Jane! Gij moet niet begraven worden onder het puin van dit kasteel, zoo als Mylady en ik...»

»En Nel,» vulde zij aan. »Gebeure er ook het ergste ik wil dan met u begraven worden...»

»Jane, ga naar het kamp Zijner Majesteit! Eenmaal moet er vrede gesloten worden; dan zal het sequester op uwe goederen opgeheven worden en gij zijt weder wat ge waart.»

»Neen, ik word niet weêr wat ik was!» riep zij met bewogen stem. »Ik weet thands genoeg! vaarwel..., vallen zal ik met u, al is het dan ook niet naast u. Vaarwel!»

»Te laat, te laat!» prevelde hij, terwijl hij haar liet heengaan, »wat gestorven is kan niet weder herleven! Wat is zij veranderd... ook dat is haar werk!» en de invloed van Nel, ook op dat kind geoeffend, gaf haar in Roberts schatting eene aanspraak te meer op zijne bewondering en hulde.

»Te laat, te laat!» lispelde ook Jane, terwijl zij met matten tred haar eenzame slaapcel weder opzocht. »Hoe nietig ben ik tegenover haar, die ik eenmaal zoo laag stelde!» Zij heeft zijne heide verkregen en zij hecht daaraan zelfs geen prijs! Zij staat niet naast hem: zij waagt hem te verlaten... ik dubbel beleedigde, dubbel vernederde! God, doe Petworth-castle vergaan met hem en mij... laat mij niet leven zonder hem, maar hem ook niet zonder mij... het zou mijn sterven verzwaren indien hij overbleef met haar... God, God, wees een barmhartig God en dood ons beiden!» Het was een kreet van wanhoop, voor het ongerept slaapleger uitgezucht, waar zij nog nederlag toen het bleke ochtendlicht haar bestraalde.

Niet blijder dan zij begroette Nel dat licht, Nel,

die gewonnen had wat gene verloor. Schoon zij het Jane had doen gissen dat haar liefde voor Robert een worsteling was, Jane had dat niet begrepen. Na dat onderhoud had zij vrijer geademd, had zij met een glimlach zelfs om de lippen Jane voortgeleid op den nieuwen weg, dien deze blijkbaar wilde inslaan. Sedert den kus, dien Mylady haar op het voorhoofd drukte, was de twijfel door Jean van Verviers haar ingestort verdwenen, was het haar of zij niet langer eene vreemdelinge was. Zij vermeed echter Robert en wisselde geen enkel woord met hem dan in het bijzijn van Mylady en Jane. Ook hare bezoeken en hare werkzaamheden in het ziekenhuis werden minder, naarmate Jane zich er meer toonde, en in de eenzaamheid teruggetrokken, dacht zij, met een verdubbelde begeerte om te leeren kennen en te weten wat verborgen was, aan dat afgezonderde gedeelte van het kasteel.

Toen zij Mylady bezig zag met hare hoofdlieden zich te beraden, was zij de groote hal weder binnengetreden, de geheime opening door den gang ingegaan en stil blijven staan bij de deur der kamer, waarin zij vroeger stemmen had gehoord. Alles was stil; zou zij terug keeren? zou zij voortgaan? een onzichtbare kracht bewoog haar tot het laatste en zij trad binnen. Er was niemant. Het vuur in den schoorsteen was verglommen; de stoel er voorgeschoven ledig. Daar had hij zeker gezeten, hij, de krankzinnige Hertog, aan wien zij niet zonder huiveren denken kon! Hier hing geene beeltenis, hier was niets wat haar eenig licht omtrent dat andere beeld geven kon. Een deur in het midden van het vertrek stond aan; door een reet viel het daglicht binnen, dat hier door de dikke glasgordijnen gekeerd werd. Zij waagde het haar behoedzaam te openen. Het was hetzelfde vertrek dat zij den vorigen keer had betreden maar... het was thands bezocht zeker door hem... De voet werd haar loodzwaar; het was of het bloed haar in de aderen stolde. Een stoel was in het midden geschoven, gekeerd naar het vrouwenportret en voor dit lag een man geknield, met een penseel in de hand, het werk voltooiend dat hij ondernomen had, namelijk: het schilderen op den witten kalkwand met bloedroode letters van een naam, den naam van Violetta, den naam, die op het papier stond haar door Jean van Verviers eens gegeven!

»Nu zullen we zien of ze hier durft komen!» hoorde zij hem zeggen met een lach, die haar deinken deed. Die lach vooral joeg haar vrees aan, maakte het haar onmogelijk den krankzinnige te naderen, deed haar zelfs over den drempel achter de deur terug keeren toen hij het hoofd ter zijde wendde. Die lach herinnerde haar de kreten, eens in Londen van die lippen gehoord. Het geritsel dat zij veroorzaakte trof zijn oor. Hij meende zeker gestoord te zullen worden en te weten door wie, en daar hij niemant en wel haar het minst in dit vertrek duldde, stond hij driftig op en riep hij dat zij zich te verwijderen had, dat hij slecht had geslapen daar hij van haar had gedroomd... van

een slang met een vrouwenkop!" »Gold dat werkelijk Mylady?" vroeg Nel zich af, maar toen de sloffende voetstap nader en nader kwam waagde zij het niet langer te blijven en vloog zij heen. »Hoe laf!" dus bestrafte zij zich zelve, toen ze in de hal was teruggekeerd, maar wat ze gezien en gehoord had deed haar bijwijken nog duizelen. Had Jean van Verviers dan toch gelijk? Was dat haar ware vriend en Mylady, de hoog vereerde, hare vijandin de vervolgstster harer moeder? Want dat portret stelde hare moeder voor; zij kon er niet aan twifelen, al had zij er ook geenerlei zeker bewijs voor. Welk een haat lag er in de woorden door dien armen krankzinnige geuit! Haar vader, dien zij in de armen had moeten ijlen en niet had moeten ontvluchten.... Maar waar dwaalde zij heen! Het was of zij ook krankzinnig zou worden, zoo vele verwarde voorstellingen kruisten haar door het brein! Robert en Jane; Mylady en de krankzinnige! De onbekende Violetta, de vondelinge Nel... alles draaide en wentelde om haar heen en om niet neer te vallen greep zij den rug van een der vensterbanken en gleed zij op de zitting neder. Toen zij weder tot bewustzijn terug was gekeerd zag zij Mylady voor zich staan, Mylady, haar zoo als het haar voorkwam, met een onderzoekend oog aanstarend. Strakker dan gewoonlijk stond nog dat gelaat, waarop de kenteekenen van zorg in de laatste dagen zichtbaar waren geworden. Een flauw glimlachjen zweefde om hare lippen, toen zij Nel de oogen zag opslaan. »Wat deerde u, kind?" vroeg zij met eenige deelneming.

Maar de ander kon nog niet antwoorden. Langzamerhand keerde het besef terug, keerden de vragen, die haar straks op de lippen zweefden, en met de hand langs het voorhoofd vagend als wilde zij de verwarring die daar heerschte doen eindigen, zeide zij plotselings: »Wat deed den Hertog van Northumberland krankzinnig worden? Wie stelt de beeltenis voor, die ginder hangt?"

Er kwam een ongewone gloed op Myladies wang, er straalde buitengewoon licht in hare oogen. »Gij hebt het gewaagd...?" dus begon zij dreigend; maar zij voleindde den zin niet. Bedaarder maar ook kouder vervolgde zij: »Dat was het dat wat die man u influisterde? Zachtheid schijnt u te bederven... Er zijn er, die steeds met een ijzeren scepter geregeerd moeten worden en tot die soort blijkt gij te behooren... Vergeet niet welke plaats gij inneemt. De wachter op de torentin der Percies is hoog geplaatst, maar al wordt er ook naar zijne signalen gehoord, toch blijft hij een dienstknecht, dien men van zijne hoogte naar de diepte van het burchtverlies kan doen afklommen. Ga naar het vertrek dat men u aanwees!"

En Nel waagde niet weerstand te bieden, al sloten zich ook de tanden op elkaar, al spanden en sloten zich ook de kleine handen krampachtig! Zij gehoorzaamde, maar wierp Mylady een blik toe waarbij Mylady bleek werd als marmmer. In de

eenzaamheid neergezeten borst de ingehouden toorn los. Nel scheen tot den vroegeren staat van wildheid teruggekeerd: zij knerste de tanden; zij balde de vuist en dreigde er meê alsof er iemant voor haar stond. Maar die staat van heftige opgewondenheid duurde niet lang, maar maakte plaats voor verstandelijk overleg.

„De andere heeft gelijk; zij is de oorzaak van 's Hertogs ziekte, van den dood... Alwetende God, geef mij licht! Zij, zij zou dit gedaan hebben!”

Als verstaend zat zij neder voor het venster nitziende op het binnenplein. Zij kon niet meer denken; zij staarde maar zij zag niet; zij hoorde maar vernam niet. Uren waren verstreken; de nacht was gekomen maar zij bleef nederzitten; de morgen brak aan en nog zat zij daar ineen gedoken, het gelaat op de handen geleund. Daar dreunde de donder van het geschut van den kant van den vijand en hagelden de kogels neder op de borstweering, wat tot dusverre niet was geschied. Het was een blijk, dat de vijand zich van het hem ontbrekende wapen had weten te voorzien. Met minder en steeds afnemende heftigheid werd het vuur uit Petwort-castle beandwoord. Het oorverdoovend geluid deed Nel uit den schijnbaren doodslaap ontwaken; zachte smeltende tonen hadden haar onvoelbaar gevonden, maar deze, die deluchtscheurden, bereikten haar en vonden weerklank in haar binnenst.

„Had ik de macht!” lispelde zij. „Kon ik de poort openen en Jean van Verviers roepen... Verbrijzel den muur!” riep zij, toen zij een kogel langs de borstweering gonzend en daar een drietal knechten neerwerpend, den dikken muur van het kasteel rameien en er een opening zag graven, waarbij het vertrek waarin zij zich bevond schudde. „Had ik de macht om mijne moeder te wreken!” riep zij uit en niemand die haar bij die woorden had kunnen aanzien zou getwijfeld hebben aan haar zuidelijk bloed. „God, God! doe de kogels neerhagelen op dit kasteel... op háár!...”

Op haar! Ginder stond ze, midden in den kogelregen, vlak bij het gedeelte der borstweering, dat met een dof gekraak neerzank en weg schoot in de diepte der gracht van welke zij een deel dempte. De musketkogels schenen als te dansen om haar hoofd; een zelfs had den halskraag ten deele gescheurd, was langs den blanken hals heen gevlogen en had dien geschramd, want het bloed zijpelde door het bovenkleed. En ter zijde van haar, maar toch meer beschermd door het nog staande gebleven deel der borstweering stond Jane Howard kruit en lood aan Robert reikend. Nels oogen schenen vuur te spatten, toen zij hem zag en Jane...

„Waarom neemt zij zelve geen musket ter hand? Waarom niet naast hem op den muur, vóór hem om hem te dekken met haar lijf..? Neen, neen, het is braaf van haar dat zij het doet... gelukkige Jane! wêl gelukkig! Robert, ik heb slecht gehandeld... Jane is beter dan ik... Ik verdiende Phil Whistle tot meester te hebben,” snikte zij. Maar wat ging er toch om? Een deel der knech-

ten vlood in allerijl van den muur; de torenwachter blies een noodsein; Robert Conway poogde de knechten tegen te houden; Mylady strekte de hand bevelend uit en scheen een weigerend antwoord te ontvangen, een grof en kwetsend zelfs. Mylady werd niet gehoorzaamd en zag de wapenen harer dienstknechten naar zich toeslingeren. Nel stiet het venster open. Gevoelde zij een oogenblik een zweem van leedvermaak, in het volgend duidde zij het den knechten zelfs euvel, dat zij Mylady ongehoorzaam waagden te zijn. En hoe verre zelfs waagden zij dat! Kalm en waardig klom de toon der meesteres en de ruwe hand van een krijgsknecht werd tegen haar opgeheven. Een schrille kreet ontglipte Nel.

„Laat de poort openen, en we krijgen nog kwartier,” brulde degeen die de hand ophief.

„Nooit!” klom het besloten. „Slaat dien knecht in de boeien!” beval ze, maar niemand gehoorzaamde.

„Wij willen niet meer vechten... Petworth moet vallen... Gij hebt hier niets te bevelen; alleen den Hertog gehoorzamen wij!”

„Ja, alleen den Hertog!” riepen allen. En aan de andere zijde der gracht schetterden de trompetten en klonken de kreten ten aanval. Het geschut hield op te donderen; maar door het kreupelbosch heen zag men de rondkoppen met de rijssbossen naderen en daar achter de stormcolonnes zich ordenen. Mylady liet het zwaard zinken, dat zij in de hand hield en sloeg het oog ten hemel. Nel bemerkte het en draalde geen oogenblik. Zij rende heen, de groote hal door, den geheimen trap op, het vertrek van den krankzinnige binnen, dien zij in den stoel voor het haardvuur zag zitten en riep hem toe: „Op, Hertog van Northumberland! Naar het voorplein, naar het voorplein!” Hij had bij de eerste woorden reeds het hoofd omgewend. De bittere glimlach op zijn gelaat verdween. Het was of de oogen uit hunne kassen zouden treden! De armen strekten zich uit; de mond opende zich om een woord te uiten dat in de keel bleef steken, zoo als vroeger maanden geleden... maar nu vlood Nel niet, nu greep zij de uitgestrekte handen, vermande zij zich, drukte zij een kus op het voorhoofd des kranken en riep zij: „Ik ben Violetta... waak op uit uw sluimer... verdedig mij tegen mijne vijanden...”

„Vijanden? Wie? Wie?”

„Ik bezweer u mij te volgen! Daar, dit is uw zwaard!” en zij duwde hem het wapen in de hand, dat in een hoek der kamer stond. Alsof er kracht van dat lemmer uitging zoo spanden zich Algerons muskels toen hij het gevest in den handpalm voelde. „Das geen droom... geen spel van háár..!” prevelde hij, het oog gevest op het vrouwelijk wezen, dat voor hem stond, maar dat hij reeds zoo menigmaal had meenen te zien.

„Neen, het is geen droom... Ik ben Violetta... tast mijne handen... maar volg mij of alles is verloren! Zij willen mij dooden!”

„Dooden!” Het was een kreet van woede. Hij hief het zwaard op als ware het een rietstaf, vatte Nel bij de linkerhand en ijld met haar heen naar het plein, waar het verzet was toegenomen en de knechten op Mylady en Robert, die voor de poort zich geplaatst hadden, indrongen, terwijl Jane bij de trappen van het hoofdgebouw op de kniën was neergezonken en bad.

„De Hertog! De Hertog!” klonk het plotselings en allen vloden terug naar de borstweering.

„Ze wilden ons overleveren — Mylady en mij aan den vijand daar buiten! Behoed ons, behoed ons!” riep Nel Algernon toe, die blijkbaar niets van de waarheid begreep en gereed was op zijn eigen manschappen in te stormen. Zij troonde hem meê naar de borstweering en wees hem den werkelijken vijand, maar stond zelve rillend van ontzetting aan te staren hetgeen daar plaats had. Zij had wel een deel der borstweering zien nedervallen, maar had niet kunnen waarnemen wat beneden en aan gene zij gebeurde. De vijand, dat begreep ze, had een aanval voor, zoo als tot dusverre niet was gewaagd.

Robert en Mylady, die het voornemen nog beter doorzagen, noemden dien aanval eene bestorming. Een zwerm knechten wierpen rijbsossen in de gracht, op de plaats tegenover de plek waar de overblijfselen der borstweering het water reeds een goed deel hadden gedempt, en boven de hoofden dier bezige knechten speelde het geschut of het musket op de wallen en hen die er zich op bevonden. Dat den knechten de moed was ontzonken, toen zij de overmacht die hen besprong en het beleid waarmee dat plaats had ontwaarden, kon niet bevreemden; dat zij vloden, toen ettelijken hunner door het lood of het ijzer getroffen nederzonken, evenmin. Een verschijning alleen, als die van het hoofd van het geslacht der Northumberlands, kon hen naar de geschuwd wallen terug doen keeren. Wat voor de anderen een reden tot ontzetting was scheen voor Algernon wel een wekstem tot leven. In het eerste oogenblik stond hij, de hand in die van Nel geklemd, het schouwspel aan te staren, de kogels en de splinters van hout en steen niet achtend, die hem omzwierden en omspatteden, maar weldra liet hij de hand van het kind los, vatte hij haar met drift aan en tilde hij haar den muur af met de woorden: „Schuil weg; men mocht u dooden!” En toen de vijand in koor den 46en Psalm aanhief, die parafrase van Luthers onsterfelijk lied: een vaste burcht is onze God! toen hief hij de bekende leuze der Percies aan, terwijl hij het zwaard deed flikeren in de morgenzon en de zijnen toeriep: „Op, mannen van Northumberland! op, ten strijd!”

Een luid gejubel volgde op die woorden van de zijde der zijnen. Robert Conway stond naast hem, Mylady was gereed het zelfde te doen, maar werd met een gebiedenden wenk terug gewezen en nam hare plaats in bij Nel en Jane, die op den trap van het hoofdgebouw hadden post gevat. Zij had

zich van een musket voorzien, dat zij een gekwetsten knecht, in hare nabijheid neergezegen, verzocht te laden. „Kind! ik vergeef u wat ge deelt om de uitkomst! Mijn laatst verzoek is tot u: Indien de rondkop hier binnendringt en ik reik u dat musket, schiet mij dan neer maar goed, hier in het hart... Gij zult mij en u zelve een groote dienst doen: men zal u kwartier geven.”

„Mylady, Mylady!” snikte Nel, eensklaps hartschietelijk haar hand vattende; want was het niet of Mylady haar straks in de eenzaamheid bespied en haar geheime gedachten geraden had? Maar de ander wees haar ernstig terug en voerde haar te gemoet dat het een eerst vereischte was bedaard te blijven. „Laat uw hand vooral vast zijn!” dus besloot zij.

„Hebt ge mij niet anders te zeggen, Mylady? Niets anders?”

Mylady zag haar vreemd aan. „Niets!” susde het van hare lippen.

„Gij waart mij een tweede moeder, toch niet omdat ge mijne eigene...”

„Dood mij straks, indien ik het u beveel!” zeide Mylady met gesmoorde stem aan haar oor.

Nel had geen tijd om na te gaan of er ook verband bestond tusschen de gedane vraag en de daarop gesproken woorden. De twee slangen van Pethworth-castle waren stuk gesprongen en konden geen dienst meer doen; het musketvuur had aan de zijde van den vijand mede opgehouden; daarentegen hoorde men het kletteren van het blanke wapen; men was handgemeen; de ladders waren geplant en een drom van rondkoppes vulde de wijde der bres. Een reusachtige dragonder had langs een ladder den muur beklommen; hij zwaaide het slagzwaard en naderde Algernon, die hem tegen trad. Nel gaf een gil en met een kreet van: „vader, vader!” rende zij naar hem toe. Het musket glipte Mylady bijkans uit de vingers en het oog omhoog geslagen lispelde zij: „Gij kent de wrake beter dan uwe schepselen! Verkort den strijd!”

Maar nog voor dat Nel hem bereiken kon was de Hertog ontzet. Robert had het gevaar dat hem dreigde bespeurd en was hem ter hulpe geijld. De aanvaller lag geveld. „Heb dank, mijn vriend! Wij hopen nog eenige oogenblikken saâm de eer en de have der Northumberlands te verdedigen, niet waar?” klonk het Robert tegen, terwijl 's Hertogs hand op 's jonkmans schouder gelegd werd. Toen hij Nel gewaar werd veranderde echter plotselings de uitdrukking van zijn gelaat; hij vaagde met de hand over het voorhoofd alsof hij de nevelen geheel wilde verdrijven, die zich daar nog ten deele voordeden. „Berg u! straks, straks, hoop ik u weêr te zien! Ik moet u weêr zien! Maar vlucht dan, vlucht dan!”

„Mét u! Mylady wacht u ginder!” Bij die laatste woorden wendde hij, die reeds een stap terug had gedaan, zich weder om en stortte hij zich te midden van den vijand, die in steeds groeiend

aantal de murentransen beklommen. De laatste aanhangers van Northumberland vochten als leeuwen onder de oogen en aan de zijde van hun wettigen heer, maar de overmacht omringde hen aan alle zijden. Het was of Algernon het niet bespeurde. Met stof en bloed bedekt, telkenreize de aloude leuze aanheffend, waarbij de torenwachter de trompet deed schetteren, wist hij van geen wijken, scheen hij zelfs niet gewaar te worden dat zijn zwaard was gebroken. Herhaalde malen had hij gevaar geloopt van te worden nedergestooten en telkens was hij behouden gebleven niet door de bescherming van Robert, die voor zich zelven had te waken en tevens te zorgen voor het vrijhouden van den weg naar het hoofdgebouw, maar op het bevel van den officier, die den storm leidde, van kaptein Desborough, die de zijnen toeriep dat de Hertog levend moest worden gevat. Cromwells ijzeren mannen wonnen veld en waren niet te keeren; voor een die neêrviel schenen er tien op te rijzen met onverzwakte kracht en niet te temmen moed. Noach en Benjamin hadden het eerst de bres beklommen onder een hagel van kogels. Zij wisten dat hun Jozua hen ginder gadesloeg en er getuige van was, dat zij het door hen verpande woord gestand deden; zij wisten dat hij hen, bleven ze ongedeerd, vergiffenis schenken, hen, vielen ze, in den gebede indachtig zou zijn. De weg, door die beiden gewezen, werd door de andere broederen trouw gevolgd. De borstweering was dan ook reeds achter hen, het binnenplein reeds ten deele bezet; thands werd de hoofdpoot geopend, waardoor de hoofdmacht van den vijand binnen stormde. De overmacht was thands verpletterend en toch liet Algernon het zwaard niet zinken, maar week hij al strijdende terug, Nel met zijn lijf dekkend, die zich naast Mylady en Jane had geplaatst.

Op eenigen afstand was het strijdgewoel reeds sedert ettelijke oogenblikken gâgeslagen door Jean van Verviers. Hij scheen de groep officieren te schuwen, die, met Cromwell aan hun hoofd, de geweldige worsteling met kennersoog beschouwden en leidden. Een enkele weik, een enkel woord van den Generaal was voldoende om ettelijke boden naar het kampveld te doen ijlen, waar dan het vuur van richting veranderde of wel in innerlijke kracht toenam.

Jean van Verviers stond geheel afgezonderd, de armen over elkaar gekruist, een staubbeeld gelijk. Maar duidde het uitwendige geene beweging aan, in het binnenste joeg een storm van aandoeningen. Het was de laatste ure der Percies! En hij mocht zich daarvan de oorzaak heten! Jaren lang had hij geduld moeten oefenen, maar dat geduld was beloond; zijne zelfbeheersching alleen had zulk een wraak als er nu genomen werd mogelijk gemaakt! Het gantsche ras der Percies vernietigd in éenen slag, terwijl de twee eenig overgebleven telgen getuigen waren van elkanders vernedering en vernietiging! Verzonken in zijne beschouwing had hij de zachte stem niet gehoord, die dicht achter hem

eenige woorden had gefluisterd. »Monsignore!» klonk het nogmaals, maar ietwat luider, waarna de ander schichtig omzag

»Wat doet ge hier? Had ik niet bevolen mij ginder te wachten? Dubbel ongehoorzaam! Voor twee dagen wachtte ik u ginder te vergeefs; en twee dagen later dan ge moet, komt ge op een plaats waar gij niet zijt bescheiden!»

»De Koning hield mij lang op, eer hij mij een antwoord gaf; het is ontwijkend; hij belooft weldra den Katholieken vrijheid van Godsdienst en gelijkheid van rechten te verzekeren... Na een lange onderhandeling gaf Zijne Majesteit toe aan mijn verzoek, dat antwoord schriftelijk te geven aan het adres van den Bisschop. Deze zendt het door mij aan u met bijvoeging naar ik meen van eenige regelen...»

De ander nam een klein pakket aan, dat hij in den boezem verborg.

»Het is wel, mijn zoon! Ga dadelijk naar Londen terug en wacht er mijn bevelen...»

»Monsignore, ik kom er van daan...»

»Welnu?»

»Ik zocht er het welbekende huis; het was ledig...» Hij bedekte zich het gelaat met beide handen en snikte. »Vrouw en kind waren mij ontomen! Geef ze mij terug, Monsignore! ik bid er u oodmoedig om... Ik wil alles volbrengen wat ge mij oplegt, maar slechts dat niet, dat niet...!»

»Daarom moet het dát juist zijn! Gij waart te zwak om den zondigen band te breken; welnu, uwe geestelijke overheid deed dat; de Kerk is een najverige moeder; wie haar behoort, behoore haar ook geheel. Terug naar Londen, mijn zoon!» Hij wendde zich haastig af. Een rosse tint lichtte op het gebladerte, voorafgegaan en gevolgd door een dikke rookkolom. Het vendel der Percies wapperde niet meer van de torentinne; de wachter lag ontzield naast het dundoek: Petworth-castle was veroverd. Hij wist dat de strengste bevelen gegeven waren om Algernons en Myladies leven te sparen. Er lag hem echter aan de stipte nakoming daarvan zooveel gelegen, dat hij besloot van naderbij toe te zien en het bloedig spoor door de krijgsknechten gebaad te volgen. Hij ging de poort over de in der haast geslagen brug binnen, het ontruimde voorplein over en bemerkte dat slechts het achtergedeelte van het kasteel in brand was gestoken en er in het voorste deel nog heftig gestreden werd. Behoedzaam schreed hij voort, de lijken niet achtend, die er tot op den trap, welke naar de eigenlijke burcht leidde, lagen opgehoopt.

In een der zijvertrekken hoorde hij nog wapengekletter, en toen hij midden door de overwinnaars, die reeds al het overige schenen bezet te hebben, dat vertrek was ingedrongen, zag hij Algernon alleen nog weêrstand bieden en omringd van vijanden, die hem telkens in enger kring zochten te sluiten en hem te bemeesteren. Op den achtergrond stond Lucy Percy, het kleed aan flarden

gereten en hier en daar met bloed bevlekt, vóór haar Nel geplaatst, die den voet had gezet op een musket, waarnaar de trotsche meesteres nog gebiedend heen wees! Terzijde lag op den grond in een stroom van bloed Robert Conway, over wien Jane zich heenboog, terwijl Nel bezig was hare kleederen stuk te scheuren, om ze als windsels voor den zwaar gewonde aan de schier onmachtige Jane toe te reiken. Slechts met moeite hield kaptein Desborough zijne manschappen, die bij elke wonde door 's Hertogs zwaard geslagen in woede toenamen, terug, om het musket te bezigen tot het ten einde brengen van den strijd. Het oogenblik kon niet ver af zijn, dat het gezach van den bevelhebber onder zou doen voor de hartstochten der knechten, en een kogel naar gindsche groep heensnrend het laatste woord zoude spreken. »Geef u over, Hertog van Northumberland! Ik beloof u lijfsгенade!» herhaalde kaptein Desborough, dringender nog dan vroeger.

»Roovers van mijn erfgoed, nooit!» was het antwoord.

»Algernon Percy, wilt gij uw dochter laten vermoorden als de moeder?» klonk het schrijnend en scherp boven het strijdgewoel uit, en eenige verbaasde knechten op zijde duwende, trad Jean van Verviers vlak tegen over den woesten strijder.

»Ughetti! of zijn schim!» stamerde Algernon, die zijn zwaardspits zinken liet, bij welke beweging men hem vatte. Een oogenblik later was de Moabitische mede in hunne macht.

»Lafhartige!» prevelden Myladies loodblauwe lippen, terwijl de vlamme blik zich op Nel vestte, die nog altijd het geladen musket onder den voet hield. Er was geen vrees op Myladies gelaat merkbaar, toen een ruwe hand haar aanvatte, geen verdoemdiging in houding en gebaar, toen een nog ruwer woord haar van het volkomene der geleden nederlaag overtuigde.

»Broeder Desborough, vindt ge 't goed, dat ik uwe gevangenen bewaak tot dat de Generaal over hun lot beschikt? Ik heb de Moabitische iets te laten bekennen, dat tegenover die knechten niet kan plaats hebben... Mocht gewichtiger arbeid u elders roepen, gij kunt mij de bewaking van dezen gerustelijk toevertrouwen... Langer echter dan een kwartier houd ik het hier niet uit, want de vlam zou mij anders verrassen. Weet gij, Algernon Percy, dat uw stamslot op dit oogenblik door het vuur verteerd wordt?»

Hij ontving geen antwoord. Algernon stond in de beschouwing van Nel verdiept.

Toen Desborough vertrokken was, na een wacht aan de deur achtergelaten te hebben, was er een oogenblik van benauwende stilte. Robert lag als een doode nog altijd op den vloer, maar was met medehulp van Nel door Jane verbonden; hij sloeg mat de oogen op en ontmoette den blik van Jean van Verviers, die hem te gemoet voerde: »Niet altijd ontvangt de verrader zoo spoedig zijn loon! Vrije

zelfstandige geest, uw toekomst is grootsch!» Robert keerde het hoofd af en sloot het oog, en hield den kreet met inspanning van alle kracht terug, dien de smart hem in de keel joeg. Mylady stond schier bewegingloos, den vijand aan te staren, die haar altijd achtervolgd had; Algernon prevelde steeds luider: »Dochter, Violetta had geen dochter... Neen, neen, dat ware al te wreed!» riep hij ten slotte, bij die gedachte zijn hoofd met de beide handen vasthoudende, als vreesde hij dat het van een zou spijten.

»Violetta had een dochter en die was ook de uwe...»

»Vloek over haar, die mij ooit deed denken dat Violetta mij ontrouw was geworden, die mij dat denkbeeld in het zieke brein bracht.»

»Stil, gij vloekt uw eenige zuster,» hernam Jean van Verviers bijtend. »Zij deed het met een goed oogmerk; zij deed nog veel meer!»

»Wie zijt gij toch?» vroeg Mylady rillend alsof de koorts haar door de leden reed. »Uwe stem klinkt mij bekend...»

»Ik ben de Marchese Ughetti; eens de verloofde van Violetta Contarini... Algernon Percy, de schim van Violetta omzweefde en teisterde u, omdat ze altijd ongewroken bleef... Gij kunt haar tot rust brengen...»

»Dus zij is dood? Zeidet ge me eenmaal niet...? Ben ik waanzinnig of niet? Keert de herinnering terug of is het slechts schijn? Bij den Almachtigen God! rust zal ik der verguisde Violetta geven... Wijs mij aan wie haar vermoordde! Zoo waar ik, ellendig mensch, hoop zalig te worden door de genade Gods, zoo waar zal deze hand haar wreken!»

»Zoo dood dan die vrouw!» zeide de andere op Mylady wijzende.

»Ik vermoedde het... ik vermoedde het! Kunt ge mij bewijzen wat ge daar zegt? Kunt ge haar schuld bewijzen?» vroeg Algernon, wiens gelaat een blauwachtigen tint had aangenomen; wiens hand speelde met het geladen musket, dat Nels voet niet meer bewaakte.

»In den avond van den 13^{den} Oktober des jaars zestien honderd vier en twintig — uw *Steward* teekende het voor een paar jaren in mijn zakboek op — kwam Mylady op Petworth-castle aan en den volgenden morgen was Violetta Contarini niet meer in dat kasteel te vinden... Als een hond werd zij verjaagd, zij de moeder uwer dochter; verjaagd, en uw kind werd een vagebonde! Algernon Percy, hebt ge moed?» Tandennarsend nam de gesarde het wapen op. Mylady stond als aan den grond geboeid, de leden verlamd, zonder kracht in de pezen, zonder gedachte in het brein. Zij zag het musket door den tot woede geprikkelde op zich aanleggen en zij had geen vermogen te wijken. Daar stond Nel op, die in de laatste oogenblikken achter haar op de kniën was neêrgezegen, het hoofd in den schoot verborgen; zij plaatste zich voor Mylady, tegenover den razende, die het musket dadelijk van richting deed veranderen en de hand

naar haar uitstak. »Kind, mijn kind! reddende engel! aan mijn zijde...! bescherm niet die slang...!» snikte hij, maar Nel kwam niet tot hem over, maar Nel bleef hem met de groote oogen aanstaren en scheen te snakken naar haren adem en een poging aan te wenden om te spreken. Het gelukte haar eindelijk; en eerst haperend maar van lieverlede duidelijker en krachtiger, zeide zij: »Mylord, die man bedriegt u! Hij haalde mij ook over u te bedriegen... Ik heb mijne moeder zeer goed gekend; ze was een waschvrouw in de City... Deze man zag mij en vond zeker een toevallige gelijkenis, die hem voor zijne plannen van wraak dienen kon... Hij bracht mij in Northumberland-house en gaf mij den last u in het geheim te verschijnen; ik deed het en ge zegt neêr; gij geloofdet aan verschijningen van schimmen, gij geloofdet aan uw krankzinnigheid; de verschijning was ik en op zijn last deed ik u gelooven aan uw krankzinnigheid, maaakte ik u krankzinnig. Mylord, gij zijt het niet, evenmin als Mylady schuldig is! Mylady nam mij op, verzorgde mij, deed mij wel... Mylord, die man is uw grootste vijand, geloof hem niet!»

»Logen, logen!» klonk het van Ughetties lippen. De aanklager gaf thands echter zijn sarkasme prijs, verhaalde met den gloed van een zuiderhartstocht wat hij van Phil Whistle vernomen had, maar, schoon hij de laatste twijfeling aan Myladies schuld in den boezem van Nel ook vernietigde, schoon hij haar den treurigen levensloop harer moeder, die na een tijdlang te hebben rondgezworven bij Staunton den adem uitblies, ook met donkere verwen maalde, zij bleef hem bestrijden, zij bleef volharden bij de betuiging, die het geheele verhaal van Ughetti logenstrafte: »ik ben geen vondeling; ik heb mijne moeder gekend; die man gebruikte mij als werktuig voor zijn wraak!»

De vlammen speelden om het drooge hout van wand en boog; de leien daken stortten krakend in; een zee van vuur golfde over de groote hal; het stamslot der Northumberlands zoude van de aarde worden weggevaagd; en het was den laatsten drager van dien roemruchten naam of het vuur ook hém had verteerd, maar tevens of hij, als de Mythische Fenix, uit zijne asche in vernieuwden vederendosch was opgerezen; het was hem of hij lang en bang had gedroomd en hij thands eerst was ontwaakt!

Op het voorplein verzamelden zich de ijzeren mannen, die het vernietigingswerk hadden voltooid. Onder het gejuich der schare trad de Generaal door de gelederen, achtervolgd door Hewson en een klein nietig geelbleek man, wiens kniën knikten bij elken tred; hij verdween met beiden in het eenig gedeelte der burcht dat nog staande was gebleven. Hij trad het vertrek binnen en liet aan de deur, bij de wacht, die daar had post gevat, den bewusten kleinen man achter, wiens tanden klapperden als van koude, wiens vingers zich stuiptrekkend aan de deur klemden als om zich staande te kunnen houden. Cromwell stond tegen-

over de Moabitische, tegenover Percy, die hem had wagen te weerstaan; maar hij had voor beiden oor noch oog. Op zijn wenk greep ieder der beide knechten, die hem volgden, een der handen van den Marchese Ughetti, waarna hij zelf hem het wambuis ontknoopte en daaruit den brief te voorschijn haalde, die voor weinige uren door Francois Gruau was aangebracht.

»Gij schijnt als de Paradijsslang vele kleuren te hebben... Jean van Verviers hier, pater Rosetti ginder! Listige Jezuïet! Het bloed der Iersche broederen kleeft aan uwe handen... Ik weet alles... alles... Breng den kondschapper voor,» beval hij, en de doodsbleeke man, die ginder op den drempel waggelde, werd naar binnen gedragen en tegenover den ander geplaatst. »Loochen het spel dat ge speeltet, indien gij 't tegen dezen kunt!»

»Gij... mijn verrader!» mompelde de ander, wien het was of de grond als weg zonk. Hij had zich vergrepen aan de menschelijke natuur en deze wreekte zich; hij had een menschenzoon tot een werktuig meenen te verlagen en dat werktuig doodde den meester!

»Hij ontnam mij het liefste!» stamde Francois. Ik kon niet anders, ik kon niet anders!» kermde hij.

»Gij hebt geheuld met de kinderen Gods en met de kinderen der menschen, en beiden verraden aan den Filistijn. Gij hebt Baäls tempels weder willen opbouwen... De Heere, de Gerechte, liet u toe te wassen in het kwade tot dat de mate der gruwelen was gevuld. Weg met hem... hij is veroordeeld...!»

De Italiaan vestte nog een blik op Mylady en Algernon, een blik, waarin de haat bliksemde; toen kruiste hij zich, trok zich den hoed in de oogen en mompelde: »ad majorem Dei gloriam!» Vervolgens keerde hij zich tot den Generaal. »Duizenden zullen beproeven wat ik beproefde en één dier duizenden zal slagen.» Het waren de laatste woorden die hij sprak, en weinige sekonden later had het Engeland der 17de eeuw zijn grootschen vijand, neen, de zedelijke vrijheid des menschen haar sterksten tegenstander verloren.

»Het Parlement heeft u te oordeelen!» zeide Cromwell tot Mylady Carlisle. »Ik heb het recht niet de aanklacht te doen vervallen omdat de aanklager niet meer bestaat... Mylord Hertog, ook gij wordt ter beschikking gesteld van het Parlement.. Verzorg den gekwetste! Een dapper vijand is meer dan een flauwe broeder!»

Wie had kunnen vermoeden dat er zooveel bloed was gestort om het bezit van eene, die den kamp hoogst waarschijnlijk niet waardig was? Waren niet allen de speelbal geweest van Rosetti, den gemeenschappelijken vijand, allen, grooten en geringen, zwakken en sterken? Was het niet waarschijnlijk, dat de misdaad niet bestond waar de aanklager was bevonden geenerlei geloof te verdienen, de aanklager, op wiens gezach alleen de verichte daad als eene misdaad was beschouwd?

Mylady toch werd beschuldigd van verradelijk te heulen met de kavaliers; ten bewijze daarvan werden brieven overgelegd, naar het heette, tot haar gericht, en werkelijk van zeer verdachten inhoud; maar alles berustte op een verzekering van Jean van Verviers, dien ontmaskerden verrader! Geen wonder alzoo, dat de Generaal geen harder woord tot haar te spreken had dan hetgeen hij haar toevoegde en, na de verwoesting van Petworth-castle, als boete voor den geboden wederstand, voltooid te hebben, zich haastte het grootste aantal zijner mannen naar het slagveld bij Oxford te doen heentrekken. Onder een kleine bedekking werden de gevangenen uit de smeulende puinhoopen gevoerd naar Winchester. Om den wil van den gekwetste, die in een draagkoets lag, stapvoets voortrijdende langs het meir, bespeurden de knechten op het water een gedeukten hoed, welke herkend werd als aan den bleeken man te behooren, die zulk een vreeselijk getuige tegen den valschen broeder was geweest. Zeker had hij daar zijn graf gezocht en gevonden. De anderen merkten het niet op, zoo vervuld waren zij van hetgeen er in dat binnenvertrek had plaats gehad. Algernon scheen in de geweldige oogenblikken zijne laatste krachten te hebben uitgeput en reed voort, schijnbaar zonder bewustzijn... Nel had zich bij Jane gevoegd, die trouw haar kermenden echtgenoot verzogde en daarbij van eene opgeruimdheid blijk gaf, die van innerlijke tevredenheid getuigde, sedert de meester van het regiment de wonde niet gevaarlijk had verklaard. Nel daarentegen kon hare afgetrokkenheid niet verbergen en liet de vragen en opmerkingen der andere geheel onbeantwoord of toonde, door hetgeen ze er op volgen liet, ze zelfs niet begrepen te hebben. En Mylady! Puinhoopen achter haar, puinhoopen vóór haar! De verbazing over het herrijzen van Rosetti, wat haar zoo veel raadselachtigs in het gebeurde der laatste maanden verklaarde, de angsten in de laatste uren geleden, toen zij het voorwerp was van den tot woede geprikkelden krankzinnige, de woorden en het bedrijf van dat kind... dat alles herdacht zij, dat alles trad haar weder voor den geest, alsof zij het nogmaals doorleefde.

Er werd halt gemaakt; men keerde in het huis eens broeders in den Heere — een welgezeten pachter — in. Mylady gevoelde, dat er eene verklaring noodig was tusschen haar en dat kind en ook tusschen haar en haar broeder... De tijd der oplossing was gekomen, en toch scheen het of ieder van hen die oplossing schuwde... Nel ten minste ontweek Mylady en wendde slechts van verre het van tranen schemerend oog op Zijne Genade... Maar Mylady had een besluit genomen en trad de deerne op zijde, vatte haar hand en voerde haar naar het vertrek, dat haar als verblijf was aangezezen.

»Kind, kind!" riep zij uit, haar aan het hart drukkende, »ik wist te haten, gij te vergeven; het bloed der edelste Percies vloeit in uwe aderen; gij

zult mij nooit verlaten; nooit... wat het mijne is zal het uwe zijn..."

»Niet alzoo, Mylady! Gij waart mij een tweede moeder; wat ge mijne eigene moeder misdeed, vergoedde ge mij zonder het te weten, misschien zonder het te willen... De schuld is vereffend, Mylady! ik geloof wel ten volle... en daarom vaarwel.. Mylady! Vrees niet dat de Hertog... mijn vader ooit de waarheid van mij zal vernemen... ik zal sterk wezen... maar onder uw dak wonen... maar gaven aan te nemen van de vrouw, die mijne moeder rampzalig maakte, neen dat kan ik niet..."

Lucy Percy schreed haastig het vertrek op en neder; terwijl Nel, het hoofd op de borst gebogen, de handen gevouwen in den schoot, neerzat, de tranen naar het scheen niet voelend, die neêdruppelden langs de bleeke wangen. Nel voelde zich ellendig; zoo diep ellendig als zij nog nooit was geweest. Zij zou weder alleen de wijde waereld ingaan, maar thands zoo veel achter laten wat lief was; zij kende thands hare ouders en die kennis was haar een vloek.

Daar suisde het aan haar oor: »Kom, volg mij.. de strijd is gestreden... kom!" Myladies kille stuip-trekkende hand drukte de hare en noodde haar met zachten drang op te staan. Zij gehoorzaamde zonder te weten waarom en waartoe en bevond zich weldra in de tegenwoordigheid van haar vader!

»Lucy!" zeide deze afgemat, terwijl hij haar toeknikte. Was het een blijk van toenadering, gepaard aan een gevoel van schaamte? Mylady scheen het niet als zoodanig op te vatten, want zonder dien groet te beantwoorden, ging zij op hem af en knielde zij voor hem neêr. »Algernon, gij zijt uit uwe verdooving gewekt en zult mij verstaan. Wat die Italiaan verhaalde miste niet alle waarheid. Voor twintig jaren zag ik onzen vader gebogen onder de schande, die gij zijn geslacht bereiddet, voelde ik mij gewond door de grievende teleurstelling, waarmee ge mijn trots bedreigdet... Gij waart de hoop der Percies en wij dachten u verstrikt in de netten eener listige intrigante. Onze vader ontbood u en terwijl hij u tot gehoorzaamheid opvorderde, bezocht ik Violetta Contarini. Ik vond haar te bed, misschien wel ziek van angst om uwentwil. Ik zeide haar de waarheid; ik bewees haar, dat slechts elende het gevolg moest zijn van het innemen eener plaats, die haar niet voegde, en toen zij die mogelijke ellende voor zich aanvaardde wees ik haar op u, die het eerst het slachtoffer zoude zijn... Bij God, die mij hoort, anderen drang bezigde ik niet! Had ik geweten dat zij moeder zoude worden, ik zou... neen, ik gevoel het, ik zou toch niet anders hebben gehandeld! Maar had ik kunnen bevroeden dat er zulk een fierheid in haar hart gebied voerde, als waarvan haar dadelijk vertrek en de achtergelaten brief blijk gaf, ik zou wellicht anders hebben geoordeeld en haar den rang van Lady Percy waardig gekeurd..."

Algernon, eerst onverschillig toen onrustig, had

bij de schuldbelijdenis een dof gekreun doen hooren, dat weldra overging in een scherper geluid. »Dus had hij dan toch gelijk! Dus hebt gij haar vermoord en mij ook, mij ook, ellendige!»

Hij stiet haar gevouwen handen weg, die op zijne kniën rustten; zij lei ze op de leuning van zijn stoel en vervolgde met een meer bevende stem en met dieper gebogen hoofd: »Wat er van haar geworden was heb ik nimmer geweten... Ik deed ook geen onderzoek; al mijne krachten spande ik in om u te behouden, om u terug te brengen...»

»Tot zelfs hare nagedachtenis bezoedeldet ge!» snikte Algernon.

»Ik deed het, ik wilde tot zelfs de herinnering aan haar in u dooden!»

Hij sprong op uit zijn stoel en zag op de gebogen gestalte in ziedenden toorn neder; de gebalde vuist werd dreigend opgeheven, maar een zachte kleine hand ving haar op; een paar armen slingerde zich om zijn hals, een liefelijke stem — die van Violetta Contarini — lispelde hem toe: »Vader, Vader! wat ik ben dank ik haar! Vergeving, vergiving!»

Lucy Percy had zich vrijwillig vernederd. Al haar droomen van glorie waren verdwenen; haar macht was vernietigd; weerloos zag ze neêr. Dit oogenblik voltooide haar nederlaag en toch... het was de ure harer grootste overwinning.

Tranen van vreugde vloeiden uit Algernons oogen. »Kind, wat uwe moeder niet heeft mogen doen, zult gij te weeg brengen... Mijn God! het is of mij een nieuw leven doorstroomt, of al mijn lijden slechts een bange droom is geweest, of Violetta mij nooit heeft verlaten... Maar wat is waarheid, uwe woorden van straks of van nu?»

»Van nu, indien ge mijne tante vergeeft...» en zij bracht zijne hand naar die van Lucy; zij deed hem het hoofd overbuigen naar het hare. Hij gehoorzaamde; hij drukte een kus op het koude marmeren voorhoofd.

»Violetta vergeeft u; ik volg haar, zij het ook van verre... Zuster, Lucy!»

Het sein werd gegeven om verder te trekken. De gewonde echter zou hier achterblijven onder de hoede van Jane. Deze zat aan de sponde, luisiterend naar zijne ademhaling, lettende op iedere beweging; haar stoel was slechts een houten en haar toch niet te hard, de vloer van steen en toch niet te koud en te naakt. Zij lei den vinger op den mond, toen de andere nadertrad die zij nog als Nel aansprak; zij wist niets van wat er om haar heen was voorgevallen; zij had al hare zorg, al hare aandacht aan hem gewijd, dien zij wenschte te behouden.

»Wij nemen afscheid.. voor altijd...» fluisterde Nel. »Mag ik hem nog eenmaal zien?» Zij boog zich over den sluimerende heen en drukte een kus op zijne lippen. Er vloog een bos over Janes wang. »Ik zeide u immers dat ik hem nimmer weêr zal zien?» zei Nel met eenige drift; maar kalm vervolgde zij: »Zeg hem, dat ik onder de

puinhoopen van Petworth-castle ben begraven... Gij zijt gants vernieuwd te voorschijn getreden, niet waar? gants vernieuwd? Gij hebt hem lief, meer dan u zelve?»

Jane knikte toestemmend; terwijl zij haar toe-fluisterde: »Vaarwel, vaarwel!» De andere ging eenigzins gekwetst heen; Janes liefde was zoo zelf-zuchtig en dat, zij voelde het, was de hare niet.

Het was vier jaar later in het begin van Februari. Het is vinnig koud buiten, wat in het gezellig vertrek op Penshurst-castle echter niet wordt gevoeld. Een vrolijk vuur knapt in de breede schouw en trekt de aandacht van den edelman, die er voor zit en geen oog slaat in het fraai gebonden boek dat op zijn knie ligt. Evenmin luistert hij naar de gesprekken der drie vrouwen, welke op eenigen afstand van hem voor het venster plaats namen, door welks ruiten men de fijne sneeuwvlokken kon zien neerdwarrelen. Maar ook het onderhoud van het drietal is niet levendig. Slechts eenige afgebroken woorden worden door de twee oudsten gesproken, terwijl de andere, een jonkvrouw van vier of vijf en twintig jaren, met blozende wang en schitterend donkerblauw oog, bij wijlen met zekeren angst de beide anderen en dan weder den edelman aanzag, het penseel neerlei en zich van het paneel wendde, waarop het portret van den edelman ginder reeds half was voltooid. Zij, met het lichtblonde haar en het bleek majestueus gelaat stond eindelijk op en plaatste zich voor het verst verwijderde venster, dat het uitzicht gaf op den ontheisterden tuin van het grootsche kasteel der Leicesters, terwijl het speurend oog zich vestte op den breeden heirweg, die in het verschiep om het donkere dennenbosch heen slingerde. De andere, die van gelijken ouderdom was maar toch eenige jaren ouder scheen, wendde zich naar den peinzenden edelman, die het hoofd pijlijk schudde en fluisterde: »dat hebben wij niet bedoeld, bij God, neen!» Zij naderde hem en sloeg hare armen om zijn hals. »Maar wij hebben immers nog geen bericht van het ergste... kunnen zij niet ter elfder ure zijn terug getreden, Algernon?»

»De dweepzieke faktie treedt niet terug, Ellen», hernam de ander. »Cromwell is meester van het leger en het leger is het van ons.»

»Als het straks ophoudt te sneeuwen, moesten wij naar het dorp gaan», zeide de jongste van haar zitplaats opstaande en de andere naderende voor het gindsche raam. »Ik wed dat ze er druk bezig zijn met sneeuwballen te gooien...»

»Wat ge misschien nog wel meê zoudt willen doen», hernam de ander met een flauw glimlachen.

»Zeker, zeker, Mylady tante. De koekoek blijft altijd koekoek.»

»De vergelijking is onjuist, mijn kind! Gij geleekt nooit dien vogel, die anderen zijn eigen plichten laat vervullen.»

Ernstig, hoog ernstig was de uitdrukking van het gelaat bij deze woorden.

„Zinspeelt ge weder op het verleden?” vroeg de vijf en twintigjarige nicht, terwijl zij haar hand om den arm van de andere sloeg.

„Ik zou het misschien kunnen vergeten indien ik u gelukkig zag.”

„Ben ik dat dan niet? Ben ik het niet met u? Zie ik mijn vader niet verzoend met zich zelven? Mylady tante, ziet ge uw wenschen niet bevredigd?”

„Er is geen sprake van mij, mijn kind! Mijne wenschen worden misschien maar al te goed voldaan,” zeide Mylady Carlisle — want dat is de Mylady tante, die de andere altijd met een zweem van eerbied bejagent — met gedempte stem. „Maar gij, mijn kind! bezit ge alles wat ge wenscht, alles?”

„Ja, ja!” riep zij uit, maar haastig zweefde zij weg naar het haardvuur.

„Ik zie iemand naderen..., hij komt hier heen... dat is Edwards zeker!” riep Mylady in heftige gemoedsbeweging, en allen spoedden zich naar de vensters om den ruiter, die zoo ongeduldig verwacht werd, mede gade te slaan. Nog ettelijke oogenblikken werden in angstige spanning doorgebracht eer er iemand in den gang naderde, zeker de ruiter, de *Steward* Edwards, dien men ginder had gezien. Het was echter de lang verbeideniet; het was oude Tim, die binnenstroompelde en de komst van een gants andere, van Sir Robert Conway meldde. Een flauwe kreet had gehoord kunnen worden, indien de verrassing minder algemeen ware geweest. Toch scheen Mylady iets vernomen te hebben; want zij zag naar de plek waar straks de vijf en twintigjarige stond; deze was verdwenen.

Sir Robert kwam binnen; de linkerarm hing stijf neder; het was voor hem een altoos blijvende gedachtenis van Petworth-castle. Zijne kleeding was geheel zwart; zijn gelaat was bleek; zijn gang waggelend.

„Welkom, hartelijk welkom op Penshurst-castle!” riep Algernon uit, hem de hand toestekend. „Waarom nu eerst mij persoonlijk herinnerd, dat ik eeuwig uw schuldenaar ben?”

„Mylord Hertog!” zeide Sir Robert met eenige verrassing den flinken edelman aanstarende. „Ik dank u voor den hartelijken welkomstgroet; van mijn kant moet het er een van afscheid tevens zijn...”

„Hoe nu, Sir Robert?” vroeg Mylady nader tredende, „Lady Jane...”

„In den zomer van het vorige jaar is zij op Howard-manor van haar paard gestort... Zij beweek aan de gevolgen...”

„Gij woondet steeds op Howard-manor?”

„Ja, Mylady! Door het Parlement werd het sequester opgeheven. Mr. Cromwell was onze voorspraak zoo als ik later vernam... Lady Jane dweepte altijd met de jacht en op een harer tochten viel het ongeluk voor...”

„En de smart deed u de plaats verlaten waar ge met de beminde gewoond hadt? Toch is de herinnering van het verlorene dierbaar en nergens

is deze levendiger dan op de plek waar het verlorene eenmaal bezeten werd,” merkte Algernon met eenigen weemoed aan.

„Neen, Mylord! Bedenkingen van anderen aard noopten er mij toe, Engeland voor goed te verlaten en mij elders... in de nieuwe waereld te vestigen... Voor ik derwaards ging had ik echter behoefte u allen nog eens te zien... u allen... voor zoover de burgerkrijg u gespaard had... Uw aanblik moet herinneringen doen herleven die mij dierbaar zijn...”

„Maar wien laat ge dan de zorg voor uwe bezittingen?” vroeg Mylady, en niemand die haar goed kende, had er aan getwijfeld, dat er in die alle-daagsche vraag eene verborgen beteekenis lag.

„Ik laat geene bezittingen achter. Mijne ouders waren arm... Lady Jane had bloedverwanten, wien ik het mij geschonken deel harer nalatenschap afstond.... In de nieuwe waereld wil ik een nieuw mensch zijn.”

„Kan die verandering ook nog niet in de oude geschieden?” vroeg Mylady met een zacht glimlachjen.

„Laat ons plaats nemen, vriend Conway! Nog denken wij aan geen scheiden! In spanning verwachtten wij de terugkomst van onzen *Steward*, die naar Londen gezonden is om nadere berichten in te winnen omtrent het lot Zijner Majesteit; wij onderstellen...” Maar zij kon niet voleinden; Robert die zich naast hem had nedergezet, was tegen alle regelen van welvoegelijkheid van zijn stoel opgesprongen onder het slaken van een kreet van verbazen en schrik, toen Mylady, die zich een oogenblik verwijderd had met de vijf en twintigjarige terugkeerde.

„Nell!... Kan de doode opstaan uit haar graf...?” prevelde hij.

„Lady Violetta Petworth heb ik de eer u voor te stellen, mijn lieve nicht,” zeide Mylady.

„Mijne dochter,” viel Algernon in.

„Mylady!” Robert boog voor de hoogblozende jonkvrouw; hij wist niet of hij waakte of droomde; hij gevoelde alleen dat hij linksch was, dat hij zich bespottelijk maakte.

„Ik bemerk, dat Lady Jane den wensch van wijlen Nel trouw indachtig is geweest,” zeide Mylady met een zweem van scherts. „Stelt ge in de laatste levensdagen van de arme zwerveling belang, vriend Robert, dan zal Lady Violetta wel zoo goed zijn u daarvan te verhalen.”

Maar Nel kon het niet langer uithouden in het eng en statig gewaad van Lady Violetta; zij scheurde dat van een, zij reikte Robert de hand en fluisterde hem toe: „Vriend!... broeder!”

„Meer dan dat misschien!” lispelde Ellen Fitzroy haren echtgenoot in het oor, waarna beiden met belangstellenden blik het jonge paar volgden, dat zich voor een der vensters had teruggetrokken. Wat was hun gesprek? De inhoud daarvan kan misschien worden vermoed, toen Violetta met schitterend oog, maar met karmozijnroode koon zich

naar de anderen keerde en hun toeriep als gold het een blijde boodschap: »Ik zie onzen Edwards komen... Ik vlieg hem te gemoet!»

Zij kwam met den *Steward* terug, veel kalmer dan zij was heen gegaan; ook zij, de gelukkige, had een traan in het oog!

»Gister in den namidag is Zijne Majesteit... ont-
hoofd," snikte de oude getrouwe.

»God zij zijner ziele genadig!" bad Mylady uit den grond haars harten. Thands eerst haatte zij niet meer; thands eerst had zij vergeven.

E I N D E.
